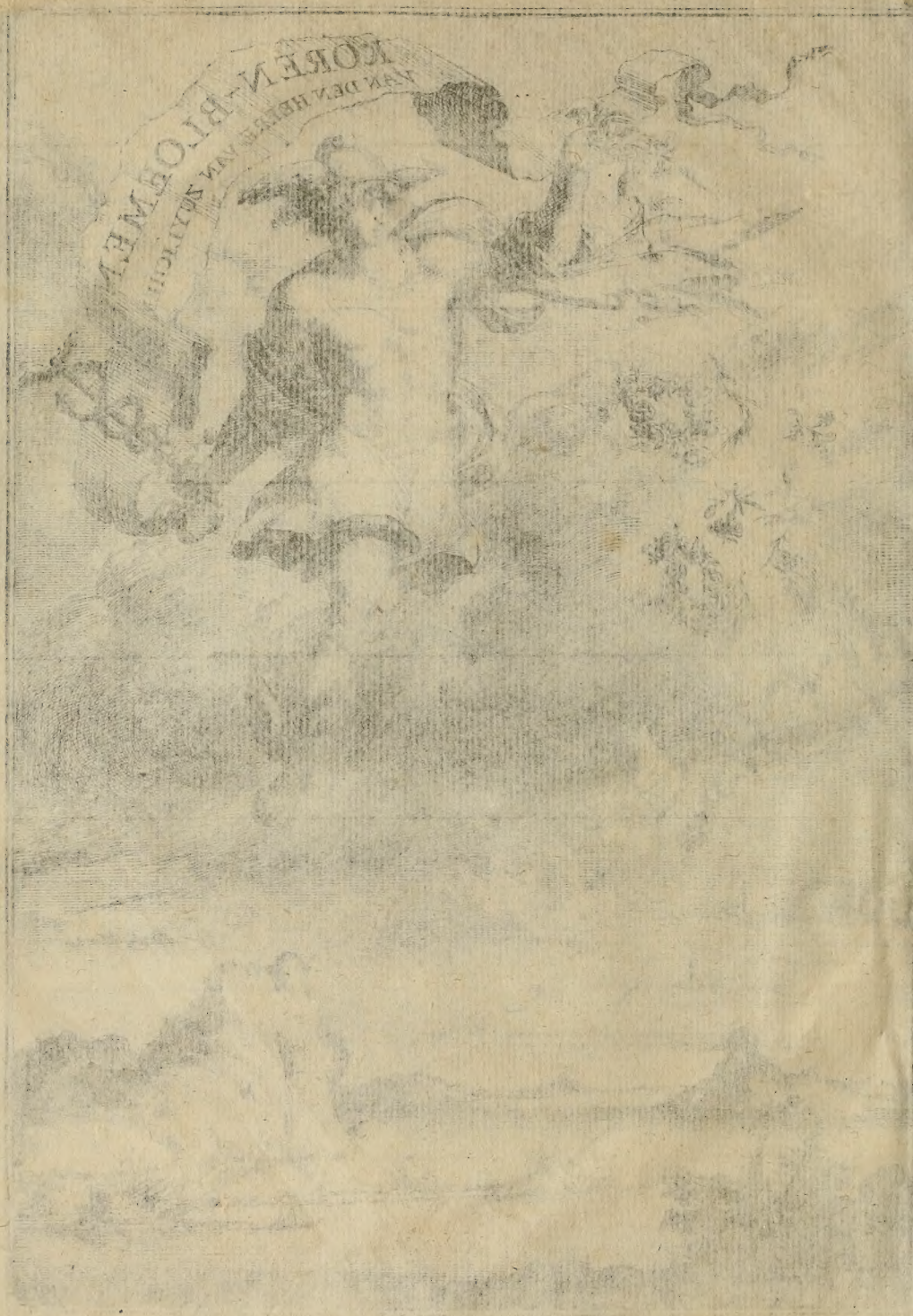

KOREN-BLOEMEN.

NEDERLANDSCHE GEDICHTEN

Van

CONSTANTIN HUYGENS Ridder,

Heere van Zuylichem, Zeelhem, ende in Monickeland:

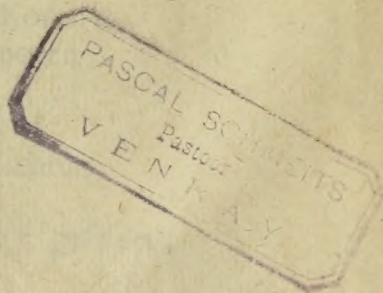
Eerste Raed en Rekenmeester van Zijne Hoogheit den

Heere PRINCE van ORANGE.

TWEEDE DRUCK,

Vermeerdert tot XXVII Boecken.

EERSTE DEEL.

t'AMSTERDAM,

By JOHANNES van RAVESTEYN,

Boeckverkooper, en Ordinaris Drucker deser Stede, 1672.

EERSTE DEEL.

XI. BOECKEN.

1. Bibel-stof en Godts-dienst.
2. Kostelick Mal en Voor-hout.
3. Zede-Printen en Stede-stemmen.
4. Dagh-werck.
5. Oogen-trooft.
6. Hofwijck.
7. Zee-straet.
8. Mengelingh.
9. Mengelingh.
10. Klucht.
11. Spaensche Wijsheit.

Liber & opusculis variis & metris: Ità solemus, qui ingenio parum fidimus, satietatis periculum effugere. Plin. Sec. 8.

Op den
T I T E L.

HY meent geen' Koren-bloem, die Tarw zaeyt : verr' van
daer;
Hy meent den nooddruft, en hy neemt den oorber waer.
De Bloem verschijnt nochtans, en menght sich onder
't Koren,

Als Gasten die in 't Mael der Gasten niet en hooren,
En komen ongenoodt, en schicken sich in 't best,
En sien soo vrolick, of wat meer, licht, als de rest:
Men leeds'er wel van daen; maer, soo sy 't Mael verblijden
Met haer bevallickheit, soo komt mense te lijden.
De Bloem is noodeloos in 't Koren, en nochtans,
Daer's geen weerseggen aen, sy geeft de Tarw een' glans,
En staeter in en pronckt als kinderen van Heeren
Als 't Paesch-dagh is, met Blauw' en Roo Satijne kleeren.
Is 't Onkruid, 't is van 't best, 't is vriendelick, 't is fijn,
't Is soet en schadeloos, en niet min als fenijn.

Voor sulcken Koopmanschap veil ick mijn' Koren-bloemen,
Mijn Toekruyd, Leser, of mijn Onkruid; hoe gh'y 't noemen,
Of oock niet noemen wilt: 't en isser niet gezaeyt,
In 't Land daer 't Koren wies dat van my is gemaeyt:
't Is By-slagh, die den aerd van 't Land, of van het Koren,
Te voorschijn heeft gehaelt. De Goede willen 't hooren,
De Quade moeten wel; in 't woelige gedrangh
Van Hof en Land-gebied heb ick veel' Jaren langh,
Gelijck de Boot aen 't Schip, met kleine trouwe plichten
Die 't pack ten halse ley den hals wat helpen lichten:
Ick heb voor Land en Kerck ST ANDVASTELICK gesweet,
Gedaen wat menigh man, niet alleman en weet,
Gedaen wat weinige, (de danck staet noch te hopen)
Niet alleman en kost: 'k heb tegens harde knoopen
Kracht en gedult gestelt, en alom by Gods hand
Door dwarsche distelen gebroken sonder schand.

Dat heet ick Tarw geteelt, en van het beste Koren,
Ten beste van 't Gemeen, en daerom niet verloren,

En daerom foo besteedt, als yeder Lands-genoot
Den Lande schuldigh is, in Voorspoed of in Nood.

Wat by-gewasch die Tarw mijn' Grond heeft op sien geven,
Of 't yemand weten wouw, hier heb ick het geschreven:
Mijn' Bloemen stelick met haer' Voeten in den Int;
Raed, dien ick tegen 't vroegh verleppe heb versint.
Hoes' uyt den Acker staen, komt my niet toe te wijfen;
'k Hebs' onder 't Koren met beleeftheit hooren prijsen,
En yemand heeft bekent, die wat goedgunstigh loogh,
Onkruid kost arger zijn, en dit stond wel in 't oogh.
Lov' ick de Koopmanschap? geenflins; ick laetse laecken;
Mits datse niemant laeck' van na Vergif te smaecken,
De rest beken ick: en ghy, Leser, seght het vry,
't Zijn Koren-bloemen, en foo komense blauw by.

CONSTANTER.

CONSTANTER.

In exactissimam effigiem

Viri Illustris

CONSTANTINI HUGENII
ZULICHEMII

Poëmatis ejus vernaculis præfixam.

H*Inc patris Hugonii par vivæ spirat imago :
Hinc spirat Clariis pagina fæta modis.
Ambiguam pictura facit cum carmine palmam ;
Gloria, nec dicas, hæc sit an illa prior.
Usque adeò dextrâ sibi Pallade reddidit omnem
Hæc Phæbum effigies, hic Heliconæ liber.*

NICOLAUS HEINSIUS D. F.

S O N E N.

M Annen Broeders; daer ick God voor danck; die U tot Broeders heeft geschapen, ende onder mijne oogen tot Mannen laten opwassen; Broeders in Vreughd van Eendracht, Mannen in Kracht van Jaren, van Reden ende van geen' gemeene Wetenschap; Ick en bevele U-lieden dit Werck niet, maer dit By-werck. Overleest het my neffens U-lieden; verdedicht my naer my, tegens die gene die 't her-dooopen moghten. Ick schaemde my daer over geseten te hebben: sulcks noyt en is geschiet. Heb ick'er over gelegen, by slape-loose onrust, het kan *supina diligentia* heeten. Datter gestolen Uren van wandelingh aen gehangen zijn, midden uyt den drangh van swaere besigheden ten dienste van de Gemeene saeck, ben ick soo verre van t'ontkennen, dat ick het U-lieden voor een' Lesse derve aanwijfen, hoe selfs de Snipperingen van den dieren Tijd niet verwaerloost moeten werden. Ick ontfange daer-en-tegen geern de vermaninge uyt U-lieden voordoen, οἱ ἔληστε τὰ χεῖροματὰ τὰ κρείττονα, *potiusse has horas minus perdi*: want ick voor winste reken

reken van mijne kinderen overtreft te werden,
en heb altoos daer naer gewenscht. God stercke
haer daer in, en zy met haer in der eeuwig-
heit.

*Hac studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis
perfugium ac solatium præbent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant no-
biscum, peregrinantur, rusticantur. Cic. pro Arch.*

*Neque enim sunt audiendi, qui hisce studiis clamant absumi tempus importunè, quod se-
verioribus ac primariis scientiis impendendum est. His enim si adhibeas modum, tan-
tum abest ut fatigent animum, ut etiam alacriorem te reddant ad exquisitiores contem-
plationes. Et memineris istas bonæ famæ hirudines eò vociferari, ut ne quod iis deest
adsit nobis. At enimverò nobis tam non abest quod iis abest, quàm adest quod non adest
illis. Jul. Scal. præf. ad Libb. Poët. ad Sylv. Fil.*

Εμοὶ ὃ μέγιστον πρᾶξις ἐστὶν ἢ ἀπεργασία. Nazianz. Ep. 32.

*Si occupati profuimus aliquid Civibus nostris, profuimus etiam, si possimus, otiosi. Cic.
Tusc. Qu. 1.*

*Effinge aliquid & excude quod sit perpetuè tuum, nam reliqua rerum tuarum post te
aliud atque aliud dominum sortientur. Hoc nunquam tuum desinet esse, si semel coepe-
rit. Plin. sec.*

*Quatenus nobis denegatum diu vivere, relinquamus aliquid quo nos vixisse teste-
mur. Id.*

*Forsthan hoc studium possit furor esse videri;
Sed quiddam furor hic utilitatis habet.*

Ovid.

Op de Wercken van den Ed. Wijt-beroemden
H E E R E
CONSTANTYN HUYGENS

Ridder, Heer van Zuylichem, &c.

*President in den Raedt van Zijn Hoogheyt den Heere
Prince van Orange, &c.*

MEn vindt in ouden tijt twee wonderbare Grieken,
Die vlogen wonder hoogh doch met verscheide wiecken:
Een schreyder evenstaegh, als hy de Werelt sagh,
De tweede saghe noyt als met een schetter-lach.
Hy die tot stagen rouw sijn treurigh oogh gewende
Die noemd' ons Aerts bedrijf een Winckel van ellende,
Soo dat hy evenstaegh sijn wesen dus gekiet,
Gelijck als yemant doet, die droeve dingen siet.
De Tweede die sijn lach niet kon, of wilde stillen,
Die nam ons Aerts bedrijf alleen voor malle grillen,
Het scheen dat al ons doen by hem wert opgevat,
Als gecks-maer, gaychel-spel, en icken weet niet wat.
Wil yemant nu by een twee groote luyden voegen,
Siet! in dit deftigh Werck daer vint hy sijn vernoegen,
Het licht, het schreyt, het scherft, het streelt; het kust, het bijt;
Het treurt, het juycht; het bidt, en al te sijner tijt.
Ghy siet dan hier den mensch sijn wispeltuyrigh leven,
Ghy siet de Werelt selfs na rechten eyseh beschreven,
De mensch en 's Werelts loop verandert alle daegh,
De mensch en 's Werelts loop verandert evenstaegh,
Noch leert dit eygen Boeck van Hof en stof te wijcken,
En waereen Vrome Ziel het zeyl behoort te strijcken.
Ghy soo ghy dit alleen uyt dese schriften weet,
Soo is u gelt en tijt (mijns oordeels) wel besteed.

J. CATS.

Op de Koren-bloemen ofte Nederlantsche Gedichten

Van den H E E R

CONSTANTYN HUYGENS

Ridder, Heere van Zuylichem, Zeelhem, &c.

*Eerste Raedt ende Reken-meester van Zijn Hoogheit
den Heere Prince van Orange, &c.*

Doorluchte *Zuylichem*, Lief-hebber van de Kunsten,
Vriend van de Kunstenaers, verheven door uw gunsten;
Als *Fred'rick* by den Staet, en ghy by hem geacht,
Soo menigh braef verstant ter eeren hebt gebracht.
Ghy hadt des Princen oor, Geleerde Mannen 't uwe.
Al is die tijt geweest, 'k en loochen niet, 'k en schuwe,
'k Ontfide Waerheit niet te seggen die ick weet;
't Is yder een bekend hoe ghy u doenmaels queet.
Elck quyte sich aen U, en uw volmaeckte Zoonen;
Die 't danckbaer Nederlandt met Diensten sal beloonen;
In plaetsen stellen, die ghy ander' hebt gemaect,
Daer vele, sonder u, niet waren in geraect.
Doorluchte *Zuylichem*; hoe soet is 't oude dagen,
Die 't Lichaem naer om laegh, de Ziel om hooge dragen,
Te leyden als terugh, tot haren eersten tijd,
Die onsgestaegh ontloopt, en steeds te poste rijd,
Hoe soet is 't, sijn gedacht, eer dat wy moeten scheiden
Ontrent sijn eerste Jeught te laten gaen vermeiden,
Te brengen over hoop al wat men heeft gedaen,
En daer de laetste schaeft te laten overgaen!
Geluckigh tijd-verdrijf van afgesloofde sinnen!
Ghy doet ons na de doot, een eeuwigheit gewinnen,
Als wy niet meer en zijn, doet ghy ons staen bekend;
Ghy plant op 't dorre graf Laurieren sonder end.
Als Myters zijn vergaen, de Kroonen afgesleten,
En diese droegen van de wormen op-gegeten;
Wat weet, wat heughtmer van, indien geen brave geest,
Die haer de doot ontreckt, ontrent haer is geweest?
't Is Aerds wat d'Aerde geeft. Maer zielen op-getogen
Als d'Uw, ontsterflick Heer, zijn d'aerde langh ontvlogen;

Die kennen haer geboort, haer Hemels Vaderland,
 En draven langhs 't gewulf, tot dat'ſer ſtaen geplant.
 Daer ſal u woonſtadt zijn, daer ſullen u Gedichten,
 Gelijck de Sterren doen, de Werelt over lichten;
 Die t'onrecht, als een Bloem des Veldts by U veracht,
 Ter plaets, by my genoemt, rechtveerdigh zijn gebracht.
 Siet wie 't dan beter raeckt; U hoogh geſtegen Verſen,
 't Zy dat s' op feylen ſtaen, op quade ſeden ſcherſen,
 Of wel den Hemel-wegh ons wijsen op te gaen;
 En zijn geen bloem-cieraet, maer van het beſte graen.
 Wie miſt'er dan van bey? Ghy noemtſe *Koren-bloemen*;
 Maer ick ſal haer met recht, de *Bloem van 't Koren* noemen,
 De keeft van uwen geest, het pant van U verſtant;
 Dat noyt had ſijns gelijck in 't Vrye Nederlant.

C. BOEY.

In Effigiem Illuſtriſſimi Domini de Zulichem,
 de Zeelhem, &c.

*N*estoris Auriaci facies, hic vultus acuti
 Vatis, in hoc tegitur vertice summus apex,
 Conditique sales habitant. Epigrammata scribat
 Qui volet; hic ipso vultu Epigramma facit.

C. BOYUS.

Op de Nederlandtſche Gedichten van den

H E E R E

CONSTANTYN HUYGENS

Ridder, Heer van Zuylichem, &c.

Siet hier een rijcken oogſt van ongemeene vruchten
 Van *Huygens* hooge Geest, die hier in Rymen ſpreekt:
 Een werck dat ſelfs het puyck der Dicht'ren ſal doen ſuchten,
 Om dat ſy hier in ſien wat haer noch al ontbreekt.

Hier leeftmen zerp en zout, en wel gekruyde reden:
 Hier is geen Vrouwe-koft, geen blom of kinder-pap:
 Maer ſpijs van hooge ſmaeck, geſcherpt door aerdigheden,
 En over al geſpeckt met Kunſt en Wetenshap.

Hier

Hier is geen overschot , geen lappen noch geen leuren ;
Hier is een Werck dat wel behaeght is en beschaeft ;
Hier is geloutert Goud , oock na de grootste keuren ;
Hier is een paert dat voor en achter vierkant draeft ,

Hier is een lijf te sien dat zeenwen heeft en spieren ,
En vast en onverwrickt op goede beenen staet ,
En dat men nergens niet liet waggelen of swieren ,
Maer dat wel hecht en recht op sijne leden gaet ,

Hier is een schoonen hof vol uyt-gelesen bloemen ,
Elck bladt is hier een bed op 't fraeyste uyt gerust ;
Hier is al wat op reuck en schoonheit heeft te roemen ;
Hier tast hy nimmer mis die wat te plucken lust ;

Hier vindt het scherpst gehoor geen ongelijcke toonen ;
Hier eermen leckerny die dunne tongen smaect ;
Hier is Ambroos voor luy die in den Hemel woonen ,
Hier voelt de ziel haer vreughd die aen het herte raeckt .

Ick sie de Nijdt te been , ick hoor haer hondtje keffen :
Jan seyt , 't is my te hoogh : Trijn kan het niet verstaen ,
Klaes klaeght dat hy den sin somwylen niet kan treffen ,
En datter dingen zijn waer nae hy dient te slaen .

Maer Jan en Trijn en Klaes , ghy moet het my vergeven ,
't Gebreck is by u selfs daer ghy hier over klaeght :
By Flaccus wert van ouds dien Dichter hooght verheven
Die van sijn Lesers maer den minsten hoop behaeght .

Uw hoofden zijn te kleyn om dit te kunnen laeten .
Alspreect dees Dichter klaer , het komt u daer van daen ;
Waerom uw hersenen hem niet en kunnen vaeten ,
Dat boven het gemeyn sijn spitse vonden gaen .

Hier wert een man vereischt dien 't niet en moet verdrieten
Dat hy somwijlen weer herkaeuwe dat hy at :
Die 't leeft en wederleeft , sal vinden en genieten
Yet goeds dat hy in 't eerst noch niet gemerckt en had .

't Gaet

't Gaet met der Dicht'ren werck als met de schilderyen,
Het een wil zijn gefien van verr'en uysterhand,
Het ander van nae by. Wat dagh en oogh wil lijen
Schroomt voor het oordeel niet van kendere met verstande.

Ick wil der Dicht'ren geen' haer eer noch loon ontseggen,
Maer soo ick met verlof magh seggen wat ick meen,
Soo moetmen ZUYLICHEM de hooghste prijs toeleggen,
In sulcken Land-juweel is hy de Monster-steen.

I. WESTERBAEN.

NICOLAI HEINSII, DAN. F.

E L E G I A

In Poëmata Belgica Illustris Viri

CONSTANTINI HUGENII ZULICHEMII, &c.

QUem nitor eloquii saturatus acumine densò,
 Venaque Pegaseæ prodiga tangit aque;
Nec peregrina Venus, sed ut aquore nuda Batavo
 Nat Dea, rorantem vertice fusa comam;
Lector, ades: nectarque merum, quod Hyantia rupes
 Edidit, Ambrosias & venerare dapes.
Nil mortale sonans vocem Zulichemia Clio
 Movit, & aurata stamina scita lyra.
Linguarum qui mille capax, qui voce disertus
 Innumerâ, Clarios duxerat ante choros;
Nunc larvam Vates sibi detrahit: oraque demum
 Enthea dat patriis exoneranda modis.
Sive levem induitur soccum pede, sive cothurnum;
 Quod deceat, socco est; vimque cothurnus habet.
Miratus jam Tuto Virum sua pleetra terentem:
 Mirati, Thuscus, Celta, Britannus, Iber.
Ipsa parens Venerum numeros Actæa vetustas
 Hos amat, hos addit Martia Roma suis.
Talis adoptivi Vertumnum copia vultus
 Dat comitem, supero conciliatque Fovi.

*Carpathii felix sic gurgitis incola Proteus,
 Sic Thetis Hamonios ferre gravata thoros,
 Ora modum variant sibi convenienter in omnem;
 Et decet alternos non sua forma Deos.
 Dextera consiliis longum explorata fideque,
 Se tibi nunc alio, Patria, Marte probat.
 Hac est illa manus, toties tibi contulit agra
 Qua certam dubiis obvia rebus opem.
 Pervigil, Auriacis ac conscia cura triumphis,
 Trux sibi fatalem quem modo sensit Iber,
 Nunc quid deses agat, quæ solvat in otia mentem,
 Otia victuro fata labore, vides.
 Præpetis ingenii te tolle sonantibus alis;
 Nam potes, aterna laudis alumne senex.
 Omne seca spatium metamque volubilis ævi,
 Perque polos, pennâ remige nixus, abi.
 Nec monstranda via est. tua te vestigia ducent.
 Jam fugis ignavam non novus ales humum.
 Sic in prole, Patrem meritis referente, super sis;
 Nec nisi progenies raptâ sit una tibi.
 Natorum sic sera rogo te triga reponat,
 Quis præit exempli fulgor ad alta tui.
 Gnata pudicitiam matris sic aquet: & illâ
 Te gener efficiat conjuge dignus avum.
 Invidiosa tibi sors obtigit, inclyte Vates;
 Natorum hinc felix laudibus, inde tuis.
 Curarum genitrix non obtudit Aula canentem,
 Castraque per strepitus irrequieta suos.
 Interpellator, licet undique plurimus urgens,
 Propositum Cirrhæ non tibi rupit iter.
 Qui magnas lassare solet, qui frangere mentes,
 Te fovet incumbens exstimulatque, labor.
 Sunt & opes; est usus opum. Doctrina beatum
 Tersa polit pectus, cognitioque sui.
 Artifices salvete manus; quibus addere laudem
 Nec mea sat dignam Musa, nec ulla, queat.
 Vos Paan, vos cana Themis, vos dextera Pallas,
 Principis invicti vos memorabit amor.*

Aen

Aen den Edelen Hoogh-geleerden Heere
C O N S T A N T Y N H U Y G E N S

Ridder, Heere van Zuylichem, Zeelhem, &c.

Op sijne Rijm-wercken.

A En d'ingangh van den wegh naer d'Elifeéſche velden,
Vond een Troyaenſchen Held een boom (naer d'oude melden)
Daer onder ander loof een gouden tack op groeyt,
En flucks een ander waſt als die wert afgelnoeyt.
Uw geest is deſe ſtam, u rijcke geestigheden
De Telgen, die ſtaegh d'een in 's anders plaetſe treden,
(Soo waerd als 't fijnſte goud) ô brave *Constantijn*,
Waer van uw' ſinnen, rijck, en altijd ſwanger zijn.
Uw' jonge vryerſchap droegh vroegh van deſe vruchten,
Die 't gantsche vryſterſchap van 't Haeghe deden ſuchten,
De Teems gevoeld' haer kracht, en d'Amſtel gingh niet vry,
En 'k loof men voelt het noch aen Schreyers-hoeck en 't Y.
Doen volghde rijper vrucht in uwe rijper jaren,
Doe 't nut en 't noodigh haer met wijsheit gingen paren;
Doe F R E E D R Y C K u gebruyckt' als ſijne rechterhand,
Tot voordeel van 't gemeen en dienſt van 't Vaderland.
Dan 't viel uw geest noyt ſwaer, en uw geſtolen ſtonden,
Door wackerheit gevult, en neerſtigheit gevonden,
Beletten noyt uw' plicht, al quaemt op 't onverſienſt,
Uw' geest ſtont altijd ſchrap tot 's Landts en 's Meesters dienſt.
Noyt ruſten uw vernuſt, noyt was uw geest verlegen
Wanneerder iets geſeyt was beter als geſwegen,
En ſocht haer d'ouderdom met ſuffen te verraen
Geen ſluymerende Geest en vondt hy oyt daer aen.
Dus was uw's levens loop tot aen uw grijſe jaren,
Gewoon met ledigheit onledigheit te paren,
Dan dat deef' leécheit noyt tot luyigheit verleidt
Dat tuygen deſe blaen vol wiſe aerdigheit.
Ghy die dees rijcke ſchat van rijmen komt te leſen,
Ick bid u loopt ſoo niet; en wilt indachtigh weſen,
Dat hier wat anders ſchuylt als m' uytterlijk vermoedt,
't Is wel erkauwens weert, ſoo proefje eerſt het ſoet,

En

En seght my, Leser, eens, wat keurje voor het beste,
Het voorst', of 't middelste, of houje 't met het leste?
't Ontvalt my nergens niet, en alles watje leeft,
Dat heeft eenparigheit in schranderheit van geest.
O *Huygens* gaf Natuur het lot van dese bladen
Aen 't sterffelijcke deel daer ghy me zijt beladen,
Soo sagh men noyt vergaen 't huys daer uw geest in schuylt:
Dan hy en doet geen schae die met den Hemel ruylt.

J. Van der BURG. I. C.

S P O R E

Voor den Edelen en Gestrengen Heere

CHRISTIAEN HUYGENS,

Zone van den Heere van Zuylichem, &c.

Dat hy sijn Heer Vaders Gedichten het Licht gunne.

Zoon, vol Geest, die uwen Vader
Afbeeldt, niet alleen in Print,
Maer in Deught, en geeft noch nader,
En sijn pen en goude int
Nae sweeft, die des Vorsten blaëren,
In de Legers in het Hof,
Teeckende, een ry van jaeren,
Met onsterffelijcke lof:

Die, in 't midden van het woelen,
Ledig' uren stal, of vont,
Om den Dicht-lust frisch te koelen,
Uyt de Hof-bron met den mont
Het doorluchtigh nat te proeven,
Daer Apollo me vereert
Die sijn hulp en gunst behoeven,
Door wiens kracht men propheteert:

CHRISTIAEN, waerom verlangen
Wy soo langh naer 't eeuwich werck
Van U Vaders Dicht en Sangen,
In Apolloos Duytsche Kerck?

*** 2

Waerom

Waerom wil dees Zon niet klimmen
Die beneden d'Oost-kim staet?
Helpt s' eens lustigh op de klimmen,
Nae dien tragen Dageraet.

Duyssent, duyssent Nachtegalen,
Rondom Hof-wijck, en den Haegh,
Zullen 't edel licht onthalen,
Even vrolijk even graegh.
Laet ons hart niet langer quijnen
Om het uytstel van dit licht,
Dat ons Neerlandt wil beschijnen
Met sijn Hemelsch aengesicht.

Wy verwachten met gebeden
Eenen Bloem-hof, milt van geur,
Rijck door sijn verscheydenheden,
Van gedaente en levend kleur;
Een bancket voor keurige oogen,
Een Musijk-feest voor 't gehoor,
Als de Ziel om hoogh getogen,
Naer de wolcken vaert deur 't oor.

Wy verwachten gulde spreucken,
Aerdige spitsvondigheên,
Lessen van geen Eeuw te kreucken;
Rede-Vormers van 't gemeen,
Gestoffeerde Galeryen
Vol van Kunst en Wetenschap:
Tafereelen waert te vryen,
Honigh-korven soet van sap.

Die nu boecke-kamers soecken
Vinden dan, in een Trefoor,
In een eenigh boeck, vol boecken,
Wat s' oyt soekten nu en voor,
Al den Dicht-bergh in een Dichter,
Keur van stof, en keur van maet,
Kort of langer, swaer of lichter,
En gepast op yders staet.

*Leefde uw Vader voor een ander,
 Voor zijn lant, voor sich ten deel,
 Laet ons hooren, 't een na 't ander,
 Wat den Hollantsch' Orpheus speel
 Onder Lind', in Bosch, in Dreven,
 Daer de beek langhs d'oeveren streeft,
 Alle Sangers om hem sweven.
 Eer hem dus, dewijl hy leeft.*

J. V. VONDEL.

Op d' Af-beeldinge van den
HEERE van ZUYLICHEM,
 Door sijnen Zoon
CHRISTIAEN HUYGENS
 Getekent.

DE brave Zoon ontfingh van Godt en sijnen Vader
 Het Wesen, en den Swier, tot 's Hemels prijs en eer,
 Dies voeght de danckbaerheit den Zoon, en niemant nader.
 Dees schenckt den Vader nu door kunst het Wesen weêr.
 Soo wordt dan Christiaen de Vader van zijn' Vader,
 En Vader Constantijn de Zoon van sijnen Zoon.
 Dus tart de Kunst Natuur, men eerse met een Kroon.

J. V. VONDEL.

LAUWER-KRANS,
 Gepast op alle de wercken van den Ed: Heer
CONSTANTYN HUYGENS
 Ridder, Heer van Zuylichem, &c.

Dicht-baarster Calliop, wilt ons u geeft wat leenen,
 Nu ick een Hooft-Poët sijn goude Lof trompet;
 Voldoe mijn Maaghde bee: ay doop in Hypocrene
 Mijn ongesneden Schaft, en schaaft haar wonder net.

'k Bid heyligh mijn versoeck al is ons breyn beneveld,
Omringelt soo het voeght met eene Man-kop Kroon,
Bestier mijn geest en pen, dat geen van beyde reveld;
Herstel de schorre Lier; nu voeghdme een hooger toon.

O Ridder! leen uw oor een weynigh aan ons neuren,
Al is ons Vinger-tuck als uw niet afgericht:
En ons gedicht maar 't swart in u volmaackte kleuren,
Een nacht waar in uw Dicht gelijk een baacken licht.

Verwaardigh echter, dat ick magh u lof vertoonen,
Hooft-Dichter onser eeuw, ô Hof-Zwaan van ons Hof!
En uw volmaackt gedicht met Heyl'ge Lauren kroonen,
Uw wel-beploeght verstant geeft ons tot sullicx stof.

Op aard en souwer geen de Lauwer beter passen
Als uw, ô Fenix! neem in danck mijn maaghde-krans.
Tot eer van 't Vaderlandt soo zijt ghy opgewassen,
Uw kennis die blinckt uyt gelijk de Sonne-glans.

CATHARINA QUESTIERS.

Op de Koren-bloemen van mijn Heer,

Mijn HEER van ZUYLICHEM, &c.

Aen den Leser.

KOren, uytverkooren Bloemen,
Boven alle Bloem te roemen,
Boven 't blanck, en het gebloos
Van de Lely, van de Roos,
Boven al d'Angieren geuren,
Boven alle Tulps coleuren,
Daerom men wel altemet
Kap en Keuvel heeft verset:
Bloemen die Apolloos Hoven,
'k Laet staen Floraes Hof verdooven:
Bloemen van den Hof-wijcks Heer
Daer Proserpina veel meer

Op verslingert soude wesen,
 Dan op Ennaes bloemen lesen:
 Bloemen daer om Proserpijn
 Geern noch eens ontschaeckt souw zijn,
 Soo men haer in 't ander leven
 Daer de schoot vol van quam geven:
 Bloemen van soo schoon gelaet.
 Als den held'ren daegeraet,
 Daer by d'Eliseesche velden-
 Vruchten niet en zijn te melden:
 Bloemen die geen aerden-schoot
 Maer des Ridders hoeft ons boodt;
 't Ridders hoeft groen van Laurieren,
 Die sijn grijsse hoeft vercierren:
 Bloemen die Laurieren-krans
 Nu verduyst'ren door haer glans:
 Bloemen van Tijds-snipper uren,
 Die veel langer sullen duuren,
 Dan des Hof-wijcks Heeren-Hof;
 Noch vervallen in het stof,
 Noch verwelcken door het hand'len,
 Sullende 't heel al door wand'len,
 Sullend' Sonne-bloemen zijn,
 En sich met sijn Koets en schijn,
 Wenden Oost en West-waert heenen,
 Loopende met letter-beenen:
 Bloemen van geleert papier,
 Onder maet-zangh van de Lier,
 De ver-Gode Lier gebooren:
 Bloemen klinckend' in die ooren,
 Die om haer wel te verslaen,
 Aen geen plompaerts hoeft en staen,
 Die men moet, als Midas, groeten,
 En als Esels met twee voeten:
 Bloemen daer door Ceres toogh,
 't Hert van Pluto licht bewoogh,
 Om haer dochter niet r'ontschaecken
 Soof' een ruyckertje gingh maecken

*Voor ſijn neus, vol ſtanck en ſmoock,
 Soo hy daer maer eens aen roock:
 Bloemen daer de puyck-bloemiſten:
 't Geld noyt ſullen aen verquiſten:
 Bloemen vol van wetenſchap,
 Vol van Hipocrenes ſap:
 Kooren-bloemen ſult ghy leſen,
 Maer, ghy moet verſekert weſen,
 Soo ghy die, als ick, bevindt,
 Dat ſy zijn een Labyrinth.
 Die ſal u door 't ſoet vermeyen,
 Om den Tuyn en Dool-Hof leyen,
 Schoon ghy voor en midden leeft,
 En aen 't eynd' al zigt geweest,
 Sal geen Ariadnes draetje
 U van 't een en 't ander blaetje
 Soo af-trecken, dat ghy niet
 U daer in verſtrickt en ſiet.
 Luyſtert: leeft die luyſter-bloemen,
 Koren-bloemen, daer men, hoemen
 Leeſt, her-leeſt, nu weêr, dan weêr,
 Door 't uyt-leſen nimmermeer,
 Nimmermeer verſaedt ſal weſen,
 Sy zijn al te uyt-geleſen.*

HENRICK BRUNO.

Op de Af-beeldingh van den Edelen Geſtrengen Heer

CONSTANTYN HUYGENS

Ridder, Heer van Zuylichem, Monike-lant, Zeelhem, &c.

DUs maalt men Zuylichem, de Son der Hooffche lichten,
 Maar 't breyn wort niet vertoont dan door ſijn Fenix-veer,
 Mint Nazo, ſtryt Virgiel, lacht Plautus, reiſt Homeer,
 Wat elck beſonder dicht weet hy alleen te dichten,
 De Wysheit maackt ſich door haar eygen deught vermaart:
 Soo wort ſijn Ridderſchap, noch Lauwer-krans door 't ſwaart
 Bevochten, maar door 't ſpits van ſijn geleerde ſchachten
 Een ſchrandre pen verdient niet min dan Helde-krachten.

JAN VOS.
Ver

*V*er geniale tua flos est, Zulicheme, Camana,
 Flos florum, verni summus honoris honos.
 Sed quis ager tuus est? agrum quis vertit arator?
 Unde tibi flores tempora verna ferant?
 Pegasus an tuus est, agrum qui vertit, arator?
 Atque ager, ingenium, iudiciumque tuum?
 Sic est: sed nullus pluvia sine floret agellus:
 Unde tibi fluvius, vel pluvialis aqua est?
 An Cirrha fluvio vestrum Citharædus Apollo,
 Castaliis an agrum Musa rigavit aquis?
 Rem tetigi. sed quanta tibi sperabitur inde
 Messis, quanta tibi semina, quanta seges!

K L I N C K E R T.

Daer zijn veel Constaenaers die Hollandts-boesem baerde,
 Maer Huygens overtreft hun al meest met sijn Luyt;
 Gelyck een Kooren-bloem steeckt tot het Kooren uyt,
 Hy spandt de Kroon, en sijn Gedichten zijn in waerde.
 De foon van Maja, Boô der Goon, sagh die vermaerde
 Puyck dichters schriften, en sey, wat of dit beduyt?
 Dees een singht scheller als Apolloos schelle fluyt,
 Daer aen der Musen Rey haer soete keeltje paerde;
 Deeseer schryf ick hem toe en wel-verdiende lof
 Ter eeren van sijn Thuyn en Kooren-bloemen Hof,
 Den Heer van Zuylichem moet Heer der Lier gekroont zijn.
 Doen nam hy van Apoll de Lier en Cyther af,
 Die hy aen Constantijn, een Geest der Geesten, gaf,
 Hy most met dese vrucht van Kooren-bloem beloont zijn.

HENRICUS NIEROF.

Op de Wercken van den Edelen en hoog-geleerden Heere

CONSTANTYN HUYGENS,

Ridder, Heere van Zuylichem, &c.

Die Huygens gulde pen gespitst op Rym en Vaers,
 Pen daer oyt alle pen de kroon voor heeft gestreken,
 Meer glans te geven droomt met hoogh van haer te spreken,
 Is (dunckt my) 't lot wel waert des Griekschē Redenaers,

Die

*Die Hercules prijsfende met veel verwaent gebaers,
 wiert van den stoel geboent en van gehoor verſteken;
 En magh met dubbel recht by ſulcken zijn verleken,
 Die 't Son-licht maelt met kool, of toe-licht met een kaers.
 Een werck ſoo noodeloos wil ick dan laten leggen,
 En niet een woort tot prijs van Huygens rijmen ſeggen.
 Gebreckelijcke waer dient door wat toys verbloemt:
 Men magh eens anders Dicht blancketten en verlichten
 Met woord-rijck lof-geſpreck; maer die van Huygens Dichten
 Verwondrende ſwijght, heeft hooghſt van hun geroemt.*

I. DE DECKER.

NOch eens op 't nieuws, goed-Dichts-geſinden,
 Eens all' de vuyle voddens uyt;
 Hier is het recht beleid te vinden
 Hoe dat men Rijm op Reden ſluyt:
 Kondt ghy 't geheim eens ondertaſten
 Hoe 't op ſijn Zuylichems toegaet,
 'k Wed dat ghy borſtelen en quaſten
 Te kort ſoudt komen, om al 't quaed.
 Al 't mis-gerijmde deur te ſtrijcken,
 Daer uwe kindsheit heeft gedacht
 De Wereld mede te verrijcken.
 Verſiet u van een' nieuwe ſchacht;
 En ſnijtſe na de ſné van deſe,
 Soo ſtijf, ſoo ſnel, ſoo hel, ſoo fijn;
 Daer ſal haest Dicht te leſen weſe,
 Dat waerdigh ſal om leſen zijn.

QUIDAM.

Opde KOREN-BLOEMEN:
 NEDERLANTSCH E GEDICHTEN
 Van den
 HEERE van ZUILICHEM, &c.

Hier rijft de Sang-kunſt in den top,
 De Sang-bergh ſelfs veel hoger op;

Men

Men twijffelt, of Apol fijn snaren
 Sou durven met den Ridder paren ;
 Dit 's vast, hier paart in eenen Man
 Al wat een Dichter maken kan,
 Wiens dichtgefchept uyt Echte vlieten,
 Geen eeuw de verw fal doen verfchieten.
 Slaat, Lefer, 't Oogh op defe blaen,
 En laat daar op uw' aandacht gaan,
 En fegt gy niet, in defe *bloemen*,
 Is al wat waardich is te roemen?
 De *bloem*, de room, het mergh, het zap
 Van aardicheen, en wetenfchap,
 De kern, het pit, (en noyt volpresen)
 Van al dat ergens is te lefen?
 Vernuft, en fin, en konft en taal,
 Is in dit fchrift, kort, altemaal,
 Wat ziel voldeedt, wat Oogh en Ooren
 Van Letterlieden kon bekooren.
 En niemandt vrees te zijn *verfnelt*,
 Als wies'er onkruydt op dit velt,
 Neen, 't zijn gefonde *Koren-airen*,
 Die nimmer Maagh of Hert befwaren.
 Al feyden wy tot Schrijvers lof,
Die vroom wil zijn, befoeck ons Hof.
 Hy twijffelt niet, die d'eerfte fangen
 Maar van fijn boeck heeft aangevangen.
 Doch 'k laat het werck in fijn geheel,
 De roem daar van was my te veel,
 Licht poogde dat een beter veder,
 Doch legt oock gy de pen vry neder
 Die al te ydelijk gelooft,
 Dat gy om dit vergoden hoofd
 Een bladt, of Lovertjen foud hechten,
 Schey uyt, fchey uyt, verwaande en flechte,
 Dit is een *Man* van wonderheen,
 En fal ick 't feggen foo ick 't meen?
 Dien *Man* fal niemand licht volprijfen
 't Zy dat men fagh de dooden rijfen

Van hun dootbussen, worm, en stof,
 De Catfen, Heinsen, rijk van lof,
 De Hoofden, Grooten, en van Baerlen,
 En soo d'er meer noch sulcke paerlen
 Nu blincken in de kerck van Eer;
 Doch alderbest sal desen *Heer*
 Met een penceel van soo veel talen
 Sich selfs noch na het leven malen.
 Soo blijve dese Poësy
 Onsterffelijck, en in waardy,
 Soo moete noyt dees' Inkt verbleken,
 Soo langh men Rooms of Griecx sal spreken,
 Of eenigh ander konstigh woordt
 In heel Europa werdt gehoort,
 Ja ergens letter ongeschonden
 In Boekery sal zijn gevonden.
 My dunckt ick spreek *Orakel sangh*,
 Wat Dicht versmolt, dit leefde langh,
 De Hemel wil ons gunstigh geven
 Dat oock de *Maker* langh magh leven.

S. SIMONIDES.

Aen den
H E E R v a n Z U I L I C H E M,
 Op den tweeden Druk van sijn Ed^{ts}
K O R E N B L O E M E N.
Monumentum are perennius.

O *Neêrlants eeuwige eer, die ons in Neêrlantsch Dicht*
Laet hooren gantsch Europe en 't puik van zoo veel talen,
Zoo moet geen tael noch tijd uw' grooten naem bepalen,
Als ik eerbiedighlyk my blint zie aen uw licht.
Mijn zang weide in uw' lof: maer al de zangbergh zwicht
En zwijght, of zweet vergeefs, verduistert door die stralen.
Apelles kunstpensel kon Alexander malen,
Maer geen' Apollo met zijn hemelsch aengezicht.

O ledigheid, vol werx! ô eedle KORENBLOEMEN!
Geen graen is by uw deught op eenen dagh te noemen.
Gy rijst alleen, gelijk de Fenix uit zijn vlam.
Een Maro wint het; en men vint geen twee Homeeren.
Dies zal mijn Dicht u best, ô Fenix Dichter, eeren,
Als gy der Steden Stadt, uw stemmend Amsterdam.

J. VOLLENHOVE.

K L I N C K E R T

Op de vermeerderde

K O O R E N - B L O E M E N

Van den H E E R E

CONSTANTYN HUYGENS

Ridder, Heere van Zuylichem, &c.

*Hic meret ara liber Sosis, hic & mare transit
Et longum noto Scriptori protogat ævum.*

MEN spreek' my niet van Lely off van Roos,
Van Violet, off lieffelijcker geuren;
Van Purperbruyn off andre Tulps-coleuren,
Die d'allersneêghste Puyck Bloemist verkoos;
Men spreek' my niet van 't blanck en van 't gebloos
Van Hyacinth, Narcis's off and're keuren,
Die Proserpijn' op Henna mochten beuren,
Want all die bloemcieraedjen sijn te broos.
Maer soo men my met bloemen will vermaecken,
Men geev' mijn ooge bloemen voll van saecken,
En saecken voll van Bloem, als CONSTANTYN,
Wiens onweêrgaedelijcke K O O R E N - B L O E M E N
Ick boven d'aller-edelste fall roemen
Om dat het duerb're Wijsheys Bloemen sijn.

Op de ſelve.

WOn eertijts Keyſer CONSTANTYN
Door winſt van Landt, van Stadt, van Slooten,
Dien ſchoonen eernaem van den GROOTEN,
Die eeuwigdhuerende zall zijn.
Soo magh men HUYGENS, ſijn Genant,
(Wiens Vaerzen voll van wiſe woorden
Soo menigh Stadt en Landt bekoorden
Door ſoet geweldt van ſchoonen trant)
Oock, om dit Puyck van KOOREN-BLOEMEN,
Een ſtaeltjen van ſijn grooten Geeft,
En wat noch grooter is geweest,
In zulcken grooten Man te roemen;
Wel CONSTANTYN den GROOTEN noemen.

Noch.

WAerom mocht d'Heer van ZUYLICHEM
Dit Werck van ſoo veel konſt en klem,
Dit Werck ſoo ſchoon door een geweven,
De naem van KOOREN-BLOEMEN geven?
Ick ſie'er wel een hoopen blaen
Van veelerley coleuren ſtaen:
Maer (is dit mangel oock te doemen?)
Ick zie'er noch geen BLAEUWE BLOEMEN.

Noch.

IIndien dat HUYGENS KOOREN-BLOEMEN
Soo ſchoon, ſoo nut, ſoo ſwaer gelae'n
Van vruchten, noyt genoegh te roemen,
Op dees' Papieren Acker ſtaen,
Voor ellick die s'er aff will leſen;
Wat moet ſijn KOOREN dan niet weſen!

J. COSTIUS.

Op den tweeden druk

Der

K O R E N B L O E M E N ,

Van den Edelen Gestrengen Heer

KONSTANTYN HUYGENS,

Ridder, Heer van Zuylichem, &c.

Eerste ende Presiderende Raed van zijn Hoogheit
den Heere Prince van Oranjen, &c.

*W*R zullen dan dien onwaerdeerbren schat,
Op nieuw verrijkt met keur van dicht-juweelen,
De werrelt afgemaelt op yder blad,
Weér zien in 't licht? en in dien rijkdom deelen?
De faem droeg lang den lof van Konstantijn
Den aerdkloot om; zy leeft op alle tongen:
Van haer gewaegt de Tiber, Teems en Rijn,
En Seine, die van Hem voorby gezongen,
Een vaster zwier van dichtien heeft geleert.
Maer welk een land zou Huigens naem niet hooren,
Die nooit genoeg gelezen, en geëert,
Spreekt overal gelijk een ingebooren.
Noch is dat voor zijn glory te gering,
Al zingt hy na elks wensch in alle taelen,
Al smackt hy elk in zijn bespiegeling.
Het lust hem mee d'acloutheit t'achterhaelen,
De Grieken nae te stappen op hun trant,
En Martiael te wekken uit zijn asschen.
My dunkt ik zie de trekken van zijn hant,
Een snelheit, en gedachten die hem passen.
Hier vloeit een zee van wijsheit overal.
Hier springt een bron met overvloed van straelen,
En bruischt gelijk een steile waterval,
Die 't aengezicht der omgelege daelen.

Opheldert, en den blijden akker voedt
Met levend Kristallijn en Zilver stroomen.

Hier 's Nektar voor 't aendachtige gemoet,
Uit 's werrelts mist ten Hemel ingenomen.

O bloempriël, zoo konstig geschakeert,
Hoe wensch ik weêr uw perken in te treden!

Het heugt u, hoe ik u heb gewaerdeert,
En nedrig, en verwondert aengebeden.

O Rykdom van orakels, vol van geest,
En Pinxtervier, hoe zal de naneef hooren,

En hoe zal hy gelaoven, die u leeft,
Dat gy zyt in 't gewoel van 't hof gebooren?

In 't barnen van den krijg, en 't oorlogsveld,
In 't barsten van granaten en kortouwen,

In 't dreigen van het Arragons gewelt,
En menigmael in andere landsdouwen

Uitheemsch, en ver van uw bekende lucht.

Noch komt gy u zoo heerelyk vertoonen,

En drijft zoo wjt op wicken van 't gerucht,
't Geen met onsterflijk' eer uw dienst zal kroonen,

Dat zelf de Nijt, maer tot haer hertenleet
En bittre smart, het kostelyke leven

Van Konstantijn moet achten wel besteeft,
Al had hy niet als zulk een werk geschreven.

J. ANTONIDES vander GOES.

E E R S T E B O E C K .

B I B E L - S T O F

En

G O D S - D I E N S T .

LIBEL-2108

1987-1988

E E R S T E B O E C K .
 B I B E L - S T O F
 En
 G O D S - D I E N S T .
 B I D - D A G H S - B E D E
 cIs Isc xxiv.

S Luytt dijne Wolcken niet, die boven dijne Wol-
 Ter hoe de dijner Volcken, (ken,
 Ter straffe sitteft, Heer,
 Der Volcken die in ons vervolgen dijne eer.
 De pijlen van ons hert, de fchichtighfte Gebeden
 Die wy van dus beneden

Doen ftijgen tegen 't fteil
 Van dijn' onfienlickheits onafgepeilde peil,
 Die Kalv'ren onfer lipp en konnen niet geraken
 Dijn' Oore te genaken,
 Ten zij dijn' Oore dael'
 En onfen laffen aem van mond ten Hemel hael'.
 Hael op den droeven galm van dijn' verflagen kind'ren,
 Die meerderende mind'ren,
 En groeyende vergaen,
 En voor dijn' vierigheit, als Sneewe, niet en ftaen.

Hof. 14. 3.

Deut. 4. 7.

Wat smoochter in 't befluyt van dijn' Voorsichtigheden?
 Zijn 't gisteren, zijn 't heden,
 Zijn 't morgen, zijn 't altijd
 Nieuw' roeden binnens huys, en buyten nieuw verwijt?
 Hoe onlanghs hebben wy de fchadelicke flagen
 Van dijne vochte plagen
 Ten halfte toe gevoelt;
 Hoe onlanghs hebben ons de vruchtbaerheit ontfpoelt
 De ftoomen die dijn' hand tot Grachten onfer Veften,
 Tot doornen onfer Neften
 Van eeuwigheit gefelt,
 Nu tegen ons geroert, geruckt heeft en gevelt !

Jes. 9. 1.

Al hadden wy in 't hoofd de Vloeden die ons quollen,
 De Wateren, die swollen
 Tot over kant en kae,
 Voldeden ons gebreck van tranen nergens nae.

Doe waren 't Wateren. Nu hebst du 't Vyer ontboden;
 Nu sien wy niet als Boden
 Van Broeder en Verwant,
 Van, hier een groeyend' Vyer, van, daer een' vollen brand:
 Maer Brand, maer ander Vyer; Vyer wateren te krachtigh,
 En mannen-macht te machtigh;
 Vyer vyeriger dan Vyer,
 Vyer, dat genadigh brandt daer 't dry vernielt van vier.

Waer Aerd' en Locht dan vry! maer Locht en Aerde moeten.
 Dijn' wrake helpen boeten,
 Bei grouwelick, bei vuyl,
 D'een' rondom smettelick, en d'ander' niet als kuyl.
 Soo sien wy onse Jeughd, den Bloessem onser krachten,
 Al bloeyende versmachten,
 Soo sien wy 't grijsse hoofd,
 Den steun der kinderen, den kinderen ontroof.
 Waer heen, gestoorde God, waer wilt du 't ende palen.
 Der onge-ende qualen?
 Waer is die eerste dagh
 Die ons doen hooren sal, daer is de laetste slag?

Wy pleiten om geen recht, wy kennen meest de seeren,
 De lemten en de sweeren
 Daer van de stanck alleen
 Dijn' hulp en onsen nood gescheiden heeft van een:
 Wy weten, soo du wilt dijn' Rekeningh sien sluyten,
 En, all' ontfermen buyten,
 Dijn' Rechten sien voldaeen,
 Soo hebst du, hoe vollendt? noch niet begoft te slaen.

Maer slae dijn' slincker Oogh op 't ooge van de Volcken
 Die onse ad'ren molcken,
 Doe dijn' gerechte straf
 Hunn' ongerechtigheit wel eer den teugel gaf.
 Nu staen sy thien om een, nu worden wy verdondert
 Met dusenden om hondert;

En

En wilt du noch 't getal
 Besnijden van de mans dat hun vermannen sal?
 O! spaer de handen t' huys die buyten moeten wercken
 Ten bouwe dijner Kercken:
 O! kort de handen t' huys
 Die'r overwinningh is 't verwoesten van dijn huys.
 Haer' overtredingen gewogen tegen d'onse;
 Het overwicht verslonse:
 Du bist gerechtigh, Heer,
 Maer van twee Sondaren waerom is 't d'eene meer?
 Meer zijn sy 't, die den schat van dijn' bevolen Wetten
 Den hoeftigen ontsetten;
 Meer zijn sy 't die bestaen
 De meesterlicke hand aen dijn Gebod te slaen;
 Meer, die de voll' verdienst van dijn Eengeboren
 Ter meester helpt versmooren,
 En roemen of de schuld
 Door haer' betalingen oock t'over wierd vervult;
 Meer, die het eenigh pad van Waerheit, Wegh en Leven
 Afgodelick begeven,
 En soecken in den nood
 Aen machteloos gebeent het leven in de dood;
 Die voor een' stommen tack ten grouwel uytgehouden
 De knie, dijn maecksel, vouwen,
 En d'innerlicken plicht
 Verplichten aen 't begrip van 't uytterlick gesicht;
 Meer, die dijn Hemel-recht van geven en vergeven
 Hun veinsen toegeschreven,
 En geven hunsgelijck
 Dat du den geveren sulst weig'ren in dijn Rijk;
 Meer, die het sondigh Vyer van ingeboren lusten,
 Die Lêegheit noyt en blusten,
 Ontsteken in den dwangh
 Van booser eenigheit dan 's Werelds boost gedrangh;
 Meer zijn sy 't, meer, en meest, die dy, hunn' grooten Voeder,
 Doen sterven in hunn' voeder,
 Doen leven, naer den nood,
 En maken die 't haer geeft haer *dagelickse Brood.*

Joh. 14. 6.

*Imagines Christi
 & sancto-
 rum venerande
 sunt non solum
 per accidens,
 vel improprie,
 sed ita ut ipsae
 terminent ve-
 nerationem, ut
 in se confide-
 rantur, &
 non solum ut
 vicem gerunt
 exemplarum.
 Bellarm. de
 Cul. ima.
 cap. 21.*

- Min zijn sy 't, (sooder min van misdæd voor dijn Oogh is,
 Dien 't laeghste Min te hoogh is)
 Dien, buyten Menschen gis,
 Dijn' ongewrongen Wett der Zielen Regel is;
 Die d'een medoogentlick den anderen die schatten
 Ter herten helpen vatten;
 Uyt die, gemeener macht,
 1 Cor. 1. 21. De dwaesheit louteren die 't Wereld-wijs veracht;
 Die geerne, naer 't gepoogh van wel doen en wel weten,
 Luc. 17. 10. Onnutte knechten heeten,
 1 Cor. 15. 22. En seggen, Een voor all;
 Of alle sonder Een versmachten in den vall;
 1 Tim. 2. 5. 1. Die, sonder ander' hulp dan die de hulp alleen is,
 Joh. 2. 1. En met het Hert te vrëen is,
 1 Sam. 1. 13. Om 't tweede leven gaen
 Coloss. 2. 13. By die door d'eerste dood de tweede heeft voldæen;
 en 1. 19, 20. Die met gevouwen hand, maer meer gevouwen' Zielen,
 1 Sam. 16. Van binnen voor dy knielen,
 Ps. 7, 8. En soecken Hout noch Goud
 Psal. 94. 9. Om dy te naerderen, die d'Ooren hebst gebouwt;
 Min zijn 't, die, schuldenaers, den aflagh haerer schulden
 Coloss. 2. 13. Van dijn genadigh dulden
 Aft. 4. 12. Verwachten, en 't verly
 Verachten van de hand die schuldigh is als sy;
 Min, die, soo langh sy zijn, zijn willen dat sy moeten,
 En d'eerste Sonde boeten
 Gen. 3. 17. In yeder een sijn werck,
 En maken elck sijn hert sijn Klooster en sijn' Kerck;
 Min, (dorst men 't dencken, minst) die meest dijn' krùyssers laken
 En schricken te genaken,
 En spouwen op den mond
 Die dag'licks roemen derst van 't spouwen in dijn' wond:
 Min emmers, die sich meest op dijne Min betrouwen,
 En offren, van berouwen,
 Een' hongerige Maegh,
 Daer dy de nucht'ren aëm in 't smeeken uyt behaegh?
 Behaeghde 't dy dan oyt in 't midden onder 't quijnen
 En 't smeeken te verschijnen

Van dry in dijn Naem,
 Hier sijn wy dusenden, en noch soo veel, te saem.
 Stry voor de dusenden die voor dijn' eere strijden,
 Help Israël ontlijden,
 En Babylon vergaen;
 Slae op de dusenden die op dijn' strijders slaen:
 Maer slae hun oock in 't Hert den Blixem dijner Waerheit,
 Verlichtse met de klaerheit
 Die onse Baken is;
 Maeck van haer' stegen steen een vleessiger Gewis;
 Schepp Paulen onder haer, die Saulen willen heeten,
 En, vele, niet en weten
 Hoe lakeloofen recht,
 Hoe du verdedight wordst door *David* dijn knecht.
 Oft, staen sy ewelick in dijn Doem voorschreven
 Om nemmermeer te leven,
 Ruym elders het getal
 Dat dijn genadigh, *komt*, ten laetsten hooren sal:
 Gelei den Leideren die dijne Waerheit leiden
 Daer menschen menschen weiden,
 Daer menschen, in den schijn
 Van menschen, min als mensch, en meer als beesten sijn.
 O! geef' het groeyen daer den welgeraecten planten
 Die dijne Paulen planten,
 En dijn' Apollos voort
 Besproeyen uyt de bron van dijn herbarend' woord;
 Kap steenen uyt die Rots die op den Hoecksteen sluyten,
 Sny Christ'nen uyt die kluyten,
 Engun ons 't boden-brood
 Van 's Levens tijdingen gedragen in de dood:
 Of Zion mogelick den voorspoed harer muren
 Ten loere van haer' Buren
 Soo sien besteeden moght,
 Dat Israël van nieuws aen Juda werd' verknocht,
 En beid' aen eenen Disch haer' Zielen wilden spijzen.
 Oh! sal de Son noch rijfen
 Van soo gewenschten dagh,
 Dat Juda dit belev' en Israël belacch?

Matth. 18.
 18. 19, 20.

Ezech. 11. 19.

1 Cor. 3. 6.
 Matth. 21. 42.

Joh. 3. 15; 1.
 en 4. 9.
 en 5. 25.
 Luc. 3. 10.

*Ut omnes
 senum sint.*
 Joh. 7. 21.

Geluckigh, soo sy rijft, die tuygen fullen wesen
 Van 't liefelicke wesen,
 En sien de Wolf het Schaep
 Noch dreigen met den tand, noch flooren in den slaep;
 Geluckigh dien 't geluckigh sal beklijven,
 Om erfelick te blijven
 Inborgers van dijn' Stadt.
 Heer, maeck hem aller een die dus voor allen bad.

Psal. 17. 4.

Proeve, op 't begin der Klachten Ieremie.

- I. **H**Oe sitt die Heilige, die prachtige, die schoone,
 Die Borger-machtige, die aller Steden Stadt,
 Die aller Landen eer en Vorstelicke Kroone
 Verwoest, verweduw-lijkt haer' hateren ter schatt?
- II. Hoe sitt sy; troosteloos van die haer oyt beminden,
 Den langen droeven nacht haer' wangen over-weent?
 Hoe vindt sy om-end-om haer' eertijds trouwe vrinden
 In ontrouw afgesackt, in ongevoel versteent?
- III. Haer' borgery ontvlucht haer' onderslaefde mueren,
 En Juda loopt om rust en vryigheits geniet
 Daer geen te vinden is; haer' spijtige gebueren
 Betrappen haer te will in 't nauw van haer verdriet.
- IV. Verdriet en eenigheit dect Zions lege straten,
 Sy viert noch Autaer-dienst noch Tempel-feesten meer,
 Haer' Priesters sitten flauw, haer poorten staen verlaten,
 Haer' maeghden uytgeweent verbitteren haer Seer.
- V. Sy siet sich over-heert van die sy placht te dwingen,
 Haer' Vyanden in vrê (soo straft des Heeren arm
 Haer menigh sondigen) haer' teere suygelingen
 Gevanckelick ontruckt der Moederen gekarm.
- VI. Der Dochter Zions glans is van haer afgescheiden,
 Vervallen en verplett; haer' Vorsten overmant
 Gelijcken 't matte wild dat niet en vindt te weiden,
 En vlieden sonder weer des overwinners hand.
- VII. Jerusaleem herdenckt in dese kommer-dagen
 't Voorspoedige geniet van haer' verleden tijd,
 Terwijl sy hulpeloos haer' borgers siet verslagen,
 Haer' vyanden rondom ter spot sitt en ter spijt.

P S A L. 114.

DOe Israël vry uyt Egypten trock,
 De kinderen van Jacob 't sware jock,
 Des vreemden volcks verlieten.
 God stelde sich in Juda prijs en eer,
 Werde selver Vorst, werd selver Prins en Heer
 Van sijn' Israëlitē.
 De Zee sagh 't aen, en vlood van stonden aen
 Te ruggewaert, de stroomende Jordaen
 Werde ruggelingh gedreven:
 Daer werd gesien de Rotsteen springen op
 Gelijck een ram, daer sagh men Bergh en top
 Als lammeren staen beven.
 Wat wasser, Zee, dat ghy van stonden aen
 Te rugge vloodt, ghy stroomende Jordaen
 Werdt ruggelingh gedreven?
 Wat sagh men u, Rotsteenen, springen op
 Gelijck een ram, wat had ghy, Bergh en top,
 Als lammeren te beven?
 Voor't aengesicht des Heeren die daer leeft,
 God Israëls, die alles doet en geeft,
 Moet heel de wereld schroomen,
 Voor't aengesicht des wonderlickē Gods,
 Die uyt een' steen die uyt een' drooge Rots
 Rivieren dede stroomen.

 S C H R I F T - M A T I G E
 U Y T B R E I D I N G H

 Der
 ARTYCKELEN ONSES GELOOFS.

I.

*Ick geloove in God den Vader almachtigh, Schepper
 des Hemels ende der Aerden.*

ICk stelle mijn Geloof in eenen God, almachtigh,
 Van altijd, voor altijd, alleen, in alles krachtigh;

B

Die

Die alles wat om hoogh, om laegh is, leeft en sweeft,
Aerd, Hemel, Mensch, en Beest, uyt nietgeschapen heeft;

Dien 't opzicht van al't gen' ter Wereld wordt bedreven,
Ten laster word ontfeght, ter eeren toegeschreven,
Die, wijs in goedigheit, goed in gerechticheit,
Het goede selver doet, het quade self beleidt.

Diens Woord de Rotsteen is daer op wy moeten bouwen,
Diens werck de Spiegel is daer in wy Hem aenschouwen,
Diens wonderlicke macht blijktt in het minste sier,
Diens Wil de reden is van alle Sijn bestier.

II.

Ende in Iesum Christum, sijnen eenigh-geboren Sone, onsen Heere.

Ick stelle mijn Geloof in 't Lam voor onse sonden
Voor allen tijd geschickt, ten vollen tijd' gesonden;
Des Vaders eenigh' Soon, daer van der Wolcken stem
Getuygenisse gaf: Dit is Hy; hoort naer hem.

Het vlees geworden Woord, ons' Heiland, ons' Behoeder,
Ons' Priester, ons' Propheet, ons' Koningh, en ons' Broeder,
Den Christus langh belooft, den Jesus langh verwacht,
Den Hoecksteen Israëls van 't meerendeel veracht;

't Voorseide Vrouwen-Zaed, de Wijsheit van den Vader,
Den Mensch-geworden God, den God en Mensch te gader,
God, om des Vaders toorn te boeten met geduld,
Mensch, om der menschen straf te dragen sonder schuld.

III.

*Die ontfangen is van den Heiligen Geest, geboren uyt
de Maeghd Maria.*

Die, van den Geest ontfanen, die, uyt een' Maeghd geboren,
Het gen' Hy had gemaect niet wilde sien verloren;
Die, sonder Moeder, God, die, sonder Vader, Mensch,
Vervulde 's Moeders buyck, voldede 's Vaders wensch.

IV. *Die*

IV.

*Die geleden heeft onder Pontio Pilato, is gekruyst, gestorven,
ende begraven, nedergevaren ter Hellen.*

Die, om ons voor te gaen in 't strijden tegen 't lijden,
Heeft van de Wiegh in 't Graf in 't lijden willen strijden;
Die, om ons van den band der Duyvelen t'ontslaen,
Gelijck voor dieven-schuld in banden wilde gaen.

Die, om alleen te zijn de grond van ons herleven,
Van 't trouwste sijns gevolghs in 't banghste wierd begeven;
Die, om de eerste Sond' in d'eersten Hof begaen,
Wierd laetst met eenen kus in eenen Hof verra'en.

Die, om ons voor 't Gerecht Sijns Vaders te verschoonen,
Voor Menschen Rechterstoel sich Mensche gingh verthoonen:
Die, als een Lam ter banck stil-swijgens is gegaen,
Doe self de Rechter sprack: Wat heeft de Man misdaen?

Die, om ons voor te doen het kruysen onser Leden,
Des Kruys vervloecte straf gewilligh heeft geleden;
Die, voor het soete sap van een' verboden Vrucht
Een' aangeboden Gal verdrietigh heeft besucht.

Die, om ons d'ouden mensch steeds af te leeren sterven,
Door sijne diere Dood het leven heeft doen erven;
Die, om te suyveren ons' aller roode Sond,
Uyt Sijn' geboorde heup bei' Bloed en Water fond.

Die, om de Sabbath-rust Sijns Vaders naer te komen,
Dry dagen in Sijn Graf tot rusten heeft genomen;
Die, om ons' rekeningh in als te sien betaelt,
In 't uyterste gevaer der Hellen is gedaelt.

V.

Ten derden dage weder opgestaen van den dooden.

Die, om ons voor de Dood te leeren niet te vreesen,
Isuyt der aerden schoot ten derden dagh' verresen.
Die, d'algemeenenschrick van alles datter leeft,
Dood, Duyvel, Hel, veracht, verplett, verwonnen heeft.

VI.

*Opgevaren ten Hemel, sitt ter rechter hand Gods des
almachtigen Vaders.*

Die, om des Hemels wegh den sijnen te bereiden,
In lichaem en in Ziel ten Hemel is verscheiden;
Ter hooghden opgevoert, daer de verheven Stand
Sijn's heerlickheits beduydt des Vaders rechter hand.

Van daer Hy (als een Vorst, die, naer't geluckigh strijden,
Met giften allerhand den Volcke doet verblijden)
Die hy van eeuwigheit voor sijne heeft gekent,
Sijn' gaven dagelicks genadigh over sendt.

VII.

Van daer hy komen sal om te oordeelen de levende en de doode.

Van daer Hy, op den dagh dien niemand sal ontloopen,
Daer voor de boose vreeft, Gods kinderen naer hopen,
En beid' te wachten staet, van al dit groote Al,
Van levendigh' en dood' Hoogh-Rechter komen sal.

Als Water, Locht, en Aerd', sal grouwelen en beven,
Als beide Son en Maen, haer' klaerheit sal begeven,
Als Hemel sonder licht, als Sterren sonder schijn
Des levendigen Gods voor-boden fullen zijn;

Als een' verscheiden hand't kaf sal van't koren scheiden,
Als een' verscheiden stem't Schaep van den Bock sal leiden:
Komt mijn verkoren volck, besit uws Vaders erf:
Gaet uyt, vervloecten hoop, in't eeuwige verderf.

VIII.

Ick geloove in den Heiligen Geest.

Ick stelle mijn Geloof in 's Geestes heiligh' wesen,
Met-God, met-onbepaelt, met-eeuwigh, met-gepresen,
Des Soons, des Vaders Geest; Soon, Vader, beid' gemeen,
De derde van de Dry, met Soon en Vader een:

Den

Den Geest, die in 't verdriet ons' ziele doet verblijden,
 Den Geest, die ons vertrooft in 's Salighmakers lijden,
 Den Geest die in ons woont, in ons werckt, in ons leeft,
 Den Geest die ons herbaert, en nieuwe herten geeft.

IX.

*Ick geloove een' heilige algemeine Christelicke Kercke;
 de gemeenschap der Heiligen.*

Ick houd' en ick geloov' een Kudd' voor-uytverkoren,
 Een' Bruyd, den Bruydegom voor eeuwich toe te hooren,
 Een' algemeene Kerck, de Wereld door verspreidt,
 Soo wijd als Oost en West, en 't een van 't ander leit.

Veel' leden van een hoofd, veel' kind'ren van een' Vader,
 Verscheiden en verdeelt, en evenwel te gader;
 Te gader in Geloof en waerheits eenigheid,
 Te gader in den Geest, en Christen heiligheit.

X.

De vergevinge der sonden.

Ick houd' en ick geloov' het Goddelick erbarmen,
 Daer door de Vader ons ontfanget in sijn' armen,
 En ons der sonden schuld genadelick vergeeft,
 Ter liefde van den Soon, die ons verbeden heeft.

XI.

Opstandingh deses Vleeschs.

Ick wacht en ick geloov' het opstaen deser Leden,
 't Verrijfen deses Vleeschs, naer dat het hier beneden
 Des Heeren grooten Dag sal hebben ingewacht,
 En weder met sijn' ziel te samen zijn gebracht.

XII.

Ende een eeuwich leven, Amen.

Ick hoop' en ick geloov' een onverganck'lick Leven,
 Een' rust, een' heerlickheit ten hooghten top verheven,

Een' onbepaelde vreughd, een' eeuwigh lichten dagh,
Die oore noyt en hoord' en ooge noyt en fagh;

Voor honich-raed vol gals, voor Wereld-vreughd vol plagen,
Een' wel-vaert sonder end, een stadig wel-behagen.
Dit gunn' en geve my, en alle die Hem vreeft,
Dien lof ter eeuwen zy, God Vader, Soon, en Geest.

DES HEEREN
T W E E G E B O D S T A F E L E N

Uytgebreidt

Tot vervolg op de Artijckelen onses Geloofs.

WEl op dan, logge Ziel, die de barmhertigheid
Des altijd-goeden Gods onwaardigh hebt verbreidt,
Min waardigh ondersocht het wonder- Woord en daden
Van die uw kruys op Hem minst waardigh heeft geladen:
Keert weder in u selfs, en laet uw' danckbaerheit
De wederom-slagh zijn van Sijne goedigheit.
't Wel seggen is een wind, die weinigh' kan ontbreken,
Het Christelicke hert moet door het wel-doen spreken:
Waer' liefde, waer' Geloof te keuren naer den mond,
De boose deelden mé in 't salige Verbond.
De herten-kenner God, Diens Goddelicke stralen
Tot in het binnenste van onse nieren dalen,
Die't al siet en doorsiet, Dien niemand oyt en fagh,
Wordt ver van heel vernoeght door 't uysterlick gewagh.
't Is, Heere, 't is't gemoed, 't is't herte, 't zijn de sinnen,
Die Ghy proeft, die Ghy toetst, die Ghy besoeckt van binnen.
De vruchten Zijn u lief daer Ghy de wortel siet,
De wortel staet U aen, doch sonder vruchten niet.
Die wortel is Geloov', die vruchten heeten Wercken;
't Behaeght U sonder 't een op 't ander niet te mercken,
Waer beide t'samen gaen naer uwen wil en wensch
Daer voertmen rechtelick den roem van Christen-mensch.
Maer sal een yeder dan sijn' eigen' vruchten lesen?
Sal yeder eens vernuft sijns levens richtsnoer wesen?
Sal d'cere, sal de dienst van een' oneindigh' God
Gebonden kunnen zijn aen 't menschelick gebod?

Neen,

Neen, luyftert Vleesch en Bloed : de Schepper Die u't leven
 Ter eeren Zijnes naems gemacckt heeft en gegeven,
 De levendige God, Die 't selver heeft geseit,
 Ick eifche Bock noch Schaep, ick foeck gehoorfaemheit,
 Om Sijner knechten dienst, als Meester, te bepalen,
 Gebied ons uyt Sijn' hand Sijn' eigen Wet te halen;
 Sit selver in 't Gerecht, roept Oolt en West voor Hem,
 Hoort, Hemel, Aerde, hoort naer uwes Rechters stem.

1 Sam. 15. 22.

Ezech. 20. 12.

Wel op dan, vlugge ziel, dit zijn des Hemels Wetten,
 Daer u de Man naer 't hert des Heeren op leert letten,
 Die hy nu sprack, nu songh, die hy by nacht en dagh
 Of in sijn herte droegh, of voor sijn' oogen sagh;
 Volgt sijne stappen naer, keert herwaerts uw' gedachten,
 Laet dit uw' dagh-werck zijn, besteed hier in uw' nachten;

1 Sam. 13. 14.

Act. 13. 22.

Psal. 119.

Ysa. 54. 55.

56. 97.

Jof. 1. 8.

Denckt yeder oogenblick verloren overbrocht,
 Die's Heeren wil en Wet niet hebbe nagedocht;
 Taft in de wortel vry, houd nemmer op van knagen,
 In 't minste woord is meer als wijsheit te bejagen,
 De minste letter spreeket, de slechtste regel fluyt,
 De kleinste stippel heeft sijn Goddelick beduydt.
 Wech, deeffem defer Aerd', wech, wijsheit van beneden,
 Wech, Menschen-mymeringh, onredelicke Reden,
 Wech, Dool-hof sonder end, wech, kloecke sottigheid,
 Scherpsinnige verdriet, en ydel' ydelheit.

Deut. 4. 6.

1 Cor. 1. 20.

Ick heb u langh genoegh geleent mijn' groenste jaren,
 Ick hebbe langh genoegh getuymelt in uw' baren,
 Ick hebbe langh genoegh gewentelt in uw' slijck;
 Mijn herte wil om hoogh' naer 't eeuwigh' eeuwelijck.
 Mijn' Penne sal voortaan om 's Hemels Waerheit sweven.
 Stuert hare jonge vlucht, Ghy Waerheit, Wegh, en Leven,
 Beleid haer' domme kracht. Soo, heiligh, heiligh Heer,
 Soo zy U overal, en eewigh danck en eer.

E X O D I XX.

I. *Ende God sprack alle dese woorden.*

Doe't moeyelick gevolgh der Israëlsche scharen,
 Door Zee, door wildernis, en 't vreemste wedervaren,

(Doch

(Doch onder 's Heeren hand, Die by haer dagh en nacht
Sorghvuldelicken bleef, en selver hiel de wacht)

Exod. 19. 1. Behouden was geraeckt tot by de schorre Sanden,
Daer Sinai geberght de Wolcken schijnt te vanden:
d'Onsterffelicke God, die wijsfelick verstond
Hoe verre 's Menschen wil van Sijner Wetten grond
Verscheiden was en vreemd, hoe ver het sondigh vallen
Van 't eerste menschen-paer, Voor-ouders van ons allen,
Van sijnen goeden aerd Sijn schepsel had gebracht,
Hoe erffelick verblind 't nu sterffelick geslacht:
Om wederom van nieuws Sijn volck aen Hem te wennen,
En Sijn' gerechticheit van nieuws te leeren kennen;
Slaet neder Sijn gesicht, send stemmen en geluyd,
Exod. 19. 9. Send Donder, Wolcken Vyer, als boden, voor Hem uyt,
en 20. 18. Daelt schrickelick ter hooghd op Sinai koude toppen,
Exod. 19. Stelt palen voor het volck, kiest twee beminde koppen,
yl. 2. 24. Twee Broeders in geslacht, die Sijne Majesteit
Exod. 4. 14. Genaken sonder schrick: Roept overluyd', en seit:

I.

2. *Ick ben de Heer uw God, die u uyt Egyptenland, uyt den
diensthuysse geleid hebbe.*

3. *Ghy en sult geene andere Goden voor mijn aengesicht hebben.*

Hoort, Israël, Ick spreek: Ick Schepper, Heer, en Vader,
Exod. 20. Van alle datter leeft; God, Soon en Geest te gader:
Genes. 1. 26. De wonderlicke God, die 't Water met het Vyer,
en 11. 7. Die d'Aerde met de Locht vervulle, dwingh en stier:
Mat. 28. 19. d'Onsterffelicke God, 't oneindelicke Wesen,
1 Joan. 5. 7. Voor allen tijd geweest, noyt, nergens uyt geresen:
2 Cor. 13. 13. De verre-siende God, Die d'allerlaeghsten hoeck,
Jer. 23. 24. Die 't allerdiepste hert doorwandel en doorfoeck;
Joan. 1. De levendige God, Die 't leven hebb' gegeven,
Aen alle dat ghy siet in ziel en lichaem leven:
De schrickelicke God, Die d'ongerechticheit
Befoecke, wreeck, en straf tot in der eeuwigheit:
Genes. 19. Die solfer, peck, en vlam naer mijnen wenck doe hooren,
yl. 24. 25. Die Sodoma verbrand, Gomorrha heb doen smooren:

Heb

Heb smettelick vervuyt Egyptens watervloed ;
 Heb alles watter swom doen sterven in sijn bloed ;
 Heb Luysen uyt het stof der aerde doen verwecken ;
 Heb Vorscheen heel 't gebied van Pharaon doen decken ;
 Heb menschen in haer huys , heb beesten op het veld ,
 Met Hagel , Vyer , en Schorft , geslagen en gevelt ;
 Heb van het overschot Sprinck-hanen doen versaden ;
 Heb dicke duysternis den lande doen beladen ;
 Heb d'eerstgeboren vrucht van alle dat ick vond
 In eenen nacht besocht en doodelick gewondt ,
 Heb 't grouwelicke heir van 't boos Egyptens krachten ,
 In 't diepe van mijn' Zee doen sincken en versmachten :
 En alles , Israël , om u te sien gevrijt
 Van slaverny , van spot , van my-verachters spijt :
 De goedertieren God , Die noyt en ben gebleken
 Mijn voorversekert woord te hebben overstreken ;
 Die alles heb gedaen , en krachtigh aangewendt
 Tot voorderingh' mijns volcks naer 't langh gewenschte end :
 Die t' uwer sekerheit in onbekende Landen
 By daegh een' Wolcke dreef , by nacht een Vyer deed' branden ;
 Die d'ongetoomde Zee , Die 't grondeloofse nat
 Gedrooght heb en geschorst voor uwer voeten pad ;
 Die uw noods-hongeren met Quackelen versaeide ;
 De drooge Wildernis met Manna-dauw besaeide ;
 Die , om in Raphidim te koelen uwen dorst ,
 Heb wateren geperst uyt Horebs steene korst ;
 Die , om uw' ongemack in alles te verlichten ,
 Heb Amaleck , en meer voor Josua doen swichten.
 Hoort , Israël , Mijn volck , Die ben ick , Die alleen
 Voor uwe Vaderen gesorght heb en gestre'en ,
 Dies sult ghy My alleen voor uwen Vader houwen ,
 Voor uwen Heer en God , op My alleen betrouwen ,
 Beminnen My alleen van gantscher herten kracht :
 Mijn' eer , Mijn' heerlickheit , Mijn' Goddelicke macht
 Geen' Goden neffens My , geen' schepselen toeschrijven ,
 Noyt weinigh , meer , of meest bedencken of bedrijven
 In vreughd , in tegenspoed , in vrolickheit , in pijn ,
 Daer in Mijn hooge recht verkortet moge zijn .

Exod. 7.
yfl. 20, 21.

Exod. 8.
yfl. 6, 18.

Exod. 9.

Exod. 10.

Exod. 12. 19.

Exod. 14.
yfl. 27, 28.

Exod. 13.
yfl. 21, 22.

Exod. 14.
yfl. 22, 29.

Exod. 16.
yfl. 13, 14, 15.

Exod. 17. 6

Exod. 17. 13.

Joan. 17. 3.

Jerem. 17. 7.

Deut. 6. 5.

Matt. 21. 37.

Deut. 18. Der Toovenaren hulp en sult ghy voor Mijn' oogen
 yfl. 11, 12. Tot waerheits onderfoeck beroepen noch gedooogen;
 Joan. 14. 6. De Waerheit ben Ick self; die verder gaet of fiet,
 En ken ick voor het Schaep van Mijne Kudde niet.
 2 Sam. 22. Is't armoed', is't verdriet, is't ballingschap, zijn 't plagen
 yfl. 4. 7. Daer onder ghy versucht, My sult ghy 't komen klagen;
 Matth. 11. 28. Is't wereldlick genoegh, is't welvaert, weelde, Peis,
 Psal. 145. Daerom ghy zijt begaen, komt en doet my den eis:
 yfl. 15, 16. en 104. Is't Liefde, Hoop, Geloof, zijn 't geestelicke gaven,
 yfl. 27, 28. Daer naer uw' ziele dorst, bidt My, Ick false laven;
 Esai. 45. 7. Zijt ghy van hooger afgesoncken tot den val,
 Zach. 1. 17. Seght altijd binnens herts, de Heere doet het al:
 Joan. 4. 14. Zijt ghy van uyt het slijck in heerlickheit geresen,
 Job 1. 21. De Heere neemt en geeft, de Heere zy gepresen;
 Jerem. 23. 24. Begeeft u niet tot rust, begint uw dagh-werck niet,
 U kom' ten sinnen in: De Heere leeft, die 't fiet.

II.

4. *Ghy en sult u geene Beelden noch geen' gelijckenisse maken, noch van't gene dat boven in den Hemel is, noch van't gene dat onder op der aerden is.*

5. *En buyght u voor die niet, noch en dientse niet, want ick ben de Heere uwe God, sterck ende yverigh, die de misdaed der Vadersen besoecke aen den kinderen, tot in het derde ende vierde lid, der gener die my haten.*

6. *Ende doe barmhertigheit aen vele dusenden, der gener die my lief hebben ende mijne Geboden houden.*

Mijn Kudde kent Mijn' Stem: Die heb Ick uwe ooren,
 Joan. 1. 18. Geluckigh Israël, nu menighmael doen hooren;
 1 Tim. 6. 16. Maer onder's Hemels rond, daer in Ick lev' en ben,
 En leeft de Mensche niet die Mijn' gedaente kenn';
 Dies sult ghy Mijnen naem in geenige metalen,
 In min noch meerder stof aenveerden te bepalen.
 De Son en ben Ick niet; Ick hebse daer geplant;
 De Maen gelijck Ick niet; 't is 't maeckiel van Mijn' hand;

Uyt

Uyt Water, Vyer, of Locht en ben ick niet te rapen ;
 Hoe soud' de Schepper zijn het gen' Hy heeft geschapen ?
 Spreekt, Mensche, wie heeft u met reden eerst verlicht ?
 Spreekt, Aerde, wie heeft u gehangen in 't gewicht ?
 Spreekt, Helle, wie heeft u van 's Hemels licht gebannen ?
 Spreekt, Hemel, Sterren-veld, wie heeft uw rond gespannen ?
 Spreekt, Menschelick verstand, Hel, Hemel, Aerd' en al,
 Wat kond ghy leveren dat My gelijcken sal ?
 Zijn 't steenen sonder ziel, zijn 't blocken sonder leven,
 Wat voorbeeld sullen die van 's levens Gever geven ?
 Siet, Israël, Ick ben uw Herder en uw Heer,
 Groot, machtigh en zeloers van Mijner Knechten eer ;
 Soo wie daer onder u het Goddeloos afgrijfen
 Des My-ontstoolen plichts sal voorderen of prijsen,
 Soo wie daer onder u sal vouwen hals of hand
 Voor 't schoonste dat hy sie in Water, Locht, of Land,
 Dien sal Ick mijne straf gereckelick doen raken,
 Dien sal Ick dadelick Mijn' swaere hand doen smaken,
 Dien sal Ick in de ziel doen voelen en verstaen
 Hoe swaerlick mijnen toorn kan worden wederstaen :
 Ick, Die der Vaderen te wel-verdiende plagen
 In 't vierde boose lid den Kinderen doe dragen ;
 Ick, die Mijn' goedigheit aen duusend Stammen bind'
 Des genen die Mijn Woord om Mijnent wil bemint.

Esaie. 40. 18.

III.

7. *Ghy en sult den name des Heeren uwes Gods niet te vergeefs
 oft lichtvaerdelick gebruycken. Want de Heere en sal hem niet on-
 schuldigh houden noch ongestraft laten, die sijnen name misbruyckt.*

Al is het herte Mijn, al is 't dat My van binnen
 De Reden met den Wil bekenne en beminnen,
 Soo eisch Ick doch yet meer by d'ongeveinsden grond,
 Daer aen Mijn' eere hanght ; De Tonge met den Mond :
 Die sullen Mijnen naem in wel-gegronde faken
 Haer uyterste versett en twijffel-scheider maken ;
 Die sullen 't Jae en Neen van haer' gerechticheit
 Bevesten op den schrick van Mijn' al-wetenheit.

Esaie. 19. 18.
en 65. 16.
Jerem. 12. 16.

- Daer tegen wil Ick slaen en grouwelick besoecken,
 Die my op logen-tael onwaerdelick bevloecken :
- Lev. 24. 16. Ick dreige met den loon van d'eeuigh-leste Dood
 Die haer op Mijnen naem beroepen sonder nood,
 Die 't lasterlicke woord der spotteren aenhooren,
 En, oock onmachtigh, niet en trachten te verstooren.
 Wil emmers Israël den name sijnes Gods,
 Tot Mijner Vyanden verkleiningh' spijt en trots,
 Groot maken in sijn hert en voor de Wereld spreken,
 Stof, oorfaeck, tijd, noch plaets en kan hem niet ontbreken;
 Elck dael' sich selven in; bedencke door wat kracht
 d'Onsienelicke Ziel in 't Lichaem is gebracht,
 d'Ontastelicke Geest, 't onsterffelick bewegen,
 Aen yeder lid gemeen, in geen van all' gelegen;
 Aenmercke tijd op tijd, beginne van den dagh
 Die hy sagh aldereerst, die aldereerst hem sagh;
 Herdenck' sijn' groene jeughd, besie sijn' dorrejaren,
 Wat nu sijn' haeren zijn, wat doe sijn' krachten waren;
- Psal. 69. 35.
 en 19. 1. Doorloope 's Hemels rond, daer, neffens Son en Maen,
 Soo veele wegen schier als Sterre-lichten gaen;
 Aenschouwe 's Werelds kloot, dien twee verscheiden saken,
- Gen. 1. 9, 10. Het Drooge met het Nat, tot eene ronde maken,
 Daer d'Ebbe, daer de Vloed de Stranden op sijn' maet
 Of klimmende bespoelt, of sackende verlaet:
 En late dan sijn hert door heen sijn seggen blijcken,
- Psal. 8. 1. En segge: Groote God, wie isser uws gelijcken?
 En roepe overluyd, Hoort, Goddelosen, hoort;
 Wy vreesen noch uw' Strop, noch uw' Vyer, noch uw' Moord,
 Dit's onser aller hoop', dit's Israëls vertrouwen,
 Het wit daer op wy sien, de grond daer op wy bouwen,
 Dit is Hy, om wiens naem uw' banden en uw' pijn
 Ons' feesten, onse roem, ons' eere sullen zijn.
 Dus wil Ick Mijnen naem in Israël sien sweeren,
 Dus wil Ick 't laster-woord in lof-sangh sien verkeerren,
 Dus wil Ick Mijne macht, Mijn' wijsheit sonder grond
 Sien prijsen in 't gemoed, sien voeren in den mond.

IV.

8. Zijt gedachtigh des Sabbath-daeghs dat ghy dien heiliget.

9. Ses dagen sult ghy arbeiden, ende alle uwe wercken doen.

10. Maer den sevensten dagh is de Sabbath des Heeren uwes Gods: Dan sult ghy geenen arbeid doen, noch uw Sone, noch uwe Dochter, noch uw Knecht, noch uwe Dienstmaeghd, noch uw Vee, noch de Vreemdelingh die in uwe Stadt-poorten is.

11. Want in ses dagen heeft de Heere Hemel ende Aerde gemaect, ende de Zee, ende al datter in is, ende hy rustede den sevensten dagh: daerom segende de Heer den Sabbath-dagh, ende heilighde den selven.

Wilt ghy in 's levens loop u selven niet verliezen;
Volgt Mijne gangen naer: Wie sal het Schepselkiezen
Voor Stierman, voor beleid, voor lood, voor water-pas,
Dan Die hem heeft gemaect het gen' hij niet en was?
Om uyt een ydel Niet een Al-Om te verwecken,
Om uyt de duysterheit het beter Licht te trecken,
Om alles t'overkle'en met een' gemeene Locht,
Die 't Hooge van het Laegh' voor altijd scheiden mocht',
Om 't Drooge van het Nat bescheidelick t'ontkleven,
Om d' Aerde vrucht en Zaet gewilligh te doen geven,
Om Jaer, Maend, Dag en Uer by Sterren, Son en Maen
Een' ongefeylden loop gestadigh te doen gaen,
Om 't vlugge klein-gebeent de Locht te doen doorsnijden,
't Geschubde Zee-gediert door 't Water te doen glijden,
Om 't Kruypfel voeteloos, om 't Vier-voet allerhand,
Beid' Elephant en Mier, te setten op het Land,
Om 't laetste Meester-stuck, het Kort begrip van allen,
De kleine Wereld, Mensch, naer Mijn goed welgevallen
Te scheppen, als een Heer die 't al beheerschen mocht',
Ses dagen heb Ick daer vry-willigh in verwrocht;
Den sevenden gerust, gesegent en gepresen,
Voor eeuwich t' Mijner eer geheiligh heeten wesen.
Ses dagen sal de span van uwen arbeid zijn,
Ses dagen hooren u, de sevende is Mijn;

Genes i.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

Genes 2.2.

Dien sult ghy, Israël, voor Mijnen Sabbath kennen,
 Daer sult ghy uwen Soon, uw' Dochter aen gewennen,
 Uw af-gesloofde Vee, uw' Dienaer, Man of Meid,
 Den vreemdelingh daer by die t'uwent binnen leit,
 Dien sult ghy aen Mijn Woord, aen Loffangh en Gebeden,
 In Mijnen naem vergaert, Gods-dienstelick besteden;
 Versetten 's Werelds forgh', begeerlickheit en lust,
 Verheffen 't trage hert naer d'onbepaelde rust,
 Naer 't Sabbath sonder end; den genen toegeschreven,
 Die 't Sabbath haers gemoeds Mijn' goedheit overgeven,
 Die van het boose werck in ruste leggen stil,
 En maken Mijnen Geest den meester van haer' wil.

Esaï. 66. 23.

V.

12. *Ghy sult uw' Vader ende uwre Moeder eeren, op dat ghy lange levet op der Aerden, ende dat het u wel gae in den lande dat u de Heere God geven sal.*

Levit. 26.
 yff. 18, 19.
 Deut. 11. 27.

't Weerspannige gemoed en sal Ick noyt verdragen,
 In 't sacht, gehoorfaem hert is alle Mijn behagen;
 Gehoorfaem sult ghy zijn den Wille, Keur en Wet
 Van die ick over u als Hoofden heb gesett:
 Den Vader die u heeft beid' Lichaem ende Leven
 Door Mijner handen kracht veroorsaect en gegeven,
 De Moeder die u heeft gedragen en bekrocht,
 In levens-nood gebaert, in sorgen opgebracht;
 Plicht, eerbied en ontfagh sult ghy haer beide thoonen,
 Hunn' liefdet' aller tijd beleefdelick beloonen;
 In band en ballingschap, in overlaf en pijn
 Sult ghy haer eerste troost, en laetste hulpe zijn:
 Den avond hares tijds, hunn' swaere leste dagen
 Sal hun uw' morgen-Son ten blijdfen helpen dragen:
 Swijght nederigh, en lijdt, straft hare woorden niet,
 In recht of ongelijck buyght onder haer gebied.
 Der Landen Overheid en Wereldlicke machten,
 Sal uwer yeder een voor Mijn' Gefanten achten;
 Sy sitten op den stoel die Ick haer heb gestelt,
 Haer Menschelick gebied is Goddelick geweld,

Rom. 15.

1 Pet. 2. 13, 14.

Tit. 3. 1.

Des Vaders in zijn Huys, des Konings in zijn' Landen.
 De Wetten zijn mijn Woord, de Princen zijn mijn' handen :
 Begeeft u onder haer (doch redelick) ontfagh,
 Telooone sult ghy sien een' langen levens dagh,
 Te loone volgelucks de voor-beloofde Kusten
 Van 't rijke Chanaan besitten en beruften,
 Te loone t'aller end onendelick verheught
 In't Hemelsch Chanaan, de noyt begrepen vreughd.

Exod. 18. 19.
 20. 21.
 Act. 4.
 Ps. 17. 18. 19.
 en 5. 29.

VI.

13. *Ghy en sult niet dooden.*

Leeft in een' even rust met even Vriend en Naesten,
 Verstout u niet zijn' dood ontijdelick te haesten;
 't Is Mijn' gelijckenis, Mijn maecksel en Mijn beeld,
 Die van u noch in ziel noch lichaem niet en scheelt :
 Schendt Mijne wercken niet : Mijn' gramschap sal bestorten.
 Die't minste menschen lid sal schaden of verkorten.
 Uw eigen vleesch en bloed behoort My eigen toe,
 Staet My uw leven aen, wat zijt ghy 't selver moe ?
 Ick stelle stervens uer, Wie false niet verbeiden ?
 Ick voege Ziel en Lijf, Wie false derven scheiden ?
 Sal Ick een' druppel bloeds ter aerde sien geraeckt
 In spijt en weder-wil van Die hem heb gemaect ?
 Wee allen die de hand aen Mijne rechten steken ;
 Uw onschuld, Israël, sal Ick, of niemand, wreken.
 My komt de wrake toe : Wee die zijn' Broeder slaet,
 Of met de tonge quetst, of metter herten haet.

1 Cor. 13.
 7: 11.

Rom. 12. 19.
 Deut. 15. 9.
 en 32. 35.

VII.

14. *Ghy en sult niet Echtbreken.*

Elck voege maet en staet naer zijn' ontfangen' krachten ;
 Die zijn' genegenheit kan dwingende verachten,
 In woord en wercken kuyfch, van herten onbesmett,
 Onthoude tijne jeughd van 't Huwelickse bed,
 Veel beter konnen My de kommerloofse finnen
 Dan 't huys-beforghde hert believen en beminnen.

1 Cor. 7. 7. 8.

1 Cor. 7.
 Ps. 32. 33.

Die

1-Cor. 7. 9.
1 Theß. 4.
Ps. 3. 4.

Die niet ontgaen en kan den moeyelicken brand
Van 't sondigh lusten-vyer, getrooft' sich in den band,
Bepale sijnen lust, verplichte sijn begeeren,
Sijn' ziele te geval, en Mijn Gebod ter eeren.
Dit's d'eeuwigh-echte knoop, 't onbrekelick verbond,
In Mijnen naem begoft, in Mijne Wet gegrondt:
Vervloeket zy de Man die selver sijn gedachten
In sijnes Naesten bed oneerlick laet vernachten;
Vervloeket zy de Vrouw die haren Kamer-raed
Den minsten oogen-lonck in Overspel onflaet.

Gen. 2.

VIII.

15. *Ghy en sult niet stelen.*

Psal. 104.
Ps. 27. 28.
Prov. 10. 22.

Laet yeder van de vrucht van sijn' besweette jaren
Het ongemoeyt besit, en vredelick bewaren.
Der Menschen raecter geen aen have by geval,
Van Mijn' rijk-milde hand, van boven komt het al:
Die't sijnen Broeder neemt, heeft My voor eerst bestolen:
Noyt bleve dievery voor Mijn gesicht verholen;
Wacht, strooper op het veld, wacht, Roover onder 't niet,
Ontgaet des Rechters hand, Mijn oogh ontloopt ghy niet;
Wacht, vrecke Woecker-dief, die op 't oneerlick schrapen
By dage niet en rust, by nacht vergeet te slapen:
Wacht, Schatteren Mijns volcks, die van der armen bloed
Onmenschelick versaedt uws herten overvloed:
Ick houde rekeningh' van al dat boos bedrijven,
Dat sal ick t'sijner tijd voor Mijn Gericht beschrijven,
En Mijn' lanckmoedigheid, Mijn Goddelick verdragh
Vergelden met den schrick van soo veel swaerer slagh.

Luc. 3. 14.

Luc. 6. 35.
Psal. 15. 5.
Exod. 22. 25.
Levit. 25. 36.
Esaï. 35. 15.
Luc. 3. 13.

IX.

16. *Ghyen sult geene valsche getuygenisse spreken tegen uwen Naesten.*

Onwaerheit, achter-hoon, twee-duydelicke woorden
Zijn grouwelen voor My, en geestelicke moorden,
En meer als Dievery: Wie quetst sijn' Broeder meer,
Of die hem neemt sijn goed, of die hem steelt sijn' eer?

't Veel-

't Veelvoudigh Tongenblad en heb Ick sonder reden
 Veel korter niet getoont dan 's lichaems ander' leden;
 Meest alle zijn gepaert, dit staeter maer alleen,
 Gewortelt in het vleesch, besloten in het been.
 Wel hem die sonder leed van Vrienden en Gebueren
 Soo sorgelicken lid kan dwingen en bestueren;
 Die liever 's naesten schand' al swijgende bedeckt
 Dan yemands goeden naem al liegende bevleekt;
 Dien vrienden, noch geschenck, noch vrees, noch hoop en buygen,
 Om tegen sijn gemoed bedriegelick te tuygen.
 Schouwt logen-tael, Mijn Volck, ter liefde van uw' God,
 Die d'achterklapper hoont, den logenaer bespott.

Psal. 15. 3.
 en 141. 3.

Ephes. 4. 25.

X.

17. *Ghy en sult niet begeeren uwes Naesten Huys. Ghy en sult
 niet begeeren uwes Naesten Wif, noch sijnen Knecht, noch sijn'
 Dienstmaeghd, noch sijnen Osse, noch sijnen Ezel, noch eenigh dingh
 dat uw Naeste heeft.*

Schijnheiligh' masker-deughd en sal My niet bedriegen,
 Voor My en kan de mond het herte niet beliegen;
 Ick worde met den thoon van buyten niet gepaet,
 Daer 't herte herwaerts treckt, en 't ooge derwaerts draeit.
 Laet niemand op den glimp van buyten-wercken rusten,
 Ick wachte Wil noch daed, Ick straf de boose Lusten:
 Wie's anders Huys of Beest, uyt gierigheit beweeght,
 Bedecktelick verwenscht, heeft Dievery gepleeght:
 Wie sijn' begeerlickheit in 't minste heeft begeben
 Tot's Naesten Wif of Maeghd, heeft Overspel bedreven:
 Wie om sijns Broeders dood, onredelick verstoort,
 Tot sijner wrake hoopt, is schuldigh aen een' moord.
 Swicht, vleeschelick vernuft, Mijn wil zy uwe reden;
 Wie wilder tegen staen? wie isser om t'onvreden?
 Wie roepter mijn Gebod voor 't menschelick Gerecht?
 Ick, de Rechtveerdige, Ick, Israël, Ick segh 't.

Psal. 119. 2.

Matth. 5. 20.

Prov. 16. 2.
 en 21. 2.

Matth. 5. 28.

Matth. 5. 21.
 Esa. 45. 9.
 1 Sam. 3. 18.
 Psal. 119. 137.

Jae, Heere, 't is Uw Woord; 't zijn Uw' beschreven Wetten,
 Daer naer wy Wil en daed verbonden zijn te setten;

D

Daer

Deut. 27. 26. Daer van het minste punt onachtsaemlick gefaelt
 Matth. 5. 19. d'Onsterffelicke dood rechtvaerdelick behaelt.
 Gal. 3. 10. Daer door de swacke ziel in een van all' gevallen,
 Jac. 2. 10. In Uw' gerechtigheit straf-schuldigh is van allen.
 Psal. 130. 3. en 143. 2. Maer sult Ghy dus en dus te rechte met ons gaen,
 Genes. 2. Waer ishy, groote God, die voor U sal bestaen?
 Ps. 27. 31. Waer 't Schepsel Uwer hand op d'eerste leeft gebleven,
 Ephes. 4. 24. Col. 3. 10. En hadden wy U, Heer, moet willigh niet begeven,
 Rom. 5. 12, 14. Psal. 14. 3. en 53. 2, 4. Wy dorsten opwaert sien: Daer waren krachten toen
 Rom. 3. 10. Om Uw Gebod door U in alles te voldoen.
 Rom. 7. 23. Rom. 12. 1. Nu light dat groote Licht, die Engel-lijke gaven
 1 Pet. 2. 5. Door eenen in ons alerffondelick begraven;
 Nu isser van den Mensch ter wereld geen vermaen
 Die't goede kan, hoe doen? ja dencken, ja verstaen.
 Self, Heere, daer Ghy werckt, daer Ghy het nieuwe leven
 In't wedschapen hert van nieuws bestaet te geven,
 Valt strijd en tegenstand, door een' verscheiden Wet
 Die tegen d'U we stelt haer mogelick belet.
 Waer zijn ons' Vruchten dan? Waer zijn ons' Offerhanden?
 Wat sal een' lege hand op Uwen Altaer branden?
 Wat sal hy offeren sijn' Schepper te geval
 Die alles schuldigh is, en niet en heeft met al?
 Dus komen wy van U, Genadigh Eischer, halen
 Soo veel Ghy van ons eischt; De middel om betalen
 Van dien wy schuldigh zijn: Siet ons' ellenden aen
 Rom. 4. 25. In S Y N' onnosel' wond', Die voor ons heeft voldaan;
 Hebr. 9. 12. Laet Sijn' onschuldigheid voor onse schulden spreken,
 1 Cor. 1. 39. Laet Uwestorens slag op Sijn' verdiensten breken,
 Laet sijn' geleende straf en onverdiende pijn
 Op Uwen Altaer eens ons vollen offer zijn.
 Soo sal Uw' goedigheit om hoogh, om laege wesen
 In eeuwen eeuwigheit geheiligh en gepresen,
 Soo Uw' gerechtigheit den Volckeren bekend,
 d'Een' onuytsprekelick, en d'ander sonder

E N D.

1 Cor. 3. 19.

Sapientia mundi hujus stultitia est apud Deum.

*C*edite Terrarum clauda moderamina Leges,
*O*ccidat ad Solem Cynthia vestra meum:
*N*avigat ad patrio defixum Sydus Olympo
*S*ic etiam mentis quassa carina mea.
*T*ollor; ave Tellus, superas libet ire per auras:
*A*nnue, Cælorum Rector, & affer opem.
*N*itimur in vanos, nisi Te præeunte, labores;
*T*ende manum, persto; tolle, relabor item.
*E*rige Divino trepidam sufflamine mentem,
*R*estat in auxilio spes rediviva Tuo.

DUYTLANDIGE HERDER.

Aen den Heere

DANIEL HEINS,

Over het Beleggen Ontset van Bergen op Zoom.

AEn de blancke Britter stranden,
 Daer de Son ten Zuyden blaecht,
 Daer de vlacke Vlaender-landen
 Eertijds lagen aengehaecht,
 (Kan de gissingh overwegen
 Van de leeper letter-lien,
 Die van voor den grooten Regen
 In de Werelds wiege sien)

Onder aen die krijtte rotsen,
 Die den heeten water-draf
 Van de Noorder golven trotsen
 En haer siltigh op en af,
 En haer lochte vochte sprongen,
 En haer' kabbelend' geweld,
 Lagh een Hollandsch Herder-jongen
 Droeffelick ter neergevelt.

't Jeughden-pack van minne-perten
 Had fijn' Ziele niet gelâen,
 Onder duſend jonge herten.
 Had hy altijd vry gegaen,
 En 't oogh was noch ongeſchapen
 (Emmers noch te vinden was 't)
 Daer hem 't fijn' aen ſou vergapen
 Eer 't den Hemel hadd' gepaſt.

Scherper oorſaeck dan genuchten,
 Dan vermakelick verdriet,
 Kapte ſijnen aëm in ſuchten,
 Smolt fijn' oogen in een' vliet:
 Die de weeld' haer' tranen leenen
 Proncken garen met haer' pijn,
 't Is quaed mallen en met eenen.
 Stille-ſwijgens droeve zijn.

Klachten van verijlde koppen.
 Stenens kunſt, verweende ſangh,
 Tranen van gemaecte droppen
 Soecken alleſins 't gedrangh:
 Hy was rijckelick te vreden.
 Met de tuygen die hy vond,
 Van fijn' ongeveinsde reden,
 Son en Hemel, Zee en Grond.

Ebbe, ſeid' hy ('t gingh van ebbe)
 Dubbel-daeghe water-beurt,
 Die ick lief en liever hebbe
 Om de kielen die ghy beurt
 Met de Weſtelicke vlaghen
 Naer de deuren van den Rhijn,
 Die nu ſesmael feſtigh dagen
 Mijnes onbevaren zijn;

Als ghy daer mijn' overburen
 Naefte reis genaken ſult,
 En haer' bancken overſchuren.
 Die de drooghte nu vermolt,

Seght hun, Ebb', op mijn bevelen,
 Hoe 't haer ballingh-borger gaet,
 Hoed'er in sijn' vochte schelen
 Stadigh 't volle springh-Tij staet :

Hoe sijn' forgen, altijd wacker,
 Hoe sijn' fuchten, altijd vers,
 's Vaderlands bebloeiden acker
 Overwandelen van verrs;
 Hoe sijn' rusteloofse nachten
 Mijmeringen sonder end,
 Knoopen zijn van werr-gedachten
 Schilderijen van ellend :

Hoe de Son hem dunckt te grijfen:
 Die van over 't Schelde komt,
 Met gevaren en afgrijfen
 Droeffelicken overmomt;
 Hoe hy in haer wolckigh wesen
 Op het Zuydste van den dagh
 All' de grouwelen kan lesen
 Die sy rijfende besagh;

Hoe de Donder, hoe het Weerlicht,
 Daer sijn Vader-erf af beeft,
 Daer hy over Zee ter neer light,
 In sijn' herffenen herleeft:
 Hoe hy al de eere-graven
 Met sijn' tranen overteft,
 Hoe sijn' ziele wordt begraven
 Daer een borger wordt gevelt.

Seght hun, Ebbe. Maer de platen
 Lagen meest te Zeewaert blick;
 Soo besnoeiden hy sijn praten
 Met een opgekropte snick;
 't Snicken broght hem weer aen 't steenen,
 Dat hy weer betranen most,
 Soo voleinden hy met weenen
 Die met schreyen had begoft.

Doen hem 't redelick beschamen
 Achterhaelden onbedacht,
 En het mannelick betamen
 In bedencken had gebracht,
 Viel hy schielick aen 't beduchten,
 Aen 't besichten langhs het gras,
 Offer van sijn vrouwigh suchten
 Geen getuygh' om her en was.

Eenigheit, had alle paden
 Allom dubbel veil besett,
 Stilte doock in tack en bladen,
 All' de winden in haer bed:
 Die dry vredige gesellen
 Die hy vond en niet en sagh
 Porden hem aen 't overspellen
 Van sijn onvollendt beklagh.

Over sijn' gekruyste kuyten
 Lagh sijn' Haeghsche' Herder-tromp,
 Sijn' volmaecktheit van geluyten,
 Sijn' beruchte rammel romp,
 Sijn' bespraecte schapen darmen,
 Sijn' van ouds verechte bruyd,
 Sijn behaegelickst omarmen,
 Sijn beval, sijn boel, sijn' Luyt.

Speel-genoot, mijn soet bekommer,
 (Sprack hy 't doove klinck-hout aen)
 Die met my in Son en lommer
 Soo veel' gangen hebt sien gaen,
 Soo veel' hielen hebt sien lichten
 Daer men op uw' maten sprongh,
 Mog'lick snaren hebt sien swichten
 Daer ick door uw' ribben songh:

Doet die vrolickheit vertragen,
 Kleedt die toonen in den rouw,
 Tempertse met lange slagen
 Soo ick voor met suchten houw:

't Zijn de konstelicke grillen ,
 't Zijn de krabbel-grepen niet ,
 Die my lust te sien bedrillen ,
 'k Vergh u heeleen ander lied.

Hebben oyt mijn' drooge longen,
 Heeft mijn schrale gorgel oyt
 Hemel-yverigh ontsprongen
 En uw' hulp te baet genoyt,
 Om den Schepper aller wesen
 In sijn dreigende gerecht
 Met het smeecken te belesen
 Van sijn Herder-Koningh-knecht :

O ! beleidt noch nu de schichten
 Die ick derwaert steig'ren doe :
 Vleugelt mijn' ontleende Duchten ,
 Swiertse tot de Vierschaer toe
 Daer het ziel-berouwigh karmen
 Noyt vergeefs en wierd gestort ,
 Daer het loon-recht en 't erbarmen
 Ponds-gelijk gemeten wordt.

Mog'lick of wy 't oore boorden
 Dat den uytgepersten fangh
 Van de ballingh-harpers hoorden
 Daer sy onder vyands dwangh
 Aen den Babylonischen oever
 Trage snaren deden gaen ,
 Hoe bevallicker hoe droever ,
 Op den drop van Zions traen.

Mog'lick of die groote Goedheit
 Dat oneindigh Over-al ,
 Dien mijn' ziele voor de voet leit ,
 Sijn genadigh wel-geval
 Quam te willen laten dalen
 Op sijn' waerdeloosten Worm.
 En mijn' treurigh te bestralen
 Door sijn' heestten toren-storm :

Mog'lick

2 Sam. 24. 16.

Ibid.

Mog'lick of 't dien Eewigh-trouwen
 Sijner kudde heugen mocht,
 En der geesselingh berouwen
 Die se r'onder heeft gebrocht,
 Mog'lick of hy langer 't storten
 Sijner weesen niet en droegh,
 En sijn' lemmer quam te schorten
 Metten vre'-roep, 'Tis genoegh.

Luyftert dan bewogen wolcken
 (Met ontschorden hy sijn keel
 Om sijn handen te vertolcken)
 Naer mijn waterigh gequeel;
 'k Tap het uyt veel dieper' gronden
 Dan van onder tongh en tand,
 't Zijn de wiecken uyt de wonden
 Van mijn zeerigh Vaderland.

*Hæc est consolatio mea in afflictionibus meis, psallendi argumenta
 esse mihi statuta tua, in loco peregrinationum mearum, Psal. 119.*

Psal. LXXIX.

I.
 1 O Deus in-
 gressa sunt gen-
 tes in possessio-
 nem tuam.

2 Polluerunt
 Templum san-
 ctitatis tue;
 3 Disposuerunt
 Jerusalem
 in cumulos.

II.
 4 Dederunt
 cadaver seruo-
 rum tuorum
 cibo uincibus
 cæli; carnes
 eorum, quos
 benignitate
 prosequeris be-
 nius terra.

III.
 5 Effuderunt
 sanguinem eo-
 rum ut a-
 quam circa
 Jerusalem
 ma, nec erit
 qui sepeliret.

Hoe lijdelijker leed voltraenden onse oogen,
 Doe's Werelds blinder deel sijn bijtende gebas
 Op sijns gelijcken sleet, en 't menschelick medoogen
 Het forgelooos verdriet van onse zielen was;
 1 Hoe smettelicker sinert verettert nu de leden
 Van dijn' gesalfde, Heer; nu die gespreide wolck
 Dijn' erve, Dijn besit, Dijn lot, Dijn' eigenheden
 Verstolpet met een' Zee van Mis-geloovigh Volck!
 2 Dijn Heiligh Heilighste, Dijn' Heiligheits vertooning,
 Dijn Zielen-offer-huys leght op en over-smett
 Van hare grouwelen: 3 Dijn uytverkoren wooning,
 Dijn Hooftstadt, steen op steen te morselen verplett.
 4 De wrakeloofse moord van Dijne Dienaer-vrinden
 Verslaet den heeten dorst van hare wreedtheit niet,
 Sy werpen se ter proy den vogelen te slinden,
 En Dijn' begunstighden Dieren te geniet.
 5 De bloed en etter-beeck, getapt uyt hare wonden,
 Stroomt om de vestingen, als waer 't een water-run, En

En

En onder allen een en wordter niet gevonden
Die hun het laetste bed van onder aerden gunn'.

¹ Wy, wy wel eer Dijn' roem, wy leden Dijn' eeren,
Wy sitten spottelick den schimperen te praet,

² Wy zijn der buren jock, en waer wy 't voorhoofd keeren,
Wy sien, wy hooren niet dan vingeringh en smaed.

³ Hoe lang, gestoorde God, hoe lang verachtst Du 't schreewen

⁴ Van Dijn' kind'ren onuytschreewelick ellend?

Bewaertst Du dijne toorn voor aller eewen eewen,
En vlamt Dijn yver-vyer van nu af sonder end?

⁵ Laet liever dese Brand de Volckeren verflinden
Die Dijn' almachtigheit al siende niet en sien,

Die aen Dijn' wille-keur haer' willen niet en binden,

⁶ En d'eere Dijn's naems haer' plichten niet en biën.

⁷ Soo hebben sy verdient, met *Jacobs* achter-erven,
Trots Dijn' bekommeringh, te smelten in verdriet,
Met sijne wooningen ten gronde te verderven,
Met sijn' besittingen t'on-timmeren tot niet.

⁸ Laet Dijn' gedachtenis Dijn' wraeck niet vergelijken
Met onser Vaderen misdadige wel-eer,

⁹ Maer Dijn' barmhertigheit voorkomen ons beswijcken;
¹⁰ Ons' krachten leggen doch wanhopelick ter neer.

¹¹ O onser saligheits hoop, heul en Heiland, Heere,
Reick ons Dijn' hand en hulp in desen harden stuyt,
Wy hebben se verbeurt, maer, om Dijns names cere,
Wasch ons het swarte vuyl van overtreedingh uyt.

¹² Waeromme soudst Du ons de smaetheid laten dragen
Van de versmaderen van Dijn' dijn Gebod,

¹³ En waerom ongestraft ons laten achter-vragen,
Waer is haer toevlucht nu en waer is nu haer God?

¹⁴ Laet sulcke lasteraers Dijn Al-Om-zijn ontmoeten
In Dijn' wraecks te-recht-bestede vinnigheit,

¹⁵ Soo dat sy voor het bloed in ons gesichte boeten
Dat Dijn' dienaren door hun vergoten leit.

¹⁶ Laet der gevangenen versuchten uyt haer' banden
Tot voor Dijn aengesicht door Wolcken Hemel slaen,

E

¹² Ubina est Deus istorum?

¹⁴ Innotescat in istis gentibus ante oculos nostros,

¹⁵ Ultime sanguinis servorum tuorum effusi.

¹⁶ Perveniat ante faciem tuam gemitus victi.

IV.

1 Sumus op-
probrio vicinis
nostri.

2 Summa &
ludificationis
circumstanti-
bus nos.

V.

3 Quisquis
Jehova.

4 Insaecurum in
aeternum? ar-
debit velut si-
gnus solis tunc.

VI.

5 Effunde a-
rum tuam in
eos gentes quae
non agnoscunt
te.

6 Et super re-
gna quae nomen
tuum non in-
vocant.

VII.

7 Nam con-
sumptor con-
sumpsi Jacobo-
rum, & habi-
tationem ejus
dissolverunt.

VIII.

8 Ne recor-
deris adversus
nos iniquitates
precedentium
temporum:

9 Festinantes
praeveniant
nos miserationes
 tuae.

10 Nam at-
tenuati sumus
valde.

IX.

11 Auxiliare
nobis Deus sa-
lutaris nostrae pro-
pter honorem
nominis tui: &
eripe nos, ex-
piationemque
fac de peccatis
nostris propter
nomen tuum.

X.

12 Cur dictu-
ra essint istae
gentes,

¹ Laet

XI.

1 Pro magni-
tudine brachii
tui fac ut reli-
qui sint qui
jam traduntur
morti.

XII.

2 Redde ergo
vicinus nostris
septuplo in fi-
num ipsorum.

3 Oppro-
brium ipsorum
quo affecerunt
te, Domine.

XIII.

4 Et nos po-
pulus tuus, & grex pastus tui, celebrabimus te in saecula.

1 Laet Dijnen grooten arm behouden en omhanden,
Die op den dorpel-trê van doods-verhuysen staen.

2 Tel onse buren toe de seven voud vergeldingh
Van 't geen sy ons, Heer, oit hebben aengedaen;

3 Vul hun de schooden op met all' de selve scheldingh:
Die Dijne heiligheit van hun heeft uytgestaen.

4 En wy, Dijn eigen volck, de kudde Dijnere weiden,
Wy sullen Dijnen naem de Wereld maken kond:

5 Ter eewen eewigheit Dijn roem-gerucht verbreiden
En stadigh leven doen in kinders-kindren mond.

5 In quamque generationem enarrabimus laudem tuam.

Op het uytterst oversnaren
Van sijn heiligh-droeve lied
Docht hem (wat gedaente baren
Omgeroerde herssens niet?)
Dat den Hemel witter lachte,
Dat de Son, die klarer scheen,
Ongehoôpter maren brachte
Dan sijn wielen langh bere'en.

Spreeckt, beleefde al-verwarmer,
Riep hy 't snelle-dagh-oogh toe,
Troost een' troosteloosen karmen;
Iffer troost? en waer? en hoe?
Hoe, en waer, en offer troost was,
Geen en werd hem kond gedaen;
't Licht, dat schier in 't over-Ooft was,
Weigerden hem 't stille staen.

Dus vol vreesens, vol genoegens,
Vol beduchtens, vol besluyts,
Vol verdeelens, vol vervoegens,
Vol bedaerens, vol gemuyts,
Schongel-vlotigh van gemoede,
Trad hy armen Herder-guyt,
Soo hy naer sijn' mackers spoedde,
Ruggelingh te veldwaerd uyt.

Grooten

Grooten HEINS, mijn hooghst verwond'ren,
 Soet besitter van mijn hert,
 Die 't van bijs hebt hooren dond'ren,
 En de dreuningh uyt geherdt
 Van uw' aengerandde bureen,
 Als het Spaensche solfer-schutt
 T'samen hunn' bedoodde muren
 En uw' bolsters heeft geschudt:

Oordeelt, wat verhaeste brieven
 Dese Voerman had gelaên,
 Die hem tot des Knechtsgerieven
 Konden weeren te verstaen:
 Was het dat hem 't hert herlusten
 En sijn' posten dubb'len hiet
 Nae de Lauwer-waerde kusten
 Die hy 's mergens achter liet?

Of verijlden hy sijn' stralen
 Nae de Wester slapens uer,
 Om sijn boden-brood te halen
 By der Mooren over-Buer,
 Om hem 't nieuwste gaen verkonden
 Van de vroom *geberghde* Stadt,
 Hoe sijn heir met neus en monden
 Hare wallen had gevatt?

Of soud' yemand derven raden
 Op 't verhitten van sijn as,
 Op 't verschem'ren van sijn' raden
 Datter kans van weddingh was,
 Dat hem winnens-lust te lichter
 Over vier-voet dede vlien,
 Om een' Genoueeschen vluchter
 Vliedende den hiel te biên?

Amen, HEINS, op al dit gissen
 Heeft den Hemel ja geseit,
 d'Onderfoecker der gewissen,
 d'Eewigh-een-almachtigheit,

God den onomvanclicken,
 God in Israël gelooft
 Sy voor eewigh danckelicken
 Sijner wonderen gelooft.

Sijnd'er luyder Trommel-dichten,
 Iffer langer Nassau-lied
 Uyt te roepen, op te dichten,
 Wacht het van mijn' handen niet:
 Waer' mijn' ziel, van vreughden holler,
 Weinigh lochter over tast,
 Mog'lick waer' mijn tong en voller
 En bequaem tot sulcken last:

Waer' mijn hert gevrijdt van sticken
 't Waer' luydruchtiger verheught:
 Maer° nu kropt het aen het slicken
 Van een' onvoorsiene vreughd;
 Over-vol belet te leken,
 Over-droef druckt tranen in,
 Over-bly verbiedt te spreken,
 Schielickheit stremt sangh en Sin.

Luft u doch dit vlies te scheuren
 En onttoovren mijn gemoed,
 Lust u bly te hooren neuren
 Die nu vrolick swijgen moet,
 Vriend, alleen aen uw gevallen
 Hanght het quicken van mijn hert,
 Wilt ghy aen den voor-sangh vallen,
 'k Sie mijn' herffenen ontwert.

Op, geluckigh Rei-geleider
 Van de Christen letter-jeughd,
 Op, triomfelick verbreider
 Van des Hemels barens-vreughd,
 Die ons van den Heil'gen jongen
 Van 't gesalfde Maeghden kind
 't Baker-lied hebt voor gesongen.
 Dat sijn' gade niet en vind.

Roert noch eens die soete Trommel
 God en Eng'len te geval,
 En wy sullen haer gerommel
 Voederen met snaren-schal,
 Spreidt noch eens die helle galmen
 Over Son en onder Maen,
 Achter uw' victori-Psalmen
 Sullen wy ten autae gaen.

Daelt dan oock uw overdencken
 Uyt den Hemel Wereld-leegh,
 O een oogenblicks herwencken
 Staen wy u ten dienste dweegh:
 Vlecht Oragnen in Laurieren
 Om de horens van den Rhijn,
 Onse Luyten, onse Lieren
 Sullen uw' gespelen zijn.

Onder duzend medgesellen
 Rondom herr te hoop gehaelt
 Sult ghy oock den Ballingh tellen
 Even dus door my vertaelt:
 Komt hy sijn gevolgh te weig'ren,
 Vreemdelingh van 's Vaders Kust,
 'k Sal sijn' weer-wil oversteig'ren
 En doen deinsen daer 't my lust.

'k Sal hem Hollandsch doen herworden,
 'k Sal hem in mijn' boeyen doen,
 In mijn' eigen gordel gorden,
 Gespen in mijn' eigen schoen;
 'k Sal hem door mijn' eigen' oogen
 Waer hy uyt en henen moet
 Met mijn' eigen vinger toogen,
 Dragen op mijn' eigen Voet:

'k Sal hem mijnen a'em doen halen
 Spreken heeten door mijn' stem,
 'k Sal sijn' wandeling bepalen
 Met de zoomen van mijn hem:

'k Sal hem doen fijn' handen reken
 Op mijn' eigen snaren-ry,
 En mijn' rechter sal niet trecken
 Of fijn' flincker stopter by.

Vraeght my niet te weet-begeerigh
 Waer ick dit gefagh op bouw,
 Hoe ick my dus over-heerigh
 Op mijn' even landsman houw:
 Vraeght niet waer ick aen't gehoor in
 Sijn' geheimeniffen rocht,
 Daer hem geen gefchapen oor in
 Vreese van verklicker brocht.

Yeder Mensch van Vrouw genomen
 Schijnt een erffelick gequel
 Metten adem aengekomen
 Voor fijn' dagelicksche Hel:
 Tanden-dolligheit, graveelen,
 Zenuw-flagen, fwijmel-val,
 Gichten, hopeloos van heelen,
 Zijn van 't fchrickelick getal:

Defen is te deel gevallen
 't Ongeluck van mijn verfel,
 Daer hem niet en fchort met allen
 Is mijn byzijn fijn gequel:
 Sit hy, 'k fit hem in 't gefichte,
 Spreeck ick, hy beroert fijn' tongh,
 Swicht hy wederom, ick fwichte,
 Singh ick, hy verhaelt fijn' longh,

Wandelt hy, ick reck mijn' beenen,
 Overgaen ick, hy wordt moe,
 Warmt hy hem, ick fengh mijn' fcheenen,
 Spiegel ick, hy wenckt my toe,
 Eet hy, ick verflijt mijn' kaken,
 Drinck ick, hy spoelt keel en tand,
 Kust hy, mijn mond moet het raken,
 Vry ick, 't is tot fijnent brand,

Krijt hy tranen, ick schrei stoopen,
 Schetter ick, hy seevermondte,
 Wordt hy oud, mijn' jaren loopen,
 ('t Is ten naesten een verbond
 Alst en eersten was gebonden
 Tusschen d'eersten Man en Wif,
 Eer sy, in sijn' rib gevonden,
 Wierd ontschakelt uyt sijn lijf)

Droomt hy, ick verwerr' mijn' sinnen;
 Schrijv' ick, hy verkladt mijn' int,
 Mommelt hy, ick praet van binnen,
 Zeil ick, hy vervanght den wind,
 Peilt hy trappen, ick schiet Sterren,
 Ancker ick, hy stopt sijn Ty,
 En, wat drolliger verwerren!
 Vaer ick voor, hy vaert voor my.

Heet ghy my het raedseluyten,
 Vraeght ghy noch wie is dit? H E I N S;
 'k Sal't u met den grond ontsluyten
 Van mijn ernstiger gepeins:
 Helpt my's Hemels lefs' toe wenschen:
 Daer ick noch soo raw in ben,
 't Is de mensch van alle menschen
 Dien ick 't aller minste ken:

't Is het hert dat in mijn' a'ren
 In mijn' geesten light en stooft;
 't Is de knoop van 't Zenuw-garen,
 't Is het onbevallick hoofd,
 Daer mijn' herffenen in wonen;
 't Is, of icken ben het niet,

Die hem ewigh rap sal thoonen
 Onder 't spoor van uw gebied,

C. H.

A E N

*Escales desien-
 dit 1726. en
 1727.*

WEl-weergepaerde Weew, door-deughdelicke Vrouw,
 Die soo voorsichtelick 't pack van den eerften rouw
 Gelicht hebt, en geleght op de geleerde fchoud'ren
 Daer 't wijfe Hoofd op staet dat noit en fal veroud'ren;
 Bevallige Droftin, die met een taey geduld
 Mijn' onmacht hebt geborght, en my mijn' hooge-fchuld
 Van menigh bly gelagh en minnelick onthaelen,
 Genadelick gedooght met woorden te betaelen;
 Reckt die lanckmoedigheit noch eene span-breed uyt:
 Aenveerd't noch eenslicht geld, geflagen op mijn' Luyt,
 Ter goede rekeningh van danckbare voldoeningh.
 Schoon ick mijn uyerfte vermogen aen 't voldoen hingh,
 't Voldoen en ftreckte niet. Nu neem ick 't Nieuwe Jaer
 Behandelick te baet, en grijp 't geval by 't haer,
 En offer' wat papiers, verguldt met Heiligh' dagen;
 Om of 't u nooden moght tot langhsamer verdragen.
 Wat is 't? een hand volrijms, een Boecksken in den fack,
 Een Bedelaers gefchenck, een Geusen Almanack.
 Een dingh verleker ick: 't en zijn geen' logen-blad'ren,
 Noch boeren boerterij. 't Is ernft; en uyt mijn ad'ren
 Het binnenfte geweld, soo verr haer fwackte gaet.
 't En is geen Sterren-waen, Mevrouw, 't is Hemel-praet;
 't Zijn tochten van mijn' Ziel, die ick voor henen fende
 Naer 't geen noyt oor en hoorde en ooge noyt en kende,
 Noyt menfchen hert begreep; gelijk een reis-bacr Heer
 Sijn' huys-vesters fchickt, met krijt en met geweer,
 Daer hy vernachten wil. Bevallen u haer' plichten,
 Gebruyckte t'uwen dienst. Mijn licht fal beter lichten,
 Soo ghy het waerdigh kent om me tot God te gaen.
 't Is op soo goed weerom: foo s' u niet aen en staen;
 Iek wacht 'er betere van uw' befcheidentheden:
 Of wandelt ghy met my, of laet my met u treden:
 d'Eer komt de Vrouwen toe: gaet voor, en fleep't my naer:
 'k Wil geerne met u gaen naer 't ewigh Nieuwe-Jaer.

In Nobilissimi viri

C O N S T A N T I N I H U G E N I I

Eq. Zulechemi Domini, & Celsissimo Arausionensium
Principi à Consiliis & Secretis

D I E S F E S T O S.

Silete noctes Atticæ & vos Vespera
Siculis feroces, vosque noctes & Dies
Scribentis Ascræ, insanientis Graciæ
Silete festa, queis Eleusis tollitur,
Vel Roma fœdis dissoluta gaudiis
Colit Lupercal; seque Baccho devovet
Lascivientis fax profana Romuli.

En, Christianis Vespera, Noctes, Dies
Alii refulgent, & fugatis noctibus
Cacutientis sæculi, crepusculum
Illustre mundi deviiis mortalibus
Cœlesti lumen fundit & sacrat Deo.
ZULICHEMUS Aula cultor & Celsi ducis
Divina fatur, & salutis principes
Sacrosque nobis tot dies loqui facit.
Qui nuper orbi tot disertæ prodidit
Commenta vates, ingenique fulgetra,
Qui curtum & acre in multiformes naniæ
Epigramma torsit, & per impetus breves
Saliens, acutam provocavit Bilbilim:
Satur Latini masculique spiritus,
Latiique doctis expeditus vocibus;
Jam verba donat Belga Belgis matribus,
Decusque grandis **HOOFDIE** in lucem rapit,
Sacer que linguam mutat & facundiam.

Nunc Solis illam mystici illustrat die,
Causasque prodit ter verendi nominis,
Solemque Soli ab ipso Sole fœnerat.
Egressus annum, ceu renascens Viribus,
Novum salut at, hospitemque corporis
Animum reformat, induitque vestibus

F

Recti,

Recti, pudoris, juris, innocentia,
 Humanitatis, gratia & modestia.
 Dum vagientis querimus cum Regibus
 Cunas Iesu, & stella praelucet Magis,
 Sequitur satelles noster, & per invias
 Vias eunti stella fit puer Deus.
 Sol ora condit, occidente Cynthia
 Aeternitatis, sed madentem crimini
 Crucem tuctur, qui suum dolet nefas,
 Diemque pœnis horridam placat sibi.
 Ruentis iram & saevientis Angeli
 Evadit ictus, cui cruenta limina
 Nihil merentis victima tabo madent.
 Hoc Pascha vatis. Illa gentibus fuit.
 Aurora felix, quæ sepultum reddidit
 Vita parentem & morte mortem contudit.
 Mox raptus altè nubiumque carribus
 Vectus poeta, se potentis vindicis
 Infert triumphis, seque adumari cupit,
 Ceu Sponsa Sponso, filius suo patri,
 Capitique membra, miles optimo duci,
 Fraterque fratri palmes ipsi vineæ.
 Hinc lapsum ab alto Flamen omnes occupat,
 Variisque linguis dum loqui facit Patres
 Bissæ, in ipso Vate fit miraculum,
 Unoque Batavis ore diversum sonat,
 Grajusque Grajo, Belga Belgis, Ausoni
 Respondet Auson, Celta genti Celtica.
 Prasæpe sanctum, pauperes Christi lares,
 Deforme tectum sospitatoris Dei,
 Supplex adorat; sordidisque culcitris
 Una quiescens, invenit sibi locum,
 Quicumque factum damnat hoc fœno suum,
 Opeque quarit indignum juxta Deum.
 Tandem patescit Mensa, qua det pabula
 Anima labanti, & sanguine occultam sitim,
 Famemque carne pellat indomabilem.
 Donat seipsum corpus & simul datur,

*Idemque sanctis pluribus corpus datur.
 Quin plus farinâ vescimur. mens digerit,
 Quod dens nequivit. intrat os pium Ceres
 Stupenda, mentes esca fracti corporis.
 Res tota vera est, discrepamus in modis.
 Hos discrepantes dulcis uni Charitas.*

*Hæc sacra scribis Autor HELLEMANTIA,
 Dumque Orbis orbi donat orbis frustula,
 Strenisque amoris vincla stringit vilibus;
 Tu summa donas, quemque cuncti poscimus,
 Quo cuncti egemus, involutus fasciis,
 Cadens, resurgens, tot repertus Regibus,
 Tot dona mittens, Strena mittitur DEUS.*

C. BARLÆUS.

N I E W J A E R.

't **I**S uyt. de leste Son gingh gisteren in Zee,
 Getuyge van mijn jaer vol ongeregelheden.
 O dien daer du'send jaer zijn als de dagh van heden,
 Voor wien ick desen dagh mijn' vuyle ziel ontklee
 Van 't smodderigh gewaed van veertigh jaer en twee,
 En dry, en noch eens twee, die ghy my hebt geleden;
 Al vergh ick 't dijn geduld met sondige gebeden,
 Gunt my een schoonder pack dan ick'er oyt aen dee.

In d'eerste nieuwigheit sal 't vleesch en bloed wat prengen,
 En 't past haer moeyelick: maer ick betrouw Dijn' hand;
 Die sal 't my lichtelick wat ruymen en wat lengen.

Maeckt my maer op de reis van 't eewigh Vaderland
 In dese wildernis een' Dijner Israëlijten,
 En laet dit nieuwe kleet mijn leven niet verslijten.

G O E D E V R Y D A G H.

W At let de Middagh-Son? hoe lust haer niet te blincken?
 Is't Avond op den Noen? Ten minsten, volle Maen,
 En, Sterren, haer gevolgh, hoe haest ghy 't ondergaen?
 Moet ghy ter halver baen van 't koele Zee-nat drincken?

F 2

Neen,

Neen, neen, ick sie't u aen, ghy voelt den moed ontsincken
 Voor 't schandige Schavot, daer Sions docht'ren staen
 En swijmen voor den schrick van 't heiligh, 't Is voldaeen,
 En op den droogen Bergh in traenen gaen verdrincken.

O, mijn voldoende God, vergeeft ghy my een woord?
 't Voldaeen voldoet my niet, ten zy ghy my vermoordt

En van mijn selven scheurt, en briefelt de gewrichten
 Van mijn' verstockte Ziel, soo dat's haer' weder-plichten
 Gedwee en morruw doe; soo dat ick haev en huys,
 En lijf en lust en tijd leer' hangen aen dit Kruys.

P A E S C H E N.

DEn Engel is voorby: de grouwelicke nacht
 Der eerst-geborenen is bloedeloos verstreken:
 Ons' deuren sijn verschoont; soo warense bestreken
 Met heiligh Paeschen-bloed, dat d'uytgelaten macht,
 Die Pharâos kinderen en Pharâo t'onderbracht,
 Doorgaens verschrickelick, verschrickt heeft voor het teken.
 Wy sijn door 't Roode Meer de slaverny ontweken,
 Ægypten buytens reicks. Is alle dingh volbracht?

Is 't Schip ter haven in? Oh! midden in de baeren,
 De baeren van ons Bloed, veel holler dan dat Meer.
 Den Engel komt weerom, en 't Vlammige geweer
 Dreight nieuwen ondergagh. Heer, heet hem overvaeren;
 Merckt onser herten deur, O Leew van Judas Stam,
 En leert ons tijdelick verschricken voor een Lam.

H E M E L V A E R T.

O Wagen Israëls met uwe Ruyter-knechten,
 Waer voert ghy onsen Vorst? ô, aller swacken troost,
 Zijt ghy soo toeverlaet der genen die ghy koôft?
 Blijft ghy hun soo te hulp? verlaet ghy haer in 't vechten,
 Voorvechter van Dijn volck? werpt ghy se tot gerechten.
 Den dwingelanden toe, gefoden en gerooft,
 Haer' spieren uytgeranght, haer' ad'ren uytgeooft,
 Haer' zenuwen gesnerpt op roosteren en trechten?

O, Duyve,

O, Duyve, fiet om leegh; vlieght onse herten toe,
 En rucktse voor Dijn aesuyt dese sterflickheden;
 En deelt de wereld mis, en laet haer niets beneden
 Dan daer de leste pier sijn' lusten in voldoe.
 O die van nu afaen in 't endeloose bly zijt,
 Weest hier, en voert ons soo van nu af aen daer ghy zijt.

P I N X T E R E N.

Soo overdadigh is des Heeren milde hand:
 Sijn' sprekers hadden hem 't wel-spreken sien beloven
 Voor 's Werelds machtige. noch stort hy haer van boven
 Elck sijn' ontfeken tongh en tael voor yeder land.
 Waer toe het overschot van gaven allerhand?
 Hy had de Hemelen sijn' almacht leeren loven,
 De dagh, de stomme nacht verkondicht het den dooven,
 En al sijn maecksel spreekt. Maer sonder grond en strand
 Zijn sijne wonderen, gelijck sijn' vriendlickheden.
 Heer, deelt ghy Tongen om? fiet noch eens naer beneden,
 En deelt 'er my een' toe die Dy in my bevall',
 Die niet en stamer' daer de boose fullen beven,
 Die naer den doem verlang' van dood en ewigh leven,
 En onbekommert zy wat sy daer seggen sal.

K E R S M I S.

AL is de herbergh vol, al light Gods Soon in 't hoy,
 Mijn' Ziele magh'er in, en wilt'er by vernachten.
 Kom, vleeschelicke mensch, de vleeschige gedachten
 Zijn heden van verdienst: Daer schreidt wat in dit stroy,
 Dat voor ons schreyen wil: daer al het ydel moy
 Van Koninginnen kraem voor stroy is by te achten.
 Daer light in dese krib, dat ons geloovigh wachten
 Vol tijdelick vervull' en al ons leed verstroy'.
 God light'er in ons vleesch; God, vaderloos op aerde,
 God, moeder-loos by God; het mede-scheppend Woord;
 God, Vader van de Maeghd die hem ontfingh en baerde,
 En nu te voete light. hier light. en gaet niet voort,

Mijn' Ziele, maeckt een eind van d'ongerijmde Rijmen,
 Ons beste seggen waer ootmoedelick belwijmen.

DRY KONINGEN AVOND.

WAer is Gods eenigh Kind, dat ick 't aenbidden magh?
 O Wijfen, wijft my 't pad. 'k zie duſend Sterren proncken;
 Maergeene die my leid' als met verkeerde voncken:
 Ick ſie de Leid-Ster niet daer op uw' wijsheit ſagh.

Terwijl ick opwaerts gaep, wat hoor ick voor gewagh?
 Wat roept de wulpsche Stad, in weeld en wijn verdroncken,
 De Koningh drinckt? wegh, wegh, de Koningh heeft gedroncken,
 En drinckende voldaeu het bittere gelagh,

't Gelagh van Gal en Eeck, dat geen en monden en monden,
 Daer geen' keel tegen moght, van die daer kop en keel
 En Zielen al verbeurt bekenden voor haer' ſonden.

Nu treed ick moedigh toe met all' mijn' wonden heel.
 Komt, Wijfen, 'k weet het pad; al is het ſteil en verre,
 Ick vrees den Dool-wegh niet, 't Kind ſelver is mijn' Sterre.

S O N D A G H.

IS't Sabbath-dagh, mijn Ziel, of Sondagh? geen van tweeu,
 De Sabbath is voorby met ſijne dienſtbaerheden;
 En de Son die ick ſie ſcheen gisteren als heden:
 Maer, die ick niet en ſie en ſchijnt niet ſoo ſe ſcheen.

Son, die ick niet en ſie als door mijn' ſonden heen,
 Soon Gods, die deſen dagh het aerdtrijck weer betreedden.
 Fier als een Bruydegom ter loop-baen ingereden,
 'k Sie Sondagh ſonder eind door Dijn wonden heen. (men,

't Zy dan oock Sondagh nu, men magh 't Gods Soon-dagh noe-
 Ja, -en Gods Soen-dagh toe. Maer, laet ick ons verdoemen,
 Waer ick van dryen gae, ick vind ons in de ſchuld.

God Son, God Soon, God Soen, hoe langh duert Dijn geduld?
 Hoe lange lijdt ghy, Heer, Dijn' Soon-dagh, Soen-dagh, Sondagh,
 Ondanckbaerlick verſpilt, verſpeelt, verſpelt in Sond-dagh?

's HEEREN

's H E E R E N A V O N D M A E L.

IS't weer Dijn' hooge Feest, en ick weer van de gasten?
Maer, Heer, het Bruylofts-kleed daer in ick lef verlicheen
Is over halver sleet, jae't en gelijckt 'ergeen;
En ick sit moedigh aen als oft' my puntigh pasten.

Hoe waer de wraeck besteedt, soogh my nu verrasten,
En uytter deure dreeft in't eewige geweën!
Noch borcht ghy my't gelagh, en, op Geloof alleen
En wat boetveerdigheits, en laet mijn' ziel niet vasten.

Dit's dan't boetveerdigh hert. maer't veerdigh gaet niet veer:
'tIs geen begonnen werck. Wanneer wil't boetigh wesen,
Voor nu, voor gisteren, en voor den tijd naer desen,
Eens boetigh voor altoos, en wanneer wilt ghy, 'tHeer?
Is't altijts weer op nieuws, en altijd weer op't ouwe?
Oh, dat my't hol berouw eens endelick berouwe!

A E N J O F F R O U W
T E S S E L S C A D E V I S S C E R,

Met mijne Heilige-Dagen.

KOmt, Tessel, uyt de Mis, en uyt het misverstand:
Ick weet een rechter pad naer het beloofde Land.
Wy sullen onderweegh oock Brood en Wijn genieten:
Maer in ons' eigen maegh. Die maer brood eten siet, en
Wijn drincken, sterckt sijn hert niet anders van den geur,
Dan of hy nuchteren voorby des Backers deur,
Voorby den kelder gingh. Men sal ons niet doen vasten
Als vreemden; maer als weer en weergenoide gasten,
Spijt onse vyanden, ter volle maeltijd aen,
Ten vollen Beker, dorst en honger doen verslaen.
Wy sullen op de reis oock peisteren en rusten,
En houden *Heiligh-dagh*: maer niet in luye lusten:
Der rust sal spoedigh zijn, en spoediger dan't gaen,
En toepad van den wegh: En altijd God voor aen,
Altijd de Ster in't oogh. niet die de Wijsen leidde,
Maer die te Bethlem rees; die uyt den Hemel scheide,

Om

Om blinde pellegrims te lichten van den grond
 Tot daer Sy, eewigh licht, voor alle eewen stond.
 Lust u meer tijdverdrijs in 't reisen? 't sal Gods Woord zijn,
 Ons Vaders Testament: dat dien die van geboort zijn
 Sijn' echte kinderen met list verduystert werdt,
 Met laster werdt ontleght. Die sackel van ons hert,
 Die leid-ster sal ons eerst ons' Vader leeren kennen,
 Dan onse Moeder toe, en ons aen haar gewinnen;
 Maer naectt een masker-loos, gelijk de Waerheit is,
 OntRooment en ontPaept. Daer sullen wy 't gewis,
 't Ontwiffelicke recht van yeders erfdeel lesen,
 En wat ons staet te doen, en wat ons voeght te vreesen,
 En waer de wyde Poort, en waer de nauwe gaet,
 En hoe ver Libanus van Babilonien staet.

Vindt ghy daer dan een blad, een woord, of eenen tittel,
 Een stippeltjen, dat maer uw achterdencken kittel',
 En naer den 'Tiber treck' en Siloë schouwen doe:
 Van nu af segh ick u mijn vol berouwen toe,
 En volgh u voet op voet naer Roomen, de gewijdde,
 En late Basel en Geneven op een' zijde.
 Vindt ghy daer twijfeligh yet dat ons nodigh schijn'
 En niet van elders licht t'ont-duyfteren te zijn:
 Of vindt ghy daer een' wenck daer door u dunck' ons Vader
 Sijn' laetsten wil ontdoe, en wijs' ons op yet naeder
 By menschen toegedicht, die met ons sterven gaen,
 En, op het schoonst geset, niet als voor erven staen:
 Of vindt ghy daer een woord dat onse Moedertaelen
 Voor God ontheilige, en heet' ons woorden haelen
 Uyt Roomens oude puyn, en Heidensch overschot,
 Om daer, en daer alleen, als in een blind'ling lot,
 Ons lofdicht, ons versoeck, ons' danckspraeck in te voeren,
 En doen God lijden wat geen' redelicke boeren
 Van onse lijden staet, een' Bedelaer genae
 Te hooren eischen die sijn selven niet verstaen:
 Of vindt ghy daer een' spreuck, die ons meer Heiligheden
 Dan een' te soecken leer', en eischen van de leden
 De hulpe die het Hoofd alleenigh eischen hoort,
 Alleen d'ellendige belooft heeft op sijn woord:

Of vindt ghy daer een' Maeghd daer yemand oyt voor buckte,
 Die oyt haer Hemelsch kind sijn' eigen' eer ontruckte,
 Die oyt het Koninghrijck als Koninghs moeder nam,
 Om dat de Godlickheit door haer ter aerde quam :
 Of vindt ghy daer een Beeld van yet dat Godt moght heeten,
 Van yet dat niet en moght, ter Majesteit geseten ;
 Ter bede van Gods volck, om dwers door hout of steen
 Te hooren, en voor God te brengen ons gesteen :
 Of vindt ghy daer een' Wet die ons een ander vasten
 Dan matigheit beval, en ons de maght toepasten
 Van veertigh dagen spijs onbecringh, van een' Dagh
 Die meer als andere den Vlees-dagh heeten magh :
 Of vindt ghy daer een' Les die ons verbie te leven
 Van onser handen werck, en een geklooster leven
 Voor deughde-plichten stell', die yeder sijn Gewis,
 Sijn' eigen nood-drufft en sijns Broeders schuldigh is :
 Of vindt ghy daer een' Keur die't Heilige vereenen
 Van 't echte Bedde-paer de kladde schijn' te leenen
 Van onbesneden lust, en maeck my Hoerekind,
 Om dat mijns Vaders vleesch mijns Moeders heeft bemint ;
 En duyde lasterlick mijns Salighmakers goedheit,
 Om dat een' Bruyloft-mael sijn' mensch'lickheit gevoedt heit,
 Om dat hy niet en riep, Bruyd, Bruygom, siet op my,
 't Is beter dat de mensch op aerden eenigh zy :
 Of vindt ghy daer een' Vloeck den sweerer toegedreven,
 Die sijn besworen woord, den ketter self gegeven,
 Te wederroepen dwingh', en Israël verklaegh'
 Om dat het Gabàon my needeloos verdraegh' ;
 Of vindt ghy daer een Schat van onbevolen wercken,
 Van overtolligh goed, daer uyt de rijke kercken
 Der armen schuld voldoen, daer door ghy vry en vlugh
 Uw' schouderen ontdaelt op uwes naesten rugh ;
 Daer uyt een sondigh mensch afgodelick verdeele
 Dat uwe ziel verquick' en haere wonden heele,
 En vulle soo de maet van Gods verdiensten op,
 Die sijn' gehoorfaemheit vervulde tot den top :
 Of vindt ghy daer een' macht een' schuldigh' mensch gegeven,
 Om sijnen mede-mensch de boete te vergeven

Die hy God schuldigh is, en seggen, mensch, gaet heen,
 Eet visch, dry weken langh, ghy hebt genoegh geleen:
 Of vindt ghy daer wat Broods met een' getapten Beker
 Die God en Mensche zijn, soo levendigh, soo seker,
 Soo tegenwoordigh als God in den vleesche was,
 Die sich nu sluyten laet in meer of minder kas,
 En alle daegh ontdoen, en alle daegh hermaecken,
 En vinden sonder sien, en voelen sonder raecken,
 En scheuren sonder breuck, en eten sonder smaeck,
 Die hier, en teffens daer, en teecken zy en saeck,
 En een vijf-woordens-God, een God van meel voor muysen,
 Een God, die waer ghy wilt moet huysen en verhuysen:
 En vindt ghy by gévolgh ('t gevolgh is even wis)
 Dat God een' Poort, een Wegh, een waere Wijngaerd is:
 Of vindt ghy daer een Vyer, dat zielen af kan vagen,
 En sengen uwen Geest, en doen dat Gods verdragen
 Niet af en hebb' gedaen: Soo segh en sweer ick hier,
 'k Wil niet te soecken zijn, 'k wil met u in dat Vier,
 'k Wil koken neffens u, tot dat wy gaer gebrouwen,
 Als afgebluste Kalck, in koeler lucht verkouwen,
 En dienen stichtelick ten bouw van 't heiligh werck
 Van Scherpenheuvels kluys, en van Lorrettos kerck.
 Of gaen uw' oogen op, en voelt ghy onderwegen
 Uw aengesteken Hert ter rechter zy bewegen,
 Als of Hy ongesien naer Emaus met ons quaem
 Die geern is tusschen twee vergaert in sijnen naem?
 Gebeurden U't geluck, gebeurden my 't vermaecken
 Van uw' mismaecktigheit door my te sien vermaecken!
 Vermaeckelicke reis, die ick soogeeren sagh',
 Wat maeckten ick van U een' nieuwen Heil'gen dagh!
 Maer ons gety verloopt, 't gety van onse jaeren.
 Wy moeten flucks van Land, soo ghy meent mé te vaeren.
 Ey! meent het. Siet ick meen 't. Hier is mijn hert en hand;
 Komt, Tessel, uyt de Misen uyt het misverstand.

E N Δ Υ Μ Α Γ Α Μ Ο Υ.

Over des Heeren Avondmael.

GODS Tafel, en daer aen ick sotte Sondaer, ick!
 Heb ick 'er t'eten en te drincken sonder schrick?
 Ghy die die Tafel deekt, en met geen minder eten
 Als van Dijn eigen Vleesch en Bloed; hebt ghy vergeten
 Hoe dat ick mennighmael, hoe onlanghs, deser Feeft
 Onçierlick aengedaen, deelachtigh ben geweest?
 En lijdt ghy my weer hier, en doet ghy my niet vragen
 Waer 't Kleed is, 't Bruylofs Kleed, dat yeder hoort te dragen,
 Die hier verschijnen derft? Ick vraegh't mijn selven, Heer,
 En vindt het vuyl gewaed vol vlekken, waer ick 't keer.
 Soo was 't voor heen, soo is 't en (wel magh ick het vreesen)
 Soo sal 't geduerighlick, soo langh ick zijn sal, wesen.

Sal ick niet worstelen en poogen dat ick sweet,
 Om eens Dijn Gast te zijn, met heel een onvuyl Kleed?
 O jae, Genadighste, die my in vrees en beven
 (Als na den binnenmensch) dien yver hebt gegeven:
 Danck zy Dy eewelick: ghy hebt my met den lust
 Van weldoen tegens mijn onweldoen uytgerust:
 Maer van dry Vyanden en ben ick maer een eerste:
 Twee laetste werpen my soo veel slijcks, elck om 't seerste,
 Dat weerstandt machteloos, en, wat ick weer of wis,
 Bei, weeren overmant, en wiffen ydelis.

Moet ick dan buyten staen, sal ick my uyt sien schuymen,
 En niet soo veel van 't Mael genieten als de Kruymen?
 Neen, Heer, daer is een Kleed, daer is een Heiligh Kleed,
 Een bloedigh Kleed, gedrenckt in water en in sweet;
 't Kleed van den Middelaer, dien gh'u hebt laeten paeyen:
 Dat kan my decken met de minste van sijn' draeyen.
 Daer onder vrees ick Dy (ick die Dy vrees) meer niet:
 'k Weet dat ghy door dat Bloed mijn' Etter niet en siet.

Noch over het selve.

GHy maeckte water wijn: dat 's klaer als wijn of water;
 En 't was een wonder werck. Ghy noemde Brood uw Lijf,
 En Wijngaerd-sap uw Bloed, en 't was een tucht-bedrijf
 Tot uw'r geheugenis: soo lees ick, en soo staet'er.

Mijn' ziel vergaapt sich niet aen wat veel' eewen laeter.
 De grove gronden ley van eewelick gekijf:
 Wie u't mirakel, Heer, of aenschrijv' of ontschrijv'
 Houd ick voor even boos van opset en van snater.

Gunt my het recht, het slecht, het oud, het al-gemeen,
 Het onbemorst gebruyck van wat ghy hebt gesproken,
 En dit mirakel toe: ô God voor my gebroken,

Breeckt nu dit lichaem oock en dese ziel van een.
 Neen, neen, verworpen steen; ghy zijt 'er van gewroken,
 Maekt maer mijn steen tot vleesch, en maer mijn vleesch tot steen.

Noch over het selve.

Ick wil, Heer, dat ghy wilt en heb het langh gedaen;
 Ick heb Dijn' loop-baen lief, en loopsē met vermaecken.
 En doe 't van over langh, en hoop het niet te staecken,
 Maer van de dertigh grein tot hondert toe te gaen.

Hoe pleit ick evenwel? is dus de maet voldaan,
 Is 't wel of met mijn' wil of met mijn' loop te raecken?
 Oh, soo veel ydelheits en laet my noyt genaecken:
 Onnutte dienstknecht, hoe soud ick by my bestaen?

Mijn wil is wilde wil, mijn loop is staegh te rechten.
 Oh, die de voeten wiescht van Dijn' onvuyl der knechten,
 Wascht met den minsten drop van Dijn onschuldigh wee

Mijn' vuyl geloopten' af, eer ick ter Tafel trêe.
 Ick seght, ô God, en meen 't, en ween 't en steen 't, oh armen!
 't En gelt noch wil noch loop, mijn heilis Dijn ontfarmen.

Noch over het selve.

HEt kleed most wit en klaer, jae spier- en sneew-wit zijn,
 Daer med' ick op Dijn' Fceft, Almachtige, verschijn:
 Maer 't is een' sneew vol slijcks, en 't is een spier vol vuyl
 Die ick ter Maeltijd breng. Wat sal ick aengaen? schuylen?
 En schouwen Dijn gesicht? de Vijgen van al't land
 Zijn breede bladen-loos tot mijner sonden schand.
 Neen, Heer, ick bergh my niet; ick wil van Dy gebergh't zijn:
 O, wilt het om Dy selfs noch dese reis geverg't zijn!
 Ick sal haest sneew-wit zijn, soo ghyder maer toe doet
 Den Ysop van Dijn' Geest, de Looge van Dijn bloed.

Noch over het selve.

Verschijn ick op Dijn Fceft met all' mijn' twistigheden,
 Ick op Dijn Vrede-feeft, ick twistigh met mijn' leden,
 Ick met mijn Even-mensch, mijn' Reden en mijn' God,
 En lijdt ghy dat ick Dy viermael in 't jaer bespot;
 En breng' een' Bruyloft-rock tot over kleed van sonden,
 Als of 't Dy blinden kost, en swachtelen mijn' wonden
 Voor Dijn geweldigh oog dat door de nieren boort?
 Jac, Heer, ick spreek het luyd, en lijde dat ghy 't hoort,
 De boose zijn soo veel, soo weelderigh, soo machtigh,
 Sy maecken 't goed soo quaed, de logen soo waer-achtigh,
 D'onnoosele soo vuyl, d'onschuldige soo swert;
 Daer is geen schuylen meer voor 't vredelievend hert;
 't Moet strijden, of 't hem lust, of niet en lust te strijden:
 Maer Dijn' genade maeckt mijn strijden niet dan lijden:
 Ick wreeck my met geduld. Noch roem ick van meer machts;
 Bepouwen sy mijn' eer met achterklap, ick wacht's;
 En draegh 't stil-swigende, tot dat de tijd verschijne
 Dat ick magh segenen voor aengedaene pijn,
 En maecken se versuft en overtuyght van sin,
 Van onverdienden vloeck voor broederlicke min,
 En loonen leed met lief, en laden die my haeten
 Met weidaed over hoop, om of sy 't mochten laeten,

En fchaemen ſich 't gevloeck, en werden moe gequelt
 Die geen verſet en foeckt als weldoen voor geweld.
 Dien twiſt en ſtoockt gy niet: gy dooght hem t'mijnen voordeel;
 En 't is een' oeffeningh die 'ck van Dijn heiligh oordeel
 Gewilligh onder gae en plege ſchier met luſt:
 Want ghy zijt met de Ziel die oock Dijn' roede kuſt.

Veel ſcherper is de twiſt die 'ck niet en kan verbloemen,
 Die 'ck binnens monds bely, die 'ck niet en derve noemen,
 De twiſt met Dy en my, de twiſt van Geelt en bloed,
 Die daer mijn reden doet niet willen wat ſy moet,
 En niet doen wat ſy wil 't quaed kennen en niet laeten,
 't Goed kennen en niet doen, de misdaed doen en haeten,
 Niet volgen daer ghy roept, niet keeren daer ghy keert,
 Niet foecken dat my dient, niet ſchouwen dat my deert.

Maer d'allerheilighſte, 't volck van Dijn welgevallen,
 Zijn ſevenmael des daeghs en ſevenmael gevallen,
 En drymael eer den haen den dagh op kraeyen moght,
 En 't heeft den ſommigen ſoo hoopeloos gedocht,
 Van vallen op te ſtaen ſoo langh ſy vallen konden,
 Dats' uyt des levens tijd en uyt het lijf der ſonden
 Ontſlagen wilden zijn, en wenschten om de pijn
 Van ſterven, om de pijn van ſonden door te zijn.

Wat ben ick voor een worm by die verkoren vaten?
 Wie doe ick dat ſy de'en, wie ſit ick daer ſy ſaten?
 Een hond, Almachtige, die om de kruymen baſ
 Van Dijn kind'ren brood: jae dier van d'eerſte ſtraf,
 Een kruyper by der aerd, in 't vuyle ſlijck van ſonden,
 Geen beter Voedsel waerd dan 't overſhot der honden.
 Dijn maeckſel evenwel, en daer een' Ziel in leeft
 Die op Dijn' zegen hoopt en voor Dijn ſeggen beeft.
 Een lemet die noch vonckt, of emmers ſchijnt te roocken
 Als of ſy voncken moght; een ried vol kromme kroocken,
 Een menſch, en daer is 't al; een Engel, ſoo ghy wilt
 Dat Dijn' verbolgentheit voldaeu zy en geſtilt
 Door ſijn' voldoeningen, die, voor my afgekomen,
 Voor my vermenſchelickt, het Kruys heeft opgenomen
 Dat my te wichtigh was, mijn 't achterheit betaelt,
 Zijn ſelven in de ſchuld en my daer uyt gehaelt.

Oh wilt het Vaderlick en Schepperlick en Heerlick;
 En, zijn Dijn' Heiligen van uyt het selve deerlick
 Gestegen daer sy zijn, en waeren sy voor Dy
 Dat ick was eer ick was, en wierden sy met my
 Dat ick wierd doe ick wierd, en most ghy beid' herbaren,
 Doe w', eens geboren, niet als wangeboorten waren,
 En struyckelden sy noch herboren, als ick doe,
 En waren sy, als ick, dan wacker en dan moe,
 Dan neerstighen dan traegh, dan zedigh en dan dertel,
 En is't al menschen-werck en meer en min gespertel,
 En meer en min versuyms van aengeboden heil,
 En meer en min berouws van meer en minder feil,
 En hebt ghy oock de schuld van een door-schuldigh leven,
 Om eenen oogenblick berouwlickheits, vergeven,
 En lange moordery genagelt aen Dijn Kruys,
 En die de Rechter straft' ontfangen in Dijn huys,
 't Huys der gerechticheit; hebt noch eens medelijden
 Met een welmeenend hert, dat staet maeckt op Dijn lijden,
 Met een verloren kind, dat van den dool-wegh keert,
 Met een vermiste Schaep, dat ghy van nieuws bekeert
 En by de negentigh en negen t' huys gebracht hebt
 Met een' misdadigen dien ghy aen 't Kruys bedacht hebt,
 En van dol wijs gemaect en levend van een lijck,
 En leeren seggen, Heer, gedenckt mijns in Dijn Rijk.

Noch over het selve.

IS dat de swaerigheit? neer sitten, eten, drincken,
 En seggen, grooten danck, en doen dat dancken klincken,
 Dat Kercken daveren van lof en prijs en eer?
 En is dat jock niet licht en goed om dragen, Heer?
 O Jae't: ick schort het op en meender mé te proncken
 Voor menschen en voor God. Voor bey? wat magh ick roncken?
 Voor menschen oogen, jae: maer voor mijn' Schepper, neen.
 (Ghy weet Alwetende, ick segh het tussen twee,)
 En menschen weten 't niet, hoe 't weeght op dese schoud'ren,
 Die 'ck voel dat seffens gaen verswacken en veroud'ren,
 Hoe 'ck struyckel onder 't pack, hoe lichtelick mijn voet
 In 't struyckelen verstuyckt; hoe dat ick ligh en wroet

Om

Om op te raecken , en niet op en kan geraecken ;
 Daer af dit Bruyloft kleed , dit kermezijne Laken ,
 In 't heiligh Bloed gedoopt soo vuyl , soo kladdigh fiet.
 En nochtans sit ick hier , en ick en schaem my niet ,
 Noch voor den Bruydegom , noch voor zijn' uytverkoren ,
 Zijn' Sonne-fuyv're Bruyd ! Neen. Heer , ghy moet het hooren ,
 En hoort het dagelicks , en hoort het met geduld ,
 De plecken in mijn kleed zijn 't door mijn eigen schuld ;
 Daer valt geen pleiten voor : maer isser een van allen
 De gasten pleckeloos ? en zijns niet gevallen
 Als ick gevallen ben , en dan weer op gestaen ,
 Dan weer geftruyckelt die met my ter Tafel gaen ?
 Ghy weet het , en ick gis 't. dit weet ick sonder giffen ,
 De Bruygom blijft alleen , en moet zijn' Gasten missen ,
 En setten in haer' plaets zijn' dienaers sonder end ,
 Zijn' Eng'len sonder vleck , in dien hy hier ontrent
 Niet als het vleckeloos Gewaed verstaet te dulden.
 Maer houdt uw' lesse niet , Vergeeft ons onse schulden ,
 En d'andre , Komt tot my al die beladen zijt ?
 En is 't niet al met schuld beladen inder tijd ?
 En is 't niet Menschen-werck , geen' Engelen te wesen ?
 En zijt ghy niet gestraft , gestorven en gerefen
 Om aller schulden vleck te wasschen in Dijn Bloed ?
 Soo fiet niet wat ick dé , maer wat ghy deelt en doet
 Tot lichtingh van mijn pack , tot suyv'ring van mijn' vlekken ,
 Soo sal ick hier bestaen : en , kant'er wat toe strecken ,
 Dat ick mijn' schuldenaer vergeve wat hy dé ,
 Wat ick niet en verdiend' en wat ick van hem lé ,
 Stout en ootmoedigh , Heer , derv' ick my des beroemen :
 En sult ghy in 't gericht geen' menschen-ziel verdoemen ,
 Dan die geen' menschen-ziel zijn schuld vergeven kost.
 Sooben ick , niettemin door Dijnen arm , verlost.

Noch over het selve.

WEL ! dat de sondaer sich bekeer' en levend blijv' ,
 Is dat des Heeren wensch in 't menschelick bedrijf ?
 Soo zijn wy buyten forgh : want wien en soud 't niet lusten
 In leven en in dood op sijn bekeer te rusten ?

Jac,

Jae, Heer, ick ben bekeert, en kom daer op aen 't mael
 Van Dijn' gedachtenis en minnelick onthael.
 Is't niet bekeers genoegh? Siet ick verfoey de sonden
 Van mijn' voorleden tijd, als ingevuyldde wonden
 Daer my de reuck af walght; Ick wenschte s'ongedaen,
 Ick wenschte s'uyt den Boeck gewreven daer sy staen,
 Ick wenschte s'in het diepst van aerdrijck of van baeren
 Ver van Dijn aengesicht wegh en verduystert waeren:
 Is't niet bekeers genoegh? Misrekenend gemoed,
 't En is niet halver weegh van daer ghy wesen moet.
 't Berouwt' my van eertijds: wie soud het niet berouwen;
 Wie en berouwt' geen quaed die 't weet en kan onthouwen?
 Maer is de man bekeert die 't quaed onthouwen heeft,
 En seght het hem berouwt, en noch in 't quaede leeft?
 En doen ick als ick ded' en lev' ick als ick leefde
 Doe 't quaed my niet en rouwd' en ick God wederstreefde,
 Gewentelt in het boos' en van de wer'ld verheert,
 En heet ick vol berouws, en ben ick wel bekeert?
 Is mijn berouw beroem, en mijn' bekeeringh praeten,
 En maeck ick staegh mijn werck van seggen en niet laeten?
 Neen, door des Heeren hulp, 'k en trad niet als ick tree,
 'k En lev' niet als ick leefde' en doe niet als ick dee,
 'k En denck niet als ick dacht, 'k en spreek niet als sy spraken,
 Die met my haer verbond en Godsgeboden braken.
 Is't nu bekeers genoegh? noch al ten halven maer,
 Ten halven; Jae, mijn God, ick weet het, en 't is waer;
 Het vorige verfoeit en ernstelick berouwen,
 Het jegenwoordige vol yver en onthouwen,
 En is de volle boet van Dijn behagen niet:
 't Voornemen is de plicht daer Dijn' genad' op siet:
 Het opset hebt ghy lief, het ernstige verloven
 Van overpleeghe fond begunsticht ghy van boven
 Met goeder ouden barmhertige versoen,
 Als 't kind belooft, 't en sal 't sijn leven niet meer doen.
 Nu is't bekeers genoegh: 't voorleden is berouwen,
 't Toekomende verlooft. Maer sal 't verloven houwen?
 Sal 't oude water-werck den ouden gangh niet gaen
 In mijnes oude ganghs verdrietige weer-aen?

Ghy weet het, goede God, en ick en kan maer wenschen;
 Want ghy zijt altoos God, en wy zijn altoos menschen:
 Maer die my't wenschen gaest, voltreckt Dijn werck, en gunt
 Dat ick alleen niet kan, en ghy Al-eenigh kunt.

Noch over het selve.

EN eet ick niet Gods vleesch, en drinck ick niet sijn bloed;
 Wat doen ick hier te gast, en waer toe is't my goed,
 Dat ick mijn lichaam set daer't meermael heeft geseten
 En desen Wijn geswelght en in dit Brood geberen,
 Is't niet, gelijk God sey, sijn lichaam, is het niet
 Het Bloed dat hy vergoot en't bloed dat hy vergiet?

Mijn' zielen vraeght dit niet; ick voel't mijn lichaam vragen.
 Is't vreemd? sy vraeghden't wel die God in't lichaam sagen,
 Hoe sijn Vleesch eerbaer was: Ick vraegh hoe't niet en is;
 Want emmers is't getrouw en heiligh en gewis,
 Al wat hy spreken wou; en die het naer hem schreven
 Betuygen duydelick dat hy Sijn Vleesch gegeven,
 Sijn lichaam omgedeeft, sijn Bloed doen drincken heeft.
 Maer, Heere, doe ghy't spraeckt hebt ghy in't vleesch geleest:
 En atm' u daer ghy faet, en faet ghy daerm' u op at,
 En de verrader, die met u de leste sop at,
 At hy u tot die sop voor toetspijs? neen, gewis,
 Die't seggen, meenen't niet, die't meenen, meenen mis:
 't En was, 't en kost niet zijn; ghy wilden't niet doen wesen,
 Is dan het vonnis niet omstandelick gewesen?
 Wat blijft men haspelen of't dagh is, of geen dagh?
 De Son schijnt. Atm' u niet daer elck u voeld' en sagh,
 En bijt men in uw vleesch, daer't soo ver uyt der oogen
 En uyt der handen is? moet ick het in medoogen
 Of in mijn' gramschap sien, dat een geschapen mensch
 Met minder als een' wenck, met nauwelicks een' wensch
 Sijn' Schepper nederdaeght, sijn' Schepper aen derft seggen,
 Doet dit uw lichaam zijn, des' Wafelen, des' Weggen,
 En laet het Wafelen, en Weggen blijven zijn,
 Vleesch en Bloed in der daed, Meelen Melck in den schijn.
 Komt uyt den Hemel niet, en regent u beneden
 In duysend stucken broods: lijdt wat ghy hebt geleden,

Her-

Hersterft uw diere dood, soodickmaels als 't hem lust
 Die u hier, die u daer staet en verraedt en kust,
 Geeft uw' vijf woorden plaets; Laet u de weerklanck dwingen
 Wat meels te zijn, Ghy God en Schepper aller dingen.

Was soo de meeningh, Heer, en was 't uw heiligh wit
 Te lijden naer uw' dood, te rijfen daer ghy sit,
 En van de rechterhand des eewigen vermogens
 Te daelen onder ons? 't Zijn ongerijmde logens,
 Het zijn verdichtfelen daer van ghy noch de schuld
 In Dijn' gerechticheit den Dichter eischen sult.

Vergeeffch bekleedt men sich met averechte Veeren
 Van woorden die men weet recht tegens draeds te keeren:
 In dien 't uw lichaem was daer van ghy seidt, Dit is 't,
 Soo hebben sy gedwaelt en heel den wegh gemist
 Die u niet als een' Wegh vertraden met haer' Voeten,
 Die u voor haeren Heer, niët voor een' Deure groetten,
 Die 't ongeredent docht en buyten allen schijn
 Dat ghy de Wijngaerd, sy de rancken souden zijn.
 Ghy wilden u nochtans Wegh, Deur en Wijngaerd noemen,
 En die uw woord misduydt is waerdigh om verdoemen,
 En sy misduyden 't, Heer, en ick misduyd 't met haer,
 En segh 't en is niet soo, en evenwel is 't waer;
 Wegh, Wijngaerd, Deur en Brood, ghy zijt het al te samen,
 En die 't niet vatten wil heeft geen gevoel van schamen,
 Of hoorde noyt de tael van Canaans geluyt,
 Of sluyt sijn' oogen toe, of beide zijn hem uyt
 En is blind op gevoedt, en kan aen 't sien niet komen.
 O die my door de siend' en uyt het saed der Vromen
 Ter wereld hebt gestelt, door wien ick heb gelooft
 Al wat gelooft moet zijn, weest eewighlick gelooft.

Noch over het selve.

DRy maenden zijn verby, sints ick hier lefmael sat,
 En beet in 't heiligh Brood, en proefde 't heilsaem Nat,
 Nu noch eens opgerecht, en uyt de Maeltijt scheide,
 Versadight en gevoedt als 't vet Schaep uyter Weide,
 Gemoedight, als een Held die sich ten Oorlogh rust,
 Om tegens my met ernst te strijden en met lust.

Die strijd is aengegaen : Ghy hebt hem my sien winnen,
 En sien verliezen, Heer : met Vyanden van binnen,
 Met buyten-Vyanden heb ick te doen gehadt ;
 Dan zijne my ontslipt, dan heb ickse gevat ;
 Dan ben ick neergestort, dan ben ick opgeresen,
 Dan buyten alle hoop, dan boven alle vreesen.
 Wat heeft'er aengeschorst ? most ick geduerigh staen,
 Noyt struyckelen, en, noyt gellagen, altoos slaen ?
 Neen, neen, rechtveerdigheit, en sien ick niet vergallen.
 Met sesmael alle daegh, met sevenmael te vallen ;
 En, soo 't my achtmael, soo 't my thienmael is geschiet,
 Is daer door all' uw gunst verdwenen, of te niet ?
 Ick vraegh 't niet sorgeloos, om achtmael sonder vreesen
 Te derven schuldigh en onschuldigh willen wesen ;
 Maer nu het achtmael is, of een, of ses of dry,
 Heer, kond ghy 't dufsenden vergeven, en niet my ?
 Genae voor dufsenden, voor my, voor mijns gelijcken :
 En siet ghy ons wat min veroveren als wijcken,
 En baert ons stadigh ouw' belofte nieuw verwijt,
 Hebt wat medoogentlick gevallens in den strijd,
 Dat's, in Dijn werck ; want, Heer, Heer van onnutte knechten,
 Quaem 't niet van boven neer, wie quamer eens aen 't vechten.

Koortfijge

B E D D E - B E D E.

Wilt dan deernis met my hebben,
 En de quaelen eens doen ebben :
 Die my perffen vloed op vloed :
 Valt my niet te lastigh bange,
 Heer, en worstelt niet te lange
 Tegen dit onmachtigh bloed.

Machteloos en schuldigh ken ick 't,
 Maer voor Dijn gesicht beken ick 't,
 Daer Genade staet by Recht :
 Laet mijn' sonden dufsend wesen.
 Boven dufsenden geresen,
 Emmers blijf' ick noch Dijn knecht.

Emmers

Emmers een van Dijn Schaepe,
Die ghy met de trouwe wapen
Van Dijn' Engelen beset,
En veel yfiger gevaren
Schadeloos doen wedervaren
En ten halven hebt belet.

Doe ick langhs de klippe-trappen
Op vier voeten moste trappen
Daer den afgrond nevens lagh,
Daer mijn' herffenen af klaghen
Dat sy'r noch een' draey af dragen
Als't my somwijl heugen magh:

Doe ick door den mist gedreven
Ty en haven mis gedreven
Endelick ten sande stack,
Daer my niet te kieser stonde
Verre van bekenden gronde
Dan een bootgen als een wrack:

Doe ick tusschen kar en paerde
Met het opperst naer der aerde
Vielen hongh en niet en viel,
Met de handen in den teugel,
Met de beenen door den beugel,
Ter genade van een wiel:

Al om hebt ghy my gedragen,
En gedreight met schaduw-flagen,
En geschort ter halver val:
En is't nu een flauwe toortse
Van een' ongefiene koortse
Die my t'onder houden sal?

Waer is't vyer, waer zijn de kolen
Onder welcke darmen-holen
Staet den rooster die my braeyt?
Die haer' wonden leeren kennen,
Leeren aen't gesicht gewennen,
Half genesen, half gepaeyt.

Waer af komt de vloeden ebbe
 Die ick in mijn' Leden hebbe?
 Waerom gaet het uerwerck vast
 Dat soo veel kost van ontfellen?
 Doender ons soo veel mis-tellen
 Daer de meester staegh op past?

Maer het zijn Dijn' diepe gronden
 Die wy noyt en ondervonden,
 't Zijn Dijn' wonderen, ô God,
 Daerghy gierige bevraegers,
 Sterrenboorers, Hemel-plaegers,
 Mé begripende bespot.

Nu en houd' ick 't nedrigh ooge
 Niet al uyt in 't zeil soo hooge;
 Maer, ô kenner van mijn hert,
 Een gebedje moet ick lesen,
 Wilt my kennelick genesen
 Van mijn onbekende smert.

Begonnen Danckseggingh voor Verlossingh uyt de selve Sieckte.

ZYnder woorden in de monden
 Van de volckeren der aerd,
 Zijnder seggingen bevonden
 Griekschcr oft Romeinscher aerd,
 Zijnder spreucken die mijn' Lippen
 Vollen konnen tot den boord,
 En mijn' lippen soo ontslippen
 Als de donder werdt gehoort.

Volckeren van uyt den Westen,
 Volckeren van d'Ooster zy,
 'k Vergh' u tonghen tael ten besten,
 Voert my elck van 't sijne by:
 'k Heb een pack op schouder leggen
 Dat op schouder-hulpe beidt,
 'k Heb lof, prijs, en eer te seggen
 't Eewigh licht in eewigheit.

God,

God, den Schepper uwer Vad'ren
 Uwer kind'ren hooge vooghd,
 God, die niet en hoeft te nad'ren
 Om te keuren hoe ghy dooght,
 God, uw Vader en behoeder,
 Die het quade van u draeyt,
 Die u deckfel huys en voeder
 Over uwe Landen saeyt.

't Onbegrijpelicke Wesen
 Dat de wildste van u voelt,
 Niemand laten kan te vreesen
 Hoe sijn hert oock wille-woelt,
 Dien God heb ick toe te schreewen
 Uyt dit hert, door desen mond,
 Dien door aller eewen eeuwen
 Op te loven van den grond:

Van den grond, de laege wooningh,
 Daer de mensch, de groote mier,
 In een' stadige verthooningh
 Leght en kruijpt van daer tot hier:
 Van den grond, daer ick verflagen
 In den brand, jae selver vier,
 Heb mijn herte leggen knagen,
 En mijn' ziel doen ruymen schier.

* * *

Ontwaeck.

HOe goed is God! hier ben ick noch,
 Vry van gekreun en van gekroch,
 Als uyt een' korte dood verresen:
 Moght ick het uyt mijn' sonden wesen,
 Die staeghe dood mijns levens! Heer,
 Kroont dese weldaed met wat meer:
 Laet my mijn selven niet verslaepen.
 Dry dagen was Dijn Vriend ontslaepen,
 En stonck den vierden, als hy rees;
 Hoe is't met mijn bedorven Vlees,

En

En met mijna' vuyle Ziel daer binnen?
Sy stincken bey voor alle Sinnen,
Jae voor Dijn Neus-gat, jae voor 't mijn;
En, Heere, soo en kan 't niet zijn,
Of dese nieuwe vonck van leven
Hebt ghy my voor de hand gegeven;
Soo zijn mijn' oogen bey niet toe;
Ghy doet dat ick'er een op doe:
Ick droom niet, want ick sie mijn' droomen
Mijn open oogh te voren komen,
En ick vertelse Dy, ô Heer,
En werpse voor Dijn' voeten neer,
Als vuyle voddén van de leden
Die tegens Dy ten strijde treden
Jae tegens my die beter weet,
En steeds van Evas Appel eet.

Maer emmers, nu ghy my siet geewen,
En hebt ghy niet soo luyd te schreewen,
Als, Lazare, komt uyt de kist;
Ick weet wat dat hy niet en wist,
Ick weet ghy zijt my by gekomen,
En grijpe selfs niet naer de zoomen
Van Dijn door-en-door-heiligh kleed:
My heelt, dat ick gelooven weet,
Hoe Ghy, gezegen door de wolcken
Ter saligheit van alle Volcken,
Voor alle volcken van Dijn' Kerck
Getreden zijt in 't bloedigh werck,
En hebt de wijn-pers self getreden;
Met wonderwercken en met reden
De Kieckens van Dijn' eigen' Hen
Vergadert, daer ick een af ben:
Ghy hebt van Dijn' verdoolde Schaepen
De Kudde t'samen komen rapen,
En van die Schaepen ben ick een;
Dat weet ick uyt Dijn' eigen re'en:
Dat weten kond ick niet bereicken,
Had ghy de hand niet willen reicken,

Om my te slepen uyt den nacht
 Van mijn' onkunde sonder macht.
 Hebt medelijden met den weter,
 En, dien ghy wel doet, doet hem beter:
 Gedooght niet dat in wetenschap
 Mijn wanckelend Geloove slapp':
 't Waseen mirakel, my te scheppen,
 En, dat sich dese leden reppen,
 En dese Ziel met haer bedrijf,
 Is meer mirakels dan mijn lijf:
 Maer't Schepsel over eind te houwen,
 Is minder niet als't eerste bouwen,
 En, schiept ghy my niet alle daegh,
 't Gebouw laegh dufend mael om laegh.
 Schept en herschept Verstand en Reden,
 Soo dat sy, meesters deser leden,
 Haer weten buygen naer de Wet
 Die ghy den weter hebt gesett:
 Soo sal dat wettelicke weten
 Gehoorfaemheit en Liefde heeten,
 En strecken tot des weters nut,
 Soo sal de roede zijn geschutt,
 De dobb'le roede Dijner slagen
 Die ghy den knecht dreight te doen dragen
 Die's Meesters wil weet en verstaet,
 En willens wetens tegen staet.

Genesen van Doofheit,

T O T G O D.

MYn' misdaed, van 't getal der gene die Dy haeten,
 Was op, onwaerdigh, my, van 't salige getal
 Der hoorers van Dijns woords heilsamige geschal,
 Was op, welwaerdigh, my van Dijn' hand uyt gelaeten,
 En sloegh my over't hoofd, en wilde't niet verlaeten;
 S'en schonde my mijn een, mijn eenigh Oor en al.
 Dijn' goedertierenheit schoot tusschen 't ongeval,
 En stilde met een' set de weeën die my aten,
 En heelde my 't gehoor. Wat heb ick nu te seggen?
 Mijn ongeluck en heil by Malchus lot te leggen?

I

O neen,

O neen, de wonde was ver min geneselijk ,
 De straffe bet verdient, de weldaet ongelijck :
 Ick was, als Malchus was, de Malchus die het lede,
 Maer, ick moordadige, de Malchus die 't my dede.

Begin van den 101 Psalm.

MYn' Ziele sinckt om hoogh; mijn hert te langh verladen
 Met saecken van gewicht weeght hemel waert uyt my.
 Van Psalmen gae ick groot, van Lof-sangh, die voor Dy,
 Gerechte, goede God, gerechte goedheits paden
 Sal melden, en mijn hert ontleden voor Dijn oor.
 O zegent mijn begin; dit leven neem ick voor,

* * *

Begin van de Artijckelen onses Geloofs.

GOd sprack, en niet wert yet. Dat's God zijn sonder weergae.
 Almachtigh wesen, of ick op, en of ick neer gae,
 'k Ontmoet Dy in Dijn werck: van dese voetbanck af
 Tot in dien hoogen thron die Dy Dijn' wijsheit gaf,
 Is 't al God, en vol Gods. den Hemel is vol tongen,
 En die vol wonderen: het aerdrijck roert sijn' longen,
 En tolckt daer tegen op. Wat stoffe was dat, Niet,
 Daer soo veel Yets uyt rees als hert en ooge siet,
 En rees in eenen wenck, den wenck van seven dagen,
 Die ghy soo noemt, om mijn' onmacht te leeren dragen?
 Niet was, en Yet was niet: Yet werd, en Niet vergingh,
 Soo was Niet, en was niet: Maer ghy waert alle dingh.

* * *

Gods thien Gehoden.

BIdt God alleen, Geen Beeld, Spaert Gods naem, Viert sijn' rust,
 Eert Ouders, Moordt, noch Boelt, noch Steelt, noch Lieght,
 noch Lust.

Biecht en troost.

ICk ben geboren in het quaed,
 Quaed dat ick noch niet naer en laet,
 Hoewel het mijn gemoed verstaet;
 Maer dat van quaed tot erger slaet,
 Daer Vleesch en Werelt nae my staet,
 Met haer betreckelick gelaet,
 En daer de duyvel om my gaet,

Tot

Tot alle mogelicke schaed.
 In desen kommerlicken staet
 En ben ick doch niet buyten raed,
 Daer komt my een behulp te baet,
 Daer ick my eenigh op verlaet,
 Mijn Rechter is mijn Advocaet.

T O T G O D.

MYn' sonden zijn my leed; soo zijnse my vergeven;
 Om mijn leedwesen? Neen: Ghy, Waerheit, Weghen Leven,
 Ghy selver hebtse my vergeven voor uw' pijn.
 Om mijn leedwesen? Jae: Ten kan niet anders zijn:
 Maer dat leedwesen self hebt ghy my self gegeven.

T O T G O D.

Ishy staegh in gevaer van vallen, die daer staet,
 Heer en verlaet my niet, dat ick u niet verlaet'.

T O T G O D.

VErgeeft ghy soo als wy den schuldernaer vergeven;
 Soo leef ick vrolick met de beste die daer leven
 En vrolick sterven gaen: Jae, Schepper, van nu af
 Ontsegh ick my Dijn' gunst, bespreeck ick my Dijn' straf,
 Houd ick de booste niet van nu af quijt en even
 Met de goe' ziel die ghy, die ghy my hebt gegeven.

T O T G O D.

WAnneer ghy klopt aen 't steenen hert,
 Daer geen gehoor gegeven werdt,
 Wilt ghy dat Hert yets laten hopen,
 Soo klopt, Heer, en doet selver open.

T O T G O D.

ICk weet de sonden wel, daer med' ick Dy mijn' dagen,
 Soo veel heb derven plagen,
 Ghy weetse die ick niet en weet
 Heer, weetse langer niet, sy zijn my even leed.

Psal. 19. 13.

T O T G O D.

Op Nieuw jaers dagh, 1658.

't **I**S op een nieuw Nieuw jaer, en ick sie't en belev' het,
 Groot Schepper vanden Tijd, die't my vergunt en gevet,
 I 2 Weest

Weest eewelick geloofst, die my dus ver gebracht
 En onlancks metten haer gesleept hebt uyt de gracht,
 Daer ick te grond' in gingh, soo 't liep door alle monden,
 Die Dijne Wonderen maet menschelick verstonden.

Ghy schenckt my een Nieuw jaer; Ick weet en ick beken,
 Dat ick'er Dy, op 't minst, een nieuw voor schuldigh ben:
 Maer, schept ghy dan in my het Nieuw jaer en 't nieuw Leven,
 Soo ghy 't my niet en geeft en kan ick 't Dy niet geven.

Wisse Winst.

GOd heeft ons niet van doen: maer wy hem daghen nacht:
 Nochtans eischt hy ons wat, en, hebben wy geen' macht
 Om geven wat hy eischt, hy geeft' ons; mits Gebeden,
 En vierigh aengesocht. Hy eischt met alle reden,
 't Gedweege danckbaer hert; soo danckbaer, dat daer uyt
 Gedacht en woord en werck tot sijner eeren spruyt'.
 En dan volght saligheit. Hoe kost men 't schooner malen,
 Als krijgen wat men geeft, en winnen by betalen?

Uyt Psalm 36. 6.

'k **S**ie wat my de Wereld doet:
 Maer ick segh in mijn gemoed,
 Wilt ghy in gerustheit raken,
 Hoopt op God, hy sal 't wel maken.

Uyt Psalm 25. 10.

INdien ghy na de waerheit gaet
 Hoe fullen wy bestaen voor Dijn Gericht, och armen?
 Maer daer mijn hoop alleen op staet,
 All' Dijne wegen, Heer, zijn waerheit en ontfermen.

G O D S - D I E N S T.

WAt ding magh Gods-dienst zijn? ter Kerck gaen, hooren pre-
 En bidden om ontslagh van schulden en gebreken? (ken,
 't Gelyckt de waerheit wat, en 't Volck geloofst het: maer
 'k Ben oock van 't Volck, en dus bewijs' ick het niet waer.
 Die God dient, doet God' yet dat God' dient: maer in 't midden
 Van allerlei gebreck en doen wy niet als bidden.
 Wat light men sich en houdt of eischen geven waer,
 En wat dienst treckt men van een' biddend' Bedelaer?

Of

Of light de dienst in 't oor, en dien ick God, met hooren
 Wat hem gevallen magh, en wat hem kan verstooren?
 Wien dient dat meer als my? wat komt een' Vader toe,
 Van dat het Kind in 't School een' Plack haelt, of een' Roe?
 Is dan de Kerck noch nut, noch noodigh? Wel ter degen;
 En Gods-dienst gaet'er om, daer aen God is gelegen.
 Men looft en danckt'er God, beid' ongetwijfelt, wel:
 Want beid' in lofen danck voldoet men sijn bevel.
 Dat 's Gods-dienst in Gods Kerck; men denckt, en spreekt en
 singht het; (het;

Als 't danckbaer hert ontluyckt, soo juyght het en soo springht
 En seggen wordt gefangh, gefangh van stemmigheit,
 En veler herten een' gemeen' eenstemmigheit.
 Doet noch een' dienst daer by, die God' en menschen lief is,
 Dienst, sonder welcken dienst, elck Christen mensch een' dief is,
 Een' handgift in Gods Bors, naer yeders moed of macht,
 Den Armen te geval; de Kerck-plicht is volbracht.

Maer is de Gods-dienst uyt? Ick sied'er die 't soo wegen,
 En meenen allen plicht met Kerck-gangh af te plegen:
 Maer 't is niet halver wegh; jae 't is geen thiende deel,
 En, seid' ick 't honderste van hondert, 't waer te veel.
 Die in 't School schrijven leert, heeft buyten 't School te schrijven,
 Of 't schrijven in de School waer vruchteloos bedrijven,
 En 't wordt vergeefsich geleert dat noyt gepleeght en wordt,
 Waer in dat plegen staet, begreep ick wel in 't kort:
 Maer die het best begreep in heiligheit van woorden,
 Die 't nut waer dat wy staegh in hert en ooren hoorden,
 Was een Gods Afgesant; en heeft het dus beduydt,
 Leent oor en hert, en let hoe krachtelick het luydt.

Θρησκεία καθαρή ἢ ἀμίαντος ὡς καὶ τῷ Θεῷ ἢ πατρὶ αὐτῇ ἐστὶν, ὁσιονέπλεος
 ὁρφάνος ἢ χήρης ἐν τῇ θλίψει καλῶν, ἀσπίλον σεαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ ἑκδήσματος.
 Jacob. 1. 27.

G O D S - D I E N S T.

'k **S**ie datw' ons meestendeel beklagen van ons' Bøden,
 Als die geern ons Verbod, en noo doen ons' gebøden;
 Maer dus vertroost ick my; siet, segh ick, op en neer,
 Wie wordt'er qualicker gedient als God de Heer?

Korte omſpraeck van mijn dagelicks

H U Y S - G E B E D.

WY derven ons, ô God, voor Dijnne voeten buygen,
 En Dijnne hoogen Lof ootmoedelick betuygen,
 En ſeggen Dy den danck dien elck in ſijn gemoed
 Wel weet en wel gevoelt dat hy Dy ſeggen moet,
 En niet uyt ſeggen kan, voor d'endeloofe gaven
 Van allerhande gunſt, die ons, onnutte Slaven,
 Dijn' overgoedigheid eer Tijd of Wereld waer,
 Sints Tijd en Wereld is, in voorſpoed, en gevaer,
 Tot defen oogeblick heeft laeten wedervaeren.
 Maeckt onſe herten vol, die 't nemmermeer en waeren,
 Van volle danckbaerheit, daer van Dy innerlijck
 Tot in het binnenſte van deſe herten blijck',
 Den menſchen uytterlick, en in het overvloeden
 Der waere teecken en van danckbaere gemoeden
 Wel ſeggen en wel doen. En om het menighvoud
 Uyt grond en overvloed des herten opgeſtouw't,
 Bekent en onbekent mis-leven onſer dagen,
 Mis-leven in gedacht' en woorden uytgeſlagen,
 In wercken uytgevoert, en alles tegen Dy,
 Met all' d'ondanckbaerheit die uyt te ſpreken zy,
 O Allerhooghſte, en wilt met Dijn' ondanckb're Knechten
 In Dijn' verbolgentheit het ſcherpſte recht niet rechten,
 Die den ondanckbaeren goed en genadigh zijt,
 En ons ondanckbaerſte in onſes levens tijd
 Ons' ongerechtigheid noyt hebbet doen ontgelden:
 Maer, ô ghy die met recht van Dy hebt laeten melden,
 Dat niet de Sondaers Dood, maer de behoudenis
 Die ſijn bekeeringh volgt, Dijn welgevallen is,
 Om de voldoeningen Dijns Soons en onſes Heeren,
 Schelts' ons genadigh quijt en helpt ons hert bekeeren,
 Bekeeren, groote God, tot Dy in meerder drift
 Van Kennis, Hoop, Geloof, en Liefde, en al Dijn' gift:
 Daer door wy, ſterck in Dy, en in Dijn' volle ruſtingh,
 Met wereld en met vleefch, daer aen al onſe luſt hingh,
 Jae met het boos beſoek dat ons geduerigh quelt,
 Elck onder ſijnen voet geluckelick gevelt,

Van d' Aerd' en uyt haer Slijck ten Hemel opgetogen,
 Dijn Godlick voorbeeld, naer ons menschelick vermogen
 Betrachten naer te gaen; en, daer het al in is,
 Dy lieven uyt de kracht van hert, ziel, en gewis,
 En even als ons selfs de Kudde Dijner Schaepen,
 Door Dijn' hand, neffens ons, en ons gelijck, geschaepen.

Hoedt en verloft daer toe de zielen die hier zijn,
 Met haere Lichaemen, van alle leed en pijn;
 Laet bey gezegent zijn met noodelicke gaven
 Ten uytvoer van 't beroep daer in sy sich begaven
 En noch in leven door het Heilige bestel
 Van Dijn' voorfsienigheit: en beide doet soo wel,
 Dat weer die zegen zy gezegent met den zegen,
 Die Dijne Kinderen ten erfdeel is verkregen,
 Daer door ons lij'n en doen, in allerley geval,
 In leven en in dood, ten goeden eind bevall'.
 Daer tegen wy, in doen en lijden, dood en leven,
 Wat ons te vooren kom', waer toe wy ons begeven,
 Voor en aen-nemen als voor Dijn onslap'rich oogh;
 Wat gh' ons genieten heett of dragen, van om hoogh,
 't Zy onverdient geluck, of wel verdiende plagen,
 Als van Dijn Vader-hand genieten en verdragen;
 Gewilligh t'allen tijd' en t'allen tijd' gereet,
 Om uyt dit doodigh lijf, op d'ure die ghy weet,
 Vervoert te werden in nieu' Hemelen, nieu' Aerde
 Van onbekende form, van onbegrepen waerde,
 Daer van in ons de hoop op Dijn' belofte light
 't Huys der Gerechtigheit en eewigh levens licht.

Doet die barmhertigheit den Hoofden en den Leden
 Van dit vergaert gesin, en doets' op ons' gebeden
 Den Vrienden van dit Huys, en die het by haer bloed
 Verwant en Maegen zijn: Jae, Heer, wy bidden, doet
 Oock onsen Vyanden de selve gunst beleven,
 Ons' blinde Vyanden, die in den doncker sweven,
 Verr' van Dijn waarheits pad, naer Dijn eer in dat werck
 Bestaen kan, en de vreed, en stichtingh van Dijn' Kerck.
 Doet noch de selve gunst dien Ghy Dijn Volck in handen,
 Als Vooghden, hebt gestelt, voor al in dese Landen,

Daer

Daer ghy dit deel Dijns Volcks te samen hebt gebracht
 Met all' de schaeren van haer' swaere Legers-kracht;
 Oock met den jongen Vorst in haer bewind geboren,
 En die aen 't Hooge Huys van sijnen Bloede hooren.
 Doets' oock den Dienaeren van Dijns Woords drucken Ooft;
 Doets' allen swacken en verlegenen om troost,
 Doets' allen menschen, Heer, naer Dijn' barmhertigheden
 En wijsheit sonder grond: want wat zijn vleesch en leden
 Van dese sterflickheit, 't en zy in Dijn' Genae,
 Waer is het Schepsel oock, dat voor Dijn Recht bestae?
 En, ô Ghy Schepper en Behoeder van de menschen,
 Wat sou Dy 't Schepsel doen? hoort en verhoort ons wenschen
 Soo verr het werdt gewenscht als Ghy ons wenschen heet,
 Met wat ghy noodiger tot onse welvaert weet,
 Soo wy al 't noodighst hier in 't Heiligh Voorbeeld sluyten,
 Dat Ghy Dijn' Kinderen na Dy hebt leeren uyten.
 Soo 't Dijne leeringe by ons werdt na geseght,
 En op Dijn' Autaren, danck-offers-wijs, geleght.

O in de Hemelen ons aller eenigh Vader,
 Geheilicht zy Dijn Naem, Dijn' Rijcke kom' ons nader,
 Dijn wil geschied' op Aerd als in Dijn Hemelrijck:
 Geeft ons het noodigh brood van daegh en dagelijck;
 Vergeeft ons alle schuld, soo w' alle schuld vergeven
 Aen die ons schuldigh zijn; en leidt ons by dit leven
 In geen versoeckinge, maer vrijdt ons van den strick
 Des Boosen; want, ô God, alleen en eewelick
 Hoort Dy der Rijcken Rijck, en alle kracht, te samen
 Met alle Heerlickheit der Heerlickheden. Amen.

Om bestandigh Geloof.

Wat ick voor oogen sie en kan ick niet gelooven,
 Het gen' ick niet en sie, daer voor ick God moet loven,
 Geloov' ick of ick 't sagh.
 Groot Gever van die gaef, geeft dat ick 't herden magh,
 Tot dat Geloof, Gesicht sal werden, en sien, weten,
 En alles Liefde heeten,
 In 't rijzen van dien dagh.

Einde des Eersten Boecks.

T W E E D E B O E C K.

't K O S T E L I C K M A L,

Ende

't V O O R - H O U T

Van

's G R A V E N H A G E.

*Quàm latè patet vester hic error, qui ornari posse aliquid vestimentis æstima-
tis alienis! At id fieri nequit. Nam si quid ex apppositis luceat,
ipsa quidem quæ sunt appposita laudantur; illud verò eis tectum atque
velatum in sua fœditate perdurat.*

Boeth. de Conf. Phil. l. 2.

't KOSTELICK MAL.

AEN DEN HEERE

JACOB CATS,

Doemael

Pensionaris der Stadt

DORDRECHT.

En' op-gesnoeide Broeck, een' sackende Bragoen;
 Een holle Harnasch-tip, een door-gekapte Schoen,
 Een' averechte Teil, dack-decksel van de luyfen;
 Een' op-gekrulde Strop, om ratten in te huysen;
 Een om-geworpen Hemd, spijt Waschters bloo-
 ten arm;

Een om-geworghde Kuyt, spijt Beulingh-maecksters darm;
 Een over lintte voet, spijt Doffers ruyge pooten;
 Een steile stelten hiel, spijt Satyrs spitse koöten;
 Een swaeyende Kappoot, meer hinderlick dan nut,
 Meer vlagge dan verdeck, meer ballast dan beschut.

Ghy licht, geleerde *Cats*; ick gunn' u dat vermaken,
 Die milte-kittelingh, die oeffeningh van kaecken;
 Maer siet wat achter om, deinst eens tot op den dagh
 Die ons gemeene Vaer, eerst aengesien, eerst sagh:
 O! die dien newelingh, dien onbedreven *spitter
 Dat maeckfel had getoont, hoe dwars, hoe wrangh, hoe bitter
 En hadd' hy 't niet beloert, hoe hadd' hem 't nieuwe hoofd
 Gedraeit in 't over-slaen wat beter waer' gelooft,
 Of dat het sijns gelijk den seften was geboren,
 Of met het zee-gediert een' Sonne-reis te voren!
 Waer hadd' hy 't woord gesocht (hy die se all' kost vinden
 Om al dat voor hem stond aen tongh en tael te binden)
 Waer hadd' hy 't achter-haelt, en in wat herffen-hoeck,
 Om dit herschapen dier in 't aller dingen boeck
 Te plaetsen op sijn' ry? Enghy, ontleende lenden,
 Gebroken Adamin uyt die u sagh en kenden

* Gen. 3. 23.

*Quid diceret
 ergo, vel quò
 non fugeret,
 si nunc hac
 monstra videret?*
 Juven.
 Gen. 1. 26.
 3821.

35 19.

Gen. 2. 23.

En keurden voor sijn vleesch, en noyt en hadd' gekent,
Groot- moeder, die ons all' gebaert hebt en geschent;
Die u naer 't ongeval van 't sondigh appel-slocken
Voor oogen hadd' gebrocht twee op-getoomde locken,

*Psilothro nitet,
aut arida la-
zet abdita cre-
ta. Mart.*

*1 Lapidēs
Oriente peri-
tor, & quantos
onus est aure
tulijse duos.
Ovid.*

*2 Imus & in
viscera terra,
& in sede Ma-
nium opes qua-
rimus; eo usque
penetrat luxu-
ria. Pl.*

*3 Mihi qui-
dem videntur
sua sponte
vincula allig-
ata. Clem.
Alex.*

*Ut hoc uti-
mur maxime
more moro
Molestoque
multum.
Plaut. Men.
4. 2.*

Gen. 3. 21.

*4 Hispan. in
Britan. Lega-
tus.*

*5 Nec mihi
tot postus nu-
mero compren-
dere fas est;*

*Adicit or-
natus proxima
quaque dies.
Ovid. 3. de
Art.*

*6 Itaque ve-
stem amictus
continuum no-
bis sit monu-
mentum, quo
memores si-
mus, quantis
bonis excideri-
mus, & di-
scamus, quan-
to supplicio*

humanum genus, ob inobedientiam sit affectum. Chryl.

7 Illo magno peccato primi Homini, natura ibi nostra in-ge-

Een' over-meelden top, spijt molenaren kruyn,
Een dubbel backhuys vel, spijt spijtigen ajuyne,
Twee sinnelicke, meer dan sienelicke, brauwen,
Een uyt-gewortelt paer, trots 't konstige benauwen
Van d'oud-beroemde streep (is Grieken land geloofd)
Die eens getrocken wierd en ander-mael geklooft;
Een over-laden Oor met ' oude-moeders beenen,
Met verr en ' diep-gefocht, en daerom waerde, steenen;
Een ' om-gebandden hals, trots eenigh Brack-ge-span;
Een schuynsche rimpel-kraegh, trots aller Boeren wan;
Een rondom staelen arm, trots aller Krijghsluy vonden;
Een open Memmen-hol, trots wind en winters wonden;
(Treft' eener niet te recht dit onbeschaemde moy,
Zijn d'Hoenders niet te koop, wat doen sy uyt de koy?)
Een stege Walvisch-romp, plat achter, spits van voren;
Een op-getroste krans, trots eenig' Klocken-toren;
Een' om-gehaepte pack, trots eenigh Keernen vat;
Een ' , 'k weet niet langer hoe, al wist ick langer wat.
Hadd' u dit Wereld-spoock, dit schielickst aller dingen

Niet wel uw' huyden-rock of uw' huylt doen ontspringen?
Hadt ghy niet wel geschreeuw't, met een' verschrickten keer,
Wegh, Zielen-moorder, wegh, ick eet geen' appels meer?
Maer oock, verleidde schaep, Stiefmoeder aller wijven,
Stond' kinders kind'ren toe met Beste-moer te kijven,
My dunckt ick u voor al in rechtelick beklagh
De klad van onse schuld licht op te pleiten sagh.
' Wie toond' u 't Vijgen-blad? de schaemte. Wie het schamen?
Ervarentheit van 't quaed. Wie leerd' u 't quaed beramen?
Een soet getonghde beest. Wie bond' u aen haer woord?
Mijn ongebonden keur. ' O sinettelicke moord!
O struyckel, die met dy soo menigheewen-erven
Geruckt hebt in 't verdriet van Werden, Zijn, en Sterven,

Uyt

*rius commutata, non solum facta est peccatrix, verum & genus
peccatores. Augustin.*

Uyt d'aller heilen hooghd in 't aller quaelen dal,
Daer galle groeit in 't hert, en 't hert broeit in de gal!
Vervloecte snoepery, naer dijn' verboden beten

¹ Besueren wy de dood van 't gulfigh Willen-weten,
Die wortel heeft in ons by tacken voort-gebracht
² Kouw, Schaemte, Kleederen, Begeerlickheit, en Pracht.

Die 't lecke schip beschreidt, zeilt daerom niet te dichter;
Die onder 't pack versucht, draeght daerom niet te lichter:
Leent schouders, al dat leeft, elck lijde voor sijn deel;
Noyt sagh ick zeer in sucht, noyt wond in traenen heel.

Mijns deels, vernaemde *Cats*, ick swicht en duyck en draegh het;
Soo veel een ander draeght, ick sie, belach, beklaegh het:

't Beklagh is broederlick; ³ en 't waer te herden hert

Dat geen gevoelen trock van sijns gelijcken smert:

't Belacchen lichtelick sal yemand min genoegen;

Als of verdriet en vreughd in een gespan te voegen,
Onhebbelicker leeck, dan 't Henxt-peerd by de Meer,
Onlijdelicker neep als 't knippen op een sweer.

Die hoore mijn verschoon: van duyfent ongefallen
Die ick door-delven sie gesontheits teere wallen,
Komt myd'ereen te voor, dat beid' Stadt en Casteel
Der Kleine-wereld treft, beid', neer en opper-deel:
De Sieckte die 't gedruys van haer' versufte toonen
Kan opwaert stijgen doen, tot daer de sinnen woonen;
Wat apelicker pert, wat spottiger gelaet

Sien wy niet dagelicks aen dit gemeene quaed?

(Gemeen? meer als gemeen: als 't allesins geweten,
En niet vermomt en wierd' by die het heeft beseten.)

Sulck stelt sich boven reick van aller staten top,
Spreekt hooge, treedt niet laegh, spant borst en buyck en krop,
Is dunkend'-Heer van al, maect van 't Oost sijnen setel,
Sijn' voet-banck van het West, noemt de Zee sijnen ketel,
Het Sonne-licht sijn vyer, 't Gevogelt sijn gebraed,
Het Mane-rond sijn' toorts, den Sterren-pad sijn' straet,
Den Donder-drafsijn woord, de Winden sijn versuchten,
Den Regen sijn gequijl, den Blixem sijn verluchten,
Wijst Princen uyt haer goed, praet Vorsten van de banck,
Velt Keyfers met een' wenck, brengt Koningen in dwanck.

¹ Peccatum
quod ex pecca-
to oritur, non
jam peccatum
tantummodo,
sed & pecca-
tum est, & pœ-
na peccati.
Gregor.

² Vestis usus
necessitate, u-
tilitate, ho-
nestate, intro-
ductus est, ab-
usus vanitate,
dispendio, tur-
pitudine cul-
pandus. Fr.
Vic. Mir.

³ Natura
hominum pro-
na est ad cle-
mentiam, &
in alieno pec-
cato sui quis-
que misereatur.
Ambr.

Threnitiis.

Wat is hy in der daet? vraeght die hem sien en hooren,
 Een broodeloofse bloed, een bedelaer geboren.
 Sulck ſchept ſich eenen ſchrick van alle dat hem naeckt:
 Wat lett hem? 't is van glas al wat men aen hem raeckt;
 De ſtoelen zijn ſijn' dood, het bedde doet hem beven,
 Daer vreeft hy voor den bil, hier ſal hem 't hoofd begeven;
 Daer grouwt hem voor een' ſoen, daer trilt hy voor een' knip,
 Als een verlegen ſchip voor 't ſtooten van de klip.
 En, noch meer, (ô die 't ſaeg' aen 't meerendeel der menſchen!)
 In die doorluchtigheit ſal ſijn wil, ſal ſijn wenſchen,
 Wat hy hoopt, wat hy haet, wat hy mint, wat hem quelt,
 Voor al dat oogen heeft, ten thoone zijn geſtelt.
 Sulck laedt ſijn aengeſicht met een' verſierden ſnevel, (gevel
 Daer hem noch boom, noch ſtaeck, noch maſt, noch ſpriet, noch
 By te verlijken dunckt. Een ander, die ick gis,
 Van allen menighmael minſt buyten giſlingh is,
 Buckt waer hy ſtaet of ſit, vreeft Kercken-ſtijlen leeghde;
 Want of ſijn hoornen kruyn de welſſelen beweeghde,
 't Gebouw moght ſtruyckelen. Een leſte (mogelick
 Niet altijd buyten twiſt van recht of ongelijck)
 Liep liever eewigh bloot, dan nae den hoed te hooren;
 Hoe ſoo? bedeckt hy 't hoofd, wat raed met d'Eſels ooren?
 't Zijn droeve teecken en van een' gequetſten geeft,
 Toe-gangen, ſoo het ſchijnt, des menſchen tot de beeft,
 Verdrieten ſonder paer; ¹ dat opper-ſtuck der leden,
 Dat edel reden-huys ſoo leegh te ſien van reden.
 Wie iſſer evenwel ſoo kittel-doof, ſoo ſteegh, ²
 Die al dit mymeren niet eens aen 't lacchen kreegh?
 Die, kijcker van dit ſpel, ſich niet en liet ontvallen,
 Wat drolliger verdriet, wat droeffelicker mallen!
 Hier licht de reden, *Cats*, waerom my dunckt ick magh
 Noch altijd zijn verknocht aen d'eene Wijsens lach,
 Noch aen des anders traen, in 't aenſien oft vertaelen,
 Van 's Werelds ſiecke vreughds belacchelicke quaelen.
 Hoe menigh' lippen-beet en heeft my niet gekoſt
 't Ontmoeten van een Dier, dat ick ontmoeten moſt
 Met een gebogen hoofd, om dat het korts ſijn' leden
 Met dier-gedoopte Wol, met verſche Linnen-ſneden,

*Furentem di-
 cere verum
 quid verat?*

¹ *Eſt hoc ſi-
 derum excel-
 ſiſſimum, pro-
 ximumque ce-
 lo; hanc ha-
 bent ſenſus ar-
 cem, hic cul-
 men altissi-
 mum, hic
 mentis eſt regi-
 men.* Laurent.
*Caput huma-
 nae mentis arx,
 rationis ſedes,
 ſapientiae do-
 micilium, me-
 moria, cogita-
 tionum (qui-
 bus humanum
 genus intelli-
 gitur) eſt ſi-
 mulacrum of-
 ficina ediſſi-
 rorum locum
 obtineat, an
 non propere
 illum & angu-
 ſtiam humani
 partem pulchre
 reſert? Id.
² *Quis tam
 fortis ut re-
 nate ſe ju-
 ven.**

Met nieuwe Wormen-web versierlick had bevracht !

1 En, als ick somtijds dan mijn stralende gedacht
Door die gewaeten drijv, en stelle my aen 't tellen
De stucken die ick weet met die gevoeghde vellen
De konst verborgen heeft, wat hatelicker lucht,
Wat schandiger gesicht, wat dompiger gerucht
Daer onder zijn gehuyft, (vergeeft my Joffer-dieren,
Ick ken mijn herte vry van schimpelick versieren)

Het lacchen berst my wel tot seeverens toe uyt,
En heeft my menighmael doen spreken over-luyd,
2 O mensch gelijcke list, ô dicht-doortrapte trecken,
Hoe verr-voorsichtelick gaest ghy den raed van decken
Dat mogelick ondeckt noch oor, noch hand, noch mond,
Noch oog, noch neus belust om te genaecken vond,
En nu, als ongesien, by 't meerendeel gepresen,
By velen wordt geacht een heilighdom te wesen !

3 't Nootsakelick verdeckt waer noch verschoonens waerd ;
De Winter leert soo wel de Kleeren als den haerd ;
Bloott Indien den buyck, wie sal het Holland vergen ?
Dat ginder oorboor heet, waer hier de sieckte tergen :
Maer Holland, oude roem van slechte deftigheid,
Waer halen wy een' schild voor uw' gerechtigheit
4 In 't smettelick behael van d'over-zeesche prachten,
Die uwen kindschen reuck in haren stanck versmachten,
Uw mannelicke sweet in haer geschrabde smeer,
Schaemd' haer mijn penne niet, ick noemden uyt wat leer ?

De tweede Opper-vooghd van 't machtigh Seven-bergen,
6 De groote Wereld-vorst, die middernacht en mergen,
Middagh en avond-stond in eenen Lauwer vlocht,
En dry-mael d'ys're deur aen 't vredigh sluyten brocht

7 Des achter-ooghten Gods, waer zijn de wevers-touwen
Die hy door-sleten heeft ? Zijn huys, zijn' Suster-Vrouwen,
Sijn e'el verwantte bloed besteedden hem den dagh,
Daer hy de vruchten van sijn' lenden decken sagh,
En anders geen' en sagh. Hoe maecken 't onse tijden ?
Gebreeckt ons decksel stof, 8 daer moet de Turck voor lijden,

1 Inter sericum & lintamina, quibus tibi videris fulgidus & formosus, intellige te nudum, confectum, sordidum, mendicantem.

Hieron.

Hoc Laboramus errore, sic nobis imponitur, quod ne rainem asstimamus eo quod est, sed adjicimus illi & ea quibus adornatus est. Atqui, cum voles veram hominis affirmationem inire, & scire qualis sit, nudum inspicere.

Sen. 10.

Ep. 77.

2 Si interdicta petis, valde circumdata (nam te hoc facit insanum) multatilitum efficient res : Ad talos stola demissa, & circumdata palli : Plurima quae invident purè apparere tibi rem. Horat.

Multa viros nescire decet : pars maxima rerum offendit, si non interiora regas. Ovid. 3. de Art.

3 Propterea ista nobis tribuit Deus, ne operiamus nuditatem. Chrysost.

Verbera ventorum vitare imbrisque coacti. Lucret.

De

4 Ita sit postquam sapere Urbi cum pipere & palmis venit nostrum hoc Maris experts. Persl. Quid memorem pretiosorum aromatum, quae ex India, ex Arabia & ex Perside convellunt? Chryf. 5 Civer. 6 Oth. Augustus. 7 Sueton.

8 Nonne vides Mercatores ad extremas barbarorum partes mittere, periculum pervenire, propter serica haec licia? Chryf. Feruntur quidam ex India vermicis hujusmodi facere vestes. Id.

De Persch, den Indiaen, en al dat spinnen kan;
 1 Lombardia. Heel 1 Vlack-Italien beslommert Vrouw en Man,
 Ontlommert Wijn en Terw, ontbladert struyck en boomen,
 Om 't ydel altijd-nieuw van onf' versierde zoomen:

2 Quod si culpa non esset, nequaquam sermo Dei tam vigilanter exprimeret, quod dives qui torquebatur apud Inferos, Byssus & purpura indutus fuisset, Gregor. 3 Qui itaque ista admiratur, sunt stupidissimi. Oribus supradictis. Herv. 4 Quod utrumque. Plat. Gen. 1. 28. Mal. 3. 6, 7. 5 Not tamen sumptuosus vestes redarguimus, dicentes, vos estis pili ovium. Clem. Alex. 6 Dico ego hominem non alia de causa opus habere vestimentis, quam ut regatur corpus ad maxima frigora & vehementer assus propulsandos; hic est vestis scopus. Clem. Alex. Ipsi quidem ad nullam utilitatem, neque necessariis usibus gratia talibus induuntur, sed tantum ut vulgo & forensibus admirationi sint. Chryl. cant: ornatum, quem immundum muliebrem convenit dici. Testul. 7 Quid de habitu dicam? in quo jam non calor sed color requiritur. Beza.

2 Verfoeyigh kleedt nochtans, sints eene die het sleet
 Naer d'hooghste levens-vreughd het leeghste sterven leed.)
 't Ontschuldigh wolle-vee van 't machtigh Engel-Eiland
 Besuert ons' hoovaerdy; daergroeyt gebreck van weiland
 In ons' begeerlickheit. Nu spreek ick in mijn' geest,
 3 Hoe dickmael raeckt de wol van 't een op 't ander beest!

4 Het opper-schepsel mensch, het wonderlickste wonder
 Van die den hemel deekt, daer voor, daerom, daer onder,
 Al dat leeft leven heeft, daelt van dien hoogen trap,
 5 Duyckt onder 't wolle warm van een' gevilden lap,
 Verciert sich met den buyt van een' gestolen' pis-ziel,
 Daer mé den eigenaer soo onlanghs in de mis viel,

Soo onlanghs hoornen droegh, soo onlanghs hooren dé
 Dat al sijn' Grieksche tael was vooren achter B.
 Doch 't decksel van die vleck is by de Konst gevonden,

5 Not tamen sumptuosus vestes redarguimus, dicentes, vos estis pili ovium. Clem. Alex. 6 Dico ego hominem non alia de causa opus habere vestimentis, quam ut regatur corpus ad maxima frigora & vehementer assus propulsandos; hic est vestis scopus. Clem. Alex. Ipsi quidem ad nullam utilitatem, neque necessariis usibus gratia talibus induuntur, sed tantum ut vulgo & forensibus admirationi sint. Chryl. cant: ornatum, quem immundum muliebrem convenit dici. Testul. 7 Quid de habitu dicam? in quo jam non calor sed color requiritur. Beza.

6 De nooddruft staet van kant, de koude met de schaemte
 En zijn geen' reden meer: 7 ons stinckende geraemte
 Vereischt yet meer als warm: Wy sperren 't oogh om hoogh,
 't Verheugelicke licht van 's hemels Water-boogh

Bekittelt onsen lust. Sou daer het rood staen blaeken
 In 't geel, in 't blaeuw, in 't groen; en in ons mantel-laeken,
 In onse rocken min? Neen, mensche, lijdt het niet;
 Waer voor heet ghy den aep die na-maeckt wat hy siet?
 Knoopt aen den naem de daed. Daer moet de wol verdrincken,
 Daer moet de zijd' in 't sop, daer moet het Lijnwaet stincken
 (Men pleit noch op 't geschil, welck schoonst te noemen zy)
 Of naer den geelen Rijs, of naer den blauwen bry.

Wie sou sich in 't gewaet met een' verw laten paeyen,
 Daer 't soo breed' weiden is? een' Aeckster by de Kraeyen

Is

Induuntur, sed tantum ut vulgo & forensibus admirationi sint. Chryl. cant: ornatum, quem immundum muliebrem convenit dici. Testul. 7 Quid de habitu dicam? in quo jam non calor sed color requiritur. Beza.

Is veel te schoonen Dier: wat is 't swart van de Kauw
By 't glimpen van een' Specht, by 't vlammen van een Pauw?

Siet suerer die my leeft; 't zijn grouwelicker sweeren
Die ick ontplaestren gae: De Schilders van de kleeren
Verstouten op het werck; men valt'er aen de huyl,
Die drinckt verw en vernis meer dan een' nieuwe Luyt.

„¹ Die wangen zijn te doods, sy moesten anders leven;

„En wat raed, Pieternel? Me-vrouw, ² 't pinceel sal geven,

„Dat de natuer vergat; weest meester van uw vel,

„Wat soud' u hinderen? ³ die, die, die doet het wel,

„Die tanden zijn te geel, wie sou het deckfel soenen

„Van sulcker peerlen-doos? Wat raed? men moetse boenen.

„Dat waer den moor gezeept, 't is aen-geboren vuyl,

„De verw is door-geweickt. Ruckt' uyt den wortel-kuyl.

„Houdt; beter geel' als geen'. Hoort, sonder my te melden,

„Een nieuw Y voor-gebit sal d'oude schae vergelden:

„By Venus, dat's een konst die Venus waerdigh is.

„Maer wat raed met dit ⁴ Haer, die sweeterige kliss?

„Hoe raeck aen 't lieve blond, dat mijn' misdeelde tuyten

„Van boven is benijdt? De drooge Koeyen-kluyten

„Daer Cypers loofen Boer sijn' weiden van ontmeft,

„⁵ Verstuyven in een stof, daer van de fijnste rest

„De trouwe toe-vlucht is van wan-geschapen vlechten;

„Door-saeytse met dat meel, men sal hem noch bevechten,

„Dies' anders keurt als blond. Oh! 't is te laet gesaeyt

„Daer 't lange jaeren-mes soo vinnigh heeft gemaeyt.

„Ben ick niet voor-hoofd schier van d'oogen tot den neck toe?

„Verwt eens dat niet en is. Swijght, daer 's een nieuwe trek toe:

„⁶ Daer groeyt niet te vergeefs; dat's wijsheit eerste les;

„En daer uyt dit besluyt; Behelpt u met de blefs

„Van uw' Nicht, van uw' Snaer, van uw' Meid, van uw' kennis,

„Die 't doncker droeve pad van d'algemeene schennis

„Te vroegh betreden heeft, en met die blonde kuyv

„De wereld is ontruckt, gelijk een' suere druyp:

„Is 't waer dat d'eene mensch tot voordeel van den and'ren

„Het leven is gegunt, hoe soud'en sy malkand'ren

„Een' gifte weigeren, die maer aen 't Grafgerooft

„De doo mist sonder schae; de locken van sijn hoofd!

¹ Quasi Flamma
maior illum
non bene fecerit
vultum.

Orig.

Displacent
illis nimirum
plastica Dei,
in ipsis repre-
hendunt, re-
darguunt arti-
ficem omnium.
Tertul.

² Desinit esse
remedio locus:
ubi, quae fue-
rant vitia,
mores sunt. In-
ter causas ma-
lorum nostro-
rum est, quod
vivimus ad
exempla, nec
ratione compo-
nimur, sed con-
suetudine ab-
ducimur.

Quod si pauci
facient, nol-
lemus imitari,
quum plures
facere caper-
unt, quasi ho-
nestius sit, quia
frequentius, se-
quimur; &
recti apud nos
locum tenet er-
ror, ubi publi-
cus factus est.
Senec.

³ Cura dabis
faciem. Ovid.

³ de Art.

Sanguine qua
vero non rubet,
arte rubet.

Id. ibid.

⁴ Quid, cri-
minibus vestris
quiescere non
licet, modo
substricti, mo-
do relaxati,
modo susci-
ti, modo eli-
si. Tertull.

⁵ Poud'e de
Cypres.

⁶ Aristot. de
Anim.

L 5

„O wet-

1 Quo pacto
ingemiscere
potes & la-
chrymasur-
dere quæ ejus-
modi ornatu
compta proce-
dis? Chryl.

2 Impugna-
tio hæc est di-
vini operis.
August.

3 Etiam con-
tra ipsam ape-
riat oculum
tuum?

Job 14. 14.
Non tibi suffi-
cit divina for-
matio, an ve-
rò velut excel-
lentior opifex
divinum opifi-
cem corrigis?
Chryl.

4 Cedit be-
nedicta, quo-
modo præcepta
Dei custodie-
tis, lineamen-
ta non custo-
dientes? Ter-
tull.

5 Deum vi-
dere non pote-
ris, cum oculi
tibi non sint
quos Deus se-
cit, sed quos
diabolus infe-
cit. Cyprian.

6 Fæmina
manus Deo in-
ferunt, quan-
do id quod ille
formavit, re-
formare &
transfigurare
contendunt.
August.

Deles pictu-
ram Dei, mu-
lier: si vultum
tuum materia.

li candore oblinias: si exquisito rubore perfundas. Amb.

7 Reprehendunt enim cum emendant. Tertull.

8 Nonne metus, ne te ad sua promissa venientem removeat &
excludat Deus, dicens, Hoc opus meum non est? August.

Quod nascitur, opus Dei est: ergo quod fingitur, diaboli negotium
est. Tertull.

9 Matth. 6. 11.

10 Ad exacerbandum oculos glorie illius. Jesai. 3. 9.

11 Esurientis est panis, quem tu retines, nudi est vestis,
quam in arca custodis, discalceatis calcibus, qui apud te mar-
cescit, egentis argentum, quod tu possides. Basil.

Cum iocundia multi laborent, cum esuriens Christus & nudus in me-

„ O wettelicke konst, die met der Docht'ren sterven
„ De Moeders menighmael haer' naeste goed doet erven,
„ Konst aller konsten bluf, die d'Eewigheit beduydt,
„ En eewigh leven doet een' sterffelicken tuyt!

Die Pop isop-getoyt; Wie false nu geleyen?
Vier henghsten na de kerck. Wat false daer doen? ¹ Schreyen.
Wat lett haer? ² t Sonden-pack. O! Schepper, die Dijn' kerck
Vervuylt sieft met den hoon van Dijn ³ verfoeide werck!

³ Straelt het genadigh oogh van Dijn' bermhertigheden
Door dese grouwelen? slaest Du acht op de reden
Van Dijn' ⁴ verachten? bekommert Dy de traen
Van ⁵ een verbaestaert oogh? gaen Dy de klachten aen
Van een' geverwde lip? bewegen Dy de slagen,
Die een' verhoerde borst berouwigh schijnt te dragen
Van soo vervloeecten hand ⁶, die dagelicks Dijn' macht,
Dijn onbegrepen werck ⁷ begrijpende veracht?

Mijn' reden is verhuyst, of 't stinckt voor alle reden,
Gebreck en overdaed gelidt-gelijck te treden
Als mede-bedelaers. Wat doet ghy, hemels spijt,
Schand-vlecke van 't geslacht, is 't ootmoed of verwijt
Dat u lip dav'ren doet? of zijn sy 't beid' te gader?
⁸ Verworpens-waerde kind ⁹ eischt ghy brood van uw' vader.

¹⁰ En smert sijn heiligh oogh met uw' vermetelheit?
Behangen met den ¹¹ roof van die daer light en schreidt
Voor uw' verstockte deur ¹²; en over 't jaer soud' teeren
Op 't kostelicke mall van uw Lint en uw' Veeeren;
Die uyt uw' Lobben krul twee hembden reken sou,

¹³ Vier mantels uyt uw' rock, dry broecken uyt uw' mouw;
Die uyt het ¹⁴ Oorgewicht van uw' gereckte lellen,
Dry Renten, eenen Koop, vier Hueren sagh te tellen;
Die met het ringh-geraes dat uwe hand begraeft,
Sijn uyt-gequijlt gesin van spinnen saegh onslaest?

Ey!

die vestri versetur, vos sericum calcibus inseritis. Chrysost.

12 Quot pauperum ventres possent inde pasci? & quot corpora
nude agentium contegi? Chrysost.

13 Hiantibus manicis & patulis, adeo ut mediocres inde vestes
confici quirent. I. Fr. Pic. Mitand.

14 Auribus extensis magnos commisit elenchos. Juven. Uno li-
no decies seferitium inseritur. Salsus & Insulas revera cervix fere.
Graciles aurium cutes calendarium expendant: & in sinistra per
singulos digitos de saccis singulis ludit. Ha sunt vires ambitionis,
tantarum usurarum substantiam uno & muliebri corpusculo bajula-
re. Tertull. Quis pudor est sensus corpore ferre suos! Ovid. 3. de Art.

Ey! kan't geen schaemte meer, laet reden u verftommen;
 Hier sitt ghy voor't gerecht, daer dicht-bedochte mommen
 Doorluchte glafen zijn, daer een' Al-wetenheit
 Siet dat men niet en hoort, hoort dat men niet en seit:
 Daer ghy die klachten sendt, staet voor de School geschreven,
¹ Leent daer de nooddruft maent, houdt nimmer op van geven,
 Soo langd'er eischers zijn; ² ontgrendelt hand en hert;
³ My stickt der armen dorst, my steeckt haer honger-smert,
 Ick zitter van haer' koud', my doen haer' wonden bloeyen,
 Ick ben de vreemdelingh, ick hincke naer haer boeyen,
 Ick druyp van haren traen, my maeckt haer stenen mat,
 Die hun de deure wijst, keert my het schouder-blad;
⁴ Die hun het oore slopt, heeft soo van my te wachten;
⁵ Leent, laeft, salft, huyft, verlost, breeckt suchten, lindert klachten,
⁶ Ick spreke voor de schuld, ick borge voor't gelagh,
⁷ Voor't dubbel woeker-loon op weinigh' jaren dagh.
 Welop, berouwen ziel, laet dat berouw eens blaeken;
 Gaet jaeght een' milde scheer door all' 't verschimmelt laeken,
 Daer uwe kist af berst, ontlast u van't verrot,
 Verforcht geen' tafels meer het zy voor muys of mot;
 Uw broeder vasten nae: ⁸ hebt ghy vier nieuwe rocken,
 Het paer behoort hem toe: ⁹ beswaeren u de brocken
 Van lecker' overvloed, ¹⁰ verschoont uw' swackemaegh;
 Een' uyt-gehongerde, die mogelick van daegh
 Van u gehandgift wordt, sal't overschot vertieren
 En leven van uw' kruym: Bedroeven u de gieren
 Die om u koortsigh bedd' den lesten adem tocht
 Van uw' verrotte longh van avond uyt-gekrocht
 Verlangen wel soo lief als uytgesteld tot mergen,
 En achter uw' gordijn een vrolick ooggh verbergen,
 Daer't ander over u weemoedigh hanght en druyp't,
 En met een' scheeven swier uw' kisten overluypt,
¹¹ Onkommert uw gemoed, ¹² gunt hoeffelicker erven
 Den onbespieden buyt van uw geruster sterven:
¹³ Schudt pack en ballast uyt, ghy die op't vliegen staet,

L 2

¹ Geeft

mitas, egrotas; conceditur tibi, utere necessariis, da pauperibus superflua, utere pretiosis, da pauperibus vilia. Augustin.

¹¹ *Cuncta manus avidae sugient heredis, amico quae dederis animo. Hor.*

¹² *Laudent te viscera esurientium, non ructantium epulenta convivia. Hier. Erga fratres calamitosos benignus esto. Quod ventri substatibus tribue esurienti. Ex aequo omnia justus Di. ti-*

mer: duas inter se contrarias affectiones, tuam videlicet satietatem, & fratris famem modesta continentia tempera atque modera-

re. Chrysost.

¹³ *Cursores qui in agone currunt, vestimenta & penes necessaria abiciunt. Ita iustus in caelum, ut expeditior sit, divitias penes omnes pauperibus distribuat. Chrysost.*

¹ Matt. 5. 42.

² Deut. 15. 7.

³ Matt. 25.

ff. 35. 36.

⁴ Prov. 21. 19.

⁵ Luc. 6. 38.

⁶ *Dicit tibi*

Christus, da

mibi ex eo

quod dedi tibi,

de meo quaro;

da & redde.

Habuisse me

largitorem, fac

me debitorem,

habeam te fa-

neratorem.

August.

⁷ Prov. 19. 17.

Cave ne inter

loculos tuos

concludas sa-

lutem inopum;

tantum in

tumulu sepe-

lias vitam

pauperum.

Ambr.

⁸ Luc. 3. 11.

⁹ *Absurdum*

est & turpe,

unum laute &

luxuriose vi-

vere, cum mul-

ti esuriant.

Clem.

¹⁰ *Ut re ei-*

bis electis &

pretiosis, sicut

conversisti,

quia aliter non

potes, quia si

consuetudinem

¹ Eccles. 14.
² Ill. 13, 17.
Da quot non
potes retinere,
ut recipias
quod non pote-
ris amittere.
Augustin.

² Quae stulti-
tia est, illic re-
linguere, unde
exiturus es:
Et illuc non
praemittere, quo
sturus es? Il-
lic ergo sub-
stantiam tuam
colloca, ubi pa-
triam habes.
Chrysost.

Qui collocat
thesauros in
terra, non ha-
bet quod speret
in Caelo. Ut
quid respiciat
Caelum, ubi
nihil habet re-
positum? Id.
³ Dan. 4. 27.
⁴ A divino-
rum contem-
platione quo-
ties ad huma-
na cecideris,
non aliter cali-
gabis, quam
quorum oculi
in densa um-
bram ex claro
sole rediere.
Sen.

⁵ Rapti vi-
cinia sola Mol-
lit odoratu,
pennarum
vincula, ce-
ram. Ovid.

⁶ Cum omnis
vita humana
mutatio peri-
culosa est,
tum qui in
praesenti statu
nihil quod de-
sideret habet,
is usitatam si-
bi vita ratio-
nem, nulla a-
liare quam
stultitia addu-
ctus mutat,
atque a con-
suetis alio
transfert. Plat.

⁷ Absolent humana mutabilitati omnia sordere presen-
tia. Paul. Oros.

¹ Geeft dat onhoubaer is, ² gaert schatten daer ghy gaet,
³ En spreekt dan opwaert aen met ongeveinsde voncken,
Kroon, Heer, Dijn eigen werk; schenk, Heer, ick heb geschoncken.

Hoe heb ick 't, waerde Cats, hoe raeck ick hier om hoogh?
Wat heeft my dus vervoert uyt aller oogen oogh,

⁴ Daer d'oogen schemeren, ⁵ daer wasch en wiecken smelten?

Of loert my weer ter hand, of kortt my dese stelten;

Ick struyckel op het land, wat maeck ick in de lucht?

Het kruypen is my konst, wat maeck ick in de vlucht?

Siet, noch een vrolick pad staet my met u te treden,

Door 't dickste van den drangh van 's werelds ydelheden,

Om eene boven al, die ick te noemen plagh

Het redelickst Waerom van ongeveinsden lach.

Waer noch de Broecken-vorm, de Rocken-maet gevonden,

Daer oud' en jonger eew voor eewigh aen gebonden,

Voor eewigh onder kroop; stond noch de Kap, de Kraegh,

Of nu als gisteren, of mergen als van daegh;

Kost noch de nieu April sijn' buer-maend Mey bewegen,

,, De Hoeden die ick vorm staen immers soo ter degen,

,, De Mutsen die ick ploy soo onbekommert net,

,, Mijn' Mantels soo besnoeit, mijn' Schoenen soo besett;

,, Aenvaerdt eens goed, voor goed, ⁶ weest eens met, wel, te vreden,

,, Eens reden is 't altijd, eens goed is altijd reden:

,, Staet oock twaelf broederen van een' gelijken staet

,, Yet loffelicker toe dan een gelijk gewaet?

Noch waer 't dan lijdelick, 't zy men de Poolische Lutsen,

't Zy men den Franschen Pot, 't zy men de Sweedsche Mutsen,

't Zy men of 't Engels geel, of 't Hollands blaew verkoos,

't Waer maer half lottigheid, die 't eens waer voor altoos:

Maer verr' van dese Strand verzeilen onse lusten;

Dat Geeft heett in den mensch vindt ongemack in 't rusten,

⁷ Rust in 't veranderen, lust in de nieuwigheid;

Dry dagen zijn de maet van ons' gestadigheid:

't Schijnt ons de Maen-loop leidt, of (sal ick 't naerder raecken)

⁸ 't Schijnt ons het Maen-licht tergh, en ons versnipperet laken

Met sijn' verscheppingen gelijk verscheppen doet.

Nu prijst sy Kap en Rock, nu looft hy Broeck en Hoed:

Be-

Cunctarum novitas gratissima rerum. Ovid.

⁸ Scilicet sicut luna mutatur. Eccles. 27. 11.

Befoeckt eens beide weer, eer thien-mael Hoed of Rocken,
 Eer thien-mael Kap of Broeck des avonds uyt-getrocken,
 Des morgens aen-gepast, sijn' meester hebb' gedeckt,
 Begeekt my eewelick, soo hyse niet begeekt,
 Soo syse niet verfoeyt, en beid' u liegen heeten,
 Dat emmer haer vernuft die lengde met die breedten,
 Die ploy, die pluys, die planck, dat snoer, die sné, die snebb',
 Dien tuyt, dien tip, dien top voor fraey verkoren hebb'.
 Dus, hadden wy te deel dien onverdienden segen
 Des wreveligen Volcks, dien brood en quackel-regen
 De lasterige lip tot swijgen brengen most,
 Waer 't onse wollen-draed het slijten niet en kost,
 Waer 't onse webben oock in dry-mael vijfthien jaeren
 Altijd nieuw, altijd oud, en beide noyt en waeren,
 Wy smoorden onder 't pack van stadigheits ellend,
 Wy stickten in 't verlangh van veertigh jaren end,
 Den Hemel liep gevaer van averechts beklagen,
 Dat daer genade was, waer hier den hals vol plagen.
 Dan, danck hebb' Scheer en Verw; verslijtens taeve stond.
 Vergolden wy te minst met menig' schoonen vond
 Van Schilderyen-vreughd, ¹ van snipperen, van kerven,
 Tot op den laetsten draed: want deckfel-loos te sterven,
 Is op geen' thiende mijl genaeckelick verlet,
 By 't lekker kittelen van nieuwigheits verfet.

Staet dan uw regel vast, getrouwe Princen-hoeder,
 Mis-loonde Keiser-voogd, die met uws meesters moeder,
 Onnoosel, onbehaelt, getuyge zijt geweest,
 Wat een onmenschlick mensch gemeens heeft met de beest,
² Heeft dan u leere grond, dat wijsheits eigen wesen
 In d'altijd eene wil, en weer-wil staet te lesen,
 Wat roey verdienden wy in uwe scholen niet,
 Die voor en achter-noen deselve felden siet?
 Hoe buyten ongelijck hadt ghy van ons besloten,
³ Wat gaet het rader-werk van binnen uyt de koten,
 Daer buyten op de hand soo wispel-uerigh wijft!
 Wat poelen moeten 't zijn, daer sulck'en schuym af rijft!

Dan luyfert, groote Man, noch wil men met u dingen,
 „Noch vint het zeer sijn saly: Wat reden sal my dwingen,

Exod. 16.

Deut. 29. 5.

1 *Frequentes
 & affectati
 limbi, crebra
 fenestrae, quae
 vulnera sunt
 vestium, in-
 tempestiva &
 peregrina sim-
 bria & earum
 dispendia con-
 demnanda sunt
 sane. I. Et.
 Pic. Mir.*

2 Seneca.

*Quid est sa-
 pientia? ser-
 per idem velle
 atque idem
 nolle.*

3 *Vanum cor
 vanitatu no-
 tam ingerit
 corpori. Exte-
 rior enim super-
 fluitas interio-
 ris vanitatis
 indicium est.
 Mollia indu-
 menta animi
 molliciem indi-
 cant: non
 tantum cura-
 retur corporis
 cultus, nisi
 prius neglecta
 fuisset mentis in-
 culta virtuti-
 bus. Bernard.*

*Qui tantope-
 re monstruosa
 veste delectan-
 tur, animos
 etiam mon-
 struosos ha-
 bent. Guicc.*

(Dus praett eens Koninghs Wif, dus pleitt eens Vorften Vrouw)
 „ Wat wettelicke wet fal my mijn' muts, mijn' mouw,
 „ Mijn harnas, mijnen hoep, mijn' tuyten-krol beletten,
 „ Leegh, los, langhs, over dwers, Noord-oost, Zuyd-west te setten,
 „ En anders alle daegh? De minste van den hoop,
 „ Daer ick by 't jaeren-tal den Joffer-dienst af koop,
 „ Stroopt my de hielen schier, treedt soo naer op mijn' treden,
 „ Dat licht een vreemdelingh sijn' opgepronckte reden
 „ Onrecht besteden sou, en, buyten onderscheid,
 „ Bestuypen voor mijn hoofd het backhuys van mijn' meid.
 „ Besnoeyt my nu de macht van nieuwigheits verkuypen,
 „ Waer vind' ick noch een pad om desen hoon t'ontsluypen?

De Vrouw heeft schier gelijk: Maer leent eens 't ander oor
 „ Aen 't meiskens wederklacht. De slechtste Joffer-floor
 „ Die over straet-steen treedt, pronckt met mijn' nieuwe vonden,
 „ Verbijstert mijn gewaet, behangen en bebonden
 „ Alwaer sy mijner waerd, die met mijn ed'len bil
 „ Een Princelicke Koets dus dagelicks bedril.

Wel, soete Joffer-floor, waer haelt ghy uw verschoonen?

„ De lompsste Borger-deer die oit van melck en boonen
 „ Tegader wierd' gepapt, siet Sondaeghs als een' Ick,
 „ Die aen Patrijsen-bout, die aen Faisanten stick,
 „ Die walge van de Snep en haer bedreckte soppen,
 „ Die selden anders swelgh als Spaensche druyven-droppen;
 „ (Getuygh 't geluckigh Vat daer in ick my ontlast,
 „ Daer van de soete geur op 't lekker voedsel past)
 „ En sal my yemant noch onstadigheit verwijten,
 „ En kostelicker boord verbieden te verslijten,
 „ Dan hier een' scheele Truy, dan daer een' leepe Trijn,
 „ Die soo verr' van den trap van mijn' *meriten* zijn?

Waer 't Vleesch de wortels waerd, noch luste my 't verweeren
 Van die Trijn, van die Truy geduldigh te vereeren
 Met een vernedert oor: Maer Wijven-pleitery
 Loopt op te langen rol; en ongeluckigh hy
 Die tusschen hangens keur of Vrouwen-rechter wesen
 Vertwijffelt staet en beeft, en dry-mael valt aen 't lesen,
 En dry-mael 'r worgen kiest, en dry-mael 't Rechter-ampt,
 En dry-mael op de strop, en weer op 't leven vlamt.

Soo diep doorgrond ick 't pit van all' die holle reden,
 Dat die den Dageraet van gisteren en heden
 Tesamen hadd' geknoopt, en all' den middel-tijd
 Aen dit gekraey besteedt ('t genuchelick verwijt
 Van eertijds houd noch ste; ¹ Dat naer den Spraecken-toren
 Noyt tongeloofse Vrouw van Vrouw en wierd geboren)
 Noch stond hy halver wegh, en buyten allen schijn
 Van noch de naefte weeck ten einden pijns te zijn.

Wat middel middel-tijds? waer sal men 't vonnis strijcken
 Van 't overdadigh nieu? elck weet den slaght 'ontwijcken,
 Elck deekt sich met de huyck van min en minders dwangh;
 (Dat's 't oude vijgen-blad van *Man*, en *Vrouw*, en *Slangh*)
 Daer dan een volle vloed van op-gejaeghde baeren
 Den acker overstelpt, en schielick 't schip doet vaeren
 Daer noch de versche klauw van 't greppel-yfer staet,
 Wat golve, seggen wy, doet hier het meeste quaed?
 Of die de voorste loopt, of die de voorste voor-douwt,
 Of die de tweede stoot, of die de derde door-stouwt?
 Hadd' ick stem in 't gerecht, dus trad ick tusschen tweek,
 De schuld hoort allen toe, en 't ongelijck aen geen.

Maer jocken buyten boort: om 't wijse woord te spreken,
 De Reden komt te laet om 't ongelijck te wreken
 Dat haer gewoonte doet ² en eertijds yd'le toy,
 En eertijds overdaed is nu gedwongen moy.
 Is doch het ydel ooggh met ydelheit te locken,
³ Rijst doch de menschen-merckt na 't prijsen van de rocken,
 Wordt doch 't schip na de vlagh, 't pit na de schel gelooft,
⁴ Wiefal een' Volcker-vorst, soo veler hoofden hoofd,
 Of 't kraeckende geblick van door-gegoude zijden,
 Of 't flickerend behangh van steenen schat besnijden?
 Wie kan hem op de leest van alle man beslaen?
 Hoe past een Reusen-voet in 't schoentjen van een Naen?
 Wie sal een Pleiter-vos sijn hoogh-geleerde Mouwen,
 Wie sal een' Rechter-heer sijn' Tabbaerd-eer onthouwen,
 Een spijtigh Spies-gesel sijn' schrickelicke Veer,
 Sijn' wreeden Sluyer-lap, sijn leeuwelick geweer?

⁵ O uer, plaets, en waerom, omstanders aller saecken,
 Die steeds sijn' gissingen op uw gety' kan maecken,

¹ Nec man-
 tam professi-
 repertam ul-
 lam esse Hodi-
 dieunt mulie-
 rem ullo in sa-
 culo. Plaut.

² Vestium con-
 suetudo proba-
 tur: ut qua o-
 lim damnata
 fuerunt, pro-
 gressu tempo-
 rum lauden-
 tur. Pic. Mir.
 Talares &
 manicatas tu-
 nicas habere,
 apud Romanos
 flagitiosum e-
 rat: nunc au-
 tem honesto lo-
 co natus, non
 eas habere, fla-
 gitium. Au-
 gust.

³ Cultus con-
 cessus atque
 magnificus ad-
 dis hominibus
 auctoritatem.
 Quint.

⁴ Illi qui in
 dignitatibus
 constituuntur
 pretiosioribus
 vestibus quam
 ceteri induun-
 tur; non pro-
 pter gloriam,
 sed ad signifi-
 candam ex cel-
 lentiam sui
 ministerii. A-
 quin. Add.
 Matth. 18. 8.

⁵ In vestitus
 hominum, ca-
 teroque vita
 cultu loco ac
 tempore apta
 sumuntur.
 Symmach.

Wat

1 Ut sunt flumina quaedam, quae cum eadem sint, diversis locis diversa fortunantur nomina: Ita quaedam res in alio hominibus variis nominibus mutantur: Velut fastus in principe splendor appellatur: in privato superbia. Erasf.
2 Ornatus vestium cuiuscumque est loci iuxta decentiam statui. Abul.
3 Tenetur homo se ornare, ne offendat oculos proximorum, per utilitatem quam ostendit foris, consideratam intentione sui status. Tostat.

4 Statua vestes holsericas ac purpureas non sentiunt: tales oportet esse qui eximuntur. Triver.
5 Non ut candidum corpus effluas, & splendores adicias: sed ut animam tuam aureis redditus virtutibus decoratam. Chryf.
Vestite vos serico probitatis, byssino sanctitatis, purpurea pudicitiae. Taliter pigmentata, Deum habebitis amatorem. Tertull.

Habes ornatum satis illo majorem. Habes aliud spectaculum, ad illud te spectaculum compone. Quod ergo tibi est spectaculum? Caelum, Angelorum innumera multitudo. Chrylost.

6 Apoc. 3. 5.

7 Apoc. 3. 3. Horam ultimam idcirco dominus noster nobis ve-

Wat leeft hy boven 't peil van 't menschelick gemeen!

Wat scheelt hem luyfter-eer en hoovaerdy van een,

¹ Hoe scheidt hy wijsfelick met verr'-verscheiden naemen

't Lichtveerdigh poppen-fraey van 't staetelick betaemen,

Hoe stelt hy over 't stier van sijn' genegentheit

Een' altijd even-streecks bewogen stadigheit!

O welkom, waerde deughd, helpt my de strenghe bedwingen

Van jonckheits weder-wil; laet my noyt my ontspringen;

Blindt my 't begeerigh oog in 's werelds voddens-kas,

Geleidt my drooge-voets door prachten modder-plas,

Daer d'ew af over loopt: ² En, sullen oyt mijn' dagen

't Uytmuntende gewaet ³ noodsakelick verdragen,

Stremt altijd mijnen lust; laett nimmer mijn gemoed

Bekladden met de gist die 't lichaem swellen doet:

Laett selver dese huyd ⁴ vermarm'ren onder 't streelen

Van 't lekker zyden-sacht van vleyende fluweelen,

En dragen vreughdeloos het op-gedrongen pack

Van 't noodige soo veel als onnut ongemack.

Dat soo mijn' vrye ziel van slijckerigh beslommer

Haer selven in haer self, om haer alleen bekommer',

⁵ Besorg' haer eigen proncks behoeffelick gewaet,

Hoop-wiecken, scheidens-lust, sond-grouwel; wereld-haet;

En altijd even graeg om ⁶ 't witte kleed te gorden,

Om t'samen desen romp vereewicht te sien worden

Met haer vereeuwigen, den lesten ⁷ dieven-nacht

Bestendelick bedenck', verlangende verwacht'.

Te langh misbruyckte *Cats*, wacht naer geen voorder, Ende;

Al duerden uw geduld, mijn' wijsheit is ten ende:

En is 't schier niet genoegh van 's werelds droom verhaelt

⁸ By die selfs noch soo diep in 't droom-bed light en maelt?

LONDINI. CID IO CXXII.

Aliquid de moribus ausus. Juv.

----- *Hec ego mecum*

Compressis agito labris; ubi quid datur et I

Illudo chartis. Hor.

B A T A-

lust esse incognitam, ut semper possit esse suspecta: ut dum illam praevidere non possumus, ad illam sine intermissione properemus. Gregor.

⁸ Quare vitia sua nemo confitetur? quia etiam nunc in illis est; somnium narrare vigilantis est. Sen.

BATAVA TEMPE, 't VOOR - HOUT

Van

's GRAVENHAGE.

't **S**onnen-rad begint te stootten
Tegens Noorder kreeften beck,
En die kromme krauwel-pooten
Slepen 't naer den Leeuwen-neck:
Daer mé gaen de daeghjens krimpen
Die men langer hoopt als heit;
Hey! wat's al de Werelds glimpen
Min als tegenwoordigheit!

Daer mé ydelen uw' scha'uwen,
Haeghs-Voorhoutsche Joffrou-rack,
Daer mé gaet uw' groentegraeuwen,
Monick-tuyntje, Blader-dack;
Daer mé naeckt uw jaerigh sterven,
Linde-toppen, weeldrigh hout,
En dat nootelick verderven,
Als ghy weder groenen soudt.

Sterven? neen: noch sult ghy leven,
't Zy de Somer blaecht of fwicht;
't Leven sal u niet begeven
Iffer leven in mijn Dicht:
Koude mach ons oogh berooven
Van uw soete lommer-loov;
Maer ons' oore te verdooven
Sluyt ick buyten Jaeren roov.

Als uw' tacken sullen duycken
Onder 't vlockigh Winter-meel,
En uw' bladerloose struycken
Proncken met den blooten steel,

M

Dan

Dan sal noch uw bloeffem bloeyen ,
 (Lustigh, Vrijsters een en acht ,
 Helpt mijn stramme Rijm aen 't vloeyen)
 In den Hagenacrs gedacht.

Dan sal noch een grijse Dutter
 Met de schenen voor de vlam ,
 Met de tanden in de butter ,
 In den beulingh, in de ham ,
 In de Nieuwe-jaersche weggen ,
 t'Mijner eeren spreken , Maer ,
 Maer, hoe kent die Vryer seggen ,
 't Gaet al offet Seumer waer !

Vreemdelingen, die de bochten
 Van 't gebulte Wereld-pad ,
 Onder allerhande lochten ,
 Over 't drooge, door het nat ,
 Hebt begaen, berolt, bevaeren ,
 Hebt uw yver-vyer gekoelt
 Tot hier onder in de baeren
 Daer de Son haer' peerden spoelt ;

Komt, laet uw' gedachten deisen
 Daer het lichaem eertijds was ,
 Laet uw' sinnen over-reisen
 Al des ronden bodems plas ;
 Niet en haeck ick meer te hooren
 Dan soo schoonen Tempes naem ,
 Komt u ergens een te vooren ,
 Die mijn Linde-ly beschaem'.

Roomen.

Dunckt u dat het zy te vinden
 In de groote Papen-stadt ,
 Daer de Vagevyers gefinden
 Van een mensch een heiligh Vat ,
 Van een Visscher, knecht der knechten ,
 Maecken een almachtigh man ,
 Die der Keiseren Recht rechten ,
 En op Kroonen treden kan ?

Neen,

Neen, och armen! woeste mueren,
 Schaduw' van uw' ouden glans,
 Eertijds hoofd van uw' gebueren,
 Nu nauw bloem van haeren krans;
 Gaet uw' schoonheit elders paeren;
 t'Onsent geldt sy weinigh meer,
 Al uw luyfter zijn uw' jaeren,
 En uw schimmel al uw' eer.

Is het mogelick te soecken
 In het prachtige moras,
 Daer Antenor quam besoecken
 Wat het ballingh-leven was?
 Neen, bedompte water-dallen,
 Marmer-kaden, weeldrigh slijck,
 'k Vind in allen niet met allen
 Dat mijn' Linde-laen gelijk'.

Venetien.

Sal ick dan te rugge ryen
 Naer de Fransche Scepter-stadt,
 Naer de trotsche * Panneryen,
 En soo menigh spitse pad,
 Eertijds moedigh op de schreden,
 Grooten *Henrick*, van uw' voet,
 Eer hem *Clotho* dede treden
 Daer het al in treden moet?

Parijs.

• *Tuileries*.

Sal ick't weder Noordwaert wenden
 Naer het blancke Britten-land,
 En mijn' overdenckings fenden
 Naer de rijke Teemse-Strand;
 Sal ick daer, als op-getogen,
 Staen aenschouwen 't lange rack
 Van de vier en veerthien bogen
 Met haer' fellen water-smack?

Londen.

Sal ick't eindelick noch strijcken,
 Schelde-diepten, Aen uw' werf,
 Die ick allen vergelijcken,
 Ja voor allen stellen derf?

Antwerpen.

Amsterdam.

Of en foudt ghy 't niet verdragen
 Averechte Masten-woud,
 Wonder-weelde van onf' dagen,
 Veen vol steenen, sack vol goud?

Wel, ick lov' u alle t'samen,
 Swijge wat een yeder feilt,
 Roem uw' eere, vier uw' namen;
 Maer waerom soo wijd verfeilt?
 Moet ick wederom vervallen
 Op mijn' eerst bedorven smaeck;
 Noch en vind ick niet in allen,
 Dat mijn' Linde-laen genaeck'.

Linde-laen, mijn soet versinnen,
 Waer ontgin ick uwen roem,
 Aen uw' schorsse raey om spinnen,
 Aen uw' stam, uw blad, uw' bloem?
 Schors, en stam, en bloem, en blad'ren,
 Yeder eischte sijn verhael;
 Laet my een uyt allen gad'ren
 Als u eigen altemael.

Sal de Vinder niet bekennen
 Van den tweeden Blixem-flagh
 Die Vulcaen van uyt sijn' dennen,
 Maer benijdende, besagh,
 Dat sijn' geele Solfer-kruymen,
 Dat sijn' snelle flicker-Sout,
 Loot of yser niet doen ruymen
 Sonder uw verkoolde hout?

Dodon. Eerb.
 l. 29. 6. 16.

Sal de Kruyden-kieser seggen
 Dat hy oyt op rauwe wond'
 Soeter Balsamen te leggen
 Dan uw blader-knauwfel vond?
 Sal hy 't jaer-gety verwinnen
 Van de sware Struyckel-sucht,
 Engereeder baten vinnen
 Dan de geeften van uw' vrucht?

Ib. Add.

Ib.

Sulcker

Sulcker tacken , fulcker blâ'eren,
 Sulcker stammen , soogela'en ,
 Vind ick twee-mael twintigh paeren
 Over eene lenghde staen.
 Knoopt nu all' uw' Marmer-bogen,
 Roomen , in een' Regel-ry,
 Noch en sal ick niet gedoogen
 Dat het fulck'en rye zy.

Laet ick dan mijn ooge weiden
 Over d'een of d'ander kant ,
 'k Vinder altijd-groene weiden ,
 Met gestichten om-geplant ;
 Yemand sal my kunnen thoonen
 Of meer huysen , of meer houts ,
 Maer waer sagh men oyt bewoonen
 Soo veel Stads , in soo veel wouds ?

Schoone spitsche gevel-toppen ,
 Die uw' flickerende ley ,
 Die uw' weder-wijse knoppen ,
 Als een' jonge Joffer-rey ,
 Neffens eene siet staen glimpen ,
 Laet my groeten in uw' roy
 (Tegen 't boose laster-schimpen)
 't Opper-puyck van al uw moy.

Welkom dan , herfelde stijlen ,
 En wel eer *Mis*-bruyckte vloer ,
 Tot het knarssen van de Vijlen
 Op het grove Blixem-roer ,
 Op den fellen Menschen-moorder ,
 Op de snelle Slinger-slangh ,
 Beenen-maeyer , Mueren-boorder ,
 Donder-doover , Duyvel-sangh.

Welkom , vry-gesproken mueren
 Van de swarte slaverny ,
 Even lange moet ghy dueren
 Als de Wereld Wereld zy ;

Langhfaem moet u wedervaren
 't Slijtigh knagen van den Tijd,
 Lange blijven uw' Pilaren
 Vrede-ftammen, Ketters-nijd;

Lange moeten in u dond'ren
 Wetten, woorden, waerheit, eer,
 Straf, genade, wercken, wond'ren
 Van den Eenem aller Heer;
 Lange moeten u begeven
 Schande, fcheuringh, hoon en ſpijt;
 Lange moet ghy ſtaen en leven,
 Lange weſen dat ghy zijt.

Maer mijn Peerd ontloopt ſijn' toomen,
 't Is te langh de ſtraet bepraet,
 Daer ſoo dichten huys van boomen,
 Daer ſoo ſoet'en weide ſtaet;
 Nu wel aen, gevlochten ſpruyten,
 Eer my weer mijn' hand ontvaer',
 Laet ons uwen roem ontfluyten
 En beſluyten met het jaer.

L E N T E.

Wat en komt my niet te vooren
 In 't herdencken van den Tijd,
 Die ghy; even als herboren,
 In uw' kindſche ſtonden zijt;
 In de dry-mael dertigh dagen
 Als des hemels Kandelaer
 Over 't Bockgien wordt gedragen
 Naer den Stier en 't Kinder-paer;

Als de Locht begint te lauwen,
 d'Aerde opent ſchreef by ſchreef,
 't Weeldrigh Vee begint te kauwen
 Daer het Schuytjen onlanghs dreef?
 'k Sie uw' bolle botgiens berſten,
 'k Siefe baren elck haer blad,
 Als een vruchtjen dat haer perſten
 Doe't in 's moeders darmen ſat:

'k Sie

'k Sie die onlanghs doove struycken
 En soo menig' schraelen tack,
 In een' oogenblick ontluyccken,
 Weinigh min als onder dack:
 Onbegrijpelick vermogen
 (Spreeck ick dan den Hemel aen)
 Hoe veel meer besien ons' oogen
 Dan ons' herffenen verstaen!

Maer oock daelen mijn' gepeinsfen
 Somtijds uyt de locht in 't slijck:
 (Wie kan heel den mensch ont-veinsfen
 Dat hy nergens uyt en kijk'?)
 Nieuwe spruytjens van der aerde,
 Heb ick menighmael gefeit,
 Hoe veel hooger is uw' waerde
 In uw' jonge weinigheid!

Waerd'er altijd fulck'en dierte
 In de Haeghsche Vryer-schaer,
 En 't geraege Broeck-gedierde
 Niet soo dicht gesaeyt en waer;
 O! wat foudt'er op een woelen
 Om soo menigh Vryer gaen,
 Die sijn' waerde nu moet voelen
 In de menighte vergaen!

Somtijds heb ick weer gaen singen,
 Soo ick 't nieuwe loof besagh,
 Ey! hoe soet zijn's werelts dingen
 Op den eersten nieuwen dagh!
 Maer, ô lichte schaduw-vreughden,
 Hoe vervalt ghy in 't verslijt,
 Hoe kan alle nieu ontjeughden
 Met het grijsen van den Tijd!

Hebben niet de jonge jaeren
 Die ick van den hemel houw'
 Menigh haestigh paer sien paeren
 Met een's anderdaeghs berouw?

Waer

Waer uyt moght de wortel spruyten
 Die het mis-genoegen gaf?
 't Vonnis kan sijn selven uytten,
 't Jonge lieve nieuw was af.

Jonge, lieve, nieuwe blaertjens,
 Schepseltjens van eenen nacht,
 All' uw' a'êrtjens, all' uw' haertjens
 Zijn ons nu in eer en acht;
 Maer hoe milderghy uw' tacken,
 Met uw' breeder groente vult,
 Hoe uw' eere meer sal sacken,
 Hoeghy minder gelden sult.

SOMER.

Dan de reden sal my leiden
 Tegen stroom van 's werelts waen,
 En uw' waerde doen verbreiden
 Beid' in 't groeyen en 't vergaen:
 Siet, den Hemel is aen 't branden,
 En sijn Lichter op het hooght;
 Spouwt de Land-man in de handen,
 't Is op hope van den Ooght.

Dry-mael dry en seven uren
 Sien ick Titan op de jaght;
 Qualick seven kan hy duren
 Tot het nutten van den Nacht;
 Minnen-yver doet hem loopen
 Naer de Vrijster die hy siet,
 (Blinde Minnaer! staeck uw loopen,
 't Is het Lauwer-meisken niet:)

Wie wil nu het Bedde ruymen
 En het klamme peuluw sweet,
 Wie wil met my uyt de pluymen
 Daer ick hem te leiden weet?
 Op, mijn' Hagenas, mijn' Vrinden,
 Dit's te lang'en Somer-nacht;
 Beter buyten in de Linden
 Naer den dageraad gewacht.

Hier is alle Dier ontslaepen,
 Hier is 't Krekeltjen aen 't gaen,
 Hier begint de Spreeuw te gaepen,
 Hier is 't Quackeltjen aen 't slaen,
 Hier de Nachtegael aen 't neuren,
 Hier de Distel-vinck in swangh,
 Hier de Tortel-duyf aen 't treuren,
 Hier de Lijster aen den sangh,

Hier is Kauw en Kraey aen 't reppen,
 Hier de Reiger in de lucht,
 Hier den Oyevaer aen 't kleppen,
 Hier de Swaluw in de vlucht,
 Hier de Koeckoeck aen het stuyten
 Over yemands ongeval,
 (Iffer yemand die sijn fluyten
 Leeren moet, of leenen sal?)

Kan u 't hooren niet betrecken,
 Gunt het ooge sijn vermaeck;
 Siet de Dagh-bodinn' haer reken,
 Recht al schoot sy uyt den vaeck:
 Kost haer grijsse boel verjongen,
 'k Wedd hy hadse noch te bedt,
 Daer s' hem nu is langh ontsprongen,
 Kap en tuyt en al geset:

Kap en tuyt als gulde straelen,
 Ooge-lichten als Robijn,
 Wangh en lippen als Coralen
 Is haer dagelicksche schijn:
 Vryers, al uw jonge leven
 Op het schoonste schoon verhit,
 Komt, en helpt het vonnis geven,
 Iffer schoonder schoon als dit?

Komt, en helpt my opwaerts kijcken
 Langhs der Linde-toppen Goud,
 Daer sy 't nat gaet overstrijcken,
 Dat haer Broeder stracks ontdouwt,

Hy als Bruydegom behangen
 Met gieraeten over hoop,
 Hy als Prince vol verlangen
 Na de voor-eer van den loop.

Op, gesellen naer de Linden,
 Op, mijn' mackers, op mijn' mans,
 Die hem reedst te veld' sal vinden
 Spaer ick noch een' buyten kans:
 Laet ons ooge soo wat weiden,
 Misselick waer by de straet,
 Deur, of Venster, of van beiden
 Hier of ginder open gaet:

Sulck een' Venster moght'er klappen,
 Sulck een Deurtje moght het zijn,
 Sonder yemand te besnappen,
 't Waer een tweede Sonne-schijn:
 Hemel, laet u niet mishagen,
 Voert ghy schooner lichten twee
 Die der duysend met hun dragen,
 Hier beneden isser mé.

Sulck een' Venster moght'er huycken,
 Sulck een Deurtje gapen weer,
 't Waer wel voor een baeck te bruycken
 In het klippigh Minnen-meer:
 Kostelicker minnen-balssem,
 Quam daer nemmermeer in 't licht,
 Dan getempert met den alsssem
 Van een nuchteren gesicht.

's Morgens raectt men aen de waerheit,
 Wat het Meisken voor gestel,
 Wat voor haer, en ofs' oock haer heit,
 Wat gedaente, vleesch of vel:
 's Morgens, eer de lippen kleven,
 Eer de plaester staet te pronck,
 Eer de poeyer-doosfengeven
 Dat den Hemel noyt en schonck;

Eerde Lobben, eer de Bouwen,
 Eerde Kragen, eer de Kant,
 Eerde Wiecken, eer de Mouwen,
 Eerde Ketingh, eer de Want,
 Eerde Boorden, eer de Banden,
 Eerde Reepen, eer de Rock,
 Eerde Moffel, eer de Randen,
 Eerde Vlechten, eer de Lock,

Eerde Tippen, eer de Knoppen,
 Eerde Steenen, eer de Veer,
 Eerde Wrongen, eer de Doppen,
 Eerde Peerel, eer de Speer,
 Eerde Tuyten, eer de Quicken,
 Eerde Krullen, eer de bras,
 Eerde Linten, eer de Stricken
 Geven datter noyt en was.

Ginder falder een' staen geeuwen,
 Herwaert staeter een' en nieft,
 Beid' behangen als de Leeuwen
 Die men voor de schoonste kiest,
 Beid' bedot, bedoeckt, befommelt,
 Beid' de mutsen over't oogh,
 Beid' besweet, begroeyt, begrommelt,
 Beide. Zedigh; niet te hoogh.

Siet mijn' Vryers, fiet mijn' quanten,
 Siet mijn' herffeloofse maets;
 Dit zijn menighmael de Danten
 Die u kosten soo veel praets,
 Soo veel pronckens, soo veel gierens,
 Soo veel vleyens, soo veel doens,
 Soo veel eerens, soo veel vierens,
 Soo veel strijckens, soo veel schoens.

Oh! wat rijfen my de haeren
 In't bedencken van den dagh,
 Als'er twee te bedde gaeren
 Daer noyt Hy de Sy en sagh;

Daer een flechtaert is bevangen
 Met de Veeren voor de Huyt,
 Met de Verwen voor de Wangen,
 Met de Kleeren voor de Bruyd.

Hola, Meisjens, buyten jocken,
 Noode bouw ick op 't geval;
 Deckt men soo veel met de rocken?
 Beter buyten Holland mal,
 In de warme Zuyder landen,
 Gaet het vryen wel soo vast,
 Op een anders ooghen handen,
 Op een anders trouwen tast.

Middagh.

Maer de Vroegh-tijd is verloopen
 Naer ick 't aen mijn praeten peil,
 En de Sonne schier verkropen.
 Op den kant van 't Zuyder-steil;
 Daer begint de straet te legen
 Van haer morgestonds-gewoel,
 Daer ontvolckeren de wegen,
 Daer is alle man in 't koel.

My en sult ghy niet verjagen
 Felle Straelder van om hoogh,
 Snelle Meter van onf' dagen,
 Jaeren-passer, Rond-om-oogh,
 Dampen-trecker, Somer-brenger,
 Dag-verlenger, Vruchten-baet,
 Beesten-bijter, Vel-versfenger,
 Blond-bederver, Joffer-haet,

Wolcken-drijver, Nacht-verjager,
 Maen-verrasser, Sterren-dief,
 Schaduw-splijter, Fackel-drager,
 Dief-beklapper, Bril-gerief,
 Linnen-bleicker, Tuyten-kroller,
 Al-bekijcker, Nummer-blind;
 Stof-beroerder, Hemel-roller,
 Morge-wecker, Reiser-vrind:

Laet

Laet uw' vlammen elders blaecken,
 Over 't onbeboomde vlack;
 My en fullen sy niet naecken
 Door 't gesloten Linden-dack;
 Hier beroep ick 't bitste bijten
 Van uw' meer als dollen Hond;
 Maer hy souw' sijn' tanden slijten
 Eer hy my te vatten vond':

Jae, vergadert all' de Dampen
 Daer het vochtigh Veen af sweet,
 Laetse t' samen neder plompen
 In een dichte droppel-speet,
 Noch en ben ick niet verlegen,
 Noch en schrick ick niet voor 't nat,
 Koel in hitte, droogh in regen,
 Sit men onder 't Linden-blad:

Wat en had ick niet te spreken
 Van de soete Zephyr-fucht,
 Die door 't loome loov komt breken
 Met een' ruyffchende genucht;
 Met een' flauwe Somer-soelte?
 Ah! wat heb ick dick geseit,
 Sit ick in een' groene koelte,
 Of een' koele groenigheid?

Koele Cloris, wreede Marmer;
 (Hoord' ick onlanghs hier ontrent
 Suchten een' door-schoten karmet
 In sijn' weelderigh ellend)
 Koele Cloris, al mijn hopen,
 Die my mijn' getrouwigheid
 Soo veel hooger doet bekoopen
 Als sy boven d'uwe leit:

Heeft u 't sweeterige bangen
 Van den doffen Somer-brand,
 Nu soo dickmael doen verlangen
 Naer den dichten Linden-pand,

Hebt ghy fijn' gewenschte lommer
 Nu soo menighmael gebruyckt,
 En de lasse middagh kommer
 Hier soo menighmael ontduyckt,

Sonder emmer t'overwegen
 In uw over-aerds verstand,
 Hoe hem 't herte-pack moet wegen
 Die gestadelicken brandt,
 Die de stralen niet moet dragen
 Eener Sonne verr' om hoogh,
 Maer van bijds de flicker-flagen
 Van uw een en ander oogh?

Een en ander Oogh, de tortsen
 Van mijn' blind-gehockte jeughd,
 Vonck en voedsel van mijn' Kortsen,
 Mijn verschricken en mijn' vreughd,
 Oogen, die my doet beswijcken
 Onder 't hitsigh strael-fenijn,
 Sult ghy Cloris noyt doen kijcken
 Hoe ick smeltende verdwijn?

Sal sy nemmermeer ontdecken
 Door uw' gittige Crystal,
 Dat my eene sucht kan trecken
 Uyt het bitter ongeval
 Van mijn' altijd-versche wonden?
 Cloris brandt al wat sy fiet,
 (Ondoorgrondelicke gronden!)
 Datse brandt en fiet sy niet.

't Liep hoe langhs hoe meer op 't mallen
 Met de bloed fijn' kinder-tael:
 Dan den avond is aen 't vallen,
 't Waer te langen nae-verhael:
 Vryers, wilt ghy dieper delven
 Daer ick willens blijve stom,
 Daelt een yeder in u selven,
 Dat, en erger gaeter om.

Dauw en doncker zijn aen 't facken,
 Son en Hoenderen te koy,
 Alle gevels, alle tacken,
 Alle Meisjens even moy,
 Alle kaeckjens even bloofigh,
 Alle ooghjens even gauw,
 Alle lipjens even roofigh,
 Alle mondtjens even nauw.

Achter nu, verkeerde wijfers,
 Die de waerheit lede-breeckt,
 Hard-gehoofde logen-prijfers,
 Die voor reden noyt en weeckt;
 Die foo werckelicke ftraelen
 Als de keerffen van den Nacht
 Over heel den menfch doen daelen
 Al gevoelende veracht.

Komt de Minnen-moer niet blincken
 Even als de Dagh verfpæyt,
 Even als de Wielen fincken
 Daer de Sonne-karr' op draeyt?
 Zijn oock niet de Avond-ftonden
 Altijd foeter als het licht,
 Altijd handiger bevonden
 Tot de vrye Vryer-plicht?

Menigh Sletgien ongehavent,
 Menigh onbefneden Sloor
 Sal bekennen dat den Avend
 Deckfel is van alle goor;
 Datfe met dien flimmen gevel,
 Met dat miffe fnot-verlaet,
 Met dien fpijschen fneppe-fnevel
 's Avonds op haer fchoonfte ftaet.

Maer, om lack by lack te fteflen,
 Menigh Kalver-jonge maet,
 Menigh knechjen foud' ick tellen
 Dat den Avond niet en haet;

Dat

Dat de duyfterheit doet breken
 Door het bloode fchaem-verschiet,
 Dat den doncker meer doet fpreken,
 Dan het licht hem dencken liet.

O! de malle mijmeryen
 Die een Minnen-alver ftort,
 Moeten veel geladder glyen,
 Daer hy niet gefien en wordt:
 Maer oock in een' jongen fchroomer
 Heeft het reden en bedied,
 Emmers is hy altijd vromer
 Die fijn' vyand niet en fiet.

Hier uyt groeyt het jeughdigh krielen
 Nae der Linden-duyfterheit,
 Hier uyt kittelen de hielen
 Met als 't Klockje, Negen, feit;
 Hier uyt is het niet te houwen
 Al wat op het vryen ftact,
 Hier uyt moeten Broeck en Bouwen
 Met de Vleer-muys op de ftraet.

Linde-blaedjens, luyfter-vincken
 Van foo menig' apen-klucht,
 Van foo menigh traen-verdrincken,
 Van foo menig' fotten fucht,
 Helpt my tuygen wat een karmen,
 Wat een ftommelend gelaet,
 Wat een blindelingh om-armen
 Onder u niet om en gaet.

Trijntgie, fcy daer lefmael eenen,
 By men eer, ick hebje lief,
 Van de kruyn af tot de teenen
 Staen ick onder you belief;
 Laet me draeven, doet me loopen,
 Heet me ftappen a een' Tel,
 Doet me fchencken, hiet me koopen,
 Siet wat ickje weyg're fel.

Dirckgien (hoord ick strack een' ander)
 Sel't dan nummer wese, kind?
 Smackje staegh een oogh op Sander,
 En mijn' woordgies in de wind?
 Staet sijn mutsje soo veul trotser,
 Soo veul vlugger as het mijn,
 Hanght mijn rockje soo veul schotser,
 Soo veul loomer as het sijn?

Weer een ander van ter zyen;
 Nouw, men Troosgie, stoor je niet;
 Liever as ick Griet souw vryen,
 Liever as ick you verliet,
 Lagh ick levendigh bedolven
 Daer ick jegenwoordigh treeê,
 Liever in de groene golven
 Van de Schevelinger zee.

Weer een ander. Wel, Agnietgie,
 Wel, men hartje, wel, men longh,
 Hoe beviel je 't leste liedje
 Dat ick gister avond songh?
 Heer! wat stond ick nat bedropen
 Voor je deurtgien in dat weer,
 Daer jy dichgies laeght ekropen
 In de lodderlicke Veer.

Noch een ander, op een banckje:
 Wel eseyt, mijn' soete Moer;
 Jouwenhalven, ick bedanckje,
 Maer hoe ist met Vaer en Moer?
 Wat! se mochte soo langh grollen,
 'k Sou ons raeye met ons tweek
 Op en wagentjet'ontrollen
 Aldit moeyelicke, Neen.

Weer een ander aen een Boompje:
 Dat's nouw al men Moertjes goed;
 Maer dan heb ick noch en Oompje,
 O wat ist en rijcken bloet!

Met ſen bogert, met ſen weuningh,
 Met ſen Koren, met ſen Oofr,
 Claer, je Vryer is en Keuningh,
 Al dit hanght hem boven 't hoofd.

Noch een ander van 't gebroedſel
 Dat of Pen, of Degen voer':
 Mijn ſoulas, mijn vreughden-voedſel,
 Ah! quitteert U. E. la Cour?
 Sult ghy ewigh abſenteeren?
 ('k Schat de Meid naer Leiden voer)
 Wilt mijn flames obligeren
 Met een expedit retour.

En noch een van ſulcke Veeren:
 Wel bizearre van humeur,
 Sult ghy my fans ſin traineren
 Met ideën van faveur?
 Neen, reveſche, neen volage,
 Dus en magh 't niet langer zijn;
 Meſpriſeert ghy mijn ſervage,
 Auſſi fayje ton deſdain.

Deſe zijn de ſoete vruchten
 Van de vrye Vrydoms vreughd;
 Deſe zijn de puyck-genuchten
 Van een' ongebonden jeughd:
 Al dit wonderlick vertellen
 Volgh ick met een vrolick oor,
 En wie ſouder derven ſtellen
 't Selver ſeggen voor 't gehoor?

O! daer gaen ick vleugel-ſpreyen
 Alſeen henne-ſoofen haen,
 Lacchen in eens anders ſchreyen,
 Baeden in eens anders traen:
 Niet dat ick my ſoeck te blijden
 In mijn even-broers verdriet;
 Maer noch vindt hy vreughd in 't lijden
 Die het ſonder lijden ſiet.

Hooger,

Hooger, hooger mijn Gedichte,
 Uyt de laeghten op't geberght;
 Ginder krijgh ick in 't gesichte,
 Dat u all' uw' krachten verght;
 Ginder is een' wolck aen 't drijven
 Van een over-volckigh Volck;
 Maer wie sal uw Volck beschrijven,
 Volle Volcken-rijcke Wolck?

Pronckt op 't schoonste, Linde-toppen,
 Reckt soo verr uw' groente reekt;
 Soo veel soo-veel-waerde koppen
 Hebt ghy nemmermeer bedeckt.
 Sien ick niet voor henen stappen,
Bhemer-vorst uw' eigen Voet,
 Die noch Arenden betrappen,
 Noch vertrappen sal, of moet?

Sien ick niet uw' hand geleiden
 't Waerde Britten-lands Juweel,
 Dat de Hope noch doet beiden
 Naer een dubbel Scepter-deel?
 Door-en-door gesifte Zielen,
 Die, in weinigh jaeren-tal,
 Teenen hebt gesien en hielen
 Van het slibberigh geval;

Moete noch de spruyt herbloeyen
 Van uw vroegh-besnoeyt gebied,
 Soo ghy 't Linden-loov hergroeyen
 Nae sijn jaerigh snoeyen siet:
 Weere noch des hemels segen
 Swaerder onweer van uw bloed,
 Soo hy van u Son en regen
 Onder dese bladers doet.

Maer, Getrouwe Leeuwen-hoeders,
 Spangiens uyterste gevaer,
 Oud' en Jonger *Nassau*-broeders,
 Onverwinnelicke Paer,

O twee van de wonderheden
 Die de wereld in haer fiet,
 Geeft my toe een' vrye reden,
 Dese ganghen past u niet.

Soecken wy u dan t'ontrecken
 't Nutten van dit Somer-pad?
 Neen; maer wenschen u te decken
 Onder een verdiender blad:
 Emmers waer u niet te thoonen
 Halven Hollands yver schier,
 Waer al yeder tack een kroon, en
 Yeder Linden een Laurier.

U alleen, ontbonden Schaepen,
 Joffer-volgers, Haeghsche jeugld,
 Minne-kindern, u te raepen,
 U vermaen' ick dese vreughd.
 Vat de dagen by haer' veeren,
 In haer bloeyen, op haer puyck,
 Eerd'er noch vier vijftien keeren
 Naeckt haer droevigh ongebruyck.

HERFST.

Dan sal dack en tack staen schreyen
 Met een' vochten Herfsten-traen,
 Dan sal stof in slijck verkleyen,
 Dan sal dauw in mist vergaen,
 Dan sal yeder blaedtjen spreken
 Dat het Linden-rijs ontswaeyt,
 Meiskens, leert den hooghmoed breken,
 Alle schoon-in 't-oogh verwaeyt.

Waer is 't groen dat noyt en dordde
 Onder 't nijpen van den Tijd?
 Soo ick ben staet ghy te worden,
 Onlanghs was ick dat ghy zijt;
 Hier in zijn wy t'ongelijken;
 Dat ick hadde wacht ick weer;
 Maer uw luyster-schoon gaet wijcken
 Buyten hoop van weder-keer.

Schoon.

Schoonheid, plaester van gebreken,
 Oogh-verleidster, schaduw' schim,
 Wordt ghy Boomen vergeleken,
 Oordeelt niet het oordeel slim;
 Soo magh uwe glans beswijcken
 Met der jaeren Winter-keer;
 Linde-tacken te gelijcken
 Waer u t'onverdienden eer:

Laet eens ouderdom doorgroeven
 Dat geladde velle-veld,
 Dat geen' spiegel laet behoeven
 Die sijn' rimpels geeren telt;
 Laet eens dry verbleven stijlen
 Van den eertijds Tanden-trap
 't Bleecke lippen-hol doen quijlen
 Op de kinderlicke pap:

Waer op sult ghy schae-verhaelen
 Nae soo grondeloosen val,
 Waer ist, naer soo diep'en daelen
 Dat u aengenamen sal?
 Zijn 't de silver-haere vlechten
 Daer ghy eindelick op fwilt?
 Neen, sy sullen u verslechten
 Daer ghy noch op stoffen wilt.

Maer, laet Maend en Jaer verouwen,
 Laet verdorren al dat groeyt,
 Laet het lochten-vack verkouwen
 Laet verkorsten al dat vloeyt,
 Noch al pleit ick voor mijn' Linden,
 En haer winter-grauwe rijs,
 Sonder oyt ververwt te vinden
 Schoonder groen in schoonder grijs.

Luft en hoôp van sien en leeren
 Hebben my wel eer geruckt
 Daer men boven alle leeren
 Naer de hooghste hooghden buckt;

WINTER.

Daer den onervaeren reifer
 Bergen liet en wolcken zeit ;
 Daer u, Roomen , van uw' Keiser
 's Werelds maeckfel selver scheidt.

'k Heb die eewigh-witte steilen
 Beid' bekeken en beschrijdt,
 (Feil ick, Liefde help' my deilen
 Onwaerachtigheits verwijt)
 Maer, besneeuwde Linde-kruynen,
 Noch verwacht ick te verstaen,
 Waer in die bevrozen duynen
 Boven uwe waerde staen :

Spitsen sy haer' Hemel hooghte
 Op uw' neder-daligheit,
 Duystert weer haer' altijd drooghte
 Met uw' nemmer-schraeligheit:
 't Schoon van 't Alle staet in 't scheelen,
 Nergens woont het heel in een,
 Die het maecke wilde 't deelen
 Veel in allen, al in geen.

Wat gewenschter erve-looten
 Heeft Sijn' hand u toe-gefont,
 Half-gepresen Linde-pooten
 Daer men t'einde prijsens komt,
 't Zy ick op 's jaers kinder-dagen,
 't Zy ick op sijn' jeughde kracht,
 't Zy ick op sijn' vochte vlaegen,
 't Zy ick op sijn sterven acht !

O ! dien eewigh buyten kommer
 Van ontijdelick verlet
 Onder 't spelen van uw' lommer
 Af te leven waer' geset !
 O ! die eewigh als gevangen
 Binnen dese paelen laegh !
 Wat veranderlick verlangen
 Voerden hem uyt uwen *Haegh* ?

Maer,

Maer, ô Wiege van mijn leven,
Voester, Minn', en Baecker-moer,
Wilt my, Vader-land, vergeven,
Wensch ick buyten 't reden-snoer;
Noch en legh ick soo begraven
In mijn' lekker' lusten niet,
Ick en wistse wel t'ontdraeven
Daer 't my uw' begeerte ried.

Emmers dat ick adem-suyge,
Dat ick vocht en voedsel treck,
Dat ick tongh en leden buyge,
Dat ick lijf en leven streck,
Emmers hoort u 't half bedingen
Deser gaeven vruchten toe,
Emmers hebt ghy half te dwingen
Wat ick ben, en kan, en doe.

Iffer dan of doen, of kunnen,
Of bedencken binnen my,
Houd ick van des Hemels gunnen
Dat uw' gunste waerdigh zy;
Heet my uyt uw' boesem scheyen,
Heet my vluchten met een' wenck,
Moet ick strack in Sout verkeyen
Daer ick maer te rugge denck.

Heb ick eens de krijtte Stranden
Westewaert voor u beseilt,
Heb ick eens der Zuyder-landen
Steilste spitsen af-gepeilt;
Noch die hand om eer te winnen,
Noch die voet om verder gaen,
Noch dat herte, noch die sinnen
Bieden u haer' plichten aen.

't Waer te Wijvelicken forger
Die niet allen Wereld-grond,
Aller menschen medeborger,
Vaderlands gelijk en vond;

Die niet even achten konde
 Of hem Noord of Zuyden sagh,
 Of hem 't Bedde-gaen besonde,
 Of het rijfen van den dagh.

Is doch 't Vaderland te minnen
 Boven al dat min-verleidt;
 Stijght dan hemelwaert, mijn' Sinnen,
 Daer uw' Vader-erve leit:
 Ziele, streckt uw' traege vlercken
 Daer ghy her-gefonden zijt,
 Leert op 't sonder-ende mercken
 Eer uw endelick verslijt':

Leert het stof uw stof bevelen,
 Leert ontstrammen eer ghy loopt,
 Leert u van uw selven stelen,
 Leert genaecken dat ghy hoøpt:
 Maer oock, Heer, om Dijner eeren,
 Eewigh Een, en eenigh Goed,
 Leert haer uyt Dijn' Leere leeren
 Wat sy leeren leeren moet.

Einde des tweeden Boecks.

DERDE BOECK.

ZEDE-PRINTEN

Ende

STEDE-STEMMEN.

THE NEW YORK

LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN

DERDE BOECK.

ZEDE-PRINTEN.

VOORSPRAECK DER SELVE

Aen mijn' Broeder,

D E N H E E R

MAURITS HUYGENS

Secretaris van State.

'k Al hem ernstigh heeten liegen
 Die sich selven wil bedriegen,
 En beschuldigen mijn' Pen
 Daer ick schuldeloos af ben,
 'k Sal geen' Vyanden verdraegen
 Over segge-sucht te klaegen,

Die mijn' herffenen, geroert,
 Door mijn' tanden hebb' gevoert:
 'k Wil geen' vrienden laeten dencken
 Dat ick d'eer hebb' willen krencken
 Die den eenen van Geboort,
 And'ren van Verdienften hoort.
 Goede, die ick heb verheven,
 Quaede, die ick heb gedreven
 Voor de geessel van mijn' mond,
 'k Segh hier, dat ick noyt en vond
 Dien al 't goede kon' beraemen,
 Dien al 't quaede kon' beschaemen
 Dat ick van de Goede segg,
 Dat ick op de Quade legg.
 Deughden heb ick willen paeren,
 Ondeughd heb ick willen ga'eren
 En verhechten in een' klomp,
 Naer my hier de Deughd toe glomp,

P 2

*Tales nequeo
 monstrare, &
 sentio tantum.
 Juven.*

Naer

Naer my daer de ondeughd terghde,
 En haer' open schande verghde;
 Om den Goeden tot het Beeld
 Daer een yeder 't sijn in deelt,
 't Beeld van deughden, 't Beeld van Eeren,
 Soo sijn' liefde te vermeerren
 Dat hy 't, verder van verschill,
 Heel end' al gelijcken will';
 Om den Quaeden haer afgrijfen
 Soo afgrijfselick te * prijsen,
 Dat de quaedste van den hoop
 Voor sijn' eigen schaduw loop'?
 Eerst-geboren van mijn' Vader,
 Die, 't bedaeren soo veel nader
 Als 't van mijne jaeren staet;
 Medgenood ter Tafel gaet,
 Daer het Staetige beraeden
 's Vaderlands gevreesde schaden;
 's Vaderlands gewenschten spoed
 Tegenstaet en spoeden doet;
 BROEDER, deel van dese Ziele,
 Die my niet te deel en viele
 Om Gebroeders naem en eer
 Door den etter van een zeer
 Daer sy noyt de puyft af kenden
 In de lasteringhte wenden,
 En bekruysen oock het wit
 Dat hun in de oogen sit:
 Weest mijn Tuyge by den Goeden,
 Die het niet en wil vermoeden;
 Treedt de Boosen op den teen,
 Die 't my geerne overstreên:
 Doetse van de Lessen hooren
 Die uw' kinderlicke ooren,
 Die de mijn' van teerer Jeughd
 Gaepen leerden na de Deughd;
 Doe de Vaderlicke hoede
 Van sijn' vriendelicke roede,

* Esimer.

Insuper
 Pater optimus
 hec me: Us
 fugerem exem-
 plus variorum
 quaque notan-
 do, HOL

Die

Die nu, van het eerst verlost,
't Ander leven heeft begoft,
Waecten over 't groen bewegen
Dat wy in den boesem kregen,
Met een' rechter tegen-bocht
Waer 't hem slincks genegen docht :
En sy sullen leeren weten
Dat ick niet en heb gegeten.
d'Eerste Boter na de Mem,
Sonder stadigh Sijner stem
Kinder-tuchtelick vermaecken
Boven 't voedsel uyt te smaecken,
En genieten onbedocht
Daer mijn' Ziel op teeren moght :
Tuchtingh van vergulder waerden,
Die sijn' sorgen op vergaerden,
Die sijn' vreesse, die sijn' Min
Stortten in mijn' hollen sin ;
Tuchtingh op de vorm gegoten
Die de Grootste aller grooten
Met Sijn' vinger in de Wolck
Groefde voor sijn eigen volck.

Exod. 13. 13.

Willen sy daer op gedencken
Dat het allereerst beschencken
't Emmer-onbeschoncken vat
Soo doorweickt in 't eerste nat,
Dat het sweeten noch bevroesen
d'Eersten geur kan doen verliezen,
Die, tot dat het sterven gaet,
Door en door de scherven slaet :
Mog'lick sullen sy besluyten,
Allen weder-waen te buyten,
Daer soo vroegh, soo trouw'en hand
Soo voorsichtigh heeft geplant,
Hooren schaedeloose vruchten
Van profijtige genuchten
Aen de tacken, om de bla'en,
In de greppelen te staen.

Sulcke, BROEDER, sulckederv' ick
(Daer op lev' en daer op sterv' ick)
Voor de boose, voor de go'en
Dese vruchten noemen doen.
Wiltse ghy soo helpen noemen,
En den logenaer verdoemen,
Die my geerne schieten sagh
Daer ick noyt op aen en lagh,
'k Sal een heugelick verdraegen
Vinden in de valsche slagen,
En de veilste rust van al
In uw eenigh welgeval.

LEDIGE

L E D I G E L E S E R .

N Och dese dry woorden , tot Voorſpraeck van den neuen naem dien ick dese onder ons nieuwe maniere van Schriften gegeven hebbe. De Griecken , daer van wyse te leen houden , ende onder haer Theophrastus , die de sijne schreef op het 99. Iaer sijns onderdoms , noemdenſe CHARACTERES : mijns bedunckens verre eigentlicker dan de ſuyverſte onder de Romeinen , dieder NOTATIONES afgemaeckt hebben. Dat ſullen my toeaen alle die gedencken dat onſe eenige Salighmaker de Character van God des Vaders weſen wert genoemd; met ſoo krachtigen beduydinge, dat ſe de geleerſte overſetters in geene Taelen mijner kenniſſe , ſonder omſfraeck , ten rechten hebben weten naer te komen. Signum, Species, Imago, Figura, ende de woorden die de hedendaeghsche Taelen van deſe Latijnsche verſchappen hebben , konnen den Text hier in niet voldoen. Daer moet ſulck' eene gedaente uytgedruckt werden, die tuſſchen haer ſelven ende haeren oorſtrongh als geene kenniſſe van onderſcheid en laete ; oock min dan men tuſſchen den geſneden ende den gedruckten Segel gewaer word. Dien volgende, hoewel wy het in andere als Gods eigenſchappen dus nauw niet en behoeven te ſoecken, om nochtans te thoonen dat mijn voornemen geweest is de waerheit ten deunſten te genaken, hebbe ick my oock in deſen aen de Druckſels gehouden : ende wetende dat menſchen handen (die geene twee dingen malkanderen volkomentlick konnen doen gelijcken) geene min beriffelicke gelijckeniſſen en konnen voortbrengen, dan daer is tuſſchen de vorm ende 't gevormde, tuſſchen de letter ende 't gedruckte , tuſſchen de Plaet ende 't geprintte , hebbe my ſoo langh metten naem van PRINTEN (daer by mogelick de Italianen haer woord Empronte ſouden mogen vergelijcken) voor de Griekſche Characteres willen genoegen, tot dat my mijne Vrienden t'ſamen den miſſlagh ende de beteringh ſullen aenwijſen willen , ende my in de voordere mijne feilen met ſoo oprechten ſuchteloofen gemoed bejegenen , als ick verklaere in allen deſen te werck geleght te hebben.

Autor. ad
Herrn.

E E N K O N I N G H.

HY is een' Menichte besloten in een' Kroon,
 Een yeders Opper-knecht; een slave sonder loon;
 Het hooge dack van 't Rijk dat al den hagel uyt staet;
 Het groote Reken-boeck van al dat in en uyt gaet;
 Een Penningh van 't metael daer wy af zijn gemaect;
 Maer op de reken-ry der duysenden geraect;
 Een Vry-heer in de boey; een eewige gevangen;
 Een bidder met gebied; een slot-rijm van gesangen;
 Een Blixem die door 't stael van allen weer-stand breeckt;
 En al dat toegeeft, spaert; een' wolck die Donder spreekt;
 Een' Son die noch gelijk, noch duyfteringh kan lijden,
 Of onweer volgt'er op en warrelwind van tijden;
 Een noodigh onder-God; een stadigh man te roer:
 Een doel van ondancs pijl, en achterklappers roer;
 Een aller voorspoeds eer en schades schande draeger;
 Een uytgemaecte Man; een schepsel van sijn' laeger'.

's Volcks will is dat sijn will voor aller willen will',

Sijn will is yeders wet, sijn' wet is yeders will;

*Cum tot popu-
 lus sipatus
 eas, in tot po-
 pulis vix una
 fides. Sen.*

Sijn adem stickt in 't nauw van liefelicke liegers,

Van treffelick geboeft, en heer-licke bedriegers;

Die waeyen waerheits locht sorghvuldigh van sijn oor:

Is 't dat Sy onversiens door haer' besettingh boor',

Sy breecken haer geweld, en door de kromme fluyten

Van hunn' vergieringen ontwringen hem haer stuyten.

De vriendschap kent hy niet; dat's wedergaden vreugd;

Dier heeft hy binnengeen; en buyten is't geen' deughd,

Maer eigen baets bejagh; de Vorsten zijn geen' vrinden

Dan om versekertheit in veel verbonds te vinden;

Soo is de vreesse meest de Kopp'lers van sijn' trouw,

En, schrickt hy voor den Oom, hy maect de Nicht sijn' Vrouw:

Dan is sijn voordel min dan van de minste slaeven,

Hy haelt de Meer op stal en heeftse niet sien draeven.

Sijn' vrienden zijn hem vreemd tot in den hooghten nood,

Dan raect hun's Vaderlands bederven in sijn' dood':

Soo langh hem langh geluck de deughd doet wareloofen

Vermengen sy haer Eer niet geerne met de boofen,

Veel

Veel liever storten sy haer' traenen in den stroom
Daer tegen all' haer' kracht onkrachtigh is en loom.

Sijn' dagen zijn niet sijn'; de daghraed en de sorgen
Bekruypen hem gelijk; van Avond af tot Morgen
Geniet hy nauw de rust die vaeck ontfelen kan;
Soo langh hy niet en leeft, leeft hy sijn eigen man;
Sijn' siekten seggen hem dat groote bloemen welcken;
Dat doet hem zitteren voor't schuymen van de kelcken,
Voor't dagelicks gerecht, al diende't hem sijn Soon,
Die mog'lick staende voets kan reicken in de Kroon.
Vergulde distelen, wie kan men uw verblijden
Door soo veel Aloës bedachtelick benijden?
Wie wensche na de hooghd daer't soo gestadigh waeyt,
Daer't soo dier slapen is en't hoofd soo goe' koop draeyt?

Οὐχὴν οὐκ
τύχον εὐδαι-
μονίας ἐν
ὁπρ. Stob.

*καρὸν. Stob. ex Eurip. Alcm. Hæc magna magnis sunt malis
obnoxia! Τὸ δ' ἴσχαλον δὲ τὸ το θαυμαστὸν βεβλοῖς τοι γαρνῖς, ἐχ-
δύεις ἀνδρῶν πένον. Idem ex ejusd. Peli. Exlex potestas ista, | quam vulgò stupent, Nil aliud est quam splendida infelicitas.
Ω τοι σάθηναι βουταίς, τί πάλιν ἔχουσιν ἄνδρων; Id ex Menand.*

Φεῖ, φεῖ, τοῖ
μυῖα καὶ μυῖα-
λα, τί πάλιν

E E N B E D E L A E R.

HY is een Aerdsh *Planeet; een' Schildpad sonder dack,
Hoewel t'huys, waer hy gaet; een' horen-loofse slack,
Die sonder sout versmelt; Mensch, menschelickst van allen,
Mensch totte menschelickheit van d'eersten Mensch hervallen;
Een na-neef van den Krijgh; een' spruyt van Overdaed;
Een Monick sonder kap; een pachter van de straet;
Een' logge-leger-luys, een' inbreuck van de werck-keur;
Een' schaduw van het Hof; een stoep-stijl vande Kerck-deur;
Een karmen om den kost; een suchter van gewoont;
't Verwijt der Christenen daer om-ontrent hy woont;
Het naeckte lidt des lijfs daer af wy leden heeten;
De wey van't ongediert; het broey-bos van de neten;
Het uyerste gepoogh van 's Werelds ongeval;
Een niemands bloedverwand; een opgeschopte bal,
Dien elcke een' ander' sendt, en allesins moet stuyten;
Een rogge kruymelkorf; een Thresorier van duyten.

* Dwaelfter.

Sijn' maegh sit op sijn' tongh, en maectse bedel-rap;
Brengh sy geen' klei ten dijck, dan spreek hy met een schrap,
Dan maent hy met een stomp, dan slaet hy met twee krucken,
En doet medoogtheit den neck ter borse bucken.

Quia egens re-
liktus est mis-
era, ignoratur
patiens. Te-
rent.

Q

Sijn

Sijn uyterst toeverlaet is kinder-keel-getier,
 Den ooren die wat lust een' Sackpijp of een' Lier;
 Daer brengt hy d'oude Luyt van Orpheus mé ter schanden,
 Daer dwinght hy Leewen mé, en vanghtse met sijn' handen,
 Die luy'ren op't gemack; en, gingh de dagh-rent vast,
 Soo lief leegh Bedelaer, als ambachtsman tegast.

Een Schouteth is sijn' dood, een Lijckhuys is sijn leve'n;
 Hy loont sijn' geveren met meer dan hy kan geven;
 Den Hemel voor een' dronck is hoogen Interest;
 Hy leeft van dagh tot dagh; hy sorgt voor 't winter-nest,
 Als 't sneew geregent heeft; dan sweert hy by de korven
 Die 't Spuy begrommelen met kruymel-mul van torven;
 Hy koelt sich daer men sweet, hy warmt sich daer men beeft,
 Meest beide kommer-loos; dat's dobbel wel geleeft;
 Hy vindt sich in 't geniet van decksel en van kleeren;
 Valt 't een of 't ander schaers, hy deelt weer met de Heeren.

*Non tamen
 hoc tantis est,
 pauper ut esse
 velit. Ovid.*

Wat heeft de rijcke meer voor lange voor-sorghs pijn?
 Niet veel. Enevenwel, GOD H E L P S E die het zijn.

E E N R Y C K E V R Y S T E R.

S Y is een' Kermis Gans, die menigh' Boer ontflipt;
 Een' korfsiele Goddin, die 't meerendeel belipt.

*Nullam in-
 venies qua
 parcat aman-
 ti. Juven.*

Van haere Priesteren; een been van duzend rekels;
 Soo menig' jongen bill' een bolsterbed van hekels;
 Een gulde pijl van 't kind dat Venus Moeder heet;
 Een sonderlingh gediert, dat Amber-droppen sweet,
 En Roosewater pist; een' duyv voor alle tillen.
 Sy kan al wat sy wil, behalven yet te willen;
 Sy is een' Vrijer-wan; een schuym-spaen van de Jeughd;
 Sy quelt sich in den keur, en 't is haer' meeste vreughd;
 Sy kan van duzend een den Maskers-lap ontbeeren;
 Elck Vrijer, is een Mol, en 't vleesch geldt na de veeren;
 Haer' sproete-plecken zijn onzichtbaer, of van goud;
 Tijd, die de vellen ploeght, en maeckt haer nemmer oud;
 Men vrijdtse by Gefant; haer by-zijn is te derven,
 Vermits haer' schildery, de Grondkaert van haer' erven;
 Hoe haer' bors grooter gaet, hoe Sy meer Maeghdoms heeft;
 Die erger dencken derft verdient niet dat hy leeft.

Sy is het Venus-beeld der Parisen van heden,
 Daer Juno noch om licht, waer' Pallas maer te vreden
 Haer ooge spreeket Schiedams; sijn uytgestraelde geest
 Betoovt Menschen-vlees, maer beesten onnae meest;
 Haer waepen is een' Koey in klaverveld ter weiden,
 Die overgeten schijnt, en van de melck wil scheiden;
 Den helm is d'opperhuyv van Landvrouws Koren-tas,
 Een' stock-bors in de Kroon geswollen van 't gewas,
 Het loofwerck om end om zijn lekkere papieren,
 En liever parkement, daer segelen aen swieren;
 Haer' Boomen van geslacht Boomgaerden sonder end;
 Dar's van het oudste Eêl, of Eva is ont kent;
 Al is sy klad-papier, sy heeft vergulde kanten,
 En die de hand mishaeft die kustse door de wanten.

Sy haect na trouwens nacht, en vreesst hem bet en bet;
 ' De Bruyd en 't Vrijster-rijck gaen t'eener uer te bed: (ten. 1 Imperat
 Dus valt haer 't Ja-woord hard, en 't Neen niet min ² om 't wach- *ergo Viro, sed*
 Daer's onraed voor haer' Deur, men trommelter by nachten; *mon hac re-*
 Haer' bell is afgeluydt, de klepel roept genaë *gna relinquit.*
 Van soo veel geesselinghs, de Dorpel, Mannen stae, *Juven.*
 Mijn rug-been gaet te plett; haer' stoelen-sporten schreewen *2 Ardeat*
 Van onverduldigheid als hongerige spreewen; *ipsa licet, tor-*
 D'een heetse Roos of Ster, en d'ander Son of Maen, *mentis gaudet*
 Maer meeste van gevoel, WANNEER VAN WAER-RAECK-AEN. *Amazius.*
Juven.

E E N G O E D P R E D I K A N T .

HY is een Maeckelaer in ongefiene waeren,
 Die oore noyt en hoord', in 't herte noyt en waeren;
 Een Kock van Hemel-kost; een koren Wereld-Sout;
 Een Christelick Levijt; een' hand-geleid' in 't woud;
 Een' Trommel van genaed; een Afgesant van boven;
 Een wachter op de poort; een stoot-steen in de Hoven;
 Een' schaeve van de ziel; een' geessel van de sond;
 Een Segger met gefagh; een Visscher met den mond;
 Een Tafel-waerd in 't Kruys; een' Fackel uyt de wolcken;
 Een Engel in gebcent; een Voor-hoofd aller Tolcken;
 Een wecker daer men ronckt; een scheider daer men schermt;
 Een dreiger daer men licht; een trooster daer men kermt.

1 Cor. 2. 9.

Matth. 5. 13.

Matth. 4. 19.

De bloemen van zijn' tael zijn waarheits bloote leden ;
 Rom. 9. 19, 20. Zijn groote Meesters wil is 't slot van all' zijn' reden ;
 Onraed van woorden-keur beswaert zijn' uytspreeck niet ;
 Exod. 4. 12. Wel-spreken is 't bestel van Die hem spreken hiet ,
 En altijd spreekt hy wel die boden-brood komt haelen :
 Maer geerne laecken wy de laeckers onser quaelen ;
 Die stormen staet hy uyt , en menigh' bitsen tand ,
 Een menigh' schudde-muts van menigh onverstand.
 't Verleckerend vol-op van troetelende leugen ,
 Van blinde vrienden-gunst , en kan hem niet verheugen ;
 Geleertheit rekt hy onnooselheit van geest ;
 Gods-dienstigheid , 't verschil des menschen van de beest ,
 Niet redens gaev' alleen. Zijn' boecken zijn de bladen
 Psal. 119. 105. Van 't dubbele Verbond ; de fackel sijner paden
 Ontsteeckt hy aen dat licht , dien troostelicken brand
 Begaeft , beroert , beleidt , zijn' tongh , zijn hert , zijn' hand ;
 1 Pet. 2. 1. Het veinsen waer' hem konst ; het recht gaen heet hy loosheit ;
 1 Cor. 1. 20. De Werelds wijsheit , jock ; haer' schoonste deughden boosheit ,
 Haer' soetste reucken , roock ; haer' dierste peerlen snot ;
 En alle vreughd verdriet van elders als van God.

Gedwongen ootmoeds pracht is in hem niet te lesen ;
 Zijn oogh is nederigh , zijn' Ziel gelijckt zijn wesen ,
 Dat deftigheid bedaert soo verr beleeftheit lijdt ;
 Hy kan door fronsen sien , en lacchen t' sijner tijd ;
 Zijn' kercken zijn soo veel als huysen van ellende ;
 Daer oeffent hy 't bewijs van 't saligh sonder-ende ,
 Daer deelt hy mannelick in yeder eens verdriet ,
 En plaestert grouwel-loos de grouw'len die hy siet.

Bekommeringh van Staet , wat Princen doen en laeten ,
 Bekeurt zijn' lusten niet ; de tijdingh van de straeten
 Ontmoet hem overhoeds ; hy guntse niet een oor ;
 Gods lasteringh alleen ontgrendelt zijn gehoor ;
 En daer hy 't los beleid der Koningen siet hellen
 Tot Godsdiensts ondergangh en waarheits achterstellen ,
 Daer roept hy brand , verraed , en , Vorsten , belght u niet ,
 Act. 4. 19. Ick buyge voor een' Wet van Hooger hands gebied.
 en 5. 29. Geschillen , 't wilde vyer van al te heete herten ,
 Tit. 3. 8, 9, 10. Ontloopt hy ruggelingh : men moet hem jaeren terten
 Tim. 6. 2, 4.

Om een uer woorden-strijds; de waerheit met de vré
 Verhecht hy echtelick, gelijk sijn Meester dé;
 Komt d'een' van d'ander' hand noodfakelick te scheiden,
 Hy vat de voorste vast, en koppelt weder beiden
 Met losse knopen toe, daer koele middelmaet
 Met staede weer den strick van d'oude trouw om slaet.
 Groot Herder Israëls, laet Dijn' verkoren kudde
 De Vruchten Dijns verbonds van sulcke tacken schudden;
 Sendt knechten in den Oogst van des' en beter' stof,
 Ons wel-zijn hanghter aen, en sijns naems eigen lof.

E E N G E S A N T.

HY is een eerlick spie; een buytens-baet-besorger;
 Een hier, een allesinsgevaerlick medeborger;
 Eens Vorstens langhsten Arm; een ongeroepen gast,
 Die nochtans noodelick aen 't hooger ende past;
 Een staende licht, een balck, een waterloop verkregen
 Op tuyn, op muer, op grond van verr of naest gelegen;
 Een oogh op 't sien gehuert, en daerom soo verhooght,
 Op 't sluymeren gelaect, op 't slaepen noyt gedooght;
 Een sprekend Tafereel van die hem heeft gesonden,
 En weder t'eeners sprongh ontlijft, ontlast, ontbonden;
 Een heiligh buytens lands, aensienlick om den rock;
 Een meest vergeten t'huys of half verschimmelt block;
 Den vreemden meer als mensch, den sijnen meest geraemte;
 Een Bode sonder bus; een Taelman sonder schaemte;
 Een Schildwacht buytens wals; een Klapperman by daegh;
 Een ballingh die sijn honck lieft weder noyt en saegh;
 Een Koningh by der maend; een vol-op Herbergh-houder
 Daer 's Koninghs bors' uyt hanght, een algemeene schouder
 Van aldat Landsman heet; een machtigh Advocaet,
 Die van kort recht te doen of van vergelden praet;
 Een schadelick geweer daer Princen mede steken;
 Min schadelick nochtans dewijl sy 't laeten wreken,
 En yeder een te huys den Bril verdraegen moet,
 Dien hy sijn' weder-buer ten spijte draegen doet.

* * * *

E E N G E M E E N S O L D A E T.

1 Hoc ipsum,
M'item pro-
fiteri, est ma-
lorum Lernam
confiteri.
Erasm.

Exod. 32.

2 Οὐτε γὰρ
ἐστις ἐδὲ εἰς
ἐν δὲ σὺν
τῷ αὐτῷ ἰσὺ
βλάσῃ ὑγι-
ναι φιλίας.
Οὐτε γὰρ πᾶ-
σι τοῖν ἑξῆς
ἀνδρ. κ. κ. κ.
Stob. ex Phi-
lem. Sic.

Si circumspi-
cias, nemo est
Medicorum
omnium recte
valere amicos
qui cupiat
suos, Nec Mi-
les urbis placi-
dum qui exo-
pet statum.

3 Periculi
quam mora
patientior est;
ingrata sunt
quae tuta ex
temeritate ve-
nit illi spes.
Tacit.

Τίς δ' ἐγὼ
δυνατὺς μὲν
εἶπαι, ὁ δὲ ἰδ-
εῖν, ὅς ἐστι
καὶ τὸ ἐν ἑ-
στῇ ἀπο-
διδόντι.
Stob. ex An-
tiph.

Amice qui non
mortuus sit pe-
culum Miles, qui vita causa se auctorat neci?

4 Venale siue manus: ibi fas ubi maxima merces. Lucan.

5 Στρατεία δ' ἐδιδίματ' ἀνδραγαθὸν ζῆλον, ἐπ' αὐτῇ δ' ἔκλειπται.

HY is een' ijs're sport in 't heck van 't Vaderland;
Een prediker op 't mes: een Raedsheer met de hand;
Een roover met verlos; een ongelaeckt ontschaecker;
Een vreeslick Ambachts-man, een Weesen Weduwmaecker;
Een eigenaer van al dat's vyands eigen is;
Een Landsman die niet vreughd van vré te dreigen is;
Een' rest van Moses rot; die noch den dans besint heeft
Rondom der beesten huyd die Israël verblind heeft;
Een' duyve binnens koys, een Duyvel buyten band;
Een vlegel op den Boer; een' Zeissem op sijn land.

Sijn' vingers zijn het rijs van 's Hemels hardste roeyen;

² Hy hongert na den dagh daer hunger uyt moet groeyen;

³ Hy wenscht om veegh te zijn; sterft daer men niet en sterft,

Verlegen met het gen' een yeder noodste derft;

Is 't vloecken Christelick, hy oeffent het met eeren;

VERGEV' ONS ONSE SCHULD, dat kan hy bidden leeren;

ALS WY ONS' SCHULDENAERS, dat wilder langhsaem uyt;

Sijn heele VADER-ONS versuymden hy om buyt;

Sijn' averechtse kortse verhitt van 't Aderlaeten;

De goe, de quade saeck van Koningen, van Staeten,

⁴ Beproeft hy by de Sold; de best' betaeler wint;

De ballast sijns gevolghs zijn, Knapfack, Vrouw en kind;

⁵ Daer vecht hy vrolick voor; en wel hun, valt hy boven;

Hunn' maegen fullen 't sich dry dagen langh beloven,

Vier zijn sy bedelvry; en wee hun, tuymelt hy;

Met een gewinnen sy den Aelmoeskorf op zy,

Dien doode Jans verdienst van allen minst doet swelllen.

Noch wenschen sy maer half dat hy het moght vertellen,

Verlegen met een stomp, verrijckt van 't derde been:

Verr' ongerieflicker een mancke man als geen;

Dat Graf-schrift schencken hem de naeste van sijn' maegen,

En dat's de rotte vrucht van bloed om goed te wagen.

Eer is sijn voeder niet; verdient hy het geluyd

Van wel doen en wel staen, dat's d'Overste sijn buyt.

Dat

βίον. Οὐ μὲν γὰρ ἐξ ὧν οὐκ ἔστιν ὁ σὸς τοῦ εἶναι. Stob. ex Men. Nullam
feri opulentiā Militia. Vita dulciatur in diem, studiique steri-
lissima est experientia.

Dat rocken-hoofst verswelght wat menigh dufend spinnen ;
 Sijn toefien is verdienst ; sijn rockenen is winnen ;
 Hoe hiet de Roomfche Jeughd , Carthagos val en vel ?
 De Schrijvers weten 't niet ; 't was Scipios beftel ;
 Die 't ftuck bekrabbelden , vergingen voor een ander ;
 Heel Macedonien heet heden Alexander.
 Gaet loten in de kans van dufenden om een ,
 Gaet worden niet om yet , en van geringh tot geen .

Noch hooger , Christenen , ghy gaet de uer ontmoeten
 Den langen oogenblick , die een voor all' fal boeten ;
 Mijn' forge volghden u veel traeger dan fy doet ,
 Waer' yeder Leew in 't veld een heiligh in 't gemoed :
 Maer een' belaste Ziel met boos-beleefde dagen ,
 Een eewigh onberouw den Rechter op te draegen !
 Wee , ftaele moeden , wee . 't Is kostelick gevaer
 Daer van het , Wel hem , komt , die noyt geweest en waer' .

E E N O N W E T E N D M E D I C Y N .

HY is een onder-Beul ; een Buffel met een' Rinck ;
 Een vuyft in 't sweerigh ooggh ; een Oorband op een' klinck ;
 Een' Vroedvrouw met een' baerd ; een' konftigh Menschen-
 moorder ;

Een' dobb'le Kerckhof-ploeggh ; een Boeren-borfen-boorder ;
 Een Raetfeer met een' P. voor 't midden , of voor aen ;
 Een' onbetroubaer' brugh daer elck wil over gaen
 En vallen in de gracht daer door hy moghte treden ;
 Een' Zeiffem van de Dood ; een Bessem van de Steden :
 Een onbegrijp'lick vat , dat min begrijpt dan 't geeft ;
 Een mild-mond van een' man , die geeft en niet en heeft .

Soo haest hem 't knevel-spits komt luyfteren in d'ooren
 Dat Leidens laffes sijn langh bewandelt hooren
 Niet langer waerd en is , die nu den waerden trap
 Soo waerdigh heeft berreên van 't hooge Meester-fchap ,
 Met wordt hem 't School te bangh , met berft hy uyt sijn' mueren ,
 Als waer hy nu de Mensch die Menschen fouw doen dueren
 Van d'een' in d'ander' eew , en kroppen 't Aerdrijck op ;
 't Waer vry wat sonderlinghs , vermoght hy 't sonder fchop ;
 Maer ,

*Tarum dolli
& satis seduli
officiosi-
me multos oc-
cidunt. Sen.*

Maer, Koster, haelt hem in met karren vol vereeringh,
Hy brenghet u't woecker-loon van wagenen vol neeringh.

Dien handel vanght hy aen met opset van gewin;
Hoe raeck aen't grabbelen, dat kost hem geen versin;
Een' Tandsucht onverhoeds van uyt haer' plaets bewogen,
Soo konsteloos geheelt als gonstelick belogen,
Slaet sloten voor hem op daer grijs' ervarentheit
Geen grijpen, geen besien, geen dencken naer en heit.
Dat kan het lekker nieuw, en vreemdighheids verkleeden.
De spijs en is maer een, niet meer en is't bereeden;

*1 In hac ar-
tium schola e-
venit ut uni-
cuique Medi-
cum se professo
statim creda-
tur, quum sit
periculum in
nullo mendacio
majus. Piin.*

*2 Quae corpo-
re sano advo-
eat Archige-
nem. Juven.*

Maer nieuwe Schotelen ontfteken' nieuw' begeert,
En onder Heiligen zijn d'oude minst geëert.

Die malle menschen buy beleidt hem by der ooren
(Daer is hy vattelickst) tot door de ronde dooren
Daer wiel en paërd door gaet, de ruyme trappen op,
Daer wilde weelde woont: ² Daer light een' siecke pop

Gewentelt in 't fluweel van over-zeelche dekens;
Hoe is u, schoon' Mevrouw? My lust te weinigh spreken.
Beswaert u duyfelingh? My dunckt de kamer sackt.
Met herfsen-knagingen? Als werdense gehackt.

Hoe doet de maegh haer werck? Foey! lieve, swijght van
eten.

Wat doet het onder-lijf? Ick heb het schier vergeten,
Soo langh vergeet het mijns. Geen' nepen in de Zy?
By poofen onversiens, met rommelingh daer by.

*3 Οἷα ἦ τι-
νὸν σὶ τὰ ἐν
ἀνθρώπῳ
καὶ τὰ δὲ ἐν
καρδίᾳ αὐτοῦ,
Προφάντες
αὐτοῦ. Stob.
ex Mimn.
Sic fabulatur
natio meden-
tium, Quale-
via magni,
gravia plus a-
quo asumat,
Laudat paran-
da.*

Met oorlof, reickt den Arm: ³ hem, hem, daer is onsteltheit,
Festinat languide. Maer dat u meest gequelt heit,

Is flatuosus est vapor ventriculi,

Die stopt in cerebro *spirituum meatus,*

Et hos circumagit vi proprii conatus,

Daer komt *vertigo* van, die dan *sympathicè*

Superiora roert & *ima* satis mè.

Maer *quàm est providi* in tijds te *vigileren!*

Tollamus itaque de causam deser seeren,

Soo volghet *effectus* nae. Maeckt mannen-moed, Mevrouw,
't Waer' onvermeesterlick dat my vermeest'ren souw;

Met dese regelen besweer ick uw' gefontheit;

Walght voor het swelgen niet, dat bitterst in den mond leidt

Werckt

Werckt werckelickst om 't hert; noch geeft mijn *Recipe*
 Verr minder *nauseam* dan emmer yemands dé;
 Sy weten 't all' niet all: betrouwt u negen dagen
 't Beleiden van mijn' hand, den thienden sult ghy vraegen,
 Hoe magh 't den mensche gaen die sonder honger eet,
 Die, waer sijn' Milte light, en waer sijn' Longer, weet.

De thiende dagh is om; de siecke heeft onbeten:
 Dat heeft sy langh gekost, maer derft het nu eerst weten.
 En, Borgeren, siet toe, met desen kinder-slagh
 Wordt menigh krancke veegh, die beter buyten lagh
 Versloft, verwaerdeloost, in ongeleerde handen,
 Dan onder 't scherp Latijn van meesterlicke tanden.

Ervaeren, seght men my, is Dochter van den tijd,
 En langhsaem aangewas is menschelick verwijt,
 In 't vallen leert men gaen, al stamelende spreken,
 En die sich 't glas geneert moet somtijds ruyten breken:

Ick heb geen wederleggh: Doch heilig' Hencker dan,
 Die op een' appeltjen, die op een' stroyen man
 Den ongewissen arm ten sweerde leert bestieren,
 En kostelicker vleesch aen minder-koop quartieren:
 Maer menschen-moordery te leeren in haer bloed,
 God troost' hem hier die 't lijdt, hier naemaels die het doet.

Medicina effi-
cacissimus
praeput ma-
gister, usus,
Plin.

E E N W A E R D.

HY is een Opper-kock die 't schortekleed ontgroeyt is,
 Die in de schouw gekipt, en aen den haerd gebroeyt is;
 Een vriend van alle man die met hem eten wil,
 Van Koop, van Wellekom, van Vrede, van Geschil,
 Daer slempt op sluyten kan; een Vincker uyt sijn' Stoeppen,
 Die met een' Rhijnsche Pijp sijn wildbraed weet te roepen;
 Een vrolick man om geld, al had hy suchdens sin;
 Half Meester van sijn Huys, al woont hy'r midden in.

Non hospes ab
HOSPITE
intus. Ovid.

Sijn Huysgesin is vlot; in weinig' uren vloeyt het,
 In weinig' ebt het uyt; op Kermis-weken bloeyt het.
 Ter Kercken is sijn bé, Verleent my eters, Heer,
 Mijn dagelicksche Brood verrott van 't vochtigh weer:
 Des Biddaghs bidt hy, Heer, geeft weinig' sulcke dagen,
 Mijn' Keucken-meid en kan de koelte niet verdraegen,

R

En,

En, staen mijn' Jongens leegh, mijn' Borse wordt het oock;
Hoe licht is mijn verfoeck die niet en eisch als roock!

Voerluyden queect hy aen voor afgerichte Enden;
Die doen hem 't vreemde Wild tot in sijn' fuyck belenden;
't Geraeckter's Avonds in, en mog'lick's Mergens uyt;
Maer selden sonder schrab in 't vetste van de huyd.

Gebreeckter aen 't gebraed, valt op den Visch te seggen,
Hy weet der gasten gal wat tijdingshs voor te leggen
Dat taey om kauwen is: hy heeft Zegels af,
Wat nu een' Actie geeft, hoe veel sy gist'ren gaf;
Hoe 't Holland buyten gaet by Witt' en Mooremannen;
Hoe 't Christenen betaemt aen Mahomet te spannen;
1623. Hoe 't Bhemen tegen stroomt, hoe 't Oostenrijk geluckt;
Hoe 't beide lucken sal; waer Gabor henen ruckt;
Hoe Duytsland had gedaenst als Engeland gefluytt had;
Hoe Spagnen noyt en weeck daer 't midden in den buyt sat;
Hoe 't meent, hoe 't niet en meent, in seven jaer, in twee,
Sijn' dieren Maeghdom op te veilen over Zee;
Hoe 't Roomen raeckt of niet; hoe 't Ratten kruyd daer dier is,
En 't een ver Cardinaelt eer 't andere te vyer is;
Hoe 't Fransche Rijck sijn woord sijn' kind'ren houden sal;
Hoe Embden gast-vry raeckt; Hoe MAURITS 't ongeval
Van menig' blinde laegh geluckigh is ontkomen;
Maer onlancks byder hand den Moordenaer ontnomen,
En weer geboren is: Hoe dat hy dooreen' Bril,
Die met hem slapen gact, kan oogen waer hy wil;
Hoe 's Christenrijcks gevaer sijn' dagen van sijn' nachten
De helpt ontleenen doet; hoe 't Christenrijk sijn' machten,
Die alles voor haer sien gevloten of gevelt,
Siet stuyten tegen 't stut van sijn beknopt geweld.

Al waer 't een Almanach, hy mocht niet wijder weiden:
,, Maer waer belendt sijn praet? Mijn Heeren, eer wy scheiden
,, De voorspoed van den Vorst daer 't Land soo veel aen leit,
,, Heel Schelm of halve Geus die eens daer tegen seit.

Leest langh, leeft, groote Vorst, soo langh 't uw vyand knagen,
Uw' vrienden troosten magh, wordt nemmermeer verslagen
Die 't nemmermeer en waert; mijn' Ziele stemt'er toe,
En keurt uw' laetsten dagh der Landen eerste Roe;

Dan.

Dan emmersuyt een' kelck die Koeyen kon' verschricken
 En is noch vrienden vré, noch vyands val te licken,
 „Of Duytsland waer' geberght. Maer 't hert spreeckt in den wijr,
 „Soo wensch ick drinckende den Princen wel te zijn.
 Wat vindt de Helgeweers om t'onfent in te breken!
 Wenscht nuchteren die wenscht; en, heeft het noyt gebleken,
 Doet blijcken hoe gh'y wenscht daer 't blijckens nood belast;
 De Princen eischen meer; men dientse niet te gast:
 Gesondheit wordt den Mensch, maer uyt geen kan.geschoncken;
 Geluck of ongeval wordt toe noch af gedroncken:
 Geneest een siecke Vorst daer yemand droncken-doodt
 Op sijn' gesondheit light in 't bedd, of in de goot?

Wie fulcke Texten preeckt, en matigheit van leven
 In onbewijnde vreughd, betaelt de Waerd met schreven.
 Klaeght dese dat de greep te diep gaet in sijn' Tes:
 Hy antwoordt stommelingh, Dat's voor uw' drooge les.

Geloof en kent hy niet, oft emmers geeft het selden;
 De Liefde toont hy meest aen wie daer meest derft gelden;
 De Hope houdt hem op, en siet hy maer een' kist
 En vreesf sy gaet voor-by, de Hoôp seght, t'uwent ist.

Sijn' Oest-maend spelt met er, sookans' op Oester sluyten;
 Castagnen sluyten oock, hoewel sy 't rijm doen stuyten:
 Of eenigh niewelingh dat dichten niet en kost,
 Hy leert hem 't Referein om eenen Avond Most.

Hoe hooger ouderdom, hoe hooger blos hem aen groeyt;
 Tot dat hy stervende gelijk een grammen Haen gloeyt.
 Gesteeften gaert hy veel, al erstme'r weinigh af;
 Robijnen voert hy meest met Neus en al in 't graf;
 Daer spreeckt hy door sijn' sarck: *Die liever Waerd als Gast was,*
Die voorspoet rekende hoe meer mijn huys belast was,
Groot schrijver, kleine Klerck, verwacht hier 's Rechters dagh,
Geboren in 't geschrei, gestorven in 't gelagh.

E E N C O M E D I A N T .

HY is een alle-man, altijd en aller wegen, (gen;
 Waer't hem den honger maeckt; een Bed'ler met een' de-
 Een Papegay om Go'; een laccher van gebreck;
 Een Meerkat in een' Mensch; een meesterlicke Geck;

Een' Schildery die spreekt ; een spooch van weinigh' ueren ;
 Een' levendige **PRINT** van 's Werelds kort verdueren ;
 Een *Hypocrijt* om 't jock ; een' schaduw die men tast ;
 Een drolligh Aristip, dien alle kleedingh past.

Hy is dat yeder een behoort te kunnen wesen :
 Veranderingh van staet verandert maer sijn wesen
 Nae 't noodigh wesen moet : geraeckt hy op een' Throon,
 Sijn hert ontstijght hem niet nae 't stijgen van de Kroon ;
 Vervalt hy van soo hoogh tot op het bedel-bidden,
 't Gelaet past op 't geluck, 't hert drijft in 't gulde midden,
 En onder 't mommen-hoofd steeckt noch de selve man
 Die op en neder gaen, en niet bewegen, kan.

De Wereld is 't thooneel daer op de Menschen mommen ;
 Veel staen op spreken's rol, veel' dienender voor stommen ;
 Veel' draeven, veel' staen stil, veel' daelen, veel' gaen op,
 Veel' sweeren om gewin, veel' scheppen 't met de schop ;

* Δεί δὲ τι-
 χαίρειν ἢ
 λυπεῖσθαι,
 θανάτου γὰρ
 ἴσους καὶ μὴ οὐ
 διαφέρει τὸ θάνατον
 ἀπὸ τῆς ἐμμελείας.
 Stob. ex Eurip.

* Geluckigh hy alleen, die krijgen kan en houwen,
 En missen dat hy moet, en maetelicken rouwen,
 En lacchen maetelick in suer of soet gelach,
 En seggen, is 't nu soo, God kent den naesten dagh.

Gaudendum est atque dolendum : Nam natus homo est : noli quae
 licet, Ita lex fuit magna Deorum. Εγὼ δὲ λυπεῖμαι ἢ εὖ
 ἔσθ' ὅσον ἔμ' ἐπὶ τοῖς παρούσιν, ὡς ἢ τῇ λύπῃ φερόν. Τὸ πρὶν μὲν
 τῆρεν ὅτι καὶ βροτῶν ποτείν. Id ex Philem. Sard. Ego ob res
 istas dolco vehementer quidem, sed pra dolore sapere non cesso ta-

men. Hoc est quod me hominem praestat, hoc me sospitat. Οὐ δ' ἐν-
 τὸν ἔσθ' ὅσον ἔμ' ἀναγκαῖον βροτῶν. Id ex Eurip. Quicquid necesse
 est ferre, nec habendum grave est. Quam res plus nimio delectave-
 re secunda, Mutata quatiant. Hor.

E E N A L C H Y M I S T.

HY is een' ruyme sifst, daer 't koren met sijn' aeren,
 De stuyvers met de beurs, 't land met de hoev door vaeren ;
 Hy is de wijse beest die in de boomen pickt,
 En t'elcker hoôpt, het hout is daer mé door gebickt,
 Dat nemmer wesen sal ; Hy is een Molen-draever,
 Die blindlingh loopt en sterft, en sem'len eet voor haver ;
 Een Sneyper by den dagh ; een Jaeger boven wind ;
 Een' inbreuck van de Schrift, die soeckt en niet en vindt ;
 Een reisiger op 't spoor van een vergulde stallicht ;
 Een krijgs-heer voor der Gouw, die eewigh voor de wal light ;
 Een slemper die sijn' maegh in koël en roock verbrast ;
 Die op 't toekomend' leeft, op 't jegenwoordigh vast ;

Een

Een Heervan all, en niet; een Toovenaar in 't wilde;
 Een Deken, soo hy seght, van 't Muntemeesters gilde.
 Zijn wit is Goddelick; op 't Scheppen legt hy toe;
 Om dat hy 't noyt gewint en wordt hy 't nemmer moe;
 En, vond hy dat hy foeckt, hy moght het leeren laecken;
 Na-jaegen spitst begeert, besitt bedompt vermaecken;
 Veel' hebben dat hy jaeght, en eten sich maer sat;
 Maer soo hy 't hebben wil, was 't nemmermeergehad;
 Hoe ongewisser Jaght, hoe dat sy meer gewilt is;
 Maer dese Weiman foeckt, waer, hoe, en of het Wild is;
 Die kennis waer sijn heil; hoe raecken aen den vangh,
 Dat sal sijn' afkomst noch doen smelten van verlangh.

Doch Hope keert noch staegh den vaeck van uyt sijn' oogen,
 En hadd' die klei gevat, en hadd' die kroes gedogen,
 En hadd' die koël gevonckt, en hadd' dat glas geduert,
 Sijn' Maeghden hadden langh een' goude pan geschuert:
 Nu legt de Hoop in 't sand, en heel den hoop in d'assen:
 Wat middel van herdoen met uytgesmolten kassen?
 't Plecht-anker is sijn' tongh; die roert hy in 't gedrangh
 Van Vorsten huys-gefin, en metten dichten dwangh
 Van eeden vol vervloecks door met-bekrosen tuygen
 Helpt staele kofferen van Koningen in duygen:
 Eens lukt die reise wel; ten tweeden schaers, maer oock;
 Genaeckt hy drymael 't Hof, en brenghter niet als roock;
 Men telt hem stuyvers toe met vuyften vol om d'ooren,
 En stooters metten voet; sijn' leerlingen die 't hooren
 Ontstelen sich 't gedruys: T'huys vindt hy man noch maert,
 Noch in de kroesen goud, noch hutspot aen den haerd;
 Sijn' naeckte bed-gemael, sijn hemdeloos gebroedfel
 Zijn selver uytgedraeft om deckfel, dack en voedsel;
 Hy volghet hun op het spoor; in d'assen vindt hy dat;
 Die saeyen sy in 't gaen: ten laetsten brenghet hem 't pad
 In 't achterste vertreck van wanhoops dorregasten;
 Daer 't selden vleesdagh valt, en menighmael half-vasten.
 Soo wordt de hand geklemt die naer de Godheit tracht,
 En beter schepselen om ergere verkracht.

E E N D W E R G H.

HY is een Reus van verr; een Reusen duym van bijds;
 Een poppen Oliphant; een schier heel hoofd vol spijs;
 Een vierendeel persoons; in 't venster yet van aensien;
 Een Duyvels-brood in 't veld, dat yeder een moet aensien,
 En niemand mijnen derft; een' ronde middagh-scha'uw,
 Een' Ziel-doos, volle kort, doch daerom niet te nauw;
 Sulck een man by een' man
 Als een' pint by een' kan,
 Als een' sweep by een' vlegel,
 Als een' kloot by een' kegel,
 Als dit veers
 By een' keers.

E E N A L G E M E E N P O E E T.

*Primum ego me illorum, dederim quibus esse Poëtas,
 Excerptam numero. Hor.*

HY is een kraeckend wiel, dat stadigh maelt en knarft.
 Van al dat in hem leeft zijn d'herffenen 't verwarft,
 De Maegh het onvoorsienst, 't vermoedste Tong en Longer;
 Een Waersegger, van dorst, een Logenaer, van honger,
 Een' aller paerden Sael; een kruyper in der daed,
 Een vlieger soo hy meent; een muffter waer hy gaet;
 Een suffer waer hy sitt: een algereed bedichter
 Van rouw, van vrolickheit; een haestigh woorden-vlichter;
 Een misgeboort van 't School; een wilde Latinist;
 Een windigh wan-geback van Semelen en gift.

Hy niest en hoeft in Rijm, en daer hem staet te kiezen
 Van Rijm of Reden een, 't laetst sal hy liefst verliezen.

Besnijdt hem 't wandelen en eenigheits geniet,
 In 't druckste van den drangh siet hy de menschen niet;

* Hy tuytt sijn dag'liks Dicht in allerhande ooren;
 En wee den haestigen, of die 't onachtsaem hooren,
 Hy ringelts' achter aen, en refereints' in swijm:
 De min doorsichtige, dien 't klappen van den Rijm

* Non hic
 cuiquam par-
 eet amico: Et
 quodcumque
 semel chartis
 ille veris,
 omnes Gestiet
 a furo re-
 deuntis scire
 lacuque, Et
 pueros, &
 anus. Juven.

Voor

Voor alle reden gaet, zijn d'Ezels die hem draegen;
't Ruym-oorighste gediert, daer 't al is in te jaegen
Dat in de kiese klem van d'oore niet en gaet,
Daer wijse wetenschap voor aen ter wachte staet.

Sijn Bybel is de schat der wederschapen dieren;
Daer in gelooft hy 't al, behalven 't koel versieren
Des dubbel-topten Berghs, daer 't water Dichters maeckt;
Want, dat men aen de Konst door druyven-drop geraeckt,
Dat sweert hy by sijn' pen: Maer Midas loon van ooren
Bevindt hy mogelick, doch schrickt 'er van te hooren.
De moeyelicke vreughd van Tantals wan-besit
Gevoelt hy soo vervult, als of hy 't eenigh wit
Des Dichters waer' geweest, en 't heel verhael beschreven
Op 't rijckelick gebreck van sijn verhongerd leven.
Aëtæons hooge kroon gewint hy van sijn Wijf;
Dat's voor sijn Lessenaer te maken van haer lijf;
Doch hy versett den hoon van haer' bedeckte wegen
Meeft met de gulde klucht van Jupiters geregen.

Van d'oudste Wijsen her berekent hy 't geslacht
Van Dichtens diepe Konst, al sitse nu veracht,
En van dien trap gedaelt tot op de jonghste gecken;
Daer is hy 't hooft-stuck van; wien staet het aen te trecken?
Hy is een ongediert in menschelicken schijn,
Dat yeder een bespot, en yeder een wil zijn.

E E N M A T R O O S .

HY is een' Waterkat; een Dansser naer den aerd,
Die drijvende beweeght; een wieg'ling met een' baerd;
Een Mensch-gevallen Visch; een tarter van gevaeren;
Een halv' Æneas Oom, door 't maeghschap van de baeren;
Een Kabeljauws genand, van wegen 't Kabel-gauw;
Een Zeefche Koren-bloem, grauw onder, boven blauw;
Een kaets-bal van de wind; een Hel en Hemel-naecker
Eer't yemand dencken derft; een keurlick kaerten-maecker,
Die op sijn' oogen sweert; een pellegrim om buyt;
Een arger Argos-maet, en opeen schoonder bruyd.

Hy dobbelt tegen 't lot van honderden om tienem,
Alleen om rooven sold tot plas-danck te verdienen;

Eer is zijn oogh-wit niet, tot dat hy thienmael schrap
 Vijf kogels heeft gestuyt, en noch soo menig' schrap.
 Door sulcke distelen, die in het Zee-sop groeyen,
 Beklauwert hy den trap die na de gulde boeyen,
 Gebiedens leck'ren last, het naeste toepad leidt.
 Geklommen door verdienst tot Naeld- en Roers-beleid,
 Verschijnt hem slaepende 't betreckelicke wesen
 Van d'Eere, Deughds gevolg, en seght, Ghy zijt geresen
 Om hooger op te sien: Hy wackert op 't vermaen,
 En laet den droom zijn oogh, maer noyt zijn hert ontgaen.
 Komt's Hemels hooger hand scheeps hooge hooft te vellen,
 Hy heet zijn naeste man, die meeste wonden tellen
 En meeste kusten kan: die 't Zuyden meest besweet
 En 't Noorden heeft betrilt, die waer en waer heen weet
 Van open neder Son. Nu siet hy van die steilen
 Een' vlotte *Republijck* verbonden aen zijn' Zeilen:
 Wie die bestormen derft, bedondert hy in tijds,
 Of, lust hem meer bescheeds, behagelt hem van bijds,
 En kaetst hem Sabels toe, en kittelt hem met Piecken,
 En blaest hem boonen toe die na den blixem riecken.
 In 't heetste van die vlaegh vol tegenwoordigheits,
 Vol redelicken toorns, vol schrickelick bescheits:
 Men sterft hem rondom af, hy kan niet leeren beven,
 Soo langh hy herten siet die met hem willen leven,
 En doen gelijk hy doet. Beklemt hem feller macht
 Dan drymael sijns gelijck, soo versch als onverwacht;
 * Slaev, seght hy, evenwel en ben ick niet geboren,
 Noch niemand sal 't my sien, flucks, brand in 't solfer-koren,
 Sterft, geerne, Maets, 't is tijd, de naeste wegh van hier
 Is door de kruid-ton heen; ontsteect het laetste vier;
 't Sal van sich flickeren, en meer als ons verwarmen,
 En sterven wy voor uyt, sy sullen 't laetst bekarmen;
 Naest rijck en onverseert om Kroonen thuyt te gaen
 Is eerlick scheidende zijn vyanden te slaen.

* *Nonne
 moti satius
 quam vita ser-
 re pulorem.*
 Claud.

Waer henen, moedigh Man? Den Hemel sluyt zijn' deuren
 Den Zielen die haer self haer' lichamen ontscheuren;
 Dat recht behoort Hem toe die beide t'samen bracht.
 Vervloecte Vromigheid, in 't swarte Rijck bedacht!

Daer

Daer ons des Vorsten hand ter schildwacht heeft bewesen.
 Verdriet ons 't langer staen, dat 's langer Sijn' te wesen?
 Verlaeten wy de wall al eer de Ronde kom'?

Staet, Christenen, staet vast, uw' uer en is niet om:

Geworden, is gewis, Te worden, is onseker:

Wat kand'er van de lippgebeuren tot den beker!

Wat schuyt'er onvoorziens in 't doncker van 't geval!

Hoe kan des Heeren hand oock schooren in den val,

Oock stuyten in de vlucht, oock schorten in het sincken,

En bergen Israël, en Pharaö verdrincken!

Betrouwt hem 't Voor en 't Naer en 't Midden van uw doen;

Oft noemt u averechts, en van verbaestheit koen,

En onversaecht uyt nood; soo zijn sy die, voor schanden,

Voor spot, voor dienstbaerheit in overwinners handen,

Een sachter ongevoel verkiesen in haer' dood,

En trachten na de winst van klein verdriet voor groot.

Hollander, 't past u niet, noch voor een' Mensch te vreesen,

Noch van de rechte vrees van boven vreemd te wesen;

Wat foccken wy den dagh op 't hooghste van den Noen?

De Waerheit heeft geseght, *Ghy sult geen' doodslaghe doen.*

Noch heeft de Manheit plaets. en die de dood kan wachten

Onthaeltse verr genoegh; Hy moetse niet verachten

Dan diese lijden moet; dat 's tijds genoegh op 't lest:

Maer 't sterven komt u t'huys, of 't leven is u best.

1 Retinendus
est animus in
custodia corpo-
ris: nec minus
eius, a quo re-
est nobis datus
ex hominum
vita migra-
dum est; ne
minus huma-
num assigna-
tum a Deo de-
fuisse videa-
mur. Cic.

2 Multis in
summa peri-
cula misit
Venturi timor
ipse mali, for-
tissimus ille est,
Qui promptus
metuenda pa-
ri, si commi-
nus insistent, Et
differre potest.
Lucan.

3 Ad mortem
non frigide ire
satis est. Curt.

E E N B E U L.

HY is een Ambachtsman die niet en doet als recht;
 De scherpe-suere faus van 't bitter laetst gerecht;
 De slaghe-knoop van de sweep daer Koningen mé toppen;
 Een Chirurgijn in 't gros, die 't al genceest met koppen;
 Een Snijder buyten 't Gild; een Maeyer boven 't gras;
 Een Spielman op de snaer van quijl en Kennep-vlas;
 Een Veerman van de dood, die Charon meest helpt winnen,
 Op Vorsten Legers naer, en Salvors die beginnen;
 Een eerlick Moordenaar, al heeft hy 't oock begoft,
 Gelijck de snoodste doen, om kleeren en om kost;
 Ten zy het scherpe recht sijn' Over-over Vad'ren
 Gehoore van der wiegh; soo voert hy in sijn' ad'ren

Het adelicke Bloed, dat van der Princen gonst
Schild, Loof en Helm verkreegh voor vrije wapen-konst;
Soo wordt hy vroegh gekromt om tijds genoegh te haecken,
Soo leert hy van der jeughd dat Appelen op staecken
Verwefen hoofden zijn, en Leewen op een' brugh
En stijlen aen een' stoep soo menigh bloote rugh.

Noch schrickt hem d'eerste Galgh, en isser bloed te tappen,
Het sijne wordt soo koud als daer hy in sal kappen.

'k Vergev' hem 't wanckelen, 't is kloeckere geschiet:
Door-oeffeningh te huys geeft buyten 't voorhoofd niet:
Stout-sprekers binnens muers, voor kennissen, voor maegen,
Voor stomme Tafelen en oore-loose schraegen,
Verschenen in 't begaep van omgefeten volck
Zijn dom en stom gesien, als of die swarte wolck
Haer' herten hadd' bewalmt, haer' herffenen beknepen,
Haer' longeren gedemt, en haer van haer gegrepen;
(Men noemden ons wel eer om tastelicke reën

¹ Homo ho-
mini Lupus.
Lupi Marini
videre priores.
Vulg.

¹ Den een des and'ren Wolf, wy worden stom van een)
Vergevelicker is 't die tusschen 't mensch'lick grouwen

Van Godes maeckfelen te worgen of te houwen,
En 't schrickelicke Dier dat soo veel' handen heeft,
En soo veel' oogen draeght, Gemeente, staet en beeft.
Een Rechter kan bestaen met Recht doen sonder vreesen;
Sijn Recht en is niet recht, of 't moet'er goed by wesen;
Of 't vreesen is hem 't naest, en 't steenige gejouw,
Op 't kraecken van een' strop, op 't sagen in een' houw.

² De eddy.
Hom.

De Waerheit, lijdt sy last, beknepen in de banden,
Begraven binnen 't heck van ijser-harde tanden,
En vindt geen' trouwer vriend, geen' machtiger als hem;
Soo boort hy door en door der logenen beklem;
En leght sy diep en dwers, en kan sy qualick rijfen,
Slaet, geesselt, nijptse'r ruyt met Touw en Tangh en Rijfen;
Van arbeid moe en heet, van herten koel en still,
Verbonden, als de Bijl, aen diese voert sijn' will.

² Un Prince
fait exécuter
un méchant
justement;
mais il est men-
d'animosité

² Gedenckt hy aen een' wrock in 't nijpen, in 't bewoelen,
En derft sijn' eigen lust in 's Heeren last verkoele;

Soo

plus que du fait. L'œuvre est juste en soy. Celui qui le fait, | dije plus un criminel, qu'il fait exécuter; c'est son prochain
juste néanmoins. Pour son regard, il est homicide. Ce n'est | qu'un tuc. Nollis Medit. in Pl. 101.

Soo haest en vindt de wraeck geen' Herbergh in sijn bloed,
 Sijn recht en is niet recht, al is het recht en goed.
 Soo door den dicken dijk van 't veinsen waer' te delven,
 Hy is aen andere dat ander' aen haer selven:
 Een yeders Beul sijn Hert, daer quelligh over knaeght:
 Vandusenden nauw een die 't onbeknabbelt draeght.

E E N B O E R.

HY is een Edel-man, soo wel als d'aller eerste,
 Die in geen' Stadt en woond', en, of hy 't al beheerste,
 Beploegde 's maer een deel; een Hovenier in 't wild;
 Een soon die om den kost sijn' Groote-Moeder vilt;
 Een Mensch die niet en is dan om een mensch te wesen,
 En helpen 't andre zijn; een volle man in 't wesen,
 In 't spreken maer een halv, 't en zy by ongevall;
 Soo braeck hy wel een woord dat wijlen wel gevall',
 Soo ripst hy weleen' vlaegh daer Letter-li'en uyt suypen
 Dat buytens-boecks vernuft kan vliegen daer sy kruypen.

Hy leeft gelijk men leeft daer 't Leven leven is,
 Daer voor noch achterdenck, daer geen gebeef en is,
 Tot dat de Trommel komt, en Lonten die hem tergen
 Tot dat hy Daelders sweet', oft wreken 't op sijn' bergen,
 Oft scheeren 't van sijn Vee, oft braecken 't uyt sijn vlas,
 Oft maelen 't uyt sijn' Terw, of maeyen 't van sijn gras.
 Die stormen duyckt hy door soo langh sy hem vermannen;
 Maer, schept hy uyt den nood het hert van wederspannen
 Door Boeren-bueren hulp; Soldaten, kiest de wijck;
 Elck vlegel wordt een Roer, en elcke pols een' Pijck;
 De wraeck sitt in sijn hert, de wanhoop in sijn' handen,
 En elck' in yeder oogh; hy wenschten in sijn' tanden
 Noch Room, noch Schaepenkaes voor Menschen vleisch en bloed:
 Soo wreed is die het is om dat hy 't wesen moet.

'k Neem Trommel-tijden uyt, geen sijns gelijcke Koningh;
 Zijn 't andre van een Rijk, hy is het van een' Wooningh;
 Maer Vryheit sluyt haer heck, en Vrede woonter in,
 En 't kostelick Genoegh; dat hebben and're min.

Den ses-dagh sweet hy uyt, van dat de Son' te karr klimt
 Tot dat de Nacht-bodin, de Minne-Moeder-Starr, glimt;

Soo voedt hy met sijn' hand sijn lustigh lijf in 't groen,
 Trots die het binnens muers en met de herflens doen.
 De seven-daeghsche Rust en wenscht hy niet verscheenen
 Om werckens vry te zijn (gewoonte doet hem meenen
 Dat sweeten Mensch zijn is, en arbeidt Levens lot)
 Maer om des yvers wil ter kennis van sijn' God,
 Den God der kinderen en kinderlike Zielen,
 Die op der rouwe hand en ongekussent knielen
 Sijn' Al-medoogentheit bewegelicker slaet,
 Dan daer 't geleerd Gebed door Amber-wanten gaet.

Verlengt de Somer-Son sijn' achter-Middagh-ueren,
 Hy schenckt het overschot den naest gelegen' bueren,
 En hangter 't Kroontjen uyt, den Avond blijft by;
 Daer vindt hy mogelick sijn' gadingh aen de Ry;
 „En wringhter sich ontrent, en seght haer met een' douw
 Trijn,
 „Trijn 'k weet gien langer raed, me denckt je moet men Vrouw
 zijn,

„Me denckt je seltse zijn, en in den Hemel benje't,
 „We staender langh te boock; en, Troosje, noch onkenje't,
 „Noch blijv j'en stickgien Ys; soo klaer, soo hard, soo koel,
 „Daer ick men aers noch aers van binnen en bevoel
 „As waer men hart en haert, en Ambeeldt of en Ove,
 „En slijpstien of en pot, men suchjes doen him stove,
 „Men traentgies lengen 't sop; en, offer vyer ombrack,
 „Jou vierige versier ontfteeckt de kole strack;
 „Die kole zijn men Longh, men Lever en men Niertjes,
 „Soo veulderhangde vonck, soo veulderhangde viertjes;
 „En ick wel eer de knecht groen licken as en gras,
 „Ga dorre lick en hoy, ga stuyve lick en as;
 „Wie wenst hem by en aers en Weuningh te verwarmie?
 „En benj'en Meylgie, Trijn, en doe je 't by men darmie?
 „Wat let men an men leen? ke dare, dat's en tré,
 „Wat denck je, kreuckte 't gras wel minder van men tee
 „Al vloogh ick by de grond? nouw weer en aere slinger,
 „Mick, mick, men hieltje drilt al waer 't de Speulmans vinger:
 „Hoe slofter Teunis by, hoe statet Keester hand,
 „Hoe sleeptet logge goet de biendere door 't fangd!

„De

„De wæreheit wilder uyt, al stinckt den a'em van 't prijse,
 „Al dangst' ick in de klei, k en mocht niet taeyer rijse.
 „Wat schort men an men goed? Al ben ick ien van tien,
 „De negen benne voort, ick stae, God danck, allien;
 „Van ginte Molen of tot achter om 't kadijckgie
 „Verby de Wæteringh is al men eige slijckje,
 „Klinck klære klæver, Kind: Ick weet van huer noch pacht;
 „Men erven hoore mijn, gelicken ick 't geslacht:
 „Let op men Læn ereys, hoe roytse na men hecke;
 „O minnelick geboomt! Ick sie't sen armpgies strecke
 „Gelick sen Miestre doet, om you, om you, om you,
 „Om you, men Hartegin, te vatte voor sen Vrouw.

Een soen, een lonck, een snick, een kneep, een tré, een suchtgien
 Besluyten sijn gespreck: Trijn gloeyt gelijk een Luchtgien
 Dat's anderdaeghs moy, weer, of water dreight, of wind:
 „En jongh, en welbekleid, en goelick, ienigh kind?
 „Wat let him? seght haer hart, en 't springht gelijk haer' kuyten.
 „Hoe stae je mit ie Vaer? begint s'hem op te fluyten;
 „Die pankoek schuyft, denckt hy, of 't sel him haest gedijn:
 „Men Vaer en ick sijn ien, lick Druyve-sop en wijn;
 „Wilt slegh, we selle you het klav're vrouwtgie maecken
 „Bin icker 't Heertgien of. Sy antwoordt met de kaecken;
 Met glijdt een' silvre Trouw van sijn' aen haeren duym;
 Sy voelt en voelt het niet; als waer' de Ringht te ruym,
 Of sy' melaets van hand. t' Huys derfts' hem sien en thoonen:
 De Vaertgiens raken t'saem, de bueren aen de kroonen,
 De Bruygom binnens koys, daer vindt hy soo veel vreughd,
 Als Alexander oyt kost eischen van sijn' jeughd,
 En Cæsar heerschten 't al, en beide met haer' wijven
 En brachten niet te saem als vier ontkleedde Lijven:
 Wat is hy min of meer om 't uytgeschudt gewaet
 Die in het Bruyloftbed of in de doodkist gaet?

Nu is hy dobbeld Man; en 't leven van te voren
 Gelijkht hy by een' dood; soo kan hem Trijn bekoren,
 Soo reddert sy sijn' stall, soo serpt sy vloer en Tin,
 Soo klaert sy Mouw en Ton, soo draeft sy naer sijn' sin
 Te knietoe door den dauw; soo past sy op de kaeren,
 Soo op het stremmeles; soo suynigh in 't bewaeren,

Soo vlijtigh in 't gewin. Nu rijdt hy t'Stéwaert aen,
 En heeft sijn' liefsten schat van achteren gela'en
 Den Kaes, de Melck, en 't Ey beveelt hy haer vertieren,
 Het Voelen met het Kalf sijn mannelick bestieren;
 Elck maeyt soo veel hy faeyt, elck voordert sijn bedrijf,
 Des Avonds munt by munt, en bey de borsen stijf.

Maer eer sy door den drangh van Maendaghs mercktgangh
 booren;

Hoe sparren sy 't gebit tot achter om haer' ooren,
 Hoe spannen sy de wangh, hoe toonen sy den tand
 Op 't KOSTELICKE MAL van 't steedsche V E L E R -
 H A N D !

*Ridiculum
 acri Fortius
 & melius
 magnas ple-
 rumque secat
 res. Hor.*

„Kedar, Jan Govertse, seght sy, dat benne bouwens;
 „O rijke Lieven Heer wat kost het goetien houwens!
 „Ke dar beget, dat stat; goud speldewerck op zy,
 „Kerstienten in den Tuyt, en dan een veer der by:
 „Kijck sy nouw, met den Hoep, en mittet spitse hieltgie,
 „Jae wel toch moer in 't flick, jae lieve flenter-sieltgie,
 „Wat geeft de schei aen 't Mes, den blaker aen de kaers?
 „Die moy is ist in 't hemd, ick toonje naers om naers.
 „En jy mé, Moolicke, rock of ereys de Luyve,
 „Lae kijcke wat je deekt, ick schat je by de kuyve
 „Voor Molenare Wijs, hoe ist mit Neus en wangh?
 „D'ien magh bepockpet zijn, den andre slim, of langh:
 „Wel, hadd ick 't niet esien, ick hiet men Vaertgie fluyte,
 „Se maecke 't backhuys swart, en vreesen of 't van buyte
 „Wat geel versenge mocht: Lae barne dattet kis,
 „De Son en maecktet noyt soo oolick affet is.
 „Stil, Trijne-Moer, seght hy, laet Wijfgies wat bedrijve,
 „Se zijnder Wijfgies voor; maer Manne worde Wijve:
 „Kijck, hoe sit hy tepronck, al keeck hy uyt en kas,
 „In 't Le'ere wagentgie, sen lockgies mé vol as;
 „Tien hanght him op te schoer; en vrouw die halv ehult is
 „Sou hate datme 't saegh daer hy sus mé vergult is:
 „Hoe hanght him 't lubbe-tuygh efommelt over ien!
 „'t Is schier en heele web, al magh het nimmend sien,
 „O 't is en wond're krul van veulderhande laeghies:
 „Al staetet boven op gelick men hemde kraeghies;

„Al

„ Al eveliens of ick en dicke Bybel had,
 „ En liet him nimmend sien as oppet opper-blad.
 „ Siet nouw sen Mangteltie, van buyterood as Panne,
 „ Van binnen as en gras, vol sije bongt espanne :
 „ Trijn, ongs Domine die preekten op en dagh
 „ Van 't Hemels Brullost-kleedt; of 't dit kleur wese magh ?
 „ Ick houwj' en biertgie, neen 't. Maer let op 't wammes-tuytgie;
 „ Hoe sluycktet nae den Riem, lick 't voorste van men schuytgie,
 „ En al sijn klatergoud tot snippertgies versneen
 „ Ja heer hoe *kostelick* is 't *mallen* in de Ste'en !

Soo rijden sy te keur door 't schuym van onse dagen,
 Trots trotser Keiseren, haer eigen Wooningh-wagen
 Is haer' Victori koets; daer sien sy van om laegh
 Of een geLauwert Vorst sijn' slaeven oversaegh;
 En roepen binnens monds, siet, Slaeven, ghy sult sterven,
 En 't *Malle kostelick* wel moeten leeren derven;
 Begint het tijds genoegh: wat baet hem overvloed
 Die naect gekomen is en bloot verscheiden moet ?

't Is uyt een' Boeren-lip een' hooge les gefogen,
 Maer diese niet en hoort onthaelse door sijn' oogen :
 Wie een' geraegen geeft op allen voorval slaet,
 Studeert in 't groote Boeck, ter Scholen waer hy gaet.
 De Bedelaer sweegh stil, die op sijn' koten huckte,
 En met een' holle hand nae 't Beken-water buckte,
 En schepten in die kruyck dien nooddruft uyt dat vat :
 Maer die daer in sijn' Kuyp sich selfs en all besat,
 Ontfingh de stomme les, oock midden uyt de luyfen,
 En schaemde sich sijn' Nap ten overvloed te huysen.
 Geleerde spreken veel, maer Boeren seggen 's meer;
 De beste School-vrouw is de daedelicke Leer.

E E N S O T H O V E L I N G H.

HY is een Ydel-man, een Edel beest gelijck;
 Een' blaes die bersten wil; een overguldt stuck slijck;
 Een' wimpel aen het schip van 's Vaderlands groot-Stuerman :
 Een vreeslick Schapen oogh; een spijtigh Borgers buerman;
 Een deughniet op sijn hoofs; een huerlinghom de sop;
 Een vleier om de konst; een lieger door sijn' krop;

Een

Een klabbecck in de bagg van weinig' Ooster-steenen ;
 Een Snijder met de tongh ; een Wever met de beenen ;
 Een trotse Treves-Leeuw ; een blixem op de straet ;
 Een raesend ure-werck , hoewel 't met veeren gaet ;
 Een' vuyle Muskus-doo's , een onnut Staet-gewicht ;
 Een' sterr , die , selver doof , van 's Princèn luyster licht .

1 Ποῖός τ' ὄντα θυγέτω
 αὐτὸν, ὅθεν αὐτὸν,
 καὶ αὐτὸς ἀντὶ
 τῆς αὐτοῦ δου-
 λείας ὧν τὰς
 τεύχων.

Stob. ex Ep.
 Disperco, quo-
 ties nobilita-
 tem sanguinis
 jactare quis-
 iam audet vi-
 ta i nobili.

2 Prima mi-
 hi debes animi
 bona. Juv.

3 Τὸ γὰρ πα-
 λαιὸν καὶ παλαιὸν
 ὅτι ἐξ ἑσμεῖα
 διὰ δ' ἐπε-
 ρει ἡ τεινὴσα
 γὰρ ἑσμεῖα ο-
 μοῖαν ἑσμεῖαν
 ἀπασαν ἐξε-
 παῖδ' ὄντων
 ὅτι τ' ἴδιον ἡ-
 δὲν ἐξ ἑσμεῖα
 καὶ τὸ γὰρ τὸ
 τ' ὄντως καὶ
 τὸ δουλείας
 Νόμος τὸ γὰρ
 παλαιὸν καὶ
 καὶ ἑσμεῖα τὸ
 οὐδὲν καὶ δι-
 κρίνεται, καὶ τὸ
 παλαιὸν. Ο'
 δεῖς διδόναι,
 εἴς τὸ πᾶσι τῶν.

Id. ex Eurip.
 Cum separavit
 alma mortales
 parens, eos
 sinxit equi-
 lem in modum
 Fecunda Tel-
 lus ; mi habes-
 mus proprium.
 Sunt semen u-
 nam nobile i-
 gnobileque,
 lege sed disci-
 mina reperta
 perfecti dies.

Alen' cauta vixit nobiles rediit, Deique dote, non censu datur.

4 Quis enim generosum dixerit huic, qui indigni genere e-
 praclaro nomine tantum Insensu? &c. Juv.

2 Den Adel , schoone lijst van sulcke schilderijen ,
 Is 't Masker van sijn doen ; daer derft hy op betijen ,
 Als of sijn' Ouderen de voor-eer van 't Gevest

Op schande waer' vergunt , op schelmery gevest ;
 De wijsheit derft hy self soo mannelick verachten ,
 Als waer' sy noyt bekend voor wortel van Geslachten ;
 Als waer' het edelst eel geborgen in het bloed ,

2 En niet veel eer in 't mergh van 't voeder van den hoed ;

3 Daer menschen-snijders doch den Edelen van binnen
 Gelijcken by den Boer , op 't huys nae van de sinnen ,
 Daer sproot de wortel uyt wel eer soo hoogh ge-eert ,
 Soo Adelick beloont , van Stout , Rijk of Geleert .

4 Al wat den boom gelijckt is van de rechte tacken ,
 Veraerde bastaerden verdienen niet als 't hacken :

5 Hy kent alleen het Stout , en meint het maeckt den Man ,
 Slaet van hem als een henghst , raeckt waer hy reicken kan ;
 Hy lieght soo veel hy gaept ; maer wee die 't hem verwijten ,

6 Ghy lieght is 't hoogh Alarm , daer voor hy and're smijten
 Of slagen wachten moct ; en wordt hy dan gevelt ,
 Of velt hy andere , hoe is sijn' Eer herstelt ,

Hoe beter maeckt hem 't quaed ; hoe hebben hem de plasschen

Van sijn oft and'ren bloed de logen afgewasschen !

Wanschapen stoutigheit , van over Zee geleent .

Wie heeft u't huys verhuert van 't Edele gebeent ?

Hoe onbevleekter Eer waer' , buyten vrienden paelen ,

In Gode's groot krackeel op 't ongeloof te haelen !

Wat vindt hy dagelicks , die naer wat kervens lust ,

Verkoelingh van sijn vyer in 's Werelds ongerust !

Hoe veilig waer' hy stout , die schouwde met de plecken

Van Abels ruchtigh bloet de handen uyt te strecken

't GROU-
 WELICK
 MAL.

3 Τὸ δὲν ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἐστὶ καὶ ἑσμεῖα. Stob. ex Metrod.

5 Juvenile vitium est festus atque audacia.

6 Quantulumcumque adeo est occasio sufficit ira Juv.

Voor't eeuwige gericht, daer't laetste oogenblick
 Het vonnis uyten doet van't heet onendelick,
 Daer't al moet kinderlick van schrick voor leeren sweeten
 Dat manlick onversaecht, en saligh stout wil heeten!
 Stout zy die't wesen wil; een is het in der daed,
 Die't sterven niet en vreeft om dat hy leven gaet.

Een Sondaghs Sonneschijn is't hooght van sijn begeeren,
 Dan misten hy soo lief den hutsrott als de kleeren;
 Dan drijft hy door de wolck, als Sterre met een staert,
 Die op de Predick uer voor 's Vorsten huys vergaert;
 Trapt trappen op en af, slaet door de deur-tapijten,
 Als waer' sijn arm een' sweep, als hoorde't hem te spijten
 Dat yets bekommerlickt sijn' inkomst wederstaet:
 Geraeckt hy naer sijn' Heer de naeste man op straet,
 Die schielick omme fiet, en vraeght hem hoe de wind is;
 Wee die dan anders denckt dan dat hy't waerdste kind is,
 Dan dat sijn snel begrip, sijn' kennis hoogh en diep,
 Gevraeght werdt daer sich geern een minder op besliep.
 Hy sluyt hem oor aen oor, en antwoordt, Oost ten Noorden;
 Een schrickelick geheim; 't waer schaet dat't yemand hoorden.
 Hy volghet hem tot in't huys daer's Wereldsydelheyt
 Of aen de Galgh verschijnt, of op de pijnbanck leyt:
 Maer een bestoven krul, gekrinckelt om sijn' ooren,
 Bevrijdt sijn' Herffenen voor sulcke snelle booren,
 En waer' sijn oogh soo dicht, hy vloecte d'uer ter hell;
 Maer't kijcken staet hem by; van d'een tot d'ander spell
 Bekruypt, bewandelt hy de wonderlicke fwieren
 In't opgetoyde heir van murwe Memme-dieren:
 Ontvlieghter een' een lonck, die hem van hondert naeckt;
 Mijn oogh-pijl, seght hy dan, heeft emmers Doel geraeckt,
 En, kleuter, weest gerust, men sal u naerder spreken;
 U is een vrijer-vreughd verschenen van veel' weken.
 Dat kost Na-middagen van twee tot seven toe,
 Dry dagen draeyt die spill, den vierden is hy't moe.

Na des' een tweede Jacht, daer slimme flobber-stegen
 Het vlackste veld af zijn: die d'onbeschaemtste plegen
 By sterreloosen Nacht en averechtse Maen;
 Hy maeckt de Maendaghs-Merckt getuyge van sijn gaen,

T

En

En doet de Middagh-Son sijn' mallen wagen mennē ;
 Wat leght hem aen 't gerucht ? de Wereld magh haer wennen
 Aen 't geen hy geerne doet. Onstaender plaesters uyt,
 En boort het Zielen-zeer tot boven door de huyl,
 En hinckt hy naden slagh van Venus klap om d'ooren ;
 Geringe swarigheid ; die wapenen gehooren
 Aen 't vijfde vierendeel van sulcken Adels schild ;
 En die den beet ontsiet wat doet hy achter 't Wild ?

Maer walgh en overvloed versellen meest den and'ren ;
 De volle vreughd bestaet in 't woelen van 't verand'ren :
 Nu lust hem naer de bloem in 't midden van den doorn,
 Naer druyven buytens reicks, naer Danaes in den Toorn :
 Dat gelt u, echte Bedd ; en, Mannen, past op 't vinckslagh,
 Daer vliegt een Koeckoeck om, en dreight u met een' quince-
 slagh.

Geluckt hem 't quaed doen niet, en komt hem juyft te voor
 Van hondert Wijven een' die d'eerbaerheit in d'oor
 De trouw in 't herte huylt, 't en kan hem niet als spijten ;
 Maer die 't hem spijten doet en kan 't hem niet verwijten ;
 Of 't spijt haer dat 't hem spijt dat sy 't hem spijten doet.
 Verwijt is lijdlick die 't schuldigh draegen moet ;
 Maer onschuld en verwijt valt steenigh om verdouwen,
 En doet d'onschuldige der onschuld self berouwen ;
 Die wracek wringht hy haer op : Hoe is Mevrouw vergift,
 Die Dievegg heet, en heeft de stelens vreughd gemist !

¹ Jam vino
 quare jam
 jamo fallere
 curam. Hor.

Sijn' quelligh is 't maer half, ¹ hy weetse door te spoelen,
 En gloeyt s' hem om het hert, in 't keldergat te koelen ;
 Daer gaet hy uyt sich selfs, en noemt het vrolick dol,
 En seght, het groot Rond-om der Schepselen is vol,
 Hoe soud 't de Mensch niet zijn, die 't kleine beeld van 't groot is !
 Soo strijdt hy met de Deughd, tot dat hy 's avonds kloot is,
 En rolt te beddewaert, en ronckt de dompen uyt
 Van menig' herflen schroef en ongeboorde fluyt.

² Quin cor-
 pus onustum
 Hylum vitis
 curam que-
 que paravat
 ma. Atque
 alicuius
 alicuius parti-
 entis alicui.
 Hor.

De Middagh weckt hem op ; ² den hoofdsweer doet hem
 duchten
 Dat 't weder Mergen is: hy voelt sijn' Borse suchten,
 En swijmen op sijn' zijd', van gister-avonds stoot ;
 Die wanhoop ruckt hem weer van 't modder in de sloot :

Op't loten leidt zijn' hoóp, en dobbel' dobbel-kanssen.
 Maer weigert hem 't geluck zijn' pijpen na te danssen,
 Stae by dan, Kermis-konst; ¹ beleefde Steenen, swijght,
 Wanneer ghy hier een' kneep en daer een' slinger krijght.
 Daer moet gewonnen zijn; wil't qualick rechts gebeuren,
 Men mach de luck-Godin haer' slippen slincks af scheuren.
 't Geluck is wetenschap; die min doet dan hy kan,
 Beklaeght sich t'ongelijck, al waer 't hy nemmer wan.

¹ Tam facile
 Et pronum est
 superos con-
 temnere testes,
 Si mortalia
 idem nemo
 sciat. Juven.

Noch lijdt den Hemel 't leed, noch veinst Hy niet te hooren:
 Tot dat den ouderdom komt sneeuwen om zijn' ooren;
 Dan stort hy wraeck op wraeck, en d'een' op d'ander' quael;
 Die bladers maken 't boeck van 't stinckende verhael
 Van zijn verrotte Jeughd; ² die leeft hy in zijn' droomen,
 Die droomt hy waekende, die doen zijn' Ziele schroomen
 Voor's levens Avond-uer, en 't scheiden deses lijfs,
 De vuyle schommel-plaets van soo veel wan-bedrijfs.
 De kennis van de roe die Sondaers sullen draegen
 Is't voorflagh van den klop der Goddelicke slaegen:
 Dus leght hy noch en wenscht om langh' en langer pijn,
 Te vreden, verr van wel, om erger niet te zijn.

² Nocte bre-
 vem si forte
 induisit cura
 soporem, Et
 toto versata
 toro jam
 membra quies-
 cunt, Continuo
 templum et
 vislari Numi-
 nis aras, Et
 quod Praecipuus
 mentem sudo-
 ribus urget, se
 videt in so-
 mnis. Juv.
 Nec hos tu
 Evasisse putas,
 quos duri con-
 scia facti
 Mens habet
 attonitos, et
 surdo verbera
 cadit Ocul-
 tum quatiente
 animo tortore
 flagellum, &c.
 Id.

In 't worst'len met de dood verleeget hy noch zijn' lippen
 Met wat hem volgen sal, met Maegen uyt te kippen
 Die 't naeste paer betaemt, met schilden acht en acht,
 Die om de groote ruyt behooren bygebracht.
 Soo is hy dat hy is, tot dat hy t'ende wemens,
 Den wandelaer vermaect met sefthien woorden lesens,
 Hier onder leght een romp ontladen van zijn' Geest,
 Een Mensch, een Hovelingh, een Niet-met-all geweest.

E E N W Y S H O V E L I N G H .

HY is een' stille Lamp in ydelheden wind,
 Die op zijn stadigheit geen slingeren en vindt;
 Een dienstigh Ydel man; een volger die kon leiden,
 En konnen sal als 't hoort, en dan noch een van beiden;
 Een vriendelicke Leew; een Schaep dat bijten kan;
 Een' Joffer, daer hy wil, en daer hy moet, een Man;
 Vol levens onder 't stael, van Marmer in de kleeren,
 Vol ongevoelickheits van kostelicke veeren;

Dan. 3. 24.

Een Ooster-steen in 't goud by Aernemmers gefett,
 Maer Aernemmers ontkent, en dieder los op lett;
 Een vierde Broer van dry die 't in den Oven herdden,
 En, verr van half gefenght, heel Salamanders werden.
 Soo dringht hy drooge-voets door 't modder van den Hof
 Daer bloemen onkruid zijn, en meest de vruchten stof,
 Soo legt hy in de School daer, van beleeftheit liegen,
 Niet doen van tijdverdrijf, van gauwigheit bedriegen,
 De Meester-lessen zijn: maer Deughd staet aen sijn' oor
 En stuyt die leeringen met betere daer voor.

Het liegen is hem vreemd, behalven daer het prijsen
 Van vrienden sijne waerd, ter waere waerd' wil rijfen;
 Daer lieght hy deughdelick, en flaet sich selven af,
 En, heb ick dat ghy prijst, prijst, seght hy, Die 't my gaf,
 't Bedriegen oeffent hy met beter zijn dan schijnen,
 Met laegen listigheit in roock te doen verdwijnen,
 Door 't listige *Recht-zyt*, dat Christelick versett,
 Daer die het niet en kan van konst niet op en lett.
 Soo tast de Schermer mis, die meent sijn Man sal wijcken
 De slagen die hy dreight en niet en meent te strijcken,
 En vallen in sijn punt: de Man licht stil en recht,
 En doet hem, konsteloos, verwerren in 't gevecht.
 't Verdrijven van den tijd is verre van sijn poogen,
 Hy volgt den Oogenblick soo verr hy hem kan oogen,
 En wilde *Flus* waer' *Nis*, en *Nis* noch eens soo taey,
 En *Wesen* van een' Ael verandert in een' Maey,
 Nu *Nis* soo vluchtigh is, en *Flus* soo fluckste voren,
 En *Wesen* schier gelijk geboren en verloren,
 Soo leeft hy twee mael eens, en besight oock den tijd
 Die in des Vorsten dienst nauw besigheit en lijdt.
 Der Grooten aensien staet in 't leegh staen veeler knechten;
 Dat is haer stedewerck die buyten voor hun vechten,
 Een' Sael, een' Galery te gieren met gedrangh:
 Hy staet 'er oock sijn' uer, en mog'lick ueren langh,
 Maer ueren rijk besteedt, maer rijp gekosen ueren,
 Onschuldigh aen de vleck van Vrienden en gebueren:
 Vruuchtbaer van wetenschap, onvruchtbaer van gerucht,
 In vredigheit voll vreughd, in vrolickheit voll vrucht;

Maer

Maer ueren die 't berouw van 's Avondts niet en baeren,
 En in 't gedencken zijn dat 's in 't gebruycken waeren,
 't Onnossele vermaeck van die se wel belceft

En wel bedenckende noch eens te leven heeft.

(staen,

Sulck' ueren leeft hy daeghs soo veel' hy'er daeghs moet leegh
 En vatt al waer hy kan sijn wijser op sijn leeght aen,
 En suyght hem uyt den mond of oeffeningh van Deughd,
 Of wat hy niet en kan, of wat hem niet en heught,
 Duyckt altijd nederigh met sijn', oock meerder', gaven,
 Op hoop van meerdere: hoe zediger begraven,
 Hoe hooger spruyt de Deughd; noyt wordt sy soogefmoort,
 Sijn' wordt noch blindelingh geroken of gehoort.

Soo kijckt hy menigh-mael door 't dunne van sijn' vraegen;
 Met mist hy vragens beurt, en moet het seggen waegen;
 Dat doet hy spaeriger dan 't nood is van gebreck,
 Maer, verr van gierigh, als ontfteken, en niet leck;
 Daer worden sy gewaer dien d'ooren niet van steen zijn
 Waer heen sijn' eenigheit, waer all de ueren heen zijn
 Die 't Hof sijn aensicht derft: dat tastelijck bewijs
 Van Roomens dolingen, dat Christelicke wijs
 In waerheits onderscheid, dat wijsselick beschrijven
 Hoe 's Hemels Solderingh d'een' d'andere doet drijven;
 Hoe, waerom, en wanneer de Son het Masker draeght,
 Waer't altijd ongelijck, waer't altijd effen daeght,
 Hoe't elders Somer komt als onse stroomen backen;
 Hoe yemand tegen ons kan treden sonder sacken;
 Hoe d'Aerde hangen kan, hoe haer geweldigh rond
 Onzichtbaer werden souw, die by de Sterren stond;
 Hoe't rond te meten is, hoe bierige Matroosen,
 De Zee vermeersteren door stomme Staele Roosen:
 Hoe't ooge door een' spleet van verr verslek'ren kan
 Soo dickmael houdt dat steil de lenghde van een man:
 Hoe't puntigh aerden-werck der slechter eewen Torens
 En mueren overtreft; wat Maenen en wat Horens
 De trouwste borgen zijn, wat gangen onder d'aerd;
 Wat buyten best bespringt, wat binnen best bewaert.
 Dat bondige verhael doet voelen datter grond is,
 En ruym sijn' herffenen wat voller dan sijn mond is.

*Qua mare
 conspiciant
 caussa, quid
 temperet an-
 num; Stelle
 sponte sua
 iussu vagan-
 tur & errant;
 Quid premas
 obscurum Lu-
 na quid tem-
 peret orbem.
 Hor.*

Maer, wordt hy voorts geverght, en voert hem 't onderfoeck
 Van graege vraegeren door's werelds wonder-boeck,
 Van d'eerste Jaeren af tot daer sy leerde swemmen,
 Van daer tot op den dagh van 't Hemelsch overstemmen
 Der straffe letteren en onvoldaene Wett,
 Tot datter Die segaf den hals voor had gesett,
 Van daer, door't 'twaggelen, door't struyckelen, door't rijfen
 Van Godes stichtingen, tot op het vuyl afgrijfen
 Der dagen die wy sien: de slechtste staen verftomt,
 De wijste twijffelen hoe 't weten in hem komt;
 De kinder-tuchteren, die geen gelijk en lijden,
 Eerbieden sijn onthoud, en derven 't hem benijden,
 Die mogelick, als sy, naer't sitten niet en hinckt,
 Naer't bucken niet en buyght, naer't lesen niet en stinckt.

Want, schorte'r oeffeningh van mannelicke leden,
 Hy schijnt'er toe gevormt; oock tot de Simme-schreden
 Dien vluggen Aexter-gangh, dat konstelicke Mal,
 Dat rijfen als een' veer, dat stuyten als een Bal:
 Hy doet het, engelooft, als emmers, boven 't singen,
 Volmaeckte vrolickheit het Herte wil doen springen,
 En 't hert den heelen Man, best springht hy die't gelaet
 Van springen dwingen laet in reden, rijm en maet:
 Maer doet het ernsteloos, en verre van verwachten
 Dat d'eere daer uyt volgh' die'r kind'ren in betrachten.
 Soo acht hy 't vingerspel, soo't klaet'ren van een' Fluyt,
 Soo 't snuyven van een Veel, soo't kraeken van een' Luyt;
 En gond' hem God een' keel die snaeren kan versellen,
 Hy leertse danckelick Sijn' wonderen vertellen,
 En mogelick daer by dat sijns gelijcke Jeughd
 Soo Jeughdelick behaeght als deughdelick verheught. (scheidt,
 Maer siet hem naer in't groen, eer't Sonne-peerd van honck
 Hoe hy het sijne daer ten afgerichten spronck leidt:
 Ghy vindt de logen waer die't Peerd versieren dorst
 Dat menschen maecksel was van boven tot de Borst;
 Soo kleeft hy aen de Beest; soo is't maer een beroeren
 Der Dijen die hy fluyt, der Schencken die hem voeren;
 Soo doet sijn' stiller hand dan of sy niet en dé
 Dat Peerd en Ruyter doen, en geen en schijnt van twee.

*Harvendo io
 gin piii volre
 pensato meco
 ende nasea*

Met

Met sulcken radden tuygh betrouwt hy sich 't verschijnen
 Ter oogen van sijn' Vorst, die somtijds op de Swijnen
 Of op een' feller' Leew, of op een' sneller' Haes
 De schaduw schild'ren wil van 't Krijgelick geraes,
 Daer gaet hy voor een' Man; en, wil het Wild noch raemen,
 Noch struyck'len voor sijn' schoot; hy wringht sijn' sterckte t'sae-
 men,

En onderhaelt sijn' vlucht, en thoont hem met een' speer,
 Dat kracht ten strijde baet, maer oeffeningh noch meer:
 De Prince siet hem nae met half verslaegen' oogen,
 En volght hem in 't gevaer met prijsen en medoogen,
 Maer volght besluytende, die 't op de Beesten kan,
 Sal 't, van gewoonte schier, niet weig'ren op den man.

Daer mede gaept de Deur van 's Heeren welgevallen,
 Die, deunder onderrecht door eene Deughd van allen,
 Sijn' oor gewonnen geeft, sijn' gunstigheid, sijn' Minn.
 Den eigenaer te loon. Dat Ridderlick gewinn
 Al is 't het eerste wit van sijn gestadigh loopen,
 Besitt hy even koel als waer het noch te hoopen,
 Of wanckelick geveft, of twijffelick begonst;
 En wie 't hem overstrijdt bedanckt hy voor de gonst,
 Gemoedight, soo het schijnt, om waer te willen maecken
 Dat hun waerachtigh dunckt. Maer even met het blaecken
 Van voorspoeds volle vlam ontsteect de Nijd de sijn';
 Geluckighen geruft is 't allom niet te zijn;
 Te Hoof van allom minst; daer moet hy voelen smoocken
 De wroeters die sijn doen of trachten te beroocken,
 Of doen 't, soo 't doenlick is, en saeyen in sijn pad
 De stricken daer weler sijn voor-genand in trad:
 Hy treedt ter zijden af met wel-geveinsde treden,
 Als roeck hy lont noch kruid: dat gisteren, dat heden,
 Dat staet hy morgen uyt; tot dat hy, als te veld,
 Besett, bestreden wordt met onbeschaemd geweld,
 En maskerloosen haet; soo wordt hem spijt en logen,
 En onverdient verwijt gewreven onder d'oogen;
 Soo moet hy wat hy doet sien maelen met de koel,
 Soo ten beschimpe staen van boven tot de zoel.

*questa gratia
 lasciano quel-
 li, che dalle
 stelle l'hanno,
 trovo una re-
 gola univer-
 sissima, laqual
 mi pare valer
 circa questo in-
 tutte le cose
 humane, che
 si facciano à
 dicano più che
 alcuna altra.
 E ciò è fuggir
 quanto si può,
 e come un aspe-
 rissimo e peri-
 culoso scoglio
 la affettio-
 ne, e per dir
 forse una nova
 parola, usar in
 ogni cosa una
 certa sprezza-
 tura che na-
 sconda l'arte,
 e dimostri ciò
 che si fa, e di-
 ce venir fatto
 senza fatica,
 e quasi senza
 pensarvi. Da
 questo credo io
 che derivi assai
 la gratia, per-
 che delle cose
 rare e ben fat-
 te ogni un fa la
 difficoltà, onde
 io esse la faci-
 lità genera
 grandissima
 maraviglia;
 e però contra-
 rio, il sforzare
 che (come si
 dice) tirar per
 li capegli da
 somma disgria-
 tia, e fa esti-
 mar poco ogni
 cosa per grande
 che ella si sia.
 Però si può dir
 quella esser ve-
 ra arte, che
 non appare es-
 ser arte, ne più
 in altro si ha
 da poner stu-
 dio, che nel
 nasconderla,
 perche, se è*

Hy

Hy swijght, en reickt voor al sijn' schuldeloofse vuyften
 Voor Gods gerechte vuyft; die opent sulcke puyften,
 En perft 'er soo den wind en soo den etter uyt,
 Dat elck sijn' Meester loont en in 't gesichte spuyt.
 Noch is sijn' bede verr van quaed om quaed te vergen;
 Heer, seght hy, stootse wel die my ter onschuld tergen,
 Maer stootse ruggelingh ter rechter reden in,
 En daer hunn' boosheit endt, Dijn' goedigheit beginn'.
 Hoe lieflicken wraeck geniet hy op de quaeden,
 Dies' op sijn' tegen-bé van 't quaede siet ontlaeden,
 In 't goede soo verlicht, dat haer berouwt gewis
 Haer' hardste geesselingh en salighst pijnen is!

De naeste toeverlaet is 's Rechters vonnis hooren:
 Daer onder hy die 't lijdt en die 't hem aen doen hooren;
 (Dat 's oock tot God gegaen, die 't soo, en soo begeert,
 En wordt door middelen, en sonder die ge-cert)
 Daer daeght hy voor 't gerecht dien 't onrust lust te saeyen
 Daer vrede groeyen kost, en in haer' schande maeyen,
 En dorfchen in haer' scha, daer grasiger gewas,
 Dank, eer, en eenigheit voor niet te beuren was.
 Sijn' fake pleit haer selfs, en, waer 't voor vyands ooren,
 De reden most'er in; soo kan de waerheit booren.
 Nu is sijn' Rechter bei sijn' Rechter en sijn' Vriend:
 Noch raeckt hy maer aen recht, die'r gunst hy heeft verdient;
 Maer scherp genomen recht is ruyme gunst te noemen,
 Daer scherp gegeven gunst ruym onrecht kan verdoemen;
 Ruym onrecht doen die 't doen door ongunst van gemoed,
 Ruym' gunst doet hy'er voor die'r maer recht over doet.
 Dat's 't ruggelingh gewin van nijldige Gefellen,
 Die door haer wiggelen, verr van den boom te vellen,
 Die in haer spijtigh oogh te wel gewortelt stond,
 Noch diep en dieper klem doen winnen in den grond.

Mackers.

Maer 't katten-spel komt laetst; men gaet hem met de pert aen
 Die d'aller Hooffschste heet; men tast hem in het hert aen;
 En seght hy heeft'es geen, of 't is gelijck een' Noôt,
 Of 't had sijn' eigenaer gedraegen door den nood:
 Het klagen is te kindsch, het kijven is te hoerigh,
 't Verdraegen is te hondsch, en 't pleiten is te boerigh;

De wraeck is mannelick , en Adels eigen Recht ;
 Soo dat te foecken is , men vindt het in 't gevecht ;
 Een schrappen oogenblick betaelt'er soo veel' slechter' ;
 Wat legt hem aen 't gedingh die dus sijn' eigen Rechter
 Heeft hangen aen de zijd ? maer mog'lick of de klingh
 Uyt die gevanckenis haer' handgift oyt ontfingh.

De werre-wateren , geboren tot het woelen ,
 Die van haer self soo wit , soo swart van hem gevoelen ,
 En steken daer de spell van haren moetwill niet ;
 Maer jagen naer 't verwijt van dadelick bediet ;
 En wringen uyt sijn' tongh een onverhoeds ontkennen ,
 Dat , Liegen , wordt gedoopt ; Met siet hy sich berennen ,
 En knippen in den dwangh van onderlinge wraeck.
 Soo komt hem 's anderdaeghs op 't scheiden van den vaeck
 De Wissel-brief te huys van lijf om lijf te ruylen ,
 „ Ghy , staet'er , ongewoon tot anders iet als schuylen ;
 „ Ghy nochtans onbeschaemt om bet'ren dan ghy zijt
 „ Te drucken daer 't hun deert , te seggen dat haer spijtt ,
 „ Gedenckt aen gisteren ; en , zijt ghy Man geboren ,
 „ Staet mergen voor een' man die door uw' borst wil booren ,
 „ En ruckender dat hert , dien Vrouwen huysraed , uyt ,
 „ Oft wachten dat het hem geschiede van een' guyt.

Dien hitsigen ontbijt en kan hy niet verswelgen
 Door sulcken koelen keel , oft 't hert en wil 't sich belgen ;
 Sijn' geesten zijn sijn gift , en jaegen 't vierigh op ,
 En senden hem den brock te rugge door sijn' krop :
 Weerbaer en schuldeloos , verwijt en schuld te hooren ,
 Hoe lijd' ick 't , (mommelt hy) hoe stopp ick hier mijn' ooren ,
 Hoe klemm' ick hier mijn' tongh , hoe bind' ick hier mijn' hand ?
 Neen , 't waer te veel gele'en ; der boosen onverstand ,
 Den hooghmoet zy getraft ; 'k wil and're met my wreken
 En diergelijcken slaggh op diergelijke breken ,
 Het bloedige geluck van een doornagelt hem
 Magh and're voor altijd doen schroomen voor mijn' lem.

Maer , lem , bewaert uw' schee , (soo komt de koele Reden
 Ten strijde tegen 't Hert sijn' vierigheid getreden)
 Waer heen ontfeken bloed ? wat foeckt ghy in de moord
 Van 't maeckfel dat alleen sijn' Maker toe behoort ?

Uw terger heeft de schuld; wilt ghy s' hier op u haelen,
En met gevaer voldoen, en ná noch eens betaelen?
Komt u de straffe toe der ongerechtigheit,

Deut. 32. 35.

Daer diese niet en lijdt, Mijn is de wrake, seit?

Ro m. 12. 19.

Die hand en sal de hand der boosen niet ontloopen,

Prov. 20. 22.

Wat leght u aen de haest? die 't quaede moet bekoopen

Bekoope 't door het quaed van quaedere dan hy;

Wat scheelt u 't onderscheit of 't flus of t'Avond zy?

't Sal wesen als Hy 't doet die niet en kan als recht doen;

Dat kan Hy door uw' hulp en wel beleidt gevecht doen,

Maer wacht ghy door sijn' hulp uw' Man te sien vermant,

Die Hem sijn Hemel-recht wilt wringen uyt de hand?

Die sijn gedulden terght, om dat het uw' geterght wordt,

Die Hem wilt onrecht doen, om dat het u gevergth wordt?

Als had uw knecht gelijk, die van sijn' medeknecht

Verongelijckt, voor hem, u selver eerst bevecht?

Wat is de smalle stipp, 't onzichtbaer Punt van eeren,

Daer op ghy schemer-ooght? een lijf van lichte veëren,

Een' schaduw van een schimm, een bastaert van de Deughd,

*1 Que fren-
sia de Satanai
causo essemel
abusó con el
homibre, que
tan de fatinado
lo tiene? Como
si no supiesse-
mos que la
honra es hija
de la virtud.
Mat. Al.*

1 Een twistbal uyt de Hell, een stal-licht voor de jeughd:

Of eer en is geen' Eer of 't is de loon van 't goede;

Uyt opgemeften grond met broederlicken bloede

En sproot die spruyte noyt; en d'eerste van den Stam

Daer u het beter zijn dan andere van quam

Gewanse verr van soo: Ja, mannelicke slaegen

Verhieven sijnen roem; maer deughdelick geslagen,

Maer noodelick besteedt, daer Gods gerechte straf

Sijn' waerheits vyanden die sweepen over gaf.

O rechten Adel-boom van adelicke blaeden,

Dijn' tacken schoten eerst uyt ongemeene daeden,

Maer daeden voor 't Gemeen; 2 Stoutheid van ongeduld,

En Moed voor eigen baet zijn selden sonder schuld.

Wat soeckt ghy dan? Mijn' Eer. Waer is die Eer te vinden?

Op diese my ontstal. Wie kan 't sich onderwinden?

Mijn Schelder steeltse my, en sal het meer en meer,

Soo langh ick weerloos sitt. O foecker naer uw' Eer,

Misrekent Cyferaer! die welgewonnen schatten

Zijn verre buytens reicks van sulcker ving'ren vatten;

*2 Ea animi
elatio, qua cer-
nitur in peri-
culis & labo-
ribus, si iusti-
tia vacat, pu-
erique non
pro salute com-
muni, sed pro
sua commodis,
in vitio est.
Cic. 1. de Of-
fic.*

Hy spouwt wel na de Maen, maer raeckt noch geen gewelf:

* Wie Eer heeft kanse maer verliefen door sijn self.

Noch neem ick hem voor dief; hy hebb' u kunnen rooven

Van 't geen hy niet en kan; is 't waardigh om gelooven

Dat die u by der Straet ontmantelt of ontgeldt,

Sijn' straffe tegen u sal haelen in het veld,

En boven 't eerste quaed een arger mogen hopen,

En doen u eigen goed met eigen bloed bekoopen?

Waer is de Wert gemaect die my mijn' schuldenaer

Heet maenen in mijn' hemd, en gijz'len met gevaer?

Daer staet de Rechtsbanck voor; daer staet hy voor te daegen

Die voor gewisse schuld gewisse schá sal draegen,

Verr van onwetene getuygen van 't gevecht

Sijn' overhand te sien beduyden op sijn recht.

Maer mannelick geschill moet mannelick geboett zijn;

Hoe waer 't my cers genoegh die eerlick wil ontmoett zijn,

En man voor man gestraft, of straffen, soo hy kan,

Te roepen daer een kind bestaen kan voor een Man?

Hy is geen eere waerd die'r in sijn herte geen' berght,

Hy berghter geen' in 't hert dies' andere te leen verght,

En, arger, stelen will, en, arger, and're tracht

In sijn' onachtbaerheit te maecken ongeacht.

Noch werdt hem overmaet van Eere toegemeten

Die voor den eerlicken sijn' oneer niet verweten

Maer staetigh werdt getoetst, en rechtigh overtuyght;

Een' eerlick' oneer draeght, die voor sijn' Rechter buyght.

Volherdt ghy even mild in Eer te willen schencken

Daers' eerlick zy besteedt; leert aen Sijn' Eer gedencken

Die vré voor lasteringh, die vriendschap voor verwijt,

En d'ander wange biedt aen die op d'eene smijt:

Gunt Hem Sijn' eigen' Eer, gelijk Sijn' trouwste Knechten,

De Knechten na Sijn Hert; die tijd'lick konden vechten

En swichten tijdelick, voor Sijn' gestolen Eer,

Voor hunn' bekladden naem, gestolen rust, en meer.

Sy wisten dat den Sott in 't sotte te bejeg'nen

Waer' worden dat hy is: leert ghy se van hem seg'nen

Die uw' vervloeckers zijn, en bidden om haer' soen

Die soo goeddunkende niet weten wat sy doen.

* Tanto que
uno fuerit vir-
toso será hon-
rado, y será
imposible qui-
tarme la hon-
ra, sino me
quitaren la
virtud, que es
el centro d'ella.
Matth. Al.

Nec tibi deerit
Ultio, si justè
causa querela
Defertur. Ju-
ven.

Matth. 5. 44.
Ibid. 39.

Prov. 26. 4.
Matth. 5. 44.

Luc. 23. 34.

Al staet Verlies en Winst van eewigheit voorschreven;
 Sy wanck'len in onsoogh; die hopen moet, kan beven:

*1 Quippe mi-
nuta, Semper
& infirmi est
anims exigui-
que voluptas
Ultio. Juv.*

Maer wordt u selven baes, ¹ verwint uw' eigen bloed,
 Die winst is waerden wiss, en Honigh sonder roet.

Gedachten gaen als wind, soo wind gaet als gedachten,
 Maer wind en volghtse niet: de Bode schijnt te wachten
 Die 't moorder Brief ken braght; maer 't dunckt den Bode niet,
 Soo spoedigh komt hem voor dit mondelingh bedied:

„ Gaet, vriend, en seght uw' vriend, ick leerde nemmer wijcken
 „ Als voor de Redens kracht; die sal mijn recht doen blijcken,
 „ Daer 't Eer en Reden zy. Maer Meester van de leen
 „ Die hy en ick besitt is Diefse maeckt' alleen:
 „ 'k Ben Christen, en Soldaet, en Edelman geboren,
 „ En trachte met de twee het eerst altijd te hooren:
 „ 't Beschermen is mijn' konst, het Schermen zy de sijn';
 „ Die sal ick besigen daer 't moet' en moge zijn:
 „ Quaet doen van tijd verdriev ben ick van jonghs ontwassen;
 „ Beispringht hy my te moet' k sal op mijn' hoede passen;
 „ Maer bidd' hem om geduld tot daer wy vyand sien;

*2 Demaratus
Spartanus
apud Herodo-
tum, cum Xer-
xe in Graeciam
transituro dis-
sereus, Ego,
inquit, neque
cum decem
promissam me
posse dimicare
neque cum
duobus; ac ne
singulati qui-
dem certamine
libens certa-
rim: Ac si ne-
cesse fuerit,
aut vehemens
discrimen in-
stiterit, prom-
tissime cum
iniquo vis
istorum o-
mnium dimi-
carim, qui se
singulos ajunt
ideos ad di-
micandum
cum teris
Graecorum.*

„ ² Daer sal de beste man de leste zijn in 't vli'en,

Soo spreeckt hy door uw' mond, ³ groot doender, en ⁴ De Heer
 groot spreker.

Gods Krijghsman in het veld, te huys Sijn' waerheits ^{van}
 wreker,

Sijn Degen en Sijn Penn, bei mannelick gevelt

^{S. Allegonde.}

Op 't Seven-berghs versier, en Arragonisch geweld.

Soo stamert hy naer u ^b Stout Christen Arm-van-yser,

<sup>6 De Heer van
La Noüe.</sup>

Die soo veel min verzaeght daer 't wesen most, als wijser

Daer d'Eer oneerlick scheen, dorst aengaen daer hy vlood

Dien ghy geweigert had't het weerslaen sonder nood.

Die stappen stapt hy na, wanneer de dwangh van saecken

Sijn' Meester buytens Wals ten tegenweer doet waecken;

Of booren door de korst van 't ³ aerdigegeback

Daer een' geborgen Stadt Pasteis gewijs in stack;

Of 't stormigh welgevall van oogeloofse nachten

Besteden daers' hem oock by dage niet en wachten;

Of proeven op een Heid' waer 't Noodlot henen will,

En maecken eenen dagh jongh Schepen van 't geschill.

³ Van aerde.

Daer

Daer doet hy wat hy kan ; maer , in ſijn eigen waenen ,
 Daer doet hy noyt genoegh ; naer andere vermaenen ,
 Daer doet hy wat hy hoort ; naer and're , wat hy moet ;
 Naer and're , veel telauw , naer and're , koel van bloed .
 Hy doet het evenwel , en die hem 't Hert betaſt hadd ,
 Sou 't ſoo koel en ſoo lauw bevinden dat het vaſt ſat ;
 Maer died'er 't lood in ſonck ; fou' voelen dat ſijn Vyer
 Sijn ſelven , ſoo beklemt , moet vrijen van getier :
 De pit-ziel van het Vyer is eene van de voncken
 Die ziel en herſſenen naer 't eewigh Vyer doen loncken ,
 Daers' uyt geregent zijn ; de heilig' yver-brand
 Die's levens vodde-vreughd , en ſchroomens onverſtand
 Voor d'uer die komen moet , al komtſe ſoo veel laeter ,
 Om God verachten doet , en midden in 't geklater
 Van Stael- en Blixem-lood doet ſchreyen van vermaeck
 In 't wel verdedigen van Sijn' gerechte ſaek .
 Soo voert hem 't rechte ſtout , de welgeruſte vroomheid ,
 Dien op haer hittighſte de Reden by den toom leidt ,
 Daer daegers om een woord , en waegers om den deun
 Staen ſchrickende van verr , Wat doet de Man ſoo deun ?
 Maer deun en is maer deun dien levende gedachten
 't Ontleven ſtaende voets van voren doen verwachten ,
 En 't is hem ſelven vreemd , hoe dat hem 't beven ſtaet
 Die t'ſamen op den tip van dood en Leven ſtaet .
 Ontkomt hy levendigh , hy waſcht niet eer ſijn' handen
 Het bloed af dan ſijn tongh , die datelick in banden
 Moet ſwijgen wat hy ded' , en lijden dat men 't ſegg' ;
 Al droegh 'er oock de Nijd 't benijdelixt af wegh .

t' Huys in de Winter-ruſt is 't verre van ſijn derven ,
 Te blaſen , daer , en daer , en daer genaeckt' ick 't ſterven .
 Ick voren uyt , ick hier , ick ginder , allom ick ;
 Om Jofferen te ſlaen met wonderen van ſchrick :
 Dat malscher Menſchen-deel , die minnelicke dieven
 Van Mannen dieren tijd , verſtaet hy te believe
 Met ſoeter onderhoud dan redenen van Stael ,
 En kluchten die het Haer doen ſteigh'ren in 't verhael .
 Geraeckt hy in die ſchaer' (hy wilder ſomtijds raecken ,
 En allen ernſt ſomtijds verdrincken in vermaecken)

Hy schudt'er soo den Man, den Krijghsman emmers, uyt
 Als waer' een' Trommel-ton verschapen in een' Luyt.
 Spel is'er meest sijn Witt, sijn' meeste wijsheit, jocken;
 Maer lijdelyck gejock ter oor' van alle Rocken;
 Ten oorboor menighmael; want dat men oock de Deughd
 En bitt're leeringen vergulden kan met vreughd,
 Besluyt hy uyt den Lent' van's Werelds Griecksche Jaeren,
 Doed'eerste wijsheit sprack door't streelen van de snaeren,
 En Menschen hard als klipp vermorwden door't geluyd
 Dat Menschen-tuchteren bedreven op haer' Luyt.

Matth. 13.

Geluckt hem 't goed doen niet (soo valt het beste Koren
 Of vruchtigh in de klei, of in de kei verloren)
 Quaed mijden is de trapp die naest ten Hemel leidt:
 Dat doet hy met sijn' Tongh, die noyt van tand en scheidt,
 Om't Goddeloos misbruyck van Goddelicke saken

Matth. 5. 37.

Het noodeloose slot van Ja en Neen te maken;
 Lands Heeren acht't ghy oock op sulck' een Dienaers Eed,
 Die't derde woord bevloect en selver niet en weet?
 Noyt willens-onverhoeds na woorden die de teenen
 Van Maeghden sterven doen om't aensicht bloed te leenen
 Sijn adem stincken doet, en lichten't eerste wijf,
 En lichten d'eerste Man het Vijgenblad van't lijf.
 Hy wordt'er noyt beticht van stameren, van lispē,
 Van sijn' berisperen ten loone te * berispen
 Topswaer van Druyven-damp; alwaer de misdaed min;
 De beeft'lickheit van't quaed vervreemdt het van sijn' sin.
 Hy wordt'er noyt beklapt van lange Winter-nachten
 Te hebben schrapgestaen, daer hem de Kans hiel wachten,
 En mogelick nu mild, en mogelick dan scherp,
 Sijn' Hemel en sijn' God verlooch'nen om een' werp.
 Hy wordt'er soo gesien, hy komt, hy blijft, hy gaet'er,
 Hy doet, hy zeit'er soo, dat menigh ydel praeter
 Moet lijden dat sijn' winst van taeye Joffer-gonst
 Een' ander' mede vall' die soo langh ná begonst.

* Irenschare.

Noch vindt de wangunst self in sijn geregelt laeten,
 In sijn' besneden doen niet waerdigh om te haeten,
 Dan dat sy'er niet en vindt: dat Laeten en dat Doen
 Schijnt met hem opgegroeit sint's Moeders eersten soen:

Hy

Hy doet niet dat hy doet, of't past hem als sijn eten,
 Hy laet niet wat hy laet, of schijnt niet bet te weten:
 In wat hy niet en laet, in wat hy niet en doet
 Verneemt men 't eigen E'el van welgeboren bloed.
 Berekent hy dat bloed van heden op de jaeren
 Doe d'eerste van sijn' Stam het sterven moest ontvaeren,
 Het hooghste welgevall dat hyd'er ingeniet,
 ' Is dat hem niemand scheel voor Bastaerd aen en fiet.
 Bereickt sijn' Rekeningh den tweeden derden man niet,
 Ja is hy self de man die d'eerste nae sijn' Van hiet,
 De Peter van 't geslacht die 't Velsens E'el begon
 Was thienmael Gerrit waerd die 't smoorden in sijn' Ton:
 ' En, fullens' Edel zijn die uyt hem fullen teelen,
 Hoe licht sijn' Kaers min licht dan dien sy 't Licht sal deelen?
 Of Princen zijn misdeelt in Edelheid van Stam,
 Of Edel was het hoofd daers' al en eerst uyt quam.

Gevalt hem dan die gonst van een der Minder-menschen
 Die sijne gonst gevall', en dunckts' hem waerd om wenschen,
 (Dat toetst hy aen de ziel, en minstendeel aen 't lijf;
 Het vell-diep schoon en maeckt niet half het schoone wijf,
 Maer, geeft een' schoone ziel in tamelicke leden,
 Sy sal haer heiligh schoon doen glimmen door de zeden,
 En stellen haer Lanteern soo doorschijn voor 't gesicht
 Dat oock de dicker Hoorn sal monstren voor licht)
 Hy neemt haer gonst te baet, en derfts' haer selven vergen,
 En seght, Mijn hert en is met weig'ringh niet te tergen,
 Noch hoeft het niet te zijn; 't en waer' ick seggen moght,
 Ghy toont u half vernoecht, ick my heel wel bedocht.
 Ick schaemde my 't versoeck; maer op het stom bekennen
 Van wederzijds gevall, op 't vriendelick verwennen
 Van menig' eerbaer uer, verfstout ick desen mond
 Op 't binnenst onderfoeck van uwes herten grond:
 Spreekt korte vonnissen; en gunt ghy my het hopen,
 Misgunt my t'eener tijd het noodeloofse loopen;
 Misgunt ghy my de hoep van soo gewenschten Ja,
 Vergunt een spoedigh Neen voor spaeder ongena:
 Dan, vreeft geen' worstelingh, al lust u niet te singen
 Soo ick te voren fluyt', de Min verstaet geen dwingen,

Noë.

1 Αὐτὸς ἐξ ἐτα-
 ρεύει, καὶ γὰρ
 σὺ ὁ ἡγεῖς
 οὖν; ὁ δὲ πρῶ-
 τος καὶ ὁ
 δευτ. Stob. ex
 Menand.

Quod si rem
 potius spectes
 quam vocis so-
 num, Legiti-
 mus est frugi
 omnis, & ne-
 quam notius.

Νῦν γὰρ
 δευτ., & Νῦν
 πρῶτον ὁ ἡγεῖς
 φησὶ ὅτι, ὁ
 πρῶτος καὶ ὁ
 δευτ. Stob. ex
 Eur.

Speltanda
 mens est, nil
 decus forma
 juvat, Si pu-
 cher absit a-
 nimus, & re-
 ctus indoles.
 Ei vix ἐστὶν.
 εἰ δὲ μὴ, τί εἰ
 καλὸς τῶναι-
 νός; εἰ μὴ τὸς
 αἰσθητικὸς
 ἐστὶν. Id. ex
 eod.

Si bene ani-
 mata est, per-
 placet. Sin. quo
 mihi Formosa
 vultum, pecto-
 re inestabili?
 2 Quod si tam
 Gracis novitas
 invisa fuisset
 Quam nobis,
 quid nunc esset
 vetus? Hor.
 lib. 2. epist. 1.

Malo pater
 tibi sit Ther-
 tes. &c. Juv.

Dit

Dit vrijen stont my vry in 't vrijste van 't gemoed,
Doet vrylick wat u dunckt, seght vrylick wat ghy doet.

Al had hy niet geseght, de kennis van sijn' waerde
Sprack sterren uyt haer' Lucht, en Boomen uyt haer' Aerde.
Sy antwoordt stommelingh; tot dat sy 't flauw gerucht
Van 't maeghdelicke Ja ter diepster longh uyt sucht.
Maer 't Ja wordt soo bedoeckt met weigerlicke veinsingh,
Met deinsend' stille staen, met stille staende deinsingh,
Dat wie min Maeghden had behandelt en betre'en
Nam 't voor een Neenigh Ja, of voor een Jaigh Neen.
Het stof daer uyt gesift, de wimpelingh ontbonden,
Hy wordt'er mé te vre'en den Oud'ren toegesonden;
Den Oud'ren twee en twee op sulcken voet verknocht,
Dien 't nu bejegt wat haer eertijds oorboor docht;
Die geeren aen de spruyt van haer' vergaerde stroncken
Een' Int verhechten sien die Inten kan verproncken,
En seght hun vruchten toe daer haer' verstorven kracht
Weer vrucht, weer ander' vreughd verlangende van wacht.
Die vreughd, die ander vrucht be-erven sy by tijden,
Soo's Hemels suer verdriet de booser eew wil lijden,
Haer stadige misvall, en bastaerd wangebroed
Te sien vertemperen door soo veel tegen-goed.
Sijn groeyend' Vaderschap verheft sijn' danckbaer' Heere,
Die sijne Jeughd genoôt, met trap op trap van eere,
Met Stedelick gebied, met Staetelick bewint,
Met al wat spreken kan hoe verr' hy hem besint.

Sijn' kind'ren, d'ernstighste van sijn' bedaerder sorgen,
Verrijckt hy meestendeel met wat sy kunnen borgen
Daer't brooser goed verbrandt, en't voosere verslinckt.
Gevalt hun yet te deel dat door de Borse klinkt,

Matth. 6. 31. Hy laet en leert het hun soo achteloos genieten
Als hy 't versamelt heeft; noyt walgelick vergieten;
Al staet het yeder een van allom toe te vlo'en,

Ib. 33. Die 't eewigh soecken wil, en schoeyen op sijn' schoen.

Soo door het rouwt geraes van 's Werelds booste baeren
Meest sonder stuyt gerolt, en sonder stoot gevaeren,
Tot daer't gesoncken Lood den Haven-dorpel raeck',
Tot daer het Ancker segg', te Lande, Man, ick haeck,

Verlaet

Verlaet hy 't lecke Schip daer 't stranden moet en splint'ren,
 Om eewigh op het hoogh van Zion te verwint'ren,
 De Hooge-Bootsmans rust; van daer hy desen Ball
 Leer' keuren voor een blaes, een punt, een Nietmetall.

O Edel Stam-gefin van sijn' gelijcke Erven,
 Stelt vryelick op 't scheel van sijn' verrotte scherven
 Dit weinigh en dit veel: *Hier leght voor Mier en Macy,*
Die geen' gelijck' en hadd, 't en waer' een' witte Kraey.

E E N P R I N T - S C H R Y V E R .

HY is een' Spiegel-ruyt die elck sijn selven thoont;
 Een weerschiyn aller verw; een viller van gewoont;
 Een' kat die nagels heeft en krabb'len moet daer 't row is,
 Maer glijen over 't gladd; een' tongh die nergens schouw is
 Dan daer de waerheit feilt; een deughdelicke spie;
 Een al-om Waersegger, al waeght hy waer noch wie;
 Een Schilder met de pen, al rieckt sy na sterck-water;
 Een all dat yemand is; een ernstigh kluchten-praeter.

*U' per leve
 seueros effun-
 dat junctura
 unguis. Feil.*

Sijn opper oogh-merck is profijtelyck vermaeck;
 d'Een trek'er voedsel af, een ander niet dan smaeck;
 Hy heeft'er twee voldaan; doch beide maer ten halven:
 Maer 't spertelende been is moeyelick om salven.
 Wie dan noch vrucht noch vreughd wil vinden in sijn Dicht,
 Stopt Oor en Oogen toe in spijt van klock en licht:
 De waerheit stelt sich schoon voor diese wil begripen;
 Wie tegen haer verhardt en laet sy niet te nijpen;
 Hoe wel-voordachtelick omhelsden elck sijn' roe,
 En roemde sich van schaemt, Die plaester hoort my toe!
 Hy wandelt by den wegh met slechte, sluycke treden;
 Maer wacht u, die hem moett, voor 't ooge van sijn' Reden,
 Hy straelt'er sterlingh mé door 't buffel leder heen:
 Hy stroopt de schaduw-Deughd de spieren van het been,
 En van soo menig' blein, soo veelderhande pocken,
 Als duycken onder 't dack van Broecken en van Rocken,
 Versamelt hy een' klomp, en print daer af een beeld,
 Daer 't rechte wemens-krooft der Moeder-vorm in speelt.
 Sootracht hy yedereen sijn' Bulleback te maecken,
 En door sijn' eigen Deur de Deughd te doen genaecken:

Die voor ſijn ſelven ſchrickt ontloopt ſich ruggelingh,
En raecht doch daer hy hoort onwillens, blindelingh.

Maer 't groot ſchort ſchort hem oock, de kennis van ſijn ſelven;
Dien dicken dampen-dijck en kan hy niet doordelven;
Sijn' keers en licht hem niet, ſijn heel lijf ſtaet'er voor;
Sijn' oogen ſien hem niet, hy ſluypert tuſſchen door;
En ſeght hy wat hy is, hy gift maer ſoo te weſen;
Sijn Boeck light averechs; ô, die het rechts kont leſen,
En hebt uw aengeſicht nae 't ſijne toegewent,
Waſcht ſijn' met uwe hand, en maeckt hem ſich bekend:
O oogen die van 't ſand van vuyle laeck-ſucht vry zijt
Beloont ſijn trouw **HY IS**, met een medoogend' **GHY ZYT**;
Dat heeft de Redens-kraft verkregen op ſijn bloed,
Koel ſeggen wat hy ſiet, koel hooren wat hy doet.

LIBERA PER VACUUM POSUI VESTIGIA PRINCEPS:
NON ALIENA MEOPRESSIPEDE.
JUVAT IMMORATA FERENTEM
INGENUIS OCULISQUE LEGI MANIBUSQUE TENERI. Hor.

STEDE-STEMMEN.

*Fuit moris antiqui, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant,
aut honoribus, aut pecuniâ ornare: nostris verò temporibus, ut alia spe-
ciosa & egregia, ita hoc imprimis exolevit. Plin. sec. Epist. l. 3.*

D E N S T E M M E N D E N
S T E D E N
van
H O L L A N D
ende
WEST-VRIESLAND
G E L U C K .

Soo scheid' *V* Nijd noch Tijd, soo werd' hy noyt geboren
Die naer uw' schande tracht, die van uw' scha' will' hooren,
Getrouwe Susteren, hoort yeder van't geluyd
Van uw' bekende Stem den weerslag op mijn' Luyt,
Mijn' onbekende Luyt, maer best-genegen Snaeren
Ten roem van uwen naem en hoorens waerde maeren.
't En is niet of ick't Sout, of 't Water t' Zeewaerd droegh;
Men vindt en fiet en kent sich selven noyt genoegh.
Soo verr ben ick u nut. En, vraeght ghy naer't vermaecken,
Hoe veiler kont ghy daer, hoe naerder aengeraecken,
Die onder 't ruyme dack van't all-gemeen gewelf
Geen waerdiger gesicht kont vinden als u self?

D O R D R E C H T.

1 De Gra-
ven van Hol-
land plegen
ter verschij-
ninge der
Staten van
den Lande te
Dordrecht
gehult te
worden.

2 In 't Jaer
1421. door
den hoogen
water-vloed
die 72 Dor-
pen wegh
nam.

3 Graef
Floris de
Vette heeft
sijn Hof te
Haerlem ge-
houden, met
sijn Gemale
Petronella,
Dochter van
Saxen, die
het Klooster
te Rhijns-
burgh stichte.

4 De Haer-
lemmers
worden ge-
sicht onder
Jonckheer
Willem,
naermaels

13 Grave van Holland, met den Keiser Freder. Barbarossa te-
gen de Sarracenen getrocken, de Stadt Damia te hebben hel-
pen veroveren, snijdende de ketenen die de haven sloten met

IN mijns gelijcken Schaer besit ick 't eerste woord;
Al waer't mijn' waerde niet, dat geeft my mijn' geboort,
En 't planten van de kroon op onser Vooghden hoeden.
Doe sat ick in de kley, die oock mijn' bueren voedden:
Sints heeft mij' eene nacht Venetien gemaect,
En all' mijn' wandelingh in handelingh gestaeckt.
Maer of de Spaensche keel na mijne Stapel-mosten,
Na mijn' Munt dorsten dorst; het soud' haer 't swemmen kosten,
Dat's menigh natten voet, en waeter in haer' Wijn:
Is 't niet de Land-scha waerd soo veil begracht te zijn?

H A E R L E M.

AL heb ick t'mijner tijd, der Vorsten Hof gevoedt,
't Is mijn geringsteroem, mijn hooghste staet in 't bloed,
Der Goddeloosen bloed; van + doen mijn' Staele kielen
Haer Y's'ren Haven-touw aenvaerdden te vernielen.
t'Huys heb ick oock voor God, voor goed en vrygheit
Mijn' Borgeren gewaeght, en Spagnen noyt geveleidt.
Zijn 't koele wonderen, en hoorens' and're meer toe;
Van 't allerwonderste komt my alleen de eer toe,
Geen ongesiener naem, geen aengenamer stuck;
s'k Heb konst en konstenaers geholpen in den Druck.

Sagen die sy aen de kielen van haere Schepen geslagen hadden.
5 In 't jaer 1464. Werde de Boeckdruckerij te Haerlem
gevonden.

D E L F.

'k **B**En tweemaal dat ick ben, sints dat ick 't eenmaal was,
a 1536. **E**n a eens mijn' mueren heb sien wentelen in d'as:
Maer danck hebb' 't Vaege-vyer; ick bend'er door geresen,
Mijn selven dubbel waerd: Het overkoolde wesen
En komt my niet van daer; soo moet de kuype sien
Die Vriend en Vreemdelingh moet laeven en bezi'en.
'k Heb grooten *Wilm* gehuift, soo lang 't de Moorder dooghde,
b 1534. Die my en mijn' gebuert verraderlick^b ontvooghde;
Maer, Spagnen, 't baett' u niet, ick heb de scha geboet,
En voor alfulcken Vaer alfulcken Soôn gevoedt.

L E I.

L E I D E N .

't **E**N ware't nijdigh Duyn, of't Rhijnsch verdwaelde fogh
 Ick waer, spijt andere, de grootste Rhijnstadt noch;
 Om nevens Katwijck uyt mijn' wraecke te gaen haelen
 Van't Arragonisch geweld. Hoe souden sy't betaelen
 Die, ^a op mijn aller weeckst, voor't stuyvende gerucht
 Van een' verrotten muer verstoven in de vlucht!
 Nu doen ick's meer van verr, nu doen ick oock te Roomen
 Mijn' ware wetenschap, mijn' wijse Waerheit schroomen;
 Krabt, kloeckste Phariseën, van alle die ick ken,
 't Zijn scherpe nagelen die't meer zijn dan mijn' Pen.

a 1574

A M S T E L D A M .

GEmeen' verwonderingh betaemt mijn' wondren niet;
 De Vreemdelingh behoort te swijmen die my fiet.
 Swijmt, Vreemdelingh, en seght, Hoe komen all' de machten
 Van al dat machtigh is besloten in uw' grachten?
 Hoe komt ghy, gulde Veen, aen's Hemels overdaed?
 Pack-huys van Oost en West, heel Water en heel Straet,
 Tweemael-Venetien, waer's't einde van uw' wallen?
 Seght meer, seght, Vreemdelingh. Seght liever niet met allen:
 Roemt Roomen, prijst Parijs, kraeyt Cairos heerlickheit;
 Die schrick'lickst van my swijght heeft aller best geseit.

G O U D E .

MYn' Gouwe voert meer Gouds, mijn' Yffel meer gewins
 Dan Tagus gulde grond ter borse van sijn' Prins.
 'k Heb meer van hun te bat: Doe mijn' ^b gebuer-Stadt brandden, ^{b Oudewater}
 En baedden in haer bloed haer' moordenaeren handen, ^{1575.}
 Ontswom ick hun geweld, en duyckten in mijn' Gouw,
 En kroop mijn' Yffel diept' ten hals toe in de mouw.
 Spijt Spagnen dan, ick sta: Oock sonder d'oude mueren
 Van't Kastelijnsgebied. Wie zijt ghy mijner Bueren
 Die door den neus noch spreekt, en my't gebreck verwijt?
 Ick segge t'mijnen roem', 'k ben Brill en brillen quijt.

R O T -

R O T T E R D A M.

't **Z**Y Wael, of Rhijn, of Maes, of alle dry te saem,
 't Zy Yffel, Merw, of Leck, of dry in eenen naem,
 Of ses in eenen buyck, sy moeten t'mijnent bueren,
 En willen niet in Zee of kussen eerst mijn' mueren;
 Mijn' mueren soo gereckt, mijn' soo gerijckten grond,
 Dat die my nu besiet, kan vragen waer ick stond.
 O mueren, en ô grond, ô welgevoeghde Stroomen,
 Amsterdam. Wijckt voor¹ de Wildernis der averechte Boomen,
 Maer wijckt voor haer geluck: En, Vreemdelingh, seght ghy,
 Hoe verr en wint het niet mijn' Mase van haer Y?

G O R N I C H E M.

Die my benijdelick's hooghs Arckel-huys besitt
 Ter aerden effende was verre van sijn witt:
 Wat geld ick zedert min, wat kan ick minder gelden
 Soo langh mijn' muren staen, en 't Klaver in mijn' velden
 Voor Klaver niet en wijckt? soo langh mijn' volle Merw,
 Mijn welgewrongen melck, mijn' altijd bollen terw
 Te winste van my haelt; soo langh mijn' aerde Punten
 Het oogh verbijsteren dat op my derve munten?
 Seght dan, seght selver, Nijd, seght met den bitsten beck,
 Maer seght waerschijnelick, Wat's Gornichems gebreck?

S C H I E D A M.

² De Schie
 ende de Gou-
 we omringe-
 len Schieland
 van achteren,
 ende de Mase
 van voren.

² **T**Wee Stroomen scheiden my van 't achterleggend' Land,
 De derde sluyt den ringh en geeftse bey de hand:
 In 't midden staet mijn stoel op welgesteunde stijlen;
 Daer oeffen ick mijn' Jeughd op 't noodigh kennip-quijlen,
 En 't ruggelingh gespin, die reckt haer spinsel uyt
 Tot daer het licht en dicht den Haringh-buyt besluyt,
 En 't mijnent binnen sleept, van daer hy met mijn' Brieven
 Noch eens ter Zee geraeckt, de Wereld gaet gerieven.
 Die my klein Rotterdam en groot Delfs-haven noemt,
 Heeft niet te laegh gelaeckt en niet te hoogh geroemt.

SCHOON-

S C H O O N H O V E N .

DE beurt en wederbeurt van 't nemmer staende rad
 Daer's Werelds werr op draeyt, heb ick op 't ruymst gehadt :
 Noch is mijn overschot van d'eertijds schoone hoven,
 De Peters van mijn' naem, voor andere teloven.
 Wat schaedt my 't op en neer? 'k heb mannelick geleên,
 En meest al winnende, minst wijckende gestreen,
 Maer evenwel gestreen. Land-Vooghdén, die de stangen
 Van dit gebiedt berecht; 'k weet meer als Salm te vangen :
 Of 't weer op 't prangen quam; denckt hoe ick^a voormaels dé,
 En stelt in 't Wapen-boeck, Schoonhoven staet voor twee.

^a Ten tijde
 van Vrouw
 Jacoba tegen
 die van Rot-
 terdam, ende
 met die van
 der Goude, in
 den slaght te
 Alphen, &c.

B R I E L .

'k **E**N ken geen^b Heele meer, en Breehiel is my vreemd:
 Nu houd ick 't met den naem die op den neuse klemt :
 Dat werde *Philips* gewaer, die door mijn' Brill-gelafen
 Al vroegh sijn' avont-uer, en hoe 't'er noch sou rasen
 Om Hollands Vryheid, las. Wat leght my aen den lof
 Van uyt de diept' gedijckt, van kleigeworden stof,
 Van stercke Zee-gebuert? 'k heb door het spits gebeten,
 Dat heeft vry Nederland mijn' tanden danck te weten :
 Daer gaet'er veel ten strijd', en 't winnen wordt gemeen,
 En volgers winnen oock, maer voor en wint maer een.

^b De mond
 van de Male
 wordt He-
 lium gehee-
 ten door Pe-
 nius.

^c 1572.

A L C K M A E R .

't **W**As^d Al Meer daer ick sta, en nu is 't vry al meer;
 Soo haest Verone viel be-erfden ick haer' eer,
 En groeyden uyt haer Ass, tot dat ick oock eens Ass werd,
 En wederom verrees, en dubbel wel te pas werd.
 Sints seght de Vreemdelingh die op mijn' waerde lett,
 Waer isser eene meer soo suyver en soo vett?
 Dat sagh de Spaensche Wolf, die na mijn' adren dorste,
 Doe noch het Haerlemsch bloed sijn' aderen uyt borste;
 Maer, eere zy den God die 't hooge boos verworpt,
 Hy weêck, en hadd' es meer gespogen dan geflorpt.

^d Van 21
 Meeren die
 daer rondom
 legen seght
 men den
 naem geko-
 men te zijn.

1573.

Y

HOORN.

H O O R N.

BEn ick de Moeder-Stadt van soo veel moedigh bloed,
 Dat soo veel' wond'ren dé, en soo veel' wond'ren doet,
 Van Mannen die, vermant, voor mannen noyt en weken,
 Van Zeilers die, verzeilt, voor Zeilers noyt en streken;
 a 1416. Heb ick van allen ^a eerst 't groot Haringh-net gebreidt,
 Van allen eerst gespreidt, van allen eerst verbreidt;
 Ben ick de Zuyvel-mouw van voor en achter Stav'ren,
 Ben ick, soo verr ick sie, de Vrouwe van de Klav'ren,
 En vraeght men hoe ick Hoorn van ouds herr heeten moet?
 Carnucopia. En heet ick anders recht als Hoorn van overvloed?

E N C H U Y S E N.

VAn Enckel' huysen is groot Roomen opgegroeit,
 En ick van enckele: groot Roomen heeft gegloeit,
 En ick ben platt ^bgebrandt: groot Roomen is herboren,
 En ick van nieuws herbouwt, bey beter dan te vooren:
 Groot Roomen heeft sijn jock den Spagnaerd opgedrukt,
 En ick mijn' vrijen hals het Spaensche jock ^contruckt,
 Noordholland, hebt uw deel in d'eere van uw' Vryheit,
 Maer weet dat d'eerste steen van 't groote werck in my leit,
 En, quam de heele buert te deinsen tot den val,
 Weet dat ick daer toe noyt den laesten leggen sal.

^b Door de
 Heeren Jan
 van Arckel
 ende Vincent
 van Putten
 van wegen
 de Hollan-
 ders.

c 1572.

E D A M.

DE Dam die 't Zuyderdiep het binnen Y onthiel
 Gaf my d'Ydammer naem; dien ick niet langer hiel
 Dan tot het vert gerucht van mijn' gewilde Kaesen
 De wereld had gevult, en naer mijn aes doen raesen:
 Sints noemden sy 't *Eet-dam* daer soo veel etens groeyt.
 Maer dat men mijner melt soo verr het ebt en vloeyt,
 Is elders opgevest: hoort, Hollander, de wielen
 Van uw' Victori-koets zijn uw' bezeilde kielen;
 Dat zijn de mijne meest: Behoort niet meest de danck
 Den Raden-maker toe van 's wagens gladden ganck?

MONIC.

T M O N I C K E N D A M.

't **Z**uyd-Ooste Purmer-end besett ick met den Dam
Die van een Monick-Meer wel eer sijn Doopsel nam.
Meer certijds, nu niet meer, hoe sien ick uwe baeren
Van baeren ¹ ingesloct? als minder Visschen vaeren
Van die haer meerder zijn. En, vraegh ick 't oock de saem,
'k En leere geen bescheid van d'ouder' baeren naem.
Al vult ghy dan mijn' Schild, staet buyten halve-Paepen,
Om blijven dat ick ben, behoef' ick meer als 't gaepen:
Mijn' Borgers moeten bey Godsdienstigh zijn en koen;
Hun wel-zijn hanght gelijk aen 't Bidden en aen 't doen.

¹ De Monick Meer
leghet nu met
de Zuyder-
Zee gemeen.

M E D E N B L I C K.

West-Vriesen, weest getuygh', 'k heb ² Koningen gevoedt,
West-Vriesche Koningen, de Vooghdn van uw goed.
Maer dat ick *mé den blick* van ³ Waerheits helle straelen
Mijn' gulde ⁴ Toovenaers' ter Hellen sagh doen daelen,
Was meer verheugens waerd, en 't dienen onder God
Veel vryer vrygheit dan 't Konincklick gebod,
Daer Godes niet en was. Noch staen ick verr van slaeven,
Maer vrijelick ten dienst die my de Vryheit gaeven;
Al heb ick over langh de gunstigheid beloont,
En Holland' eerst het pad naer 't Gulden Vlies gethoont.

² Dirck (So-
ne van Rad-
bod) Dib-
balk, Beroald
ende andere
Koningen
van West-
Vriesland.
³ Adelgil
Sone van Be-
roald liet
Wiltid het
Christel. ge-
loof preken.
⁴ Medea,
die daer
plagh aen ge-

beden te werden in een gulden beeld.

⁵ De eerste Schipper naer Guinea was van Medenblick, 1593.

P U R M E R E N D E.

Hoe oud en ben ick niet, die 't selver niet en weet!
Hoe weet ick 't, die soo jongh soo menigh meester sleet?
Sints ⁶ Eggerts dicke Beurs den jongen Vorst verbonde,
Die my ter danckbaerheit het hooge huys vergonde.
Maer dubbel was de gonst, al was sy 't by geval,
Van die mijn' wooningen besloten in een' Wall;
Met werd ick Stad genoemd, met heb ick stad gegrepen
In 's Vaderlands bewind; daer segh ick onbegrepen
Of, Ja, wanneer 't my lust, of, als ick weiger, Neen:
Wat schaedt mijn' kleinigheid? de grootst' en zijn maer een.

⁶ J^r. Wil-
lem Eggert
hadde den
jongen Her-
togh Willem
van Beyeren
(in ongenade
van sijn' Va-
der Hertogh
Albert zija-
de) door by-
stand van gel-
de sulcks ver-
plicht, dat hy
hem onder

Y 2

DOR-

andere belooningen vergunde het Slot te Purmerende te bouwen, daer van hy de eerste Heere werd, 1410.

D O R P E N.

Aen Ioffiv.

D O R O T H E A van D O R P.

DE Dorpen, aller Dorpen D O R P,
 Die ick den Nijd te vooren worp
 Gebooren yeder aen een' Heer,
 Behoeder van hun Recht en Eer;
 Den meesten schort het aen een' Vrouw:
 Gedooght dat ick'er V aen trouw',
 Die, warens' all of elck een' Stadt,
 Aen noch soo veel' te weinigh hadt.

'S G R A V E N H A G E.

HEt heele Land in 't klein, de Waege van den Staet,
 De Schaeve van de Jeughd, de Schole van de Daed,
 Het Dorp der Dorpen geen daer yeder Steegh een pad is,
 Maer Dorp der Steden een daer yeder Straet een Stad is,
 De rondom groene Buert, het rondom steenen Hout,
 Des Boers verwonderingh, al komt hy uyt het woud,
 Des Stémans steedsch vermaeck, al komt hy uyt de mueren,
 Der Vyanden ontfagh, De Vrijster van de Bueren.
 De Werelds leckernij, des Hemels welgevall,
 Is 't daer met all geseght, soo ben ick meer dan all.

'S G R A -

'S GRAVESANDE.

AL fwoerick wat ick was, ick vonde nauw geloof;
Wie t'sGravefande voer vertrock wel eer te Hoof.
Mijn' Sandvloed heb ick fints mijn' Sondvloed moeten noemen,
En 'sGraven Marmeren in Duynen sien verdoemen.
Nu zijnder dat ick was. Maer daer de kloot op gaet
Is een bedenckelick punt; Soo is de tijd die staet,
En Nu is nu verby, en Zijn en is maer vlieten,
Herdenkens achter-om het stadighste genieten;
Stelt Was en Is by een, wat scheelt den Haeghen ick?
Een' tegenwoordigheit, geen thiende van een' snick.

RYSWYCK.

MYn Rijs en wijckt voor geen, soo langh Castilienwijckt
Voor *Nassaus* hooger hand, die 't dagelicks verrijckt.
Men moght my op de ry van mijns gelijcken tellen;
Maer MAURITS is te verr voor sijns gelijck te stellen;
Die luyfter hanght my aen. Men noeme my dan stof,
Ick noeme my sijn Hof, ten minsten sijnen Hof.
't Viervoetige gebroed, sijn' liefste Hovelingen,
Zijn aen mijn' borst gespeent; waer Spagnen is te dwingen,
Daer worden sy met Hem ten voorsten uytgefett,
Verdien ick niet wat lofs in 's Vaderlands ontfett?

LOOSDUYNEN.

GEen loofer Duyn dan 't mijn, geen grafeloofer stof,
Oock op mijn krachtighste geen dorrer Nonnen-hof:
Noch lev' ick in den mond van gierig' ondervinders,
Die geen' verwonderingh en stellen voor mijn' kinders;
Danck hebb' * Griet Floris kind, en 't vinnigh bedel-wijf,
Die heel den Almanack dé krielen uyt haer lijf,
En 't halve jaer na Jan, en 't halv' na Lijs sagh noemen.
Men magh groot Amsteldam om 't jegenwoordigh roemen,
My viert men om dat was, soo doet men Roomen oock;
Dat was een schooner Vyer, maer wat verschilt de roock?

* Vrouw
Margariet
Dochter ende
Erfgenaem
van Graef
Floris de 1 V.
die geleyt
word 364
kinderen
reener dragt
gebaert te
hebben.

SCHEPERINGH.

AL waer't oock Scheperingh, de naem betaemde my;
 Soo pas ick op het nett en 't siltige gety.
 Ghy weet het, leck'ren Haegh, die ses gevoerde Vissen
 Voor dry gedragene vermuylen kont en missen.
 Noch is mijn Wagen ruym mijn' Pincken dubbel waerd;
 Mijn' Pachters prijsen oock sijn' zeilen byder aerd
 Voord'oude water-konst die 't goud soo verr gaet halen:
 't Is waer, noch vim, noch veer en kan hem onderhalen,
 Noch Æols hollen aem, noch Titans helle tredt;
 Hy loopt het al verby, maer hunkuy altijd met.

VALCKENBURGH.

SOo verr vier voeten gaen, vier voeten in 't beslagh;
 Vier voeten in den dwangh van Ruyterlick gefagh,
 Soo verr men ringht en springht, onthaelt men de geruchten
 Van mijn' September-feest en woelende genuchten.
 Die mijne Peteren mijn aenstaen had vertelt,
 Sy hadden mijnen naem in Paerdenburgh verspelt.
 Gelijck het koren gaet op, door, en uyt den Mølen,
 Soo treck, soo fend ick uyt het meer en minder Voelen.
 Wat dunckt u, Vreemdelingh, van 't wederzijds verstand?
 Heel Nederland vult my, en ick heel Nederland.

Einde des derden Boecks.

VIERDE BOECK.

DAGH-WERCK.

*Observabo me protinus, & quod est utilissimum DIEM meum recognoscam. Hoc
nos pessimos facit, quod nemo vitam suam respicit. Sen. Lib. 12. Ep. 1.*

GEbreect u yet aen 't werck: (het meest gebreekt'er aen,
Mijn Leser, en ick ben voor halfwegh blijven steken)
Hoe korter Dicht, hoe min misdichtens is begaen;
Hoe meerder uw gebreck, hoe minder mijn' gebreken.

ILLUSTRISSIMO SIDERUM,
S T E L L Æ,
ANIMÆ DIMIDIO SUÆ,
DIEM VITÆ,
VITAM DIEI,
OPERIS DIMIDIUM SUI,
ET SUI,
CUM ÆTERNO LUCTU
D.
NON SUUS AUTOR.

*Propera vivere, & singulos dies singulas
vitas puta. Sen.*

*Stabilita mens scit, nihil interesse inter diem
& seculum. Sen. Ep. 101.*

Vnus Dies gradus est vitæ. Id. Ep. 12.

Voor mijn' Uytleggingh.

• Profa.

Soo daer geen onderscheit en waere tusschen Dicht en * onDicht, smocht men altoos in Dicht, of altoos in onDicht schrijven.

Maer het langh gebruyck seght jae, en vele redenen bewyzen 't; alle te kennelick, om op niëws te melden. Nochtans siet men soo ongelijke dingen hier vermengen, daer verwisselen. Daer zijn Dichters, die selden Dicht baeren: meest onDicht in Rym, ende het wordt gangbaer; pro captu lectoris. Haer lof is; sy spreken klaer, en behoeven geen' tolck. Soo en doen sy: Maer wie soude haer de duysterheit vergeven? haer Dicht is onDicht. Soo en gingh't met de Oude niet. Haer Dicht was dicht; verre van onDicht; en behoefde wat vertolcks. Wel den genen die sich in de moeyte gesteken hebben. Sonder haer, de soetste wijsheit van eertijds waer ons onkundige vruchteloos. Maer de Tolcken hebben hier en daer de weldaet vergalt: Sy hebben den Dichteren menighmael toegedicht 't gene haer noyt in den sin en quam. Den weinigen die noch heden d'oude nae dichten, heb ick 't selve ongeval sien over komen; en't heeft my schouw van alle schaduwën gemaect: my, die d'oude als een' scheere schaduwë volge, en nochtans volge. Soo ben ick mijn eigen Tolck geworden. Neemt het wel of qualick, Leser; Leest my, of laet my ongelesen: Mijn recht is, gelesen te werden soo het my lust. quamend'er oock vreemde handen over, wat gedaente kregen schaduwën van schaduwën?

Se le parole che usa il Scrittore, portan seco un poco, non dico di difficoltà, ma d'acuitezza recondita, e non così nota, come quelle che si dicono parlando ordinariamente, danno una certa maggior autorità alla scrittura, e fanno ch'il lettore va più retinuto e sopra di se, e meglio considera e si diletta dell' ingegno e dottina di

chi scrive, e col buon giudicio affaticandosi un poco, gusta quel piacere che s'ha nel conseguir le cose difficili; e se la ignorantia di chi legge, è tanta, che non possa superar quella difficoltà, non è la colpa dello Scrittore. Bald. Castigl. Correg.

ANNÆ MARIÆ à SCHURMAN
EPIGRAMMA

In

Nobilissimi præstantissimique Viri,
D. CONSTANTINI HUGENII Eq.
& Zulichemi Domini

OPUS DIURNUM,

Quod in gratiam lectissimæ suæ quondam Conjugis,
DOMINÆ SUSANNÆ à BAERLE
auctor conscripsit.

QUæris an hæc claræ mereantur carmina Lucem.
Quis neget? Hanc poscit nobilis UMBRA sibi.
Nec, si forte velis, potes occultare Diurnum,
Cum natura tibi, PHOEBE, repugnet, opus.

Op het D A G H - W E R C K van den Heere
CONSTANTIN HUIGENS.

DAgh-werck, dat den plicht vervaet
's Menschen, die in eere staet;
Dagh-werck, dat, in weynigh stonden,
Komt kompas en streeck oorkonden,
Om te doen behoude reis,
Met de Schuit van 't dood ziek vleis:
Veel is 't waerd't voor Liën en landen,
Dat ghy komt uyt Huigens handen,
Die geen ander zedespoor
Schildert, dan zijn hart verkoor.
Daer, in 's werelds onderrechten,
Praet en Daed te zaemen vechten,

Vecht men om des Leeraers zin,
 En zijn' woorden gelden min.
 Veelen, die van Deughden schreeven,
 Wischten 't uyt met strijdigh leven.
 Maer zijn letter en zijn Geest
 Schoeyen juist op eene leeft.

P. C. Hooft.

MYN HEERE.

GEen dagh en heeft my oyt een toorts onsteken, daer by ick mijne verloren dagen klaerder ende aendachtigher hebbe op gemerckt, als wanneer my uwe gunstighe hand heeft toe gereyckt zijn en zijne Sterre's Dagh-werck. 't is soo af gebeelt als 't noyt yemand beter konde: maer soo af gewerckt; dat het de beste werck-luyden verre buyten aessem achterlaet. Ick heb noyt Dicht met grooter lust gelesen; maer noyt Gedichte met grooter onlust naer gedacht: Noyt te gast geweest daer 't my beter smaecte; maer noyt op gestaen van daer ick my meer verkropt vond. Ende heeft dit leste mijne ad'ren soo verstopt en ontroert, dat het al dick en drabbich is wat ick 'er zedert hebbe kunnen uyt perffen. Ende en sal daeromme uwe wijsheyt niet vreemt keuren, dat ick (als over gierighe gasten haeren milden waert plegen te bedancken) soo heerlijcken onthael erkenne op een onvasste maet-voet met een stamerende tonghe. Ick vertrouwe dat uw diep-door-boorrend' ooge, op 't vol-seylich uysterlijke niet stuytende, een vlijtigh toe-eygenen van schuldige dienstbaerheyt sal kunnen af nemen selfs uyt een hinckend aanbieden. Dat 's mijn troost, en sulcker anderen meer als sich neffens my verminckt voelen door het tegestel van soo onvolchbaren voor-loper. God gunne u dien op soo ongemenen wijze ten half gebrachten dagh tot een algemeen voorbeeld, wel het te moghen brenghen ter dieper avond, de welke u weder ten opganck strecke in een beter horisont, leenende ondertusschen te met wat lights aen

MYN HEERE,

Haghe desen 12. May 1639.

Uwen on-cyndelijk verplichten Dienaer

G. R. DOUBLET.

Aen

Aen de Heere

CONSTANTIN HUYGENS, Ridder,
 Heere van Zulichem, &c. op zijn beschreven
 D A G H - W E R C K.

DOor nacht-werckt Dag-h-werck, daer noch oly' aen gespaert is,
 Noch keers, noch Sterr', noch Son, noch Sin, noch zielen-licht:
 Wat is mijn ziel verruckt door 't hooch-stijgh van een Dicht,
 't Geen uyt een Hemelsch breyn met Wijsheyt voortgebaert is!

Daer rijm met re'en, de schell' met kernen, soo gepaert is,
 Dat elck voor 's anders pronck, voor beid's al ander swicht:
 Dat segghens wet, en nauw besette dichtens-plicht
 Noch oyt soo wel geleert, noch oyt soo wel bewaert is.

'k Roem 's Dag-h-werck's schaduw' nu: 'k blijf' voor de seha-
 duw' staen:

't Noyt vol-roemt Dag-h-werck selfs en roer' ick niet eens aen.
 Dat's my niet nieuws; dien 't luck van kints-aen ond'reen buyr-
 kerck,

Uw' gunst van jeuchts-aen heeft geleght in uw' gunst.
 Die't op-merck van uw' Son en Sterre-loop, de kunst
 Uw's Dag-h-wercks, niet zijn Dach, maer maeckt zijn dachlycx
 uyr-werck.

G. R. DOUBLET.

Perillustri Viro,

D. CONSTANTINO HUYGENS, Equiti,
*Zulichemi Domino, Serenissimo Aurastionensium Principi à Consiliis
 & Secretis, Theod. Graswinckel S. D.*

OEconomica tua legi relegique: quo minus remittam non tam me penes
 est culpa, qui uxorem caelesti hoc deposito fraudare nullus sustineo, prae-
 sertim dum pientissima matri cum morbo colluctanti ancillatur, quam pe-
 nes bonitatem tuam; cui ut ego uxorque omnia debemus, ita & volupe est,
 eandem hanc ipsam esse, quae impudentiam nostram tegat. Quatenus verò
 uxor retulit abs te iudicium meum requiri, ut ut supervacaneum sit hoc
 illud, apud Te praesertim, qui tenuitatem meam nosti, est tamen authorita-
 tem diffugiendi religio. Ut ex veteri formula, praefiscini, sine fuce ac fallacia,
 dicam quod sentio; AB HOC MONUMENTO DOLUS
 MALUS ABEST.

*Quidquid ab empyrea ducendum spiritus aula
 Enthous humanum flectat ad obsequium,
 Quidquid ad empyreas animantem subvehat aulas,
 Detque pedem patrio figere posse polo,
 Omne libellus habet: Zulichemo digna parente
 Progenies. Serus qui legis ista nepos,
 Ne raptas cælo Flammæ mirare, supernâ
 Defixum potius sed statione solum.
 Furta Prometheæ valeant mendacia virgæ,
 Qui cælo terras inserit, Hic DEUS est.*

III. NON. NOVEMBRIS CLD IDC XL. Hagæ.

Op het

D A G H - W E R C K

Des Heere van Zuylichem.

OM dat de Ster verdween die uwe hand bestraelde
 Hebt gy, doorluchtigh Man, dees Rijm-draed afgesneen;
 Gy zijt voor 't vierde schoft de winckel uyt getre'en
 Om dat het licht niet meer op uwen arbeyd daelde,
 Het licht van eene Ster, die vast, of datse dwaelde,
 U diende tot een stuyr en steun van rijm en reen:
 Des hebben wy al me door 't quaede uyr geleen
 Dat ons met uwe Ster uw werck-lust voorts onthaelde.
 Het licht, dat in het druckst van uwen dagh vergingh
 Waer aen 't volmaecken van soo schoonen puyck-stuck hingh
 Sal eens weer komen op een heerlijcker schijnen:
 Maer, wanneer raectt dit Werck uyt sijne duyfsteris?
 Degraege Leser roept: Men geev' het soo het is,
 Schuyf van uw Dagh-werck eens de dicke nacht-gordijnen.

J. WESTERBAEN.

In Nobilissimi, præstantissimi, clarissimique viri

D. CONSTANTINI HUGENII Eq. &c.

OPERA & Dies.

Nunc sordent, ASCRÆE, tuæ sine lumine luces,
 Nunc tua, nox nobis creditur esse, dies.
 Excurrunt præsci densa caligine Soles,
 Et tenebris horrent sidera Graia suis.
 Hoc, quod scribis, opus, nihil est, nisi ruris & otii,
 Et sterilis vana religione labor.
 Instruis agricolam, dictas facienda colono,
 Officiumque legunt bos & aratra suum.
 Sudant defesse pigro sub vomere dextra,
 Quodque manus verset sedula, vile lutum est.
 Nostra sibi pandunt meliores tempora luces,
 Metiturque suum dignior hora diem.
 Aula sapit formatque virum, se perficit ipsa,
 Et socia recti conjugæ, recta facit.
 Illa Deo Christoque suos pia nuncupat annos,
 Illa sacrosanctâ verberat astra prece.
 Sic prior in cælos rapitur. mox Principis audit,
 Et bellatoris dicta severa Ducis.
 Prandia formantur monitis, & currus & uxor,
 Et puer, & medio fabula nata foro:
 In leges liber, in leges coguntur amici,
 Stringitur ad normam prodiga turba novam.
 Auscultant tanto stomachus, splen, lingua magistro,
 Quasque premunt partes crimina, jussa regunt.
 Vapulat obscuri male sanus carminis autor,
 Vapulat abjectæ simplicitatis epos.
 Fit schola totus homo, mundus, domus, aula, poëta,
 Quaque præis, laus est Te, ZULECHEME, sequi.
 Exemplo mandat a legis, fax, lumen honesti.
 Dirigitur studiis quilibet ordo tuis.
 Tu Phares es, vita lex fulgida, regula morum,
 Dum comes it Phæbo Stella SUSANNA suo,
 Quæ tu luce nitens, nitet hac qua vivis amussi,
 Vivit, & exactum quod facis, ipsa facit.

Quod

*Quodque bonum gemini facitis, jam discimus omnes.
Flectimur ad tantos fœmina virque duces.
Tam pia cum scribas Aula praecepta minister,
Hoc loquar: HANC SUBEAT, QUI VOLET ESSE PIUS.
C. BARLÆUS.*

*In Clarissimum Opus-Diurnum Illustris Domini de
Zuylichem, &c.*

Quis te, summe virum, tanta dum consulis aula,
Credat Apollineæ plectræ movere lyre
Et vatium delubra sequi? Jam Pollio noster
Mecenasque diu Belga vacandus eras.
Jam tibi componunt alii. Tibi rura Maronem
Mox tribuent, si non jam tribuere, novum.
Aspice ab Amsteliis tibi quæ vox inclita ripis
Tollitur; & tua quæis vocibus Haga tonet.
In tua prosiliunt fluvii, in tua nomina saltus:
Najadibus mixtas cernis Hamadriadas.
Tu vatium sis dulce decus: Nos turba, poëtæ
Simus; & è querula carmina sume toga.
Dum fora me lassant, requiem mihi suffice lasso,
Et me Nassovio perge beasse tuo.
Sed dum tantus amor, Constanti in pectore, Phœbi est,
Tange, licet tactam sapius, usque chelyn,
Et nostro te redde choro; sed Apollinis instar;
Et medias inter regna capeſce Deas:
Pone modum nobis, & quam vis percute chordam;
Atque tuo surgat lumine nostra dies;
Nostra dies vestro splendorem debeat astro,
Vergat in occasum te duce nostra dies.
At tua Lux, quæ Stella polo nunc fixa sereno est,
Dum videt, è summis nubibus ista legat.
Scilicet hac, uni in terris celebrata marito,
Omnibus hinc cæli fœdus in arce micat.

C. BOYUS. J. Crus.

IN
DIEM ET EJUS OPERA;
Descripta ab illustri Viro,
CONSTANTINO HUGENIO, Equite, &c.

Desinat, Hugeni, jactare vetustior atas
 Sacula qua Pylîi terna fuere senis.
 Non satis est vixisse diu: satis omnibus una
 Qua tibi descripta est non peritura dies.
 Una dies longæ quavis compendia vitæ,
 Una dies tanti temporis instar habet.
 Nil tibi cum votis, qui vota emensus & annos
 Mille annos condis, secula mille tibi,
 Quoque suos spatio Phabus sibi colligit ignes
 Te stupuit vitæ plus tribuisse tuæ,
 Jamque tenes quidquid consumptum temporis orbi,
 Et quidquid nondum prædicat esse suum.
 Sacula deficiunt alios, tibi mille supersunt;
 Hoc quoque, quod non est, tempore, tempus habes.

Multum verò tibi debeo, illustris Domine, qui ad tam sancti & ingeniosi
 Operis tui lectionem me quoque admisti. Noli tamen id publico diutius
 invidere, cujus partem cælum jam sibi vendicavit. Vale, Vir maxime,
 & æternum vive. Lugd. Bat. xxvi. Martii cld Idc xxix.

M. Z. BOXHORNII.

Aen den Heer van Zulichem.

OP HET OVERLYDEN VAN SYN EGA,

Mevrouw

SUSANNE VAN BAERLE.

IS Zuylichem een stercke zuil,
 Hy wankel' niet, noch wroet den kuil

Aa

Van

Van 't graf, waer in zijn Egaleit,
 En slaept, en wacht op d'eeuwigheid,
 Niet open, noch verfteur Gods acker,
 En roep zijn lijk-Vrouw t'elckens wacker.

Het treuren weckt den doode niet,
 En voed des levenden verdriet.
 Al zochtghe schoon met Charons schuit
 Euridice, en al kon uw luit
 De harp van Orpheus zelf verdooven,
 Ghy speelt haer' geest niet weder boven.

En waer het moghlijck te geschien,
 Ghy zoud niet laeten om te sien,
 En haer verliezen, al beschreit,
 Daer 't licht en 't naere duister scheid.
 Uw morgenstar zou u ontzincken,
 Daer onse Zon begint te blincken.

Wat moeitghe 't onverbid'lijck hol?
 Uw schoone bloem is in haer' bol
 Gekropen, om weer op te staen,
 Daer heur geen Hagel-steenen slaen,
 Noch al te herde straelen rooften.
 Ghy kunt u met d'afzetsels troosten:

D'afzetsels, daer heur ziel in leeft,
 Haergeeft en zedigheid in zweeft.
 De mensch, die na het oogh vergaet,
 Herleeft onsterflijck in zijn zaed.
 Al schijnt de zerck 't gezicht te hind'ren,
 Men ziet de moeder in de kind'ren.

Der kind'ren wackere oogen zijn
 De spiegels en het kristalijn,
 Waer in der ouderen gelaet
 En schijn en aenschijn voor ons staet:
 't Zijn onverzierde Schilderyen
 En verwen, die ons hart verblyen.

J. V. VONDEL.

Aen den Wel-Edelen Gestrengen Heere

CONSTANTIN HUYGENS, Ridder, &c.

Op zijn' Boeck,

genaemt D A G H - W E R C K.

Mlaen magh vryelijk van zijnen Bisschop zwijgen,
 Die 't werck der Schepping in ses dagen fraey beving:
 Hoewel'er aen dat stuck meer daegen arbeyds ging.
 En Vranckrijck magh zijn' moedt nu oock wel laten zijgen
 Die 't op zijn Week-werk voert: Nu wy van Huygens krijgen
 Zijn Huys en Burger-plicht. 't Is noodloos dat men ding
 Om d'eere met die twee voor hem, wiens lof ick zing,
 En wiens verdiende Roem men ziet ten Hemel stijgen.
 Hun' Boeken waeren vol van Godes wonderdaen;
 In 't zijne, alis het kleyn, daer vangt hy ernstigh aen
 Om ons Godtvruchtigheit en Deughden aen te preeken.
 Maer is 't geen jammer, dat so kloek en schrandr' een man,
 Die in een' dagh alleen ons soo veel leeren kan,
 Zoo schoon en nut een werck laet op den Middagh steeken?

DANIEL MOSTART.

Aen den Heer

CONSTANTIN HUYGENS, Ridder, &c.

Op Sijn Boeck,

genaemt D A G H - W E R C K.

GY! op wienstrouwicheid den grooten Fred'rijck rust,
 GO! onbewogen ziel, tot Hollands stut geboren,
 Die rontom in de weeld', en midden in de lust,
 Door weelde noch door lust u noyt en liet bekooren;
 Verheven Constantin! soo dickmael als ghy komt,
 En doet u stercke stem, in onse oore dond'ren,
 Bestraft ons vriendelijk, wy staen gelijk verstormt,
 Sijn nergens toe bequaem als om u te verwond'ren.

A a 2

De

De wereld is verblind met grouwelen belaeu,
 De deuchd verhuist, d'ondeuchd heeft d'overhand gekregen,
 Maer ghy, geswinde geest, komt met u Dagh-werck aen,
 En opent ons gesicht, en wijst ons beter wegen.

Wy sien hoewel ghy leeft, en hoe u groot gemoed,
 Niet mee bekommert is, daer 't meeste deel der menschen;

Wy werden ongeruft; en dese onrust doet
 Dat Wy, het geen wy zijn, niet meer te blijven wenschen.

U dach weet van geen nacht. Maer noch (vergeeft het my)
 O Huygens! (en het werdt van elck een soo gewesen)

Het gene, dat ghy wilt, dat maer een Dagh-werck sy,
 Sal, of ghy niet en wilt, een eeuwich eeu-werck wesen.

Aen de tijd-versuymende Feuchd, op het selfde Werck.

TYd-quisters, wijvich volck, die, swaer van ydelheden,
 U cierend', u ontciert, die 't beste van u tijd

Noyt wel en hebt besteedt, noyt wel en sult besteden,

Soolangh ghy niet bedenckt, waer dat die heenen glijt.

Leert, soo ghy leven wilt, van Huygens beter wesen,

En hoe men door de deuchd en eert, en wordt ge-eert,

God dient, Sijn selven kent; Ghy hoeft niet veel te lesen.

Onthouwt, maer eenen dach, ghy hebt genoegh geleert.

FRANC. LE BLEU.

DAGH.

D A G H - W E R C K.

1. **S**TERRE, die my in de Sterren
 Menigh onty doet verwerren,
 Keurigh, of my een' van all'
 Als mijn' eigen Sterr'gevall':
 Sterre, die veel Sterren aen sien,
 Als de Keersfen by de Maen sien,
 Als de Maen (in mijn' gesicht)
 By de macht van 't Moeder-licht:
 Sterre, mergh van all' mijn' vreughden,
 Die my eens met, Ja, verheughden,
 Noyt bedroeven sult met, Neen,
 Tegen 't ja-woord van de Re'en:
 Sterre, regel van mijn' reden,
 Al van doe my mijn' gebeden
 Voor uw' reden stelden veif:
 Sterr', alleen en al mijn' heil:
 2. Nu 't den Hemel soo gepast heeft,
 Dat mijn' ziele aen d'uwe vast leeft.
 Dat Ick Ghy, en t'eener tijd,
 Ghy tot Ick geworden zijt;
 Nu wy maer van naem en schillen,
 Nu mijn' lusten zijn uw' willen,
 All uw' willen all mijn' lust,
 Yeders vrede elkanders rust;
 3. Luyftert nae de overslagen
 Die mijn' ziele, langh gedragen,
 Nu voldragen, barens-ree,
 Alse en' droppel in uw' Zee
 Van bescheidenheit wil schencken,
 En uw' krachtiger bedencken
 Haelen over 't kinder-kraem
 Daer sy geern te bedd' af quaem.

1 Cor. 15. 42.

*Anima illius
 anima hujus
 devincta est.
 Gen. 44. 30.
 'Sciam spiri-
 tum uxoris
 mee in meo
 vesti. Sen.
 ep. 104.*

A a 3

't Kint

1. **S**TERRE, mijn eenigh wel gevallen en geluck.
 2. Dewijte God de Heere quaer Ziel en Lichaem heeft | heb erdacht.
 gevoght.

3. Hoort en helpt my uyten 't gene ick daer op over langh

't Kint sal ERNST VAN VOOR-RAED heeten:

Helpt my door den arbeit sweeten,

Daer Ghy Ick zijt, en Ick Ghy,

Moet de Moeder heeten, Wy.

4. Soo en vrees ick voor uw' straf niet,

Of ick hier te schielick af liet,

Daer te lange lach en spon

Over wat ick eens begon;

Of my hier mijn' hand ontholde,

Om een Rijm die ronder rolde

Dan de Reden; of ick daer

Wrangh, of hier te lekker waer.

't Is uw hert dat in mijn' ad'ren

Dese krachten helpt vergad'ren,

't Is het mijn dat in u schuylt;

Ziel is tegen Ziel geruyt:

Staet u niet in aller feilen

Wederhelft met my te deilen?

Of wat feilen kander zijn

Dat of 't uwe zy of 't mijn?

Luyftert dan; en hoort ghy dolen,

Denckt, dat was ons bey verholen;

Soo u yet om 't herte lacht,

Seght, soo hadd' ick 't oock gedacht.

5. Hoe wy dese kleine wereld,

Die ghy, Sterr, alleen beperelt,

Die ick, ver van uws gelijck,

Ick, en ick alleen, beslijck,

Des', om nauwer te beschrijven,

Bed-gemeente van twee lijven,

Van twee lieven, segg ick best,

Tortelen van eener nest,

Tamelickst bestieren sullen,

En met vreughd op vreughd vervullen,

Heb ick, hebben ick en ghy

Dus beregelt, seggen wy.

6. God,

4. Mits wy een ende eens zijn, ende dit werck gelijcker hand te wege brengen, sult ghy deel aen de feilen ende onfeilen hebben, ende ick uw besipen minder schroomen.

5. Mijn, ick segge, ons voornemen is, by Voor-raed vast te stellen, hoe wy op het gevoegelicke te samen sullen hebben te leven.

6. God, de God die ons gepaert heeft,
 God de Soon die hy gebaert heeft,
 God de Geest, met-all, met een,
 God allom, altijd, alleen,
 Sal de Vader-Meester wesen
 Die wy vriendlijck sullen vreesen:
 En ons eerste onderwint
 Daer de wijsheit af begint.

7. 's Morgens, eer wy 't licht ontmoeten,
 Sullen wy die Godheit groeten,
 's Morgens, eer de dāgh ontwaecht,
 En de Son de Sterren staecht.
 Sulcken ure koos de Koningh,
 Die sijn' nachten aen 't getoon hingh.
 Daer af 't heilige geluyd
 Noch in onse ooren tuyt:
 Een van beider nucht're monden
 Sal de schuld van beider Sonden
 Voeren voor 't genadigh recht,
 Daer geen' boeren tongh te slecht,
 Daer geen dubbel hert te dicht is;
 Daer het saligh tegen-wicht is
 Onser schael, die altijd helt,
 God met God te vre'en gestelt.
 't Zaligh opficht onser wegen
 Sullen wy hem toe bewegen,
 Hem, beweeghlick met een woord
 Dat men maer in 't hert en hoort.

8. Heer, bejegt ons' gebreken,
 Sult ghy, Sterr, of sal ick spreken,
 Leert ons eischen wat ons dient:

9. Geeft en neemt voor 't onverdient,
 Voor 't onendelick ontfarmen
 Ons altoos onnutt', ons armen,
 Ons ondanckbaren gegunt,
 Onser herten beste munt.

Psalm. 130.

*Kings dista-
 zionius des-
 cendi. Aug.
 Luc. 9.
 en 11. 1.
 Suggere, Do-
 mine, quid de
 te cogitem, da-
 ce quibus te
 sermonibus in-
 vocem. Aug.*

Danck-

6. Gods Vreesen sullen wy voor al betrachten.
 7. Des morgens vroegh, sulcks de gewoonte was van de
 Proph. David, sullen wy hem aen roepen, seggende:

8. Heere komt ons onverstand te gemoet en leert ons bidden.
 9. Geeft ons ende ontfanght van ons onse oprechte danck-
 baerheit voor dijnē oneindige barmhertigheden.

Danckbaerheit in woorden, wercken,
In gedachten te bemercken,
Stichtelick voor 's naesten oogh,
Heilighlick voor 't dijn' om hoogh.

10. Deckt het misdoen onser dagen
Met het voldoen en voldragen
Van hem Mensch, en van hem God,
Hem 't voll-op van dijn Gebod.

11. Hoedt ons, daer wy heden leggen,
Daer wy swijgen, daer wy seggen,
Daer wy wandelen of staen,
Met ons selven overla'en:

Laet ons over ons niet storten,
12. Heet ons uwe Eng'len schorten;
Doet ons willen wat ghy heet,
Die ghy onsen onwill weet
En altijd genegen herten
Om dijn' lijdszaamheit te terten,
En altijd gebeten bloed
Tegen wat ghy heet en doet.

13. Zegent Ziel en zegent Leden;
Doet se beid haer pond besteden
Dy ter eeren, dy alleen,
Eigenaer van Ziel en le'en.

14. Moet het huys van dese sinnen
Nu een' huyveringh van binnen,
Nu een' stoot van buiten aen,
Nu een' dobbel quaed begaen;
Slaet geneselicke slagen,
Die wy dan, en dan maer, dragen,
Dat ons naer den sueren dagh
't Soete weer te schooner lach'.

15. Overwicht van noodlicheden,
Dobbel op het brood van heden

Heeft

*Fac velle,
quod jubet,
& jube quod
vult. Aug.*

10. Vergaet ons onse misdaden om de Voldoeninge Jesu Christi.

11. Weest allom onse hoede. Bewaert ons voor ons selven.

12. Overstreeit onsen boosen Wederwil.

13. Zegent onse Zielen en Lichamen, sulcks dat beide sich tot dijner eere besteden.

14. Treft ons niet als met genadelicke ende geneselicke kranckheden.

15. Laet niet toe dat wy onse herten verhangen aen de tijdelicke middelen, daer mede ghy ons mildelick gezegent hebt.

Heeft alreeds dijn' milde hand
 In ons' ackeren geplant,
 Lijdt niet datter onse Zielen
 Haere tochten in vernielen,
 En versmooren daer het vier
 Dat veel hooger hoort als hier;
 16. Leert ons 't leen als leen besitten,
 En in tijds de herten splitten,
 Daer af 't minste weder-deel
 Aen de tijdlickheit verheel';
 T'allen stonden even vaerdigh,
 Om den ballast van dit Aerdigh
 Uyt te werpen in sijn' Zee,
 En soo, kommerloos, de ree,
 Ja de steile rotz beklimmen,
 Daer de Werelds loose schimmen
 In het prachtigh niet-met-all
 Onder ons verdwijnen sal.
 17. Staet 'er in dijn heiligh voor sien,
 Daer dijn' oogen langhs het spoor sien
 Van der dingen eewigh wiel,
 Dat dy eens voor all beviel,
 Staet 'er dat uyt dit versaemen
 Onser naemen erfgenaemen
 Spruyten moeten, een oft meer,
 't Zy dan, Heere, dy ter eer,
 Dy ten dienste; Laet se dijn' zijn
 Eer se door de Moeders pijn zijn,
 Laet se dijn' zijn tot de uer
 Als de geesten uyt de huer
 Van de leden fullen scheiden,
 En dijn' tweede komst verbeiden,
 Met verlangen naer den dagh
 Daer 't Geloof maer tegen magh.
 18. Werpt een ernstigh medelijden
 Over 't onweer onser tijden,

Psal. 15. 1.
 Psal. 43. 5.

Psal. 139. 15.

Rom. 1. 17.
 Act. 10. 43.

B b

Over

16. Maer altoos willigh en vaerdigh mogen zijn, ons geboren werden, Weest haer genadigh God van 't begin
 om daer af te scheiden, ende onbelast ten Hemel te ten einde haeres levens.

17. Is 't by dy van eewigheit geschickt, dat kinderen van dijn Kercke.

18. Erbarmt dy over de buyten en binnen swarigheden

Over 't ijselick gewip
 Van dijn tuymelende Schip.
 Buyten lijdt het van de baeren,
 Die het nu te nauw benaeren,
 En van alle sijden slaen;
 Binnen heeft het noyt gedaen
 Met het heelen van de spleten
 Die der nijd en spijt in retē:
 Slaept niet, zijt niet langer doof
 Onder ons van klein geloof.

Marc. 4.
 Mat. 38, 40.

19. Stier de Stierluy van dat Schip, en
 Sluyt haer' herten op haer' lippen;
 Lijdt geen Babel in haer werck,
 Dien het dack-dicht van dijn' kerck
 Met den binnen-bouw betrouwt is:

20. Laet de leugen, die soo oud is
 Datse kindsch geworden schijnt
 En al groeyende verdwijnt,
 Groeyende voor haer verdwijnen,
 Die ghy eens hebt willen mijnen
 Tot den huys-dienst, en niet meer,
 Van dijn' erffenissen, Heer.

21. Oh, gelijk haer heiligh Herder,
 Tot den huys-dienst, en niet verder,
 Laetse sich verledigen:

22. Maer, voor 't best verdedigen,
 Leertse leven soo fy leeren,
 En met weldoen wel bekeeren;
 Seggen heeft geen seggens macht,
 Daer 't de Segger eerst veracht;
 Voordoen is geweld van reden,
 Die het keyen hert kan kneden,
 En dijn vleesch-geworden woord
 Werd gesien gelijk gehoord.

23. Staet de voorste van de Vorsten
 Die de voorste wagen dorsten

*Qui vitā de-
 cant, & quos
 magis admire-
 ri videris
 quam cum
 audieris. Sen.
 ep. 51.*

*Quid facien-
 dum sit, à fa-
 ciēte discen-
 dum est. Id.
 ep. 98.*

*Quidam ex-
 empla sapientis
 in multis disci-
 plinis circum-
 spectat. Id.
 ep. 108.*

Haer

19. Zegent de Dienaren dijnes Woords met eendracht.

20. Soo dat Sy de dolingen verdelen.

21. Bekommerende sich, als Christus haer Heer, alleen
 met haer beroep.

22. Bevestigende haer' Leere met het voorbeeld van haer
 leven, daer 't meeste bewegen in is.

23. Zegent de Princen die dijne sake verdedigen.

Haer en 't haer in dijn gevecht :

24. Treedt niet in het ſcherpſte recht
Over 't menigh overtreden
Van haer' weelderige leden ,
Van haer' Zielen in de weeld
Ongevoelick over-eelt.

Hooge helle ſlibber-wegen
Hebben ſy te deel gekregen ;
Meeſt haer leven is ſoo gladd
Datter oogh noch voet op vatt ;
Laet de haer voor ſtruyck'lingh boeten ,
Min als and're minder voeten ,
Die door oneenparighe'en
Van vermaeck, van ſwarighe'en ,
Van gedeckte en bloote leden ,
Slepen ja, maer vaſter treden.

25. *Frederick*, dijn eigen Held ,
Tegen 't ſtiigende geweld
Van 't ſteegh Ooſtenrijck geſtegen ,
Frederick, 't mergh van den zegen
Dien ghy noch de kleine reſt
Dijner Kuddegunt op 't leſt ,
Frederick, doe ſtaegh bedyen ,
En beminnen, en benyen ,
In ſijn vriendelick geſagh :
Raed, of aen, of wapenſlagh
Feile noyt van ſijn beſtellen :

26. Laetſe 't voor den ſlagh ontgellen ,
Die daer mog'lick hand en moed
Scherpen op ſijn edel bloed.
Dondert noyt op onſe dagen
Met den ſchrick van ſulcke ſlagen :

27. Liever maeck de booſe gram
Met meer ſtruycken van den ſtam
Dan 't haer luſte te verdelgen ;
Voor-raed, Heer, van ſulcke telgen

B b 2

Eiſchen

24. Vergeeft de Sonden harer Weelde, die ſlibberigh is, by de ſtramme banen van de gene, die door voor- en tegen-ſpoed wandelen.

25. Zegent het beleid des Prinzen van Orange met geluck,

met liefde des volcks, met nijd des Vyands.

26. Verſtoort de aenſlagen op ſijn leven.

27. Zegent ſijn huys met Lijs eigenamen.

Eifchen wy dijn' milde hand,
 Die de vrijheit hier geplant
 En de slaverny gevelt heeft.
 28. O, die d'oogen en 't geweld geeft,
 Oogen geeft by dit geweld:
 Oogen * eens ter wacht gestelt,
 En die all' sien soo der veel' sien:
 Hoedt dijn' erve voor haer scheel sien,
 Daer de misflagh af ontstaet,
 En 't mistrouwen, erger quaed.
 29. Laet dijn' eer ons eenigh wit zijn,
 Die in 't kostelick besit zijn
 Van dijn' waerheit, schier allom
 Uytgeluydt met pijp en trom:
 Schuytse noch in 't onkruid elders,
 In de rotsen, in de kelders,
 d'Oude herbergh van haer' jeughd,
 Doet dijn' Engelen de vreughd
 Datse 't onkruid onderdrucke,
 En haer' taeye rijsen rucke
 Over 't heidensch wangewas
 Daerse noyt geplant en was.
 30. Buckt genadigh over 't knielen,
 Daer de knyen en de Zielen
 Buygen eenerhanden bocht;
 Heer, ghy hebtse eerst gesocht
 Die dy hebben leeren soecken;
 Soecktse noch, daer d'een in doecken
 D'een in yfers, d'een in bloed,
 D'een in armoed light en wroet,
 Ander' onder all' versmooren,
 En met open ooren hooren
 Naer de trage scheidens uer,
 Die den naesmaeck van dit suer
 Drencken sal in stadigh bly-zijn,
 Door het hoofd-voor-hoofdse by-zijn

* Unanimit.
 Rom. 12. 16.
 en 15. 5.

Luc. 15. 7.

Rom. 15. 21.
 El. 15. 5.

Rom. 10. 20.
 Philipp. 2. 13.

Col. 13. 12

En

28. Geeft den Overighoden voorzichtigheit ende eendracht. 30. Verhoort het schreyen aller kranken, gevangenen,
 29. Doet ons behertigen de voortplantingen dijnes Woords, armen, ende die daer uyt dit ellendige leven in 't ewige
 onder des zelfs blinde verdrucceren. wenschen vervoert te werden.

En het eeuwige gezicht
Van dijn onbegrepen licht.

31. Hemelsch Vader, dijns naems eere

Zy geheilicht meer en meere;

Naerdere dijn eewigh rijck;

Gelde dijn gebod, gelijk

Boven, soo allom beneden;

Dagelicks voedt onse leden;

Houdt ons onser schulden vry;

Soo wy willen wien het zy;

Laet ons verre van 't gequel zijn

Des benyders van ons wel zijn;

Want het hemelsche beleid

Hoort dy in der eewigheit.

32. Soo bedachtelick ontslapen,

Soo versien van 't heiligh wapen,

Tegens Wereld, Hell en ons,

Sterre, fullen wy den dons

Onbekommerlick ontslijgen,

En gesonde lenden rijgen

In haer noodigh ongemack,

't Linnen, 't wollen, 't zijden pack,

33. Maer op 't kostelick vermallen

Sal ons' weelde noyt vervallen:

Tamelick verdeck van lijf,

Soo 't vermañne noch verwyv',

Sal de vracht zijn onser leden;

En gekoppelt aen de reden,

Sullen wy den Franschen dwangh,

Niet, als ander', in 't gedrangh,

Maer, als andere, van verre

Volgen voor een' valsche Sterre,

Die den Reiser, moe geroert,

Voert, en noyt ten einde voert:

't Oude staet ons niet te ruylen

Tegen 't nieuwe, sonder pruylen

Ephes. 6.

Bb 3

Over

31. Ons Vader, die daer zijt in de Hemelen, geheiligt &c.
32. Soo gebeden hebbende, fullen wy ons in de kleederen
Reken.

33. Kleederen die ons voegen: de nieuwe wijze van verre
als een stall-licht, ende niet geern, ja niet eer invoigende.
dan d'oude belacchelick werde.

Over't stadige berouw
 Van de werelds laetste vouw.
 Laet het nieuwe door-gejouwt zijn,
 Laet het oude soo veroudt zijn
 Dat het op het jouwen stae,
 En by't nieu in maskergae,
 Eer wy't nieu voor't oude kiezen,
 En onsin den drangh verliezen
 Die de reden, metter tijd
 t'Enden adem, overrijdt.

34. Futselingh van lint en knoopen
 Op het spoedelickst ontloopen,
 Sal ick't oor verlegen gaen
 Over't stadigh af en aen
 Van begeerers, van beklagers,
 Van verdedigers, van vragers,
 Die op's Vorsten goedigheit
 Door my hebben toe geleit.
 Grooten sal ick eere bieden,
 Even oft sy my gebiedden;
 Mindere, even oft ick haer
 Broederlick verbonden waer;
 Armen, onderdruckten, weesen,
 Met noch vriendelicker wesen
 Uyt de wanhoop op doen staen;
 Niemand helpen aen een traen
 Door verbysterige woorden,
 Die d'onnoosele vermoorden,
 De behoeftige verflaen
 En ten tweeden doen vergaen.

35. Kan't niet even rond gedyen,
 Troosteloosen te verblyen,
 Hopeloosen by der hand
 't Lijf te bergen op het land,

'k Sal

34. Gekleedt, sal ick my verledigen tot de aansprake van
 allerhande aensoeckeren: met eerbiedinge aen de Groote,
 ende mewaerdigheit aen den geringen ende armen.

35. Kan ick den bedroetden niet altoos helpen; ten

minsten sal ick hem met beleeftheit bejegenen, soo dat sy my
 vinden deel in haer leed te hebben, ende wat troosts in mijn
 medoogen.

'k Sal mijn eigen hert ontschulden,
 En de weigeringh vergulden
 Met een vriendelicker, neen,
 Dan het, jae, te werden scheen.
 Magh ick aen 't geluck niet deelen
 Van d'ellendige te heelen;
 'k Sal haer thoonen, dwers door my,
 Wat ick in haer lijden ly.
 Aengetogen swarigheden
 Werden stucks-gewijs geleeden,
 En gedragen, als een lijck,
 Van veel' schouderen gelijk:
 't Scheelt een merckelick pond quellings,
 Weinigh merckelick ontfellinghs
 Van een ongeveinst gelaet,
 Daer 't medoogen achter staet.
 36. Endtelick, op 't hooger dagen,
 Van belegeringh ontslagen,
 Sal ick 't wagen in 't gedrangh,
 Van het ydel uren-langh,
 Dat men in de hoofsche mueren
 Overduldigh uyt moet dueren,
 In een hoeckjen van fluweel,
 Van geweven goud in geel,
 Van Chronijcken aen de wanden,
 Wanden, die met zijde panden
 Bergen Spinneweb en stof,
 't Evenbeeld van 't dubbel Hof.
 37. Maer de plichten mijner neeringh
 Sullen my tot door de sweeringh,
 Door 't beliegen, door 't beklap,
 Door 't bedriegen, door 't betrap,
 Door 't bestrijcken, door 't bestreelen,
 Door 't bequijlen, door 't bequeelen
 Voeren in den dichten hoeck,
 Daer mijn Vorst in 't groote Boeck

*Hoc quidem
 facile prae-
 ptum est, ut
 quod acturus
 sis, id significes
 te studiosè ac li-
 bentè esse fa-
 cturum, illud
 difficilius
 quod facere
 non possis, id
 ut jucundè ne-
 ges. Cic. de
 petit. Conf.*

Van

26. Op den Voormiddagh sal ick my te Hove begeven. | een Cabinet, daer hy de sorge van de gemeene saccke be-
 37. Door het gedrangh van de Voor-kamers in 's Prin- | beidt.

Van 't beleid van seven Landen
 Met geftadigh' ooghen handen,
 Overladen, onvermoedt,
 Tegen meer als Spagnen wroet:
 Daer de rust die wy beflapen,
 In de vormen werdt gefchapen;
 Daer men d'onrust leven geeft
 Daer 't voorby de Son af beeft;
 Daer de Wereld werdt gewogen;
 Daer het fincken en 't verhoogen
 Van gebuer, vriend, vyands ftaet
 Stadigh in de fchaelen ftaet;
 Daer men Grol* in 't witt befette,
 Eerme'r lood of ftael op wette;
 Daer men 't Wefeltjen besprongh,
 Jaeren vroeger dan men 't vongh;
 Daer men vifchten in Matanças
 Eerder vifch, of nett, of kans was,
 Daer men 't Vuchter end ontftack
 En met Grobbendonck versprack
 Eer fich 't Vuchter end verhoedde,
 Eer oyt Grobbendonck vermoedde
 Dat hem noch Oragnen bloed
 Dreighden in den trotsen vloed
 Die fijn' ongemaecte muren
 Tweemael Mauritz uyt dé duren,
 Eenmael Frederick verliet
 Voor 't geluck van fijn gebied.
 38. Binnen fal men my de woorden
 Die men buyten van my hoorden
 Melden hooren, hem te baet
 Die fich t'mijner trouw verlaet;
 Verre zy het listigh dencken
 Hoe behendelick te krencken,
 Hoe bedecktelick te flaen,
 Met het averrechts vermaen

* Op de
 Caerte.

Van

39. Daer fal ick oprechtelick den dienst doen, dien ick buyten beloofd hebbe, foo verre mijn vermogen ftreckt.

Van een' omgewrongen reden,
 Tegen toefegh en gebeden,
 Tegen hoop, gegeven hoop,
 Van een hopeloos beloop.
 Die my trouw eifcht, falfe vinden,
 En my aen mijn woord verbinden;
 't Jagefeght, en 't neen gedaen
 Sal maer aen 't vermogen ftaen.
 39. Die my aen de uytkomst meten,
 Zijn in 't redenloos gefeten;
 't Willen gaet naer 't my gevil,
 't Konnen hanght aen hooger will.
 Valt de kans ter flincker zijde,
 Noch al blijv ick diefe mijdde,
 En begae noch ban noch boet,
 Voor 't misdijen mijner moet.
 Valtfe daerfe mijn beftier dreef,
 Laet het nemen of ick 't vyer vreef
 Uyt de vyer-key, die my maer
 't Vrijven kost, en voor of naer
 Van een' ander hand gevreven
 Mogelick meer voncks fou geven.
 40. Over-danck noch overloon,
 Zijn geen' peerlen aen de Kroon
 Die der vromen hert moet kroonen.
 'k Sal de arme hand verfchoonen,
 'k Sal de rijke doen verftaen,
 Dat ick min om loon begaen
 Dan om danck ben: min om 't dancken,
 Min om 't streelige bejancken,
 Van een' halver-mijne gaev,
 Dan om 't innerlicke gaef
 Van der Zielen wel gefteltheit
 Die haer felven in 't geweld heit,
 Die de weldaed om het, wel,
 Sonder ander wit, beftell'.

C c

41. Wie

39. Misiuclt mijn beleid, ick fal buyten fchuld blijven.
 Lukt het; ick en heb maer den danck van een' geringe
 moeyte verdient, die een ander mogelick met meer machts
 aengewend hadde.

40. Belooningefal ick van den armen ontfeggen; den rijke-
 ken thoonen hoe die mijn voorneeme wit geenfins en is,
 maer het vrome genoeg dat uyt wel doen fpruyt.

41. Wie den Vorſten, groote Slaven,
Deel eifcht in haer' minſte gaven,
Slaet de zeiffen in haer gras,
Ja in 't redelickſt gewas
Daer fy 't ploegen om beſweeten,
Van oock Gods-gelyck te heeten,
In 't verdeelen van de macht
Daerom haer te deel gebracht.
42. In 't vertieren van die panden
Dienen mogelick mijn' handen
Voor een Teems of voor een Treeſt:
Maer wat geeft hy die ſoo geeft?
Wat verdient hy by het geven,
Die, tot Teems of Treeſt verheven,
Hoe hy 't, wel, of qualick, meent,
't Geven maer de hand en leent?
43. Werd ick dieper in gewrongen,
En mijn onderwind beſprongen
Met een onvoorſiens bevel
Van gewichtiger beſtell;
'k Sal der trouw en vlijt aen hangen:
Noyt verdrieten noch verlangen
Proeven laten die my laſt:
Maer bedrogen en verrast
Sal hy ſijn bevel ſien keeren,
En ſijn' hand te hulp begeeren,
Die 't verſegelende ſal
Hechten aen ſijn welgevall.
44. Waerden omtreck van dien vinger
Sporen laet van ſijn geſlinger,
Werdt de mijne van 't gewicht
Van de rekenſchap verlicht:
Niemand eifche my de reden
Van bevelen of gebeden

Die

41. Want die ſich deel toefchrijft in den danck die den
Princen voor haere ſwaere moeyte alleen toekomt, eigent
een, anders goed.

42. Gaet de gift door mijn handen, wat verdien ick
daer by?

43. In bevelen de gemeene ſake betreffende ſal ick my

ingelijcks trouwelick quijten, ende ſoo naerſtiglick, dat
de Prince ſijne onderteickeninge daer op te ſetten ſal hebben
eer hy 't gelooven konde.

44. Naer die onderteickeninge hebb ick in 't werck niet
meer te verantwoorden, maer de Teeckenaeſt, die 't ſal doen
als 't noodigh is.

Die des Vorſten hoofd gebaert,
't Mijne voor hem heeft bewaert,
Voor hem, op ſijn welbehagen,
Oor of ooge voorgedragen.
Soeckt ghy 't grondighſte beſcheid?
Daer is borge voor 't beleid:
Die 't beleidde ſal 't beleggen,
En 't weerleggen wederſeggen,
En verdedigen 't geval
Daer 't den oorbaer eiſchen ſal.

45. Ick voldoe by deughd van dooſen,
Graegh in 't laden, traegh in 't looſen,
Dicht van duygen, licht van dracht,
Voor de vreemdelingen nacht,
Middagh voor des Meesters oogen;
Daer toe reck ick mijn vermogen,
En voldoe my, en voldoe
Eer en eed ten bodem toe.

46. Soo bevracht, ſoo ſomtijds ledigh,
En van buyten even vredigh,
't Zy dan ledigh of bevracht,
Noch verlegen om de vracht,
Noch verlegen met de ladingh,
Tuſſchen 't walgen en de gadingh,
Sonder fronſſen, ſonder lach,
Sonder wenſchen dat men 't ſagh,
Sonder vreeſen dat men 't mercke,
Hoe ick ledigh gae of wercke,
Hoe ick in den Acker ſweet,
Hoe ick van geen ploegh en weet,
Noch ontſtuym, noch honds, noch haerigh,
Maer gemoedigh, maer eenpaerigh,
Maer eenparigh, Sterr', als ghy,
Met u, meer en minder bly,
Sal ick voor uw oogh verſchijnen,
En mijn' ſorgen doen verdwijnen

C c 2

Tuſſchen

45. Ick volſtae met willigh en geheim te zija.

46. Van 't Hof ſal ick t'huys keeren, ſonder uytterlick te ſaken blijken, of ick vol beſigheits ben of niet; latende alle 's Hopfs becommerringh buytens huys.

Tuffchen ftraet en ftoep en poort:
 Daer fal een voor een vermoort
 Tot den naeften uytgangh fmachten,
 Om mijn hoofd we'er op te wachten,
 Met als 't onder zeil, op ftraet,
 Wederom te Zeewaert gaet.

47. Stilte foeck ick in mijn' haven,
 Moed' van flingeren en flaven
 Over 't Hollandsch dieper holl:
 Stilte kan ick, als een toll
 Dien de kinderen begaepen
 En al draeyende doen flaepen,
 Veinfen en genieten me',
 Met de finnen uyt der Zee
 Noch vol duyfelingshs gebleven;
 Even als de beenen leven,
 Beenen die van gaen vermoedt
 Tintelen van giftigh bloed.

48. Loop ick over van geruchten,
 Die ick melden met genuchten,
 Die ghy fonder affien meught
 Mengen onder ander vreughd;
 'k Sal u's werelds meefte maeren,
 Binnens muers doen wedervaeren,
 Soo men door 't gelafen gat
 't Leven van de dingen vatt,
 Die fich op het heetfte dagen
 Buytelende binnen dragen.

49. Buytelende; Sterre, merckt;
 Dat 's gelijck de logen werckt
 Op de niew-geboren Waerheit,
 Niew geboren in de klaerheit
 Van des middaghs hoogen dagh.
 Diefte foo ten eerften fagh,

Sou'fe

47. Stilte ende gerustigheit wil ick t'huys vinden, niet tegenstaende de duyfelingsh van 't gerucht die my in 't hoofd mogespelen.

48. Heb ick aengename nieuwe tijdingen, ick salse u binuens huys voor brengen, gelijk men in een' duyftere Ka-

mer, door een geslepen Glas by sonneschijn verthoont 't gene buytens huys omgaet, maer averechts.

49. Soo veraverecht ende vervalscht de Logen de tijdingen die van buyten in komen, eer het yemand gelooven soude.

Sou'fe van geen vuyl verdencken;
 Maer, wie kan soo schielick wencken,
 Als het, neen, voor; ja, verschijnt,
 Als het, ja, tot, neen, verdwijnt?
 50. Gaet, geleerde werelts pennen,
 Die dat buytelende rennen
 Van der dingen, ja, en, neen, digren met al
 Dufend jaren achter een;
 In de vlucht bestaet te vatten,
 En verkoopen nu voor schatten
 Van een ongeschendde Waer,
 't Geen ten eersten met een, Maer,
 Schier als met een Mael, geboren,
 't Waere wesen had verloren.
 Tusschen 't kraem-bed en de wiegh,
 En, gefwachtelt in 't bedriegh,
 En, gebakert in de leugen,
 Noyt en heeft begoft te deugen;
 Staegh verergert is, en staegh
 Is wat yeder meest behaegh'.
 Hoe moet nu de waerheit hincken
 Die soo jongh begon te pincken?
 Kaes verrott, en werdt gemint:
 Maer wat quaed verrott en wint?
 51. U en sal men niet berichten
 Dan met waeren van gewicht en
 Maeren van getoetste trouw:
 Lijdt ghy dat het nieuw verouw',
 't Sal u langer niet berouwen
 Dan de Pap en doet in 't kouwen,
 Pap, die tusschen tongh en tand
 Maer den haestigen en brandt.
 52. In 't geheimst van mijn geweten,
 Dat mijn' ad'ren niet en weten,

Cc 3

Daer

50. Wegh dan, Historie-schrijvers, die ons nu noch
 d'oude geschiedenissen voor waerheden veilt, die noyt suy-
 ver en waren.

51. U, Sterre, en sal ick niet als oprechte tijdingen ge-
 ven, insonderheit soo ghy te vreden zijt, datse liever wat

out ende seker, dan heel nieuw ende onseker zijn.

52. 't Geheim dat my van den Prince betrouwt werdt, en
 salick U niet weigeren te ontdecken, want ghy sult soo re-
 delick willen zijn, dat ghy 't my niet en sult vergen; Jaeghy
 sult het verbieden, of ick wanckelde.

Daer mijn hert aen mijn gemoed
 Schaersche rekeningh af doet,
 Dat my van de hand betrouwt is,
 Daer mijn' rechter aen getrouwt is,
 Met geen' ernstelooser trouw,
 Sterre, dan ick U en houw,
 In dat mergh van mijn onthouden
 Sal ick u geen deel onthouden:
 Noch ghy's eischen in wat my
 Verre min als eigen zy:
 Uw' bescheidenheit sal weeren
 Mijn ontfegg, en uw begeeren
 Op het ongemeen Gemeen;
 En my't onbesoetelt leen
 Met den Maeghdom lev'ren laten
 Aen de sinnen die't besaten
 Eer het my te leene viel.
 Liever dan mijn' sotte Ziel
 Van die misdracht sou bevallen,
 Van haer aensien te vermallen
 Om een nieuwtjen min of meer;
 Sal uw' reden sich ter weer
 Tegen mijn beswijcken spannen,
 En uw' eigen lust vermannen,
 En onthouden my't berouw
 Van om't jocks verraden trouw.
 53. Laet s' haer aen die doornen schenden,
 Die haer' sinnen spelen fenden,
 In de wilde straetsche maer,
 By gebreck van't Straetsche Waer;
 Die haer huys, in plaets van lampen,
 Voederen met sulcke dampen,
 En de waerheit by geval
 * Sticken onder niet met all:
 Laets' haer' slechte bedd-gemaelen
 Koesteren met sulck verhaelen

* Treffien.

By

53. Luyden die malkanderen niet als met nieuwe tijdingen en yeten te onderhouden, mogen sich soo vergrijpen.

By gebreck van noodlickheit
Over haev' en huys-beleit.

54. Haev' en huys-beleit met eeren,
Vroom gewin, verhaelbaer teeren,
Befigheit van binnens deurs
Sal ons buyten soo veel keurs
Van uytheemsch, van inheemsch praeten
Luys en leeghs niet foecken laeten.

55. Binnens deurs sal uw gelaet
't Voorflagh zijn van ons gepraet:
Staet het als uw'-minder straelen,
Sterre, die den nacht in haelen,
Staet het als een' Sterr in 't hol
Van een' wolck: die, vuyl en voll
Van gereede Somer-plassen,
Om den hoy-boer te verrassen,
't Lieve licht sijn tintel staect;
Staet het soo de Son ontwaect,
Eer sy van haer' nuchter' oogen
Al het nacht-goed hebb' getogen,
En noch in de slaep-muts steect
Die sy selver maeckt en breekt:

56. 'k Salder mijn gesegh nae setten,
En beslaen my in de wetten
Die de reden en 't bescheid
Heeft gestelt op uw beleid.

57. 'k Sal my ernstigh doen verklaeren
Van 't onlustigh wedervaeren,
Van het overkomen leed
Dat mijn' Sterre verComeet.
't Overkomen leed sal mijn zijn,
'k Sal ten halven van de pijn zijn
Met ick't van de Waerheit zy:
Met de wederhelft daer by

Sal

54. Het beleid onser Huyshoudinge sal ons soo veel tijdver-
drijsf geven, dat wy 't in de klapperije van nieuw-maeren
niet en hoeven te foecken.

55. Binnens huys dan sal ick ten eersten acht slaen op uw
welen. Staet dat droevigh, als een' Sterre in een' Regen-
wolck, oft als de Sonne in de morgenstondliche dampen.

56. Ik salder my naer voegen.

57. Maer oock ernstigh ondersoecken wat u quelt; ende
't halve, ja't geheele leed op my laden, gelijk men de Waer-
ren met Windasen uyt de groote Schepen in de Lichters ver-
bodemt.

Sal ick mijn geduld bevrachten,
 En het uw met reden trachten,
 Met die reden, Sterre, die,
 Die ick altijd by u sie,
 Met die reden sien te lichten,
 Even als men pack van wicht en
 Swarigheid van over Zee
 Platte bod'men op de Ree
 Siet ontfangen uyt de ronde,
 Door gemackelicken vonde,
 Wel gewogen, wel gestelt,
 Sonder openbaergeweld.

58. Maer bevind ick't pack soo tilbaer,
 Dat het, soo 't mijn' Sterres will waer,
 By haer' eigen Redens macht
 Of vermijdt waer of verkracht:

'k Sal het leed een' leer ontleenen,
 En bespreken 't haestigh steenen
 Met een nimmelick verwijt;

59. En verwijten u den tijd
 Doe noch ghy noch icken waren;
 Doe het Vaderland in 't baeren
 Van de Vrijheit lagh en kreet:
 Doe men sich de schand verweet
 Van een onverhoedsche suchten,
 Van een' traen gevloeyt in 't vluchten,
 Van een suer gesicht in 't vier,
 Aen de pley, in 't smooren schier.
 Doe men, trots de beter' eewen,
 Sagh in-mans-gekleedde Leewen,
 Vrouwen vond als heele mans,
 En'in allen weerspoed kans.

60. Sulcker Stammen zijn wy spruyten,
 Sal ick seggen, en besluyten,

Sou

58. Vind' ick dan de oorsaeck van uw' quellingh soo geringh, dat ghyse had konnen ontgaen oft vermeesteren, sal ick trachten U een vriendelicke Leste daer op te lesen.

59. En verthoonen U de swarigheden der vervolgingen,

met soo veel manlickheit, by onse voorouderen gedragen.

60. Seggende, wy zijn kinderen van die ouders, souden wy ons kleinmoedigh ende der Stammen onwaerdigh dragen?

Sou foo wel geboren tack

Buygen onder 't minste pack?

61. Staet mijn' Sterre niet in 't hooge,

Siet haer onbetimmert Ooge

Over heen de welvaert niet,

Watter wolcken van verdriet

Bijder kimmerijfen mochten?

62. O; God suyvere de locht, en

Weere 't weer van ongenae;

Maer, om 't ongewiss hier-nae,

Laet ons sucht en traen-sucht spaeren

Tegen meer gewelds van baeren

(Lange legg' het wegh en wijt)

Dat men redelick bekrijt?

63. Staen uw' Sterren, Sterr, als Sterren

Die haer oogh in punten sperren

En betintelen schoon weer;

Huyden eerst, en morgen weer;

D'eerstelocht van ongenucht en

Sal men in mijn oogh niet luchten:

Sondeloose vreughd om vreughd,

Kind en Moeder van de Deughd,

Sal ick wisselen en ruylen:

64. Uyt de wegh ontijdigh pruylen:

't Leven is soo korten span,

't Slaepen steelter soo veel van,

Kleedingh, reedingh alle morgen,

Straetsche, Staetsche, Steedsche sorgen,

Elck ontsnijdt het sulcken sné,

Dat sy 't van de vier op twee,

Van de twee op een verengen:

Maer 't genoeg kan 't verlengen,

Tweemaal is, die wel gesint

Aller zijds genoeg vindt.

Dd

65. Vin-

61. Bedenckt ghy niet in uwe hooge bescheidenheit hoe-danige swaerigheden ons naer de tegenwoordige welvaert mochten overkomen?

62. God verhoedese: maer in allen gevalle, laet ons suchten ende traenen spaeren, tot wanneer men met reden mochte te gebruycken hebben.

63. Vind ick u daer-en-tegen vrolick van oogen, gelijk als

glinsterende Sterren, die schoon weder maken ende voorseggen; van mijn' zijde en sal den onlust niet komen. Vreughd sonder sonde sal ick tegens uwe Vrolickeheit in brengen.

64. Wegh quelligh sonder swaerigheit. De slaep ende de besigheden verkorten ons korte leven al te seer. Laet het ons met alle mogelicke welgesintheit ende genoeg en len-gen.

65. Vinden sal ick 't sonder soecken,
 Soo diep sien ick in de boecken,
 In 't gekoppelde bestier
 Van der dingen verr-van-hier.
 Socht ick 't, 't waer soo haest verloren
 Als gevonden of geboren;
 Vind ick 't, Sterr, of vindt het ghy,
 Die niet Ick en zijt, maer Wy,
 't Sal voor eens gevonden blijven,
 En gemackelick beklijven
 Als het entjen aen den tack,
 Als aen een gesmolten lack.

66. Sulcke sal de tweespraeck wesen,
 Stille swijgend', van ons wesen,
 Sprekende, van beider mond;
 Still of niet, van yeders grond;
 Still en sprekend' onder 't maelen
 Onser dagelickscher Maelen,
 Over Suycker, over Wijn,
 Sal 't de beste Sauce zijn.

67. Dagelicksche mael-getijden,
 Onder uw gemenght verblijden
 Sal 't verblijden van den smaeck
 't Slechtste zijn daer ick naer haeck.
 'k Heb geen' Tong te deel gekregen
 Die sich van gemeenen zegen
 Fier en weelderigh ontfstell':
 Suer en bitter scheidt sy wel,
 Sout en Honich kan sy keuren:
 Maer geheimenis van geuren,
 Die men maer de walgh en biedt,
 Is van haer bekreuningh niet:
 't Gulsige van 't oude Roomen,
 't Viese van het nieu sijn' droomen

Tusschen

65. Mijnenhalven, ick voorsie genoegh, dat ghy ende ick dat genoegen by den anderen wel vinden sullen, ende sonder soecken: daer meest aen gelegen is: Want daer men moeyte moet doen om het te soecken, en is het noch oprecht noch bestendigh, soo het by ons wesen en hechten sal.

66. Soodanigh sal ons onderhoud over Tafel wesen.

67. Daer sal men my weinigh wercks van de keurtlicke Spijsen sien maken. Ick ben geen lekker onderscheider van gerechten.

Tuffchen vrucht van Zee en Land
Schudden schutt ick van den tand.

68. Belght u niet, gepluynde Borgers,
Sorgeloofse kost-verforgers,
Kleine speel-luy van de locht,
Dood en levend foet gedrocht,
Onder dack en in de lommer;
Noyten was 't van mijn bekommer
Welck uw malschste jaer-gety,
Waer uw lekkerst kerven zy:

Magh ick 't roemen sonder schaemen,
Noch van aensien noch by naemen
Houd ick uwer veel bekend:

69. Maer mijn vreught is sonder end;
Kennis dwinght genught in paelen;
Die en zijnder geen' in 't dwaelen;
Wat ick miss in mijn onthoud
Vind ick altijd nieuw in 't * Hout.

* *Bosch.*

70. 't Lecker scheel van hoofd en wagen,
Vifch gevoert en vifch gedragen,
Sluys en Schevelinger vangh
Schick ick van gelijk verlangh;
71. 'k Heb mijn' onbehaerde kaecken
Verr en by door alle fmaecken
Tamelick te weick gehad:

'k Weet hoe Vorften uyt haer' Schatt',
Krijghs-bevelers in haer' Tenten,
Heeren uyt haer' hooge renten,
Heertjens uyt haer Land-gewas,
Handel-drijvers uyt haer' Kas,
Borgers uyt haer koel verftoken
Maegh en tongh en tand bekoken.

72. Wederzijds van 't witt geberght
Dat der Sterren steilte terght,
Daer de Rhijn en Pô uyt hangen
Als twee tuyten by de wangen,

D d 2

Heb

68. De beste jaer-getijden van 't gevogelte, jae sijn' meeste oft gevoerde Vifch geldt my gelijk.
naemen zijn my onbekent.

69. Oock in die onkennis is mijn vermaeck ruymet.

70. Scheveninghsche oft Maes-sluyfche, gedragen,

71. Ick heb van jongs af hooge ende leege Stands Tafelen bewandelt.

72. Oock in Duytsland ende Italien.

Heb ick fuer en soet en vett,
 Na des eenen wilde wett,
 Na des and'ren viese kiesen
 Sijn' gedaente sien verliefen,
 En in masker over mael
 Wandelen soo menigh mael:
 73. 'k Heb mijn schotel sien bekruyfen
 In de magere combuyfen,
 In een' kaetsball van de Zee,
 Hier op reis, en daer op Ree:
 74. Maer ik vraegh allom mijn' waerden,
 Of ick oyt te deun vergaerden
 Aen de vriendschap van den kock,
 Om een aengenamer brock
 Dan ick elders kon verdouwen;
 Of my yemand heeft sien schouwen
 Tafels daer de deughd aen sat
 Om 't geringe dat me'r at.
 75. Sterre, stelt my uyt uw' forgen,
 Suft niet over nu en morgen,
 Wat ghy mijn' verweenden tand
 Bieden sult van Zee of Land.
 Om niet veel gerechts te tellen,
 Voedsel eisch ick uw bestellen;
 Voedsel soo, dat bors en maegh
 Onbeklaegelick verdraegh';
 Voedsel daer ghy sonder schroomen
 My en yemand op siet komen,
 Yemand dien ons dagh'licks deel,
 Noch verhonger' noch verveel'.
 76. Will verbintenis of reden
 Dat men nu en dan de schreden
 Van gebreck en van gebruyck
 Met den becken met den buyck,
 Met de vrienden overschrijde,
 Sett soo langh gebreck ter zijde,

En

73. Oock t'scheep.

74. Maer noyt werck of onderscheit van eten gemaect.

75. Bekommert u dan met mijn Tafel niet. Ick ben te vreden met gesonde ende middelmatige schotelen, daer

men een' vriend op mede brengen moge.

76. Is 't somtijds noodigh dat men een grooter gastmael toerechte, laet ons soo langh het dagelick te buyten gaen.

Engebruyck ten naefsten dagh:

77. Gaet de werelt soo fy plagh,
Vriendſchap will ſomwyl eens ſwemmen,
En veranderen van hem, en

Spoelen al de vuyltjens uyt
Died'er veel van ſwijgen ſpruyt,
Veel van ſeggen, veel van vragen,
Veel van onverantwoordt klagen,
Veel van ongunſt ſonder grond,
Tuſſchen hert en oogh en mond,
Die te langh van een gewinnen,
En den anderen ontkennen.

78. Naefte bloed, laet vreemden gaen,
Treckt ſich ſulcke ſmetten aen,
En daer groeyt yet tuſſchen magen
Dat geen' redenen en dragen,
Daer af d'oorſaek in de lucht,
Als een ſtall-licht ſtaet en vlucht.
Witſte vriendſchap, witſte laken
Siet men lichtſt aen plecken raken;
En de plecken belgen meeft
Daer noyt vuyl en is geweest.

79. Maer die plecken; en dat vuyl, en,
In een woord, de pleck van pruylen
Kan verdwijnen in een glas
Of ſy noyt geweest en was.

80. Roomen heeft men doen gevoelen
Watter uyt dat vrolick ſpoelen
Blancke vrundlickheits ontſtaet:
Dat een ongebonden Staet
Van verſchrickte Batavieren
Tegen't dier als ſeven dieren
En all't overberghs geweld
Sijn' eenſinnigheit geſtelt,

Apoc. 13. 1.
en 17. 7.

Dd 3

Hebb'

77. Het ſtreckt tot onderhoud van vriendſchap, die door langh afzijn vervuylt oft verſlauwt.

78. Selfs onder naer verwantſchap, daer d'onminne lieckſt op af ſteeckt.

79. En kan afgedroncken werden.

80. Dat de Romeinen allom meefter geworden, by onſe

voorouderen geſnuyt werden, ende ſich endtelick met een' redelicke vrede te vreden hielden, ſoo dat de Bataviers op oude ſteenen genoemt zijn geſien *fratres & amici populi Romani*, gebeurde uyt kracht van des volcks verbinteniffen by den dronck. *Tat.*

Tacit. Hist. 4.
De pace &
bello plerum-
que in convi-
viis consultant,
tanquam nul-
lo magis tem-
pore aut ad
simplices cogi-
tationes pateat
animus, aut
ad magnas in-
calescat.
Tac. de Mor.
Germ.
Levantes tem-
pore festo
Corpus &
ipsam ani-
mam spe finis
dura ferentem.
Hor. 2. ep. 1.
• velis.
† adhuc.

Hebb' gestelt met sulck bedijen
Dat gemeene tyranny, en
Allom ingevoert gebied
Eerst op ons sijn' hoornen stiet,
Stiet sijn' hoornen, jae, en deinsde
Opeen' langh en ongeveinsde
Wederzijds geverghde Vré:
't Was een dichte dronck of twee,
Die het Hessen bloed verplichte,
En den steen in Holland stichte
Daer de Batavier op stond
Broe'r en vriend van 't Roomsche verbond.
81. Vryheit, die wy noch beleven,
Die ons noyt en * wilt begeben
't Liep oock op uw kindermael
Lustigh over kop en schael,
En wat knoopt' uw' Peters handen?
Klaere Rijnsche wijngaerd banden.
82. † Noch en mist het Spagnen noyt
Daer de Ketter bidt of poyt,
Daer de Geusen in haer vasten
Hong'righ naer den Hemel tasten,
Of een algemeen gelagh
Teeren in den droeven dagh.
83. 't Gaet als daer de bleecke straelen
't Ziltigh nat de Zee onthaelen;
't Opgefogen komt wel weer,
Maer de buyen brengen 't neer.
84. Hevigheit, in 't bits en 't goede,
Overvloed van vollen moede
Volght het vochtige gewagh
Van een vriendelick gelagh:
En den oorbaer eischt die buyen,
Hier om 't stillen, daer om 't ruyen;

Veel-

81. Het verbond der Edelen, stichters onser tegenwoor-
dige vryheit wierd mede by vrundlicke mael-tijden bevestight.
82. Noch dagelicks vernemen de Spaensche, dat onse
bid-dagen ende meer als gebruyckelicke gast-maelen eenigh
groot voornemen beduyden.

83. Soo treckt de Son vochtigheit uyt der Zee, ende stort-
se wederom uyt met onweder.

84. De Gasten, segg ick, kan dienen, 't zy om luyden
gaende te maken, oft in stilte te helpen.

• Scopus.

Veeltijds isser * witt of wat
 Voor een' Saus van druyven-natt.

85. Maer wy sullen Zielen Magen
 Vrijen van gedichte vlagen
 Van gelagen dagh op dagh;
 Wied'er tegen will of magh,
 Sterre, my en sal 't niet lusten:
 Vrolickheden sonder rusten
 Werden onlust in den hoop:
 En ick walge voor den stoop,
 En geperste druyven schouw ick;
 En de keurlickste verdouw ick
 Als het over Zeefche Rha,
 Voor een dienstigh achterna,
 Tot verwin van over-spijse.

86. Moghtick, d'oude Duytsche wijze
 Van bedorven natt in weit
 Stopte mijn begeerlickheit,
 En al 't meer als noodigh natten
 Dat de metselrij doe vatten,
 En van kruymen maeck ciment
 Dat sich om de ribben prent,
 Wenscht' ick aller weeghs t'ontbeeren.

87. Enden hebben haer begeeren,
 En de Swaenen voelen dorst,
 Beide sitten met de borst
 Daer 't de drinckers haer benijen;
 En de redeloofse prijen
 Kennen 't redelick vol-op
 Van haer' onbedwongen kropp:
 Hoe is 't menschen toe te geven
 In haer voedsel soo te leven
 Dat 'er 't leven in vergae,
 Dat de voet niet meer en staet,

*Potui humor
 ex hordeo aut
 frumento, in
 quandam se-
 militudinem
 vini corruptus.
 Tac. de Mor.
 Germ.*

Dat

85. Maer wy sullen haer gebruyck schouwen soo veel
 mogelijk is. Te veel verveelt. Ende ick besige den Wijn als
 Rhabarber, tot behulp van de mage.

86. Soude oock liever altoos Bier gebruycken, ende geen
 allen dronck buyten oorbaet missen.

87. Want Enden en Swaenen weten haere drinckens
 maet midden in den overvloedt: hoe kan men de rede-
 licke menschen vergeven, dat sy sich met haer voedsel
 vermoorden?

Dat de hand niet meer en voele,
 Dat de tongh niet meer als woele,
 Woele, woel' een wild gewoel,
 Sonder regel, roy en doel.

88. Enden, kost ghy meer als queken,
 Swaenen, kost ghy soo veel spreken
 Als men u gefanghs toe leyt,
 Wijse beesten, 'k wedd ghy seidt,
 Beesten, meer dan wy die 't seggen,
 Komt ter scholen daer wy leggen,
 In 't versadelyck gemoed
 Is de lust van overvloed.

89. Wy dan Swaenen en wy Enden,
 Willen wel doen en wel enden:
 Doen en enden in den tijd
 Die de reden heet of lijdt.

90. Waerom soudn wy die uren,
 Die haer' vluchtige geburen
 Volgen met soo snellen schoot
 Of mens' uyt een vier-roer schoot,
 Waerom soudn wy die dagen
 Die den anderen soo jagen,
 't Leven dat noyt Nu en is,
 Voorwaert uyt soo ongewiss,
 Over stuer alleen beseten,
 Door gerieflickheit van weten;
 Waerom soudn wy den tijd
 Diem' oock slapende verslijt,
 Aen ons' backhuysen vergaepen,
 En ons niet soo veel als raepen
 Uyt het voeder en de miss?

91. 't Is ontallick watter is
 Om de dagh en avond-uren
 Sonder na-wee uyt te duren,

Spec-

88. Kosten die stomme dieren spreken, sy onderwisen ons op haer voorbeeld.

89. Soo sullen wy met reden de redelose schepselen trachten te volgen.

90. En waerom soudn wy den vluchtigen, ongewissen,

korten tijd verspillen met ons overvloedigh voedsel; *Senza leuarsi a volo*: sonder van der aerde te vliegen?

91. De middelen om den tijd met vermaeck en ernst door te brengen, zijn niet te berekenen.

Speckend' allom leer en vrucht
Met ontspannende genucht.

92. D'eerste kan de stramme bochten
Van verseten knijen verlochten;
Wandelingh van duysend treên
Weckt naer noens een slapend been,
En verdeelt den Room van velen
In onendtelicker deelen,
Eer hy sich tot grover Sopp
In de dunste nauwten propp',
Daer sich 't vyer voedt van de tortsen
Averechts herdoopt in Cortsen,
Corsten van soo taeyen sleet
In mijn ad'ren, als ghy weet.

93. Komt'er die, met sich verlegen,
Weerwerck soecken by de wegen,
Weerwoord, segg ick, by de buert,
Kouters die de tijd ontsuert,
Klapsters die hem sich te Wagen
Als verbranden turf ontdragen;
94. Laets' ons ten gehoor staen,
En min seggen als verstaen;
Lichtelick loopt luye reden
Op 't behael van sucht of Zeden,
Van gedaente, van gemoed,
Van des naesten eer of bloed.

95. Elck een wil den spiegel swaeyen
En sijn eigen scheel ontdraeyen,
Elck een vraeght hem naer bescheed
Van een anders swackste leed.
Mog'lick die hem recht liet hangen,
Speurden in sijn' eigen wangen

E e

Sulcken

92. Voor eerst het vermaeck van de Wandelingh doet den lichame goed: Spreyende het voedsel, nu in de mage tot eenen Room verteert, in sijne gedeelten, ende belettende, dat het sich niet onverteert in de enghde der aderen ende andere gangen en stoppe, daer uyt de vlammen smoken van de Cortse, jae Cortse, die in my gemeenlick soo taey om slijten valt.

93. Komen ons ledige praeters besoecken; die haren tijd

in Coetsen uyt dragen, gelijk men d'assche met mis-wagens doet.

94. Laetse meer t'onsent brengen dan halen. Lichtelick verklapt men sich in onnoodigen praet, tot achterdeel van sijnen even naesten.

95. Yeder een bekroont sich meest met eens anders gebreken, ende keert van sich den spiegel daer in hy genoegh met de sijne te doen soude vinden.

Sulcken vuyl en sulcken scheef,
 Dat hy sich vergapen bleef,
 En beval een yeder t'sijne.

96. Lieve Sterre, daer ick mijne,
 Mijn' ontelbaer' feilen hebb

Tot een' af te spinnen webb,
 Hoev ick in der bueren hoecken
 Geen gehaspelt werck te soecken :

97. Laet ons' oogen inwaerts sien :
 Die sich soo veel kan gebien

Sal de deughd, de Rust, de Reden
 Dagelicks wat naerder treden,

En verachten 't vuyl gebruyck
 Van de Fransche led'ren huyck,

Die der Vrouwen lichte hielen
 Lichter hollen doet op wielen,

Wielen die haer licht geklapp
 Die wel eer een' natte kapp,

Een' beslijckten schoen ontfagen
 Lucht en droogh ter stede dragen,

Dragen daer niet door en kost
 Doe de Joffer draven most.

98. Lucht en droogh was wel versonnen ;
 Wel hem die het eerst begonnen,

Eerst het reisend' rollebedd
 Op sijn' Assen heeft geset ;

99. Maer als wy het schockigh vlieten ,
 't Schoon gelend gevaer genieten ,

Van het over-Zeefch gesleep
 In 't beleid van toom en sweep ,

Sullen wy 't te stade brengen ,
 Niet om 't korten , maer om 't lengen

Van des levens nauwen tijd.
 100. Sterre, daer ghy met my zijt,

Daer

96. Maer de mijne geven my soo veel wercks, dat ick my die van andere niet en behoeve te onderwinden.

97. Laet ons op ons selven sien : die dat op sich selven kan verkrijgen, sal het quaed gebruyck van de Carossen leeren misprijsen ; siende dat de vrouwen daer door te Commereachtiger werden, die voor desen ten minsten niet quaed weder t'huys bleven.

98. De vond van de Carossen is wel in sich selven niet quaed, maer wel bedacht, ende eer hebbe de hand.

99. Maer ghy en ick sullen hem besigen tot verlengh, ende niet tot kortinge des tijds.

100. Ende als wy soo t'samen in onse Coetse sullen rijden, sal ick den Sterren-wagen om den Noord-pool sijn' glorie niet benijden.

Daer ons twee paer wielen dragen,
 Sal de grootste Sterre-wagen
 Die om 't Noorden rent, by mijn'
 Vroegh noch laet benijbaer zijn.

101. In die stilte van twee menschen,
 Vind ick 't uysterst mijner wenschen,
 Mijner tochten leste wit,
 U, en eenigheits besit.

102. Daer in fullen wy de dagen
 Die wy sien en die wy sagen,
 Die wy langh of kort misschien
 t'Samen hebben t'oversien,
 Oversien ten weder zijden,
 En verstrammen soo het glijden,
 En verlengen soo het touw
 Van der uren rapp getouw.

Die soo kan, kan drijmael leven:
 Maer wien is het soo gegeven
 Dien ghy niet gegeven zijt,
 Hooghste gift van onsen tijd?

103. Van die wellust sonder vleckten
 Sullen ons getuygen strecken,
 Welcke plaetsen? welcke niet?

Alle die den Haegh besiet:
 Hier het vochte, daer het hooge,
 Hier het leege, daer het drooge,
 Nu ghy Rijfsewijcker wey,
 Nu ghy Wateringer kley,
 Nu ghy Naeldewijcker graenen,
 Nu ghy gaeve boecken-baenen,

104. Nu ghy eicken, edel blad,
 Daer de plantster onder sat
 Does' haer t'midden haerer jeughde
 In de vierde trouw verheughde:

E e 2

105. Hier

101. Daer sal ick mijn hooghste begeeren, U en d'eenig- | ende verlengen. Dat kan men met U doen; maer met wie noch?
 heit besitten.

102. Daer fullen wy te samen ons voorleden ende toeko- | 103. Soo fullen wy alle de schoone gewesten om den Ha-
 mende leven verhandelen, ende alsoo den snellen tijd sluynen | ge bewandelen.

104. Oock Vrouw Jacoba van Beyerens plantagie.

105. Hier ghy, mem op mem van sand,
 Ginder ghy, mijn liever strand,
 Enge, ruyme, soete, silte,
 Ruchtige, geruste stilte,
 En ghy endeloofse plas
 Van koel en gesmolten glas;
 Alle fullen tuygen wesen,
 Tuygen van 't volmaecktfte wesen
 Dat de miltste Sterre kan
 Gunnen, Sterre, vrouw en man.
 106. Lijdt ghy (en ghy sult het lijden,
 Want de Reden aller zijden
 Spoor en breidel van uw' sucht
 Lijdt wel dat ick mijn genucht
 In de smalste riemen snipper')
 Lijdt ghy dat ick, vracht en Schipper,
 Als der menschen Bestevaer
 Met sijn' ribben noch te gaer,
 Sonder been van sijn gebeente,
 Heer alleen, alleen gemeente,
 D'enckelt' eenigheit geniet',
 Diem' onvriendelick verbiedt,
 Dien de Sinnen niet en hollen
 Dorr van hitte, niet en stollen,
 Dood van koude slijmigheit,
 Maer in middelmatigheit
 107. Tusschen 't mal en 't vroede dolen:
 Dolen sal ick, en mijn' solen
 Slepen door 't verborgen gras
 Daer dat jaer geen fool en was:
 Of, gestegen op de lenden
 Van een vriendelick, berend, en

Dertel,

105. Oock de gevullen Zee-duynen, als witte memmen;
 het strand ende de Zee.

106. Gedoocht ghy, (ende ghy zijt soo redelick, dat ghy
 't gedooogen sult) dat ick mijn vermacck soo naew soeckte als
 ick kan, dat ick somtijds gantsch alleen gae wandelen, ende
 soo alleen als Adam, eer hem Eva uyt sijne ribben bygescha-
 pen was; een vermacck dat men wel behoort te verbieden
 aen: uytfinnige, door te drooge, oft aen dweepe menschen

door te vochtige herffenen, maet niet aen den genen die
 middelmatig getempert zijn.

107. Soo sal ick my te voet gaen vermeiden door eenfame
 paden; oft geseten op een goedaerdigh, afgerecht, vrolick,
 ende nochtans gehoorsaem Peerd; dat my noch ongerust noch
 droomigh make, sal ick 't op het soetste ende ongedwonge-
 ste onderhouden dat ick kan.

Dertel, en gehoorfaem Ros,
 Dat my mijn' gedachten los
 In fijn' fedigheden laete,
 In fijn' vrolickheit ontlae-
 Daerfe fch te vast op een
 Stremmen mochten en vertreên;
 Sal ick mijne befigheden
 Deelen in de foetste leden
 Die my lust, oft lust en val
 T'famen, doen bevroeden fal:
 Regel fal, geen regel, wesen:
 108. Somtjids fal ick opwaerts lefen,
 En verliefen my in 't vack
 Van Gods tweede werck, in 't dack
 Van fijn's anderdaeghs getimmer,
 En door henen 't blauw gefchimmer
 Datm' in foo veel schellen snijdt,
 Stijgen boven allen tijdt,
 En befien in mijn befinnen
 't Onuytsprekelick beginnen
 Onbegrijpelick belendt
 Met een buyten sonder end.
 109. Schielick fal mijn aendacht vallen
 Tot in 't onderpunt van allen,
 Tot in 't onverdeelbaer Yet
 Daer heen alle fwaerte fchiet,
 Daer heen alle vlackten buygen,
 Door 't onwederftaene fuygen
 Dat men avrechts, vallen, noemt.
 110. Trap ick door het klein gebloemt
 Dat ick tuffchen gras en varen
 Ongekoestert fie vergaeren,
 Trots het konftige geweld
 Daer men 't in den tuyn mé quelt:

E e 3

Voel

Χαίροντες
 τοιαύταις
 ἀσπιδόεσσιν
 γὰρ μοι ὁ Ἀλ-
 λος ποιεῖ
 ἐμὸν τὸν ζῆλον
 τῶν, Justin.
 dial. cum.
 Tryph. Jud.
 Gen. 1. 14.

108. Somwijlen fal ick mijne gedachten voeren boven
 alle de verfierte kemelfche ringen, tot in den hoogen, on-
 endigen, onbegrijpelicken Hemel.

109. Flux fullen mijne gepeinfen dalen tot in 't mid-
 del-punt van den Aerd-kloot, daer alle fwaer naer getroc-

ken werdt, alle vlack naer buyght, fulcks men by valfch
 gebruyck vallen heer.

110. Uyt Bloemkens, Muggen, Mieren ende Sieren fal
 ick my leffen trecken. Want der fchepfelen tot noch toe on-
 gefiene deelen zijn nu bekend geworden, door hulpe van on-
 fe korte vergroot-brillen.

*Quid ni juven-
it vagari in-
ter tam late
sparsa miracu-
la? Sen.
ep. 90.*

Voel ick Muggen, vind ick Mieren,
Sic ick ongefiene Sieren,
En al wat men meer veracht;
Uyt des eens bekende macht
Anders nu bekende deelen
Die sich ons gesicht ontfelen,
Maer geluckigh zijn gesocht,
En ter kennisse gebrocht:
Door't beklap van stomme glazen;
Allom sal ick my uyt asen,
Allom suygen mijns gemoeds
Lessen, beteringh en toets.

111. 't Schraele meel dat wy vertreden,
Dat wy met de voeten kneden,
Sal mijn insicht niet ontgaen:
't Zijn gesteeften daer wy staen,
Sterre, 't zijn doorluchte kluyten,
Dobbel waardigh op te sluyten
By 't besweetste poppe-goed
Van der menschen mal gewroet.

112. Maer men kanse nau beoogen:

113. Wel toch, oogen, siet om hoogh, en
Twijnt de draeden van uw' kracht
Door de floerssen van den nacht,
Door de soo gevoeghde ringen
Dat sy van genoeghen singen,
't Schijnt de Sonne blaecht op 't strand,
't Krielter van Chrystallen sand,
Sand van vyer, en elck een' sterre:

114. Maer men ooghte van soo verre
Dat de schoonste (wie seidt neen,
Wie heeft op de Son gere'en

Om

111. Het dorre sand en sal ick niet onbesien laten. Want door die brillen bevindt men dat elck greintjen als een grof gesteepte is, waardiger dan de gene die de menschen met de meeste moeyte bekomen.

112. Maer, seggen de luyden, men kan dat by der ooge niet merken.

113. Ick antwoorde: Siet des nachts scherpelick opwaerts door de Planeet-hemelen (die men seght dat in hare bewe-

gingen een' soete overeenstemminge maken) tot in de vaste sterren: daer vindt ghy een' glinsteringh, gelijk men in het sand van den oever doet, daer de Sonne op schijnt;

114. Ende mogelick gebeurt het, door de groote verheit, (wie heeft so naer by geweest dat hy 't wederlegge?) dat de schoonste ende snelste der Sterren by ons voor eene der geringste werdt gekeurt: soud't daerom waer zijn?

Om de schoonſte t'onderscheyen?)

Dat de ſnelſte van de reyen
Van ſoo verr' om laegh miſſchien
Voor de flauwſte werdt geſien:
Moetſe dan de flauwſte weſen?

115. Hanght het ſchoone ſchrift aen 't leſen,

't Soete ſingen aen mijn oor,

Die het licht voor onſoet hoor,

Daer my 't onſoet ſtaet te wijten?

116. Maer nu dancken wy den tijdt, en

Die den tijdt de gave gunt:

Wy verdeelen tot een punt;

Wy ontkennen groot' en kleinte

Die de dolende gemeente

't Schepfel by der ooght toe dicht;

117. Wy gevoelen by 't geſicht;

Wy doorwandelen de gronden

Van een' wereld, nieuw gevonden

Voor een' vijfde vierendeel:

118. Weinigh heeten wy ſoo veel,

Dat wy 't meeſte weinigh heeten,

119. Stede-poorten zijn maer ſpleten,

Spleten, poorten ſonder maet;

120. Duſend mijlen in een' graed:

121. En waer ſullen wy belenden?

Alle maet is ſonder enden,

Alle minder, by verſin,

Deelbaer in een eewigh min,

En het minſte gaet in deelen.

Sterre, 't magh u wel vervelen,

Maer

115. Hanght het ſraey van een geſchrift, ofte het ſoet van een geſang aen een mogelijk gebrekigh ooght oft oore?

116. Emmers door de ſcherpſinnige vonden van de voorn: Glazen doorkruypen wy al het geringſte; bewijſende dat het gene men tot noch toe groot of klein genoemt heeft, in der daet ende by ſich ſelven noch groot noch klein en is,

117. Ende onderscheiden alles by onſe oogen, als of wy 't met handen taſten; wandelen door eene tot noch toe onbekende wereld van kleine ſchepſelen, als oft het een nieuw ontdeckt gedeelte van den Aerd bodem waere.

118. Het gene tot noch toe voor klein ende weinigh is aengeliën, ſeggen wy ſoo groot te zijn, dat het gene tot noch

toe voorgroot ende veel is gehouden, klein ende weinigh daer by is te noemen.

119. Ey voorbeeld, Een' Stads poorte, ſoo wy ſe nu ſien, is maer een' ſplere, by een' ſplere door het vergroot glas geſien, die ſich als een onmatige Poorte verhoont.

120. Ende als men met ſulcke brillen eenen van de 360 graden beſlagh, men ſouder ruymte in vinden wel voor 1000 mijlen in plaats van 15.

121. Hoe onendelick is dat bedencken, daer het minſte altoos noch deelbaer is in minder! mijne aendacht roert het tot God toe.

Maer't vervoert my boven Maen,
Boven Son en hooger aen.

122. Voelick my te hoogh ontvoeren;
En mijn' aendacht soo ontroeren
Dat't vermaecken my vermoe';
'k Sack wat leeger naer my toe:

Psal. 119. 6.

Ps. 4. 5.

Ps. 3.

Ps. 8.

123. Met den Hemel gae ick spreken,
Met der Wolcken winter-deken,
Met den Bruygom in de lucht;
Al haer heilige gerucht

Dat sich ongehoort, ter ooren
Aller volckeren doet hooren,
Sal ick gierigh gade slaen;
Uyt des eenen daghs vermaen
Tot den and'ren, sal ick leeren
't Waerdigh melden sijner eeren

Die den weteloofen wett
Aen de trouwe sijner Wett.

124. Wed'rom sal ick my ontfinken
Uyt het aller hooghte blincken
Tot in 't midden van de locht,
En daer't vrolicke gedrocht,
Burgery van hoogen stamme,
Nu sijn gave, nu sijn stramme,
Nu sijn scherpe, nu sijn holl,
Nu sijn enckel, nu sijn voll,
Nu sijn' allerley geluyten
Hem ten dancke hooren fluyten
Die het veer en voedsel geeft.

125. (Is't gedrocht wel soo beleeft
Dathy't voedsel, en de veeren,
En de reden en't beheeren
Aller veer en voedsel gaf?)

126. Een' verdiepingh laeger af

Vind

122. Bevind ick endelick dat dat diepe insicht ende bedencken my vervele, ick dael wat nederwaerts.

123. Ick gae bedencken de deftige gestaltenisse des Hemels, der wolcken, ende insonderheit der Sonne, die, als de Prophete seght, als een Bruydegom uyt sijne kamer komt, dewijle de Hemelen een' Tale spreken die alle volcken verstaen, ende ick leere, uyt het vermaen des eenen daghs tot den anderen, de eere verbreiden van God almachtigh, die

des onverstandigen verstand aen sijn' getrouwe Wet scherpt.

124. Noch wat laeger daelende sal ick my vermeiden onder het verscheiden geschal der vogelen, ter eere van haren Schepper singende.

125. Is de mensch wel soo danckbaer die dit alles beheert?

126. Noch laeger vind ick de viervoetige dieren, ende leer van haer menigerhande goede dingen, daer sy ons in overtreffen.

Vind ick d'onderste gebueren,
 Die haer kleedingh noyt verdueren,
 Noyt en wisselen van bont
 Daer mens' eens gedeckt in vond.
 Leer ick niets van haer bedrijven?
 Hondert lessē die beklijven:
 Vré, genoegē, stilte, rust,
 Weelde, maer bepaelden lust,
 On-sorgh tegen flus of mergen,
 Korten haet op lange tergen,
 Wensch noch vrees, d'onnutte pijn,
 Daer wy kost'lick mal mé zijn.

127. Iffer meer? meer sonder paelen:

Oh! den Ooghst is dick te haelen,
 Maer de werck-man staet 'er dun
 Hoe veel dien ick 't niet en gun
 Treedt'er langhs die rijcke paden
 Of sy door de doornen traden,
 In bekommeringh van veer,
 Om gewin, om wraeck, om eer,
 Om gewin ten overvloede;
 Over wraeck van wrevelmoede;
 Over eer van over-eer,
 't Joocksel van gestadigh meer,
 Zeilen, meer dan 't Schip kan voeren.

128. 't Heilige leght voor de boeren,
 En men trapter over heen.

Maer ick raep wat voor onstween,
 Sterr', en altijd sal ick weeren
 Met de le'ge hand te keeren
 Uyt Gods acker, altijd wat
 Gad'ren dat ick niet en had.

129. En gedoogen 't le'ge vrienden
 Die my op den dool-wegh vinden,

Ff

En

Matth. 9. 37.

127. Noch isser veel meer af te haelen: maer men versuymt het, ende de meeste luyden treden daer door henen; besigh ende overladen met haere menschelicke bekommeringen, van geld, van eergierichheit, van wraeck en diergelijcke.

128. Ondertusschen licht alle die kostelickheit alleen onder der landluyden voeten; maer ick salder altoos yet

voor ons beiden af t'buys sien te brengen.

129. Is 't dat my oock in die eenige wandelingh ledige luyden ontmoetende ongemoeft willen laeten (want daer en is niet quellickers noch gevoelickers, dan in sijn' gesochte eenighheit gestoort te werden) soo dat ick mijne gedachten by den anderen vergaderen moge.

En ontslaen sy mijn ontmoet
 Met een' wensch en met een' groet,
 (Die sich by der nacht vervaeren
 Tusschen trouweloofse baeren
 Aen een' klippe voelt om hoogh,
 Die een gloeyend' exteroogh
 Tegens key of kanten stoot, en
 Staet soo bitter niet verschoten,
 Als een eenigh man, beknelt
 Van een' aenspraeck die hem quelt)
 Doogen 't vrienden uyt medoogen
 Die my neffens my beoogen,
 En niet neffens my als my,
 Dat ick; aller aenstoot vry,
 Mijn' gegaerde bloemen-stelen
 Tot een tuyltjen magh verheelen,
 130. 't Garen sal, grof onder sijn,
 Van mijn' eigen twijningh zijn:
 Garen van gevlochten woorden,
 Die u, Sterr, wel eer bekoorden,
 En bevielen my om u;
 Vlechten, hoe? als dese nu.
 Sulcke reepen sal ick leggen
 Om mijn binnens-mondsche seggen,
 Om den bessem sonder band
 Van mijn weyende verstand.
 131. 'k Wil wel lijden dat sy dencken,
 Die my lacchende bewencken,
 Siet, men merckt het aen 't gesicht,
 Of hy mijmert, of hy dicht.
 Laet my mijmeren en dichten;
 Mog'lick wat ghy van gewicht en
 Onverdoemder stoffe vindt
 In de munt van mijn bewint.
 Mog'lick of de nijd sal lijden
 Dat sich, verr van dese tijden,

(Men

130. Ick salse in Dicht verknoopen, ende als bekuypen.
 131. Ick magh wel lijden, dat men my dan voor een'
 dichter aensie. Want mogelick sult ghy eenigen sinack in

mijne wercken vinden; oft oock de naekomelingen; ende
 prijzen dat ick getracht hebbe yet ongemeens voor te bren-
 gen.

(Men beleeft die gunften niet)
 Yemand half genoeght geliet,
 Half gedwongen vond te seggen,
 Waer magh nu die Dichter leggen,
 Die soo noo 't vertreden pad
 Van 't gemeen gerijm betrad,
 Die soo walghde van de woorden
 Die men maer in 't oor en hoorden
 Van het flauw en lauw geluyt
 Van een' al te gladden fluyt?
 132. Sterr', onschuldigh mijn yermeten,
 * Ben onsoenelick gebeten
 Tegen 't lamme laffe lijn
 Van den dagelicksen Rijm;
 En bestae het leed te wreken.

133. Rijmen is wat meer dan spreken,
 Spreken min dan seggen, vry,
 Dichten staet voor alle dry.

Maer daer meenter' wit te raecken,
 En sy seggen of sy spraecken,
 En haer dichten is gefeyt.

134. Hoofden verre van bescheit,
 't Oude woord kan 't wederleggen,
 't Iffer niet te doen met seggen,
 Keur van woorden, pit van sin,
 Drijmael dobbel binnen in,
 Wat of schael of schel beloven,
 Heldre tael en onbestoven,
 Spraeck van huyden, toon van straet,
 Mannen meeningh, vrouwen praet,
 Klaere letter, duyfter dencken,
 Min dan herffenen kan krencken,
 Meer dan herffenen ontroom',
 't Rijm voorwind, 't gerijmd' in stroom;

F f 2

135. Sulc-ep. 2.

*Uti acer spi-
 ritus ac vin-
 Nec verbum ne-
 cebus inest; ni-
 si quod pe-
 cunia
 Differt sermo-
 ne sermo me-
 rus. Hor. 1.
 Serm. 4.*

*Non satis est
 purus versum
 perscribere
 verbis. Hor. 1.
 Serm. 4.
 -- neque enim
 concludere
 versum
 Dixeris esse
 satius, nec si quis
 scribat uti nos
 Sermoni pro-
 piora, putes
 hunc esse Poe-
 tam. Ib.
 Vehemens &
 liquidus puro-
 que simillimus
 amni. Hor. 2.
 ep. 2.*

132. In der daed, ick hate de laffigheit van de gemeene dichtery, ende pooge't tegens in te gaen.

133. Vier trappen tellick van onderen op. Spreken, seggen, rijmen en dichten. Dese en onderscheiden de gemeene Dichters niet. Soo meenen sy wat volkomens te wsge ge-

bracht te hebben, als sy yet gedicht hebben, dat pas voor spreken, oft voor een gemeen seggen magh uyt gaen.

134. Maer daer werdt wat meer vereischt tot een volmaeckt Gedicht, naementlick de eigenschappen die hier volgen.

*Vir bonus &
prudens versus
reprehendit in-
erres,
Culpabit duro.
Nec satis est
pulchra esse
poemata, dul-
cia sunt.
Hor. de Art.*

*Id vitium do-
cit culpa fuga.
Stultum dum vi-
tium, &c. Hor.*

*Qui quum legi
videt, quae
scripsit, in-
tellexit noluit
quae legentur.
Sebal. Hy-
peret.*

135. Sulcke zijn haer' eigenschappen
Die ick foecke t'onderstappen ;
Soecke, Sterre, maer van wijds :
U ontfappen sy van bijds ;
Ghy door tafts' als fijne webben
Die men in 't gevoel moet hebben ;
Ghy door-smaecktfse, ghy bevroedt
Wat het Sout in 't Suycker doet.
Gulde middelmaet van koken !
Honich in A sijn gebroken,
En dat, hoe? dat snelle scherp?
Neen, dat ampere, dat serp.

136. Ghy gevoelt de dichte feilen
Daers' haer' streken in verzeilen
Dien geen Reden, maer geweld
In 't gerucht van dichten stelt.
Tweederhande die wy weten
Op den anderen gebeten
Tergen meest uw raey gedult :
Beide gaen van schuld in schuld :

137. Dese stelt sijn hooge luyster
In het swartste van den duyfter ;
Cijffert al dat leesbaer was,
Of men 't in een' doolhof las,
Schuylt sich in vuyl warre-gaeren,
Soeckt, en schroomt sich t'openbaeren,
Deckt sijn' kernen met een' schell
Die den hardsten tand ontfstell' ;

138. Wiegelust sich t'overbijten,
Wie foeckt pitten door dat splijten,
Die men duchten magh en moet
Of sy bitter zijn of soet?

139. 'k Eisch een smaekkelick vermaecken ;
En versuft men my met kraecken?

'k Gae

135. Dat zijn de deughden van de oprechte dicht-Konst, daerick van verre naer trachte; maer die ghy van naer by begrijpt; verstaende te recht, hoe het krachtige ende 'taengene met 'samen een volmaeckt Gedicht moeten uytmaken.

136. Ghy weet hoe onsedelick sommige quade Rijmers in de gunst van de wereld zijn, ende die tweederhande.

137. d'Eerste pronckt met een' gesochte duyfterheit, als

oft hy in Cijffer schreve; schijnende gelesen ende niet verstaen te willen zijn.

138. Ende wie magh de pijn van door duyftere woorden henen te foecken, dat mogelick gevonden zijnde der moeyte onwaerd ghit wesen sal?

139. Moet ick een Gedicht met arbeid lesen, daerick my in foecke te verheugen?

'k Gae te gast op Tongh en Most;
 Moet ick ſweeten om den koſt?
 140. d'Ander, op den kam geſchoren,
 Staet gelijck hy werd' geboren,
 Sonder krullen en ſonder kleet;
 'k Weet ten eerſten wat hy weet,
 'k Woel hem nergens in mijn' tanden.
 Die my nood' op Melck in manden,
 Sond my niet ſoo onverſaedt
 Van ſijn' tafel op ſijn' ſtraet:
 Wie magh Oly in lauwater?

*Stomamen la-
 via nervi defi-
 ciunt animi-
 que. Hor. 2.
 ep. 2.*

141. Langh-verſlagen-wijn-verlaeter,
 'k Mis al waer ick hier om kom,
 En noch wil mijn' maegh rondom.
 Wat een vriendelick vermaecken,
 Daer de Feeſt begint van braecken!
 Foey van al't geladde mall;
 Vett en ſoet onſteeckt mijn' Gall.
 142. Sterr', hoe nauw is't hier te paſſen,
 En hoe ſult ghy my verraffen,
 Die mijn' onmacht in een' wett
 Van ſoo kieſen keur beſett!

143. Maer ick wett; en laetſe ſnijden
 Die mijn' wetten willen lijden:
 Kreupels wiſſen wel een' tré
 Die noyt kreupel naer en dé;
 Schorre kelen *leeren ſingen:
 En uw' goedheit ſalu dwingen
 Waer mijn eigen ongevall
 In mijn eigen boete vall'.

*-- utro vice
 cotis, acutum
 Reddere qua
 ferrum valet,
 exſors ipſa ſe-
 candi.*

** docent.*

144. Sal ick d'eerſte meeſter weſen
 Die ſich lam en ongenefen
 Voor den ſiecken hebb' verthoont?
 Die ter hooger heide woont

F f 3

Kan

140. De tweede daer tegen komt heel effen en ſlecht uyt;
 ende door ſijne laſſigheit werdt hem mijn ſmaeck nauwlicks
 gwaer.

141. Laſſedichter; ick walge van uwen lauwen gladde
 Rijm; ende uwe ſoetigheit vergramt my.

142. Maerghy, Sterre, ſult my met reden uyt mijn' ei-
 gen regelen veroordeelen.

143. Doch ten minſten in mijn' plompigheit dien ick voor
 eenen ſlijp ſteen aen andere: ende de meeſters en zijn altoos
 de gauwſte niet in 't uytvoeren van de konſten die ſy voort
 leeren.

144. Een kreupel Doctſor kan evenwel dienſtigh weſen, en
 de Vierbakens zijn ſtom en dienſtigh.

Kan ter Zee den Stierman stieren :

Ja de stomme staende vieren ,

Rechten hem sijn' loop van strand :

145. Neemt my voor een' houte hand

Die den reiser op een' kruys-wegh

't Kortste toepad naer sijn huys segh' ;

Neemt mijn' feilen voor een wrack ,

Dat een ander mijd' op 't vlack ;

Feilen is oock onderwijfen ,

En noch is hy wat te prijfen

Die sigh als een' le'ge tonn

Voor een baeck ten bestengonn'.

146. Maer wat aerde sal my draegen

Brengh ick t'huys dat u behaegh' , en

U in ooghen oorgevall' ?

Lieve leser , een' voor all ;

All' om een' kond ick verachten ;

Maer sy hebben 't niet te wachten ;

All' om eene sullen mijn' ,

Alle mijns gesinden zijn :

'k Houw' my alle proef te boven

In uw lijden , in uw loven

Alle proevers : en wat meer ?

147. 'k Magh wel swellen op een' eer

Die ick my niet toe en mete ,

En maer Polla danck en wete ;

Daer haer' vijlen over gaen

Sal ick tegen 't roesten staen ,

Tegen 't spijten , tegen 't nijden ,

Tegen 't suer van alle tijden ,

En men sal my sien naer my ,

Daer ghy Ick werdt , en ick Wy.

148. M A E R der Sterren welgevallen

Magh my ongestadigh vallen

Meer

145. Soo kan ick als een houten weghwijzer , als een schip-
wrack op een' plaet , voor een' waerschouwingh dienen : Jae
een Boil-baken is maer een' ledige Tonne.

146. Maer hoe heugelick sal my daer tegen wesen , soo u
mijn werck bevalt ? Naer uwen lof sal ick aller leseren be-
righen verachten : hoewel ick geloove dat elck sal willen
goed vinden 't geene ghy niet en veracht.

147. Soo der ick stoffen , door dien mijn' Gedichten door

u gevijlt ende verholpen sullen werden , als die van *Lucanus*
van *Pollia Argentaria* , sijn wijf , wierden. Door dat behulp
sullen mijne wercken het verroesten ende verlueren van den
tijd ontgaen.

148. Soo my nu quaed , windigh , of regenachtigh we-
der de wandelingh buyten belet , heb ick binnens huys een'
ander wandelingh te doen.

Meer dan ghij, mijn' even Sterr;
 Mog'lick of sich't weer verwerr',
 Mog'lick my uyt Boss en weyen
 Kom' te suchten of te schreyen,
 Ander' weyen, ander Boss
 Kan ick rijden sonder ross:

149. 'k Weet een Boss van witte blad'ren,
 Voll van ad'ren, swerte ad'ren,
 Ad'ren voll van 't beste bloed
 Daer sich hert en hoofd af voed'.

'k Weet een Boss uyt alle winden;
 Over Eicken, over Linden;
 O mijn beste wandel-pad,
 O mijn Boss van Boecken-blad!

150. Sterre, ben ick t'huys te soecken,
 Soeckt my in de Boeck-wey-hoecken:
 Magh ick weyen, dat's de wey
 Daer ick lieft van allen wey.

151. Maer en laet'er my niet soecken;
 Ben ick uyt, dat's in mijn' Boecken;
 En't en is geen valsche beduyt,
 Daer in, ben ick allom uyt.

152. Heet ick t'huys, laet boden sweeren,
 Menighte van groote Heeren
 Staen hem om en om ter tael;
 Heeren all? jae t'eenemael;
 Heeren, die geen' Heer en kennen;
 Heeren, die sich niet en wennen
 Heeren flauwer aen te gaen
 Dan den armen op de baen;
 Heeren onverzaeghde helden,
 Die het lief en't leede melden,
 Sonder blick en sonder blos,
 In de Steden als in 't Boss.

153. Sy

149. Onder mijne Boecken.

150. Daer moet men my binnens huys soecken, als in mijn aengenaemste tijd-verdijs.

151. Doch laet liever seggen, wanneer ick daer ben, dat ick uyt ben. Want, in der daed, zijnde in de Boecken,

houde ick my uyt en verre van alle andere besigheit.

152. Jae mijn volck mogen seggen, dat ick niet een deel Heeren te spreken hebbe: Want Boecken zijn Vry heeren, die elck het sijne derven seggen, sonder groot oft klein ver-schoonen.

153. Sy getuygen dat sy weten
 Die 't my soo ter deur uyt heeten,
 't Al te droevigen ontruft
 Van mijn' steels gewijsen lust.
 154. Kort mijn' lange buyten-uren,
 Kortse die ick in mijn' muren
 Voedsel, vaeck, vermaeck, verdriet
 Schuldigh blijv; hoe nae is 't niet
 Daer mijn' vrijheit staet op maecke!
 155. En, wanneers'er aen geraecke,
 Denckt hoe slick ick naer een' beet
 Die mijn honger niet en weet
 Of hem mergen sal gebeuren;
 Denckt hoe datse my verscheuren
 Die my hier ter halver mael
 Stooren tusschen lipp en schael.
 156. Hier onthalen my mijn' Heeren,
 Hier en heb ick niet t'onbeeren,
 Dan 't gerecht dat my verveel';
 'k Leen niet meer als keur en keel,
 Oogh en oor, en tongh en tanden,
 Lust en last, en hert en handen;
 'k Eisch maer, en het valt my toe:
 En wat eisch ick, wie, en hoe?
 Dufend monden die my toeven,
 Die my 't haere heeten proeven,
 En versadigen om strijd
 Eene maegh op eenen tijd.
 157. Grijsse mannen, hemel-kindern,
 Aller Zielen onderwinders,
 Stellen my het Manna voor
 Dat wy swelgen door het oor,

Dat

153. Ende mijn volck, die my soo doende van de stoorders
 van mijn kort vermaeck verlossen, sullen maer de waerheit
 seggen.

154. Voorwaer een kort vermaeck: Want treckt van
 mijn leven den tijd, die ick, meest buytens huys, aen mijn
 beroep; binnens huys, aen allerhande dingen moet spillen,
 hoe weinigh schiet over t'mijnen vryen verdoene?

155. En als my dat geluck gebeurt, hoe gaegh moet

ick het nutten, en hoe quellick is 't daer af geruckte te wer-
 den!

156. Hier vind en geniet ick al wat my lust, en elck een
 deser Heeren spijs my om 't seerst.

157. Eerstelick vind ick daer de Kerckelicke Schrijvers,
 die my Gods woord voorhouden: soo ten breedsten uyge-
 leght, dat het de teere leerlingen sonder moeyte kunnen be-
 grijpen.

Dat wy in 't Gewiss verkoken;
 En sy rechten 't soo gebroken,
 Soo doorhackt en soo doorstooft,
 Dat het maer een buckend hoofd,
 Maer een gaepen heeft te kosten.
 Suygelingen, die begosten,
 Dien, ter spijs niet geherdt,
 Niet als melckgeschapt en werdt,
 Souden dit gerecht verdouwen.

158. Maer wie sald'er 't fuer uythouwen,

Wie het bitter, wie het scherp,

Wie het bitfige verwerp,

Wie het hitfigh tegen-stoken

Van het wederzijdsche koken,

Wie het hooger scheel als oot

Tusschen Vles en duyndend Brood,

Tusschen Bloed en sap van druyven;

En wie sal de blind' onthuyven?

159. Heere, reekt noch dijn geduld

Op den blinden sonder schuld:

Maer hoe lange wilt ghy beiden

Met den moed-will van 't verleiden,

Met den sienden, die dijn licht

Schuylen voor 't gemeen gesicht?

160. Naest den Preker staet de Rechter,

Mijn getrouwe onderrechter,

Mijn geheime kamer-raed

Over aengeboren baet,

Over aenbeschoren schade;

Mijn verdediger in 't quaede,

Mijn beleid naer nutt en goed.

Iffer dat ick schutten moet,

Iffer dat ick eischen derve,

Dat ick laete, dat ick erve;

G g

'k Vor-

158. Maer hoe sal men ten einde van den twist ende geschillen komen, die onder haer luyden, sonderlingh tusschen ons ende de Roomsch-gefinde in swangh zijn? ende hoe sal men die verblinde menschen op den wegh der waerheit helpen?

159. Weest noch langhmoedigh, ô God, over de onnoeke ende misleidde; maer hoe langh wilt ghy 't wesen

over den genen die haer, beter wetende, misleiden?

160. Volgen de Breecken van Rechtsgeleerdheit; die my ten dienste staen als soo vele Raeds-heeren, 't zy ick te eischen of te verweeren hebbe. Met hun beraede ick my uyt allerhande soorten van Rechten, als daer zijn *Lex & Principum placita, Plebiscita, Senatusconsulta & Magistratum Edicta, Responsa prudentum, Consuetudo*.

'k Vordere geen licht bescheid,
 'k Vraegh hem wat de Keiser seidt,
 Wat de Borgery van Roomen,
 Hoe't de Raedsheer heeft genomen,
 Hoe't de wijse man verstaen,
 Hoe't gebruyck, daer tegen aen:
 161. Wilde schael niet overwegen,
 Staen ick om gewicht verlegen,
 Sterre, 'k segg het u in 't oor,
 Allerwegen valt gehoor,
 Allom glimp, en allom deken,
 Allom recht om recht te breken;
 Wijsen tegen, wijsen met:
 Wil de Wett niet in de wett,
 Wett werdt soo om wett gewrongen,
 Soo gedreven, soo gedrongen,
 Soo gepijnicht, soo *gepleyt,
 Dat se seidt en niet en seidt,
 Wat wy velen of bevelen:
 't Sterckste recht bestaet in velen,
 En men stelt sich rechterstoe,
 En men. Wegh, ick werdt het moc.
 162. Verre zy van my bevonden,
 Dat ick door de vuyle wonden
 Die'ck in 't Roomsche lichaem kenn,
 Van soo menigh' scherpe penn,
 Hier gebeten, daer gebeden,
 Daer't gewin ten dienst gesneden,
 Booren wil in goed of erv
 Dat ick sonder onrecht derv.
 163. Geld met Guychelen verover,
 Goed den eigenaer onttoovert
 By gefwinder wetten treck,
 Acht ick minder dan gebreck.

* aen de po-
 leye gehan-
 gen.

*Cephus Iura
 Caput.*

164. Langh

161. Vind ick daer niet t'mijnen voordeel beantwoordt:
 De uytleggingen der Doctoren zijn van soo verscheiden be-
 suyt, dat men altoos by den eenen oft den anderen gehol-
 pen kan werden; ende met de meeste stemmen kan men
 t'vreeslijds wegh dragen.

162. Maer God verbiede dat ick my tegen recht ende re-

den soudon willen behelpen, met eenige der Keiserlicke on-
 redelike wetten, die de Wergevers haer selven oft yemand
 anders te gevalle hebben uytgegeven.

163. Liever wil ick gebreck lijden, dan my door slimme
 trecken verrijcken.

164. Langh te niet waer 't lange rechten,
 Kon men met sijn selvent vechten,
 Eer men aen de nabuer viel:
 Die de vierschaer 't sijnent hiel,
 En verdoemde daer sijn' tochten,
 Eers' hem voor den Rechter brochten,
 En besloot sich in de Wett
 Die hem sijn Gewisse fett,
 165. Op de Roll en hong sijn' Vloe niet,
 't Scherpe Recht en waer de roe niet
 Tot der Armen eeltigh vell:
 't Billick viel ons schier te fell,
 En wy souden 't voelen strijden
 Met geduld en medelijden,
 En ontgeven ons wel wat
 Dat de Wett gegeven had
 Die 't de wett had willen vragen:
 166. Maer 't vermogen en 't verdragen
 Wil soo qualick eenen wegh;
 En hy wil soo noode wegh
 Die de plaets kan eigen heeten!
 167. Waer heen streckt my oock het weten,
 't Woeste weten van de Wett
 Daerm' ons herffenen in plett,
 In verduft, en in doet smooren,
 Pas als Herffenen en Ooren
 Op het baerden van de jeughd
 Houwbaer sijn aen hooger deughd?
 Dient haer 't mess, die 't niet en trecken?
 168. Dapper: 't Sal ter weere strecken;
 't Sal my decken van een' stoot;
 't Sal den mijnen in den nood,
 't Sal den weduwen, den weesen,
 Voor een muer van Koper wesen,

G g 2

Rijs

164. Oock, soo yeder een eerst met sijn eigen gemoed te rade gingh, en stelde alle eigenfucht onder de voert, het lange gepleit waer haest af.

165. In plaets van ons ter vierschaere te haesten om den behoefigen op 't Lijf te vallen, souden wy schier ons aller billickste recht ten scherpfsten niet willen uytvoeren.

166. Maer de machthigte wil soo qualick aen 't wijcken.

167. Doch, sal yemand seggen, soo wy ons met de Rechts-geleertheit niet en mogen behelpen, waer toe breeckt mender ons het hoofd mede, in 't beste van onse jaeren, wanneer wy de krachten hebben om yet beters te leeren?

168. Antwoord: Sy sal my strecken, om my, den mijnen, ende den verdrukten, ter nood te helpen verdedigen, soo ick oyt tot het Rechter-ampt verheven werde.

Rijs ick oyt daer wees of weeuw
My ten Richter-stoel beschréew'.

169. Richter-stoel, een yeders gadingh,
Die versittingh en versadingh,

Hooger trappen en gewin

Voor wat leeger en wat min

Loss of loos bestaen te keuren,

Mog'lick sult ghy my gebeuren,

Mog'lick waer gebreck van stoff

My vereisch' in 't Richter-hof;

170. Maer, geladde wentel-trappen,

'k Sal ter schoore naer u stappen,

Stappen, taeyer dan mijn schoen,

Sal mijn voet naer boven doen,

Boven daer 't soo voll gevaer leit.

171. Recht is waerheit: en wat, waerheit?

En waer waerheit? 172. Waere God,

Die dit blindelingh gebrodd,

Dit gestommel, dit gewemel,

Naer 't geheimste van den hemel,

Naer de waerheit, fiet en lijdt,

Die ghy wegh en waerheit zijt,

173. Siet en lijdt met medelijden

Die daergins en weer, besijden

Wegh en waerheit, sussen gaen,

In vertwijffelingh van staen,

Meer als wandelende roosen

Die de reise doen in doosen,

En, als twijffelende, doen,

Maer geraecken noch ten soen

Van de Sterre, die sy vrijen,

En de waerheit daer s' om strijen

Laet

*Noli quare
fieri iudex.
Ecclesiast. 7.
vs 6.*

*Joan. 18. 39.
Ergo ju-
dex senten-
tiam, & pro-
nuncia, quis
tibi verisimil-
issimum videat-
ur dicere, non
quis verum di-
cat, id enim
tam supra nos
est quam ipsa
veritas.
Sen. ep. 65.*

169. O Rechter-ampt, dat soo begeert werdt door alle foodanige, die oft onbedacht, oft met quaed oplett uyt haren middelmatigen staet soecken te versitten toereenen hooger en, daer sy hare begerlickheit in mogen voldoen, mogelick oft ick, by gebreck van betere, tot u beroepen werde:

170. Maer ick salder niet geern toe komen.

171. Want een Rechter moet waerheit spreken: en wie kent de waerheit?

172. O Heere ende alleen waerachtige God, die ons dus blindelingh naer de waerheit siet grijpen en grabbelen,

173. Erbarmt u over den genen die 't sich moeten onderwinden, lossen drijvende dan de naelden van de scheeps-compassen, die doch, al soeckende, in 't einde haere Noordsterre geraecken, ende gelijk als kussen.

Laet sich dwingen met der tijd.

174. Waert ghy soo verr van 't verwijt,
Onder-Goden, water-passen,
Die ons Bloed, en Erf, en Cassen,
Gods-gewijse, royt en recht!

175. Maer, waer blijft hy in 't gevecht
Van Gewiss en nacht gepeinsfen
Dien de droeve droomen deinsfen
Op verwesen erf of Bloed:

Daer noch 't menschelick gemoed,
In deschemeringh van weten,
Twijffelt, door soo nauwe spleten,
Tusschen d'onschuld en de pijn,
Offer recht gerecht magh zijn?

176. Suer beroep, waer is 't behagen
Dat hem dwingh' u naer te jagen
Dien de middelmaet van eer
Meer vernoegen kan als meer?
O bewind van Luyd en Landen
Fier bestaen van Reusen handen,
Dier betrachten, swaer gebod,
Menschen zijn, en doen als God!

177. Stracken ernst, gespannen droomen,
Die my wakend' overkomen,
Laet mijn aendacht wat verlaets:
'k Sie wat in de naeste plaets
Dat mijn' sinnen kan ontdoyen,
En ick derv'er u op noyen,
Sterre, die des kundigh zijt
Tot der kundigen verwijt.

178. Luyden die het langer leven
Niet en nemen, niet en geven;

Gg 3

Maer

174. Ende, ó Rechters, meesters van ons goed ende bloed, waere het noch met u luyden soo geseit, dat ghy endtelick de gesochte waerheit tresten!

175. Maer wat moet de mensche strijds in 't gemoet hebben, die, te rugge denckende aen een vonniss over goed of bloed gegeven, al noch, in de duysterheit van sijn verstand, licht en twijffelt, of hy Recht gesproken heeft, dan of de beklaghde op eene onwaerachtige ende maer uytgepijnighde bekenenisse veroordeelt is geweest!

176. Stout, swaer, ende gevaerlick bewind, des God alleen machtigh is, waer is de redelicke mensche, die sich met een middelmatigh leven konnende te vreden houden, naer u soude willen trachten?

177. Naer dese ernstige ende swaermoedige gepeinsfen lust my mijne sinnen wat te verfraeyen; ende ick sieder de Boeken toe hier neffens staen, die ghy, Sterre, beter als de ervarenste verstaet.

178. Naementlick de Schrijvers in Medicine.

Maer ontgeven wat gebrecks,
 En bestellen wat verspecks
 Tegen 't rooven van de quaelen
 Die wy voeden oft behaelen :
 179. Sulcker luyden staender hier
 Van de grijsen dry-of vier,
 Van de groene dichter hoopen :
 180. Eertijds pinten zijn nu sloopen ;
 Dat is mensch en tijds gelaet ;
 Meerder jaeren , meerder praet ,
 Ouderdom verfoet aen 't klappen ,
 Als de kinderen aen pap , en
 Poppegoet en koeck en koor ,
 En de wereld gaet ter dood ,
 S'is op 't sloopen ; dat 's haer sterven ,
 En soo rammelen haer 'scherven ,
 Meer dan in haer 'hechte jeughd ;
 Doe de sluycke , slechte deughd ,
 Of ontkleedt , of sonder boorden ,
 Sonder boorden gingh van woorden ,
 Vodden daer se nu in smoort.
 181. Sterre , 't is langh all gehoort
 Dat men hoort : 't zijn oude koolen
 Die men op hervonckte kolen
 In 't langh sop van desen tijd
 Onse walgh te voren snijdt.
 182. Maer , gestaedt ghy mijn berechten ,
 'k Sal de meesters voor de knechten ,
 't Grijs voor 't groene doen gestaen :
 En hoe sal ick spelen gaen !
 183. 'k Sal ons door ons selven voeren
 184. Langhs de lijnen van 't beroeren
 Van de toppen tot den teen ,
 185. Langhs het holl' en 't volle been ,

't Hard-

179. Van de oude hebb icker weinige ; van de jonge veel.

180. Soo gaet het met de Wereldt : hoe sy ouder werdt hoe sy meer klaps krijgt , oock gaetse in duygen vallen ; daer aframmelen de stucken , meer als in haer jonge kracht ; doe de wetenschappen in weinige ongepronckte woorden werden beschreven.

181. Heden en werdter niet nieuws geschreven : Al dat

onse langhwijlige schrijvers doen , en is maer d'oude spijse met nieuwe slappe sausen te verwarmen.

182. Maer wy , soo het u goed dunckt , sullen onsaen de oorspronckelike meesters houden.

183. Ende vermaecken ons niet het schepfel van 't menschelike lichaem te ondersoecken , ende daer in

184. De Zenuwen ;

185. 't Gebeente ;

't Hardsteen-werck van onse huysen ;
 186. Langhs de klapiens van de sluyfen
 Die sich 's levens Ty ontsluyt ,
 Daer 't sich heimeelick voor stuyt ,
 Als 't den oorbaer dwinght te ebben ;
 187. Langhs de weergae van die webben
 Daer sich vierigh vocht door jaeght :
 188. Door 't besluyt daer 't all af waeght ,
 Door den huysraed van de sinnen ,
 189. Door het vroeghste van 't beginnen ,
 Door het laetste van 't vergaen ,
 Door de Smiss van 't ewigh slaen ,
 Door het Onrust onser ad'ren ,
 190. Door de sponsien die 't naedren ,
 Uyt medoogen van den brand
 Van sijn' endeloosen trant.
 191. Door de klein-geklifte streenen
 Van de teere Bloed-web henen ;
 192. Door de keucken van 't gesin
 Daer ick soo te schrobben vin ;
 193. Door de vier-pan ; die met stoken
 Moet en macht geeft om te koken ;
 194. Door den poel van 't overschot
 Die my soo veel soets verbrodt
 Met het suere van sijn' dampen ,
 Wortels van mijn' yd'le rampen ,
 Mijn' bekommeringh met niet ,
 Mijn' moedwillige verdriet ;
 195. Door de karens die het scheiden
 Van de leste wey beleiden ,
 En beleiden 't door den dwangh
 Van den nauwen nedergangh

Daer

186. De Aderen , met de open en toegaende vellekens
 daer ingevonden , het Bloed ophoudende ende aflatende ,
 naer 't noodigh is ;
 187. De Arterien , daer het geestighste Bloed door schiet ;
 188. De Hersenen ;
 189. Het herte , oorspronck van pols en leven ;
 190. De Longen , dicht bij 't herte geleght om het te koelen ;
 191. De Lever , gelijkende een' webbe van ontallike
 aderkens ;
 192. De Mage , die my soo licht vervuylt ;

193. De Gal , diens hitte de maegh versterckt ;
 194. De Milte , die my veeltijds soo quellijck , sonder an-
 dere oorfaeck , maect ;
 195. De Nieren , die het onnutte vocht , als een' wey ,
 van 't Bloed scheiden , ende nederbrengen door de enghde
 van de watergangen tusschen Nier en Blaes , in de welke wy
 de selste pijnen van 't Graveel voelen , baerende gelijk stee-
 nen kindertjens ; als die nyt de steenen groeyden die Deuca-
 leon en Pyrrha naer den vloed over rugg wierpen , om de we-
 relt van nieuws met mannekens en wijfkens te versien .

Daer wy grouwelick door baeren
 Keytjens of het kindjens waren,
 Kindjens van den harden slagh
 Die men kindjens werden sagh,
 Doe men d'eerste steenen beide
 Van de tweede wereld leide;
 196. Door den Treest van alle vocht;
 197. Door al wat men noemen moght
 Eer het misdaed was te noemen
 Dat de misdaed dé verdoemen,
 Eer den appel 't vijgenblad
 Tot een' broeck verwesen had;
 198. Door de slangh van 't leste voedsel,
 199. Door de slangetjens, haer broedsel,
 Die se nuttigh sooght en voedt
 Uyt het onnut dat sy broedt.
 200. Sterre, dat's een mensch in 't korte:
 Die hem reekt', als ick hem schorte,
 Wanneer zeilden een Colom'
 Dese kleine wereld om?
 201. Maer wat zijnder min als blinden,
 Die sich 't snuffelen bewinden
 Door gefolder en gewelf
 Van haer kostelicke self,
 't Rijckste Boeck van die wy lesen!
 202. 'k Sie by raedfelen genesen:
 Hoe verdouwt het ons geduld?
 'k Sie een' Lever sonder schuld,
 Voller Gallen, vuyler Maegen,
 Dicker Milten boeten draegen:
 203. Die noyt Milt of Maegh en sagh,
 Noyt en wist als by gewagh

Gall

196. De Blaese;
 197. *Tā aīdōā*;
 198. De Darmen;
 199. Ende endelick de kleine Aderen langhs 't ingewand,
Vena mesaraica, die al het nutte uyt de laeste verteeringsh slygen.
 200. Dat is het kort begriip van een mensch, de kleine
 wereld geheeten, die een Christophor. Columbus, omzeiler
 van de groote wereld, qualick omzeilen soude, als men
 ten breedsten mat.

201. Maer hoe weinige onkundige van dit maecksel ne-
 men de moeyte van het te doorsoecken!
 202. Soo komt het dat men ons medicijnen byder tast
 geeft; en 't een lid voor 't ander quelt.
 203. Want die noyt menschen en sagh openen, derst veel-
 tijds elck binnen-lid met een Briefken het sijne toeschic-
 ken; oft eenen fleur van gewoonte, oft sijn' gierigheid te ge-
 valle.

Gall en Milt en Maeghs beleiden,
 Derftse by gefchrift befcheiden,
 En befchicken in een' Brief
 Elck fijn' boet, of fijn gerief:
 In een' brief die uyt fijn' pen, en
 Vuyl gewin, en vuyl gewennen
 Heeft gefogen en geloft:

204. En hoe kent de Kock fijn' koft?

Als fijn' over groote Vader,
 By verhael; neen, noch wat naeder,
 By fijn kooek-boeck: noch een' fteck,
 Noch een treetje, noch een' treck
 Naerder waerheit, by de ftreken
 Van een Schilder van dry weken.

205. Sterre, 't ftaet ons niet te deel,
 't Spelen met een anders keel:

Maer 't raeckt d'onfe, wat wy eten:
 En wien voeght het niet te weten,
 Wie en roert de kennis niet
 Van der fchepselen bediet?

206. Langht my 't Ceeltjen van Genefen,

'k Salt u lichtelick doen lefen

In noch eens foo ftercken int

Als uw ooghin 't Ceeltjen vindt:

Lefen, jae, met all' de finnen:

Keurt mijn' kruymel-doos van binnen;

'k Levert all in kruymelen

Wat ghy fiet verduymelen,

Wat ghy lefen fiet en pluysen

Voor de vracht van peperhuysen

In de bitt're Coömeny:

207. Soeckt ghy Greinen? 'k fetse by;

Blad en vrucht, die konft kan fpaeren,

Bloemen, altijd lieve waeren,

Hh

208. Bin-

204. Oock en kent fulcken Doctör de Kruyden die hy voorschrijft niet anders als by overgift van ouders tot ouders, oft by fijn Medicijn-Boeck, oft, voor 't naefte, by fijn Kruydboeck, met plaeten van eenigh jongh Schilder verfien.

205. Ons aengaende: Wy en zijn van dat ambacht niet: nochtans iſſer ons en yeder een aengelegen, te kennen wat men ons in geeft.

206. Ghy dan, thoont my wat de Doctör heeft voorge-

ſchreven; ick ſal u al het gene dat daergenoemt ſtaet doen handelen, ſmaecken, riecken en ſien, in de dooſen van ſimpelen, die ick veradert hebbe, om die kenniſſe te bekomen, thoonende by ſtucken ende monſterkens al wat men in de Apotheke vindt.

207. Het zy dan bladen, vruchten ende bloommen, die bewaerbaer zijn.

208. Binnen, om, en onder hout,
 209. Taeye traenen sonder sout,
 210. Dieren, brockelingh van dieren,
 211. Steenen die wy t'over vieren,
 212. Plunderingh van onder d'aerd?
 213. Staet uw ondersoeck bewaert;
 En 't almachtige vermeugen
 Van uw onverlaedt geheugen
 Sal het machteloofse mijn
 Trouwelick ten steune zijn,
 En wy fullen 't famen wagen
 't Onderricht op alle vragen,
 Over aller dingen hoe,
 Wat, waeraf, waerom, waertoe.
 214. Maer het leste sal ons gellen;
 En gebeurt ons yet t'ontstellen
 Dat den helper by der nacht
 Sonder forge niet en wacht',
 Dat wy duldeloos verdroegen,
 215. Beide sal de vijfel voegen,
 Bey de sift, en bey de schael:
 En het kruydje dat ick hael'
 Uyt mijn Hof van dorre Roosen,
 Uyt mijn Bogaertje van doofen,
 Sal ons ingaen als een beet
 Die men van sijn Entjen eet:
 Senne sal ons min doen zitt'ren;
 Myrrh' en Aloë ontbitt'ren,
 Rhá min ysen, Rhá by d'ons,
 Rhá, niet barber soo, maer ons.
 Eigen mess, en eigen slagen
 Kan men schrickeloos verdragen;

't Drci-

208. Of Houten, Schorffen ende Wortelen,
 209. Of Gommen en Terpentijnen, met diergelijcke,
 210. Of Gedierten en gedeelten der selver,
 211. Of Gesteenten, die men te hoogh acht,
 212. Of Berghwerck: *Mineralia*.
 213. Alles sal ick t'ruwer begeerte leveren, ende uwe
 krachtige geheugenisse sal de swackheit van de mijne daer
 in te bare komen; ende wy fullen malkanderen indach-
 tigh houden van alle deser dingen gedaente, eigenschap,

oorspronck, oorsaeck, reden en gebruyck.

214. Maer het gebruyck fullen wy van allen meest beher-
 tigen; ende soo ons by nacht ofte ontijden yetwes schielick
 over komt, daer wy sonder gevaer oft onlijdelicke pijn den
 Doctoor niet toe en kunnen verwachten,

215. Sal d'een of d'ander van ons de hand aen des Apo-
 thekers werck slaen; ende 't gene wy ons selven soo uyt onse
 droogisterie in geven, sal ons min walgen, dan 't gene ons
 van buyten werdt gebracht.

't Dreigen van den Beul doet wec
Meer als eigen priem of snee.

216. Maer God weere priem en sneden
Verr en langh van onse leden:
Sterre, werdt ghy d'onlust moe
Tusschen Beul, en Mess, en Roe;
'k Sald'r u by den Neus af leiden,
En in soeter doofen weiden,
Doofen daer ick 't voer uyt tap
Van mijn' drooge dronckenschap.

217. 't Stae te prijsen of te laecken,
My bekittelt een vermaecken
Dat de thiende niet en voelt:
O de kostelicke soelt;
O't geheim van dichte geuren,
Die niet alle neusen keuren,
Die men alle rieckt, en geen,
Seven Eenen onder een,
Keur ick met soo viesse keuringh
Of mijn wel-zijn aen den keur hingh
Van het eenigh Spaensche wel
Van een droncken Geiten vell.
218. (Of 't gevilde beest sijn' leden
In 't getaende vell verkleedden,
Wat een kijcken waer in 't woud!)
219. My zy dan de konst betrouwt
Van gemengh, geplengh, gepletter,
Van den Indiaenschen Etter;
Van de graeuwe water-Gomm
Met sijn' lichte schimmel-blomm
Diese 't Goud doet overwegen;
Van den ongel, waer gekregen?

Hh 2

Uyt,

216. Maer in lange en moeten wy 's niet van doen hebben; Ende verveelt het u daer af te hooren spreken, ick salder u af helpen, ende brengen u tot de laden van mijne Reuck-wercken.

217. Want, men vinde het goed of quaed, ick vermaecke my in 't konstige vermengh van kostelicke Reucken, daer de thiende menich geen werck af en maect; ende ondersoeckie met sulcken aendacht, als oft mijn' welvaert hingh aen het scherpe oordeel van een geparfumeert leder, daer

van de Spaensche alleen de konst te rechte verstaen.

218. (Hoe souden de dieren staen sien, dat een Beest sijn soo beroockte en bereuckte vell weder aen trock!)

219. Soo sal ick dan de hand aen 't Werck slaen; en stampen, en mengen den Muscus, den Amber (diens schimmel sijn bloessien heet, ende hem ten hooghten kostelick maect) ende de Civette, diens oorsprongh ick my wederom hier als wel eer in 't kostelick mal schaeme te noemen.

Uyt, (mijn' penne weigert weer)
Uyt gemeste katten leer.

* Gelzamini.

220. Ghy sult doos en roos doen sweeten,
Ghy sult * Zelfaminen heeten
All haer vett en all haer vocht
Lev'ren door den heeten bocht
Van verzegelde gelafen.

221. Wel hem, die't vernuftigh blaesen,
't Scherpe scheiden aller stoff,
Aller fijn van alle grof
Uyt fijn' Lever heeft gelesen:
Dien den nooddruft heeft gewesen
Hoe men 't noodeloos van 't nutt
Door de kop're neusen snutt.

222. Laet hem 't soet geheim misbruycken,
Die sich Bloemen schaemt en struycken,
Die, met scheiden onvoldaen,
Voegen will; en, hooger aen,
Voegen dat den hemel scheide,
Doe hy 't swaertste laeghste leide,
Goud in d'aerde, niet in 't vier.

223. Sterre, waerom zijn wy hier?
Om het schepfel te genieten;

224. Wil hy 't ruylen of vergieten,
Die't noch eigen, noch alleen,
Nauwelicks besitt te leen,
Die't eens all sal moeten derven?

225. Laet ons bedelen, verwerven,
En bedancken die het geeft:
Maer 't is wreed of onbeleeft
Den beleefden te bespringen,
En voor Goud Goud af te dwingen.

226. Wie

220. Ghy, Sterre, sult uw tijdt-verdrifft nemen in 't trecken van Ellentien uyt allerhande simpelen en Bloemen.

221. Danck hebbe, mijnenthalven, die man, die het werck van de Lever nae bootsende, het scheiden van de nutte uyt de onnutte stoffen door het Werck-tuygh van de Alchimie heeft gevonden.

222. Ende wie dat sich dan, in het soete overhaelen van Kruiden ende Bloemen, met het scheiden der dingen niet te vreden en houdt, magh sich begeven tot vergaderen van

onvergaderbare stoffen, naementlijk tot Goud-maken.

223. Onsaengaende, wy leven om de schepfelen in haere eigen gedaente te genieten.

224. Wilt se sich de mensch onderstaen te verwisselen, dieder niet eigens aen en heeft?

225. Laet se ons God afbidden, ende hem voor de gifte dancken; 't Is onbehoorlick, meer als genoegh te eischen van soo milden hand.

226. Wie derft munten? 't flechte merck
Vindt men op des meesters werck,
En de stempel light verborgen.

Wy hem soecken? sonder sorgen,
Vruchtbaer vier, geleerde pott,
227. Ed'len helm, der dwaesen spott,

Der behoefstigen bekoren,
Den bescheidenen beschoren

Tegen walgh en overlast,
Tot gebuyt van pitt en bast,
Tot behoeven en vermaecken;

228. 'k Kom uw' stonden niet bewaecken
Opeen' oude goudse hoop
Die mijn Silver-sack bekoop',

'k Eisch geen' Kroonen voor oud yser;
229. Werdt mijn arre-moed niet wijfer,
'k Sie se traegelick verguldt.

230. Maer s'is lichtelick gevult,
Alleen' kinderhand, met blommen,
Saeden, bladen, vruchten, gommen,
Steentjens, beentjens, schors en hout,
En uyt yeder een sijn goud;
Goud van reuck, van smaek, van leven,
Leven sonder kramp en beven,
Leventje, spijt vee en viss,
Sonder all wat heelbaer is.

231. Sterre gunts' haer' diere schijven,
Die se koopen voor haer' lijven,
Voor een ooggh, een ewigh seer,
Voogerustigheit, voor eer,

Hh 3

Wind

226. Endtelick, 'tis alle valsche munt, die wy God naer
slaen; laeter ons de hand af houden.

227. Waerdige konst van Alchymie, die maer van de on-
verstandige veracht en werdt, van de arme gevrijt, die den
verstandigen gegeven zijt, om het goede uyt het ongoede en-
de overige te siften, ende soo den siecken in 't in nemen min
te doen walgen, de aengenaemheit by den Oorboor voegende.

228. Ick en gae niet by een gestadigh vyer sitten waecken,
op hope van Goud te maecken, daer ick mijn goed Silver
aen spille.

229. Werd ick niet rijck als door dien wegh, soo blijf ick
langh arm.

230. Maer mijn begeerlickheit en streckt niet hooger, als
om de gulde krachten uyt allerhande voorgemelde simpelen
te trecken, ende daer door 's lichaems gebreken te voorko-
men oft te genesen.

231. Laet ons haer dan dat diere Goud niet benijden,
dieder haer' welvaert, haer' gesondheit, haer' eere ende ge-
rustigheit aen te kost leggen.

Wind voor weelde, hoöp voor have:

232. 't Hooge loon dat ick beslaeve,
Slaev ick oyt om helm en kruyck,
Is het lemteloos gebruyck
Van gefonde Ziel en leden:
Noyt en heb ick meer gebeden:
Wacht' ick meer van menschen kunst,
Schepper, dan van dijne gunst?

233. Dese zijn de meester-wijsen
Die sich 't recht van onderwijfen
En behouden wat wy zijn,
Eigenen, by recht of schijn;

234. Die het recht van haer te rechten
Als haer' eigen' opper-knechten,
't Recht van 't Staetige Gemeen,

235. 't Recht van allen onder een,

236. 't Recht van allen onder allen,

237. 't Recht van weiniger gevallen,

238. 't Recht van betere dan veel'

Leveren by schael en scheel,

239. Eischen haer gehoor, met oogen

Van 't vernuftige vermogen

Daer de wereld onder buckt:

240. 'k Geef gehoor, en werd verruckt

Uyt het Oostelicker dagen

Tot het bedde-gaen der dagen,

En, in 't kruys, van 't Zuyder Ys

Tot de Peper en den Rijs:

Elck ontroetelt my het prijsen

Van sijn' hergebrachte wijsen,

Elck

232. Al dat ick uyt de Alchymie sal (oecken te haelen, (soo ickse my oyt onderwinde) sal 't betrachten van mijn' volkomen gesondheit weten.

233. Tot noch toe heb ick gesproocken van de Boecken der Medicijnen, die sich (te recht of niet) onderwinden den menschen haere gestaltenisse te leeren, en haer leven te behouden.

234. Volgen nu de Boecken der gene die Meesters van dese Meesters zijn, namentlick de *Politici*, die daer handelen ende overwegen de vercheideene manieren ende regelen van 't beleid der Gemeene sake.

235. Het zy dan in *Monarchia*, onder eenen Prince,

236. Oft in *Democratia*, onder 't gesagh der Gemeente,

237. Oft in *Oligarchia*, onder 't beleid van weinige,

238. Oft in *Aristocratie*, onder 't bewint van de beste van 't land.

239. Maer dese verscheideene Schrijvers verschijnen voor my met dat selve stracke gesicht, daer sy de konst mede handhaven van de Wereld te regieren, ende begeeren van my gehoor te weten.

240. Ick hoorse van Oosten, Westen, Zuyden en Noorden; ende elck wil sijns lands oud gebruyck gepresen hebben, als daer het selve langh by bestaen hebbe.

Elck verheft het vast gestel
 Van sijn langh gestadigh wel.
 Wie wil tusschen Boom en Schellen
 'k Kittelachtigh vonnis vellen?
 Spreeckt ghy, Sterre, neffens my.

Maer wie staet neffens my? wat spreek ick, en waer henen?
 Mijn Leser valt in slaep, mijn' Sterr is uyt geschenen;
 Daer sleept een' witte wolck haer' dampen over heen:
 Sy strijckt ten Tijden uyt: Ick sie het, en versteen,
 En steên als steenen doen van onder aerdsche dompen,
 Die haer doordonderen, en scheurense tot klompen.
 Soo ruyfcht mijn' steene Milt, mijn moeyelicke klomp:
 Soo scheurt my mijn gepeins, en mijn verwerde romp
 Huyft mijn' verslagen Ziel als haspelen in scherven:
 't Huys met den *Huys-raed* woest, de mueren aen 't bederven,
 Den inboel hoecksch en dwersch'. O, Godheit, fiet om leegh;
 Bekent mijn * eenige, mijn ewige t'ondeegh.
 Oh, Sterre, noch wat straels! noch een oogh van medoogen
 Op des' onwaardige, die noyt en sullen droogen!
 Hoe treckt ghy t'zeewaert in, en laet my op het strand?
 (Wat segg' ick dweepende?) Hoe geeft ghy u te land,
 En laet my in de Pinck, ter wellust van de baeren,
 De baeren deeser eew? Wy wilden t'samen vaeren,
 En deelen 't onweer half, en half de blijde vaert:
 't Gevaerlickste gevaer was welvaert daer ghy waert,
 En, daer ghy niet en zijt, is welvaert, qualick spoeden:
 Hoe spoedt ghy dan te land, en laet my in het woeden,
 In 't woeden tegens My, mijn' Onlust en mijn' Lust?
 Ey, Sterre, voelt noch wat mijn' onrust voor uw' rust.
 De Wereld is soo barsch, soo koel van medelijden:
 Wien sal ick, sonder u, doen deelen in mijn lijden?
 Wie sal mijn toevlucht zijn? wie sal my eenen drop
 Van traenen leveren uyt half soo vollen krop
 Als mijne dagelicks ter halver vloed sal swelllen?
 Wie sal sich waerdigen te quelen in mijn quellen?

* *Solitarium.*

Wien

Τὴς ἀνασχέταις μοι ὅτι ποικιλομένους ἢ τίς συμπαρασχεταί
 μοι ἐν τοῖς ἰσχυραῖς καὶ ἀνέμοις. Plal. 44. 16.
 In qua fuerat spes una mihi, Torque malorum

Breve solamen; nunc in luctus
 Servata meos ragnat resus nominis umbra. Sen. oct. 1. 3.

Wien sal ick d'aenklacht doen van onverdient geweld,
 Van hoon te loon voor goed, van spijt voor vlijt gevelt,
 Van ruggelinghs beklapp, van opgestoockte quell-raed,
 Voor onberoemde gunst, voor onverdiende wel-daed,
 Van Vré' in tweeën geruckt, van twist met list geweckt,
 Van vuylen argewaen met Roosen toegedeckt?
 Wie sal sich pijnen tot een troostigh, *Weest te vreden,*
't Is werelds wercken wind; God leeft, en weet de reden,
En d'uytkomst, en 't gevolg ten besten van die 't lijdt:
 Waer wacht ick soo veel heils? de Wereld is soo wijd
 Gemaeghschap in den nood; wien sal ick onderhaelen,
 En rughlingh over mijn oft mijner misvall haelen;
 Wie sal mijn' siecke Ziel geleiden als een Hert
 Door 't drooge woud ten stroom, ter koelingh van haer' smert?
 Wie sal mijn duyzighe hoofd, mijn' ryelende leden
 Van byds bekoesteren, van verre met gebeden
 Ontlasten van haer leed? Wie sal mijn haev' of eer,
 Gekrompen of gekroockt, betreuren als sijn zeer?
 Wie sal mijn' reisbaer' Geest ten huys' uyt helpen paeken,
 Ten huys uyt van dit slijck; als steen, en stijl, en dack, en,
 Verrotte solderingh niet langer, sonder pijn,
 d'Onsterffelicken gast huys-vestens machtigh sijn:
 Wie sal mijn' stijve lipp, mijn' lichteloofse lichten,
 Beluycken met een' hand, diens vriendelick gewicht, en
 Betraende klammigheit mijn ooghe noch voelen sou,
 Mijn mond noch troetelen door stervens leste kouw?

Of blijv' ick laeter op, door 's hemels heiligh hengen,
 Naer uw te-bedde-gaen, en sie mijn' dagen lengen
 In tamelick vernoeghe; de Wereld is soo bits
 Op 's naesten voordien-wind, soo nijdighe en soospiets
 Op vetter Vee als t'huys, op weelderiger gebueren
 Dand'eigen mergen-tael: Waer sal ick een' om hueren
 Een' uyt den dichten drangh, die met geduld en smaek
 Mijn' welvaert melden hoor', die deel' in mijn vermaeck,
 En gunne my 't geluck? En, magh ick 't minste klagen,
 De wereld is soo vies, en onse leck're dagen

Soo

Soo fatt, soo walgende van 't dagelicks gerecht :
 Wie fal mijn Leser zijn ; hoe fal ick in 't gerecht
 Der strenge keurlickheit beftaen , en U onbeeren ,
 U , Polla van mijn' penn , die , fonder u , geen' veeren ,
 Of vochte veeren voert , van zilte traenen vocht ,
 En , eertijds achter u geftegen in de locht ,
 Nu byder aerde kruypt , en vreeft voor alle tacken ,
 En , waerder yet min hoogh als d' Aerde , foudersacken ?
 Ey , Sterre , noch wat ftraels ; of voert my daer ghy gaet ,
 Of licht my daer ick blijv. Wij fpreken veel te laet ,
 Mijn hert , en t'enden hoôp ; en hopeloofe wenfchen
 Zijn droomen by fchoon dagh van vaeckeloofe menfchen :
 Sy reift , en fiet niet om , fy rijft , en fiet niet neer.
 Ey , Sterre , noch. Wat noch ? Sy is geen' Sterre meer ;
 Sy treedt op Sterren. Trooft , trooft , vrienden , diemijn' reden
 Van fchrick en haer te bergh gevoelt hebt in uw' leden ,
 Soo immer levend lit van levend lit gefchroeft
 Uw uytterfte geweld van lijden heeft geproeft ;
 Kent wat ick lijd' , en trooft : Mijn wederwilligh fpreken
 En fal den ftracken raed van uw gefegh niet breken :
 Tot fpreken hoort noch kracht ; de mijne gaet te niet :
 Spreekt , vrienden , ick . . .

Daer light mijn' plompe Penn ; en , moet fy weer te ploegh ,
 Sy fal niet leveren als leeden-lied en lijcken.
 Maer , Leser , 't kan beftaen ; meer waer meer als genoegh :
 Waer 't kind volmaect , ten fou fijn' Vader niet gelijcken.

*Interea nostri quid agant , nifi trifte , Libelli ;
 Tibia funeribus convenit ifta men.*

Mijn voornemen was op den selven voet als tot hier toe dwers door de Boeck-Kamer te wandelen, ende by den wegh op allerhande Wetenschappen mijn eigen gevoelen aengevesen te hebben, soo naer de Waerheit, ende soo verre van't gemeene pad, als my doenlick ware geweest.

Daer aen meende ick te melden andere mindere besigheden van gestolen uren binnens huys, als daer zijn den Hof, de Musike, het Schilderen, Teeckenens, Boetseren, Gieten, Draeyen, ende diergelijcke veel; yeder oock met ondagelicksche opmerckingen min of meer gelenght.

Tegens het ontallige tijdverslijten in konstigh of onkonstigh spel, als Schaecken, Verkeeren, Dammen, &c. wilde ick wat uytgevaeren hebben, by vergelijkinge van betere, emmers my aengenaemere oeffeningen des lichaems, naementlick in Peerden, in Geweer van verscheiden slag, Ball, Boll ende Boll-Tafel, met diergelijcke: oock in Danssen, welcks gebruyck, ongebruyck ende misbruyck, ick hier mede, op mijn' maniere, meende aengeroert te hebben: hoewelder mijn' groenste Jeughd noyt mede verruckt noch verlockt en is geweest.

Naer sulcke Achter-middagh uren, waere ick wederom tot de Hooffsche besigheden gekeert, dien den Avond eigen is: aenwissende hoe verr het van de gulde Vryheit is, op tijdige ende ontijdige uren ten beroepe van 't Hof te staen.

Daer op waer een licht Avontmael aengeroert; ende mijn gebruyck van het Huys-gefin ten gehoor van Gods woord ende een gemeen Gebed te versamelen, met wat vermaens over eenige mislagen, die sommige Christenen, mijns bedunckens, in de maniere van bidden begaen.

De ontleding van desen eenen dagh had ick voor, met algemeener lessen, bedenckingen ende voor-raed te besluyten: daer toe ick, (om meest alles in't korte ende in't beste te begripen) een groot gedeelte uyt het 12 Capittel tot de Romeinen te baete gekoren hadde.

d'Opvoedinge der kinderen waere my een' versche baen geweest; daer wel wat adems toe behoort hadde; maer ick meende met minder omspraecks daer over te gaen, ende handelen't stuck krachtigh; doch als bywerck.

Uyt alles en wist ick niet gevoegelijker te scheiden dan met den wensch van, vele ende lange sulcke dagen beleeft hebbende, wel gereet engeern uyt de Wereld te mogen gaen: doch met eenen voorwensch, van noch eens al levendigh de ydelheden van't Hof te mogen ontferven; te landwaert in stilte geseten, ende aldaer in volle rust ende eenparigheit van gemoed afwachtende des Heeren toekomste, den heiligen wegh ter woonstede der Gerechtigheit.

Soo steil hadick derven op sien, mijn Leser. Maer mijn' lieve Leester, dien dit eenigh te gevalle gewrocht wierde, dieder my in steunde en stierde; die my leerde wat sy hooren wilde, ontviel my daer ghy mijn' beswijcken gesien hebt.

*Illud opus
potuit, si non
prior ipse pe-
rissim,
Certius a
summa no-
men habere
manu. Ov. 3.
Tust. 14.*

E volca dir; ô di miei tristi e lenti, *Petr.*
E più cose altre; quand' io vidi allegra
Girsene lei fra belle alme lucenti.

Anzi tempo per me nel suo paese
E ritornata, & alla par sua **STELLA**.

Soo ick ontrent den middagh sweette, gingh sy slapen,
E compie sua giornata inanzi fera;

*Fae, tot mijnent, langh voor noon: wat haer belanghde, geen' oogeen-
blick te vroegh.*

Pieno era 'l mondo de' suoi honor perfetti,
Allhor, che Dio, per adornarne il Cielo
La siritolse: e' cosa era da lui.

Heb ick noch konnen aenwijssen, hoe verr ick met haer hoopte te gaen;

Questo m'avanza di cotanta spene.

Neemt het

—— per suoi santi vestiggi.

Maer en verght my niet dat ick senatrede. Mijn' Leid-STERRE miss ick, ende moet swichten:

Morta colei che mi faceva parlare,
E che sistava de' pensier' miei in cima,
Che poss' io più?

*Ingenium fre-
gere meum
mala; cuius
& ante Fons
inscundus
parvaque ve-
na fuit. Ov. 3.
Tust. 14.
Non venit
STELLA
non pratunte
DIES. O-
vid. ad Liv.*

Laet my met vrede swijgen,

—— e vincavi pietate:

—— Τι γὰρ πλεον άνέρει κήδους
Μένω έπίε γαίης, οίχομής αλόχου; *Anthol. l. 3. c. 12. ep. 46.*

Op de dood van Sterre.

OF droom ick, en is't nacht, of is mijn' Sterr verdweenen?
 Ick waeck, en 't is hoogh dagh, en sie mijn' Sterre niet.
 O Hemelen, die my haer aengesicht verbiedt,
 Spreeckt menschen-tael, en seght, waer is mijn' Sterre henen:
 Den Hemel slaet geluyt, ick hoor hem door mijn' stenen,
 En seght, mijn' Sterre staet in 't heilige gebied
 Daer sy de Godheit, daer de Godheit haer besiet,
 En, voeght het lacchen daer, belacht mijn ydel weenen.
 Nu, Dood, nu snick, met een verschenen en verby,
 Nu doorgangh van een' steen, van een gesteên ten leven,
 Dun schutsel, staet naer by; 'k sal't u te danck vergeven;
 Komt, Dood, en maeckt my korts van dese Cortsen vry:
 'k Verlangh in 't eewigh licht te samen te sien sweven
 Mijn Heil, mijn Lief, mijn lijf, mijn' God, mijn' Sterr, en my.

*Οὐ παύσῃς τὸν δούλον σου. Act. 25. 11.
 Luce non gratia fuor: Absit crimen à factis meis, mori juvabit. Sen. Oct. 1. 3.*

Einde des vierden Boecks.

VYFDE BOECK.

EUPHRASIA.

OOGEN-TROOST.

THE
JOURNAL OF
THE
TWO-THIRD

NE lege me, cui mensa nitet meliore salino,
 Nec sapit antiquis mollior esca cibis.
 Ne lege me, moneo: non est quo lumen utrumque,
 Non est alterutrum quo doluisse velis.
 Imploranda fuit quæ se vernacula virgo
 Virgini, & huic durum Musa probaret epos.
 Talis danda fuit tali Medicina palato:
 Exegit Batavos ægra Batava modos.
 Si tamen hac aliquis vultu dignare sereno,
 Cui Patria non sit patria lingua mea:
 Est ubi divertas, est quæ delectet euntem,
 Si piget ignoto flumine, ripa decens.
 Invenies illic lapides Oriente petitos,
 Liliaque Argivis Itala mista rosis:
 Gustabis subducta sacris, * extorta profanis
 Non nova consensu fercula grata novo:
 Ut malè consuta pretium det fimbria vesti,
 Ut, si displiceant ἔργα, πάρεργον ames.

CONSTANTER.

* Si quæ vera Philosophi dixerunt, ab eis sunt, tanquam ab injustis possessoribus, vindicanda in usum nostrum. *August. de Doctr. Christi.*

DEN BLINDEN WAS ICK [TOT] OOGEN.

Job xxix. 15.

MONEO quod possum, pro mea sapientia. *Ter. Andr.*
 Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis. *Horat. l. 1. Ep. 1.*

Quod si tibi tacita cogitatio scrupulum moverit, cur monitor ipse non talis sim, qualem te esse desidero, ut nonnullos videris in medio itinere corruisse: illud breviter respondebo, non mea esse quæ dico, sed Domini Salvatoris. Non monere quod ipse possim, sed quid debeat velle qui servus est Christi. Et athletæ suis imitatoribus fortiores sunt, & tamen monet debilior, ut pugnet ille qui fortior est. *Hieron. Ep. ad Jul.*

DOMINE, IN COECITATE SUMUS, ET
 VANITATE CITO ABDUCIMUR.

Th. à Kemp. de Imit. 3. 41.

Ad

Ad Illustrem

Zulichemi Dominum

CONSTANTINUM HUGENIUM

Auriaco Principi à Secretis primum, &c.

L Egi, virgineo quod das solamen ocello,
 Atque oculis didici posse carere meis.
 Omnes cæcutire doces: quin lumine cassum
 Fælicem vitio vis, Zulicheme, suo.
 Scilicet, una Creatorem mens nostra tuetur:
 Nil, oculus, bruti plus animantis habet.
 Corporeas nihil est acies radiosque per omnem
 Aëra & in vastas ejaculare plagas.
 Facta Dei omnipotentis habent objecta videntis;
 Omnipotens cælis se objicit ipse Deus.

C. BOYUS.
 c1o Ioc XLVII.

O O G E N -

O O G E N - T R O O S T

A E N

P A R T H E N I N E ,

*Bejaerde Maeghd ; over de verduysteringh
van haer een ooge.*

Verdenckt den Dichter niet die desen Rijm beleidt :
Hy heeft U vander jeught met ydel' vrolickheit,
Met jock voor jock bericht ; en 't docht hem, in
die jaeren,
Dat woorden sonder sout en lacchen, Sufters wa-
ren,

En 't docht u even soo : Nu weten Ghy en Hy
Het suer en 't soet gesicht te stellen, naer het zy.

Naer 't nu is, voeght ons 't suer : maer tusschen t'suer en 't suere
Valt keurigh onderscheid : d'ellendig' avond-uere
Daer God ons mede dreight, vereischt een amper soet,
Een staetigh-suer gelaet van oogen en gemoed.

Als 't kind geslagen werdt betaemt hem eens te suchten :
Maer knorr en kijven zijn ontijdige geruchten,
Die noch een' nieuwe roey verdienen van de hand
Die d'eerste geessel gaf aen sijn geliefde pand.

De Pottebackers will is meester van sijn' aerde ;
Misbruyckt hy 't aerden vat tot diensten van onwaerde,
Wat reden heeft het vat te seggen, waerom dus,
Waerom en ben ick niet soo kostelick als flus ?

Verstaet my, aerdigh vat, voll allerhande deughden ;
God heeft u van een' kley die oor en oogh verheughden
Voordachtelick gedraeyt : Nu lust hem van die kley
Wat aerdighs af te doen : Denckt of de Schepper sey,
Schoon' aerde, word tot aerd : wat staet u toe te seggen ?
Waer mede meent het Kind de macht te weder-leggen

Rom. 9. 21.

Job 10. 3.

Psal. 90. 2, 3.

K k

Van

Van's Vaders wijs beftier? wat reden heeft een Worm
Te klagen, Ben ick oock gegoten in Gods vorm;
Waerom vertreedt hy my? ¹ Leert fuchtende belijden
Dat hem de roey toe komt, en u de fchuld van't lijden:
En, of 't u erger gingh; 't vat heeft geen woord in 't vat,
Om seggen, waerom doet de Pottebacker dat?

² Daer zijn goe' Predickers die met gefonde monden
Bequaeme meesters zijn tot ongevoelde wonden,
Stuerluyden op het ftrand, die Vrienden, in den nood,
Geruft en forgeloos vermaenen tot de Dood.

Van defe ben ick geen: uw lijden is mijn' pijn,
Behalven het medoogh is uw verdriet het mijne;
³ En, spreek ick uyt medoogh, ick fchrijf met een mat oogh,
Dat God weet of het meer of min dan 't uwe doogh:
En ghy weet of 't my raeckt, mijn uyt-ficht te fien mīd'ren,
Daer langhs het Brood in moet voor Vader en voor Kind'ren;
En ghy weet of ick 't voel, mijn' macht verkort te fien
Om mijner dagen tijd te dienen Dien ick dien.

Maer God, God, *Parthenin*, die defe lichten ftichte,
En altoos stoppen magh, God vlieght ons in 't gefichte;
Of feght maer, mogelick, Komt, Kinderen, te bedd,
Ick treck een' venfter toe: En wy, als recht, die 't lett,
Wy houden ons misnoeght, en ftellen ons in 't klagen,
Om dat wy niet en fien, al wat wy geerne fagen.

⁴ En wie en fou die klacht niet lusten, waer's hem nutt?
Maer wie heeft oyt daer met des Hemels loop gefutt?

En of den Hemel hoorde, en fchonck ons nieuwe glafen

In de bouwvalligheit van ons getimmer; Dwaefen,

Wat meenen wy te fien? Deughd en Gerechtigheit?

Trouw, Liefde, Vrede-vreughd, meer dan wy door 't beleid

Van

¹ Το δ' εἴη ἀνάγκη, ἢ θεοῖσι μὴ μάχη. Eurip. Optimum est pau quod emendare non possis, & Deum, quo auctore cuncta proveniunt, sine murmuratōe comitari. Sen. Epist. 107. Unum est levamentum malorum ingentium, pati & necessitatibus suis obsequi. Id 3 de Ir. 16. Ἀρραλὲς γάρ τ' ἐστὶ θεὸς ἑρπετὶ ἀνθρώπου δαμνῶν. Ἀλλὰ τί μοι ταῦτα; οὐκ οὐδὲν νόμος θεοῖσι πτερόν;

— Tantum aliquis sibi posse videtur,

Fata quoque ut superet? Ovid. Met. 9.

Totius vero, si id nolumus quod ille vult, nos culpandi sumus, quam ille non recte aliquid facere existimandus est. Aug. Ep. 793.

² Οὐδεὶς γὰρ ἐστὶ τοῦ κακῶς ἀξιοποιούμενος. Εἰπεῖν τὴν ἰδίαν

ταί, μὴ κακῶς ἔχει. Πικρὴ τ' ἐπιπρῶν εἰδὼν ἔργον μετὰ φρόν. Αὐτὸν ὃ μάχεται ἐν τ' ἐστὶ μέδιον. Ἐπεὶ π τὰ λέγειν ἐστὶ τὸ πεπονθέναι. Phil. ap. Stob. Πᾶν οὐδυνεῖν, ἢ παθόντα καρτερεῖν. Inc. Ἀπαντὲς ἐμῶν εἰς τὸ νδετεῖν σφοδρί. Facile omnes cum valemus, &c. Ter. And. 21.

Heu mihi quam facile est, quamvis hoc contigit, omnes

Alterius luctu fortia verba loqui! Ovid. ad Liv.

³ Εἰς ἀδυνάτου ἀδυνάτου ἐλπίδα. — Ut si Cæcus iter monstrare velit: tamen aspice si quid. Et nos quod cures proprium fecisse, loquamur. Horat. i. Ep. 17.

⁴ Εἰ τὰ δάκρυα ἡμῶν ὅσων κακῶν ἡμῶν φάρμακον, Ἀεὶδ' ὁ κλαῖντας τὸ πονεῖν ἵπταντο. Phil. ap. Stob.

Van twee jong' oogen oyt bejoegen? Amy, neen:
Veel' oogen van de snelste, en die getwernt in een,
En vonden door den drangh van vuyle menschlickheden
Die schoone tronjen niet; en 't schijnt ¹ de stam is heden
In meeste Hoven uyt; der vruchten is niet meer
Als Abricosen hier en Persiken wel eer.

Nu hebben Ghy en Ick de Wereld uytgelesen:
² Wat dunckt u, soud 't voor ons al heel ontijdigh wesen,
Het Boeck eens toe te slaen, en maecken op den Text,
Op 's menschen allerwijst, dat is op 't aller ghext,
Ons blindelingh Sermoen, ons oogeloos bedencken?
³ Sou niet des Hemels gunst ons hebben willen krencken,
Om binnewaerts te sien, en met de raemen toe,
Der stormen en 's geruchts der straeten even moe;
Ons goedjen t'overflaen, en onse drooge Lampen
Van olie te versien, om of de Bruigom quamp, en
De middernachtsche dief ons' grendelen ontfloot,
En stal ons uyt ons, door de reten van de Dood?
Twee oogen van gelas, van zenuwen en water
En dienen daer niet toe: ⁴ die zijn ons met den Kater
En met de Katt gemeen; en alle beesten sien:
⁵ Maer God heeft onse Ziel met beter licht versien;
Daer slaet een' ander' strael naer binnen, op wat rijckers:
⁶ De Wijse Luyden zijn haer' eigen' verre-kijckers;
En die sich wel gebruyckt en hoeft geen' Brillen meer,
En die sich soo gebruyckt mach suchten, en niet meer,
Om een verlooren oogh: maer laet hem met sijn' Reden
Den overigen daghaen God en hem besteden,

K k 2

Hy

¹ Οὐ γὰρ ἀλθέεις φυτὸν ἐστὶν νυκτὶ γαίης.

² Πολλὰ δίσταλα. Ἐν τοῖς πᾶσι δ' ἔστι πᾶσι γὰρ
ἀλλ' εἰ πλείονα. Τὰ συμπίπτειν ἐν ἐστὶ, ἢ τὸ δὲ σκοπεῖν. Me-
nand.

³ Animo multis modis variisque delectari licet, etiam si
non adhibeatur adspetus. Cic. 5. Tusc. Hoc est spectaculum,
quod videtur etiam luminibus amissis. Cypr. de Spect.

Appius est ductor, Pyrrho qui pace negat.

Multum animo vidit: lumine captus erat. Ov. Fast. VI.
Illud autem imperitis in vexatione corporis malè habet;
non assueverunt animo esse contenti, multum illis cum
corpore fuit. Sen. Ep. 78. An forsitan recordes oculati cor-

poraliter iudicio credentur cæco anteire sapientes? Claud.
Mam. lib. 3. de Stat. an. Quid ergo non misericorditer præ-
statum hominibus à Domino Deo, à quo etiam tribulatio be-
neficium est? Aug. Ep. 87.

⁴ Si magis pollerent oculorum quam animi iudicia, pro-
fecto de sapientia foret Aquilæ concedendum. Apul.

⁵ Νῦν ὁρᾷ καὶ νῦν ἀκούει τὸ δὲ ἄλλα κατὰ καὶ τὰ ἄλλα. Plut. de
Sol. Anim.

⁶ Οὐτὸς μὲν πάντες ἐστὶν, ὅς αὐτὸς πάντα νοήσει. Quam-
cunque partem rerum humanarum divinarumque comprehen-
dens, ingenti copiâ quærendorum ac discendorum fatigabe-
ris. Sen. Ep. 88.

Hy heeft de Ziel vol wercks, ¹ en, in die besigheid,
En sal hem niet een uer, niet een', voor d'ydelheit
Der eewen over zijn: door d'eewen van daer boven
Sal sijn gedachtegaen, hy sal God moeten loven
Voor d'ongemeene gunst, die hem den hellen dagh,
² Die hem het eewigh licht, dat ooge noyt en sagh,
Noyt menschen hert begreep, met sijnes herten oogen
By voor-raed open doet en voor de hand beoogen.

³ De lust van dat gesicht heeft blinder menschen hand
Haer' glazen in doen slaen, sy hebben 't lieve pand
Van kijcken aen haer selfs moordadelick ontfolen,
Sy hebben in haer selfs haer ydelheit ontscholen,
En in die donck're school meer wetenschaps geleert,
Dan daer sy, met den naem van Wereld-wijs ver-eert,
Natuers geheimenis geloofden te begripen.

Sy dochten, 't mael was op; men moft het mess nu slijpen
Tot voedsamiger spijs: sy dochten, 't spel was uyt;
Al wierd 'er weer op nieuws getrommelt en gefluytt,
⁴ 't Sou 't selve speeltje zijn; ⁵ daer werdt niet nieuws gebooren;
En, soo der noch yet nieuws ontstond voor oogh of ooren,
Sy lieten 't voor de Jeughd, ⁶ die haer verdrietigh pad
Door doorn en distelen noch nae te treden had.

⁷ Sy waren moe gegaen, gelegen en geseten,
Gewoelt, gewrocht, gesocht, geseit, gesien, geweten;
Sy wilden uyt den Tijd. Noch was haer 't pad ontkent:
Het naest van haer begrip was daer of daer ontrent;

Sy

¹ Videt ergo animus absque corpore non corpulentum aliquid, aut per loca distentum, sed ipsam veritatem (quæ summè incorporea Deus est) incorporeo contemplatur obtinui. *Cl. Mamert. l. 3. de Stat. an.* Jam hinc, altius aliquid sublimiusque meditare. — Discutietur ista caligo, & lux undique clara percipiet. — Tunc in tenebris vixisse dicēs, cum totam lucem totus aspexeris, quam nunc per angustissimas oculorum vias obtinere intueris, & tamen admiraris tam procul. Quid tibi videbitur divina lux, cum illam suo loco videris? *Sen. Epist. 102.* Profectio lux illa Deus ipse est: quoniam Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt ullæ, sed lux mentium purgatarum, non istorum corporis oculorum. Erit ergo tunc mens idonea, quæ illam lucem videat, quod nunc nondum est. Hec autem oculus videre corporis neque nunc potest neque tunc poterit. *Aug. Ep. 6.* Nec doleas, si hoc non habeas, quod formicula & muscæ & serpentes habent, id est carnis oculos: sed illum te oculum habere latere, de quo in Cantico dicitur Cantorum: Vulnerasti me Soror mea sponsa, uno de oculis tuis, quo Deus videtur. *Hieron. Epist. ad Abigam.* Ex quo pervides quod multo melius sit spiritu

videre quàm carne: & illos oculos possidere in quos peccati festuca non possit incidere. *Id. Ep. ad Castrut.*

² Οὐκ ἔστι βέλτερον ἔτι, ἢ αὐτὸν δ' ὁπλίσθεο πάντων.

³ Quosdam etiam Mundi Philosophos legimus, ut totam cogitationem ad mentis cogentem puritatem, oculos sibi eruisse. *Hieron. dist. Epist.* Sine varietate colorum licebat Democrito vivere beatè, sine notione rerum non licebat. *Cicer. 5. Tuscul.*

⁴ Τὴν παρ' ἡμῶν ἡμέραν τίπτεται ἐξ ἀπεριόρου. *Soph. Aja.*

⁵ Πάντ' ἰδ' ἔμοιρα, καὶ τ' ὁδὸν ἵκη καλὴν. Πάντα χερσίν τ' ἀρχαῖα καὶ νῦν γίγνεται.

⁶ Præsentem vitam, quasi viam subigendo transimus. *Greg. in Mor.* Vita hæc est vita dubia, vita cæca. *August.* Omnia ista in longa vita sunt, quomodo in longa via & pulvis, & lutum & pluvia. *Sen. Epist. 96.* Ecce quam malos dies, & nemo vult finire dies malos. *Lucr. 2.*

— Jam nemo festus saturusque videndi

Suspiciere in Cæli dignatur lucida templa. *Lucr. 2.*

⁷ Κάθ' ὃ πάντων, καὶ καλὴν καὶ χερσίν.

Sy hadden yet gesien, maer schemerings gewijfe,
 Veel meer als niet met all, veel min als 't rechte wijfe:
 En, als 't op scheiden quam, op 't scheiden uyt dit lijf,
 Dan karmden sy om hulp ¹ (blind bedelaers bedrijf)
 En wisten niet tot wien. ² Wy weten ons waer-henen,
 Onstoe-pad, en ons recht, dat over langh verschenen,
 Gereet staet te voldoen; ons recht ter heerlickheit
 Van 's Vaders erffeniss, en eewigh' eewigheit.
 Soo veel verschillen hier blind Heiden en blind Christen:
³ Die sonck van duyfterniss in donckerheit, en misten:
⁴ Dees rijst van licht tot licht, in 't doncker, en voortaan,
⁵ Tot in der Eng'len licht, daer sulcke blinden gaen;
 Geen' and're, van den slagh ⁶ die nu de Werelt decken:
 Den Hemel viel te nauw voor all' de blinde gecken.
 Want, P A R T H E N I N E lief, 't is niet de moeyte waerd
 De blinde gae te slaen die hier en daer ter aerd
 Den kruys-wegh buyten Sté en binnen over-karmen;
⁷ De blinde rijck en eel verdringen slecht' en armen.
 En, wilt ghy met my gaen en wandelen door 't slijck
 Van 's werelds vuyle straet, siet wat wy ongelijck
⁸ Meer blinden, meer en ongenesflicker blinden
 Dan wy zijn, by den wegh schier blindlingh fullen vinden.
 My maelt een lange lijst van blinden in het hoofd:
 Sy moeten 'ereens uyt, en, soo ghy my gelooft,
⁹ Wy fullen Valcken zijn, en hebben Arends oogen,
¹⁰ En seggen, God zy danck, die ons in sijn medoogen,

K k 3

Maer

¹ Τὸν δὲ πρὸς ἑσπέρην. Arist.

² Ghy lieden aenbidt dat ghy niet en weet; wy aenbidden dat wy weten. Joan. 4. 22.

³ By welken dese dingen niet en zijn, die is blind, van verre niet siende. 2 Petr. 1. 9.

⁴ De Heere opent de oogen der blinden. Psal. 146. 8. In dien dage fullen de oogen der blinde sien. Es. 29. 18. en 35. 5.

⁵ Vita bona non est, nisi beata. Vita beata esse non potest, nisi aeterna, ubi sunt dies boni, non multi, sed unus. Aug. de verb. Dom.

⁶ — Tantum mortalia pectora caeca Noctis habent. Virg.

⁷ Maxima pars hominum morbo jactatur eodem; Horat. lib. 2. Sat. 3. Omnes quodammodo caeci sumus. Apul.

⁸ Παμπαν δ' ἀμαρτος ἔπεσ' ἀνέχεσθαι. Videtur mihi rerum Natura, quod gravissimum fecit, commune secisse, ut crudelitatem sati solaretur aequalitas. Sen. de Cons. ad. Polyb. Levius communia tangunt. Claud. Rapt. — Huic ego vulgum Errori similem cunctum insanite docebo. Hor. 2. Serm. 3.

⁹ Glomerantur in unum Innumerae pestes. Claud.

Τὸν δὲ ἢ καὶ δὲ ἑσπέρην ἀνέχεσθαι βίαν.

⁹ Τίγνωνται τ' ἀνθρώποι, καὶ δ' ὑπέρμετροι. Αἰγύ, καὶ καὶ γὰρ ἐν τῷ περὶ πένου μὲν. Eurip. Ikon. Εἰτὰ δὲ πρὸς ἀλλοτρίαν εἰδοὺς καὶ καὶ. Αἰγύρος ἔχεις ἀν' αὐτὸν ἔχεις. Stob. ex Phil.

— Si cuncta vides simili fora plena querelâ
 Te nunc delicias extra communia censés
 Ponendum? Juv. 13.
 Humani generis mores tibi nosse volenti
 Sufficit una domus, paucos consume dies, &
 Dicere te miserum, postquam illinc veneris, aude. Juv. 13.
 Respice quod non es. Pers. 1. Dulce lamenis resonare gentes. — Dolor ipse magnus Gaudet in multis sua fata mitti, Seque non solum patuisse poenae. Sen. Tro.
 Mitte mortaliū incommoda tanquam propria desere. Val. Max. 7.

¹⁰ Habe gratiam, velut usus alienis. Sen. Hoc habet inter reliqua mala dolor, quod non supervacuis tantum, sed ingratus est. Sen. Epist. 99. Acquiescamus his, quae jam hausimus: si modo non perforato animo hauriebamus, & transmittente quicquid acceperat. Ibid.

Maer een oogh en ontnam, en beide nemen moght.
 Dan ben ick t'ende wercks, dan heb ick uyt-gedocht :
¹ Sitt neer, 't viel ons te bangh, soo wy de lijft uyt-stonden;
 Mijn uer-werck is voor twee dry ueren opgewonden :
 Of 't met een' veer gaet, of met hangende gewicht,
 Staet u te keuren, naer mijn' reden, swaer of licht.

Gefonde Li'en zijn blind : sy sien maer door de weelde
 Van haer welrijend bloed : sy sagen noyt wat scheelde
 Kranck en onkranck te zijn : sy sagen noyt haer' Gall
 Ontsteeken tot een' Koorts : sy sagen noyt den vall
 Van soute sinckingen op oogh, of oor, of longen ;
 Sy sagen noyt een' Roos op eenigh Lidt ontsprongen :
² Het stadige geblick van haren Sonne-schijn
 Verblindt haer' oogen soo, dat wat sy niet en zijn
 Haer dunckt onmogelick, als andere te werden.

³ Soo fiet men se door weeld' in weeld' op weeld' volherden ;
 Soo leggens' alle daegh 't haer van den hond daer op ;
 Soo vierense staegh schoot, en voeren 't in den top :
⁴ Tot dats' een slinger-buy sien vallen in haer laken,
 Die 't Schip op zijde werpt, of dat sy 't voelen kraken,
 't Zy op een' blinde klipp, (de klipp en is niet blind,
 De Schipper is het, die sich 't stieren onder-windt,
 En heeft geen oog' in 't zeil, en weet van stroom noch streken)
 't Zy op een brandigh strand ; daer raeckt het roer aen 't steken,
 De Stierman over boord. Dat heet voor uyt te sien
 Ter langhde van sijn neus : soo sien gefonde Li'en.

De Siecke sien noch min ; te weten door de dampen
 Van haer ontfteken bloed, door Gichten en door Krampen,
 Door Steenen en Colijck, door Groen' en swarte Gall :
 Wat haer te voren komt, haer' pijnen verwen 't all ;
 Sy sien 't huys tuymelen dat recht staet in sijn' mueren ;
 Sy sien haer' vyanden voor 't bed, en 't zijn gebueren,
 Die haer ten dienste staen : sy sien de dood in 't vat
 Dat haer genesen moet ; sy schricken voor goed nat,

Al

¹ Licet hic confidere : non est Cantandum, res vera agitur. *Juv.* 4.

² Ferme fit, ut res secundæ negligentiam creent. *Liv.* 21.

³ Οὐδ' ὕμνους τ' ἐπ' αὐτῶν ἀμείλιχας ἔχεν χθὴν, Ἀλλὰ ποτὶ τε μέγιστον καὶ σὺν γυμνασίων τε Ποιεῖσθαι. *Script. aut. Carm.*

Νοοὶ δ' ὀνείρων, αἱ μὲν εἰς αὐδαίματος. Αἱ δ' ἐν δαίμωνι πάσονται. *Eurip. Beller.*

⁴ Nemo celerius opprimitur, quàm qui nihil timet. *Vell.* 2.

— frequentissimum initium calamitatis, securitas. *Ibid.*

Al ofs' een dollen hond sijn gift hadd' aengebeten ;
 Sy sien noch hulp noch hoöp , (soo dichte zijn de spleten
 Daer d'onervarentheit in hoogen nood door fiet)
 Sy sien noch licht noch locht tot uyt-komst van verdriet ;
 Sy sien de geëffel wel daer mé sy zijn geslagen ;
 1 Maer Gods hand , diese voert , en siense door de plagen ,
 Verdiende plagen , niet ; (mijn' lieve P A R T H E N I N ,
 Slaet dese blindheit gae , daer steeckt voor ons wat in)
 Sy bijten in den steen , en sien niet 2 dat de Werper
 De Portebacker is : haer lijden maecktse scherper ;
 Sy werden lijdende 3 half moedeloos , heel gram ,
 Als of haer geld weerom , en veel gelijcks toe quam .
 Sy pleiten tegens God ; sy konnen Job van buyten :
 Haer hert stremt tot een' key daer redenen op stuyten
 Als ballen van den muer . Het blindsté van haer zeer
 Is meerder twijffelingh : sy sien niet dat haer Heer
 Haer Heer en Meester is , en meesterlick kan salven ,
 En strafftse mogelick niet wijder als ten halven ,
 Om heel erkent te zijn 4 : sy sien haer' dorheit aen ,
 En seggen , Menschen-kind , is 't mog'lick te verstaen
 Dat dese beenderen noch eens aen 't leven raecken ,
 En noch eens over end ? sy sien niet dat hermaecken
 Veel min als maecken is , en dat van yet tot yet
 Een slecht mirakel is by 't eerste yet uyt niet .
 Tot dat sy 't samen sien en voelen en besinnen .
 Vriendinne , weest getroost ; 5 God kan sich selfs verwinnen ,
 6 Hy heeft noch slijcks genoegh en speeckfels in den mond ,
 Om ons te leeren sien wat sieck scheelt en gefond .

Geruste Li'en sijn blind : sy sien maer door het troet'len
 Van haer' eenparigheit . 7 sy keuren 't all voor hoet'len
 Dat onrust geven kan : sy sien de sorgen aen
 Voor Schroeven sonder end , die door de sinnen gaen ,
 En schroeven vruchteloos ; sy sien den dagh van morgen
 Niet eer dan 't morgen is : sy wilden geerne borgen

Kond

1 Δοκείς τὰ θεῶν σὺ ζῶντ' ἀνθρώποις ποτὶ , καὶ τῷ δὲ θεῷ
 πῶς μέλει ; Δοκείδ' αὖ βροτῶν ; Ἡ δ' ἐλπίς ἔστιν , ἢ χ' ἐρημὴν
 δ' ἴσ' . Inc.

2 Αἰ συμφοραὶ ἄλδων βροτῶν θεῶν ἀτοί .

3 Αὐτὴ γὰρ ἔργη τ' ἐστὶν ἀνθρώποις τοῦ πον. Εἴντα μάλιστα τοῖς ἔχ-
 σι γίνεται . Clean . ap . Stob . Nemo nocens sibi ipse poenas intogat .
 Sen . Her . Oer . Ἀνθρώποις δ' ἐπὶ ἐνδονικῶν τε καὶ παρῶν . Καὶ τοῖς
 θεοῖς , μὴ τε θνητῶν τε θνητῶν . Min . Θεοῖς γὰρ , μὴ δὲ θεοῖς

γὰρ τὰ παρὰ μὲν π. Χερμῶνας ἐτέρως , τὰς ἀνὰ καὶ οὐρανὸς . Men .

4 Hy en gelooft niet uyt de duyfternisse weder te keeren . Job 15 . 22 .

5 Hinc omne principium : huc refer exitum . Hor . 3 . Carm . 6 .

— Ως μὴ δὲ μετὰ θεῶν . Περί τῶν κακῶς νικῶν ἀθλητῶν ποτὶ .
 Ἰσως γὰρ ἀγὰρ τὸ τοῦ αἰθέρος γένεταί . Men .

6 Deus πάντων αὐτὸς φάσμα καὶ μὴ δ' ἔχ' . Inc .

7 Abundè ratur , si praesentibus fruatur , nec in longius
 consultans . Tac . 2 . Hist .

Kond't forgeloos geschien: ¹ sy wisten geern hoe't gaet
 In's Vaderlands bestier, hoe't met den Oorlogh staet,
 Wat Munster broeyen sal; waer't kommerloos te lesen:
 Sy sien haer' plichten niet, of schricken voor haer wesen,
 Als waer't Medusas hoofd: ² sy sien niet dat een man
 Zijn Lands-heer schuldigh is all wat hy weet en kan:
³ Sy sien haer huys-gefinn niet hollen, door de slaep-sucht
 Van haer onweckbaer oogh: sy sien niet of een Aep sucht,
 Of eenigh Christi Lidt: sy forgen als de Katt,
 Sy fagen geern' een' vriend geholpen uyt het natt,
 Kond't maer drooghs-poots geschien: Sy wilden geerne stelpen
 Des naesten woedigh vyer; waer't met een wensch te helpen:
 Sy gingen geern in 't huys van jammer en verdriet,
 Verstoorde maer't gekarm haer' soete weelde niet:
 Sy sien den roock op gaen van Engeland in kolen,
 Van Yerland half in d'asch, van Duytsland, van de solen
 Ten halse toe verschroeyt: maer't is een schrickigh sien,
 Gelijck kleinhertige staen by gequettste li'en,
 En vreesen voor een' swijm, die haer' gesontheit krencken,
 Haer aensicht slencken mocht: sy keeren selfs haer dencken
⁴ Van den ellendigen; sy wenden't van de ree
 Daer's naesten schip op stuyt, en kiezen volle zee,
 Zee van gerustigheit; daer hoeft noch touw noch lood uyt;
⁵ Haer Broeder moght vergaen, sy setten niet een' Boot uyt:
⁶ Sy sien niet dat sijn leed magh morgen zijn haer wee:
 Sy sien niet hoe't haer gingh als God met haer soo dee:
⁷ Sy sien haer niet vergaen, sy voelen haer niet slijten,
 Sy haeten't Spiegel-glas, om dat het kan verwijten
 Hoe verr' haer aensicht van der groene jaeren kust
 In rimp'len is verzeilt, hoe naer sy zijn de rust,

Die

¹ Κατὸν ὃ γ' ἔχω παρημέτων ἔχειν πόδα Εὐελίας τυχόντα
 τῆς ἀμείνου. Eurip.

² Πάλαι ποτ' ὄρετο τοῖς μοι δειδυμένον. Ὁ μὲν δὲ καὶ τῆς
 πέλας πέριξ ἀνίρ. Eurip.

³ Die sich slap aensfelt in sijn toerck, die een broeder van een
 Doorbrenger. Proverb. 18. 9. Ὁ δ' ἰδὼς αἰὼν, ἢ κακὴ τ' ἀνα-
 στή. Οὐτ' οἶκον, ἢ τε πόλιν ἀν' ὀρθώσειν δὲ. Eurip.

⁴ Μη σκυδυνώεις ἐὰν ἀγὰρ ποδὲς τῆς κακῆς. Περίσπυτος ἀν-
 δραστῆς. Eurip.

⁵ Μη φόβῳ ἐπαίον ἐς κακοῖσι κέρμενον.

⁶ Ne castino quidem dominamur. Sen. Epist. 101. Ἀλλοτε
 γὰρ τὸ φίλον, περὶ καὶ ἀλλοτε ἔχρη. Φόβῳ, καὶ γὰρ δὲ δαίμονον
 ἐς τὰς αἰσῶν. Ὁ δὲ δὴ καὶ ἀλλοτε τὸν καὶ καὶ καὶ τὸν καὶ
 Nemo securus est in his bonis, quae potest invitus amittere.
 Aug. de lib. Arbit. 2. Causa mortalium incerta, quantoque
 plus adeptus sis, tanto te magis in lubrico puta. Tac. 1. Ann.

Nil sibi quisquam spondere potest firmum & stabile. Sen. Oct.
 — Omnia verti

Cernimus atque alias assumere pondera gentes,
 Concidere has. Ovid. Metam. Ὁ δ' ὅλῳ ἐβίβω,
 ἀλλ' ἐξήμερος. Σὺς μὲν γὰρ τὸ πάσων ὀπίσπερ ἀλλοτε ἀλλοτε,
 ἀλλοτε μὲν πλάττειν, ἀλλοτε μὲν δὲ χρῆναι. Theogn. Καθ' ἡσυχίαν
 ἢ κείσασιν μόνον. Lucian. Dial. Mort. Unum nimirum tibi re-
 cte semper erunt res? Hor. 2. Sat. 2.

Οὐτ' ἀπὸ πλοῦτος, καλίστα μέγιστο ζῆλον. Οὐ γὰρ τυχεύεις δὲ,
 δοκεῖν, παρ' ἑαυτὸν αἰε. Χρὴ δ' ἐν τῶν πτωχῶν, καὶ δὲν ἑρῶν,
 Ὁ ἐπὶ πλοῦτος ἀλλοτε ἄλλοτε κακῶς. Si in secundis rebus bonam
 quoque mentem darent Diī, non ea solum quae evenissent,
 sed etiam quae evenire possent reputarem. Liv. 30.

⁷ Τυχεῖς ἑσθ' ὅς ἐστι κακῶς ἐκ δὲ κατ' ἐλπίδα.
 — Secura quies illum, similisque sopori
 Detinet. Ovid. 1. de Arte.

Die haer' rust flooren sal. Nochtans de jaeren loopen ;
 1 d'Onrustig' uere komt, die't schoon gebouw sal sloopen ;
 En wee dan d'ongereed', en wel den dienaer dan
 Die God soo doende vindt als geen gerust' en kan.

Matth. 24. 45.

Wat zijn d'Onrustige? noch eens soo blind te achten :
 Sy sien maer door de webb, van roerendegedachten ,
 2 Van forgen sonder vrucht, van kommer sonder leed,
 Van traenen voor den tijd: de Winter valt haer heet,
 De Somer dunckt haer suer. Dit zijn neus-wijse blinden ;
 Sy sien dat noyt en was, sy kunnen knopen vinden
 In't gladste van de bies. Uyt wat hoeck dat het waeyt ;
 Sy zeilen by den wind: sy wieden eer men saeyt,
 Sy hooren hoe't gras wascht. sy sien de schoor-steen roocken

3 Eer't hout ontfteken is. 4 sy sien de Werelt smoocken
 Van't allerleste vyer: sy sien God in de wolck
 Langh voor den Dieven-nacht: sy beven voor Gods volck
 Verr van de Roode Zee: sy kunnen niet bevroeden
 Dat, Diefse maecken kost, kan voeden en behoeden.

Matth. 24. 43.

1 Th. 5. 2.

2 Petr. 3. 13.

Apoc. 3. 3.

en 16. 5.

5 Sy zijn altoos beroyt: haer mangelt altoos wat,
 Haer leste droppel leckt uyt't nieu ontfteken vat ;
 6 Sy trouwen spy noch slot; sy hooren allom dieven.
 De somm van alles is, God kanse niet believeen :
 Sijn sonne-schijn is storm, sijn' weldaet is elend,
 Sijn' gunst is tegenspoed: de Logenaer ontkent
 All wat hem tegen gaet, 7 d'ondanckbaere derft heelen
 All wat hem mede loopt; de wel-vaert mach hem streelen,
 Hy maeckter hell-vaert af: waerom? daer is geen's staet
 Te maecken op den duer: soo keuren sy den Staet
 In't uytterste gevaer, in't beste van sijn bloeijen ;
 Soo noemen sy Gods gunst sijn' boeijen en sijn' roeijen,

L1

Soo

1 Sape mens, dum virtutis suae securitate resolvitur, insidiante adversario inopinata culpa telo perforatur. *Greg. in Mor.*

2 Pelle timorem, Nec dolor adsit: Nubila mens est Hac ubi regnant. *Boeth. de Cons.*

3 Malus interpretis rerum metus, omne trahebat Augurium pejore via. *Claud. de Bell. Get.* Nemo beatus, qui in metu est, qui suspectam habet vitam. *Inc.*

4 Quid prodest mala accersere & praesens tempus futuri metu perdere? *Sen.* Quid dementius autem, quam angustis futuris, nec se tormento reservare, sed accersere sibi miseriae & admoveere? *Sen. Ep. 74.* Si vero aliquid timetur malum, eo perinde, dum expectatur, quasi venisset, urgetur; & quicquid ne patitur timet, jam metu patitur. *Quemadmo-*

dum in corporibus futuri languoris signa praecurrunt: quod enim segnitia nervis inest, & sine labore ulla lassitudo, & oscitatio, & horror membra percurrens: sicque firmus animus, multo atequum opprimatur malis, quatitur: praesumit illa, & ante tempus cadit. *Ibid.*

5 Nunquam dives agit qui trepidus gemens Sese credit egentem. *Boeth. de Cons.*

6 Inter suspecta male vivitur. *Sen.* Meticulosi ad deteriora credenda prona. *Curt. 4.*

7 Τίς ἐν κατὰ τὴν ἀνάγκην; Κεῖθεν τοῖς θυνοῖς ἑταροῦ ἀδινάται. Ἄνθρωπος δ' ἐξ αὐτῶν ἀναπαύεται, καὶ ὁπότεν Ζεὺς Πέμψῃ παρορσίῳ, ἀνέστη τ' αὖθις ἔξω. *Sol. ap. Stob.*

All wat haer onder light : fy trappen op dedeughd :
 De klemm , den onderganch der slechten is haer' vreughd :
¹ Sy knellen 't arme recht van Weduwen en Weesen :
 Is reden voor haer , fy verduyv' lense met vreesen ;
 Is d' onschuld aen haer zy ; fy tredens' in de schuld ;
 Waer 't korte Recht haer' baet , fy tergen d' ongeduld ;
 En wringen se soo langh , soo langh saem , dat fy splijten ,
 En , moede pleitens , in den sueren appel bijten :
 Is ootmoed haer versett , fy loopens over 't hert ,
² En noemen haer geluck 't ontgaen van meerder smert.
 d'Eersuchtige sijn blind : fy sien maer door de duygen
 Van haer' bekuypingen , onachtbaere getuygen
 Van wel-geworven eer ; ³ fy draven vroeghen spae ,
 En geen straet valt haer suer , mits dat fy opwaerts gae.
⁴ Sy hebben geen gesicht naer onderen ; fy sterren
 Gestadigh Hemelwaerts : de laeghste van de sterren
 Dunckt haer niet hoogh genoegh om by te willen staen :
 Sy gaven niet een duyts voor d'eere van de Maen ,
 Soo langh 't de Sonne wint in hooghde , glans en hitten :
⁵ Waer Gods gestoelte leegh , fy sochten 't te besitten.
⁶ Sy sien de mis-maet niet van haer te kleinen lijf ,
 Om 't kleet te vullen van het wichtige bedrijf
 Dat d'eer kan geven , die fy blindelingh bejaegen ;
 Sy wegen niet hoe swaer de Kroonen zijn om draegen ,
 Haer luyster , meenen sy , past yeder even nett ,
 Die maer het hert en heeft dat hy'r 't hoofd onder sett ,
 De plaetse maeckt den Man : men kan al doende leeren ,
 En onbequaeme knechts zijn licht bequaeme Heeren.
 't Gae met het Staets bewind soo 't God en Lot belieft belieft ,
 Mits haer' all-waerdigheit ten hooghsten zy gerieft.

In 't

¹ Quasi injuriam facere , id demum esset imperio uti. *Sal.*
Make vim suam potestas aliorum contumeliis experitur. Plin.
Sec. Ep. lib. 8.

² — libertas pauperis hac est.

Falsatus rogat , & pugnis conciliis adorat ,
Ut liceat paucis cum dentibus inde reverti. Juu.

³ Habet hoc vitium omnis ambitio ; non respicit. *Sen.*
Vetus ac pridem insita mortalibus potentis cupido. Tac. 2. Hist.
Natura mortalium avida est imperii , & praeceptum ad imple-
dam animi cupiditatem. Sal. Jugur. Τὸν ὕψους τε σίντε σι-
νησεν ἡ ἐξουσία. Ambitio non patitur quinquam in ea
mensura honorum conquiescere , quae quondam ejus fuit im-

pudens votum. Nemo agit de Tribunatu gratias : sed queri-
tur , quod non est ad Praetoriam usque perductus , nec hae
grata est , si deest Consulatus , ne hic quidem satiat , si unus
est , ultra se cupiditas porrigit , & felicitatem suam non intel-
ligit : quia non unde venerit , respicit , sed quò tendat. Sen. 2.
de Ben. c. VI.

— animorum

⁴ Impulsu , & coeca magnaque cupidine ducti. *Juu. 10.*

⁵ Θεῶν ὅς τινος νόμον ἔσπετο πέπει. *Eurip.*

⁶ De weelde en staet eenen Soe niet wil : hoc veel min eenen
knecht te heerschen over Vorsten. Prov. 19. 10.

Αὐτοὶ μὲν δὲν ἔδωκεν τοῖς μείζονσι προσην.

1 In 't ende draeyt haer 't hoofd op die verheven klippen ;
 En dan voelt Phaëton den toom zijn' hand ontslippen ,
 Dan komt hy , ² als gewipt , weer blindelingh ter neer ,
³ En 't kost hem blindelingh zijn leven en zijn' eer.
⁴ Verliefde Li'en zijn blind : sy sien maer door haer' lusten ,
 Dat vuyle brillen zijn : al dat sy geerne kusten
 Dunckt haer 't bekoorelickst van al dat Son beschijnt ;
⁵ 't Vell-diepe rooden wit , dat met den dagh verdwijnt ,
 Eerbieden sy niet min dan boter tot den bo'em toe ;
⁶ Daer gaen haer' tochten heen ; sy hebbender geen toom toe ,
⁷ Sy sien geen' kreup'le knie , sy sien geen scееve borst ,
 Mits haer het hoofd-stuck met zijn' aenhangh en zijn' korst ,
 Mits haer een toover-mond , mits haer twee oogen-straelen
⁸ De reden uyt den hoofd , 't hert uyt den boesem haelen.
⁹ Haer' domste blindheit is ; ¹⁰ sy sien dat noyt en was ;
 Een Vryer staet en kijckt of 't spoockte : O beeld van was ,
¹¹ O , seght hy , warm Yvoor , murw Silver , vochte Kraelen !
¹² En die daer neffens staen en na de waerheit taelen ,
 En vinden noch Koral , noch Silver , noch Yvoor ;
 Maer vleesch als 't haere , met bruyngan se-vel daer voor.
 Dan dese blindheit , schijnt , (men soud't haer schier benijden ,)
¹³ Geneest in eenen nacht , in 't uyerste verblijden ,

L I 3

In

1 Rarus enim fermè sensus communis in illa Fortuna.
 Juv. 8. quasi ista inter se contraria , bona fortuna , & mens
 bona. Sen. Ep. 94. Non enim solum ipsa Fortuna cæca est ,
 sed eos etiam pierumque efficit cæcos , quos complexa est.
 Cic. Lat. Εγοτίς τὰ μέγιστα ἦν μέγιστον τῆς τύχης νόσος. Eurip. O.
 stendat ex constitutione vulgi beatos , in isto invidioso fasti-
 gio suo tremantes & attonitos , longeque aliam de se opinio-
 nem habentes , quàm ab alijs habetur. Nam quæ alijs vi-
 dentur excelsa , ipsis prærupta sunt. Itaque exanimantur &
 trepidant , quoties despectum in illud magnitudinis suæ præ-
 cepts. Cogitant enim varios casus , & in sublimi maxime lu-
 bricos : tunc appetita formidant. Sen. Ep. 94. Est qui stul-
 tus apparuit , postquam elevatus in sublime est. Ecclesi. 30. 32.
 2 Επαύται γὰρ μέγιστον ἵνα μέγιστον πῶται. Men. Summum
 ad gradum cum claritatis veneris , Consistis ægrè , & quàm
 descendens , decides. Labee.
 Excelsæ turris tabulata , unde altior esset
 Casus , & impulsæ præceps immane ruinæ.
 3 Οὐδὲ καλῶς ἦν ἄγαν ὑπερβαίνειν.
 4 Quæ sunt dicta in stultum : Caudex , stipes , asinus ,
 plumbæus , In illum nihil potest : exuperat ejus stultitia hæc
 omnia. Terent. Heaut. 5. 1. — τὸ ἵππιν ὑπερβαίνει ἄγαν ,

αἰετῶν , καὶ τοῖς ἀλόγως καὶ τοῖς καλῶς ἔχουσιν. Men. hæc
 tibi Non abstulit modo , sed in amorem conjecit fortius.
 Quo te consiliumque tuum atque mentem perdat funditus ,
 Atque oculorum tibi præstringit aciem. Plaut. Merc. 5. 3
 5 — Vultus ad nostra incendia nati
 Quique subest niveo lævis in ore rubor. Ovid. Her. 19.
 6 Τοῦτο γὰρ εὐλόγηται ἔγος , ὑπὸ κραδίῳ ἐλυθείς Πενδύ-
 κατ' ἀχλὺ ὀμμάτων ἔχουε , κλέψας ἐν σπείῳ ἀπαλὺς σπῖ-
 ras. Archib.
 7 — mens omnis aberrat ,
 In vultus , quos finxit amor. Claud. de nupt. Hon.
 8 — misero quod omnes Eripit sensus mihi. Nona
 simul te , Lesbia , adspexi , nihil est super mi , Quod loquar
 amens. — gemina teguntur lumina nocte. Casul.
 9 Τυράπτει γὰρ τὸ εὐλὸν τὸ εὐλὸν. Plut.
 10 Εὐ δὲ τὸ πῶτα βλεπόμενον.
 11 — non labia rosæ , non colla pruina ,
 Non crines æquant violæ , non lumina flammæ. Claud. de
 Nupt. Hon.
 12 — Velut agri sœmeia , vanæ Finguntur species.
 Juv.
 13 Nempe oculos nox una dedit. Ego in Sat. Misog.

In 't doncker krijgen fy haer' oogen weder op,
 En 't hert toe; ¹ en de Bruyd werdt een' versleten popp,
 Die kinderen van nieuws vertoyen en verhullen,
 Maer met den yver noyt dies' in des Kramers prullen
 Voor de volmaecktheit der volmaecktheden aensagh,
 Eer 't kermis-capital daer voor verfutfelt lagh.

² De Nijldige zijn blind: fy sien maer door de hoecken
 Van 't een en 't ander ooggh, ³ die beide staen en soecken
 Op zy en achter om, waer 't yemand beter gaet:

⁴ Soo siens' haer selven scheel en bleeck op hoeck en straet:

⁵ En, vindense voor-wind in yemands ronde zeilen,
 Sy lesen uyt haer Boeck de minste sijner feilen,

⁶ (Want sy en hebben geen') en roepen, 't kan niet staen,
 De wind moet keeren, daer, daer is hy schuldigh aen;

⁷ En vindens' yemand wel gestegen langhs de trappen
 Van vrome moeylickheit; sy trachten met beklappen
 De lagen van 't gebouw te sloopen tot den grond,

⁸ Tot dat s'hem wederom gevelt sien, daer hy stond
 Eer God den arm uytstact en hielp hem boven water:

⁹ En gaet haer gevel op een' halven somer laeter

Dan die van 's buermans huys, sijn hard-steen en sijn' kalck
 Sijn sand light in haer' wegh, sijn' splinter is een balck,
 Een balck in haer quaed ooggh; en, konnen sy wat werren,
 Sy weten op een' drop sijn' arbeit te versperren;

En,

¹ Eripitur persona, manet res. *Juv.*

² Gedencki dat een nijldigh ooggh een quaet dingh is. *Isser yet geschapen booser dan sulcken oogge?* *Eccles. 3. 1.*

Ω' ἡ μνηστὴρ τοῦ εὐδὸν παντὸς!

³ Ο' εὐδὸν τοῦ αὐτοῦ πόλεμον καὶ δίεσται. *Αὐθαίρετος γδ συνίχεται νόπαις αἰ.* *Men.*

⁴ Ο' εὐδὸν τοῦ ἑαυτοῦ καλὸν ἐν αὐτοῖς, τὴν γδ εὐδοσίαν ἑμμετα καὶ κεκδιλω. *Incert.* Aegris oculis alienam felicitatem intuentur. *Tac. 2. Hist.* Invidus alterius rebus macrescit opimis. *Hor.*

Obliquo livore macet, fœtusque veneno

Aëtuat, atque aliena oculis bona limat acutis. *Ang. Pol. Russ.*

⁵ Πρὸς γδ τὸν ἔχοντ' ὁ εὐδὸν ἔρπη. *Soph.*

— etli adeo omnes

Ditescant orti pejoribus, usque recufem
 Curvus ob id minui senio. *Perf. 6.* Μὴ εὐδὸν τοῖς ἐντυχῶσι,
 καὶ δοῦν ἐντα καλῶς. *Οἷοις' ὁ τοῖς ἔχουσιν τ' ἀγαθὰ εὐδὸν.*

⁶ Ἀγαθοὶ γδ τὸ κακὸν ἑαυτοῦ ἐπ' ἐπείγουσιν ἰδεῖν, αὐτοὶ δ' ἔταιροισιν ἐκ τῶν ἀγαθῶν. *Men. ap. Stob.*

— quid tu? Nullane habes vitia? immo alia, haud fortasse minora. *Hor. 1. Serm. 3.* — Eheu, Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam. *Ibid.* Non soles respicere

cum dicas injuste alteri? *Plaut. T. pseud. 2. 2.* Φθόνῳ σὺ αὐτοὺς χεῖρονες περὶ κότεις. *Eurip.*

⁷ Εἰς τα πύσματα δ' ὁ εὐδὸν τοῦ πρὸς ἑν φιλεῖ. *Id.*
 Quosdam præcipitat subiecta potentia magna
 Invidiæ, mergit longa atque insignis honorum
 Pagina. *Juv. 10.*

— Opportunus iniqui

Judicio vulgi, aut celsa conspectus in arce

Degeneri patet invidiæ. *Ang. Pol. Russ.*

⁸ Τὸν ἑαυτοῦ μισεῖ τις, ἐν τοῖς φίλοις. *Pallad. ap. Stob.* Hī sunt invidiæ nimirum, Regulæ, mores. *Mart.* Nec sibi felix pauper habetur, Nisi felices cecidisse videt. *Sen. Herc. Oer.* Invidentiam dicunt esse ægritudinem susceptam propter alterius res secundas, quæ nihil noceant invidenti. *Cicero. Tuscul. quæst. 4.*

⁹ Festinanti semper locupletior obstat. *Hor. 1. Serm. 1.* Insitum naturâ mortalibus, recentem aliorum felicitatem ægris oculis introspicere. *Tac. histor. 2.*

Nihil denique tam vile, tam vulgare est, cujus participes malignis æmulationis stimulis vacent. *Claud. Mamert. Genethl. Maxim. Aug.*

1 En, wascht sijn Koren dichtst, en draeght sijn Wijngaerd best;
 2 Sy schreewen, hy en quam niet eerlick aen de mest.
 Sy tasten blindelingh in Gods geheimenissen,
 En leeren, 3 spoedigh rijk is ondeughd, sonder missen.
 4 In 't ende sietse God, en slaetse voor de kunst,
 Met haer', met sijne, met een yeders weder-gunst.
 5 De Toornige zijn blind, daer hoev' ick geen bewijs toe;
 6 De Wijnige zijn blind, daer zijn wy bey te wijs toe;
 De kinderen verstaen 't, en thoonter my een' voll,
 Die door de druyven kijckt, ick thooner u een' doll.

De Vrolicke zijn blind: sy sien maer door het blincken
 Van tegenwoordigheit, als li'en die overdrincken,
 En springen met den wijn die in haer' glazen leeft,
 En sien niet dat de gift, die aen den bodem kleeft,
 De leste toogh sal zijn, en mogelick den naesten:
 7 Sy sien niet hoe dat vreughd en rouw den and'ren naesten,
 En vallen ongereet en blindelingh; als 't komt
 Dat de bedrieghlickheit der dingen sich ontmomt.

De Treurige sijn blind: 8 sy sien maer door haer' traenen.
 't Is soo, het voll gemoed ontlast sich door die kraenen;
 9 Maer door die bobbelen swelt aller dingen schijn,
 En 't werden wijde, dat maer enge wonden zijn.
 10 En, slaender winden toe, sy suchtense tot baeren:
 Soodatse door den storm wel, waer sy geerne waeren,
 Maer niet en sien, waer langhs: 11 haer predick' Maeghd of Man,
 Sy sien niet hoe het weer klaer weder werden kan.

12 De Besige zijn blind: sy sien maer door de scheuren
 Van haer' al-doenlickheit: sy sien geen' tijd van treuren,

Sy

1 Quamvis multum possideas, tamen quia aliquis plus habet, tanto tibi videberis deficere, quanto vinceris. Sen. 18. Ep. 105. — Angulus ille Vicini nostri quia pinguior. Pers. 6. Quodque aliena capella gerat dissentius ubet Tabeicunt. Hor. 1. Ser. 1.

2 Virtutes ipsas divertimus atque Sincerum cupimus vas incurstare. Hor. 1. Ser. 3. Γλώσσα γὰρ ἀνθρώπων εὐλοκίηται. Mus. Χρηστὸν παρ' ἀνδρὸς μὲν ἐστὶν ἑσπέρη κακίη. Inert.

3 Os deiis implētus tāχis θνήσκει. Men. Men. Novi ego hoc seculum, moribus quibus sit: Malus bonum malum esse vult, ut sit sui similis. Plant. Trin. 2. 2.

4 Culpam poena premit comes. Hor. 4. Carm. 5. Οὐδ' ἐναι, πάχυν δ' ἐναι τὸ πονηρικόν.

5 Οὐ γὰρ ὁ θεὸς ὁμοίως πᾶσι ἰδοίη πάντας. Αὐτὰ κακὰ νῦν. ὡς ὁ μέντοι παρ' ἡμῶν. Κατ' ἐξεί τι μάλλον εἰς τὸ τυμμεῖσθαι. Men.

6 Ἀνθρώπων ἀκράτος ἀμνησθῆναι τὴν ἰστυπείαν — πᾶς γὰρ

οὐκ ἀνέχεται ἀνὴρ. Ἦσαν μὲν τ' ἄλλοις ἔτι, πῶς ὁ νῦν κενός. Soph. Τὸ σπιν εἰς τὸ σπιν, τὸ πρὸς τὸ πρὸς. Theogn. Ἡ πάρεστιν ὧν, Ἡ καὶ μεμνημένος. Scher. ap. Stob.

7 Οὐ γὰρ ὁ πῶς ποιοῦσιν ἀνθρώποις ἴσθαι. Τίς ποιοῦν ἔχειν τιῶν παρόντων; ὁ πρὸς τὴν. Eurip. Hippol. Φεῖ δὲ τὰ τ' ὁδὸν αὐτῶν ὡς τὰ χαλκὰ σπινεῖ. Ovid. Id. Med. Τὰ μεγάλα δίδωκε τὸ τυχεῖς ἐκείνους. Καὶ τὸ πᾶν λαμπρὸν ἐστὶ ἀνέκδοτον κυρεῖ. Inc.

8 Per lachrymas spectant. Ovid. Her. 6. 9 Κραδίη γὰρ ἡ λύπη καὶ αὐτῆς ἀναπλάσσει. Αἰτιχῆος δὲ πλάσσει τ' ἀλλοθείας κακὰ. Phil. ap. Stob.

10 His le stimulis dolor ipselaceffit. Lucr. — Flagrantior aequo Non debet dolor esse viri nec vulnere major. Juv.

11 Αὐτὴ κακίας ἰσότης ἐστὶν καὶ δόξα. Antiph. ap. Stob.

12 Οὐ πλείστα προερίστων πλείδ' ἀμνησθῆναι βροτῶν. Eurip. Omnia non properanti clara cettaque sunt; festinatio improvida est & caeca. Liv. 22.

Sy hebben 's geen voorvreughd : ¹ haer doel-wit is Profijt
En eer, soo verr't de loop van 't soete voordeel lijdt.

² Sy jagen dat profijt met ³ blindelingen yver;
En vraeghtm' haer na ⁴ vermaeck; dat 's dat de borse styver,
De Kasse nauwer werdt, de Schuere voll gewasch,
De Korven te benauwt voor Honigh en voor Wasch,
De Kelder voor nieuw natt: maer Bos en Kas zijn blinden
Die nimmer dagh en sien; jae konnen 't licht niet vinden,
Al klopt de nood aen 't slot. 't Is wonder, altijt geld
Te schrapen, nemmermeer te proeven wat het geldt.

⁵ De Luye Li'en zijn blind: sy sien door taeye lichten,
Die opgaen even als Blaes-balcken met gewichten
Die 't Orgel spreken doen. Haer' keers staet ongefnutt;
Haer' sinnen wentelen in 't bedd' of in den durt:
In 't bedde gins en weer als deuren op haer' duymen:
Sy lacchen met het volck dat hoed of helm met pluy men
Haen-steertelick verciert: doo' veeren liggen best,
En zijn der lenden over-over-lieve nest.
Soo denckens' in haer hert: 't is wonder dat sy 't dencken;
En niet en vreesen sich al denckende te krencken;
Want dencken is een last van sinnen, en haer grouwt
Van alle besigheid, die hert of huylt verouwt.
Denckt hoe haer 't spreken lust, hoe 't staen, en gaen: te weten,
Dat is de Wereld met een' passer over-meten,
Een' Ploegers flaverny: maer, Koetsen, lieve vond,
Ghy zijt een soet versett: daer gaen de wielen rond,
Daer sit mijn luye blind'; ⁶ en siet niet dat sijn' leden
De leden niet en zijn die dat behulp met reden
En sonder schaemte voeg', en datter neffens gaen,
Die 't beter passen sou te sitten als te staen.

Dat

¹ — Locum virtutis deserunt, qui Semper in augenda felicitate & obruitur re. Hor. 1. Ep. 16.

² — Πάτον πάντοθεν ἀπείρομαι. Σύμμικτη μὴ δὲ καὶ, ὅς ἐστιν ὁμοῦ. Eurip.

³ Ἐπιποτεῖ γὰρ τὸ φρονεῖν τὸ λαμβάνειν. Antiph. ap. Stob.

⁴ Nimirum quia non bene noverunt quae sit habendi Finis & omnino quoad crescat vera voluptas. Lucr. 5. Amas pecuniam, o caece, quam nunquam videbis; caecus possides, caecus mortuus es. Auguſt. de Doctr. Christi.

Non propter vitam faciunt patrimonia quidam, sed vitio caeci propter patrimonia vivunt. Juven. Sat. 12.

⁵ Tam deest avaro quod habet, quam quod non habet. Sen. 7 Contr. 3. Πλεον μὲν πλεονέκτης ἔχει, ψυχὴν δὲ πένετον. Claud. ap. Stob. Εὖ μὲν ἔπιδ' αὐτὸν δὲ βίον κελῶ, ψυχὰς

ἡ μὲλλον χερσὶ πωρὶ δὲ δαίμονα. Eurip. Ant. Οὐ πόσις ἐξήλωται πλεονεκτησάμενος. Ἀνδριανόν, ἀπολαύοντα μὲν δὲ ὄν ἐχθ. Antiph.

Sed quod divitias hinc per tormenta coactas?

Cum iuror haud dubie, cum sit manifesta phrenesis, Utlocuples moriaris egenti vivere fato? Juven. 14.

Divitiarum nomen invaluit occupata paupertas. Sen. Ep. 119.

⁶ Qui vigilans stertit. — Mortua cui vita est prope jam vivo atque videnti. Lucr. Nimis homo nihil est qui piger est, Nihilque id genus odi ego male. Plaut. Rud. Mihi enim, qui nihil agit, esse omnino non videtur. Cic. de nat. Deor. 2. — Letho junxere soporem. Claud. in Eutrop. 2.

⁷ Gestatio nescio an & contra naturam sit; quae pedes deducit, ut per nos ambularemus. Sen. Ep. 55.

Dat kan luy-leckerny ; Sy blindt verstant en oogen,
En maeckt sich meester bey van reden en medoogen :
't En is de slechtste slagh van alle blindheit niet,
Daer yemant wat hy fiet moet-willens niet en fiet.

De Schilders (dit gaet hoog,) de Schilders, P A R T H E N I N E,
(Noch zijn se van 't geslacht dat ick eerbiedigh diene)
De Schilders heet ick blind, en, soo m'er wel op lett,
't Zijn Scheppers meestendeel: sy sien maer door 't palett,
En bouwen een' Natuer, die vriendlick is van wesen,
En soet en aengenaem: maer meentghy daer te lesen
Hoe Groote-Moer Natuer haer eigen wesen staet?
't Is verre van den wegh. Een' steegh is oock een' straet,
Een' hutt is oock een huys, en struycken zijn oock boomen,
Maer steegh en hutt en struyck zijn schaduwen en droomen
By straet en huys en boom: daer hoort veel goedheits toe
Om Gods en Menschen werck te keuren met gemoe
Voor even en gelijk. Wat wilm' ons meenen leeren?
'Twee droppen zijn niet eens, twee eyeren, twee peeren,
'Twee aengesichten min: de trotste mogentheit
Van d'eerste Schepper blijkt in 't eewigh onderscheit
Van all dat was en is en werden sal naer desen;
En is 't laet-duncken van een Mensch soo hoogh geresen,
Dat Menschen kunnen, daer toe God, in allen schijn,
Niet Kunstenaers genoegh, niet Scheppers wilde zijn?
'Siet hoe verr 't foete volck in dese blindheit dwaelen:
Gaet met haer wandelen door boom en bergh en daelen,
'Dat's, seggens', een gesicht dat Schilderachtigh staet.
'k Kan 't niet onschuldigen, 't is derteltjes gepraett:
My dunckt sy seggen, God maeckt kunstige Copijen
Van ons oorspronckelick, en mach sich wel verblijen
In 't meesterlick patroon, al waer 't van onse hand,
't En kon niet schooner zijn, in Zee en Locht en Land.
Gaet met die Scheppers t' huys, en leent se 't strackste wesen,
't Langhmoedighste geduld, om door en door te lesen
Hoe God uw aensicht schiep: Als 't langh gemartelt is,
Daer staetghy in 't paneel: maer, in een woord, 't is mis:

M m

Sy

1 Οὐκ ὅτι ὁ δὲν ἴδεν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.

2 Quid inter ipsos homines, nonne & simillimis formis
disparēs mores, & moribus figura dissimilis? Cic. l. 1. de Nat.
Dior.

3 Multa vident pictores in umbris & eminentia, quæ

nos non videmus. Cic. 4. Acad.

4 Η' χειρικὴ καὶ ὁλως ἡ μιμητικὴ πῶς μὴ τ' ἀληθεύει εἰς τὸ
αὐτῆς ἔργον ἀσπαζέται, πῶς οὖν εἰ ἀφροσύνας ὄντι τῷ ἐν ἡμῶν
αἰσθητικῷ καὶ ἐν αἰσθ. καὶ φιλμ. ὅτι, ἐπ' ὅτι ἡ ὁρμητικὴ ἀληθεύει.
Plat. Dial. 10. de Rep.

Sy Scheppen u een Yet, een' Bloed-verwant, een' Broeder:
Maer ghy en staet 'er niet. de Dochter is maer Moeder,
De Vader is maer Soon. En, soeckt ghy meer bewijs,
Komt tot de tweede proef: daer's 't weer een' ander' wijz,
Een ander Bloed-verwant, een nieuwe Nicht geboren,
En ghy in twijffelingh wie wijsfelickst verkoren.
Siet nu de Menschen in haer' oogeloosheit aen,
Of 't volck is om Gods doen of misdoen aen te slaen.

¹ De Moedige zijn blind: sy sien maer door het blaecken
Van haer ontfteken hert: De slagen die haer raecken;

² Het sterven dat haer dreight, de leemt, die arger is,
En voor langh sterven streckt, sien beid' haer' oogen mis.

³ Zijn blinden die men hoeft, en niet en kan ontbeeren,

⁴ Vijf-stuyvers-blinden 's daeghs, om vyand af te weeren,

Om vrienden voor te staen, en sy gaen op het merck

Van Eer en Onderhout stant vastelick te werck:

Dat's redelick gesien: ⁵ maer kan men moedigh noemen

Dat voort moet? Als de spuyt het water over bloemen

Of over webben drijft, is d'eer van het geweld

In 't water, of alleen van acht'ren in die 't knelt?

De Moedige gaet aen gelijk een nucht're Tijger:

Ja, maer van achteren maect yet den stouten krijger,

Den ' Honger en de Eer. Den Honger is niet waerd

Te melden: 't is geen man die 't niet en is van aert,

Maer om niet doot te zijn: in d'Eere will yet blaecken,

Dat schijn heeft van een' man recht tot een' man te maecken.

Jae schijn, maer Eer, en ⁶ vrees van Onceer zijn soo nauw

Oyt een te keuren, als het lichaem en de schaeuw.

Siet door den moyen mist van 't ingebroken schijn-stout;

Ghy vindt die vreesse, die den Jager op het Swijn stout,

Den

¹ — Cæco præcep̃ audacia vultu. Claud. in Ruf. 1.
ἀνδρῶν, ἀνδρῶν ὅτι τὸν θεόν.

² — Quos ille timorū
Maximus haud urget lethi metus: inde ruendi
In ferrum mens prona, vitis animæque capaces
Mortis. Lucan. 1.

Hæc gens hominū fertur rapidis Obvia fati, incerta sui,
Stygias ultro quarimus undas. Nimium, Alcide, pectore forti
Properas mœstos visere Manes. Sen. Herc. Fur. — Cupiunt-
que suum reperire periculum. Ovid. Met. 8. Cæca ambitione
& in gladios ruente. Sen. 7. Benef. 26.

³ — Mercedibus emptæ Acviles animæ. Petren.
Scire sat est quantâ fuerint mercede nocentes, Luc.
Quantū sua funera vendant. Juv.

— Caput in mortem vendunt. Man.

⁴ Τὰ πῶν ἀνδρῶν ὁλοῦνται τὸν θάνατον. Ἡ δ' ἀνδρῶν καὶ
θανόντες ἄρῃ ἐπέεσσι.

⁵ Οὐτὰρ δ' ἀνδρῶν πολέμων ὁλοῦνται. Δεῖ δ' ἂν ἀνδρῶν
ἀνδρείον ἢ ἀλλ' ὅτι καλόν. Ib. Τὸ δ' ἔχῃ θανάτου μισοῦσας,
ὡ φιλῶν, ὅς ἐνεκα τῆ ζῆν ἔρχεται. Περικλέους. Antiph. ap.
Stob. Mortis timor etiam incertissimos excitavit in prælium.
Sen. de Ir. 1. 13. Οὐτὼ γὰρ, καὶ οἱ ὅσοι ἀνδρείοι εἰν πεινῶντες.
Arist. Eth. Nic. 3. 11. Desperatione in audaciam accingun-
tur. Tac. 3. Hist. Ignaviam quoque necessitas acuit. Curt. 5.
Gravissimi sunt mortis irritatae necessitatis Porc. Lat. in Declam.

⁶ Τὸ μὲν σπαρτῶν δεινόν. Βιλλεναρ δ' ἔχῃ. Enrip. Herc.
Verecundia dum prohibet fugere, facit eū victorem. Veg. 1. 7.
Nonne mori satius quā vivere ferre pudorem? Claud.

Den meesten krijger op de wallen tegen 't lood.

¹ Kort om, de pijnbanck werdt ontweken door de Dood:

Dat 's alsoo scherpen dwang als honger. Laet dat loopen;

Daer komt een' derde toe, die bloed uyt-geeft met stoopen:

² De moedige werdt gram; sijn bloed koockt in sijn lijf,

Sijn' galle braeckt, sijn hert maect alle ad'ren stijf;

³ Nu is hy bloed-blind, nu en siet hy noch de reden,

Wacrom hy oorloght, noch 't perijckel sijner leden;

Nu gaet hy alseen Leeuw die rood siet; nu is 't uyt

Met Menſchen-moedigheit; en furie voert de Schuyt,

't Peerd en de Schipper holt. ⁴ Noch staens' haer en verwond'ren,

Veel' blinden die het sien, als die het hooren dond'ren,

En weten d'oorſaeck niet van 't vierige gedreun:

Maer die het siende sien, en vechten even deun,

⁵ Doch met bescheidenheit, en koel, ⁶ en wel gedreven

Van yver voor Gods ſaeck, daer tegen lit en leven

Soo rustigh werdt gewaecht als hoy en stroy voor Goud,

Die seggen, ⁷ dese Leeuw is herſſeloos, en stout,

Om dat hy 't niet en weet, en 't is een beest met eeren;

Maer 't is geen moedigh man; hy kan slaen en verſeeren,

Maer vechten kan hy niet. Soo veel ſcheelt Toorn, en Maet,

⁸ Dat des' beſcheidene, ⁹ die blinde ſlagen ſlaet.

M m 2

Nu,

¹ Οὐχ' ἐπικαλὼν, ὑπερβύη, ἀλλὰ φέρον κακόν. *Ar. Eth. Nic. 3. 11.*

² — & accensæ non fortiter imperat iræ. *Ovid. Met. 9.*
— Maternis sævus in armis

Æneas acuit Martem & se suscitât irâ. Virg. Æneid. 12.

³ Ἡ καὶ φρενικὴ ἰσχυρὴ σοὶ φαίνεται; Ira in adiutorium virtutis non venit, sed in vicem. *Sen. 1. de Ir. 13.*

— notum quid cæde calentibus armis,

Quantum ira liceat, motusque quid audeat ensis. *Sil. 1.*

— καὶ δὲ τὰ καὶ καθύψ. 11. v.

Actor ad pugnam redit, & vim suscitât irâ. *Virg. Æn. 5.*

— & rabie jecur incendente feruntur

Præcipites ut laxa jugis prærupta, quibus mons

Subtrahitur, cliquoque latus pendente recedit. *Juv. 7.*

Vide, ne fortitudo minimè sit rabiola, sitque iracundia tota levitatis: neque enim est illa fortitudo, quæ rationis expers est. *Cic. Tusc. qu. 4.*

⁴ Primi in omnibus præliis oculi vincuntur. *Virg. 3. 26.*
Τὸ δ' ἐμπλήκτως ἐξυ, ἀνδρὲς μάλα περὶ στήθεσσι. *Thuc. lib. 3.*

⁵ Περὶ στήθεσσι μὲν ἔχουσιν πολλὰν, μάλα συμφορὰν δὲ. *Even. ap. Stob.*

⁶ Contemendæ sunt humanæ res: negligenda mors est: patibiles & dolores, & labores putandi. Hæc cum constituta sint iudicio atque sententiâ, tum est robusta illa & stabilis fortitudo: nisi forte quæ vehementer, acriter, animosè sunt, iracundè fieri suspicamur. *Cicer. Tusc. qu. 4.* Οὐ μὲν οὖν ἀνδρὲς αἰ δέει, καὶ ἐνέκτα, ὑπερβύων καὶ φεβύων, καὶ ὡς δέει καὶ ὡς τε. *Arist. Eth. Nic. 3. 10.* Sunt & belli, sicut pacis iura:

justèque ea, non minùs quam fortiter debet gerere. *Liv. 5.*

Causa jubet superos melior sperare secundos. *Lucan. 7.*

Frangit & attollit vires in milite causâ

Quæ nisi iusta subest excutit arma pudor. *Prop. 4. Eleg. 6.*

— pulchrumque mori succurit in armis. *Virg. Id solum refert, novissimum spiritum per ludibrium & contumelias effundant, an per virtutem. Tac. 3. Hist. — τὴν μὲν τῆς εὐκλείας θυμὸν ἐρεθίζουσαν θυμὸν κέντρον. Pind. Isib.*

⁷ Isto modo dic & phrenesin atque insaniam vitibus necessariam; quia sæpe validiorem furor reddit. *Sen. 16.* Nemo irascendo fit fortior, nisi qui fortis sine ira non fuisset. *Id.* Et canibus blandis rabies venit. *Vir. 3. Georg.*

— Minor admiratio summis

Debetur monstris, quoties facit ira nocentes. *Juv. 7.*

Καὶ ὁ θυμὸς ὅστις ἔχει ἀνδρείαν ὑπερείσσει. ἀνδρείοι γὰρ ἐν δυνάσει καὶ οἱ ἄλλοι θυμὸν ὡς περὶ τὰ ἀνδρῶν ἐπὶ τῶν περὶ στήθεσσι, φεβύων, ὅτι καὶ οἱ ἀνδρῶν θυμοὶ εἰς. Οἱ δὲ ἄλλοι τὰ ταῦτα, μὴ χαμῶσι μὲν, ἀνδρῶν δὲ. καὶ γὰρ ἄλλοι τὸ καλὸν, καὶ ὡς ὁ λόγος, ἀλλὰ ἄλλοι τὸ πάθος. *Arist. Eth. Nic. 3. 31.* quid igitur huc adhibetis iram? an fortitudo, nisi insanire cœperit, impetus suos non habet? *Cic. Tusc. qu.*

⁸ Οὐ θυμὸς ἀνδρῶν ἀνδρείαν ἔχει. Furor iraque mentem præcipitant. *Virg. Æneid. 2.* — acri potior prudentia dextrâ. *Val. Flac. 14. Argon.* Περὶ τὴν γὰρ πλὴν καὶ δεξιότητος καὶ θυμὸς ἀνδρός ἐστι καὶ κενὸς δέξια καὶ τίς. *Polyb. 3.*

⁹ — male cuncta ministrat Impetus. *Lucan.* Temere in acie versari & manu cum hoste confingere, immane quiddam & belluarum simile est. *Cic. de Offic.*

Nu, 't strijden heeft een end; daer is veel eers bevochten:
Maet en Toorn heeft verricht all wat sy beide moghten:
De Peck-ton gaet aen brand, de Vier-pijlen de Klock,
De Dichters mengen lof en eer met ernst en jock:
Eer is de beste buyt; dat geef ick bey gewonnen;
Wie deelt dien besten buyt? Sy die de Webbe sponnen,
En komen kreupel t'huys, of krijgen voor haer' serck
Het bloedigh aerdrijck? Neen. de ¹ Reeders van het werck,
De Hoofden van de saeck, de Leids-luy van de schaeren
Gaen met de Croonen door. wie meent ghy dat sy waren
Die Alexanders deughd verhieven tot den throon,
Die Cefars boosen will voll voerden? blinde doon,
Blind voor vijf stuyvers 's daeghs; hoe hieten die Soldaten?
Geen' schrijvers hebben 't oyt, mijns wetens, nae gelaten:
² Wat dunckt u, PARTHENIN, is yemand dichter blind,
Dan die sich selfs verliest en voor een ander wint?

³ Hoe is 't? zijn 't bloode dan, zijn 't bloode lien die wel sien,
Die daer voorlichtelick na 't bergen van haer vell sien?
Noch blinder; ⁴ bloodeli'en zijn blinde li'en voor all,
Sy sien maer door een ooght dat midden door den ball
Het vreesfe-vlies bedwelmt: ⁵ sy sien geen blad bewegen,
Sy meenen, 't is een lood; sy sien geen' blooten degen,
Sy'n voelen hem in 't hert; sy sien geen kruid aen gaen,
Sy'n dencken, 't yfer komt recht op haer leven aen;
Sy bucken voor een' vlieghe, sy schricken voor een' vogel,
En, of het duycken waer een' borstweer voor een kogel,
Sy struyck'len ongequetst in 't vlacke veld; in 't end,
Sy deinsen blindelingh, en die't dan tijdgheft wendt,
En met de hielen schermt, en op den rugg laet waeyen,
⁶ Siet scherper in den wind dan die het voor-hoofd draeyen
Van daer de blixem komt, en sien niet dat de man
Die naer sijn' vyand fiet, kan dat sijn vyand kan,

Kan

¹ Νίκη περιτρεφὲς τὸ δίκτυον ἀρπύται. Illud quidem ingens fama, hoc nulla circumfert. Plin. Sec. ep. l. 3.

² Ὁ κενὸς καμὰ τοιο, καὶ ἀπὸ τῆς πολέμου. Pamel. ap. Stob. Et ὁ τῆς πλῆθ, ἢ τῆς κλῆς, ἢ δὲ καὶ ἐδὲν.

³ Ποτερὰ θύει δὲ δὴτα χερσὶν ἑτέρων Σωκράτης ἀποκρίνεται, ἢ δεξιῶν τε καὶ ἀριστερῶν; Eurip. Oedip.

⁴ Timor abtulit omnem sensum animumque. Ovid. Met. 14. Est genus unum Stultitiae nihilam metuenda timoris. Hor. 2. Serm. 3. Nunquam fidele consilium datu-

rus timor. Senec. 7. Benef. 26.

⁵ Ἀπαιτῶντες γὰρ καὶ τὸ φέροντες ἑστέ. Soph. Aja. Hi sunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent. Cum tonat, exanimes primo quoque murmure Caeli. Juven. 13.

— veluti pueri trepidant, atque omnia caecis In tenebris metuunt. Lucr. 2.

⁶ Οὐδὲν γὰρ τότε πῶς καὶ ἀπὸ τῆς θύρας μόνον τὸν κατὰ τὸν φῶς. Lucian. Tim.

Kan winnen en verflaen, en ¹ dat begin van loopen
(Sett Schand en Eer op zy) het end is van haer hopen,
En dat een man die wijckt zijn lijf ten besten geeft,
En 't leven, soo hy 't bergh, verblindt van schaemte leeft.

² De Jonge Li'en zijn blind, ('k wil van geen' Liefdespreken:

Wy waren oock eens jongh: maer onder die gebreken

En lagen wy noyt sieck) de Jonge Li'en zijn blind

Van ³ eigen waen in 't geen een yeder 't soetste vindt.

't Licht van de nieuwe Wer'ld slaet flick'righ in haer' oogen;

Sy vrijen 't als de mugg; ⁴ het redelick medoogen

Der ouden, die se sien versengen aen de vlam,

En komt haer niet te baet; ⁵ haer onderwijs is lam,

Haer' reden is bequijlt, sy hebben se vergeten,

De rechte levens konst, (die dese beter weten)

⁶ Haer woord is tandeloos, sy sussen onder 't pack

Van grijsse jaeren, sy zijn lusteloos en swack,

Sy mogen in de jeughd, die lustigh is van krachten,

Geen vrolick wesen sien, sy straffen en verachten

All wat haer niet en smaect: ⁷ de minste vreughd is sond:

⁸ Sy dencken niet hoe groen wel eer haer herte stond;

Haer' oogen zijn soo swack, sy sien door lange dagen

Het groene wambas niet, dat Groote-vaer gedragen

En langh versleten heeft: ⁹ maer jonge Li'en zijn kloeck;

Sy kijken sonder brill in 's Werelds groote boeck,

En lesen 't lustigh door; en vinden sy daer bladen

Met inckt van swaerigheit en kommer overladen,

Sy gaen niet door de floot, sy springens' over heen,

¹⁰ En maecken witt van swart, en smelten Jae tot Neen:

Mm 3

Tot

1 Ο ἴσ' αὖ δ' αὖτις ἐρικυδέ' ἐφ' ὀφθαλμοῖσιν. Εἰς τὴν πόλιν πορεύων
ἐφ' ὀφθαλμοῖσιν, οἱ δ' ἐφ' ὀφθαλμοῖσιν, καὶ ἐφ' ὀφθαλμοῖσιν τε πύλαισιν.
ἡ πόλις ἰσχυροῦς, κατασφραγισμένη δ' αὖτις, δεινὰ δ' ἔχουσι τοῖσιν
αὐτοῖς χεῖρας. *Imp. Man. c. 46.* — Multos in summa peri-
cula misit Venturi timor ipse mali. *Luc.* Multis ipsum
Timuisse nocet, multi ad fatum Venere suum, dum fata
timent. *Sen. Adip.* ἐφ' ὀφθαλμοῖσιν δ' αὖτις αὖτις ὀφθαλμοῖσιν, ἐπὶ
τοῖς αὐτοῖς. *Hom. Iliad. ε.* Magna est stultitia id ipsum quod
verearis, ita cavere, ut cum vitare fortasse potueris, ultro
acceptas & attrahas. *Cic. Brut.* Semper in prelio iis maxi-
mum est periculum, qui maxime timent; audacia pro mu-
ro habetur. *Sal. Catil.* Mors & fugacem persequitur vi-
tum, Nec parit imbellis juvenat Poplitibus timidoque ter-
go. *Horat.*

2 Τοῦ νέου ἀνὰ ὕψος δὲ καὶ ἰσχυροῦ. *Metz. ap. Stob.*

3 Propter adolescentiam Minus videtis, magis impense
cupitis, consultis parum.

4 Cercus in vitium flecti, monitoribus asper,

Utilium tardus provisor, prodigius aris,
Sublimis cupidusque & amata relinquere pernix.

5 Denique jam fabulae sumus senex atque anus. *Ter. Hec.*
Ο ἄλλ' ἡμεῖς ἀνὴρ ὄντι ἐν νέῳ γέρον. Ὁ γέρον, ὃ μὲν αὖτις νεὺς
τεῖκεται μεθ' ὡν. Tum etiam in senectia hoc deputo miserri-
mum, Sentire eā aetate esse odiosum se alteri. *Cecil. ap. Cic.*
de Senect.

6 Multa ferunt anni venientes commoda secum,
Multa recedentes adimunt. *Hor. de Art.*

7 A pueris illico volunt nasci senes. *Ter. Heaut.* Nobis
maligni iudices, aequi sibi. *Sen. Agam.*

8 Ex sua libidine moderantur quae nunc est, non quae olim
fuit. *Ter.*

9 Quotusquisque vel aetati alterius, vel autoritati, ut mi-
nor cedit? statim sapiunt, statim sciunt omnia, neminem
verentur, imitantur neminem, atque ipsi sibi exempla sunt.
Pain. Sec. ep. l. 3.

10 Nullum vitium est sine patrocinio. *Sen. 21. Ep. 117.*

¹ Tot dats' eens in de keers haer' wiecken voelen schrempen;
 Dan gaen haer' oogen op, dan sien se ² dat haer slempen,
 Haer hollen, haer getuysch 't pad naer beneden is,
 En dat de rechte baen verr misgetreden is.

Dan d'oude zijn oock blind: (ick wil haer niet verwijten
 De quelling die haer slijtt en ons begint te slijten)

'k Heb 't op haer' oogen niet; maer oude Li'en zijn blind,
 En werden kinderen in meest haer onderwind:

Sy schem'ren van verr-sien, ³ sy struyckelen van vreesen,
 (Daer's een voorlichtigheit die 't all te seer kan wesen,

En ⁴ die 't Crystallen vat te kommerlick versett
 Ontvalt het, want daer was all bevend' op gelett)

Sy hoopen over een all wat sy sien en sagen,
 En om een uer beraeds besteden all' haer' dagen;

⁵ Sy weten all wat was en all wat wesen kan,
 En sien op 't Mogelick als gingh 't all aen den man.

Soo valt haer ja-woord stram, en schiet haer vander tongen
 Als aengebacken struyf: noch duncken haer haer' longen

Te schielick van geblaes, ⁶ en op het lest besluyt
 Van 't liedjen zijn sy maer ter halver wegen uyt.

Haer' Kinders minnen sy soo haer haer' Ouders minden:
 Maer in het tweede lit zijn sy de soetste blinden

Van all dat niet en fiet: ⁷ By een misboren kind

Van Dochter of van Soon? geen Minnaer is soo blind:

Sy sien niet dat het hinckt, sy sien niet dat het scheel fiet,

Sy sien sijn' bulten van de billen tot de keel niet,

Sy sien het onkruid niet te wieden, dat in 't vett

Der nieuwgronden sijn' vergiften wortel sett:

Kinds Kintje magh geen quaed: al will't de Moer verhind'ren

Kinds Kind staet alles vry: ⁸ sy werden selfs Kinds Kind'ren,

En broeyen Kinds Kind mal, en geven 't sulcken ploy

Van luy, van onbeleeft, van kostelick, van moy,

Van

¹ Sy sullen wandelen als blinden, om dat sy den Heere geson-
 dicht hebben. Soph. 1. 17.

² Daer is een wegh, die yemant reeds schijnt: maer het laetste
 van dien zijn wegen des Doods. Prov. 16. 25. *ὅς πορεύεται τὰς*
ἡδονὰς καὶ οὐκ ἐπιμαρτυρεῖται.

³ Frangere dum metuis, frangis CrySTALLINA, peccant
 Securæ nimium sollicitæque manus. Marr.

⁴ — Res omnes timide gelideque ministrat,
 Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri. Hor. de
 Art.

⁵ Quæ neque futura, neque facta sunt, tamen li sciunt. Plaut.

Norunt quid toto fiat in orbe, Quid Seres, quid Thraces
 agant. Juv.

⁶ Deficit auditor, non deficit ipse loquendo:
 O solâ fortes garrulitate senes! Cor. Gall.

⁷ Δεινὸν τὴν τέχνην εἰλῶν ἀνθρώποις διὰς Ἐΐμου. Eurip.
 ὁ αὐτὸς δὲ εἰλῶν ἀνθρώποις ἐπειὶς. ut amice Turpia deci-
 piunt cœcum vitia. Strabonem Appellat pœtum pater: &
 pullum male parvus Si cui filius est. Hor. Serm. 1. Sat. 3.

⁸ Πάλιν γὰρ αὐτὸς παῖς, ὁ γενέσκειν ἀνὴρ. ὁ δὲ αὐτὸς
 καὶ γενέσκειν τὸν πατέρα. Men. Τὸ ἐν γὰρ γένος ἵκταιν ἐν
 πατρὶ ἀνθρώπος, καὶ ὁ πατρὶ γένος. Lucian. Halc.

Van vuyl, van onbesuyft, van snoeperigh, van vraetigh,
Van vreck, van stuer, van steegh, van dertel, van wanwaetigh,
Dat Vader qualick weet, dat Moeder qualick fiet
Waer mé den rechten bocht te krijgen in het ried.

¹ Swijght van den ouden tijd: ghy hoeft het niet te spreken,
Sy spreken 't sonder end: men kend'er de gebreken
Van dese eewen niet; Gerechtigheit en Deughd,
En Liefd' en Zedigheit was 't quaedste van haer' jeughd:
Men schold sijn' Broeder niet, men wist van geen bedriegen,
Men haette Vleyery, en Achter-klapp en Liegen,
Men gingh den rechten wegh: daer was geen' Overdaed,
Geen' Gulsigheit in huys, geen' Hoovaerdy op straet;
't Was in de gulden Eeuw, de ² Werld was onversleten,
't Schijnt Grootvaer hadd noch in den appel niet gebeten:
En 't scheelt maer vijftigh jaer van haer tot onsen tijd.

³ Siet hoe het klaer gesicht in 't grijsse haer verslijt.
⁴ De tijd liep als hy loopt; de boosheit ging haer' gangen,
Daer was soo veel te doen met pijnigen en hangen
Als Banck en Beul vermoght. en, ben ick niet heel blind,
De Soon gelijckt sijn Vaer, de Moeder was als 't Kind.

De Joffrouwen zijn blind (hoe sal ick hier door raecken,
Wat aensicht heb ick nu, wat bloedeloofse kaecken,
Die u met desen troost te velde komen derv?
Maer u en teeckenden ick noyt op desen kerf;
Of soogh'er oyt op stont, het merck is uyt-gesleten:
Of immers ghy en hebt u noyt ontsien te weten
Dat uw' Vrouw Groote-moer Heer Adams Huysvrouw was)
⁵ De Joffrouwen zijn blind sy sien maer door het glas
Van spiegels die de damp van eigen waen besoezelt,
En vragen aen dat Glas, als 't langh genoegh gehoetelt,
Gehult is en getoyt, hoe ben ick, schoon of niet?
't Glas antwoort wat het fiet, maer sy en vatten 't niet.

Noch

¹ Difficilis, querulus, laudator temporis acti.

Se puero: censor castigatore minorum. *Hor. de Art.*

Hoc Majores nostri questi sunt, hoc nos querimur, hoc posterius nostri querentur, everfos esse mores, regnare nequitiam, in deterius res humanas & in in omne nefas labi. *Sen. 1. de Benef. 10.* — quasi non plurimum Malefacta mea essent solida in adolescentia. *Plant. Epid. 3.*

Improbis illo fuit admirabilis aeo. *Juv. 13.* Super omnibus negotiis melius atque rectius olim provisum: & quae convertuntur, in deterius mutari. *Val. Max. lib. 2.*

² Quippe aliter tunc orbe novo, coeloque recenti

Vivebant homines. *Juv. Sat. 6.*

³ Profecto deliramus interdum senes. *Plant. Epid. 3. 3.*

⁴ Idem semper de nobis pronunciare debemus, malum esse nos, malos fuisse: invitum adjiciam, & futuros esse. *Sen. 1. de Benef. 10.*

⁵ Καὶ γὰρ ἐπ' ἀρχαῖς ζυλῆμονες εἰσι γυναικες. *Mus.* Multa sunt mulierum vitia: sed hoc e multis maximum est, Cum sibi nimis placeant, nimisque operam dant ut placeant viris. *Plant. Pen. 5. 4.* — Ita est ingenium muliebre, Bene cum laura est, tersa, ornata, ficta est, infecta est tamen. *Id. Stich. 5. 5.* Jam dudum vera rerum vocabula amissimus. *Cat. ap. Sall.*

Noch eens, wat ben ick, blanck van huyd, en blond van haeren?
 1 't Glas sou wel antwoorden, maer weet het niet te klaeren:
 2 't Vraeght selver, Joffertje, wat zijt ghy, dat of dit?
 3 Daer sitt een smeerigh rood, daer sitt een konstigh witt
 En maeckt my twijffel-blind: het stuyft 'er stof van boomen
 In die gekrulde lock: heel Cypers en heel Roomen
 Staen tusschen u en my; waer zijt ghy? Wel gevraeght:
 Maer elders werdt haer' kunst geluckiger gewaeght:
 Een Jager van sulck Wild ontmoet se by der straeten,
 En roept, 3 ô blanck en blond ten hemel afgelaeten,
 Wie kan u wederstaen? en sy en fiet het niet,
 Onnoosel' oogeloos', dat hy se niet en fiet:
 Sy fiet het snell en wel, dan 't lust haer niet te weten.
 Dit mach de soete, dit de fotte blindheit heeten:
 Maer geen' en streckt soo wijd. Van aller ewen herr
 Was liegen Vrouwen voer: Ick raecte noyt soo verr,
 Of Vrouwen-lof was lief. En, soo Bedrogh en Liegen
 Van 't naeste Maeghschap zijn, noodfakelick, Bedriegen
 Hoort Liegen met vermaeck; 4 en Poeyer en Pinceel
 En Vliege-plaesters, Hull en Krull, Kant en Fluweel,
 Is een' verbintenis van hoffelicke logen:
 Wie daer min aen besteedt dan 't uyerste vermogen
 Van liegen, heeft het Hof maer blindelingh doortaft:
 De vrouw die schoon will zijn, will 't hooren, dat gaet vast.
 5 De Kaeckelaers zijn blind: sy sien maer door haer' woorden,
 (Ick weet niet hoe ghy vaert) 6 daer mé sy my vermoorden:
 Sy sien maer door haer' galm, 7 niet waer, noch wat, noch wie;
 Sy snorren u om 't hoofd gelijk de rommel-bie;
 Mits dat haer seggen klinck', soo houden sy 't gewonnen:
 8 Maer fiet niet haest na land; sy hebben nau begonnen

Als

1 Τίς γὰρ κατόψεω ἢ τυτλῶ κοινωρία; *Epich. ap. Stob.*
 Seque reformidat speculo damnante. *Claud. in Eurip. 1.*

2 Fucari pigmentis, quò vel rubicundior, vel candidior
 appareat, adulterina fallacia est, quā non dubito etiam ipsos
 maritos se nolle decipi, quibus solis permittendæ sunt foemi-
 nae ornari, secundum veniam, non secundum imperium.
Aug. Ep. 73.

3 Κύπερ φίλη μὲν ὡπείη, ἀδελυαὶν μετ' Ἀθήνην. Οὐ γὰρ
 ἐπὶ θεῶν ἐν ἰσῶ καλῶς ἐτι γυναιξίν. *Musa.*

4 Il um turbat amor, vultumque in Virgine figit. *Virg. 12.*
Aeneid.

Spestat, & in vultu veluti tum denique viso

Lumina fixa tenet, nec se mortalia demens
 Ora videre putat.

4 Et finxit vultum, & meruit formosa videri. *Ovid. Met. 4.*
 5 Quorum omnis vis virtutisque in lingua sita est. *Sall.*

6 Πραχέεισιν τε ὃ γὰρ ἐν τοῖς τοῖς ἀνθρώποις ἔστι ἡ ἀρετή.
 ἄλλοι δὲ ὅς τις ἡδιστα λέγων αἰετὶ ἀελοῦται ὡπὲν τοῖς ζῴουσιν ὡπὲν
 βαρύν. *Soph.*

7 Ἀνθρώποισιν ἐν ἐχρήν ποτε τῶν περὶ μέγαν τὴν γλῶσσαν
 ἰσχυρὴν πλεον. *Eurip. Hec.*

8 Γλῶσσις ἀείπει τοῖς ὅτι ἡ ἀδελυαὶ. Κατὰ δὲ ἀνθρώπων
 σὺν γλῶσσῃ τῶν ἀνθρώπων.

Als wy zijn uitgehoort. ¹ fy slaen soo veel geschals
 Met haer' ontrienende tongh, ² en sien soo veel gevals
 Aen slaghen weer-slagh van dien klepel van haer klockhuys,
 Dat ghy veel beter licht dicht by de groote klock t'huys
 Dan by haer onderhoud haer heele hoofd is klock,
 En wee hem die se roert: slaet wijsheit voor, of jock,
 Sy luydend'er op in: wel-spreken en veel spreken
 Is haer de selfde konst. ³ veel' woorden, veel' gebreken,
 Sprack een wel-sprekend man: maer fy en hebben dat
 In langen niet gesien, of nimmermeer gevatt.
⁴ Vergadert endelick all' die gebrackte toonen,
 En smelt se tot een' klomp; de reden sal u thoonen
 Dat koper sonder glans, quicksilver sonder goud
 Dry aesen in de schael, maer geen' proef tegen houdt.

Prov. 19. 11.

⁵ De Swijgers zijn stock-blind: fy sien maer door haer' ooren;
 Sy hooren en fy sien, maer sien niet wat fy hooren:
 Sy proncken met haer' stilt', en die se swijgen siet,
⁶ Schrickt voor haer stom gesicht; want stilt' heeft haer bediet
 En maeckt Matroosen bangh en dreight haer met tempeesten:
 Maer stomte, P A R T H E N I N, ⁷ is eigenschap van beesten,
 En spreken heeft sijn' uer; en swijgen ⁸ buytens tijds
 Beduydt veel droomens, veel onwetens, of veel' spijts.
 Daer gaen se veel af groot, die geen' bequame reden
 Haer weer-woord waerdigh sien: My dunckt ick sie se treden
 In 't Kaets-spel, daer geen ball, hoe schoon, hoe wel beleidt,
 Hoe konstighlick, of hoe onkonstigh, haer bescheit,
 Haer' weder-slagh verdient: de blinde, soud' ick seggen,
 Gaen beter uyt de baen of in haer' pluymen leggen,
 En spreken in haer' droom, of wandelen in 't woud,
 En spreken blinde tael met blad'ren en met hout.

De Singers zijn soo blind als vincken, die 't soo leeren:
 Sy sien maer door haer' keel en door haer quinceleeren;

N n

Sy

¹ — Verborum tanta cedit vis;
 Tot pariter pelves & tintinnabula dicas
 Pulfaci. *Juv.* 6. Καὶ δὲ τὸ κελεῖν ἰδοῦν, ὡς αὖ μεγαλεραν.
 περιαιρῶν ἢ θεροῦ περὶ. *Lucian.* *lib. accus.*
² Χαλεπὸν τῷ λόγῳ ὅτι σιωπᾶν, καὶ ὡς ἐν ὄργῃ ὅταν ἡ γλῶττι.
Tücophr.
³ Πολλὰ εἰσενεῖναι λόγῳ. ὅταν τοῖσι βροτοῖσι Πταίσματα.
Teoz. Loquentia multum, sapientia parum. *Sen.*
⁴ Σὺ δ' εἰ δὴ πορροχὸν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν εἶχες, ἐν τοῖς λό-
 γοις δ' ὡς ἐνέσι σοι, γρηνοί. *Eurip.* Ἀλλὰ ἵπνον σοματῶν τὸ τέλος
 οὐκ ἔχει. *Eurip.* ἐν σοὶ τοῖς οὐλοῦνται, ὅταν μὴ σιωπῶντες λέγουν.
⁵ Καρὶ τὸ τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια. Καὶ τ' ἄλλαν γὰρ
 εἰς τὴν σιωπὴν ἐλπίσθαι.

Est huic diversum vitio vitium prope majus
 Asperitas agrestis, & inconcinna gravisque. *Hor.* 1. *Ep.* 18.
 Parvus sermo illis, & magna libido tacendi,
 Atque supercilio brevior coma. *Juv.* 2.
 — nec labra movet, cum mittere vocem
 Debuerat vel marmoreus vel aeneus. *Juv.* 13.
⁶ Sape tacens odii semina vultus habet. *Ovid.* de *Art.* 3.
⁷ Vitam silentio transigunt veluti pecora. *Sall.*
⁸ Οὐ δὲ εἰ σιωπᾶν, καὶ χαλεπὸν εἶναι χρῆμα, Σιγᾶς; σιωπῇ δ'
 ἀποροῦ ἐμμελὲς λόγον. Quis non illum sapientem fuisse pu-
 tasset, si pro necessitate temporis locutus esset? *Val. Max.* 4.
⁹ Quodque sava cogitationis indicium est, secreto suo
 satiantur. *Tac.* *Ag.*

Sy sien niet wie haer hoort, noch wien het langer lust;
 1 Sy gaen traegh onder zeil, sy willen van de kust
 Geprest, gepijnicht zijn: maer voerens' eens haer' winden
 Van Land te Zeewaert in, sy konnen 't huys niet vinden;
 Sy krijgen lust in 't spel, als Kinderen op straet;
 Sy sien niet wat de wett van 't singen is; de maet:
 Sy sien niet wie daer gewet, en wenschtse met haer' gorgel
 Te bedd' of aen een' galgh: een lood light op haer Orgel,
 Het huyt onendelick. 2 en die se swijgen doet
 Heeft meer gewelds van doen, dan die se bidden moet.
 Ick spreek mijn selven aen: men moet het my vergeven;
 Daer stont voor op mijn hoofd, al in de wiegh, geschreven,
 Ick soude speel-sieck zijn, keelblind en snaeren-blind.
 Men heeft my opgequeeckt tot hooger onderwint:
 Maer ingeboren aerdt gaet allen dwangh te boven:
 Ick sie noch huys-bestier, noch Heeren-dienst, noch Hoven,
 Noch Nood, noch Oorboor aen; ick sie geen' tijd te kort,
 Daer Veel, of Keel, of Luyt, of Fluyt versleten wordt.

De Springers zijn soo blind als Clavecingel-pennen;
 Sy hipp'len dien ten spott die haer den hals af menen:
 De Speelman drijfts' om hoogh, en geeffelt se weer neer,
 Constantinopolen, noch Roovers van Algeer
 En quam 't noyt in den sin haer' afgetouwde slaven
 Soo vruchteloos en sweek ten hals uyt te doen draeven:
 't Is Christ'nen slavernij; sy sien niet dat de man
 Die haer in 't ronde ruckt niet anders leven kan;
 Sy zijn genoeghlick blindt; sy sien niet 3 dat hy heden
 Degangen tegen spreekt, die 't gisteren te treden
 De schoonsste mode was; sy sien niet dat hy staegh
 Op Nieuwheden droomt, en yet dat weer behaegh',
 Om dat het noyt en was. (want of 't quam af te soeten
 Dat afgesprongen is, sijn' keucken most het boeten,
 Sijn' Molen-beeck liep droogh) heel onlanks gingh men holl,
 4 Gelijck de Noord zee gaet; nu is men droomigh doll;

De

1 Omnibus hoc vitium est. Hor. 1. Serm. 3.

2 Non obtinebis ut desinant, si incipere permiseris. Sen. 21. Ep. 117.

— Casar, qui cogere possit,
 Si peteret per amicitiam patris atque suam, non
 Quicquam proficeret. Hor. 1. Serm. 3.

Δεσχεύεις ἢ ἀνδρὶ, τὴν δόξαν ὃ πατρὶς τιμῆς. Ἐπὶ φιλίᾳ καὶ γυναι-
 κὶ καὶ πατρὶς τιμῆς, ἢ πατρὶς τιμῆς. Lucian. de Salt.

3 Idem eadem possunt horam durare probantes! Hor. 1. Ep. 1.

4 Ut mare, quod sua natura tranquillum est, ventorum
 vi agitur. Cic. pro Cl. Καὶ πάντα πάντα ἐπὶ κινήσει καὶ περ-
 πίσει καὶ ποδῶν κλύμα καταράσσει ὡς ἀλλοτρίως σέβεται,
 καὶ ἡμεῖς ἐνδοξοῦ ἀνδρὶ τρέπονται. Lucian. de Salt. Τίς ποτε
 ὃ ὡς περ ἐν κινήσει, ὡς καὶ ἐν ὁρμήσει ὡς περ ἐν
 καλῶς ἡδονῇ. Ibid.

De voet kleeft aen den vloer, men magh se nau ontlijnen:
 De man draeyt spits gewijs, de vrouwen schijnt dat swijmen;
 Soo deftigh is de mode; en hoe sal't mergen zijn?
 De Duyvelen sijn' Moer studeren op een' schijn
 Van nieu bevalligheit: daer sal wat soets uyt broeyen,
 Wat nieuws, om man en vrouw heel av'rechts te vermoeyen;
 En, of ons' Duyvelen niet langer wisten hoe,
 De heele Fransche Hell, die stadigh op en toe
 Nieu' ydelheden braect, sal by den and'ren schraepen
 Daer onse blinden sich bevalligh aen vergaepen:
 Wegh met den ouden trant; daer komt een and're swier,
 Versleten te Parijs, en van de nieuwste hier.
 Soo blind en ben ick niet in menschelicke dingen;
 Ick sie wel² dat de vreughd door singen, of door springen
 De jeughd ten hals uyt will, en, als men springen moet,
 Is mog'lick hy minst blind die't minst onmaetigh doet;
 Maer 't moeyelicke mall, en altyds nieuwe vodden,
 Gaen boven mijn geduld: men kan papier verbrodden
 (My dunckt ick 't red'lick kan) met all te dert'len int;
 De school-strick, voor goed schrift, maect schrift en schrijver blind.
 De wijste Koningh danst, (hoort, vrouwen, en hoort, Heeren)
 Maer op sijn' eigen snaer, en deed het God ter eeren,
 En mat sijn' treden niet op uytheemsch onderwijs;
 Sijn heiligh herte was sijn' voet-maet en sijn' wijs.

Matth. 14. 15.

³ Jalouse li'en en zijn blind: sy sien maer door haer' droomen:
 Sy sien dat niet en is; sy soecken dat sy schroomen;
 Sy tasten naer haer seer, en vinden't, als een dief
 Die een in 't doncker grijpt, all waer't hem wel soo lief
 Daer waer geen vatten aen. haer' Liefd' is over-liefde:
 Sy lijden, billick, niet dat yemant sich geriefde
 Van't geen haer eigen is: maer Liefd' en is maer Haet
 Die van't geliefde niet vermoeden kan als quaed.
 Wantrouwigh' achterdocht is een' mismaeckte schaduw
 Van Liefdes eigenschapp. Jalouse man, beraedt u,

N n 2

Jalouse

1 O imitatores, servum pecus, ut mihi saepe
 Bilem, saepe jocum vestri movere tumultus. Hor. 1. Ep. 19.
 2 Οὐκ ἔμυ κενός, αὐτὸ τὸ σέλην χορεύειν. Infante paro
 certâ ratione modoque. Hor. 2. Sermon. 3. Τὸ γὰρ καὶ μικροῦς
 καὶ μεγάλους πάντα ποιεῖν ἔδραμον, ὃ λόγος ἐν αἵματι, ἀλλ'
 ἰσχυρὸς αἰεὶ ἐστίν. Lucian. de Salt. Εἰς τριαντήν τὸν ἐπὶ νόμος καὶ καὶ

καὶ μὲν τὸ τέχνης ἰκανῶς ἔκαστα δρῶντας. Ibid. Unumquodque
 animal naturâ salire consuevit. Homo autem, cum numeri
 sensum acceperit, saltationem generavit & peperit. Cântus
 item numerum excitat; quæ ambo invicem copulata, cho-
 ream & ludum pepererunt. Plat. 1. de leg.

3 Οὐ γὰρ τοὶ Ἕλλησι πλεῖστον ἐπιγνώτες αἰετῶν.

Jalouſe Vrouw, ſiet om; uw' ſwackheit werdt bewaect;
 Daer ſtaet 'er een en loert, ſooghy 't ten bontſten maeckt,
 Die uw' verzieringen met waerheit wil bekrachten.
¹ 'k Heb vrouwen licht geſien, om dat men ſe ſoo achten;
 'k Heb mannen buyten 't ſpoor gevonden, als uyt ſpijt;
 Om d'ongerechtigheit van grondeloos verwijt
 Te wreken met der daed: Dief heeten, en dief weſen
 Waer d'onderſcheidingh waerd, ſtond 't op der menſchen weſen,
 Wie 't is en niet en is, maer, meenden ſy, die 't hiet
 En niet en liet, waer wijs, by die het hiet en liet;
 't Was redelick de naem te paſſen op de wercken:
 't En is geen' nieuwe huyck, ick gaed 'er méter Kercken.

Matth. 14. 15.

Dat is het rechte paer daer van de Waerheit ſprack,
 Twee blinde leiden d'een den and'ren in de wrack.

De Jagers in haer veld, de Tuyschers op haer' ſchijven
 Zijn blinder dan de ſnepp die m' in een nett kan drijven:
² De Jagers ſien geen' ſtorm geen' hagel in haer' loop.
 De Tuyschers kennen munt, ³ noch klein' uyt grooten hoop;
 Soo langh haer kleine Hoop van winnen houdt by d'ooren:
 Haer' halſen zijn verſtijft, ſy ſien maer recht naer vooren,
 Niet eens meer achterwaerts, ⁴ daer byſter' Armoe ſtaet
 En drijft haer' kind'ren met den bedelſack langhs ſtraet.

De Pleiters, zijn ſoo blind (ick derf geen' Rechters raeken).
 Als droncken Schippers zijn, die malle giſſingh maecken,
 En zeilen tegens tij, met weinigh winds in 't Schip,
 En drijven achter uyt, en meenen dat de klipp
 Daer 't Schip voor over moet, van uer tot uere nadert:
 Tot dat ſe, moe geſtreeft, geſchreven en vergadert,
 Met open' oogen ſien haer' langh misleide hoop
 Verdwijnen in een' webb van ſacken over hoop.

⁵ Het heele Hof is blind: ⁶ (hier moet ghy my gelooven;
 Men magh den ambachts-man ſijn' eere niet ontrooven;
 Getuigen gelden wat, maer ſijn' verklaeringh meeft:
 Ick ſweer het op mijn boeck: 't is langh mijn ſtiyl geweest,
 En, naer ick hoop, of vrees', hy ſal 't noch lange blijven)
 Den Hovelingh is blind: het ſchoonſt van ſijn bedrijven

Betrouwt

¹ Desine (crede mihi) vitia irritare vetando. *Ovid. 3. Am. 4.*
 — iplaque furem Cura facit. *Ibid.* Multi fallere docue-
 runt, dum timent falli. *Sen. Ep. 3.*

² ... sub Jove frigido Venator tenera conjugis immemor. *Hor.*
³ — Neque enim oculis comitantibus itur

Ad casum tabulae, posita sed luditor arcu. *Juv. 1.*

⁴ Infelix humili egressu comitatur egestas. *Claud.*

⁵ Neque quicquam hic vile nunc est, nisi mores mali.
Plaut. Trin. 1. 1.

⁶ Τοῦτον οὐδὲν ἢ παρὰ τὴν πᾶν.

Betrouwt hy op zijn oogh, dat door de mode fiet.
 Den nevel die daer staegh van uyt den Zuyden vliet
 En ons gesicht bedwelmt gelijk de mist van 't Noorden.
 't Onredelickst gestell daer menschen oyt van hoorden
 Werdt een bevalligheit door desen waessem heen,
 ' En soo oneindelick zijn de bekoorlickhe'en,
 Dat my de diere tijd in kruym'len soud' ontvallen,
 Eer ick'er 't end affsagh; 'k most noch eens **KOST'LICK MALLen**,
 Als ick 't uytvoeren sou. maer 'k heb mijn een oogh blind
 Gekeken aen de vlagh van desen warrel-wind;
 My lust het tweede niet daer over uyt te schrijven:
 Daer is een' ander schell, van geen gesicht te wrijven,
 Dat in den Hooffschen roock sijn' luyster hebb' bemorst:
 Den Hovelingh en siet geen onderscheit in korst
 En kruymen van oneer, in doyeren en schaelen.
 Verwijt hem onverstand: hy sal u niet behaelen;
 Verwijt hem meer gebrecks als in een aerdigh beest
 Te lijden soude staen van 't minste tot het meest,
 Hy houdt het u te goed: ² verwijt hemeene logen,
³ Ghy moet'er méte veld: de degen werdt getogen
 Om waer te maecken dat hy Mensch geen Mensch en is,
 Geen Logenaer in 't minst: al weet het sijn Gewiss,
 Dat Menschen Menschen zijn, dat's Logenaers geboren:
⁴ Hy will, hy kan, hy magh sijn' Menschlickheit niet hooren
 Van eenigh even Mensch; de Lemmer moet sijn recht
 Verweeren in een wild en twijffelighe gevecht.
 Hoe vaert de Logenaer? soo God will, kan hy schermen,
 Hy wint het mogelick, en siet sijn's Broeders dermen
 Ten buick uyt ⁵ met een' vreughd die geen' gelijk en heeft.
⁶ Nu is't een Moordenaer; maer siet, die langhste leeft
 En is geen Logenaer. Hoe is't proces gewonnen!
 Maer soo de konste lieght (daer zijnder die se konnen
 Met poppen voor 't geweer, en met de punten niet)
 En soo de Dood verschiijnt, daer bloed of voet ontschiet,

N n 3

En

¹ Quo teneam vultus mutantem Protea nodo? Hor. 1. Ep. 1.
 Quod petit, spernit; repetit quod nuper omisit. Ibid.

² Die eenen mensche schuldigh maecken om een Woord, en leggen dien stricken die haer bestraft in de poorte. Esa. 29. 21. *Κυρ ποίσεις' ἰλθὺς ἐπε ψεύδ' αὐ καλῶν, ἢ καλῶν,*
 — horum praeordia nullis

Interdum aut levibus videas flagrantia cautis,
 Quantula cumque adeo est occasio, sufficit ira. Juv. 13.

³ *Θάρον γὰρ ὁ μαρὶς ἔξερθ' ὅταν μολαίῃ.*

⁴ *Σὺ γὰρ ἀλλοθ' ἢ ἐλάνη, τὴν μὲν οὐ δίδως, τὴν τε ὅσον βέλταμα-
 μῶθ'· ὅταν ὑποπλάσῃς βλάπτειν.* Epist. 37.

⁵ *Εἴχα γὰρ ἐχθρὸς ἡδονὰς συνίσταν ἀνὴρ.*

— corpore trunco

Invidiosa dabit minimus solatia sanguis. Juv. 13.

⁶ — Miseri, quorum gaudia crimen habent. C. Gall.
 — prosperum & felix scelus virtus vocatur. Sen. Herc. Fur.
 Hic ubi aut perire necesse est, aut, quod aequè apud bo-
 nos miserum est, occidere. Tac. 1. Hist.

En vindt hy geen en tijd om seggen, God der waarheit,
 Vergeeft my Logenaer, die nu voor 't eerste waer seit.
 Nu is 't een Moordenaar ¹ die hem waer dencken dé,
 En met een' lomp en steeck de waarheit over stré.
² Hoe vaert de Moordenaar? ³ soo langh hem God doet leven
 Betreurt hy sijn geluck, en voelt sijn' ziele beven
 Voor 't uitterste Gerecht. maer beurt hem mergen weer
 Te hooren dat hy lieght: ⁴ aen 't dagen, aen 't geweer,
 Aen 't schermen, aen de Moord: Want, hoe wy 't ons ontgeven,
 't Is beter, Duyvels zijn, dan Logenaar te leven.
 Dat 's uyt sijn oogh gesien! maer God, die alles siet,
 Vindt sulcke sienders t'huys, wanneer, en segh ick niet.
 My walght van bloed en moord: Ick gae tot and're blinden;
 Tot blind' onnoosele; door 't heele land te vinden,
⁵ Die 't meenen all te sien: ⁶ De Letter-Li'en zijn blind;
⁷ En sien maer door haer boeck: sy struyck'len als een kind,
 En meenen vast te gaen in all haer doen en seggen:

Joh. 9. 41.

IN

⁸ Vijf roepen, dat 's de wegh, tien konnen 't wederleggen:
⁹ En Waerheit is maer een'. Hier loopt de Son in 't rond,

Daer

¹ Νίκτω γὰρ ἡβρίτοι ἐν κακῷ πρὸς Θεῷ.
² Nec habet victoria laudem. Virg.
 Exigit a mentis tristis victoria poenas. Luc.
³ Jam poena est totum quod vivimus. Cor. Gall. Quod
 quique fecit, cantur, autorem scelus Repetit. Sen. Herc. Fur.
 Neque enim patiuntur laxa quietem Crimina. Claud. 2 in Russ.
 Perfecto demum scelere magnitudo ejus intelligitur. Tac. 14.
 Ann.

— Cur tamen hos tu

Evalisse putes, quos diri conscia fati
 Meus habet attonitos, & surdo verbere cædit
 Occultum quotiens animo tortore flagellum? Juv. 13.
 Οὐ Συμὸν κατέδον, πᾶτον ἀνδράπων ἀλείναν. Hom. Il. 3.
 Infixa nobis ejus rei averfatio est, quam natura damnavit.
 Sen. Ep. 98. Deprendas animi tormenta latentis. Juv. 7.
 Poenamque luit formidine poenæ. Claud.
⁴ Quisquam hominum est, quem tu contentum videris
 uno flagitio? Ib. De hond is weder-gekeert tot sijn eigen wy-
 brackfel. 2 Pet. 2. 32. — redit in faciem scelerumque im-
 mane relumit Ingenium. A. in Russ. 2. Cum scelus ad-
 mittunt, superest constantia. Neque enim ullum finitur
 vitium: ibi ubi oritur. Val. Max. 9.

Illum indulgentem tenebris imaque recessu
 Sedis, in aspectu Cœlo radiiſque penates
 Servantem, tamen assiduus circumvolat alis
 Sæva dies animi, scelerumque in pectore diræ. Stat. Theb. 1.
 Sceleris in scelere supplicium est. Sen. Ep. 97. — Mortis
 habet vices Lentæ cum trahitur vita gementibus. Sen. Her. Oct.
 Poena præiens, conscia mentis pavor Animusque culpæ ple-
 nus & temet timens. Id. Hippol.

⁵ Hebt ghy een' man gesien di om wijs in sijn eogen? van eenen
 Soet is meer te verwachten dan van hem. Prov. 16. 12.

⁶ Οἱ τὰς τύχας ἐχόντες ἀθλιώτατοι. Eurip.
⁷ Θέε, οὐδὲ τοι μὴ τὰ πρᾶγματ' ἀνδράποισι ἔχειν Φανῶ, ἵν'
 αὐτὸ μὴ σὺν τοῖς θεοῖς λόγῳ. Νῦν δ' ἐν δούλοισι πρῶτονται τῶν...

ἔσονται Κλέπτον, ὥστε μὴ δοκεῖν ἂν χεῖρ δοκεῖν. Eurip. Hipp.

⁸ Omnium rerum, sic literarum intemperantiâ quoque la-
 boramus. Sen. Ep. 107. Nihil tam absurdè dici potest, quod
 non dicatur ab aliquo Philosophorum. Inc. Velle suum cui-
 que est. Pers. 4. Οὐτὲ μὴ πάντες ἐπὶ ὁμοῖς φίλων ἔπλεον ἰδωδὴ.
 — quoniam variant animi, variabimus artes Ovid. 2. de Rem.
 Si quid authoritatis in ipsis est, crebris contradictionibus de-
 trahunt. Tac. 25. Annal. Quotidianum istud ac sine effectu
 jurgium. Sen. Nat. qu. 4. Ex opinione multa, ex veritate
 pauca judicant. Cic. pro Rosc. Ut aliquid sui videantur adfer-
 re, etiam recta commutant. Quint. 3. Inst. Vult sibi quis-
 que credi. Liv. 22. Καὶ τὸ πάντων θεῖον ἀποπέτατον, ὅτι καὶ
 ἄνθρωποι πᾶσι τὸν ἑκάστου αὐτῶν λόγον, σφιδόμενοι καὶ πει-
 θανὲς λόγους ποιεῖτε, ὥστε μὴτε τοῖς θεοῖς μὴτε τοῖς ἀνθρώποις
 ἡγήσασθαι, μὴτε τοῖς φυχρῶν ἀντιλέγειν ἔχειν. Lucian. Necyom. Καί
 τί τοι μὴ αἱ ἀλλοτρίαι γὰροισι, τὸ φιλοσοφῆντας διακρίνειν
 ἀλλήλους. Id. Eun.

⁹ Το ἀλλοτρίον, τὸ ἰδίον καὶ τὸ κοινόν. Οὐδὲν ἢ ἀλλοτρίον
 αἰείδω. Οὐδὲν ἰδίον αἰείδω. Οὐδὲν κοινόν αἰείδω. Οὐδὲν
 αἰείδω. Οὐδὲν ἀνὰ γὰρ μίαν ἔῃ τὸ ἀλλοτρίον ὅσον. Luc. Hermont.
 Ἄγε ἢ πᾶσι περὶ τὴν γῆν, ὥστε γαλιλαίων, ἀπείνῃ ἡμοῖς
 μακροῦ ὁδοῦ κατέσταντο τοῦτον. Ibid. Ἐν τῷ λόγῳ ξυμπαλόν
 ἡμῶν, ἔχεις ἂν ἀδύλον ἢ τις ἀνθρώπων καὶ ἀπορίσῃς ἐν φιλοσοφίᾳ
 μηδεμίαν ἐνέσταν. Ibid. Fer ergo iudex sapientiam, & pro-
 nuncia, quis tibi verisimillimum videatur dicere, non quis
 verum dicat, id enim tam supra nos est quam ipsa veritas Sen.
 Ep. 65. Verum autem scire, divinæ sapientiae est. Laßant.

Quid dubitas, quin omne sit hoc rationis egestas?
 Omnis cum in tenebris præterit vita laboret? Lucr. 2.
 Inter cetera mortalitatis incommoda, & hoc est, caligo men-
 tium; nec tantum necessitas errandi, sed errorum amor. Sen.
 Epist. 65. Animus autem noster ad vera perspicienda caligat. Sen.
 Tantaque nos animi est. Ovid. Met. 6. Ἀνδραποῖς ἢ μάταια το-
 μιστοῖσι, εἰδότες ὅδ' ἐν. Heu quam præcipiti mensa profundo
 mens hebet! Bush. de Cons. Τὸ τοι νῦν μὲν δὲ τὸ ἀλλοτρίον καὶ ἰδίον.

Daer is't de Werelds werck by nieuwer fixer vond ;
 En waerheit is maer een : Hier zijn ons' oogen boogen , COE-
 En schieten straelen uyt : daer is't een' grove logen , TU
 Daer is't maer spiegel-glas , en neemt de dingen in ,
 En sendt se met bescheid naer d'algemeen en sinn' .
 En Waerheit is maer een' . Hier drinckt men Goud met stooopen , TUR-
 Daer is't een valsche toogh : hier hoeft men 't niet te koopen ,
 Men spilt 'er niet soo veel als Yfer aen of Stael :
 Men maeckt het van klaer Lood . Hier kan men 't all te mael ; BU-
 Daer weet men niet als Niet . Hier kan men 't Vier-kant rond en ,
 En 't Rond vierkanten ; daer zijn 't grondeloofse vonden :
 Hier heeft men 't Eewige bewegen , daer is't mall : LEN-
 Hier loopt het Bloed rondom , daer doet het niet met all :
 Hier is de Timmer-konst een' wetenschap met reden ;
 Daer kanse , die'r maer geld en sinn will aen besteden :
 Hier weet men 't Lang en 't Breed , daer weet men 't Breed alleen , TO
 En lacht de Langh-konst uyt , en Waerheit is maer een' :
 Hier zijn de dingen stof van Bollekens , die werren ,
 En maecken vocht en droogh , en scheppen Sonn en Sterren ; VA-
 Daer is't een wack're droom , en soo , genoegh geseit ,
 Dat yeder schepsel werckt naer sijn' verborgentheit :
 Hier kan het pitt alleen van kruid en blomm genesen ; RIÆ
 Daer moetens' heel in 't lijf , of 't beste werdt verwesen :
 Hier weet men . ' maer ick voel mijn' penn noch soo voll ints , SEN-
 Soo voll vertwijfelinghs , soo vol strijds , soo vol blinds ,
 Dat , soud' ick hooger gaen , en al den oorlogh melden TEN-
 Van blinden over hoop , ' sy vielen welaen 't schelden ;
 De blinden wierden 's eens , en scheidden van 't gekijf ,
 En tegen my alleen met kruck en penn te lijf . TIÆ.
 Noch even wel een gangh . De Letter-Li'en zijn blinden ; Aphl.
 Ick ken 'er nocheen soort dieghy van jonghs beminden :
 De Dichters zijn dicht blind : sy sien maer door het Rijm ,
 En geven 't op voor konst : of Kiste-makers lijn ,

Lijn ,

1 Οὐκ ἂν ὁ τέχνη οὐκ ἂν ἐν γαστρίᾳ καὶ ταπεινῇ, καὶ αὐτὸ
 ὡς π σαρὲς καὶ βέλαν, ἐν γαστρίᾳ τῶν ἐσ-
 τῶν πολλῶν ἀνθρώπων γαστρί. Plat. Phadr. Τό, τι τῶν το-
 πῶν ἐστὶν ἐστὶν, καὶ τὸ ἀντίστοιχον αὐτῶν, ἢ μὲν τῶν παλαιῶν
 καὶ ἀπορῶν πειρῇ, καὶ μὲν τῶν οὐκ ἔχοντων ἐπὶ διατηνῶνται,
 καὶ τὰ ἐσθλῶν ἔχοντων ἐπαινεῖται. Luc. Herm. Facilius inter
 Philosophos, quam inter horologia conveniet. Sen. Apocel.

Denique non omnes eadem mirantur amantque.

Tres mihi convivæ prope dissentire videntur,
 Potentes vario multum diverso palato. Hor. 2. Ep. 2.
 Εἰ καὶ ἡμεῖς οὐκ ἔσμεν τῶν καὶ ἀδελφῶν ἀμεινωτοί τις
 ἢ καὶ πάντως, δοκίμαζοντες γὰρ δὴ καὶ διακρίναντες ἀνθρώπων
 ἀρετὰς καὶ κακίας, καὶ ἀρετῶν, καὶ ἀκαρίων. Lucian. Hale. Τί δ' ἂν
 οἱ ἀνθρώποι τὰς τῶν θεῶν καὶ ἀμεινῶν διακρίσεις ἐχέον ἀνείπειν;
 τί ποτε διακρίνῃ ἡ ἀδύνατος ἡ τῶν ποιῶν. Idem.

2 — Increſcunt animis diſcordibus ira. Virg. Æneid. 9.

Lijm, die maer kleven kan, voor fteken en voor fchaven,
 Voor maet en regelen, den lof aen 't Ambacht gaven.
 ' Sy tasten blindelingh de fwaerfte faecken aen,
 En hopen, will het Rijm maer volgen, 't fal wel gaen:
 ' En, will het Rijm niet voort, fy wenden 't van die wall af,
 Weer op een neuen boegh, en raeckender foo mall af,
 En weer foo lam daer aen (en lam is av'rechts, mall)
 Dat Reden endelick in 't rijmende geval,
 Als in den lijn, verftickt. ' en fiet eens waers' u fleepen,
 + Sy felver wegh gefleept. en lett eens waer fy fchepen,
 En waer haer ancker valt: fy munten 't op Japan,
 En drijven duyfend mijl van daer in Afracan;
 Dat zijn Piloten, dat zijn verre-fiende luyden!
 Kan ick 't u krachtiger als met mijn selfs beduyden?
 ('t Was tijd ick my beklaft', en by de blinden bracht',
 Ghy hadt het all begoft, ick voelden uw gedacht)
 Gedenckt waer ick begon, waer ick mijn fchaetsen aen bond
 Siet waer ick henen ben, en, fooghy 't foo verftaen kont,
 Weet dat het lieve Rijm mijn lijnen heeft beleidt,
 En, waer ick uyt-gerijmt, ick waer langh uyt-geseit.
 Noch ben ick foo foet blind als een der mede-blindens,
 En beeld mijn' foetheit in, ghy fult mijn onder-winden,
 Mijn' aller winden loop voor lijdelick aen sien.
 Wat feght ghy? ben ick nu foo blind niet als ick dien?
 Maer 't is Poëten flagh; fy konnen 't niet ontleggen,
 Sy sien geen fchooner ey dan dat fy felver leggen:
 En dreight se met de pley, ghy pijnigh 'er niet uyt
 Dat eenigh Dichter oyt haer Luyt hebb' over-luydt.
 Daer zijn ' noch blinden meer. ' meer blinden? jae, meer blinden:
 Gelooft my, P A R T H E N I N, ' ick wilt 'er meer te vinden

Dan

1 Ubi animus errat optimum est casum sequi. Sen. Agam.
 2 Καὶ μάλιστα οὐκ ἀπὸ τοῦ καὶ τὰ μέγα; τίτι γὰρ αὐτοῖς,
 ὁ Ζεὺς, πολυάνθρωπος γενέσθω, ὡς εἶπες τὸ πῖπτον ἢ μέγαν,
 καὶ ἀνὰ πληθεῖς τὸ κεχλῶθαι ἢ ρυθμῶ. — ἅπαντα γὰρ ταῦτα λή-
 ρει ἡ δὲ ἀναπήνη, καὶ κρατὶς ποικιλικῆς. Lucian. Tim. Οὐ γὰρ
 οἶνον καὶ οὐδὲ γὰρ ποικιλῶν ἐς τὸ λησπύτων ἀκροατοῦ γυναικῶς,
 ἀπαιτεῖται τὸ συνάδωμι ἐκείνου ἐντελὲς πάντως τὰ εἰρημένα, καὶ
 εἴη τὸ τὸ ποιητικὸς δόγμα οὐδὲ γὰρ λένει λαθῶν, πικρὸς τὸ τοῦ ἐκ-
 τάλειν, ἀλλ' εἰς τὴν ὅτι πολλὰ ἡμεῖς, καὶ γὰρ μέγαν ἐνκαὶ καὶ τὸ δὲ
 εὐνοίας ἐπεμὲ ἀλλοτρίων. Luc. Diss. cum Histod.
 3 Dixit adhuc aliquid? Nil sanè. Hor.
 4 Nec audit currus habenas. Virg.
 5 Quos nequeo monstrare, & sentio tantum.
 6 Quid reliquum est? reliquum? Pers. 6. Haud centesi-
 mam Partem dixi, atque otium rei si sit, possum exprimere.
 Plaut. Mil. 3. 1.

7 — neque quàm multa species & nomina quæ sint
 Est numerus. Virg. 1. Georg.
 — nunquam adeo fœdis, adeoque pudendis
 Utinam exemplis, ut non pejora supersint. Juv. 8.
 Cætera de genere hoc longum est, si dicere coner. Lucr. 4.
 Qui te circumagas, quæ prima aut ultima ponas? Juv. 9.
 Multum Cæsi post terga relictum. Ante oculos plus est.
 Ovid. Met. 2. — Pauci dignoscere possunt
 Vera bona, atque illis multum diversâ remotâ
 Erroris nebulâ. Juv. 10.
 Talibus in tenebris vitæ, tantisque periclis
 Degitur hoc ævi quodcumque est. Lucr. 2.
 Respicio & quæ sit me circum copia lustro. Virg. Æn. 2.
 — centumque oculos nox occupat una. Ovid. Met. 1.
 Omnibus iidem oculi. Ped. Alb. Quam multi indigni luce
 sunt, & tamen dies oritur. Sen. 1. de Ben. 1.

Dan ick 'er hebb ontdeckt : en hoe ick verder kom ,
 Hoe ick meer blinden vind , voor , achter , en rond om :
 Maer klein ' en acht ick niet , daer is mijn ' penn te fier toe :
 De lompe walgh ick van , daer is mijn inſt te dier toe :
 De wiſſe ſchrick ick voor , de Groote ſien ick aen
 Gelijck de kinderen het aenſicht van de Maen ,
 Sy ſtaen my wat te hoogh , ¹ en dan , ſy hebben ſtraelen ,
 Daer geen verſett op is , ² ick heb 'er wel ſien haelen ,
 Dien 't luſte veel behaels : ſy ſchieten diep , van verr ,
 Gelijck de Sonne doet en d'allerminſte Sterr.

³ Ick ſtaeck het by die Spell. Hoe raeck ick nu ten ende ?
 O ! die my dwaelen ſiet , ⁴ wijſt waer ick wel belende ;
 Doet hier een ' minne-proef aen een ' arm ' blinden man
 Die op den dool-Rijm is , en 't huys niet vinden kan .
 My dunckt ick had het oogh (het is ſoo langh geleden
 Dat ick het qualick heugh) op 't eene van de leden
 Die onſe toortſen zijn , en daer men door het glas
 Yet vuyls , yetſ onganſchs , yet bekommerlicks in las .
 Is dit nu 't heele pack , zijn wy tot daer toe effen ,
 En voelden wy ons noyt een ander ' lemte treffen ?
 Welſeven . ⁵ Maer een Oogh , een oogh is fulcken ſchat !
 't Is wel waerachtigh : maer waer laet ghy 't Kelen-gat ,
 En ander ' Enckele , voorſichtelick te melden ,
 Min misbaer als een oogh ? wat hebben die t'ontgelden ,
 Wat loopen die gevaers ? een oogh is maer een oogh :
 De ſlechtſte Schutter hoeft maer 't eene tot den Boogh ,
 En daer een tweelingh ſterft daer kan een tweelingh trooſten ;
 't Is altoos Oogh om Oogh . al ſtond de Sonn in 't Ooſten ,
 ' Diet 'onſen Weſt-waert hanght ; een oogh waer ruymt van licht .
 Nu leeft hy noch , die ſprack , ſoo 't rechter u ontſticht ,
 Verwerpt het ; en hy leeft , die 't een en 't ander bouwde :
 't Waer wel wat ongerijmts , dien ick een ' Keel betrouwde ,
 Een ' Mond , een ' Longh , een ' Maegh , een ' Lever en een Hert ,
 (Elck is my 't leven waerd) dat ick mis-trouwigh werd

O o

Om

¹ Nemo potentes aggredi tutus poteſt. *Sen. Med.*

² — ponere foris , ſi quid tentaveris unquam
 Hiſcere.

— plurima ſunt quæ

Non audent homines pertuſa dicere lanâ. *Juv. 5.*

³ ὁ οὐρανὸς ὁ οὐρανὸς , ὁ οὐρανὸς ὁ οὐρανὸς , ὁ οὐρανὸς ὁ οὐρανὸς .

⁴ Depunge ubi ſiſtam. *Perſ. 6.*

⁵ Oculi proſpecto lucis uſu vitam ab tenebris & morte mihi
 diſcernere videntur. *Cal. Rhod. 3. 82.*

Τὸ πᾶς τὸ δ' αἰσθητικὸν ἡδονῶν ἐκλείπει. Ἀμαρτάνεται
 τὴν δὲ ἐκλείπει. *Luc. de Dom.*

⁶ Ἡ δὲ γὰρ ἐκλείπει τὴν ἐκλείπει. *Alen. ap. Stob.*

*Matth. 5. 29.
 Prov. 20. 12.
 Exod. 4. 21.*

Om forgeloos een oogh op sijn' sorgh te beleven.
 Wat lightm'er op en dinght? Wy hebben maer een leven,
 Wy hebben maer een' Ziel, die God behouden moet:
 Onthaelt hy s' ons, 't is wel all wat de Schepper doet,
 't Goed gaet van waer het quam! mits't eene van twee oogen
 Ten Hemel binnen raeck', soo blijft men onbedrogen.
 Maer daer en komt geen licht van oogen toe te baet;
² Veel sien en geldt hier niet: ³ men siet meest allom quaed,
 Ten minsten ydelheit; dat is het rechte teer-geld
 Tot d'Hemels reise niet, men eischt ons wat, dat meer geldt:
 Men seght ons niet, Siet uyt; maer Siet'er uyt; en hoe?
 Als Ick geduldige ter dood des Kruyces toe:
 Men seght ons, Laet u sien, en laet uw weldoen blincken,
 Soo dat Gods heerlickheit en uw' eer t'samen klincken.
 Dus, P A R T H E N I N E, ⁴ (want wy zijn malkand'ren moe
 Geprevelt) weder nae den Pottebacker toe:
⁵ Hem volgen voeght de kley, en breeckt hy ons tot scherven,
 Ons hopen staet in hem, al soud' hy ons doen sterven;
 En sluyt hy onseen oogh of twee eer't avond is,
⁶ 't Is om een schooner licht; 'k weet' dat ick niet en miss,
 Ick spreek een heiligh woord; laet ons op't hooghste Lot sien,
 Blind en onblind is een; ⁷ De vrome sullen God sien.

Matt. 11. 29.

Ephes. 5. 1.
Matt. 11. 29.
en 5. 16.Job 15. 13.
Psal. 27. 1.Job 29.
Ysa. 25. 26.
Matth. 5. 8.

¹ Μὴ ζήτῃ τὰ γινώσκοντα γινέσθαι ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλε τὰ γινώσκοντα ὡς γινέσθαι, καὶ δὲ ποιήσεις. Epist. 13. Animus agnus optimum est arumnae condimentum. Plant. Rud. 2. 3. Quod Dii dant fero. Plant. Aul. 1. 2. Εἰ τῆρας ἐθέλωσι θεοὶ, καὶ τὰ το πετύχον. Αἰχμὴν αὐτὰ ταῖς δόλον ἀλλ' ὁ μὲν χρῆσθαι. Τὰ θεῶν, ὅπως ὄντες, ὁ πεπῶς φέρειν. Soph. Πάντ' ὁρᾷς εἰς τὸ δὲ δὲ τὰν θεῶν. Σὺ τὸ πῶς καὶ καλὰ καὶ ὁρᾷς.

² Non intelligis partem innocentiae esse caecitatem? Quint.

³ Πλεῖν μὲν γὰρ γὰρ κακῶν.

⁴ Meque sub his tenebris nimium vidisse quereris. Ovid.

Met. 3.

Contigimus portum, quod mihi cursus erat. Ovid. 2. de Remed.

⁵ Πλεῖ καὶ δαίμονα. Eurip.

Magna quidem sacris quae dat praecipua libellis

Victrix fortunae sapientia.

Dicimus autem

Hos quoque felices, qui ferre incommoda vite

Nec sactare jugum vitæ didicere Magistra. Juv. 13.

Τὰς αὖθις πάντα μελήσῃ. Hom. 11. φ. Μορθεῖν ἀνὰ καρδίαν, τὰς δὲ δαίμονα τὴν χάριν. Ὅστις φέρῃ καλὰς ἀνὰ καρδίαν. Eu-

rip. Sol. Ὅστις θεοῖς ὑπακούσῃ, μέγα τ' ἔκλυον ἀνὰ. Quid est viri boni: praebere se fato. Sen. de Provid.

— Vires pepulit Pondusque mali, casus animo qui tulit aequo. Sen. Herc. Oet.

⁶ Tunc animus noster habebit quod gratuletur sibi, cum emissus his tenebris in quibus volutatur, non tenui visu clara perspexerit, sed totum diem admiserit, & redditus Coelo suo fuerit. Sen. Ep. 97. Quid tenebras & nomina vana timeamus? Morte carent animæ. Ovid. Met. 15.

Da, Pater, augustam menti conscendere sedem,

Da fontem lustrare boni, da luce repertâ

In te conspicuos animi designare visus. Boeth. de Cons.

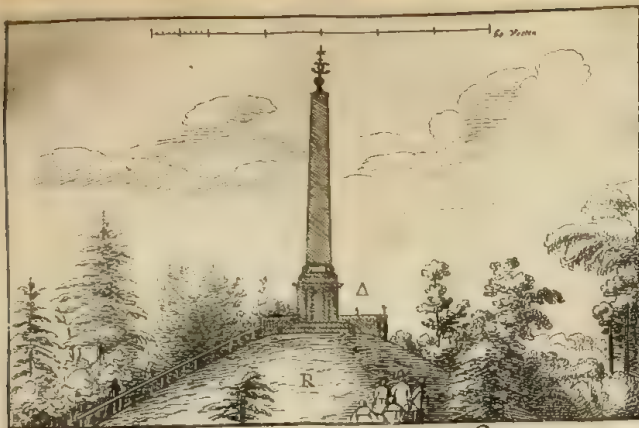
Μὴ σκοπεῖν τὸν ἑαυτοῦ τὰ βλέποντα ἀλλὰ τὰ μὴ βλέποντα, τὰ γὰρ βλέποντα, ἀποσπᾶται τὰ δὲ μὴ βλέποντα, αἰώνια. 2 Cor. 4. 18. Quod si, purgatis oculis, res illis ut sunt sese ostenderent, tum cererent, quàm nihil sint illa, quæ cæcipienti videntur ingentia. Eras. paraphr. ad 8. Marc.

⁷ Cum legis: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt, intellige, impios non visuros: neque enim beati & mundo corde sunt impii. Aug. Epist. 6.

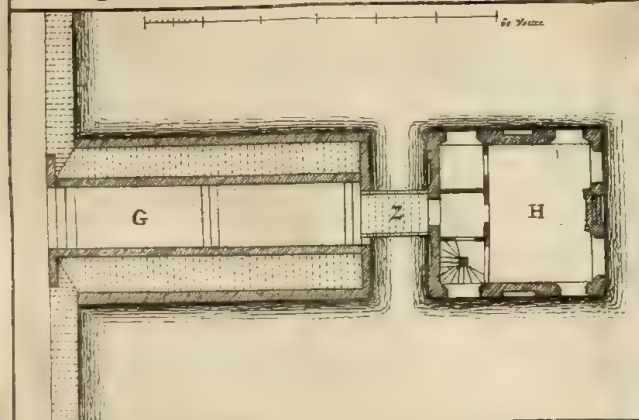
SESTE BOECK.

V I T A U L I U M
H O F W Y C K.

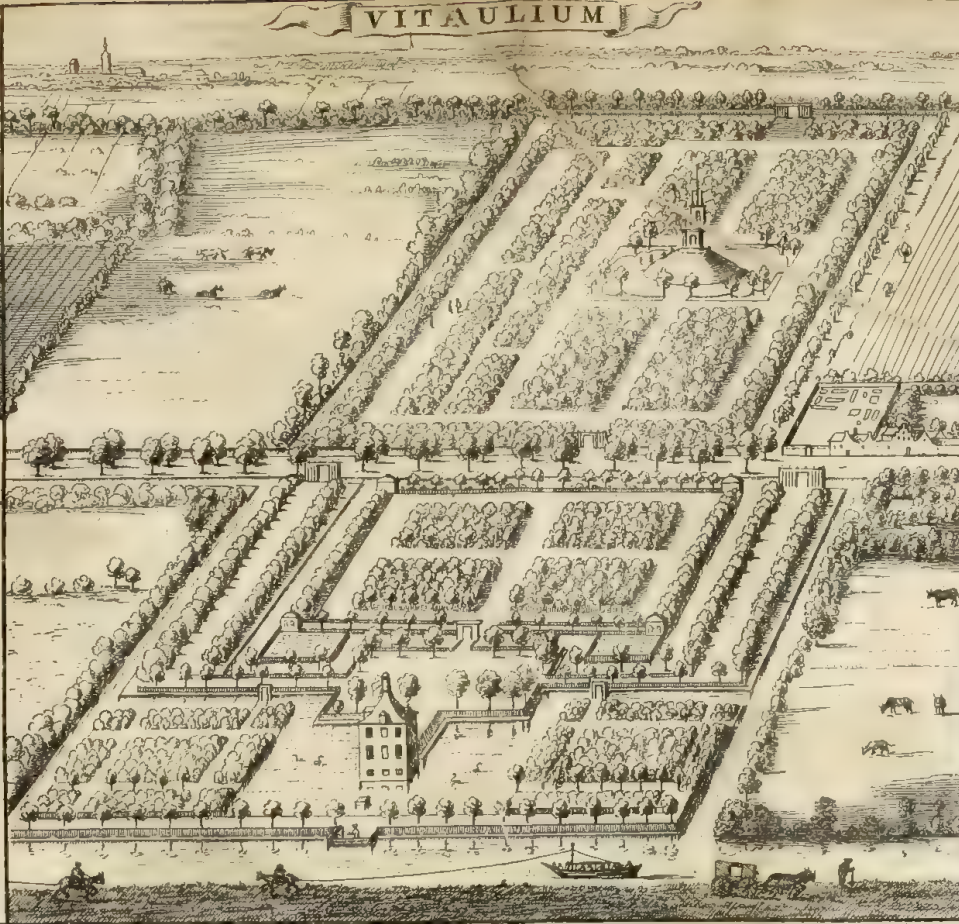
M. L. G. & C. O. I.
M. D. V. 927. C. O. I.

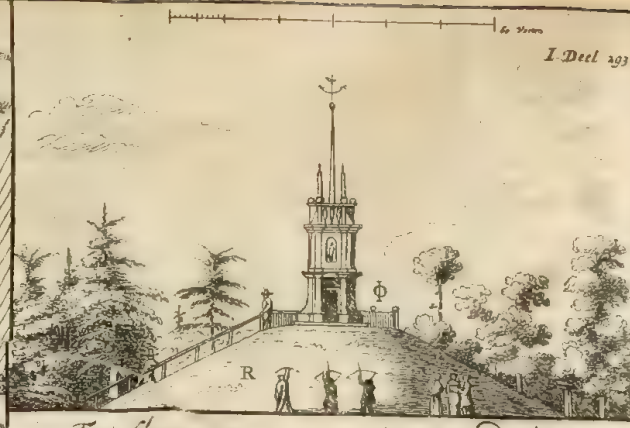
*Saxe Pyramide sicut miracula Memphis:
Inuidia Caeli lignea digna fuit.*

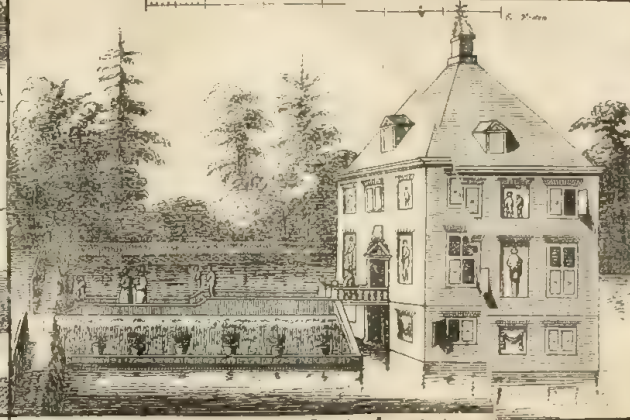
A. Grootsteerwach met Afselen bevest.
AB. Oost en West Laenen of deuren van Linder.
BC. Oost ende West kromen van Eijsschen.
D. Plein met Eijsschoren bevest.
E. Vier houten Somer huyskens.
F. Vier Bercken Eyndeboomden inden Aengang.
G. Steenen ooggangh.
H. Huys.

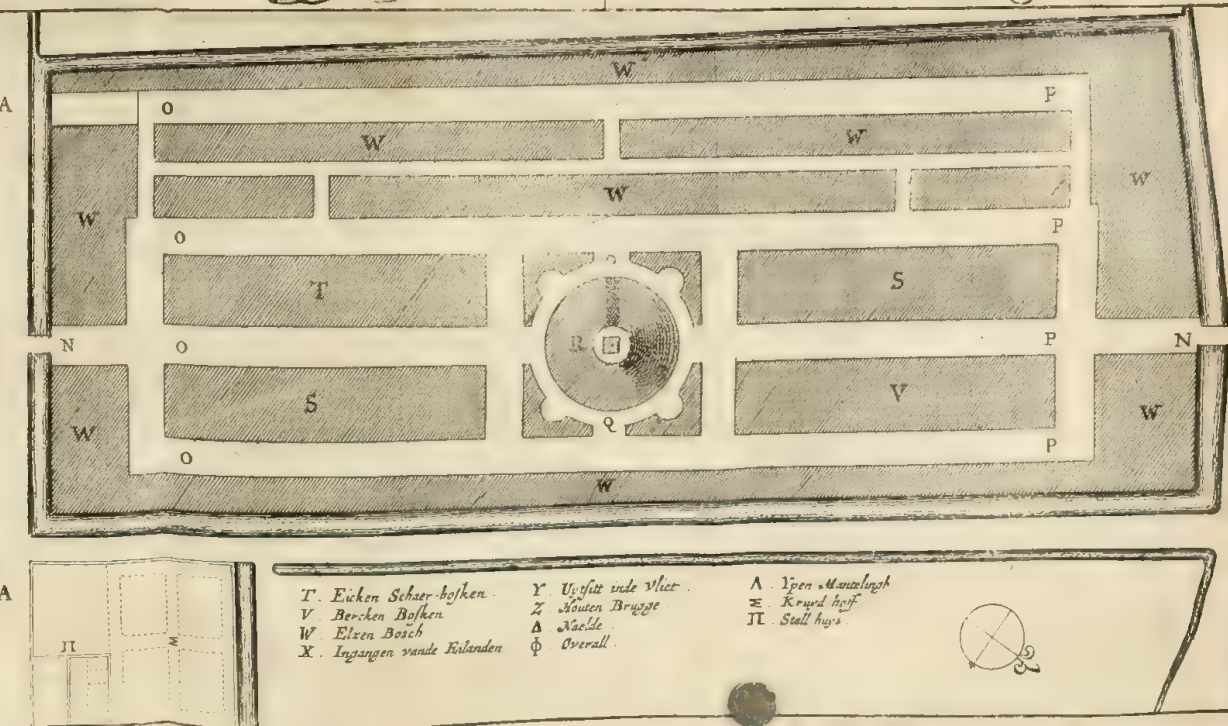
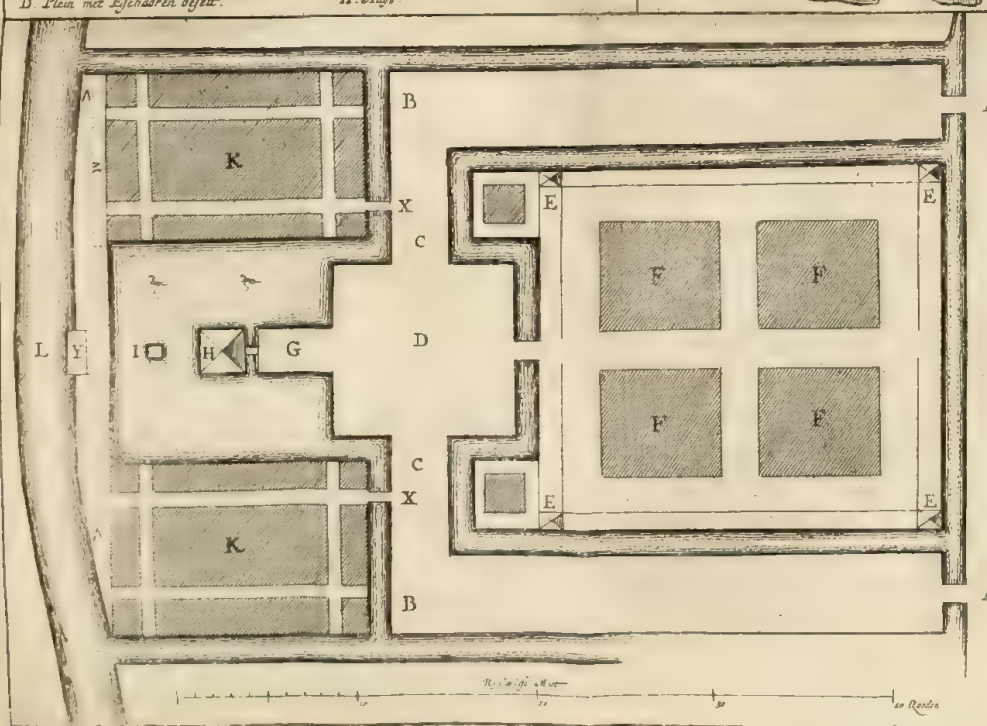
HOFWYCK.

*Tanti Flamme naturas, tanta est Iouis ira: quod olim
Ceca Pharo, non in: et Pharo et specula est.*

I. Vuer.
K. Oost ende West Eiland. Afschiffen.
L. Vier.
M. Bolken.
N. Zuid en Noord poorten.
O. P. Vier Eicken Laenen of van 't Bosch.
Q. R. Bergh.
S. Afschiffen.

T. Eicken Schuer-bolken.
V. Bercken Bolken.
W. Eicken Bosch.
X. Ingangen vande Eilanden.
Y. Uygift inde Vlier.
Z. Houten Brugge.
Δ. Naelde.
Φ. Overall.
A. Ypen Mantelghe.
Z. Kruyd heijf.
Π. Stall huys.

Toc-eigeningh van den eersten druck

A E N V R O U W

G E E R T R U Y D

H U Y G E N S,

Gefeght

D O U B L E T,

Vrouwe van S. A N N E L A N D, &c.

ME Vrouw en Waerde Moeye;

De Wijfen van eertijds hebben't soo verstaen, ende het is altoos waerachtigh gebleven, dat Vrucht en Vreughd, Voordeel en Vermaeck in een getwernt den deughdelicksten draed maecken. Daer op saghick dat mijn Vader gesien hadde, als hy sich gelusten liet de lichamelicke lusten van sijn Hofwijck soo te beschrijven, dat se de Ziel raecten; maeckende van die Wandelingh een' Handelingh, die naer hem sijn' Erven, oock naer den ondergangh van de plaetse, te stade komen moght. Ende het soete voornemen alsoo uytgevoert, heeft my te dienstigen licht gedocht voor de Korenmate, daer onder het geschapen was voor eerst te smooren, sonder de moeyte die ick aengewent hebbe, om het oock onse Eene te mogen bekend maken. Hoe het dese neus-wijse Wereld sal op nemen, staet te sien. By V E. en meen ick geen en ondanc verdient te hebben. De Stichter van Hofwijck is haer te lief, om een stucksken Wercks van den Dichter te verwerpen. Een stucksken Bywercks noemde ick het beter: dewijle wy heel wel weten, en qualick gelooven kunnen, dat hy daer aen algaende en staende niet meer en heeft besteedt, als de brockelingen van vier der druckste maenden die hy belceft heeft, sonder

dat yemand getwijffelt hebbe, dat hy in't gevoel van soo vele andere besigheden yet sulcks onder de leden soude hebben. Nu het Kind schielick ter wereld is gekomen, ende my, den oudtsten van de Voor-kinderen, als het jonghste van 't tweede Bedd, vertrouwt, weet ick het niet beter te besteden als by V E. beider oudste Moeye; die ick wenschte dat sich somwijlen daer mede wilde verlusten tegens de swaermoedigheden die haer overigh mogen zijn, zedert sy de twee lieve derdendeelen van hare eigen Bedde-vruchten nyt der tijd heeft sien haelen; wel goeds tijds, na ons gevoelen; maer ontwijffelick te goeder tijd, dewijl het Gods tijd was. Hem bid ick V E. in alle tijden ende naer alle tijden te segenen met tijdelick ende eewigh wel zijn, blyvende,

Me Vrouwe en Waerde Moeye,

U E. Ootmoedige Neef en Dienaer

C. HUYGENS.

Aen

Aen den

L E S E R;

Voor de By-schriften.

W Ie is'er met sich selfs of met sijn' tijd verlegen,
 Sijn' kostelicken tijd. wie soeckt naer nieuwe wegen
 Om lustigh leegh te zijn? wien stinckt de Steen en 't Berd,
 En ander arger vuyl, dat spel gerekent werdt?
 Hy kome daer ick gae, wanneer ick Haegh en Hof wijck;
 Hy blyve daer hy is, en volge my op Hofwijck;
 Hy wandele met my, en spaere voet en schoen;
 Hy kan sijn' wellust met een' oogen-blick voldoen.
 Of, is sijn' Oogh te luy, met een geduldigh Oor-deel;
 Daer, hooren, streckt voor, sien, en geeft het oogh geen voordeel;
 De doove by sijn oogh, de blinde by sijn' oor
 Kan voelen waer ick tree, en treden in mijn spoor.
 Men hoor' of sie my dan, ick staen in voor 't berouwen
 By alle keurige van planten en van bouwen;
 En, ben ick niet verleidt van eigen toover-minn,
 Sy sullen Hofwijck bey soo vinden als ick 't vinn.

Noch liegh ick voor de helft: de blinden sullen voor gaen,
 En dobbele genucht sal in des hoorers oor gaen,
 By d'enckele van 't oogh: Soo gaet het met de penn,
 De Rijm-penn: want sy lieght ten deele van gewenn,
 Ten deelen om de kunst: en die de waerheit soecken
 In 't loss aensienelick van wel-gerijmde Boecken,
 Zijn even verr van 't pad als die den wilden aerd
 Van 't weelderigh pinceel aenvaerden voor een' Kaert.
 Leest met voorsichtigheit wat Dichters van haer geven;
 't Is rouw' Land-metery, daer staet geen passer neven.
 En die een dobbeltje wil hangen aen de vracht,
 Om Hofwijck te gaen sien in d'ongemeene pracht
 Dien ick het hebb geleent, sal weinigh min als vloecken,
 En seggen, Welick segg! is dat het voer van Boecken,

Is

Is dat een' Schildery die op het leven treckt ?
't Schijnt dat men kinderen d'oud' avontuer vertreckt
Van 't Konings dochtertjen , om in den slaep te raecken :
Is dit het hoogh Kasteel , zijn dese dorre staecken
Die Eicken Hemel-hoogh , is dit het Masten-woud ,
Zijn dese Lindekens het andere Voorhout ,
Is dese bult een Bergh , is dese plasse een Vijver ?
Wat quelt my d'ydelheit van dien verweenden Schrijver !
Laegh noch mijn dobbeltjen in 't sackjen van de Kerck ,
Soo had ick Godt behaeght en sat noch op mijn werck ,
Jae , vrienden , blijft by huys , en spaert uw' sestiën duyten :
'k Heb rijp en groen geseght , om dat het *Dicht* souw fluyten.
Soo gaet het (nocheens) met de Rijm-penn ; om een woord
Dat sonder weergae is , moet arme Waerheit voort ,
En om een braever woord dan woorden die wat seggen ,
Moet onred' in den topp , en Reden onder leggen ;
Mits dat het Klinck-dicht zy , is 't snoodste 't beste Dicht ,
En beste Dichter is die konstelickst verdicht.

Beschaemt den Meester vry , die van de kunst wilt heeten ;
En laet ons een voor een ontlasten ons geweten :
Wy lijden van den Rijm all dat het Schip in Zee
Van vloe en ebbe lijdt : wy leggen 't op de ree ,
De ree van Reden , aen , en 't schijnt , de volle zeilen ,
En 't schijnt , de ruyme schoot en weten van geen feilen ;
Het Roer light midden-boords , de Vlagge wijst voor uyt ,
De Naelde wijckt noch wraeckt , en alle gislingh fluyt ,
En all 't besteck gaet vast , voor-wind maeckt rechte streken.
Maer , Stierman , waer is 't Schip ten einde van ses weken ?
Voor St. Helena ? jae , soo 't God en water will ,
Soo niet , aen St. Thomé , of mog'lick in Brasil.
Dat doet de blinde kracht van ongemerckte Stroomen.
Soo gaet het in 't beleid van Rijmers en haer'droomen ;
Sy munten 't op de kust daer 't Schip op is bevracht ,
Sy hebben Roer en Schoot (soo meenens') in haer' macht :
Maer daer's wat onverhoeds in 't Zee-sopp en sijn'baeren
Haer' slechte Zeemannschap in 't zeilen wedervaeren ;
Een' ongevoelde drift , een Tij heeft haer verleidt ;
Sy hebben eens een woord voordachteloos mis-seidt ,

Goe'n avond Redens-ree: dat woord moet weer berijmt zijn,
 Of 't streeck houdt of geen' streeck, of 't Dicht soud ongelijmt zijn.
 Soo lijmt men dan voort aen, en raeckt van Oost in West,
 Van 't Zuyden in het Noord: tot datm' in 't lieve lest
 Verzeilt en bijster's weeghs met loeven en laveren,
 God weet hoe gracelick, naer 't oogemerck moet keeren:
 Terwijl de Leser staet en gaept met open mond,
 En wenschte dat hy eens den Dichter wel verstond,
 Die wel verstaenlick waer, kond hy sich selfs begripen.
 Gaet, lieve Leser, gaet uw' herffenen nu slijpen,
 Om door 't geheim te sien van 't mijmerigh gesegh,
 Daer, die u leiden sou, verruckt is van den wegh.

Nu heb ick my ontleedt: waer hael' ick Vijgen-bladen
 Tot masker van de schaemt daer med' ick stae beladen?
 Wie will nu Hofwijck sien of hooren met geduld,
 Met logens opgepronckt, met klater-goud verguldt?
 Ghy, Leser; hoort ghy noch dry woorden van verschoonen;
 Noch ben ick lesens waerd, en kan het sus bethoonen.

All dat ick Hofwijck noem is Of-wijck van den wegh
 Die waardigh zy betre'en, indien ick Hoef-wijck segg,
 Soo spreek ick uyt mijn' Bors en uyt mijn hert te saemen;
 Maer die het Stof-wijck heet, heeft goet verstand van naemen,
 En van de slechte stof daer Hof-wijck af bestaet,
 En van der Dichteren ruym spreken sonder maet.

En is 't Gesticht soo slecht, wat sal 't Gedicht verbloemen,
 Dat, die wat Hofwijs is, sal Hollwijck derven noemen?
 Holl, lieve Leser, holl, en holler dan een' blaes;
 Een' blaes met boonen, is dit voddige geraes.
 Verhaest uw vonnis niet; jae spreekt het sonder schroomen,
 Ick help 't u spreken; 't zijn derddaeghsche-kortse droomen,
 Daer op ick u onthael; 't is ongerijmde Rijm,
 Een buyten gierlick graf, van binnen asch en slijm.

Maer houd het vonniss in, en hoort my noch eens spreken:
 Die oyt gewandelt heeft langhs modderige beken,
 En heeftse niet altoos bewandelt sonder lust:
 De Zee is allom sout, maer hier en daer de Kust
 Besett met soet gewasch van Bloemekens en Kruiden,
 Daer 't keurige begriip van recht neus-wijse Luyden

Sijn' sinnen in voldoet, en vindt de wegen kort
Daer hier wat nuts en daer wat schoons gevonden wordt.
Het kreupele geschrift van teere Leerelingen
Wordt by des Meesters hand met konstelicke ringen,
Met strick en Spinneweb omvlochten en geziert,
En hoe 't min deughdigh is, hoe meer betiereliert:
Soo kan een' Ebben lijst een' slechten doeck verrijcken,
En doen hem voor wat goeds verkoopen of bekijken:
Die lagen legg ick u. mijn' Beeck, mijn Schrift, mijn Doeck,
Mijn' tamme Schildery, recht uyt geseght, mijn Boeck,
Mijn Hofwijck in papier is wandelen, noch lesen,
Noch koop, noch kijken waerd; dat vonnis is gewesen:
Maer kust, en strick en lijst, die 't cieren op den kant,
Zijn op de proeven van het keurlickste verstand.
Veracht ghy dan mijn' stof mijn' self kant moet ghy prijzen;
Danck hebbe 't soet behulp van afgestorven Wijzen:
Die heb ick uyt haer graf doen spreken t' mijner baet,
En van haer' lappen my een feestelick gewaet
Geflickt en omgedaen: met Peerlen van Athenen
Is dit gewaet versien; De kostelickste steenen
Van Roomens burglary, does' op haer rijckste was,
Hebb ick gelesen uyt haer Puyn en uyt haer' ass,
En my mé geborduert: der Christelicke Vad'ren
Hebb ick het beste bloed van haer' ontfeken ad'ren
Gesmolten in mijn vleesch, en uyt haer oud gebeent
Het onverrotste mergh gesogen en geleent.
Nu pronck ick met den buyt, nu tert ick uw gedulden:
Verkoop ick niet als lood, 'k heb 't weten te vergulden:
Nu moet ghy Hofwijck sien, het zy u lief of leed:
't Kind is wanschappen; maer 't is rijckelick gekleedt.

A E N D E N D R U C K E R.

'k **H**ebb Hofwijck uytgedrukt: is't t'uwent niet te druck;
 Verdruckt my in uw' Pers, en helpt ons in den Druck;
 My in den druck van eer of oneer, van berispen,
 Of prijsen; naer het volck of spreken will, of lispen:
 U in den meerder druck van Kostelick papier,
 Als Ketter-vleesch, te sien verdoemen tot het Vier.
 Van duſend tegen een de nadruck ſal ons' beurt zijn;
 Ick heb't u ingedrukt: denckt als het ſal gebeurt zijn,
 Die Dichter heeft ſijn' plicht uytdruckelick vervult:
 Mijn onderdrucken is de dochter van mijn' ſchuld.

CONSTANTER.

Incomparabili, ac supra laudem

Z U L I C H E M I D^{NO}.

Aulifugium suum publici juris facienti.

P*Abula cordata semper gratissima menti,
 Hinc Natura parens sufficit; inde Deus.
 Illa, per amfractusque suos, formasque, modosque
 Emicat: Hic cunctis, undique cunctus, inest.
 Naturamque Deumque sequi contermina Cælo
 Vita studet, Superis proxima, sacra sibi.
 Hæc Tu, Summe Virum, Tibi lumine pectoris hausta
 Afferis, in Genii præmia justa tui:
 Natura scrutatus opes, divina recludens:
 Natura dicam Filius, anne Dei?
 Otia sedulitas superat: sed & hæc quoque credi
 Dulcia vis, vastis obrutus officiis.
 Te stupeat Natura Suum: Deus annuat Unum,
 Quem Sibi, quem cunctis jussu erit esse sacrum.*

THEOD. GRASWINCKEL.

Aen mijn Heer

Mijn Heer V A N Z U Y L I C H E M

Over het lefen van fijn Ed^s.

H O F W Y C K.

't I Een dagh of vier geleden
 Dat ick hallif moe getreden
 Door de paedtjes van mijn Hof
 Wat gingh fitten onder 't lof,
 Daer de hitte niet kan nijpen
 Onder 't lommeren van ypen,
 Op een banckje van een deel,
 In een koel en groen prieel;
 Daer de dichte blaedjes weeren
 Dat de Son my niet kan deeren
 Schoon hy op de middagh blaecht
 Alshy 't Hemel-kreeftje naecht.

Om mijn' eenfaemheit t'ontvluchten
 Die my fomtijds doet verfuchten
 Als ick aerfel op de fchâe
 Van mijn' afgestorven gâe, (ten ?)
 (Wie kan steeds den mensch verkrach-
 Liet ick drijven mijn gedachten,
 Liet ick mijn herdencken gaen
 Door u lecker letter-blaen
 Die ick even had gelefen:
 Blaen die voor geen fterven vrefen,

* Vier houte
 Cabinetten
 of Prieelen
 met Clim be-
 waffen, ftaen-
 de op de vier
 hoeken van
 den Hof, alle
 ytt' eender
 hand ge-
 maect.

't Zy de Somer fwicht of brand,
 Van een foete Joffren-hand
 Door uw' wil aen my gegeven:
 Blaen, daer H O F W Y C K door fal leven
 Langer, alffer bosch of laen
 Staet, of met, of sonder blaen:
 Langer, als d'abbeele kruynen
 Sullen H O F W Y C K en fijn tuynen
 Decken voor de fcherpe snêe
 Van de feyffen uyter Zee:
 Langer, als fy met de toppen
 Van haer hoogh-gestege koppen

Sullen weygeren den pas
 Aen het huylen en 't gebas
 Van de nortfe Noorder-winden
 Op den bloeyfem van de Linden
 Die aen d'ooft' en wefter-kant
 Van den H O F W Y C K s Hof geplant
 Maecten ruyme wandel-dreven,
 Die het quaelick willen geven
 Voor 't Voorhoutfe Joffren-rack,
 Munnick-tuyntje, blaeder-dack,
 Dat door 't roemen uwer Dichten
 Voor geen dingh behoeft te fwichten
 Wat of in of buyten 't landt
 Sijne borst op fchoonheit spant:

Langer, als de mafte-boomen
 Sullen weder-zijds bezoomen
 Met een altijd groenend lof
 't Buyte-pad van nwen Hof:
 Als de nimmer-dorre Climmen
 Sullen klauteren en klimmen
 Langhs 't gebeent' en armen op
 Over hooft en kruyn en top
 Van de * hoeckfe Vierelingen,
 Al gelijk in allen dingen
 Broeders even hoogh en breedte
 En al even eens gekleedt:
 Daer de Cabbeljaeus gefinden
 Noch wel herbergh fouden vinden
 Soo 't de Land-vooghd soo verftond
 Dat hy die in fchootels fond
 't Lijf gefoon, de ftaert gebraden,
 En een kruyck met wijn gelaeden
 Van de Moefel of de Deel,
 Om het oud-verfufte fcheel

Met

Met een Roemer af te drincken :

Langer , als de Vloer fal blincken
En het marmer staen te praef
In uw sinnelicke Zael :
Langer , als uw Slot fal duyren
Dat met even- zijde muiren ,
Vierkant uyt het waeter rijft ,
Dat de Waerd en gasten spijft
Met een vanght van goede vissen
Als 't u die geliefte te diffen ,
Slot , als men 't van 't Zuyden kijckt ,
Dat een Fleesch in 't koelvat lijckt :

Langer als men 't paerdt fal jaegen
Langhs de Vliet met sweepe- slaegen
Nae den Dam , of Delft , of Haegh :
Alfser Schip , en schuyt , en kaegh ,
Met sijn vracht , en volck ' en waeren
Uw Kasteel verby fal vaeren ,
Die , of van , of nae de Vliet
Door den Duycker henen schiet :
Soo langh als men Duyts fal spreken
En geen leeser fal ontbreken
Die een aerdigh Rijm bemindt
Daer men pit en kruym in vindt.

Wijlick sutt' en sitt' en mijmer
Opgetogen hoe de Rijmer
In soo een gemeene stof
Wint soo ongemeene lof ,
Hoe hy Wijsheit mengt met kluchten ,
Hoe hy onder jock kan tuchten ,
Hoe hy ernst met lacchen speekt
Daer men les en vreughd uyt treckt ,
Vind ick my in 't Bosch gekomen
En op uwen Bergh geklommen
Daer een vierkant hout-gebouw
(Wist ick hoe men 't noemen souw)
Braght my weder op mijn sinnen
Datter voordeel waste winnen
Van een heerlick Peterschap
Voor die op den hooghten trap
In het gissen konde raecken
Van 't proffijtelickst vermaecken
In het geven van een naem ,
Beyde , nut en aengenaem .

Ick gevoelde my bestreeden
Van mijn rochten en de Reden ;
d'Een sey dat ick 't laeten souw ,
d'Ander riever tegen , houw ,
Houw en wilt u daer voor wachten ,
't Is geen werck van uwe krachten ,
't Is geen last van uwen rugh ;
Wat vermeet sich vliegh , of mugh ,
Dat een kemel is te vergen ?
Wie begeeft sich op de bergen
Die genoegh sich vind beswaert
Dat hy kruype by der aerdt .

Reden had nae reen gesproken ,
Eersucht quamper tegens stoken :
Die niet soeckt , die niet en vind ,
Die niet waeght , die niet en wint ;
Waegt ghy : 't kan misschien gelucken ;
Mist ghy ; 't hoeft u niet te drucken ;
Vele die wat groots bestaen
Hebben met de wil voldaan ;
Oock soud ghy den eerst niet wesen ,
Dien , als anderen voor desen ,
Een geluckigh woort ontvil ,
Als 't geluck maer dienen wil ;
Blinden kunnen somtijds raecken ,
En oock acker- lieden spraccken
Somtjids wel een tijdigh woord
Dat den wijsen heeft bekoort ;
Oock is 't mee al waer bevonden
Dat een haes voor snelle honden
Afgelooen vry en los
Is gevangen van een Os ,
Die hem op sijn lenden trapte
Wijl hy door de weyde stapte
In een dichten bos van gras
Daer het wild gelegert was .

Wat is goed , en wat is beter ?
Soo 't geluckt , soo werd ick Peter ,
En soo 't mist , waer kom ick heen ?
Wat is 't als een blaewe scheen ?
Die is lichtelick te waegen ;
Vryers loopens' alle daegen ,
En wie gaetter kreupel van ?

Dus geschuddet in een wan ,

Dus gehangen tusschen beyden
 Eer dit strijden was gescheiden
 Had my d'eersucht al vermant,
 En de Pen was in de hand,
 En de Reden aen het swijnen,
 En den Dichter aen het rijmen
 En de veder in den int
 Om een naem voor 't houte kind.

H O F W Y C K S Hoogh - beroemde
 Schrijver,
 Dus geraeckt' ick door den yver
 Die de reden had verbluft,
 Van het peynsen half versuft,

Aen het raen, en aen het rijmen;
 Aen het voegen, aen het lijmen,
 Aen het krabblen met de pen,
 Waer van ick dit naeschrift sen.

Heb ick 't wit niet kunnen raecken
 Van 't profitelickst vermaecken,
 Soo ick in den naem hier mis
 Wat, en nut, en vrolicks is:
 Heb ick 't bey niet kunnen raemen,
 Wilt de Meester niet beschaemen,
 En die mee is van de kunst
 Deck mijn feylen met sijn gunst.

20. Julii, 1652.

P R O S O P O P O E A.

Spreeckende

H O U T E G E B O U W

Op den BURGH in 't BOSCH

Van

H O F W Y C K.

Hof-stede des Heeren van Z U Y L I C H E M
by V O O R B U R G H.

*Dus sprack een houte Kind, of een van sijnent wegen,
Doe hy sich vond op 't Land om tyd-verdrif verlegen.*

Ick heb dat wesen niet dat ick te hebben plagh.
Een quaden avond-luym, een felle blixem-slagh
Die hooge bergen treft en spaert de laege heuven,
Wirp my ter aerde neer eer hy my dede sneuvlen,
Soo dat ick met mijn top beneden in het gras
Verraedlick lagh gestort eer ick gewaerschouwt was.

Ick was, of ick geleeck, een van des werelds Wondren,
Een van het seven-tal, eer 't blixemen en 't dondren
My door een domme kracht ter neder had geploft:
Ick leeck der Spitzen een daer Memphis noch op stoft,
Die Vorsten-beenderen en Konincklicke lijcken
Verstreckten tot een graf in de beroemde Rijcken
Daer 't Nyle waeter mest het Kooren-rijck Egypt.
Ick wierd van yder een besprooken en belipt.
Die timmert aen den wegh is selden buyten opspraeck.
Ick leeck der Spitzen een daer, eer men tot den top raeck,
En siefe van der aerd ter wolcken uyt gebout,
De * Stichter sagh verspilt ruym hondert tonnen gout,
En noch eens, en noch eens, en seventigh en negen
Aen loock, ajuyn, en kaes, soo ick het heb te degen

* In pyrami-
dum structu-
ram, inquit
Stephanus,
quindecim
millia talen-
torum insum-
pta sunt pro
caepidunta-
xat, alius &
casto.

En

En men de rekeningh van Steven wel verstaet.

Nu ben ick: Kijcker staet. segh, eer ghy henengaet.
 Wat ben ick? Wie hier gaeuwst en kloectst sal in de weer zijn,
 En 't nutst en 't vrolickst vind, die sal mijn Heers Compeer zijn,
J A N maeck het Bosch-heck op, enghy, ô Kijcker-vrind,
 Komt nader en bedenckt een naem voor 't houte kind.
 Sie my van elcke kant, van boven, van beneden,
 En wilt om wel te sien wat tijds aen my besteden;
 Het sien en kost hier niet. Aen een wanschappen dier
 Hebt ghy somwijl versnoept een stuyver drie of vier;
 Te kermis, aen een meyt, die armeloos gebooren
 Uyttarte met de voet de beste Nayster-flooren,
 Stack drâen door 't naelden-oogh en naeyde wacker heen,
 En wat daer vingers doen, dee vaerdigh met de teen:
 Aen een die ruym het hoofd van een volkomen man had,
 Maer borst, en buycken dyen, en beenen van een span had;
 Een Reus in 't Aepen land, die in een Munnicks mouw,
 Die in een Visschers hoos sijn herbergh vinden sou;
 Een Karel onder 't volck dat in voorleden tijden
 Tweemael ses duymen hoogh met Kraenen plagh te strijden;
 Een schaduw die de Son hier op de middagh geeft
 Als hy een man beschijnt van boven uyt de kreeft:
 Aen een gebaerde knecht, die met sijn hoofd en borst sat
 Op sijn verdort geraemt, die veel tijds goeden dorst had,
 En mocht sijn kroes wel uyt, en op de toon-banck sprack
 Wat meerder als een hoofd daer 't lichaem aen gebrack.
 Oock siet men aen dit lijf geen beenen noch geen voeten,
 Maer, soo 't geoorloft was te graeven en te wroeten,
 Men vonde dat ick die heb langh en dick en breed;
 Maer dat ghy 's niet en siet dat heeft oock sijn bescheet.
 Weet dat ick * **R O D E N - B U R G H** heb onder mijne foolen
 En tree de voncken uyt van sijn verborgen koolen
 Die hy hier onder my met groene rocken dect,
 En door een snoode pest uyt giftigh sand verweckt,
 Mijn buyren sterven heen. dees trapt en ick het hoofd in,
 En staet tot op sijn hert daer ick het vyer verdooft vin.
 Een koocker is mijn romp, mijn ingewand een trap,
 Waer langhs ick lijde dat men tien en tienmael stap,

* Een Bergh
 van het roode
 sande ge-
 maect dat
 de boomen
 dede uyt
 gaen, ende
 naemaels
 verlaeten
 wierdt, ende
 op een hoop
 gekart, ende
 met groene
 zandten be-
 dekt.

Tot dat men eyndelick koom boven op mijn schoudren;
 Daer laed' ick jong' en ouw, en kinderen en oudren,
 En vrind en vreemdelingh; komt vry in groot getal,
 En niemand sy vervaert voor ongeluck of val,
 Danck heb geen sackende maer rijfende bragoenen;
 Die door een draeyend hooft raeckt onvalt in sijn schoenen,
 Om dat hy sich te hoogh vind boven in de locht,
 Die leune vry daer op, en vreesse krack noch bocht.
 Hier siet men 't grootst waerom des Heeren die my boude;
 Oock isser geen geweest die dese moeyte roude,
 Dat hy den * hoender-trap langhs Rodenburgh beklam,
 Tot hy door mijn gedarmt op mijne schouders quam.
 Hier siet ghy over 't vlack der voor en achter-weyen
 Hoogh boven top en tack van elfen, eyck en meyen.
 En onverhindert komt den halven wereld-kloot
 In uw verheven oogh; hoe spits, hoe steyl, hoe groot
 Gesticht, of bosch, of boom, ghy siet het al gedoocken,
 En onder uw gesicht ootmoedigh en gebroocken.

* Een trap
 van een swae-
 re planck ge-
 maect daer
 dicke latten
 over dwers
 op genagelt
 zijn om op
 den Bergh te
 klimmen.

Sie, Kijcker, dat ghy siet en neemt wat tijds daer toe;
 Verschoont mijn schouders niet; die werden nimmer moe.
 Verschoont alleen mijn hals, daer magh ick weynigh veelen;
 Met halsen valt het wat gevaerelick te speelen.
 Ghy siet hoe langh, hoe smal, dat hy nae boven gaet,
 En wat een top-swaer hooft dat aen het eynde staet,
 Een hooft, dat nimmermeer is sonder schudde-bollen,
 En echter even net hoe het de winden follen,
 En, 't zy of dagh of nacht, al even fraey gehult:
 Maer, soo het herffens had by 't kostelick vergult,
 Wat spijghel Reyntje kon op mijne schoonheit smaelen?
 Waer sou het Vosje stof tot leppigh schempen haelen?

Wat dunckt u, Kijcker-vrind, hoe staet u 't maeckselael?
 Een hals soo dun, soo langh, als tienmael van een Kraen,
 Een hooft soo hoogh van 't lijf! Maer doch 't en is om niet niet,
 Dat ghy mijn hals soo langh als eenigh Indisch riet siet,
 En dat mijn hooft soo ver van mijne schouders staet:
 Dereden vind ghy licht soo ghy uw' oogen slaet
 Op mijn vergulden kop, daer wonden en quetsuyren,
 Die ick gekreegen heb van Eygens en van Buyren,

U leeren, dat mijn hoofd streckt tot een Pylen-doel.
Men rake soo men kan, het heeft doch geen gevoel,
En ick noch arm noch hand om zeer of leed te wreken.
Meer wil ick van my selfs voor dese mael niet spreken.

Gae, Kijcker, gae nu heen, en spann' uw krachten in,
En geeft het kind een naem nae mijner Stichters sin.
Indien 't u wel geluckt, soo sult ghy deughd gevoelen,
Men sal op mijnen Doop de beste glazen spoelen,
En doen een frisschen dronck van koele Deelevijn,
En Ghy sult de Compèer van H o f w y c k s Land-heer zijn.

KYCKERS ANTWOORD

En

KEUR VAN NAEMEN

Voor het

HOUTE GEBOUW.

I.

Du JE-NE-SCAY-QUOY van HOFWYCK.

ELck die uw hoeft bemickt, treft sijnen Doele niet;
 Het is altijd geen lap wanneer de Schutter schiet,
 Nochtans, wanneer der prys met schieten is te winnen,
 Sijn's' altemael te been die roer of boogh beminnen,
 En hoopt oock d' alderminst 't geluck van eene schoot
 Door een beleefde pyl of door een gunstigh loodt.

Soo waegh ick mee een kans, en vlam op het Compeerschap
 Meer als op 't beste glas van sulcken braeven Heerschap
 Die met een Fenix-pen, wanneer hy 't sich bepynt,
 De Son beschryven kan veel schoonder als hy schynt.
 Maer weer soo waegh ick 't niet. Hoe raeck ick dat te vort is?
 Hoe reyck ick aen een spits daer mijnen arm te kort is?
 Hoe werd een rappen haes gevangen van een Koe?
 Hoe vlieght een lamme gans tot aen den Hemel toe?
 Wat maeckt een blinderick in winckelen en hoecken
 Daer 't voor een Arents oogh is duyster om te soecken?
 Wat vind Tiresias daer Argus is van noo?

Noch waeg' ick 't evenwel. Een vryer al te bloo
 Besliep noyt schoone vrouw, die 't gunstigh uyr laet deur gaen
 Als sy wel willen souw, moet naemaels voor de deur staen:
 Mijn vrind, ick ken u niet, gôen avond en gôe nacht,
 Ghy hebt het luck versuymt dat u heeft toe gelacht.
 Dien de Fortuyn verschijnt die grijsse by de vlechten;
 Voor isser vatten aen; 't is naemaels niet te rechten
 Sooghysse glippen laet, Want achter isse kael,
 Daer heeftse tuyt noch hayr. dies, Vryers altemael,

*Paſt op het vinck-ſlagh wel, en laet geen tijd verlooren.
Soo een geluckigh uyr u heden werd gebooren,
Soo wacht tot morgen niet; wanneer het visje byt,
Soo ſlaet den hengelaer, of anders is hy't quyt.*

*Soo waegh ick dan uw naem die ſoo langh ſonder naem ſtaet,
Men oordeel of men dus het nut en't ſoet te ſaem raedt.*

*Een halve kap, een lap van pluys of van ſtuweel
Bedeckt voor locht en kouw het teere Vrouwen-scheel
Van't voorhoofd tot de kruyn, en wie kan ſich beroemen
Dat hy die kap, die lap, met ſijnen naem kan noemen?
Nochtans krijght hy een naem waer aen hem yeder kent,
En echter yder ſeyt: Ick weet niet wat je bent.*

*Dit is uw bey gemeyn. Dies ſegh ick ſonder wachten:
(Men magh het nemen aen of vryelijck verachten)*

*Die op het uytterlick alleen ſijn oogen wend,
Vind tuſſchen u meer ſcheels als tuſſchen Koe en End,
Maer, ſoo men meer op reen als nae't fatſoen en ſtof kijck,
Sijt ghy JE-NE-SCAT-QUOY van het Kasteel van HOFWYCK.*

II.

DE SCHOU-BURGH VAN HOFWYCK.

D*ie u een SCHOU-BURGH ſey, ſou die ſich al vertaſten?
Of ſou het dorre boſch der averrechte maſten,
Het machtigh Amſterdam, de geld-ſack van Euroop,
Niet lyden dat men u met ſulcken naem hier doop?
Nochtans ſoo kunt ghy't ſijn met wel-gegronde reden,
Het ſpijte, ſoo het wil, die groote Stadt der Steden;
Haer SCHOU-BURGH heb de naem, of heel, of hallif, wel,
En dien' haer om te ſien een bly of treurigh Spel:
Maer die uw Burgh beklimt tot boven op den ſolder,
Schouwt ſteden daer van daen, en menigh dorp en polder,
Fae ſchouwt op ſijn gemack den halven wereld klood,
Daer yder ſpeelt ſijn Rol, hy ſy of kleyn of groot.*

III. DE

III.

DE KIIK-IN-DE-POT VAN VOORBURG.

*So Voorburgh door de nood of door de gunst van Heeren
Sich eens sagh in een Stad met wall' en muyr verkeeren,
En bracht haer Vestingh uyt tot om dijns Heeren Slot,
Was HOFWYCK het Kasteel, en Gy KIIK-IN-DE-POT.*

J. WESTERBAEN.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.

Ὅτι καλὸν, φίλον ἐστὶ τὸ δὲ ἔ καλὸν, ἔ φίλον ἐστὶ.

Op

't H O F W Y C K

Van den

Edelen en Geestigen Heer

Van Z U Y L I C H E M, &c.

*S*iet hier den rechten Hof, daer buyten 's Hof's geruchten
De Wijsheyt leeft haer bladt, de Ruste pluckt haer vruchten:
Een schoon, een lustigh bladt, een wel geschildert bladt,
Als Huygens in het gras en onder d'eycken sadt.
Daer Huygens buyten 't Hof sijn Hof-tent heeft geslaegen,
En queecksel, en geboomt stelt boven 's Graven-Haegen.
Maer een dinck vraeg' ick noch, en vraeg' het met verlof,
Hoe kan het Hofwijck sijn, is Hofwijck in den Hof?

BOXHORN.

Aen den Heer

Van ZUYLICHEM,

Op zijn HOFWYCKSCH Gedicht.

Door-wijse Hovelingh van veel' door nijdt bestreden;
 Van meer om strijdt geroemt; die midden in het slijk
 Houdt beyde voeten droogh; en uw' genegenheden
 Noyt hinght aen ydelheyt van 's werelts oogen-blick;
 Die nu en dan van 't Hof u laet nae Voor-burgh voeren,
 En daer becommerringh, beslommeringh ontwyckt,
 En daer uws selven zyt, een Heerschap by de Boeren,
 En daer u landt, u Hof, u rijck eens over-kijckt,
 U steene Hof-wyck wyckt voor sommige gebouwen,
 In grootheyt, kostlickheyt, doch niet in gierlickheyt;
 Maer nuyt door u pen door-kunstigh hebt ontvouwen,
 Hoe all' de werelts doen daer voor uw' oogen leyt,
 Mag't steenen Hof-wyck wel voor and're't vaent je strijcken,
 Maer voor't papiere, 't welck is onvaerderelijck,
 By't welck' niet is, niet was, niet zijn sal te gelijcken,
 Is't reden dat het all' eerbiedighlijcken wijck',
 Noch't steenen Hofwijck, noch het sterckste huys van allen,
 't Welck oyt is opgebouwt door Menschelicke handt
 En sal altijd bestaen; maer noyt en sal vervallen
 Dit Hofwyck, opgebouwt, mijn Heer, door u verstandt.

HENRICUS BRUNO.

HOF.

H O F W Y C K.

DE groote webb is af, en 't Hof genoegh beschreven:
Eens moet het Hofwijck zijn. ¹ wie kent den draed
van 't leven,
Hoe kort hy is, hoe taey? de snaer die heldste luydt,
Scheidt d'eerste menighmael van leven en van
Luyt,

Verkracht en over-reckt, of met der tijd versleten.

'k Heb over-reckt geweest, maer ben'er deur gebeten:

Op 't slijten komt het aen; Twee dingen maecken 't waer;

Of ick 't ontveinsen wouw, mijn' jaeren en mijn haer.

² En als de snaer begint te ves'len en te pluysen,
Soo staet sy meestendeel op 't schielicke verhuysen.

³ Wie weet of 't schielicke verhuysen deser Ziel
Niet voor mijn' deur en staet? En of 't God soo beviel,
Sou Hofwijck onberijmt sijn' Stichter overleven,
En wijcken voor 't Voorhout? en soud' ick my begeven,
Die anderen mijn' penn baldadigh heb geleent?

Met reden eischte men de schuld van mijn gebeent,

„ Met reden schreefm'r op: Hier light een Man begraven,

„ Die meende te volstaen met planten en met graven,

„ De slechte boeren-konst, en moght de moeyte niet:

„ Sijn eigen maeckseltjen te gieren met een lied.

Mijn sterven weet ick met langh leven niet te weeren;

Maer, leef ick weinigh meer, het Graffschrift wil ick keeren,

En singen wat ick poot, en rijmen wat ick bouw,

⁴ Eer dese keel verschorr', en dese penn verouw'.

'k Will Hofwijck, als het is, 'k will Hofwijck, als 't sal wesen,

Den Vreemdelingh doen sien, den Hollander doen lesen.

Soo

¹ Vita quàm sit brevis, simul cogita. *Plaut. Mœst.* 3. 2.

Omnia quæ ventura sunt, in incerto jacent. protinus vive.

Sen. de brev. Οὐκ ὁρίζεται τίς αὐτοῦ ποῦα γὰρ ἢ ζῶν ἢ μὲν;

Ἄρτις γὰρ βρῆν ὅτις ὀνίζον φανερῶν, ἔπειτα δ' ἀφανίζομεν.

Jacob. 4. 24.

² Hoc quod senectus vocatur, pauci sunt circuitus
annorum. *Sen. Conf. ad. Marc.* Cum celeritate tempo-

ris, utendi velocitate certandum est. *Ibid.*

³ Quis est tam stultus, quamvis sit adolescens, cæl explo-
ratum se ad vesperam esse victurum? *Cic. Cac. maj.*

Quis scit an adjicient hodiernæ crastina summæ

Tempora Dii Superi? *Hor.*

⁴ Velut ex torrente rapido, nec semper casuro, citò lau-
riendum est. *Sen. de brev.*

¹ Soo swack is menschen-werck, het duert min als papier.
De tijd slijt struyck en steen: eens sal men seggen, hier,
Hier was 't daer Hofwijck stond, nu Puyn en Queeck en Aerde:
En dan sal Hofwijck noch staen bloeyen in sijn' waerde:
Ja, waerde, ² sooder oyt yet waerdighs van mijn' hand
De jaeren heeft verduert en ouderdom vermant.

³ **I**N Holland, wat een Land! Noord-Holland, wat een Landje!
In Rhijnland, wat een' kley! in Voorburgh, wat een sandje!
Aen't Koets-pad, wat een wegh! aen't water, wat een' Vliet!
Aen all dat lieffelick of vrolick rieckt of siet;
Daer lagh een brockje vets; daer lagh een blockje magers,
Een beetje voor het vee, een treetje voor de Jagers;
Daer lagh, dat schickelick gevoeght had heel aen een,
Maer van het groote spoor verscheiden lagh in tweeën:
Het spoor en Vrouw Natuer verstonden hier den and'ren,
Ten Zuyden lagh de Wey; op 't Noorderlick verand'ren
Van Wey in drooge kroft, daer deelde 't spoor het scheel,
Gelijck een Riem een' Mann in op en onder-deel,
In Broeck en Wambas scheidt. Daer hoefde geen bedencken
Op yeder deels gebruyck: de kley scheen my te wencken,
En raedde stommelingh, sy was ten Boomgaerd nutt,
Mits met een wilde muer gemantelt en geschutt:
De kroft en eischte niet als vruchteloose boomen,
Die sy pas machtigh waer in wel-ge-Elste zoomen.
Elck heeft sijn' Keur voldaan, hier 't Wilde, daer het Tamm,
Een yeder heeft volbrocht het geen hy ondernam.

Lett, Ouders, en lett scherp op 't keuren van uw' gronden:
Veel' hebben sich vergeefs 't verkrachten onderwonden
Van kinderen verstand met onverstand getucht;
⁴ Veel' hebben wreedelick in ewig' ongenucht

Ge-

¹ Tabida consumit ferrum lapidemque vetustas;

Scripta ferunt annos. Ovid. de Pont. El. 8.

Cetera fragilia & caduca, non minus quam ipsi homines, occidunt desinuntque. Pim. 11. ep. 10. Quicquid est hoc temporis futile & caduci, studiis proferamus; & quatenus nobis denegatur diu vivere, relinquamus aliquid quo nos vixisse testemur. Id. 3. ep. 7.

² Si qua fides arti, quam longo fecimus usu. Ovid.

³ Prædium, si poteris, in meridiem spectet, loco salubri: & oppidum validum prope fiet, & amnis quæ naves ambulent, aut via bona celebrique. Cat. de Re Rust.

⁴ Φυγὴ βίαν καὶ δὲν ἐμύσων καὶ δόμῳ. Plat. 7 de Rep. Illud in primis testandum est, nihil præcepta atque artes valere, nisi adjuvante naturâ: quapropter ei cui defecerit ingenium, non magis hæc scripta sunt, quàm de agrorum cultura sterilibus terris. Quint. proam. l. 5. Inst. Male respondent coacta ingenia: reluctante naturâ irritus conatus est. Sen. de Tranq. An. τὸ κατὰ τὴν ἀφαιρέσειν ἀπὸ τῆς φύσεως ἔχειν, οὐκ ἐστὶν εὖ. Dion. Ital. l. 2. Οὐκ ἔστιν ἐκπερὶν τῆς φύσεως ἡ εὖ, ἢ ἀνὰ νόμον. Epist. In hoc potissimum sita est hominum felicitas ut quisque ad hoc applicetur, ad quod natura compositus est. Eras. lib. 24. Epist. 5.

Gekluyftert engeboeyt wel draghbaere vernuften ;
 Maer die ondraghbaerlick haer 's levens tijd verfuften
 In onwerck ; dat is werck haer' driften onbevoeght ,
 Haer krachten ongelijck: ¹ veel' hebben fich verploeght ,
 Verweven , of verſchaeft , en geen bedydt van allen ;
 Die Staet of Letter-volck , of Krijghsluy konden vallen ,
 En zijn 't geluckelick , en zijn ter eer en baet
 Van eigen en gemeen , van Huysgeſinn en Staet.

Het ſcheel alſoo gedeelt door my en door ſich ſelven ,
 Quam 't op de ſpaden aen : mijn' eerſte ſorgh was , delven.
 Noch was 't de tweede maer : d'eerſt' had wat meerders in :
² Tot werck hoort overſlagh , tot weldoen goed verſinn.
 My docht , papieren blad was licht genoegh te krijgen ,
 En daer bleef 's ruym genoegh voor peper en voor vijgen ,
 Of ick 'seen' riem verkladd' en aen mijn' droomen hingh.
³ 'k Sagh menigh misverſtand , en redenloofſigh dingh
 Des werelds aengeſicht mismaken en onteeren ,
 Gelijck een' ſchoone Vrouw lijdt van verbrodde kleeren ;
 'k Sagh 't ſchoonſte geld in 't ſlijck geworpen by geval ,
 'k Vond allom nieuwen druck van Koſtelicker Mall
 Dan ick heb dootd gerijmt , of , mogelick , doen leven :
 En all dit ongeval wiſt ick ſijn' naem te geven :
 't Hiet + Na-docht , ſoo my docht , en 't was geſpaert papier ;
 't Was noch yet oolickers , 't was ' een onkundigh fier ,
 Een' ſtout' onwetenheit , die niet en koſt als wagen ,
 Om dat ſy liever wouw niet twijſelen dan vragen.
 Ick twijſfelden en vraeghde , en ley mijn' rouwe ſtoff
 Voor oogen die ick wiſt met vollen danck en lof ,
 Stoff als de mijne was te hebben helpen keuren ,
 En oorbaerlick verſny'n , niet ſnipperen , noch ſcheuren.
 Maer all mijn recht was mijn , ick hiel een woord in 't vat ;
 De Landheer had wat wils , en d'onderwijſer wat.
 De konſt leed geen geweld , maer liet ſich wel wat reken ,
 Ter liefde van mijn' luſt . En ſoo van duſend trecken

R r

Bleef

¹ Poteſt ingenium fortiffimum ac beatiffimum ſub qualibet
 cute latere: Poteſt ex caſa vir magnus exire: Poteſt & ex deformi
 humilique corpufculo formoſus ac magnus animus. *Sen. ep. 65.*

² Μέλις το πάλι.

³ Hoc ipſum maximum artiſcium eſt , in arte ſua poſſe alie-
 nis exemplis uti. Nam rerum omnium imperiti , qui unicuique
 que rei de rebus ante geſtis exempla petere non poſſunt , hi per

imprudentiam facillime deducuntur in fraudem. At hi qui
 ſciunt quid aliis acciderit , facile ex rerum eventibus ſuis poſ-
 ſunt rationibus providere. *Cic. Rhet. nov. l. 4.*

⁴ Deſperatiſſimum perſugium eſt , ſe imprudentem feciſſe.
Cic. in Verr. 2.

⁵ Οὐκ ὀφείλει, ὅς τις μέγιστον ἐν νομίμοις κερδὴν, τὸ μισανθρώπου
 ἀγὸς τὸ βλάβη. *Gal. de opt. doc. gen.*

Bleef d'een en d'ander vast; en van dat af en aen
 Bleef yet lichamelicks in 't swart en 't witte staen;
 Een dingh dat Armen had en Schouderen en Beenen,
 Een redelick gestell van 't hoofd af tot de teenen,
 Soo veel my duncken moght. En nu stond Boom aen Boom,
 Daer Boom aen Boom sou staen; nu gingh ick in den toom
 Van Voor-raed en bescheid, en, hoe 't sich nae moght schicken,
 Ick hiel mijn' plicht voldaeen met gissen en met micken.

¹ Soo verrgaet menschen macht in allerley belangh;
 Beraeden, overslaen sijn' volle stade langh;
 Meer eischt men hem vergeefs. maer 't langh heeft ook sijn maeten:
 Die langh doen kan en magh, moet oock eens kunnen laeten:
 Is 't overdencken goed, ² her over dencken niet:
 Hy siet sijn selven uyt, die all te langh doorsiet:
 Ons oogh verdrinckt in 't werck daer 't moed in is geswommen,
 En ons vernuft beswijmt, gelijk die; hoogh geklommen,
 Met schrick te rugge sien, en weten niet waer heen,
 Om halsen been geheel te brengen naer bene'en.
 Soo raeckt men bijster's weeghs in 't foecken van veel' wegen,
³ En daer en komt geen end van stadigh overwegen:
 Die altijd willen doen en hebben noyt gedaen;
 't Schael-tongesken moet eens in 't huysken blijven staen.

Doe 't kind geboren was, hoe 't affliep met sijn' lueren,
 Sijn' swachtels en sijn' wiegh, soud' hier wat langer dueren
 Dan 't yemand lusten moght; en van die eerste jeughd
 En smaken meestendeel maer ouderen de vreughd:
 Vreughd, die de Nieuwigheit en Hoop alleen doen leven;
 Die self den ouderen ten einde werck begeven;
⁴ Waer op volghet ongevoel van wellust, doove plaegh,
 Daer van ick (ick bekent 't) mijn' kindsch gedeelte draegh.
 Nu, 't kind is jongh geweest, en 't is gebracht aen 't groeyen,
 Aen 't bloeyen metter tijd: 'k heb niemant te bemoeyen,
 Met wat het tien jaer langh te queecken heeft gekost:
 De Wijsen eten mé, de gecken doen den kost.

Komt,

¹ Ne incognita pro cognitis habeamus, eisque temerè assentiamur; quod vitium effugere qui vult omnes autem velle debent) assuebit ad considerandas res & tempus & diligentiam. Cic. 1. off. Agere volentem semper meditari decet. *Auson.*

² Appelles dixit, omnia sibi cum Protogene paria esse. aut illi meliora. Sed uno se praeferre, quod manum de tabula ne sciret tollere: memorabili praecepto: nocere sa-

pe nimiam diligentiam. *Plin.* 35. 10.

³ Μη γδ οὐάμεθα τίς ἐσθ' ἡμῶν τῶν καλῶν, ἢ πάντων ἡμῶν ἀπαιεῖται. *Plat. in Phileb.*

⁴ Humanas oblimat copia mentes. *Claud.* 3. *Rapt. Prof.* ὑπερβολὴ καὶ λόγος, αἱ τοῦ ἡδὺ λείπει, καὶ πάντων διατρέχει τοὺς καλοῖς. *Nazianz. ep.* 179.

⁵ Puatile.

Komt, wijfen, eet met my, ick ſal u niet beſwaeren
 Als met wel-gaere ſpijs en wel-betaelde waeren :
 Ick will u Hofwijck doen aenſchouwen, of 't te nacht,
 Gelijck als Duyvels-brood, te voorchijn waer gebracht :
 Jae meer, ick will het u, en my oock doen betreden.
 Als waer ons' gisteren een' ganſche eew geleden :
 'k Will met kinds kinderen goed deelen voor mijn' dood,
 Als waer ick Grootevaer en twee drijmael ſoo groot.
 Het wereldſche beſitt en is toch niet als droomen,
 En of 't gekomen is, of mogelick te komen,
 't En is maer binnen ons het gen' het ſchijnt of is,
 't Zy by voor-ſieningen of by geheugenisſ.

Dus ſal dan Hofwijck zijn, neen (wy zijn hondert jaren
 Geboren naer den dagh dat wy geboren waren)
 Dus ſien wy Hofwijck ſtaen: Ten Noorden van 't groot ſpoor
 Nae Voorburgh, 't ſchoone Dorp (of ſeght'er, Steetje, voor)
 Light een aenſienlick Boſch in mindere geſneden :
 Vraeght naer de lenghde niet by Roeden of by Treden;
 Die aen den ingargh ſtaet en ſiet den uytgangh niet,
 En 't eind is verr genoegh daer 't oogh geen eind en ſiet.
 Een' tamme wildernisſ van woefte ſchicklickheden;
 Soo noemt ſich dit vertreck, ter liefde van de Reden
 En gulde middelmaet, die ick ſoo waerdigh houw.
 Te tamm waer all te ſtijs, te wild waer all te rouw;
 Daer is wat tuſſchen tveen, dat tweederhands begeeren
 Voldoen kan, tam en wild, en dit door dat vermeerren:
 Gelijck wat etens, dorſt, wat drinckens, honger maeckt;
 Gelijck langh ſlaepen weckt en langh gewaeck vervaecht.

N. O. P.

O. P.

Den tammen luſt voldoen vier wonderlicke dreven
 Van Eicken ſaeghbaer hout, van Boomen die daer ſtreven
 Om dichte byder aerd, om hooghten in de lucht,
 Om breedten onder weegh en groen en koel gerucht.
 'k Heb ſaeghbaer hout genoemd: maer laet het niemant wagen,
 Mijn Trouw-verlaet t'ontdoen, mijn' Dreven om te ſagen:
 Daer's Potgeld, ſoo men 't heet; ſiet dit voort Poot-geld aen.
 Ick ſegg' het eew voor eew, Kinds kinderen, laet ſtaen,

R r 2

En

1 Exigua pars est vitæ quam nos vivimus. Sen. de Brev.
 Præteritum tempus pro modo suo longum, futurum autem
 infinitum est: præſens tempus breve, & ſemper in partem
 utramque mutabile, cum & à præterito relinquatur, &

tranſeat in futurum. Eumen. Rhet. Paneg. Conſ.

2 Μὴδὲν ἄρα τὸ μέγαν. Anth. l. 4. Πάντως μὲν ἀέριον.

Tægen. Μὴδὲν ἄρα τὸ μέγαν ὅτι τὸν οὐρανὸν οὐρανὸν ἀέριον. Anth. l. 2.

3 Fideicommissum.

En brandt of warmt u niet aen hout dat ick hiet waschen :
 Ondanckbaer' erffeniss en is niet af te waschen :
 Ten minsten moet hy doen het geen de Sterver hiet,
 Die 't leven door hem kreegh en van sijn sweet geniet.

Tweedingen scheid ick uyt, het derde moet ick dulden :
 Onschuldigh Brood-gebreck sal u voor eerst ontschulden :
 En, d'allerleste nood is buyten alle wett ;
 Gods Koningh heeft sijn' maegh met Autaer-brood ontfett :
 Maer welvaert doll gespilt is verr van mijn medoogen :
 Hy is noyt bystand waerd die noyt heeft willen doogen.
 Daer aen volght ouderdom van Eicken die vergaen :
 Men spaertse te vergeefs, die niet en konnen staen :
 Maer daer den ouden stam ontstaet, staet haest een jonge :
 Soo sal mijn na-kinds kind, schoon ick het niet bedonge,
 Gedencken, daer een man in 't vechten werd gevelt,
 Dat daet'lick in de ry een versch man werdt herstelt.
 ' Oock staet de wereld soo ; die schael moet even drijven ;
 Pas soo veel schepsel nieu verschijnen als ontlijven ;
 Of 't waer een le'ge wer'ld, daer in wy Borgers zijn,
 Of langh waers' overkropt, geborsten van de pijn.

't Lest (dat ick lijden moet) is 't all-gemeenelijden
 Van 's Vaderlands verderf. Staen die bebloedde tijden
 In 't eewige beschick van Gods voorsienigheit :
 Moet Holland eens niet zijn, of Niet zijn ; is 't geseit
 By, diens sien seggen is, en seggen doen, en heden
 En morgen 't selfde punt, dat Holland weer bestreden,
 Weer overstreden zy, weer werdde soo het was,
 Doe 't in sijn kolen smoockt' en smoorden in sijn' ass ;
 Moet dat rad noch eens om ; broeyt Spagnen noch een' toeleg
 Van Thiende-penningh-dwangh, en legt het maer de roe wegh
 Tot dat het onvoorsiens sijn' geesselingh hervatt',
 En drijv' ons tot den keur van mutsaerd en van Rad,
 Of van versworen trouw en van versaeckt gevoelen ;
 Sal sich dat heete bloed noch eens op 't onse koelen ;
 (God zy genadiger, en weer' den droeven dagh)
 Dan is mijn will geen will ; en, als heel Holland lagh,
 En waer 't niet redelick dat Hofwijck over end stond ;
 Van nu af schrab ick uyt wat in mijn Testament stond :

Als't Vaderland vergaet zijn mijn' voor-forgen uyt:

't Is reden dat de vracht verslincke met de schuyt.

Soo zijn 't vier dreven dan, en altoos weer vier dreven,

Die't Bosch verr en naer by sijn prachtighst aensien geven:

Als ick soo spreken magh, van bijds viermael't Voorhout,

Van verre 't hooge groen van 't Mast en Liefen hout.

Breda vergeve my, en oock den Haegh, dit roemen;

Hier derv ick 't Eicken loof by 't Linden blad wel noemen:

Daer sien ick niet als Mast, en Eick, en Elst en Berck:

Tot mijnent 't selve groen, en even 't selve werck.

Hier buygh ick voor Breda; mijn' Masten zijn haer' kind'ren:

't Heeft Frederick belieft sijn hout-gewasch te mind'ren,

Om 't mijne te versien: 't zijn Jofferen van 't Land,

Mijns Vaders vaderland, die ick heb voortgeplant:

'k Segg Jofferen, noch eens: 'k mochts' ed'le wijfsjes noemen;

Breda'sche wijfsjes, jae; maer die ick derve roemen

Op Hofwijck Haeghs gemaect te hebben en Hof-wijs:

Daer warren s' onder een als overgroeyend rîjs:

Hier staen sy zedighlick en proncken daer sy stonden,

Does' eerst verhijslickten aen 't Sand-schap mijner gronden:

Daer staen's in 't wild gerucht van kinders kind'ren; hier

Als maeghden, sonder meit of kinderen getier.

'k Laet yeder overstaen welck zijn de liefste gasten,

Gevolghde of ongevolghd': ick derf 't niet ondertaften;

Men krijghe'er sulck'en sulck', en houdt sich wel te vre'en,

Maer, heeft uw gast geen sleep van aenhangh, foeckt'er geen.

Dit volckjen heb ick t'huys gehaelt, als kaele wichten,

En van der jeught gefockt, en voor my leeren swichten.

Neemt dat ick Rhee of Hind gerooft hebb' uyt het wald,

En in mijn' wildbaen ruym en lieffelick gestallt.

Soo ben ick altoos t'huys, en altoos by de dieren,

Die t'haerent Mensch noch Beest, maer my tot mijnent vieren.

Neemt dat ick uyt Brasil Tapouijers hebb' ontleent,

En blinde Heidenen met Christen melck gespeent:

't Is swart volck, maer dat swart is vell-diep, en van binnen

Maeck ickse mijns gelijk; dienstbaer, in blancke sinen:

Soo passen's op 't gemack van diese voedt en houdt.

Soodoen mijn' Bruyntjens oock, mijn' Wijfsjens uyt het woud:

Befiet hoe vriendelick fy my ftaen en beluymen :
 Als feiden fy , Lands-heer , geniet ons' groene pluymen :
 Is 't heet , wy keeren u 't befwaeren van den dagh ;
 Is 't koud , wy decken u voor al dat nijpen magh ,
 En onse dienftbaerheit hanght aen geen' Jaer-getijden ;
 Daer dient'er by de Maend ; wy konnen doen en lijden
 Het rond jaer uyt en in met eenerley gelaet ,
 Wat Eicken , 't ftercke blad , nauw 's Somers uyt en ftaet ;
 Ja , defe trouw munt uyt , en spant haer' fierfte krachten
 In 't felste van de locht , in 't langhste van de nachten :
 Maectt ftaet op vrienden , die op voorfpoed niet en gaen ,
 Maer in den tegenspoed als kop're mueren ftaen .

S.S. Twee troppen tell ick hier die fulcken taele fpreken ,
 En kruys-weeghs over een mijn Bosch in vieren breken.
 Soo moft de deelingh zijn ; dat weet de minfte Kock ,
 En all dat oyt ontfagh eens Hovemeesters stock.
 Twee fchor'len eener zopp op eene zy te fchicken !
 Daer foud' een fwanger Vrouw , jae bergen , van verfchric-
 ken :

Ten minften flaet het een den hongers luft ter neer :
 Soo fier is 't keel-gat felf , foõ fpeelt het oock den Heer :
 Ick fwijgh van anderé , die oock haer weetjen weten ,
 En houden haer gebruyck foo kostelick als eten .

'k Hebb dan op 't Kruys gepaft , gelijk 't de dis-konft noemt :
 En vraeght ghy of ick 's my met reden hebb beroemt ?
 Lett op den overhoeck ; ghy vindt hem naer den regel
 In evenredigheit foo vierkant als een tegel :

T. Dat doet een Eicken block , verftaet een perck van groen ,
 Daer Eickjens Nutt , Vermaeck en Heerlickheit voldoen ;
 Hegh-houtje recht en kromm , dat om de feven jaeren
 Sijn' Meester leert hoe foet genieten is , en spaeren ,
 (Elck in de middelmaet en ten besetten tijd)
 Hoe goed een kleedfel is dat dient en niet en flijt ,
 Dat , zijnde , warm en koel , niet zijnde , warm kan maken.
 Soo doen mijn Eickentjens ; Ick laet den Hond-dagh blaken
 Op 't steilste van den Noen ; Ick laet het Noorder guer
 Sijn' fcherpfte buijen toe , mijn groene dack en muer

Belett

Belett my wederzijds het sweeten en het beven :

¹ En in de leckerny van dit staegh-stervend leven

Hebb ick altoos getelt het dobbele geniet

Van yet verheugelicks op 't kantjen van 't verdriet ;

Op 't kantjen , sonder schroom , soo dat vast and're smaken

Het gene my genaect , en niet en kan geraken .

't Zy goed of quaele sinn , ick voel mijn' voorspoed bet ,

Als yemands tegenspoed daer nevens werdt gesett .

² Ick scheppe geen vermaeck in mijnes naesten lijden :

Maer , als hy 't lijden moet , soo kan ick my verblijden

In dat ick 't niet en lij . Geeft my een blockjeland ,

Een Eiland als een' vuyft , bezeet van allen kant ,

Bezeet van sulcken diep , dat op het minste blaesen ,

Sijn' holle baeren stouwt gelijk de groote dwaesen ,

Die met bergh over bergh ten Hemel wilden gaen ,

En grijpen naer de Sonn en treden op de Maen ;

Geeft my dat Eyland rijk van Beemden en van Koren ,

Geeft my een huys daer in om weelde te bekoren ,

Geeft my Bosch om dat Huys , en langhs mijn steile strand

Of opgeworpen Hout , of uyt de konst geplantt ;

Siet my daer wandelen vry van den brand van 't Zuyen ,

Van Oost en Weste vlaegh en van de Noorder buyen ;

Siet my daer sorgeloos van d'een en d'ander hoeck

Vertreden mijn gepeins , of oock een beter Boeck ,

Een wijser mans gepeins , terwijl een' vloot van Zeilen ,

Die storm en holle Zee den anderen toe keilen ,

Gedreight werdt gangh voor gangh met 's levens lesten krack

Op mijner Stranden klipp : denckt of ick mijn gemack

³ Afsteken sie als 't witt by 't swart van die elende ;

Denckt of ick my rondom , als in mijn' roosen , wende ;

Terwijl dat arme volck de handen van 't geschrobb

Van touw en takel zeer ten duyft'ren hemel op

Met kromme knijen streckt : ⁴ denckt of 't mijn' lust verdobbelt

Dat ick soo veiligh sitt , en mijns gelijk soo tobbelt ,

Soo

¹ Τί τίς χαίρει μέλλον ἀνελκόμενον τῇ γῆ ὅτι λα-
βὼν ἴσως σὺν πικρῇ ἀκροατῇ ἀνελκόμενος ἐκείνην ἔσται. Soph.
ap. Stob.

² Non quia vexari quonquam est iocunda voluptas ,
Sed quibus ipse malis carcas , quia remere suave est. Lu-
cret. lib. 2.

³ Suave mari in magno , turbantibus aequora ventis ,
E terra magnum alterius spectare laborem. Lucr. lib. 2.

Cura est sua cuique voluptas :

Hæc quoque ab alterius grata dolore venit. Ovid.

⁴ Ὡς ἴδω ἡ δολιχὰ ἀπὸ τοῦ γῆς ἐγγύ. ὡς πικρῇ πικρῇ ἰσχυ-
ρῇ περὶ τῆς. Menand.

Soo dobbelt om sijn lijf. Soo gaet het allerweeghs,
 Hoe dichter onlust is by wellust, hoe meer deeghs.
 En soo doet Vrouw Natuer, in vele van haer' wercken,
 Het wederstrijdige door 't strijdige verstercken:
 Soo werdt de kelder warm als 't ys in 't water leit,
 Soo werdt de kelder kout als 't Somer-yeld verheidt:
 Soo sitt ick in mijn' kluyts van Eicken, in mijn kluytsje,
 In mijn' gevonden hoeck, mijn ongevonden huysje;
 Hoe 't buyten banger brandt, hoe koeler en min bangh,
 Hoe 't buyten wilder waeyt, hoe louwer, in den drangh
 Van blaertjens die ick hoor rondom my henen ruyschen,
 Maer als de baeren doen die op mijn' klippen bruyfchen,
 En doen my minder leed dan of sy 't niet en de'en,
¹ Om dat ick ongemack verneem, en lijde's geen.

Wat scheelt het of my dit een Bosjen of een Boss doet?

LUC. 12. 15. Wie leeft van overschot? de weide die den Oss voedt
 Is voor hem all' de wer'ld, en hondert mergen gras
 En doet hem niet meer nuts dan of 't'er niet en was;
 En duyfsend roeden houts en sou my niet meer strecken,
 Dan minder, die my hier verlustigen en decken.
 Kost yeder dat verstaen, wat waer de gierigheid
 In haer holl kaeck-gebeent een schoon gebit geleit?

Noch werdt mijn' kleinigheid geboett met ander voordeel:
 De mensch is altoos mensch; neemt rijp en onrijp oordeel,
 Neemt sinnen oud of jongh; soo menigh als wy zijn,
² Veranderen geeft vreughd, en niet verand'ren pijn.

Die vreughd is in mijn' macht, die pijn kan ick schouwen,
 Soo haest mijn' keure my will schijnen te berouwen;
³ Gelijck de siecke mann het eene Bedd verveelt,
 Tot dat hy 't ander proeft, en dat het niet en scheelt
 Van 't eerste sijn gemack. soo ruyl ick Berck voor Eicken,
 En Elst voor Bercken-bosch. Bey kan ick soo bereiken,
 Dat dit voor onder, dat voor opper-kleed verstreckt,
 Dat gen' als mantel, dit als Broeck en Wambas deckt.
 De Bercken staen om my als Toortsen, die in Kercken
 Niet half soo dienstigh staen en druypen op de Sercken;

Blanck-

¹ Mea sine parte periculi. Lucr. 2.

² Dulcis mixtura bonorum. Corn. Gall. E. 1.

³ Sunt enim quaedam, quae corpus quoque nostrum cum

quodam dolore delectant: ut versare se, & mutare nondum
 fessum latus, & alio atque alio positu ventilari. Sen. de
 Tranq.

Blanck-stammigh is de Boom, gelijk 't wasch van de Bijde,
 Sijn maker, werdt onthaelt; noch is 't veel dat ick 't sie,
 Soo duyfter is 't in 't groen, soogroen is 't in den duyfter;
 Den duyfter, daer ontrent de flickerighste luyfter
 Van Wolle-wevery, die t'huys mijn' mueren dect,
 Nau voor een' schaduwe van somer-groente streckt.
 Wat magh de sotte konst haer selven onderwinden?
 Haer uytterste geweld is qualick werck van blinden,
 By 't minste Bercken-blad, den minsten Elsen-tack,
 'Mijn' muer-tapijten hier, mijn' fold'ringh en mijn dack.

In dese wonderen bergh ick de soetigheden
 Van mijn' gesnoepten tijd: hier spreek ick² met de Reden,
 Met my, met d'eenigheit, met vrienden verr van my,
 Met eewen, goed of quaed, te komen, of verby.
 Maer 't is altoos geen ernst: ickoord'er oock wel spreken;
 Soo sich een vriend met my in 't groene komt versteken,
 En op de praete-banck, van zoden daer geplant,
 Sijn uertjens wagen will en helpense van kant.

Neemt een' gelijckeniss tot keers-licht van mijn' reden:
 De Peerel-visscher duyckt tot dat hy gansch beneden
 Den bodem van de Kuyp die 't zilte Zee-natt houdt,
 Geluckelick betreedt en als sijn' acker bouwt:
 Daer tast en grabbelt hy naer Oesters, die haer' schaelen;
 En daer sy groot af gaen, sijns lijfs gevaer betaelen:
 Maer 't is niet altoos prijs in sulcken Lotery:
 De Nieten zijn te veel: noch is de Visscher bly,
 Als baet by lasten komt, en d'een den ander' dragen.
 Die in mijn' groene Meer met my den brand der dagen,
 Of booser weer ontsitt, is hier als op den grond
 Van een' ontselde Zee, de baeren, boven rond,
 Gaen als 't den wind behaeght; beneden is 't still water;
 Daer soeck ick peerelen, ick en mijn mede-praeter;
 Maer beter peerelen dan daer den Indiaen
 Sijn' adem om verkracht, en hanghts' ons Vrouw-volck aen;
 Die kraelen zijn maer kalck: by d'onse niet te tellen,
 By d'onse maer Ayuy van schilferende schellen,

S s

By

¹ εὐδὲ Ζελεμαὶὼς ἐν μέτρῳ. *Matth. 6. 29.*

² *Commodius nihil est, quam semper cum sapientia loqui. Petron.*

By d'onse maer Schotsch goed. Ons' peerelen zijn puyck
 Van Deughd of Wetenschapp, bey dingen van gebruyck:
 Die soecken wy in 't still, in 't groen diep mijner baeren,
 Mijn' Zee van bladeren, die wy wel hooren baeren
 En ruyschen over ons, maer die ons niet en deert.
 Daer visschen wy somtijds yet dat ons sticht of leert:
 Daer mischen wy somtijds dat stichten kan of leeren;
¹ Gedachten gaen als wind, en buytelen en keeren,
 En springen Ooft uyt West, eer dat hy 't weet die denckt,
 Eer dat hy met een oogh of met een oogh-scheel wenckt:
² Soo slipt men lichtelick van goed' in slechter sinnen;
 Die dan uyt d'eene Webbeen' andere verspinnen;
 En warren in een' knoop van soete voddery,
 Dat 's dan een mis-slagh van verloren Visschery,
 Een' Schotsche Peerel, of een' Oester-schelp die holl is:
 Soo komt het dat de mensch stracks zedigh en stracks doll is:
 Jae, neemt van 't stadighste; 't schijnt levend Vleesch en Bloed,
 En all' de menschlickheit beweeght by Ebb en Vloed:
 Ernst will getempert zijn, Jock wild'er onder wesen:
 Ick hebb het soo gesien, ick hebb het soo gelesen;
 Wy zijn geen' Engelen: De Reden doet haer best,
 Maer 't wispeltureloos en komt niet als op 't lef.
 'k Will uyt mijn' Bofsijens niet; daer is noch wat te hooren:
 Is 't mogelick voorby, het tuyt noch in mijn' Ooren.
 'k Spreeck van geen' Nachtegael; die heeft'er oock sijn nest,
 En maeckt'er meer geschals dan all' de vlugge rest:
 'k Spreeck van gevogelte met kostelicker veeren,
 Veel aerdiger gebeckt, en in veel langer kleeren.
 Voor allen noem ick een' U T R I C I A voor all,
 Ons' Swaen, of ons' Swaenin, of hoemens' heeten sal.
 Die hebb ick hier gehoort, die dunckt my noch te hooren,
 Die hebb ick hier gesien de Nachtegaelen stooren,
 Gelijk de Morgenstond de fierste Sterren stoort,
 En houdt alleen het Veld, en vleidt sich met die moord,
 En pronckt met dat gesagh. Aensienlickste der Vrouwen,
 Aen hoorlickste daer toe; ick hebb 't soo wel onthouwen,

Wat

¹ *Tἀλασσίτης, ὡς παρὰ τὸν ὅτι πλεῖστον. Thales ap. Laërt. lib. 1.*
 Animo nihil non eodem quo intendit momento pervium est,
 Audientibus velociori. Sen. 2. de Benef.

² *Difficillimum est sobriam invenire mentem, & quæ suis
 jugiter intenta sit objectis. Max. Tyr. diss. 1.*

Wat dat ghy schoon geschals gemaect hebt in dit groen,
 In dit still-wilde louw, dat ick 't u noch hoor doen,
 Noch voor de waerheit houw, dat van mijn' beste boomen
 De beste naer uw' keel mijn Bosch in zijn gekomen,
 Noch voor mirakel houw, hoe 't mog'lick is geweest,
 Dat daer gelegert hebb' soo veelerhande Beest
 Als ghy d'er hebt gelockt; waer d'Olijfanten stonden,
 Waer Dromedarisen en Kemels ruymte vonden,
 Waer d'Esel en de Bock, het Vercken en den Uyl;
 Want, liegh ick van haer' komst soo valt d' hystory vuyl,
 Die haer' komst van eertijds op 't spel der Grieksche veelen
 De wereld heeft verthoont met min gewelds van keelen.

Maer ick verdien geloof van 't Vercken en den Bock,
 Van d'Esel en den Uyl; die uw gefangh betroock;
 Daer hebb ick menighmael getuygh af moeten wesen,
 En schrick'er nu noch voor, en voel mijn haer geresen,
 Als 't my te voren komt, 't onlijdelick gehoor
 Van Beesten Mensch-gelijck, dat's Esels sonder oor.
 Sy staen my in den wegh, sy wegen my op 't herte,
 En, zijn sy onvernoeght, dry vierendeel der smerte
 Gevoel ick ruym en suer: sy wenschen sich 't gat uyt,
 Ick wensch haer daer geen' tangh gekent werdt uyt een' Luyt:
 Men wenscht haer in de Hell, maer ick en ben soo fell niet;
 Daer is een ander Hell, of die wat naer de Hell siet,
 De boven aerdsche Hell, de Hell van misverstand,
 Van Kercken-scheuringen, van twist in Stadt en Land,
 Van onminn tusschen Bloed en Swagerschap om erf-quaed,
 (Dat heden erf-goed heet); en all dat op den kerf staet
 Van tweespalts vuyl bedrijf: daer voegen se wel by,
 En 't scheel is wel gedeelt; Sy vrolick, en ick bly:
 Nu is 't geselschap goed, wy sonder haer gebleven,
 Sy sonder ons gegaen in 't soetste van haer leven,
 In 't eewigh mis-geluyd van tweeklancks wreede snaer.
 't Is onbezefelick, 't is grouwelick, maer waer,
 Daer zijns' aen 't hoogste lot van haer' bevallickheden:
 En, als men 't overslaet, het heeft de selve reden,
 Goed mengelmoes van smaeck, van reuck, van Verw, van toon.
 Dat is het uyterste van menschen-mog'lick schoon

Ss 2

Tc

Te schouwen met een' haet die niet en is om soenen.

Wat seght ghy *** die van 't hoofdt tot de schoenen
Verstant en reden zijt, die ick soo veel betrouw,
Dat ick, wat u mishaeht, voor onbevallick houw;
Dat ick toon toons genoot, en snaer op snaer gespannen
Mijn oor betrecken laet om datse 't uw vermannen;
Wat seght ghy vanden aerd van menschen die noch snaer,
Noch keel-werck meer en smaeckt dan of het houts-kool waer;
Wat seght ghy van uw' Luyt, uw' Boogh en uw' Clauwieren,
Die uw' thien vingeren soo weten te bestieren,
Dat, waer ick meester van thien sinnen tot de vijf,
Sy roerden in my om het mergh van Ziel en lijf;
Is 't walgelick gerecht, is 't voedsel om vermuylen?
Ghy schrickt van eigen lof met eigen lof te vuylen:
Ghy weet het, maer uw' deughd waer ondeughden wat meer
Soo sy maer scheen den prijs te weten van haer' eer.
Weet ghy 't dan ongeseght; Ick weet het en wil 't seggen:
De reden moet hun selfs dwers in den wege leggen,
Die d'evenredenheit van toonen, uw' of mijn',
Of schuppen met vermaeck, of herbergen met pijn.
Want (tusschen ons alleen) wat schroom ick goed te vinden
Dat u bevallen kan? ick ben niet van de blinden
Die 't niet en zijn als t'huys: maer, nu ghy 't seght, is 't waer,
Daer is, ten minsten, wat verdraeg'licks in mijn' snaer;
En d'een nakomelingh of d'ander sal 't gestanden;
Somwijlen heb ick yets gebaert uyt hoofd of handen,
Dat tegens d'opspraeck moght: en daer weet Sion van,
En dien ick 't heiligh lied heb na gebootst, Gods mann,
De mann na's Heeren hert; en, die wat nau kan keuren,
Sal mog'lick oordeelen, dat sulcken slaghe van neuren,
Op sulcke woorden past; En, als ick 't seggen moght,
Dat geen bevallicker geweld en is bedocht
Om 't stercken 't liefelick van's Konings diep bewegen
Ten naesten by te gaen en billick nae te plegen.

Nu will ick uyt het Bosch; Het stinckt'er naer mijn' mond,
En die naer eigen roem, die noyt mond wel en stond.
Maer seggen blijft geseght; Of 't Waerheit is, of logen,
Of 't Witt is, of geen Doel, die pijl is afgevlogen.

Hey!

Hey ! daer ick pijlen noem en magh ick noch niet wegh :
 'k Heb noch meer wederwercksten Noorden van den wegh.
 Gebueren in 't Zuyd-west, beleefde Mann en Vrouwen,
 Leen-volger van den naem die niet en sal verouwen,
 Soo langh daer Hoonarts zijn van ondeughd, die den lof
 Uws Vaders machtigh zijn te scheiden uyt sijn stof:
 Gebuer en soet gefinn, weest doenders en weest tuygen;
 Brenght Pijl en Koker toe, laet Spaensche Bogen buygen,
 En beter' Engelsche dan daer men heden siet
 Dat Vader mé na Soon en Soon na Vader schiet:
 Ons lust geen Menschen-vleesch te priemen of te scheuren:
 Ick wacht u voor een' Doel, dien 't beter kan gebeuren
 Dan Heiligh Bastiaen, te lijden sonder pijn,
 Als wijse lien, gequetst en niet geraeckt te zijn,
 Veel' scheuten uyt te staen, en willense niet voelen:
 Mijn Doel is als een Bergh, mijn Bergh is als dry Doelen,
 Of een' de hand versaecht', of mogelick de Boogh,
 Of een' een tamme Pijl gelijk een' Wild' ontvloogh,
 Daer's borge voor de schand, 't is hier meer konst te missen,
 Dan elders op 't vierkant van ses voet doels te gissen;
 't Is altoos, Penn of Lapp, of Witt, of emmers, Bergh.
 Denckt dat men u wat gelds in blinde lotingh vergh':
 Al treckt ghy veeltijds mis, 't is troostelick om hooren,
 Dat die het sijne mist niet all en heeft verloren;
 Een doosjen is een Niet, een Spiegeltjen, een' Spell,
 Maer, als 't maer Wat en is, al is 't geen Wat, 't is wel.
 God selver neemt het soo: wy micken op sijn' Werten,
 En treffen nu en dan: maer, met het minst versetten,
 Wild zijn de schoten, wild, en wijt van 't Heiligh witt:
 Maer hy, die voll Gerechts en voll Medoogens sitt,
 Hooft-richter van sijn mensch, sijn schepfel, duydt den mis-schoot
 Van een welmeenend hert, als of het wel en wis schoot.
 ' Hoe komt de mensch soo wijs, of liever, hoe soo geck,
 Hoe spant hy sulcken oogh, soo vinnigh, in 't gebreck
 Van sijns gelijcken vat: ' will die geen' mis-slagh dulden,
 Die dag'licks seggen moet, vergeeft ons onse schulden?

S s 3

't Is

1 Det ille veniam facile cui venia est opus. *Sen. Clyt.* Faciet
 nos moderatores respectu nostri, si consuluerimus nos: numquid
 & ipsi tale commisimus? numquid sic erravimus? *Sen. 2. de Tr.*

2 Veniam ergo alienis peccatis demus, ut nostris impetremus;
 remittamus, ut vicissim nobis remitti postulemus.
Greg. Naz. or. 17.

't Is wonder, een blind mann, die stadigh valt of dwaelt,
Is d'eerste die sijn' Broer, sijn' blinden Broer, behaelt.

Is 't speeltjen op sijn hooght, en zijn wy moe geschoten?
O neen, 't is op sijn laeght: mijn' lieve Schutt-genoten,
Siet steiler in de locht; wy hebben schooner werck.
Daer staet'er een in spijt van 't haentje van de Kerck,
Ten einde van een' stengh en drit als of hy leefde,
En sijn gevaer verstond, en voor ons' pijlen beefde:
Hy schreewde, waer hy niet een Papegaey van hout,
En waer veel liever in een' warme koy gekrouwt,
Dan dus van onderen gepeutert in sijn' veeren:
Hem moeten wy telijf, die 't niet en kan, magh 't leeren;
De Kempen kunnen 't wel, en all' de Meyery;
Ten minsten is het geen' verboden weyery:
De Wett seght, veer met veer; wy nemen 't niet soo teertjens,
Het komt ten naesten by, 't is hout met hout, en veertjens.

Daer light hy: wat een' vreughd! wat kan daer tegen op?
Daer's een onnosel beeft geresen tot den topp,
En uyt den topp gelicht: Zijn 't niet ons' oude perten?
² 't Hoogh doet ons seer in 't oogh: stracks trecken wy 't ter herten,
En wenschen 't naer om laegh: rijft yemant in geluck
Van eeren? halsen werck; 't is yeder een sijn stuck,
Ten minsten met fenijn van nijdige gedachten
Te schieten naer sijn' vlagg, en op sijn' vall te wachten;
³ Als of 't ons beter gingh in yemands minder wel:
En, als men 't seggen magh, daer springht'er uyt haer vell
Van vreughden, als een valt die haer, wat hoogh verheven,
Een' nijd-blein in haer oogh onschuldigh hebb' gegeven:
En laet ons op den wegh sien struyck'len by geval
Die 't niet verdient en heeft, wy lacchen om den vall.
Hoe d'ongerechtigheit haer selfs weet te bekeuren!
Wy grimmen om dien lacch, als 't ons komt te gebeuren.
Bekeur ick dan 't gelacch van onse wilde vreughd;
Van ons getuymelt beeft? ô neen, ick prijs de deughd

Des

¹ Aliena vitia in oculis habemus, à tergo nostra sunt. *Sen. de Tr.*

² Πάν το κακόν πόνος καὶ λύπη καὶ θόρυβος. *Cas. ap. Dion. lib. 38.* Summa petit livor. *Ovid. de Rem.* Invidia, ceu fulmine, summa vaporant, Eorumque & quae sunt aliis magis edita cumque. *Lucr. lib. 5.* Assidua eminentis fortunae comes invidia est, altissimisque adhæret. *Peterson. Latacta in-*

vidia media sunt, ad summa ferme tendit. *Liv. 45.* Ο δὲ τοὺς καὶ ὁμοίως καὶ μισῶντα διὰ τὴν καὶ θόρυβον. *Plut. de Inv.* Οὐ μόνον θόρυβος, ἀλλ' οὗ καὶ τὴν ἐκκαίεται, καὶ τὸν δὲ τυχεύει. *Polib. lib. 9.* Πολλοὶ μὲν ἀτυχῶσι τοῖς φίλοις συναισθόντες, κατὰ τὸν ὅσον τὸν θόρυβον. *Isaer ad Dem.*

³ Alienus delectari malis voluptas inhumana est. *Sen. de Tran.*

Des Schutters dien sijn pijl, sijn' pees, sijn boogh, sijn' oogen,
 Sijn' taeye zenuwen voor die reis niet bedrogen.
 Meer sal ick 't prijsen, meer, als 't noch en noch een' mael,
 En noch een' mael geschiet: nu hangh ick 't in de schael,
 Of 't heele konst of half, of 't half geluck of heel is.
 ' Ick tast aen dese strop, om dat 't mijn' eigen keel is,
 Die ick'er mé benauw; wieghy my kent of niet,
 Mistrout het weinige dat m' aen my hoort of siet:
 'k Hebb wel een Papegaey een' vleugel af geschoren
 Met een bevallick woord: (of sulcken slag van ooren
 Vernam het dien 't beviel.) och armen! maer 't is miss,
 Soo 't my te voller eer oyt toegerekent is:
 't Geval heeft mé gedaen; En die 't my noch eens verghde,
 En noch eens, en noch eens, souw sien hoe ick my berghde,
 En in mijn selven doock, daer 't holl is; als een vat
 Dat van een kloppen bomt, en laedt noch droogh noch natt.
 't En is geen achterklapp; ick segg 't voor Son en Sterren;
 Wanneer ick in 't gedoen der menschen kom te werren,
 'k Sie meenigh averechts voor-oordeel op het pad;
 'k Sie groot geluck betracht, en even op gevatt,
 Of 't groote wijsheit waer; 'k sie uytkomst van faken,
 Of 's uy t den Hemel viel en stortte door de daken:
 'k Sie de geluckige, daer 't soo op folder leeckt,
 Voor d'allerkloeckste gaen, daer niet aen en gebreekt:
 En God weet hoe 't'er staet, en of sy niet en dachten,
 Sy waren aen de Caep als sy 't voor Java brachten.
 Wel toch! tot Java toe? ey siet, hoe vlieght de wind
 Van menschen-mijmeringh, hoe vind ick my versint!
 Ick maeck den wijsen mann, den Doctor en den Leeraer,
 Oud Schoolkint, maer och Heer, in 't voorste van mijn leer-jaer:
 Ick sie suer buytens tijds: 't is aengenaem en fraey:
 'k Stoof soute faucen tot een houte Papegaey.
 Nu, Buervolck, voor de moeyt van d'onlust, weest te vreden
 Een treedjen min of meer mijn Bergh-werck op te treden:
 Ghy zijt in 't vlack voldaan, de nieuwigheit van 't hoogh
 Sal uw' vermoeyden voet ontmoeyen door uw oogh.

Mijn

1 Quod homines de aliis libentissimè faciunt, de te apud te male existima. Sen. ep. 88.

2 Πολλοὶ ἂν τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀνθρωπίνην, δὲ αὐτὴν ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου. Dion. Cass. l. 45. Τὰς γὰρ διὰ τὴν φύσιν

αὐτῶν τοῦ ἀνθρώπου ἀνθρωπίνην, δὲ αὐτὴν ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ ἐκείνου, ἐκείνου ἐκείνου. Procop. Vand. Hoc plerumque facimus, ut consilia eventis ponderemus; & cui bene quid processerit, multum illum providisse, cui secus, nihil sensisse dicamus. Ge. pro. lib.

Mijn, noem ick't sonder roem, of met roem, een van beiden;
 Sijn' afkomst is bekend en van my niet te scheiden,
 (Sijn' opkomst seid' ick best) ten kortsten uyt geseit,
 't En is geen Bergh van weeld', maer van Barmhertigheit:
 Erbarmt u van 't verhael: Ick most barmhertigh wesen,
 En komsen te hulp, die met haer quynend wesen
 Met eenen voet in 't graf (soo staen sy trouwens noch,
 Mijn' Eicken) riepen, moord, van 't schadelick bedrogh,
 Dat haer, op hoop van winst, uyt Eickens waerde gronden
 In 't sand bracht, daerse nu soo stierven als sy stonden;
 In 't Rood Sand, soo ick meen, ' de Turf-alsch van de Hell,
 Die noch brand nae haer dood, en is als kool, soo fell.
 Soo stonden Boom voor Boom, als ick; op heete kolen;
 En aen haer' kruynen bleêck het roosten van haer' solen:
 't Fenijn diend' onder uyt: 't en diende niet; het most:
 Wie kond'er tegenstaen? de Reden zaid't, en P o s t;
 Post, die de Reden heeft veel meer roems doen bereicken,
 In 't stellen van soo veel Pilaeren schier als Eicken,
 Dan hem van Hofwijck komt, sijn vormsel niettemin,
 Gevroeuvout door sijn' Pen, met dat het uyt den sinn,
 Den reden-rijcken sinn van C A M P E N wierdt geboren,
 Van Campen, dien die eer voor eewigh toe sal hooren
 Van 't blinde Nederlands mis-bouwende gesicht
 De vuyle Gotsche schell te hebben afgelicht.
 Sijn' Reden seid' het mé: 't vergift most uyt der aerden;
 De mijne seidt'er by: flucks wagens en flucks paerden
 By dusenden, niet min, die my van dat geweld
 Ontlasten voor mijn' rust, mijn lust en oock mijn' geld.

Nu was de Hell berooft en all' de boosheit boven:

Waer henen met het vuyl? het had ons overstoven
 En weer op nieuws verra'en, 't en waer ick't meester was.
 Mijn' bueren vraeghden wel naer Sand, maer naer geen' Ass.
 Soo keerde Nood in Deughd: 'k most bergen wat ick roeyde:
 K. Dat bergen werd een Bergh, die tot des' hooghde groeyde.
 Wild most hy daer niet zijn: eerst werd hy onder tamm,
 Met dat ick hem besnoeyde en hier gaf en daer nam;
 Flucks werd hy klokke-rond, gelijk 't spoor van een' passer.
 Bewaeren is meer konst dan krijgen is; hy was'er,

Hy

Hymoft behouden zijn. Ick vongh hem in dit nett,
 In defe groene Muts; die werd hem opgefett,
 Als gaende nu te bedd om flapers-wijs te dienen,
 Met gras en bloemekens. Nu geef ick het in tien en ,
 Dit raedfel, wie het zy, die 'r van my niet en weet,
 Hoe 't innerft ingewand van defen Schoon-fchijn heet.
 Van buyten ftaet hy groen en focckt my te believe
 Met kruydjens velerhand, gefpeckt met Matelieven;
 Van binnen is hy ross, verrader-lick: of rood
 Van fchaemte; ¹ Lett daer op, ghy die een' fwacke boot
 Door's Werelds baeren voert: daer ² moeten fch, niet Bergen,
 Maer Menfchen als mijn Bergh, die binnen alles bergen
 Wat boos en on-recht heet, ³ van buyten in een' fchijn,
 Die haer meer Engelen dan Menfchen maeckt te zijn.
 Schrickt oock wat voor rood fand, ghy Groene-wambas-kalven,
 Die u heel Meestershoudt, en niet en weet ten halven;
 De Berghjens die ghy vleidt zijn blanck en groen om 't feerft,
 En 't lacchter u all toe, dewijl ghy op uw teerft
 Tot op den Bodem toe gras-boter meent te vinden:
 Maer 't is'er forgelick te treden voor de blinden:
 Gefuyckert is de korft, de Taerte menighmael
 Van Gall of Aloë, en 't vriendelick onthael
 Van 't Meisje werdt rood fand; Als de beloften uyt zijn,
 En 't Bruylofts bed verkroockt: dan moet ghy haer te buyt zijn,
 En klagen sonder hulp, dat u een vriend'lick vell
 Gevoert heeft (ick en weet niet heeters) in de Hell.

Doet oock u felf bescheit, Moer Evas echte kind'ren,
 Stall-lichtjens voor de Mans, ick will u niet verhind'ren
 Uw weer-woord uyt te flaen: het dect oock wel rood fand
 Dat ghy tot onfent licht foudt nemen voor goed Land:
 Die lieffelicke korft van buygen en van ftrijcken,
 Van fterven lit voor lit, uer voor uer te befwijscken,
 Bergh veeltijds, (lett, veeltijds) foo wonderlick en aerd,
 Dat ghy het beter wift, gefcheiden, als gepaert.

T t

Dus

¹ Diu mihi, inquit *Attalus*, imposuere divitiar. stupebam, ubi aliquid ex illis alio atque alio loco fulerat, existimabam similia esse quae laterent, his quae ostenderentur. *Sen. ep. 110.*
 Malitiam & erumnosi animi veterum prospiciemus: quamvis multas circa divitiarum radiantium splendor impediatur, & in-
 tuentem, hinc honorum, illinc magnarum potestatum falsa
 lux verberet. *Sen. ep. 115.* Multis simulationum involucris,
 & quasi velis quibusdam obtendiur uniuscujusque natura,

frons, oculi, vultus persaepe mentiuntur; oratio vero sapissi-
 me. *Cic. l. 1. ad Qu. frat. ep. 1.*

² Occurrunt.

³ Ἀνδραποδιστὴν δόξα, πλὴν τὸ σώματος παρὰ εἰς δόξαν, ἡμερόντης ἐν δόξῃ καὶ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐκδηλούμενος. *Phil. in Mos. vii.*
 Πλὴν μὲν ἀνδρῶν καὶ τὸ ἀρετῶν ἀμύδης ἔχει δόξαι, τὰ δ' ἐνδον ἐν ἀρετῇς ἀεζήοντες. *Hermap.*

Dus ben ick Heer in 't groen van Roodenbergh geworden.
 Dat was te trotsen Van, om soo slecht uyt te herden :
 Daer most wat aensiens op, soo dat mijn nieu besitt
 Ten minsten wierd vereert met kijkers, Wat is dit?
 Dat luckte wiss en wel; 'k vermoeyde Land en luyden,
 Met vragen, kijk, kijk, kijk, wat heeft dit te beduyden?
 Wat werpt de Zee all op? wat of dit werden sal?
 En 't vragen werde meest voldae met, Niet-met-all :
 Maer met een Niet-met-all, dat Antwoord moght verstrecken,
 Daer een 's neuswijsigheit tot vragens toe mocht recken,
 Wat's Menschen Neus beduydt in 't schoonste van sijn hoofd,
 En wat mans tepelen, en Vrouwen kinngelooft,
 Wat putjens in haer' wagh, wat kuyten aen ons' beenen,
 En, als men 't nauwer nam, wat nagelen aen teenen?
 Men antwoordt, Niet-met-all; en 't is niet mis geseyt;
 Maer, sien wy scherper toe, 't en is maer half bescheit.
 Daer is een Niet-met-all, dat noodigh werdt gepresen,
 Om dat het noodigh is, en noodigh moet het wesen,
 Om dat het God beval te wesen dat het is;
 Dat noodigh is 't gieraet van 't schepsel, en, gewiss,
 Gods hand-meid voeght al om het Goed en 't Cierlickt'samen.
 Nature past daer op, wy weten 't als ons' naemen;
 En daerom voeght het onse een voeghlick Niet-met-all
 Te dulden, hoe het zy, by konst of by geval.

- Δ. By konst of by geval, naer 't yemand lust te doopen,
 Daer is wat gierlickheits mijn Berghjen op gekropen,
 Wat ruytighs sonder dienst, wat aensiens sonder nutt :
 De groene Muts was yet voor 't hoofd en sijn beschutt,
 Maer 't pluysken molter op, of 't was geen' Muts by Mutfen
 Van aensien aen te sien. Soo raeckten ick aen 't klutsen,
 Aen 't klampen stijl aen stijl, en dêel aen wederdêel,
 Die ick cendrachtigh bond aen een' verborgen steel;
 Gelijk een rugge-been met ribben of met graeten
 Vleesch of visch t'samen houdt, en niet en kan verlaeten,
 Dan als sy bey vergaen : dat maecksel scheen geplantt;
 Maer 't hongh aen 't rugge been; en woegh niet op het sand :

Daer

Daer most ick in versien ; men had my sunst verwesen ,
 1 Als die noyt Heiligh blad in Grieckisch en hadd gelesen.

Doe't uyt den koker quam van steigeringhs besleur,
 Verscheen daer, wat? een Spell, een' Naeld, of sulck'en leur;
 2 En stack, als naeld of spell, in d'ooren en in d'oogen:
 In d'oogen, daer men 't sagh, in d'ooren daer het logen
 Of waerheit overdroegh, soo't was of niet en was.
 Wat raed? 't was aen den wegh; daer't altoos voll gebass
 Van stoute keffers is: die dat niet kan verdouwen,
 Moet naer Egypten toe, en in de Sand-Zee bouwen.

Maer honden werden mack van vreemden veel te sien:
 3 Soo werdt de vreemdigheid onvreemt voor sulcke lien:
 Soo wierd mijn' opspraeck gunst, soo temden sich de sotten:
 Eerst hiet ick Schots alleen, doe wierden wy all' Schotten,
 En sagen 't Schotsche werck voor wat gedooghlicks aen;
 4 De slechtste van gewoont, de wijste door vermaen
 Van haer' geheugeniss; daer's in geschreven vonden,
 Hoe sulcke Bakens noch oud Roomen niet mis-stonden,
 Noch 't nieuwe niet mis-staen, en wat oud Roomen dé,
 Om sulcke wonderen te schepen over Zee,
 En wat nieu Roomen doet, en wat het derft verteeren,
 Om sulcke wonderen weer gaen en staen te leeren.
 Vijf duysend ponden steens, en dat twee hondert mael,
 Moet daer bewogen zijn en hangen in de Schael,
 En staen weer op sijn lijf, en konnen noch cens vallen:
 En all, om (als ick sey) een gierlick Niet met-allen,
 Een' statig' ydelheit, of, soo't wat beter is,
 Tot's Stichters sterfflicke, maer doch, gedachteniss.

Hadd ick 't daer oock gemunt? Ick kan 't niet heel ontkennen:
 Mijn Maeckfel was van hout; maer, na de jaeren rennen,
 En mijne zijn gerent naer 't einde van de baen,
 My docht een houten bouw kost langh na my bestaen;
 5 En, of hy't niet en kost, sy konden 't hem wel leeren,
 Die na my souden zijn, en sijn' verrottingh weeren

T t 2

Met

1 *Matth. 7. 25, 27.*2 *His imperitorum feriuntur oculi, omnia subita (quia causas non novere) mirantur. Sen. Ep. 89. Novitas consuevit ad repentinas visiones animos hominum pellere. Apul. 4. Metam.*3 *Nil adco magnum, neque tam mirabile quicquam, Quod non paullatim minuunt mirari omnes. Lucr. 2.*4 *Ut nemo fessus satiate videndi**Suspiciere in Coeli dignatur lucida templa. Lucr. 2.**Magnitudinem rerum consuetudo subducit. Sen. nat. qu. 7. 1.*5 *Ita fit, ut quod per injuriam poterat labi, manentium videatur diligentia sustineri. quia facilis est aedificiorum ruina, incolarum subtrahenda custodia; & citò vetustatis decoctione resolvitur, quod hominum praesentia non tueretur. Celsus lib. 4. var. ep.*

Met forgh van onderhout. dat nam ick voor geen'schand:
 Soo, seid ick, leeft het all dat water voed of land:
 Des menschen leven selfs bestaet maer by het lappen
 Van dagelicks nieuw aes: en altoos sal men tappen
 Uyt Heidelberghs voll vat en van den selven wijn,
 Soo langh daer vullers en hervullers fullen zijn.

Dus rekend' ick alleen, en sonder Waerd te hooren,
 En menschen stonden 't toe: maer 't quam my nieuw te voren
 Dat uyt den Hemel quam; als of 't een' stemme waer,
 Die sey, Mans-maeckfeltje, staet af, en gaet van daer.
 Gods seggen en Gods doen gaen t'samen; als de winden
 Haer dreigen en haer' drift, haer snuyven en haer slinden:
 Gods schicken is Gods doen, en 't is niet eer gedacht
 (Ick spreek het menschelick tot menschen) als volbracht.
 Gods woord quam en Gods wind, met ongehoorder buyen,
 Dan of heel Noorden wouw verhuysen naer heel Zuyen;
 Gods woord ontfack de locht met sulcken vyer op vier,
 Dat avond middagh wierd, en alle dingh papier,
 En all aenstekelick wat Donder kon bereicken,
 Of Blixem, Donders kind: om verrgingh Yp en Eicken,
 Aen brand Gewasch en Bergh: en doe 't aen Bergen gingh,
 Scheen 't niet onredelick dat ick mijn deel ontfingh.
 Mijn' Naelde kreegh mijn deel, mijn' Bergh en kon 't niet deeren;
 Dat heeft het Aerdrijck voor, vyer kan het niet verteeren,
 Gods laeste vyer alleen sal 't brengen daer het was,
 Waerachtelick tot niet, waerschijnelick tot glas.

* Het houte maeckfel sprongh als lammeren in 't wilde,
 Als, doe d'Egyptenaer Gods Heir-kracht volgen wilde,
 Den heuvel stond en sprongh: mijn Mast was maer een ried;
 Hy knapte daer hy 't moet gelooven die het siet,
 En daer die 't niet en sagh fouw schricken te gelooven;
 Uyt slipte penn en gat, het onderste quam boven,
 Het bovenste te grond: de naem-knoop, verrgesien,
 Lagh droeffelick gevelt, SUSANN EN CONSTANTIN:
 Maer bey noch onverdeelt, gelijk sy moeten blijven;
 Haer' Zielen, meen ick nu, gelijk wel eer haer' lijven.

In

1. Τὸ μόνον τὴν συμφορὰν ἐπινοήσας ὁ Θεὸς εἶπε. Αἰ. 13. 4. Βλέποντα εἰς τὴν πύλιν καὶ εἰς τὰς θύρας αὐτῶν ἔειπεν αὐτῷ.
 2. Psalm. 114. 4.

In't storten van de Naeld heeft yemand daer ontrent
 Een' swaeren sucht gehoort en naderhand bekent ;
 Gevallen sprack sy noch , want viel , noch ongebroken ,
 En , is't gelooffelick , dus heeft het hout gesproken :
 „ Hier legg ick : feller weer dan Sonn oyt sagh of Maen
 „ Heeft Boomen uyt der aerd , en my ter aerd' geslagen :
 „ Ick was maer menschen werck , most ick het wederstaen ?
 „ Gods stijfste Schepselen en hebben 't niet verdragen.

Dat komt'er af , van 't Zeil te voeren in den topp ;
 De hooghmoed gaet niet voor , of neerlagh volgh't'er op :
 Ick nam die less te baet , ¹ en , of my vrienden terghden ,
 En weer een' tweede Spits in plaets van d'eerste verghden ,
² Ick swichte voor den slag , geslagen met Gods hand ,
 Die die plaets niet en gunde aen 't geen ick had geplant :
 Ick kroop in 't ongeluck , en leerde my bedaeren ,
³ En koos de Lull voor 't Zeil , om niet meer soo te vaeren :
 Soo wierd het ongevall maer omgevall , niet scha ,
⁴ Scha-baet , dat 's voor , verlies , en wijsheit achter nae.

Daer staet een staeltjen af in plaets van d'eerste délen ;
 De voet staet soo hy stond ; 't scheel is in d'opperdeelen ,
 Die gaen ter halver hooghd , meer stevigh en min engh :
 Matroos sal seggen , 't is een doorgeschoten stengh :
 Een yeder sal 't op nieuws herdoopen nae sijn oordeel ,
 Des wijfen Doopers vond aenvaerd ick tot mijn voordeel ,
 En hy sal Peterzijn van 't nieuwe houten kind ,
 Die in den vrolicksten den nutsten toenaem vindt.

Want vrucht en vreughd is 't witt dat ick hier schick te raken ,
 De Vreughd is tastelick , gaet op , ghy sultse smaken :
 Een Baken stond hier eerst tot in den Haegh gesien ,
 Tot in de Duynen toe , tot in de Zee mischien :
 Maer die aen 't Baken stond , en sagh maer pas de weiden
 Die Voorburgh en den Haegh , weerzijds de Scheijng , schei-
 den ;

De reste wás geboomt , dat door mijn' eigen schuld
 Den schoonsten hoeck gesichts met blad'ren heeft vervult :

T t 3

En

¹ Neminem ad excitandas domos ruina deterruit , & cum penates ignis absumit , fundamentum tepente adhuc arca ponimus. *Sen. 7. de Benef.*

² Τὴ δὲ ποτὶ καὶ ἀνθρώπων τὸ ἐὶς τὴν ἀχρεΐαν καὶ ἀνθρώπων τὸ ἐν τῇ κρίσει. *Craes. ap. Herod.* Scias licet ea demum fulmina esse ju-

stissima , quae etiam percussi colunt. *Sen. Conf. ad Polyb. 32.*

³ Formido nimium sublimia semper. *Ovid. 3. Fast.* Jurc perhorruī Latē conspicuum tollere verticem. *Horat.*

⁴ Terrā marique humana opera cessarent , nisi malè cadentia iterum tentare libuisset. *Sen. de Benef. 7. 1.*

En 't gingh met Hofwijck toe, als met de Stadt der Steden,
 Mijn ongesien Parijs, die sich een Geck met reden,
 Beklaeghe niet te sien door d'all te dicke wolck
 Van Huysen over hoopen 't woelen van haer volck.
 Blind had ick my geplantt, en, wild ick my ontblinden,
 Ick most een' hooger' topp dan all' mijn' toppen vinden,
 Die nu gevonden is: thien trappen en thien meer
 Ontbinden mijn gesicht, waer dat ick 't henen keer
 Ick overtopp mijn self, en Hollands beste deelen,
 Die veel en veel gesien geen' oogen en vervelen,
 En all dat Delfland heet van Rhijn en Schie tot Maes,
 Tot in het Noorder Silt sijn' golven, ben ick baes.
 Dat heet ick oversien. Haer' Graven en haer' Staten,
 Die nu Besitters zijn, en die 't wel eer besaten,
 En waren noyt meer Baes: sy kosten haer besitt
 Niet meer als oversien, niet meer als daer ick sitt.
 Noch ben ick het wat meer: sy fagen 't door de wolcken
 Van haer' bekommeringh voor Steden en voor Volcken:
 Ick sien het sorgeloos en op sijn Hofwijcks aen,
 En laet Gods weer en wind Godsacker over gaen:
 Ick vaer als reiser mé, de Stierluy moeten waken:
 Sy woelen onder een in sacken en in faken;
 Ick sie van boven neer, als uyt de tweede lucht,
 Daergeen gevoel en is van onder-Maensch gerucht.
 Dus verre gaet mijn' vreughd: de vrucht van dese plancken,
 Daer hebb ick 't ongevall noch ruymmer voor te dancken:
 De reden is soo klaer als middaghs Sonne-schijn,
 Dat verr sien beter is als verr gesien te zijn:
 Voorsichtigheit siet verr, en mergen is haer huyden;
 Daer d'onvoorsichtige zijn als bysiende luyden,
 Min siende dan gesien: en 't is der wijsen lot,
 Onzichtbaer verr te sien, waerom? want soodoet God,
 Dien niemand noyt en sagh, en die d'aenstaende stonden
 Soo tegenwoordigh siet als offe voor hem stonden,
 En dat geschieden sal, als waer het nu geschiet.
 By die verrsichtigheit en stell ick 's menschen niet;

Maer

ἡ Παννύχιος πολυένης ὁπτασίης τὰ τ' ὄντα ὄντα ὅ
 ὅτι τ' ὄντα ὄντα ὄντα. Orph. Hymn. 14. que 'Doeth 5. Conf.

Maer's menschen laft is, Gods volmaecktheit na te trachten,
En diese meer betracht is minder te verachten,
Dan diese meest versuymt: laest sagh my alle mann,
Nu sien ick met gemak die my niet sien en kan.

Is't hoogh genoegh gepocht, is't Less genoegh gefogen
Uyt ongesienen bouw? neen, 't is in mijn vermogen
Meer wijsheits uyt de planck te trecken dan ick docht.

Hier staen wy vander aerd gestegen in de Locht:

Lett, vrienden, die met my tot deser hooghd geklommen
Van boven neder siet; hoe is't 'ertoe gekomen,
Waer zijn wy door geschroeft? ² langhs steile trappen heen,
Door engd' en ongemack met suchten en gestêen;

Dat heeft het klimmen in, ³ daer moet hy staet op maken,
Die van beneden op aen 't uyt sien meent te raken,

Aen 't aensien eigentlick: den traegen beurt het niet,

Die met den arm in 't kruys staet opwaerts aen en siet:

Daer staet wat sweetens toe. en woelen hoort by wenschen,

En by gewill geweld: maer daer by zijn wy menschen,

En kunnen niet als gaen; het vliegen is quaet spel

En met den hals betaelt: dat weet de Schipper wel;

Die besight hand en voet, sijn menschelick vertrouwen,

En klautert in de Marsch by takels en by touwen.

By trappen zijn wy hier geklautert, en dat's recht:

Wel hem die sijn bedrijf by trappen op verrecht,

By soete trappen, by niet all te wijde schreden,

En staect, als in de Marsch, sijn steigeren met reden,

Niet aen de Vlagge-spill, ⁴ daer 't hoofd draeyt eer men 't weet,

En daer niet yeder een sijn' moeyte wel besteedt.

⁵ Half wegen is soo veil, dat, konden wy 't bezeffen,

Wy fouden 't eens soo lief als 't Papegaeyken treffen,

Ten einde van de Stengh: 'k beroep my op de pijn

Van die van all te hoogh te laegh gevallen zijn.

Het Bosch is uyt gesuft: God zy gedanckt, seght, Leser,

De Schrijver seght het oock. daer hoeft wel een Genefer

Voor

¹ Matth. 5. 48.

² Confragosa in fastigium dignitatis via est. Sen. 12. ep. 85.

³ Generosos animos labor nutrit. — non est viri timere sudorem. Sen. ep. 31. Οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῶν φόβος δεινότητος. Phil. de Sacrif. Ab. & Cain. Εἰ δὲ τις ὀλέθρου ἐκ δεινότητος, ἀπὸ καμμάτων ἐκρίνεται. Pind. Od. 12.

⁴ O quantum caliginis mentibus humanis objicit ma-

gna felicitas! Sen. de Brev. c. 14.

⁵ Maxima quæque bona sollicita sunt, nec ulli fortuna minus quam optimæ creditur. Omne enim quod fortuito evenit instabile est: quod altius surrexit, vergit pronius in casum. Sen. de Brev. c. 17. Non tu scis, cum ex alto puteo, sursum ad summum excenderis, Maximum periculum inde esse, à summo ne rursus cadas? Plaut. Mil. Act. 4. Sc. 4.

Voor uw ooghen mijn' hand; soo zijn sy bey gefoolt.
 Heeft yemant oyt soo langh in sulcken woud gedooft?
 Maer 't is de Naeld haer' schuld, haer maken en haer breken,
 En ick hebb van de Naeld ten draed toe willen spreken:
 Naer my soud 't niemant doen: nu hebick 't soo gedaen,
 Dat ick na my gehoort sal werden en verstaen.

En dit 'saen 't Huys ten Dêil; wie lust'er mé naer Leiden?
 Komt, Kijcker, Mann of Vrouw, ick gaeu binnen leiden.
 Tot noch toe treden wy in 't Voorburght van 't groot Hof,
 In 't Neer-Hof van 't Kasteel; daer volght wel ander stoff.
 Is 't uyt de maet gestoft? beveelt my niet te swijgen;
 Schoon op-doen heeft veel in; 't is om u voort te krijgen.

A. A. Waer zijn wy? tusschen Bosch en Bogaerd. staet wat still;
 Dits 's oock mijn eigendom; ick doed'er wat ick will;
 En wat ick heb gewilt en sal u niet vervelen,
 En wat ick wilde, zijn twee wanden van Abeelen,
 Die nu ten Hemel gaen, en proncken met haer' kruyn
 (Denckt aen mijn hondert jaer) tot in het Noorder duyn,
 Wel voeght haer dat gepronck; sy mogen sich beroemen
 Voor Schutters van Geboomt, van Kruyden en van Bloemen;
 En food'er een van all' ten einde levens kom
 Daer sy ten scherme staen, 't is maer van ouderdom.
 Aen haer en siet men 's geen; en 't magh haer wedervaeren
 Dat een den loover-drill van haer' ongroene bla'ren
 Tot minder waerde duy: maer dat 's 't haer van haer hoofd,
 En dat 's daer noyt wijs man een mann sijn' eer om rooft.
 't Grijs heet de kerckhof-blom, maer 't heet soo tegens reden:
 't Is 't merck van rijpigheit van Sinnen en van Zeden.
 Gaet by d' Abeelen op, tot daer sy spitser zijn,
 Daer is noch krack, noch kreuck, noch schaduwe, noch schijn
 Van buygen voor geweld van 't vinnige Zuyd-westen,
 Of van 't verdelgend Noord met all' sijn Boomgaerd-pesten.
 Abeeltjens, oud, grijs volck, oud Krijghsvolck, seid' ick recht;
 Ghy hebt voor ons gestaen in 't heetste van 't gevecht,
 Dat 's 't koudste van den strijd; en Appelen en Peeren,
 Of met uw' wapenen gedeckt, of met uw' kleeren:
 Wel heeft den Hemel u gerechtelick geloont,
 En in den ouderdom met stijve jeughd gekroont:

Heel Voorburgh heeft met my te deelen in 't bedancken,
 Als 't op uw' stammen fiet en als 't fiet op uw' rancken:
 Het fiet u niet alleen voor Voorburghs voorburgh aen;
 Maer voor de gierlickheit daer 't schier om werdt begaen:
 Dat weet de Vreemdelingh, de Wandelaer van buyten,
 Dien sulck'en Galery doet giffen en besluyten
 Wat van uw binnen is, daer 't buyten staet en licht,
 Met sulck'en trotsen vreughd, met sulck'en soeten pracht.
 Danckt my toe, Vreemdelingh, die, t' uwer gunst genegen,
 Noch schooner hebb gemaect den schoonsten wegh der we-
 gen:

't Is maer half prijsens waerd, sich selven te versien;
 Heel is hy 't, die betracht dat voor 't gemeene dien'.
 Is 't voorbeeld nutt en goed, volght, Boeren, en volght bueren,
 Wy sullen Honslaerdijck verbijstere en Buren,
 En diese t'famen will besoecken, heeft voortaan
 Geen' straeten als den Straet naer Voorburgh te begaen.

Aensienelicke straet van Stads-gelijke Huysen,
 Is 't dat ick Hofwijck magh van lit tot lit ontpluysen,
 Gunt my den eigendom van 't eerst in uw getal,
 En lijdt dat ick het noem mijn Tuyn-huys en mijn' Stall.
 Mijn Kruid-hof hoort'er toe, en, heb ick wel gekosen,
 Het is mijn Persen-perck, mijn Queeck van Abricosen:
 Een' houten warme doos, met plancken wel bestaect,
 Die Suycker-wercken berght aen 't Sonnevier gemaect.

't Waer veiler niet gemelt, soo dicht aen twee dry wegen:
 Maer, daer de heiningh klapt, had ick vergeefs geswegen.
 Nacht-plückers, weest mijn' moeyt genadigh en mijn' kost:
 Had ick u hier ontsien, 't werck waer noch onbegoft.

Ontfiet u voor den lust van weinigh soete beten
 Voor dieven uyt te gaen, of 't in uw hert te heeten.
 Ghy lett op d'eerste meest, ick op de tweede straff,
 En, krijght ghy d'ander toe, soo denckt, dat komt'er af;
 Wy hadden wijsfelic na Groot-moer om gekeken,
 En aen verboden vrucht noch hand noch mond gesteken,

Maer 't is om niet gepreekt, de boosheit is in 't bloed;
 Verbiedt het quaed te doen, 't is daerom dat men 't doet,

V v

En

En dreigen werdt bevel: Ick magh 'er niet om pruylen;
Staet bouwen aen den wegh ter keur van alle muylen,
En aller tongen schimp, ¹ die aen de wegen plantt
En komt niet minders toe van allerhanden tand.

Nu, Wandelaer, komt in; 't sal 't Hof van Hofwijck gelden:
Versiet u van geduld, ick sal het minste melden,
En swijgen niet van 't meest: daer moet de Kijcker aen;
Daer werdt noyt planter moed' op eigen grond gegaen,
Van eigen grond gepraett, van eigen grond geprevelt;
Als 't regent dat het plast, soo dunckt hem dat het nevelt,
Als 't nevelt, is 't soet weer, als 't stormt, en is 't maer koel,
En, dien de lust vervoert, en weet van geen gevoel.

Voor d'eerste quellingh, hoort dry woorden, eens voor allen;
't Waer meerder quellingh staegh op 't selve platt te vallen;
En staegh te seggen, staegh te hooren, voor of na,
Dit 's dus in 't Oost geschickt, in 't West de wedergae:
² Daer is een' middel-lijn, die Hofwijck scheidt in deelen,
Daer van de flinker van de rechter niet en schelen:
Een' Oost, een' Wester poort, een' Oost' een' Wester laen,
Een Eiland Oost, een West, in bey gelijke pa'en;
Een Boomgaerd midden in, een Plein, een Huys, een Vijver,
Ten Zuyden op de Vliet een open Tijd-verdrijver.
Dit t'samen (kost het zijn) in 't Goud gewicht geleght,
Soo stond de Tongh in 't huys, en bey de Schaelen recht.

Wie die verdeelingh laeckt, veracht voor eerst sijn selven,
³ En 't schoonste dat God schiep. Eer ick bestond te delven,
Nam ick des wijfen less tot richtsnoer van mijn doen;
'k Besagh mijn selven. meer heeft niemand niet van doen.
Twee Vensters voor 't gesicht, twee voor den Reuck, twee Ooren,
Twee Schouderen in 't kruys, twee Heupen daer sy hooren,
Een' Dye van weder zijds, een' Knie, een Been, een Voet;
Is, seid' ick, dat Gods werck, soo is 't volkomen goed,
En, waer ick benen sagh, ick wist geen wett te soecken
Die by dees' gelden mocht: wegh, riep ick, scheeve hoecken,
En oneenparigheit, en ongeregelt scheel,
Dat niemant en vermaeckt, dan die sijn' Neus, sijn' Keel,

Sijn?

¹ Εἰς τὸ αἶμα πλεονεξία ἀδυναμία. Socr. ap. Xenoph. 2. memorab.
² Το ταῦτα ὅσον δὲ πρὶν ἢ ἀρετὴν καὶ ἰσχυρὰ πάντων. Aristoph. in Concione. Ἡ τὰς σαρπὲς Σοφὸν μὲν ἀπαιτᾷ ὅτι, καὶ πᾶσι τῶν, Sufp. ap. Athen. lib. 9.

³ Corpus hominis praestantius ceteris decore & gratia esse, quis abnuat? Amb. lib. 6. Hexaem. Corporis nostri partes, totaque figura & forma, quam apta ad naturam sit, apparet. Cic. 3. de fin.

Sijn' Mond, sijn' Kinn, sijn' Buyck, sijn alle dingh, kan lijden
 Verr van de Middel-lijn slimm uyt gestelt ter zijden.
 En, als ick oversloegh waer sulcken stell op trock,
 Soo viel ick op 't oneens van een' Japonfchen Rock,
 Op 't onbegrijpelijk van die verwerdte plecken,
 Die 't kleedsel voor gieraet, en my voor onlust strecken.
 En, als ick by geval door sulcke paden trad,
 Soo docht my, 't was om 't jock gedobbelt of om 't wat,
 Waer dese boom sou staen, waer die steegh sou belenden;
 Ick wierd'er koortsigh af, en waer ick quam te wenden,
 Daer draeyde my het hoofd, gelijk des planters dé
 Die alles onverhoeds gedraeyt had uyt sijn' sté.

Verlappers van oud werck kost ick genadigh dulden:
 Maer Snijders van nieuw' stoff en sagh ick niet t' onschulden:
 Mijn Laken was geheel, en ick een scheele geck,
 Soo ick 't versnipperde met een versuft besteck.
 Recht-zijdigh ongemack en vond ick niet prijswaardigh;
 Maer, waer het mogelick, 't gemakelick en 't aerdigh
 't Geschickt' en 't dienstige te mengen onder een,
 Soo was de Nuttigheit verhijscht aen de Rêen.
 Dit hijlick sloot ick soo, en noyde Post tot Speelman,
 Die maecte d' ondertrouw; en quam'er wat krackeel van,
 't Wierd op 't papier geslicht, en, naer een soet gekijf,
 Vergaderde 't gemack, en 't fraey, als Mann en Wijf.

Dat'suyt: en nu niet meer van recht of scheef te melden.
 De Spagingh door de Zoo van klaere klaver-velden,
 Daer wel een Koe dry vier haer' meugh aen bijten moght:
 En 't heeft een' taeyen Boer wat jammerlicks gedocht,
 Soo kostelicken stael soo konstelick te scheuren;
 Maer 't wasser toe gedoemt, het sou en 't most gebeuren:
 Waerom sou 't beste groen het eewigh erfdeel zijn
 Van Beesten muylen, niet van Menschen, en niet mijn?
 Men moet wat aen de vrucht, wat aen de vreughd besteden:
 Wy leven van de Wey en van de Ploegh, dat's reden:
 Maer sonder lijf en ziel en is de Mensch niet heel;
 Is 't lichaem dan vernoeght, de Geest verheischt sijn deel,
 En treckt sijn voedsel oock, maer op een' beter wijze;
 En Gras of Koren-werck en streckt hem voor geen' spijs;

Daer hoort ſijn voeder toe , noch lichter dan de lucht ,
 Hoe noem ick 't op ſijn beſt ? ¹ onnooſele genucht.
 Dat voedsel aeſt het hert , en daer 't van 's werelds ſaken
 Gekneuft is of gequetſt , kan 't maer vermaeck vermaken ;
 En die voor ſulcke Salveen pottjen overgaert ,
 Heeft wiſſelick geſorght en wiſſelick geſpaert.

Verr van mijn' kinderen ſy 't roeckeloos verquiften :
 'k Had beter niet geweest , dan dat ſy 't van my wiſten ;
 Maer nuttelick geſpilt naer Borſen grond en macht ,
 En heeft noyt wiſe Man verwefen noch veracht.
² Vier Sonen heeft my God , en 't Vaderland geſchoncken ,
 En , ſoo 't een Vader voeght , ick derv'er wat mé proncken :
 Mijn' ſorgen hebben haer door wetenſchapp en deughd
 Voorſpoedelick geleidt tot door de tweede jeughd ,
 En 't ſullen Mannen zijn als ick'er niet ſal weſen ;
 Daer zijn mijn' plichten uyt : God , Vader van de Weeſen ,
 Beveel ick haer beſtier , met eene Suſs daer toe ;
 Daer bid ick allen voor , als ick voor allen doe :
³ Beſteden ſy het klein dat ick haer naer kan laeten
 In ſoeten teer naer neer , in vrolickheit met maeten ,
 Sy hebben 't lijdellck , en die 't ons gonde , leeft ,
 Die niet te leur en ſtelt dan die hem eerſt begeeft.

Noch ſtaen wy voor mijn' Poort ('t is onbedacht geſpro-
 ken ,

Mijn' Poorten moſt'er ſtaen , of 't waer mijn woord gebroken)
 Noch ſtaen wy niet daer voor , ons' oogen zijnder in :
 't Zijn Heckens , Vreemdelingh , en dat heeft oock ſijn' ſinn ;
 't Is open-deuren-werck ; 't gelaet van alle vromen ,
 Die in haer blancke hert voor geen geſicht en ſchroomen ,
 Voor geen' getuygeniſſ van wat daer werdt gedacht ,
 Of in ontfangenis , of in geboort gebracht ;
 Want , als de buyten Stoff , is 't voeder van haer' rocken ,
 En , of ghy op het werck , van binnen op getrocken ,
 Of op den wiſer ſiet , ſy ſlaen altoos op een :
 Maer ſulcken uerwerck is , God weet het , niet gemeen :

My,

Exultat gau-
 dio pater ju-
 ſti : qui ſa-
 pientem ge-
 nuit , latabi-
 tur in eo. 23.
 Prov. 24.
 Ζυνῶντες, ὁ γὰρ
 ὁ πατὴρ τοῦ
 δικαίου. Eurip.
 97.

1. Ἡ δὲ πόλις ἀπὸ τῆς πόλεως, τ' ἀγαθῆς. *Arben. lib. 12.*
 2. Dedimus , quod famæ opponere poſſis. *Juv.*
 Gratum eſt quod patriæ civem populoque dediſti ,
 Si facis ut patriæ ſit idoneus , utilis agris ,
 Utilis & bellorum & pacis rebus agendis.

Plurimum enim intererit , quibus artibus & quibus hunc tu
 Moribus inſtituas. *Juven. 14.*
 3. Felix qui indultis notuit feliciter uti
 Muneribus , parcumque modum ſervare fruendi. *Prudent.*

My, bidd ick, dat het voor wat openhertighs strecke,
 Dat hier en daer een' Poort gefcheurt is tot een hecke,
 En dat het op het hert des Meesters werd' gepast.

Twée Poorten seggen meer: onthael ick vriend of gäst,
 't En is niet door een' deur, 't is door twee open' deuren:
 Den ruymen ingangh thoont wat binnen sal gebeuren,
 En dat de vrienden op mijn Brood en op mijn' Wijn
 Niet half, niet heel, niet eens, maer tweemaal welkom zijn.

Komt yemand tegens my het blaedjen om te keeren,
 En seght, twee deuren op? daer wil men ons by leeren,
 Dat als 't op scheiden komt, twee Laenen open staen,
 En dat ick tweemaal heet mijn' gästen henen gaen,
 Die eens genoodicht zijn: dat will ick niet ontkennen;
 Aen Mann of Vrouwen-kracht kan ick my niet gewinnen;
 d'Onheufche heufigheit, 't onfinnige geweld
 Dat op den soeten kerf van vriendschap werdt mis-ftelt,
 En hebb ick noyt geloofd: maer wel van outs onthouden,
 ' Die willen, laeten gaen, die niet en willen, houden:
 De Waerd moet gäst-vry zijn; ² maer oock de gästen vry;
 En dien ick soo misdoe verhael' het soo op my;
 En 't sal in my den lust van wederkeeren wecken,
 Daer gulde vryheit woont voor komen en vertrecken.

Mijn' Poorten houd ick wel verdedicht: volgt mijn Laen,
 Mijn Laenen' wederzijds: die moet ghy oock sien staen,
 Als Armen die mijn' vriend omhelsen en onthaelen.
 Doch Armen spreken niet: dees' können oock geen' taelen:
 Maer d'ander' menschlickheit, het Lacchen, is haer' gaef.
 Verstaet ghy dat gelach? lett op het groene gaef
 Der Linden; mijn geboomt, en eertijds mijn' Laurieren,
 Die haeren koelen pracht als wasche Toortsen çieren,
 En denckt, (om kort te zijn: sy selver zijn niet langh)
 Dat wat mijn' jonge fluyt van 't Voorhouts groene gangh,
 Op nieuwe noten peep, van dese staet te pijpen,
 En, soo ick mijn vernuft noch eens bestond te flijpen,
 Dat Hofwijck en den Haegh te samen souden gaen,
 Of, waer den Haegh de Sonn, dat Hofwijck waer de Maen.

A. B.

V v 3

De

1. Χρὴ ζῆνον παρίστα σιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν. *Hor.*

2. *Siccata in aequalis calices conviva solutus* *Legibus infans.* *Hor. 2. Serm. 6.*

De Stammen zijn gelijk, de schaduwende kruynen
 Staen hier, soo wel als daer, gelijk begraesde duynen.
 Hier in gaet Hofwijck voor, in 't's Gravenhaeghsche Pand
 Is niet als Linden-hout by Linden-hout geplant,
 En dan een' steene buert, daer Menschen Peerd en Wagen
 De vlugge Fluytertjens den soeten Haegh uyt jagen:
 Danck hebb' het vuylgewoel van Wagen, Mensch en Peerd;
 Sy jagen Hofwijck toe dat Hofwijck meest vereert.
 De Goudvinck is van 't minst, de Kneu, de Spreew, de Lyfter,
 Hier sitt de Nachtegael en gorgelt met sijn' vryster,
 De Koeckoeck slaet de maet, en roemt van sijn bedrijf,
 In volle vrijheit, want de Land-heer heeft geen wif:
 In Sté en doet hy niet dan Mans en Vrouwen tergen,
 En menigh laccht'er om diens haeren staen te bergen.
 Hier danst dat vrye volck van d'een' op d'ander' tack,
 En, is't de Linden moe, het kiest een ander dack,
 Een dack van Elsen-loof, reis-mantel van die Linden,
 Dies' in haer' eerste jeughd beschermden voor de winden,
 Beschutten voor Noord-Oost, behoedden voor Noord-west,
 En doen noch dagelicks daer toe haer nieuwe best.

Heilsaemen Elsen rack, wie soud u kunnen derven?
 Ghy doet ons vreughd en baet in leven en in sterven;
 Uw leven streckt voor muer, met een, en voor tapijt:
 Uw leven geeft ons warmt, en koelte, naer den tijd,
 En altijd louwe warmt en altijd still verkoelen;
 Uw' doode beenderen verquicken ons gevoelen,
 Als't Ys en Sneew verdooft, het is een meerder goed,
 Gestorven, goed te doen, dan menigh mensche doet.
 Maer branden is te wreed voor sulcken dienst van leven:
 Daer is een' minder' pijn, die u nieu leven geven
 Of 't oude lengen kan: ghy leent uw' lieven romp,
 Daer Schip en goet aen hanght, tot booren van een' pomp,
 Van kokers onder aerd, daer wateren door sluysen,
 Spijt Roomens Metfel-werck, en Brussels loode buyzen,
 Daer Klinckaert, en Arduyn en Koper moet vergaen,
 Daer stadigh lappen is en nieu verboeten aen,
 Daer overleeft uw lijf, en daer ontsterft uw sterven,
 En daergerieft ghy kind, kinds kinderen en erven;

In 't water stond uw' wiegh, uw' dood-kist licht in 't vocht;
 Daer duyckt ghy, en ontgaet de schennis van de locht:
 Onsterffelicker lof verdienen noch uw' stoven;
 Onsterffelicker penn dan dese maghse loven;
 Mijn' uytspreeck schiet te kort, wanneer ick overslae,
 Wat winst is door verlies, wat voordeel is door scha.
 d'Ondanckbaer Eicken stamm en laet sich maer eens houwen:
 U kan ick hondert mael behouwen en behouwen:
 Behouwen? dat's niet all, ghy levert goed voor quaed,
 Ghy voed die u verdoet, ghy segent die u slaet,
 En, die de vreughd will sien van dickwils nieuwe telgen,
 En neem' niet als de moeyt van wreed zijn en verdelgen;
 't Onthoofden geeft de winst: waer is dat noch gehoort?
 Meer kinders dienen my, hoe ick meer ouders moord.

De wand van mijn Voorhout, of van mijn' twee Voorhouten,
 Is noch maer half voldae: maer u verveelt mijn kouten,
 Niews-gierigh Wandelaer: soo swijgh ick van het groen
 Van Haegh en Meijen-Boeck, die hier de plichten doen
 Van Wallen hoogh en dicht, van vriendelicke mueren,
 Die my het vry gesicht bepaelen van mijn' bueren,
 Die Maertje Knelis oogh onthouden uyt mijn' grond,
 Als offer tusschen ons een' steenen heiningh stond.
 Verganckelicke kalck en kon my maer bevrijden;
 Dit eewige kan bey, bevrijden en verblijden:
 In een woort seggh ick 't all; 't is 't oorbaerlickste schutt,
 Dat schoon en dienstigh is, en aengenaem en nutt.

Nu rechts of slinghs gewent; of quellen u de bochten
 Die dese wereld laeckt en d'oude tijden fochten?
 Leght beider redenen in d'een' en d'ander' schael;
 Wy hebben veel gelijcks, maer min als altemael.
 Een' lange ry Voorhouts te saemen te sien krimpen
 En sluyten tot een punt, gelijk de Backers timpen,
 Verheught des Kijckers oogh all waer het noch soo dom,
 En in de red'lickheit gaet alle recht voor kromm:
 Maer 't kromm heeft oock sijn' deughd, en 't buygen van de stegen,
 Ontwalght den Wandelaer van all te lange wegen;
 Of, sijnse wat te kort, de kromte maecktsel langh,
 En, soo de plaets gebreeckt, de konst is in 't verlangh.

Het.

Het een is prijsens waerd, het ander niet te laken ;
 Elck een voldoet fijn' smaeck, elck een versnipt fijn laken
 Naer eigen welgevall: 'eens was't een spitsche schoen,
 Nu kan een' platte leest, en andersgeen, voldoen.
 Eens was de broeck soo small, als mag're menschen dyen,
 Nu zy't soo goed als't will, de mode will't niet lyen;
 En't zy dan spits, of rond, of langh, of ruym, of small,
 Elck weet fijn' verwe voor fijn kostelicke mall:
 De grill rolt als de Tijd: will yemand Rechter wesen,
 Het vonniss, ben ick wijs, en sal men hier niet lesen:
 't Zijn smaken; en die staen den vryen mensche vry:
 Laet niemant oordeelen van's naesten leckerny:
 De rechte Dreef is recht, de kromm' heeft oock haer voordeel:
 Sus doen, soo laeten doen, is't veilighst, in mijn oordeel;
 En die den minsten haet soeckt in de meeste rust,
 Vergunn' aen yeder een fijn' onbesproken lust.

D. C. In't praeten vind ick ons het hoeckjen om gekropen.
 Die naer't Langh Achterom het Korte door wil loopen,
 Is niet verr van de Merckt: soo gaet het hier in't groen:
 Maer die gelijckenis en kan my niet voldoen:
 De Boomen passen best tot voorbeeld van de Boomen:
 Denckt dat wy't schoon Voorhout ten einde zijn gekomen:
 Nu volght de Kneuterdijck, en stracks de Plaets daer aen:
 Daer heb ick't. Hagenae, en treckt het u niet aen;
 Noch stoff ick om den prijs: Ghy levert niet als Linden
 Na Linden op de ry: hier is wat nieuws te vinden,
 In't nieuwe Pad new Blad; Veranderingh verheught,
 En al dat sterf'lick is kan walgen aen de vreughd
 Die evenstadigh is: ² De vriendelickste toonen
 Vervelen op den duer: het oor rust op't verschoonen,
 En alle lit begeeft dat niet verpoost en werdt;
³ Veel foets vergalt sich, jae langh kittelen wordt smert.
 Noch is ons oogh het vieft, en keurighst aller leden;
 't Will wisselen, of't kreunt; jae van bevallickheden;

En

¹ Sic volvenda atas commutat tempora rerum.
 Quod fuit in pretio fit nullo denique honore:
 Porro aliud succedit, & à contemptibus exit,
 Inque dies magis appetitur, floretque repertum
 Laudibus, & mitro est mortales inter honore. *L467.*

² Μοναδία ἐν ἀποσίοντι πλησίον τε καὶ ἀρῶσιναι, ἢ δὲ ποιμα-
 λία περιπνόν. *Plut. de lib. ed.* Similitudo satietatis mater est in
 omnibus. *Cic. de Inv.*

³ Ὡς καὶ μέλιτι το πλείον ἐστι χολή. *Anthol. 1.*

En die de reden soeckt van sijn' beweeghlickheit,
Sal vinden datse daer en naulicks elders leit.

De nieu' bevallickheit, daer 't hier mé staet te vleyen,
Is 't lieve loover-groen van suyver' Esschen Meyen.
Daer valt min schaduws af dan m' onder Linden siet:
Maer schaduwen zijn wind, of schaduwen zijn niet:
Het lichaem maeckt den mann, de stammen zijn de Boomen:
Als 't op de waer aenkomt, voldoet men met geen' droomen:
Stae by, taey' Esschen waer: De waerde van uw' trouw
Verdiende wel wat roems dat hier staen proncken souw;
Maer is de Vred' in 't land, ick wille niet verstooren;
Ter hellen met den krijgh; 'k magh van geen' Piecken hooren,
Die dunne Boomen, met een vinnigh ys'ren blad.
Als 't aen mijn vonniss stond, hy sat noch op een rad,
Die d'eersten Esschen stamm tot sulcken grouwel kliefde,
En menschen raserny met wapenen geriefde.
Blijft Boomen tot der dood, plantsoenen van mijn' hand:
En, soou ouderdomm, nae' menigh jaer, ontplant,
Leent liever uw gebeent voor Pylen en voor Bogen,
En wordt voor tijd-verdrijf geschoten en getogen,
Dan dat ghy menschen-vleeich soudt scheuren met geweld,
En trecken uyt het groen in een rood bloedigh veld.
't Is langh genoegh gedolt in tweemaal veertigh jaeren,
Om eens den Esschen tack tot Bijlen Ploegh te spaeren.
Laet noyt de Sonn op gaen, God Vader, en God Soon,
God Geest, dry-eenigh God, die ons den ouden toon,
Den on-toon, valsch geluyd van Trommelen en Fluyten,
Van nieuws opheffen sie van binnen of van buyten;
Laet dijn' geterghde wraeck versaedt zijn in 't verderf
Van ons gebuerigh volck, daer nu dijn heiligh erf,
Dijn' Kercke light versmoort en in haer bloed versopen,
Haer Konincklike bloed, en buyten hulp en hopen,
En buyten trouw en troost voor eewigh schijnt ontdaen,
't En zy ghy met de boos' cens in 't gericht wilt gaen.

Daer was ick over Zee: afgrijsen doet my keeren,
Van daer een eenigh Heer gesplijt is in veel' Heeren,

X x

Van

1 Plaudite tuo Marti, miles, nos odimus arma, Ovid. de
rem.

Candida pax homines, trux decet ira feras. Ib. 3.

2 Ω πόττι εἰρήνην ὁ θυμὸς ἡμῶν ἀβίων ἔχει. Aristoph. Pac.

Van daer een' Kroon, een' Kroon, en noch een' Kroon verrast
Op hoofden is geraeckt daer op sy niet en past.

Hoe soet is 't in mijn Laen te komen uyt die stancken!
Wat hebben wy met ernst den Hemel te bedancken,
Voor 't sachte spiegelen aen volckeren, diens quaed
Het onse schier, niet schier, maer verr te boven gaet!
'k Hebb met den Esch gedaen, Esch-doornen, schooner troncken,
Ghy mooght niet ongemelt mijn' Vierhoeck om staen proncken.
(Dit's Merckt-veld, of de Plaets, naest aen 't kort Achterom,
Of aen mijn Kneuterdijck) ick heet my wellekom,
En, vrienden, u met een, die met mijn' trage treden
Tot op dit groene Ruym geduldigh zijt geschreden.
Leent noch wat lijdsamenheits eer dat wy verder gaen,
't Is mogelick de pijn wat waerdigh still te staen.

My dunckt het is een Plein: een Pleintje sult ghy 't noemen:
Maer, daer de waerheit spreekt, en schroom ick niet te roemen.
Denckt aen het hoogh gebouw van balcken verr gebrocht
Dat geen vervuyl en kent van Spinnewebs gedrocht:
Denckt aen het trots gewelf van Hollands oude Heeren,
Daer duysend Menschen daeghs en duysend in verkeerren,
Daer dack, en mueren toe, gekropt zijn met den pracht
Van Spaensche Vendelen by Wilhem t'huys gebracht,
By Maurits menighmael, by Frederick om 't beste,
By Wilhem ander mael: (God geve niet voor 't leste:
Soo 't oyt gebeurde dat de leste van dien stamm
Den toom van 's Vaderlands bestier te stade quam)
Daer eens het bloedigh jock geschopt en afgesworen,
En uyt de slaverny de vryheit is geboren;
Daer laest der Pylen knoop, die op het slippen stond,
Van nieuws verskert is in broederlick verbond.
't En is geen Kamertjen: 't magh wel een' Kamer heeten:
't En magh geen' Kamer zijn: een' Sael is 't, die wy weten
Dat by de grootste staet; een vloer, daer menigh voet
Den anderen doorwerft en geen belett en doet.

Maer, brengt de Maet-ry voort, 'k sal 't tot een vloertje maken,
Een Vloertje tot mijn Plein: nu schijnen 't stijve kaken;
Stracks sullen 't stappen zijn. wat zijn thien roeden vlacks
Op vier of vijf in 't kruys? veel, seght ghy, onder dacks:

't Is

't Is seker en bekent: maer dobbel doet veel schelen,
 En dobbel is de vloer. en tweemael hier de deelen
 Van gins het breed en 't langh; Siet vry mijn Pleintjen aen,
 Daer ghy staet, soudén pas twee Hoofsche Saelen staen:
 Maer 't schijnt niet. Dat's soo waer, dat ick, die 't hoor te weten,
 Mijn selven menighmael de mis-maet heb verweten,
 Mijn' oogen menighmael in 't ongelijck gestelt;
 Tot dat ick 't wissén 't waer van nieuws had overteelt,
 En 't vonnis tegens mijn steegh onverstánd gestreken.
 Doe 't waer was en waer bleef, bestond ick de gebreken
 Van's menschen oordeel ('k meen sijn oogh-deel) aen te gaen,
 En, dool ick nu noch niet, soo hebb ick 't doe verstaen.

Dit Plein is, als ick sey, twee Saelen; maer twee Saelen
 Met eene kapp bedeckt; en die kapp doet ons dwaelen:
 Die kapp is 't halve rond des Hemels, dat wy sien;
 ' En tegens sulcken kapp wat is dit Plein? misfchien
 Een punt in duysenden van punten doorgesneden.
 Doe pleitt' ick tegens my, doe vragghden ick mijn' Reden,
 Is 't wonder dat het krimpt en klein wordt in ons oogh?
 Is 't wel een stuckjen van een pees tot sulcken boogh?
 Langhs die leer klom ick op tot boven all' de buyen
 Die 't Zuyden tegens 't Noord, 't Oost tegens 't Westen ruyen
 By dagelicks krackeel: van daer tot by de Maen,
 Van daer verby de Son, tot daer de Sterren staen,
 Van daer tot daer Gods mann sijn' heilige gedachten,
 ' Sijn Lichaem, of sijn' Geest (hy kon 't niet seggen) brachten
 Ten derden Hemel in; en 'k was mijn Pleintje quijt,
 Alsof 't'er niet en waer. ' Doe viel ick aen 't verwijt
 Van's werelds ydelheit, en, seid ick, sotte menschen,
 Besteedt mendaer beneên dat sorgen en dat wenschen,
 Dat eewigh tommelen aen sulcken nietmetall?
 Is heel de werelds kloot niet meer als sulcken ball,
 Is 't sulcken balletje? en, als wy 't al besaten,
 Met all' den Mieren-nest van Kroonen en van Staten,

X x 2

Waer

¹ Omnem Terræ ambitum ad Coeli spatium puncti constat
 obtinere rationem. Boëth. 2. de Cons.

² 2 Cor. 12. 2.

³ Mundi punctus (neque enim est aliud Terra in universo)
 hæc est materia gloriæ nostræ, hæc sedes, hic honores geri-
 mus, hic exercemus imperia, hic opes rapimus, hic tumultuatur
 humanum genus. Plin. lib. 11. c. 68. Hoc est illud pun-

ctum, quod inter tot gentes ferro & igne dividitur: quàm
 ridiculi sunt mortalium termini! Punctum est illud in quo
 navigatis, in quo bellatis, in quo regna disponitis. Sen. 1. nat. 9.
 Terram hanc cum populis urbibusque & fluminibus & ambitu
 maris, puncti loco ponimus, ad universa referentes. Sen.
 Cons. ad Marc.

Waer't wel een Datje by het onuytspreeckbaer Dit,
 Waer't wel besittens waerd by wat men hier besitt?
 1 Mijñ' ziel was soo vernoeght in 't geestigh ommeroeren
 Van all haer binnenste, en 't heilige vervoeren
 Verwerdden haer soo soet in 't dencken wat sy docht,
 Dat ickse pijnelick van boven neder brocht:
 My docht sy futfelden, en hare lusten spraken
 Van Tabernakelen om hoogh te mogen maken:
 Soo wel was 't daerse was, en daerse gingh soo slecht.

Nochtsans hier is sy weer. Hoe raken wy te recht?
 Eschdoornen, leeft ghy noch? u liet ick hier beneden;
 U komt het einde toe van mijn' gebroken reden.
 2 Zijt ghy het wild geboomt daer 't mannetjen in sat
 Om God in 't vleesch te sien? Daer leeft wat in uw blad
 Dat Sycomorich lijkt; en 't heeft de soete luyden
 Die, langh in d'aerd verrott, noch leven in haer' kruyden,
 Doen seggen ja en neen; en 't hanght noch in den strijd,
 Dien ick niet scheiden sal: ick neem u soo ghy zijt;
 Of als m' u hebben wil, of als ick u kan vinden;
 Half Moerbey en half Vijgh, half Wijnranck en half Linden,
 Al soo m' u doopen will, mits ghy voor slaeven streckt,
 En mijn hoofd met het uw, als *Parasollen*, deckt.

't Is aengenaemen dienst, soo langh uw' kruynen dueren;
 Maer dat 's half-jaerigh werck: Dat weten uw' gebueren,
 Mijn' bruyne Mannetjens, die tusschen beiden op
 By ell voor ell in 't jaer haer' nemmer grijsen kop
 Ten Hemel spoedigen, om Somer-Sonn te blinden,
 En 't plein te decken voor de schraele winter-winden.
 'k Verpraet my: 't is oud Hout, en hondert jaer in staet
 Van breede schaduwen. en die van verre staet
 Verneemt van Noordorp af het vierkant Bosch van Masten;
 En die 't van bijds geniet (u meen ick, lieve Gasten,
 Die Coets en Peerden hier of voor de koude berght,
 Of voor de spitse Mugg' die warme Henghsten terght)
 Prijst de voorsichtigheit van Hofwijcks dooden stichter,
 Die 't ongemack bevroed' en maeckten 't Beesten lichter,

En

1 Jam verò ipsa terra ita mihi parva visa est, ut me imperii nostri, quo quasi punctum ejus attingimus, poeniteret. *Cic. Somn. Scip.*

2 *Luc. 19. 3, 4.*

En menschen aengenaem , gelijk is alle pijn
Die onsen naesten smert en daer wy vry af zijn.

Mijn Wandelaer is moe : ick kan 't hem niet verwijten :
Wie soud sijn' lijdszaamheit in 't einde niet verslijten ,
Op soo veel wild geklups ? maer 't sal haest beter zijn :
Tot noch toe voed ick hem met Peper en Asijn ,
Tot allerley Salaet van smaeckeloofse bladen :
Hier neffens light een Bosch dat beter is geladen ;
Een dat de keel toe lacht ; een' Keucken-wilderniss ,
Daer 't fruyt geschotelt staet en maer te grijpen is.
Komt binnen, Heer en Vrouw, maer, Meid en Knecht, staet uyt, en,
Lackeyen , weest gegroet , en , Pages , wandelt buyten :
Voor sulcke Kijckers zijn de sporten van dit Heck ,
Voor sulcke most mijn' Bors aen 't kostelick besteck ,
Dat desen Boomgaert sloot in vyverlicke Grachten.

F.

Een woord voor duysenden , all die maer met gedachten
Mijn' sinlickheden rooft , is hier soo willekom
Als hamer-slagen op een' Porceleine komm.

Nochtans is 't open Hof in dese vier Saletten.
Maer moet ick Heer en Knecht gelijk aen tafel setten ,
Plant ick voor groot en klein ? Ey, jongh volck, neemt mijn geld,
En snoept den Merckt-korf uyt, en doet hier geen geweld.
Geweld is, achterbax den Landheer af te haelen ,
Dat weinigh stuyvertjens met niemands leed betaelen ,
Daer 't naer den kooper wacht : Hier kan mijn soet verwacht
Van menigh jaer gequeecks onwetens, ongeacht,
't Gestolen beetjen zijn van die maer lust te snoeyen :
Hier kan de dertelheit den teeren tack in 't bloeyen
Sooternen dat hy bloed', en niet en bloey van 't jaer.

Maer 'k wenschte, dat soo sterft, noch ongeboren waer,
Eer dat ick om een leur van Appelen of Peeren
Het vriendelick onthael van vreemden most ontbeeren,
En sien suer eer ick 't wist. Neen, vrienden, wie ghy zijt,
Die my een deel vergunt van uw' verloren tijd,
En komt van uyt den Haegh tot binnen dese hagen,
Gevolgt of ongevolgt ; ick stell 't aen uw behagen,
De sleutel van mijn hert is die van desen thuyn,
Daer is een' vrye Jacht oock in 't verpachte Duyn :

X x 3

Magh

Magh de gebroodde knecht sijns Meesters plaets bewaeren,
 Ick gunn u met de vreughd de vrucht der volle jaeren;
 Pluckt en doet plucken, schudt en laet u schudden, raept
 En laet u raepen: denckt de Land-heer sitt en slaept;
 't Is buyt all wat u lust: spaert maer de teere telgen;
 't Ooft is ten besten, 't hout en kan mijn niet verswelgen;
 Die 't Capitael behoudt forght voor den Interest:
 Die blijft u op mijn gunst voor 't naeste jaer gevest.

Doctoren van den Haegh, 't zy t' uwer baet gesproken:
 Send ick u Siecken t' huys, ick houw my niet gewroken;
 My is geen leed geschiet dat wrekens waerdigh zy:
 Is 't mergen mogelick, Rhabarbertje staec by,
 En Sene, windigh blad, en Mann' en Tamarinden,
 En Aloë, die 't all kont drijven en ontbinden,
 De schuld is buyten my: ick ben maer Waerd geweest;
 Dien 't minst van allen past, *die schaedt of dat geneest.*
 'k Hebb vry gelagh gegunt, 'k hebb mildelick gegeven,
 En laeten nemen: maer van giften die vergeven
 En draeght mijn Acker geen: ¹ het schielick witte-brood
 Dat naer den Duyvel heet, en altemets eens doodt,
 En altijd geck en lockt, en wijse luy doet duchten,
 Schaff ick geen' vyanden. Indien uw' siecken suchten,
² Sy wijten 't niemand als haer' ongebonden keel,
 En 't lieve mis-verstand, dat ³ Kostelick Te Veel,
 Dat gulde letteren tot uwent mosten eeren;
 Raeckt dat ter wereld uyt? seght, goeden nacht, mijn' Heeren,
 Aen Boeck, en Apotheek, aen Croes en Recipe.

Maer 't ambacht lijdt geen' last; de Duyvel lacht'er mé.
 Van Adams Boomgaerd af tot die wy heden pooten
⁴ Zij onse keelen maer bedrieghlicke gooten,
 Verraders van ons Lijf en onse Zielen toe.
 Och of sy lacchen kost, die weelderige koe,
 Die ginder in 't voll-op van Hollands beste weiden
 Genoegh en overdaed soo wijs'lick weet te scheiden;

Wat

¹ Hoc hic quidem homines tam brevem vitam colunt, cum hasce herbas ejusmodi in suam alvum congerunt. Formidolosus distu, non esu modo: quas herbas pecudes non edunt, homines edunt. *Plaut. Pseud.* 3. 2.

Vilibus ancipites fungi ponentur amicis. *Juv.*

² Numquid enim hic furor est, quod nemo nostrum mor-

talem se cogitat, quod nemo imbecillum? *Sen. ep.* 114.

³ Οὐδὲν ἀγασθὲν, ὅτι ἀνθρώπων τὴ φύσιν ἔ. *Hippocr. sec.* 2. aphor. 4.

⁴ Ed mores venere, ut homo maximè cibo pereat. *Plin. lib.* 26. c. 8.

Wat maecte sy gefchals, wat sprack sy met genucht,
 Dat, die haer Meester is, sijn selven niet en tucht,
 Dat die de wetten maect en roemt alleen op Reden,
 Geen' eigen wett en weet voor 't minste sijn ledē;
 Geen' buyck, geen' mondjes-maet, dat Beesten Menschen zijn,
 En menschen meestendeel maer redelick in schijn!

Wat light my aen de moeyt van 't pleiten voor de Beesten?
 't Stuck valt my wat te swaer; ick schenck het stercker' geesten:
 Want, wat de keel belanght, en 't leckere verdriet,
 't Zy roemeloos gefeght, de Sond en raect my niet.
 Danck hebbe Die my gaf mijn selven te vermannen,
 ' En tegens 't sort geweld van Mond-lust in te spannen:
 Ick ben niet smaeckeloos, noch mijn ghemelt steen:
 Maer 't is mijn Hemel niet: mijn' tongh en is geen been;
 Sy voelt; ² en ick voeloock hoe langh sy dient te voelen,
 Hoe veel, en hoe veel niet: verdrincken is geen spoelen;
 Daer hoort maer drincken toe; dat weet ick, en wat meer:
 Gelijck het spoelen koelt, soo doet ³ verdrincken seer:
⁴ All dat ick dragen kan, en schroom ick niet te laden:
 Maer dat ick niet en kan; ⁵ het minste Meer, kan schaden:
 Als 't vat maer vollen is, soo drijft het, of het stond;
 Soo haest als 't overloopt, soo moet het naer den grond:
 Dat doet de leste dropp: wat doen dan duysend droppen
 Naer 't vataen 't sincken is? ⁶ lett, sponsien, lett, soppen,
 Lett, drinckers, die te bedd, gelijk te gronde, gaet;
 En, daer ick wesen wou, lett, Snoepers sonder maet,
 Wat dat uw' Maegh gewelds van Tongh en Keel moet lijden,
 Van overswelgens meer als Beestelick verblijden.

Eengierige Portier magh aen de deure staen,
 De deur van 't Kamer-spel, en laeten binnen gaen
 Al wat 'er wesen will: in 't ende moet hy hooren
 Dat over-vall benauwt; dan moet het of van voren,
 Of weer van achter uyt, dat meer is dan de Sael
 Kan swelgen met gemack. Ick spreek geen' duyfter' tacl;

De

¹ Σωφροσύνη κοῦρα; ἐν περὶ ἀρχαίων. Pallad. ap. Steb.
² Οὐτέ τι γὰρ ἴσται, ἔτε λίαν μεθύω. Theogn. Ἡ δὲ πᾶν τὸ μέ-
 πον, ἔτε ὑπεργάμων. Ἀνέρις μὲν γὰρ, ἔτε κενός, ἀλλ' ἡδύω
 ἰχθυήσας. Alex. in Syntriph. ap. Athen.

³ Merguit in pocula inentem. Manil. 5. *Aspon.*

⁴ Non vinum hominibus moderari, sed vino homines
 solent, qui quidem prohi sunt. *Plaut. Trin.* Οὐ βόρσας

πᾶν Κορυμβία δ' ἐξεί. Callisth. ad Alex. ap. Plut. de ira exhib.
⁵ Καὶ γὰρ πᾶν τὸ πολὺ τῇ φύσιν πολέμειν. Hippocr. 2.
Aphor. 51.

⁶ Hinc phrenesis periculosa, hinc calculi gravis poena,
 hinc exitialis cruditas, hinc vomitus frequens, semelae epu-
 las cum interiorum viscerum cruore surgentium. *Ambros.*
 de Hel. & *Hygm.*

De faccke felf spreekt Duytsch : wie ooren heeft, kan hooren ;
 Wy sien wat ons gebeurt van achteren, van voren ,
 (Daer moet geen doeckjen om) van ond'ren, met verlof,
 Van boven rauw en rott, en geel, en groen, en grof,
 En al om eens Portiers verraderlick onthaelen
 Van all dat binnen will, en eindelick de Saelen
 Van Maegh en Buycken Darm doet bersten van Colijck,
 En, voor het beste loon, maeckt van een Lijf een lijck.

Nu, Snoeyers, 't staet u vry ; ghy mooght wel binnen komen ;
 Maer, weest'er op verdacht, de dood is in de Boomen ;
 Dan 't leven isser oock. Siet ghy die peerfche Pruym,
 Die ongefoolde Maeghd van vinger en van duym,
 Dien Appel, goud op groen, die wonderlicke Bessen,
 Die Kersten, uytterlick als roode wijn in flessen,
 Noch beter in haer lijf ; die Peer met haer geslacht
 Door menigh overspel tot soo veel keurs gebracht ?
 Het lacht all, dat men 't fiet (men schijnt het schier te hooren ,
 En so waer 't Spreek-woort valsch, de Buyck en heeft geen' ooren)
 Maer 't lacht voll Aloës, voor die sich selfs verraedt ,
 En niet en onderscheidt versott zijn, van versaedt.

Ghy zijt versaedt, en meer, van dit langhwijligh preken ;
 Maer, hoort het tot de lijst van kribbige gebreken,
 Uyt dingetjens van niet, uyt ongeachte stoff
 Te suygen 's schepsels nutt, te tuygen 's Scheppers lof ;
 Ick ken de volle schuld, en wilse niet verbloemen :
 'k Maecgeeren yet van niet, en distelen tot Bloemen.

All wien het lust met my de Bloemen gae te slaen,
 E. E. Begeve sich op zy, daer all' des' Mannen staen,
 ('k Segh niet meer Mannetjens ; dat voeghd' haer' jonge jaeren)
 Mast-boomen, dick en steil, die met haer' bruyne paeren
 De Cingels van mijn' Thuyn omcingelen met pracht,
 En maeckend'er by naest van Middagh Midder-nacht ;
 D'Artheensche Galery daer Roomen selfs gingh haelen
 De wandelende less van wetenschap en taelen,
 Moet swichten voor dit pad, voor deser paden groen.
 Komt, wijs Wandelaers, hier hebb ick u van doen :
 Laet Vrouw en Kinderen de voose vreughd der vruchten
 Genieten voor haer deel, en naderhand besuchten ;

Wy

Wy fullen Mond en Tongh besteden aen wat meer,
Aen vrucht daer van den beet tot beter voedsel keer'.

Het gemelick verhael van Staetsche vodderyen,
Van Werelds werringen en meen ick niet te lyen :
(Die wetten schrijv' ick voor) ick bann den heelen Haegh,
Met al sijn achter-klapp, ¹ ick bann de vuyle plaegh
Van loofse pleitery, ick bann d'onstuymigheden
Van over-heerigh volck in ongeruste Steden,
Den nieuwen overgangh. Ick bann het bits vermaen
Van Kercken-spertelingh: Staet uyt, Arminiaen,
Die op den Gomarist uw' tanden meent te slijpen;
En staet uyt, Gomarist, die desen meent te grijpen
En krabben d'oude roov' van 't seer van Achtien op:
All' die u sulcken gall voelt steken in den kropp,
Ick bid u, staet van verr, en laet de vuyle luchten
Van sulcke poelen hier d'onnoofele geruchten
Van beter onderhoud niet smetten met verdriet:
Vergalt ons' eenigheit met sulcken Alffem niet.
In 't drucke van den Haegh verdragen wy 't by tijden,
En draegen met geduld all dat men daer moet lijden,
En staen ons' pooste roer, en vinden in 't krackeel,
² Wel tegens heugh en meugh, ons ongefochte deel,
En sien ons nieuwen haet voor ouden dienst bestellen,
En met geroekten vloeck voor vrome meeningh quellen:
Hier zijn w' op Hofwijck, ³ schouw van al dat Hooft en Haeght,
En al dien d'onvré lust, en dien de vré mishaght,
Mishaght ons' broederschap, die sonder Eeck en Alffem
Naer Waerheit en niet meer, der Zielen eigen Balssem,
Door soete wegen spoort, en houdt geen onderfoeck
Haer' moeyte waerder dan Gods een en ander Boeck.

⁴ In 't een en 't ander Boeck zijn een' en ander' Bladen
Voor onser oogen mist met duyfterheit geladen:

Y y

De

¹ Este procul lites & amara praelia lingua. *Ovid. de Art. 2.*

Protinus ante meum quidquid dolet exue limen. *Juv. 11.*

² Τι γὰρ μάχαισι κέμει; *Anacr.*

³ Seceſsi enim non tantum ab hominibus, sed à rebus, & primum à meis. *Sen. ep. 8.* Minime malé cogitantes sunt, qui in Agriculturae studio occupati sunt. *Cat. de re Rust.*

Ergo,

Serino oritur non de villis domibusve alienis;

Nec malé necne Lepos saltet: sed quod magis ad nos

Pertinet, nescire malum est agitur. *Hor. 2. Sat. 6.*

Romæ magni officiorum negotiorumque acervi omnes à contemplatione talium abducunt, quoniam otiosorum & in magno loci silentio apta administratio talis est. *Plin. 36. 5.*

⁴ Involuta veritas in alto later; nec de malignitate naturæ queri possumus: quia nullius rei difficilis inventio est, nisi cujus hic unus inventæ fructus est, invenisse. Quicquid nos meliores beatosque facturum est, aut in aperto, aut in proximo posuit. *Sen. de Benef. 7. 1.*

De Waerheit is in, dat s'klaerheit sonder vleck;
 1 d'Onklaerheit is alleen der Leseren gebreck;
 Die dat den Schrijver wijt, doet even als de blinden,
 Die midden op den dag den middagh niet en vinden,
 En keuren hem voor nacht, om dat haer alles swert
 In haer onkunde dunckt, en 't witt onthouden werdt.
 All't noodige nochtans is klaer voor alle Vromen,
 Als middagh: uytgefeght, de goedwill onfer droomen;
 Den Leser die sich minst in sulcke droomen voedt,
 Gedijdt ontwijffelick het noodige tot goed.

Maer deser redens toom en zijn wy soo niet machtigh,
 Of hy ontslipt ons wel: soo dat ons klaer, klaerachtigh,
 En waer, waerachtigh werdt: en dan volght meer en min,
 Naer meer en min verlaets op 't soet van eigen sinn:
 Soo komen wy somtijds van sinnen wat te ichillen,
 Soo dat'er twee Zuyd-west, twee and're West aen willen;
 2 Maer 't scheel en maeckt geen' twist, ick haet mijn' broeder niet,
 Om dat ick liever groen, hy liever purper siet:
 't En is geen Menschen werck; 't zijn stege 3 beest'lickheden,
 Eens anders met geweld te binden aen mijn' reden,
 En maken plotselick een vyand van een' vrind,
 Om dat hy sijn Geloof in 't mijne niet en vindt,
 Om dat hy niet en voelt dat ick meen wel te voelen.
 Laegh dat vuyl over boord, wat waerd'er min te woelen,
 Wat waerd'er min gespoocks, wat waerd'er mingedruys,
 Wat waerd'er koele kalmte in Kerck, in Huys en kluis!
 Om alles in een woord van kort beslagh te knoopen,
 Vind ick mijn' even-mensch het toe-pad mis te loopen,
 Den Bywegh in te slaen; of sien ick hem verlockt
 Van spijs daer de dood een' tand heeft in gebrockt;
 Wat maeck ick voor gebaer? ontfell ick my van buyten,
 Ontsteek ick mijn gemoed; werp ick dien Mann met kluyten,
 Schend ick hem met verwijt, wensch ick hem erger quaed
 Dan 't geen hy eten will, dan daer hy henen gaet;
 Haet ick hem om sijn doen, vloek ick hem om sijn dwaelen?
 Dat ly den Hemel niet: Ick tracht hem af te haelen,

Ick

1 Animus noster ad vera percipienda caligat. *Sen 10. ep. 72.*

2 Inde furor vulgo, quod numina vicinorum Odit uterque
 locus quam solos credat habendos. *Esse Deos, quos ipse colit.*
Juv. Sat. 15. Utilius est oculos à rebus displicentibus avertere

re, & unicuique suum sentire relinquere, quam contentiosis
 sermonibus deservire. *Tib. de Resp. de Im. Chr. 3. 44.*

3 Mundi Principio indultit communis conditor illis Tan-
 tum animas, nobis animum quoque. *Juv. 15.*

Ick thoon hem sijn gevaer ; ick wijs' hem 't beter pad
 Met all' mijn' Redens macht : soo hy se niet en vatt ,
 Ick sucht hem droevigh naer , ick wensch hem beter' oogen ,
 Ick straff hem met niet meer als broederlick medoogen ,
 Ick doe hem wat ick wouw dat my gebeuren kond' ,
 Wanneer een Broeder my een stall-licht volgen vond ;
 God roep ick tot sijn' hulp ; God, die my heeft bevolen
 Mijn' vyand wel te doen : ' want selver soud' ick dolen
 En in den doncker gaen, gund' ick mijn' naesten quaed ,
 En sultte sijn ellend met Christeloofen haet.

Wie deert Gods erfdeel niet, wie treurt niet om de Joden ,
 Het heilige geslacht, dat haeren Heiland doodden ?
 Wie deert de blindtheit niet van 's werlds grootste deel ,
 Dat Hell en Duyvels macht noch hebben by de keel ?
 Wie kan de Christenen besien en niet beschreyen ,
 Die door Roomsche misverstand van Sion zijn gescheyen ,
 En willen scheppers zijn des Scheppers die haer schiep ,
 En willen noch voldoen 't geen hy van 't Kruys af riep
 By Hem te zijn voldaan , en doen Hem stadigh sterven ,
 Die ons door eene dood het leven heeft doen erven ;
 't Zijn blinde grouwelen , onnoosel mis-verstand :
 God weer'se meer en meer van u , mijn Vaderland ,
 God kome noch eens af , en geessel' hier beneden
 Noch eens die koopers uyt sijn' huysen der gebeden :
 Het schijnt geen Menschen werck, wy zijn der moeyte moe ,
 Der vruchteloofse moeyt' ; daer hoort mirakel toe.
 Maer eer 't mirakel kom' (Hy weet sijn' goede tijden)
 Wat zijn ons' plichten meer als treurigh medelijden ?
 Wat zijn ons' wapenen, als bidden om dien dagh,
 Die eens de heele Kudd' in een' koy brengen magh ?
 Dat bidden is mijn haet , mijn vloeck, beminde blinden ,
 Dat sult ghy in mijn' wraeck , in plaets van mutsaerd, vinden ,
 Dat Christelicke vyer , in plaets van rad en galgh ,
 Daer van ick even soo als van uw' misdaed walgh.

Dit's uyt het Boeck gepraett dat God heeft willen spaeren
 Tot onser zielen licht , van doe wy niet en waren.

Y y 2

Het

1 Ο' λείπων ἐν τῷ φωτὶ ὁ, καὶ τὸ ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ὅστις ἔως ἀρτι καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ. 1 Ioan. 2. 9, 11.
 2 Ioan. 19. 30.

Het ander light'er by : ¹ het Boeck van alle dingh,
 Van alles dat hy eens in 't groote Rond bevingh,
 Het wonderlicke Boeck van sijn' ses wercke-dagen.
 Wat seght ghy, Wandelaer? indien 't u kan behagen,
 Wy gaen van blad tot blad, van daer de Sonn begint,
 Tot daer Sy slaepen gaet, en laet de wereld blind :
 Wy weten wonderen uyt dit Boeck te vertellen :
 All zijn de Sterren veel', wy weten se te tellen,
 Te passen op een' myl: al loopt de lossse Maen
 Dan blootshoofds, dan gehult, dan met een masker aen ;
 Al duyckt sy voor onsoogh, sy kan ons niet ontslippen ;
 Wy weten wat sy meent met plecken en met tippen,
 Met ringen, en met geen' ; wy weten wat haer schortt,
 Wanneerse somtijds Goud en somtijds Silver wordt :
 All krimpt de dageraad van 't Ooster-punt naer 't Zuyen,
 Wy weten waer 't hem lieght : all pruylt de Locht met buyen,
 Al huylt sy gins en weer, al stelts' haer self in vlam,
 Al rommelts', of 't blauw dack van boven neder quam,
 Al schreitse weer daer op, en lescht haer' eigen' vieren,
 Allachtse datelick met Kruyden en met Dieren,
 Dien haer' gestalteniss tot lust en onlust wendt ;
 Van all dat Uerwerck zijn de veeren ons bekend,
 En rad en ronffelen, en ketingen en snecken :
 De Mist en mist ons niet, noch wat hem kan verwecken ;
 De Dauw is niet soo sijn, wij'n sien hem dropp voor dropp ;
 De Zee is niet soo diep, wij'n keuren op end' op
 Wat van haer maeckfel is, en waerse 't Sout van daen heeft,
 Wat datse van de Sonn, wat datse van de Maen heeft,
 Hoe datse groent en graeuwt, hoe dat haer volle plass
 Gedurigh voller loopt en houdt sijn Water-pass,
 Wat Ebb en Vloed beduydt, wat wetten haer bepaelen,
 Hoe verr men Westwaert uyt haer voor-stroom moet gaen halen,
 Om Oostwaert aen te gaen, hoe verr de Naelde wraeckt,
 Wat datse somtijds staend' en somtijds gaende maeckt :

Wat

¹ Τὸν δὲ ἀνδραγωγὸν θεατῶν ἐκζητῶν ὁ θεὸς, αὐτῇ τε ἐκ τῆς
 ἀρχῆς τῆς αὐτῆς, καὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀρχῆς. Epist.
 lib. 1. diff. Cum sapienti Remp. ipso dignam dedimus, id
 est Mundum: non est extra Remp. etiam si secesserit, imo
 fortasse, relicto uno angulo, in maiora atque ampliora tran-

sit, & coelo impositus intelligit, cum sellam aut tribunal af-
 cenderat, quam humili loco sederit. Depono hoc apud te,
 nunquam plus agere sapientem, quàm cum in conspectum
 ejus divina atque humana venerunt. Sen. ep. 68.

Wat dat den Aerd-kloot steunt in 't middel-punt van allen,
 Waerom hy vlot en vast kan drijven, en niet vallen;
 Wat in sijn ingewand het mindere Metael
 En 't meerdere verweckt; hoe dat doorschijnigh stael,
 Die steege Diamant, die bloedige Robijnen,
 Als sterren onder aerd, in 't Oosten veel verschijnen,
 In 't Westen nemmermeer: hoe d'Oester is van aerd,
 Die puyck van Peerelen, maer noyt gesond, en baert:
 Waer van 't geboomte groent, waer langs en door wat monden
 Sijn blancke voedsel komt uyt sware swarte gronden:
 Hoe 't in de tacken rijft, hoe 't in de bladen stuyt,
 Hoe 't in den Somer werckt, en scheidt'er's Winters uyt:
 Wat Gouwe stincken doet, wat Roosen wel doet riecken;
 Wat Kraeyen swarte geeft, wat Swaenen witte wiecken;
 Wat Eyeren bevrucht, wat Wasch en Honigh scheelt,
 Hoe 't by de slechte Bijen verstandigh werdt verdeelt;
 Hoe beesten beesten zijn, en besigen haer' leden,
 En stieren haer beleid bynaest met onse seden:
 Hoe 't aller wonderlickst der wonderen, de Mensch,
 Van Menschen werdt geteelt met min schier als een' wensch;
 Wat Ziel, wat Lichaem is, en hoe sy kunnen paeren;
 Hoe 't Vier in 't herte komt, hoe 't Silver in de haeren,
 Hoe 't Bloed de schaemte meldt, hoe 't Oogh van verre voelt,
 Hoe all het sichtbaere dat door den and'ren woelt
 Geschift werdt sonder moeyt, en sonder konst gescheiden:
 Hoe Neus en Mond alleen, en Ooren met haer beiden
 Gelijcke plichten doen; wat Lippen tot de Spraeck,
 Wat Tongh en Tanden doen tot beide, Spraeck en Smaeck,
 En in wat bochten die de dese moet ontmoeren:
 Hoe 't Hoofd gehoorfaemt werdt van Handen en van Voeten,
 Niet met de moeyte die een Heer neemt als hy wenckt,
 En doet sijn' Dienaer gaen, maer even als 't maer denckt:
 Hoe 't Bloedschift van sijn' Wey, Hoe 't Melck word in de Borsten
 Hoe 't elders Vell en Vleesch, en elders harde korsten
 Van Knorr en Beenen werdt: Hoe 't in de Keucken gaet,
 Ontfanghster in 't gemeen van alle goed en quaed,
 De Maegh, verkrachte Maeghd van onse gulsigheden:
 Wie Kock is, wie Kocks maet, wie Onder-kock met reden

Genoemt werdt, geele Gall, of roode Levers warmt;
 Waer toe den ommeloop van kronckeligh Gedarmt,
 Waer toe de viese Milt, waer toe de lucht Longen
 Haer op en neder dient; waerom de Meid geen jongen,
 De beste slaghe, en viel. waerom. Dit langhe waerom
 Verveelt u overlanghe: 't Is reden dat ick kom'
 Daer ick 't Boeck opende. dit Boeck; ¹ dit Boeck der Boecken,
 Is soo voll onderfoecks, soo voll van soete hoecken,
 Als Hofwijck bladeren aen Boom en kruyden telt:
 Ick hebb wat veel gefeght, maer niet-met-all vertelt,
 By al dat seghbaer is: Dit zijn de besigheden
 Daer in wy Ziel en Lijf vermaken en vertreden:
 Dit 't veld van onsen strijd, maer strijd van vreedsaemheit,
 Daer yeder op sijn' beurt sijn' stille meeninghe seht,
 En luyfert naer sijn' vriend, en laet sich onderrechten,
² En heet verliefen winst, ³ wanneer hy valt in 't vechten,
 En wijs in 't vallen werd. ⁴ Verr is het strack gemoed,
 Dat steeghe en ketterlick de waerheit tegen wroett,
 En liever dolen will, en dollen will, dan wijcken,
 En liever Schip en goed verhoetelen, dan strijcken;
 Het Hofwijcks Spreeckwoord seghet, en allom is het waer,
 Dat seven oogen veel, maer min sien als vier paer.

Dit 's woord en weder-woord van Waerd en waerde gasten,
 Die hier mijn' eenigheit op 't onvoorsiens verrasten,
 Of veel en veel genoyt verschijnen in mijn' Hof,
 En vallender op 't fruyt, het fruyt der buycken, of
 Het fruyt der Boecken; fruyt, dat niet en kan verrotten,
 Fruyt dat den Maeyeman, schuld-eischer van de Sotten,
 Sijn maenen niet en vreeft. Besitt ick my alleen,
 Geheel en onverdeelt, en word ick moe getre'en
 En molewijs gestapt in 't rond, in 't langhe, in 't kruys-pad;
 Of seghet my natt of kouw, 't waer oorbaer dat ick t'huys trad;
 Ick tree wel in vier tre'en en in vier huysen t'huys:

E. Vier huyskens over hoecks, en elck een' groene kluyt,

Daer

¹ Τὸ ἐπιστήμιον φέρει ὅσον καὶ τὸ πῶς ἐν τῷ. *Phil. de Somn.*

² *Prov.* 25. 12. En tiempo y lugar Perder es ganar.

³ Ἀμεινον ἢ κακῶς νικᾷν τὸ καλῶς ἀπώλεσθαι. *Isa. Pelus.*
 Compungimur enim censoris sermonibus, sed benevolen-
 tia delectamur sedulitate. *Ambrosii lib. 1. off.*

⁴ Εἰ ἀνοήτων, νικᾷτω τὸ φιλόανδρων. *Nazianz. Or. 40.*
 Ἀμεινοτάτων μὲν γὰρ καὶ δι' ὀφθαλμοὺς φαίνεται τοῖς φίλοις, ἐστὶν

ἃ οἱ ἄλλοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ ἀλλήλοις. *Plat. in Protag.* Ἄλλ' ἀνδρες
 καὶ ὡς ἡ σοφία τὸ μὲν θάνατον Πλεον, αἰχρὸν ἔστιν καὶ τὸ μὴ τεύχων
 αἰσας. *Soph. Antig.* Vide non tantum, an verum sit quod di-
 cis, sed an ille cui dicitur sit veri patiens. *Sen. de Tr. 3.* In-
 justissima est similitudo, quae hominem hominem esse non
 sinit. *Quintil. Decl. 110.*

Daer in sich kluyfenaers gekluyftert konden wenschen,
 Belocken my om 't seerst, en spreken schier als Menschen.
 Komt, roept'er een, tot my, en 't andere, tot my,
 't Zy dat het deses tael, of ghenes Eccho zy:
 En ick hangh tusschen vier, als Mahomet sijn' beenen
 In 't even staegh geweld van vier versierde steenen!

In 't einde deelick 't scheel, en vraege Sonn en Wind,
 Waer ick best sitten sal gedoken en geblindt,
 Geblindt en ongesien: meest winnen 't twee van vieren,
 Die neffens 't groote spoor mijn Hofwijckjen verçieren,
 En doen den Vreemdelingh in 'trijden en in 't gaen
 Uytroepen, 't Isdaer moy, en 't staer'er my wel aen.
 Daer schuylick in de Klimm en in de Memme-bloemen;
 Daer hoor ick my met lust dan prijsen, dan verdoemen;
 Daer duyck ick achter my, gelijk de Schilder sat,
 Die achter 't Tafereel der Kijckers dit en dat
 Beluyfsterd en beloegh, daer ligh ick, als gestorven,
 „ En hoor, als naer mijn dood, Wat is daer gronds bedorven,
 „ En klaere kley gespilt, om overdaed van lust!
 „ Daer hoor ick tegen aen, Wel zy hem, waer hy rust,
 „ Den Planter, die den poel van eertijds wilde weyen
 „ Verçierde met de pluym van altijds groene meyen,
 „ En dorst een hoeckjen erfs besteden aen sijn' vreughd,
 „ En keurde matelick verquisten voor een' deughd,
 „ En docht, het Goud en was in 't water niet geworpen,
 „ Dat streckte voor vermaeck van hem, en Stadt, en Dorpen.

Daer hoor ick, wat noch meer? of wat en hoor ick niet?
 Den Kermiss-boer sijn geld, den Vryer sijn verdriet
 Beweenen aen de Meid, die niet en schijnt te hooren.
 Moy Meisjen; fiet rondom, de Boomen hebben ooren:
 Ick hebb het Voorburghs-bier sien fieden in uw' borst,
 En over't Minne-vier een' and'ren nieuwen dorst
 Onsteken in uw hert, ick hebb u Kees sien douwen,
 Sien foolen mond aen mond, ick hebb den besten Bouwen,
 Den nieuwen Schorteldoeck sien wringen tot een flett,
 En hebje 't Klaes verboon, Kees hebje 't niet belett.
 „ ' Trijn; seid' hy, trouwe Trijn, wat heit het te beduyen?
 „ De kolen aen den haerd, de Middagh-Son in 't Zuyen

Zijn

„ Zijn koeler dan de Sneew , by 't vier daer ick in brand :
 „ Komt , soetert ; eens voor all , waer is je rechter hand ?
 „ Kom , nobele kerfow , 't is by men ziel ter eeren ,
 „ En om de wereld in echt met suck slagh te vermeerden
 „ As jouw moy backes is : Wat duyvel schort 'er an ?
 „ Men Vaertje sagh 'et gaern , je Mortje weeter van ;
 „ Je noom , Klaes Gerritse , seit meenighmael , wel , Keesje ,
 „ Hoe maeckj 'et mit men Nicht ? gaet an ; het wildste beesje
 „ Wordt metter tijd etemt , de Knijne worde mack ,
 „ Het Nachtegaeltje neemt sen koytje voor een tack :
 „ Houdt jy maer voet by steck ; de Meisjes moete suer sien ;
 „ Dat sel wel overgaen : je felt noch sulcken tuer sien ;
 „ Trijn sel iens mit en wip ontdoyen ; dat gaet vast :
 „ Soo voer ick mit men Pleun : wat had ick s' op epaßt ,
 „ Eer 't ja-woord schuyven wouw ! dan wouwse , maer sen fou niet :
 „ Die molen liep rondom ; dan fouse , maer sen wouw niet :
 „ In 't ende quamt 'er toe , als ick 'er 't minst om docht :
 „ Soo benne w' entelick as lijm an ien erocht :
 „ Maer , as je weet , het lock en heit niet wille diene ,
 „ Dat vleis van onse vleis en bien van onse biene
 „ Liep speule by de weght ; en 't is met Pleun edaen ,
 „ Wangt die niet meer en magh die moet wel stille staen .
 „ Dan dat waeyt jou in 't zeil ; nouw heb ick woll noch webbe ,
 „ Noch langhd , noch weuninge , Trijn moet al 't hoopjen hebbe ,
 „ En 't wordt je saem egunt : gaet an slechts , watje meught ,
 „ Je vrijt niet min als 't puyck van Delfland en sen jeught .
 „ Nouw mochte miene , kint , nou mochte grouwen , hartje ,
 „ Dat ick je goetje vry , wangt dat is 't ouwe partje
 „ Van 't volck te langdwort , jae wel degelick in sté :
 „ Maer by kris en by kras (en daer 's gien jocke mé ,)
 „ Je deed me gien spuls recht , wouwjy me dat op tijge :
 „ By gurcke , 't moet 'er uyt , al mocht ick 't beter swijge ,
 „ 'k Heb mé kley an me gat ; dat weet me 't Hongslaerdijck ,
 „ Te's Gravesae in 't sangt , te Wateringh in 't slijck :
 „ En offer wat an schortt ' , ongs' Anne Jans , me Meutje ,
 „ En doeter mé niet toe ; en Gerrit Oom , 't out reutje ,
 „ Heit maer ien speul-kint t'huys , soo komt het al op mijn :
 „ 't Is soet te deelen , daer twee hangden meester zijn :

„ Neen ,

„ Neen, liefste, 't aerdsche goet en hoef ick niet te foken:
 „ You Hemelse Parfoon, jouw monckje soet besproken;
 „ You kaeckjes as en roos, jouw oogghjes as en get,
 „ You borsjes, met verlof; daer ick men pinck op set,
 „ (Stil, seyse, schaemje niet, Kees, houdtje hangde voorje,
 „ Nouw, Kees, hoe staeje soo?) wel nou dan, Troosje, hoorje,
 „ Die hebbe mijn jongh hart ontfteken en beklemt:
 „ Jae't fou niet overgaen, al stondje naeck in 't hemt.
 „ En benje 't boeren moc, en staetje 't melcke tegen,
 „ Ick weet raet tot en pluym, en mantel en en degen;
 „ En voor jouw weet ick raet tot en geporste huyck,
 „ Of tot, hoe hiet ick 't oock? laet sien; en Haeghse pruyck,
 „ En swarte lap voor 't hooft, voor 't steke van de vliege,
 „ En bouwe met en hoep, om vroemoers te bedriegen,
 „ En schoentjes as men duym, soo kort niet, maer soo smal,
 „ En al 't goet dat de Vent van 't Kostelicke Mal
 „ Jens heit eretorijckt (ick gis je kent wel lese,
 „ Of spelle O. N. on) en datter by moet wese;
 „ Ick weet raet tot en Krots, met spickers deur'et leer,
 „ Als Gerrt van Velsens Ton, gehackelt, min noch meer:
 „ Stae by, de bruyne Meer met ronde witte kolle;
 „ Twie meugewer wel voen. Gut, Trijn, hoe souw'we rolle,
 „ 't Schavot om, langhs de Plaets, de Vijver en 't Voorhout,
 „ Deur al ' dat luye volck beslagen in sijn gout?
 „ 'k Heb menigh Maenendagh men selver dood ekeke
 „ An dat besuckt gesleep: wel, seid ick, selleweke,
 „ Is dat het ploegen hier, geeft dat den Haegh de kost?
 „ Dan, docht ick, meugelick daer hebbent'er begoft,
 „ Die 't niet te mackelick en wete te volende;
 „ Nou bennefer aen vast, nou meugense niet wende.
 „ Al gaet het by de wint. 'k sag'ht sommigh'an her neus;
 „ En docht ick, Joffer, of men Vrouw, of enter deus,
 „ Rijdt daerje rijdt, men gelt rijdt metje langhs de straete:
 „ Men haver was te goet om onbetaelt te laete:
 „ Voldoet men ceeltjes eerst, en rijdt dan je naers moc.
 „ Gut, trock ick na de Hal, en na den Backer toe,

Zz

„ En

1 Nec illos quidem inter otiosos numeraveris, qui sella se & lectica huc illuc ferunt, & ad gestationum suarum, quas deferere illas non liceat, horas occurrunt. Sen. de Brev.

„ En na den Brouwer mé, en veul meer fijne Borgers,
 „ (Ja borgers neffens mijn) jouw' fchamele verforgers,
 „ En sonder die je sturft van honger en van kouw,
 „ 'k Mien da'kker op mijn voys en klachliet hoore fouw.
 „ Wat duycker, dat's gien kunst, fen hartje te verblyen,
 „ En, after niet en is, en Boer fen beurs te snye.
 „ ('t Woort wasser qualick uyt, ick tasten in men sack,
 „ Ick vond men Beurs elight: dan't was klein ongemack,
 „ En Ducketon dry vier: al ken't emens niet deere,
 „ De Duyvel hael den Haeg, men wilt niet gaern onbeere)
 „ Neen, sei'ck soo by men selfs, in't lock wil dat men Trijn
 „ Men echte wijfje word, en ick'er man magh zijn,
 „ We hanghe mé wel wat an sulver goet en kraelen:
 „ Maer, lust ongs pracht of prael, we willen't braef betaelen;
 „ En gingen w'iens te Bier, te kermis of te mart,
 „ De witte mosten uyt, of't gingh noyt van men hart.
 „ Dat heb je wel, sey Trijn, aers moste we niet leve,
 „ Dat ben ick niet ewent, wangt die wat heit te geve,
 „ Die macher wat op doen: Maer liever niet ehult,
 „ Dan dat ick op men kop fou dragen kap en schult.

Kees voelde dat de Boom te met begon te kraecken;
 Met noch een houw twee dry kond hy ter aerde raecken.
 Daer hackten hy op aen, of't in den snoeytijd waer;
 En, naer ick mercken kon, ' daer wierd van twee een paer:
 D'een rechter hand quam voor, en d'ander liet haer vangen,
 En, alseen' Lyfter-bey, soo sagh Trijn om haer wangen:
 Algaende, sagh ick wel, soo vielder veel te doen,
 En, naer't van verre klonck, soo was't een vrouwen Soen.

Nu, Huyskens, soet vertreck, ghy zijt niet komen drij-
 ven

Daer ghy soo vierkant staet; 't heeft al van swaere schijven
 Mijn' lichte Bors ontlast, te werden soo ghy zijt:
 Maer voor een' sulcken deun schell ick u alles quijt.
 My docht Kees Adam was, en Trijn mocht Eva wesen,
 En't Paradijs hier naest. soo vrijdense voor desen
 De goe'luy van dien tijd, doe Waerheit onbevleekt
 Met rock, noch onderkeurs, noch hemd en was gedeckt,

Maer

Maer ginch in Stadt gekleedt gelijk nu by de Boeren.

En, als ick 't overweegh, sy wetens' uyt te voeren ,
 De soete vryery, met aerdiger bestier,
 Dan wy met all ons Hooffschgelarm en gesoupir ;
 Wy schaemen ons Moers tael, als 't gelden sal met minnen ;
 Verlieft werdt *amoureux*, en van gevallen sinnen
 Niet min als, *sens ravis*, bekoorlickhe'en, *attraits*,
 Gewonnen gunst, *faveur*, en nemmermeer, *jamais*,
 Bruyn' oogen, *beaux esclairs*, *beaux soleils*, en *beaux astres*,
 Misnoegen, *désespoir*, blauw scheenen-zeer, *désastres*,
 Als of het vryspel self niet kaps genoegh en waer ;
 Wy doender bellen toe, en haelen, 'k weet niet waer,
 Waer mé de sottigheid ter degen uyt magh klincken.
 Als ick een' Vrijster waer, de Vrijer sou my stincken
 Die uyt den Lande liep om tolcken van sijn hert.

Vergeeft my, jonge luy, ick keur 't een' malle pert,
 All 't sinne-loos gelaet daer mé ghy meent te proncken :
 'k Hebb oock eens jong geweest, 'k hebb oock eens voelen voncken
 Dat Minn heet in goed Duytsch : maer tot de raeserny
 Die in de sinnen slaet en viel ick noyt van my.

En, Meisjens, met verlof, 'k moet eens mijn hert uyt spreken,
 't En sal geen laster zijn. of 't staet u vry te wreken :
 Jae wreekt de waerheit self ; dat valt veel tijds haer lot :
 Het smaect' u heel of half, onthoudt het van een' Sott.
 De weecker Menslickheit, het volck met lange rocken,
 En hebb ick noyt gehaet : eer heeft het my betrocken,
 Eer heb ick 't nae gegaen, of vriendelick ontmoett :
 Want, seid' ick, keurde God all dat hy maeckte, goed,
 Dit 's van den besten slaggh het tweede : soud ick laecken
 Dat God gepresen heeft? daer neffens quam 't vermaecken,
¹ Dat alle Menschlickheit in 't onderscheid bevindt,
 En daer door yeder, wat hy niet en heeft, bemint :
² Daer neffens quam het schoon met sijn' bevallickheden,
³ En daer ick Vrouwen schoon met minnelicke reden
 Geluckigh saggh verselt, en daer ick styve deughd
 In morwe leden vond, en maeghdelicke jeughd

Z z 2

Met

¹ Quum excogitasset Deus duorum sexuum rationem, attribuit iis ut se invicem appetierent, & conjunctione gauderent. *Lactant. l. 6. c. 23.*

² Gravior & pulchro veniens è corpore virtus
 Adjuvat. *Virg. 5. Aeneid.*

³ Νῦν καὶ θαύμαζον, εἰδὲν τὴν ἀμωπρίαν ὀφθαλμοῦ. ὅταν τις
 ἀνὴρ πρὶν αὐτῆς. *Eurip. Oedip.*

Met wetenschapp, of lust tot wetenschapp, besteken,
 En daer ick wijsheit hoord' uyt roose lippen breken,
¹ Daer, docht my, was ick by des wijfen mans gerecht,
 In silv're Schotelen goud' Appelen geleght:
 Maer, daer ick 't niet en vond, en was ick van schoon' oogen,
 Van blanck vell, en blond haer noch meer noch min bewogen,
 Dan van het houten hoofd dat op de Cyters hals
 De soete Joffer maeckt, terwijl de Cyter vals
 En doof en ongestelt niet waerd en is te hooren:
 Kort om. ick socht mijn Oogh te paeyen en mijn' Ooren;
 Dat hiet ick volle vreughd. Gevoelens geilen sinn
 En keurden ick noyt grond van wel-gestelde Minn;
 Daer Trouwen 't voorland was, en teelens lust met reden,
 Daer viel ick vies en kies, ² en socht gesonde leden,
 Daer in een' held're Ziel, ³ gelijk een blinckent swaerd
 In een' fluweelen schee, gehuyft waer en gepaert.
 God liet my sulcken Ziel en sulcken Lijf gebeuren:
 En doe was Keesjes hert van Trijntjes niet te scheuren;
 Maer jocken stond van kant: daer werd in ernst geveidt,
 En oorbaer wederzijds gewogen met bescheid:
 De Zielen wierden eens; de Cassen van die Zielen,
 Die d'eene d'andere geluckelick bevielen,
 Bevestighden den koop, en 't stond den Hemelaen,
 Dat die vier, paer en paer, te bedde souden gaen.

Hoe't schickte, tuyght de tijd van thien vergulde jaeren,
 Die wy eenlijvelick en evenzieligh waren:
 Maer tuygen zijnder noch te soecken dien het heught
 Dat my de domste tocht van d'allergroenste jeughd
 'Ter aerden hebb' gevelt, doen kruypen hebb', doen beven,
 Doen schreyen om gená, doen bidden om het leven,
 Doen knielen, aeps-gewijs, voor een fier Vrouwen-beeld.
 Fier, seid ick, Vrouw tot Mann, fier Vrouw uyt Mann geteelt,
 En die weer sonder Mann noch Mann noch Vrouw kan teelen,
 De minst' in Hoofd en Hert, de minst' in alle deelen?
 Daer most'er meer als een mé spelen; en dat schoon,
 Dat Vell-diep aengenaem, in 't hooghste van sijn' throon,

En

¹ *Tron. 25. 11.*² *Τὸ πρῶτον γὰρ οὐκ ἔστι τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς. Sext. lib. 1. Pyrrh.*³ *Ἡ ψυχὴ οὐδέποτε ἀναίρῃ κατὰ τὰ καλὰ καὶ τὸ ἐνδύμα σῶμα ἴσθαι.*
Natar. Homil. 4.

En kon mijn' vrijheit noyt in slaverny verkleeden:
 En, als ick wanckelde, stracks stelde sich de Reden
 Ter weere voor mijn' eer; stracks sey sy, 'k was een Mann,
 En sy mijn onder-mensch, die ick Meesterfche van
 Mijn voordeel maken wouw, en, was 't soo verr gekomen,
 Dat Vrouwen eerbaerheit most wachten op Mans droomen,
 Dat Spill-zy swijgen most tot dat de Swaert-zy sprack,
 (Dat schadelick beginn van menigh ongemack)
 Als 't Mans hert open gingh en veilde sijn' gedachten,
 Sijn minst was, weder-gunst van 't Vrouwen-hert te wachten;
 Of 't was een mancke minn, en 't kon, in allen schijn,
 Noch in den Hemel Trouw, noch voor de menschen zijn.
 Want wien waer 't mogelick een' spijtig' gaff t'onthaelen;
 En wat schoon en wat rijk kon d'ongenucht betaelen,
 Van een gedwongen hert, van een verkracht gemoed?
 En wie dé geerne dat sijn weergae noode doet?
 Wegh, Ouders wreet geweld, wegh, Hell van felle vrinden:
 Is 't Jae-woord aen de Pley, en anders niet, te vinden,
 Soo segh ick, heyligh Neen; de Schael moet even staen
 Door eigen weder-wight, of 't Hijlick is verra'en.

Mijn hert is uyt geleyt: ick pass op geen verwijten:
 De steen is uyt de hand; sy mogender in bijten,
 Dien 't lust te spertelen; als 't bijten over is,
 Soo sal de waerheit noch een redelick Gewiss
 „Doen stemmen met mijn stemm, en seggen, Dat 's gespro-
 ken,

„En dat 's een Batavier, die, door waerschiyn gebroken,
 „Te voorschijn heeft gebracht het moeyelick blanckett,
 „Dat nemmer goed en doet, en veeltijds 't goed belett.

Wat heb ick tijds gespilt, wat had ghy tijds te spillen,
 Die dit gewichtigh stuck ten uystersten moght willen
 Voltoyen naer de kunst! 'maer 't is soo verr' voltoyt,
 Dat die 't begripen will, begrijpt het nu of noyt;
 Die 't niet en will, verdient geen meerder onderrechten:
 My lust den stégen niet onendigh te berechten;
 Elck sijn gevoelen vry; het mijn is uyt gepleitt:
 Wel hem die beter weet; ick gun hem sijn bescheid:

Z z 3

Men:

Men moght my 't langh geteem met billickheid verwijten,
 Als wild' ick vrienden hier haer' schoenen doen verslijten,
 Haer' Ooren en haer' Tongh: terwijl my 't spreekwoord raeckt,
 Dat nemmer eigen grond den meester moede maect.

Maer, Vrienden, lacht van hooop; 't moe maken gaet ten ende;
 En schriekt niet, of ick 't weer Zuyd en Zuyd-Ooft aen wende,
 En weer naer 't lange Plein, daer ick u staende hiel,
 En met meer woorden als goe' reden overviel:

'k Neemt voor een Schaeckberd nu, daer 't ons, niet lang geleden
 Der Koninginnen gangh gelust heeft te betreden,
 In voor en achterwaerts, in zydelingh verstell,

Daer volgh't'er noch een op: den toenaem weet ick wel,
 Maer noem hem binnens monts: het is de gangh der Gecken.

X. Staet in de Boomgaert-poort: ten Oosten staet een hecken,
 Ten Zuyden staet'er een: twee tweelingen in 't kort,
 Daer, door den Gecken-gangh, naer toe getreden wordt.
 Kiest recht' of flincker hand, ghy raeckt het Plein te boven;
 En daer mé voer ick u in Hofwijcks schoonste hoven.

't Ooft Eiland is'er een, 't West-Eiland is sijn paer.

Die nu de Groot, of Cats, Heins, of Barlaeus waer,
 Die nu een' oude Pen, by een' van all' versleten,
 In dit groen machtigh waer, en louw en koel geseten,
 Moght seggen wat hy docht, en singen wat hy fiet!
 All wat ick bebgesecht waer weinigh meer als niet.

'k Heb menigh uer verpraett: hier hoefden ick meer weken,
 Meer maenden te verdoen, meer jaeren uyt te preken,
 Dan ueren aller weegh, om schielick door de pijn,
 De pijn van overvloed, de stameringh, te zijn:
 Lett op den overvloed; verdraecht mijn' stameringen,
 All voegen se noyt min als midden in het singen;
 Mijn' onmacht sal 't gewicht der dingen doen verstaen,
 Als, daer een Mensch de Sonn derst maelen, of de Maen.

Stae by, Castagnen-boom, stae by, bree Noten-bladen,
 Staet by, bloedt-droppeltjens op Qualsteren geladen;
 Van d'een' in d'ander' schaeuw verdwael ick in de keur;
 Elck troetelt mijn vermaeck met schoon om schooner geur:
 Maer ghy zijt Schaduwen, en meer niet, van de Planten
 Die ick te melden hebb. mijn' lieve bloed-verwanten,

Mijn'

Mijn' echte kinderen, mijn' spruyten, mijn' gellacht,
 Mijn' afkomst, door mijn' sorgh ter aerden uyt gebracht;
 Mijn' eigen Mannetjens, mijn' Leen-luy en mijn' erven,
 Die all dat Boomen kont, kost ghy, als Boomen, sterven,
 Maer 't sterven niet en kent: u stell ick voor, in spijt
 Van 't eten van de Locht, van 't slicken van den tijd.
 'k Heb trotse Tempelen sien proncken in den duyfter
 Van kelderlick geboomt, en 't streckte tot haer luyfter,
 Gesien en ongesien te duycken in dat koel,
 En, soo veel 't buytenst kan op 't binnenste gevoel,
 Die naere schaduwen zijn 't machtigh om te roeren,
 En 't hert beweeght'er af: Spreekt Stede-lien, spreekt, Boeren,
 Spreekt, vriend en vreemdelingh, die langhs den Polder-dijk
 Des Somers in het stoff, des Winters in het slijck,
 Voor Hofwijck werdt gestutt; wat seggen uw' gedachten,
 Wanneer ghy Hofwijck siet twee doncker-groene nachten,
 Twee nachten van geboomt be vleugelen met pracht,
 Als warens' uyt het wildst van Pruysen herr gebracht,
 En door de locht gevoert, gelijk de li'en te Roomen
 Van 't ongeloofelick Loretto derven droomen,
 ' (Hoe werr 't de Menschlickheit van d'een' in d'ander' mist,
 Alss' eens het heiligh spoor van 's hemels waerheit mist!)
 Daer 't kostelick gebouw geen' minder Metselaeren
 Dan Engelen vermeldt, die over bergh en baeren
 In eenen nacht met Kerck en Autaer zijn gezeilt:
 Hoe pijnt ghy neck en hals naer ' d'ongemeine steilt'
 Van weerzijds Masten-bosch, hoetergen sy uw' finnen,
 Om eens die wonderen van onderen, van binnen
 Te mogen oversien! hoe quelt u 't Vlieder-diep,
 Hoe wenscht ghy dat het droogh door Booner-fluyfen liep,
 En ebde tot den grond! roept schepen aen en schuyten;
 Daer staen twee heckens voor; maer yromen uyt te sluyten,
 Is niet van haer bevel: de sloten zijn van stroo
 Voor d'openhertige; van Yser, voor de snoo'.

M.

Treedt in de Wilderniss ten Oosten of ten Westen;
 Den ingangh is gegunt, de wandelingh ten besten,

En

1 Ubi oculos à summa luce veritatis ad inferiora & tenebrosa deiecerint, mox inscitia nube caligant. Boëth. de Cons. 5.

2 Εὐδαιμονία ἀθανάτου. Homer.

En s'is uw' moeyte waerd: en, als ick't seggen derf,
 Ghy sult met onberouw vertrecken van de werf,
 En seggen flus te Delft, of seggen flus te Leiden,
 Ghy hebt schoor-voetende van Hofwijck moeten scheiden;
 Daer, dat ghy noyt en saeght in 't liefelickst gewest,
 Mast-boomen van der jeughd met Roosen zijn gemest.
 Met Roosen, lett'er op; sy staend'er noch en gloeyen,
 En, als sy, moegepronckt, op't einde van haer bloeyen
 Haer' hoofden droeffelick onthullen van 't gewaed,
 Hoort, Haeghsche Joffertjens, dat boven 't uwegaeft,
 Dan stroyen sy den vloer met haer' bevalligheden,
 Als of 'er Bruydegom en Bruid most overtreden:
 Dan komt het Hemelsch natt, dat door de Masten druypt,
 En opent scheur by scheur, daer blad voor blad in kruypt;
 En van dat soet bederf, en van dat schoon verrotten
 Versaecht sich Mast by Mast en voert het in sijn botten.
 Gaet henen nu en soeckt of ergens wey of woud
 Met edeler gewasch begraeft werdt of bebouwt.

Wie derft van Ypen-hout naer sulcken puyck-goed spreken?

Het moet'er uyt nochtans; daer magh'es geen gebreken:

En, is de Schildery voltrocken, laet de Lijst,

Daer menigh onverstand de Schildery om prijst,

W. Haer' beurte zijn vergunt: Tot u dan, Ypen-boomen,

Door lange droomen heen, tot u ben ick gekomen,

Scheid-palen van mijn' grond, belenders van mijn' Erf,

En, als ghy spreken kost, Lijf-wachten van mijn' werf:

Ghy staet niet daer ghy staet om 't eenige vermaken:

Om Eer, om Nutt, om Lust, die dry beroemde saken

Daer all ons doen op loopt, staet ghy in 't voor-gelit,

Op 't uysterste gescheid van 't Hofwijcker besitt.

Schoon voor-doen heeft sijn' kracht, als alle Koop-luy weten,

En dickmael is het Huys by 't Voor-huys af te meten:

De self-kant van 't Fluweel belooft wat van de Stoff,

En by de Heiningen voor-oordeelt men den Hof;

Soo kan uw' heerlickheid, soo moet sy wat beloven;

En die daer Hofwijck prijst heeft u voor al te loven,

En die van Nootdorp af, en, mogelick van Delft,

Hofwijcker Hof ontdeekt, moet seggen by sijn self,

Daer

Daer schuylt wat achter 't schoon van die verheven kruynen,
 Dat prijsens waerdigh is; soo seker als de Duynen
 Betekenen de Zee ten einde van haer sand.

Daer med' is d'Eer voldaan: wat Nuttigheit mijn strand,
 Mijn soeten oever treckt van uw' getrouwe wortel,
 Dat weet de Schipper best, die 't stadige gebortel
 Van d'omgeroerde Vliet, in 't zeilen door haer natt,
 Afgrijselick verweckt en op mijn Kuste spatt.
 Wat soud'er regen staen, stondt ghyd'er niet soo tegen,
 Als of ghy nacht en dagh mijn' Vyand met den degen
 Van mijn' Lands-paelen dreeft, als of ghy dagh en nacht
 Mijn' Helbaerdieren waert, en pasten op de wacht,
 Van Hofwijck en sijn' rust; en hielpt my, niet verliesen,
 Dat Plaetingen alleen, en Bitterlingh en Biesen
 Vergeefs verdedighden, 't en waer uw' stevigheid
 De golven overwonnen all' haer' hevigheid?

Maer Lust, de derde dienst, die van u werdt genoten,
 Gaet boven d'eerste twee: ick sie u soo geschoten,
 Soo weelderigh gespreidt, soo deun en dicht gewerrt,
 Dat ick veil onder u den selsten Middagh tert.
 Waer zijt ghy, werelds oogh, dat allom door wilt booren?
 Blaect over wegh en wey; hier is uw' kracht verloren:
 Hier lacch ick met het sweet dat van den Maeyer loopt,
 Hier heb ick over my een Ypen-zeil geknoot,
 Een dack van bladeren, die voor de volle Maenen,
 En voor de volle Sonn, jae voor des Hemels traenen
 Mijn hoofd verdedigen: hier vlied ick louw en koel,
 Hier lijd ick sonder leed haer grouwelickst gewoel:
 Hier voel ick het vermaeck van naestgelegen lijden,
 By naestgelegen vreughd: hier smaeck ick het verblijden,
 Dat menschen wedervaert die by de quellingh zijn,
 En voelen geen verdriet, en weten van geen' pijn.

Hier deel ick in die vreughd met mijn' bemindste panden,
 Mijn lieve Vyvelinghs thien voeten en thien handen:
 Hier is heel Scheveningh verschenen t'mijner baet
 En heeft mijn favel-kley met schelpen-gruys gestraett:
 Hier gaet de Boll in swangh, hier moet de Kegel beven,
 En sneven, en weer staen: ' hier keurt men 't soetste leven

M.

Gespeckt met stracken ernst, en met onnoosel jock.

Verr zy van ons het spel daer gunst-verlies en wrock
By Geld-verlies op volght: verr zy van mijn' gedachten
Door vrienden onvermaeck naer mijn vermaeck te trachten.
'k Verdoem den Teerlingh niet, 'k en hebb niet op de Caert,
Dan dat ick houw ¹ de tijd kan beter zijn gespaert,
Als soo te lore gaen: en middelmatigh nutten
Verschoont de leegheit self, en kan mijn' opspraeck schutten.
Maer daer verlies en winst van Munte geel of witt,
In schijn van vriendlickheit der spelers hert besitt,
Daer't ooghmerck, krijgen, is, werdt spel en slagh van krijgen,
En die den slagh verliest, voor 't uyterst magh hy swijgen;
Maer't is een mensch die swijght, en, ken ick menschen-aerd,
Daer is geen hert soo koel, geen' galle soo bedaert,
Of af-breuck in de Bors maect spijtige gedachten,
Die't meesterlickst geweld van Reden moet verkrachten,
(En 't is der wijsen self haer uyterste gepoogh)
² Of 't spijt will uyt den mond, ten minsten uyt het oogh.

Wat light my aen dat leed, wat lust my, lieve vrienden,
Die flus mijn' tafel, flus mijn' wandelingh beminden,
Still swijgende te sien vervloecken mijn onthael?
Of, lacht de kans haer toe, wat lust my 't gasten-mael
Met nieuwe rekeningh van kosten te beswaeren,
En werden tweemaal Waerd, en moeten my bedaeren
Als of ick geerne schonck het ghen' ick noode miss,
En maskeren mijn leed met vrolicke verniss?
Ick haet mijns Vyands geld, of 't kan my niet verblijden:
En, hael ick 't van mijn' Vriend, 't gevoelen van sijn lijden
Maect dat ick medely, en wenschten hem sijn' schae
Met mijn verlies geboett, eer dat hy van my gae.

Soo laet spel spelen zijn ³ ja oeffeningh van leden
Met vrolickheit vermoeyt; ja oeffeningh van reden
Op 't handighste beleidt, en sonder achter-smaeck,
Die vriendlickheit vergall' en spel tot spellen maect'.

Dit ambacht gaet hier om, en 't gaet'er om met lusten:
En dien't niet langer lust veraessemt sich met rusten,

En

¹ Vano studio nunquam emendum est oriam: neque enim qui sapit, id quod est jucundum, ei quod est melius praeferre.
III. Clem. A ex. lib. 3. Paedag.

² Καὶ μὲν αὖτε πάλιν πείθει ἑαγεύμενος. Epigr. lib. 4.

³ Τί δ' ἂν ἀδυνάτους, ἢ τοὺς τοῦ καὶ σπασίους καὶ καταβλήσας
παιστων εἰς ἑαυτὸν ἐπίδωκε; Plut. de lib. educ.

Nolite dabunt alios hodie convivia ludos. Juven. Sat. XI.

En staet als kijker by, of neemt de recht-banck waer,
 En oordeelt sittende van 't naefte spelend paer:
 En soo de Kegel valt die Koningh is van achten,
 Soo vlieght'er weleen droom door spelende gedachten,
 Van Koningen ontdaen in 't midden van haer volck,
 Dat over einde staet, terwijl de swartste wolck
 Die oyt de Sonn besloegh, wolck boven alle wonder,
 Dry Kroonen zeffens velt met ongehoorden donder.

En soo wordt bollen ernst, en Kegels Parlament;
 En van dat onderhout en raectt men niet ten end,
 Voor dat de keers uyt gae, de groote keers der wereld,
 En dat de Somer-dauw de Kruytjens over-peerelt,
 En dat den Hagenaer naer Koets en Schuyten vraeght,
 Om veiligh t'huys te zijn, eer dat de dagh ontdaeght.
 Dan berst het oude lied van, Scheiden, bitter scheiden,
 Uyt d'een' of d'ander keel, en klinckt door wegh en weiden,
 En 't andere, Wat sal men op den avond doen;
 En 't slott is, veel danckhebs, versiegelt met een' soen.

Daer staen ick Kluyfenaer, ick Stelle-man, verlaeten;
 Maer Vry-heer van mijn' tijden van mijn doen en laeten,
 En smaect den nieuwen lust van stilt' en eenigheit,
 Gelijck die uyt der Zee en haer verbolgentheit
 Moe Zeemanschap gepleeght, moe wendens, en moe keerens,
 Moe tobbens, moe gekaetst, moe loevens, moe laveerens,
 Het oppertje bezeilt, en buyten weer en wind
 Zijn schielicke vermaeck in 't slechte water vindt.

Betreckt my d'avont-uer, en kan ick my niet pijnen
 Om onder dack te gaen voor dat de Sterren schijnen,
 En all' de wonderen van 't heerlicke gesicht,
 Als d'ander' Keers verschijnt op 't ondergaende Licht,
 De tijd verveelt my min dan all' de dagh der dagen,
 En 't spijt my dat de klok van Voorburgh heeft geslagen
 Twee slagen meer als Acht, soo veel wercks valt my toe.

Wie oyt op Hofwijck was, en vraeg' niet wat ick doe:
 Ick ben te landewaert, en 't kan my niet verdrieten,
 Maer oock te waterwaert, en aen de Vliet der Vlieten,
 De levenste Rivier, de doorgeploeghte Vaert
 Van all' die Holland kent en binnen 's lands bevaert.

Fax altera
 Coeli.

L.

'k Geeft voor de waerheit uyt, al heeft het fchijn van liegen;
 (De tuygen zijn te veel, all focht ick te bedriegen.)
 Twee hondert kielen zijn voor Hofwijck heen getelt,
 Die dagelicks door Zeil, of Mensch, of Peerds geweld
 Voor Hofwijck henen gaen. Nu tert ick Rhijn en Maze,
 En Dorten Loevestein; nu lijd ick dat men blaefe
 Van Sparen en van Y, jae van de Noorder Zond,
 Daer niemand meer gevaers en wedervaerens vond,
 Alsin mijn' volle Vliet; die niet en is te naken,
 Men fiet'er Schip of Schuyt d'een' d'andere geraken,
 Men fiet'er Lijn door Lijn geweven, Peerd aen Peerd,
 Zeil achter Zeil gereckt, Roer tegens Roer gekeert;
 Men hoort'er van, houw voll, houw binnen, en houw buyten,
 Men hoort den Jager-boef fijn ongemaakt verfluyten,
 Of koelen met een lied de bleinen die hy rijdt,
 Niet nu eens, en eens flus, maer stadigh en altijd,
 By doncker en by daegh. Hier hoeft ick niet te vraegen,
 Wat tij is 't van den dagh? de Beurt-schuyt kan't gewagen:
 En die ten sevenen ten Haegh uyt werdt gebelt,
 Die weet ick dat met my de klock van achten telt;
 Die vijf te Leyden hoort telt recht voor Hofwijck seven;
 Dat's 't uerwerck van de Plaets, dat sonder veer gedreven
 En sonder weer-wicht gaet, en daerom noyt en wraeckt,
 En daerom vaster gaet dan all' diem' elders maeckt,
 En windt fich felven op en drijft fijn' eigen' raden.

Hier treed ick 't foetste pad van all' mijn' foetste paden:
 Hier treed ick weder zijds op't kantjen van een' plass,
 Die d'een den anderen verpocchen met haer glas.

- 1.E. Ten Noorden is't mijn'diep, ten Zuyden is mijn Schuyt-natt,
 Daer ick dan d'eenen Boer, dan d'and'ren Schipper uyt vatt,
 „En vraege, waer wilt't heen, Goe mannen, waer van daen?
 „Hoe gaet ghy soo ondiep, hoe zijt ghy soo gelaen?
 „Maer, Heers chop, seghter een, wy hebben 't ruym vol plancke:
 „En geeft het goed wat winst? wy hebbe God te dancke,
 „We laden 't te Sardam en komme langhs de Meer,
 „Deur d'ouwe Weteringh, en soo den Rhijn om neer,
 „En soo deur Leidendam, om tot Schiedam te lossen:
 „Daer krijge we licht vracht van Varckens of van Ossen,

„Of

„ Of wat de Koopman will; want, kijk, 't is en moy Schip,
 „ En 't voert wel licht en swaer: en krijg we dan slip,
 „ En moete leegh naer huys, dat moete we verdrege:
 „ Scha-baet, daer valt te met een kanghsjen onder wege,
 „ Daer 't treck-gelt op magh staen; aers moetw' in de lijn,
 „ En halen 't met den hals; maer dat 'sen' korte pijn:
 „ Aen geun sy van den Dam en vinde we gien breggens,
 „ Dan mach'er 't Zeiltje by. Hier op volght veel meer seggens,
 Naer 't volckje sprakelick en lichter aen de praet
 Als af te helpen is: Maer 't Schip, dat niet en staet,
 Ontvoert my 't leste woord of, liever, leste woorden,
 Daer ick den sinn af giss all stond ick s'aen en hoorden;
 „ Klaes, roept hy tot sijn knecht, die op 't voor-onder staet,
 „ Hoe lust het Steetse volck een praetje by de straet,
 „ Daer 't luys leeghs staet en kijckt in 't midde van sijn' lufsjes,
 „ Hoe kooselde die Vent, hoe still en hoe gerusjes;
 „ Hoe taeld' hy na bescheit van den bekenden wegh?
 „ 'k Namt voor en Hagenae, en by men Ziel, ick segh,
 „ Dat Haeghe weeter of: me speult'er vreemde streke;
 „ Se raken aen groot goet, te met in minder weke
 „ Dan wy der jaeren an verslooven nat en kout:
 „ Dan wete se gien raet met koffertjes vol gout,
 „ Dan gaet 'et goet soo 't quam, dan tijense na buyte;
 „ En 't Roosenobeltje moet springe voor de kluyte,
 „ Voor Weuningh en voor Wey, voor Kroft en Klaver-kley;
 „ Gien goet en valt te dier, het macher of; wich hey:
 „ En dan 't Treweel in 't werck, en dan beget Castele
 „ As Toorens, elck om 't moyst. Y gut Klaes, hiet dat deele;
 „ Heit onse lieven Heer ongs allegaer emaeckt
 „ Uyt iene slag van Kley, en worde wy ewraecht,
 „ En erve wy in 't goet as Basterde? wat Duyvel,
 „ 'k Wouw dat men aessem méiens gaen mocht over 't suyvel,
 „ 'k Mien dat icker men spul sou speulen as en helt:
 „ Ick sie wel, dieder maer sen lijf wat naer en stelt,
 „ Eer j' om siet benje rijck, en kusse mit en wape
 „ Maeckt alle kunste goet; daer meugj' op sitte schrape,
 „ Tot datje Troortje barst en wordt en YPre kist.
 „ Met seuve grendele. en wordje na gevisst,

„Die't laecke, doen't soo wel, as die je't stick verwijte;
 „Soo wordt'er niet eklapt. Klaes, moetet me niet spijte
 „Dat ongsf bestemoer, doe'k Vaer en Moer verloor,
 „Soo lijdige versuft'en dwaelde van het spoor,
 „En hielmen uyt'et School: Gut had ick leere schrijve
 „En lesen, as dat volck, wat wouw ick niet bedrijve!
 „'k Had langh een mantel aen, een Tabbert of suck goet,
 „Voor een bepeeete broeck, die'ck nouw verslijten moet;
 „Een handje vol Latijn, heb ick me late segge,
 „Daer komt het miest op an, en dat's goet op te legge,
 „¹ We hebbe mé verstantht, we bennen al ien slagh,
 „En dat's wel haest eklaert, die maer wat suffe magh.

Meer had hy op de tongh, meer meenden hy te preken;
 Maer't Schip was voor den Dam, daer most hy't laeten ste-
 ken;

En't zeil most over end. Wie wenschte niet de vracht
 Van sulcken Schip te zijn? nu heb ick't maer gedacht.
 En, als ick't overflae, de Boeren weten wonder:
 Maer weten min dan all: de waerheit loopt'er onder;
 Maer meer waerschijnlickheits. O, Schippertje, goed knecht,
 Waert ghy tot in den grond van alles onderrecht,
 Saeght ghy tot in de Milt van die ghy wilt benijden;
 Verftondt ghy neffens my't gepeperde verblijden,
 Het gallige vermaeck van die daer staet en siet,
 En hoort u sorgeloos staen fluyten langhs de Vliet,
 En wist ghy hoe dat hert, in't midden van sijn' Roosen,
 Sijn' kommeren veeltijds niet weet waer langhs te loosen;
² En wist ghy hoe hem't haer te bergen komt te staen,
 Die wel op Hofwijck is, en naer den Haegh moet gaen,
 Den Haegh, die doornen Haegh, daer Eer en Deughd en Reden
 Veel tijden wert betaelt met vuyl' ondanckbaerheden;
 Daer weldoen werdt beloont met laster of geweld;
 Daer't uysterste gepoogh der Vromen werd gestelt
 Den boosen tot een' schimp; daer't niet en is te passen,
 Men sie sich langhs of dwers door spijt of nijt bebaßen:

Daer

¹ Hic animus tam in equitem Romanum, quam in liber-
 tinum, quàm in servum potest cadere. *Sen. ep.* 31. Saep e-
 tiam est sub pallio sordido sapientia. *Cecil ap. Cic.* 3. *Tusc.*

² Ως ὅδ' ἐν τῇ μεσότητι τοῦ παύλου τρέπεται. *Εὐμείας, ἐν τῇ με-*

σοτήνῃ μετὰ ἐν Ποσειδὼν ἱκανὸν κτήρι ἀγρὸς τρέφων καλῶς.
Men. ap. Stob. Οὗ ἐν τοῖς ἀγροῖσι, ὅπου τὰς ἀναπνοὰς βελήδω-
 νη, εἰς τοὺς ἀγροὺς δέονται. τὰς μὲν πύλεις, κλύδωνας, τοὺς ἀγ-
 ροὺς, λιμῶνας νομίζοντες. *Liban.*

Daer selfs de Vrede-min misduydt werdt voor misdaed;
 1 Ick meen ghy soudt sijn lot verfoeyen voor uw' staet,
 En kruypen in uw luyck, en leeren beter wenschen,
 En oordeelen 't geluck van uws gelijcke menschen
 Benijdelicker veel dan dat te Stéwaert blinckt,
 En achter de gordijn van 't aensien hinckt of stinckt.

Is 't Schippertje voorby, de Visscher uyt de Veenen,
 De Meisjens uyt de Wey, met koele bloote beenen,
 Met Emmertjens voll Melck en voll gerustigheit,
 Verstercken wat ick peins, en wat ick heb geseit.

En, scheid ick uyt den praet, en, treed' ick uyt mijn' hecken,
 En, lust my achter 't groen der hagen die my decken
 De vrye vonnissen te hooren van mijn werck,
 Als laegh ick verr van daer begraven in een' Kerck,
 Daer gaet het speeltjen aen, daer hoor ick soet en bitter,
 2 En all wat yeder denckt van huys en van besitter;
 Daer hoor ick vogelen van allerhanden beck,
 My roemen voor een Mann en doemen voor een' geck.
 De Veerschuyt voert van als: daer sittend'er voll reden,
 Daer sittend'er voll spijt, die mijne sinlickheden
 Of prijsen uyt haer gunst of laken uyt haer' gall.

„ Daer seggend'er, 't is wel, Het Geld is niet-met-all,
 „ 't Gebruyck is 't altemael; de Mann die Hofwijck stichten
 „ Heeft wijsfclick gedaen; 3 hy most sijn hert verlichten
 „ Van lange flaverny; hy heeft'er voor geploeght,
 „ En, als hy ploegende sijn' Vorsten had vernoeght,
 „ En 't Vaderland voldae; 4 en niemant uyt gelopen,
 „ En niemands voordeelen met listen onderkropen;
 „ Den vromen voorgestaen, beschoncken en gevoedt,
 „ Den boosen 't hoofd gebo'en, een Christelick gemoed
 „ In 't Christeloos gewoel van Haegh en Hof behouden;
 „ Wat lighter yemant aen, of hy een Hofje bouden,

En

1 Utinam qui divitias appetituri essent, cum divitibus delibarent! utinam honores petaturi, cum ambitiosis, & summum adeptis dignitatis statum! profecto vota mutassent *Sen Ep 115.*

2 Suis te illecebris oportet ipsa virtus trahat ad verum decus: Quid de te alii loquantur, ipsi videant, sed loquantur tamen. *Cic. Somn. Scip.* Nihil hominibus adeo surae & jucundum est, ut de rebus alienis sermonem habere. *Greg. Nazianz.* Quasi stultis habetur, male loqui de melioribus. *Plaut. Pæn. 3. 2.* Scire alium insanire dicunt, ultro qui ipsi insaniunt. *Id. Menachm. 5. 2.*

3 Major pars aetatis, certe melior Reip. data sit: aliquid temporis tui sume etiam tibi. *Sen. de Brev. c. 18.*

4 Μακρότερον, ἀλλ' ὅτι βέλτερον λειτουργήσῃ. *Thesil.* Non quid habeam, sed quibus rebus invenerim quaeant. *Cic. pro Quinct.* Habebit Philosophus opes, sed nulli detractas, nec alieno sanguine cruentas, sine cujusquam injuria partas, sine sordidis quantibus, quarum tam honestus sit exitus quam introitus, quibus nemo ingemiscat nisi malignus. *Sen. de vir. beat.* Κέρδι τοιούτοις καὶ τινὲς ἀπὸ τῶν βέλτερον ἔσ' οἱ σι μέλλ' ἂν ποῦσ' ὕστερον εἴηεν. *Enrip ap. Stob.* Τὸ κέρδος ἢ τὸ καίριον, αὐτὸ δὲ καὶ τὸν ἦ. *Alexand Monast.*

„ En besighden een deel van onbesproken winst
 „ Tot onverboden vreughd; ¹ om nu en dan voor 't minst
 „ Een haventjen vertrecks uyt Hoofs gewoelen winden
 „ Voor heul en adem-tocht van ziel en lijf te vinden,
 „ En smaken 't onderscheit van ruymt en van gedrangh?
 „ Verquisten is geen' eer; ² maer altoos deun en bangh
 „ Zijn self te pijnigen, om kinderen en erven
 „ Telaeten, wat sy welen weeld'righ kunnen derven,
 „ En prees noyt wijse mann: ³ Wel hem die wel vergaert,
 „ En maetelick verspilt 't gen' hy wel heeft gespaert.
 „ De Mann op Hofwijck heeft, in 't sorgen voor zijn selven,
 „ Zijn' kinderen bevrijdt van spitten en van delven,
 „ En van wat overschots zijn keurlickheit geboett,
 „ De rest is voor de rest, die 't hebben sal en moet.
 „ ⁴ Maer beter' Tonnen schats heeft hy se leeren vullen
 „ Dan die haer mogelick ten deele vallen fullen,
 „ Voll smeltelick Metael, voll schijven die het Vier,
 „ Het Water en de Tijd kan brengen tot Papier,
 „ Tot flenteren, tot niet. hy laetse selfs voll schatten,
 „ Daer Water, Vyer of Tijd niet aen en heeft te vatten,
 „ Van Deughd en Wetenschapp, en all dat Mannen maeckt,
 „ En all dat eens vergaert zijn' Meester noyt versaeckt.
 „ God, die hem segende met kinderen die weten,
 „ En weten, mogelick, waer mede dack en eten,
 „ Het Vaderland ten dienst, te mogen waerdigh zijn,
 „ Beveelt hy haer beleid, naer dat hy door de pijn
 „ Die 't lichaem draegen moet om van de Ziel te scheiden,
 „ Ter eewigheit sal gaen. Die man gingh breeder weiden;
 „ Maer't Schuytje was verby, de Schipper riep, stap wegh,
 „ En'r peerd ontvoerde my 't besluyt van zijn gesegh.

De

¹ Ἡ δὲ καὶ τὸ μετ' ἐλπίσιν ἐν τῇ ἀπολαύσει. *Julian.*

Hic dilulis averte negotia curis

Et gratam requiem dona tibi, quando licebit

Per totam cessare diem. *Juv. XI.*

Ex meo propinquo rure hoc capio commodi, neque agri, neque urbis odium me unquam percipit, ubi satias cepit fieri, commuto locum. *Ter. Eun. 5. 6.*

² Quanta dementia est heredi suo procurare, & sibi negare omnia! *Sen. ep. 123.*

³ Felix, qui indultis potuit mediocriter uti

Muneribus, parcumque modum servare fruendi. *Prudent.*

Ἀγάπη τῷ ἀπαρχόντων ἀγαθῶν μὴ ἢ ἀποβλάσσωσιν κτήσιν, ἀλλὰ ἢ μετρίως ἀπολαύσιν. *Iserat. ad Demon.* Ὅπως δὲ τὸ πλεονέκτην ἐστὶν τὸ ἡδονῇ μέλλον ἢ ἐν τῇ κακότητι. *Arist. 1. Rhet.*

Τὸν δὲ πολυκτένον καὶ πλεονέκτον δὲ δίκαιος κλέπτει, δεχόμενος τοῖς ἀγαθοῖς διωκόμενος. *Luc. Anth. Gr.* Hanc ratus sum partem meam, si uter labor meo. *Eccles. 2. 10.*

⁴ Εὐρόδα ἀπὸ αὐτῶν ἐν ἀναμάρτησιν ἀπολαύσας. *Arist. ap. Stob.* Hæc metalla, quibus delectatur vulgus, tenuem habent ac perfuliorum voluptatem. *Sen. ep. 5.* Κρείσσων ἢ σοφία λίθων πολυτελῶν, πᾶν δὲ τιμιώτερον ἄξιον αὐτῆς. *Clem. Alex.*

Petite hinc juvenelque senelque

Finem animo certum miserilque viatica canis. *Pers. 5.*

Εὐρόδον ἀπὸ νεότητος εἰς γῆρας ἀναλαμβάνας σοφίαν, ἐξαιούτι. Ἐν γὰρ τῷ τῷ ἡδονῇ κακότητι. *Bian ap. Laert.* Nihil horum non patitur vetustatem: querendum est ergo quod non fiat sa dies deterius. *Sen. ep. 31.* Qui confidit in divitiis suis, corruet. *11. Prov. 28.*

De Delfsche Veerman volgt, (dat gaet voor Hofwijck feker)

Stracks op den Hagenauer; en weer een nieuwe spreker,
 Een nieuwe kakelaer, gelijk het wesen will,
 Dat een de vracht verbeent, daer vijfthigh and're still
 Den mondighften ontsien, en 't hooge woort vergunnen.
 Die klapper tast my aen. (' van dufsend een zijn 't funnen,
 Van schaemte noyt geroert, van reden onversien,
 „ Van Eer en Liefde meer) Ten eersten is 't, Laet sien,
 „ Wel hey, wat 's hier weer nieuws, sal 't noyt geen einde wesen,
 „ All weer een nieu Kasteel in eenen nacht geresen!
 „ 'k Schick endelick de Vliet sal worden tot een' straet,
 „ Den Haegh sal metter tijd niet weten waer hy staet,
 „ Te Voorburgh of aen Duyn: siet de verweende gecken,
 „ Sy walgen van de Stadt; den Haegh en kan niet strecken,
 „ De straeten zijn te nauw, de wandelingh te kort;
 „ De Koets moet ruymmer gaen: wat Duyvel of haer schort?
 „ Is't niet genoegh, Voorhout en Vyverbergh te schenden,
 „ Is't niet genoegh, den Haegh t'ontstraeten aller enden?
 „ Moet Voorburgh mé in 't spel? 'k magh heugen dat die Wey
 „ Voll klaere Klaver stond, voll vette beesten ley;
 „ Nu is't een Hof, quansuys, een Hofwijck: wel, waerachtigh,
 „ Wy moeten in den grond, het volckje wordt te prachtigh;
 „ Sy schraepen 't goed by een, flincks of rechts, 't scheelt haer niet;
 „ En vallen dan aen 't werck van pijppens in het ried.
 „ Bedenckt eens wat'er gelds aen sulcke raefery gaet,
 „ En of men op het end met eens betaelen vry gaet:
 „ Die Kloot en light niet still: 2 die dufsenden verbouwt,
 „ En magh geen' honderden ontsien voor 't onderhout;
 „ Die hooge thuylen derft uyt leege gronden haelen,
 „ Moet alle jaer sijn werck weer en weerom betaelen;
 „ Die Vent en houd ick met geen hondert Kroonen vry:
 „ Soo moet daer alles staen in 't lood en op de ry,
 „ Soo puntigh is m', als kacks: men waer schier ongeboren
 „ Veel liever dan een Haegh te lijden ongeschoren;

B b b

„ Of

1 Ut quisque contemptissimus, & ut maximè ludibrio est, ut solutissima lingua est. Sen. in Sap. non cad. Semper inimica virtutibus vitia sunt, & optimi quique ab improbis quali exprobrantes aspicuntur. Sulp. lib. 3. Homines mali sunt, qui optimis dicunt malè. Plaut. Bacch. Isthic est thesaurus stultis in lingua situs, At qui tui habent malè loqui melioribus. Id. Pan. Φαῖλος κρείττε πάντες καὶ ἡ πρῶτος ἡλικία. Pythag. ap. Stob. Περὶ τῶν ἀνέπτει δ' ἄνθρωποι, πειρῶν ὁ συνοχῶντος αἰεὶ, καὶ πάντα

ῥῶτον βλάπτει καὶ ἐλάττει. Demost. pro Ctesiph. Erras si istorum, tibi qui occurrunt vultibus credis, hominum effigies habent, animos ferarum. Sen. Φῶς, πῶς πονηρὸν ἔστιν ἀνθρώπων εὐσεύς, τὸ σωστόν, ἢ ῥῶτον πῶς ἐκείνη νόμα. Οἷς π' ἴδ' ἀλλαν ἄλγε' ἔπειθ' ἀνθρώπων ἀνθρώπων, ἔδε μικρὸν, ἀλλὰ καὶ χεῖρα π. Πλάτ' ἔειπ' ἄλλα, πῶς δ' ἔρπον ἀνθρώπων. Lycurg. Poet. vet.

2 Par sumptus est, semel solida collocare, & saepe integrare cadentia. Symn. lib. 6. ep 70.

„Of 't God belieft of niet, depaden moeten bruy
 „En kaeler zijn van gras als 't hooghste van een' duyn;
 „De Schoffel heeft geen' rust, daer is een eewigh leven
 „Van wiejen dat men berst. de Thuynman magh wel beven,
 „Soo 't onkruyd meester werdt door weelde van natt weer,
 „Door overvall van werck, en door versuym noch meer.
 „De Joffers in den Haegh, met all' haer' malle krullen,
 „En hebben niet meer spels; men soud'er dry vier hullen,
 „All noemden ick'er meer, 'k wouw dat ick 't had gewedt,
 „Eer hier een Boogaerd-pad geklouwt is en geredt:
 „En, om Gods lijdsfaemheit met alle macht te tergen,
 „Als of'er werckgebrack, van vlackte maect men bergen,
 „'t Land word tot Vijvertjens versnippt en gekerft,
 „En 't is de braefste mann die 't konstelickst bederft:
 „'t Huys moet in 't water staen, en Slots-gewijs staen proncken,
 „Gelijck een' steenen flesch in 't koel-vat werdt gesoncken:
 „Het ried-dack was wel eer de Weuninghs besten hoet;
 „Doe mosten 't pannen zijn: dat 's nu de kleine voet;
 „Het Leetje moet'er op, dat staet beknopt en abel,
 „Waerom? de Land-heer dect sijn luyfen met een' Sabel;
 „'t Huys komt niet minder toe; 't magh kosten wat het kan,
 „Het deckfel naer den Pott, de kleeren naer den mann.
 „En, als ghy binnen gaet, wat meent ghy daer te vinden?
 „Een opper-Kamertjen tot onderhout van vrienden,
 „Als in den gulden tijd van 't Hollands slecht en recht?
 „Neen seker, Kameren, op 't gierlickst afgerecht,
 „Als stondt ghy binnen Delft; gemarmerde Saletten,
 „En van dien nieuwen snoff; hoe noemt men 't? Camenetten,
 „Pronck-cellen voor een' Prins, met borden en met leer
 „Op 't Haegelickst versien; (ja wel toch, lieven Heer,
 „Waer will dit heen in 't end!) en, seght mend'er wat tegen,
 „'t Heet maer een Weuninckje, een huysjen uyt den regen:
 „'k Wouw dat hy met sijn' poort in sneew en hagel sat,
 „Die Land-heer heeten will en wonen als in Stadt:
 „'k Wouw dat hy. Weer-aen, riep de Schipper, is dat ryen?
 „Stap wegh, jou lompen uyl. soo raeckt' ick uyt het lyen;
 „Ja, lyen, ick bekent 't; ¹ want waerheit, al te fell
 Gepepert en gesult, gaet door en door het vell.

On-

1 Το μὲν ἀνδρὲς μακρὰν ἔχοντες τοὺς ἀχούρους. Dio Chrysost. Opus mordaci radere vero Auriculas. Pers. 5.

Onkennis niettemin maeckt onminn by de Menschen ;
 En menig' droeve reis heb ick my voelen wenschen ,
 Mijn achterklapper waer mijn ronde Kamer-vriend ,
 En met mijn onderhout , als ick met sijn , gedient :
 Daer soude men sijn waer noch sijn' waerachtigheden
 1 Niet overweldigen : maer onderlinge reden
 Doen gelden wat sy kost , en vriendelick bericht
 Doorpluyfen op een aes van 't sijnste goudgewicht ;
 En d'een den anderen soo veel bescheits bewijfen ,
 Dat laken lichtelick verkeerren sou in prijsen ;
 Of , kond't geen prijsen zijn , ten minsten tot gedoogh
 Van hier een balck en daer een' splinter in ons oogh.

2 En soo begrepen wy , of trachtten te begrijpen ,
 Hoe traegh voorlichtigheit moet vallen aen het slijpen
 Van nagel of van tand , om in 't gesicht te slaen
 Van die met ons voor God ten oordeel sullen gaen ;
 3 God , die sich 't oordeel heeft en 't wraeck recht voor behouden ,
 Als messen die hy ons , sijn' kind'ren , niet vertrouwden ,
 Sijn' blinde kinderen , dien geen geweer en past ,
 Soo langh wy menschen zijn en dolen by den tast.
 Dit heb ick half geleert , en tracht het heel te leeren ,
 En , was ick buyten 't spoor , ten halven om te keeren ;
 Herstelt my op de baen van dijn' gerechtigheid ,
 Die my het oordeel van mijn' Broeder hebt ontfeyt.

Met sulcke leeringen bevracht ick mijn' gedachten ,
 4 En keur niet of 'er my quaedwillige toebrachten ,
 Of redelicke lien ; ick lett niet op den mann ,
 Mits dat ick uyt sijn roet wat honighs trecken kan.

Nu is de dagh ten eind' , nu seggen Maen en Sterren ,
 't Is tijd u hersenen in 't bedd tegaen ontwerren.
 Ick weet het , en ick voel 't : noch gaet het langhsaem toe ;
 Want wy zijn kinderen , en hoeven schier een' roe ,

Qui corripit
 hominem ,
 gratiam post-
 ea inveniet
 apud eum ,
 magis quam
 ille , qui per
 linguæ blan-
 dimenta de-
 cipit.

Bbb 2

Die 28. Prov. 23.

1 Καὶ τὸ μὲν οὐδὲν σαρξὶς ἐστὶν ἀντιπαραβλέπειν τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ. Χερ-
 νοφλον.

2 Animum tuum hortare, ut istos magno animo contemnat,
 qui illum objurgant quod umbram & otium petierit, &, cum
 plus consequi posset, prætulit quietem omnibus. Sen. ep. 35.

3 Matth. 7. 1. Rom. 12. 13. Deuter. 32. 15.

4 Offendi rebus istis, tam ridiculum est, quam queri,
 quod spargaris in publico, aut inquineris in luto. Sen. ep. 107.
 Ἀφρονὲς ὅτι ἰδιώτης τ' ἀνθρώπος ὅτι πρὸς τὸ πλεῖστον μαθεῖν.
 Isid. Pelus. ep. 67. l. 4. Χρὴ, εἰ μὴ τῷ παρὲνόντι σωφίστην

ἐργον ἀκούειν καὶ ὡς πάλαι, καὶ μὴδε μᾶλλον οὐ γινώσκουσιν.
 Man. Imper. Admoneri bonus gaudet: pessimus quique
 correptorem asperimè patitur. Sen. 3. de Tr. Τὸ ἀνθρώπου χα-
 λισταίειν ἔδειξεν. Plat. 5. Reip. Non agere feras, si quidem
 de te male senserint: & dixerint, quod non libenter audias.
 Tu deteriora de teipso sentire debes, & neminem infirmio-
 rem te credere. Est non parva prudentia, flere in tempore
 malo, & introversus ad me converti, nec humano judicio di-
 sturbari. Non sit pax tua in ore hominum. Th. a Kemp. de
 imit. Chr. 3. 28.

Die onste bedde jaegh': ick will 't van my bekennen;
 Het zy een' goede drift, het zy een quaed gewennen,
 Het slaepen houd ick voorgeen menschelick vermaeck:
 En, als ick kiesen moght, ick wenschte my noch vaeck,
 Noch slaepen opgeleght. ¹ foey, dagelicksche sterven,
 Foey, platte peuluw-Dood; foey, quistigh tijd-verderven,
 Die u ontbeeren moght, wat waer sijn leven langh?
² Hoe leefden hy in 't ruym, in stede van 't gedrangh
 Der uren, ³ die den dagh versnipperen tot leuren,
 En, als den avont valt, de Menschen van haer scheuren,
⁴ En werpen se voor dood, als krenge, op het stroo?
⁵ Maer emmers die het kost niet schicken, schickten 't soo.
 Te bedd; 't is Gods bevel; men magh niet stadigh leven;
 Daer hoort wat stervens toe: de bladeren die beven,
 En houden aen den draed van een' verdordden steel,
 Gaen met den voet in 't graf; het groene gras wordt geel;
 Dat's even of ick sey, de dood is op de lippen:
 De Wereld sterft eens'sjaers; staets' in den Herfst op 't glippen,
 Des Winters is sy dood, te weten, diep in slaep,
 Tot dat se 't Voorjaer weck', soo dat se geew' en gaep',
 En in den Somer kom' volkomentlick aen 't waecken.
 De kleine Wereld, Mensch, dien God eens wilde maecken,
 Hermaect hy dagelicks, ⁶ en, sonder dat respijt,
 Wy waeren 's levens kracht in weinigh' dagen quijt.
 Die kracht hanght aen die dood: wel hem die 't kan bezeffen,
 En stelt sijn' rekeningh soo met den Hemel effen
 In 't dagelicks versterf, als waer 't sijn leste kouw,
 Daer uyt hem de basuyn des Richters wecken souw.
 In spijt dan van mijn self en van de spijtiggheden,
 Die 'ck van den snapper in de Veer-schuyt heb geleden,
 'k Gae sterven voor een' reis, en scheide van mijn' kust,
 H. En gae my op mijn Slot begraven in mijn' rust:

Of

¹ Εἴ μιν ἢ τὴν ὕπνιν καταροχὴν θανάτου. *Clem. Alex. 2. Paflag.*
 Vigil ille, nec ullam

Ad requiem facilis; credens abscedere vitæ

Quod sopor eripiat tempus. *Sil. de Hannib. l. 12.*

Καθόδων ἡ δὲ νόος ἀζιγῶν, ἡδὲν μέλλον ἢ μὴ ζῶντος. *Arist.*
 τὸ πᾶν τὰ μὲν ἔξ ἑθελήσας ἀποστήσει.

² Extendamus vitam: hujus & officium & argumentum
 usus est. Circumscribatur nox, & aliquid ex illa in diem
 transferatur. *Sen. ep. 122.*

³ Diducimus vitam in particulas & lancinamus. *Sen. ep. 32.*

⁴ Nihil mortis tam simile quàm somnus est. *Cic. de Sen.*

⁵ Lex data est caducis, Deo jubente, membris, Ut tem-
 peret laborem Medicabilis voluptas. *Prudent. Hymn. 6. Cathem.*
 Tenenda nobis via est, quam natura præscripsit, nec ab illa
 declinandum. *Sen. ep. 122.*

⁶ Somnus refectiōni necessarius est: Hunc tamen si per
 diem noctemque continues, mors est. *Senec. de Tranq.* De-
 tur quieti tempus, ut somno gravis vis victa, morbo pectus
 oppressum levet. *Sen. Hæc. Eur.*

Of is't een toon te hoogh, mijn Slotjen magh ick 't heeten :

En, vrienden van verstand, u derv' ick't laeten weten,

't Is Hofwijcker Kasteel daer ick te roeft in gae.

Een' Kluys is oock een huys, en houdt voor wedergae

Der Princen hooge Burght, der Steden stercke mueren :

't Kasteel en 't Verkens-kot zijn evenwel gebueren ;

De Hutt staet by de Tent, en elcken streckt niet meer

Als voor een veilig dack van klein of grooten Heer.

² Noch keer ick tot den roem, en pocche met de beste ;

Houdt my des' ydelheit ten goede ; 't is de leste :

En, die ghy uw geduld den om-loop hebt vergunt,

Verdraeght noch voor besluyt een woord van 't middel-punt.

Ten hoofde van 't groot Plein, het Bosch van Sycomoren, D.

Daer Masten overhands door en door henen booren,

Rijft een gemuerde Dijck (een' Brugg en segg ick niet, G.

Dat 's de gemeene slaghe, die m' allom elders fiet)

Een' ondermuerde wall, een' wall besett met Roosen,

Die m' uyt de Veerschuyt fiet staen flonckeren en bloosen,

Een lijdelicke Trapp, dien ick te leene houw

Van u, Venetien, de schoone; van 't gebouw,

Het wonderlick gebouw, dat ghy Rialto doopten,

Doe ghy d'er d'eene Stadt aen d'andere mé knoopten,

En liet d'onkundige wantrouwen van den boogh

Die sulcken wijdde sou beslaen met eenen toogh :

't En was my niet ontgaen in twaelf en achtiën jaren,

Hoe hy my, overgaen, hoe hy my, ondervaren,

In d'onervarentheit van jongen voet en ooghe,

Door 't steile vlacken door het vlacke steil bedroogh.

Hier hebb ick 't na gebootst : twee flauwe steenen treden, G.

En twee, en noch eenst twee, zijn ses gelijcke leden

Van 't Hofwijcksche Rialt'. treedt op de leste twee ;

Ghy zijt niet meer vermoeyt als op den eersten tree :

Ghy wandelt en ghy klimt, ghy laeft met lange poosen,

Als Gall met Honighraed, en Distelen met Roosen,

De dry mael korte moeyt, die ses mael achter een

De minst swaerlijvige souw voelen in sijn' le'en :

Bbb 3

Ghy

¹ Domus munimentum sit adversus infesta corpori Hanc | ² Exigua saepe arex in multos usus describentis arte patet.
utrum cespes erexerit, an varius lapis gentis alienae, nihil interest. | re : & quamvis angustum pedem, dispositio fecit habitacu-
Scito te hominem tam bene culino quam auro tegi. Sen. 1. ep. 8. | lum. Sen. 1. de Tranq.

Ghy vindt u voet om hoogh, en weet niet of den feften
Den eerften opgangh is, en staet all op den lesten :

¹ Dat kan verdeelingh doen van besigh ongemack.

² Die soo de kaerte van sijn' quellingen verstack,
En temde suer met soet, en menghe pijn met rusten :
Hy ploeghe sonder sweet en arbeide met lusten.

³ Een uer gespannen Booghs, twee Peze-loos of dry,
Ontwapent distelen, en suyckert slaverny :
Langh eener-hand verveelt, het zy soo soet als 't zijn kan,
Maer, die met slockjens slorpt, vermant wel een azijn kan,
⁴ En, die by wijlen sitt, en valt geen voed-pad langh ;
Die van geen' poosen weet, de weelde selver bangh :
Beurt en veranderingh verlichten doen en laeten.

Vier naeckte Kinderen ; all kunnen sy niet praeten,
Beduyden hier die leer : ⁵ de Lente staet voor aen,
Met vroege Blommekens van 't jonge jaer gelaen :
De Somer volgh't'er op, en pronckt met Koren-aeren ;
En dan den rijpen Herfst met smakelicke waeren ;
De Winter luy en leegh, met Schaetsen aen den voet,
Seght datter eens een tijd van leegh-gaen wesen moet.
Soo loopt de tijd rondom, en deelt sich af in Maenden,
En leert ons, ongevraeght, al wat ick flus vermaenden :
Want wie en wierd niet satt van 't eenerhande jaer,
Soo 't altijd Winter, jae, soo 't altijd Somer waer ?

Z. Hier is Rialt op 't hooght, hier zijn wy, sonder weten,
Tot aen de Vall-brugh toe en op mijn' stoep geseten ;
De Vall-brugh, Vreemdelingh ; wat seght ghy nu van 't Slot ?
Gaet noemt het nu Kasteel, of noemt het Duyven-kot,
't Sluyt met een' Valbrugh af. Ghy sult de kething soecken :
Maer dat 's een oude kunst : wy hebben beter' boecken,
Van hooger onderwijs : wy roemen op een' vond,
Die weinigh is gepleeght, die niemand en verstond,

't En

¹ *H' ἀνέπαυστος ὅς ποτεον ἀνταρπύζει ὄντι.* *Plat. de lib. educ.*

² *Quod si quando cum insipientibus negotiis paria fecisti,*
instilar refectiois existimas, mutationem laboris. *Plin. Paneg.*
Non uno contenta valet : natura tenore :

Sed permutatas gaudet habere vices. *Petron.*

Vita in omni quidquid est, iustum requirit optima pausa
modum. *Auson.* *Εν πάρι ἀνθρώπων ὁ σάμας ποτ, ὅπο ποτ ἀρρε-*
ται ποτὲν, τὸ ἀγαθὸν δὲ δὲ ἀποτὸν. *Hippocr. 2. Aph. 48.*

³ *Arcus et arma tua tibi sunt imitanda Dianae :*

Sit unquam cesses tendere, mollis erit. *Ovid. ep. 4*

⁴ Denique si sedas, requies est magna laboris :

Si multum sedas, labor est : Maro namque Poeta

Pro poena ponit, sedet aeternumque sedebit

Infelix Theleus. Semper nocet utile longum. Tertul.
Carm. ad Sen. Omnibus quidem prodest subinde animum re-
laxare. Excitatur enim otio vigor, & omnis tristitia, quae
continuazione pertinacis studii adducitur, feriarum hilaritate
dileuitur. *Sen. Contr. 1. Praef.*

⁵ Ipse quoque Annus, temporum pater, quadrifida se di-
versitate componit : nec deliderium caperet, si novitatis gra-
tiam non haberet. *Cassiod. lib. 2.* Natura hoc quod vides re-
gum mutationibus temperat. *Sen. ep. 107.*

't En waer de Meester sprack: leert buyten huysen bouwen,
 Daer 't veilig slaepen is: de konst is waert t'onthouwen;
 De Vall-brugh gaet om hoogh, en maeckt een dobbel' Poort.
 En buyten werdt geen' klanck van ketenen gehoort,
 En binnen buytelt sy met een verborgten slinger,
 En sluyt, oock grendeloos, bewogen met een' vinger,
 De Keucken-water-Poort. Daer sitt ick in mijn' Gracht
 Van zeffigh voet rûndom, en spott met menschen-macht:
 Musketten ben ick baes, en slaep op bey mijn' ooren;
 Laet grove Stucken sien, die my bestaet te stooren;
 Soo roep ick, *qui va là*, en luyster nagespreck,
 En moet mijn' hoogen moet sien buygen voor een' geck.
 Maer beter' grendelen en stercker slaggh van sloten
 Versekeren mijn bedd. ick slaep'er ongefloten;
 De Vall-brugh is gevelt, de spill roeft in de pan,
 En 't is van dusend een ofs' op en neder kan.

¹ Mijn trouwste Nacht-slot is; voor geen' ontrouw te vreesen,

Geen' moord, geen' over-vall, mijns wetens, waerd te wesen,
 Der vromen vriend te zijn, ² den boosen noyt geterght,
 Noyt ongelijck gedaen te hebben, noch geverght.
 God hoore wat ick segg; ick kan geen' vyand noemen;
 Die sich in mijn verderf, met reden, sou verdoemen:
 Mijn bloed was noyt verbeurt, 'k en hebb'es geen gespilt,
 Daerom my yemant wensch' gerabraeck of gevilt:
 Men heeft my met de tongh besprongen en bestreden,
 En tot de wraeck geterght; ³ Maer Gods bevel en Reden
 Zijn stadigh meesteren van mijn beleid geweest,
 En die mijn' hand ontsagh, heeft averechts gevrees.
 Mijn onschuld is bepleitt; dat 's't hooghste van mijn wreken;
 Soo houd ick hem voldae, en satt van qualick spreken,
 En quaed doens ongesint, die sijn' verbolgentheit,
 Ten arghsten, heeft gevoelt bejegend met bescheid.

God

¹ Tum te felicem esse judica, cum poteris in publico vivere, cum te parietes tui regent, non abscondent. *Sen. ep. 43.*
 Magnum est praesidium in periculis innocentia. *Sen. l. 7. Contr. 1.*
 Scitis quanto negligentius custodiat ferrum bonâ conscientia.
Quint. Decl.

² Odium ex officina sic vitabis, neminem lacescendo gratulo: à quo te sensus communis tuebitur: fuit enim hoc

multis periculosum. *Sen. ep. 105.* Securitatis magna portio est, nihil iniquè facere. *Id.* Qui timetur timet: nemo potuit terribilis esse securè. *Id.*

³ Satis idoneus patientiae sequester Deus. Si injuriam depolueris penes eum, ultor est: Quantum patientiae licet ut Deum habeat debitorem! *Tertul. de patient.* Ita, quisquis es, si sapias, Patiare potius ipse quam facias scelus. *Sen. Theb.*

God heb ick veel vertoornt, 'geen' redelicke Menſchen
 Gerechtelick geperſt mijn' onderganch te wenſchen;
 Soo ſchrijv' ick op de deur van mijn onſlotē Slot,
² Siet Hofwijck daer voor aen, Men vreeſt 'er niet, als God.
 Het minder ongevall, van plunderen en rooven,
 En gaet my niet meer aen als Orgelen den dooven;
 En, of de booſe luſt uw' handen vergen moght
 De kunſt die niemand noch op Hofwijck heeft beſocht,
 Huys-breker, ſpaert uw' moeyt; ick kan ſe niet betaelen;
³ 't Is ſottelick gewaeght, daer niet en is te haelen:
 En 't waer hier over kunſt te vinden by der nacht
 Den buyt dien ick 'er noyt by daeg en hebbgebraght.
 De reifer ſonder buyl ſinght midden in de boſſen,
 En weet, de roover heeft geen roer op hem te loſſen;
 De rijke wandelaer magh ſchricken voorgeweld;
 De veilſte Paſport is, een' borſe ſonder geld.
⁴ Mijn bedd waer ſtelens waerd: maer daer voor ſoud ick vechten,
 En, die my niet en ſteelt, met twee vertrouwde knechten,
 Kan qualick Meeſter zijn van deken of matrass,
 Daer op ick by der Nacht meer als by dage paſſ:
 Dereſt en is geen waer om by den wegh te voeren;
 Wie ſou een' Schildery verduyſt'ren voor de Boeren?
 Daer is geen heelen aen, 't zijn vodden van beſlagh,
 By doncker ongeſien, en laſtigh by den dagh.

Peurt aen mijn' keucken niet: ick weet 'er niets van waerde:
 Mijn Bleck en Silverwerck, mijn' ſchotelen van aerde,
 Mijn' linnen-kaſſen kael, verwachten ſonder ſchrick,
 Wie tegens ſulcken winſt will tuiſchen om een' ſtrick:
 Heel Hofwijck is geen proÿ om liſt of lid te wagen;
 En died'er ſich vergrijpt, ſal 't op de leer beklagen,
 Om yſer, overtent, om lood, om niet met all,
 Gelijck de Muys om 't ſpeck, te treuren in de vall.

Soo

¹ Deum time, & hominum terrores non expaveſces. *Th. de Kemp. de Imit. Chr.* 3. 36. Hæc in homines alieniſſimos, denique inimiciſſimos viri boni faciunt, & hominum exiſtimationis, & communis humanitatis cauſa, ut cum ipſi nihil alteri incommodant nihil ipſis jure incommodi cedere poſſit. *Cic. Or. pro P. Quinct.*

² Timere multos non vis? Unicum time. *Carpathii.* Fortitudo ſimplicis, via Domini, & pavor his qui operantur malum. *Prov.* 10. 29.

³ Spem improborum eluſeris, ſi nihil habueris, quod cu-

pilitatem alienam & improbam irritet, ſi nihil inſigne poſſederis. *S. n. ep.* 105. *Κερδαλέος διζῶν δόμους καίτοις ἀνός, τοῖς δὲ γὰρ ὄντι φίλας ἑμπεδος, ἢ πῦριν.* *Anthol. lib.* 4. 23. 6. Non capit has nugas humilis domus. *Juven. Sat.* 11.

⁴ Nam hic apud nos nihil eſt aliud quaſti furibus. *Plant. Ant.* 1. 2.

⁵ Adeo nulla uncia nobis Eſt eboris, nec reſſella, nec calculus ex hac Materia; quin ipſa manubria cultellorum Oſſea. *Juv. Sat.* 11.

Soo valsch is't uytterlick, en soo bedrieght schoon schijnen.

Mijn vollen inboel is niet waardigh om te mijnen,
 Als't voor de Lapp-hoer quam: en die van buyten staet,
 Meent dat een' leyen-dack beduydt een huys van Staet.
 Och armen! niet van straet. 't zijn schraele leége wanden,
 Daer Kluyver en Sté-boo niet wisten wat te panden,
 Hollals des Meesters hóofd: ten naesten by een' Tonn,
 Als daer de Keiser voor most wijcken uyt de Sonn.

Goe rust dan, grijpend volck; ick wacht te nacht geen' gasten.
 Daer zijnd'er die ick wensch my mergen noen verrasten,
 Min haelensongesint dan brengens, dat's gewiss;
 Maer haelers metter minn, daer geen' wett tegen is;
 ' Huys-dieven van mijn Kass en mijn' genegentheden,
 Vijf Zielen wel gehuyft in onverlemde leden,
 Vijf haelers op een' kerf die noyt van yfer word't,
 Soo langh ick niet en vast en kom geen hemd te kort;
 Vijf erven van mijn Erf, vijf Jcken, vijf Copijen
 Van 't slechte Principael, ² dat sy, God lof, verby, en
 Onendelick verby in waerde zijn geraeckt;
 Vier knechtjens, die mijn' sorgh tot Mannen heeft gemaect,
 Een Meisjen, tusschen moy en lijdelyck van aensien,
 ' Daer in sich Moeders deughd ontwijffelyck laet aensien;
 Vijf gasten ongenoyt en altijd wellekom,
 Die my doen wenschen dat den dagh van mergen kom':

Dit vriendelick gefinn onthael ick, sonder pruylen,
 Van dat sy d'eenigheit, daer in ick soeck te schuylen,
 Verstooren met haer' jeughd, en roeren Hofwijck om,
 En maken 't nauwer dan de straet van 't Achterom.

Daer zijn de gasten; flucks ⁴ den Room-pot uyt den Polder,
 De Boonen van den staeck, de Netten van den folder,
 De Vijver in 't gewoel, de Snoecken in de Ly,
 Jan Maertsen in de praem, en elck al even bly,
 (Bly met de volle vanght, die selden komt te missen
 Van ongeroofde winst van ongekochte visschen)
 De Peeren van den Boom, de Lijster uyt de strick,
 Elck vrolicker als 't huys, elck besiger als ick:

C c c

I c k

¹ Nam procreare liberos, lepidum est onus. *Plant. mil.*
 3. sc.

² Ποσειδών, ὁ θεὸς τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ πλοῦτος. *Anth.*

³ Decus eximium formæ par reddit imago

Vultibus & similibus natorum gratia monstrat. *Stat. 3. Syl. 3.*
⁴ Musicè hercle agimus ætatem; ita ut nos decet: Vino &
 victu, piscatu probo, electili vitam colimus. *Plant. Mest. 3. 2.*

Ick befiger als elck, op 't lichten van de Segen;
 Wel seggen in der daet, die seggen brenght op seggen,
 Die stadigh en op nieuws een' volle Visch-merckt geeft,
 En tusschen slibb en krooft van Water-schatten leeft.

Daer vley ick mijn gepeins en danck Geluck en Reden,
 Die my een' vette Wey tot water scheuren deden:
 Tot water, om mijn' erf te rijzen met die stoff,
 En houden 't winter-peil beneden Huys en Hof.
 Wel was 't een soete dwangh en een gesegent moeten,
 Daer door ick Hof en Huys ontsloegh van natte voeten,
 En gaf mijn' Boomen vry te weiden in het hoogh,
 Des Winters niet te natt, des Somers niet te droogh:
 Soo diep en soo ondiep pass als sy moghten sincken,
 En vinden spijs genoegh, en niet te veel te drincken;
 En die dien overflagh verdoemden metter haest,
 Staen d'uytkomst aen en sien, verwondert en verbaest,
 En d'opkomst staet haer aen, en doet haer met my seggen,
 Sulck water voor sulck' land, was geld op woecker leggen.

Danck hebb' de volle Vliet haer stadige gevaer,
 Die 't onder-water-volck doet vlieden voor 't gevaer,
 En in de ruyme stilt van Hofwijcks klaere broecken
 De stille ruymte met sijns levens tochten soecken;
 Van binnen veile vré, voor buytens wilde vreughd
 Met ongerustigheit, die daerom niet en deught.

Onnoosel stomm geslacht, ghy komt u hier vermeiden
 Gelijck de Land-heer doet: 't is Hoffwijck voor ons beiden,
 Ick schuyt'er voor 't geraes, ghy duyckt'er voor 't getier;
 Een insicht, een bescheid, een einde brenght ons hier:
 Maer, soo ghy spreken kost, hoe soudt ghy my beliegen,
 Hoe soudt ghy in de Vliet 't Hofwijcker-hoofsch bedriegen
 Ontdecken voor den mond van d'een en d'ander' sloot,
 „ En roepen, Siet u voor, daer binnen woont de dood.
 „ Het water iss'er koel in Vijver en in Grachten,
 „ Maer heete Ketelen en Roosters staen en wachten
 „ Dry voeten van de vreughd; men speelt'er met het nett,
 „ En die daer slaepen will smoort in 't gevierde bedd:
 „ Men noodt'er ons te gaff, maer om den Waerd te spijfen;
 „ Dat 's Hofwijcks en dat 's Haeghs: lett op den raed der Wijfen,

„ En

„ En steeckt u in geen gat daer geen gat door en is :
Die dat bevroeden kan is kloecker als een Viss.

Is 't niet vermaecks genoegh de Vissen te verrassen ?
Hooft, Vreemdelingh, en spreekt genadigh van mijn' plassen :
Een Vijver is voll vreughds, all waer hy Visseloos :
Lett op die Boomkens hier, lett ginder op die Roos,
En all wat om den boord van mijn' geçierde grachten
' Hofwijcker Hof verrijckt met ongemeene prachten :
Een' Roose maeckter twee, vijf Boomkens zijnder tien,
Vijf op het water-vlack, vijf op het land gesien.

Indien ick niet en dool, dit Peerdje treckt noch stijver,
En 't is de tweede reis gewoeckert met mijn' vijver :
Twee huysen voor een Huys, twee Eilanden voor een,
Is weeldrich' Alchymy, of ick en kender geen'.

Goud-jagers holl en doll, en spott niet met mijn' winsten ;
Sy gaen voor d'uwe verr, of wegens' op, ten minsten ;
Ghy meent een' dobb'le kanste nutten, en ick oock ;
Ick teer op schaduwen, en ghy verteert in roock :
Mijn' schaduwen staen vast, uw roock en kan maer vluchten,
Uw' zijn verdwijnende, mijn' stadige genuchten ;
Uw' droomen kosten geld, de mijne niet een' duyt,
En dueren, dat ghy 't weet, al gaet de dagh-keers uyt :
De Nacht-keers volghet'er op en thoont my weer mijn' schatten,
Soo, datt'ereen Narciss sou poogen naer te vatten ;
En 't waer den Jongelingh vergeven, als hy sagh
Al wat ick sie by nacht, en by den vollen dagh.

'k Sie boomen voet aen voet, 'k sie menschen met de voeten,
En sonder struyckelen, malkanderen ontmoeten,
'k Sie; of ick meen te sien, de weder-zy van 't Rond,
Als of ick in Japan, aen geen' zy Banda stond :
'k Sie schuyten kiel aen kiel, met averchtsche vrachten,
'k Sie hoeck en hengel-roe versien van dobb'le schachten,
'k Sie Swaenen dompelen, en boven 't water uyt,
'k Sie alle dingh noch eens, en even als 't geluyd,
Dat van de bergen stuytt en van de woeste wouden,
En van een' hollen Muer, voor soeter werd gehouden

C c c 2

Dan

* 1 Ripx fraxino multâ, multâ populo vestiuntur : quas perspicuus amnis velut æneus viridi imagine annumerat. *Plin. Sec. Ep. l. 8.*

Dan Trommel of Trompett, die 't doen doen wat het doet;
 Soo zijn mijn' schaduwen, of schijnen noch soo soet,
 Als 't schepfel dat haer baert, en schepfelen doet schijnen.
 't Is waer, sy gaen te niet; maer sien wy niet verdwijnen
 Al wat de wereld draeght? en Kroonen en Gebied,
 En sulcke schaduwen, vergaens' in 't ende niet?

Zijn alle dingen doot, is 't Vijvertje bevrofen?
 Ick vraegh mijn' rappe jeughd of 't qualick was gekosen,
 Wat waters voor wat gras, een' ry-baen voor een' wey?
 De Schaetsen swegen 't niet, als 't anders niemand sey:
 Die schetteren 't my toe, terwijl sy duſend quicken
 In heen en weder-baen om Hofwijck henen stricken,
 En doen my door 't gewoel van soo veel beenen sien,
 Hoe wonderlick verſcheelt het poogen van de li'en:
 Hoe vele naer een witt door vele wegen trachten,
 En elck door andere, hoe 't werren der gedachten
 De wereld overkruyft: Kort om, waer uyt ontſtaet
 't Oneindigh vuyl Papier dat Kaffen overlaedt,
 Dat boecken ſwellen doet, daer folderen af ſtenen,
 Die d'oude walgen doen, die kinderen beweenen,
 Van kinds been af verbeent met ſchrick van wetenſchapp;
 ' Dat ſchrijven, ſegh ick, en dit kruyſſelingh geſchrapp
 Van Schaetsen ſlaen op een. ² De waerheit is te vinden
 Door wegen recht en kort: wy ſoeckens' als de blinden;
 En ſwieren gins en weer, en maken langh van kort;
 Soo dat een rijs tot Boom, een blad tot Bladen wordt,
 En bladen tot een Boeck, en Boecken, wilde wouden,
 Daer wy den overlaſt soo wel af miſſen ſouden,
 Als 't konſtighe ongefont van ſpijs en overvloed
 Die ons doet quijnen en den Apotheker voedt.
 Hoe rijp is deſe text om bladen voll te preken!
 Maer 't waer een ſott beſtaen het quaed met quaed te wreken,
 Veel ſchrijven met veel klaps: mijn' Rijdertjens zijn moe;
 Sy doen de Schaetsen af, en ick de Venſter toe.

Verheught u, Leſer-lief: 't is met my omgekomen;
 Mijn' penn is afgedicht; vreeſt voorgeen' langer droomen;

't Kan

1. Itaque quod Philosophia fuit, facta Philologia est. Sen. 'tendo perveniam. Nam (ut ille Tragicus) veritatis simplex oratio est. Cogita, quod soleo frequenter tibi dicere, in istis nōs nihil aliud quā acumen exercere. Id. ib. *Ἄλλος ἢ μὲν τὸ ἀληθὲς ἐστίν.* Eurip. *Phaen.* Brevis est assertio.

2. Si me nolueris per devia deducere, facilius ad id quod veritatis. Symm. lib. 7. ep. 5.

't Kan soo vooreens bestaen, en nu ick, uyt gemaelt,
Naer schijn en schaduwten tot Schaets-spel ben gedaelt,
Soo wist ick lichtelick niet lyvighs meer te vinden
Daerom ick uw geduld aen 't mijne sou verbinden.

Gevalt u, voor de moeyt, van 't kinder-mael te zijn;
Wy sullen uw verdriet verdrincken in mijn' wijn;
Komt peist' ren in mijn' Hutt ('k sal 't geen Kasteel meer noemen,
Ick ben soo satt als ghy van rijmen en van roemen)
Als 't mael te maeghwaert is en 't laken van den diss,
Dan sal ick u in 't kort doen sien wat Hofwijck is,
En voeden noch uw oogh met liefelicker dingen
Dan die ick my vermeet te seggen oft te singen:

Ten Oosten met een Dorp dat geen gelijk en kent,
Ten Zuyden met een' Wey die tegen 't Veen belendt,
En duyfent Wandelaers met vier gekloofde voeten,
Die Hofwijck met den dagh beleefdelick begroeten,
En loeyen my 't bedd uyt, en roepen in haer' spraek,
,, ' Op, luyaert, uyt de Pluym, en schaemt u van den vaeck;
,, Past op de Peerelen die in ons' eetfael flonck'ren,
,, Eers' ons 't steil Sonnen-vier komt rooven en verdonck'ren;
,, Daer komt de roover; in de vodden; 't is hoogh tijd;
,, Of denckt, ghy zijt uw deel in ons ontbijten quijt.
Zuydwestwaert Hoef aen Hoef, en Voorburghs Ambachtsheeren,
En Delft, haer' vaste vest, daer hondert Molens keeren,
En tuygen wat'er meels tot soo veel monden hoort,
Daer van men 't Straet-gerucht schier binnen Hofwijck hoort:
Dan Rijswijck, 't schoone Vleck, dat Princen kón bekoren:
Ter Westelicker Sonn den lieven Haeghschen Toren,
En, over 't Broecker hoy, der Graven hooge Woud,
En voorts de witte wall van 't Scheveninger Sout.
Kiest venster en gesicht; en weet'er af te seggen,
Dit keur ick voor het schoonst, dit soud ick liefst verleggen;
Soo weet ghy meer als ick, die noch een weerhaen ben,
En twijffel waer ick best mijn' oogen henen wenn.

Verveelt u 't uyt sien, keert; met insien sal ick 't soeten,
En doen u in een Kas van ² Boeren-boeckjens wroeten,

C c c 3

Van

¹ Surge, nugator, lacerande virgis, Surge, ne longius tibi somnus, unde Non times, detur, *Auson. Ephem.* Εργα, Κανσταντίν, τί χαλκον ὑπὸν ἰαυεῖς; *Anth. lib. 5. 120.* Uique quò piger dormies? quando confurges è somno tuo? *Prov. 6. 9.*

² Quandoque licebit
Nunc veterum libris, nunc somno & inertibus horis
Ducere sollicitæ jucunda obliuia vitæ. *Hor. 2. Sermon. 6.*

Van Boecken uyt de Stadt, van wijsheit in 't Latijn,
 Of in sijn Moeder, Grieksch, of, dat nu Talen zijn,
 Parijs-werck, en nieu Roomsch, of in de ronde lett'ren
 Van 't prachtige Madridsch, of in het Engelsch quett'ren,
 De Tael van alle Tael, die nergens t'huys en hoort,
 En all om boortigh is; of die m' in Holland hoort;
 Of in besaeit papier met letteren en noten.

Van over Zee gebracht, of in mijn' vorm gegoten;
 In Véelen, soo ghy 't soeckt, in Luyten, soo 't u lust:
 „Tot dat ghy bidden sult, ey, gunt mijn' sinnen rust;
 „'k Ben Hofwijck satt gesien, gelesen, en gegeten;
 „En wend het naer den Haegh: all wilt ghy hem vergeten,
 „'t Is oock een soet verblijf, spijt Hofwijcken sijn' Heer:
 Ja (segh ick suchtede) maer was 't voor desen meer.

Soo scheid ik van mijn' vriend, soo breekt hy uyt mijn' banden,
 Soo treed ick uyt mijn Touw, soo raeckt ghy uyt mijn' handen,
 Moe Leser, dien ick flus voor d'eerste groete gaf,
 Nu voor de leste geef, De groote Webbis af.

Einde des seften Boecks.

SEVENDE BOECK.

ZEE-STRAET

Van
's GRAVEN-HAGE

SCH EVENINGH.

NOBILIBUS POTENT.QUE
DOMINIORUM HOLLANDIÆ
ET OCCID. FRISIÆ
RATIONARIIS

NEC NON

AMPLISS. PRUDENTISS.QUE

HAGÆ COMITIS
RECTORIBUS

AUTORIBUS PULCHRÆ, BONÆ, UTILIS VIÆ
BENEDICAT IPSA VERITAS, VITA ET VIA.

T

E

A

Op de

ZEE - STRAET

Van den

HEERE van ZUYLICHEM.

Die in zyn groene jeugd het Haegs VOOR-HOUT beschreef,
 Dat koele wandel-rack, die schoone Linden-dreef,
 Verdiende door zyn pen een eer-krans van Laurieren :
 Nu vond zy stof in 't zand en dese nieuwe Straet,
 Waer langs men uyt den Haegh recht nae de zee toe gaet,
 Om met geen minder groen zyn graeuwe hoofd te cieren.

Dit wil hy dat men houw voor zynen Swanefangh :
 Ick roep'er tegen, neen, en wensch dat hy noch langh
 Magh leven eer hy in de boot van Charon trede,
 Op dat hy dese pen, die hem zo wel noch voeght
 En daer hy my en meer liefhebbers door vernoeght,
 Tot diergelycken werck somwylen noch bestede.

Wy leven in een tyd, die dapper vruchtbaer is
 Van Dichters, maer die al in de gedachtenis
 Der menschen door haer kunst niet eeuwich zullen leven :
 Die meenigh vel papiers mee helpen in den int,
 Daer zich de kruyenier niet quaelyck by bevindt
 Om dat zy hem veel stofs tot peper-huysjes geven.

Maer zulcke Dichters, als den Heer van Zuylichem,
 Die zyn der dun gezaeyt; zyn werck heeft kruym en klem,

D d d

Maer

Maer't wil niet zyn geslickt : men dient het-wel te kaeuwen
 En doe, gelyck het schaep, dat graegh in't gras wel byt
 Maer, als't verzaedight schijnt, gaet zitten en zyn tyd
 Besteedt om't geen het swolgh wat kleynder weer te knaeuwen.

Maer ben ick wel beraen dat ick my hooren laet
 Eer dat de Lezer treedt in dees berymde Straet?
 Daer smaectt geen wrange vrucht by't zoet van rype vygen.
 Maer't goede hert, dat ick den Heere Dichter draegh,
 Had my, eer ick't bedacht, geworpen over staegh
 En dwongh my hier zyn lof niet heel en al te swygen.

P R O S O P O P O E A.

A *Ccli-vis & declivis & multo fui
 Molesta sabulo commeantibus via :
 Nunc plana sum platea , saxo coctili
 Constrata nuper ; quisquis hac iter facit ,
 Eques pedesve , quod queratur non habet ;
 Ad littus itur duro & equo tramite ,
 Rhedaeque molles , esseda & petorita
 Levesque carri celere transcurrunt rotâ
 Et huc & illuc , arduusque cornipes
 Petulante planos ungulâ siles quâtit
 Vbi ante bibulâ se fatigabat viâ ,
 Pileta , matres , filias , novas nurus
 Anhelus & cervice pendulâ trahens ;
 Nec execratur nunc arenas , ut solet
 Auriga potus cum per altum pulverem
 Ageret flagello jam labascentes equos.*

Numero virorum , vi ligonum & curruum
 Sum facta quod sum : sed quod à multis legor
 Quibus huc venire non vacat nec commodum est
 Et nunc videndi me domi fit copia
 Immunibus , sedentibus , cubantibus ,
 Illud Camænis ZUYLECHEMI debeo.

Quid huic rependam ? Liber ipsi & posteris
 Vtrò citròque semper hac sit transitus,
 Meretur hoc & amplius , qui me suis
 Celebrare Musis voluit & quàm plurimis
 Forsan salivam movit huc excurrere ,
 Vectigal unde crescat hic quod penditur.

J. WESTERBAEN.

Op de
Z E E - S T R A E T

Van den

H E E R E van Z U I L I C H E M.

De S T R A E T spreekt.

'k **W** As eertijds Sand en Duin, nu leg ik vast in steen,
 Van Wandelaars besocht, van duifenden betreen,
 Voetknechten, Ruiteren, die's avonds, voor het dalen
 Der Son, na hunnen lust, gaan een Zee-luchjen halen.
 Noeh is my meer gelukt; wat of ik was of wier,
 Of Sand, of Steen, 'k ben nu verandert in papier,
 Een gang-pad, niet so seer voor Hoeven en voor voeten,
 Als wijse herffenen, die my eerbiedig groeten.
 Ik ben nu wel bewaart; Ry, Jonker dat het klinkt,
 Ik leg nu vast, so seer in steen niet als in Inkt,
 Inkt duyrfamer als steen: Nu durf ik 't hooft opsteeken,
 Niet min, (dewijl ik ook deselve Afkomst reeken
 En eene Vader, daar ik hooge moet opdraagh,)
 Als het gerijmde Hout, en den bespraakten H A A G H,
 So langmen Strandwaarts uit de lieve Staten stee gaat,
 Heet ik, eeuw in, eeuw uit, de Zuilichemsche Zeestraat.

S. SIMONIDES.

SEVEN-

S E V E N D E B O E C K .

D E

Z E E - S T R A E T .

DE Wereld gaet haer' gangh, fy werrt en blijft aen 't
werren,
En 't gaet my in 't gewerr als met de meeste Sterren:
My dunckt, en ick geloov 't, daer is een' order in,
Sy hebben elck haer' swier en haer' verscheiden
sinn;

Maer ick ontwerr het niet, en die 't haer onderwinden,
Ick sie fy roemen 't, maer ick twijffel of fy 't vinden.
Soo spaer ick wisse moeyt voor ongewisse Vrucht;
Ick besigh Sonn en Maen voor heldere genucht,
En Sterren voor soo veel haer' glinsteringh kan strecken,
En mog'lick van soo verr wat goeds of quaeds verwecken,
Terwijl het and'ren lust te soecken, nacht en dagh,
Waer door en wat fy doen, en wat elck wesen magh.

Het Wereldsche beleid van Landen en van Steden
Begaep ick even soo; ick houdt'er voor, dat Reden
Haer werre-garen twernt en ontwernt soo 't behoort;
Maer hoe dat twernen gaet, daer kom ick niet mé voort,
Noch tracht het niet te doen: ick kan de moeyte derven,
En leven sonder forgh, om sonder schroom te sterven
Van quae Gemeentes klapp, die blinde slagen slaet,
En keurt het overlegg der saken, nae 't vergaet.
Het Schip zeilt, en ick mé: maer 't Zee-volck kent Getyen,
En Wind en Weer; ick niet: veel min verstaen ick 't glijen
Van min en meerder Wand door Block en door Catroll:
Is 't slechte Zee, ick smaeck 't als and're; gaetse holl,
Ick draegh 't als andere, geduldigh still, in 't midden
Van 't stormige gerucht, help ick de Maets met bidden
Dat God haer helper zy, en uyt mijn' arme kist
Met wat ick beter soo bestede dan verquift.

Doe 't mijn' beurt is geweest den Mann te roer mijn' handen
 Te leenen, daer hy quam te schepen of te landen,
 Ded' ick het yverigh, en met de selve trouw
 Die 'ck noch het Vaderland, als 't zijn most, leefsten souw.
 Sijn Kind hebb ick gedient soo langh het God liet leven,
 Het Kinds-Kind blijv ick by, soo langh het God will geven,
 En 't Kind gedooogen sal: de Peerel van sijn' Erf,
 Staet, seght men, eenighsins op mijner diensten kerf:
 En staet my niet goed koop; vier mijner laeste Jaeren,
 Door Hoven voll gewoel, door Bergen en door Baeren,
 Door stormen en loet weer, zijn even toegebracht,
 Om 't Kind sijn eigendomm te brengen in sijn' macht.
 Of 't menschen niet en de'en, God heeft het willen loonen,
 God heeft het midden op den middagh willen kroonen.
 Sints ben ick moegewerrt; en 't voeght my wel geseght,
 Haelt, Heer, in Rust en Vréuw' afgesloofden Knecht;
 Nu my de Wereld kan en ick de Wereld derven,
 Weest met my op mijn End, en, na my, met mijn' Erven.
 Ick hebber, door uw' gunst, van Kinds been in geplant
 Wat deughd, wat wetenschapp de dienst van 't Vaderland
 Van sulcken eischen magh: men achte wat sy weten,
 Men acht' het niet; mijn sorgh heeft sich in als gequeten,
 En 't queecksel heeft sich selfs gequeten soo het most,
 En manlick uytgevoert het geen ick wel begoft.

Terwijl ick 't seggen gae, en dien slagh van gedachten
 Of wel, of qualick, soeck in andere te smachten,
 En schudd mijn selven om, en soeck in mijn gemoed,
 (Dat selden vrolick is als 't niet met all en doet,
 En niet altoos gesint tot Stemm' of Snaer, of lesigh)
 Waer mé 't bey, wel gesint te maken is, en besigh,
 Soo komt ghy meestendeel, mijn uysterste behaegh,
 Mijn noyt volpresen, noyt half uyt gepresen Haegh,
 En opent my de Milt; want, tegens all' de Wetten,
 Natuer, van uw gesagh, die lust en liefde pletten
 Als 't op de hoofden sneewt, schijnt, dese liefde groeyt,
 Hoe mijn verlopen dagh meer na den avond spoeyt.
 'k Hebb Jongh en achteleos, nu menigh Jaer geleden,
 Soo 't Kalf treedt in de Wey, all daer ick tré getreden,

Maer

Maer sonder gae te slaen in wat een Paradijs
 Mijn snoer gevallen was. Nu werd ick het soo wijs,
 Dat, waer my lust of last gevoert heeft, op mijn' dagen,
 (Vraeght jonge Liedén niet) my geenerlei behagen
 In 't kostelickste mall, in 't wijste moy, 't gemoed
 In 't minst en heeft beroert als mijn' Geboort-stadt doet.
 Een jongh hert, wel geraeckt van 't schoon van sijn' beminde,
 En keurt niet schoon by haer, in wat gewest hy 't vinde:
 Mijn oud hert, even soo, en werdt niet schoons verthoont,
 Dat schoon te noemen zy, by waer het wierd en woont;
 Ick kom van over Zee, van uyt de warme Landen,
 Die over-bueren zijn van d'Africaensche stranden,
 En hebbe daer doorsocht, doorkropen en doortre'en,
 Wat heerlick, aengenaem en lieflick was, of scheen;
 Maer, Oost, West, t'huys was 't best. O t'huys van hooger waerde,
 Kost ick uw' wedergae niet vinden op der Aerde
 Doen ick u laest verliet, Waer mede derv ick nu
 Uw' onlanghs neuen glans verg'lijcken als met u?
 Een' Land-stadt liet ick u, gedolven in uw' Duynen,
 Gedoken in uw Sand: Waer zijn die witte kruynen,
 Waer is die dorre Klift, waer is dat steile droogh,
 Daer geen oogh over moght, m'en stonde Toren-hoogh?
 Kan ick door Bergen sien, en sonder sand in d'oogen?
 En sien ick Scheveningh, en ben ick niet bedrogen,
 En sien ick door een' Laen ten einde van sijn' Straet?
 O edel onderwind, o eer van Stadt en Staet,
 Waer vind ick woorden uyt om u voll uyt te prijsen?
 'k Hebeertijds wat bestaen voor Sotten, wat voor Wijfen,
 En wat voor een Voorhout, een Hofwijck, of een leur,
 Hier weet ick wat, noch hoe, hier dwael ick in de keur,
 Der dingen is soo veel, die 'k vinde te beschrijven,
 Dat, hoe 'k meer onderneem, hoe 'k min sie te bedrijven.
 Mijn' hand joockt niettemin, mijn' herffenen, mijn hert,
 En all wat met de hand in 't werck bewogen werdt.
 Maer hert en herffenen zijn mijn' twee scherpste sporen,
 Die thoonen my mijn Haer, die brengen my te voren
 Hoe kort het overschot van mijne loop-baen is,
 Hoe naer die uer kan zijn, die altoos soo gewiss,

En

En soo onseker is, hoe 'ck stadigh hebb te vreesen
 Dat my de laetste Sonn dien morgen is geresen.
 Den Hemel doe daer van wat des geschreven stae,
 Dit Haspeltje moet af eerick ontleven gae.

E N I s van gift'ren of van heden niet begrepen ,
 Dat die den taeyen tré van door den Duyn te slepen
 Soo verr verlichten kost, dat Haeghsche Burgery
 Volladems, koel en droogh geraeckten op de Zy,
 Een eewigh Mann sou zijn, diens salige gedencken
 Den Haegh en Scheveningh met Roofen sou beschencken :
 Maer 't hiet onmogelick, als all dat onbeproeft
 Oneindelicken dwangh van redenen behoeft.
 Noch houdt geen' reden steeck; men will't niew sien en voelen:
 Voor dat men 't voelt en siet, sietm' alle sinnen woelen
 Om't voor sott en verwaent te doemen, en't Papier
 Daer't in beworpen staet verdoemen tot schoon Vier.
 Wie dorst een stuckjen Stael sijn Schip, sijn Goed, sijn Leven,
 Sijn' wel en qualick-vaert, soo te beleiden geven
 Als't nu gegeven werdt? wie docht'er dat een Steen
 Dat Stael begaven sou met oordeel, schier, en re'en,
 Om altijd even wijs, en stevigh, voll bedaren
 En onbeweeghlickheit in alle wedervaren,
 (Dat menschen niet en doen) sijn ooghwitt gae te slaen,
 En sonder wanckelen recht uyt door Zee te gaen?
 De Proef most richter zijn; en nu zijn't soo veel proeven,
 Datw'er geen' reden van noch soecken, noch behoeven.
 Wie wist hoe Swavel, Kôolen Steen-sout t'samen swoll,
 Eert 't uyt een Monicks Hooft of uyt een Duyvels Holl
 Ter Werelt was gebracht? (waer't in dat holl gebleven
 Wat souden duyfenden, sints maer dry Jaren, leven,
 Wat vocht men mannelick en sonder vuyl getier
 Ten minsten in het diepst van't Water vry van Vier,
 En sonder Blixem-slagh te vreesen als van boven!)
 Nu weet men 't by de proef, nu derft men't soo gelooven,
 Als die geen' Hell en kent, en keurt de waarheit vals,
 Tot dat hy't voel' en hebb' den Duyvelaen den hals.
 Wien docht het voor niet langh waerschiynelick te wesen,
 Dat een mann in een' dagh souw leveren te lesen

Daer

Daer aen een' menighte sich satt te lesen vond,
 Dat in een' oogenblick een blad voll lett'ren stond,
 Daer op het scherpe Gift van Wateren, die bijten
 En 't vinnighste Metael doen splijten en verslijten,
 Geen' bijtens macht en heeft; soo dat de leck're tand
 Van luye Monicken kon leven sonder hand,
 En, met de penn in 't vier, haer lollen en haer lesen
 Voor onbesorghden kost haer swaerste plicht sou wesen;
 En datter nauwelicks oud Linnen voor Papier
 Genoegh verslijten sou, om dat onlesbaer vier
 Van Schrijvers te voldoen, die, dagen langh en nachten,
 Haer selven pijnigen, en ons met haer' gedachten,
 Daer nu soo weinigh is te twijffelen aen 't stuck,
 Dat heel de Wer'ld goed koopgeraecht is in den Druck?

Soud't van geleerde Li'en niet zijn geseght, sy rasen,
 Hadd haerer een belooft, met brockeltjens van Glasen,
 All' oogen, jongh of oud, soo stercken hulp te bien,
 Dats' alle verr, naerby gedwongen, souden sien,
 En Delft en Rotterdam tot voor den Haegh bescheiden,
 En schier geen onderweegh begripen tusschen beiden,
 En reisen Hemel-hoogh, en seggen in de Maen
 Schier hoe de Menschen zijn die langhs de huysen gaen?
 't Is niettemin geluckt, en mog'lick niet ten ende;
 Wie weet waer God begeert dat dat bestaen belende,
 En hoe veel naerder hy sal doogen ons gesicht
 By, daer wy henen gaen, den oorsprongh van het licht?

Hadd yemand oyt gewacht dat yemand in ons' dagen
 De Son soo na sou gaen, dat eens het eewigh klagen
 Van ontrouw Rader-werck ten einde wesen sou,
 En geen' meer twijffelingh aen Veer of Wicht en Touw?
 Siet, wy besitten 't soo als't niet en was te hoopen;
 Men houd' het my te goe, derv ick my Groot-vaer doopen
 Van d'allom lieve konst; Hy diese heeft versint
 Is mijn affsettelingh; Soo is sy mijn Kinds kind;
 En s'is noch in haer' groey, en sal wel kloecker werden,
 Kan 't des versinners draed van Leven noch wat herden,
 En will gramm Engeland eens luysteren na Vré,
 's Lands liefde voert hem wel tot in de zilte Zee,

E e e

Om

Om Zeeluy t'ondergaen, en 't voordeel aen te wijsen
 Van 't geen de Lieden nu maer voor wat geestighs prijsen,
 En stellen haer soo vast (dat noyt en is gehoort)
 Een Oost en Westerpunt, alsdat van Zuyd en Noord.

't Hiet all onvindelick wat ick dus langh verhole,
 En, wat ick preken moght, men hiel geen' ander tale
 Van Haegh en Zee aen een te knoopen met een' Wegh;
 De weerklanck van mijn Wegh en was niet als, wegh, wegh;
 En op, Aen een, sloegh Neen; en 't waren siecke droomen:
 Wat mocht ick mijmeren, daer kost geen deegh af komen.
 Het sand vermeesteren met een' gebacken baen,
 Waer, om begaen, niet vreemd, maer ydel, om bestaen;
 Was ick een Hagenaer, en kenden ick ons sand niet,
 En hadd ick noyt gelett hoe 't even over 't Land schiet
 Als Ætna met sijn' Afch, van onderen geterght
 Door d'ingeslopen Zee, of 't Napelsche geberght?
 Hadd ick geen' heugeniss van onse Winter slagen?
 'k Hadd heden wat gewrocht; men souw my mergen vragen,
 Waer is die harde Wegh, die klare klinckaert heen?

Met sulcken lossen sand, en well soo lossen re'en,
 Vielm' oud en jongh op 't Lijf. Ick pooghde my te weeren;
 Ick pleitte, Sand was Sand, Sand quam, en Sand kost keeren,
 't En was noch Steen, noch Stael, en soo 't, als Stael of Steen,
 Daer 't eens gedreven was gepackt waer over een,
 Dat Haegh en Scheveningh van over lange jaeren
 Onwedernakelick van een gescheiden waeren,
 Met spijtiger Geberght en naerder aen de Locht
 Dan daer den Africaen sijn' Leger over brocht:
 Dat onse heuvelen best schenen te gelijcken
 Het dagelicksche lot van Armen en van Rijcken,
 Altoos in 't ongewils, na 't stormen van den tijd,
 Dan weeldrigh en voll op, dan kael en alles quijt.

Maer pleiten gingh niet aen: men leende my geen' Ooren,
 Daer 't sinnelickst geweld van Reden in kon booren;
 Onreden stont'er voor, en onmacht, mogelijkck,
 Van mijn' te weke tongh, of des'en die gelijk.
 Soo maeckten ick meer Zeils, en paste schoot te vieren,
 Om, in Ty, maer voorwind, mijn' haven te bestieren.

Ick kende mijn' onkund' en mijn' onmondigheit,
 En hoopte dat mijn' hand wat bondiger bescheid
 En meerder nadruck soud' en meerder indruck geven,
 Ten minsten het Geschrift den schrijver over leven,
 En, als ick wegh sou zijn, een vroom mann mogelijk
 Van herten seggen sou, Die brodder hadd gelijk.

Dat hebbente voor uyt, Papieren; langer leven
 Als die haer 't leven gaf, sijn' kind'ren, sijn' naneven
 En 't uysterste geslacht; wanneer die langh verby
 En rott zijn in haer Graf, soo gaen Papieren vry.
 Danck hebben de goe Lien die s' eerst te voorschijn brachten,
 Die Gall, dat Coperood, dat Linnen en die Schachten,
 Daer door de sterflickheit haer selven overleeft,
 En van 't onsterffelick wat voorsmaecks heeft en geeft.
 O, dooden die soo leeft, en na dit halve sterven,
 De gansche Wereld roept om van uw goed te erven,
 (Want of het goed geruckt, gepluckt, ge-eigent wordt,
 By Dufenden, soo valt den inboel noyt te kort)
 O, dooden die noch zijt, ô Boecken die ick eere,
 En soo gemakelick en soo geerne me' verkeere,
 Hoe komt ghy my te stae, dien 't ydele gerucht
 Van dagelicks geklapp noch vreughd en geeft noch vrucht?
 Waer ick my henen wend', ick vind mijn' arme ooren
 Soo veel onlijdelicks gedwongen aen te hooren,
 Dat ick het schouw en vlucht, en bergh my onder u.
 Want, schoon de Wereld eer niet wijser waer als nu,
 (Ick vrees sy was 't nochtans, en sie geen' Sterren lichten
 Dien 't voor die van eertijds niet toe en stae te swichten)
 Dit weet ick, wat Papier bevolen is geweest,
 Was sekerlick de vrucht van een' bedaerden geest:
 Die Schrijver satt'er toe, en waer het in 't vermogen
 Van sijn vernuft geweest sijn selven t'overpoogen,
 En doen meer dan hy deed', en beter dan hy schreef,
 Het hadd in 't Witt gestaen: de schael hingh recht en scheef,
 En wipte menighmael ter flincker en ter rechter,
 Eer hy, sijn eigen Roe, sijn eigen scherpe Rechter,
 Het vonniss vellen dorst, en seggen eens op 't lest,
 Ick weet het nauwer niet te siften, dit's mijn best.

Hoe anders, Hemelen, sienw' ons de Hoofden breken,
 By menschen, meestendeel, die metter haest eerst spreken,
 En dan bedencken! Volck, dat ons by lofsgevall
 Haer wilde tael toebraecht, en woorden by 't getal,
 Geen' Reden by 't gewicht met reden en manieren
 Will, noch weet voor te doen, noch will, noch kan vertieren.
 Want kunnen hoeft sijn' tijd, sijn' stae, sijn' overslagh.
 Oock is my onbewuft wat stercker geest vermagh:
 Mijn swacke werckt soo traegh op wat hy heeft te wercken,
 Verbijstert sich soo licht in watter staet te mercken,
 Van 't geen by rappe lien en rapper tongen wordt
 Met beekens, mogelick met emmers, uyt gestortt,
 Dat, my, dien 't lamm gesegh of sluymen of geewen,
 Of walgen doet op 't lest, my brengt het snelle schreewen
 Van scherpe kakelaers in onmacht van begripp,
 En 't sijnste gae ick quijt, als tusschen Kaey en Schip:
 Is 't vreemd dat my doo Li'en haer blad'ren best behagen?
 't Zijn bladeren voll fruyt: en doo Li'en derv' ick vragen,
 En vragen vraegh op vraegh, wie, wat, waerom en hoe,
 En, wat ick vraegh en vraegh, sy werden quaed noch moe.
 Mijn Leser is 't hier bei, soo 'ck lichtelick vermoede:
 Oock voeld' ick 't komen; maer men houd' het my te goede,
 Daer viel geen houden aen: als, 't hert van onderen
 Aen't blixemen geraeckt, will't boven donderen:
 Genegentheit slaet door, en is niet meer te dwingen
 Als in eens Vryers mond het spreken en het singen
 Van die sijn hert besitt. En, leser, weest vast bly,
 't Sal wel gevochten zijn, geraeckt ghy hier mé vry,
 'k Hebb my ten deel voldaan: om op mijn pad te keeren,
 Als ick geen' herten sagh met seggen te bekeeren,
 Bestond ick 't met die Penn, die, als't my heeft beliest,
 Mijn schrijvens onderwind niet nood en heeft geriest:
 Ick bracht mijn Leger uyt, en stelde't in slaghoorden,
 Slaghoorden op Papier van geen' onduytsche woorden,
 En plaetsten yeder een, soo veel en verr my docht,
 Daer't slaend of weerende ten besten gelden moght.
 'k Sei, Scheveninger Straet was een bestaen volleeren,
 En geen soo heerlick om 's Lands luyfter te vermeerren,

En dan den luyfter van dien luyfter, onsen Haegh,
 Ja mijnen van de Wiegh, daer ick mijn' roem op draegh,
 Ick seide, geen vermaeck van alle de vermaken.
 Van in en om den Haegh en soude dit genaken;
 Ick seide, geen gemack en waer soo wel besteedt,
 Als om arm Scheveningh te helpen uyt het sweet;
 Ick sei, gewisse winst was uyt het werck te malen,
 En, quam het op de baen, hoe en waer sou men 't halen?
 Mijn' armoed stond' t'er voor, ick woude mann wel zijn,
 Soo geen Bors op en wou, men socht het in de mijn';
 Op redelick bespreck, dat niemand sou beswaren,
 En doen my schad' ontgaen, en noch wat oversparen.
 Maer, om geen' eigen-baet te schijnen na te gaen,
 Ontleedd' ick 't heel geheim van all' mijn overslaen,
 En gaf het Stadt en Staet, en wie het waer, te kiezen,
 By mogelick gewinn geen mogelick verliesen:
 Al watter tegen viel te dencken, wierp ick neer,
 En blies 't gewichtighste daer henen als een' veer.

Ten overvloed verscheen het scherpst van mijn' Geweeren;
 Ick socht het ongeloof met Dichten te bekeeren:
 Dit wist ick by de proef, dat Rijmens soete macht
 Veel' Herten, meer als dwangh van redenen, verkracht:
 't Gedicht is als de wind door een' Trompett gedreven,
 De nauwte geeft hem 't scherp, en een veel sneller sweven,
 Dan of de selve wind vloogh door een' open locht.
 Dus hadd ick alles in een bondelken gebrocht:

„*Waer 't niet als Eerlijck, niet als Voorderlijck alleen,*
 „*Niet als Vermakelijck, daer voor hier werdt gestreden,*
 „*Mijn seggen waer gegrondt: Ja kiest van dryen een,*
 „*In een van dryen is voll overwicht van reden.*
 „*Hoe blijftst dan yet goeds, yet doenlijcks ongedaen,*
 „*Daer Eer, en Voordeel, en Vermaeck te samengaan?*

Dit roerde sommige, die 'k mede schein te slepen:
 Maer daer het gelden most en wierd het niet begrepen.
 Geeft goede drancken in; en blijft des wel gewiss,
 Haer werck en doet geen werck eer 't zeer aen 't rijpen is.
 De Kind'ren weten tijd van Knickeren en Koten,
 En, sonder Almanack, en is 't haer noyt ontschoten.

Wanneer 't goed knickeren , wanneer 't goet koten wordt ;
 Soo langh schiet alle kracht van redenen te kort :
 Tijd doet , en Tijd doet niet , Tijd geeft , en will niet geven :
 All wie wat goeds versint mach 't niet altoos beleven.
 Geen dinghen werdt verkracht ; daer hoort wat rijpens toe ,
 Soo lange staet men still en loopt sijn selven moe.
 Soo lagh die Mispel daer , en scheen te moeten rotten ,
 Eers' eetbaer werden fou : het meer en minder spotten
 Van meest onkundige stond ick geduldigh uyt :
 Ick kostse laten doen , 't en gingh niet door de huyt ;
 Daer is geen' gaere spijs voor magen die het woelen
 Van scherpen etens lust van binnen niet en voelen :
 Haer walgen maeckte my noch yverloos , noch gramm :
 Mijn' Tafel bleef gedeckt , om of haer honger quam.

Door eene twijffelingh weet ick my niet te redden ;
 Neemt redenloos Gediert ; ick weet en derv' het wedden ,
 Het neemt gewilligh aen wat hem te stade kom' ;
 Stelt het sijn oorboor voor , ten sendt het niet weerom.
 Wat lett de menschlickheit ? wy , redelicke dieren ,
 Waer halen wy van daen d'uytsinnige manieren
 Van , wat ons werdt verboôn , te willen met geweld ;
 En , wat ons werdt geboon en vriend'lick voorgestelt
 Te haten en te vlien ? Ick meen het is te halen
 Uyt d'eerste Appel-schuld , die wy soo dier betalen ,
 Dat elck genegen is 't verboden na te gaen.
 Maer waerom tasten wy 't gebodene traegh aen ?
 Geleerder volck als ick , 'k laet u den knoop bevolen :
 Alsgh' hem ontbonden hebt , soo vraegh ick noch uw' Scholen ,
 Hoe komt het ydel Niew by menschen soo bemint ,
 En tot een dienstigh Niew elck een soo ongefint ?
 Daer hoeft maer eenen Droom van dertele geburen ,
 Die onse kleederen by dagen en by uren
 Aen nieuwe snipp'ren sny , van d'een aen d'and'ren dagh
 En siet mender niet uyt gelijk men giftren sagh :
 Spreeckt van huys-backen Niew , van ingeboren vonden ,
 Daer hooren jaren toe eers' yemâd konnen monden.

En dit 's mijn lot geweest : nae langer jaren tijd
 Verloste 't Vaderland sijn selven van 't verwijt

Van all te tragen sucht tot nieuwe nuttigheden,
 Of nutte nieuwigheit: allenghskens wierd het reden,
 Dat altijd reden was, maer soo niet heeten moght,
 Doe 't ongesiene kind ter Wereld wierd gebrocht.
 Men socht het in de wiegh daer 't eertijds was geboren;
 't En wasser niet te sien: Men wou den Vader hooren;
 Hy was veel mijlen verr van 't Noorden om de Zuyd:
 Maer met beleeft geweld van Brieven vondm' hem uyt.
 Wat sou daer tegen staen? all 't vorige verachten,
 Verachten ick soo geern als droomige gedachten,
 En altijd was 't my lief, altoos quam 't my te pass
 's Lands dienst te voorderen met wat ick wist of was;
 En die sich emmermeer daer in dorst laten foecken,
 Verdiende noyt Rapier te handelen, of Boecken.
 Gebrack 't aen sleutelen, Smits haeckwerck quam te baet,
 Om Kassen op te doen, daer Scheveninger Straet
 Niet in het sand en lagh, maer in Papier begraven,
 Met all den ommeslagh die haer mijn' forgen gaven,
 En 't sprekende Papier wierd soo beleeft onthaelt
 Als vriendelick verschafft; daer was ick me' betaelt.

't Gevolgh was soo wy 't sien: wel zy de wijse Raden,
 Die 't Kind verheerlickten met meer en meer gieraden:
 Sy zijn soo geestigh, soo voorsichtelick besteedt,
 Dat die het niet en looft niet loffelicks en weet.
 Men damt Rivieren in met wederzijdsche Dijcken,
 Om dollen overvloed van Wateren t'ontwijcken;
 Hier werdt den overloop van Beest en onverlaet
 Met Dijcken wederzijds gehouden van de Straet.
 Wat is uw ongemack, bedillers, in 't bekrammen
 Van 't uytzicht van eertijds, Wat doen u groene Dammen:
 Voor overlast in 't oogh; zijt ghy den dorren Duyn
 Van ouds niet moe gesien, en kan u geen Tuyn
 Geen enckel wandel-pad volkomentlick behagen,
 Soo gh' aen dat wandelpad geen' lijft en vindt van Hagen,
 Van Hagen daer veeltijds geen ander nutt af kom',
 Dan dats 'u moeyelick ontduyft'ren kruyd en Blom?
 En is het daer soo goed, het schoon gesicht te weeren,
 En is het hier soo quaed, het leelicke t'onbeeren?

Lijdt

Lijdt met beleeft geduld wat hier te lijden is,

Dewijl dit lijdens end niet als verblijden is.

't Zijn gunsten diem' u doet, aenvaerdtse maer ten beste:

Onwijse gaen ondiep, wel-wijse sien op 't leste.

Maer neemt, de wandelingh en vall' u niet te soet:

Wy weten, hoofd voor hoofd, dat elcke eens sterven moet,

En van dat sterven sprack een' Wijs' in oude dagen,

Is't sterven niet te swaer, soo kan ick 't licht verdragen;

Soo 't swaer om dragen is, ten minsten is het kort;

En dat 's de selve troost die hier gegeven wordt.

'Twee vierden van een' uer zijn haestigh omgeloopen;

Wie sou voor dat verdriet die vreughd niet willen koopen,

Van door d'onlustigheit van een' benauwdten Pand

Sijn adem rijckelick te scheppen op een Strand?

Is't niet genoegh geforght voor all wat u kan deeren?

De Sonn, die boose Sonn, heeftm' u gesocht te keeren:

En siet, de schaduw komt van menig' groenen tack,

Die in geen' lange wijl sal groeyen tot een Dack.

Gebreeckt'er noch meer forghs, en schrickt ghy voor de Winden?

Die sullen oock eer langh haer' krachten in sien binden,

Eer lange staet die Straet gemantelt op een' Ry

Met drymael dobblen Elft aen d'een' en d'ander' zy:

Meer waer te veel begeert, daer meer niet is te wenschen.

Maer hebbick 't uyt een' droom, arm' Scheveninger menschen,

Of is't u uyt den mond gevallen, 't weeldrigh woord,

Daer van ick schrickende het galmen hebb' gehoort?

Is't wel gelooffelick dat oyt in uw' gedachten

Gedachten zijn gegroeyt van opspraeck en van klachten,

Als of men u, eilaes, groot leed hadd aengedaen,

Als gh' over klinckertjens verbonden wierdt te gaen,

En slijten Schoen, of Kous, of kouffeloose Voeten,

Die in 't bekende Sand geen' Keyen en ontmoeten,

En veel min distelen, en Slangen allermint,

Soo dat u 't nieuwe pad verlies bood, maer geen' winst?

Zee-buren, arm geslacht, tot Slaverny geboren,

Was u dat seggen ernst, soo moet ghy ernstigh hooren,

Wat ick in ernst verhael, en u te hooren staet:

Uw' Voeten hebben my gebracht op dese Straet;

Uw' Hoofden oock niet min : in tijden en ontijden
 Sagh ick haer' drachten aen met deerlick medclijden,
 En my en docht de Sonn soo klaer niet op den Noen,
 Als dat elck schuldigh was u wat onthefs te doen.
 Daer deden 't met haer' Bors, en, mogelick, van defen,
 Als 't pass gegeven heeft, hebb ick wel willen wesen :
 Maer uw noodsaecklickheit te keeren in vermaeck,
 En uwen last in lust, hiel ick een' beter' saeck.
 Ey, sluyt uw' herten voor ondanckbare gedachten :
 Ghy waert het, kinderen, daer ickse minst af wachten.
 En, over Kousen Schoen en blooten Voet en all,
 Zijt ghy met my t'onvre'en, 't is onverdiende gall :
 't Was dobbel welgemeent, en beter uytgevallen :
 Denckt hoe ghy zijt en waert, het moet u welgevallen :
 Scheelt singen uyt de borst, en sténen niet van een,
 En dribb'len over Straet van door heet Sand te tre'en ?
 Gaet dribb'len naer de Merckt, en komt al singend' weder :
 Valt u den Hemel hard met hard en onsoet weder,
 Het hard dat onder light versaft dat boven drijft,
 Soo dat het eene hard het andere verdrijft :
 Het sachte pad viel hard, daer valt geen seggen tegen,
 Nu valt het harde sacht : gedenckt eens wat een seggen,
 Dat u de volle Mand min onder weegen weegh',
 Dan die ghy door het Sand na Huys droeght licht en leegh.

Wijckt yemand onder u noch voor gevoel noch Reden,
 En noemt hy met geweld sijn oude, lieff'lick treden,
 Sijn nieu, onlijdelick, hoort, Wijven, 't gaet u aen,
 De Duynkant staet u vry, ghy mooght hem wel begaen;
 Gaet douwter door en door, het is een soet vermaken :
 Maer, waer ick in 't bewind, men soud u hier bewaken,
 En, quaemt ghy eens de Straet te roeren met een' voet,
 Men keurde Mand en Visch den Tollenaer verboett.

Ghy, goede Tollenaer, die sluyten en ontsluyten
 Wel-wettelick verkoopt voor Stuyvers en voor Duyten,
 Past op uw eigen recht, tolt alle Wiel en Been,
 Maer onder Been en Wiel laet Scheveningh met vre'en :
 De wel-besteede gunst en magh men 't niet besnijden.
 Oock sal u noyt gebreck van Wandelen en Rijden,

Van gins en weder-reis bejegenen, soo langh
 Als 't woeste Noorder Natt sal woelen tegen 't Strangh.
 Maer, wilt ghy tusschen ons' vier oogen en vier ooren
 Een' nieuwen overslagh van wat meer voordeels hooren?
 Een' onbesproken winst staet alle neeringh vry:
 Dus trachten ick mijn' Pacht te bet'ren, raeckten 't my:
 De Zee geeft wonderen: sy sendt ons groote Vissen:
 Elck isser u een' waerd', dat sal u selden missen:
 Sy voert ons Schepen toe, dan heel, dan half vergaen:
 Daer moet den Haegh op uyt; 't en kan u niet ontstaen;
 Sy sendt ons het geluyd van droeve Zee-gevechten;
 Daer will een yeder heen met Kinderen en Knechten;
 Men haet dat donderen, en lange zijn wy 't moe;
 Noch wilder yeder eens bekommeringh na toe:
 Jae 't kon u lichtelick meer heugen als verveelen,
 Wat onse fiere Buert haer' drijvende Casteelen
 U hebben aengevoert voor kijck-geld over hoop;
 (God gunn' u selden kans van sulcken overloop)
 Maer Vloten en Gevecht, en groote Visch en Wracken
 En zijn van geen gevolg, maer seldsam' ongemacken:
 Ick denck op 't dagelicks verlichten van uw' Pacht,
 En, soo ick niet en dool, dus hebt ghy 't in uw' macht:
 Het minste nieu gerucht kan ons ten Haegh uyt drijven:
 Saeyt soete tijdingen van nieuwe tijd-verdrijven;
 Doet spreken onder 't Volck van weddingen op Strand,
 Om prijzen aengestelt op allerhanden trant,
 En huert'er looperstoe te Voet, te Paerd, te Wagen:
 't Verschot sal minder zijn, als wat de Toll kan dragen.
 'k Hebb Londen leegh gesien (arm Londen, nu soo leegh?)
 Om d'ongemeene Maer, die 't in sijn' Straten kreegh,
 Van diere Weddingen op een' verwaende Deeren,
 Die 't rappe Mannevolck sijn roemen af wou leeren,
 En loopen een' verby die van de rapste was:
 Dat haelde Duyssenden uyt Duyssenden haer' Tass,
 En noch meer Duyssenden ontliepen werck en huysen,
 Om 't Wedspel by te zijn. Wat soudt ghy oortjens pluyfen,
 Wat all Tol-dubbeltjens; gaf u den Hemel in,
 Somtjids yet voor te slaen van dien of and'ren sinn!

Indien die vreughd verslijtt, denckt weer op vreemder vonden,
 Die't volck, of om haer nieuw, of om haer' waerde, monden:
 Brenght Wagens onder Zeil: daer leeft 'er noch wel een,
 Betakelt by Stevin en van sijn' Vorst bere'en:
 Ick gev' u niet alleen mijn' Haegenaers te wachten,
 Heel Delft, heel Rotterdam sal Rofs en Rad bevrachten,
 Om 't oud-nieuw wonderwerck te soecken op het Strand,
 Daer 't een Zuyd-weste storm doe vliegen over 't Sand.

Maer gy, schoon Haegsch gedrocht, gy Danten en gy quanten,
 Die niet als om 't Voorhout en weet te lanterfanten,
 't Voorhout, die Kalverstraet, daer yeder brengt te Mert
 't Jongh goed, of 't niet genoegh op stall gesocht en werd.
 Werdt ghy niet wervelsieck van dat mall mole malen,
 Werdt het u niet van noo den aém eens op te halen,
 In plaetse van die rond', in een' gestreckte Laen,
 Die naer het oud Voorhout sijn' eer begint te staen?
 Wat soeckt ghy in 't Voorhout? (want die u sien en hooren,
 Komt dat langh draeyen voor, als waerder wat verlooren
 Dat niet te vinden is) wat soeckt ghy? niet met all.
 Ey, wendt na Scheveningh; daer is noch Bergh noch Dal
 Dat u gemack verstoor', en uw' Gelafen kassen
 En vindend'er noch Asch, noch Slijck, noch Puyn, noch Plassen;
 En, light'er sand gestroyt, de klinckertjens te baet,
 Soo veel verlicht men u 't gerommel van de Straet:
 Daer hoort geen swijgen toe; hebt ghy wat soets te praten,
 Ghy hebt het hier noch min als in 't Voorhout te laten;
 Danck hebbe d'open' Baen en d'onbedompte lucht.
 Noch meerder is 't verschil van des' en die genucht:
 Daer ginght ghy nergens heen, waer sult ghy hier belenden?
 Op 't heerlicke gesicht van een van 's Werelds enden;
 Daer 't ronde van de Locht aen 't platt-rond van de Zee
 Soo dicht schijnt aen gewelft, als warense geen' twee.

Vindt ghy de Golven vlack en still en ongeresen,
 Slaet allen voorvalgae, maer past voor all op desen,
 Ghy, Vryers, praets gesint, het is uw rechte slag;
 Verthoont uw' Joffertjens, hoe liefelick 't gelach
 Van 't soete weder is; hoe grouwelick daer tegen
 Het bruyssen van de Zee in baren opgestegen;

En seght haer , Kinderen , dusgaet het t'uwent mé,
 Ghy kunt soo vriend'lick en soo suer sien als de Zee:
 Maer lett eens op't verschill van 't een en 't ander wesen,
 Ghy sult ons altoos soet, en noyt bars willen wesen.
 Lacht, lieve schepfelen, en neemt uw voordeel waer,
 Wy soecken 't, jae, voor ons, maer 't gaet u vry wat na'er.
 Daer staet geen schoon soo vast, 't en kan sich wel ontçieren,
 Dat hanght aen meer en min bevallicke manieren;
 't En is geen' schoone Vrouw die suer siet op een' Mann,
 't En is geen' leelicke die vriend'lick wesen kan.

Is't wijfer onderhout dat ghy hebt uyt te houwen
 By vracht van meerder ernst; seght, Mannen, en seght, Vrouwen;
 Siet ghy dat water wel? t'hans siet ghy 't soo niet meer;
 Voor middagh gingh 't te rugh, van avond komt het weer,
 En mergen soo weerom; en dat en sal niet enden,
 Voor dat ons Die 't ons schiep het laetste Vyer sal senden.
 Wat stellen wy ons hert op voor of tegenspoed?
 In all het Wereltsche gaet even sulcken Vloed,
 En sulcken Ebb te rugg: siet Menschen, Huysen, Staten
 En Koninghrijcken aen: daer is geen toeverlaten
 Op evenstandigheit; die schael moet op en neer;
 Die nu meent vast te staen valt morgen wel om veer;
 Het Huys dat heden bloeyt zy mergen op sijn hoede
 Voor onvoorsien en slagh die 't om stoort' of verwoede:
 Wy hoeven geen bewijs van heelen half gesont,
 Dat yeder lichtelick door all sijn leven vond;
 De Rijcken waggelen, de Konincklicke Steden,
 En die men gisteren sagh staen, waer zijn sy heden?
 Soo draeyt der dingen Rad, en die dat stuyten will,
 Sat beter op sijn' rust en hiel sijn' handen still.

Als't langh gekruyt sal zijn, ten Oosten of ten Westen,
 Naer't Sonn' en Wind gedooght, langhs des' ons' buyten-vesten,
 Daer van men heel die Zee de Grachten heeten magh,
 Sult ghy noch lichtelick een steertjen van den Dagh
 Aen beter' oeffeningh van moe-geheten leden
 (Want alle veel verveelt) met wandelen besteden.
 En vreeft hier Slijck noch Stoff, jongh volckje, nett geschoeyt,
 Of, als ick 't seggen magh, moetwilligh soo geboeyt,

Dat

Dat geen' gevangene meer lijden in haer' hollen,
 Het droevige vernacht van donckere gijolen;
 Treedt af; daer light een Vloer van witt' Sand, daer den Haegh
 Sijn' beste Kameren mé moy maeckt alle Daegh;
 En treedt geruſtigh toe; moy' Meisjes; 't mall vermaken
 Daerm' uw' vrouw Moedertjens den Zeekant om de'e laken
 Is langh in ongebruyck; daer valt niet meer te doen
 Aen Vrouwen-spoelery, ſpijt nieuwe Kous of Schoen:
 De Wereld, ſeght men ons, wordt alle daegh wat boofer;
 En 't is waerſchijnelick: ten minſten wordt ſy loofer;
 Ten minſten weet men nu wat beter als men placht,
 Dat twee Li'en leed te doen, al waer 't maer met gedacht,
 Sijn ſelven en ſijn' Vriend, is haperingh van ſinnen:
 Hoe veel min ſchickt het ſich van Vrienden tot Vriendinnen,
 Die m' eertijds handelden als warens' in de pijn,
 Die menſchen overkomt, van Honden doll Fenijn:
 Die doopers ſoo my dunckt, verdienden ſelf het doopen,
 Soo ſotten waardigh zijn haer' ſotheit te bekoopen,
 En, dieſe nu ſagh doen dat doe ſoo geeſtigh ſtond,
 Sou ſeggen, daer 's vergift aen 't wercken van een' Hond.

Maer beter beſigheit kan u den Tijd wegh helpen:
 Raept Schelpen, die het luſt: en ſeght niet, 't Zijn maer Schelpen:
 Neemt eene letter uyt, 't zijn Schepen, en gewis
 Dat yeder Schelp wel eer een Scheepje was voll' Viſs,
 Ja Schell-viſs, die ſijn' Schell, dat is ſijn Huys, ten leſten,
 Moe levens, heeft geruymt, en gaf het ons ten beſten.
 Het meer of minder groot en doet niet tot de waerd';
 Daer ſwemt gediert in Zee, daer gaet 'et over d'Aerd'
 Van ongelijke form: een Walviſch by een' Haringh
 Maeckt machtigh onderſcheit; een' Mier die aen een Haer hingh
 En woegh het Haer niet door; wat meent een Oliphant?
 Hy is, gelijk die Mier, een maeckſel van Gods Hand;
 En bei die maeckſelen voll van gelijke wond'ren:
 Geheimen die de Konſt heeft onlanghs op doen dond'ren,
 Alss' ons' onkundigheit, door kleine ſtuckjens Glas,
 Als in een' World gevoert daer niemand oyt en was,
 Heeft Schepſelen ondeckt, en door en door doen kijken,
 Die voor de machtighſte ter Wereld niet en wijcken,

In onbegrijplickheit van Leden en gewricht;
 Maer in 't verschill alleen van omloop en gewicht;
 Siet wat all wonderwercks wy achteloos vertreden,
 En of all 't menschelick vernuft, met all' de reden
 Daer 't sich op roemen magh, een Schelpjen machtigh is,
 Een Schelpen Horentje te bouwen, daer een Viss
 Sijn leventjen in berg' voor groote die het jagen:
 Och of wy op 't besteck van dees' gebouwtjens sagen,
 Hoe wisten wy ons self te huysen in 't gemack
 Van geen te ruymen en van geen te nauwen Dack!
 Elck Vissjen past in 't sijn, daer hadden wy te leeren
 De rechte regelen van Huyfingh en van Kleeren,
 Te ruym en schickt sich niet, te nauw valt suer en bangh,
 De middelmaet en geeft noch flodderingh, noch dwangh.

Waer ick een sprekend Beest ('t scheelt weinig, sult ghy seggen)
 Een sprekend Vissjen maer, 'k wist veel meer uyt te leggen,
 En bet're lessen veel, dan nu zijn uytgeleit,
 Of uyt te leggen zijn: Ick vraeghde Knecht of Meid,
 Van meer en minder slag, en Joffertjensen Heertjens,
 Werdt ghy noyt Spiegel-wijs aen onse Schelpe Kleertjens,
 En sult ghy noyt verstaen hoe redelicken dingh
 't Standvastigh wesen is by sta'ge wanckelingh?
 Hoe langh mishagen u de Wetten van den Hemel,
 En haer schoon Even-eens by 's Werelts kindsch gewemel?
 Hoe langh en derft ghy niet gesien zijn, soete lien,
 Sooghy soo weinigh tijds voor desen wierdt gesien?
 Hoe lange sult ghy noch uw' nieuwste vonden prijzen,
 En die van gisteren verfoeyen en verwijfen?
 Wy wierden eens gekleedt, en blijven 't soo altijd;
 Ghy brengt u met geweld in eigen spott en spijt:
 Van daeg' versnippert ghy uw goed aen Rock en Mouwen,
 Daer stracks niet op en volght als meesterlick berouwen,
 Met een neuswijse waen, van altoos bet en bet
 Te weten, hoe het hoort, en dan een nieuwe Wett
 In versche Fransche tael arm Holland voorgelesen;
 Een' Staelen Wett? ô Jae, die mergen Stroo sal wesen.
 Wat deed de Schepper wel, die 't Schepfel Neus en Mond,
 En ooghen oogen-paer elck hechtten aen sijn' grond,

En hiet staen daer sy staen , en blijven soo sy stonden ?
 Licht sagh men , sonder dat , hier Oogen en daer Monden ,
 Hier Ooren , daer een' Neus van daegh uyt sijn gelidt ,
 En mergen mogelick vergunt sijn oud besitt ,
 Naer de Parijsche Beurs haer Wissel-brieven melden ;
 Want daer aen hanght uw heil , en , die 't soo niet en stelden ,
 Souw voor een wangeboort verschijnen op het pad.
 Denckt huyden , tot een' proef , hoe schoon een' Juffer sat ,
 Die geen Cometen-staert en sleepte langhs de Vloeren ,
 En dweildefe schoon op : 'k siet eerlicke , 'k siet hoeren ,
 'k Siet tot de Kind'ren doen ; en , hoe 'cker meer op lett ,
 Hoe 'ck min bevroeden kan , wat regelen wat Wett
 De menschen beestigh maeckt , wat oordeel haer , wat reden
 Met staert-stof overlaedt. Noch is het van de Leden
 Die Beesten noodigh zijn ; haer staert is als haer Roer ,
 En als haer hand veeltijds ; maer , lieve Flodder-moer ,
 Wat doet ghy met uw' Staert , wat hebt gh'er mé te stieren ?
 Uw Schip van Ydelheit ? O Tijden , O Manieren !
 De Rocken wegen u , en dies' u eerst aen trock
 Verdiende weinigh dancks , en knoopt ghy Rock aen Rock ?

Maer knoopt ghy lock aen lock (want dits' een ander toontje ,
 En dat wat hooger luydt ?) Hoort hier , ghy jonge Schoontje ,
 Wat sitt ghy daer en krult ? is 't eigen goed , of leen ,
 Of aen gekochte waer ? Ick vrees voor een van twee ,
 En dat of Galgh of Rad noch met de Koppen proncken
 Daer dese krulletjens aen hoorden , eerste stoncken.
 Siet waer ghy moy mé zijt , en of oyt eenigh Beest
 Met roof-goed , haer of pluym , behangen zy geweest.

Dit raeckt de Meisjes , ja , met haer oneigen Vlechtjens ,
 Maer 't raeckt uw' Rekeningh wat nader , soete Knechtjens ,
 Die tweemaal Dieven werdt , en eerst u selfs berooft
 Van wat uw erfdeel was , en dan een anders Hoofd.
 Wat zijt ghy , Meid of Knecht ? waer 't niet aen Keurs of Broecken ,
 Ick wist geen' Mannetjens van Wijfjens uyt te soecken ,
 En , als ick soecken souw , waer vond ick Neus of Mond ,
 Soo doncker staens' , in 't holl van een' bekrulden grond.
 Noch schortter wat , om ons ter deegh te doen verwijven :
 Waer magh de klevery van Plaester-Vliegjens blijven ?

Daer

Daer ick geen' weergaetoe en vinde, wat ick foeck,
 Als by Corenten in een blancken Boeckwey-koeck.
 Heet dat Gods even-beeld verbet'ren of bederven?
 Monfcourtjens, hoe het heet; ghy kont het qualick derven:
 't Is Meeſterlick bedocht, en meer als oyt of Viſs,
 Of Schelp bedencken koſt, dat, kladden, çieren is.

Soo ſprack ick, als ick Schelp of Viſs waer, of yet minders;
 Nu hebb ick 't niet geſeght: weeft wel te vreden, Kinders,
 En houdt my wat te goed', op eens ſoo veel weerom;
 Ick wiſt mijn' reden wel, en gunn elck ſijn waerom;
 Ick ſteeck vol miſverſtands, en onkund' en onwijsheit;
 Die my dat als een' Viſs op Menſchelicker wijs ſeit
 Sal van mijn' Vrienden zijn; ick eiſch gelijke Munt,
 En 't ſal mijn Vriend niet zijn, die my die niet en gunt.

Maer, Vrienden, and're Munt ſal hier ſtracks gangbaer werden?
 Siet ghy dat Schuytjen wel, en kont ghy 't noch wat herden,
 Tot dat het zeilen ſtrijck' en door de Barning ſpring',
 Daer is Verſch-Zee-Voer in, en levend leckerding.
 Doet beid uw' Borſen op, uw' Buydels en uw' Magen;
 Hier is dat beide licht verdouwen en verdragen;
 Mijnt voor de Joffertjens en ſtelt u in de ry:
 Maer, Vryers, paſt'er op, de Vrijſters ſtaend'er by,
 En 't goedje ſiet ſcherp toe; ſy weten haeft t'ondecken
 Wat ghy voor Koopluy zijt, of milde maets, of vrecken,
 En, waer eens 't masker af, en, die nu vrijt, getrouwt,
 Hoe nauw hy 't nemen ſoud op d'Erwten en op 't Sout.

Nu ſtiert de Zoo Duyn op, de Zee-Straet langs te dragen,
 Tot aen uw' eigen haerd: of vreeſt ghy te beklagen
 Dat tuſſchen Haegh en Strand, hoe verſch het goedje zy,
 Voor Haeghſche Tongetjens den halsgebroken zy;
 Of zijt ghy van 't gevoel, dat, buyten-Huys-verteeren,
 De ſmaken van goed cier by wijlen kan vermeerren;
 Daer hangen Ketels ree niet half ſoo diep in 't Land,
 Als Scheveninger Kerck en Kerckhof ſtaen van 't Strand:
 Want onſe Bergen zijn gelegen, niet van Muyſen
 (Als eertijds Bergen wierdt verweten) maer van Huÿſen.
 Geviel u Soetenburgh en waer de ſoete Mann
 Die 't bouwde ſoo uw' Vriend als ick hem noemen kan;

Ghy

Ghy kreeght sij' Deur wel op met wat beleefde woorden,
 En Sael en Keucken-ruygh met wat daer meer toe hoorden;
 Om daer een' vrolick' uer te spillen onder dack,
 En de gesoden Zoo te nutten met gemack.
 Ontfiet gh' u mann of maeghd in Vriends Huys te verstooren,
 Daer zijnder voor uw Geld, en die daer toe behooren;
 Men wenscht aen d'over zy om soo gestoort te zijn,
 En staet ghy op de keur van Vloed of Ebbe-wijn,
 ('t Zijn woorden van de kunst) men kander u gerieven,
 En ghy en uw gevolgh bevelen na believen.
 Terwijl de Keucken smoockt, terwijl uw soete Viss,
 Eens vry van 't soute, weer in 't soute Water is;
 Bespraecte Vryertjens, versuymt geen' tijd van praten:
 De Meisjens luysteren, als offse woorden aten,
 Als woorden, t'haerer eer betreckelick en soet,
 De monden vullen met des herten overvloed.
 Neemt vensteren te baet ('t magh om den Avond wesen)
 En thoont haer hoe de Sonn het selve lieve wesen,
 Dats' uyt den Bedde bracht, weer soo te bedde leght,
 En, Schoone, dus doet ghy, dus doen de stralen, seght,
 Die's mergens, niet uw' Sonn, maer uw' twee Sonnen spreiden,
 Tot dat', ons moe gebrandt, allenghskens van ons scheiden
 En kruypen in haer bedd: Maer hier is 't groot verschil:
 Die Son laet ons geruyst en onse nachten still,
 Die Sonnen houden ons in een gestadigh woelen,
 Gesien en ongesien; het Hert en kan niet koelen,
 't Smoockt alle nachten door van den geleden brand
 Daer aen geen helpen is als met uw' Rechter hand.
 Heilsame Rechter hand, wanneer will 't u behagen
 Een eewigh Sonneschijn voor dese donck're Dagen
 Te brengen over my? hoe lange light de hoop
 In dit vertwijffelt hert met wanhoop over hoop?
 Hoe langh. Maer daer's de Viss; en eten gaet voor vryen.
 Gaet, jongh Volck, gaet'er u vrypostigh in verblyen,
 En past op geen' Doctoor, 't is Haeghsche Kind'ren voer,
 En van Viss eten seght den Haegh, soo 't quam soo 't voer.
 Derst yemant twijffelen of dat stout seggen waer is?
 Die sie door Scheveningh, of Vleesch en Bloed daer klaer is,

En of die ruyge maets haer' tronjen Vissich staen ,
 En of die van de Hall de haer' te boven gaen ,
 En of die Meisjens , met haer incarnate koonen ,
 De minste tekenen van erger voetsel thoonen
 Alsdaer men in den Haegh de darmen mé verkropt ,
 En door goed levens kunst langh levens loop mé stopt.
 Een' Haeghsche Maegh nochtans , die Scheveninger Vissen
 Heeft te vermeersteren , en magh sich niet vergiffen ;
 All is de Schelvisch dood , hem komt wat swemmen toe ,
 In beter als sout natt , het zy van Ebb' of Vloe :
 Ja Spagnen , daer ons meer verdriets van is gekomen
 Dan 't een t'herdencken lust , heeft ons , veeltijds , benomen
 De quellingh die 't ons gaf , door druysjens van sijn' Kust ,
 Daer alle leed van Hoofd en Maegh mé werdt gesuft.
 Neemt van het soete sapp gedropen uyt die rancken ,
 En giet het by de rest , ghy sult'es u bedancken ,
 En vinden mergen vroegh uw selven fraey en frisch ,
 En naer het Visschen-mael gefonder als een Visch .

Hoe gaet het , jonge luy ; zijn d'hertjens wat beglommen ,
 En zijn de dampjes wat na bovene geklommen ?
 Daer rijmt wel Sommen op , soo valt het m'in mijn' sinn :
 Weest niet te neuswijs om een soentje meer of min ;
 't Is Hollands oude stijl , en 't magh de nieuwe blijven ,
 Spijt Zuydsche Volckeren , die ons , quanswijs , bekijken
 Om ontucht voor de Werl'd ; daer , onder dat gelaet ,
 Die kijvers schuldigh zijn aen meer verholen quaed.
 Verhaest u nochtans niet : want isser een' Vrouw Moeder ,
 Die op de Kudde past , gelijk een Schapen-hoeder ,
 De sijne tegens Beer en Wolven gade slaet ,
 Haer komt den eersten Kufs ; uyt redenen van Staet ;
 Het geen sy geerne lijdt , en sal sy niet verbieden ,
 En 't klappen van de Sweep is wat voor oude lieden ;
 Werdt sy dan 't sitten moe , Madame , helpt'ser af ,
 En , dat sy 't qualick voel' , van 't Pas gaen aen den Draf :
 Is 't van de vieste niet , en heeft sy maer min tanden
 Als doe sy jonger was , maer voeten vry en handen
 Van Exteroogh en Gicht , en Hoofd noch Heupen kromm ,
 Van duyfsend tegen een , sy springht wel eens rondom ,

En schroomt sich niet de Jeughd een Liedjen voor te singen,
 Noch, voor verdiende straff van Kerck en Ouderlingen:
 Sy heeft het aen Mameer, en Grootemoer gesien;
 Die waeren vrolick, jae, maer deughdelicke Lien.

In 't ende doets' haer ampt, en spreekt in ernst van scheiden
 All schijnt'er niet wat Maens om 't heir na Huys te leiden;
 Het half licht overschot van sulckeen' somer-Dagh
 Maeckt dat de tijd noch nacht noch avond heeten magh.
 Soo komen Koetsen uyt en wel gevoerde Paerden;
 Dien maer de spraeck gebreekt, om na verdienst en waerden
 De nieuwe klinckertjens te loven dagh voor dagh,
 Gedenckende de plaegh die haer ten halfe lagh;
 Does' onder het gejuych van luye jonge luyden
 In 't Scheveninger sand haer' longh te bersten kruiden,
 Die nu, 't zy natt of droogh, 't zy 't avond zy, of nacht,
 Na huys toe danssen gaen, soo vrolick als de vracht.

Die dagh is soo gespilt: ick weet niet of het Wijsen,
 Of Gecken vaerdigh staen te laken of te prijsen;
 Ick houd hem wel besteedt, soo beter Besigheit
 Om spelen-varen niet van kant en is geleit.
 Noodfakelick gaet voor; daer staet niet mé te gecken; (ken,
 'k Weet niet hoe 't andre gaet; my kan geen' vreugd vreugd strec-
 Daer ernst om werdt versuymt: sy werdt my schier een' pijn,
 Gelijk' haer 't lacchen is die in swaer lijden zijn.
 O slibberige maet van wesen en bedrijven,
 O kostelicke Tijd; wat soecktm' ? u te verdrijven?
 U met de schouderen te stooten, als een' vodd,
 Die nergens goed voor is? soo verr' verhoed' my God
 Mijn eigen moordenaer, mijn eigen dief te wesen:
 Wy hoeven 't ingeen' hoop ouw' Boecken na te lesen,
 Hoe schichtigh de Rivier des Tijds is, wat een Pijl
 Geschoten uyt Gods Hand, en wat een' kleine wijl
 Elck Tegenwoordigh is, jae liever wat een stippel,
 Die niet te noemen is voor dat hy ons onthippel',
 Soo dat ons niet en staet te seggen als, Dat was,
 En Dat sal zijn, (soo 't lukt) Dat is, komt noyt te pas,
 De Boecken seggen 't oock; maer als'er niet en waren,
 De blinde voelden 't by elck een sijn wedervaren;

Verwarde mymeringh en even wel gewiss!

Wat blijft'er overigh, daer Nu noyt Nu en is?

En loopt ons leven soo, en soeckt men 't noch te quisten

Aen min als ydelheit? de Zee-luy die soogisten,

Verquisten hier een Ty en daer een' laeger wall,

En raecten sluymereud' in 't uyterst ongevall:

Maer all is ydelheit: Dat is niet af te praten;

En, hoe wy 't schilderen, in all ons doen en laten

Is Ydelheit de vreughd en Ydelheit de vrucht:

Waer toe dan steedfchen ernst voor tijdige genucht?

Bedaerde tijdigheid en hebb' ick niet te laken,

En 't overhands gedoen is menschelick vermaken:

Jae Beesten hebben 't lief, en allom de Natuer,

En lacchen heeft sijn tijd, en pruylen heeft sijn' uer,

En daer in heeft men elck sijn welgevall te gonnen:

Maer, om weer aen te gaen tot daer wy 't flus begonnen,

Tijd moet gesleten zijn, soo moeten wy 't verstaen:

Maer 't scheelt ondelick, wanneer, waerom, waer aen.

Noch een woord, Joffertjens; fiet of ick Rijm, of Reden,

Of beigevonden hebb: het jonge Volck dat heden

Te Scheveningh soo was, als ick 't u hebb vertaelt,

Heeft uyt die oeffeningh, mijns dunckens, meer gehaelt,

Als 't Volckje van uw' slag, dat in den Haegh geseten

Van Noen te Middernacht (ick wenschte 't niet te weten)

Sijn Geld, sijn' dieren Tijd aen Blaedjens heeft gespilt,

Daer mede wie best kan sijn' even naesten vilt.

Naer lieden van geloof derv' ick de waerheit seggen:

Men fiet'er alle minn en heusheit onder leggen,

Men fiet'er Gierigheid aen 't roer van elcke schuyt,

Die elck will laden met sijn' Vriend onthaelden buyt;

Men fiet'er aensichten van schoone ommetrecken

Haer selven uyt haer vorm, al een gramm Vischwijs, reken,

Men fiet'er Nijd en spijt in openbaren swangh.

En maken 't Jofferen malkanderen soo bangh,

En heet dat spelen Spel, en dat Spel tijd verdrijven?

't Is waer, 't en schaedt u niet als 't plagh, getrouwe Wijven:

Ghy hebt uw' hoogste prijs gegolden by uw' Mans:

Maer, Meiskens, denckt ghy niet dat een' verkeerde kans

Onstuy migh uytgestaen, de Vryers, die maer lincken
 Hoe't met uw hoofjen staet, den yver wat doet sincken,
 En dencken, ister soogestelt in 't jonge groen,
 Als't groen versleten is wat sal het dorre doen?
 En datter andere waer nemen, hoe het winnen
 Uw' gansche Ziel ontkleedt en all' haer' drift van binnen?
 Daer helpt geen masker aen, men fiet u door de huyt;
 Verliesengaet aen't Hert, en d'Oogen brengen 't uyt,
 En winnen doet sijn werck; dats even swaer om decken.
 Telt dan de winst eens op waer mé ghy sult vertrecken,
 't Zy dat gh' een' Bors mé draeght met swaer Geld overstelpt,
 Of, met een' ledige, Mama aen't pruylen helpt.
 Mamatjens, wijser Volck dan ick hoef t'onderwijsen,
 Elck in ons' eigen saeck zijn wy de minste wijsen,
 Een oogh en fiet sich niet, het heeft van buyten aen
 Een anders hulp van doen, die 't waerschouw' en vermaen',
 Gedoocht ghy dat ick spreek soo 't dese grauwe haeren
 Niet all te qualick voeght, geeft menighte van jaeren
 Goe woorden wat gesaghs, (ick hebber sonder baerd
 De Wereld voorgestelt, daer vruchten van gebaert
 En noch in wesen zijn) laet u van my geseggen,
 Is't doenlick desen Tuysch uw' Dochteren t'ontleggen,
 Ontleght hem haer by tijds: ick hebb niet half gepleitt,
 All wat ick pleiten moght van watter tegen leit.

'k Verdoem het spelen niet, soo langh het Spel magh heeten;
 Maer onversad'lickheit van worstelen en sweeten
 Naer onbevoeght gewinn, en onder dat gewoel
 Gevaeren van verlies dat m' in sijn' renten voel';
 Dats vuyle troggelingh, en Maeghden soo oneigen,
 Dat, hadd ick Dochteren, met smeken of met dreigen
 Haeld' ickse van die merckt, en gaf haer ander werck;
 Niet altoos binnens doors, niet eewigh in de Kerck;
 Maer huysflicken ernst getempert met vermaken
 Daer geen verwijt aen waer: een' roll van dusend saken.
 Wist ick te leveren die daer toe dienen kost,
 En daer, by wijlen, selfs een Caertjen onder most:
 Maer spulletjes gewijs, en daer verlies noch winnen
 In 't ende smarten sou, of kitt'len in 't beginnen;

In korte woorden, daer het swaertste van 't gelagh
Met jock te koelen waer en hertelick gelach.

Hier hebb ick my den haet berockent van veel' Dieren,
Daer van ick hooren sal, Wat magh hy liggen tieren,
En kladden schoon Papier, en all te dieren Int,
Om soo verquist te zijn, aen praetjens in de wind:
Best liet hy ons in rust, en besighde sijn' sinnen
Om levens middelen in sijn beroep te winnen,
Het is veel saliger dat elck sijn pelsje pluys':
t'Scheep seght men met verstand, Elck kraeck' sijn' eigen Luys.
Dit's van den soetsten slagh; daer salder and're schelden
Met woorden overhoop, die 'ck niet en derve melden.
En waeren 't woorden maer: ick sie my 't goedje licht
Met schoone nageltjens te vliegen in 't gesicht:
Dan of het mogelick vijf malle soo behaegden,
Ick wist my wel een' hulp van ruym vijf wijsse Maeghden;
En, kreegh ick soo voor eerst het soete Volck aen een,
't Souw welgevoordert zijn, en daer méstreeck ick heen.

Hoe is u, Leser-lief; begint ghy niet te swijmen,
En voelt ghy noch uw' pols in dit gedrangh van Rijmen,
En wenscht ghy 't spel niet uyt, en 't Liedjen op een end?
Maeckt geen' bekommeringh, Wy zijnder weer belendt
Daer ick u uytgeleid': Is 't niet heel uytgelesen
Dat gh' uytgelesen hebt, hebt ghy 't maer uytgelesen,
Ten minsten vondt g'er in, daer ick u 't hoofd om brack,
's Lands eere, 's Lands profijt, en alle mans gemack.

Het streck' u een beworp van gierlicker bedencken;
Die my verbeteren en sullen my niet krencken;
Maer eer en groote gunst en volle vriendschap doen,
Gevalt het hun haer' voet te steken in mijn Schoen,
Om op een trodser tred, en aengener wijsen,
Ten prijse van het werck mijn prijzen t'overprijzen,
En maken kind'ren en kinds kinderen bekendt
Dat niet vergaen en moct' als met des Werelds end.

Ghy, Groote Mogentheit des Vaderlands: ghy Heeren,
Die Hollands Eigendom met een gemoed volleeren
Soo langh berekent hebt, en langh met dat gemoed
Gesonde Rekenaers van Holland blijven moet:

Ghy

Ghy trouwe Momberen van 's Graven ſchoonen Hage,
 Daer ick, arm Hagenacr, den trotsen naem af drage;
 Dry Machten, die Gefagh en Middelen en Raed
 Te ſamen hebt gebracht ten uytvoer van mijn' Straet
 (Vergeeft my 't moedigh woord, en dat ick 't uwe mijne;
 Ten minſten is ſy mijn' alſs' elck een is de ſijne
 Die'r goed geval in heeft, en mogelick wat meer,
 Soo 'ck niet verydelt werd met overmaet van eer)
 Misduyt mijn' plichten niet; my docht ick waſs' u ſchuldigh,
 Endroegh d'uytlandige Vier jaeren min geduldigh,
 Bekommert dat de draed mijns Levens kracken moght,
 Eer ick dit laetſte kind ter Wereld hadd gebrocht.
 Ontfanght het in uw' gunſt, en vreeſt niet dat na deſen
 Mijn' hand uw' oogen meer ſal pijnigen met leſen,
 Schoon u dit Liedeken telaf vall' en te langh,
 Daer's goe vertrooſtingh by; het is mijn Swaneſangh.
 'k Hebb Weghs genoegh gedaen om hier te Weegh te brengen
 (Soo 't Nijd en Tijd na my genadelick gehengen)
 Dat wat geruchts van my na my in 't leven blijv':
 En wie weet of daer toe dit welgemeint Bedrijf,
 By welgefinde Lien en danckbaere na-neven
 Van Haeghsche-Kinderen, wat hulp ſal konnen geven?
 Het gae daer mé ſoo 't kan als ick in d'Aerde legg:
 Ick paſs voorts maer op een' en noch een' and'ren Wegh,
 Die 'ck te betrachten hebb en moet, en will vertreden.
 'k Moet dien van alle Vleefch (wie weet?) of flus, of heden,
 Of morgen mogelick vertreden in mijn' Kift;
 In dat verwachten werdt noyt noodeloos gegift.
 Maer, Wegh van allen Geest, die voor Gods heiligh Weſen
 Verheilicht t'ſamen en vereewight hoopt te weſen,
 U hebb ick te vertre'en voor 't laetſt van mijn gepoogh;
 En als ick u alleen in 't Hert krijgh of in 't Oogh,
 Werdt alle laeger Wegh mijn Hert en Oogh ſoo tegen,
 Als poelen dick van dreck en ongekuyste ſtegen.
 Maer ſteil en engh is 't pad dat dien Wegh henen leidt:
 En wat hebb ick daer toe, meer als Genegentheit,
 En Onmacht? Ghy alleen, ghy, Waerheit, Wegh en Leven,
 Die die oprechte ſucht mijn' Ziel hebt ingegeven,

Ghy.

Ghy kont haer by den will oock met de macht versien.
O, Die haer van der Jeughd uw' wond'ren hebt doen sien,
En met een' gunst geleidt die 'ck noyt en kan erkennen,
Weest met haer soo Ghy waert, leert haer van hier ontwennen,
En van dit menschelick by tijds soo wel ontslaen,
Dats', als ghy roepen sult, te vlugger moge gaen
Tot daer Gerechtigheit en Ghy woont: Eewigh wesen,
Gunt haer die hoogerust, en allen die dit lesen.

*Het ontwerp by den Heere van ZUYLICHEM,
aengaende eenen Steenwegh op Scheveningh al
in den Jaere CIOCC LIII. opgesteld,
waer van in desen werdt gesproken,
huydde als volght.*

STEEN - WEGH

Van den Hage op Scheveningh.

OVER ende ontrent den Steen-wegh die men voorstelt gemaect te werden, tusschen den Hage ende Scheveningh, komen in bedencken,

1. De Redenen om de welcke foodanigen Steen-wegh soude dienen gemaect te werden,
2. De maniere en middelen op de welcke het selve werck aengevangen, voltrocken ende onderhouden soude kunnen werden, ende
3. De swaerigheden die daer tegens kunnen werden ingebracht.

Belangende het eerste, is bekend, dat meest alle dingen werden ondernomen, ofte om Eer, ofte om Voordeel, ofte om Vermaeck, ofte om eenige der selver insichten aen den anderen gehecht. Dienvolgens, daer alle dry gesamentlick toeloopen, dat foodanigen sake, sonder omsien, betracht ende by der hand behoort te werden genomen. En werdt met reden vast gestelt, sulcks te geschieden, aengaende het tegenwoordige voor te nemen werck.

Dat, voor eerst, het maken van den voornoemden Steen-wegh insonderheit den Hage ende sijne Overigheden in der tijd eerlick ende tot over alle tijden roemelick soude wesen, is by de exempelen van alle oude ende hedendaeghsche Volckeren, Steden ende Plaetsen van aensien soo openbaer, dat onnoodigh ware, veel tijds ende woorden daer aen te verspillen; jae soo verre, dat in't tegendeel de naerlatigheit van soo aensienlicken goeden, doen-

H h h

licken

licken werck, soo by onse tijden als by de naekomelingen qualick met eeren schijnt verschoont te kunnen werden. Immers en is niet tegen te spreken, dat de grootste eere ende aensienlickheit, die een' voorneme Stadt oft Plaetse buyten hare Grachten kan werden aengedaen, bestaet in schoone ende Heerlicke uytwegen, zijnde de selve al een verlengh van der selver Straten, ende als de Armen van hare Voorsteden, die den aankomenden Vreemdelingh van voren en van verren af, een treffelick gevoelen indrukken van de Plaetse daer sy henen gaen, ende den vertreckenden eenen dergelijcken naefmaeck laten van daer sy geweest hebben. Soo dat dusdanige wercken ontwijffelick van die gene zijn, door de welcke de goede naem ende geheugenisse van der Steden Overigheden in der tijd met openbare Tafereelen ende Opschriften meest verdienen by de naekomelingen gemelt, verheven, verheerlickt ende vereeuwicht te werden.

In 't bysonder staet op dese Scheveninghsche Steen-wegh te gedencken hoe Heerlicken Cieraet het voor de Plaetse van 's Gravenhage soude wesen, de selve met hare eigen Voorstad, staende onder haer eigen Schependomm (dat aen andere zijden niets te ruym en valt) sulcks te verhechten ende vereenigen, dat daer door den Hage genoeghsaem een' aensienlicke Zee-Stadt soude mogen genoemd werden, ende genieten den selven luyster, dien de stad van Delft is genietende, door dien sy met een' schoone Vliet aen haer Delfs-haven gehecht ende sich alsoo tot in de Maze toe is uytstreckende. Dus veele in 't korte van de Eere ende Heerlickheit van 't werck.

De nuttigheit ende het voordeel van 't selve bestaet ten eenen in 't Gemack, ten anderen in 't Gewinn.

Wat het Gemack aengaet: yder een kan begrijpen, hoedanigen gerief Menschen ende Beesten by foodanigen Wegh soude werden aengedaen, wanneer men uyt den Hage aen de Zee soude kunnen geraken, soo te voet, als te peerde, te Koets ende te Wagen, in alle tijden van 't jaer, ende op alle uren van den dagh, met geen' andere moeyte dan men tegenwoordigh heeft in 't rijden ofte wandelen door alle d'andere Straten van den Hage: daer men nu in 't tegendeel dien wegh niet sonder verdriet van Menschen ende Beesten en kan gebruycken, sonderlingh in de Somerdagen, wanneer men het gebruyck van Zee en Strand meest van
noode

noode heeft , het zy om ververschingh van Locht , ofte om , Zuyd of Noordwaerd op, eenige verder reise te doen ; Zijnde niet yeder een gelegen met een gespann van meer als 2 of 3 peerden gedient te werden , ende het meerder getal door de diepte van het brandige sand noch wercks genoegh vindende. Maer voornementlick staet in Christelicke liefde ende medoogentheit te letten op de merckelicke verlichtinge , die de arme Scheveninger Slaven soude werden toegebracht , wanneer hare hoofden met sware Bennen gedrukt zijnde , hare voeten ten minsten eenen luchtigen tred over een hard pad souden mogen treden , oock de Visch daer door , 't zy gedragen oft over Afch gevoert , soo veel te verscher ter Merckt komen , dat ontwijffelick de dunste Tongen noch naerder keur als tegenwoordigh daer over souden weten te geven , ende tusschen Sand-visch ende Steen-visch een smakelick onderscheid te maken. Emmers moghten sich beide de aengevers ende de uytvoerders van foodanigen werck genoeghsaem versekeren , dat hare gedachtenisse by die arme menschen in eenen gedurigen loff ende Zegen soude leven , sulcks geen verachtelicke belooninge en is.

Neffens het Gerief hebb ick het Gewin gestelt. Het selve raecht wederom beide den Hage ende Scheveningh , voor soo vele haer welvaren in de vertieringe van eet ende drinck waeren gemeen is. Zijnde goed te gissen , wanneer foodanigen wegh voltrocken ware , met wat een' toeloop de reisende ende spelen varende luyden uyt alle omleggende Steden ende Plaetsen den selven souden soecken tegenieten , ende hoe seer sy de neeringe van Herbergen , ende andere Huysen van verteeringe , souden verbeteren ; daer sy nu , het zy van buyten ofte van binnens Lands , naer ofte door den Hage komende , ten einde van een gedeelte harer dagh-reise voor den swaren ende moordaerdigen Scheveninger wegh schricken , ende oft heel te huys blijven , oft andere wegen omrijden.

Een ander gewichtigh voordeel komt hier in bedencken ten behoeve van den Hage selfs , namentlick het genot van den Toll die by de Hooge Overigheit op desen wegh soude te vergunnen staen ; maer alsoo ick korts naer desen oorlake sal hebben om daer af breeder te spreken , wil het selve hier overslaen.

Naer de Eere ende het Gerief van 't werck volght het Ver-

maeck: daer op en behoeve ick geene woorden te slijten. Ick gedrage my tot de genegentheden van alle wandelaers, soo te voet als te peerde, maer insonderheit te Wagen ende te Koetsen; ende laete haer oordeelen, wat het zijn soude, daer haer hedensdaeghs de straten van den Hage te kort vallen, ende, door het stadige omrijden, by naest Menschen en Beesten wervel-sieck werden, soo sy haren Tour à la mode, gelijk men by Parijs ende andere groote Steden van Italien doet, soo verre boven mochten uytreicken, dat haer t'elcken wederom een' soete nieuwicheit mochte schijnen, den Hage in te keeren, naer dat sy die uytstekende veranderingh van de Zee-locht hadden genoten, ende die van 't binnen-land des te smakelicker quamen te genieten, alles op haer ende harer peerden gemak, ende met minder geschudd ende gedruysch dan oft sy de Haeghsche straten hadden leggen om karren, welcker sommige niet van de gemakkelickste en werden bevonden. De gedurigheit deser wandelinghe houde ick soo seker, dat ick geloove den Steen-Wegh dagelicks sonder ophouden voll gegaens ende gerijds, ende van verre als een Begraeffenis aen te sien soude wesen.

Waer mede vertrouwende eenighsins voldaan te zijn het eerste punt van Bedencken, namentlick de redenen, waerom dese Steen-wegh soude dienen te werden gemaect; Volght het tweede, rakende de maniere ende middelen op ende door de welke het selve werck soude mogen werden Aengevangen; Uytgewrocht ende Onderhouden.

Belangende den Aenvangh, sonder te staen op de plichten die men in desen onwederprekelicken schuldigh is den genen die daer over moeten werden gekent ende aengesien, als namentlick de E. Heeren van de Graeffelickheits Rekeninghe, mitsgaders de E. Heeren Dijkgraef ende Hooge Heemraden van Delfland, soude naest daer aen de meeninghe wesen van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staten van Holland ende Westvrieslant te bekomen den opheve van seker bestendigh Toll-geld, daer in allerhande luyden, desen wegh gebruyckende, gehouden souden zijn, uytgesondert alleen de Scheveninghsche Visch-luyden, ende foodanige als met haer ontrent die neeringhe den sueren kost winnen.

De lijste van desen Toll soude begroott werden, naer de gelegentheit van de onkosten soo van 't maken als van 't onderhouden
van

van den wegh; waer van dewijl ick hier naer in 't breede te spreken hebbe, sal dienaengaende alhier geen wijder gewagh maken: seggende alleen in 't voor by gaen, dat ick geloove, bevonden te sullen werden, dat eenen seer geringen penningh, die desent halven alleen op de Koetsen van de Hage gestelt, ende naer mijn gevoelen, niet ongeerne betaelt soude werden, beneffens noch soo veel te trecken van de 2888 Huysen, die alhier in den Hage op Brand-gereetschap zijn gestelt, wel ruym den Interest soude afwerpen van de penningen die tot dit werck souden dienen te werden verschaft.

Belangende dit verschaffen ben ick van gevoelen, dat sich de Overigheid van s' Gravenhage sulcks niet en behoore te laten ontgaen, om redenen die genoeghsaem te begrijpen zijn, door de gene die eenighsints vernomen hebben, hoe weinigh sich de Steden in Walcheren ende elders de kosten beklagen, die sy aen Steen-wegen hebben gehangen.

Bevindt sich ondertusschen de Tresorye sulcks gestelt, dat haer ongelegen zy foodanigen Hoofdsomme (die ick hier onder sal aenwijzen niet seer groot te wesen) op te leggen, soo is buyten alle twijffel, wanneer een mael den Toll bekent ende vast gestelt sal wesen, dat men de voornoemde somme sonder moeyte uyt de Kassen van bysondere Ingesetenen sal kunnen bekomen, konnende een yeder lichtelick gissinge maken van de vruchten, die hy uyt het onderpand heeft te verwachten, ende in alle gevalle vele schouderen, soomen seght, licht werck makende.

Naer het vinden van de Geld-middelen volght de Forme ende maniere op de welcke de sake aengeleght ende uytgewrocht soude dienen te werden.

De meeninge soude zijn, Eenen Steen-wegh van kantelingen Klinckaert te maken van de Brugge van 't Noordeinde af tot aen de Huysen van Scheveningh, ende van daer vervolgens de Straet van 't Dorp, tot op het Plein voor de Kerck, 't welck met eenen, ende uyt de selve hand soude gestraett werden.

Daer zijn Meesters van gevoelen, dat de Breedte van desen Steen-wegh op anderhalve Roede soude kunnen bestaen, ende dat men te vergeefs, tot het wisselen van de wagens, om meerder ruymte wil verlegen zijn, dewijle, seggen sy, van de Steen-strate neffens de Boomen van 't Voorhout doorgaens naeuwelicks de

middelste $\frac{2}{3}$ deelen werden gebruyckt. Ende soude sulcks in der daed te kosten van het werck merckelick verlichten.

Maer, mijns bedunckens, naer dien foodanige aensienlicke wercken, niet alleen haer gebruyck, maer oock haer statelick ende onbekrompen gebruyck dienen te hebben, ende de onkosten, daer ick terstond af spreken sal geensints soo swaer en vallen, dat soo goeden Struyve om een Ey bedorven soude behooren te werden, soude men 't, even als in 't Voorhout, op de volle twee Roeden, ofte 24 voet Breedte dienen te nemen.

Om het werck te verskeren soude dese Breedte ten wederzijden gesloten werden, met een Scheeps-plancke, ende die met Paeltjens gelijcks de Strate aengesett, ende voorts aengesand naer den eisch.

Hier werdt van Klinckaert gesproken, ende niet van Straetsteen; eensdeels om het gemack van 't gebruyck, ende ten anderen om den minsten kost, makende ons de dagelicksche ondervindinge bekend, soo alhier in den Hage, daer het gery onendigh is, als in eenige Dorpen hier ontrent, dat foodanigen Strate seer bestendigh, ende, mits een weynigh forghvuldigh onderhouds (daer van mede sal gesproken werden) een' lange menigh-te van Jaren kan bestaen; wel verstaende, dat daer toe van den hardsten Klinckaert werde gebruyckt, ende geensints van dien anderen wekeren slag, die Plavey genoemd werdt.

Komende dan hier mede tot den overslag van de Kosten, bevinde ick, uyt de onderrechtinge van verscheiden Meesters, hun des grondelick verstaende, ende by my aendachtelick uytgehoort, dat in de Roede vierkant gaen ongevaerlick 2200 Klinckaert-steenen, ende dienvolgens dat foodanigen vierkante Roede soude komen te bedragen 12 Carolus Guldens, komt voor de dobbele Roede deser Strate 24 Guldens, sulcks by eenen van de kloeckste der voornoemde Meesteren, zedert overleden, op het ruymste, met Arbeid, Steen en Hout, werde genomen op 25 Guldens. Het gae daer mede een weynigh onder oft over; het slot van de Hoof-Somme sal doen sien, dat het onderscheid van klein belangh is, ende niet waerdigh om daer op te staen.

Nu is dan de lengde van de Noord-endsche Brugge af tot aen het eerste Huys van Scheveningh by metinge van den Land-Meter Floris Jacobsz Anno 1636 gedaen, bevonden 800 Roeden:

Komen-

Komende sulcks nett over een met het aftreden van sicker geloofwaardigh Persoon, langh overleden, die all wandelende op die lenghde gevonden heeft 4800 sijner treden, van de welcke mitsdien even 6 in de Rhijnlandsche Roeden zijn gegaen, 't welck bevonden werdt de gemeene schridt te wesen van een man, die sich niet en overstapt.

Nemende alsoo yeder een van deser Roeden lenghde, als voren, op 25 Caroli Guldens, komt de Strate in alles van den Haegh tot aen Scheveningh te bedragen 20000 Caroli Guldens.

Van by de Kerck van Scheveningh tot het voornoemde eerste Huys toe sijn bevonden noch 112 Roeden lenghde. Om het plein by de Kerck te vinden, neme ick die ten ruymsten op 130 Roeden, dese gedaen by de voornoemde 800 komt 920 Roeden ende tegens 25 Guldens de Roeden als boven, voor alle onkosten, niets uytgesondert, de somme van eens 23000 Caroli Guldens. Zijnde, mijns bedunckens, soo geringen geld, ten aensien van soo loffelicken werck, dat ick my wederom niet en kan onthouden van waerschouwen, dat de naelatigheit van dit voornemen by alle naerkomelingen verachtelick sal werden opgenomen.

Want om tot wat naerder aanwijfinge van de Geldmiddelen te komen, wie en fiet niet hoe geringen Toll den Interest van die somme soude kunnen voldoen? welverstaende als de selve by maniere van een Wegh-geld geheven wierde van allerhande luyden, de Strate te voet, te peerde, ofte met den wagen gebruyckende, ende sulcks door 't sluyten alleen van eenen Boom ofte twee namentlick aen de Brugge van den Hage ende op de Heul van de Beke, ten zy men bevonde, dat een der selve genoeghsaem konde wesen.

Doch het werck aldus voltrocken zijnde, soude ten derden op het Onderhoud gelett moeten werden. Daer in wel, volgens d'ondervindinge van de Stadt van Amsterdam, ende andere wel geregelde plaetsen, weinigh swarigheits is, mits de gedurige hand daer aen werde gehouden, ende alle de minste breucken geheelt, eer de schade grooter werde, maer soude ondertusschen de bestedinge van foodanigen onderhoud ende opsicht uyt het voornoemde Wegh-geld moeten gevonden werden, ende het selve soo ruym genomen, dat alles mildelick ende onbekommerd konde

konde werden betracht, sulcks wy weten dat over de menigthe feer ongevoeligh soude vallen.

Endtlick dan ende ten laetsten staen my te beantwoorden ende uyt den wege te leggen ettelicke swarigheden die in desen somtijds zijn komen opgeworpen te werden.

Ten eersten smijt men my het Sand in d'oogen, ende seght men dat de Strate, geleght zijnde, door het overstuyven van de Duynen gedeckt, vruchteloos sal werden gemaect.

Daer op antwoorde ick, dat in der daed 2 of 3 sandige plaetsen werden bevonden, daer men door soude moeten; maer van het swaertste stuyven dat daer vallen kan en maeck ick geen werck met allen: Emmers is bekend ende tastelick, hadde het gedurigh op die plaetsen gestoven, dat de selve nu soo hoogh als huysen soudon zijn, daer men die inder daed in lange Jaren niet verhooght en bevindt te wesen. Daer van de reden openbaer is: dewijle namentlick dat d'eene wind doet afstuyven, wat d'andere daer op heeft gejaeght. Behalven dat foodanigen opstuyven niet anders als eens of twee maels des jaers by hooge Stormen kan gebeuren: sulcks dan geschiet zijnde, oft wederom by andere winden van de Straet geveeght sal werden, of, des nood zijnde, door armer menschen arbeid daer af gehaelt; waer van qualick de pijnne waerd te spreken is, aengesien, als geseght is, het ongemack alleen op twee of dry sandige plaetsen en kan gebeuren, ende lichtelick in jaer en dagh niet gebeuren en sal. 't Is waer, binnen de Huysen van Scheveningh is nu en dan door het warvelen van de winden aldaer een hoogh sand op gestoven: Maer staet genoeghsaem te vertrouwen, dat de Ingesetenen aldaer voor soo grooten gerief geern de moeyte soudon nemen, van, yeder een voor haer huysken, sijn' Strate klaer te houden; daer toe het volck deser Landen van selfs genoegh genegen is, ende sulcks niet zijnde, by bevel van de Overigheit daer toe soude konnen gehouden werden.

2. Sommige hebben gevreesst voor de steilte van de hooge Kkift, ende dat de Wagens met gevaer daer af soudon rollen: maer, dieder wel op lett, sal bevinden, dat, vermits de lenghde van den opganh, de steilte aldaer niet meerder en is, als die van den Ry-wegh, op den Vijverbergh, daer niemand ongemack by en heeft.

3. An-

3. Andere spreken van de laeghte van de Pannen , welcker sommige des Winters een stuck weeghs onder water staen : ende het is waer , dat aldaer eenige plaetsen souden dienen aengehooght te werden : maer de ruymte van Sand allom soo naer byder hand wesende , is wel te bevroeden , dat sulcks voor een geringh te wege kan werden gebracht.

4. Van gelijcken segg ick aengaende de kromten van den wegh , om den welcken , soo veel mogelick t'ontgaen , eenige kleinehooghjens uyt den wege genomen ende geslecht souden dienen te werden , want sulcks mede een' sake van klein gewicht is.

5. Endtelick werdt voorgeworpen , dat de Pachter van den Toll , mits de menighte van openbare toegangen , dagelicks uytgestreken soude werden , ende met moeyte aen het sijne konnen geraken . Daer tegensen kan niet ontkent werden , dat vele , insonderheit voetgangers , op den Steen-wegh souden konnen komen , sonder de slaghe-boomen aen te doen : Maer dewijle sulcks meest niet als voetgangers en souden wesen , daer van het minste Wegh-geld te heffen soude zijn ; staende het voornaemste van Peerden en Wagens te wachten , en schijnt niet dat op soogeringen sluyckerye veel achts te slaen zy.

6. Eene swarigheid , van ander insien , hebb ick my selven indachtigh te maken ; namentlick dat (volgens d'onderrichtinge van de voornoemde Meesters) de groote menighte van Klinkkaert in desen vereischt , loopende by gisslingh , all over de veertigh-mael hondert duyfsend , niet veel eer als in dry Jaren tijds te bekomen soude zijn . Daer op ick niet en hebbe te seggen , dan , dewijle sulcks is , dat men den tijd met geduld moet afwachten , gedenckende dat groote Staets ofte Stads-wercken noyt ten spoedighsten uytgevoert kunnen werden , ende in allen gevalle dat 3 Jaren verwachts seer weinigh is , tegen den tijd van soo lange Jaren , als dit werck , verwaerloost , uytgesteld ende versuymt is geworden : sulcks ick oordeele ten grooten deele daer door veroorsaect te wesen , dat men nu en dan dese sake komende te roeren ende levendigh te maken , den Ruyter , soo men seght , over het Peerd heeft gesett , met hét opwerpen van all te hooge voorstellen , als daer is het graven van een' treffelicke Vliet naer de Zee toe , het planten van wonderlicke Ryen Boomen neffens die Vliet , ende diergelijcke gierlicke dingen meer , die , van wegens

haer gebruyck ende heerlickheit, wel niet te laken en zijn, maer daer van de kost den lust heeft verslagen; daer in 't tegendeel de onkostelickheit mijnen tegenwoordigen voorflagh behoort aen te raden. Zijnde in somma aen all het gene voorsz is niet meer vast, dan oft men omtrent 4 mael de twee Rijnstraten van het Voorhout te maken hadde; Sulcks bevonden zijnde soo Eerlicken, soo Vorderlicken, soo Vermakelicken, ende soo lichten werck te wesen als in desen is aangewesen, laet ick alle verstandige liefhebbers van deser Plaetse verbeteringe oordeelen, oft het met reden langer uytgesteld behoort te werden. Mijnenhalven, eens hebb ick my bescheidenlick willen ontlasten van 't gene ick, naer mijne beste wetenschapp, geoordeelt hebbe deser sake mede ende tegen te loopen, ende dit aldus den Achtbaren Magistraet van 's Graven-hage gedienselick in handen willen stellen, om oft sy 't heden ofte morgen hare aendacht waerdigh mochten vinden; ten minsten, om tot een geringh bewijs te strecken van de oprechte genegentheit, die ick soo hare E. als de plaetse van haer bewind, mijne hoogh-ge-eerde Geboortstede, toedrage. God zegene d'een en d'andere met allen voorspoed.

Brief van den Heer van ZUYLICHEM,
Aenden Heere
De VEER Baillieu van's Gravenhage.

M Y N H E E R ;

Ick verneme met genoegen, dat men aldaer in ernst begint te spreken van eenen Steen-Wegh uyt den Hage, niet alleen tot Rijswijk, maer oock tot Scheveningh, dienick altoos voor den noodighsten, dienstighsten ende lichtsten hebb geoordeelt. Derhalven ick all voor ettelicke Faren mijn werck daer van gemaeckt hebbe, om ten allernauwsten te ondersoecken in wat manieren, met wat kosten, ende insonderheit, met wat voordeel dat Werck soude konnen uitgevoert werden: Ende heb ick alles doen ter tijd soo punctuelick by een gestelt, ende daer by gevoeght soodanige solutien op de gemeene objectien die ick doorgaens daer tegens hadde hooren voorwerpen, dat my Luyden van conditie, van middelen, ende van geen slecht oordeel, de eere deden van mijne redenen soo veel plaats te geven, dat sy sich gewilligh aanboden om haer part te dragen in het geringe Capitaal daer toe vereyscht. Daer tegen sagh ick mijnen goeden yver eenige Heeren doemael onse Magistrature bekleedende, soo weinigh ter herten gaen, dat ick mijn Discours, tekeningen ende supputatien te rugge hiel ende op sloot, om oft men eens naer desen betere sinnen moghte bekomen, ende yemant mijne waerde Geboortplaats soo lief krijgen, dat hy de hand wilde bieden om haer zeffens die eere, dat vermaeck, ende dat profijt te helpen toe brengen. Nu het schijnt dat de gedachten daer henen willen, is my leed soo verre van de hand te wesen, dat ick mijn geringe talent daer toe in persoon niet en vermagh by te brengen: Insonderheit, dewyl my geschreven werdt dat U E. (misschien met kennisse van de Heeren van de Magistraet) tot mijnent heeft doen vernemen waer het gene by my in die materie op het Papier is gebracht.

ICK en doe in mijn' absentie niet geerne roeren onder de Papieren daer het bewaert licht: maer niettemin, siende noch geene apparentie om met volkomen depefche van dit Hof mijne aenbevolen Commissie soo spoedigh te konnen voltrecken, als men, ten dien regarde, mogelick, nevens my, wel soude wenschen: Soo hebb ick om geene insichten konnen aenlatigh wesen van mijne schuldige genegenheit in dese occasie bekend te maken, ende naer mijn vermogen te betrachten. Hebb dienvolgens mijnen Sone van Zeelhem gelaft het Cabinet te doen op stecken, daer gemelde Papieren gewisselick te vinden zijn, volgens de aenwijfsinge die ick hem dien-aengacnde doe, met

ordre van de selve door U E. soo de E. Mog. Heeren van de Kamer van de Rekeningh, als de Achtbare Heeren Regeerders van 's Gravenhage ter hand te stellen, in gevalle men persifiere in de begeerte van de selve te doorsien. U E. vertrouw Ick dat de moeyte sal gelieven te nemen van haer E. respectieve een dubbelt daer van te presenteren, met versekerings van mijne ootmoedige ende getrouwe affectie, tot haren dienst, geloovende insgelijcks dat ick van herten ben, &c.

Tot Parijs den 11 May 1663.

Brief van den Heere BAILLIEU van 's Gravenhage,
Aen den Heere van ZUYLICHEM.

M Y N H E E R;

DE Heeren van de Rekeninghe der Domeinen van Hollandt ter handt gestelt zijnde de Requeste aen de Staten deser Provincie voor de tweede mael gepresenteert om Octroy, tot het maken van een Straet-Wegh tusschen den Haegh ende Scheveningh, op de naem van den Penninghmeester Soetens omme daer op te adviseren, hebben, alvorens het selve te doen de sake in deliberatie geleght met eenige Heeren uyt de Magistraet van 's Gravenhage, ende dewijle op de gehouden conferentie by d'Heer Rentmeester Nieuwpoort geschied wierde, dat U E. een pertinent concept, noopende het voorsz. Werck hadde op 't Papier gestelt, gebruyckte ick de vrygheit van den Heere van Zeelhem daer over te begroeten, de welcke my voor eenige dagen heeft doen behandigen U E. Missive ende oock de Schriften by U E. ingestelt. Ick hebbe die aenstonds aen beide gedachte Collegien gecommuniceert, de welke bevindende dat de voorsz. stucken dapper ter sake waeren dienende twee dubbelden daer van genomen hebben. d'Originale hebbe aen U E. Soon weder doen behandigen: in de aenstaende Maend sal het advis ter Vergaderinge van de Heeren Staten ingedient werden, twijffel niet aen eenen goeden voortganck van het selve werck. Ondertusschen hebbe niet konnen waerlaten U E. te bedancken voor de gedane communicatie ende den oprechten yver die ick in U E. schrijven bespeurt hebbe, omme soo een goed werck ten dienste van het gemeen te vorderen, de gelegentheit sich offererende om U E. wederomme ergens in te konnen dienen, sal altoos bethoonen dat Ick metter daet ben, &c.

In 's Gravenhage den 24 May 1663.

Einde des sevendens Boecks.

ACHTSTE BOECK.

MENGELINGH.

RECEIVED

MENGELINGH.

ACHTSTE BOECK. MENGELINGH.

Aen
MYNE VRIENDEN
In
ZEEELAND.
MET VAN ALS.

NACHTEGAELLEN, hel-
le keelen,
Stercke Luyten, snelle
Veelen,
Die de mijn', van schimmel klam,
Van verwesen tot de vlam,
Van versleten in de motten,
Van vergeten in 't verrotten
Hebt verheven en verstelt,
Dats'er noch af wordt gemeldt
(Al mis staet my 't eigen stuyten)
Onder middelbare Luyten,
Luyten die men geerne terght.
En het nieuwe Liedgien verght.
Vrienden, die my t'uwen luyster
Uyt het onbenijdde duyster
Hebt getogen daer ick stae
t' Aller tongen ongenae;
Daer ick, verre buyten 't grijpen
Van 't moedwillige begrijpen,
Van mijns meerders quaps verwijt,
Van mijns minders quellick spijt,
Beide 't Kostelicke mallen,
En 't Voorhoutse wandel-kallen,

Met de waerheit, die ick daer
Heb geslingert by den haer,
Binnens lips kon overmomm'len,
Sonder my te laten tromm'len
By der Straet, aen Kerck en Poort,
Als een' nieuwe wan-geboort:
Vrinden, evenwel noch Vrinden,
Die my maer te wel besinden,
Doe het smooren van mijn' geeft
Vrienden gonste waer' geweest;
Noch aenvaerd ick 't wel-genegen
Overvriendelick bewegen
Van 't recht ronde Zeewsch gemoed;
By de meeningh acht ick 't goed,
En de gunst-gemeende schade
Voor genadig' ongenade,
En de weldaet sonder daed
Om 't wel willen nemmer quaed.

Voor die daed en beter willen,
Daer ghy mijn' misvallen grillen
Mé gevroe-vrouwt, mé geluert
Door de Wereld hebt gestuert,
Ken ick schuld van lange Jaeren,
Zedert ick de Noorder baeren

Uyt

Uyt den Westen overfagh,
 En verbonden ballingh lagh,
 Daer my verr verscheiden kommer
 Van der Mufen louwe lommer
 Had vermoddert in den poel
 Van 't besmodderd Hoofs gewoel.
 Voor die schuld, soo heet om koelen
 Dat mijn hert senght aen 't gevoelen,
 Vind ick na den langen dagh
 Van uw minnelick verdragh
 Onder mijn' verdufte schatten
 Geen' betalingh, of de Ratten
 Klagen voor haer' jongeren
 Over nood van hongeren,
 En vervolgen my voor dief
 Van haer eigen tand-gerief.
 'k Gaese niettemin ontrieven,
 En haer avond-mael ontbrieven,
 En ont Inten haer' onbijt:
 Siet de brocken gaen sy quijt
 Die ick uwe gunst moet vergen
 In de schaduwen te bergen
 Daer de rest van eener leeft
 Wel ter schaduw heeft geweest.
 Vindt ghy dan de regel-tippen
 Hier uw' ademen t'ontslippen,

Daer te stuyten, eer ghy docht
 Dat de voet-maet waer' volbrocht;
 Vindt ghy onderbleven Rijmen,
 Dier men ses aen seven lijmen
 En voor een doen gellen souw,
 Die ten nauwsten tellen wouw,
 Vrijdt mijn' Penne van 't verwijten,
 En verhaelt het op het bijten
 Van mijn' gasten, die voortaan
 Na den vasten-avond gaen.
 Maer sal oock mijn spá betalen:
 Zijn' vergevingh by u halen?
 Ja het, mijn vertrouwen leit
 Op de Zeewsche soetigheid.
 Schoon men wille my verraden
 En met woecker-loon beladen,
 'k Stae den vrecksten maener schoon,
 'k Segh hem, Hier is woecker-loon;
 Emmers, Vrienden, all' de Duyten
 Die mijn' rekeningh hier sluyten
 Zijn all' Duyten uyt de Munt
 Die ghy 't gelden hebt gegunt;
 Maer die eerste stempels draegen
 Meeft maer tweederhande slaegen,
 Soo wat vroeds, en soo wat Mals;
 Hier is beid; en noch VAN ALS.

Aen de J O F F R O U W E NANNA ende TESSELSCHADE
VISSCHERS;*Mitsgaders den* H E E R EP. C. H O O F T,
DROST VAN MUYDEN.

VAn over't Noorder-nau, daer Roomen, buyten slinger,
't Vervloekende gedreigh van sijn' verachten vinger
Voor doove deuren sendt, daer aen den heil'gen diss
Onoverlichaemt Brood der zielen voedsel is,
Besoeckt u dese Groet; vereert haer met den opslagh,
Van een goedwilligh oogh; al waert dat *Roemer* op sagh,
Getrouwer vrienden hand en reickten hy u niet,
Dan daer ghy in dit witt het pennen-spoor af siet.
Is u den inckt ontkent, vertwijffelt u de Schryver?
't Is *Huygens* die 't geswell van langh-verspaerden yver
Komt perffen daer hy gift van uw gedachteniss
Of weinigh overschots of geen gedacht en is;
Die *Huygens*, die 't geluck van mé-genoot in jaeren,
Groot, *Heins* en *Cats* te sien niet all en all derft paeren
Met uwer vriendschaps gunst; Die *Huygens*, die de print
Van uw' dry-waerdigheit af wesende bemint,
Af wesend' by sich draeght, af wesende doet vieren
Door all dat na de dood soeckt leven in Laurieren;
Die *Huygens*, die den Topp van 't konstigh hoeven-vocht
Soo menigh-mael besucht, soo selden heeft besocht,
Soo menigh-mael den boord van uw' verheven pluymen
Verlagen aen-gesien het wolcken-water schuymen,
En mogelick het vyer ontleenen van een' Sterr
Uyt aller veeren reick, uyt aller oogen sperr,
Terwijl hy, worm-gelijck, met sijn gewicht verlegen,
Neerlastigh, wieckeloos, de diepe slobber-stegen
Van 's werelds slijck door-kroop, en by uw vlijtigh hoogh
Niet wist te naerderen als met een spijtigh oogh.

K k k

Heeft

Heeft noch vergetenheit in geene van uw' borsten
 Het vriendelicke murw soo dick-diep doen verkorsten,
 Of 't vragen naer uw Vriends, Hoe, Wat, Waer en Wanneer
 Verstrekt u noch een vreughd; hy leeft, en vry noch meer,
 Hy voert een rappe Ziel, een' onverlemede Reden
 In 't onverroeft gespan van lemteloofse leden.
 Besitt sijn' volle jeughd, en midden in 't gedrangh
 Van jeughds verdorventheit, en midden in 't gefangh
 Van menighmaelen meer betreckende Mallooten,
 Dan daer de Griekfsche Voss in 't oor van sijn' Pilooten
 Het stopfel voor bedocht, en selver in een' bast
 Sijn wanckel-willigheit ded' steunen op sijn' mast,
 Doet stadigh dat hy doet, streeft stadigh door het stooten
 Van Ebb' en Vloeds ontmoet, en, als de minder Booten
 Gekabelt aen den rug van die haer vorens gaen,
 Beslaet, als mé gesleept, een eerlick achter-aen
 Aen 's Vader-lands Pijnas, dat aen de Teemsche stranden
 Dry en twee reisen nu den Maen-ringh sien ontranden
 Vijf mael sien vullen heeft, en onverduldigh wacht
 Op 't eindelick en wel ontladen van sijn' vracht.

O's Gravesander-spits, ô Brielsche boet en baecken,
 Wat soeter Æols kind sal sijn' beleefde kaecken
 Ontswellen op dit zeil, en in uw Mase-mond
 Doen kiezen op de ree den ouden ancker-grond?
 O Scheveninger Duyn, ô Haeghsche boter-weyen,
 O *Voor* en achter-*bout*, mijn Myrt, mijn' Lauwer-meyen,
 Wanneer sal *Huygens* weer, ontballast van 't gewicht
 Van Hoofs bekommeringh, in uw gewenscht gesicht
 Sijn sorgeloos gemoed doen baden in gepeinsfen
 Daer van wraeck, van bedrogh, van dubbelsin, van veinsfen
 De smett niet aen en kleeft, maer vré, maer eerbaerheit,
 Maer jock, maer Gulden-eews herboren slechtigheit?
 Wanneer sal wederom 't gerommel van sijn' Snaeren,
 Verdommelt met sijn' keel, tot over Haerlemsbaeren,
 Tot over 't prachtigh Veen, tot voor de blauwe poort
 Van Hollandts Zuyder-diep, te Muyden, zijn gehoort?
 Te Muyden daer hy weet de *meer en min* der boden,
 Het schuymende gevolgh van Wind- en Water-goden

Soo menighmael om her te luyfter zijn geweest ,
 Om Floris droeve spoock en Velfens wrevel-geest ,
 Op Amstel lands thooneel gevoordert en beschreven
 Door *Hoofds* geleerde kracht van nieuws te sien herleven ,
 Van nieuws betrapt te sien , beticht , beloont , geslacht ,
 Den eenen in sijn Kuyp , den and'ren in sijn' gracht ;
 Te Muyden daer de Geest van *Hoofds* gesogen lessen
 Gevatt wordt en gegaert in suyv're *Roemer*-flessen ,
 En *Anna* toebetrouwt , die 't geestelicke natt ,
 Vermaeghdt , verliefelickt de Wereld over spatt ;
 Te Muyden , soet vernacht , daer , op de dicke dijcken
 Die Goyland borge staen voor 't wijcken en beswijcken ,
 De jonger *Visscher*-meyd het drijvende gedruys
 Van menigh Amsteldamsch van huys gefonden huys
 Besegent en bewenscht , en , Vaert wel , vlugge rompen ,
 Vaert , seght , gevaereloos , van kerven en van pompen
 Houd' u den hemel vry , en mergen of van daegh
 Van 't schadeliek geval daer ick den naem af draegh.

Dry zielen , drymael dry , en noch dry drymael waardigh ,
 Die 't wijsen 't aengenaem , die 't letter-rijck en 't aerdigh
 Te trouwen hebt gebracht , en selver handt-gemeen
 U dryen hebt verwant met all' en yeder een ;
 Dit 's d'opgehoopte som van uws Vriends t'achterheden
 Boogh uw medoogen oyt voor ongeveinsde reden ,
 Buyght , soete willen , buyght , rept uw' rotz-roerens kracht ,
 Uw' steenen-slepens konst , uw' Orpheus-lijke macht ;
 Hy kneedde 't herde hert van d'emmer-onbewogen
 Besitters van de ziel , en 't onder-aerds vermogen
 Vermoght geen' weigeringh op 't smeken van sijn' Snaer ,
 Wat kan u hinderen de minder Goden-schaer
 Van 't hoog' en middel-huys naer uwen toon te draeyen ,
 Die 't Winden wind-aes dwinght , mijn zeil te doen bewaeyen
 Met een West achter in ; die 't Water-werck beleidt
 En all dat boven drijft , en all dat onder leit ,
 Mijn' kielen gae te slaen , mijn' ancker-tand te hechten ,
 Mijn roer te redderen , mijn' baren-baen te slechten ,
 Geen' onversiene golv , geen onvertrouwich slijck
 Te rollen daer ick vlot , te schuylen daer ick strijck ;

Die 't Wapen-huys beftiert, mijn' vlaggen te verfchoonen,
 Mijn laken en mijn touw, Ooftende niet te kroonen
 Noch met mijns pax gewin, noch met mijns levens buyt,
 En all om 't foet gewelt van uw geleert geluydt?
 Wat kan u hinderen 't vreedfamege begeeren
 Des Britfchen Onder-Gods, tot Hollands baet te keeren,
 Tot Hollands vrienden vré, tot Hollands haeters trots?
 Oh! murruwt ons dit ftael, oh! roert ons defe rots:
 De Griekfche hoeren-foon, die fingende den fteen dwongh,
 En 't vrolicke gebouw van Thebæs muer aen een fongh,
 Sal eeuwelick den lof verdienen van fijn lied,
 Maer boven den Laurier van uw' verdienften niet.

Uyt Londen. c I o I o c x x i i .

Gedwongen onfchuld.

M Y N E N V Y A N D V R E D E .

DIet'uwen ondienft noch fijn' tonge noyt en rept,
 Die met gedachten u noch d'uwe noyt belepte,
 Die u voor onbekent tot noch toe aengefchouwt
 En daerom alle deughd onwetens heeft betrouwt,
 Die fich noyt toe en fchreef den roem van uwe kenniss,
 Veel min de vreefe van uw' onverdiende fchenniss,
 Groet u met defen int, die dicker loopen fouw
 Hadd' hy de traenen niet te hulpe van den rouw
 Die uw' mifgunftigheit uyt mijn' onnoofel' oogen
 Met golpen heeft geperft, met bobbelen gefogen.

Vriend (foo u defe naem het herte niet en breekt)
 Waer bouwt ghy 't feggen op daer foo veel gals in fteekt,
 Waer op de lafteringh, die ghy mijn' groene dagen
 Gelijck een Somer-vyer getracht hebt op te jaegen?
 Heeft u des Werelds gunft op harer eeren ftel
 Soo fachten ftoel gefelt, foo verre boven 't peil
 Van mijn' onwaardigheit, en kont ghy noch de ftraelen
 Van uw verheven fpijt op mijne hutt doen daelen?
 En gaet het u noch aen hoe nu mijn voet het pad,
 Het laege pad betreedt dat ghy wel eer betradt,

En

En treckt ghy noch ter hert wat in mijn' armoed omgaet
 Die na den geldfack hinckt en na de weelde krom gaet?
 Die ick soo weinigh gund' (ick gun het niemand niet).
 Die wild' ick van mijn' oogh het uytterlick geniet
 Soo wel als van mijn' hert het innerlick besnijden,
 Mijn' kenniss en mijn' gunst gelijckelick benijden.

Maer seggens siecke lucht vervoert u buyten 't pad
 Van redens middelmaet. Of hebt ghy mis-gevatt,
 En anderen haer schorft mijn' lenden overspogen?
 O, emmers 't hooge hert wordt my of opgelogen,
 Of onvoorsichtelick mismeenens toegedacht: *Quid dedit nobiscum?*
 Mijn eigen onverdienst en machteloose macht
 Beschuldicht mijn gemoed van al te laegen waerde
 Om hooger op te sien dan 't water-vlack der aerde,
 Om yemand smadelick te hoonen onder my,
 Die velen achter loop, en weinige voor by.

*Jehova, non
 fuit altius ani-
 mus meum, ne-
 que elati oculi
 mei. Ps. 135.*

Maer druyven overdaed, en, die malkander volgen,
 Spel, twisten, en gevecht, naer dat men voll gefvolgen
 Tongh, voet en vingeren beroerende naegiss,
 Het halve herffen-huys geen meester meer en is,
 En heb ick noyt gevolght: de vuyle Vrouwen kenniss
 Die velen deser eew een onversuft gewen is,
 Een kondigh tijd-verdrijf, een' openbare vreughd,
 Heb ick afgrijselick in 't heetste van mijn' Jeughd
 Gevloden en verdoemt; en altijd ruyme wegen
 Gepresen voor 't gesluyp van achterweeghsche stegen,
 En altijd overend getreden voor het oogh
 Der deughdelicken hier, des Heeren van om hoogh.

Dus by die heil'ge hand van midden uyt het perffen
 Des Werelds drangh geruckt, en stond my 't spijtigh knerffen
 Van menig' nijders tand niet lichtelick 'ontgaen:
 De boose meestendeel en die haer' wegen gaen
 Verdoemen alle die haer toomeloose wetten
 In 't averechtsche blad van 's levens eere setten;
 't Is quaed het quaed te doen, en prijsen die het schouwt,
 Gods huys t'ontimmeren, en eeren die het bouwt.
 Dit heeft my vyanden berockent daer ick vrinden
 Te hulpe heb gehaeckt, te loon gehoopt te vinden,

Hier heb ick menighmael 't verwijten om gehoort
Van trots, van eigensin, en menigh spitscher woord.

Dan dat u evenwel, dien rijpigheit van jaeren
Gestijft heeft en geëiert met reden en ervaeren,
Dat u de blinde stroom ter dwalingh hebb' vervoert,
En valt my niet in 't hert: Daer wordt wat meer geroert
Dat my van hovaerdy tot uwent doet betichten:
't Schijnt of ick onverhoeds op 't leste Sonne-lichten,
Op 't grauwen van den dagh uw' deftigheit ontmoett
Of niet, of wat te laet de kruyne van mijn' hoed
Ter aerden heb geswiert, en, buyten alle reden,
Gedeckt en sprakeloos voorby u heen getreden:

Och, vriend, hoe past ghy dit op 't andere verwijt
Van mijn gelafen oogh, daer ghy soo bits in bijtt,
Daer med' ick yeder eens geheimen, naer uw schampen,
Sijn gaen, sijn doen, sijn' mond, sijn' lerselen, sijn' rampen
Door heen te booren tracht, veel minder dan 't behoort
Te vreden met het geen een yeder siet en hoort?

Oh! die my hier beklapt, leent liever uw medoogen
En broederlick beklagh: twee groote flickeroogen,
Die in mijn aengesicht te wachte staen geplant,
Voldoen haer' plichten niet: een ingeloncken sand
Bekommert my de strael die 't uytterlicke blincken
Der dingen van hun ruckt; en met een schielick wincken
Den Sinnen thuys bestelt, soo dat ick of van bijds
't Gesicht beklemmen moet, of in een' wijle tijds.

Kan yemands reden nu gerechtelick begrijsen
Soo ick somwijlen een' vriend gebreke te bewijsen
't Geen ick hem schuldigh ben, soo ick somwijlen oock
Met een' geleende hulp strael door den dicken roock
Die my allom ontmoet, en, om den haet te schouwen,
Mijn oogh verbonden heb mijn' handen te betrouwen?

Van lesens gulsigheit en menigh middernacht
In 't Boeck en uyt het bedd hardneckigh toegebracht,
Van menig' smallen stipp, van dusend smalle streken
Getogen en besternt, beërv' ick des' gebreken,
En draeghsse met geduld, dewijl ick seker ben
't Is Godes geëffelingh, die ick my waerdigh ken.

Hy heeft mijn oogh verlicht, Hy sal 't my niet bedecken
 Kan 't eenighsins ter eer van Zijne grootheit strecken:
 Wordt Hy mijn langer sien of oock mijn leven moe,
 Wat wil ick worstelen? Sijn Schepsel hoort Hem toe.

Maer ô ghy, wie ghy zijt, soo moet ghy noyt gevoelen
 Hoe hard de slagen zijn in 't allerteerst gevoelen,
 Bespott geen' kreupelen, soo emmermeer sijn voet
 Hier komt te struyckelen of daer een' mis-tré doet:
 Benijdt hem noch veel min 't ellendige besteig'ren
 Van een' gedwongen' krick daer hem sijn' beenen weigren;
 't Zijn Gods bestellingen, en sulcke spott'er met,
 Hem wacht de selve plaegh of arger in sijn bedd.

Noch schiet ghy feller schicht; en wilt my heeten vreesen
 Noyt Vaderlands bewind te sullen deeligh wesen,
 Noyt op den eeren trapp verhooght te sullen staen
 Daer mijn' hooghertigheit schijnt heen te willen gaen:

Des ben ick met u, eens, wanneer ghy alle menschen
 Aen u verbonden hadt tot eenen willen wenschen:
 Maer, lieve, leeft gerust, noch mogelick in langh
 Siet ghy mijn' schouders niet in Staeten-volgers drangh;
 Ick kense veel te teer, en 't kopstuck dat sy draegen
 Te groen, te licht, te holl om Land-sorgh op te waegen.
 Hebb' ick de slechte gift van mijn' genegentheit,
 Mijn Vaderland nu eens, nu drymael voorgeleit,
 't Is buyten 's huys geweest, en onder 't wijs beleiden
 Van sulcken als ick wensch noyt van te mogen scheiden:
 Die hebben met geduld mijn' rouwe trouw omhelst,
 Mijn' swacke groenigheit gebogen als een Elst,
 En op de baen gestelt daer van ick, met het roeren,
 Gelijck de Sneeuwen kluyt ervarings schatt vervoeren
 En Werelds wetenschap in Holland brengen moght.
 Heb icker in uw oogh soo weinigh afgebrocht,
 Alsu soo hopeloos van my kan heeten hopen;
 Bruyckt lijdszaamheit en wacht; mijn langh en langer loopen
 Belooft noch beteringh: Dat een mensch hier bespringht
 Bekruypt een ander daer: De hand die alles dwinght
 Vertiert verscheidelick haer' afgesonden' giften;
 Giets' hier met tobben uyt, verstuyltse daer met siften:

*Αὐτὸς ὁ ἑαυτοῦ
 ἀπογέμιστορ.
 1 Cor. 4. 12.*

*Qua tibi res
 animos in me
 facit improbe?
 curve
 Casibus in-
 sultas quos po-
 tes ipse pati?
 Ovid. 5.
 Trist. 8.*

Wacr'

Waer' d'eenes onverstand den anderen een' pijn,
Geen' armer Schepselen dan die minst beesten zijn.

Soo doch in 't lange leest mijn' opgeploeghe jaeren
Noch pluckens waerde vrucht, noch bloessem-bloem en baeren,
Noch sal ick eene deughd betrachten aller macht,
Noyt meer mijn' zenuwen te vergen dan haer' kracht,
En eigen baetsgewin veel liever sien versincken
Dan Land en Luyden eer naer mijnen dienst te hincken.

Gewin ick oock 't gerucht van nutt of aengenaem,
En 't allerlieffte lof van Waerde Burgers naem,
Dewijl 't der kinderen ter scholen eerste leer is
Dat wel-doens eigen loon, alleen, en all de Eer is,
Wat reden kan my noch doen speenen van de hoôp
Die allen eigen is, een' kroone voor den loop,
Een' spade toebetrouwt om binnen Hollands hecken
Een' struyck te wortelen, een ongewas te trecken?
Die my ter Wereld heeft gevordert en geteet
Heeft aen de selve Ploegh sijn' vingeren vereelt,
En menig' hagel-stoot, en menig' middagh kommer
Bessapen buyten dack, bearbeidt buyten lommer;
Waer dit het vreemst geval daer Holland oyt af sprack,
Van een' goedaerdig' Boom een sijns gelijcke tack?

Verdien ick oock mijn loon, en word het my onthouwen,
Ontloopen of ontnijdt; noch sal 't my niet berouwen
Mijn' Manne-jaeren kracht, mijn' Kindertijd, mijn' Jeughd
Te hebben afgerent in d'oorlogh van de Deughd.
Die 't ende van sijn' reis, verbijstert in het gissen,
Ten ende van sijn' reis verdrietigh komt te missen,
Heeft emmers by den wegh de reifens-vreughd gehad,
En, loopt de rest te niet, het onderweg' is wat.
(Oh, dien met dat bespreck uw' buerige landouwen,
Verschimmelt Roomens puyn, gebeuren moght t'aenschouwen,
En van den Meester-knecht en heil'ge Pieters School
Noyt Kroon, noyt Kruck te sien, noyt Visschers ringh, noyt Sool!)
My sal men mede soo vergift sien en te vreden,
Verstooten en getrooft; Noyt spijtige gebeden
Noyt wraecke-Vloecken doen op 's Vaderlands bestier
Daer ick misdeelt in ben: noyt een suer ooge schier

Besteden op den rugh van die ick sal bekennen
 Voor kruyschers van mijn' wegh, voor stuyters van mijn rennen:
 ' Neen, selver niet op U, die my, dus jongh gedreight,
 Een hert ontsloten hebt misgunstigh toegeneight.
 Neemt tot versekeringh van mijns gemoeds bedaertheit
 Des' onberoerde Pen, die uwen naem gespaert heit,
 En willens overslaet dat yemand min geterght
 ' (Daelt in uw selfs en swicht) beswaerlick had geberghht.
 Een' deughdelicke wraeck sult ghy alleen besueren,
 ' Mijn lijf, mijn leven my te moeten soo sien stueren,
 Dat uw beschuldigen van Zijn en Schijn berooft
 By yeder een verdacht, by niemandt werd' gelooft.

1623.

*Ad calumnias tacendum non est; non ut contradicendo nos ulciscamur, sed
 ut mendatio inoffensum progressum permittamus. Basil.*

1 Qui nullum
 quamvis ma-
 lum latit, ga-
 visurus etiam
 si respiciat, sa-
 tis opinor Chri-
 stianè diligit o-
 mnes. Erasmus.

2 Tu a. quies
 qui judicas
 proximum
 tuum?

Jac. 4. 12.

3 Plato, cum
 quidam ei re-
 tultisset esse non
 nullos, qui in-
 ipsum convitiis
 & maledictis
 infestarentur,
 At ego, inquit,
 ita mores com-
 ponam, ut illis
 fides non ha-
 beat.

Aen den Heere Droft

H O O F T,

Ende de Joff^{wen}

ANNA ende TESSËLSCHADE VISSCHER,

Op 't overlijden van haer' Vader.

DE *Visscher* die men roemt dat nemmer schier en miste,
 Die uyt den *Poppen-sin* de *Sinne-poppen* viste,
 De *Roemer* daer Natuer haer' schatten in verschonck,
 Daer al dat mondigh was ziel-wateren uyt dronck,
 Was eindelick gevelt, en die Orak'len swegen,
 Met als den Tempel-bouw ter aerden was gelegen;
 Wijs' *Anna* sagh bedroeft, schoon' *Tessel* stond verbaeft;
 Ah! seide d'een dus vroegh! en d'ander, ah! dus haeft!
 Dus jongh en Vaderloos! O mijn' bestorven dichten,
 Waer is de Sonne nu die u behoort te lichten?
 Waer is 't begeerigh oogh dat uwer voeten pas
 En altijd vierigh volghd', en altijd gierigh las?
 En Ghy, gepresen Stift, en ghy vernaemde Naelden,
 En ghy beroemde Pen, die mijn' gedachten maelden

L 11

By

By tijden op den Doeck, by buyen op't gelas,
 By beurten op't papier, als't ernst en yver was;
 Waer is de blijde hand die lievers niet en raecte
 Dan daer van uwer dry yet bleeck, yet blonck, yet blaecte?
 Troost'loose Weesen-hert, waer is de wijse mond
 Die t' uwer onderwijs noyt toe, noyt still en stond?
 Waer is. De voorder' klacht wierd schielick wedersproken;
 De diepst geschapen sucht in sijnen traen gebroken
 Door een' bekende Stem; het droeffelickste woord
 Soo tijdelick gestopt als minnelick gesmoort.
 Der Princen Taelman *Hoofst* (die, 't Nederland ter eeren,
 Den Koningen sijn' spraeck, den Keiseren doet leeren,
 Roept eewen achterwaerts, brengt landen in sijn land,
 Sleept Steden in sijn' Stad, dwinght Scepters in sijn' hand)
 Beweeghe dit gekerm: Stelpt die verloren traenen,
 O een' en ander Maeghd (begon hy te vermaenen)
 Vermeestert uwen rouw, Wat schaedt een ancker quijt
 Soo langh het Schip in Zee noch op een ander rijdt?
 De Vader die ghy mist belett ick U te derven,
 Mijn leven zy voor U in plaetse van sijn sterven,
 In's Werelds drooge diep, en ongebaecte sand
 Belov' ick U mijn' hulp, mijn' hersenen, mijn' hand.
 De dagen mijner jeughd en onbevleete nachten,
 In deughden toegebracht, en ernstige gedachten,
 In wetens-gierigheit sorghvuldelick besweett,
 In Tael en wetenschap geluckelick besteedt,
 Bested' ick weer voor U; de langh verleden jaeren
 Van 's Werelds maeckfel af, en soo veel' holle baeren
 Als zedert tot op nu daer over zijn gejaeght,
 En zijn my niet ontkent, ick heb het all doorknaeght,
 En all tot uwer baet; soo verr u lust te maeyen,
 My lust soo goeden grond van't mijne te besaeyen:
 Op't fluyten van een' Sin in rijmend' gedicht
 (Hoewel daer in u hand voor niemand niet en swicht)
 Verstaet ick ruym mijn deel, en mogelick wat vonden
 Uyt mijnen koker U by wijlen sullen monden;
 Wy konnen't all niet all; de groote Gever geeft
 Aen eenen menighmael dat yeder niet en heeft.

't Was te gewilden waer om langer aen te prijsen ;
 Der Maeghden bly gelaet begonde te verrijsen ,
 De droeve Wolck verdween , de Sonne scheen verheught ,
 Strack schreid'er twee van rouw , strack loegh'er dry van vreughd.

O meer als echte knoop geluckelick gebonden !
 O dry hoeck van de Deughd van boven af gesonden !
 Volmaeckste Zielen-band van all' die Holland fiet ,
 Wat vruchten wachten wy , wat vruchten van u niet !
 Geluckigh *Hoof*t-Poeët van all' die Holland baerde
 En Holland baeren sal , O ! onder de vermaerde
 Vermaerste Sophoclist , waer was 't U mogelijk ,
 't En hadde hier geweest , te vinden Uws gelijck ?
 't En hadde hier geweest , waer was het U te raeden
 Dat swangere vernuft soo mildelick t'ontlaeden ?
 Gesegent Suster-paer , den Amstel-Nymphen eer ,
 Verarmt den Hemel U of segent hy u meer ?
 Neen , hy ont-oudert u , maer wil u niet ontrieven ;
 Dus moet ghy t'eenertijd verliefen en verlieven ,
 Dus geeft Hy nemende (dat 's Hemellijck gerooft)
 Hier soo verwaerden kopp , daer soo vermaerden *Hoof*t.

Aen de

V R Y E N E D E R L A N D E N .

Ten einde van het twaelfjarigh Bestand.

L Aeghste Landen , hooghste roem
 Van der Landen luyfter-bloem ;
 Straet van Steden , Stadt van Dorpen
 Dieden anderen beworpen ;
 Hooge heckens van den Leew
 't Wonder-dier van menig' eeuw ,
 Leert u kennen , weelde-weiden ,
 Leert u selven onderscheiden
 Van u selven , na den tijd
 Die ghy waert en die ghy zijt :

Leert uw' oogen ondervragen
 Na de doncker' donder-dagen ,
 Na de nachten sonder Maen
 Die u over zijn gegaen ;
 Doe de Sonne-paerden stickten
 En haer-ooge schemer-blickten
 Door de smokerige wolck ,
 Die van midden uyt uw volck'
 En haer' opgeschroeyde wonden
 Naer de Sterren werd gesonden ,

Die de verre vlugger geeft
 Langh te boven was geweest :
 Doe de Huysman van uw' velden
 In sijn' Mutsaerden ontgeldden
 Dat hy 't menschelick gebod
 Van een' Opper-onder God ,
 Die sijn' Schepper scheppen konde ,
 In de Tafel niet en vonde
 Die der Heiligen gewis
 Waerheit, Wegh, en Leven is :
 Doe het opgestolde swieren
 Van uw' droevige Rivieren
 Waer' verschapen in een' vloed
 Van vergoten Borger-bloed ,
 Hadden sy den zilten regen
 Van uw' traenen niet gekregen ,
 Diese vochtigh overstolp ,
 En de dorpels over holf :
 Eenigheit trad door uw' straeten ,
 Die de Roover had verlaeten
 Aen de Moll en aen de Muys ;
 Grouwel sat in 't heiligh Huys ,
 En de Priesters leerden scholen
 Onder hagen , onder holen ,
 Met de harpen buytens vest
 Aen de Willigen gevest :
 Vreemdelingen die het sagen
 Konden in 't voorby gaen vragen ,
 Wasser emmer in dit sand
 Timmer, Tuyn, of Menschen-plant?
 Teere Maget, soo vol wonden ,
 Soo verslingert, soo verslonden ,
 Leeft hy noch in uw gedacht
 Die u uyt de flauwte bracht ?
 Wel hem in het eewigh rusten ,
 Wilhem was het die u kusten ,
 Wilhem die u uyt het sand
 Steunden op sijn' trouwe hand ;

Die u Vaderlick omarmde ,
 Die uw' ademen verwarmde ,
 Diese, selver afgevoedt ,
 Voedde met sijn Herten-bloed.
 Met begondt gy 't hoofd te stijgen ,
 En de wangen weer te krijgen
 Die soo menigh Bueren-Vorst
 Vlammente beloeren dorst :
 Maer hoe werd u weer te moede
 Met de nieuw-gepluckte roede
 Die den Hemel op u sleet ,
 Doe ghy weder 't swarte kleet ,
 Weder Wees' en Weêw geworden ,
 Om de siecke lenden gordden ,
 En uw' Vader , en uw' Held
 Voor uw' voeten saecht gevelt ?
 Hemel, sprack in u 't benouwen ,
 Is u 't groote werck berouwen ,
 En 't geluckige begin
 Mijner Vryheit uyt den sin ?
 Ben ick uyt de diept' gekomen ,
 En ter halver hooghd' geklommen
 Tegen 't feller ongevall
 Van soo veel te dieper' vall ?
 Eewigh Rechter, zijn 't Dijn' rechten
 Daer mijn' Borigeren, Dijn' knechten,
 Spade voor ter walle staen ,
 Vroege voor ten trommel gaen ,
 End' en sulstu hunne dagen
 Noyt ontwolcken van de plaegen
 Die sy wel verdienen, Heer ,
 Maer Dijn' vyanden noch meer ?
 Sulcke waren Zions klachten
 Doe de Goddeloose machten
 't Heiligh Heir en eigen lot
 Van den onverwonnen God ,
 Van de Philistiner stranden
 Voor sijn' poorten quamen vanden
 Met

Met het brieffchende gelaet
 Van een' anderhalf Soldaet.
 Maer hoe flaetst du op de rotten
 Die Dy met de hooghe trotten,
 Hooge Rots van Israël!
 Werd hy niet tot kinderspel
 Die de Mannen dede beven?
 Moft dat harde hert niet sneven
 Voor het onverftaelde fcherp
 Van een' teeren flinger-werp?

Min en faeght ghy niet gedijden
 In uw' ongefienfte tijden,
 In 't bedompfte van uw' brand,
 Overblixemd Vaderland:
 Die de weeldrighfte gewesten,
 Rijk ten *Ooften*, rijk ten *Weften*,
 Buyten u alleen befat,
 Spagnen, van der aerden platt
 Over 't Reufen-peil gewaffen,
 Quam uw' kleinigheid verbaffen,
 En uw swaerfte tegenweer
 Docht hem wegen al een' veer.
 Maer uw' trouwe Broeder-Borgers,
 Vaderlicke toeverforgers,
 Hadden noch haer' hoop geplant
 Op een' teere *David's* hand;
 Teer en onbedreven beide,
 Soo fy van de memme fcheide,
 Die Sijn ftollende gebeent
 Van de Moeder had gefpeent:
 Op die kinderlicke voeten
 Gingh Hy Goliath ontmoeten;
 Israël ftond hals en oogh
 Hert en handen naer om hoogh.

Lijdt geen' vreemdeling te vragen
 Nae de voorbaet van de flagen;
 Vraegen 't fpruyten van uw bloed,
 Daerghy Spagnens haet in voedt,

Sendtfe naer de Moore-mannen
 Die de Henxften in fien spannen
 Daer de Sonne-karr nà rent,
 Sendtfe naer het Avond-end,
 Sendtfe door de Zuyder Enghde,
 Achter om de ronde lenghde
 Van den gulden Wereld-kluyt
 Tot foo ver de Naelde ftuyt;
 Midden uyt der menschen monden
 Dien de Menschen-bouten monden,
 Dien de buyck tot graf-fté dient
 Voor een' afgestorven vriend,
 Sullen hun de hooge maeren
 Van Oragnen wedervaeren,
 En het welbeleid geweld
 Van foo fieren Leeuw te veld.
 Soo verr hebben Hem de flagen
 Van Sijn' Trommelen gedragen,
 Soo verr heeft de Zee gefchudt
 Voor en achter Sijn gefchutt,
 Soo verr telde men de voncken
 Die Sijn' ys're vuysten kloncken.
 Uyt het Arragonfche ftael,
 Op het bloedigh middagh-mael
 Daer Hy Spagnen leerde dencken
 (Turnhout fal 't hun doen gedencken)
 Dat den Hemel door den flagh
 Van een' flinger al vermagh.
 Soo verr fullen fy de baeren
 Die het Vlaender-vlack bewaeren
 Ebbelingh vertogen fien,
 Om de tegenftaende Liën
 Die in onsen Winter fweeten
 Tuygende te helpen weten
 Hoe Hy daer Sijn' Vorften-hand
 Aen den voor-flagh had verpandt;
 Doe hy daer Sijn' Macker-mannen
 Tuffché Nieupoorts grauwe pannen,

Tuffchen Vyand, tuffchen Zee,
 Mannelick wanhopen dé;
 Hoe hy 't Noorder-natt verenghde,
 En fijn' bobbelen verfenghde,
 En fijn' ftranden vloed op vloed,
 Dé verftremmelen in bloed;
 Bloed den oogen uytgetogen
 Die Hem dorften weder-oogen,
 Daer hy noch de wraeck af trock
 Van den overjaerden wrock
 Die een Albert moft ontgelden,
 Of hy al dry eewen telden
 Zedert Naffau neder lagh
 Door een' Ooftenrijcker flagh.

Roepse wederom ten lesten
 Naer de Vaderlicke veften,
 En de laetste wonderen
 Sullen 't eerft verdonderen:
 Toont hun daer de vafte borgen
 Van Sijn' onvervaecte forgen
 In den afgeronnen trots
 Van foo menig' aerden rots,
 Daer de Wolven achter fchuylden
 Die uw' Lammeren behuylden,
 En ontgrabbelden uw Vee;
 Tot Hy hun het dubbel wee
 Met den woeker gingh betalen,
 En vereerden hare paelen
 Met Oragnens vlagge-fwaey,
 Die der eewigh over waey':
 Daer ghy nu de snelle klaerheit
 Van des Hemels helle Waerheit
 Onder 't vredige gebied
 Van de Vryheit fchijnen fiet;
 Daer men van de froye toomen
 Die 't belacchelicke Roomen
 Om de vrye Zielen flaet
 Vry en onbenepen gaet;

Daer de bosch-gelijcke Reeden
 Rondom uw' gekropte Steden,
 Die de Welvaerd overftroomt,
 Cingelen met fwart geboomt;
 Boomen, die om vruchten vaeren
 Na de dubb'le Somer-jaeren,
 En bedruypen u te huys
 Met het all-vermogend' gruy;
 Met de noodelicke fchijven
 Daer uw' Zenuwen af ftijven,
 En uw' Vyand fonder pijn
 Ongewoon te derven zijn.

Vaderland, 'k verhef mijn' toonen,
 't Schoonfte flaet u noch te thoonen;
 Thoont all' die 't verheugen magh
 Wat u eewigh heugen magh, (ken
 Thoont hem waer het ruchtigh rone-
 Van Castilien is gefoncken,
 Hoe die hooge Reufen hooghd
 Voor uw' David heeft gebooght;
 Hoe de klingen die haer' fcheeden
 Tegen-klingen vreesen deden
 Tegen Sijn gefegent lood
 Stompgeftooten zijn en dood;
 Hoe de vuysten diefe drevén
 Voor de Sijne quamen beven,
 Does' haer trotse tongh gevelt
 Tot een, Vrede, groote Held,
 Vrede, Vrede, vrije Volcken,
 Niet en fchaemde te vertolcken,
 Daer der knijen holle bocht
 't Nederighft gebaer toe broght.

Laet dan alle Trommel-fchriften
 Door de nauwste keuringh liften,
 En wy willen noch den dagh
 Doorftaen van een' fwarer flagh,
 Was oyt weker fchuyt de baeren
 Van een' holler Zee ontvaeren,

Sagh

Sagh haer oyt een' fulcke macht
Van een' fulcke t'onderbracht.

Maer de rust is omgekomen,
Mannen Borgers, komt u't schroomen

Tegen d'onrust in den sin?
Moedigh, moedigh, aen't begin,
Die het ende t'uwer eeren,
t'Uwer baeten hebt sien keeren.
Siet de Hoofdman van uw' wacht
Staet u weer voor uyt en wacht.
Sluyt de seven trouwe handen

Die de twee en acht vermanden,
Sluytse datter wind noch dagh
Door de klemmen heen en magh:
Konnen sy de swaerste Schatten,
's Hemels Waerheit, t'samen vaten,

En betrouwen haer geweld
Diese t'samen heeft gestelt,
Eewigh winnen, eewigh blijven,
Min en kan u niet bedijen
Laege Landen, buyten roem,
Aller Landen luyfter-bloem.

*Mis-luckte Muydsche reise, vermits het
afwesen van den Drost.*

MUyder Slot, onthoofde Romp,
Zedert u de glimp ontglomp,
Zedert ghy de stercke straelen
Westelick saeght van u daelen
Van het Sonne-licke *Hoof*t
Dat de sterckste Sterren dooft;
Stomme Steen, bedaeghde mueren,
Hebt ghy van de suycker-ueren,
Van den halven honigh-nacht
Noch een schemerigh gedacht,
Die ick, minste van het gilde,
Binnen uw' bepaelingh spilde,
Doe het Son-rad om sijn as
Drymael buyt'lens t'achter was;
Delft in uw' bedolven bogen
Dese weinig' adem-togen
Die mijn half-gebelght gemoed
Onder u betrouwen moet:
En soo ras ghy weer't gereutel
Sult vernemen van den Sleutel.
Daer uw' Vry en Veiligheit
Onder iste pand geleidt,

Segt Hem die hem in't bewint heeft,
Dat hy bet en bet bemint leeft
Van de waerdeloofte Vrund
Die hy emmer heeft begunst;
Dat Die ses en soo veel' weken
Heeft gehongert na sijn spreken,
Sints hy, deser zijde't Natt,
Hollands oever jonghst betrad;
Dat hy dien geswollen yver
Docht te lossen in een' Vijver
Van genietens volle vreughd,
Naer hem d'Amstelsche Jeughd
Met het moeyelicke melcken
Van haer' opgedroncken kelcken
Moe gepijnicht, moe gequelt,
Vry en vredigh had gestelt:
Dat hy onder dat vertrouwen,
Sonder achterdencks berouwen,
Van het honck geweken is
Daer hy eerst gebleken is;
Daer hy, boven't aengeboren
Blinde Vaderlands bekoren,

En

En dat kinderlick Gewoon,
 Aller schoonheit schoonste schoon,
 Aller Hagen soetst behagen,
 Aller wagens dichtsten Wagen,
 Aller laenen liefste Laen
 Waerdeloos heeft laeten staen;
 Graeger nae de ziele-spijsen
 Van sijn' tuchtigh onderwijfen,
 Dan bekommert met den toy
 Van het onnut Haeghsche moy.

Doe hy nu sijn' pijl sagh staken
 Eer hy Doel-witt kon' genaken,
 Doe hy nu sijn' afscheit las
 Eer hy half ten ancker was,
 Dat men hem sijn' ooren-lellen
 Op sijn' schouders heeft sien vellen,
 Even als de Droomer placht
 Die sijn' slaeperigh gedacht
 Met de swarte nacht-pinceelen
 Heeft Paleisen, heeft Juweelen,
 Heeft een onvertelbaer geld
 Opgeschildert, opgetelt;
 Tot hy endelick, de knoopen
 Van sijn' mijmeringh ontkropen
 Door de venster van sijn' oogh,
 Vindt sich van dat blijde hoogh

In de droeffelickste dallen
 Van vergifte vreughd gevallen,
 Ongeluckigh des alleen
 Dat hy korts geluckigh scheen.
 Grauw gebouw, vereewde Wallen,
 Soo en moet ghy nemmer vallen,
 Soo en moet ghy nemmer sien
 Die Oragnen tegen dien';
 Kluyftert dese klamme klachten
 Tot ghy wederom uw' Nachten
 Dagen sult geworden sien;
 Mogelick of 't kon geschien
 Dat sy onder uyt uw' kelder
 Donderlick, soo holl als helder,
 Voor het voorhoofd mochten slaen
 Dat uw *Hoofst*-Heer heeft gelaen;
 Mog'lick of s' uyt sijn' bewegen
 Yet medoogentlicks verkregen;
 Mog'lick of s' hem seggen de'en,
 Onverdiende blauwe scheen,
 'k Ben onschuldigh aen uw' buylen,
 En dat huylen en dat pruylen,
 En dat Hagelick beklagh,
 Sal ick noch een' witter dagh
 Met een heuchelick onthalen,
 Achterstell en all, betaelen.

Sijn' Antwoord.

WEgh ghy, die voor beuselingen
 Houde het wonderlicke zingen,
 En geen' dichten toevertrouwt,
 Dat zy ooren maken 't woudt,
 Ooren maken harde klippen:
 Vaeck hoora' ick, (dat's meer) de lippen,
 Van gewoont, die steilen steen
 Kallen nae gerijmde reën.

Menschen woorden hoora' ick vaecken
 Bauwen nae, van lajen daecken;
 Kalck oock en gebacke klaj
 Soo langtonght zijn als de laj.
 Bergh en daelen stadigh souwen
 Snaetren, konden sy onthouwen
 Hun gehoorde les, soo fraey,
 Als een Spreew oft Papegacy,

Hy die 't Moeje mall soe klustigh
 Loofde, vondt'er soe vernuftigh
 Dats' hun' les onthielden langh
 Drie maet slagen van een' sangh.
 Vasthart meen ick. 't Was ten tijde,
 Als hy Golf sijn' Bruydt ontvrijde,
 En het huwlick maeckte klaer,
 Tusschen Ocean en haer.
 Trouwe sijn reden snerven:
 Soo weet hy 't hun in te scherpen.
 't Komt niet staegh by leerlinghs geest,
 Dickwijls is de meester 't meest.
 Maer wie dacht, dat hy sijn klagen
 Soud' doen heugen, veertien dagen,
 Aen die groote grove romp,
 Dien'er menigh schouwt voor plomp?
 Aen dien stapel ruw van moppen,
 Dien de baren d'ooren stoppen,
 Baren van het Zuyder zout,
 Dat daer op sijn spijt uytspout.
 Meer, nochtans, als i' halver wege,
 Van't onschbaer Bos gelege'
 Met sijn toppen averecht,
 Hoord ick roepen over Vecht,
 Hestelicken voor het weenen
 En het steenen van de steenen
 Tegens windt en tegens stroom,
 My te moet aen Diemer Zoom.
 Daer verhaelden sy van Vasthart
 Woordjes Zoeter als de Bastart,
 Zoeter als de nieuwe most,
 Dien de Duyts te Dordrecht loft.
 Daer verhaelden sy sijn deunen,
 En sijn kermen en sijn kreunen,
 Met een opgesteken klock,
 Halfe errenst, oft heel jock;
 Om dat, eer sijn jaght de schooten
 Streeck, het sagh sijn steeven stoeten,

Op prijs
 stelde.

En moest varen over sluyr,
 Groetende, van verr, den muyr,
 Daer de Velsers ongedulden
 Hollands Overheer onthulden:
 En hoe deese bijstre ramp
 Overmits mijn af-zijn quamp.
 Vasthart, weet ghy met uw' stemmen,
 Soo te streelen, soo te kemmaen
 Een en steenhoop wild en woest,
 Tot sy 't hebben overnoest
 Met uw' klaghes uyt te schild'ren?
 Weet ghy met uw' sangh t'ontwilt'ren
 Steen, die staegh met hun geroes
 Waetr' en windt den kop maeckt kroes?
 Lichtlijck soudt ghy dan den Zinnen
 Van de Zuyder Meereminnen
 Leggen't vyer soe na, met moy
 Singen, dats' al't was van't Goy,
 Op deen, om uw' woordjes buyten
 Het bekoorbaer oor te sluyten:
 Als die drogh vol kattequaeds
 Eertijds leefde met sijn maets.
 Ick verleckert op uw' vleyen,
 Voel de vreesse voor verleyen
 Staen in mijnen boesem stil.
 Uwe keel heb al haer' wil.
 Maer is't reën dat ick sal moeten
 Tegens uwe belghsucht, boeten
 Breucken, die des Noodlots raedt
 Oft het reukloos Luck begaet.
 'k Was verzeilt aen Circes haven,
 Die, met haer vergifte gaven,
 Bey bedaeghtheid ende jeughd,
 Wentelt in een verkens vreughd,
 Tuyschen, teemen, slempe, slaepen
 Is het oorlogh daer. Dat waepen
 Ick en leerde i' geener tijd
 Voeren: En in sulcken strijdt

M m m

Had

Had ick noyt oft hart oft handen.
 Bet mijn' ooren watertanden
 Na de leckerny van een
 Kort ontbijten uwer reën,
 Als nae, wat men op kan setten
 In een' bruyloft, in bancketten
 Bruylofts staerten, die soo wel
 Menigh' mesten uyt sijn vel.
 Maer wat is 't? des Werelds winden
 Zijn in geenens sack te binden.
 Beter, somtijds loopen aen,
 Daer sy drijven, als vergaen.

Waer 't ghy my in tijds verscheenen,
 Vaste star, ick had daer heenen
 Daer ghy leide, loop gewendt.
 En is 't dat ick hier ontrent,
 Ueen reis magh sien geresen
 Dan sal 't die goed' avondt wesen;
 Daer uw sangh van heeft gerept.
 Ondertusschen veel danck hebt.

Omnibus idem.

Op 't H. te Mijden. cId Idc xxxiii.

Weder-Antwoord.

JAE, danck hebt, beleefde Moppen,
 Die my uw' bepuynde kroppen
 Niettemin bespraectt gesteent
 Soo gewilligh hebt geleent;
 Trouwer tuygen van mijn' weening,
 Trouwer Tolken van mijn' meening
 Dan het klapperachtigh ried
 Dat den Koningh Ezel hiet.

Maer vergeeft my, klare klinckaert,
 Mijn vertrouwen op uw' klinck-aerd
 Was geen toegedochte klanck,
 Maer een toegedichte fanck;
 Recht gelijk de minnaers plegen
 In de wilderniss verlegen
 Om een' oogh, en om een oor,
 Om een tuygende gehoor,
 Struycken, ongezielde lijven,
 Zielen adem in te lijven,
 Om de Wanhoop van de min.
 Yet te scheppen van versin.

Sie ick nu mijn enckel jocken
 In een dubbel ernst betrocken,

Sie ick leven 't gen' ick docht,
 Amy! of het leven moght;
 Soo wel eer de Grieksche Luyten
 Van de marmer-hacker fluytten
 Die de Vrijster van sijn sné
 't Leven in soogh met sijn' bé?
 Welkom dan, en welkom, klinckers,
 Welkom luyster-leepe linckers,
 Welkom wel-belefen tras,
 Welkom rijke letter-kas;
 'k Will van nu af niet meer dagen
 Die uw' dagen moet doen daegen
 Met het stijgen van sijn' Son
 Die ick onlanghs onder von;
 'k Houw my ruym en vol te vreden
 Metten romp der holle steden
 Die de schaduw van uw' Heer
 Somtijds met haer' volheit eer'.
 Hebben u mijn' krancke knepen
 't Leven uyt de borst genepen,
 Bauwt ghy door den flauwen galim
 Van mijn' klachten, over 't kalm

Van

Van de vlacke Zuyder-Ebbe,
 Die ick maer besien en hebbe,
 Doe ick van te voren las
 Dat mijn' reis verloren was;
 Wat en kan ick niet begrijpen
 Van het krachtige beknijsen
 Van sijn' dagelicksche stem;
 Hoe haer krakende gehem
 Door uw' laegen heen moet booren;
 Wat ghy tongen, wat ghy ooren,
 Wat ghy ramm'lens in 't gebeent
 Van hem leert en van hem leent;
 Wat hy uw' vermurwde schoncken
 Leer en leerfaemheids geschoncken,
 Wat hy letters monde-voll
 Heeft vergoten in uw holl!

'k Weet het, kalck, ick weet het
 steenen;
 Dat ghy leent dat kont ghy leenen,
 En soo veel ghy berght en draeght
 Veilen die 't u verght en vraeght;
 'k Sal 't u vraegen, 'k sal 't u vergen,
 'k Sal uw' weerklanck komen tergen,
 'k Sal als in een' Bijen fuyck
 Komen smodd'ren in het puyck
 Van de Goyfche Honigh-raeden,
 'k Salder mijn' begeert' in baeden,
 En mijn snacken in verslaen,
 Sonder seggen op het gaen
 Dan, danck hebt, beleefde moppen
 Die my uw' bepuynde kropp en
 Niettemin bespraectt geftent
 Soo gewilligh hebt geleent.

Door I. vander Burgh.

PRonck der wenschelicker menschen,
 Soo op menschelicke wenschen
 In den Hemel werdt geacht,
 Meerder heil en meerder segen
 Als oyt mensch hier heeft gekregen
 Bid ick dat je van my wacht.
 Vasthart, soo het mocht gebeuren
 Dat mijn rijm u quam te steuren,
 Soo versoeck ick wat gedult:
 Wie en souw geen rijmer wesen
 Als men 't u eens heeft gelesen?
 Denckt, het is mijn eigen schult.
 Wasser niet meer in uw dichten
 Als dat nu de Dichters sichten,
 'k Had dit rijmen niet bestaen,
 'k Had mijn tuych wel 't huys gehouwen.
 't Moet nu voort al sou 't my rouwen.
 Rijmpjes loopt, ick laet je gaen;

Gaet dien Haeghschen Dichter vinden
 Die dat rack van dichte Linden
 Voor het dorren heeft bevrijdt,
 En door kracht van sijn gedichten
 Weet de strengheit te doen swichten
 Van de straffe Winter-tijd.
 Gaet, ick moet hier noch wat beiden
 In het letter-rijcke Leiden,
 Korts noch leidster van mijn jeughd:
 Laes! daer nu niet valt te kijcken,
 Als de straet besaeyt met lijcken
 En de luyden sonder vreughd.
 Maer! wat sal de tijd weer scheelen.
 Als ick weer sal mogen deelen
 Van het goddelick geluyt,
 Dat met smekelicke toonen,
 Dieder in sijn vingers woonen,
 My den Hemel schier ontsluit.

*Als dat Ziel verwoerend trecken
 Onse blijdschap op sal wecken,
 In die dommelende spraek,
 Opgepronckt met gulde woorden,
 't Leven geeft aen doode koorden,
 Dat het rotsen schier vermaeck',
 Dan sal alles zijn vergeten.
 Wie sou dan van droefheid weten?
 Alle sorgen zijn ten endt,
 Even als men siet verdwijnen
 Nevel voor het Sonne-schijnen,
 En de Winter voor de Lent.*

*Maer indien je wel mooght lijen
 Vasthart, dat w' ons eer verblijen,
 Soo versiet ons maer te leen
 Met * dat wonder geurich roosien
 Dat Lycoor' gaf sulcken bloosien
 Dat se selfs een roosien scheen.
 Ey vergunt ons dit vermaken.
 Kan mijn wensch den Hemel raken.
 Werdt u weer van my gegunt,
 Oock van Brosterhuysens wegen,
 Meerder heil en meerder segen
 Als ghy selver wenschen kunt.*

* Soo wil hy noemen een Madrigal van mijn maeckfel, beginnende, Donò Licori à Batto.

Antwoord.

DObb'len danck, beleefde Men-
 schen,
 Voor uw' dobbel soete wenschen,
 Menschen die ick dobbel acht
 Om het dobbel deel van segen
 Dat ghy van Hem hebt gekregen
 Daer men 't al van hoôpt en wacht.
 Moght my dagelicks gebeuren
 d' Eere van soo soeten steuren,
 'k Droegh uw af-zijn met geduld.
 Maer, ô kort-geluckigh wesen,
 'k Hebuw' schielickheit gelesen
 In 't betalen van mijn' schuld.
 Konnen dan mijn' doove Dichten
 Sulcken klinckaerts helpen stichten
 'k Will het menigh mael bestaen,
 Half gehackelt, half gehouwen,
 Uyt den ruygen, uyt den rouwen.
 Sullen sy van 't aenbeeld gaen.
 Mocht ick maer de ooghjens vin-
 den,
 Ronde Rapenburger Linden,

Die u Buerigh Borger vrijdt;
 Oh! wat souden mijn' Gedichten
 All de Dichtery doen swichten
 Van mijn' laesten winter tijd!
 Nu benijd' ick u sijn beiden,
 Letter-moer, papierigh Leiden,
 Nu misgun ick u sijn' jeughd,
 Die hem weet 't te houden kijcken
 Door het laken van uw' Lijcken
 Naer de Leid-sterr van sijn' vreugd.
 Kijcker, spaert uw' oogen-schelen;
 Om den vrienden met te deelen
 Die haer wekelick geluyt
 En nu onvergaerde toonen
 Van den anderen sien woonen.
 Tot ghy d'uwe weer ontslytt.
 Konnen u de tamme trecken
 Van mijn' darmen-nijpers wecken
 Doorgedommelt door mijn' spraek;
 Houdt, hier zijn de Roose-woorden
 Die ick op mijn' voose-koorden
 Heb gewijdt tot uw vermaeck.

Als

Alsghy dese wilt vergeten,
 Komt'er hier weer nieuwe weten,
 Mijn getramp en neemt geen end.
 Komt dan haest, ghy moght verdwij-
 nen
 Door het al te stadigh schijnen
 Van die Sonne van uw' Lent,
 'k Magh't medoogentlick wel lijden
 Dat mijn' vrienden sich verblijden,
 Dan ick geesse maer te leen;

En, met oorlof, Leidsche Roosjen,
 Uw' Lycorelicke bloosjen
 Springht te langh voor onse scheen.
 Enghy, droncken in 't vermaecken,
 Die soo taey van daer kont raecken,
 Schad'en wordt u niet gegunt,
 Hoort van veler vrienden wegen,
 Komt ontfanght der vrienden se-
 gen,
 Maer komt dobbel sooghy kunt.

Aen Joff^w. T E S S E L S C H A D E V I S S C H E R S ,

Nieuw-getrouwde;

J O C K.

TEere leerlingh van de Trouw,
 Onlancks Maeghd, en onlancks
 Vrouw,
 Tesselschade, die uw' gade
 Hebt gevonden, niet te spade,
 Hebt verbonden, niet te vroegh,
 Van de wonden die hy droegh;
 Heeft u noch in 't nieuwe leven
 d'Oude vriendschap niet begeven,
 Huyftghy noch in uw gedacht,
 Die die huyfingh, als gepacht,
 In uw' vriend'lickheit besaten,
 Doe ghy, eenigh by der straten,
 Eenigh t'huys, en om uw bedd
 Met de eenigheit besett,
 Spotte met de Jongens toortsen,
 Die u doch met sijner koortsen
 Onafbiddelicken brand
 t'Uwer beurten heeft vermant;
 Zijt ghy noch bedenckens machtigh
 Hoe de Herten, heet en jachtigh
 Na de beek te koelen gaen
 Die de min ten doele staen,

Leent my dry der toover-woorden
 Die soo menigh oor bekoorden,
 Dry aen 't schoone Lauren Hooft
 Dat het mijne van my roofst;
 Daer ick 't een en 't ander baecken
 On-voorsiens heb derven naecken,
 Of het vyer dat blaecken most
 Blaecken sonder branden kost.
 Seght haer. Wie? Oh! vraeght
 niet verder:-
 Segt haer, hoe een Haegsche Herder,
 Hoe een overrompelt knecht
 Min op 't minnen afgerecht
 Dan sijn' lammeren op 't vliegen,
 Vry en vredigh van der wiegen,
 Onbewogen voor de vonck
 Van soo menig' Minne-lonck,
 Loncken die hy sagh haer' punten
 Op sijn' wederliefde munten
 En belodderen de sijn'
 Om van hun belonckt te zijn,
 Endelick de fierer schichten
 Van haer' ongemeene lichten.

M m m 3 Heeft

Heeft onmogelick gezien
 d'Onverwonnen borst te bi'en :
 Daer sijn' hersenen af dav'ren ,
 Even als de langste klav'ren ,
 Of de Helmen om den Haegh
 In een' dichte Noorder-vlaegh ;
 Daer hem nu sijn' korte nachten
 Swart' historien van klachten ,
 En sijn' dagen sonder schijn
 Nachts-gelijck geworden zijn ;
 Daer hem nu de wijsste wallen
 Aen den Amstel nauw om vallen ,
 En de ruymste kaden schaers ,
 En de bruggen voll gevaers ;
 Soo beduyz'len hem de roocken
 Die den Hertens-brand ontsmoocken,
 Soo en zijn sijn' oogen schier ,
 Soo en sien sy niet als vier :
 Soo en kan hy niet bepeisen ,
 Schoon ten ende van sijn reisen ,
 Schoon by Zuyden 't Zuyder Meer
 Met den voorsten voet op 't veer ,
 Wie hem van het Y gescheiden ,
 Overtoovt heeft tot Leiden ,
 En de Schipper die hem bracht
 Staet en bedelt om sijn' vracht ;
 Veerman, seght hy, weest te vreden ,
 Loon voor arbeid staet in reden ,
 Maer de reden maect geen' schuld ,
 Voor den arbeid is vervult :
 Schaemte weigert u te wenschen
 Heele vracht van halve menschen
 En de Mensche dien gy siet ,
 Ben ick half , en daerom niet :
 Gaet de beste weerhelst soecken
 Daer haer 't liefelick bevloecken
 Van den soetsten nederslagh
 Die oyt oogh in oogen sagh

Uyt de borst heeft heeten scheiden ;
 Herte, seght, komt voort, na Leiden,
 't Gelt my noch een' halve vracht ,
 't Gelt hem 't leven die u wacht.

Schaedtgen, segt ghy dat ik mijmer?
 Dat vergeeft men aen een' Rijmer ;
 Kont ghy 't met een suer-besien
 Aen een' Minnaer ook verbi'en ?
 Voeght, het Rijmen, en het Minnen,
 En mijn' ongebaerde sinnen ,
 En mijn onbejaerd gemoet ,
 En mijn onbedaerde bloed ,
 En mijn' onervaeren oogen ;
 Dunckt u dat hy min medoogen
 Kan verdienen dan verwijt
 Die alleen van allen lijdt ?

Maer bedenckt 'er by, Vriendinne,
 Waer toe quam 't u in den sinne
 d'Onbedacht' onnooselheit ,
 Van mijn' tegenwoordigheit
 Uit de veile rust te haelen ,
 Daer ghy sulcke, sulcke straelen
 Om uw' houweliicksen troon
 t'Uwen luyster hadt ontboën ?
 Uw' beleeftheit doet my sterven ;
 d'Eerste steen van mijn bederven
 Heeft uw' gunstigheid geplant.
 Vyand-vriendelicke hand ,
 Hebt ghy d'eerste deur ontsloten
 Om mijn' broose borst te blooten ;
 Hebt ghy d'eerste Bijl gestelt
 Die mijn' vryheit heeft gevelt ;
 Laet u d'eerste forge lusten ,
 d'Eerste plaester toe te rusten
 Over d'eerste Minne-kneep
 Die my eerst tot uwent neep.
 Oh ! of oock die hooger' straelen
 Tot medoogen wilden daelen ,

En

En de voedster van mijn' pijn
 Mijn' geneester konde zijn! (haer,
 Seght haer, soete voorpraeck, seght
 Soo Sy nijdigh onderrecht waer,
 Wetens-willigh wie sich stout
 Soo veel dervens heeft betrouwt;
 't Iffer een, seght, van de jaeren
 Die, geburen van 't bedaeren,
 En de statelicke vreughd,
 Paelen aen de tweede jeughd:

't Welgevall van schoone leden
 Schreef hem niemand toe met reden,
 Aen het bruynen van sijn' huyl
 Kijckt de Haeghse Herder uyt:
 Maer hy dunckt sich selfs te bloesen
 Als de morgenstondsche roosen,
 Zedert hy den wederflagh
 Van haer oogh in 't sijne sagh:
 Soo verlicht der Sonnen luyster
 Aller wegen alle duyfter,
 Soo is heel den Hemel schoon
 Om het by-zijn van de Goën.

Over-wicht van gulde schijven,
 Die 't ter Wereld al bedrijven,
 Meer als noodelicke Munt
 Heeft sijn' sterr hem niet vergunt;
 Weinigh maeyen, weinigh ploegen,
 Klein besitt in groot genoegen,
 En dat middelmaetigh veel
 Zijn gevallen tot sijn deel;
 Maer sijn' nieuwe Min-gedachten
 Heele dagen, halve nachten,
 Zijn sijn' schatten in 't gemoed
 Daer hy Rijck af heeten moet.

Vorraed van geeten lett'ren,
 Om geleerde t'overschett'ren,
 Schuylt'er weinigh in sijn hoofd;
 Waer het evenwel geklooft

't Waer vol letteren te vinden,
 Letteren die herten binden,
 Maer met hope van gena,
 Soete lett'ren M. V. K.

Sterrestocken aen te stellen,
 Om de Fackelen te tellen,
 Om de keerslen ga te slaen
 Die het Hemel-holl begaen,
 Zijn gesifte wetenschappen
 Die sijn' herffenen ontsnappen,
 En de geesten van sijn oogh
 Weigeren haer vier soo hoogh;
 Maer twee helderer Planeten
 Zijn de doelen van sijn weten,
 En de sterren die hy schiet;
 Hooger' Hemel kent hy niet. (ling,

Stemme-streelingh, snaren-krabb'-
 Is een' konstelicke brabb'ling
 Die sijn' handen en sijn' keel
 Niet en kennen als ten deel;
 Maer, al stinckt het eigen roemen,
 Laura, kan sijn' keel niet noemen
 Of sy staeter af en trilt
 Als een Eicken rijs in 't wild;
 Snaeren kan sijn' hand niet raecken
 Die wat Lauras-achtigh kraecken
 Of sijn' vingers gaender af
 Als een viervoet naer een' draf;
 Daer dan hand en keel vergaeren,
 Laura seggen al de snaeren
 Laura kort en Laura langh
 Zijn de Noten van sijn' sangh.

Verr en versch-geraapte Rijmen
 Regel-dicht aen een te lijmen,
 Hooger sweven als 't geberght
 Is sijn pen te veel geverght;
 Kruypen kan hy, gaen en springen,
 En gelijcks der aerde singen;

't Water

't Water dat de Rijmers maeckt
 Heeft zijn' lippen noyt geraeckt;
 Maer de wel gevoeghde giften
 Die den Hemel door de liften
 En het keurlick onderscheid
 Van een' milde gicrigheid,
 Over haer' beminde kuyven
 Nederwaerts heeft laten stuyven,
 Kittelen zijn' aendacht nauw,
 't Vliegen wordt hem wel soo gauw
 Als de best-gewieckte vliegers
 (Dat's Poëtelickste liegers)
 En zijn afgevlogen Dicht
 Rijft hem selver uyt 't gesicht.

Seght haer dan, hy heeft den fegen
 Van de schoonheit niet gekregen,
 Noch de geestelicke gonst
 Van gefogen Letter-konst;
 Sterren kan hy niet beroemen
 Van de seven een' te noemen;
 Op de Noten is hy schorr,
 Op de Snaren vinger-dorr,
 Rijmens is hy onervaeren
 Als de Ploeger in de baeren,
 Als de Zeeman in de Terw,
 Als de blinden in de verw:
 Evenwel 't bevalligh wesen,
 't Rijk, het ruym-geletert wesen,
 't Spelen dat by geen en lijkt,
 't Singen dat maer 't uwe wijckt,
 't Rijmen dat hy self kan achten,
 Houdt hy all' van uwe krachten,
 Kont ghy 't schepfel van uw' fin
 Min vereeren als uw' Min?
 Schijnt sy na de Min te hooren,
 Vatte vaster by die ooren,

Seght haer dan als *Alard* sei',
 Doe zijn krachtiger gevele
 Perste door de koele korsten
 Van uw' overvrosen borsten,
 En uw Ys-lijck' ongena
 Dede doyen in een Ja.

Dese zijn de scherpsste pijlen
 Die wy t'famen kunnen vijlen;
 Soo haer dan de tegenstand
 Van een herder Hert vermant;
 Tesselscha, hoe sal ick 't herden?
 Ghy vergeeffsche Tolck te werden,
 En, oh armen, ick, en ick
 Proye van mijn' eigen strick'!
 Sullen niet mijn' eigen schachten
 Met den woekerloon van krachten
 Keeren op het broose bloot
 Van de schutter diese schoot?
 Oh! ick spel het langh te voren,
 Lieve Tolck, ick sal 't besmooren;
 'k Heb geen' Lauwer om de muts
 Tegen sulcken blixem-bluts.
 Wil's haer dan in bloed vermaecken?
 Ja sy; 'k sie de dood genaecken;
 Neen sy; 't Is geen' Maegden deugd;
 Ja sy; 't Is onnoosel' vreughd;
 Neen sy; 't Moght haer namaels
 rouwen;
 Ja sy; Droefheit kan verkouwen;
 Neen sy; 'k heb het niet verdient;
 Ja sy; om een' liever' vriend,
 Oey! daer waggelt mijn ver-
 moeyen;
 Tesselscha, om tijd te spoeyen;
 Korte moeyt voor langh bediet,
 Vraeght haer, of sy wil, of niet?

Emmers uyt fijn hard medoogen
 Quàm fomtijds een foen gevlogen; Logen.
 Wild' hy nemmer nader tre'en,
 Quamt ghy nemmer meer aen een? Neen.
 Waffer dan in bosch en velden
 Altijd een die hem verfelden? Selden.
 Soo gebeurde'r, als ick segh,
 Altemet wat by den wegh. Wech.
 Altijd leidt de waerheit achter,
 Of de vleyery versacht'er. Sachter.
 Was fijn hert soo dick verloodt,
 Quam hy nemmer ongenoodt? Noot.
 Iffer van hem niet gebleven
 Soo veel als hy was in 't leven? Even.
 Vergelijkt ghy dan een' knecht
 By een' bloem in 't veld gerecht? Recht.
 Wat is dan de fchoonheits waerde
 Of s' al fchoonheit noyt en paerde? Aerde.
 En wat wint hy diefe vindt,
 En wat vindt hy diefe wint? Wind.
 Sietme'r veel' naer Blommen loopen
 En na wind en aerde hopen? Hoopen.
 Waert ghy niet van 't felve fogh
 Droncken doe, of zijt ghy 't noch? Och!
 Hoe ontwaecht ghy dus vroegh's mergens.
 Of verwacht ghy yet van ergens? Nergens.
 Of bemint ghy onverspiedt
 't Eerfte dat ghy hoort of fiet? Yet.
 Of de Satirs nu eens quamen
 En u in haer' koten namen? Amen.
 Sult ghy eewigh 't minne-lied
 Singen, en verlaten niet? Laet, en niet.
 Soudt gy'r voor u daeghs geneeren
 Meer dan 't half dozijn begeeren? Geeren.
 Houdt; ghy eigen-fchande bell,
 Kondt ghy fwijgen, al waer wel. Vaer wel.

K L U C H T.

't **L** Usten een' belusten Geest
(Utrecht is sijn t'huys geweest)

Malle menschen te vermaken
En met schande wijs te maken :
Daer toe veinsden hy 't bedrijf
Van de Maeghden vijf en vijf,
Die'r de vijf mallooten waren,
In verthooningh te verklaren ,
Naer hy 't in de letter vond
Van 't Genadiger Verbond.

Stijlen ded' hy weinig' stellen ,
En daer berderen op vellen
Toegespijckert, toegehaeckt;
En 't stellagie was gemaect:
Maer de ruymte vry benepen,
Vry ondienstelick begrepen,
Daer sich niemand aen en stiet
Oft sijn hoofd om achter liet.
Vensters, luyven, daken, deuren
Dreighden onder 't pack te scheuren
Van het opgedrongen volck;
Onder dreev het als een' Wolck,
Die de witte Winter-buyen
Uyt den Noorden jaegt in 't Zuyen:
Die daer niet te sien en was
Hiet men doot of min te pas.
Maeghden boven alle vrouwen
Warender niet uyt te houwen,
Maegden sagh men waer men stond,
Of bedriegh ick mijnen mond?
Meiskens sagmen waermen heen sag;
Mog'lick ofmer een' van twee sagh,
Mog'lick offer thien gevraeght
Hadd' gesworen, wy sijn Maeghd.

Van den Middagh tot den Duyster
(Kleine dingen krijgen luyfter

Van der keerffen kleine vlam)
Sat men eer men yet vernam :
Somtijds roerde'r yet van binnen,
En men riepe'r, Sy beginnen:
Sei den eenen door een' spleet,
Wacht, de thiende wordt gekleedt;
And're swoeren door de klampen,
't Sal hem gelden, 'k sie de lampen;
Dien het wachten viel te bangh
Vond vermaken in 't verlangh.

Na verlangen en verwachten,
Na veel' onverdulde klachten,
Komt de Baes voor uyt getre'en
Met de Roll van dese re'en; (nen,
Vrienden minsten meest Vriendin-
Die ons geerne saeght beginnen
Datoyt niemand en begoft
Daer sijn volck niet staen en kost;
Wilt gy sien thien Maegden hand'len
Daer geen' vijf en konnen wand'len?
Lieve siet eens rondom my,
Hier en is geen' plaets voor dry?
'k Sie u 't onverstand bekennen,
En beschuldigen uw rennen
Op den roep van nieuwigheid
Sonder schaduw' van bescheid:
Maer een' ander' hoor ick klagen
En tot aller onschuld vraegen
Waerom hebt gy, die ons laeckt,
Niet een' ruymmer plaets gemaect?
't Is niet qualick opgenomen
Alen is't niet over-pluys;
Want de mis-slagh uytgenomen
Van het onbequaem raduys,
All' de dwaese zijn gekomen,
En de wijse blijven thuis.

Boeren-tael,

Aen den Vryheer van Asperen.

Roomsch gefpan, Veneetsche berders,

Tweede vrijster van ons' Herders,
Haeghsche maeksel, Fransche kropp,
Fransche stellingh, Haeghsche kopp,
Haeghsch-Veneetsche-Fransche spanen,

Luyt, getuyge van mijn' tranen,
Luyt, getuyge van mijn' vreughd,
Van mijn' onbevleekte Jeughd;

Luyt, toekomende verblijden
(Emmers wil 't den Hemel lijden)

Van mijn' dorren ouderdom;

Luyt, mijn' stille Treves-trom;

Luyt, mijn' Fluyt, mijn' doove Trompen;

Luyt, mijn' Feeft, mijn' druyvendompen;

Luyt, mijn heusch onnoosel spel,

Mijn vermaeckelick gequell;

Luyt, mijn' voorspraek by de Meisjes,

Die wel ses, wel seven reisjes

Seven knechjes wel-gepaert,

Om een boompjen hebt vergaert;

Luyt, mijn sleutel totte kamers

Daer men sonder gouden hamers

Selden in geraeckt of niet;

Daer men 't Volckjen niet en siet

Dan gedoken in den doncker,

Daer het Manne-volck heet Joncker,

Daer de Vrijster Joffer heet,

Daer men altijd suycker eet;

Daer de deuren en de mueren

Met fluweele lange lueren

Zijn behangen en bedeckt,

Daer men mette Boeren geckt,

Daer het altijd is vol reucken

Recht als in een' kermis-keucken,

Daer de le'ren-wanten duym

Steeckt vol muskes en parfuum,

Daer de mantels en de kragen

Soo veel' vreemde kleuren dragen

Dat het in een mensch sijn oogh

Flickert als een Regenboogh;

Daer men heele winter-nachten

Met het bloote hoofd moet wachten,

Om een handjen vol gewins,

Op een' Hertogh of een' Prins:

Luyt, mijn eerste wegh-bereider

Totten grooten Menschen-weider

West by Noorden 't Noorder Meer

(Japick, dunckt my, hiet den Heer)

Die sijn' hoogh-geleerde ooren

Om den Herder-tramp te hooren

Die ghy hem te wille sloeght,

Goedertieren heeft gevoeght.

Luyt, by Luyten vergeleken

Die voor Luyten noyt en weken,

Luyt, die uwes Trampers naem

Kondigh maect en aengenaem,

Tweemaal seven Jaer' geluyfster,

Meer bevochten dan verduystert,

Luyt, te veel geprefen Luyt,

Stopt uw' snaeren, *Anna* fluyt.

Uyt was de Boeren-deun, soo haest het Herder-wicht
 Sijn' *Anna*, sijnen schrick, kreegh naerder in 't gesicht,
 En sagh haer't Fluytjen vast van alle kanten klaeren,
 En sagh een' jonge Rei rontsom haer lijf vergaeren,
 En sagh het soet geswell van d'een' en d'ander' koon,
 Daer mede, soo hem docht, sy peilden na den toon.

Ghy die het Roemer-lied aen uwe kroon gehangen,
 Geluckigh Heer-Poët, gehoort hebt en ontfangen,
 Ghy die verstaet hoe verr' een' Amsteldamsche fluyt
 Verketelt en verdooft een' Haeghsche Herder-luyt,
 Spreekt vonnis tusschen tween, of niet de lompe Jongen
 Sijn schraele darm geschap voorsichtigh heeft bedwongen,
 Daer *Annas* keel verscheen : Of 't niet is, soo hy meent,
 Best tijdelick gewicht, eer schandelick verbeent.

Aen J. van Brosterhuysen,

Op sijn verlangh naer 't uytkomen mijner Dichten.

W Aerom gaept ghy, Brosterhuysen,
 Als de Waterlandsche Sluyfen,

Naer een' vingerhoed vol nats,
 Offer vry een' Zee vol schats
 Uyt mijn' dorre pen sou storten?
 't Is de drinckens vreughd verkorten.
 Die soo wijd sijn' wangen reekt
 Dat hy noyt verlangh en leckt,
 Maer de gall slickt sonder raecken,
 En den Honigh sonder smaecken,
 Even als een' Steuren-fuyck
 't Grondelingh in heuren buyck.

Wacht my wat met enger' lippen,
 Daer ick tusschen in mogh' glippen,
 Als een palingh door een' kloof
 Daer sijn jongh door henen schoof,
 En mijn' anders doove net'len
 Sullen uwe nauwte ket'len,
 En mijn anders dom geluyt
 d'Oore-dieten naesten sluyt.

N n n 3

'k Sal

'k Sal mijn' Zetter onderwijlen
 Met fijn' Letter wonder ijlen,
 'k Sal mijn' Drucker slaeven doen,
 En van stappen draeven doen;
 'k Salfe beide met haer sweeten
 't Water warmen sparen heeten,
 'k Sal den Binder voor een blad
 Rijgen heeten wat hy vatt,
 'k Sal den Wagenaer na Leyen
 Dobb'le sweepen heeten breyen,
 En doen rennen met de Meer
 Als waer' Phaëthon op 't veer.
 'k Sal het pack met Citos decken,
 En den Brieven-draeger reken,
 En doen rucken aen uw' bell,
 Dat de Meid falroepen, wel,
 Wel wat gaet den Bengel over?
 Daer op fal hy, soo wat grover,
 Soo wat holler uyt die stroot,
 Die bebieterde Mengel-goot,
 Ripsen, voor de reedste antwoord,
 Hier jou varcke, reickje hand voort,
 'k Heb eloope met dit pack
 Tegens stoep en luyv en dack
 Offer heel Breda na vaste;
 Helpme van den bras ontlafte,
 Haelme geld, stapp héne, drá,
 Brosterhuysen wachter na.
 Soo ghy dan het zegel-pluyfen,
 En de vellen door te luyfen,
 Niet soo haest en hebt begoft,
 Of ghy klaeght, wat laffer kost!
 Foey, de Bergen zijn verlost
 Van belacchelicke Muysen;
 'k Hael mijn wenschen door den hals,
 All' mijn' gislingen zijn vals:
 'k Sal niet wederspreken, als
 Waerom gaept ghy, Brosterhuysen?

Klinck-dicht van den Droft Hooft.

MEn voed' Achilles op met *Merghuyt Leeuwen schoncken*;
 Dies siedend' oorlogh-sucht reed door *sijn leden rap*:
Van rusten wicrd hy mat, van woelen frisch; en schrap
Stond hy veel liever dan hy slack in lust versoncken.
Maer Huygens inborst, die voor soch heeft opgedroncken
Der Ed'ler Konsten klaer en sinne-suyv'rend sap,
*Vlamt op het eerlick fracy, waer nae *sijn vrijerschap**
Uyt allen yver rent geprickt met heil'ge voncken.
*Dies luystren nu *sijn luyt, *sijn stem, *sijn streelend dicht,****
Na wetten van die geest op alles afgericht.
*Na dese schickt haer 't puick *sijn'r uytgelesen zeeden.**
*Doch dit's maer voorspel; t'hans de welvaerd van *sijn land**
En vry gevochten volck, aenstellen wil haer trant
Op maet slagheenes ziels soo vol van Rym en Reden.

Antwoord.

Ick by den heldt gestelt, die uyt der Leeuwen schoncken
 Den oorlogh yver soogh en 't Leeuwelicke rapp,
 Die *Troyen* hielp in d'asch, en stelden *Hector* schrapp!
 Soo diep en legh ick niet in eigen waen versoncken,
 Soo veel en heb ick niet uyt *Lethe* opgedroncken,
 Dat ick 's my weerdigh kenn'; al paert het vloeyend' sapp
 Van uwe Hoofsche pen 't onwetend vrijerschapp.
 Van een' rond' Batavier by d'edel' Griecsche voncken.
 Wat kan hy waerdigh zijn die noch op Stem noch Dicht,
 Ervaeren, noch op Luyt magh heeten afgericht?
 Veel minder op het puyck van uytgelesen Zeden?
 Dies vind' ick in uw Dicht, puyck-Dichter van ons land,
 Konst, jonst, genegentheit, maet, rijm, en regel-trant,
 (Vergeeft my 't redelick ontkennen) maer geen' reden.

Weder-

Weder-antwoord van den selven.

Niet by, maer boven selfs Achilles grove schoncken
 En domme-krachtigh hert, stel ick de geesten rap
 Dien niet opkomen kan, of flux en staense schrap,
 Die noyt in 't welsand van de suffery versoncken.
 Granadsche Wol had noyt het gloeyroodt bet gedroncken
 Daer 't voeder verwer is, aen groene Kruiden sap,
 Als kennis heeft gegrijst uw groene vryerschap
 Waer aen men werdt gewaer soo Goddelicke voncken.
 Maer looft Musæus om sijn ziele-sleepend' dicht,
 Amphions vingers tuck ter luyten afgericht,
 Of Orpheus sangh, die 't wilt inscherpte tamme zeden;
 't Is ydelhoofds bestaen gewaecht door yeder lands,
 Van 't geest verleiden, steens-voeghsaemheid, boomen-trant;
 Het mijn oock yver is, beken ick, en geen reden.

Besluit aen den selven, tot afscheid,
 op 't vertreck naer Engeland.

DAnck hebbe 't Leeuwen merghen grov' Achilles schoncken,
 Die mijn' verkleumde hand van kramp-stijf maeckten rapp,
 En stelden tegen 't Hooft der hoofden hoofstuck schrapp,
 Daer sy te voren lagh in schimmel-schae versoncken.
 Och had ick eenen dropp op *Helicon* gedroncken
 Van dat daer boven heet het Henxste-klauwen sapp,
 En onder 't groene hout van 't vochtigh vrierschapp
 Een blaeckend' vier gestooct in plaets van dese voncken!
 Wat had ick langh mijn' stem, mijn danckbaerhertigh Dicht,
 Mijn' snaeren op den toon van uw' lof afgericht,
 Daer nu mijn' onmacht is de regel van mijn' Zeden.
 Vaert wel volherffent Hooft, mijn Schipper will van land;
 Daer gae ick springen heen op *Thetis* baeren-trant;
 Ick ge v' U d'eerste eer, gunt my de leste reden.

Op den ſelven trant , door

Joff^w. A N N A V I S S C H E R S ,

D It heb ick noch gelickt uyt d'uytgeſopen ſchoncken ,
 Daer van mijn ſtram verſtand' en ſtijve pen werdt rap ;
 Niet , weerde Vrienden , om mijn ſelfs te ſtellen ſchrap
 Tegen u lieden geest ; dan lagh ick laegh verſoncken
 In diepe hovaerdy ; Maer om dat ick gedroncken
 Van ſuyver vriendſchap heb het ſmaeckelicke ſap ,
 Soo ben ick bly dat ick de groene vrijerſchap
 Met rijpe manheid heb in vrientſchap doen ontſoncken.
 Gelyck mint ſijns gelyck , bei zyt ghy door u Dicht
 Vermaert , en beide in geleertheit afgericht ;
 Ook beid' wytmuntend in verſtandt en brave Zeden.
 Waer vintmen ſulcke twee in 't gansche Nederland ;
 Want ſoo de eene ſpeelt , ſoo gaet den aer ſijn trant ;
 Dat ghy dan vrienden zyt is (dunckt my) meer als reden.

Noch op den ſelven ,

Door Joff^w. T E S S E L S C H A D E V I S S C H E R ,

Hoe wel ick noyt en ſoogh pit uyt der Leeuwen ſchoncken ,
 Soo voel ick evenwel mijn geesten werden rap ,
 Gemoezicht door u Rijn hun krachten ſtellen ſchrap
 Om kanten tegen 't luy dat d'yver hield verſoncken.
 U ſuyghlingh , als vermint , lagh overſtalligh droncken
 In weeldens vette ſchoot , en ſoogh het ſuchtigh ſap
 Uyt Coppers boeſem daer de quixte vrijerſchap
 Uyt bluſten met hun vier als water uwe voncken.
 Noch hield ghy d'overhand : dies ſtel ick uw gedicht
 Veer boven Heltery ten oorlogh afgericht :
 Die dwingen met geweld ; ghy met beleefde zeden.
 Moetblaſers alle bei van 't luckigh Nederland ,
 Al wat van voeten weet moet dansen na uw Trant ,
 En welgetroffen galm op ſleutel van de Reden.

O o o

Noch

Noch op den ſelven,

Door J. van BROSTERHUYSEN,

Koftick, ick maeck't een Fluyt van d'uytgeſopen ſchoncken
 Waer op ick ſpeeld' u lof met vingers wiſ en rap,
 Ghy geeſten die u Naem ſet tegen d'eewen ſchrap,
 En al wat haest ſal zyn in Lethes vloed verſoncken.
 Maer'k heb noyt (dat ick weet) uyt d'Heingſtenbrongedroncken;
 Dit dicht ick door een ſwier van't ſinneroerend ſap
 Uws werckelicken dichts beweeght: wat vrijerſchap,
 Hoe luyen ſouw daer door in yver niet ontſoncken?
 Doch yver iſſer maer te ſpeuren in myn Dicht;
 Dat noch op wetenſchap, noch konſt is afgericht:
 Dies niet op lof van Ziele-ſtend' eele Zeden'.
 Singht ſelver uwen lof, Hoofdichters van ons Land,
 Soo nuery' ick u na, en houw ſoo wat den Trant
 Van u geleerde Rytm en welbeleyde reden.

Noch op den ſelven,

Door G. R. D O U B L E T.

Kreegh maer Achilles eens een ſlurpjen uyt de ſchoncken
 Soo dickmael nu herſchaft; hy wierd van dood weer rap,
 Hy ſtelden tegen Helen al ſich ſelven ſchrap,
 In wiens geweld hy leit ſoo dom en diep verſoncken.
 Want ſchoon hy heeft nu laegh uyt Leihe opgedroncken
 Die al-vergetens vocht, dat ſinne-ſluym'rend ſap,
 Syn dood-vervroſen herts manhafte vrijerſchap
 Sou door dat pittich mergh weer heel van nieuws ontſoncken,
 En lichilick wierd' hy beid' in ſterckt' en ſoet gedicht
 Op ſwaerd en pen daer door gelijk'lick afgericht:
 Soo dat ſijn wreed gemoet getemt door macker zeden
 d'Herſchaffers van dat mergh, Puyck-hoofden van ons Land,
 Duick weten ſou dat ſijn wildwoeſtenoorloghs-trant
 Verſelt wierd met vernuſt, met geeſtigheid, met reden.

OMNIBUS HOC VITIUM EST.

Behouden reis naer Engeland.

Door den Drost

H O O F T.

T Rompetter van Neptuin heb ick op U een bée?
 Rondt met de wangen, en te wercke leght uw' longen;
 Op dat de stijven-aem ren hooren uyrgewrongen
 Doe lustren weer en windt: En kundicht over Zee,
 Uyt uwes Koninghs naem, soo trouwe vaste vrée,
 Als wordt geviert wanneer d'Isvogel is in 't jongen.
 Sijn Volck, Oost uyrgeseidt, Houd' Eol al bedwongen,
 Soolangh tot Huygens heb beseilt gewenschte Rée.
 Oft draelt ghyen wilt eerst uw' Meester oorlof vragen?
 Geen nootd oock; Schipbreuck kan Arion niet vertzagen:
 Dien de Dolfijn; als 't nauwt, moet dienen tot een' schuyt.
 Sijn sangh sal baren bats, en luytrufte buyen
 Licht, tegen eigen aerdt van tochten woest, opruyen;
 En maken Zedigh Zee en stormen met sijn Luyt.

Omnibus idem.

Daer op.

A Rions Swaenen-treur en Dood-bereide be'e,
 Het uysterste gepoogh van sijn' geleerde longen,
 Heeft het hem 't leven oock den Rooveren ontwongen?
 Neen. een beleefder Vissch ontvoerden hem de Zee.
 Hoe? by de Menschen vrees, en by de beesten vre'e?
 Fy, grijsse logen-eeuw: Komt leert het by de jongen,
 Wie Water, Winden Weer al singend' heeft bedwongen,
 Tot sijn gescheepte Vriend bezeilde Jacobs Rec.
 Ick geve voll bescheid op't ongeloovigh vraegen,
 Ick, Thetis toren laest, der Schipperen verzaegen,
 Ontswommen op de kiel van Hoofts bewenschte schuyt.
 Corinthen, hoort, en wijckt; Noord-westelicker buyen
 Te dempen met een woord, Zuyd-Ooster' op te ruyen,
 Dat kan een Hollands lied, meer als een' Grieksche Luyt.

Ooo 2

op

Op het Diamant-stift van Ioff^w.

ANNA R. VISSCHER.

GHy die den snellen treck op het gelasen blad
 Van 't Visscher Meiskens hand liet slingeren en wenden,
 En naw'lick mercken kont waer 't ende sal belenden,
 En van soo vremden werck de reden niet en vatt,
 Hoort watter onder schuylt; de penne die Sy hadd
 En over 's Roemers ijs soo wonderbaerlick menden
 (Dit 's een veranderingh die Naso noyt en kenden)
 Was een bevrofen drop van Hippocrenes natt.

Gaet, Vreemdelingh, veracht ons' koude Noorder landen,
 By 't heete vruchtbaer sand van uw' versenghde stranden;
 Beschuldight onsen Vorst van weinigh' vrucht of geen':

Heeft China, heeft Peru, heeft Indien vernomen.
 Uyt sijnen warmen schoot te wesen voortgekomen.
 Oyt kostelicker natt, oyt konstelicker steen?

*Thyrsis op de doot van sijne Phyllis door
 Ysbraeck om-gekomen.*

DOe Thyrsis machteloos den droeven oever-boord'
 Al schrickende gevatt, al schreyend' had bekropen,
 Daer 't schielick Ys-bedrogh sijn wenschen en sijn hopen
 Sijn hert en all verdronck in Phyllis herde moord,
 En voelde sijn gebedt ten hemel onverhoort,
 En voelde sijnen schatt sijn eigen hand ontfloopen,
 En voelde sijn gemoed in traenen overloopen,
 Wel, seid' hy noch voor 't lest (en Wanhoop voerde 't woord)
 Wel, mijn' gedaelde Son, uw sterven wil ick achten
 Soo ick u leven dé: Versinckt ghy in het natt?
 Daer soeck ick oock mijn' dood, maer in een traenen-bad;
 Soo sult ghy dan beschreyt, ick schreyende versmachten;
 Als emmers d'een soo wel als d'ander smooren doet,
 Wat kan een koude stroom meer als een heete vloed?

In eundem casum.

Stabat inèxhausto madidus pia lumina rivo
 Pastor ad Aglaja naufraga busta sua,
 Hic ubi (Naiades rubeant à crimine Nymphæ)
 Passa puellarem traxerat unda pedem ;
 Stabat ; & ut charum diffundere flumina crinem
 Vidit , & ut surdos tristia verba Notos ,
 (Talis io Arethusa , io Arethusa vocanti
 Excidit Ortygiam vecta puella Deo)
 En , ait , en , mea Vita , sequor ; par ussit amantejs
 Flamma , dabunt finem non nisi fata parem :
 Unda tuos necat , unda meos submerget ocellos ,
 Et poterunt lachrimæ , quod potuistis aqua.

Sur le mesme sujet.

UN Berger eschappé dessus le triste bord ,
 Le rivage tesmoing d'une glace meurtriere
 D'un ruisseau ravisseur de son jour , sa lumiere ,
 Sa Bergere , son cœur , sa vie , son support :
 S'opposant sans effect aux efforts de la mort ,
 Forcené de la veoir desdaigner sa priere ,
 Le cœur glacé d'ennuis , l'œil fondu en riviere ,
 Ha ! Belle , (celuy fit dire le desconfort)
 Si j'eus part à ton cœur j'en auray à tes maux ,
 Si j'en eus à tes feux j'en auray à tes eaux :
 Ha ! fleuve , trop jaloux de ma trop courte joye ,
 Ne porte point d'envie au fleuve de mes pleurs ;
 Si , pour la veoir mourir , dans mes jeux je me noye ,
 Et pour la veoir noyer dans mes eaux je me meurs.

Nel medesimo soggetto.

STava Tirsi scampato in su la riva
 D'infido fiume e ghiaccio traditore ,
 Mentre che Filli il suo rapito core
 Annegata fra l'onde à fonde giua :

*E scorgendola già di senso priua,
 Per trionfar la Morte dell' Amore,
 Dissero in lui Sdegno Ardor e Dolore,
 Seguoti pur non men morta che viua,
 Gradita Filli, bal sol occidente:
 Vissero insiem', moriran parimente
 Uguali fiamme in somiglianti cori;
 Tannega un fiume, affogherammi un rio,
 E come lagrimata in acqua mori,
 Morirò lagrimando in acqua anch'io.*

Op de Vertaelinge van de eerste

W E K E der S C H E P P I N G E

Van den Heere van

B A R T A S,

Door den

V R Y H E E R v a n A S P E R E N.

BRandt u het herte noch in weten-gierigheid,
 Hollander, grage geeft naer ouderdoms bescheid;
 Spoelt ghy uw' lusten noch in 't grondsoep aller jaeren,
 In d'oude-jonge Weeck, die 't all in haer sagh baeren,
 All uyt haer baeren siet: Loopt niet soo willigh meer
 Besoecken op sijn' erf den Franschen Lely-Heer,
 Loopt niet soo willigh meer tijd, middel, moeyte waegen,
 Om d'aller-dingen-jeughd den vreemden af te vraegen;
 Neemt *Boetzelæer* te hulp; hy weet een naerder pad,
 En thoont u 't *Asperen* de Werelds Baeckermatt.

Op de Fabel van

V E N U S ende A D O N I S.

WIe hadde Venus doch soo snellen fellen schicht
 Gedreven in de borst? Haer eigen blinde wicht.
 Maer was hy niet haer kind, en was sy niet sijn' Moeder?
 De lekker en verschoont noch bloed-verwant noch Broeder.

Maer

Maer was sy selver niet Vooghdinne van sijn' hand?
 Meesterse van het vyer, maer slave van den brand.
 Maer was sy niet Goddin om sijn geweld te weeren?
 Geen' Goddelicke maegh kan dat fenijn verteeren.
 Oh sterflick Vrouw-gediert, Doel-witten van de min,
 Ontstekelicke waer; nu komt my in den Sin,
 Kost Venus noch als Moe'er, noch als Vooghdin sijn' banden,
 Noch als Goddin ontgaen sijn kinder-pijl geweld,
 Wat moet het grouwelick tot uwent zijn gestelt,
 Die eens al watter smoockt moght luchterlaegh sien branden!

Op de selve,
Voor de Vrouwen.

WAs Venus broecke-broeds, wie kan daer uyt besluyten
 Dat Vrouwen in 't gemeen of niet of weinigh stuyten?
 Al was sy haest in brand, dat hadde sijn waerom,
 Wie bijtt de Duyveleer dan dieder mé gaet om?
 Waer wordt het lichter natt dan in de vochte plasschen?
 Waer maeck men lichter vyer dan in de gloeyend' aschen?
 Wat soufe zijn als vonck die heel de Wereld braeyt?
 Wat soufe zijn als Hoer die all' de koppels draeyt?

Naem-verset.

Van

S. D. V.

EEn jeughdigh Amstel-dier vol ongemeene vlams,
 Wat meer als Waterlands, wat meer als Amsteldams,
 Ontliet haer' schoone twee bewegelicke kraenen,
 En deckte met een' vloed van ongeveinsde traenen
 Den eertijds lieven romp van haer's gelijcken Een',
 Die 't aller zielen pad te vroege most betre'en:
 Doe nu de selve druck die haer beval te spreken
 Het spreken haer benam; al sprekende besweken,
 Sprack, sluytende met een haer noyt besloten lied,
 O! LEVEN, AS VAN GRAS, en meer en zijt ghy niet.

M U Y D.

M U Y D S C H E R E I S.

Aen Ieff^m. TESSELSCHADE VISSCHER.

VOchtigh Zuyen
 Schort uw' buyen
 Over Muyen
 Eenendagh,
 Dien ick gaeren
 Sonder baeren,
 Stil, en klaer, en
 Drooge sagh.

Noorder' vlaegen
 Laet u draegen
 Daer de dagen
 Nachten zijn;
 Daer de nachten
 Noyt en lachten,
 Noyt en wachten
 Sonne-schijn.

Helder Oosten,
 Uw vertroosten
 Tegen 't roosten
 Vierigh-droogh
 Kan ick missen,
 Naer mijn gissen
 Uyt het pissen
 Van om hoogh.

U, voor 't leste,
 U, voor 't beste,
 Groeyigh Weste,
 Roep ickaen;
 Leent uw' laeuwheid,
 Dat geen' graeuwheid
 's Hemels blaeuwheid
 Mogh' beslaen.

Ingevallen
 Geen' van allen
 Kan bevallen
 Mijn gebed;
 Valt aen 't blaesen,
 Valt aen 't raesen,
 Als vier dwaesen
 Zonder wett:

All uw koelen,
 All uw kroelen,
 All uw woelen
 Over 't Y,
 Al uw buyen
 Voert my huyen
 't *Hoof*t van Muyen
 Niet voorby.

H O O F T beloert my,
 Lust beroert my,
 Liefde voert my
 Over Zee;
 Zijnder Winden
 Die my binden
 Van mijn' vrinden
 Een, en twee?

Æol hoorden
 Dese woorden,
 En ontstoorden
 Sijnen sin,
 Huygens ruste,
 Waer 't hem luste,
 Op de kust, te
 Muyen in.

Maer hy naeckte,
 Maer hy raeckte,
 Daer hy haeckte,
 Niet soo ras,
 Hy en leerde
 Wat de weerde
 Van de eerde-
 Vreughden was.

Soete ueren
 (Ginck hy trueren)
 Moght ghy dueren.
 Sonder vaert;
 Wat begeerden,
 Onverfeerden,
 Overweerden,
 Nutten waer 't!

Maer, verblijden,
 Ghy zijt lijden,
 Nu ghy glijdt, en
 Staende gaet:
 Kan hy leven
 Sonder beven
 Die beneven
 't Sterven staet?

Langh verbeiden,
 Schielick scheiden,
 Een van beiden
 Waer' te swaer,
 Waerom gaet ghy,
 Waerom laedt ghy,
 Waerom slaet ghy
 Bei te gaer?

Moet

Moet ick fuchten
Na genuchten,
En noch duchten
Daerſe zijn,
En mijn' wijnen
Sien verdwijnen
In fenijn, en
Schei-azijn?

Moet ick haecken
Na 't vermaecken
En geraecken
Taey daer in,
En 't genieten
Sien vergieten

Sien vervlieten
Eer ick 't vin?
Meer en konden
Scheidens-wonden
Niet vermonden
Sonder pijn;
Hoe 't begofte,
Suchten koſte,
Suchten moſte,
't Ende zijn.

Tefſel-ſchaedje,
Kameraedje,
Dit dit praetje

Uyt mijn hert,
En van binnen
Uyt het ſpinnen
Van mijn' ſinnen
Hebt ontwert;
Hebt het, hout het,
Sluyt, ontvouwt het,
Siet, aenſchouwt het
Als belooft;
Maer, bewogen
Uyt medoogen,
Sonder d'oogen
Van uw *Hoof*t.

Aen de ſelve.

TESSELSCHADE,
Die uw' Gade
Niet te ſpade,
Niet te vroegh
Hebt gevonden,
En verbonden
Van de wonden
Die hy droegh;
Weeft te vreden
Met de reden
Die my heden
Seggen doet;
Bruylofts luſten
Laet my ruſten
Daer ick ruſt, en
Ruſten moet.
Stuersche buyen,
Die ſich ruyen
Tegen 't Zuyen

Tegen 't Weſt,
Hoor ick ſchreewen
Door het Sneewen,
Somer-ſpreewen,
Houdt uw' neſt.
Swacke leden
Moe geleden,
Moe geſtreden
Tegen 't meſſ
En de ſlagen
Van de plaegen,
Doen my klaegen
Dit 's mijn leſſ.

Had de Son en
Lucht begonnen
Weer te gonnen
't Soet gelacch
Van de haegen,
En te traegen

't Wintrigh jaegen
Van den dagh.

'k Waer geſchapen
Uw beſlaepen
Te begaepen,
En uw' Feest,
En het proncken
Van uw' loncken,
Tot ontfoncken
Van mijn' geest:

Maer 't benijden
Deſer tijden
Moet ick lijden
Met geduld,
't Zijn geen' treken
Om te wreken,
Woord te breken
Sonder ſchuld.

P p p

Oh!

Oh! hoe vlieghe ick,
 Hoe bedrieghe ick,
 Hoe belieghe ick
 Mijn gemoed!
 'k Wilder wesen,
 Alle vreësen
 Zijn geresen
 Uyt mijn bloed:

Swackheit, lijden,
 Winter-tijden,
 Die ick midden,
 Staet van kant;
 Wech vervaren
 Voor het baeren
 Van de baeren,
 'k Wil van land.

Gae ick? stae ick?
 Neen ick, ja ick;
 Emmersgae ick;
 Neen ick noch;
 Ja ick, meen ick;
 Weer versteen ick;
 Gae ick? neen ick;
 Ja ick toch.

Op de selve Bruyloft reise.

WInter-dagen,
 Die de slagen
 Van de vlagen,
 En de macht
 Van de winden
 Schijnt te binden,
 Daer men in den
 Haegh op wacht;
 Sendt het raesen
 Van dit blaesen
 Over Maes en
 Over Scheld:
 Laet de Veeren
 Van de Meeren
 't Mijner eeren
 Ongequelt:
 Laet de schueren
 Onser Bueren
 Wat besueren
 Van uw' kouw;
 Laetse lippen
 Tand en klippen
 Mette slippen
 In de schouw.
 Onderwijlen
 Sal ick ijlen
 Als de pijlen.

Na den Doel,
 Afgesonden
 Na de gronden
 Van den Ponden-
 rijcken Poel:

Daer my 't singen,
 Daer my 't springen
 Sal bedwingen
 Toe te staen
 Dat men gaeren
 Door de baeren
 Na sijn' Kaeren
 Hoort te gaen.

Zijn uw' ooren
 Niet te booren
 Tot verhooren
 Van mijn' bé?
 Soud' ick sollen
 Tegen 't rollen
 Tegen 't grollen
 Van de Zee?

'k Sal uw' baeren
 Eer ontvaeren;
 Danck hebb' Sparen
 En het pad
 Dat den wagen

En de slagen
 Kan verdragen
 Van het rad.
 Van dat hooge
 Dicke drooge
 Sal mijn ooge
 Met genucht
 Neder vloeyen,
 En bevroeyen,
 En verfoeyen
 Uw gerucht.
 Blauwe straeten,
 Sal ick praeten,
 Die verlaeten
 Best behaeght,
 Schudt de hielen
 Van de kielen
 Met de Zielen
 Dieghy draeght:
 Wel te vreden
 Ick met reden,
 Die mijn' leden
 In den ban:
 En 't verachten
 Van uw' krachten
 Sonder wachten,
 Houden kan.

Aen de Heeren

Van ASPEREN, LIERE, MANSART ende CALUART.

L I E V E L I E V E N ,
Die, door't lieven

En 't believen
Van de Jeughd,
Alle sinnen
Kont verwinnen
Tot beminnen
Van uw' Deughd;

En ghy, MANSART,
Vrolick Mans hart,

Die een Lansart
En een Held
Tracht te wesen
Daer het vreesen
Is verwesen
Uyt het veld;

En ghy, puycken,
Die tot struycken
Gaet ontluyccken
Van de eer,

ASPAREN, LIERE,
Waerde viere,
Die ick viere,
Minn', en eer':

Kameraden,
Die, van gaden
Onbeladen,
Vry en los

Door de Steden
Gaet vertreden,
Als de Reeden
Door een Bos;

Deser dagen
Wech gedraegen
Uyt den Haeg en

't Soet gequeel
Van de Dieren

Die't vergieren
Doet vertieren
Meestendeel:

Verr verscheiden
Van de weiden
Die ons leiden

Na de *Wijck*,
Daer de *Rijfen*
Moedigh rijfen
Op den wijfen
O O S T E R W Y C K .

Menig' reisen
Gae ick peisen
Onder't reisen,
Soeten Haegh,
Schoone stranden,
Lieve Landen,
Die uw' sanden
Weder saegh!

Maer, ô Vrinden
En beminden,
U te vinden

Haeck ick meest;
Uw geheugen
Heeft't vermeugen
Van't verheugen
Van mijn' geest.

Als't gevoelen
Waer'te koelen
In het woelen
Van de vreughd,
'k Waer u allen
Langh ontvallen

Door het mallen
Deser jeughd.

Maer de stuypen
Die het suypen
Doet bekruiypen
Hert en hoofd,
Hebick, binnen,
't Overwinnen
Van mijn' sinnen
Noyt gelooft:

Onbewogen
Door't vemogen
Van de togen,
Onberoert

Door het raesen
Van de glasen;
Dat de dwaesen
Van haer voert,

Gae ick leven
Stadigh, even,
Still, en even,

Als ick schier
In den Hage
Alle dage
Sitt en klage
By de vier.

Ja, 't benouwen
Van verkouwen,
Door de rouw'en
Wreede lucht,
Komt mijn spelen-
gaen vervelen,
En bestelen
Mijn' genucht.

Ppp 2

Soo

Soo en acht ick,
 Soo en tracht ick,
 Soo en wacht ick
 Uyt het kruys
 In 't vermaecken
 Niet te raecken,
 Als door 't naecken
 Van mijn' t'huys;

Daer my weder
 't Schoone weder
 Op en neder
 Volgen sal,
 En mijn' kaecken
 Stadigh kraecken
 Door vermaecken
 Welgevall.

Soete Menschen,
 Helpt my wenschen
 In een' Rensche-
 nieuwe Pint,
 Dat die tijden
 Haest gedijden
 Tot verblijden
 Van uw' vrind.

Aen Heer WILLEM van LIERE, Heere van Oosterwijk, &c.

Over de dood

Van sijnen oudsten Soon.

GAet vernachten:
 Mijn' gedachten
 En mijn' klachten
 In de *Wijk*
 Daer de *Rijzen*
 Droevigh rijzen
 Om den wijsen
OOSTERWYCK:
 Doet hem weten
 Dat de beten
 Van 't vergeten.
 In mijn hert
 Niet en bijten
 Meer als 't slijten.
 Van den tijden
 Slijt zijn' smert;
 Dat het ruchten
 Van zijn suchten
 Mijn' genuchten
 Soo verr af
 Heeft verslagen,
 En doen draegen
 Half de plaegen
 Van zijn' straff:

Dat mijn' oogen
 Van medoogen
 Selden droogen,
 En gelijk
 Losse kraenen
 Stadigh staen, en
 Stadigh traenen
 Op zijn Lijck;
 Lijck by lijcken
 Te verlijcken
 Die van kijken
 Lijden doen,
 Doen de pijnen
 Eigen schijnen
 Elck van zijnen
 Naestenschoen:
 Dat de schroomen
 Van mijn' droomen
 Selden komen,
 Ick en sie
 Sijnen gaeven,
 Doe soo braeven,
 Nu begraeven
EMMERY;

Dat mijn' dagen
 Noyt en daegen,
 Sy en draegen
 Meer of min
 Van de klachten
 Die de nachten
 Niet en smachten
 In mijn' sin;
 Dat mijn' pennen
 Niet en rennen
 Naer 't gewennen
 Van mijn' hand,
 Dat my 't eten
 Blijft gefeten
 Ongebeten.
 In den tand;
 Dat mijn' Luyten
 Haer' geluyten
 Niet en sluyten
 Op mijn' stroot;
 Dat mijn' Velen
 Niet en spelen,
 Sy en quelen
 Naer de dood:

Al van dencken
Op het krencken
En verdrencken
Van sijn' geest,
Sints sijn jongen
Lieven Jongen
Hem ontwongen
Is geweest.

Maer, gedachten,
Wilt niet wachten
Na de klachten
Die hy weer
Mochte baeren
En vergaeren,

Tot verswaeren
Van sijn Zeer;
Wil hy neuren,
Naer uw treuren,
Gaet ghy deur, en
Stuyt hem kort;
'k Hoev het weenen
Niet te leenen
Die 't aen geenen
Traen en schort.
Maer mer eenen
Voor de Steenen
Daer de beenen

Van het Wicht
Onder pletten,
Zult ghy letten
Op te setten
Dit Gedicht;

BUYGT U NAER DE
DROEVE WAERDE
DESER AERDE,
LESER VRIND,
HIER IN WOONEN,
MOEDERS KOONEN,
VADERS KROON, EN
MAER EEN KIND.

S N I C K E N.

De malis minimum.

Siet
Niet
Na den
Quaeden
Sang-
gang,
Lefer
Defer
Sucht-
klucht.

'k Vouwse,
'k Houwse
Kort;
'k Schort
Seven
Teven,
Daer
Maer
Van der
Ander'

Een
't Been
Souwen
Vouwen.
't Zijn
Mijn'
SNICKEN:
Icken
Kan
Van

't Quade,
Na de
Re'en,
Geen,
Minder
Hinder
Aen
Slaen.

K L A C H T E N.

VRinden
Inden
Haegh,
Staegh
Klaegh ick,
Laegh' ick

Weer
Neer
Inden
Linden,
Die
'k Sic,

Waer ick.
Vaer, ick
Gae,
Stae,
Handel',
Wandel',

Blijv,
Lijv,
Tanden,
Handen
Roer',
Voer'!

Sou' de
Koude
Vorft-
korft
Zee en
Ree'en
Weer
t'Eer
Sluyten,
Buyten
Tijd,
Spijt
's Menschen
Wenfchen,
En
Den
Armen-
s'Karmen,
Met
Het
Vleyigh,
Schreyigh
Traen-
flaen,

Daer ick
Swaerlick
Af
Laf?
Och Heer,
Nocheer
Ick
Stick,
Of ver-
ftof, verr
Van 't
Land,
Daer de
Aerde
Mijn'
Pijn
Soeten
Moet, en
All
Sal
Sluyten,
Huyt en
Haer,
Naer

Lange,
Bange
Klacht,
Lacht
Weder
Neder,
Schort
Kort
Uwe
Ruwe
Roe,
Moe
Treffens,
Zeffens
Sal
't All
Sonder
Wonder
End'
End,
Singen,
Springen,
Wat
Dat

Gaende,
Staende
Leeft,
Beeft
Binnen
Sinnen,
Le'en,
Been,
Van dijn'
Man, dijn'
Knecht,
Recht
Houwen
Trouwen
Hals;
Vals,
Steligh
Heeligh
Loos,
Boos,
Sluypigh,
Luypigh,
Snood
Noot.

* * *

Aen I. Vander B U R G H ,

Tot Leiden.

VRind
In't
Pest-
neft,
Daer de
Waerde
Naer de
Aerde
Heen
Tre'en,

Met
Het
Slechte,
Wech te
Voeren
Boeren
Bloed;
Spoedt
Doch
Noch

Buyten
Uyten
Vuylen
Kuylen,
En
Den
Grond,
Rond
Van den
Handen,

Beenen
Teenen,
Leer,
Smeer,
Speck,
Dreck,
Armen,
Darmen,
Nieren
Pieren.

Leert

Leert	Vatfe,	foecken;	Lucht,
Eer't	Datfe	Boeck, en	Vlucht
Spae	Daer	Luyt, en	Drá
Gae,	Naer	Fluyt, en	Na
Straeten	Eer	Ball	't Oude,
Laeten,	Neer	Al-	Koude,
Lijcken	Raecken;	tijd	Vrije,
Wijcken.	Braecken,	Quijt,	Blije
't Is	Naecken	In de	Sand;
Wis,	't Laken,	Blinde	Want
Wie	Om,	Mollen	Heel
Die	Stom	Hollen.	Veel'
Plaegen	Doot,	O	Menschen
Jaegen,	Noot	Soo	Wenschen
Vinden	Vrinden	Dan,	Naerden
Winden	In den	Van	Waerden
Daer	Hage,	Lange,	Vrind
't Haer	Na ge-	Bange,	In 't
Van	meen	Swaere,	Pest-
Kan	Re'en,	Naere	neft.
Komen;	Tc		
't Schroomen	Be-		

Aen den selven.

O L L A P O D R I D A.

*J*E n'ayme pas
 Het langh relaes
De vostre escrit :
 'k En ken my niet
Digne du los
 Die u soo los
Part de la main :
 't Is all fenijn
Ala Jeunesse,
 Soo soeten fesse
Luy faire boire,
 In plaets van hoore

Ce qui messied,
 Dat niemand weet,
S'il ne l'apprend
 Van vrienden hand.
Autre langage;
 Verburgh, wat raesje
De nous venir
 Besoecken hier?
N'estoit la belle
 Die u moet quelle?
Je vous croirois
 Nu als altoos:

Mais la cher' Ame
 En lijf te fame,
Qui vous detient
 Te langh ontleent,
Ne peut entendre
 Tot uw verand're
De là icy,
 Na dat ick sie.
Mauvaise Fille,
 Waerom en wilje,
Que peu ni part
 Van 't knechjes hart

Nous

Nous accompagne?
 Waerom en spanje
Pas si long temps
 Aen and're mans?
Anzi, gentile,
 Lost hem sijn' hiele',
Mandalo qua,
 Die nu of na
Lasciarti deve,
 En met ons leve'.
Non si à noi
 Soo wreed als moy;
Basta per lui
 Soo fellen roey;
Sentala pure,
 Sy magh hem roere',
E far pensar
 Om eens van daer
Voler partire:
 Laet hem dan tiere'
E lamentar
 Het halve Jaer;
L'altra metade
 Magh hy sijn' Gade
E rivedere,
 En sonder kleere
Fargambettar,
 En werden Va'er.
Pues que se buelva,
 Eer't hem soo wel ga;
Topromettre,
 Dat hy weer ree
Atu lamalle
 Voor uwe traelje
Parecerà,
 En noyt daer na
Querrà dexarte;
 Maer all'uw' smarte

De coraçon,
 Gelijck de Son
Tinieblas hiere
 Sal doen verteere',
E, puede ser,
 Sijn eigen zeer.
Sed loquor ventis,
 Daer sy gewent is
Te possidere,
 En noyt t'onbeere',
Nec ipse tu,
 Al wouw sy nu,
Redire velis.
 Doch soo't te veel is
Geminâ peste
 Nocheens op 't leste
Corruptum esse,
 Aenvaerdt mijn' lesse,
Et serva te
 Van een' van twee.
 Es sint kein sachen
 Om met te lacchen;
 Wer wist was nach
 Gebeuren magh?
 Das leib verlieren
 Voor Vrouwe-Dieren
 Ist schand und schad'
 En weeldrigh quaed,
 Ohn lohn und ehren /
 Die'r vele geeren
 Durch g' winnen sollen.
 Scheid dan van't hollen
 Und wend euch herz /
 En vrijdt van verr.
Your loving paine
 Sal sachter zijn,
If that her eyes
 Somtijds een' reis

From farther of,
 Door mist en stoff,
Upon you look,
 Daer u een Boeck,
A ball, a string,
 En ons gesing
Shall make forgett
 Wat dat u lett:
Till both at Leiden,
 Om noyt te scheiden,
One day shall meet,
 En uw verdriet,
Your sighs, your teares,
 Voll vreugds, voll eers.
Kissing requite
 Veel' jaeren tijd.
Où fauves &
 Soo grauwn van haer,
Ως τε δειν
 Soo haestigh zijn
Πρὸς τὸ χαλεπὸν,
 Die lange pijn.
Vien donc, vien,
 Of alleen,
O con ella
 Dien soo wel, na
El dezir
 's Volcks alhier,
Scis placere,
 Dat sy geere
Werd verstehn.
 Om eens een
To make with her
 Haren Bidder.
Εἴ ποτε :
 'k Wensch u soo.

't Spooock te Muyden :

Daer ick sliep in Graef Floris des V^o. Gevang-kamer.

TEffelscha, die lijden kont
 't Sottgerammel van mijn' mond,
 Selver als my dunckt ick stamer;
 Hoort: het spooockt in dese Kamer!
 Kont ghy 't lijden? ja, ghy moet;
 't Spooockt 'er; maer in mijn gemoed.
 Swanger-hoofdigh van gedachten
 Over 't weder-zijds verkrachten
 Van den Meester en den Knecht,
 Bey ten vuylsten aengerecht,
 Kruyp ick tusschen dese laeckens,
 Daer ick menigh ure waeckens
 Besig' aen den overslagh,
 Wie men schuldighst keuren magh,
 Of den terger, of den wreecker,
 Of den echten-bande-breecker,
 Of den breecker van sijn' trouw,
 Tegen 's Lands-Heer, om een' Vrouw.
 'k Sie den Graef hier liggen vloecken,
 'k Sie hem kruypen door de hoecken
 Van sijn omgetuymelt hert;
 'k Sie hem smelten in sijn' smert:
 'k Sie hem zitteren van boosheit,
 'k Sie hem alderhande loosheit
 Schraepen by den anderen,
 Hondert mael veranderen,
 Van de balcken tot haer' daken,
 Van den hoosband tot het laken,
 Van de venster tot de deur,
 En verwerren in den keur.

Sluyter Gerrit hoor ick buyten
 Woelen dat mijn' ooren tuyten;
 'k Hoor hem stomm'len door den nacht,
 'k Hoor hem raesen aen de Wacht,

Qqq

'k Hoor

'k Hoor hem kijven op de flauwe,
 Reden geven aen de lauwe,
 Byftand van de moedighfte,
 Wrake van de bloedighfte;
 'k Hoor hem roepen, lustigh, Vader,
 Lustigh, Neef, 't is geen verrader,
 Die het luck by 't hayre vatt,
 Daer 't een ander is te gladd:
 Nu de webb foo is begonnen
 Moetse foo zijn afgesponnen.
 'k Hoorse luyft'ren na een spie,
 Die weet hoe, en waer, en wie,
 Hoe veel Kermers, hoe veel Vriesen,
 Hoe veel Lands-luy van de biesen,
 Waterlanders, op het Y
 Vallen over 's Graven zy:
 'k Sie hem op soo swaeren tijdingh,
 Met een masker van verblijdingh,
 Treden voor des Graven stoel,
 En hem rucken naer den Poel,
 Dien het edel bloed most smetten,
 Doe 't de vlucht niet kon beletten.
 'k Sie. wat sie ick achter dit?
 'k Sie de Sonn, de mueren witt,
 'k Sie de schaduwen verdweenen.
 Die my vleesch en beenen scheenen,
 'k Sie mijn selven, en mijn' schroom
 Even ydel als mijn droom.

Wie sal 't evenwel ontkennen
 En mijn seggens-eer niet schennen?
 Tesselschade, 't spoockt'er wat:
 Vraeght ghy my, hoe veel is dat?
 't Is soo veel als oude Minnen
 Door verrott' of dorre sinnen
 Sou doen sweeren dat het spoock
 Vry wat meer is als een roock;
 't Is soo veel als Huys en Hoeven.
 Huerlingen sou doen behoeven,

Daer't voor spoocken en Toovren gaet
 All dat elck niet en verstaet:
 Moghten ghy en ick eens richten,
 Daer des Duyvels kaers soo licht, en
 Menschen van een' laegen trapp
 Voor den Hencker raken schtap!
 'k Meen ons vonniss soude wesen,
 All uw spoocken is uw vreesen;
 Kont ghy't vatten? Neen. Ghy moet,
 't Spoockt'er, maer in uw gemoed.

Begonnen. Ontschuldinge aen den Heere HOOFT,

Tot een proeve van Gemeten Omrijm.

MUyden, ick legg te bedde gevelt veel platter als yomand
 Die mette vallende sucht d'aerde van achtere kust;
 Koortsige kolen; in helderen brand voor lange verandert;
 Doen my den anderen dagh vreesen en vieren nochtans.
 Seght het uw' Heer, oft weet ghy niet meer van tale, van antwoord,
 Dien 't wel eer door uw' Heer beter als andere stond,
 Laet u geschien 't gen' u noch mogelijk van dage geschiet is,
 Laet mijn smalle Gesant door uwe grëndelen in.
 En ghy, Gesant, staet stille voor hem, laet u kerven en houwen,
 Geeft hem een' opene borst, soo tot de vrienden behoort.
 Seght dan, die my befond is Huygens, alle de dagen
 Van sijn leven uw vriend, alle de dagen uw knecht.
 Wijtt hem 't woord-breken niet, hy was noyt schuldigh aen ion-
 Maer sijn sieckte verrast beide sijn yver en eed;
 Yver, all langh ter borste gevoedt, eed lange gesworen,
 Soo men vrunden be-eedt, handen in handen geklemt.
 Staet daer Tessel om herr, sy sal dat sweeren gedencken
 En my daerom mogelijk werpen het eerste verwijt.

Ander Proeve.

MUyden, ick kom, hergunt my de gunst die 'ck lange geleden
 Van uwen aerdigen Heer, van uw' Heerinne genoot.

Hadd ick in 't herte verherdt hunn' weldaet konnen vergeten,
 Hadd ick, als sonder verdienst, sonder gevoelen geweest,
 Ghy soudt buyten de vrees, en uw Heerschapp buyten gevaer zijn,
 Bey van de selv' ongenucht, beide van 't selve verdriet,
 Bey van de sorgh, en bey van de pijn, en bey van de quellingh,
 Bey van de moeyt die u bey met mijn genaken genaect:
 Maer hun onthael was te soet, en, moet ick 't nauwste bekennen,
 'k Waer by de toespisj alleen, sonder haer' spijse, verleidt.

Op de Heere HOOFTS Historie van HENRICK DE GROOTE.

't **B**erouwt my van eertijds, 'k beklage mijn onthouwen,
 En wenschte 't Lely-loof en waer' my noyt ontvouwen,
 't Naest-jonghste Lely-loof, dat op de blanke bla'en
 't Laurier-gebedrijf van *Henrick*: heeft gela'en.
 Soo hadd ick ongebuict, soo hadd ick ongebogen
 Nae 't laeger' woorden-peil van platte penne-togen,
 De geens-gelijke Print van uwen Sonder-gae'
 Soo verr de Sonne rijst, tot waer sy ondergae
 Eerst over ondegavt, noyt *Henrick* min begrepen,
 Dan of hy *Henrick* waer, mijn' oogen noyt benepen
 Om 't Hemel-aerdigh saet te vinden onder 't volck,
 Om *Henrick* loyt soo laegh te soecken als een' wolck:
 Maer, veer en vlucht-gemeen mer uw' verheven toonen,
 De toppen van sijn' eer bekloemen daer sy woonen,
 Endoor uw' fixelpenn dat seggen en dat doen
 Sien rijmen over den, als voer en leest en schoen.

Noch wensch ick averechts, en dat berouw berouwt my,
 Hooft-schrijver yan mijn Land, uw' waerde wederhouwt my,
 De waerde van die penn, die my in twijffel stelt
 Of *Henrick* mer verdient, of die hem soo vertelt
 'k Vergaep my aen den treck van 't schilderen soo gierigh,
 Dat mijn Gedencken klaeght, mijn oogh was veel te vierigh,
 Mijn opmerck veel te koch. De toon verleidt mijn oor,
 Soo dat ick naer den sinn maer stucks gewijs en hoor.
 Vergaest hem, Groote Vorst, ghy hebt hem danck te weten,
 Die soo veel arbeids heeft op uwen roem gesleten:

Maer

Maer nu de tijd uw' doen met u begraven heeft,
 En uw' rapier alleen in dese penn herleeft,
 Deelt hy diep in uw' eer, die soo veel groote daden
 Sluytt in soo weinige, soo kostelicke bladen;
 Ja, springht de reden van de Wis-konst niet te kort,
 't Begrijpende is wat meer dan dat begrepen wordt.

Scheeps-praet , ten overlijden van Prins Maurits van Orange.

Mouringh, die de vrye Schepen
 Van de seven-landtsche buert
 Veertigh jaren, onbegrepen,
 Onbekropen heeft gestuert;
 Mouringh, die se door de baren
 Van soo menigh tegen-ty
 Voor de wind heeft leeren varen,
 All en was 't maer wind op zy;
 Mouringh, Schipper sonder weer-gae,
 Die sijn' onverwinlickheit
 Waer de Sonn op, waer sy neergae,
 T'aller ooren heeft gepreit;
 Mouringh, die de Zee te nauw hiel
 Voor sijn zeilen en sijn wand,
 Die de vogelen te gau viel
 All beseilden hy maer 't sand.

Mouringh waste koy ekropen,
 En den endeloose slaep
 Had sijn wacker oogh besloopen,
 En hem Leeuw gemaect tot Schaep:
 Reeërs en Matroosen riepen,
 Och ! de groote Schipper, och !
 Wat sou 't schaen, of wy all sliepen,
 Waecte schipper Mouringh noch !

Schipper Mouringh, maer je leghter,
 Maer je leghter platt evelt,
 Stout verweerer, trots beyechter,
 Bey te Zeewort en te yeld.

Kijck, de takels en de touwen,
En de vlaggen en het schutt
Staen en pruylen in den rouw, en
Altemalen in den dutt.

Dutten? sprack, moy Heintgje, dutten?

Stille, Maets, een toontje min:

Dutten? wacht, dat most ick schutten,

Bin ick anders dien ick bin:

'k Hebb te langh om Noord en Zuyen

By den Baes te Roer estaen,

'k Hebb te veul gesnorr van buyen

Over deuse muts sien gaen.

'k Selt hun lichtelick soo klaeren,

Dat ick vlaggen, schutt en touw,

En de maets die met me vaeren

Vryen sel van dutt en rouw.

Reeërs, (jouwerliefde mien ick

Die van vers op 't kusse vicht)

Wiljer an? kedaer you dien ick,

You allienich, by dit licht.

Weeran, riepen de Matroosen,

't Is een man oft Mouringh waer,

En de Reeërs die hem koosen,

Weeran, 't is de jonge Vaer.

Heintgje peurde strack an 't stuer, en

Haelde 't ancker uyt de grond,

'k Scheepje ginck door 't Zee-top schueren,

Offer Mouringh noch an stond.

V R Y E R Y

I Ck doolde buyten 's weghs in 't swartste van 't onseker,
In Twijffelmistigheit, in Schrick, den herten-breker;
In Hoop, de wispeltuër; in Vrees, de vroege pijn;
En wenschten om wat lichts van meer of minder schijn,

Of't Sterre-vier, of Sonn, of Maendagh mochte wesen.
Met vongh mijn oogheen' Sterr; (want dat vergulde wesen
En paste maer een' Sterr) en noch en was'ter geen';
Foey, oogen, tast ghy mis? en emmers was'ter een',
Goed' oogen, dobb'len danck: soo spraken doe mijn' voeten,
En stonden elck op 't rapst om my te helpen boeten
Verlangens holle vrucht met hebbens volle vreughd.
Maer, ô goed-dunkenheit, ghy zijt een' slechte deughd!
Waer elcke Vogel sijn, diens oogh hem onderhalen
En oor bereicken kan, mijn bergen en mijn' dalen,
Mijn' boomen soudent' zijn daer't soete goed op nest;
De hebbers voeren wel, maer de begeerers best:
Nu staen de laetst' in 't kael; en ick, der laetsten eerste,
Gaegapen nae mijn' Sterr, gelijk die't all beheerste,
Soo lang hy droomen kost, en, wacker, niet met all,
De kinders loopen recht lé'-breken na den ball,
Als ick na dese, wat? na dese Sterr? oh! S T E R R E,
All waert ghy soogedoopt, al scheent ghy soo van verre,
Ghy staet my voor geen' Sterr; en die u niet en vleidt,
Sal seggen, 't is een' keers die deinsende verleidt,
En nemmer t'huys en brengt, in open' tael, een Stall licht,
Dat niemand achterhaelt, tot dat hy in de vall light,
En na sijn selven tast. Ghy loeght van verr op my,
Als waert ghy all' de Sterr'n, of all' de Sterren ghy;
Beweeghick maer een' voet, om maer een' voet te nad'ren,
Ghy gaet'er sesh te rugg, en stolt in all' mijn' ad'ren,
Gelijk een quackel-vorst, mijn onlangs vlietend bloed,
En doyt'er't leven in stracks met een' nieuwen gloed,
En vriester't leven uyt stracks met een nieuw verstemmen,
En doet my datelick mijn vreesen overstemmen,
En datelick mijn' hoop, nu mijn' goed dunckenheit,
Nu mijn' verachting mijns: gelijk de Zee-man leit
En kiel-kruyst voor den mond van hooger waller haven,
Ten einde van sijn' reis in't midden van sijn slaven:
Hy klieft den wind op't scherpst en dringhter dicht op in,
Gelijk ick S T E R R E soeck, of't halve streeckjen min.
Maer, werdt de wind verrast, wie sal't gety bedriegen?
Want, hoe't de stier-man gift, de Maen en wil niet liegen:

Soo blijft sijn' winst verlies, tot dat de strammer stroom
 Naer huys denck', en naer huys, en weer aen 't rijsen koom'.
 Noch is 't mijn 't minder luck, en, naer mijn droevigh oordeel,
 De Zee-mann in den wind heeft, voor sijn land, het voordeel;
 Sijn land verwacht hem t'huys, en altijd vindt hy 't daer,
 Een' halve mijl daer af is altijd even naer.

Ghy, S T E R R E, ghy, mijn land, mijn hooger-wall en haven,
 Ghy streckt my fus, ghy foo, en heet my Noord-waert draven,
 En keert my 't Zuyden toe, en heet my Zuyd-aen gaen,
 En treckt u onverlienseen Noorder aensicht aen,
 Een Nova Zemblas oogh: en siet my van uw' stranden,
 En waeyt my van uw' kaey, en ebbt my van uw' landen,
 En stelt mijn' streeck teleur, als waert gh' een vlietend droogh,
 Als 't land daer Heer Apoll sijn' eerste minne soogh.

Maer, S T E R R E, 't vlotte land geraeckte noch te gronde,
 En d'ure was doe 't dreef, en d'ure was doe 't stonde;
 En heeft soo lompen klomp sijn eigen aerd verleert,
 En wert ghy nemmer moe geswaey hert en gekeert?
 Staet, schoone Stal-licht, staet, en leert uw' eer beseffen,
 Men will u stuyten, ja, maer stuytende verheffen,
 De dwalende staen laeghist, de vast' in 't hooghste kromm,
 En gaen gestadelick, maer met den Hemel, om.

Maer mijn' gereckte moeyt en kan u niet bereicken;
 Mijn' reden schijnt te weeck ter schorsse van uw Eicken;
 Wat wiecken ick berei, ghy wilt'er niet by op,
 't Schijnt of ick maer een' blaes op, op, en weer op schop.
 Soo danst het Stal-licht oock, op 't snoodste van 't verleiden,
 Van 't hoog' in 't laege land, van 't kerckhof in de weiden:
 Soo danst ghy Stal-licht oock, soo dans ick Dwaeler naer,
 Soo somtijds tusschen twee en scheelt het maer een, maer.
 Maer, moeyelicke maer, men sal u noyt vermaren
 Voor marrer van de Maer die ick noch moet bejaren;
 Eens sal ick wijder tre'en, eens werd ick vleugel-vlugg,
 En stel u, soo ghy my, by bunderen te rugg.

Dus lust my naer den gangh, en hebt ghy emmers 't gaen lief,
 Gaet, schoone Stal-licht, gaet, maer wacht u voor een Maen-dief,
 Een uyl-oogh, die den nacht sijn' middagh maken kan,
 Van 't doncker maer een floers, en van een' mijl een' spann.

Staegh

Staegh sal ick om u zijn, staegh sal ick u bestappen,
 En raemen op uw' raem; geen' slijbber-wegh, geen trappen,
 Geen' doornen fullen my verwijd'ren, van uw' vaert:
 Geladde wandel-wegh en maeckt my niet vervaert;
 Ick voel's te veel van u om distelen te voelen:
 Mijn vyer en konnen my geen wateren ontspoelen.
 Voor vlam en vrees ick niet, die selver kolen ben:
 Locht is der voetselen het soetste dat ick kenn:
 Vyer, Water, Locht en Land, en distelen, ick vergh u
 Het uyterst ongemack, en ongemack, ick tergh u,
 En S T E R R E, ick daegh u uyt: Swemt, kont ghy, door het natt,
 Dat heb ick langh gekost van in mijn tranen bad:
 Vliegt wolcke waert, ick volgh; stijght boven 't dack der dagen,
 Daer heeft my menighmael mijn' hoep verby gedragen,
 Mijn wenschen menighmael van doen ick S T E R R E socht,
 Tot daer my bult en bergh maer stoff van verre docht.

Gaet aen dan, opwaerts aen, ick gev' u ruym de voorbaet,
 Van daer ghy rijfen sult tot daer Vrouw Venus spoor staet;
 Leent, kont ghy, daer om hoogh de wiecken van haer kind,
 Maer seght dat ickse hebb wanneer ghy geen' en vindt.
 Ontsnuyft ghy Wind en We'er, noch sult ghy maer verwerren
 In uwsgelijcken drangh, de wandelende sterren;
 Die sal ick onder sien, en staen u boven 't hoofd,
 Gelijck de Valck haer proy eerst met de oogen roof:
 Daer sal ick aen een' Sterr den beck, de klauwen boenen,
 En daelen u te lijv' met overwicht van soenen,
 En wreken 't vuyl geweld van Jupiter, den dief,
 Van doen hy 't schoone Kind sijn' ouderen onthief:
 Daer sal ick door de webb van all' die seven ringen
 All kussende mijn' proy, all tuymelende, dringen.
 Saturnus suer-gezicht sal lacchen met sijn' Soon,
 En seggen, sulcken schelm verdiende sulcken loon:
 Den Af-god van 't gevecht sal 't keeren op sijn' tochten,
 En roepen, Batavier, ga voort, 't is wel gevochten:
 De Lamp-heer van den dagh sal dencken, ga vry heen,
 Wegh met het luyster-licht, nu blijv' ick Sonn alleen:
 De Min-moer sal haer' Poll een hoeren-oogh toewencken,
 Als, Boeltje, ghy en hebt nu maer op my te dencken:

De Gauw-dief van de Gō'on fal staen als of hy docht,
 Nu gaet mijn' konst in swangh, men steelt tot in de locht.
 De Nacht-kaers, nemmer-een, sal schrickende versinnen,
 Met ongestadigheit en is niet meer te winnen,
 En, zijn de Hemelen geen' uytvlucht van bedrogh,
 Waer bergh ick endelick den taeyen maeghdom noch?
 't Vyer, 't ongefiene Vyer, sal van uw' koelte kissen,
 En, waer 't mijn meer-vyer niet, ghy raeckten 't uyt te lissen;
 De Locht sal maenen gaen, en eischen 's werlds danck,
 Voor sulcken dondersteen als nemmer geen en sanck;
 De Zee sal bobbelen, en steigeren en stijgen,
 Tot daer haer noyt geweld van wind en konde krijgen,
 En gaen om, *Sterre-zee*, het kostelicker woord,
 Dan all' de duisenden der namen die sy hoort;
 De Land-kluyt gaepende gelijck na 't regen-gieten,
 Sal seggen, sulcken Sterr en sagh ick noyt verschieten,
 En, is de werp voor my, ick schell Aurora quijt
 Met all' t gepeerelt Goud van haren Mergen-tijd.

Maer, Land, Locht, Water, Vyer, en Musicale ringen,
 'k Verstaen uw' toonen niet, ghy sult soo schoon niet singen,
 De werp en blijve mijn; En, blijft u singens lust,
 Singht tot ick weelde satt en S T E R R E moe gekust
 Naer and're Sterren schiet: 't Sal 't liedjen sonder end zijn.
 Maer singht het om haer bedd; daer sal de werp belendt zijn,
 De werp der werpen een die werpen baren sal:
 Dat bedde sal mijn' vall, mijn' distelen, mijn dal,
 Mijn' doncker-diepte zijn; Daer sal my 't Stal-licht leiden,
 Daer sal ick twijffelen wie ick ben van ons beiden,
 En missen geern het licht van Sonn of Sterre-schijn,
 En tasten na mijn self, En dat sal S T E R R E zijn.

Soo queelde Sterre-vriend ter antwoord van sijn Luyt:

En 't krachtige geluyd

Dé't Diamanten hert van stuere S T E R R vervallen

Tot minder als Crystallen.

Noch schreid' hy all van vreughd, noch songh hy all van pijn,

En S T E R R E was all sijn?

Ontwaeck. Aen S T E R R E.

Sonn, zijt ghy daer alree? Daght zijt ghy weer aen 't krieecken?
 Nacht, zijt ghy soo voorby, soo vroegh, met sulcke wiecken,
 Soo vochtigh en soo vlugg? O swarten oogenblick,
 O doods-half, daer ick my soo willigh in verftick,
 Hoe loopt ghy soo te loôr, en laet mijn Ziel verlegen
 Om ongevoelickheit den aller dooden seggen;
 En ruckt my onvoorfiens uw' bruyne deken af,
 Uw' farck-steen van mijn bedd mijn boven-aerdsche graf?
 Ick was, en wist het niet; ick lagh, en hadd geen wesen
 Van liggen noch van zijn; met d'ongenucht van 't vreesen,
 Met d'onrust van de hoôp en hadd ick niet gemeens,
 Mijn hert, mijn' herffenen, mijn' finnen waren eens.
 Wat scheelt het nu, mijn hert, mijn herffenen, mijn finnen,
 Wat scheelt het nu van eens! hoe woelen wy van binnen,
 Hoe vallen wy te hoop van d'ure dat ick waeck,
 En sluypet t' mijnent in door 't splijten van den vaeck!

Van d'ure dat ick waeck,
 En sluypet t' mijnent in door 't splijten van den vaeck,
 Staet Sterre voor mijn' oogen,
 Mijn' oogen trane-vocht, die dan maer eerst en droogen;
 Gelijck de dauw verdwijnt,
 Van dat de Morgen-Sonn de droppelen beschijnt.
 Sterr, segg ick. Morgen-sterre,
 Die verre van my staet, en noch, en noch soo verre,
 En noch soo verre laett,
 Als daer het hooghste licht van all' in 't ronde gaet,
 Hoe kont ghy Sterre wesen
 En houden tegens my soo staegh, soo fieren wesen,
 En staen als een Comeet,
 Die, verr van tintelen, van wencken niet en weet?
 Kan 't Sterre-licht bevriesen,
 En gaen de Sterrheit quijt, en heel de daed verliesen,
 En houden heel den naem?
 En, Sterre, staet ghy toe dat sich Nature schaem'

Der plaetse die s' u gonde,
 Van doe sy 't heele holl der Hemelen beronde,
 En van genoegen loegh;
 Mits dat s' u naer de Sonn de tweede plaets opdroegh?
 All kont ghy my vergeten,
 Die heldere geboort en mooght ghy niet ontweten,
 En onder u geflacht
 Soo menigh minder licht dat stadigh staet en lacht.

*

*

*

Aen de selve.

DE Sterren-konst lijdt last: dat heeft s' u danck te weten,
 Mijn' Sterre, mijn' Comeet geworden met een' lonck.
 Wel heb ick droogen damp sien gloeyen tot een' vonck,
 En stracks van niet tot yet, en weer te niet versleten.
 Maer, sif ick all 't versier van gissers, van Poëten,
 Van Hemel-cijferaers, ick vinder oud noch jonck,
 Die de Nature derv' belasten met dien spronck,
 Dat ongesien verschepp van Sterren in Cometen.

Aen de selve.

'kH Ebb tongen t' mijn verdoen: 'k hebb Dorpen, min dan Steden,
 Ten uytvoer van mijn saeck beleefdelick bereidt;
 'k Hebb vrienden, in getal, als 't zand ten oever leit,
 In aensien menighmael meer waerd dan mijn' gebeden:
 'k Hebb, hadden 't andere, sy wisten 't te besteden
 Tot decksel yeder een van sijn affienlickheit.
 Maer, ô mijn laetste keur van u in eeuwigheit,
 Voor haer' gemeene gonst verkies' ick verr uw' reden;
 Uw' reden, en alleen uw' reden soeck ick aen,
 Verbiedt ghy my die deur om t' uwent in te gaen,
 't Sal noyt mijn' trachtingh zijn van sijdweghs in te delven.
 Neen, Sterre, 'k ben jalours van wat u eigen is,
 En wie wat met u deelt maect dat ick 't mijne miss;
 Soo soeck ick u alleen te dancken voor u selven.

Aen

Aen de ſelve.

OF vry ick averechts; oft moeft ick my doen dragen,
 En veilen ter genaed van d'een' oft d'ander tongh,
 Die my ginch ſchilderen voor aengenaem, voor jongh,
 Voor welen wijsſelick beſteder van mijn' dagen,
 Voor vroet, voor letter-wijs, voor fix op alle vragen,
 Voor regen-rijk in 't natt daer Danaë af ontfongh,
 Voor all dat yemandt is, die oyt na Sterre dongh,
 In, voor my uyt den bedd', na mijn wild dorſte jagen?
 Neen, Sterre, ſtont ghy ſchoon op d'uytſpraeck van dat woord,
 Mits my een derde mann dat woord moeft overtellen,
 Alſoo verdeelden gunſt ſoud ſich mijn' ongunſt quellen,
 En 't ſal mijn vyand zijn wie dat het voor my hoort.
 Tu vry ick u der moeyt, en tred' u ſelver tegen,
 Seght ja, maer ſeght het my, dat zijn de kortſte wegen.

L I E D.

K An mijn Schip niet qualikgaen, 't Kan mijn Schip &c. Sie mijn' Sterr in 't Ooſten ſtaen, Mijn' Morgen-ſterre; Siemann, houd vry Ooſtwaert aen, Het land en is niet verre. Ooſten daer de Sonn ontflaept, Ooſten daer &c. Maer Auror' haer peerlen raept, Het helder Ooſten, Lebb ick 't lang vergeefs begaept, Belooft my eens te trooſten. Rotſer Toortſe van den dagh Rotſer Toortſe &c. An 't u blicken halen magh My Sterres oogen, Maert de moeyt van uw bejagh, My ſal den dauw wel droogen.	All mijn aenſicht was een plass, All mijn aenſicht &c. Nu is 't drooger dan 't oyt was, Met bey ſijn kranen. Wat zijn druppelen van glas By ſulcken Zee van tranen? Sulcken Zee heeft Sterr gedrooght, Sulcken Zee &c. En my maer van verr beooght, Verr uyt den Ooſten: Komt ghy eenſter middagh-hoogd, Denckt hoeſe my ſal rooſten. Stercke Sterr, ſtaet verder af, Stercke Sterr &c. Uw' mededoogen valt te ſtraff; 't Is niet te lijden, Dat die my het leven gaf, Het leven ſou beſnijden.
--	--

Maer befniijdt my 't leven vry ;
 Maer befniijdt &c.
 Stercke Sterr, staet neven my,
 Verlies ick 't leven,
 Sulcken levend licht als ghy
 Sal licht nieuw leven geven.
 Vier en meer als menschen pijn
 Vier en meer &c.
 Sullen all mijn wenschen zijn

In uwe handen :
 Sterre, brengh uw vier by 't mijn,
 Het sal te heeter branden.
 Hoe ick heet en haester brand,
 Hoe ick heet &c.
 Hoe ick min u plaester-hand
 Sal moeten derven.
 Dood uw' vreesen zijn vermant,
 Mijn leven is mijn sterven.

Op een S. van Diamanten door Sterre gesonden.

WElkom, Sterren van mijn' Sterr,
 Sterren, die van Oosten herr
 En my onbedreven Landen
 Komt gedreven in mijn' handen,
 Maer gedreven door de hand
 Die u in de Locht geplant
 En den Hemel heeft geschoncken;
 Daer ghy eerst met steene loncken
 Laeght en blickte, laegh en loom,
 Door de dichte van den stroom.
 Roemt u niet der suerer soenen
 Van den meulen, die u boenen
 En verminderende most
 Meerderen van kracht en kost.
 Daer en hebt ghy 't niet gekregen
 Dat u kroonen overwegen
 En sich t'onder-Maensche goed
 Met een toewicht helpen doet.
 Aen uw' sterkheit hangt uw' waerde;
 Die en gaf u Locht noch Aerde,
 Noch het Water, noch het Vier;
 Sterre, die den Hemel hier
 Half geleent heeft, half geschoncken,
 Om de Wereld op te proncken,

Als een dier dat sterven gaet,
 Met sijn doodelick gewaet :
 Sterre die het all versterret,
 Niet wat in haer' tuyten werret,
 Maer alleen de loncken naeck
 Van haer oogh, dat voncken blaeck
 Sterre gaf u 't Sterre-wesen,
 Daer wy nu gelijk in lesen
 't Vriendelicke met het schoon,
 Rechten rijckdom van de Go'on.
 Steenen, stelt u dan te vreden;
 Heeft de Steenheit wat geleden,
 Met de Sterrheit is 't geboett,
 En de schade ruym vergoedt.
 Sachtigheit beduyt medoogen,
 Dat 's de geest van Sterres oogen.
 Klare kooltjens sonder roock,
 Eys-gelijk en ronder oock,
 Dat 's de print van Sterres oogen;
 Droppeltjens die helder droogen,
 Helder als geslepen Ys
 Dat een' onbegrepen wijs
 Stolt in d'onder-aerdsche kranen,
 Dat 's de stof van Sterres tranen.

Weel

Veeft dan ſteenen droppeltjens,
 Cranen, oogen-koppeltjens,
 Kolon, uytgeſtoockte voncken,
 Flammen, onberoockte loncken,
 Brandigh ys, bevrofen vier,
 Veeft dan, Steenen, all wat hier
 All wat ergens is te weſen,
 Joch en zijt ghy niet voll-prefen,
 Tot men u den Hemel toont,
 Daer uw' vierigh maegſchap woont:
 Sterren, eens, en noch eens Sterren,
 Daer mijn' oogen in verwerren,
 Sterren, ſchoone Burgery
 Van een Hemeltjen als ghy:
 Sterren, dien mijn Sterr geleert heeft,
 Dat ſy op haer hert begeert heeft,
 Dat ſy van haer hert verkreegh

Doe ick 't haer voor 't mijne kreegh,
 Sterren, eertijds ſteege ſteenen,
 Nu gebuygelick als teenen,
 Sterren, daer de vriendlickheit
 Ja en ja, en ja in ſeit,
 Sterren zijde-facht van weſen,
 Sterren uyt mijn' Sterr gerefen,
 Sterren, minder menighmael
 Dan de minſte die de Zael
 Van de Goden overmelcken,
 Schooner dan haer' Neſtar kelcken,
 Grooter in mijn gierigh oogh
 Dan de grootſte daer om hoogh;
 Sterren ſteenen, Sterren oogen,
 Sterren trouw, en voll medoogen,
 Na by Sterren, Sterren verr,
 Welkom Sterren als mijn' Sterr.

L I E D.

Hoe is't beloven
 Van ons vergaren
 So haest verſtoven
 Het wind en baren?
 Gy, eigen Sterre,
 Die my van ſoo verre
 Niet en niet en ſiet, (niet.
 Gy, Sterre, waerom en verſchijnt ghy
 Het ſoet verbeiden
 Van uw' genaken
 Loſt my het ſcheiden
 Min bitter maken:
 Maer, ſtoute Sterre,
 Die u doe ſoo verre
 Van ontrouw geliet,
 Ontrouwe Sterre, ghy en meenden't
 niet.

Soeck ick in 't hooge
 Van 's Hemels ronden,
 Stracks ſeght mijn ooge
 Ghy zijt gevonden:
 Maer, ſchoonſte Sterre,
 Die ick van ſoo verre
 Sonnen Maen beny,
 Maer, Sterre, daer en iſſer geen' als gy.
 Gaen ick beneden
 Langs 't aerdrijck werren,
 Stracks ſeght de Reden
 Daer ſtaen geen' Sterren.
 Ey, aerdsche Sterre,
 Die ick eens ſoo verre
 Van den Hemel koos,
 Komt, Sterr, en maeckt de reden
 reden-loos.

Op mijn Afbeeldingh, korts voor mijnen Trouwdagh.

SChilder, 't quam foo wel te pass, Recht eer dat ick Sterre was (Schrikt niet, 'k sal u haest ontwerren, Hoe ick kost en most versterren, Sterre wierd ick, met als sy Haer verruyld tege my) Mijn' gedaente na te trachten ; Zedert waer 't de kracht verkrachten Van de verw, die pass een mann Mans gelijk verschaeuwen kan. Ja, ick geve dat mijn' vreughden ,	Maer mijn aengesicht verheughden Vreughden, daer van in mijn' Ziel D'eerste met mijn' Sterre viel : Noch en waer met dat vermaecker Mijn gesicht niet naer te maecken Sterre leent het sulcken licht Datter alle verw voor swicht. Schilder, 't waer nu veel te spade, Mijn besitt is sonder gade, Soo mijn' vreughden sonder paer, En daer treckt het aensicht naer.
---	--

Reise van den Prince. In 't Iaer 1628.

4. Septemb. 't **W**As Maendagh, en de Maen aen 't voorste vierendeel ;
't Was mijn Dagh, en mijn' Maend, en 't Jaer eens dufer
 heel,
 Eens half, eens hondert heel, eensthien, en tweemael negen,
 Als FREDERICK, in 't kort, 's Lands forgh, en ziel, en zegen,
 In 't flickerigh gedrangh van aller verwen sleep,
 Van dusent voeten schier de voorste trad te Scheep.
 Den Hemel sloegh het gaed, en schortte kort sijn' tranen,
 En lachte door sijn' Sonn, en dweilde flucks de banen
 Van Zuyder-Hollands kley, ten besten van sijn rad :
 Maer hy verkoos de Schie, en 't weeck voor 't herde pad.
 Hier, aen den Rotter damm ontmoeten hem de straten
 Voll vriendelick geweers van vredige Soldaten ;
 De Stadt voll roock en reucks, van tweederlei gerucht ;
 Van weelderigen krijgh en strijd-bare genucht.
 Erasmus stond'er by, en 't scheen hem soo te stooren,
 Dat schier de kop're hand sijn boeck sloot en sijn' ooren.
 Men at het Middaghmael, men pasten op den Vloed,
 Men scheid' en maeckte Zeil, en soo gewenschten spoed,
 Dat Dordrecht halverweegh de Vloot scheen toe te drijven :
 Maer 't scheen, en Dort stond vast (de voorspoed moet het stijven

En legerde den Vorst tot naesten morgenstond;
 Als Bies-bos, Merw, en Maes stockstill, als Marmer, stond:
 Daer pasten 't roeyen op. Men roeyde, sonder peilen,
 Tot aen St. Truyen-Bergh; daer Mansfelts droeve zeilen
 Verdwenen met haer' vracht, en aelden Salm en Steur,
 Die Maenden naer den dagh onthiel den menschen-geur.
 In 's Vorsten hooge huys onthaelden hy sijn selven.
 Naer noen gingh aen 't betre'en, ten Westen, van 't nieuw delven,
 Aen 't nieuw bemetselen ten Oosten van de Stadt;
 Danck hebb' bedroeft Breda, dat hier van verre sat,
 En joochte naer sijn' Heer, die nu, als ander' jaeren,
 Om Eer te velde quam, maer Eer van wel bewaeren.
 De Vloot was aengelandt eer 's mergens Sonn ontstack,
 Eer datse naesten dagh de steilste schaduw stack,
 Vloogh Volck en Vloot van Land, en, spijt Zuyd-Weste winden,
 Sy was aen 't ancker-tou ruym voor den nacht te vinden
 Aen WILLEMS eigen Stadt, nu FREDERYCKS met recht,
 Die aen vermakens kost het maeck-geld noch eens legt.
 Vermakens dier vermaeck versaedde korts sijn' oogen;
 Die leid hy daer te rust, en, met de slibb aen 't droogen,
 De Zee te Zeewaert gingh, gebod' hy Schip en Schuyt
 Het Ancker uyt, 't Zeil op, de Kiel ter haven uyt,
 Naer d'eertijds Steenen-bergh, in 't nieuwe dal van water.
 Daer stond hy, (en 't en was maer weinig' uren later)
 Daer stond hy, en verstond het voorderlick verlies
 Van Ploegh in Pleit veraert, van Terw, in Bies en Lies.
 't Verstaen was 't halve werck; men dede 't hem bevaeren
 Den naesten achternoen: Daer quamen ons de jaeren
 Van eertijds in 't gemoed, doe Leiden, stervens-ree,
 Het Manna by de wey sagh naken over Zee.
 Wy naeckten by de wey, de nieuwe Zeeën over
 Daer 't aerdige geback van Moermont, Pinssen, Roover
 De Bergen aen den Zoom doet duycken voor sijn' hooghd.
 Doortrapte Genouëes, hadt ghy het soo beooght,
 Eer Maurits uw gevolg den Bergen uyt quam boenen,
 U eer waer noch geberght, en soo veel' Millioenen
 Als nu de rekeningh beswaeren in Madrid,
 En ghy soo verre van de schand als van 't besitt.

Maer werdt noch schade-wijs, en rust u hoofd in 't Westen,
 In 't bedde van de Sonn: de kostelicke vesten
 Van Sandvliet, beter Dorp dan Stadt van geener waerd,
 Staen slacper-dijcks gewijs, en 't lichten van die aerd,
 Waer min slecht dan 't verhoogh; * * * *

Speel-reise begoft in Iunio. 1628.

DOor Delffchen Donderdagh, het weerspel van de Mart,
 Berolden wy de kley, en 't Rotterdammer hard:
 Daer boorde men in 't slot van onse bors, die maeghd was,
 Met dobb'le Sleutelen; soo datter schier gevraeght was,
 Hoe komt de Viscb soo dier, Waerdinne? maer de Mann,
 In 't op doen van sijn' thuy n, verdiende' welen' kann,
 En twee Galoches toe, die daer vergeten stonden.
 't Was avond eer wy noch ter Goud' het Hert-huys vonden;
 Wy vonden 't evenwel, en vonden 't redelijck,
 En gaven geern wat meer voor 't praeten van Moer Rijk.
 Oudwater's anderdaeghs was 't eerst van ons bedrillen:
 Maer 't lusten ons geen' tijd aen 't spinne-wiel te spillen;
 Montfoort was all te na; daer rusten wy te noen,
 En hadden met een' Uyl, of met een Waerd, te doen.
 Daer was geen Beul gesien dat menschen konden heugen;
 Juyft was een Engelsch knecht soo satt geweest van deugen,
 Dat desen dagh sijn hoofd daer binnen was gevelt.
 Op 't Slot en hebben wy de trappen niet getelt;
 Maer buyten op het rond van 't seldsaem Huys staen smaden.
 Korts hadden wy 't soo weer op Ysselstein geladen,
 En seiden opentlick, 't was 't Princen huys, soo 't hiet,
 Maer 't was de rechte kass van sulcken grootheit niet.
 Vianen lachte meer in onse lekker' oogen,
 O groene mueren, ô by na het uysterst poogen
 Van Menschen en Natuer! wy droomden all' dien nacht,
 Een stuck van 't Paradijs was over Rhijn gebracht.
 En 't scheelde Culenburgh de helft van ons behagen,
 Dat wy 't soo deun, soo korts, soo voll Vianens, sagen;
 Maer sijn beleefde Heer vergierde 't met sijn woord,
 Blijft, vrienden, blijft by ons, en reist maer mergen voort.

Wy

Wy mosten 't weigeren; en reisden noch dien avond,
 Al was'er die ons dreighd' en 't onderweegh te spa vond,
 Daer vyand reicken kost: maer wy vernamen geen,
 En quamen veil by daegh te Buren in gere'en;
 Te Buren, 't fier gebouw, en waerdige vernachten
 Des grooten eigenaers, self kortelingh te wachten,
 Te wachten alseen Vorst, die Koningen ter nood
 Kond' huysen, en versien twee Hoven van sijn brood.
 Tot sijner eere was all' d'eere die m' ons dede,
 Van vry bedd op het Hof, vry' tafel in der Stede,
 Met twaelf Apostelen, en 't vriendelick gelaet
 Van stille borgery en soete Magistraet.
 't Werd Gods-dagh, en tot God besteden wy den mergen,
 En kruysten zedert noen Rhijn, Wijck, en Veluw'r-bergen,
 Die klommen wy ten topp, en sagen van soo hoogh
 De Caert van onse reis in 't wencken van een oogh;
 Oock Amersfoort, de rust van wijse wereld-wijckers:
 Daer gingen wy alleen dien avond uyt voor kijckers.
 Den naesten morgen-stond bereden wy de baen
 Van Zoest en Emmenes, daer soo veel Eicken staen,
 Als Elsen om den Haegh, en Naerden, daer wy dachten
 Aen Spagnens wreed verraed, en dreighden te vernachten
 In 't gulde Veen aen 't Y; maer Muyden keerden ons,
 En sloot ons all' den nacht ten hals toe in den dons:
 All' sijn' gevangenen en sluyt de Drost soo sacht niet;
 Geen' valster. Dat geweld en weten wy de kracht niet
 Van Muyder boeyen, maer de vriend'lick ongena
 Van sijn' genegentheit, die alle vroegh te spá,
 En alle spá te vroegh beduyden om vertrecken,
 En yder oogenblick in uren uyt kon reken,
 En schrimpen yder uer tot oogenblicken in,
 Met soete wijsheit van sijn ongemeen versinn.
 Die vreughd was op haer hooght met 's middaghs Sonn gestegen,
 En scheidens uer was rijp; wy scheidten; en, verlegen
 Met 's achtermiddaghs lenghd, bestedens noch een deel
 Aen Wesip, d'onbekend' ouw' kenniss van ons' keel:
 Dijck op, dijck af gerolt, en weer open weer neder,
 Ontsingh ons Amsterdam; danck hebbe wind en weder,

Danck hebb' die't weder maeckt.
 Hier werd de tocht gestaeckt,
 De tocht van vijftien Steden
 Den vijfden dagh bereden.
 Hier lusten 't ons, met reden,
 Van vrienden overstreden,
 En met geweld gebeden,
 Vijf dagen te besteden
 Aen Amsterdam, de Stadt van meer als vijftien Steden.

Aenhangh.

VYf Haeghsche dagen doen tien Amsteldamsche nachten,
 Met soo veel dagen toe: die gaen daer aen't verkrachten
 Van Maegh en Ingewand met d'een' of d'ander propp,
 Tot Maegh en Ingewand will splijten aen de sopp.
 Wy riepen dagh op dagh, Maegh, Ingewand, genade!
 En kregen endelick het Purmer-droogh te stade,
 En Beemster kley te baet, tot uytstel van goed gier.
 Noch werd het weer een' vraegh, hoe raken wy van hier,
 Door soo veel tafelen? de naeste raed was, wijcken,
 De naeste wijck was Wijck; men gunden ons dat kijcken,
 En voorts het vrye veld: wy renden tot Marquett,
 En wederom te rugg tot Haerlem toe in't bedd.
 Hoe schoonen vrydagh was't die ons den Haegh verthoonden!
 Hoe ras verthoonden ons de reden waer wy woonden,
 En dat maer ongewoont het schoon van hier ontrent
 Doet gelden by den Haegh, die geen gelijck en kent!

Twee ongepaerde handen op een' CLAVECIMBEL.

LEert eendracht, Echte Lie'en, maer Eendracht met verstand,
 Aen't komen, gaen en staen van dese en dese hand:
 Sy hooren yeder aen haer sonderlingelijven,
 Maer zijn en blijven eens in't onderlingh bedrijven.
 Haer onderlingh bedrijf gaet over eene maet:
 Die houdense van selfs, schoon dats' haer niemant slaet.

't Schijnt

't Schijnt een' eenparigheit van Pols, die in haer' ad'ren
Gelijke poosen voert in scheiden en vergad'ren.

Sy scheiden nu en dan in 't wiss'len van 't geluyd,
Maer gaen, als Mann en Vrouw, elck om den oorbaer uyt;
De Mann, in swaerder werck, de Vrouw in lichter handel,
Of, is 't maer wand'len, beid' in schickelicken wandel.

De Vrouw, de Rechter hand, (men gunts' haer meestendeel)
Heeft van geboorte 't scherpst geschetter van de keel:
De Mann de dieper stroot: soo gaen oock sijn' gedachten:
Maer 't laege dient om 't hoogh te temp'ren en te sachten.

De Vrouw valt vrouwelick, dat's vrolick van gelaet,
Jae veeltijts huppeligh van voeten en van praet:
Maer stadigh siet sy om, oft' alles op de maet gaet,
En hoe 't in 't aensien van haer liefste Cameraet staet.

De Mann gaet soo geruyst op haer' beproefde deughd,
Dat hysc stutt en stijft in haer' onnoosel' vreughd:
Haer trillende gelach en kan hem niet vervelen,
Hy stoockter toe, en will sy danssen, hy will velen.

De Vrouw lett op den Mann sijn' steetsche statigheit;
't Schijnt s' op haer luymen en in soete lagen leit;
Men siets' hem op sijn droefft met meeste vreughd te goe doen,
All souws'er quinten (maereen quintje teffens) toe doen.

Verheugens' haer somtijds met eenderhanden swier,
En met een dicht-aen-een-gekettinghde getier,
't Zijn buytjens van de minn die haer kan vrolick maken,
Of mog'lick om den geest van Gasten te vermaken.

Sy dragen sich somwijl als lagens' over hoop,
Of by een' harder' greep, of by een' dwerschen loop,
Het schijnt sy kijven: maer men kan 't haer niet verwijten,
't Is ernstelick gekout, 't is snauwen sonder bijten.

Stracks raken se daer af, en uyt dien wijsen twist
Volght nieuwe soetigheit; hy valt als Somer-mist,
En baert een' Sonne-schijn, die schooner werdt genomen,
Dan of de Sonn te vroegh, te witt waer op gekomen.

Dat's Tweedracht sonder Gall, dat's Eendracht met verstand.
Komt, Echte Li'en, en siet op Mans en Vrouwen hand,

En hoort toe wat sy doen, en lett op wat sy laeten;
Het geen sy mijden, leert soo veel als wat sy praeten.

Eenstemmingh schouwen sy, (Octaven) kort op een:
Want wat waer't, Mannen Vrouw malkand'ren naer te tre'en,
Als warense jalours, of oock soo mall-soet t'samen,
Dat d'een niet seggen moght, of d'andere songh, Amen.

In wel-getroutheit valt een' soete tegenspraeck,
Schier of de Man de Vrouws gevallen geerne braeck:
Daer's eens zijn in den grond, in willen, doen en wenschen;
En houdens'er soo wat, 't en is maer voor de menschen.

En, zijn die menschen niet van 't grover end gesne'en,
Sy weten dat Natuer schrickt van gelijke tweek,
En dat haer' schoonheit light in 't ongelijke wesen;
Daer sy van binnen niet als eens in als kan wesen.

Sy laeten noch een dingh, des' handen, en van 't best;
Sy komen maer deun by, en paren noyt in 't nest.
Leert dat niet, Echte Li'en; dat's spinnen sonder twijnen:
Waer yeder soo gefint, de wereld sou verdwijnen.

Jac, leert het, alle Li'en, en laet de wereld gaen:
Als 't all gerekent is, s' heeft langh genoegh gestaen:
Leert datter is een' wijs van teelen sonder paeren,
En dat men in on-echt kan echte kind'ren baeren:

Twee handen baeren wat: dat maken dese waer;
All blijvens' in on-echt: doch 't is maer handt-gebaer,
En, als men 't seggen magh, 't zijn vleeschelicke deelen,
En soo de suyverste manier noch niet van teelen.

Vier oogen baeren oock, en beter, met een' spronck,
Vier kindertjens met een on-echt' onnoos'len lonck:
En 't vroed-wijf hoeft niet om die vruchtjens af te haelen;
Haer' ouders doen 't, dat zijn vier wel-getwernde straelen.

Maer, Zielen baeren best, en Hemel-lijcker, twee
Die even moedigh en gemoedigh, even dwee,
En even stevigh, doen, en dencken, en begeeren,
Dat d'andere begeert en niet kan willen weeren.

Uyt die versamelingh, daer hand noch oogh toe hoort,
Noch yet dat swaerder weeght als geesten, komen voort,

Wat kinderen ! een' vreughd, een' vrientschapp, een genoegén,
By weinig' oyt bekend die vleesch en beenen droegen.

't Is een gedeelte van der Engelen gefangh :
Wist ick 'er Noten toe, ick maeckte 't haer soo bangh,
Die voor Musike gaet door handen of door keelen,
Dat niemand haer, noch sy haer selven konde velen.

Soo docht een Wewenaer, soo sprack hy uyt sijn hert,
Diens slincks' onkundigheit te hulp geroepen wert,
By een' vry' rechterhand, die sijner kond' ontbeeren,
Maer die haer ootmoed dé gelooven, sy moest leeren.

Die all t'ootmoedige behoorden aen een lijf,
Daer in een' ziele stack, die all dit nauw bedrijf
Van baeren in den Echt, of on-Echt, als een vryster,
Wel vatte; maer sey Ja, noch Neen daer toe: Ick prijsth'er.

Aen ANNA en TESSELSCHADE, op Suycker-peen van haer ontfangen.

Gefonde Peen,
Ick vatt de re'en
Van uw geschenck:
't Is met een' wenck
Smaeck'lick bewesen;
De wortel soet,
De vrucht moet goed
En heilsaem wesen.
Op eer en deughd
Stond d'eerste vreughd
Van ons vergaeren:
All wat der jaeren
Knoop en gespann
Tot noch daer van
Heeft uyt gegeven,
En by ons leven
Uytgeven moet;
Sal goed en soet
En heilsaem wesen.

Vriend'lick paer Weesen,
Dit is 't beduyd
Van mijn besluyt
Uyt uwe gaven.
Daer ick begraven,
En ghy tot stoff
Sult weder keeren,
Sal dese lof
Ons graf vereeren.
Hier light C. H.
En Tesselscha
En Anna, d'eerste;
Die elck om 't seerste,
Met schrift en praet,
Met wensch en daed,
Haer' vriendschap sloten,
Vriendschap gesproten
Uyt grond en re'en
Als Suycker-peen.

Op de selve gift.

ICk will 't gegeven Peerd besien tot in den mond :
 Jae't monden is't niet all, ick will noch dieper vraegen:
 Wat seght ghy van de Peen? spreekt monden, en spreekt maegen,
 Sy tuygen se bey soet, gefonden en gefont.

Verbintenisse aen den Heere HOOF T. 1642.

BElove ick onderschreven,
 Mits't onverlemdelēven
 Ten Leger-einde my
 Te deel beschoren zy,
 Dat geen geweld van buyen
 My't hooge Huys tē Muyen
 Voorby sal heeten slaen.

O buyen, waer j'er aen !
 O vier van Krijgh en Somer,
 Waerje al vier Maenden loomer,
 En mijn' beminde schuld
 Op't scheiden naer vervult !
 Hoe soet is't om betaelen
 Daer't schencken is maer haelen,
 En uytgeef maer ontfangh !

Nu, lijmige verlangh,
 Weest viermael dertigh nachten
 Uyt alle mijn' gedachten :
 Het onverwacht verbly
 Vliegt alle Ty verby.

Geschreven in den Hage,
 Tē Jare, Maend en dage
 Als Henriette quam
 Vollciers van Amsterdam.

*Koninginne
 van Engeland.*

Andere aen den selven. 1643.

WY Mannen en wy Wijven
 Beloven met ons vijven

Het

Het naeste Jaer met lief
 (Mits het den Drost believ'
 En de waerde Waerdinne
 Sijn' aerdige Drostinne)
 Op Muydens hooge Slot
 Te wreken 't fell gebod
 Des Princen van Oranghen;
 Eer dat hy tegens Spagnen
 In 't Somer-Leger treck';
 Met Rhijnsche Wijn en Seck,
 Met singen en met rijmen,
 Met sommen en met lijmen,
 Met sitten en met gaen
 In Sonne-schijn en Maen;
 Met kuyeren en praeten
 Langhs dijcken en langhs straeten;
 Tot dat de Waerd, versacdt,
 Sal seggen, Gasten gaet,
 En de Waerdinne, Vrinden,
 Wy willen u niet binden,
 't Is moy weer naer den Haegh,
 'k Wild' ick u t' Schepe saegh.
 Wy sullen hier wat poosen,
 En tegens dat de Roosen
 Ontluycken als Tresson,
 Die Tessels hertje wonn,
 De weer-wraeck komen soecken
 By Rocken en by Broecken,
 Met Mann en Vrouw te Paerd,
 Op Hofwijck aen de Vaert,
 Op Pas-geld aen der weide;
 Tot dat ons't Leger scheide,
 En Frederick sijn' knecht
 Ontbiede naer't gevecht.
 Geschreven in den Hage
 In 't afgaen van de Wage,
 Die ons van Muyden bracht,
 Den seventhienden nacht

Aprilis, als drie jaren
 Op veertigh gaendé waren,
 En seftchien hondert meer.
 Aldus op trouw en eer
 Besworen en beregelt,
 Betekent en besegelt
 Met mond en hert en hand
 Voor listeloosen Band.

19 April. 1643.

A. D. H. G. T.

L. V. T.

I. D. V.

M. D.

C. H.

Graf-fchrift in voor-raed, voor Mr. PIETER DE VOIS.

DIt's blinde Pieters graf, die meer fagh sonder oogen
 Dan and're twee door vier. Hy stond op geen medoogen,
 Oock voeghd' hem geen beklagh; fijn' onmacht was fijn' macht,
 Sijn ongeval fijn' vreughd; hy leefd' in fijn gedacht,
 Dat door fijn' handen sprack; hy fagh fch felfs van binnen,
 Dat weinige gebeurt, verfien van alle finnen.
 Van dat foet binnenfte deeld' hy de Wereld mé,
 Soo mild, foo vriendelick als't hem den Hemel dé.
 Dat maeckt' hem niet fchatt-rijck: hy bleev'er oock niet arm van,
 ('t En gaet niet altijd vast, een blind mann is een arm mann)
 Sijn liefste rijckdom was kunst en gunst van foet volck,
 Dat fijnen naem verhief tot tuffchen Maen en Wolck:
 Maer 't was niet hoogh genoegh: waer 't meer verftands gegeven,
 't Had fijnen held'ren naem ten Hemel toe gedreven.
 Dat hadd hy ruym verdient in vier-en-veertigh jaer,
 Met kostelick geluyd van Pijp, en Boogh, en Snaer.
 Maer wat hy fongh of peep; hy kost nau oogen vinden
 Die fijn' door-wetenschap begrepen of befinden,
 Befinden met verftand: foo voelden hy fijn' lof
 Voor 't meerendeel misduydt, en felden meer als grof.

Dat

Dat speet hem; en hy docht, 't was langh genoegh gestreden
 Om blinde liefhebbers te brengen tot de reden;
 En scheidden uyt het werck, en brack sijn leven af,
 En ley sijn vingeren te rusten in dit Graf.
 Maer die die vingeren die wonderen de spreken,
 Die wel-getoonde Ziel, is uyt haer huys gestreken,
 En Hemel waertgegaen: daer singht hy, soo hy songh,
 Haers Scheppers hoogen lof; met nieuwe keel en tongh;
 Daer werdt hy eerst verstaen, daer toonts' in beter snaren,
 Hoe loff'lick hier beneen haer' Hallelujas waren.
 Nu sitt de doove Weldden schreit haer selven blind;
 Om 't geen sy noyt bedacht, en nu te laet versint;
 En of sy 't niet versonn, veel siende kreup'le blinden
 By desen blinden mann doen 't haer te wel bevinden:
 Armoede maect vernuft: Soo gaet het inder tijd,
 Men acht het goede niet, men zy het beste quijt.

Nieuw-jaer aen den Heere van BRANTWYCK. 1657.

WY doen en laten altemael,
 Dat niemant doen en most noch laeten;
 Dry hondert vier-en-seftigh mael
 Hoor ick ons in 't rond jaer verpraeten:
 Waerom is 't heden Nieuwe Jaer,
 Wat reden heeft die galle metingh?
 Zijn niet de dagen voor en naer
 Als schakels van een' rondeketingh
 En is de schakel van van daegh
 Een nieuwer dingh als die van mergen?
 'k Wild' ick den mann eens levend saegh
 Dien Dood en Eewen voor ons bergen,
 Die 't eerste Nieuwe Jaer op brocht,
 En doopten 't op den dagh van heden,
 En op den naesten niet en docht,
 En geckten met den jonghst voorleden:
 Sijn' reden, meen ick, WESTERBAEN,
 Waer lichtelick soo verr te soecken,

Als nu zijn de verrotte bla'en
 Van doefijn' averechtse Boecken:
 Houdt my te goede, 't misverstand
 En will in mijn verstand niet vallen,
 't Niew Jaers gerucht in Stadt en Land
 En noem ick niet als 't oude mallen:
 En 't oude mallen is de saeck,
 Daerom ick niet en kan verdouwen
 Dat m' eenen dagh den nieuwen maeck'
 Die niet en is als een van d'ouwen.
 Weet yemant raed tot nieuwen tijd,
 Tot nieuwe sondloosheit van leven,
 Dien houd ick buyten mijn verwijt,
 En gunn' hem Niew Jaers naem te geven
 Aen all' de Dagen die hem God
 Voor all' de Jaren falsien boeten,
 Die tegen 't heilige gebod,
 Gelijckse nu noch heeten moeten,
 Als nieuwe jaren zijn genoemt,
 En van de gift van d'oudste waeren
 Met nieuwe-jaerlickheit verbloemt.
 Lett op die's daeghs eens nieuwe jaeren:
 Eer God u uyt de tijden hael',
 Wensch ick 'er u in mijn' gepeisen
 Ten minsten tien of twintigh mael
 Dry hondert vijf en sestig reisen.

Einde des achtsten Boecks.

NEGENDE BOECK.
MENGELINGH.

MENGELINGH

NEW YORK 1884

NEGEND E BOECK.
MENGELINGH.
NOOD - W E E R

En

LIEFDE VOOR LEED.

En Afgrond braeckt noch eens, en 't geldt noch eens den Vromen :

Een nieuwe schenniss is van onder opgekomen ;

Een Zee-katt spreidt den inct van haer ontroerde gall,

Om 't oogh t'ontduyfteren eers' in 't naersporen vall'.

't Naersporen lust my niet : Die 't met den doncker houden

Gunn ick de duyfterniss ; den jongen of den ouden

Wie my het onverwacht vergift in 't aensicht spouwt

Houd ick voor wat hy is, en hy sijn selven houdt ;

Voor Nacht-uyl, dien 't licht quelt, en dien de middagh zeer doet:

En daer hy my het leed met blind en valsche geweer doet

Spreek ick hem ongesien in sijn swart schuyl-hol toe.

Onaengenaem gespreck ! alreede ben ick 't moe.

Vriend past u desen naem, ontfanght hem t'uwer eeren :

Of vyand ; past u die, sookan hy u niet deeren :

Vriend, vyand, wat ghy zijt ; waer hebt ghy my gesocht ?

Wat dampen hebben my in uwen droom gebrocht.

Hoe quam ick u te voor, waer langhs en door wat wegen,

Doe d'eerste boosheit in uw herffenen gestegen

Het opsiet in uw baerd', om met een loofse Maer

Een' uyt veel duyfsenden te quetsen, wie het waer ?

Was ick u onbekent, hadt ghy my noyt sien leven ?

En was ick 't schuldigh hert, dat ghy den steeck soudt geven ?

Waerom, wat moeyden u d'onkunde van mijn' Ziel,

Daerom haer laeten of haer doen u min beviel ?

Of

Of was't een Jephths-gelijck versweeren dat u quelde,
 En op het dolle feit, of in 't meinedigh stelde?
 Hoe seldsaem is de scheut op vleesch of veer of haer,
 Daer selfs de schutter niet en weet op wat of waer!

Of was ick u bekend, en waeren noch uw' oogen
 Noch uwer sinnen geen' betoovert of bedrogen;
 En hadt ghy my doorsien, en wist ghy wat ick woegh,
 En wat voor veeren ick om helm en schilde droegh;
 En docht het u soo recht, of schijn van recht en reden,
 Oud' onbesproken deughd met ondeughd te bekleeden?
 En docht het u soo licht oud ingewortelt waer,
 Te roeyen met een ruck, of 't noyt geweest en waer?
 En docht het u soo soet, den moordpriem uyt te trecken,
 Om lust te boeten op een aensicht sonder vleckten?
 En docht het u soo veil voor God en sijn Gerecht,
 Dien moordpriem in mijn ooght te bergen tot den hecht,
 En weten niet waerom als ghy 't u selven vraeghde,
 Dan dat u onlust lust' en dertel boos behaeghde,
 Gelijck de losse Jeughd haer' wilde weelde thoont
 Aen 't eerste venster glas, en weet niet wieder woont?

Want waerom smaecten u mijn schenniss? Was't een reden
 Die u Ziel raecte, die uw' Have, die uw' Leden,
 Uw Vriend uw Bloed-verwant? wien hadd ick soo misdaen,
 Ick die op yemands leed noyt uyt en hebb gegaen,
 Noyt achterklap gevoedt, noyt laster helpen stijven,
 Noyt yemand logentael aensseggen of aenschrijven,
 Noyt selfs de waerheit, die een Christen deeren moght,
 Als tegens heugh en meugh schoorvoetens uytgebroght;
 Noyt van des eenens zeer, des anderen gebreken
 Als met misnoegen en erbarmen kunnen spreken;
 Maer allom swaer tot licht en swart gemaect tot witt,
 Waer yemand swaer of swart deerd' in het minste lidt;
 Altoos mijn selfs gewent, altoos gelaft mijn Kind'ren
 Het goed te reken, en het quaede te vermind'ren,
 Altoos genegen meer tot salven als tot slaen,
 Waer yemand slagh of salf ter herten moghte gaen.

Is't u went averchtsen soeckt ghy allenthalven,
 Waer, wien, waer met, wanneer te slaen, en niet te salven,

En houdt ghy vanden aerd van die daer nacht en dagh
 Soeckt door Gods Schepselen welck hy verflinden magh :
 Wel gae 't u met uw' kunst, ick kans' u niet benijden :
 Maer is het met de tongh dat ghy meent om te rijden ,
 En laeten hier en daer een' bitt' ren' angel staen ,
 Daer yemand het vergift in 't bloed af moge gaen ;
 Ten minsten weest versien van waerschiyn en van blijcken
 Die op het duyfentste gedeelte waerheit lijcken :
 Het ambacht luyftert nauw ; grof garen lijdt het niet ;
 Daer hoort een sijne draed , daer boosheit van niet yet ,
 Van onwaer waerheit , en van doncker dagh will weven.
 Den Opperlogenaer , uw Meester in dit leven ,
 ('k Hoop naer dit leven niet) heeft hals werck , eer 't hem luckt ,
 Dat hy de schoone Vrouw uyt haeren Zetel ruckt ,
 De naeckte Waerheit uyt den throon van haeren luyfter ,
 Om wolcken voor schoon weer te venten , dagh voor duyfter.
 De logen is een putt daer meestendeel in valt
 Hy die hem selver groef en met het Ambacht malt ,
 En all te sorgeloos past op de laegh te decken ,
 En met goud-schijnigh Goud sijn valsch Lood t' overtrecken :
 't Gelogen will op 't minst , en moet , waer konnen zijn :
 Want wat is wesen , daer noch Lichaem is noch schijn.
 En daer yet niet en is , hoe kan daer t' seffens yet zijn ,
 En daer men yet siet zijn , hoe kant daer t' seffens niet zijn ?
 Wat onbeschaemtheit helpt u seggen , daer ick lagh
 In 't worst'len met de Dood , die elck voor oogen sagh ,
 Dat die tijd , in dat bedd , die leden niet en lagen ,
 Die doe , en langh te voor , en langh daer naer , de slagen
 Van Gods hand droegen , soo op 't uytterste afgement ,
 Dat hadt ghy'r by gestaen , ghy hadtse niet gekent ;
 En moght soo met wat schijns , het geen ghy daer saeght leggen
 Ontkennen dat ick 't was , en onberispelick seggen ,
 Dit is noch dese mann , noch dese mans gelijck :
 Maer ghy verscheenter noyt , en om dat halve lijck
 Stond sulck' een' dichte wolck van suchtende Getuygen ,
 Dat uw ontkennen stinckt en stort sich selfs in duygen .

Dat's soo verr : Iffer meer te salven aen mijn' eer ?
 Neen , eere-kladder , neen , sy was noyt schorft , noch zeer :

Nu eens 't onmogelick bevestight is met reden,
 Deed ick my ongelijck, soght ickse te bekleeden
 Met overtolligheit van opgehoopt bewijs;
 Te veel ontschuldigens luydt, seght men, schulds gewijs.

Voor dy, getrouwe God, voor wien ick my belijde
 Van veelerhande schuld beswaert van allen tijde,
 Voor dy, en dy alleen, verschijn ick, en verschijn
 Soo blanck van herten als d'onschuldige magh zijn,
 En eisch eerbiedelick, maer eische sonder beven,
 Hulp van getuygeniss, die ghy alleen kondt geven:
 Treedt in dit boos Gericht en wijst de wereld aen,
 Of ick den hoon verdien, die my werdt aengedaen:
 Tuyght, Heer, en metter daed, en laet my van dijn' plagen
 Nu desen oogenblick, en sonder uytstell dragen,
 Light dese schuld op my, Jae hebb ick oyt gedacht
 Aen 't vuyle daer men my moetwillens mé verkracht.

Noch hebb ick niet gedaen, meer hebb ick dy te vergen,
 Genadigh Rechter, oock den genen die dy tergen:
 Veel heeft hy dy geterght (hy zy dan wie het zy,
 Dy is hy om end om bekend, noyt roerd' hy 't my)
 Veel heeft hy dy geterght, die 't lasterlick vertellen
 Of in sijn boesem smeedd, of putten uyt der hellen:
 En d'ongerechtige fall voor dy niet bestaen;
 Maer siet hem voor een mensch, voor een swack schepsel aen:
 Verschoont sijn arme Ziel (ick segg het niet om kolen
 Tegaed'ren op sijn hoofd) vergeeft hem 't dolle dolen;
 En ghy, die Waerheit, Heer, en Wegh, en Leven zijt,
 Ghy, die dy in de boet der Sondaeren verblijdt,
 Geenssins in haer verderf, helpt desen dwaelingh keeren,
 En thoont hem hier den wegh, van Waerheit, Liefd' en Eeren,
 Hier ná des Levens wegh, daer Ghy leeft: en soo my,
 Die my in desen slaghe oock danckelick verbly,
 Nu 't dy gevalligh is mijn' lijdsfaemheit te proeven,
 En goed te leeren doen aen die mijn Ziel bedroeven:
 Eer zy dy voor den will, lof zy dy voor de daed,
 Almachtigh, mijn heil en eeuwich toeverlaet.

Onder de Print

Van C A R E L de T W E E D E ,

Koningh van Groot Britt^{en}.

IS't over, Engeland, en siet ghy door uw' oogen,
 En is de mist om laegh, en zijt ghy moe bedrogen?
 Soo derft eens Kroonwaert sien, en eens tot over Zee
 Met all' uw oogen op des' Konincklike twee.
 Soo fagen sy op u, als u een' bijl onthoofde;
 Soo boden sy u aen wat u die bijl ontroofde:
 Maer ghy wierd willens blind en waert schouw voor de Sonn;
 Wat dunckt u, was het niet hoogh tijd dat God begon, n
 En spouden in het stof om u de schell te lichten,
 En thoonden u den dagh die hy voor u dé lichten,
 De Sonn die voor u rees? Hier staet sy: slaet eens acht
 Op't minnelicke groots dat in die stralen lacht,
 Op't achtbaer vriendelick van dit Doorluchtigh Wesen;
 Ghy sult'er Carel in en noch eens Carel lesen;
 Des eersten Edele standvastigh tot de dood,
 Des tweeden staetige geduldigh in den nood,
 En tegens allen storm, en tegens allen donder
 Sijn bitste Vyanden haer allerpijntighst wonder,
 En op de gladde baen van voorspoed all't geweld
 Dat oyt de overhand in 't hert nam van een' Held;
 Geweld van reden, van besadighde gedachten,
 Door geen onstuy migheit van weelde te verkrachten,
 Door geen ontfteken van wraecks-ongesint gemoed
 Te tergen tot den dorst van 't strafbaerst Borger-bloed:
 Een Engel, Engeland, verschijnt u in 't verschijnen
 Van u uytlandigh Heil; daer 't all voor sal verdwijnen,
 Wat uyt ontEngelschter gemoed'ren vuylen poel
 Uw' Locht met dampen vult, uw Land met blind gewoel:
 Een Engel, Engeland, ten einde van Gods toornen
 Heeft u de Roos ontdeckt in 't midden van de doornen;
 De witt' en roode Roos, daer all de deughd in leeft
 Daer God den ouden stamm oyt mé gezegent heeft.

Gelukkig' Eylanden, daer soo veel deughds gaet woonen;
 Hoe kroont gh' uw eigen hoofd met sulcken hoofd te kroonen!
 Gedenckt het op mijn woord, die Kroon en sal niet staen,
 Of door dry Rijcken heen sal groot en klein verstaen,
 Dat, waer de Wereld soo voll Koningen als menschen,
 Dit waer hy, dit alleen, dien ghyder uyt most wenschen.

Aen sommige Predikers.

*Frequenter
fallunt homi-
nem, quamvis
aliqui do-
ctum, qua ca-
teris indecora
videntur, et
sunt. Inter-
dum et place-
mus nobis ipsis,
et ea qua me-
rito displicent
auditoribus.
In quibus non
mediocre pra-
estabit officium
amicus admo-
nitor. Sibi
quisque pul-
cher est; neque
ququam sibi
sui notus esse
potest, nisi se
contempletur
oculis alienis.
Eralm. Eccles.
lib. 3.*

GEsanten van om hoogh, Bazuynen van Gods Woord,
 Hebb ick uw soet bericht soo menigh jaer gehoort,
 En voor soo langen gunst noyt danckbaerheit bewesen;
 Weest u en my soo goed, en laet het nu eens wesen:
 Ghy siet u selven niet, en Spiegels in de Kerck
 Sijn buyten eigenschapp, 't is Vrouwen-kamer-werck.
 Nochtans ghy moet u sien: is't niet met eigen'oogen,
 Het kan met oogen zijn dien gh' een oprecht medoogen.
 En, soo niet groot vernuft, veel trouws vertrouwen mooght,
 Daer staeter u veeltijds by dusend en be-ooght,
 En roepen, wat een Mann, en wat een Hemelsch preken!
 Ick stae die waerheit toe: maer heeft het geen' gebreken?
 Twee kleine, soo my dunckt; ick noemse klein en licht,
 Om datse heelbaer zijn: weeght selver haer gewicht.
 Wat meent ghy met uw' stemm? wat doet ghy met u handen?
 Wouwt ghy niet dat die stemm mijn feilen overmanden?
 Hoe breeckt ghy dan haer' kracht? hoe staet ghy dan en singht,
 En singht een valsch geluyd, dat mijn hert niet en dwinght?
 Die t'huys sijn' Kind'ren tucht met straffen of verthoonen,
 Met ernst of soetigheid, soeckt hy na and're toonen
 Als die de tucht vereischt in ernst of soetigheid?
 En soeckt ghy in uw' spraeck een krachtiger beleid,
 Dan dat het hert u geeft? Of zijn't geleerde boecken,
 Daer ghy de konst uyt suyght? waer mogen't Vrouwen soecken?
 (Want spreken is haer lot) jae Vrouwen op de Merckt,
 In heet en in koel bloed, daer niemand op en merckt?
 Is't konstigh, haer gebaer? zijn't gierlickke geluyden?
 O jae, de gierlickste: wants' allersterckst beduyden.

Beduyden is de facck; en all die daer na tracht
 (Ghy hebt geen ander witt) en hoeft geen' ander kracht,
 Als die natuer van selfs kan, will, sal en moet geven.
 Laet Kinderen begaen; hier hebt ghy 't naeckte leven,
 En schaemt u geen' Copy te nemen van die hand;
 't Is Gods hand die all 't licht heeft in die Jeughd geplant
 Dat door de Kindsheit blickt; en lett eens op het spreken
 Van die onnoofelheit: sy weten van geen preken;
 Maer 't spreken is haer ernst, soo wel als u 't Sermoon.
 Hoort, valt haer wel een woord ten mond uyt van sijn' toon?
 En treurens' in haer vreughd, en schreyens' haer krackeelen,
 Soo dat men niet en voel' waer in die twee verscheelen?
 Natuer' en lijdt het niet: en houdt dat voor gewiss,
 Hoe die min afgerecht, hoe die geleerder is:
 De Kinderen gaen voor; het naeste waren Boeren,
 En meer onkundige: maer 't souw my verder voeren
 Dan mijn besteck my roept. Van twe'en rest'er een:
 'k Hebb met uw' handen noch te werden handsgemeen:
 Daer sien ick wond'ren aen. U kan ick het niet wijten;
 Ick weet den oorsprongh wel; maer 't sal my eeuwigh spijten
 En seer doen, en misnoeght doen scheiden uyt het boeck
 Daer ick de lessen vind van 't geen ick schier vervloeck:
 O wijfen van eertijds, ô statige Romeinen,
 Moght ghy de moeyte van uw kostelicke breinen
 Te spillen over niet, of over misverstand,
 En hangen d'eere van wel spreken aen een' hand?
 O noodeloofse Leer, daer in de minst ervaren
 De meest bevalligh zijn! Eens, als wy Kind'ren waren,
 En wierden op 't Thooneel met onse Roll gebracht;
 Doe wierdt'er ernst'lick en voorsichtigh naer getracht,
 Dat sprekers handen mond te samen wierd' gebonden:
 Maer sprekers van dien slag en waeren niet als monden:
 Wy papegaeyden 't uyt: de waerde van den sinn
 En gingh ons jongh begrippoch armen, niet diep in.
 Soo was 't nootsakelick, op dat de Kijckers gisten
 Dat w' onse redenen wel vatten en wel wisten,
 Dat m' ons die Redenen met handen, een' of twee,
 Soo leerde vestigen *als of 't sijn selven dé.*

Est igitur se-
cundum natu-
ram aliqua
voei mutatio,
non indecora
gravibus viri.
Qua quidem in
te naturam si-
qui optimum
est. Erasim. d. l.

Maer, Mannen die verstaet all wat uw' lippen baeren,
 En die niet baeren laet dan ofs' u eigen waeren;
 Die dobbel hebt doorpluyft all wat van die geboort
 Sal werden, soo verstaen, als keurigh aengehoort;
 Hebt ghy een hand van doen die uwe handen leide,
 Waer d'eene henen sal, waer d'andere, waer beide?
 En waer'tu niet geleert tot eenen stippel toe,
 Wist ghy niet wel wat lit te roeren, waer en hoe?
 En als ghy my te huys, of als ick u gae vinden,
 Weet niemand hoe wy doen? en hoe dat self de blinden
 Niet een woord uyt en slaen, of hand en hals gaen mé?
 Ey, denckt aen wat ick seid', *als of 't sijn selven dé.*
 Ontslaet u van den dwangh, veracht de Kinder-wetten,
 Derft wesen die ghy zijt, en op geen regels letten;
 Uw' hand sal soo gelijk haer werck doen met uw' stemm,
 Al waerense maer een, en dats' een dichte klemm
 Van soet eenpaerigheid, een minnelick bewegen,
 Een' konst, by yeder een, langh voor de school, verkregen;
 Een' eigenaerdigheid, die niet te leeren is;
 En, all wat verder gaet, half sott schier, en heel miss.
 Wat seiden Koningen en Vorsten deser Eeuwen,
 Quam een Gefant voor haer te singen of te schreeuwen
 Op een' gesochten toon, van uyt de school gehaelt,
 Met handen in gebaer van regelen bepaelt?
 Wat seiden se, wat niet? want emmers die Gefanten
 Haer hooghste poogen is, haer' boodschap daer te planten,
 Soo datse vruchten gev', en meent ghy dat ick dool
 Die dat nature geef te redden, niet de school?
 Het heeft mijn beurt geweest, en heb't my sien gelucken,
 All wat ick Koningen gelaft was in te drucken;
 Maergunt my desen roem, ben ick'er door geraeckt,
 't Was eigendriftigh wat ick seid', en niet gemaect.
Gemaect, is't rechte woord: moght ick mijn' Tael wat schenden,
 En voegde my 't uytheemsch, 'k souw my na Vrankrijck wenden,
Affectation. Om u dat vuyl *gemaect* te doopen soo't daer heet.
 Maer't is wat noodeloos: gebreecker meer bescheed,
 't Isonoprechtigheid, 't is mommery, 't is leugen:
 En kan dic op den Stoel van 's Hemelsch waerheit deugen?

En wordt onwaerheit my verboden op den hals,
 En gaet mijn Leeraer voor en is sijn wesen vals?
 Ick luyfter na geen slecht verschoonen: als, dat menschen
 Niet even aerdigh zijn soos' yeder wel souw wenschen,
 En dat goed onderwijs quae Zeden richten kan:
 Sulck pleiten roert my niet: geeft my een ernstigh Mann,
 Die my hertgrondigh leer', en soo sijn werck besweete,
 Dat sijn gebaer met recht lust, ernst en yver heete.
 Geeft my een Stameraer, die 't goede qualick segg';
 Die my guld' appelen in aerden schalen legg',
 En legg' sijn hert daer by, en laet hy sich bewegen
 Soo dat hy konstige doe seggen, 't is t'ondegen;
 Sijn ongemaectt ondeegh beweeght mijn hert veel meer,
 Als 't ydele gepronck van die *gemaecte* Leer.

Want hy spreeckt uyt het sijn; en 't kan niet anders wesen,
 Of 't wesen doet als 't hert, daer 't hert doet als het wesen:
 En dat 's my ruym genoegh; soo 'ck van Boeren sey,
 En van de kinderen: die doen soo allebey:
 En voor dat doen en hanght geen masker, dat mijn' sinnen
 Veeltijds in twijffel brenght, of oock het hert van binnen
 Half soo voll yver is als 't uysterlick gelaet
 Van 't schoone spreken en 't veel woelen blijcken laet:
 En of die Mann, soo noest met armen en met handen,
 * Sijn' drift veel dieper haelt als even uyt sijn' tanden;
 En of dien Heilige, gestegen van 't Thooneel,
 Niet soo veel heiligheits ontbreeckt als my en veel'.

Nu zijn 't mijn' droomen niet die ick u kom vertellen:
 Segg ick yet prijsfelicks, ick hebb veel Med'gesellen
 All van den selven sinn; u oock gebreeckter geen,
 Die smaken wat ick segg, en doen soo als ick 't meen,
 En doen haer ongeveint wel-spreken seer hoogh achten,
 Om dat men 't sluyten siet op 't witt van haer' gedachten.
 God gev' haer loon en lust om altijd soo te doen:
 Staen ander' op haer stuck, en snij ick hier een' schoen
 Die niemand passen will, uyt vrees, hy moght hem passen,
 Soo treck' hem niemand aen. men heet' mijn spreken, bassen,
 En klapp van yd'len waen; 'k Hebb mijn werck afgeleit,
 En danckbaerheit voldae, soo 'ck voor af hebb geseit;

*Atque his
 e' amoribus in-
 terdum exci-
 tantur lachri-
 ma pueris ac
 mulierculis.
 sed qua simul
 cum clamore
 exarescant.*

*Ceterum, quo-
 ziam cordatus
 perspicuum est,
 eos clamores
 non proficisci
 ab affectu di-
 centis, nihil
 commoventur,
 sed offenduntur
 potius. Siqui-
 dem ea demum
 vox gignit af-
 fectum in ani-
 mis audito-
 rum, qua ab
 animo bene af-
 fecto venit,
 praesertim vul-
 tu gestuque
 conveniente
 adjuncta.*

Erasm. d. l.

** Qui, quid
 autem notabi-
 liter a natura
 recedit, ut de-
 lectet, tamen
 fide caret.*

Of *Erasm. ibid.*

Of meenen te voldoen, soo 'ck altoos derve seggen:
 Het vall' dan uyt soo 't will, naer mijn' bestecken leggen
 Of naerse niet en doen, daer staet een waerheit vast,
 Noyt ghy my geern, ick gae noch wel soo geern te gast:
 Koockt my der Zielen spijs naer eigen welgevallen;
 Ghy hebt een Mann aen my: 'k fall noyt soo neuswijs mallen,
 Dat ick'er 't Mael om schouw: 'k ben u niet moe gehoord,
 Gefanten van om hoogh, Bazuynen van Gods Woord.

Weer en Weerwill.

HEt zy soo laet als 't will: ick kan my niet bepraten
 Om dood te wesen, en mijn daghwerck te verlaten,
 Ick schiet de voddën uyt die 'k's mergens hebb gela'en;
 Maer 't gaet soo 't spreekwoord seght, noo doen is oock gedaen:
 Ick gae schoorvoetende daer and're na toe loopen,
 En, waer 't met geld te doen, 'k socht slapen af te koopen.
 't Zy weer soo laet als 't will, en soo veel daghs als 't kan,
 Ick, die geen' rust en socht, ick, noch de selve Mann,
 Ligg nagel-vast aen 't Bedd: wegh Wind-As-touw en dreggen;
 Daer is geen tillen aen. Wel moght de Wijse seggen,
 Men wentelt alseen' Deur die op haer' henghsels draeyt:
 Van boven schijnt men lofs, van onderen genaeyt.
 Weerhaenen zijn te slecht: best schijn ick te gelijken
 De Naelde van stomm Stael, die w'aen den Zeil-steen strijcken,
 En doense met geweld nu trouwen aen het Zuyd,
 Nu hijlicken aen 't Noord; stracks is sy hier de Bruyd,
 Stracks daer in 't overspel; en datse meest beminden,
 Is datse nu meest haett. Wie kan wat redens vinden,
 Waerom de laetste echt haer liefste wesen sou,
 En wie verheught sich oyt in een' gedwongen trouw?
 Men soeck' het in den Steen; het is de moeyte waardigh.
 In my is 't Menschen-mall, die, altoos wederaerdigh,
 In Stroom en tegen Wind den oorber tegen gaen,
 Slaen all't geboden af en all't verboden aen.

Op, op dan, segg ick my; het is hoogh dagh: en hoe?
 Die niet aen 't leven will, schijnt, is sijn leven moe.

Te bedd' oock; 't is langh nacht; en leert het leven derven;
Die daer niet aen en will schijnt noyt te willen sterven.

Maer 't is gedrongen ernst; 'k segg dat ick seggen moet,
En doe noo wat ick segg. En, gaenw' all' op dien voet,
(En alle gaen w'er op) wat sal 't in 't einde wesen,
Als w' uyt den langen slaep ontwakende verresen
Op 't slaen van Gods Basuyn, ten bedd' uyt (uyt der aerd)
Geroepen sullen zijn? sal daer noch Menschen Aerd
Gods will of wederwill bestaen te wederstreven?
Schrickt Boose, voor 't verderf, wenscht, Vrome, naer het leven;
Daer sal geen keur zijn van te vroegh of van te laet,
Als yeder, na verdienst, sal hooren K O M T, of G A E T.

Matth. 25.
fil. 34, 41.

't Onkostelick Moy.

'k **H**ouw veel van Schilderyen
Die Oogh en Hert verblyen:
En, schoon sy doen het niet;
Dekunst is meer als yet,
En kan my seer betrecken:
Maer van die wijse gecken
En ben ick niet, God lof,
Die met den eersten bos
Van 't nieu daer henen vallen,
En 't reedste Geld vermallen
Aen tuygh van veel min nood
Als 't dagelicksche Brood.
Hebb ick my oyt verlooopen
In 't ongeduldigh koopen,
Mijn' eerste straffe was,
Ick voelde 't in mijn' Tass:
De tweede; dat dry maenden
My leerden en vermaenden,
Wat onversiens begaen
Veel beter waer ontdaen.
Sott, seid' ick, blijft indachtigh
Waert ghy u selven machtigh,

Xxx

En

En noch die diere Waer
 Aen d'eersten Eigenaer;
 Ghy foudtse met vermaken
 Eens altemet genaken,
 En boeten soo den lust
 Die nu light uytgebluft.
 Waer is 't Geld ondertusschen,
 't Geld dat ghy gaest van blusschen;
 't Geld heeft die wijse Mann,
 Die'r Wijn voor koopen kan,
 En u heeft aengehangen,
 't Geen hy met versch verlangen,
 By wijlen komt en siet,
 En 't sien en kost hem niet.
 Daer ghy uw heet gevoelen
 Voelt in 't besitt verkoelen,
 En loopt uw' Schildery
 Meest blindelingh verby:
 Daer gh' in het eerst vergapen
 Scheent by te sullen slapen.
 Is 't nu niet wel bestelt?
 Uw niet sien kost u Geld.
 Dit zijn de sweepe-slagen
 Die 'ck my heb leeren dragen.
 Als ick na Sott wierd satt:
 Siet voor u, die het vatt.

Rad van onrust.

MYn leven is gespeckt met witt' en swarte lagen,
 Veel hebb ick willen doen, meer hebb ick moeten dragen;
 Mijn Doen is Trouw geweest en vlijtigh, daer het most;
 Veeltijds was 't werck gedaen als 't even schein begoft.
 De vrucht is vreughd geweest van weldoen, en wat garens
 Van nooddrufts middelen, wat opdoens, en wat sparens.
 Mijn dragen is, voor Goed, Haet, Nijd, en Spijt geweest,
 En alle dage schier een nieu ondancbaer beest.

Misduyd' onnooselheit, crackeelen valsch geweven;
 Veeltijds mijn goed gedreight, somtijds of lid of leven;
 Voor oude vriendschapp nieuw bedrogh, en swarte kunst
 Van averechts beleid voor toegezeghde gunst.
 Rust hebb ick niet gekent: als alle oogen toe zijn,
 En alle menschen dood, om datse satt of moe zijn,
 Haer halve leven dood, en sommige wat meer
 Diens sinnen geen gebreck en prickelt, noch geen eer;
 Dan ben ick oock 't kleed uyt en 't rust-bedd in gekropen;
 Om wat langh niet te zijn, en als mijn selfs t'ontloopen:
 Maer qualick quam 't soo veer 't scheen dat mijn dagh aen' quam,
 Als ick my neder leid en 't slapen ondernam
 't Hiet rusten dat ick deed; maer 't waren besigheden
 Die mijn' versuften geest, meer als 's daeghs, wercken deden:
 Mijn' oogen sloten niet, of 't heete werck gingh aen;
 't Was droomen in der daed, en schijn, en ydle waen;
 Maer nacht-werck eigentlick, en qualick t'onderscheiden,
 By 't woelen van den dagh, welck waerheit was van beiden.
 (En wat is waerheit? heeft die Richter licht gedocht,
 Of wat hy sagh, of wat sijn Huysvrouw droomen moght;
 Elendigh Richter, sooder een elendigh oyt te noemen
 En te verdoemen was!) Nu heeft de dagh sijn' bloemen,
 En heeft sijn' distelen, vermaeck en ongenucht;
 De Bruyloft en het Graf, het lacchen en 't gesucht
 Gaen veeltijds overhand, en houden beurt met poosen;
 Doen een de doornen zeer; hy lijdt het om de roosen;
 De Sonn schijnt naer 't vuyl weer, en in den storm wel oock:
 Het soete Vyer betaelt het suere van den roock:
 Maer droomen houdt geen' beurt, 't is altijd stof van klagen:
 Een grouwelicke Droom is droevigh om verdragen;
 Een lieffelicke geest meer onlusts ongelijck
 Dan sijn verheugen was: besitt een Koninckrijk,
 En werdt een Bedelaer in meer niet als twee uren,
 't Scheel is onmenschelick. Wie kan daer tegen duren?
 Vlieght over bergh en dal, de Valck uyt haer gesicht,
 En vindt u in uw bedd voll plaesters en voll gicht;
 Wat een hard averechts van sulcken lochten hooghmoed!
 't Is seker, datter wel een traentjen uyt het oogh moet,

In't heugen waer men was, in't voelen wat men is:
 En wat een' Modder-goot scheelt van eens Konings Dis.
 En dat is't lieve loon van ingebeeelde welvaert,
 Dat m' in den Hemel schickt te zijn en in de Hell vaert,
 En smaeckt het ongemack van lijden soo veel bet
 Als vrolick vliegen scheelt van karmen in sijn bedd.

Dus heeft 'et my gegaen, van dat ick wist wat leven
 En doen en lijden was: en waer noyt uytgeschreven,
 Verhaelden ick all't leed dat my gedroomde vreughd,
 En swarigheid gedroomt gekost heeft van der jeughd.

En't gaet my noch alsoo ten einde mijner dagen,
 Jae, tot dicht op mijn Graf sal ick de onrust dragen,
 Soo'ck niet verkeert en giss; jae, hoe de kracht meer slijtt,
 Gevoel ick dat men meer en meer van lijden lijdt.
 Is't wonder dat ick wensch met alle mijn' gedachten
 Uyt all' die dagen, uyt all' die verraste nachten
 Een saligh eind te sien, en eens uyt ware pijn,
 En eens uyt valsche vreughd', eens uyt den droom te zijn?

Op mijnen G E B O O R T - D A G H.

NOch eens September, en noch eens die vierde dagh,
 Die my verschijnen sagh?
 Hoe veel Septembers, Heer, en hoe veel' vierde dagen
 Wilt ghy my noch verdragen?
 Ick bidd om geen verlangh: 't kan redelick bestaen,
 Het gen' ick heb gegaen:
 En van mijn' wiegh tot hier zijn soo veel duzend schreden
 Die 'ck hebbe doorgetreden,
 (Met vallen, lieve God, en opstaen, soo ghy weett,)
 Dat die all't selve leed
 En all' de selve vreughd naer my hadd door te reisen,
 Sich drymael sou bepeisen,
 Wat besten oorber waer, gelaten of gedaen.
 My, Heere, laet vry gaen;
 Mijn' roll is afgespeelt, en all wat kan gebeuren
 Van lacchen en van treuren

Is my te beurt geweest, en all wat beuren sal
 Sal 't selve niet met all,
 En d'oude schaduw zijn van dingen die wat schijnen
 En komende verdwijnen.
 Wat wacht ick meer op aerd, waerom en scheid' ick niet?
 'k Wacht, Heer, dat ghy 't gebiedt.
 Maer, Magh ick noch een' gunst by d'andere begeeren,
 Laet my soo scheiden leeren,
 Dat yeder een die 't siet mijn scheiden en het sijn
 Wensch' eenerhand te zijn.

*Aen een' bedruckte MOEDER over het verlies van haer
 eenige uytnemende DOCHTER. 1661.*

Gods toren is in brand, en 't geldt de Noorder Landen
 En 't Zuyden gaet niet vry; Jae Oost en Weste Stranden
 Vermengen haer geschrey met Nederlands geweën;
 Het klaeghter all om 't seerst van Winden en van Zeen,
 't Geberghte braectt meer nats dan machtige Rivieren
 Haer' bedden binnens boords zijn machtigh te vertieren:
 De Rijn en kent sich niet, sijn' Oevers zijn vermist;
 De Stiermann, op de Wael verbystert en vergift,
 En siet geen onderscheit van Wael en Maes te maken;
 Hy slaet sijn gaerdes schier op Willigen en Daken:
 De Zee die swelgen sou all wat van boven neer
 Naer haeren boesem rolt, stelt all haer zout te weer,
 En druyster tegen aen, en weigert met haer' bergen
 Den dronck bescheit te doen die d'andere haer vergen;
 Is niet de toren heet die tot in 't water brandt?

Dit lijdt ghy, droeve Vrouw met heel uw Vaderland,
 Maer heel uw Vaderland sien ick wat met u lijden,
 Dat ghy van binnen lijdt, en and're van ter zijden.
 Daer gaet een silter vloedt van tranen door uw Huys,
 Soo swaer als uw verlies, soo bitter als u Kruys:
 't Komt op geen' kanten aen; 't gaet boven Bruggen Vlonder,
 't Gebeurt u als Gods Mann; uw' bedde-spond' gaet onder.

Wat foudere tegen staen? waer's't yfere gemoed,
 Dat soo gemartelt niet en dede soo ghy doet?
 Een bloem is u ontruckt in 't beste van haer groeyen;
 De waerdighste gelijck die noch in Hollandt bloeyen;
 Een Peerel is u hand ontfutselt, een Kleenood
 Ontstoolen, midden uyt den Moederlicken schoot:
 De Dood is als een Wolf uw stallingh ingedrongen,
 En met het liefste Lamm van 't jonge Vee ontsprongen:
 Ghy hebt soo soeten Sonn sien daelen met den dagh
 Als Haeghsche Sonn in langh den Haegh verschijnen sagh:
 En 't isser duyfter, sints dat vriendelick paer lichten
 Ter aerden is gegaen. Waer voeren wy mijn' Dichten?
 'k Wouw seggen, sints haer glans ten Hemel is gebracht:
 Ten Hemel, droeve Weew, ten Hemel daers' u wacht.
 Mishaeght u dat verhuys, kont gh' in u herte vinden
 't Bonijden van die gunst aen uwer beste Vrinden
 Uyt nemenste Vriendinn? kont ghy soo Moeder zijn,
 Dat ghy se weder wenscht in d'afgeleden pijn?
 Om weer u Troetelingh in desen poel te wesen?
 Vreest God, sy heeft het u soo tuchtigh aengepresen:
 Looft God, sy heeft het u soo troostelick geleert,
 Soo mannelick de dood haer prickelen verheert,
 Dat, sooghy 't niet en kost (naer soo getrouwe Lessen)
 En soo s' u schreijen sagh, haer' oogen wierden flessen,
 Endrenckten weer uw Huys met noch een' stercker' Vloed,
 Dan die u (lijdt dit woord) Gods wrake tergen doet.

Dit is geen ongevoel; ick preeck voll mededoogen:
 Soo nu u oogen staen, soo stonden eens mijn' oogen
 Doeled' ick dat ghy lijdt; was't niet een eenigh Kind
 Dat my te lijden gaf, de Vader die wel mint
 Heeft niet als eenige: gelijck ick met u worstel,
 Soo worsteld' ick met my; met even harden borstel
 Doorschrobden ick mijn hert, als daer ick 't uw mé boen:
 Ded' ick 't maer half te deegh ick gunn u 't beter doen:
 Verwint mijn swacke deughd, verbluft'er en vermant'er;
 Deed ick te Vrouwelick, doet ghy 't soo veel

CONSTANTER.

Haer

Haer G R A F - S C H R I F T.

Ens Ann', eens Margariet light in dit eene Graf:
 Wat deed menſe te kort, doem' haer twee namen gaf!
 Sy waſſer hondert waard, en die van all' de deughden,
 Die oyt in een goed Kind goed' Ouderen verheughden,
 Betaemden haren Doop. Soo ghy die deughden wiſt,
 En hoe volmaeckte le'en ſy waren ingekift,
 Ghy deedt uw ſchreijen by de droeve Moeders tranen,
 En Broeders teeren rouw: maer hoorden ghy vermanen
 Hoe ſoet, hoe Chriſtelick, hoe vrolick ſulcken Ziel
 Uyt ſulcken Lichaem ſcheid', hoe mannelick ſy viel,
 En in het vallen rees, en haeckte naer het ſchoonſte
 Naer 't ſaligh Eewige, Gods onbegrepen woonſté,
 En wiſt ghy hoe ſe tot die arme Moeder ſprack,
 En Broeders herten ſterckt', als 't hare lagh en brack
 Ghy ſtrafte 't ſuchten in die Moeder en die Erven,
 En all' die ſulcken Kind niet geern ſoo ſagen ſterven.

S L A P E N.

SOo dickmaels als ick liggen gae,
 Van waer ick niet weer op en ſtae
 Voor datter vier en wel dry uren
 Aen overdampde ſotte kuren
 Van Droomen zijn te loor gegaen;
 Soo ſpreeck ick dus mijn ſelven aen:
 (Ten minſten hoor ick 't my te ſeggen)
 't Is waer, daer gae ick weer verleggen
 En ſpillen ſulcken langen deel
 Van 's levens halvervoetſche deel:
 Moght ick, of kond' ick het verwaken,
 Wat ſoud ick maken en niet maken;
 Wat ſoud mijn Lichaem, op de been,
 Mijn' reden ſien ſien wel beſte'en;
 Wat ſoud ick rijpe vruchten geven
 Van ſoo langh uytgreckten leven!

Pſal. 39.

Maer,

Maer, als dat Deel verslapen is,
 Soo denck ick, gisteren was 't mis,
 Wat magh ick Gods beschick verklagen,
 Om 't ruym gespill van enge dagen,
 Aen 't leege, luye tijdverdrijf
 Ten luste van dit logge Lijf?
 Ten minsten is het sonder kenniss
 Soo langh geaemtooght, sonder schenniss,
 Ten minsten soo veel levens tijd
 Onnoosel en onfondigh quijt.
 Wat foudet boosheit kunnen beuren
 Soo die dry forgelicke deuren,
 Van Ooren, Oogen, Tongh en Mond,
 Niet yeder eene, voor haer' sond,
 Eens nu en dan gesloten bleven!
 Wel wierdt het vonniss eens gegeven,
 't Is beter leege zijn als niet doen.
 Elck steeck sijn' voet in desen schoen;
 Geen, yemand bet, geen, yemand nader;
 Hy past onse even alle gader;
 Mijn Buermans voet soo wel als mijn'.
 Maer eerst, wat dingh is, ledigh zijn?
 't Is slapen, of soo tijd besteden,
 Als sliepen alle boose Leden;
 Schoon sich de heele reden hingh
 Aen d'allerslechtste seuteringh,
 Mits dat geseuter sonder sonden
 Voor God en Menschen werd' gevonden,
 En, streckt het God noch Mensch tot goed,
 Ten minsten geen te kort en doet.
 Met niet doen is 't soo niet gelegen:
 Niet doen, en zijn tot quaed genegen,
 Zijn Broers en Susteren gelijk.
 Begeert men dat ick 't vonniss strijck?
 Dat noemde d'oude Wijsheit, niet doen,
 Dat Ziel of Lichaem kan te niet doen.

Op Soetenburgh, tot Scheveningh aen Zee gebouwt,

Door C O R. M I C H. S O E T E N S.

DOe's Lands behoudeniss aen zijden draetjens hongh,
En scheen schier hopeloos in 't oogh van oud en jongh:
Doe sei de wijse Wilm; 't was Vrouwelick geoordeelt,
En stichte 't swacke Volck met stichten, met een Voorbeeld
Van 't onbedwelmt gemoed, daer in hy noch den dagh
Van onse Vryheit door die dicke Wolcken sagh.

Hy loegh Castilien uyt; op 't uysterst van twee Landen,
Die, na den eersten stoot, Castilie noyt vermanden:
Noch heught het Vlissingen en Geertruyds braven Bergh,
Wel eer ons uytterste, nu van ons inner mergh:

In elck spreekt een Paleis hoe 't in dat hert gestelt was;
Hoe still het in den storm, hoe stout het in het Veld was,
En hoe het op het spits van Vrienden Vyands grond
Op geen gedreigh en past', alsoo 't sijn werck verstond.

Daer is in Soetens iet met dat beleid te paeren:
Hy kent de Vyanden van 't Vaderland, de baeren,
De silt' onstuymigheit van 't woeste Noorder natt,
En all sijn schadelick gespartel en gespatt,
Sijn daeglicks op en neer, sijn Maen en Maendlick hollen;
Hoe verr 't gemeenlick moet, hoe hoogh 't somtijds kan rollen;
En, daer d'onkundige verschrieken op den Duyn,
Staet hyder soo geruust als midden in sijn' Thuyn.
Getuygh Niew Soetenburgh, op 't steilste van die bergen,
Spijt wind en waternood, en schier om bei te tergen,
Voorsichtigh, moedigh, en vermaecklick geplantt.

Wat heeft de Mann verdient, wat dunckt u Vaderland?
Ten minsten eer en danck: maer, magh ick oock wat seggen,
Ick hebber voor 't gemeen een loodje by te leggen:
Hy heeft een' wensch verdient elck gev' hem die 't hem lust;
Ick wensch hem, voor 't gieraet van Scheveninger Kust,
De gunst van yeder een, den algemeenen Zegen
Van all, wie met gemack, en buyten wind en regen
Te Zeewaert in will sien, en voelen de genucht
Van heel nae by te zijn en heel verr van 't gerucht.

Y y y

Is't

Is't niet genoegh gewenscht, ick hebb noch eenen item,
 Die't loffelick gebouw sal eigen zijn, en niet hem:
 U wensch ick, Soetenburgh, uw' Stichter, en uw' Heer,
 En alle sijn Kinds Kinds Kinds Kinderen, en meer,
 Dack, muer en vensterdicht stantvastigh t'overleven.
 Is't noch niet ruym genoegh, God bidd ick, u te geven
 Als op een Werelds end getimmer overend,
 Te duren soo ghy staet tot op des Werelds end.
 Of emmers soo veel tijds als wy te wachten hebben,
 Tot dat de Zee schoon uyt tot Eng'land toe sal ebben;
 Soo dat wy door dat diep, door een geplante laen,
 Van Scheveningh drooghvoets tot Londen mogen gaen.

Van als het beste.

1 *Timoth.* 5. 21.

GOd schiep, en keurde goed' all wat hy had geschapen:
 Maer 't beste Schepsel quam sich selven te vergapen.
 Aen een van duisenden alleen verboden Fruyt;
 Twee Gasten saten wel, en atender sich uyt.
 Soo brack het boose door, en bracht degall in 't goede;
 Soo sijn wy bastaerden van ouden echten bloede;
 En die noch meent den mensch te vinden soo hy was,
 Soeckt sap-groen in dorr hout en vlammen onder d'ass.
 Daer's groen in; maer soo bleeck, en vyer, maer soo gedoken,
 En licht, maer soo bedwelmt, en macht, maer soo gebroken,
 Dat all ons poogen swicht, en all ons witt is grauw,
 En all onstreden hinckt, en all ons warm is lauw;
 All ons, en in ons all'. Laet niemandt sich vermeten.
 Van meer dan overschielt, ons weten is half weten.
 En sien wy door een ooggh, ja door een' dunne schell,
 En volck voor boomen aen, 't is all genadigh wel.
 Wy sitten, onder een, voll zeeren en gebreken;
 Die met de minste sitt, heeft van geluck te spreken.
 Ontmoet ick dan een mensch, als alle Menschen zijn,
 Gebreckelick gebroedt van Moeders lust en pijn;
 Ick wacht geen Engel in sijn menschlickheit te vinden:
 Magh hy voor scheel bestaen in 't Vaderland der blinden.

'k Sie hem eerbiedigh aen, jae nauwlick sonder nijd
 Sien ick hem, boven my; soo verre van verwijt.
 Vind ick'er pleckiger en schorfter, als de meesten;
 My dunckt, ick moet op 't minst soo wijs zijn als de beesten,
 En keuren, al een Koe, goed groen gras uyt quaed kruyt,
 En haelen my dat in, en houden my dit uyt:
 En, is 't voll onkruyds in de Tuyntjens van die Zielen,
 Ick laet dat onkruid staen, en neem geen' moeyt van knielen,
 Als om de Blommekens te kippen uyt den drangh.

Vriendinn, ontfanght de less in 't goede, die 'ck u langh:
 Daer steekt een voordeel in, dat ghy my danck sult weten,
 Soo langh ghy my geheught: weest op d'ondeughd gebeten
 Soo vinnigh als ghy mooght; dat staet den Vromen toe;
 Maer, lieve, weest soo wijs, en maeckt uw' Ziel niet moe
 Met ondeughd onder uyt wat deughds te liggen soecken:
 Ontmoet ghy goed en quaed, in Menschen, of in Boecken,
 (Dat doode Menschen zijn die spreken uyt haer Graf)
 Denckt aen 't gemeene lot en d'algemeene straf,
 Daer door wy een voor een dus masteluy nigh wierden:
 Denckt dit gebeurt soo wel den derden als den vierden;
 De wortel voed den Stamm, en dese Tack en Blaen:
 Soo is het oud vergif van onder op gegaen:
 Dus ben ick, dus is hy, dus zijn wy all' in 't hondert.
 En vindt ghy dan in 't boeck een blad dat u verwondert,
 Een ander dat u slicht, een derde dat vermaeckt,
 Veel' andere daer aen, daer van u geen en smaeckt;
 En vindt ghy in een Mensch een regentje van gaven,
 En blommekens van Deughd; maer hier en daer begraven
 In ondeughds onkruid: Ey, roert aen dat onkruid niet,
 Daer kruid of bloemen zijn, wat lust u queeck of riet?
 Die bloemen en dat kruid zijn uwer aendacht waerdigh;
 Die and're ruyght geen sins. Vind ick een Huys voor aerdigh,
 En achter niet onboent in 't midden lijdelyck;
 Daer is geen twiiffelaen, als 't ons, en ons gelijck
 Het heeft sijn vuyltjens, sijn' verborgene riolen,
 Sijn on-Civetsch geheim, sijn' Amberloose holen;
 Maer wat light ons daer aen? sal ick de quade lucht
 Gaen gaeren by de goed', en breken de genucht

Die my de goede gaf? en anderen beschamen,
 Om my wat leeds te doen? verwisselt maer de namen,
 En denckt of 't ons gebeurd': hoe nam 't een' schoone Vrouw,
 Alsick haer leemten wist, en, wat sy decken wouw,
 Ondeckte voor mijn oogh, of maer voor mijn gedachten:
 En, of sy 't lijden wild', hoe soud ick my verkrachten
 Met willig' ongenucht, en mengen eeck en gall
 In 't lieve suycker-soet van 't eerste wel-gevall?
 Gewisselick, Vriendinn, 't is averchtsen yver,
 Sich selfs te pijnigen; en, hebt ghy u niet liever:
 Mijn slot is, dat de mensch sijn welvaert weinigh mint,
 Die wel te vreên kan zijn en maeckt sich ongesint:
 En, wie volmaecktheit foeckt voor dat hy uyt den tijd is,
 Dat die Genoegen, Vred' en Rust, tot dan toe, quijt is.

Lijck-troost, aen eenen bedroefden Vriend.

TWee plaesters dienen ons om droefheit mé te koelen:
 De Reden gaet voor uyt; die worstelt tegen 't woelen.
 Van 't hert daer 't leed in is; en dats' hert tegen hert:
 Maer in dat worstelen gevoelt men steeds de smert,
 't Zy reden winn' of wijck', of onder vall' of boven;
 Ja in het heelen self is 't joockfel van de roven
 Een nieuwe slag van pijn, die t'samen smert en smaeckt,
 Tot dat de nagel weer het seer eens open maeckt;
 En dan is 't op een nieu: en, souw dat gaende blijven,
 Soo duerde pas ons leed soo langh als onse lijven.

Maer d'ander plaester, Tijd, heeft een ondoender kracht;
 Daer voor 't gedencken smelt en soetjens uyt sijn' macht
 En van de klemm geraeckt: soo dat het leed het leed is,
 Maer ongevoelick, en allenghskens uyt der weet is,
 Gelijck het hooge steil van Teneriffas Klipp
 In 't zeilen uyt het oogh van 't afgevaren Schip.
 En uyt des Schippers hert allenghskens werd ontstolen,
 Allenghskens staet en smelt, als ys ontrent de kolen,
 Tot dat het heel verdwijn': dat merckt de Schipper wel,
 Maer als 't geschiet is best. De wijser van 't gestell

Dat

Dat d'uren raebraeck, en den Tijd uyt meett met tanden,
 En fiet men met geen oog, en voelt men met geen' handen
 Bewegen uyt het punt daer op het schijnt te staen,
 Terwijl het noyt en staet, noyt op en houdt van gaen:
 Maer als 't bewogen is van 't eene punt in 't ander,
 Van d'een' in d'ander uur, soo seggen wy malkander,
 De dagh is om, en wegh; de nacht komt: en soo groeyt
 Het Gras, het Kruyt, de Boom, de Blomm, en al dat bloeyt.
 Soo gaet het met den sleet, met smelten, en met doyen,
 Met af en ondergaen, wat langhsamer als Troyen.
 (Brand is te haestigh, en ondoet hand-tastelijck).
 Soo gaet het met den Rouw, tot dat het lieve Lijck
 Ter aerden is geraeckt, en oock begint te slincken;
 Te rotten, te vergaen, te stuyven, of te stincken.
 Het soete metter tijd ontfutselt ons het hert,
 En ons geheugeniss; tot dat het even werdt
 Of noyt geweest en waer. Soo forght hy voor 't behouden
 Van 't Schepsel die het schiep. Kost treuren niet verouden;
 Geen mensch en stond het uyt, waer 't leed, dat heden is,
 Gestapelt dagh voor dagh op wat voorleden is,
 't Hert gingh te pletteren. Soo leed oock als geen leed waer,
 En tusschen dagh en nacht verdwijnen kon als eet-waer,
 't Waer beestigh ongevoel, ja overbeestigh waer 't;
 Daer veeltijds honden leed ter nauwer nood verjaert.

Nu light dat Lijck in 't stof: kont ghy geen' tranen stelpen:
 'k Vergeef 't de menschelickheit: wat schreyen kan wat helpen;
 Maer meer niet. Stelt dan eerst de Reden-kracht te roer,
 Die sal u seggen, dat de Vriend die u ontvoer
 Ontvoert is, en ontvoert door die hem moght ontvoeren;
 En dat sijn sterven, vast aen de vergulde snoeren
 Van 't Hemelsche beleid, niet af te schreyen was,
 Noch nu r'ontsterven is. Valt dat geweld van glas,
 En voelt ghy 't wrangen Rouw en onrijp Leed verpletten,
 De tijd, de gaende tijd, sal slijten en versetten
 Wat onverslijtelick en onversetbaer schijnt:
 Van nu af light u leed als slijck-sneew en verdwijnt,
 En metter tijd sal 't klein, en metter tijd niet wesen:
 Gedenckt dat ick het schreef, en dat ghy 't hebt gelesen.

VORSTELICKE DANCKSEGGINGE

Aen de Heeren

BURGERMEESTEREN

Der Stadt

AMSTERDAM. 1659.

HOogh achtbaere Vooghdy van d'aller Ste'en Stadt,
 Voorstanders die de hand aen 't wentelende rad
 Soo hecht soo moedigh slaet, dat haer tot geen en tijden,
 De Welvaert (en ick wensch 't) noch sal, noch magh ontglijden:
 Soo zy dat wenschen waer, soo heet' ick een Propheet
 Veel' eewen naer mijn' eew, als't waer is dat ick weet.
 Noyt hert gevoelicker, noyt danckbaerer gepeisen
 Van u vertrocken zijn, als die ghy siet verreisen
 Nu Amalie scheidt met haer Doorluchtigh bloed
 Dat als de Moeder denckt en als de Moeder doet.
 Elck denckt u danck op danck, elck vult des anders ooren
 Met lof en wederlof van wat sy sien en hooren.
 Dat's eendracht, in der daed, maer of ghy 't niet en wist,
 Die eendracht werdt vergalt, of wel vergult met twist:
 Men twist'er onderlingh om 't innerlickst gevoelen
 Van uw beleeft onthael, en Heeren-huys en Doelen
 Ontsteken in dien strijd, die noyt verkoelen kan
 Soo langh Orange sal bestaen in Vrouw of Mann,
 En Kinders Kinderen, dieryeder in sijn' Jaeren,
 Den roem van Amsterdam sal trachten te vermaeren.
 En doen de Wereld sien wat danckbaerheit vermagh
 In herten van trouw bloed, naer menigh Jaer en Dagh.
 Langh lagens' in haer Graf de noyt verwonnen Helden,
 Die Amsterdam gedenckt, dat d'eerste stijlen stelden
 Van 't schoone Landt-juweel, de Vrijheit van dien Staet
 Daer 't groot achiende Deel, een Amsterdam, in staet,
 Als Peerel in de Kroon van een der seven Kroonen;
 En ghy haelts' uyt het Graf, en doetse weer verthoonen
 Die Hoofden van Bevel, die oogen van Gesagh,
 Die 't Vaderland soo geern en Spagnen soo noò sagh.

'kVerftaë u, gróote Stadt, 'k begrijp u, wijfe Heerén;
 Gh y kent d'erkenteniss, en foecktse voort te leeren:
 't Is d'algemeine less daer ghy uw Volck in tuchtt,
 En, foo ick niet en dool, 't Volck leertse met genucht.
 Noch eens danck, en noch eens, voor vier Doorluchte Vorsten,
 Die oock met hert en hand, naer 't in haer Ed'le borsten
 Tot u genegen light, een yeder in het sijn
 Bewijsen willen hoe en wats' u schuldigh zijnen.

N I E W J A E R

Ick foeck het hier, ick foeck het daer,
 Ick vind niet news aen 't Nieuwe Jaer,
 Dan dat men 't niew heeft willen noemen:
 Waer 't nieuwe tijd met nieuwe bloemen,
 Waer 't nieuwe Maen waer 't nieuwe Sonne
 Die ons het nieuwe Jaer begon;
 't Waer een niew Jaer by my te achten:
 Maer 't Jaer is oud en uyt sijn krachten,
 't Gras is in slaep, het hout is dood,
 't Gevogelt stomm, de Boomen blood,
 't Is in den middernacht der dagen,
 Die ons, en die wy voor ons jagen:
 Waerom is 't Jaer dan niew, en waer?
 Is 't mergen foo niet weer niew Jaer,
 En overmergen foo, en weder
 Met allen wind en alle weder,
 En allesins, en alle dagh?
 't Jaer is een Ketingh, die ick magh
 Van alle schakelen beginnen.
 't En is geen slangh, naer 't oud versinnen,
 Die met den steert light in den mond:
 Het is een toe oneindigh rond,
 Oud by 't begin en niew op 't ende,
 Daer wederom dat oud belende,
 Maer oud en niew, waer yeder will
 Gegrondt alleen op menschen grill.

Dat

Dat schaedt niet; moght men maer die menschen
 Een beter oud nieuw Jaer toe wenschen;
 Toe wenschen soo, dat in der daed
 Het nieuw trad op den neck van 't quaed
 En gaev' den naem aen nieuwe Jaren
 Die, nieuw genoemd; oock nieuwe waren;
 Boetveerdigh nieuw; onsondicht oud;
 Maer Kind'ren zijn; en blijven stout:
 't Is Kind'ren werck, en in Gods Kind'ren
 Sien ick die Kindtsheit niet vermind'ren;
 Wy kootten gift'ren en van daegh.
 Is 't Kind'ren, of een' ander vlaegh,
 Ick sie niet een paer nieuwe schoenen;
 Ick sie niet een paer oude boenen:
 All 't slijck van gift'ren hanghter aen:
 'k Sie niet een witt hemd aenigedaen;
 Verr van een Bruylofts-kleed ter eeren:
 Ja, laet ick mijn' gedachten keeren
 Door eew en eewen langh voorby,
 All die gedachten seggen my,
 Het was als 't is, ons' nieuwe Jaren
 Zijn even als haer' oude waren:
 'k Sie deughd en ondeughd gach door een
 Gevlochten, even als voor heen.
 De Sonn en fiet niet nieuws; en onder
 Die Sonnen wacht ick na dat wonder,
 Dat wonder niet van 't recht Nieuw Jaer:
 Maer, daer het tijd waer dat ick waer,

O V E R S L A G H.

'k **H**ebblangh genoegh gewoelt in allerhande baren,
 Met voor en tegenspoed; my is meest wedervaren
 Wat wedervaerlick is van vreughd en ongenucht:
 't Waer tijd gescheiden uyt het tijdelick gerucht,
 En my ter neer gestelt, daer my geruste dagen
 En nachten sonder sorgh ten grave moghten dragen.

Dit wensch ick menighmael: maer ben ick wel bedacht?
 Neen (segg ick tegens my) waer dat te weeghgebracht
 Daer is geen twijffel aen, ick sou geluckigh wesen;
 Maer hebb ick dat geluck te wenschen of te vreesen?
 Ick vrees het ernstelick, en hebber reden toe.
 Mijn vrees is, dat geluck en wierd ick nemmer moe,
 Ick bleef 'er aen versott gelijk men in de veeren
 Van 't warme bedd verwert; 't is wentelen 't is keeren,
 't Is draeyen als een' deur die vast is daer s' aen sweeft:
 Hoe wierd ick, altoos wel gesint, eens sat geleest?
 Wie geerne rijzen sal moet eerst sijn bedd vervelen.
 Neen; laet ick dus mijn roll ten einde blijven spelen;
 En missen 't voordeel niet dat Godt de menschen gaff,
 Van selver, als hy roept, te wenschen naer het Graf.
 Daergaet 'er na 't schavott, tot sterven wel begeven:
 Maer stond het in haer' keur, sy wilden liever leven.
 Want, uyt gefonde weeld te scheiden sonder pijn,
 Schijnt voor de menschelickheit een harde kans te zijn.
 Dat voelt de siecke niet, diens Ziel met alle reden
 Ontslagen wenschte te zijn van uytgepijnde leden:
 Het uytgepijnde hert van allerhande leed,
 Van leed dat meestendeel alleen de Lijder weet,
 Doet hals en schouderen na 't saligh einde recken;
 En daer het geerne gaet is 't lichtelick te trecken:
 Blijft tobben, Zielen Lijff, en lijden, als ghy doet:
 God volgen doet seer suer gedijen tot seer soet.

D I E R T E.

WAt af- en op-slagh is van Waeren in haer' prijsen
 Verstaen ick by mijn Bors: maer wacht noch naer de Wijsen,
 Die my in reden en gerechticheit doen sien,
 Hoe af- en op-slagh staet aen will van quade Lien.
 Soo noem ick Gierigaerds en Schrobbers, die haer haesten
 Naer 't sondige gewinn ten laste van haer' naesten;
 En lacchen met dien last, en wenschen dat de dagh
 Die na volghet, swaerder als die voorgaet, prangen magh.

Zzz

Is

Is Turff of Boter dier? wie heeft dat foo bevolen?
 De schaersheit stelt de wett. Dat heet moetwillens dolen.
 En sien geen middagh aen. Is't reden dat het pack
 Van menige gedij tot weinig' haer gemack?
 Sal's Lands gemeene schá die weinige verrijcken
 Die hebben wat daer schort, en blijven sonder wijcken
 Op trotse prijfen staen, alleen om dat de nood
 Dat elders niet en is moet foecken in haer' schoot?
 De menschen ken ick; en haer' onversaedelickheden.
 Niet dat sy 't plegen dan, maer dat het werdt geleden,
 Ontfelt my. Straft de Wett de minste Dievery,
 En gaet het vuyl geroof van dwinge-merckten vry?

D R O O M E N.

Soo droomen dencken is, en dencken niet als droomen;
 Waer's d'onbescheidenheit des Menschen toe gekomen
 Dat m' op sijn' droomen lett, en op sijn dencken niet;
 Dat m' uyt sijn' droomen pluyft wat des' of die bediedt,
 En laet gedachten gaen, gelijk sy gaen en vliegen!
 Zijn droomen sulcken dingh? en konnense niet liegen?
 En lieght ons dencken foo? en dolen wy by daegh,
 En gaenw' in doncker vast? geleerde Lien, een' vraegh
 Soeck ick voldaeen te sien; waerom zijn uw' gedachten
 Min als u droomen waerd, uw' dagen als uw' nachten?
 Bekent het ruyterlick, daer is geen reden in:
 Maer, houdt het my te goed, ick hebb een bet'ren sinn,
 En segg standt vasttelick, dat droomen zijn gepeinsfen
 By doncker, en wat meer? ick wilder niet om veinsfen;
 Gepeinsfen van een hoofd dat uyt sijn' sinnen is,
 En dat foo mallen draed, als't eens aen't pinnen is,
 Soo wilde webben weeft, dat't schand is na te sporen.
 Hoe komt dat hoofd foo woest? het luydt wat vreemd in d'ooren,
 Maer't is niet min als waer: 't is droncken sonder wijn
 (Naer't met de ontucht gaet, kan't oock wijn-droncken zijn)
 't Is droncken en bedwelmt van dampen die het vollen,
 En door sijn Herffen-huys foo slinger en rollen,

(Als

(Als Geesten uyt de Kolf tot in den Helm gevoert)
 Dat alles gins en weer gerommelt en geroert
 Geen minder fnakery en baert als simpel' oogen
 In vyer en wolcken sien; die, smakelick bedrogen,
 Heel' Almanacken sme'en in d'asch of in de lucht.
 Gaet nu en luyftert eens na droomen met genucht,
 Met schrick, met achterdocht; gaet en ontfelt uw leven
 Met bullebackery, daer Kinderen voor beven:
 In een woord segg ick't all, gaet foeckt een goed bescheit
 Uyt wat een droncken mensch gedocht heeft of geseit.

Aen de Vrouwe van M E R O D E.

SOet Vrouwtje, diens gebed gebod is over my,
 Verwacht ghy noch in Dicht hoe 't afgeloopen zy
 Met mijn' uytheemsche reis! Ick fals' in kort vertellen:
 Dus hebb ick omgeswiert met mijn' dry jong' gesellen:
 Ter Goud hebb ick vernacht, en in ons Monickland
 En op mijn Zuylichem, en, aen den overkant,
 Ten Boschen t' Eindhoven, te Brey, te Maastricht binnen,
 Te Luyck, de groote Stadt van ongeruste sinnen,
 Te Maastricht andermael, tot Aken eens in 't Bad,
 Te Spaë vier weken langh, eens daeghs door en door natt,
 Te Butgenbach, St. Vijth, en Doesburgh, en Vianden,
 En Echternach, en Trier, en, langhs de Moesel stranden,
 Te Cobolents, te Bonn, te Cöln, te Dusseldorf,
 Te Moers, te Creyvelt, weer te Moers, en, met een Korf
 Voll voedsels, op den Rijn voor Wesel, voor Nimmegen,
 Voor Monickland, en t'huys door Gods gewenschten zegen.

Waer ick geslapen hebb is afgekerft: hoe langh,
 Sal best by monde gaen; in rijm vielt my te bangh.
 In 't gros segg icker af, of 't yemand quam te vragen,
 De reis is nett gedaen in viermael twintigh dagen.
 Houdt ghy u dan voldaan, soo ben ick't meer als ghy,
 Soet Vrouwtje diens gebed gebod is over my.

Verloren Speelreis. 1659.

DRy paer getrouwde Luy, een Wewenaer, dry Maeghden,
Moe Voorburghs, moe Voorhouts en wat meer Hoofd of
Haeghden,

Verkoren weelderigh den langhsten dagh van 't Jaer,

Om Landen te besien; en of het hier of daer

Wat lieffelicker was als daer sy Bueren waren.

Klein Hofwijck was het Veld daer 't Leger sou vergaren,

't Vergaerden, en 't gingh t'Scheep, dry uren naer den Heer

Die d'oude Daghkarr ment ('k meen Phaëtons Mompeer)

Van 't Ooster Veer af re'e. Bier, Boter, warme Brootjes,

Wijn, allerley Servett op Knijen en op Schoorjes

Verkortten meest den wegh, daer van het puntigh Delft

Niet was te rekenen als voor de halve helft.

Twaelf uren sloegh de Klock, als d'ancker in den grond quam,

Op Maeslandfluys, daer elck het water in den mond quam

Van Schelvis, Cabeljau en Sueringh-Scholl, en Tongh:

Maer d'eerste die daer op 't Land van Belofte sprongh

Verschrickte, rood en bleeck, als Italiaensche Roosen,

En swijmdender schier af, als Vissers en Matroosen.

De droeve tijdinge boodschapten van *geen Viss*;

En, komje daer om hier, Sté-luytjes, je loopt miss;

Daer benne Schippers uyt, maer noch weerom te komen,

En, na de gislingh gaet, soo bennense genomen:

't Sweedsch Engelsche gespuys doet ons die quellingh an.

Uyt was de schoone hoop; en, sonder een goe Kann

Van Borgemeesters Wijn, de moet lagh in de schoenen.

De Brenghter was niet moy; noch wouwmense schier soenen,

Soo welkom was haer' vracht; daer m' aen een' Tafel satt,

Met Botjens plat en laf, in Petercely nat.

Het tweede was wat Salms en Pan-Ael, bleeck van wesen:

Het derde Kaes en Brood: men haeste sich met lesen,

Men schoof ter Herbergh uyt, men keeck eens in de Kerck,

Men viel weer in de Schuyt en daer aen 't heiligh Werck,

't Lief Troeffpul; om wat min aen Maeslandfluys te dencken,

Het mag're Maeslandfluys, pas goed om wegh te schencken;

Ja

Ja soo afgrijffelick, dat een die satt en fliep
 Op schoot, en kijken gingh of 't hém niet naer en liep.
 Als 't uyter oogen was, geraeckten 't uyter herten.
 De dagh begon te gaen de Sonn wat min te smerten:
 Men trad te Schipluy op, men raeckt' op Kenenborgh
 En datelick weer t'Scheep, als kind'ren sonder forgh,
 Aen 't troeven, tot in Delft; daer gierigheit van kijcken
 Den lust verdwenen dé van Vrienden geld te strijcken.
 Aen dees zy d'Horenbrugh was 't all vreughd en genucht,
 En, heiligh Holland, sprack een Vrouw-mensch met een' sucht;
 (Ofs' uyt Turckyen quam) wat magh men liggen loopen!
 Wy haddense verdient met honger te bekoopen
 Die malle Speelreis, ja, dat drooge tijd-verdrijf.
 Meer wouwe seggen: maer de Man bedwongh sijn Wif;
 (Dat raer is) en die twee geraeckten t'huys in 't bedde
 Daer maecte men de peis, men soudt schier derven wedde.
 De rest dé Hofwijck aen, elck spoeyde naer sijn Huys,
 Elck riep, hoe soet is 't hier, hoe onsoet Maeslandsluys!

Aen de Reisgenooten.

Geburen, weest verdacht; 't leed is niet om vergeten:
 Het dient noodsaecklick eens verdroncken en vergeten.

J O U R N A E L

*Van de gedenckwaerdige Kijckreis gedaen in 't Jaer 1660. op 52 graden
 en ettelicke minuten by Noorden de Linie Equinoctiael, getrouwe-
 lick beschreven door een Liefhebber des Vaderlands, die mede
 soet en suer op de selve Voyage heeft uytgestaen, ende
 alleen met sijn Sevenen daer af is gekomen.*

DRoogh Magerlandsche Sluys stack noch in dry paer kroppen,
 En in een' sevende Liefhebster van goe soppen,
 Soo wel als d'and're fess; en 't scheen de beste wijs,
 't Leed af te spoelen, daer, ten minsten, dranck en spijs
 Voorgeld te vinden waer, en daer sich in de huysen
 Een's Lands Ontfanger mocht vertrouwen sonder luyfen.
 't Beliefd' een' soete Vrouw te stemmen in den Raed
 Men sou te Rotterdam gaen kuyeren langhs straet,

Zzz 3

En,

En, na dat kuyeren, belenden in de Doelen:
 Sy hadder noyt geweest; en dien lust moft sy koelen.
 Het Vonniss wasser uyt; en, nu 't ons' lieve Vrouw,
 Wat fal ick seggen? soo versocht of hebben wouw;
 Wat souden tegen staen? Mans pijpen en Mans singen,
 Mans heeten Vooghden; maer, och Heer, de Hockelingen
 Sie 'ck meest door 't heele Land recht over 't hoeckje staen
 Daer 't Mann en Vooghd versoeckt. Oock wierd het soo verstaen,
 Want, sprack een Wewenaer, wie sou nu tegenstrijden,
 Dat Grootvaer Adam van sijn Huysvrouwte moest lijden?
 Soo gold't op Rotterdam: elck hiel sich bly van geest;
 Schoon elck te Rotterdam sijn' buyck voll was geweest:
 Ja van de Vrouwtjens self en wasser geen die morden:
 Elck docht het Hocklinghschap kost oock sijn beurt eens worden;
 En goed' exempelen in faken van gewicht
 Te weeren waer sich selfs geseten in de licht.
 In summa, Rotterdam was 't voorland daer 't Schip heen sou:
 En, om niet miss te gaen, naer datm' hem wat vertreen sou,
 En vinden flappe Bott voor stijve en bleke Salm,
 Voor Krimpert, mager Sluyss elendige getalm
 Gaf de voorsichtigheit: en 't docht de wijse Heeren,
 Dat, tweemaal met de Kous op 't hoofd naer huys te keeren,
 Haer' eer te naer sou gaen. Soo koos de volle Raed
 Een kloeck Noordendenaer, die geen goed chier en haet,
 Tot Opper-Hofmeester van 't sevenhoofdsche Gilde.
 Hy nam 't werck moedigh aen; want, of het wesen wilde,
 Hy was te Rotterdam gekipt en uytgebroedt,
 Als oock sijn' Hillegon Anteunis, gau en goed,
 Dat selden t'samen gaet. Flucks liepen Brief en Posten
 De Schie langhs, gins en weer, all wat sy loopen kosten;
 En 't maeckten een gedruys, als of het Engelich Hof
 Noch eens verschijnen sou. Dit toontjen gaet wat grof:
 Maer 't luydt wel meesterlick te liegen: en dat heeten
 De Privilegien van Schilders en Poëten.
 't Was S^c. Saturdagh, als 't Heir te Velde quam;
 En d'eerste van dat Heir die m' op dat Veer vernam,
 Was een slecht Wewenaer, niet waerdigh om te noemen,
 Die sijn laet komen niet had weten te verbloemen,

Als't ander Manvolck, op de plichten van de Trouw:
 Want, naer ick mercken kost, elck stack het op sijn Vrouw;
 En, als't de Mans soo lust, wy laetent'er op steken,
 Sey't Vrouw-volck, en tradt'Scheep: daer viel het eerste spreken
 Van't heiligh Kaerte-blad: 't Weer waer soo schoon als't wouw,
 De tijd soo kostelick als't God behaeghd'; een' Vrouw
 Een' Vrouw, en noch een Vrouw geliefd't te bevelen,
 Plein Hockelinghs gewijs; men sou gaen sitten spelen,
 Wie kon't verhinderen? 't was t'ongelijcken kans,
 Dry Vrouwen tegen vier verhockelinghde Mans.
 Aengingh den Ed'len tuysch: op geld, op geen vertrouwen;
 't Pickquetje voor de Mans, 't Roemsteekje voor de Vrouwen;
 (Als reden) maer, eylaes, een sober Mann alleen,
 Die'r mé ten strijde gingh, was licht'lick overstreen;
 Hy moster onder deur, daer holp suer sien, noch kijven:
 Brocht hy een' Heer op't spel, sy wonnen't met dry Wijven.
 Soo was hy staegh vertritst, en all sijn schoone geld
 Ten meesten deel soo haest getrocken als getelt.

Soo raecte men te Delf, en eenighsins aen 't schaemen:
 De Jacht most rondom toe: want de gelafen Ramen
 Betroude men niet veel, soo was elck eens beducht
 Of wijse Liedén van onwijser lien genucht
 Te wijslick oordeelden, en of bedaerde Grijsen
 Sulck Volck als onse Vracht met vingeren mocht wijsen,
 En dencken, schaemje wat: 't oogh van een Mann van Staet
 Is grouwlick daer men doet dat niet te wel en staet:
 En troeven voor'den Noen, als wy ons wel bekeken,
 En staet niet half soo wel als vroegh te hooren preken.
 De Kerckhofs brugh bedeckt' een weinigh van die schand:
 Maer in dien korten nacht hadd yeder weer sijn' hand
 Genoegh te reppen, om sijn hoopken geld te decken:
 Soo kan gelegentheit een vroom gemoed verwecken
 Tot ongeregeltheit; 't en baet Gebuer noch Vriend,
 Mits dat het niemand sie, elck vatt na wat hem dient.
 Door Delf, voorby 't Gerecht, door Overschie, de Koeck-mert
 Gingh't soo all tuyschende, tot datter aen een' hoeck werd
 Geroepen, dat's de galgh van Rotterdam, Messieurs;
 Quijt conscientien, elck aen sijn' Crediteurs.

Ter

Ter eeren van 't gerecht en twee dry drooge Heeren
 Seer soberlick versien van Vleesch en bonte Kleeren,
 Door eigen baetsucht aen dat dwarffe hout geraeckt,
 Wierd alle schuld voldaan, en 't Kaerten kort gestaeckt.
 Van 't Veer trock 't Leger, op sijn voetjens, na de Doelen:
 Daer 't Vrouw-volck, hoofd voor hoofd sijn meesterlick gevoelen
 Van Snoeck en Baersfen sprack: maer Baersfen, Baersfen, Heer
 Wat waren 't Baersfen! en wat hadd Jan Gerrtsen eer
 Van sijn' voorsienigheit! en, waren wy niet Sotjens,
 Riep elck eens, doe men liep na Magerfluys om Botjens,
 Dry mijlen van een Stadt daer 't soo goed visschen is,
 En daer de Baerse-jacht soo rijk valt en soo wiss!

Naer die bestellingh sprack de soete Vrouw voorschreven,
 Mijn' Heeren t' Huys en hier sijn middelen van leven:
 Men krijght soo daer als hier mond, buycken blaes licht voll;
 Die daerom nam de moeyt van reisen waer half doll:
 Men heeft my Rotterdam belooft te doen doorkijken:
 Zijt ghy verhockelinght geworden, doet het blijcken.
 Laet blijcken, riep ter all. Daer gingh het zootjen heen;
 Te weten in een Koets, beschickt met groote reen:
 Want, hadd sich yeder een beholpen op sijn stelten,
 De locht was soo voll Sons, men hadder dry sien smelten,
 En vier sien braeijen; naereen yeder een sijn' pens.
 Soo stoudem' in die Koets wel ruym acht d'halve Mens;
 En soo gingh 't kijcken aen, met soo veel praets in 't gapen,
 Dat niemand tijd en hadd van geewen of van gapen:
 Elck riep om 't seerst, Kijck hier, Mevrouw, Mevrouw, kijck daer,
 Kijck, watte Straten, watte Winckels! all voll Waer:
 Dat 's eerst een Rotterdam: siet Havens, en siet Kaeyen,
 En watter woelens is: wy sullen stracks eens draeyen,
 En siender noch vijf fess, all van den selven slagh.
 Laet prachtigh Amsterdā all roemen wat het magh:
 't En heeft 'er sulcke geen'. Kijck, hier is 't Schip gesoncken;
 Daer lagh het malle Schip: 't Voorhout daer wy mé proncken,
 Zijn dese Boompjens: Kijck (men ginger deur te voet
 En 't wasser wel; maer 't Haeghsch docht sommig' alsoo goet)
 Kijck hier, Mevrouw, kijck daer, Mevrouw; nu hier, nu ginder,
 Nu weer wat achterwaerts wat meer op zy, wat minder;

Daer

Daer fiet ghy 't oude Hoofd, daer d'Admiraliteit,
Hier 't Schild van Vranckrijck daer m' om geld eet, als men 't heit;
Daer fiet gh' ons' groote Kerck, met onsen dicken Toren,
Vry wat rechtsinniger als weinigh tijds te voren;
Dit's Rotterdammer Merckt, en 't Paepje dat daer staet,
Erasmus saliger, fiet sijn vernuft gelaet;
Hy staet en mijmert en vergeet sijn blad te keeren:
Mevrouw kijk nu eens uyt, daer woont een van de Heeren
Van onse Vroedschapp, daereen Burgemeester, daer
Sijn Dochter, daer sijn Nicht, daer sijn Wijfs Bestevaer;
Daer A, daer B, daer C. 't A, B, was schier ten ende,
Eer yemand hopen moght dat m' in den Doel belende.
In 't ende raectemer, en aen den ronden Disch
Daer 't vreeslick afliep met den hoogh gemelten Visch.
Den hunger was soo scherp van kijken en van praten,
Dat het de Baers ontgold, tot op de leste graten,
En, 't is gelooffelick dat dicke Swaenenburgh
Stond met sijn Huysvrouwte en keeck, niet sonder forgh,
Dat het by dat geflick sijn tennewerck moght gelden;
Men sagh 't oock aen 't gelagh, dat hy soo ruym pjens stelden,
Dat daer wat meerder scheen gegeten als geschafft:
Sulcks onder ons wel wierd begrommelt en bestraft:
Maer echter d'eer bewaert, soo dat het voor ons Viertjes
Al goelickjes besomd ontrent acht Hellbaerdiertjes.
Dan 't geld wierd niet beklaeght; al was de wijn niet puyck
Daer was een Vrouw voldae; niet metten grooten buyck,
Maer die wel laden moght yet klein en noch onsenbaer.
En, want het inder daed seer droeffelick om sien waer,
Dat een jongh Kinnetje gepleckt ter Wereld quam
Door Moeders wanlust met een Stadt van Rotterdam;
Soo scheener charitaet aen die Mameer te plegen.
Nu die voltrocken was, en, soo ons docht, ter degen;
Soo docht men weer naer huys, en of schoon 't Sonnen-wiel
Begon te sincken en de Somer-avond viel;
Soo wouwen men langhs de Vest een water-luchtjen halen,
En in Monfreer sijn Thuyn na lief Maseurtje talen.
Daer vondt men 't nett en groen, en 't Volckje soo beleeft
Als m' in den Hoofischen Haegh niet alle daegh beleeft:

Twee Roosen, seldsaem bont, ons Vrouw-Volck naer gesonden,
Bewesen dat sy 't Hof en oock den Hof verstonden

t'Scheep trad men metter vaert : de Schipper riep wegh, wegh,
En 't Paerd schoot van het Land en hielp ons over wegh.
Noch scheen die wegh te langh, voor Luy van kloecke sinnen,
Om leegh te sitten ; en wat wasser te beginnen
Als yeder voor sijn hoofd te sorgen voor de vracht?
Aengingh den omslagh, nu beknibbelt, dan belacht,
Nu suer, dan soet besien, hoe soud't in 't Jacht niet rasen?
De Vrouwen pleitten, en de Rechters waren Asen ;
Vier Asen voor den Noen soo lief, soo wellekome,
En nu soo grouwelick ! Allengskens swoll de somm,
En 't wierd de volle vracht in dobbel Ducaten
Van Hollands silver, met het Leeuwten van de Staten.

Met die Negoci liep de reis tot op de helft.
De rest was kakelen, en lacchen tot door Delft ;
En voorts elck sijn verhael van elck sijn avontuertje.
Op 't Spuy belende men niet wijt van 't avondt uertje
Dat m' in 't Voorhout besteedt. Tot meer en minder spoed
Vond d'eene sijn Karos en d'ander 't wand'len goed :
Men scheidde met een soen van vriendelicke monden,
En elck gingh soecken waer sijn' Hockelingen stonden.

U Y T W A N D E L I N G H

Van den ... Augusti tot den ... September. 1669.

TWEE Meeren voor mijn' Koets, twee Knechts, een Hond,
een' Luyt;

Met die onnoos'le sleep trock ick ten huysen uyt,
Als Kijcker, en uyt lust om hier en daer te spieden,
Wat wel, en wat niet wel, by kloeck' en slechte lieden
Te wege was gebracht, in 't spillen van haer geld
Aen Boomen in der Aerd, of Steen op Steen gestelt.

Aen Duvenvoorder Schouw beraedd' ick my te toeven ;
Om my en mijn gespann soo tijdelick te toeven,
Dat ons een heel Onbijt streckt' een half Middaghmael,
En ick, met eeren, moght ontfeggen het onthael
Dat yemand my, ongeern, of geern, te Noen moght schaffen.
Op Endegeest, voor eerst, en vond ick niet te straffen ;

Dan

Dan dat ick 't ledigh vond; daer toe het my te goed,
Te wel bewoonbaer docht, te heerlick en te soet.

Het nieuwe Hafewijck kost ick dat bet vergeven,
Dat in de wiege lagh, en pas begon te leven.

Te Warmond vond ick juyft geen' middaghs warme mond.
't Gefinn was Spa-waerd uyt: Maer, nae 't'er rondom stond,
Gehuysraedt en getuynt, soo fouwmer haest weer stoken,
En willen voor een' Prins, of emmers kunnen koken.

Op Lockhorst, schoon verblijf, quam ick maer half te pas,
En miste Beverningh, die wel geluckigh was!

Wat hadd hy sich vermoeyt met my sijn dufend Kruyden,
My onervarene, ten nauwsten te beduyden!

Nu viel het ongevall op sijn' beleefde Gae,
Die mijn getramp verdroegh met all te langen stae.

't Wierd avond, en te Liss verschaften my de Boeren
Versch' Eyers en goe rust. Des morgens, vroegh aen 't roeren,
Doorlagh ick Alckemá, mijn oude Vriend, sijn Moy,
Sijn wel-verdeelt Gebouw, sijn' Hoven en sijn' Koy.

Korts vond ick Bennebroeck sijn' versche Bleickeryen,
Sijn' Eicken Wilderniss en groene Galeryen,
En Vaer en Grootevaer, en Grootevaers Kinds Kind,
Van velen, om veel deughds, en ander Veel, bemint.

Hoe Heemsté my beviel, sijn' Weyen en sijn' Duynen,
Sijn ongeschent Kasteel, sijn' Vijvers en sijn' Tuynen,
Sijn over-all-om schoon, sijn heerlick half-gebied
Te Meer en Boschwaerd in, daer aen en till ick niet:
't Waer boven mijn geweld: 't is beter niet gesproken,
Als by gebreck van spraek het werck den hals gebroken.

Hier kruysten ick het spoor, en raeckten in 't hoogh Sand,
Daer Heer Marcellus Goud uyt Koper heeft geplant;
Het ongelooflick werck, dat Vorsten kan doen swijgen,
En noyt geen' wedergae van sulcken hand sal krijgen.

Mijn naeste toepad ley in 't sandigh Bloemendael;
Daer ick doorslepen most, om noch voor 't Avondmael
De Sandpoort, en, daer by, den Kruyd-bergh t'onderhalen,
't Geluckten; en wat laet, met vragen en vertaelen,
Trock ick die Laenen in, die Laenen langh en groen,
Daer toe my meer gebrack als een langh Achternoen.

En dese liep ten eind: de Sonn was ruym in 't Westen,
 En Haerlem noch soo verr, dat ick my voor sijn Vesten
 Pas met den doncker vond, en pas de Kruyspoort toe.
 Beleefde buyten-volck, sprack ick, niet wel te moe,
 Hoe raeck ick in de Stadt? Hier is geen' kans van Avond,
 Sprack 'tGauw uyt eenen mond. Van and're, die 'ck daer na vond,
 Ontfingh ick bet'ren troost: St. Jans poort, riever een,
 Staet noch een' tijd langh op. Kan ick daer henen? neen.
 Wat isser in deweegh? een Boom die voor een' Steegh leit,
 Gegrendelt en in 't slot, die is 't dat in de weegh leit.
 En magh dat slot niet op? geen'slins. Voor niemand? neen.
 Voor Vriend noch vreemde? neen. Voor geen' goe' woorden? geen.
 Of (hier quam 't hoogh woord) ghy most een' Stuy vergeven.

Stracks is die Somm' in Banc' haer aen, my afgeschreven.
 En ick door Boom en Steegh's Stadts Jans poort in geraeckt,
 Daer's mergens kerckgangh my tot middagh heeft gestaect.

Na't Noenmael stapt ick wegh, en trad in weinig' uren
 In 't machtigh Amsterdams oneindelicke Muren;
 Daer my d'ootmoedelick versochte Magistraet
 Twee dagen langh mijn' Koets liet voeren langhs de straet,
 Wat beenen konden my twee halve Somer-dagen
 Die steene Wildernis door en door henen dragen!

Verflagen en verftomt van wond'ren die 'ck daer sagh
 Besteedd' ick aen, wel eer ons, Muyden half den dagh.

Van hooge Muyder-bergh sagh ick de Smyrnas Vloten,
 Ontladen, naer het Y droogh Pampus over vloten.

Door Naerden trad ick af; en 't spoedige Geboomt
 Van Uytенbogaerds Hey stond voor my als gedroomt.
 (Wat kan beknopten ernst in weinig' jaren wercken!)

Voorby langh Emmenes sijn' verr verscheiden Kercken
 Bracht ick het binnen Zoest. Daer trock ick 't masker aen,
 Daer de Comedij mé vroegh's mergens aen sou gaen.
 Vier regelen quaed schriften, voorloopers van d'History,
 Versloegen d'onlanghs eerst ontslagene Victory,
 En deden eens op nieuws haer hert en haer Gesinn
 Voor Piccart daveren, als wild' hy weer 't huys in.
 Tot dat ick Piccart wierd, of Piccart ick, en beven
 In lacchen wierd verkeert en vriendelick vergeven.

Soo dat de Landhuys-Vrouw, met onverdient onthael,
 Den logenaer vergund' een vrolick Middaghmael,
 En groene wandelingh door Tuynen, Parck en Dreven.
 Die dagh most langer zijn: maer kost geen licht meer geven.
 Soo socht ick Amersfoord; en vond het, half by nacht.

Ouw' vriendschapp heeft my vroeg op Stoutenburgh gebracht,
 En, in haer' eenigheit des Heeren Nicht doen groeten.
 In Sté geluckte my het Meisterlick ontmoeten
 Van die aen Nimmerdorr sijn meesterstuck gewrocht
 En Doolombergh in 't Sand aen 't groeyen heeft gebrocht,
 En my, door dorren groen, den dagh gekortt met praten.

Door d'allerbreedste Straet van d'allerbreedste Straten,
 Die van voor Amersfoort tot by de Bilt belendt,
 Hebbick my 's anderdaeghs Zuydwestelick gewendt.
 En Uytrecht aengedaen; oud Uytrecht en nieuw Uytrecht,
 Daer Steedsche sinlickheit soo veel, soo keurlick, uyt recht,
 Dat, quam de goede Paus t'herleven in sijn' Stadt,
 Hy wenschten aen sijn huys veel Pauselicker schatt,
 Veel gierlicker, besteedt; om soo veel' schoone Wijcken.
 In aensien van Gebouw, ten minsten, niet te wijcken.
 Door tweemaal kercken-plicht en overtolligheid
 Van allerhand' onthael, en Schades soet beleid,
 En Schuermans onderhoud, voll zedigh overleggen,
 En oude Voetsius noch kloeck geschrijfen seggen,
 Ontworsteld' ick die Stadt, die 'ck altoos noo verlaet;
 En door de Weipoort heen (arm Leiden, werdt niet quaed;
 Uw quaed vermijdden ick, en meen 't my wel te voegen)
 Naeckt' ick mijn' lieve Vliet, en liet my 's nachts genoegen
 Met Hofwijcks klein verblijf, en met den Haegh daer na,
 Die 'ck altoos, waer ick loop, vind' sonder wedergae.

Aen de Magistraet van 's Gravenhage.

't I S d'eerste voddery van mijn mall maecksel niet,
 Mijn' Zeeltraet; daer ick U de Peteren af hiet,
 Mijn lieve 's Gravenhaeghs aensienelicke Vooghden;
 Daer is een tijd geweest, dat ghy 't my noch gedooghden,
 Ja tijden, meer als een; ja vreemd-en Moeder-spraeck
 Hebbick te werck gestelt; ten minsten tot vermaeck

Aaaa 3

(Ter

(Ter ceren, segg ick niet) van u en all' de Leden
 Die liever d'uwe zijn als van de grootste Steden;
 Maer d'eerste tongh heeft noch te reppen daer van 't woord
 Van uwer eenen danck of ondanck zy gehoort.
 De reden vatt ick niet: van een dingh derv' ick roemen,
 By all dat sich verftout goed's Gravenhaeghs te noemen
 En kan geen Hagenaeers oprechte liefde zijn
 Tot uwer eer en fpoed; Die 't meer zy als de mijn'.
 Noch ben ick niet t'onvré; wy moeten Vrienden blijven.
 Dus ftell ick my geruft: men heeft my laten fchrijven;
 Dat's mogelick genoegh: is my geen danck gebracht
 By monde, lichtelick is hy my toegedacht;
 En, naer ick't by de proef veeltijds hebb ondervonden
 Een goed hert is meer waerd als meenige goe monden.

K E N T U.

*Magnitudo
 non habet cer-
 tum modum:
 comparatio il-
 lam tollit aut
 deprimat.
 Sen. ep. 47.*

HOe klein is Mier en Zier, sien ickse neffens my!
 Sien ick my tegens haer, hoe groot fchijn ick 'er by!
 Wat ben ick voor een Popp, sien ick een' Walvifch drijven!
 Hoe veel' en gaender niet in fijn Lijf van mijn' Lijven?
 Wat is hy by fijn' Zee? een gruys van Grondelingh.
 Wat zijn die Zee en Land te famen voor een dingh?
 Wat zijn de Bergen, die tot in de Wolcken fteken,
 Als dunn ftoff op den grond niet waerd om af te fpreken?
 Wat is de heele klood van all dat natt en droogh?
 Een fchier onfienlick punt by 's Werelds helder Oogh.
 Wat is dat Oogh by 't Rond, daer't vier en twintigh ftonden
 Ter loops in befich is? wat's dat Rond by de Ronden
 Die'r fluyten als een Neft van Doofen fonder end?
 Die fijn' gedachten aen fulck fteigeren gewent,
 Hoe kan hy minder doen, als met verlegen fchaemte.
 De nietigheden van het ydele geraemte
 Daer in fijn' Ziele woont ootmoedigh overslaen,
 En uyt het kleinste tot het grootste Wefen gaen,
 Gods onbegrijplickheit? Ick weet geen ftercker reden,
 Om opgeblafen waen te pletteren te treden.

Ecl. 1. 16, 17. Quaeft anima mea in tam immensa Creatura?

Einde des negenden Boecks.

T I E N D E B O E C K .

TRYNTJE CORNELIS

K L U C H T .

Aen den Leser.

HIer hebb ick my ernstelick ende oprechtelick te ontschuldigen van de menighvuldige aenporringen die my all te goede vrienden hebben blijven doen, ten einde ick oock dese vodderye met de reste aen den dagh soude laten komen. Vele, mijns bedunckens, goede en wichtige bedenckingen hebb ick daer tegens aengewent, daer ick noch op stae: maer niemand en heeft willen gehoor geven. Soo geraeckt het verwerpen jongh uyt het nest, Leser, daer in ick hope ghy gedencken sult beteren slag van Schepselen uytgebroeyt te zijn. Is u het werck een paer uren lesens en lacchens waerd, weet, tot mijn naerder onschuld, dat het my altoos geene dry volle dagen tijds en heeft gekost, uytgesondert de Byschriften, die ick lange naderhand, ende met stade, tot mijn vermaeck, ende mogelick niet sonder eenige nuttigheit van Gelletterde Lief-hebbers, daer by hebbe gevoeght; doch alles met die meeninge, dat het moghte een CAMER-SPEL onder de vrienden, ende in hare Cameren blijven, ende geensins om het op Thooneelen viesse en wijsse, reckelicke ende onbescheidene menschen allerhanden slag van vonnissen te doen uytwerpen, sulcks een yeders recht is, maer daer aen sich niet elck een en heeft te onderwerpen. Hoe icker toe kome, Leser, hebb ick sonder geveinstheit verklaert.

Εκείνο δ' ἔν Φανερόν, ὅτι δὲ τὰς βυλομένους ἢ ποιῆν ἢ γράφειν τι κεχαρασμένον τοῖς
πολλοῖς, μὴ τὰς ὠφελιμωτάτας τῶν λόγων ζητεῖν, ἀλλὰ τὰς μυθοδεΐατας, ἀκόντες
μὴ ᾗ τῶν ποιητῶν χαίρεισι. *Isocr. ad Nicocl.*

Οὐ τὸ τὰ γινόμενα λέγειν, τὸ πωπτηῖ ἔργον εἶναι, ἀλλὰ αἰὲν ἁρῶν, καὶ τὰ δωατὰ καὶ
τὸ εἶναι ἢ τὸ ἀναγκαῖον. *Arist. de Poët.*

Δῆλον ἔν ἐν τέτων, ὅτι τῶν ποιητῶν μᾶλλον τῶν μύθων εἶναι δὲ ποιητῶν, ἢ τῶν μέτρων, ὅσω
ποιητὴς καὶ τῶν μέμνησιν εἰσι. *ib.*

————— Poëta tabulas cum cepit sibi,
Quærit quod nusquam est gentium, reperit tamen.
Facit illud verisimile quod mendacium est. *Plant. Pseud. 1. 4.*

Ut in vita, sic in studiis pulcherrimum & humanissimum existimo, severitatem
comitatemque miscere, ne illa in tristitiam, hæc in petulantiam procedat.
quâ ratione ductus graviora opera lufibus jocisque distinguo. *Plin. Sec. Ep. lib. 8.*

Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
Sudoris minimum; sed habet Comœdia tanto
Plus oneris, quanto veniæ minus. *Hor. l. 2. Ep. 2.*

Οἱ παλαιοὶ φιλοσοφίαν πρῶτον λέγουσι πρῶτον τῶν Ποιητικῶν, εἰσάγουσαν εἰς τὸ βίον ἡμᾶς
ἐκ νέων, καὶ διδάσκουσαν ἡθὴ καὶ πάθη, καὶ περὶ αἵματι μετ' ἡδονῆς. Οἱ δ' ἡμέτεροι καὶ μόνον
ποιητῶν ἐφάσαν εἶναι τὸ σφόδρον. Ἀλλὰ τὰς καὶ τὰς παιδας αἱ τῶν Ἑλλήνων πόλεις περὶ αἵματι
ἀλλὰ τῶν ποιητικῶν παιδίδουσι, καὶ ψυχολογίας χάριν δὴ περὶ αἵματι ψιλῆς, ἀλλὰ σωφρο-
νισμῶ. *Strab. lib. 1.*

I N H O U D.

T*Rijn, aengehaelt en uytgeplondert by de Kann,
Wreeckt ſich met vyſten: en bedrieght haer eygen Mann.*

P E R S O N A E D J E N.

CLAES GERRITSZ. Schipper.

TRYNTJE CORNELIS, Schippers Vrouw.

KEES, Schippers knecht.

MARIE, Snoll.

FRANCISCO, }
PASCHIER, } Pollen van Marie.

HANNEKEN UYT, Klappermann.

Thoonceel

T'ANTWERPEN.

P R O P A R A G R A P H I S.

VErba meos volui Batavos Romana doterent,
Plurima quæ dixi dicta fuiſſe priùs.
Si quid enim ſcitè, quod idem me ſcitor alter
Dixerit, exemplo gloria major erit:
Si quid ego infuſè, quod idem me ſalfior alter,
Ilicet, huic veniam qui dat, utrique dedit.
Iſtuc ſumma redit; cum magnis ſæpe ſtetiffe,
Nec niſi cum magnis me cecidiſſe viris.

V O O R-

Aen't Volck.

DE Vrede was in't Land, den uytflagh van Westphalen,
 Dien't vre-loos Engeland in d' asschen socht te malen.
 De Seven Volckeren bejegenden de Thien,
 Als Vrienden, emmers als twee swarmen noeste Bien,
 Verscheidentlick beheert, maer Vrienden; als Gebueren,
 Die d' een den anderen sijn' welvaerd noch betrueren,
 Noch overgunstigh zyn, als Bueren door de banck;
 Die slaghe van Vrede saghe soet Nederland in swanck;
 En winst of wilde Vreughd dé d' een en d' ander lusten
 Van hier naer Brabantsche, van daer naer onse Kusten.
 Claes Gertze van Saerдам ley op een vrachtje toe,
 Daer winst op vallen moght; Tryn Knelis Kind, sijn' koe,
 Sijn weeld' rig' hönigh-bie, sijn Wif, om kort te spreken,
 Had't op de vreughd gemunt, de vreughd van hooren preken
 In Kapp en Keuvel, vreughd van Monick en Bagijn
 En Klooster-goed te sien; vant' Antwerpen te zyn.
 Claes gunden haer't vermaeck, en packtes' in't Voor-onder:
 Sy waeren nieuw getrouwt; hy docht't en waer geen wonder,
 Of't Wif wat schorten moght dat Jonge Vrouwen schort,
 Als't goedje gemelick en vies en lustigh wordt,
 En dient voldaeen te zyn, all sonder't landt om wagen:
 Oock koste't hem geen' vracht van Schip, of Peerd of Wagen;
 En beter hadt hy Moer ontrent hem binnens boords,
 Dan of sy t' huys alleen moght vallen in een' koorts,
 * Een' Koorts van ritsigh bloed, daer kluchtige Doctoren,
 Gehaelt of ongehaelt, wat haest naer moghten hooren,
 En meesterense soo, of sy't verschoonen wouw,
 Dat Moers Buyck dragen moght, dat Vaers Hooft kroonen souw.
 Soo raecte Tryn met t'scheep, en't schip door Kill en Keeten dga] mo' [en
 t' Antwerpen aen de Kaey, daer Claes begonste sweeten
 In't venten van de vracht, in't lossen met sijn Maet,
 In't rollen over't Hoofd, in't stепен länghs de stract.
 Tryn trock't haer weynigh aen; sy docht, het goed sal komen
 All slapende; men seghet, soo sent het God den vromen,

Bbbbbb

Amor in me peculatum facit. G. v. Bono animo es, erit isti morbo melius. S. l. Confidam fore, si Medicus veniat
 qui huic morbo facere medicinam potest. P. Cistel. 1. 1.

En Claes soud't redderen: sy was daerom niet daer;
 Maer om een kÿckjen wyt: soo schicktse muts en haer.
 Als of t'huys Kermis waer: 't Bruyds pack wordt aengetrocken.
 Het beste Boven-lÿfs, en bei de beste Rocken;
 De Trouw-ringh aen de hand, met noch een Suff daer by,
 Van Claesens Petemen; de Sleutelraex op zy,
 De Beurs, de Kussebuyl, de Sonnendaeghsse Messen,
 De Beurs, verstaet, versien; Ducaetjens met haer sessen
 En Ducatontjes toe, en Schellinckjes daer op,
 Om hier en daer wat tuyghs te koopen voor een' Popp,
 Die, dood of levendigh, dat jaer haer kind moght vallen:.
 De zijde Koussens (want soo kost' lick derft men mallen
 In't weeldrigh Waterland) en hadse niet vermist;
 Sy gingen aen't gebeent, en, of men't niet en wist,
 Het korte Keursje kon't tot by de Knie toe melden:
 In't end quam de Cabas, of, als ick't wel vertelden,
 't Bruyn-houten Emmertje met spyckertjes verguldt;
 Daer me was onse Moers toe-takelingh vervult.
 Op trockse voor de wind: Claes liets' haer buyck voll wandelen.
 En sey, Kind, siet wat om na moye suyck'r' Amandelen,
 Voor onse Besjet'huys, 't sel hier niet qualick gaen,
 Capittel-stocken toe, het magh'er all op staen.
 Past voort wat opje stick; daer komt een dingh by tye
 Met belle langs de straet; dat moet je machtigh mye;
 Daer loope kaerssen om by klaere Sonne-schÿn,
 ' En't volckje knielter voor, dat moet je late, Tryn.
 As't onse Domené t' Saerdam quam te verneme,
 'k Mien dat hy Claes en Tryn eenpoosje voor sou neme.
 Pas was sy't hoeckjen om, haer quam een' Bell te moet;
 Hier heb ick't, docht sy strack, daer voor ick wycken moet,
 En snapt en in een steegh, tot dat het dingh voorby was:
 Als s'om sagh was't een Karr die niet voll rÿstebry was,
 Daer voor sy hadt geschrickt, door't bellen van het Paerd:
 'k Hadd, seyse lachende, die moeyts wel espaert,
 En stapte Stewaerd in, daers' aen de ruyme straeten.
 Aen blaeuwwe Balian, aen blaeuw' ronde Poorte-gaten,
 Aen Vensters sonder hout, ' aen Tralien sonder end,
 Als y's re sneppen touw wel vatten kost ontrent,

^a Tam, pol, ab istoc tibi, hera cavendum intelligo. Ter. Eum. 5. 2.

² Neque fenestra nisi clathrata. P. M. 2.

Dat Saerdam op sijn best en op de Kermis-maelen
 T' Antwerpsche werckendaghs niet heel wel op kan haelen:
 Sy sagh 't oock aen 't Stadthuys; sy sagh 't oock aen 't gerots
 Van Foffers, galge vol, de straet langhs in de Crots:
 De Kercken spraken 't oock met all' haer' moye borden:
 Daer meende de goe Vrouw schier aers als aerste worden,
 Van hooren en van sien aen Orgel-pijp en Vaen.
 Juyst vond s' een Paep op stoel in witte doecken staen,
 Als ofm' hem scheeren souw, en mit se recht op 't punt quam,
 Soo wout s' eens hooren schier wat geld daer uyt die munt quam:
 't En was niet eers genoegh te seggen, dat Gods Woord
 Vergalt wort by dit volck, en doemen 't ongehoort;
 Al sou se Domene t' Saerdam noch eens bekijven:
 Soo kroop se dichtjes aen by de devootste wijven:
 Maer s' hadder niet veel duers: het Paepje brack veel winds
 Met monden handen; maer sy sat als doof of kinds.
 En kost geen enckel woord beseffen of besinnen,
 Soo wardens' in de Tael, all spandes' all' haer' sinnen;
 Soo verr was 't Antwerps bott van 't geestige Saer dams,
 Of van haer hoofsche spraeck, het suyver Amsterdams.
 In 't end vlooghs' over end, en, om haer spijt te decken,
 Deeds' offe swijmen souw; maer morden in 't vertrecken,
 Ja, ja, wat je toch seght! 'k verstaeye niet een woord;
 Ick schick, je staet en lieght; dat hebb ick dick ehoort
 Van onse Domene; die ken ten minste preke
 Voor Vrouwe van verstand: maer dit en lijckt gien preke.
 Daer me de Kerckdeur uyt, en met den neus op straet,
 Daer boven 't hoogh portael de spitse Toren staet:
 Daer saghs' eens opwaert aen, en 't moght haer wel gelusten
 Dat steil eens op te treen, om soo de Vlaemsche Kusten
 Van boven 't oversien: maer, docht sy, 'k ben een Vrouw,
 Een Jonge Vrouw allien, en als ick 't wagen souw,
 Wat weet ick hoe'ck het met den Tore-wachter klaerde;
 'k En trouw dit volckje niet, se lijcke licht van aerde;
 Hy mocht me met geweld doen voorgaen, en wat raed?
 Het is een smalle trapp: neen, neen, 'k houd 't met de straet;
 En waer Claes Gertsen hier, hy soudt me selver prijse:
 Nou ben ick oud enoegh men selve t' onderwijse.

Soo trock sy op de reis, en raecte voor 't beginn,
 Haer eenige verlangh, een Nonnen-Clooster in:
 Daer kreegh sy bier aen boord, en praetsters by dozijnen,
 Volck van geheilicht vleesch, of die soo wilden schijnen:
 Veel hadden sy te sien aen Trijnens vreemd gewaet,
 Veel Trijn te hooren van haer Maeghdelicken staet,
 Van haer contentement, van haer' mortificatie;
 All't poppe-goed quam voor, en all wat tot de statie
 Van nieuwe Nonnen hoort; om of sy luyf't ren mocht,
 En't Kettters-Zieltje van de Hell't ontkluyf'tren socht:
 Maer Trijn viel op haer platt, en sey, 't was all mox dingen;
 Dan sulcken veugel was in sulck nett niet te singen;
 Sy had een Mann etrouwt, en hadt noch gien berouw,
 En, hadden s' hier gien mans, soo was 't niet as het souw.
 De Mater gaff' een' wenck, als of sy wilde seggen,
 Dat stonde een yegelick soo nauw niet uyt te leggen:
 Trijn merckte 't wuyven wel, maer 't stond haer heel niet aen;
 Haer docht, dat souw soo naer den Toren-Wachter gaen.
 Soo scheidens' uyt den koop, en liet de Nonnen drijven.

Doe woufse naer 't Casteel (wat quellen ons de wijven!
 Sy willen 't all besien, beloop en verstaen)
 Soo most sy voor het naest door 't Lepelstraetjen gaen,
 De noble Lepel-stræet, ¹ het steeghjen van der Minnen,
² Daer niet als vreughden woont en ³ vriendlicke Goddinnen,
⁴ Een' van de snedighste kreegh Trijn-moer in 't versier,
 En ranstes' aen, en riep; Moôr Sjaesis! Dan siet hier;
⁵ Ick scheider beter uyt; hier hebt ghy bey de Vrouwen,
 Verstaet het uyt haer' mond, soo sult ghy 't best onthouwen;
 Ick hebb wel ander werck: ⁶ sitt still slechts daer ghy sitt,
⁷ De Klucht is hoorens waerd.

TIEN-

¹ Quipe quo nemo advenit, Nisi quem spes reliquere omnes, esse frugi ut possit. *Plaut. Bacch.* 3. 1.

² Illic habet Anor, Voluptas, Venus, Venuſtas, Gaudium, Jocus, Ludus, Sermo, suavis suaviatio. *Plaut. Bacch.* 1. 2.

³ Meretricum numerus tantus, quantus in omni urbe. *P. Ep.* 2. 2.

⁴ Et, ecce, occurrit illi mulier ornatu meretricio, præparata ad capiendas animas, garrula & vaga. *7. Prov.* 10. Sedit in foribus domus suæ super sellam, ut vocaret transeuntes per viam, & pergentes itinere suo. *Prov.* 9. 14, 15.

⁵ Dehinc ne expectetis argumentum fabulæ: — Qui primi venient, hi partem aperient. In agendo partem ostendent. *Ter. Ad. Prol.* Dehinc cæterum Valet. adeste. ibo:

alius nunc fieri volo. quod restat, restant alii, qui faciant palam. *P. Pan. Prol.* Hæc scitis jam ut futura sint, abeo. *Pl. Epid.* 3. 2.

⁶ Date operam, & cum silentio animadvertite. *Ter. Eun. Prol.*

⁷ Opera pretium hic spectantibus. *P. Amph. Prol.* Inest lepos ludusque in hac Comœdia, Ridicula res est date benignè operam mihi. *P. Asin. Prol.* Operam date. est opera auribus percipere. Ita ridicula auditu, iterum ea sunt. *P. Cas.* 5. 2. Huic vos nunc pariter bonam boni operam date gregi.

— Aures, oculi, animus, ampliter fient saturi. *P. Pseud. Prol.*

T I E N D E B O E C K . K L U C H T .

I. BEDRYF. I. UYTKOMST.

M A R I E. T R Y N.

M.¹ Moôr Sjaefis, wat is dit!

2 Moôr Nichtje, zaydegayt? Heer wat e suet refconter!

T. Dit dingh spreekt as te Paep: me docht half ick verftont'er,
En ick verstaefe niet: hoe seife dat in 't leff?

M. Moôr zaydet? *T.³* Wie sou'ck zijn? wie'ck ben dat weet ick best.

M. Wie dachge zayt, me lief, en sou'ck ick da nie wete?

Da mochte sotten en ondancbaer Lie vergete;

Moôr mayns gelaycke niet. *T.⁴* Wat schortje? *M.* Niemendall.

E ratteken as ghay, da schêurtmen in men vall.

Kom, sie miens oôn te deegh: en hedde niet onthouwe

Hoe dat ieens, over langen menigh joôr twee Vrouwe,

Hoe dat ieens vriendekens va vœr in Wôterlant.

T. Jae, 'k weun in Waterlant. *M.* Hoe dat ick en Ma Tant,

Au Mompeer en Mameer eens hebbe gaen besuecke?

T. Ye stinckt na Moskeljaet, ick magh dat goet niet ruecke.

M. Foey! 't zayn men handschoenen; en dawe dagelayx

Uyt spelen voeren? maer wat hoef ick ick meer blayx?

Auw ooghsken, auwe neus, auw mondeken soudt klappe:

Me dunckt ick sie ou noch mé nockte beentjens stappe

Langhs 't wôter, lot eens sien, nief verr van Amsterdam,

Die groote groote Stadt. *T.* Wel jae 'k weun te Saerdam.

M. Saerdam, me lief, doôr was 't. 't Is wonder, eens memory

Weurt al kêurt metter tayt: moôr 'k sou een hieel history

Vertelle van die rays, soo lustigh, soo plesant,

Soo suet, soo nettekens was 't in da Wôterlant.

Moôr gay zay jongh geweest, ghen kunnes niech gedencke,

All watter toens passeerd: 'k magh icker wel ôn dencke,

'k Hebbicker wel geweest, en 't lacker tractement

Hé wel gemeriteert, all zay wet wach gewent,

Ne attendas
fallacia mu-
lieris: favus
enim distil-
lans labia
meretricis, &
nitidius oleo
guttur ejus.
Novissima
autem ejus a-
mara quâ
abſynthium,
& acuta quasi
gladius bi-
ceps.

5. Prov. 3, 4.
Longè fac ab-
eaviam tuam,
& ne appro-
pinques fori-
bus domus
ejus. *Uld.* 8.
Fovea pro-
funda os alie-
næ: cui ira-
tus est Domi-
nus incidet in
illam.

22. Prov. 14.
Bonis esse o-
portet denti-
bus lenam
probam: arri-
dere, quisquis
veniat, blan-
deque allo-
qui, malè cor-
de consulta-
re, Benè lo-
qui lingua.

Meretricem
esse similem
fentis conde-
cet, quemque
hominem at-
tigerit, profe-
ctio aut ma-
lum aut da-
mnum dari.

Dat *P. Truc* 2 1.

1 Mare, Terra, Cœlum, Di voſtram fidem! ſatin' ego-
oculis planè video? eſtne ipſus, an non eſt? iſ eſt. Certe iſ
eſt, iſ eſt profeſſo. *P. Trin.* 4. 3. Pro Diſ immortales, quam
conſpicio, quæ illic eſt? *P. Curc.* 2. 2.

2 Teneone maximè animo exoptatam meo? *Ter.* 2. 3.

3 Men' rogas, hem, qui ſum? *P. Mil.* 2. 5.

4 Quis tu homo es, aut mecum quid negotii eſt? *P. Mil.* 2. 1.

Dat icker noch af kout. Moôr au fuet converferen
 En gô noot uyt men hoot; ick wilt men kinders leeren,
 En feght heur alle doôgh ôn Tafelen bayt vier,
 Hoe da lief Mædeke, da Nichtje, kom eens hier,
 'Hoe hier' oock? *T.* Ick hiet Trijn Kernelis. *M.* Jôge trauwe,
 Me lieveke, das woôr, foo had ick't oock onthauwe.
T. En Mortje hiet Anne Jans. *M.* Goey vrauw, wat all vermôcks,
 Wat deyf' ons courtoify, wat haddewer all sprôcks
 En discourerens ôn! ² Moôr salme sus stae kaute
 In wind en flayck op stroôt! kom, loôt ick me verftaute,
 Ghe zayt in may gewelt, gen sultme niet ontgoôn.

I. BEDRYF. II. UYTKOMST.

FRANCISCO. MARIE. TRYN.

F. Da mayn ick oock wel, Mây, hebb ick ou wel verftoôn,
 En ken ick auwe fangh, ¹ dif vogeltjen is binne.
M. ⁴ Hauch gay au backes toe. 'Hoe kanfet oock verfinne,
 Die nobele Fortuyn! 'Cofain Francisco, vriend,
 Hoe komdeme te pas? hebb ick aw oot gedient
 Mé mayn presentie, d'auw kamme feer obligere;
⁷ Kom gôwe sômen in, en helpme Nicht tractere;
 Men vleesfelaycke Nicht, men lieve Nicht Cotlain:
⁸ We moeten dese nacht en wa meer vrolaick zain.
T. Maer Nichtje't wordt wat laet, en ick heb varr te loope,
 Eer ick men flaepsté vin. *M.* Ghe sult hier blayve slôpe,
 Das sweir ick op men siel: wel, wa gefegh is dat,
⁹ Sauw'ck ick ou lôte goôn? 'k fat liever oppen rat:

Om

¹ Morem hunc meretrices habent si qua peregrina advenit.
 Rogant cuius sit, quid ei nomen fiet. Postulla extemplo se
 applicant, agglutinant. *P. Man.* 2. 2.

² Hic te stare foris, fores quoui pateant Magis quàm do-
 mus ena, domus cum hac tua sit. *Ibid.* 2. 3. Istetivit
 eam multis sermonibus, & blanditiis labiorum protraxit il-
 lum. Statim eam sequitur quasi bos ductus ad victimam, &
 quasi agnus lascivius, & ignorans quod ad vincula trahatur.
7. Prov. 21. 22.

³ — In tate hominum plurimæ Fiunt transennæ, ubi
 decipiuntur dolis. Atque xepol in eas plerumque esca im-
 ponitur: Quam si quis avidus poscat escam avanter, decipi-
 tur in transenna. *P. Rud.* 4. 7. Exorsa hæc tela non male o-
 mino est tibi. *T. Bacch.* 2. 3.

⁴ Tace sis modo sine me hominem apisci. *P. Epid.* 5. 2.

⁵ Divum atque hominum quæ spectatrix atque hera eadem

& hominibus, spem speratam quoniam obtulisti hanc mihi,
 grates ago. *P. Merc.* 5. 2.

⁶ O Festus dies hominis: amice, salve: nemo est omnium,
 quem ego magè nunc cuperem quàm te. *Ter. Eun.* 3. 5. Op-
 pido opportune te obtulisti mi obviæ. *T. Ad.* 3. 2. Nun-
 quam potuisti mihi Magis opportunus advenire quam adve-
 nis. *T. Mos.* 3. 1. — O mea commoditas, ô mea oppor-
 tunitas, salve. — Non potuisti magis per tempus mihi ad-
 venire, quam advenis. *P. Man.* 1. 2.

⁷ Nunc operam potestis ambo mihi dare, & vobis simul.
P. Man. 5. 9.

⁸ Quando hoc benè successit, hilarem hunc sumamus
 diem. *T. Ad.* 2. 4. Hodie apud me sis volo. *Ter. Heaut.* 1. 1.

⁹ Egone occasionem Mihi ostentatam, tam brevem, tam
 optatam, tam insperatam amitterem? *Ter. Eun.* 3. 5.

Om eens dat ick men Nicht uyt Holland sie verschayne,
 Sau ick me dach geluck sien in de wiegh verdwayne
 Met ast geboren is? *F.* 't En woër niet rélayck. *M.* Neen,
 Cosain Francisco, sie, soo way het met ons tween
 Alleen nie machtigh zayn, ick faller meer toe hôle,
 De feest moet nobel zayn, ick kans genogh betôle.

T. Daer slae'ck gien twijffel an (*en evenwel, beget,*
't Siet hier wat stordichjes, en't ruyckter wat nae't slett)
 Maer, Nichje, datje 't weet, men slaepsté die ick zayde,
 Is't bedde van men Mann, daer ick te nacht in layde.

M. Was seghde doôr? wa Mann? *T.* Mijn Mann. *M.* Heddene Mann,
 En zayde ghay getrouwt? *T.* Jac'ck seper. *M.* Bay St. An,
 Ge doeme lacche, Nicht; ken kan da niech gepayse;
 Ge prueft ieens of gh'ons kunt uyt straycke met ou vayse,
 'k Mayn dat ick wa verstants van Moôgdom heb, en van
 De teeckene daer af, het zay in vrouw of mann;
 Moôr ouwer lieden ist, of Krôy en is gee vogel.

T. Maer mijn mann isser ien, en van sen ierste vlogel,
 Te wete fris en fix; dat weet ick by de proef,
 En schicket noch te nacht te weten, heit hy troef.

M. En woër's toch dese mann 't is niet t'imaginere
 Dach ghay getrauw't sout zayn, hoe ick 't considerere.
 Woôr is hay ewewel, indiender eenen is.

T. Ick seghje datter ien flux op sen beenen is,
 Die mijn me maeghdom nam doe 't pas gaf, vijfthien weecke
 Na Wormer Bieft mart, nou twee jaer overstreke.

M. Woôr is hay dan noch eens? *Ké,* helpt ons uytten droom.

T. All is hy nieuw etrouwt, hy brust niet naer sen Oom,
 As aere gecke doen: hy houdje voet by steck, Moer,
 En't vrouwe goed op zy: Als elck op dat besteck voer,
 Men souw wat min verloops in Schippers huysen sien,
 Daer't nu wat kluchtigh gaet, as't wijf te langallien,
 Gelijck de nieuwe Nonn, in't Clooster na dry dage
 Van't dack af Mans wou sien, na Mans begint te vrage.

M. En icken vroôgh ou moôr noôr eene Man, me kind,
Ké brenghem veurden dagh: ³ is't ouwen besten vrint,

C c c c

Hy

¹ Sequere intrò, ut hunc festum diem habeamus hilarem.
P. Pan. 5. 7. Omnibus modis temperate certum est nostrum
 hodie convivium. Ita me Dii ament, lepide accipiemur.

— Quisquis pretereat, commissarum volo vocari. *P. Stich. 5. 4.*

² Nam egomet sum hic, animus domi est. *P. Aut. 2. 2.*

³ Tibi ille unicu'st, mihi etiam unico magis unicus.
T. Capt. 1. 2.

*Dit by haer
 selven.*

Hy fal de mayne zayn, das sweir ick bay men eer, Nicht,
 En das me liefste pant. *T.* En mann die hier op 't veer light,
 Niet wijt van 't Hooft voll Biers. *F.* Het Bier-hoot, wilse segge.
T. Van 't Bier-hoot, (noemjet foo? ick ken hier kaey noch bregge)
 Dat 's mijn Man. *M.* Ouwe Man, en hier, en aen de kôy,
 En weet ick icks niet eens? *F.*¹ *Moôr dit wil hôpre, Môy;*

*Tusschen hatt
 beide.*

Wat Duvel, heure Man hier in Stadt! *M.* *S'wayght toch, Hanne.*
T. Jae dat 's Claes Gerritse, mijn Mann, en mann der manne.
*F.*² *Per dio, 't sal honde, Môy, en way zayn van ons stuck.*
M. Och arme kreupele, hoe roôcktyoôn een kruck?
³ *Woôr bleef ick oôt veur stoôn, woôr hedde da vernome?*
 En in wa qualiteyt is Cofayn Cloôs gekome?
T. Hoe hietje dat, quae tijd? 'k hoop dattet goe tijd is:
 Maer dat hy qualick tijd om t'eten heit, dat 's wiss,
 Soo besigh liet ick hem van ochtent met sen macker.
 Dan dat gaet sommes foo, as 't Core van den Acker,
 De ladingh 't schip uyt moet: en dits nou onsen Oest,
 En, denck ick, miest edaen, wangt 't wasser dapper noest.
M. Ick vroôghde nô Signor Cofayn Niclôs vocôcy;
 Nou dunckme, Nichteken, behouwens ou goey grôcy,
 't Sal ene Schipper zayn. *T.* Wat dochje dat hy was,
 Een Velleblooter, of yet van de vuylen bras?
 Neen trouwe, kindertjes, 't en leiter t'ongsent foo niet:
 We gaen voor Burgers uyt, en van de beste; foo fiet.
*M.*⁴ 'k Hoor mé contentement d'eer van mayn naeste bloet:
 Moôr, Nicht, nou isser yet dat ick noch vrôge moet;
 As ouwe lieve Man in Stadt komt te vernachten,
 Ick hoop hay doet doôr lie van condicy plachten;
 Woôr is die Herbergh nou, op dat hem Sr. Cofayn
 Francisco veur may eens ten dienste mach gae zayn,
 En kussen hem de handt. *T.* Wat souw hy daer aen kusse?
 Se bennen bey bepeekt: Ey lieve soete fuffe,
 Breeckt daer je hooft niet mé: we staen niet op die snof.
 En soockje sen lodjys, dat 's in sen eigen hof,
 Sen eigen hout, verstaet, sen eigen stijve Scheepje:
 Daer is hy Baes, ick Vrouw, daer in bestaet all 't sleepje.

M. En

¹ Occisa est hœres, hæret hoc negotium. *P. Pseud.* 1. 5.

² Et ego & tu. *P. H.* quid & ego & tu? *T. R.* Verimus.
F. Moët. 2. 1.

³ Scis tu quidem, hercle, mea si commovi sacra, quo

paſto & quantas ſoleam turbellas dare. *P. Pseud.* 1. 1.
 — Non meruo. — Dum quidem hoc vaiebit peſtus peſſi-
 diâ meum. *P. Bacch.* 2. 2.

⁴ Magnam voluptatem nuncias.

M. En sou Sr. Nicolo Gerardi ons Cofayn,
 T'scheep slapen, daer'ck ick woon? 't en sal veurwaer nie zain,
 Het zay ou lief of leet, ick sal hem senden noyen,
 All ist wa verr van hier, mé sal 't hôst overschoyen:
 Te minste sal hy nô se Vrouwke kome sien,
 En dan, soo 't spreekwoort seet, in 't loven en in 't bien
 Vergaeyeren de Lien; dan sal hy meuge kiese,
 Wat dat hy in mayn huys sou winnen of verliese,
 By 't scheepse logement: Da stoon ick ou bekent,
¹ We wôren eertayts wel wat heerlicker gewent;
 Moôr mette quôyen tayt goôt elcken een ten achter.
 So wel den Aigener as senen ermen Pachter:
 En offer wach gebrack oôn ons miseri, Nicht,
 Deef' erme Geestlickhayt môckt eerst ons beursen licht,
 Endan sendt ons 't Castieel sayn' Señores Soldados,
² Die wille zayn gekent voor Hidalgos honrados,
³ En bedelen ons vast de leste stuyver uyt;
 Soo weurdt den Beurger hier geplundert tot de huyt.
⁴ Noch schietter ewewel wat over, sou'ck ick hope,
 Om een goey schotel veur goey vriendekens te koope,
⁵ En dan noch e sôcht bett. T. *Dat magh wel wese, maer*
⁶ *Ick ben van mé compas, of 't sieter hier niet naer.*

By haer sel-
ven.

Ja wel, je meught men Man doen keume, maer doen blijve,
 Daer sieckje niet voor an, all waerje met je vijfve:
 Hy is t'ienfinnigh, waere Nichjen, en t'ienkent.
 M. Onkennis môckt onmin, seegh 't spreekwoort hier ontrent,
 Ghesult hôst anders sien; me jongwayf goôter hene,
 Die kan wa klappen, en is frôy dispost van beene.
 T. Wat wouw j' hem en jong wijf toe stueren? soetjes, Moer,
 Speult mit dat kunsje niet: Claes Gerrtse soôckt gien Hoer,
 Ick ben hum Wijfs genoôgh, en jong genoôgh van lende
 M. ⁷ Nicht excuseerme, 'k mayn ick sal me Maissen sende,

Cccc 2

Men

¹ — Imo ita ea quidem antehac erant: Nunc nobis omnia exciderunt. P. Mos. 3. 2.

² Genus hominum, qui esse primos se omnium rerum volunt, nec sunt. T. Eun. 2. 2.

³ Ubi nugigerulis res soluta est omnibus. Ibi ad postremum cedit Miles æs petit. P. Aul. 3. 5. Impransus miles altat, æs censet dari. Ibid.

⁴ Nisi si prospectum est interea aliquid. T. Heaut. 2. 3. Sed tamen quomodo cumque, quanquam sumus pauperu-

li, Est domi quod edimus. P. Pan. 3. 1. Est, diis gratia, Et unde hæc fiant, & adhuc non molesta sunt. T. Ad. 1. 2.

⁵ Siquidem potes esse pati te in tepido loco. In loco lepide strato. P. Pan. 3. 5. Deum virtute, ut transeuntem hospitio excipiam, apud me est comitas. P. Mil. 3. 1.

⁶ Ita mihi hic male convivii sermonisque pertusum est. P. Mos. 1. 4.

⁷ Atque ego istuc aliovorsum dixeram, Non istuc quod tu insimulas. P. Ani. 2. 4.

Men Moôrt, hoe nuemde gayt? men dienst-moôgt: hoe gentiel
 Valt oulie sproôck bay d'ons! das sweir ick bay men ziel;
 'k Will noch eens nô dalant gae wand'le menen buyck voll,
 En leerenfe correct. *F. Soo*, vultse kapp en huyck voll,
 Say neemt all veur contant, goey Moeyer, wammer seet,
¹ Flus en verstond ick 's niet, nou dunckme dat ick 't weet,
 Wat dassé veur heet, Môy, die loofse pray der praye;
² Se sal de Man, as kax, al sukende doen maye;
 Soo dammem niet en vindt, en ondertussen hier
 Her nôyke nôye deur gewelt va Wayn of Bier:
³ Moôr ick sal mé doen, 't jan, en nôyen oock me nôyke
 Op may fatsoen. *per Dios*, ⁴ dit Hollans Papegôyke
 Sou ene Cavalier noch all beschieet doen: Vell
 Is vell, en vlees is vlees; moôr Hollans, pays ick wel,
 En Brôbants schilt all wat; me moet van als eens pruve.
M. ⁵ Was sitt'en fanteseert? ghy moet ou nie bedruve,
 Men Uffrau w Nicht, ⁶ Cosayn sal cito bay ou zayn;
⁷ Kom, ondertussen ieensen teughskén Spoinffe wain:
 Ghe zayt licht mu gegoôn; das sal ou waf ferfrôyen.
⁸ 'k Heb ick ons hoot veur hoot e kicxke lôtén brôyen,
 En dan ene Capuyn met Oesters gestoffeert,
 En dan ene Kalckoen mé weursté gelardeert,
 En dan wa Sneppekens; twee koppeltjens Patrayse,
 En dan wa klay'gebeents, en, om ou eens te wayse
 Hoe't Brôbants tractement te werck goôt, ⁹ wa Cardons
 Wa Celeris mé fout, en oly; da bay ons
 Was seer is in estiem. ¹⁰ en, om ou te vermôke
 Mé waf varietayts va spayfen en va smôke,

Quem tu as-
 servare rectè,
 ne aufugiat,
 viles, Et cā
 atque potio-
 ne vinciri
 decet. Apud
 mensam ple-
 num homini
 rostrum de-
 liges.

Heb

¹ Modo intellexi quam rem mulier gesserit. *T. Mil.* 3. 2. Quidquid incerti mihi in animo prius, aut ambiguum fuit, nunc liquet, nunc defacatum est. *P. Pseud.* 2. 4. Nimum festivam mulier operam praebeat. *P. Mil.* 2. 6. Nunquam quivi ego istuc intelligere. Vah, consilium callidum. *Ter. Andr.* 3. 4. Pro Di immortales! nunc ego teneo, nunc scio quid sit hoc negocij. *P. Capt.* 3. 5. Etiam jam dudum fuerat ambiguum hoc mihi, Nunc non est. *T. Hec.* 4. 4.

² Ei nos facietis fabricis, & doctis dolis Glaucomam ob oculos obiciemus, eumque ita faciemus, ut quod viderit, non viderit. *P. Mil.* 2. 1.

³ Suam quisque homo rem meminit. *P. Merc.* 5. 4.

⁴ Adhinnire equulam possim ego hanc, si detur soli. *Pl. fragm. Clitell.*

⁵ Quid est quod voluntas tute tecum in corde. *P. Mil.* 2. 2. Meus oculus. — quid est, cedo, te obsecro tam abhorret hila-

ritudo? *Ciss.* 1. 1. Mitte jam istuc: da te hodie mihi: Exporge frontem. — Hodie modo hilarem te face. *Ter. And.* 5. 3.

⁶ Prius tuā opinione hicaderit: bonum animum habe. *T. Amph.* 1. 3. Erit hodie tecum quod amas. *Plaut. Car.* 2. 8. Illum tibi saluum affuturum esse hic confido propediem. *T. Haut.* 1. 1. Iam faxo hic erit. — ut hunc hodie diem luculentum habeamus. *P. Ep.* 1. 2.

⁷ Tu me curato ne sitiam, ego tibi, quod amas, jam huc adducam. *P. Curc.* 1. 2. Potare tecum collibitum est mihi. *P. Mos.* 1. 3.

⁸ Nunc volo obsonare, bene ut, hospes, te virtute ex tua Mex domi accipiam benignè lepidè, & lepidis victibus. *P. Mil.* 3. 1.

⁹ Aliquid scitamentorum de foro. *P. Men.* 1. 3.

¹⁰ Bene obsonavi, atque ex mea sententia Bonum antepo- nam prandium praeconibus. *P. Pam.* 2. 2.

Hebick met ieenen oick gefonden om waf Viss,
 E snéké Salms of twie, e neuske, footer is,
 E Kerperken, om droigh innen servet te winde,
 Wa Spierings, en wa Posts, en, soo met kan gevinde,
 Waf versse Cabeljau, wa Schelvis, wa Plôdays,
 Wa Bot, wa Tongeskens, diem' elders het Pôtrays
 Gedoopt hé van de Zee: en soo voirt. *F.*¹ Isda blôse!
² Môy, schayder noch niet uyt? *M.*³ Wameugde gay stoôn rôse.
⁴ 'k Weet ick wel wad ick segg. 'k sien 't oôn ou oogskens licht,
 Ghe sit all vast en payst, 't fiet hier wa droogskens, Nicht;
 Om soo veel potttekens van ôvend te doen koke:
 Moôr stelt dat uyt ou hoot, da brôyen en da smoke
 En hauwe way nief van, 't is ene vuylen bras,
 En môckt ons huyse slechts tot roick en smœr en as:
 Soo vindew' ons gerief in hondert brôyeraye:
 Nicht, das de suetste vont van ouw en nieuwe taye:
 Gen spreeckt moôr, en ghe fiet ou schotels werm en nett
 ('t Goôt as en Toiveray) gebrocht en op gefett,
 En al met order, frôy, en met respect. *T.* Met speck, moer?
 'k Mocht lije dat hem speck, as koeftront, in sen beek voer,
 Die 't eerste speck bestong te snippe tot en riem,
 En naydet quansuys deur 't geveugelt met een priem,
 'k Magh toch gien speck. *F.*⁵ *Dat isser een die goed is,*
Mary, verstonde wel? M. 'k Segg datter geen en bloed is,
As ghay en zayt, stô still, en lôt heur al begoôn,
⁶ *Se sitt en pittereert, da stômer best asoôn,*
Bay fleurpkas sal de wain in 't hoot gerôke. Liefke,
 Of ou wat over quam, hier bay stoôget geriefke,
 Ge weet wel. *T.* 'k hebb gien noot; 'k fout selver seggen, aers,
 We benne t'ongsent all wat miefter van de naers,
 En van die angdere gelegentheyt. *F.* Jo trouwe
 As ons volck, pays ick, en as mieftendeel de vrouwe.
M. Wat hebb ick groit abus! ken hebb ick niet een Ay
 Op tôfel g'ordonneert, niet en suete Pastay,

C c c c 3

Niet

¹ Ingentem confidentiam! num cogitat quid dicat? num ejus color pudoris signum usquam indicat? *Ter. And.* 5. 3.

² Ecce autem de integro. *Ter. Adolph.* 1. 2. At te Jupiter diique omnes perdant cum condimentis tuis, cumque tuis illis omnibus mendacis. *P. Psaud.* 3. 2.

³ Malum quod isti dii dezque omnes dunt. Ita mea confusio perturbat perisum. *P. Mof.* 3. 1.

⁴ Sine sis loqui me. *P. Es.* 3. 2. Ludone ego hanc faciet? nam quæ facta dixi, omnia huic Falsâ dixi? *P. Car.* 3. 5.

⁵ Næ ista hercle magno jam conatu magna nugus dixerit. *T. Heaut.* 4. 1.

⁶ Nam, ut alia omitam, pistillando modo mihi quid vini absumpsit? *T. Heaut.* 3. 1.

Niet en Amandel-toert, en sulcke liefflayck haykens.
F. All weer ôñ? *M.* Moôr embayt, doôr hôire noch pastaykens
 Va Mergh, va Sweferkens en Hônekammen toe.
*T.*¹ Ye doet al te veul kosts: 'k wort schier het ete moe
 Eer't op de tafel komt. *M.* Is't nie woôr, ma Cousine,
 't Is wa Signeurioôl, moôr woôr toe kan 's gediene,
 Soo veulderlay gerecht? dan 't is hier de manier,
 All en tracteerde moôr ene mens dray of vier.
T. Hoe bril sel onse Claes staen kijken op all 't ete!
²'k Wouw om en stooter dat ick 't hum kon late wete,
 Hoe't hier estelt is: Nicht, sel't noch langh lijen eer
 Men alderliefte keumt, en keumt ye meit niet weer?
*M.*³ All propelayck, méliëf, we kunnen noch wel prôten
 En urken eer hay komt: 't zayn all wa langer strôten
 As d'ouliens te Leirdam—⁴'k will segge, te Noordam,
F. Wô magh den bottekroes stoôn rôse, ' seght Saerdam,
 Ofge vergalt den Bott. *M.*⁶ Te Saerdam will ick segge:
⁷'k Was doôr wa besigh memmen schotels t'overlegge
 Die 'ck ou mékæs en broit moech geve veur dessert,
 Veur't lest, veur lacker ding. ⁸ Moôr drinckt eens uyt ou hert,
 Eer dad ick door af spreek: de Wayn en sou nie smôken
 Op futigheid: en sou dippotteken uyt rôken,
 Eer da Cosayn Nicloôsons fluskens overkomt,
 Soo moster anders oôn. Nicht, hedde wel gesomt
 In oulie land, of ope sommeke gedroncke?
 Daggoôt hier soo gaglioôrt. sie Sr. François ieens loncke,
 Hay wouwou wel te layv: en hay kans pertinent.
 Kom, lack'ren dief, sit neer, ge sayges wel gewent:
 Dach gelt ou memme Nicht, en een, twee, dray, vier kuskens.
 Sie, Nicht, soo doeme hier; way leeren 't van de muskens:
 Nou doe bescheet, Cosayn, icken ben oick nief vies;
 'k Waghs van u liede weer, en bieme gee verlies.

Ba

¹ Addepol convivii sat est. *P. Strich. 5. 4.* At tibi tanto sumptui esse, mihi molestum est. *P. Mil. 3. 1.* Si certum est tibi, Commodum obsona, ne magno sumptu: mihi quidvis sat est. *Ibid.*

² Quam vellem invitatum ut nobiscum hodiè esset amplius, ut hanc latitiam nec opinanti objicerem. *Ter. Heaut. 1. 2.* Dum illam modo habeam mecum. *T. 3. 1.*

³ Jam adent. *C.* Quando istuc erit? *C. L.* Non cogitas hinc longulè esse? *T. Heaut. 2. 1.*

⁴ — Ah, non id volui dicere: — perperam jam dudum, hercle, fabulor. *T. Caf. 2. 6.*

⁵ Perdix rem, tace. *P. Mof. 2. 1.*

⁶ Vah! tandem redii vix veram in viam. *T. Caf. 2. 6.*

⁷ At indiligenter hic eram. *P. Mil. 1. 1.* Αἴν' ἐνταῦθα ἵππαδίστην. *Lamb. h.*

⁸ At interim — cur hic cessat cantharus. *P. Strich. 5. 4.* Age circumfer mullum; bibere da usque plenis cantharis. Jam diu factum est, postquam bibimus: nimirum diu seci sumus. *P. Pers. 5. 2.*

Ba soo, da klapt. is't uyt? keer om dan op de nôgel.

F. *Waquelme 't Hollants wayf, se kust soo dicht as hôgel!*

M. 't Sal hier hôst hooger goôn, se blooft al, siede wel?

De Spoinse wayn begint te blincke deurer well.

T. Nou mocht ick wel iensgaen, ' ye weet wel, 't ken niet misse,

Die veul drinckt moet. M. Jô, jô, seghuyt, die moet veul pisse.

' Elck op sen vrayighayt, 't is Kermis: + gôde gay

Dat hoexken om, melief, hôigh wôter, goech getay.

*Tusschen haer
beyde.*

I. BEDRYF. III. UYTKOMST.

M A R I E. F R A N C I S C O.

M. Wasseghde nou va may? ghen hadt flus gieen courôsi,

Hedde nou beter moet? F. Bayloy daers avantôsi,

' Gay het den Duvel in: ken sachs me lève noot;

Hoe suetjens valt ' in 't nett! wel, das ieerst en malloot!

We fullense, *per Dios*, heel in ons klauwe krayge,

(Soo wel en kanset niet) en opper hem ontrayge,

En môkenf' achter ieen all die frôy noppe quayt,

En plundre schip en goet. M. ' Swaygt, botmuyl afge zayt.

Doôr komse; en lettoch ieens, om Goeds wil, opper beene,

Hoe dasse knicke.

I. BEDRYF IV. UYTKOMST.

M A R I E. T R Y N. F R A N C.

M. Nicht, ' wacht ou waf veur die steene,

De vloer is ongelaick; 'k wacht no de Metselær,

Die sallem helpe. T. Wel, Claes Gerrtse benje daer,

' Kom, Keuning, gemen soen: je doetme wel verlange;

Maer 'k feltje lustigh weer verhaelen op ye wange.

Wel hey, 't en issem niet: ick docht al by men zool,

Hoe komt hy aen en pluym, deuse besuckte jool!

*Sy vat Fran-
cisco by het
hoofte.*

Of

¹ Quo satursolent. *P. Curc. 2. 3.*

² Es, bibe, animo obsequere mecum, neque onera te hilaritudine. libera sunt ades. *P. Mil. 3. 1.*

³ Dionysia hic sunt. *Ter Heaut. 1. 1.* Scilicet ita tempus fert, faciundum est. *T. Ad. 5. 3.*

⁴ I ergo intro, & cui rei est, ei rei hunc sumamus diem. *T. Ad. 5. 3.*

⁵ Mala tu es bestia. *P. Bacch. 1. 1.* Neque eques, neque pedes profecto quisquam tantâ audaciâ, qui aqûe faciat confi-

denter quicquam, quam quæ mulieres faciunt. *T. Mil. 2. 5.*

⁶ Tace, parce voci; piada progreditur foras. *P. Pers. 4. 6.*

⁷ Cave ne cadas, asta. *P. Most. 1. 4.*

⁸ Ita me dii bene ament, ut ego vix reprimò labra, ob istam rem quin te deosculer, voluptas mea. *P. Cas. 2. 8.* salve oculissime homo. *P. Curc. 1. 2.* Mea vita, mea medulla, mea festivitas, sine tuos oculos deosculer, voluptas mea. *P. Car. Act. 1.*

Of is't sen Corebloem? *F.* ¹ Ho! s'is al in de Blomme,
 't Gô nô de bôinentoe. *M.* Hay'n is noch niech gekomme,
 Moôr'k hebber taying af, ² we sullen em hôst sien:
³ E glôskén op't succes van sen goey rays. *T.* ⁴ Wel tien
 Béget, dat is goe tijng, en 'k meughse nong wel late,
 'k Heb wat ruym baen emæckt: en wiljer wat by præte,
 En somme mé, ⁵ Monsieur, kedaer, men backes honck,
⁶ Hoe'ck mier an Claese denck hoe dattick mier ontfonck:
 Keraedje, Nicht niet dicht, dat gelje noch en toogje,
 Op sijn gesondigheyt, kom, spannew' iens et booghje
 All wattet lije magh: ⁷ Ick weet niet hoe'ck et hep,
 Men keel beklaeghter van dit Brabantse gelep,
 We sittén oock, beget, en pluysen of we luyfde:

Quin ego
 nunc, quia
 sum onusta
 mea ex sen-
 tentia, quia-
 que adeo me
 complevi
 flore Liberi,
 magis liberâ
 uti linguâ
 collibitum
 est mihi.
Plaut. Moss.
 1. 2.

't Lijckt ofje gaere saeght dat Trijntje Nicht verhuysde,
 Suck slaghe van bekertjes douwjesse voor de neus:
 Hebjer ghien wijer in ye troor? vijfje le geux;
 Dat geldj' en Troytje, Frans, of is't François, of Fransje,
 Of St. Franciscus? hier, wat benje voor een hansje?

F. ⁸ Ick ben all wachge wilt, me lieveke, mon Cœur,
 Ick hieet; hoe hieet ick oock? 'k hieet ouwe serviteur:

En willew' eens van deêgh? wegh metta layster baxke,

Doeme da dingh van hier, en hanget oôn en taxke

Veur vogeltjes in 't Bos. *T.* Dat hebje wel, Kezijn,

En je spreekt asen man: hoe kenme lustigh zijn

En keume wijn te kort! *M.* Hadoôr, ⁹ ken wils niet hoire

Dame Nicht segge sou da'ck ick de feest will stoire;

¹⁰ Fluytt op da fluytjen ieens e lieken op de kunst,

Cosayntje, 'k schenck ou Glas en Wayn, uyt goeyer gunst.

T. En lietje? 't is edaen, ick hepper ien onthouwe

Dat nobel gaet. wichey! *Wilhelmes van Nassouwe.*

M. Das buyten twayffel. *T.* Daer, dat gaet voor, volghme nae,

Maer 't fluytje moet eerst uyt, niewaer Gemanne? *F.* Jae.

T. En

¹ Hæc quidem deliramenta loquitur. *P. Amph.* 2. 2.

² Pol is quidem jam breaderit. *T. Ad.* 3. 1.

³ S.A. Bene vos, bene nos, bene te, bene me, bene nostram etiam Stephanium. *P. Stich.* 5. 4.

⁴ Bibe si bibis. S.A. non mora erit apud me. *Ibid.* Libet & adeo mihi tecum, nam quod tibi libet, idem mihi libet. *P. Moss.* 1. 3.

⁵ Vah, quanto nunc formosior videre, quàm dudum. *T. Eun.* 4. 5.

⁶ Et quanto diutius Abeſt, magis cupio tanto, & magis delidero. *T.* 5. 1.

⁷ Itaque venter gutturque resident esuriales ferias, *T. Capt.* 3. 1.

⁸ Id enim quod tu vis, id aio atque id nego. *P. aut. Men.* 1. 2. Oh, ocellus es meus, tuus sum alumnus, miel meum. *P. Moss.* 1. 4.

⁹ Neque me perpetiar probri falso insimulatum. *P. Am.* 3. 3.

¹⁰ Age, effunde hoc cito in bathrum. propeie prolue cloacam. *P. Cure.* 1. 2.

*Ey brought
 een volle
 fluyt.*

T. En volghme nae, nae, nae, soo spraken all de vengele:
 Wat denckje, Nichje, heit en Schellevisje vleugele?
Y gurcke, 'k weet daer fulcken lietjen of. — maer, hou,
 'k Moft wat min singen als ick wat meer fluyten sou.
O Fluytje van der jeughd, je selt by mijn vernachte,
 Gaet in. Maer ien is ghien: wie wild'r en paertje wachte?
F. ¹ De Duvel hoël de pray, is da begut gefluyt! —
 Moôr 't sal hôft anders goôn, ick sie wel dattet stuyt.
*I*ck wachse, Nicht. *T.* Dats uyt: en aere. *F.* Sie waf veur ou,
 't En is nie meugelayck (houw, Nichjen, ick bekeur ou
 Heuspel, me kint) 't en is nie meugelayck; ten halve
 Sal't hôpre. wacht ou wat; ² dees volle koey moet kalve. —
 Doôr leet den bras. doôr leet de Beest in 't Kinder-bet,
 Wie wil gevôyer zayn? *M.* Hoe ist, floir, hoe ist, flet?
 Hoe ist, Nicht Kôtelayn? was zayde doit? of lœfde?
³ Is da nie meer genuchs dan yemant oit belæfde?
F. Victori, Mòy; ⁴ de Stadt is in, 't Casteel is ons,
 Se slôpt soo vast, als looghse midden in den dons.
M. Tsa, nou ôn 't plundere; de pource zayn gespronge,
 De sinternellen doit. ⁵ ick berst schier uyt men longe
 Valacche. *F.* Still, se ruert. *M.* Waffouwse rure. *F.* Sift!
 Ick hoir wat asen sluys. *M.* da denck ick wel; se pist.
F. Moôr hoir, se spreekt. *T.* Kelaes, kelá, kelá, kelaesje.
M. Se droomt van heure Kloôs. *T.* Noch—noch—noch ien gelaesje.
F. Wa ploôgh! *M.* 't En is gee noyt, daffal trax overgoôn,
 De kjaers die flickert soo wat in de payp, de Moôn
 Goôt innen swerte wolck, en sal nie licht weer schayne
 Veur daddet mergen is. *F.* O Spôinse wayn der wayne,
 Wa komd' ons wel te pas! wa wafte e nobel man,
 Die ou ieerst uyt de druyf in 't vat, en in de kan,
 En in se keltje goôt! waffayde fuet en krachtigh!
 Waffayd' e nobel nat! *M.* Sie doôr, se slôpt wôrachtigh,
 Ofs' in de roise laegh. *F.* Soe doesse toch: moôr, Mòy,
 In wadden roise! foey! *M.* Da'n sloôn ick niet ieens gôy,

*Sy braeck
 en valt veur
 over.*

D d d d

Das

¹ Hoc vide, ut Ingurgitat impura in se merum avatiter fau-
 cibus plenis. *P. Curc.* 1. 2.

² Ecce autem, bibit arcus; pluet Credo, hercle, hodie.
P. Curc. 1. 2.

³ Quibus nunc in terra melius est? *T. Pan.* 5. 4.

⁴ Salute nostrâ atque urbe captâ per dolum. *P. Bacch.* 4. 9.

⁵ Jamne erumpere hoc licet mihi gaudium? *Ter. Eun.* 3. 6.
 Nunquam ecastor ullo die riti adæque, Neque hoc quod reli-
 quum est plus risurum opinor. *P. Cas.* 5. 1. Nunquam æde-
 pol hominem quemquam ludificarier Magis facete vidi, &
 magis mitis modis. *T. Mil.* 2. 5.

Das goet te kuyfse: kom, kom lôt ons 't spel beginne:
 Ieerst dese sulvren riem: doôr sou'ck ick lang veur spinne
 Eer ickem over wonn, — nouw dese gouwe knopp:
 Wa droes, het ding is swoôr! — nouw de muts van de kopp:
 't Is al fayn laywayke: da weet ick wat te leere,
 Da may wel vuege sal: 'k sal ick 't accomodere,
 Al woôrt veur en Princers: nouw 't layfken uyt: houw vast:
 Hoe stôde soo? treck stayf. — 't Sloôp-layfke van damast?
 Neen 't is moôr filosof. ¹ al goech genoech veur dach gelt;
 As ick 't niew môke souw, het koste mennigh dach-gelt.
F. ² Sie wadden Beurftjens, Môy, wadden en boefem, sie,
 Me souf op ete. *M.* Sot, wa maynde dat de die
 Wa meer zayn as de mayn? 't Is all vell as en ander.
F. ³ Moôr sie, se stoôn soo stayf, soo frôykens van malkander.
M. ⁴ Nouw gô foirt, leurefoôs, wen hebbegeenen tayt,
 Om soo te futsle. hier, Hannen as ghe zayt,
 Licht dese plagg wat op, 'k en kan de knoip niet vinde
 Van heure veurschoit — still, ick moetem wat ontwinde,
 Het is hier wa verwert. — door is 't los: nouw den rock;
 Den rock los. woôr 's de spleet? — Ba 't is en ronde klock:
 Francisco, woôrs de spleet? *F.* Da meughde gaylie wete,
 Verstoôn ick may da stuck, of ben ick ick gesplete?
M. Hier isse, recht veur in: wie sou dat rôye? wel,
 Dib Boere kleet is ee mirôkeleus gestell.
 Moôr, Frans, das eenen rock, das lôke, das zayn koirde!
 En wadde voeyer? sie wadden en bôy! ken hoirde
 Van all men læve noit van sulcken properhait.
 Nou 't zieltje, bay men ziel. woôr is dat ope? bayt:
 Woôr is disscheurke; veur, of achter, of ter zaye?
 All mé veur, das en klucht! hoe weten set te snaye,
 Die botte Hollanders! *F.* Stoôn d'oulie doôr nie mé?
M. Ou lust te koute. treck. *F.* Wacht daddick niet en tré
 In desen hutspot hier: *M.* Kom, lôt's ons waf verschuyve.
F. Wa ploôgh, hoe stincket hier na versgeperste druyve!

M. Hoe

¹ Bene res nostra collocata est istoc mercimonio.
P. Most. 3. 3.

² Adepot papillam bellulam. *P. Cas.* 4. 4. Quæ habitu-
 do est corporis! *Ter. Eun.* 2. 2.

³ — Eja, corpus quojusmodi! — vel papillæ quojus-
 modi! *P. Rud.* 2. 4.

⁴ Mi homo, obsecro, alias res geris, ego tibi meas
 res mando. *P. Cysel.* 4. 2. Quin tu illas mittis tricas?
P. Most. 3. 1.

M. Hoe vieskens zayde Frans! doôr is het zieltjen uyt,
 En, par ma foy, dat is bekans den besten buyt.
 Sie wad en dertel goet; doôr en gebreckt moôr braynoôt,
 Ses of acht in de ſchoit, as diffolk in de way goôt
 Iſt dan ſus opgeſchickt? treet das ſoo deur den dauw?
 Lôt ſien, is't langh genoegh? — jôt, moôr't is wat te nauw.
 Ick ben wa corpelent bay heur. wa magh ick ſegge?
 't Is ruym genoegh gefronſt, me ſalt wat uyt doen legge.
 Nouw kouſebande los. *F.* Das may werck. *M.* Juſt, Monſieur,
 Ghe wilt wa ſnuffele. doôr, gôter dan mé deur,
 Ick ſchencks ou. *F.* ¹ Is dat all dachgeme maynt te geve
 Veur men getrouwighait? ² ken kom hier nieche dreve
 Op ene ſtroywis, Môy, 'k heb oock e woort in 't vat,
 As recht ſal recht zayn, wel, was ſeggen is me dat?
M. ³ Al propelayck, ⁴ 'ken wil memmene vrint niet kayve.
 Treckt bay haer kouſſens uyt, ick ſalf' u lôtén blayve,
 Ick ben ick wel gekouſt, en rayckelayck verſien
 Va ſulcken koomenſchapp. *F.* Das woôr: moôr lôt eens ſien
 Doôr zayde broôf geboirt deur eenen jongen bôſe,
 Dat iſſer ieen, das twee, en 't zayn goey ſaye hôſe.
 Ha, ha! *M.* Ghe lieget, Frans. *F.* Ick lieg het? 't is ſeer wel,
 Ick ſalf' op ôventuer gô trecken over't vell
 Van bay men beentjens: 't jan, hoe ſal ick ick bragere!
 Nou magh ick ommers bay de groote comparere.
 Men liârſen zayn ſoo out en ſoo dickwils verlapt,
 Dat icks me ſelver ſchoôm. *M.* Wa ſtôde gay en klap,
 Hoe kan en Vrouwe kous ôn e mans bieen gepaſſe?
F. Jo, jo, 'k weet ick da wel; me ſal'er e ſtuck ôn laſſe,
 Va Plets of Ermezayn: de Broecke zayn nouw lang,
 Me ſal de Vrouwlickhayt nie ſien ôn menegang.
 'k Ben ommers wel gepôyt, en ſeurgde gay ſoo verr niet;
 Lôt may men goeſte vray. *M.* Moôr ſiede ghay die Sterr niet?
 Flus ſtondf' ons over't hoot, nou ſtôſſe nues: 't weurt loôt;
 Me dunckt Hanneken euyt is ſoo lang op de ſtroôt,

D d d d 2

Datte

¹ Heus — ecqua in iſlac pars ineſt præda mihi? *P. Men.* 1. 2.
² Ratane me ſic hominem eſſe omnium minimi pretii?

P. Afra. 1. 2.
³ *P. Mil.* 2. 6. Tu me bene merentem tibi habes deſpicatui.
P. Men. 4. 3.

³ Nimis iracundè hercle. *P. Men. Ibid.* qui tibi lubet mihi
 malè loqui? *T. Epid.* 3. 1.

⁴ Potius quàm te inimicum habeam, faciam ut jufferis.
Ter. Eun. 1. 2.

Datte nacht slayte goôt. ¹ we moete stoôt go môke
Hoe dawe dees figuer met ieere quayt gerôke.

F. ² Das toch woôr evewel, of ³ die siel, heure Mann,
Heur spoorden op de locht, as wel gebeure kan,

Wassouwe môke? ⁴ 't zayn besuckte stercke schelme,
Da Wôterlands gespuys, se souwen ieen verdwelme
Medden soufflet of twee; heur veuyste zayn te hert;

⁵ Men lust nie van die kost, 'k en sueck geen hôpermert.

M. Wel, hedde geen rapier, en zayde niet e Krayfman?

F. 't En sê niet, e rapier: al winnet all de prays van
Meeft all' de wôpene: die dieve zayn te snoo;

Se trecken ou e mes twee spanne lang, of soo,

En vallen deur 't geweer, en snayen een te schande.

M. Jô wel, ken weet nief vrint, me dunckt me heet oick hande.

⁶ En daddet may veur quam, va wie 't oick woôr, ick swært,

'k Sou: — ick en ben ick toch van e mes nief vervært,

Da weette wel. *F.* 'Tjan, Mòy, 't mes mochter oick nô wese.

⁷ Moôr dis al weer gekout as woôrder niet te vreesse,

As sôte way bay 't vyer, en gôve vrayers euyt

En vraysters mette Tang, en ick vrees datte Guyt,

Die nou sê Wayf al mist, indien hy niet heel sat is,

Heur gangen nô vôrst, en met alle man op 't pat is,

Om f'uyt te vinden. *M.* Toch: en me waffrôgens Frans,

All woude va Parays nô Roome, doôr is kans.

⁸ Moôr zayde ghay geruft: ⁹ 'k en heb ick sulcke puntje

Van doôg niet onderleet, 'k en he bicks in may muntje

Wel

⁵ Illuc est sapere, non quod ante pedes modò est, videre, sed etiam illa quæ futura sunt prospicere. *Ter. Andr.* 3. 4. Ne capea præda capti prædones fiant. *P. Pseud.* 4. 3. At enim nihil est, nisi, dum calet, hoc agitur. *P. Paen.* 4. 2. Igitur id quod agitur hic primum pravorti decet. *P. Mil.* 3. 1. Neve permanet palam hæc nostra fallacia. Nam doli non doli sunt, nisi astu colas, sed malum maximum, si id palam provenit. *P. Capt.* 2. 1. Viso opus est, cauto est opus, ut hoc subre sine arbitris, Accurate hoc agas, doctè & diligenter. *Ibid.*

² Videre verum atque ita uti res est dicere. *T. Heaut.* 3. 1. Atque ædepol, quamquam nequam homo es, rectè mones. *P. Pseud.* 4. 4.

³ Dum hæc metuo, metuo ne ille huc harpax adveniat. *P. Pseud.* 4. 3. Mihi quoque ædepol jamdudum ille corper- fugefacit. *P. Pseud.* 4. 7.

⁴ — Quid mihi opus est — cum iis gerere bellum? cum nihil, quamobrem faciam, meum illè arbitrer? Mimamè! no-

lo turbas. *P. Stich.* 1. 2. Neque ego infanio, neque ego pa- gnas, neque lites cupio. *Plaut. Men.* 5. 5.

⁵ Virum me natam vellem: Ego ostenderem. *T. Ph.* 5. 3. Qui nunc si detur mihi, Ut ego unguibus facilè illi in oculos involem venefico. *T. Em.* 4. 3. Vah, quibus illum lacera- rem modis! *T. Ad.* 3. 2.

⁶ Sed verba hic facio, quasi negotii nihil sit. *P. Aul.* 2. 7. — In hujusmodi negotio Diem terere, segnitie mera est. quamvis sermones possunt longi texier. *P. Trin.* 3. 3.

⁷ Potin' ut animo sis tranquillo? *Cm.* quid si animus flu- atuat? *Ev.* Ego istum in tranquillo & tuto hîlam tibi, ne ti- me. *P. Merc.* 5. 2.

⁸ Jam instructa sunt mihi in corde consilia omnia. *T. Ph.* 2. 1. In peccatore condita sent, meditati sunt doli doctè. *P. Pseud.* 4. 1. Itaque ego paravi hic intus magnas machi- nas. *P. Mil.* 2. 1. Diu cogitavi: Argumentaque in pectus multa institui Ego: atque in meo corde — eam rem voluta- vi, & diu disputavi. *P. Mœs.* 1. 2.

Wel draymoël overmunt en om en tom gewent.
 'k Sal ick 't ons klære, man: en vrieft nie veur de Vent.
F. 'k En vrieft noot: moôr ick may 't perayckel, as 't gezayn kan.
M. Jôghe wilt segge, Most en vindm' in geen azayn-kan.
 ' En gh' hout veel vannen heuyt die hieel en onverlet
 Gerustekens en wel gô leggen in heur bet, (leste.
 ' En gh' het gelayck. *F.* ' Nouw voirt; spreekt toch eens euyt te
 ' Hoe suldet môke, Môy? *M.* 'k Heb ick den alderbeste
 En de subtiellste vont die oot euyt vrouwen hoot
 Te veurschayn is gebracht. *F.* ' Ghe helpt me euyt men doot;
 ' Keme lief Moeyerke, ' wat ist veuren inventie,
 Het is e wonder dingh van en quôy consciencie;
 ' Me dunckt woôr ick me keer, 'k sie may dien Bedelær,
 Dien Bogger, dye Fiel, dye Schipper achter hær,
 Medde mes as e vliem. *M.* 'k Sal icktem wel ontlegge.
F. ' Ke segt dan. *M.* ' Bloyen euyt, ' ken wils ou noch nies segge,
 Ghe sullet sien. kom hier, lôt ons dit doye layf
 Gô slappen uytte vloer, ' om offer mann of wayf
 Quam kloppen aen men deur, dat hier veul 's nachts te doen is.
F. Van dufent tegen een dat didding heure schoen is;
 Besie, wad e fatsoen! *M.* Neen, 't zayn heur toffele;
 Doôr fleurpen se soo mé, dach goe soo schoffele,
 As quômenf' euyten bet. 't Past wel bay faye kouffe,
 Nie woôr? hoe schickt daf volck de schotels nô de souffe!
 Kom oôn, hef op: ick hier, neemp ghayse bay her hoot.
F. Wat ramp, hoe weegt die Treuy! *M.* Nie woôr? all woôrse doot,

D d d d 3

Sen

1 Ego efficiam quæ facta hic turbavimus, Profectò, ut liqucant omnia & tranquilla sint, neque quicquam nobis pariant ex se le incommodi. *P. Maf.* 2. 1. Perfectum ego dabo hoc negotium. *P. Cist.* 2. 3. Ego hoc effectum lepidè tibi tradam: tace. *P. Curc. Alf.* 3. Ego expediam, sine. *T. Ph.* 1. 5.

2 To. Nihil periculi videtur. Do. Scio istuc, sed metuo mihi. *P. Pers.* 4. 3.

3 Tu quod cavere possis stultum admittere est. *T. Eun.* 4. 6.

4 Utrum tu cum malo libentius quiescis, an sic sine malo, si copia est? *P. Rup.* 3. 5.

5 Sed, quæso, ambages, mulier, mitte, atque hoc age: Eloquentere. *P. Cist.* 4. 2. Obsecro te, quamprimum hoc me libera metu. *Ter. And.* 2. 2.

6 Quam tu rem agitur, obsecro, es? *T. Eun.* 5. 2.

7 Festivum facinus venit mihi in mentem modo. *P. Pæn.* 5. 2.

Consilium, quod cepi, rectum esse & tutum scio. *T. Heaut.* 2. 2.

8 Voluptatem magnam nuncias. *T. Heaut.* 1. 2.

9 Eloquentere, ut quod ego nescio, id tecum sciam. *P. Pseud.* 1. 1. Fac participes nos tuæ sapientia. *Ter. Epid.* 2. 2.

10 Age, age, cedo istuc tuum consilium, quid id est. *Ter. Heaut.* 2. 2. Obsecro te, loquere nunc, ubi sit, quid taces? dic. enecas me miserum tua reticentia. *P. Men.* 5. 2. Reperiamus aliquid calidi conducibilis consilii. *T. Epid.* 2. 2.

11 Nam mihi horror membra misero percipit. *P. Amph.* 5. 1. Nam ille quidem aut jam hic aderit, credo, hercle, aut jam adest. *P. Epid.* 2. 2.

12 Jam sic lino, itatus sit: ego ne quid noccat cavero. *P. Ps.* 1. 5.

13 Quin tu eloquere. *P. Epid.* 2. 2. P. Ac imperti me quod commenta es.

14 Absurdè facis, qui angas te animi. *P. Epid.* 3. 1.

15 PA. Tace, dum in regionem altitiarum mearum te induco, ut scias juxta mecum mea consilia. *Piant. Mid.* 2. 2. Ego enim dicam tui, quando usus posset: interea tace. *P. Mil.* 3. 1. Post istuc veniam. *T. Heaut.* 2. 2. Tempori ego faso scies, nolo bis iterare. *P. Pseud.* 1. 3.

16 Ne qua ob eam suspicionem difficultas eveniat. *P. Ep.* 2. 2. In adiculum istam seorsum conclusi volo. *P. Epid.* 3. 3.

Sen mocht nie swoorder zayn. *F.* En fouset wel niet wese?
M. Ghe zay geck. *F.* Sonder geck; loôt sien, hoe stoôter wese?
 Niece, niece, sen heegh gien noit: sie doôr, se bloôst, de pray,
¹ Als soôtse voor en kom met hieeten Raystenbray.
 Jo, jo, se ronckter bay; se sal strax wel wa mieer doen, (doen;
 Me dunckt ick rieck't all. *M.* Suet, men moetenf' oick gien sieer
 S' heet ons gie lieetgedoôn, goey floir.

I. B E D R Y F. V. U Y T K O M S T.

M A R I E. F R A N C. P A S C H I E R.

M. Wel, dat is doôr,

Den doyen is te Kerck gebrocht al sonder boôr.
 Se leet doôr wel en werm beschutt van alle winde;
 De Schipper, pays ick, ick, en fals' altoos nie finde.
F. ² Ken weets niet, vindt hay 't heuys, hay treed wel lichtelayck
 In da klay kômerken en valt doôr over 't layck.
M. Tut, tut. *F.* Doôr weurdt geklopt. ³ wa dusent slapermente,
 Wa komd ons over! *M.* ⁴ Still. — ⁵ was doôr te redjemente?
 Wie klopt doôr? *P.* Vrint. *M.* Wâ frint? *P.* Goe frint, doet ope moôr.
 Doet ope, ⁶ 'k wouw die Pray van ee gesplete woôr! (niet?
F. Is't Hollandts? *M.* ⁷ Dese sott, en kund ou Moeyers sproôck
P. Doet op, Uffrouw. *M.* Señor, en stoirm' immene voôck niet,
 't En sau van doôgh nie zayn, om rede: d'ander weeck,
 Dan fulde wilkom zayn; ghe weet wel. — *F.* ⁸ Das en streeck,
 O ghay deurtrapte vægh! wie was 't? *M.* ⁹ Hay goôt al hene.
F. Wie wast? *M.* Paschier. *F.* Paschier! ¹⁰ hay magh sen blauwe
 schene

Go smæren met wassalf va patientie. — Mòy,

¹¹ Ick beefden, ick bekent, ¹² moôr nou ben ick weer frôy,

M. Wel,

¹ Sorbet dormiens. Illud stertit volui dicere. Sed quasi consimile est, quod stertat, quasi sorbeas. *P. Mil.* 3. 2.

² Metuo. *PA.* Quid metuis? *S.* Ne hercle hodiè — Maximum in malum cruciatum insiliamus. *Plaut. Men.* 2. 2.

³ Nullus sum. *P. Mof.* 2. 1. Nunc pol ego petii planè in perpetuum modum. *P. Ibid.* 3. 1.

⁴ Taceas: ego qui istæ sedem, meditabor tibi. *Plaut. Mof.* 2. 1.

⁵ Quis illic est, qui tam protervè nostras ædes arietat? *P. Truc.* 2. 2. quid istuc est, quænam istæ est pullatio? quæ te mala crux agitat! ad istum qui modum Alieno vires tuas intentes ostio. *Plaut. Bacch.* 4. 2.

⁶ Aædopol ego illam mediam disruptam velim. *P. Caf.* 2. 5.

⁷ Interdum ineptè stultus es. *P. Mof.* 2. 2.

⁸ Numis doctum dolum! *P. Mil.* 2. 2.

⁹ Ille est amorus. *P. Bacch.* 4. 8. Amovi à foribus maximum molestiam. *P. Amph.* 1. 2.

¹⁰ Non modò ne introeat, verum etiam ut fugiat longè ab ædibus. *P. Mof.* 2. 1.

¹¹ Continuo meum cor caput facere artem ludicram, Atque in pectus emicare. *P. Aut.* 4. 3. Mihi cor retantum est oppugnando pectore. *P. Psend.* 4. 4.

¹² Nunc demum mihi animus in tuto est loco, postquam iste hinc abiit. *P. Psend.* 4. 5. Remigrat animus nunc demum mihi. *P. Ep.* 4. 1. Hem, istoc verbo animus mihi rediit, & cura ex corde excessit.

M. Wel, wel, ¹ past op de deur, ick vall ick oôn men cure,
² En will menen Apteeck ieens lustigh om gô rure,
 En brengender ou van de beste drogen euyt
 Veur ons gebreck; dat is 't gebergh van desen beuyt.
F. Goôt heen, en spoeidou wat: want, weete wel? om reden:
 'k Hebb wel e Kraysmans hert noôr ôvenant men leden,
 Moôr 't sal wat iceenigh zayn.

I. BEDRYF VI. UYTKOMST.

F R A N C.

F. ³ 'k Souw hier stô schildre, jô!

En dan, wie klopt doôr, veur, wie klopt doôr, achter nô;
⁴ Ick souw ick ick oôn 't spits stô proncken ⁵ en stô wachte
 De Schipper en se mes! ⁶ nieen, Hoere poirt, goeyn nacht en
 Goeyn ôvont: ⁷ 'k heb wafeur, dat beter klincke sal.
⁸ Nou payfde gay, goey liens, da'ck ieens gôn drincke sal:
 Nice, 'k heb soo wel gepoyt mettat diefs Hollands Treuyke,
 Damme nie mieer en lust: men heet toch gieen twice beuycke,
⁹ Hout ouwe mont; ick will gô sien hoe dasse leet,
 En offe slôpt, en off' oick noch gevulen heet.

I. BEDRYF VII. UYTKOMST.

M A R I E.

M. 'k En bay nie lang, Francois, om 't ou nie bang te môke:
¹⁰ Sie doôr ieens. — ¹¹ woors de Vent? heeti niet dorve wôke?
¹² De Schipper lagh den euyt te grauvelayck in 't hoit;
¹³ Had icket niegedoôn, hay woôr al hallef doit.

¹ Moôr

¹ Fecisti jam officium tu tuum: me meum nunc facere oportet. Per hanc curam quieto tibi licet esse. *Plaut. Ep.* 3. 2.
² Quicquid ego male feci, auxilia mihi & suppetia sunt domi. *P. Ep.* 5. 2.

³ Istæc hinc abiit: solus nunc es: quo in loco hæc res sit, vides. *P. Ep.* 1. 1. Edicit, ne vir quisquam ad eam adest, & mihi, ne abicedam, imperat. *Ter. Eun.* 3. 5.

⁴ Ego summa vi defendam hanc atque illam mortuam: *Ter. Andr.* 3. 5.

⁵ Hic ego virum interea opperibor. *T. Heaut.* 4. 1.

⁶ Mihi cessio, cum sis. *P. Ep.* 3. 2.

⁷ Jam senatum convocabo in corde consiliarium. — Vide quid agas, ita res subito hæc objecta est tibi. Non enim nunc tibi dormitandum, neque cunctandi copia est. *P. Ep.* 1. 2.

⁸ Suspicio est mihi nunc vos suspicariet me. *P. Pseud.* 1. 5.

⁹ Neque dixeritis huic, obsecro vestram fidem. *P. Mil.* 3. 2.

¹⁰ Dictum factum reddidi. *T. Heaut.* 4. 4.

¹¹ Ubi ille est sacrilegus? *T. Ad.* 2. 4.

¹² Ut ille trepidabat, ut festinabat miler! *P. Caf.* 2. 7.

¹³ Huic ipsi opus patrono est, quem defensorum patro. *T. Eun.* 4. 6.

¹ Moôr evewel, lôt sien, woôr is den Hons-klinck hene?
 Van dusend is hi deur. — ² Amay ick vuel men beene
 Staen trillen as en riet. ³ was sou'ck ick dan bestoôn?
⁴ k Heb em te sieer van noy. — Hay'n is nie deur gegoôn,
⁵ k Danck ick de Moeyer Gods, de deur is op het nacht-slot.

I. B E D R Y F V I I I. U Y T K O M S T.

M A R I E. F R A N C I S C O.

M. ⁶ Doôr is de Schaytebroeck. ⁷ wat hedd in ou gedacht, Sot?
⁸ Woôr loipte? kacken? hé! van bangighayt! *F.* Nien trouwe,
⁹ k Ben gieenen bloyerick, al wildemer veur houwe:
¹⁰ k Was onsen doyen goôn besuken in de kist,
 Euyt curieusitayt. ghe weet wel. *M.* Dat ick't wist,
¹¹ Francisco! segh ront euyt, wat hedde doôr bedreve?
 Kom hier, bekennet strax. ¹² ick sal ick't ou vergeve,
 Soo ghe recht biechte wilt. ¹³ wat hedde doôr gedoôn?
F. Ick hebse wach gedeckt; wa schelmstuck is doôr oôn?
 Se lagh soi kouwelayck, ten is niet te verdrôghe,
 Veur sulcken tieeren layf. en offe kint mocht drôge?
M. Wie souw de vôyer zayn? ghay? pays ick. *F.* ¹⁴ Seg ick dat?
 S'heet ommers ene Mann: ¹⁵ ghe leghme soo en vatt
 In all' me wordekens: men moet soo veul nie vrôge.
M. Is't niet e wonder dingh? das sien ick alle dôge
 En mes verwonderingh, watte Natuer al kan:
 En nôckte Vrouw! belôy, ge souter ene Mann
 Deur't vyer om drayve: dan de Vrouwe zayn oick menskens,
¹⁶ Way hangen oick al oôn ons lustjens en ons wenskens,
 En elck hoôckt miestendeel nô dat hi niet en heet:
 De Werld sou anders oick nie duren, daddick weet.

F. ¹ Jô

¹ Sed ubi illie est? *T. Psal.* 4. 1.
² Verii, hoc quid sit vereor. *T. Eun.* 4. 3. Membra metu debilia sunt: animus timore obstupuit. *Ter. Ad.* 4. 4.
³ Dedit verba mihi hercle, ut opinor. Tum pol ego interii, homo si ille abiit: neque hoc opus quod volui, ego hodie efficiam. *P. Psal.* 4. 1.
⁴ Quidvis tamen jam malo, quam hunc amittere. *T. Heaut.* 4. 7.
⁵ Atque ipse egreditur penitus perjurum caput. *P. Ps.* 1. 1. Sed eecum video verberem statum. *Plant. Psal.* 1. 1.
⁶ Cur ts, obicero, hic me solam? *Ter. Andr.* 4. 5.
⁷ Unde is, nihili? ubi fuisti? *Plant. Car.* 2. 3. Item, te hercle ego circumspiciabam: nimis metuebam malè. ne abiisses — ubi restiteras? *Ps.* ubi mihi libitum est. *P. Ps.* 1. 1.

⁸ Prosus à me opinionem hanc tuam esse ego amoram volo. *Ter. Andr.* 3. 2. Apagelis, egon' formidolosus? nemo est hominum qui vivat minus. Ah metuo qualem tu me esse hominem existumes. *T. Eun.* 4. 6.
⁹ Dic obicero, hercle, serio, quod te rogem. *P. As.* 1. 1. Ego verum amo, verum volo mihi dici: mendacem odi. *P. Mos.* 1. 3.
¹⁰ Si eris verax, tuis rebus feceris meliusculè. *P. Capt.* 5. 2.
¹¹ Quid feceras? *C. Paululum* quiddam. *P. Eho* paululum, impudens? *T. Eun.* 5. 2.
¹² Nam qui istac tibi incidit suspicio? *T. Andr.* 3. 2.
¹³ Si quod narrate occæpi, continuo dari tibi verba censes. *T. Andr.* 3. 2. Ly. Non possum, ita iustas: urges quali pro noxio. *Do. Scio, innoxius.* *P. Merc.*
¹⁴ Libido multa fert. *T. Heaut.* 3. 3.

F. ¹ Jô soo, beginde ghay weer te filosofere,
² Soo rôckt ons werck in d'ass. de Moôn bestoôt te keere,
 En 't sal ghecôn dôge. Moy, woôr is ou Medecayn
 Die ons genese moet? ke! brengm' eens uytte payn.
 M. Doôr zayn men drogen, droogh en deur droogh as de Noten
 Te vastelovont. F. Bat ick had bekans verschoten;
 'k En wist nie wad ick sagh. wad ist oick all? en Broeck,
 — E wambes — enen hoet. — woôr komt dit euyten hoeck,
 Of van de Luyse-mert? is 't van degalgh gedrope?
 M. 'k Had ieens ene Lackay, de lacker is m'ontslope.
 (F. Van honger, pays ick. M. Jô, ten schilt de helfd all niet;
 Soo gôghet hier somtayts.) en 't klieecke dach ge siet
 Was soo ter halver sleet. 'k had e nieuw moete môke:
 Das stelden ick toens euyt, op hoop van beter sôken,
 Die noch te kome zayn; en d'ouwers van de Knecht
 Ontlasten heur gemoet, en 't goeyke quam te recht.
 F. 't Was wel de payne weert die keuft' laycke livraye
 Weerom te sende! M. ³ Sie 'k will icker afgô schaye.
⁴ We sullen se dit wayf gô trecken oôn heur gat,
 En setten' yewers neer. (F. ⁵ Jô, doôr de breuyt op sat.)
 En stroôt vayf ses van hier. ⁶ da moete gay bestelle.
 F. Ick moeycalayck allieen? M. ⁷ Hoe vrieefde veur ou velle!
 Wie sal ou bayte, Bloet? F. ⁸ Dien Duvel va Serdam,
 Waffoude segge damme die ieens teghe quam?
⁹ M. Wel neemt eens kantekant dat hem dat offreceerde
 Waffoude doen? F. ¹⁰ Woôr 't vreemt dad ick me retireerde
 Wattaddick scherdlen moght? M. Jô 't Bieest, da woôr ou doit,
¹¹ Wa ploogh en hedde dan geen herffens in ou hoit?

Noli esse in
 conviviis po-
 tatorum, nec
 in commes-
 sationibus
 eorum, qui
 carnes ad
 vescendum
 conferunt;
 quia vacan-
 tes potibus
 & dantes
 symbola con-
 sumuntur, &
 pannis ves-
 citur dor-
 mitatio.
 23. Prov.
 20. 21.

Eeee

En

¹ Sed jam satis est Philosophatum. *P. Pseud.* 1. 3.
² Id negorium institutum est, non datur cessatio. *P. Pen.* 4. 2.
 Vigila, inquam, expersicere, inquam. Lucet hoc, inquam.
 — Viden' hostis tibi adesse tuoque tergo obsidium! consule
 Accipe opem auxiliumque ad hanc rem propter, hoc non pla-
 cidè decet. *P. Mil.* 2. 2.
³ Nunc jam istis rebus desisti decet. *P. Mil.* 3. 1.
⁴ Nunc si rationem incipissò, ita nunc instituo astutiam.
P. Mil. 2. 2. Nunc hoc consilium capio, & hanc fabricam
 apparo. *P. Pen.* 5. 2.
⁵ Euge, euge, laudo commentum tuum. *P. Mil.* 2. 2. Lepide
 & sapienter, commode & facetè res parata est. *Ibid.* 3. 3.
⁶ Da in hunc diem operam quæso mihi. *P. Pseud.* 1. 5.
⁷ Num formidolosus es, oblecto, mi homo? *T. Eun.* 4. 6.
 Qui homo timidus erit in rebus dubiis, nauci non erit. *P.*
Meph. 5. 1.
⁸ Nimis ego illum hominem metuo & formido male.
P. Pseud. 4. 3.

⁹ Non fit sine periculo facinus magnum & memorabile.
T. Heaut. 2. 2. Potin' es tu, homo, facinus facere strenuum?
 N. Aliorum est assatim qui faciant. *Pl. fragm. Cist.* quid agas,
 si accedat propius? *Pl. Rud.* 3. 5.
¹⁰ L. A. Ego recessero. *Ibid.* quid faciam? quidvis potius,
 quàm quod cogitas. *T. Heaut.* 3. 1.
¹¹ Satin' lanus es? nam tu quidem advorsus tuam istam
 rem loquere. *P. Caf.* 2. 2. Quid, homo ignavissime, itane
 parasti te, ut spes nulla reliqua in te fiet tibi? *T. Eun.* 2. 2.
 Nunquam pol hominem stultiorem vidi, nec videbo. *T.*
Eun. 5. 5. Idque adeò miror, cui tam ineptum quidquam
 potuerit venire in mentem, mi vir. *T. Heaut.* 5. 7. Tacen' an
 non taces? nunquam ego te tam esse matulam credidi. Quid
 metuis? D. O. Metuo hercle verò: sensi ego jam complures,
 neque mihi haud impedito eveniet, tali ut in luto hæream.
 T. O. Nihil periculi videtur. D. O. Scio illuc, sed metuo mihi.
P. Pers. 4. 3.

En woude ou selve deur ou selve gô verroye?
 Das en galanteray ! Ick will me lôtten broye
¹ Soo ghe moôr propelayck met desen droncke man
 Gô wandle langs de stroôt, indiener iemant kan
 Vermoeye wat hay is. ² O lieve knecht, doôr goôter
 Soo mennigh' bay de wegh in mans habijt, en 't stoôter,
 Soo slecht as in mayn broeck. Jô 't goeyke sitt te piært,
 En deurst in d'eurlough goôn : en 't is ons all wa wiært :
 Te minste sieme dawe moôr va noôm en schille,
 En dawe Mans zayn, as we 't meughe zayn, of wille.
 De dees nou moetet zayn, dat rôckt ons interest.
³ Wacht enen oigenblick, ick sal ick f' all men best
 De vodden oôn goôn doen. ⁴ moôr lôt me wa meffreje,
 All woôder garen bay, ⁵ ma foy, 't en is gieen reje,
 'k Moet icker 't hem euyt doen, en 't is noch nat bekans :
⁶ En dan e nôckte vrouw ; 't en is soo nie veur mans.
 F. ⁷ Ey siettoch wat en seurgh ! ghay meughter wel af spreke,
 De Duvel wil somtayts de ⁸ passi oick ieens preke.
 Nou goôt ou gangen dan, ⁹ ast ommers wese moet.

I. BEDRYF. IX. UYTKOMST.

F R A N C I S C O.

¹⁰ O Vercken, ick begrayp ick, woôrom dachet doct.
 Die pray ! ¹¹ Se loert op 't hem van onsen half-gevange,
¹² Is dat d'occôsi niet ; ick will me lôtten hange.
 't Is e fayn hemmeke, me braynoôt oônden hals,
 En op de hande : sjou ! ¹³ was zayn de Hoere vals !

Se

¹ Tu nescis id quod scis, si sapias. *Ter. Heaut.* 4. 3. Proba materies data est, si probum adhibeo fabrum. *P. Pam.* 4. 2.

² Potin' animo ut sis quieto, & facias quod jubeo? *P. Mos.* 2. 1. Levia sunt, quæ tu pergravia esse in animum induxti tuum. *T. Hec.* 3. 1. Hoc quidem hercle parvum est: si vis vero veram cautionem exequi. *T. Iobid.* Hic tibi nihil est quicquam incommodi. *T. Hec.* 3. 3. Hoc scitum est, periculum ex aliis facere, tibi quod ex usu fiet. *T. Heaut.* 1. 2.

³ Mane: cave quoquam ex istuc excessu loco. *T. Andr.* 4. 5.

⁴ Mitte, sine me in hac re gerere mihi morem. *T. Heaut.* 5. 1.

⁵ Non par videtur, neque fit consentaneum. *T. Barb.* 1. 2.

⁶ Id vero neutiquam honestum esse arbitror. *T. Hec.* 3. 3. Mulier mulieri magis congruet. *T. Ph.* 5. 1. Ea facere prohibet tua presentia. *T. Heaut.* 3. 3.

⁷ Illud sis vide Exemplum disciplina. *T. 5. 1.* Pro Dii immortales, mulierem lepidam & pudico ingenio! *P. Mos.* 1. 3. quæ res tam repente mores mutavit tuos? *T. Andr.* 5. 9. ut perdoctæ cuncta calles! nihil hac doctâ doctius. *P. Mos.* 1. 3.

⁸ Nova nunc religio in te istuc incesit cedo? *T. Andr.* 4. 4.

⁹ Scilicet, faciendum est quod vis. *Ter. Eun.* 1. 2.

¹⁰ Ah! vix tandem sensi stolidus. *T. Andr.* 3. 1. Multa concurrunt simul qui conjecturam hanc nunc facio. *T. Andr.* 3. 2. Hercules dique istam perdant, quod nunc liceat dicere. *Plaut. Car.* 2. 3. Nunc pol ego in rectam redii semitam. *P. Car.* 2. 8. Fessima est hæc meretrix — Imo Hæc vide, quod inceperet facinus. *T. Heaut.* 3. 3. Nec pol me multum fallit, quin, quod suspicor, fit quod velit. *Ter. Hec.* 5. 1.

¹¹ Nam quod nos capere oportet, hæc intercipit. *Ter. Eun.* 1. 1.

¹² Tam scio hanc esse technam quam me vivere. *T. Eun.* 4. 4. Profecto, quanto magis magisque cogito. Nimirum dabit hæc Thais mihi magnum malum, Ita me video ab ea labefacturum. *T. Eun.* 3. 5.

¹³ Audaciam meretricum specta. *T. Eun.* 5. 6. Sic mihi data esse verba presentia palam? *P. Epid.* 3. 4. Heu, hercle, mortalem catam, Malam, crudamque & callidam atque subdolum! *P. Pam.* 5. 2. Condigne autem hæc meretrix fecit; at mos est meretricius. *P. Men.* 5. 5. Mirum vero, impudenter mulier si facit? *T. Andr.* 4. 4.

1 Se vrieefde dat ick oick e ftuck gepretendeert had :
 2 't Woôr frôy veur ftuttoecken, as ick 't geconquefteert had :
 3 Moôr dach geluck is quayt ; flus ftondet tuffen twien,
 En ick as ene fott, 4 nouw hé zay 't velt allieen,
 Adieu men hemmeke. — 5 hoe maghfe fus lang brodde ?
 Iffer foi veul fatfoens oôn fulck en handvoll vodde ?
 6 't Wort, bay St. Jan, te loôt. Hedde noch niech gedoôn ?
 7 Hedde gieen hulp van doen, magh ick nie binne goôn ?

I. B E D R Y F. X. U Y T K O M S T.

M A R I E. F R A N C. T R Y N.

Ten is van geene noy, hier kome we gewandelt ;
 Waffeghde van da kleet, is 't quôlaycke verhandelt
 Veur daf va ghiftere ? F. Nienen trouwens : noch 't Hemm oick.
 Hees f' oick ieen oôn ? 'k quedd nien, — 6 zay 'ck 'et nie wel, ghay
 spoick,

Woôr hedder Hemm gebrocht ? M. Waffulde gayme plôge ?
 Gedenckt ieens oôn te nacht : 7 ghe moet soo veul nief vrôge.
 Stôf vast Serdammeke, ftôôt op ou beentjens, Mann,
 F. Sen heegh gieen bieentjens : fie, fen kan nie goôn. M. Se kan,
 Se falt wel lieere. F. Wacht, loôt ick ick 't ieens bepruve.
 Doôr lees f' all weer. 8 Jô wel, het kanme noch bedruve,
 As ick om giftren denck, en sien 't specktôkel oôn.
 9 Jô lieven Hieer, hoe kant me fwerelds dingegoôn !
 Hoe kan een raycke vrouw en bedelerfter wôrde ;
 Jô enen Bedelær ! M. 10 Ick wou dacchou wa pôrde,
 Men Hieer de fiel, ick mayn men Hieer de Filofoof :
 11 Veur feker 't wort te loôt : hebb ick nou giee geloof ?

E e e e 2

Flus

1 Crucior, bolum tantum mihi ereptum esse tam subito è facibus. *T. Heaut.* 4. 1.

2 Hoc quidem jam perit. *P. Ep.* 3. 2.

3 Id illa universum abripit. *T. Ph.* 1. 1.

4 In apparando consumit diem. *T. Ad.* 5. 7. Expectando exedor miser, atque exenteror — nimis diu maceror. *P. Epid.* 3. 1.

5 Vin' adesse me unà ? *T. Hea.* 5. 1.

6 Muliebri fecisti fide. *P. Mil.* 2. 5. At te illud nullo modo facere pudit. *T. Heaut.* 5. 5.

7 Postremo non meum illud verbum facio quod tu — Bene & sapienter dixi dudum. *T. Ad.* 5. 8.

8 Ita me Dii amabunt, ut nunc — Miseret me, tantum devenisse ad eam mali. *T. Heaut.* 4. 4.

9 Dii vestram fidem, itane comparatam esse hominum naturam omnium ! *T. Heaut.* 3. 1. Humanum facinus factum est. Actum fortunæ solent mutari. Varia vita est. *P. Truc.* 2. 1. Homunculique quanti sunt, cum recogito ! *P. Capt. Prol.*

10 Tum tute igitur calide, quidquid acturus, age. *Plaut. Epid.* 2. 2.

11 — At enim nimis longo sermone utimur. Diem conficimus, quod jam properato sit opus. *P. Trin.* 3. 3. Orationis operam compendi face, nisi te malâ re magnâ mactari cupis. *P. Mosq.* 1. 1.

Flus hadde sulcken hōst. Hollà stō vast me Joncker.

¹ Was fustē? *F.* ² 'k Stoōn en pays, 'k goōn ick doōr inden doncker

In dad afgraysselayck perayckel van me layf,

En vamme lāve toe, en medden anders Wayf:

³ Was salt te leste zayn? ⁴ Sal icker say bay spinne?

⁵ Men rôckt ou nied ieens oōn, ghen wilter geld veur winne,

En veur de hand betōlt. ⁶ Ben ick ou floōf om niet?

M. Jō, jō, is dat de lōz? ick sie wel woōrg' op siet:

⁷ Komt as ghe kome wilt, me sal ou courtaisyf doen,

En Reuyterlayck, te geef. 'k moet icker e woort bay doen;

⁸ En kōmt moōr nie van doōgh: 'k ben elders waf verseeft,

En merghe komter volck die'ck selver niet en weet

Hoe dāss' al hiete: 'tis va Leuven of van Berge,

'k Dool icker in. ⁹ *F.* Gay wilt dan seggen, overmerghe,

Dan hedde goe quartier: ¹⁰ sal't soo zayn? *M.* ¹¹ Doōrs men hant.

Treckt op slechs, en ontlast men hoōt van dese quant.

F. Hay doessen oogen op! licht ieens en kiaers. *M.* Jō, seker.

Hay wil wassseggen oick: sieffene mont. *T.* En beker—

En beker, Claes—en be, be, bekertje klein bier.

M. Nou sal hy lieere goōn, sie doōr, hy kant al schier;

¹² Nou is dwerck half gedoōn. Hay sal soo wach goōn dreutele

Bay halve wordekens, en mompelen en preutele,

¹³ En kieert ou doōr niet oōn: das droncke-mans gebær,

Gōch gay al ouwe gangh: en as ghe dan soo vær

Et eris sicut
dormiens in
medio mari,
& quasi iu-
piens gube-
rnator amisso
clavo: & di-
ces, verbera-
verunt me,
sed non do-
lui: trase-
runt me, &
ego non sen-
si: quando
evigilabo &
rursum vina
reperiam?
23. Prov.
34. 35.

Van

¹ Quid tu es tristis? *G.* Egone? nescis quo in metu, & quanto in periculo sim? *T. Ph.* 1. 2. Quid, amabo, obtinisti? *P.* Quia istae lepida sunt memoratui; Eadem in usu, atque ubi periculum facias, aculeata sunt, Animum fodicant, bona destimulant, facta & famam laedant. *P. Bacch.* 1. 1. Quid est quod volutas tute tecum in corde? *P. A.* Paulisper tace, dum ego mihi consilia in animum convoco, & dum consulo quid agam. *T. Men.* 2. 2.

² Quis me audacior sit, si istuc facinus audeam facere? *P. Pseud.* 1. 5. Non ego istuc facinus mihi, mulier, condicibile esse arbitror. *P. Bacch.* 1. 1. Non dubium est, quin mihi magnum ex hac re sit malum. *T. Eun.* 5. 6. Sanè curae est, quoniam eventurum hoc sit. *Ter. Hec.* 1. 2. Interii tamen, si hoc palam fuerit. *Plaut. Mil.* 2. 2.

³ Quid mihi futurum est, qui tibi hanc operam dedi? *Plaut. Men.* 4. 2. Men' piacularum oportet fieri ob stultitiam tuam? *P. Epid.* 1. 2.

⁴ Nihil satis finiri video, quam ob rem accipere hunc mihi expediat metum. *T. Heaut.* 2. 2.

⁵ Nunquam satis dedit suae quisquam amica amator. *P. Truc.* 2. 1.

⁶ Spe incerti, certum mihi laborem sustuli. *T. Hec. prol.*

⁷ Operam mihi da, opera reddibitur tibi. *P. Epid.* 1. 1. Quod bene fecisti referetur gratia, id quod postulas, Et id & aliud quod me orabis, impetrabis. *Plaut. Capt.* 5. 1. Noctem tibi honoris causa gratis dono dabo. *P. As.* 1. 3. Quin veni, quando vis, intro, faxo haud quicquam sit morae. *P. Amph.* 3. 3. Non adepol ita promeruiſti de me, ut pigeat quae velis. *T. Men.* 5. 3.

⁸ Otium ubi erit, tum tibi operam ludo & delictis dabo. *Pl. Rud.* 2. 4. Imo etiam tibi, mea voluptas, quae velis faciam omnia. *Ibid.* Promeruiſti, ut ne quid ores, quod velis, quin impetres. *P. Men.* 5. 9. Locus hic apud nos, quamvis subito venias, semper liber est. Ego ubi bene sit, tibi locum lepidum dabo. *Plaut. Bacch.* 1. 1.

⁹ Ubi molestum non erit, ubi tu voles, ubi tempus tibi erit. *Ter. Eun.* 3. 2.

¹⁰ Si istuc crederem sincerè dici, quidvis possem perpeti. *T. Eun.* 1. 2.

¹¹ Lepidus, nunc ego te hoc facere volo. *P. Bacch.* 1. 1.

¹² Bono animo es, negotium omne jam succedit sub manu. *P. Mil.* 4. 4.

¹³ Animo virili praesentique ut sis, para. *T. Ph.* 5. 7.

Van hier zayt, damme may nie meer en kan vermoeye,
 Soo plantem yevers neer, doôr piâerden of doôr koeye
 Gegete voeyer leet. *F.* Oppene mis-hoop. *M.* Jô,
 Engôme soo naer heuys, en denckter niet mieer nô,
 En houd ou waysselayck, of yemant quoôm te kouten
 Van dees oubollighayt. *F.* Men backhuys is van hout, en
 Me veurhoot va metoël, as yemant soo was seêt,
 Dat ick vuel da may op men conscienci leêt.
 1 En dich gô nô genogh, 't sal me wel lieere vayse.
 Adios, Uffrau Mary, 2 sie, doôrme gôwe rayse.
M. Goôt heen in nomine. *T.* Bier Claes. *F.* Voirt malle Jan.
 Go foirt, of wilde niet, 'k sal ick 't ou lieere, mann.

*Sy slaet haar
 een stry: na.*

I. B E D R Y F X I. U Y T K O M S T.

M A R I E.

M. 3 Das Schip is onder zayl, en 't goôt al frôy deur 't wôter.
 Belôy, 't is wel gepast: woort ick klayn urke lôter,
 'k En haddes nie begoft. 4 't gô mef Francisco voirt
 Al soo 't Godts Haylige believe sal. 5 mayn poirt
 Goôt doôr me weer in 't slot, emme licht euyt. Moôr bay wat,
 6 'k En heb ick niech gedoôn. doôr steeckt in dees pastay wat,
 En beetje veenesoens, da smoke sal, ick swært.
 Wel dijen botte Frans was soo blind, datme dært;
 Hay'n docht niet eens ônt gelt, het princepoël van alle;
 Soo bleef de sort met Trayn heur Beurste legge malle:
 Ick docht ick, vuel dy all, 'k vuel oick wat; en, och Hieer,
 7 De Beurs was uytte weegh medenen halven kieer.
 Gemanne, goeyen nacht, 'k goôn ick was sitten telle:
 Die 't kunstjen oôn stoôt 8 maght sen vriendekens vertelle.

*Sy brengt de
 Borse voor den
 dagh.*

E e e e 3

I. B E.

1 Hercle, quicquid est, missitabo potius, quam inteream
 male. *P. Mil.* 2. 3.

2 Ego eo igitur. *P. A.* Et præcepta sobriè ut cures, face.
P. Mil. 3. 1.

3 Bene navis agitur, pulchrè hæc confertur ratis.
P. Bacch. 4. 6. Usque adhuc actum est, probe. *Plant. Mil.* 2. 6.
 Lepidè hoc succedit sub manus negotium. *P. Mil.* 3. 2. Bene
 prosperèque hoc hodie operis processit mihi: Amovi à fori-
 bus maximam molestiam. *P. Amph.* 1. 2.

4 Quid illuc ad me attinet, quo ille intereat modo? *P. Epid.* 1. 1.

5 Postquam opus meum, ut volui, omne perpetravi, ho-
 stibus fugatis. *P. Pseud.* 5. 1.

6 Nunc una mihi res etiàm restat, quæ est conficienda.
T. Ph. 5. 5.

7 Hoc est incepta efficere pulchrè, veluti nunc mihi eve-
 nit, ut ovans prædâ onusta incederem, salute nostrâ atque
 urbe capta per dolum. *P. Bacch.* 4. 9. Quod boni est, id ta-
 citus taceas tute tecum. *Plant. Epid.* 5. 1.

8 Cavebunt qui audierint. *P. Bacch.* 4. 9.

I. BEDRYF. XII. UYTKOMST.

FRANC. TRYN.

¹ F. Nou voirt dan, droncke flett — Amay! wa ben ick matt
 En mu va slæpe van dit overloopend vat!
² Hay is me twintigh moël ontfallen of ontschote;
 Stoit tegen elcken stieen, en rolt in alle gote:
³ Woôr't nie voor Môy, die Hoer, die'ck nie vergete kan,
 Wat dad ick Camfers eet, 'k had ick den hoy der van.
 Dan trouwens, 't is nou euyt. — Hier hebb ick rechs gevonde
 De mis-hoip die'ck ick socht. en hier langs goôt de Ronde,
 En Sieur Hanneken-euyt; hier magh ick ick me pack
 Gô losen! — hier, Jan gat, sit neer op ou gemak:
 Sitt vast. ⁴ hay valt in sloôp; da docht ick wel. T. Claes, deckme,
 Men voe — te benne kout. F. Hay droim' of hay begeckme,
 't Is may allevelieens. Goey'n ôvent, veuyl fatsoen,
⁵ 'k Goôn ick doôr't vayler is, hier'n hebb ick niet te doen.

II. BEDRYF. I. UYTKOMST.

CLAES. KEES.

C. ⁶ Wel, Keesje maect, wat raet? Ick ben soo moe eslooft, vaer,
 Van sockle langs de Stadt, datje 't niet en gelooft: maer
 Wat felt in 't ende zijn, waer magh dat arme Wijf
 Belent zijn? K. Wat, se heit der sinnen alle vijf,
 En noch wel ien der toe van meer as Vrouwe loosheit,
 Se felt wel klare. C. ⁷ Maer ick grouw voor meerder boosheit

Dan

¹ Hem tene, age, i simul quod ego eam. P. Mos. 1. 3.

² Assidue est agendus mihi clamore summo, cum labore maximo. T. Heaut. prol.

³ Et illam sceleratam esse, & me miserum sentio: Et tædet, & amore ardeo, & prudens, sciens, vivus videntique pere.

T. Eun. 1. 1.

⁴ Caput deponit, obdormiscit. P. Cure. 2. 3.

⁵ Sed ego cesso me hinc amoliri, ventre dum salvo licet?

P. Truc. 2. 7. Propera igitur fugere hinc, si te Dii amant.

P. Epid. 3. 4.

⁶ Domum revortor mæstus atque animo ferè Perturbato, atque incerto præ ægitudine. Ter. Heaut. 1. 1. Sum defessus queritando, nulquam invenio. P. Amph. 2. 1. Defessus sum, ibem totam pervenariet, Nihil investigo quicquam de illa muliere. P. Merc. 4. 5. Nam omnes plateas perrepta-

vi. P. Amph. 4. 1. Ita currendo atque ambulando totum hunc contrivi diem. T. Hec. 5. 3. Neque domi, neque in urbe invenio quenquam, qui illam viderit. P. Amph. 4. 1. Nec quid corde nunc consilii capere possim scio, Tantis cum cura meo est error animo. P. Merc. 2. 3. Quid ego huc recurssem, aut operam sumam, aut conerem? Plaut. Mos. 3. 1. Ubi quæram? ubi investigem? quem perconter? quam insistam viam, Incertus sum. T. Eun. 2. 3. Ubi illam quæram gentium? P. Ep. 5. 2. Quamne hodie per urbem sumus defessi quære? Plaut. Ep. 5. 2.

⁷ Vereor, ne mulier me absente corrupta sit. Concurrent multa opiniones, quæ mihi animum exaugeant. occasio, locus, ætas. T. Heaut. 2. 1. Nam & intus pævo, foris formido: ita nunc Utrobique me metus agitat. P. Cist. 4. 2.

Dan t'onsent is bekent: 't is hier en kluchtigh volck,
 Licht, vals, Wals, en Onduyts; men hoefde wel en Tolck
 Van 't ien in 't ander huys, asmer hem deur sou redde:
 Hoe magh Tryn dær by op? onnos'le sloof! K. 'k Will wedde
 Dat Trijn in 't schoonst en 't best je sitt en quinceleert:
 S'is goelickjes van muyl, en f' heit soo wat eleert
 Met Stee-volck om tegæn, in 't Boockje der maniere,
 Sulck goet is wellekom in alerley kertiere;
 En f' is moy in den dos; dat staet de luy wel an;
 Ho, ho, Baes, Moer die sitt by 't Glaesjen en de Kann;
 Dat gaet soo seker as de Paep sen Evangeli,
 Die gustre stong en preeckt; ô Sinte Pieterceli.
 Wat schommelde die Vent en hoop goods onder ien!
 Noch hebbick oyt of oyt sulck preke niet e sien:
 Sen backes ging all tick en ticketack, as 't touwtje (Vroutje?
 Van 't Swaerd, as 't moytjes koelt. C. ² Maer Kees waer is men
 Men Vroutje, Kees, men Wijs, men Lieste — Kees. K. ³ Wel hey!
 Souje wel huyle, Baes? C. ⁴ Is 't niet waerd dattick schrey,
 Om sulck en lieven pand? K. ⁵ Jae wel toch, wat kent baten,
 Of je veul krijte wilt? 'k sou segge ' gaewe straten
 En stege deur en deur, maer 't is lang doncker nacht,
⁷ En w'hebbent nong soo veul epleeght met all ons macht,
 Dat daer op niet en is te bouwe. wilck'je segge?
⁸ Kom late we ons hooft geruyst in 't kusse legge;
 En neemj'en soopje met en pijpje smoocks vooruyt;
 Daer is gien dingh dat ien sen ooghes dichter sluyt.
⁹ 'k Versekerje Trijn tuys eer dat den dagh sel opgaen.
 C. ¹⁰ Ick weet niet offe mijn te nacht sel uyt men kopp gaen.
 K. 'k Hoop jae, Baes; wat en blæs! daer benne Wijs enoogh;
 Of Trijn verdroncke wær, 'k hebj' all enær in 't oogh.

Te

¹ Ubi ego illam quæram? Credo abductam in ganeum aliquid. *Ter. Adelph.* 3. 3. Ego, quia non rediit, — quæ cogito? Quibus nunc sollicitoribus? Ne aut illa alserit, Aut uspiam ceciderit, aut perlegerit aliquid. *T. Ad.* 1. 1.

² Dum servi mei perplacet mihi consilium, dum rursum haud placet. *P. Merc.* 2. 3.

³ Ejiciunda hercle hac mollities animi. *Ter. Eun.* 2. 1.

⁴ Ut animus in spe atque in timore usque antehac attentus fuit, ita, postquam adempta spes est Lassus curâ confectus stupet. *T. Andr.* 2. 1. Nulla est, neque ego sum usquam, perditâ perdidit me. *P. Cist.* 4. 2.

⁵ Si Dii immortales id voluere, te hanc ærumnam exequi, decet id pati æquo animo. — ejulatione haud opus est. *P. Capt.* 2. 1. Omitte verò tristitiam tuam. *Ter. Adelph.* 2. 4.

Lachrimas mitte, ac potius quod ad hanc rem opus, porro prospice. *T. Ad.* 3. 2.

⁶ Apud emporium, atque in macello, in palæstra atque in foro, In Medicinis, in tonstrinis, apud omnes aedes sacras. *P. Amph.* 4. 1.

⁷ Nam quid modi futurum est illam quærere? *Plaut. Men.* 2. 1.

⁸ In re mala animo bono utare, adjuvat. *Plaut. Capt.* 2. 1. Ne te afflictes — Si sapias: Neque præterquam quas ipse amor molestias Habet, addas, & illas quas habet, rectè feras. *T. Eun.* 1. 1.

⁹ Una spes est, ubi ubi est, diu celari non potest. *T. Eun.* 2. 3.

¹⁰ Nec mihi fas ullâ me voluptate hic frui, Nisi ubi illa huc salva redierit. *T. Heaut.* 1. 1.

By zijn felven. Te minste krijggh ick me en tooghje van ter zije.
Hoe feyt de wijfe mann? In alle dingh is lije,
Maer in wel eten en wel drincken, droogh en natt,
Daer is gien accy. C. Kom, koman, Kees, troostme wat.

III. B E D R Y F. I. U Y T K O M S T.

T R Y N.

Sy ontwaecht allengskens, heeft noch beyde oogen toe, en begint op te sitten. T. Soeck — soeck! — me luste wel — en poosje — noch te legge,
Sy raast naer hem. Maer — 'k ben te dun edeckt. — Soeck! — Claes — 'k moetje wat segge;

Benj' al op Vaer? soo vroogh? — hoe istit bet verhoijt!
Soeck! all't stroo boven — en de lakes hiel verstroyt.
De tijcke natt. — wel hey! heytet te nacht eregent?
Is't op me kliere niet, soo ben ick wel efegent.

Sy doet een oogh op en siet om hoogh.

't Luyck op? Claes, benje geck? Kees — Kees, doet dit luyck wat toe.

Sy sit op haer knyen en reyckt als naer het luyck. Vrijft haer oogen.

Kees, — waer is desen uyl? Kees — 'k ben dit schreewe moe.
'k Moet self op, sien ick wel — ô menffe! — foey! wat donder,
Hoe ist hier dus estelt! hoe — 't stinckt hier in 't Voor-onder
As oft en mis-hoop waer. — wel hei! ick droomde strack,
Maer nou en droom ick niet. — die veinsters, en dad dack,
Dat sien ick. — jæck, ick sie 't. we leggen an de pæle,
Of an de kaey; dats wiss 't gesicht en ken niet fæle.
'k Sie daer de selfde Poort van gustere, dat's waer,
De selfde winckels — jae 'ck, men ooge benne klaer.
Wel lieve kindere, hoe droomden ick te nacht! Heer,
Me docht ick wier op 't landt etrocke by de Nacht-meer.
Hoe tornde my die Pry, die Tovenæfter, die —
Wel hey! 't en is ghien droom; 't is waer ebeurt, nae'ck sie.
Dat Varcke! 'k legg beghet en wentel in de modder.
O Domené t'Saerdam, je bent en rechten brodder,
Je had me soo beloofst, je fout die Ugnery
Belese met ye kunst, en bidde me gat vry;

Nu

1 Nunc demum exerior, prius ob oculos caliginem mihi oblitisc. P. Mil. 2. 4.

2 Equidem ecastor vigilo, & vigilans id quod factum est fabulor. P. Amph. 2. 2. Sane sapio & sentio. P. Iord. 1. 1.

3 Ut ego oculis rationem capio. P. Pseud. 2. 1.

4 Satin' eadem in vigilantem expetunt, quæ in somnis visa? P. Mil. 2. 4.

5 Mihi haud falsum evenit somnium, quod noster hac somniavi. P. Mil. 2. 4.

Nu is 't ytem weer het felfd, en arger as te vore.
 't Is waer, de Vroemoer feyt, 'k ben met en helm ebore:
 Maer gaet de spokery de menfien ander leen?
 Soo finw'er oolick an. — ¹ O heilige gebeên
 Van alle Christene! 'k ben deur elspooect, en weer deur;
 'k En lijck me felve niet — Claes Gerr'tfe, j'had en Meer veur,
 Nong krijg' en Hengft op ftall, of en Ruyn; 'k weet noch niet.
 Wel watte mislickheit! 'k ben as en Knecht: wel fiet,
 Dat benne boxe — dits en wambes mit fen knoope.
 Hoe magh men backhuys ftan: 't en is noch niet beloope,
 'k Voel noch gien baert: ² dat's goet. maer hy magh komme. toch;
 'k Ben en jong Mans-perfoon, en eerft ebore noch.
 Maer, 'k hebb en hoet op, doe'ck? wel wat het 't te beduye,
 't Is by men ziel kernijck! me fou de klokke luye
 Om fucken Tovery. En Vrouw in iene nacht
 E man eworde! Claes, Claes Gerr'tfe, 'k wouw je 't faght.
³ Mar' as hy 't sien fel, Heer, wat wild'ren huysje legge!
 Hoe bluts wil arme Claes ftæn kijcke. maer, 'k magh segge,
 Befiet ye felve. licht fel 't felve Tover-wijf
 't Spul hebben uyt efpeult, en hebben Claes mijn lijf,
 Mijn Claefens an edaen. dat fou al moytjes koele.
 Ick weet niet wat ick liefst fou wesen, om 't gevoele,
 't Wijf of de Man; men heught, dat tuske Mans en Wijfs
 E reys dat spul ontftong, en 't maeckte veul gekijfs
 T'Saerdam in 't ævent-lagh; elck wou de wijfte wese;
 D'ien heyt de Manne 't lock, d'aer de Wijfs toe ewefe;
 Ick hiel 't doe voor de Mann, en wenften om en vaen
 Dat ick men leve mocht in Broeck en Wammes gaen:
 En 't loopter hier op uyt: ⁴ we leggen al en wenfse,
 En ongselieven Heer verhoort fomtijts de menfse
 Eerf' om sien: wel, ick mocht wel wete, by de giss,
 Of onse Claes noch Claes, of all Clafijntjen is:
⁵ Ick houwm en an de koop, 't spooct magh an mijn beklyve,
 Indien 't me faligh is, 'k will wel Claes Gerr'tfe blyve.

*Sy bezint haar
te befin.*

Ffff

Maer

¹ — Dii immortales, obsecro voſtram fidem! ubi ego perii? ubi immutata ſum? ubi ego formam perdiſi:
P. Amph. 1. 1.

² Optimè uſque adhuc conveniunt ſigna. *P. Men. 5. 9.*

³ Nam ut hic laturus hoc ſit, ſi ipſam rem, ut ſiet, reſci-
 vit, Non ædèpòt clam me eſt. *T. Hec. 4. 1.*

⁴ Dii voſtram fidem, quàm ſæpe forte temerè Eveniunt
 quæ non audeas optare! *T. Th. 5. 1.* Stulti haud ſcimus,
 fruſtra ut ſimus, cum quod cupienter dari Petimus nobis,
 quaſi id in rem ſit poſſimus noſcere; Certa amittimus,
 dum incerta petimus. *P. Tſcul. 2. 4.*

⁵ Et me quidem conditio hæc non pœnitet. *P. Stich. 1. 1.*

Maer sou'ck'et zijn, beghet, en blijven, alle dingh
 Most wese na den eis, eer icker 't zeil op gingh :

¹ Wat drommel, laet eens sien — of oock men deel men deel is.

² Wel hey! *EN EVEWEL BEN ICK TRYNT JE KERNELIS.*

— En wind-ey! by men keël, en wind-ey! Trijn is Trijn.

— Maer soetjes, ³ sou 't niet wel Kernelis Trijnse zijn?

— Wel neen, werentigh. — Trijn staet voor, en 't isfer even

As 't giftren ochtent was — ken ick 't me niet ontgeven?

— 't Seit niet: daer niet en is verliest den Heer sijn recht.

Spill, spul en balle quijt. — Neen; 't is wær, 't isäter slecht,

Daer is geen kijcke nae. O sakerelemente!

(Vergeeftme, Lieven Heer, ick segget van gewente)

Is ongse Claes nou noch Clafijntje, lijck as flus,

Soo stænewe me kær niet leâlicke ter kuss;

Dat wil en hylick zijn! men liefste Tover-vrouwtje,

*Met gevou-
wen handen.*

'k Vergeeftje voor mijn deel; helpt Claes slechts van sen Vouwte,

't En dientme seper niet. — Sommier sommarum dan,

De nieuwe Broock moet uyt, en d'ouwe Rocken an,

Hoed of, Muts op: Ick magh van bovene beghinne:

Voor eerst de tuytte los. — ⁴ wat maghte Geck versinne!

Waer is men Muts? — waer is men lijfje? — waer men klett?

— Waer zijn me Rocke? — soet, as icker wel op lett,

Waer is men Borfrock? — waer men Hemde? — waer men Hose?

Men Toffele beget! hebb ick 't al moete lose?

Denckt an men Sleutel-raex, men Kusse-buyl, men Beurs!

O Spoockster wieje bent, wat vondje daer al keurs

Van Goud en Sulver-geld, as ick 't wel over-reken;

Men Sulvre Vingerroet most icker me in steken,

Moer soffels as ick ben. Ja wel, 't hiet Toovery,

't Volk wilt soo hebbe; maer al seime Roovery,

Het lyckentf' op een deuyt: hoe 't onse Claes sel vatte,

Daer slae'ck veul twyffels an. Asme vertelt dat Katte

Dan Katte zyn, dan Wyfs, dan Wolve, dan iens Mans,

Dan Wolve; dat dat goet, 'k weet niet wær, an den dans

Mekander vrolick mæckt, en in playsiertjes leve,

En datter oppet left en hoope van die Teve

Elck

¹ Persecutari hic volo — Nos nostri an alieni sumus: Nedum quispiam vicinorum imprudentes nos aliquis immutaverit. *P. Mii. 2. 5.*

² Certè equidem noster sum. *Ibid.* Sed quum ego cogito,

equidem certè eadem sum quæ semper fui. *Plaut. Amph. 1. 1.*

³ Frustra egomet mecum has rationes puto. *T. Ad. 2. 1.*

⁴ Sed fatin' ego animum mente sincera gero? qui ad hunc modum hæc hic fabulor? *P. Bacch. 3. 4.*

Elckop en Beufemstock en mette bille bloot
 De Schoorftien uyt laveert, en helpt d'ien an sen doot,
 Den æren an en wipp, den dorden an en Vryfter,
 Dan sit hy staegh en licht, en seydt all, 't is te byster!
 Wat maeckme 't volck al diets! het is en deel licht goed,
 En hoope Galgen-aes voor 't Hels vyer op evoet,
 Met brandmercke vergult van allerhande Heere,
 Hoer-waerde, Koppelaers, en dieder by verkeere,
 Besteedtsters, Heelsters, Huyckefaexe, Dobbelaers,
 Quackfalvers, Heyens met der kind'ren opper naers,
 In dekens en swart haer ewentelt en ewonde,
 Dat volck ken toovere, en toovere, gans wonde,
 Ye gelletje uyt je beurs, ye kliere van ye lijf,
 Oft okes bokes waer. ô Claes, saeghje ye wijf,
 You arme Trijntje, Claes, in dustennige lure,
 Souje niet segge, Claes, de Duvel of sen Bure
 Zijn 't wijf an boort eweest, de Hoere van de Stadt
 Die hebben 't veer voor veer etrocken uytter gat?
 Wel mochte 't segge, Vær; ick moetet selver segge,
 All weet ick selver niet wien dat ick 't op sel legge.
 ' O Schelme, wieje bent, ô Varckens, waerje woont,
 J' hebt een verræders hart, an Knelis kint etoont,
 Jæj', en verræders hart, dat segh ick. vriende, Bure,
 Goey luy, kijkje niet uyt!

III. BEDRYF. II. UYTKOMST.

H A N N E K E N - U Y T . T R I N .

H. 't Is nou bekans dray ure,

Den dôgeroôt goôt op; mayn dinge zayn gedoôn, (goôn,
 'k Ben hiecs en droigh geschricewt, 'k magh ick noôr heuys toe
 En slôpen e goech gat in desen dagh. ² Was ditte?
 'k Docht daddick e gespoêck (God zægen ons) sagh sitte:

Ffff ²

¹Wad

¹ O scelera, ô genera sacrilega! *Ter. Adolph. 3. 2.* Pro Dii immortales, facinus indignum & malum! — An quicquam hodie est factum indignius? *T. Phorm. 5. 8.* O facinus animadvertendum. *T. Andr. 4. 8.* Hei mihi disperii! vocis non habeo satis. vicini, intenti, perii! *P. Moß. 4. 3.* Obsecro, populares, ferte misero atque innocenti Auxilium: subvenite inopi. *T. Ad. 2. 1.* Pro, populares! vobis ego imploro fidem, Agricola, accola, propinqui qui cistis his regionibus, Ferte opem inopis, atque exemplum

pestumum pessumdate, vindicate: ne impiorum potius sit pollutia, quam innocentium, qui se scelere fieri volunt nobiles. — Vostam iterum imploro fidem, qui propè hic adestis, quique auditis clamorem meum. Ferte suppetias. *P. Rud. 3. 2.* Obsecro vobis fidem, subvenite cives. *P. Men. 5. 7.* Equis suppetias mihi audet afferre? *Ibid.*

² Sed quid hoc est? quid hoc? quid hoc est? quid ego video? quomodo? — Satin' ego oculis cerno? *P. Pam. 5. 5.*

¹ Wad ist oick? — 't is e mens — 't is ene vent die krayt,
Of enen hont die heuylt. — datti me niet en bayt:
Wat en bieest ben ick ick! 't is ene knecht in speci.
² Wat is ou, Jongman? spreekt. — en hedde gieen discreci?
As enen Officier ou aenspreekt, swaygde dan?
Koni, kom, geschickt, belæft. siem' eens oôn as e mann.
³ Sie doôr iens, bay men ziel, 't is ene lieve lacker,
⁴ 't Is e suet tronike; ' Jongman, woôrs ouwe macker,
Hoe sitt' hier sus allieen? het schaynt ene Lackay
Of soo e Pôlike te zayn, of alle bay,
⁶ Van enen kôlen Don. 'k sien ick 't wel oôn de klicere,
Oôn sulcken liveray kent me licht sulcken Hieere.
⁷ Wat, is ou gelt vertuyft, en kous en schoenen toe?
T. Jæ, 'k ben kæl en beroyt: mæ, vrient ick weet niet hoe;
Weet jy 't niet? *H.* Wadden sprooëck! ⁸ was zayde veur en nôci?
⁹ Lôt sien; 't en was giee Spoins; dat heet en ander grôci:
Toloins? nice, noch al min. Van dusent, Leuyker Wals!
Dat is soo wonderlayck om hoiren, en soo vals.
¹⁰ Parlez, je parle à vous. *T.* Men lust niet meer t'avoese,
Ick danckje voor je bier. *H.* Hay seet doôr yet va kroese,
Nô'ck tullen baye kan begraype. 't goô bekans
As Neerdeuyts; moôr soo noch wat op sen Engelsmans:
Sout ene Stiart zayn? Ser, kan you not Ingels speke?
T. Wat seggje? *H.* Das goe Deuyts, en bay gans eleweke.
't Is Hollans; 'k moght ick ick s' wel payse. Knechje, dan,
(Soo veul noch kan ick 's pas) hoe komj' hier, soete mann?
T. Ick heb en soete Mann, Claes Gerritse by name;
Mær dat en ben ick niet. die mijn men kliere name,
En hongeder me voor dit luys-nest an me gat,
Betoov're you gesicht. *H.* Monsieur, hoe seghde dat?
T. Ick ben Monteur noch Mann, of me broock groen of geel is;
't Seit niet, en ewewel ben ick Trijntje Kernelis.

H. Was

¹ Quid hoc hominis? qui est hic ornatus, nequeo satis mirari, neque coniectere. Nisi quidquid est, procul hinc libet prius, quid sit, sciscitari. *Ter. Eun.* 3. 4.

² Quid tibi vis? salusne sanus? quid me Aspectas? quid taces? *T. Eun.* 3. 5.

³ Quam liberali facie, quam aetate integrâ! *Ter. Eun.* 4. 2.
Et qui sem hercle formâ luculentâ. *Ter. Heaut.* 3. 2.

⁴ O faciem pulchram! *T. Eun.* 3. 2.

⁵ Adolescens, primum abs te hoc bonâ veniâ peto, si tibi placere potest, mihi ut respondeat. *T. Ph.* 2. 2.

⁶ Apparet servum hunc esse Domini pauperis miserieque. *T. Eun.* 3. 2.

⁷ Istud quid mali est? — Ne lacruma, atque istuc, quicquid est, fac me ut sciam. Ne retice, ne verere; crede, inquam mihi: Aut consolando, aut consilio, aut re juvero. *T. Heaut.* 1. 1.

⁸ Quaslo quid hominis es? *T. Heaut.* 4. 7.

⁹ Unde ego hominem hunc esse dicam gentium. *T. Pseud.* 4. 2.

¹⁰ Quid nunc taces? tecum loquor. *T. Mil.* 2. 5.

H. Was zayde? T. E Mann, as is ye Suster en ye Moer.
H.¹ E Vroumens! lôt ieens sien. — T.² Wegh, ick en ben gien Hoer;
Y'hebt sucken slag niet voor. — ³ 'k feggje, lat me mit vrede,
⁴ Of ick selje, op men doot, onder men voete trede:
Wat felt hier wese? H.⁵ Jô, zayde soo boos van oôrt?
⁶ 'k En wistes nief veur nou, dach' e recht Vroumens woôrt.
Te minste maghme sien wass' in den boesem vure;
Das t' Antwerpe gemayn. ⁷ sie, wat en sotte kure,
En soude niet e mens e memmeke lôte sien?
T. Loop, deuse malle geck; al bennew' hier allien,
'k Will niet. en ewewel, of ye docht dattick fluytte,
En mæckteje wat diets, kom anne, voelt van buyte,
Wiens lijckent dit spul best, ye Vaers goet of ye Moers?
H.⁸ 't Is soo woôr as ick læf e vrouwke! mes amours?
Melieveke, me kint, ⁹ kan ick'ou yewersdiene?
Ick schenck ou men hiecl layf. ¹⁰ T. 'k En eys niet as je biene:
Lientme die voor en poôs, en helpmen hier van dæn,
Eer dat de Sonn op gaet ¹¹ (se schijnt vast op te gæn)
't Volck is hier yverigh, se loope vroôgh te Kercke;
¹² En als men imment sagh, de loofte mochtent mercke,
¹³ Dan kreegh ick wel en galgh met jongens ammen staert.
H.¹⁴ Seghme, men herteke, woôr dach ge gare woôrt;
'k Sal ouwe Laydts-man zayn: ¹⁵ al souw'ck ick immen doit goôn.
Och erme, moette soo met die froy voetjens bloit goôn?
Is't verr? woôr moete zayn? T. 'k ken hier de stræte niet;
't Is eurgens by een Poort, ick weet niet hoe se hiet.
H. Sint Joris? Kayserpoint? T. Neen. H. Kipdeurp? T. Gien van alle.
H. Is't oôn de wôterkant? T. Wel jaet, wat meughje kalle?

F f f f 3

Claes

¹ Mulier, istam rem inquisitam certum est non amittere.
P. Amph. 2. 2.
² Non ego sum polluta, potin' ut me abstineas manum?
T. Rud. 2. 4. Er. Ne attingas. T. Ostende vero. Er. Nolo.
P. Non æquum facis. P. Epid. 5. 2.
³ At te pol ubi Posthac comprimito istas manus
T. Haut. 3. 3.
⁴ Si attingisses, ferres infortunium. *T. Ad.* 2. 1.
⁵ Ecce autem tu quoque protervè iracundus es. *T. Hec.* 3. 5.
⁶ Quid pejus muliere, atque audacius? *Plaut. Mil.* 2. 3.
⁷ Non licet te sicce, placide, bellam bellè tangere?
P. Rud. 2. 4.
⁸ Tanquam si emeris me argento, liber servibo tibi.
Plaut. Men. 5. 9.
⁹ Obsecro, quisquis es; operam ut des mihi. Nec
sinas in me insignite fieri tantam injuriam. *P. Men.* 5. 7.

Et te oro porro, in hac re adjutor sis mihi. *Ter. Hec.* 4. 4.
¹⁰ Nam hoc quidem ad pol haud multo post luce lucebit.
P. Curc. 1. 3.
¹¹ Alio pacto honestè quomodo hinc nunc abeam nescio.
Ter. Eun. 4. 4.
¹² Ego pol quoque etiam timida sum, cum venit in mentem, quæ sum. *T. Hec.* 5. 1.
¹³ Cedo manum, nolo equidem te affligi. *P. Mos.* 1. 3.
¹⁴ Non si capiundos mihi sciam inimicos omnes homines. *T. Andr.* 4. 2. Animam relinquam potius quam te dele-
ram. *Ter. Adelp.* 3. 5. Imo & operam dabo, & defendam &
subvenibo sedulo. Nunquam te patiar perire: me perire est
æquius. *P. Mos.* 1. 3. Quia certum est mihi quasi umbra,
quoquo ibis, te persequi: quin etiam, si in crucem, vis
pergere, sequi decretum est. *T. Cas. Alb.* 1.

Claes Gerrits' hiet me Mann, en 't is en Schipper; Baes;
 1 Die leyt hier met ongschip; ô Vær, 't is sucken Claes,
 Dat j' hem kost! *H.* Soo, foo, foo, nouw fullewet wel vinde.
T. Ja wel, all is 't schoon dagh, ick wangdel afte blinde,
 2 Ick volgh j' op goet geloof; 'k vertrouw je mient gien arg:
 Noch rouwtet me van all de moeyte die 'ck je varg.
 3 Hebj' oock en Vrouwtje? *H.* Och jô, en heel galante Moeyer,
 Frôy en bizeart geklieet, en meddet hoôr voll poeyer.
T. Soo Joffrouw Klappermans! *H.* Das hier foo de manier,
 't Is hier al Uffrau, klayn en groit. *T.* Wel, waerse hier,
 Ick gaffer wel en less; nouw selick se you liere.
 Isse wat goelickjes, en drægt se moye kliere,
 Latse niet licht allien deur vreemde stræte gæn:
 Houtse wat in 't versier. wangt hoe 't mijn is vergæn,
 Dat kenjer nouw verslæn: ye sietet voor ye ooge.
 4 O lieve Klappermann, 'k ben schandelick bedroge,
 Hier weunt en boos geslacht van Vrouw-volck. *H.* 5 Das wel woôr.
 'k Had ick doôgs wa mieer rusts, aslet soo' niet en woôr.
 Elck heuysken heesse kreuyske. *T.* Ja dat's 't ouwe spreekwoort.
 6 Maer hoor, foo j' hier of taer en klucht van dese weeck hoort,
 Of in de Crante leeft; 7 en melt toch niet van mijn;
 'k Sel sien of 't voor me Mann bedeckt sel kenne zijn,
 Soo weet jy 't maer allien. en ien is gien: niet wær, Vær?
 Licht dattick korts van hier vertreck, en op en aer vær:
 Daer mes't uyt. selje me trouw wese? *H.* Wadden vroôgh!
 8 'k Ben ick ick Klapperman bay nacht, en nie bay doôgh;
 Doôr meughde vast opgoôn. O lief kint, fou'ck ick melden
 All waddick wel bay nacht sien omgoôn. 9 ick vertelden
 Van hier to Brussel toe, en quômer noch niet deur:
 Moôr ick en kout moôr's nachts, doôr treck ick gôsie veur.
T. 'k Krijgh bleinen in men voet, 'k en kent niet langer harde.
H. Dat had ick wel gevrieest: Corôsi. *T.* Is 't noch varde?

H. Nicent,

1 Nunc quem quæro, commonstrare si potes, Inibis à me solidam & grandem gratiam. *P. Curc. All.* 3.

2 In tuam custodiam meque & meas spes trado. *P. Mess* 2. 1. Nescio, hercle, neque unde eam, atque quorū eam. *T. Eun.* 2. 3.

3 Sed quid mulieris Uxorem habes? aut quibus moratam moribus? *T. Hec.* 4. 4.

4 En unquam cuiquam contumeliosius Audistis factam injuriam quam hæc est mea? *T. Ph.* 2. 2.

5 Verum meam uxorem, nescis qualis sit. — fateor eam esse importunam atque incommodam. *Plaut. Asin.* 1. 1.

6 Quod cum scribitur, per urbem irridebor. *P. Capt.* 4. 2.

7 Neque opus est Adeo mutito; placet hoc non fieri iudem, ut in Comœdiis, omnia ubi omnes resciscunt.

8 Malo quidem me dignum quovis deputem si id faciam. *Ter. Heaut.* 1. 1.

9 Quæ hic monstra sunt, anno vix possum eloqui. *T. Nesp.* 2. 2.

H. Nieent, noch ene scheut weeghs, en hondert passe. fiet,
 Doôr sied' alree va verr de maste. weette niet
 Hoe dat ou vlagg is? *T.* Jæ'ck, ick felse strack wel kenne:
 Daer leyt ons fchip. God danck, datw' eens tot hier toe benne.
 Nou, fijn Man, goeden dagh, ¹ en groote grooten danck.
 H. 't En is gieen danckens wært. hoe kraygde nou en planck,
 Om t'scheep te rôken? *T.* Hô! dat ken ick wel bestappe,
 De fchippers Vrouwe doen 't wel sonder gangh of trappe:
 Gedieuw. H. 'k Wens ou goey rust.

III. B E D R Y F. III. U Y T K O M S T.

H A N N E K E N - U Y T.

H. 'k Wil segge mette Mann:

't Sale mirôkel zayn, soo se 't soo klære kan.
 Ick bender af verlost, en van e veuyl temtôci;
 Wa duvel, ² 't vrouwken had me fulcken goeyen grôci:
 Ick wirt soo wonderlayck. moôr 't is nouw over, 'k magh
 Gô segge sonder fund, men Liesbet goeyen dagh.

III. B E D R Y F. IV. U Y T K O M S T.

T R Y N, K E E S.

T. Kees — Kees — Kees, benje doot, wat duycker, is dat slæpe! *Sy reept soetjes.*
 Kees, segg ick. *K.* Hou! — wie's taer? *T.* Kijckuyt. — ³ fiet de
 geck gæpe.

K. Wat fchortje! schaemje niet soo vroôgh, en half voor dagh.
 Te loope bedele? dat ick 't noch ereys fagh,
⁴ 'k Mien dackje met en honcks lantaren uyt sou lichte.
T. 'k En bedel niet. *K.* Wat dan? wat selje nou verdichte?
⁵ Ye grinnickter noch om, doe j' Honfvot? ⁶ buyte boort,
 Dat rae'ck jou as en vrient, meughje ghien Stockviss; voort.
T. Soet, Kees, fiet watje doet: 'k en bedel niet. *K.* Kedære,
 Ye felt, beget, 't fchip uyt, all sou'cker voor plockhare.

T. 'k En¹ At tibi Dii semper, quisquis es, faciant bene. *P. Men.* 5. 7.² Pertiberalis visus est. *T. Hec.* 5. 4.³ Ut pandiculans oscitatur! *T. Men.* 5. 2.⁴ Novi ego hos pugnatos meos. hinc ego, si tu me irritaveris, placidum tibi hodie reddam. *P. Cure.* 5. 3.⁵ At ut confidenter mihi contra astitit! *T. Capt.* 3. 5. Vix me continuo, quin inoletem in Capillum. Monstrum, etiamultrò derisum advenit. *T. Eun.* 5. 2. Itan' lepidum tibi visum est, scelus, nos irritare. *T. Eun.* 5. 7.⁶ Abin' hinc ab oculis? abin' hinc an non? cavetis te videam. *P. Anl.* 4. 4. Nam adeò, nisi abis astitum, ac dicis, quid quæras, cito, Jam hercle, ego hic te, quasi sus Catules, pedibus proteram? *P. Truc.* 2. 2.

T. 'k En eis werentigh niet, ick gaefje liever wat.

K. Ick jou mé; ¹ en voor eerst daer's en voet inje gat.

T. Maer liet wie datje't doet. K. Wie foucket doen? jou Funne.

T. Kees, hoor ereys. K. Heruyt, 'k wiljer gien tijt toe gunne.

T. Kees Krijnsse. K. Jæ, dat's wær, soo hiet ick, wat roert't jou?

Waer hebje dat ehoort? ² as rechts, hier kom ick nou

Met soete wooretjes. ³ Fielt, wilje niet vertrecke,

Den Baes leyt in de koy, en 'k durf hem niet wel wecke,

Hy's wat onpaffelick: mær, stæjeme te stijf,

Ick weet wel beter raet, — hy heyt beget en Wijf,

Een blancken Duvel! niet met hangden en met voete,

Met klauwen as en Valck: maeckjeme langer moete,

Die sel ick j' an je gat gaen stoke. T. Dat's gien noot;

De Vrouw sel't me niet doen: kijck, ick ben naeckt en bloot,

En 't Wijfsen is goet arms. K. Wat weetjet? T. Sou'ckt niet wete!

⁴ S' heit me soo mennigh stick, ja vanner lekkerst ete,

Van heur hand in de mijn, jæ, Keesjen, in men mond

Efstoke. K. ⁵ In jouw mond? T. Jæ, dat's hier selver stond,

Se sout bekenne. K. Kom, ick felseje gæn rôpe:

⁶ Maer liet toe, leugenaer. T. J' hoeft soo varr niet te loope,

*Sy doet den
hoet af.*

Hier isse. — K. Vrouw! — Trijn! — Vrouw! T. Sus, houd je
backes toe.

K. Mær Vrouw! T. Mæckt gien gespoock. K. Mær Trijn, jou
malle koe,

⁷ Hoe siejer sus uyt? T. Sus: ⁸ 'k feltje wel iens vertelle,

As't pas geeft. K. 'k Word schier geck as ick j' in deuse velle

Sieproncke! benje't oock? Vrouw, benjet? benjet, Trijn?

Wat fouje't wese! neen't en ken niet meuglick zijn.

T. Nou, stille jy, 't ken wel. K. Jæ wel, wat pestelenci,

⁹ Hoe benj' hier an eraeckt? T. Sus hebje gien pissienci?

We hebbe nou gien tijt, ¹⁰ as't quaet weer over is;

Dan sel ickje men storm verrékene. segh by ghiss,

Of

¹ Item tibi etiam, hoc premii feres. *Plaut. Men.* 5. 7.

² Vah delinire apparas. *P. As.* 2. 4.

³ Nam si molestus pergis esse, jam intro abripere, atque ibi usque ad necem operiere loris. *T. Al.* 2. 1. Videris quam mox vapulare vis, nisi actutum hinc abis. *P. Amph.* 1. 1. Nam si me irritas, hodie lumbifragium hinc auferes. *l'id.*

⁴ At ita me servet Jupiter, ut propior illi, quam ego sum ac tu, nemo est homo. *T. Th.* 5. 3.

⁵ Tun' id dicere audes? quod nemo unquam homo antehac vidit? *P. Amph.* 2. 1.

⁶ Homo audacissime. Cum istacne te oratione huc ad me adire ausum, impudens? *P. Aul.* 4. 10.

⁷ Quid istuc inquam ornati est. *T. Eun.* 2. 2.

⁸ Multa quæ nunc non est narrandi locus. *T. Andr.* 2. 2.

⁹ Narra istuc quæso quid fiet. *Ter. Eun.* 3. 5.

¹⁰ Hoc posterius taxo scibis, ubi erit otium. *P. Ep.* 5. 1.

Of Claes wel soo vast slaept dattickem niet sou wecke,
 Of ick en beetje van sen deke quam te trecke,
 En krôper by te koy? *K.* Ochjae, dat weet ick wel:
 Ick preeckt'em guft're soo veul soopjens in sen vell,
 En soo veul smoockjes toe, dat hyje sou vergete:
 (Wangt Vrouw ('k ken quælick Vrouw noch segge) je moet wete,
 Der heit en lydigh spulom jouw in 't schip eweelt)
 'k Will segge datje wel vrymoedelick en veest
 Meught late, songder seurgh. hy ken niet wacker worde
 Voor middigh, dat gæt vast: en of hy soo wat morde,
 Houwj' of je geck wært. *T.* Braef! 'k sel ierst dit vuyle goet
 Gæn schodde van men naers, beneen in 't Ruym. *K.* Dat doet.
T. Maer, Kees, hoe ræck ick an en hemt? gans selleweke,
 Men sleutel isparduy. *K.* 'k felt Troortjen op gæn steke.
T. Dær leyt men werckedaeghs goet oock. brengt al mé.

III. B E D R Y F. V. U Y T K O M S T.

T R Y N.

T. ¹ Dat is en bræve knecht; wel, as't Kees niet en dé,
 'k Weet niet hoe 't locke souw. dær keumt hy.

III. B E D R Y F. VI. U Y T K O M S T.

K E E S. T R Y N.

K. Hier's je goetje,

'k Hebt Troortje toe edaen. *T.* Ick danckje men goe Bloetje:
² 't Sel te verdiene stæn. *K.* ³ Wat meughje segge, Vrouw?
⁴ Maer je verstong flus wel wat dat ick segge wouw,
 Doe'ck die quæ woorde sprack: ⁵ ye feltse niet gedencke,
 Nie wær, Moer? *T.* ⁶ Malle geck! ⁷ ick selje noch beschencke

Gggg

Voor

¹ Hic non amandus? hiccine non gestandus in sinu est?
Ter. Adelp. 4. 3. Nani is mihi est profecto servus spectatus
 satis. *T. Ad.* 5. 6. Næ — servum graphicum & quantivis
 pretii! non caru' st auro contra. *P. Epid.* 3. 3.

² Spero ego mihi quoque Tempus tale eventurum, & tibi
 gratiam referam parem. *P. Merc.* 5. 4.

³ Ego in hac re nihil reperio, quamobrem laudes tanto pe-
 re, Meum officium facio. *T. Ad.* 4. 2.

⁴ Imo ita quælo. unum hoc scito, contumeliæ non me
 fecisse causâ, sed amoris. *T. Eun.* 5. 2. Nunc demum à me
 insipienter factum esse arbitror, Cum rem cognosco, at non
 malitiosè tamen Feci. *Plaut. Mil.* 2. 6.

⁵ Oro te, Mihi ignoscas, si quid imprudens culpâ pecca-
 vi meâ. *P. Epid.* 5. 2. Nunc hoc mihi ignoscas quælo.
P. Mil. 2. 6. Atque horum verborum causâ caveto mihi ira-
 ta fuas. *P. Capt.* 3. 3. Quælo ne vitio vortas, Ita iracundia
 obstitit oculis. *P. As.* 2. 4.

⁶ Age, inepte quasi nunc non norimus nos inter nos.
T. Ad. 2. 4. Scio, Et pol propterea magis nunc ignosco ti-
 bi, Non adeò in humano ingenio sum, neque tam imperita.
T. Eun. 5. 2.

⁷ Faciam boni tibi aliquid pro ista re, ac lubens. *Ter.*
Heaut. 4. 4. Ut tibi, dum vivam, bene velim, plus quam
 mihi. *P. Cas.* 2. 8.

Voordeuse nieuwen dienst, en voor den ouwe toe.
 Genacht, ick magh niet meer, ick ben beget soo moe,
 Dat ick men tong uyt steeck, en 't sangt valt immen ooge;
 Ick slæp schier dær ick stæ. kofsje dit hemt wat drooge,
 Het komt soo vochtigh, Kees, uyt die verbruste kas.
 K. Wel hoe, Vrouw, wordje dol? is't arger affet was?
 Wel hey! waer sou'cket vyer ontfteken in't Voor-ongder,
 Daer Clæs leydt? droomje Vrouw. T. Jæ'ck toch, en 't is gien
 wongder.

III. B E D R Y F. VII. U Y T K O M S T.

K E E S.

K. Mær't sel wel wongder zijn, stel jy die Mann te vreen:
 Y gut, Moer, kenje fulcke kunsjes? Gæ jy heen:
 Je felt me kær wel hæft totte bongtwercker vinde.
 Mær wat het te beduye, ¹ se worde strack weer vrinde,
 As't Trijn verkurven heyt: Clæs is goet, en sy loos:
 Schabæt, ² wat roert'et mijn; 'k gæ legge nochen poos.

IV. B E D R Y F. I. U Y T K O M S T.

K E E S.

K. Wat drommel, stæt de Son all Zuyd-oost! dats eslæpe!
 Wel, 't seltem soo wel doen; noch doen ick niet as gæpe.
 Mær niet van væck, goe luy, datje't weet, 't is van dorst,
 En lout'ren hongers-noot. y gurcke, watten worst
 Sou'ck nou wel slingere deur twee drie holle tande,
 Daer'ck fulcke pijn in heb! ô menffe van verstande,
 Die't eerst ombijten in de weurelt hebt ebrocht!
 Lang moetje leve, 't waste lijdigh wel bedocht.
 Ick had hier onder wat op voor-raedt wegh estoke:
 Suck Beesjen uyt het sout en kost niet veul te koke:
 En, mijnent halve, 'k meught soo wel, as Claes en Trijn
 Der Speck en der Braen-bout, aff' opper beste zijn.
 Maer, nou'ck an 't volckje denck, ³ hoe meugheset al mæke!
 'k Hebb sommes daer benêen het bedd all hoore kræke;

*Hy krijgt
 Brood en Pe-
 kelharing, en
 gaet sitten ont-
 byten.*

En

¹ Injuriz, suspiciones, inimicitiz, induciæ, bellum, pax
 rursum. T. Eun. 1. 1. Verum ita si quæ fortè eveniunt
 huju inodi. Inter eos rursum si revertum in gratiam est,

Bis tanto amici sunt inter se quam prius. P. Amph. 3. 2.

² Postremo, inter se transigant ipsi, ut lubet. T. Hec. 3. 5.

³ Quid egerint inter se, nondum etiam scio. T. Heaut. 1. 2.

En dan wat mompele, en dan wat stommele:
 Nae'ck merckte deur 't beschot an pijpen trommele,
 Soo voerdef' oorlogh, en dan maecteſe weer vrede:
 't Is, trouwens, mier ebeurt; en 't lijkt oock wel rede,
 Dat Mann en Vrouw ſomtjts iens vallen over hoop,
 Engrommelen en poos, engeve dan weer koop:
 Ick ſie dat alle ding ſoo beurt hout: kijk, dan waeyt'et.
 Dan regent'et ereis, dan miſtet, dan verdraeytet,
 En 't wort weer handigh weer. Daer komtſe van beneen,
 ' Ons Vrouwens, onſe knecht ('t hanghtme noch an men leen,
 Soo ſchrickten ick te nacht, enochtent, will ick ſegge.)

IV. BEDRYF. II. UYTKOMST.

K E E S. T R Y N.

K. Gemeurghe, Vrouw. T. Dag, Kees. K. Konje niet langer
 legge?

Hoe iſter, hommeles? T. In 't alderminſte niet.

'k Magh me wat hulle. — kijk hoeder dit hoofd uyt ſiet,
 't Staet noch ſchier as en knecht. K. En knecht, Vrouw! wel ke-
 dære,

Ye hebme ſoo ontſtelt, 'k en kenme niet bedære:

Ye waert ſoo'n kluchtige guyt van en Bedelær,
 Alſucke moyen ſielt! hoe moelick dat ick wær,
 Mit men ooge voll ſlæps, 't begonme ſchier te deere,
 Dat ickje laſtigh vil, en uyttet ſchip moſt keere.

Maer hoe iſt daer bene'en, hebbe we tijt enoogh
 Om wat te præte? T. Jæwe; hy heit noch niet en oogh

Ter degen op ehadt: ick ſochtem iens te kuſſe,
 Toe'ck op ſtong, en ſen hoofd vil eve ſtægh in 't kuſſe.

K. ³ Ey lieve læt ick dan iens hooren, eer hy kom,
 Wat Duyvel you ſoo kael eplockt had. T. ⁴ Benje ſtomm,
 Asje ſtomm weſe wilt, ' en kenje deſtigh ſwijge,
 Wat meje vrægh of niet, ſoo ſelje't van me krijge.

G g g g 2

Maer

*Sy gaet by
 hem ſiten, en
 brengt een
 ſpiegeltjen en
 ander hul-
 tuygh voor den
 dagh.*

¹ Nam in hominum ætate multa eveniunt hujusmodi. Capiunt voluptates, capiunt rursus milerias. Ira interve-
 niunt, redeunt rursus in gratiam. P. Amph. 3. 2.

² Si quidem hæc jam mulier facta 'st ex viro. P. Amph. 2. 2.

³ Studeo hercle audire, nam te ausculto libens. Agedum,
 nam satis libenter te ausculto loqui. P. Ps. 1. 5. Nunc qui-

dem præter nos nemo est: dic mihi verum serio. P. Amph. 2. 2.

⁴ Dic mihi. Hoc primum, postu' es tacere? Ter. Eun. 1. 1. 2.
 Si mihi fidei das te taciturnum, dicam. Ter. Hes. 1. 2.

⁵ G R. Quid negotii est, modo dic. T R. Dicam. tace. si fi-
 dem modo des mihi te non fore infidam. Pim. Rud. 4. 3.

Maer sweert dat eerst. *K.* ¹ Ick sweert, werentigh; dats en woort,
 Datmen om 't jockes niet magh segge. ey, seght dan voort.
T. Wel hoor; je vraeghde strack, wat duyvel mijn eplockt had;
 Hadje wat duyvelin evrægt die mijn verlockt had,
 Soo hadj'et half eræn. *K.* En duyvelin? en vrouw?
T. ² Maer houd je mont toe dan, as ick beginne souw.
 Ey lieve, let ereys watte besuckte streke
 Dit volck versiere ken: 'k had loopen hoore preke,
 'k Had in en Vrouwe kot. *K.* En Clooster, denck ick. *T.* Jæ,
 En uer of twie verpræt: wel, docht ick achter næ,
 Nou'ck toch an 't kijcke bin, læt ick'et al deurkijcke:
 Engæ goets moets næ't Slot (of næ't Kisteel) toe strijcke.
K. Dat was en Manne-kot; ³ wat leytje dær toch an!
 Dær kreeghje, denck ick, soo en streeckjen uytte pan.
T. 't En quamper niet iens toe; 'k verwarden ongder wege,
 In ien van deuse, wat zijn 't, straten, of zijn 't stege?
 Want stege binnen hier as strate te Saerdam.
 Dær moette men en ding dat m'eerst te vore quam
 As soo en Juffer of en Madamme de Parme:
 Se stonck nae moskeljæt: se nammen in der arme,
 En kusteme goet schick, en Nichteme soo deun,
 Of w' achters kind'ren, of soo, ware. *K.* Dat's en deun,
 En was 't je Nichjē, Vrouw? *T.* ⁴ Dat weet ick op dees uer niet;
 Se noemden all ons volck, je saeght noyt sucken tuer niet.
 Mit quamper en Monseur, die mé scheen van der volck;
 Se hietem al Kesijn, en Vent as drooge Bolck,
 Soo schrepel en soo schræl: Ick sacher niet Monseurs an,
 Dan en blauw' ouwe pluym, want dær was niet veul kleurs an,
 Die haddi om sen hoet; en dan e mes op zy
 Van twie dry elle lang. Dær sleepten ons die Pry;
 ' Jæ, of ick peep of song, we mosten in her huysje:
 'k Magh 't soo wel noeme; wangt het leecken bet en cluysje
 Dan 't Kisteel dat ick socht; ick weet niet hoe't'er sagh:
 Hoe't was of niet en was, der quam Wijn voor den dagh;

En

¹ Fidem do, loquere. *T. Hec.* 1. 2. Do fidem tibi, fidus
 ero. *P. Rud.* 4. 3. Fidei non melius creditur. loquere, locus
 occasioque est; liberi hic, soli sumus. *P. Pan.* 4. 2. Polli-
 citus tum, & servare in eo certum est, quod dixi, fidem.
T. Hec. 3. 3. Si post hunc diem mutivero etiam quod ego-
 met certo sciam, dato ex cruciatum me. *P. Mil.* 2. 6.

² Imo, ego te obsecro hercle ut audias. *T. Eun.* 3. 5.

Tace, sis, citius audies. *Ibid.* Si interpellas, ego tacebo.
P. Men. 5. 9.

³ Quid tandem ex ea re ut caperes commodi? *T. Eun.* 3. 5.

⁴ Nam nunquam ante hunc diem meis oculis eam, quod
 nossem, videram. *T. Hec.* 5. 4.

⁵ Illa illico ut me accepit, circa verò ad se abducit do-
 mum. *T. Eun.* 3. 5.

En 'k moch'tet lye: kijck. *K.* 'k Schick je wært loofet rede.
T. Jæ'ck toch, en hiel verhit van wangdele. *K.* Dat's rede,
 De Stadt is ys'lick groot. *T.* So was't wat van men sin
 Wat nats te nuttige, en 't wijntje liep soet in.
K. Wat wasset? *T.* Spænse wijn. *K.* Ja soo, 't geefme gien wonder,
 Al liepet soetjes in; ô Moer, jy moster onder.
¹ Mær sprackje niet van gæn? *T.* Somtijts; maer't was al wint,
 Se wouwt niet hoore, puf! se sond om ete, kint,
² Om sucken swydigen hoop etens, ye sout dencke
 't Was niet te soper om en Prins by te beschencke.
 Se font om Claese mé, die most metter Kefijn,
 (Frans, dunckme datti hiet,) dien ævent vrolick zijn.
 Waer duycker bleef Claes oock? *K.* Ick heb gien volck vernome,
 Dat naer em taelde. *T.* Niet? *K.* Dan bennenf' hier ekome,
 Terwijl den Bæs en ick jou sochte by de stræt,
 Soo hebbenf' onsemist: Læt sien ereys, was 't læt?
T. 'k Gis dattet goelickjes mocht ontrent achte wese.
K. Toe wære wy op 't pat, en me kon niet meer lese,
 Soo doncker wast eer Clæs wouw scheye van 't bejagh.
T. Soo hadme jouluy wel esoght den hielen dagh,
 En noch de nacht daer by. *K.* Hoe voer't voort mitje licke?
T. Jæ kijck, ye weet wel, Kees, ras ete doete versticke,
³ En langsaem nippe kruypt en Vrouwmens in sen hooft.
 Wat sel ick segge? 'k wierd allengsjes soo verdooft
 Van die besuckte Wijn, dat ickje niet ken segge,
 Neen ick, op men doot-ziel, of ick ben blijve legge,
 In 't huysje dær ick was, of eurgens heen ebrocht.
 Denck jy mær slechs ereys wat ick henoctent docht;
 Als ick me kout en stijf vont sitte met men broockje
 Op en hoop vuyle mis, an sucken stinckent hoockje
 Datticker noch af walgh. *K.* Sæt j' op en mis-hoop, Vrouw?
 Wel arme sloof! *T.* Jæ'ck toch, en sitterde van kouw:
 Soo dat ick schærs en woort kon duwe door men rangde,
 Doeme de Klapperman, by groot gelock, an rangde;
⁴ En eerlick Klapperman, dat moet ick segge, Kees,
 Die sprackme troostigh toe, en mæckte dat ick rees,

Gggg 3

En

¹ Quod si esset factum, hæc nunquam evenissent tibi.

T. Hæc. 1. 1.

² Decem vocasset si ad cænam summos viros, Nimium obsonavit. *P. Merc. 4. 2.*

³ Data hercle verba mihi sunt; vicit vinum quod bibi; Ac dum accubabam, quam videbar mihi esse pulchrè sobria.

⁴ Ego, dum illo licitum est, usa sum benigno & lepido, & comi. *T. Hæc. 5. 3.*

En brochtme (foo geschickt, je soutet niet geloove!)
 Tot hierent op de kxy. Hoe't nou voort mettet roove
 Van men gelegentheit, men kleeren en me goet,
 Egæn is weet ick niet. K. Al ben ick mæx en bloet,
 En heb noch weinige perdeeltjes deur ewangdelt,
 Dat wasser ientje wis, en dær ben je mishangdelt,
 Men soete lieve Moer: op sucke wætertjes
 Dær vanghme sucke vis. mæx die twie prætertjes
 Die snol mitter kesijn, zijn se je by ebleve
 Soo langh je heuge magh, T. Weljæ. K. Hem! an de Teve
 En vind ick gien verlang, niet meer dan of en Meu
 Eslemp had mitter Nicht: mæx die besuckte Reu,
 Die schræle Joncker, Vrouw, die leyt m' immedachte.
 Wærj' in dat huys estroopt, en bleefjer in vernachte,
 En læghj' uyt je verftangt en uyt je keurs in 't hemt?
 Y gurcke Knelis kint, wat dunckje, wær't al vremt
 Dat. T. Houdje backes toe, je moet foo verr niet dencke.
 K. Gut, schipper, soumejer foo niet en pærtje schencke?
 Wel ick denck foo verr niet: want wat vrægh icker næ?
 Mæx hebje deuse feest met al sen achternæ
 Je Lieste dus vertelt? T. Wat denckje, dat ick geck ben,
 Of in de kintse weurlt, en dat ick niet en treck ken
 Om foo en mis-slaghe te verblome? K. Neen ick toch,
 'k Siederje niet vooran, Moer Knelis. ey, mæx noch,
 Hoe hebje't flus by Claes eklært? T. Hoe sou'cket klære,
 Hy voelde men in 't bedd, en sey foo, wel kedære,
 Moer Knelis. benje dær, en benje't in parfoon,
 Of spooctet? 'k gaffem strack en soentjen voor sen koon,
 En sey, wat dunckjer of? want dat en doengien spoke,
 Trijn, riep hy, benje't self? je meughtet ondersoke,
 Sey'ck foo op mijn benier. mæx wær komje van dæn,
 Van wær komje foo læt, is dat al wel edæn?
 Hoe læt, sey'ck, benje geck? ' ick heb hier legge kijcke
 Van guster ævent of, om of j' iens't zeyl sout strijcke.
 En stoppen iens je ty. maer't is om niet eweest:
 Jeginght al strægh je coers ick segh niet as en beest,

Mæx

1 Nullam de his rebus culpam committit tua. T. Hec. 4. 4. | Quid ego tibi deliqui, si, cui nupta sum, tecum fui?
 Quid me quæris? quid laboras? Ecce me. Num te fugi? P. Amph. 2. 2.
 num ab domo absum? num oculis concessi tuis? Plant. Epid. 5. 2.

Mær as en flæprigh mens die wat te veul enipt heit:
 Dær je je vrouwtje toch soo dickwils om belipt heit.
 Wærachtigh, Claes, je meught die gange niet veul gan,
 't Is quæt voor lijf en ziel, 'ey lieve latet stæn,
 Doetet om mijnent wil. K. Jæ soo, je vilt an 't preke:
 Wel bymen sieternæ, dat benne braeve streke,
 Daer stænder op 't Compasgien wisser. wat sey Claes?
 T. O man, hy wiert soo dwee as soete melckse Caes;
 Trijn seyde hy, liefste Trijn, 'en weest niet onverduldigh:
 Werentigh, kint, 'k en ben van deuse reys niet schuldigh:
 'k Quam soo mis-troostigh tuys, toe'ckje den halven dagh
 Vergeefs had næ espoort, en noch niet schein en sagh,
 Dat ick me niet en wist te redd'ren of te stille,
 En dærom vellewe, je weet wel, an wat pille,
 Daer Kees den Doctor is: en, goe knecht, evewel
 Hy deed't om beters wil; hy sagh dat ick soo fel
 Ontfelt was om men hart, en dat ick schier wouw huyle,
 K. Dat 's al wær, 'k sey, kom Bæs, wat wilje legge pruyle,
 Trijn magh met kint zijn, mæ f'is self altoos gien kint;
 't Sel doncker wese, dær sy de wegh niet en vint:
 En voelje van verlang swærmoedige gedachte,
 Dær is niet beters voor suck volck as lange nachte;
 Eerst wat Orientæls, en dær soo moytjes by
 En Brandemorisje, en dan het hooft op zy,
 Eerj' om siet hebje Moer Kernelis in je bedde;
 Ick bin en Kælis, mæ ick dorster wel op wedde,
 Al wært en væn. T. Toe wast, en ummers zaid' hy wær,
 En ummers benje 't Trijn! Ick sey, wat denckje, Vær,
 Ben ick 't? en twijffel jy of 't hallif wær of heel is?
 Kedær, al evewel ben ick Trijntje Kernelis.
 K. En Clæs bekende't? T. Wel, dat haddigoet te doen.
 Jæ, seyde hy, lieve puys, je bent'et, geefm'en soen;
 En soo voort. doe wast weer, wær hebje toch esteke,
 Hoe bleefje soo læt uyt? dær vil ick weer an 't preke;
 Læt! seyde ick, 'k wou dat jy noyt later tuys en quaempt,
 En datje me t'Saerdam soo niet te quelle naempt,

Met

1 Nam in eandem vitam te revolutum denuo video esse
T. Hec. 4. 4.

Relinque aliquantum orationis, eras quod mecum litiges.

P. Cas. 2. 3.

2 Ohe. jam satis uxor est. comprime te: nimium tinnis.

3 Obsecro, cessator, cur istuc, mi vir, ex ted' audio? P. Amph. 2. 2.

Met bræcke nachte lang, en mit men hoeft vol fôrge.
 As je 't huys niet en weet te vinde voor 't is môrge:
 Hoe lijktet mijn dær by? 'kedær, en schoone zoo,
 'k Hebiens men ty vergift, ick ben en uer of soo
 Te læt an boord eweest, je meughter wel of præte.
 Was dat soo neuen dingh? 'k en ken hier steegh noch stræte,
 't Is en Stadt as en Bos: den doncker vilder toe,
 Ick doolden as en geck, en was beget soo moe.
 K.² Sie voorje, kijck wat om: dær komt hy.

IV. B E D R Y F. III. U Y T K O M S T.

T R Y N. C L A E S.

T. Wel, Jan slæper,
 Benj' alrieds in 't habijt! kijck dit is in den gæper.
 Kom hier. de Pinxterbloom, en die is op estæn.
 C. Jæ wel, me dunckt se mocht wel weer te beddegæn:
 Men kop stat me soo suf; 'k weet quælick offet licht is,
 Of dattet nacht is — wat! Kees, jouw besuckte Lichtmis,
 Je hebme gustere niet quælicken etoeft.
 T. Jæ, dat is dat ick segh, soo leghje stægh en schroeft.
 C. Nou, Moer, wees jy te vreen, 't en sel niet licht weer beure,
 Je weet de rede wel, je moetje nou niet steure,
 Of ick soo nou en dan men ribbetjes iens boen:
 'k Ben flech bly da'ckje sie: kom geefme noch en soen,
 't Is keurmis op en nieuw; ick gafj' al schier verlore.
 T. Hoe næ begonj' al næ en ær wijf om te hoore?
 Je bent me soo niet quijt, goet vrient. C. Dat hoop ick mé.
 En lyck'wel, of 't me lust of niet, 'k moet weer in Sté:
 'k Moet hier en dar men volck wat mæne: deuse luytjes
 Zijn grægjes in de koop, mæ in 't betale luytjes.
 T. Soo wilje weer op 't padt, doeje, Vær? C. Wel, ick moet,
 Te minste komt ons toe ons geltje voor ons goet.
 T. Mær snyjeniet en stick, eerj' optreect? C. 'k Magh niet etc.
 Me mægh stat me soo quaps. Moer, 'k sel van avent wete
 Wanneer 't reys wese sel. we moete van de wal.
 T. Ick ben 't hier mé al moe. C. Soet dat ick niet en val;

Men

1 Quid ego feci, qua istuc propter dicta dicantur mihi? 2 C. L. St. tace. M. Quid est? C. Hem. M. Quis est quem video? C. Vir ecum it. P. Gaf. 2. 2.

Men hoeft is duyfeligh. *T.* Jæ toch, Claes, fiet wat voorje.
C. Kees pas jy oppet schip, en, Moer Kernelis, hoorje,
 Terwijl ick uyt ben, vent jy luy dit goetje voort:
 Mæckt watje mæcke meught, je weet wel hoe dat hoort.
T. 't Is wel, Kint, gæt jouws weeghs: we sellent hier wel klære.

IV. BEDRYF. IV. UYTKOMST.

T R Y N. K E E S.

T. Wat seghje nou van Trijn Kernelis. *K.* Wel, kedære,
 Je bent en kluchtigh goet! ô Vrouwtjes, Vrouwtjes! jæ,
 Kenje die kunst? soo wær as 'k hier levendigh stæ,
 Het manvolck leyttet toe. ye wetet soo te slangse,
 Altijt heb jy gelijk; de broocke moete dangse
 Soo as 't de keurs beliest. *T.* Wach jy je voor en Keurs.
K. Dat denck ick wel, mijn Moer, al had ick vry wat keurs.
T. Jæ je selt mé al iens verwarren in dat gære.
K. 'k Sel niet. *T.* Je selt. *K.* 'k Sel niet. *T.* Jæ mick creys jy wære,
 Het komt as 't kacke. *K.* Vrouw, kenje gien Suyer Son?
 Hoe klærje 't? deckje nouw je tæfel open Ton?
 Of selje mijn der mé en voetje ongder læte?
 't Is hier niet wel estelt van binne, van al 't præte:
 Dær moet en stickjen in, of 't scheepje sit op 't sangt.
T. Al weer an! j' hebt schier noch 't ombyten in je tangt.
K. Ho, jonge mægen is en goet as jonge Vrouwe.
T. Kom, kom, om lagh, 'k en denck je 't voedtsel niet t'onthouwe.

V. BEDRYF. I. UYTKOMST.

M A R I E. F R A N C I S C O.

M. ¹ En hadde soo veul spels eerghese losse kost?
F. Spel! 'k sey wel dusent moël, had ick ick's nie begoft,
² En haddes nie geweest om d'eer van ouw commissi,
 En ouw schoon ooghskes, Môy, en datter noyt remissi

H h h h

Te

¹ Mihi inanitate Jam dudum intell'na murmurant.
P. Cas. 4. 3. Itaque venter gutturque resident esuriales ferias.
P. Capr. 3. 1. Os amarum habeo, dentes plenos, lippunt
 fauces fame. Ita tibi vacivitate venio laxis lacibus *P. Cure.* 2. 3.
² Ain' tu tibi hoc incommodum evenisse iter? *S.* Non
 hercle verbis dici potest. *T. Heu.* 3. 4.

³ Et ego hoc, quia dudum tu hoc tantopere jufferas, Eo
 capi. *T. Heut.* 4. 4. Ne quid credes me adversum edictum
 tuum facere ausum. *T. Heut.* 4. 1. Ut tibi ego inventus
 sum obsequens! *P. Cas.* 2. 8. Hoc tibi pro servitio debeo,
 Conari manibus, pedibus, Noctisque & dies Capitis peri-
 culum adire, dum possum tibi. *T. And.* 4. 1.

Te hope woôr geweest, ¹ ick had ick deur gegoôn,
 En al 't werck, op men ziel, ten halve lôte stoôn:
 Sulck e spel wasser oôn. ² nou dat 't gesuccedeert is.
³ Stoôt ou te dencke, Lief, watter gemeriteert is:
⁴ Belofte môke schult. *M.* 't Is woôr; môôr, weette wel,
 Wat datter neffens stond geschreve? may bevel
 Was dachgeme van doôgh niet en sout molestere.
F. 't Is soo: môôr ick en kost me niech gemoderere;
 'k Most ou men ôventuer vertelle: doe nou voit
 Al dat ouw herteke sal segge da behoirt.
M. Kom, kom, 't is toch schoo weer, lôt ons eerst wach gô wand'le,
 We meugen onderweegh van ons negoci hand'le;
 'k En wacht ick toch dat volck niet veur van ôvend spôy.
F. ⁶ Was sayd'en Keuningin, wat enen Engel, Môy!

*Sy doet haer
 Maker aen.*

V. B E D R Y F: II. U Y T K O M S T.

K E E S. T R Y N.

K. ⁷ Dat hachje leyter toe, het macher legge rotte;
 't Is beter dær as voor de Muisen of de Rotte.
⁸ Nou an de neeringh weer: — lat sien, hoe stat men keél.
 Hæl Cyters, hæl Yeranje, hæl. klær as en veél.
 Hæl, hæl, Yeranje, hæl, moy Clooster-goet — hæl Cyters.
 Hæl, Cyters, Vollickje! — denfe besuckte Schyters
 En gevegien gehoor. 't Volck is te wongder præts,
 Segvendergien tijt. Hæl Cyters, me goe Mats,
 Dat bennen Appele! hæl Cyters en Yeranje,
 Hæl Yeranje den bruy, uyt Poortegal of Spanje,
 (Ick weetet selver niet) hæl Cyters. — soetjes wat:
 Wat duycker, soetjes: ick sie ginder en Jan gat
 By gunte Juffer — Vrouw, Vrouw, Vrouw. *T.* Wat wilje hebbe?
K. Kyck uyt: macr kyck niet uyt, of deckje met en flebbe,

En

¹ Denique hercle aufergerim Potius quam redeam, si ed
 mihi redeundum sciam. *T. Hec.* 3. 4.

² — Quod maxumè Cupiebas, ejus copiam feci tibi.
T. Luc. 2. 8.

³ Imo enim quam maxime abs te postulo atque oro — ut
 Beneficium verbis inquit dudum, nunc re comprobes.
T. Luc. 5. 1. Adverte ergo animum, & fac sis promissi
 munus. *P. Pl.* 1. 5. Hoc hercle factum est. fac sis nunc pro-
 nuntiare. *T. Eun.* 2. 3.

⁴ Quaslo adepol, Bacchis, quod mihi es pollicita tute,
Adesp. *T. Eun.* 1. 2.

⁵ Ita res est, fateor: peccatum à me maxumum est. *Ter.*
Henr. 1. 1.

⁶ Nunc places, nunc ego te laudo. *P. Ep.* 1. 2. Adepol
 mortalem graphicam, si servat fidem. *Plant. Pseud.* 1. 5.
 Bene atque amicè dicis, nunc jam mea es. *Ibid.* Si quidem
 hercle mihi regnum detur, nunquam id potius persequar.
P. Cure. 1. 3.

⁷ Adepol, Syrisce, te curasti molliter, Lauteque munus
 administrasti tuum. *T.*

⁸ Postquam intrusum omnium rerum satur. *Ter. Ad.* 5. 1.

En blyft wat onder't Luyck. *T.* Wat iffer? *K.* Kom iens hier,
 Sieje dær die Monfeur wel kuy're mit dat Dier?
T. Wel jæ, dat sien ick wel. *K.* En heb ick niet onthouwe
 Datje spræckt van en pluym die blæw was? *T.* Jæje trouwe..
Læ kijcke. — *Kees!* fit ftil: 't Is by men-ziel de Pol
 Van gusteren. *K.* En fy van duyfende de Snol
 Die j' onder handen hadt. *T.* Læt sien. — wat du fend fchande,
 Hadfe dat dingh niet voor! Gut, *Kees* ick voel men hande,
 Ick voel men nægele, men tanden, en men bloet
 Soo jeucke! foufe't zijn? Werentich jae, fe moet,
 Se moetet wefe. *Kees*, daer valt gien difpetere,
 Sy is't, foo wis as ick *Trijn Knelis* kint met eere:
Jæ, 't is men eigen Hoer. 't Was foo en lange *Pry*.
K Stil, ftil. hæ! Clooster-goet. — fe komme dichter by;
 ' En ick fit oppet flagh. 't is gien fpeulgoet, 't fel valle.
 Hæl *Cyters*, hæ! hæ! hæ! kom koopje niemendalle?

V. BEDRYF. III. UYTKOMST.

FRANC. MARIE. KEES. TRYN.

F. Ghebrenghtm' hier al, 'k en weet nie woôr: en fiede niet
 Woôr w' al gedreve zayn? 'k en weet nie wat 't bediet,
 ' Men hert en lec nie ftil: — 'k en rieck niech gare fchepe.
Ke! goôwe, 't is genogh nou de kaffay geflepe.
M. Bat! defen bloyen euy!; woôr veur zayde ghay bangh?
F. En moetme fus gô treê den heele nônoen langh?
 ' *Ke* gowe. *M.* Wacht, *Signoor*, 'ghen fultme niet ontloipe,
 Ge moet m'en Appeltjen en wa Citroentjes koipe.
F. Kom, kom, ' ick benfte vrée, doôrs'ergenogh in 't Stat:
 Ick weeter op en plôts. *M.* Al weer vald' op ou plat:
 ' *Niee*, niee, dich goet is vers, en d'ander is verlege.
K. Hæl *Apple*, volckje, 'k heb noch gien handgift ekrege.
 Se nærdre, *Tryn*; hou fté. *T.* Hoe da'ckfe meer beloer,
 Hoe'ck meerder lucht krijgh — *Kees*, waerachtigh 't is men Hoer.

H h h h 2

K. Hæl

1 Nos tibi palumbem ad aream usque adduximus: Nunc te illum melius capere, si captum esse vis. *P. Pan.* 3. 3. Nunc ab tranfenna hic turdus lumbicum petit: — Pendebit hoc die pulchre, ita intendi tenus. *P. Bacch.* 4. 6.

2 Cor henofum, opinor, habeo, jam dudum falit: de labore peñus tundit. *P. Car.* 2. 6. Nifi fallit me animus, haud multum à me aberit infortunium. *T. Heaut.* 4. 1.

3 Si ex ea re plus mali est quam commodi Utrique: id oro te, in commune ut consulas. *Ter. Andr.* 3. 3.

4 Non mihi nugari potes. *Plant. Ep.* 3. 4.

5 In ea re utilitatem ego faciam ut noceas meam. *T. Eun.* 2. 3.

6 Certum est obfcurare viam me, quam decrevi persequi. *T. Hec.* 3. 5.

K. Hæl Clooster-goetje, hæl. F. En hôst ou soo nie, Møyke.
Da schip! — M. Jô, jô, kom hier: ghe maynet met en drôyke
t'Ontlegge. F. Moôr da schip, dat en gevalme niet.

En hedde gee verstant? K. Læt hoore watje bier,
Dat bennen Appele! F. Suet, hed wa passienti,
Ick sal te mert goôn: moôr let iens op men invenci;
Want sie, 'k en viel ick ick niech geeren innen knip.

K. Hæl App'le. F. Mene vrint, wat is dif veur e schip?

K.² Wel! 't is en schip van hout, van yfer, en van touwe,
En van pick, en van teer; selje 't nou wel onthouwe?

Binnen
scant.

'k Versta dat wuyve wel: Pas op, Vrouw. F. Moôr ick vraegh,
Va woôr 't schip is. K. Van wær? jæ wel, 'k wouw dat ick saegh
Dattet van hier wær, Maet. F. Da mocht ick oick wel laye.

En komender gieen hier euyt Wôterlant bay taye?

K. Wel jæ 't; der isser ien henochtent t'zeylegæn,
Die lagh ons hier op zy: het wijf wouder van dæn,
Se was wat grynichjes. F.³ Courôgie, das gekloncke:

Hoe veul ou Appele? K. Al wærense m'eschoncke,
Kedær, het pær en Blanck. M. 't Is goeye koop. F. 't Is dier.

E negemanneken het stuck. K. Kom ereys hier
Voor neghe mannetjes? die kennen al wat bijte,

Dær meughjer wel en vijfentwintighje by slijte.

F. Ghen hedme nief verstoôn: 'k mayn ick, ieen om en deuyt,

En hallifortje vrint. K. Wel hey! 't en is gien beuyt,

Noch Roof-goet. F. Wildet doen? K. Kom an, 'k selseje telle:

En vijfentwintigh? F. Jô. M. Ke! 't is veur goey gefelle;
Telt ons van 't beste wat; het is veur e festien.

K. Flus wærje neghe man, hoe seghje nou, festien?

F.⁴ Hay doolt al in de sproôck. K. Kom helpje self berechte.

F. Dat is de beste knecht van al de schippers knechte!

Kom willey' ieens in 't schip. K. Wel jæ; we gæn recht uyt:

— Hier Joffer, geefm' en hangt. M. Sjæs! wadden grooten Schuyt.

K. Wel jæ, en Schuyt; en scheet, en in je neus toe, Moolick.

F. Segd' e Schip; hoorde niet? e Schip; hay nemet quôlick.

M. 'k Wil

¹ Tu quod cavere possis, stultum admittere est. Malo ego pellex pelleonis, palus palo proximus est. P. Men. 2. 3.
nos prospicere. Ter. Eun. 4. 6. Qui cavet ne decipiat, vix
³ in tuto est omnis res. T. Ad. 2. 4. Res adhuc quidem
cavet cum etiam cavet: Etiam cum cavisse ratus, sæpe si cau-
in tuto est [P. Merc. 2. 3] Nam hunc nescire sat scio de illa
tor captus est. Plaut. Capt. 2. 2. amica.

² Quam tu nunc mihi navim narras? Ms. Ligneam,
⁴ Hic de nostris verbis erat videlicet, quæ hic sumus lo-
sæpe titum, sæpe fixam, sæpe excussam malleo, quasi sup-
cuti. T. Heaut. 2. 3.

M. 'k Wil segge, wat e Schip! wat en Galay! *K.* Geley?

J'hebrgien Geley-boef voor: hoe hebbe wet? wel hey!

M. Kammer wel me van hier in Engelant gevôre?

Te minste denckick wel, in Béme, deur be bôre.

K. Genoogh. en an en galgh mé, as 't soo slæge wil,

En hier wel slæge moght. Trijn, pas wat op je Til,

't Sellocke. *M.* Wat is dat? *K.* De stært van 't schip. *M.* De
stært, vrint?

K. Den Toom van 't schip. *M.* Moôr fiet! das anders damm'e
piært bint,

Den Toom van achtere! *K.* Jæ, 't is 't Roer. *M.* Is 't en Roer?

Schietmer de lie me doit? *K.* Hey, deuse malle Moer!

M. Was datte? *K.* Dat's den Roef, de Passeniers her kæmer.

M. Sie wad al Meubeltjes, al woôrt tot ene Kræmer!

K. Ho, ho, dat's niet en dingh, hier volght nou eerst et Slet,

De beste kæmer, Moer, dær is 't wel anders net.

M. Soume de vrayigheyt wel eenskens deurve neme

Van dat te goôn besien. *K.* Strack wouje wel na Béme;

Dit is gien lange reis. Pas opten haspel, Trijn.

Treedt opte ladder; 'k sel niet en voet van je zijn,

Niet en vuyft, denck ick wel. kom; nou jy, volgt de Joffer.

F. Kom oôn. *K.* ² Soo krijgghewer de duyf in metten doffer.

Maer hoor, leghje geweer soo lang wat uytte weegh

In 't gangbort — hier, gémy, 't en is hier scheepgien deegh

Mit sucke staerte. soo; nou meughje macklick in gæn.

Maer komjer macklick uyt, soo felt niet namen sin gæn.

³ Nou, Laddertje van kant. ⁴ Pas wat te ræke, Vrouw.

T. You Varcke, benje dær? *F.* ⁵ Wa wilde seggen? hou!

K. ⁶ Hou jy dat. *F.* Men rapier! *K.* Ick sel jou wel rapiere,

Hier's en Zeemans rapier, ⁷ en darme gæj' in viere.

F. Moirt, moirt! *M.* Stô bay, Goeyliens, we weurden hier ver-
moirt.

Brant, Moirt! *T.* Het luyck toe, Kees, datmet wat minder
hoirt.

Hh h h 3

F. Moirt!

Binnens monts.

Binnens monts.

Binnens monts.

*Hy treckt syn
mes.*

1 Meus hic homo est, hamum vorat. *T. Curc.* 3.

2 O stulte, stulte, nescis venire te; Atque in eo ipso
istas lapide. ubi praeo predicat. *P. Eccl.* 4. 7.

3 Ipsa ille jam se impedit in plagas, Parata insidia sunt.
Pl. Mil. 4. 9. Nunc in tumultum ibo. *Ibid.*

4 Ne mora sit, quin pugnus continuo in mala hæreat.
T. Ad. 2. 1.

5 Quid feci? Ni. Impinge pugnus, si mutaverit. *P. Bacch.* 4. 7.

6 Hen. serva. *T. Ad.* 2. 1.

7 Jam ego te hic agnum faciam, & medium distruncabo.
P. Tunc. 2. 7.

F. Moirt! *M.* Moirt! *T.* Soo Kees. *K.* Soo Vrouw. *M.* Help, Help. *F.* Wil niemant helpe?
¹ O — hallif doot — *M.* Amay, men hoot. — *F.* Men bloet te stelpe.
K. Se benne plat genoegh, 'k magh 't luyck op sette nou,
 Soo siewe wat we doen. — an 't plundre; lustigh Vrou:
 Hier, jou Fielt! *F.* Och, Signor, wat is toch ou believe?
K. ² Flux, broock en wammes uyt, om mijn naers te gerieve.
F. Ohjô, met al men hert, en doôr's menen hoet toe,
 Memmen pluym: wilde da'ck dibbroexken oick uyt doe?
³ Ick sal 't soo garen doen; ⁴ en spoôr me moôr me lève!
K. Houtet flet an je gat, en læterj' in begræve;
 Ick schencktje. *F.* Grammercis. *K.* Hoe mæckje 't metten buyt,
 Moer Knelis? *T.* Excelent. *M.* ⁵ Amay, men hoit, men huyt!
K. Hebj' al her lappen uyt? *T.* Jæck. siets' iens sitten kijcke.
K. Kom boven. — ⁶ dits's half werck: we moeten 't volck uyt strijcke,
 Soo jy bedroge bent. knap, treckt heur 't kleetjen an
 Dær jy henochtent vroogh me scheep quaemt: 'k sel de man
 Men ouwe mutsjen op sen kinnebackes douwe,
 En dær dat pijtje toe, da'ck niet en docht te houwe;
 Soo meughese geschickt gån kuyere næ huys.
T. Mær offse klapte, Kees? *K.* Sy? niet meer as e muys:
 Se krege noch wel al de jongens ander lappe:
 Sulck volck en roept niet luy: se wete datter klappe
 Niet veul geloofs en vint. *T.* Kom an dan. *K.* Mæck wat spoets.

V. B E D R Y F. IV. U Y T K O M S T.

C L A E S.

C. Genacht, Antwerpentje; 'k danckje van alles goets;
 Ick hebber wel eweeft: dit sackje was soo platjes,
 Toe'ck 't hier streck voor de Stadt; nouw steecktet half vol
 Matjes:
 En half vol Dicketons, en suck goet: dat's gõe reys,
 Clæs Geritse van Særdam, voor 't eerste næ de Peys.

Wel,

¹ Ah, hei sum satis verberatus, obsecro: *T. Mil. 5. 4.*
 Saus tumpissimus supplicii jam. *P. Pers. 5. 2.*

² De tunica & chlamyde & machara ne quid speres, non
 ferēs. *P. Mil. 5.*

³ Lubentique ædē pol animo factum, & fiet à me quæ vos
 arborabor velle. *Plaut. Cist. 1. 1.* Iusta, injusta prorsus omnia

omniñd obsequor. — Ecce me qui faciam. *Ter. Ad. 5. 9.*

⁴ Et si intellatus non abeo hinc, bene agitur pro noxis.
T. Mil. 5.

⁵ Omnes dentes labefecit mihi. Præterea colaphis tuber est
 totum caput. *T. Ad. 2. 2.*

⁶ Jam hoc opus est exaſciatum. *P. Af. 2. 2.*

Wel, 'k magh gān stappe scheep, 'k hoef geen tijt te verkalle,
 Het Ebbetje gāt uyt, het wāter is evallē:
 Met dit Ty rāckewe voor't Landt, of in de Vloot;
 Dan over, metten dagh. — hou, Volckje, benje doot?

V. B E D R Y F. V. U Y T K O M S T.

C L A E S. T R Y N. K E E S.

T. Claes Gerrtse, benje dār? C. Jā'ck, Trijntje Moer, en klār mé.
 We meughender en zeyl by sette. T. Soo! wel, dār mé;
 Wacht mār en oogenblick. C. ¹ Hoe siej'er sus uyt Moer?
 Jelijckent wat ontfelt. T. Je weet niet hoe'ck dār voer:
 Je feltet dātlick sien: — kijck dat zijn twee geselle.
 C. Wat volck is 't? T. Lātse gān; ick feltje strack vertelle.
 K. ² Hebje 't hart datje kickt, ick breeckje bey den hals.
 T. Iffer Biers genoegh scheep, en Broots genoegh? C. Van als.
 T. Smackt dan het tou of, Kees, de Gangh in: 't sel wel valle;
 Aldryvend onderzeyl, dat's mackelixt van alle.

¹ Profecto, nescio quid absente nobis turbatum est domi.
 Ter. Eun. 4. 3. Ita voltum tuum video, videre commensu-
 hic, me absente, in te aliquid mali P. Epid. 1. 1.

² Scin' tu, ut tibi res se habeat? Si quicquam hodiè hic turbæ
 caperis, Faciam, hujus loci, dieique, meique semper memi-
 neris. — Diminuat ego caput tuum hodiè. T. Eun. 4. 7.

N A - B E R I C H T.

M^{yn} Heeren, vindt niet vreemd, datm' hier een einde maect':
¹ All wat Trijn hebben will dat Claes weet van de saeck,
 Vertelt's hem onderweegh van achteren tot voren:
 Maer't schip is wat te verr, ghy kondt het hier niet hooren.
 Hebt ghy tot nu gehoort dat hoorens waerdigh waer,
 Dat's voor u w' Milten goet, of 't logen is of waer:
 En of 't met onse Moer ten halven pluys, of heel is,
 Gedenckt, A L E V E W E L I S T R Y N T R Y N T J E K E R N E L I S.
 Dat docht de Schipper oock: en die van't hylick weet
 Kan dencken, quaem't eens uyt, hoe't met der tijt versleet.
 En, wat sou Trijn en Claes met kijven leggen malen?
 De Vrede was in't landt, den uytslagh van Westphalen.

Bra-

¹ Ne expectetis spectatores, dum illi huc ad vos ex-
 cant, nemo exibat: omnes intus conscient negotium. T. Andr. 5. 5.

Cloôſ. vocôci. nôci. grôci.
 Jô. Bôſe. Bôſen. moôr. joôr.
 Doôg. moôl. kôlen. Pôſiken.
 Sproôck. vermoôck. loôt. goôn.
 Môort. mûon. ſwôor. bôor.
 Rôock. ſtrôot. Wôterlant.
 Tôfel. môke. rôſe. blôſe.
 ôn. hôlen. fômen. en gô noot.

Kôy. Môy. frôy. noyen.
 Brôye. gepôyt. quôyen tayd.

Gay. fay. hay. way. may.
 Zayn. Trayn. bay. pray.
 Maye. payſe. vayſe. dray.
 Laye. taye. taying. ſwaygt.
 Spayſen. quayt. layſter. klæ.
 Layſke. payp. ter zaye. wayn.
 Braynôot.
 Coſayn. Cotlayn. maynſgelayck.
 Verdwayne. mayn ick. embayt.
 Zayde gayt. va may.

Niee. gien. ieens.

Beurgen, *qu*: börgen. Beurs.
 Weurt. da ſchort *of* ſcheurtme.

Dif vogeltjen.

Dachge zayt. dach gay. hauch gay.
 Dachgôot. e goech gat. daſ volck.
 Niech gedoôn. dich gô nô. gôch gay.
 Niech gære. goech getay. nieſ vies.
 Waf veur ou. was ſalf. dach geluck.
 Wach gedeckt. dach geld ou. dacheme.
 Niech gedreve. diſ ſcheurke.
 Heech gien noot. wach gebrack.
 Waf vorietaits. nome. waf vis.
 Heddenen man? moech geven.
 Wadden en bôy! nieſ ſayn metta.
 Wat e ſuet. va vâr. he wel. al
 zaywet.
 Wa man. hoe rockty. ſenen.
 Spoinſe wayn. Toloinſe. memmenen.
 Meſſrejen. reie. ſie door. heeſſe.
 Wammer zeet.
 Waf verſcheuyven. dipporteken.

Claes. vacatie. natie. gratie.
 Jae. Baes. Baefen. maer. jaer.
 Daegh. mael. kalen. Pagiken.
 Spraeck. vermaeck. laet. gaen.
 Maerte. maen. ſwaer. baer.
 Raeck. ſtraet. Waterland.
 Tafel. maken. rafen. blaſen.
 Aen. halen. t'ſamen. en gaet noyt.

Kaey. Maey. fraey. naeyen.
 Braeyen. gepaeyt. quaden tijt.

Ghy. ſy. hy. wy. my.
 Zijn. Trijn. by. pry.
 Mijden. peynſen. veynſen. dry.
 Lijden. tijden. tijding. ſwijght.
 Spijſen. quijt. lijſter. kleyn.
 Lijſken. pijp. ter zijden. wijn.
 Breynaet, Spellewerck.
 Coſijn. Catlijn. mijns gelijck.
 Verdwijnen. meen ick. ontbeyt.
 Zijt ghy het. van my.

Neen. geen. eens.

Borgen. Borſe.
 Wordt. dat ſchort my.

Dit vogeltje.

Dat ghy zijt. dat ghy. houdt ghy.
 Dat gaet. een goet gat. dat volck.
 Niet gedaen. dit gaet naer. gaet ghy.
 Niet geerne. goet gety. niet vies.
 Wat voor ou. wat ſalve. dat geluck.
 Wat gedeckt. dat geld u. dat ghy my.
 Niet gedreven. dit ſcheurken.
 Heeft geen noot. wat gebrack.
 Wat varieteits. namen. wat vis.
 Hebt ghy eenen man? moet geven.
 Wat eenen baey! niet zijn. met dat.
 Wat een ſoet. van verre. heeft wel. al
 zijn wy het.
 Wat man. hoe geraeckt ghy. ſijnen.
 Spaenſche wijn. Italiaenſch. met mijnen.
 Met vreden. reden. ſiet daer. heeft ſy.
 Warmen haer ſeght.
 Wat verſchuyven. dit potjen.

Ende ſoo voort.

Einde des tienden Boecks.

E L F D E B O E C K.

SPAENSCH E WYSHEIT,

Vertaelde Spreeckwoorden.

VOORBERICHT.

En' goede handvoll Spaensche Spreekwoorden hebb ick uyt grooter hoop gelesen; naerse my in haer' Tael bevielen, ende in de myne bevallick schenen uytgesproken te konnen werden. Daer een van beide gebrack, sagh ick geen voordeel te doen: Want wie soude my danck weten dat ick slechte wijsheit van over Zee haelde, of treffelicke sinnen soo pijnelick uytstamerde, dat myne Landslieden van d'eene walghden, van d'andere verschrickten, ende van geene sulcke woorden hare Spreekwoorden wilden maecken? Om voorts de uytgesifte soo veel gangbarer te maken, ende aen den mann te helpen, hebb ickse in Rym gekleedt; gelijk men Pillen verguldt, en bittere Schellen in Suwycker backt. In Spaensch hebb ick 'er weinige soo gevonden: 't En zy men voor Rym neme sekeren wilden byklanck, die meest onder alle Volcken in hare Seghswoorden daer voor uyt gaet, neffens een' Voet-maet emmers soo loss en ongeregelt: Als by de Spaensche,

Manda y hazlo,
Y quitar te has de cuydado.

Ende

Hable en la guerra,
Y no vayas a ella.

Bèn ick niet bedrogen, Rym en vaste Voet-maet salse niet bedorven hebben. Emmers slot van geluyd is het Oor aengenaem, en de Maet daer by, de Memorie niet ondienstigh. Staende dan soo nauw op de Waerheit als my doenlick is geweest, hebb ick 'er nochtans wat aen moeten klampen, daer ick all te korte woorden gevonden hebbe, ende die ongepaert ende ongerijmt. Dat, hope ick, sullen sy my ten besten houden, die het Ambacht verstaen, ende myne moeyte niet laecken, als met aenwysinge van beter; daer ick geerne voor buygen sal.

Wat de saecke belangt, wijsse Liederen sullen 't niet voor onnutt tijd verdrijs aen sien, dat ick my hier stucksgewijse aen te kost hebbe geleght. Andere moeten weten, ¹ dat Oude Spreekwoorden de Algemeene Wijsse Waerheden der Volckeren zyn: Sommige ontwijffelick ter Wereld gebracht door uytstekende Liederen, sommige door 't Gemeen; beide met een' aeloude toe-

Iiii 2

stem-

¹ Gentium ac Populorum ingenia cum ex Historiis tum ex Proverbiis atque ex ore vulgi excipienda cenfeo. L. Cas. Scal. Poët. l. 3. c. 16.

stemminge bevestigt, ende sulcks noch heden ende naer desen met eerbiedinge aen te sien. Hoort hoe de Wysheit van eertijds daer af heeft gesproken: *Ἀεὶ μετ' ἔχειν τ' ἐμπείρων ἢ πρεσβυτέρων ἢ φρονιμῶν τοῖς ἀναποδείκτοις φάσσει καὶ δόξαις, ἔχ' ἥτιον τ' ἀποδείξων. δὲ τὸ ἔχειν ἐν τ' ἐμπειρίας ὄμμα, ὁρῶσι ἀρχαίς.* Dat is: De Spreucken ende Keuren van ervarene, oude ende voorsichtige Liedern, schoon sy niet bewesen zijn, moeten wy niet min gade slaen als Bewijzen: Want dewijle sy ervaren van gesicht zijn, sien sy den grond der dingen in.

*Arist. Ethic.
Nicom. 6. 12.*

Soudemen den anderen slag verachten, daer tegen seyde deselve wijse Mann; *τὸς πολλὰς, ὧν ἕκαστος ἐστὶν εἰς ἀποδοῦναι ἀνὴρ, ὁμῶς ἐνδέχεται σωτηρίαν εἶναι βελτίους ἐκείνων, ἔχ' ὡς ἕκαστον, ἀλλ' ὡς σύμπαντας. οἷον τὰ συμφορήτ' ἀείπναι, τ' ἐκ μὲν δαπάνης χορηγηθέντων. πολλῶν γὰρ ὄντων, ἕκαστον μόνον ἔχειν ἀρετῆς ἢ φρονήσεως, καὶ γίνεσθαι σωτηρίαν ὡς περὶ ἑνὸς ἀνθρώπου τὸ πολλῶν πολυπόδα καὶ πολυχειρῶν, καὶ πολλὰς ἔχοντα αἰοθήσεις. ἔτω καὶ περὶ τὰ ἥγη καὶ τὴν ἀξίονισαν διὰ καὶ κρίναι αἰμεινον οἱ πολλοί.* Dat is, Soo daer onder vele Mannen alle niet even kloeck en zijn, nochtans kan't gebeuren, dat sy t'samen komende beter zijn als die, niet als eenige in't bysonder, maer alle in't gemeen, gelijck het in de Maeltijden gaet, daer yeder wat toebrenghet, tegens de gene die door eenen alleen bekostight werden: Want, alsoo sy vele zijn, heeft yeder een gedeelte van Deughd ende Voorsichtigheit; ende de menichte te samen komende werdt als een Mensch met vele Voeten, vele Handen ende vele Sinmen. Even eens gaet het in saecken van zeden ende verstand¹; waerom dan oock vele beter oordeelen. Wat van den oorsprongh zy of niet (want de Ouden hebben sommige Spreeckwoorden ge-eert als uyt den Hemel gedaelt) de lange onverbrokene toestemminge, daer ick af gesproken hebbe, als op onendelicke proeven gevest, staet voor alle bewijs van hare waerde. Laet my daer by voegen, daer mede sy my verlieven, dat yeder Spreeckwoord een² Smeldicht is, ³ en heel veel stofs in heel weinigh omslaghs begrijpt. Soo, meene ick, is het all geseght: daerom Spreeckwoorden allen lief ende welkom behooren te zijn: want wie en gevalt het niet liever met een' once Gouds, als met een lomp stuck Loods te betaelen, of betaelt te werden? Ofte, als Erasmus de gelijckenis maeckt, quis sanus non pluris faciat Gemmulas quamvis perpufillas, quàm Saxa quædam ingentia? Et, ut, autore Plinio⁴, in minutioribus animantibus, velut

Ara-

¹ Nec hæc quidem vulgò dicta & recepta persuasioni populari, sine usu fuerint testimonia. Sunt enim quodammodo vel potentiora etiam, quod non causis accommodata, sed liberis odio & gratiâ mentibus, idè tantum distaque factaque, quia aut honestissima, aut verissima videbantur. *Quint. 5. 10.* Ea quæ vulgò recepta sunt, hoc ipso quod incertum autorem habent, velut omnium sunt. *Ibid.*

² Fit, nescio quo pacto, ut sententia Proverbio quasi vibrata,

feriat acris auditoris animum, & aculeos quosdam cognitionum relinquat infixos: nam longè minus tanget animum, si dixeris, Caduca & brevis est hominis vita, quàm si Proverbium cires, Homo bulla. *Erasm.*

³ Γενος ἀφ' ἑλμυθ' ὀππὺν καὶ μετὰ πολλὸν τὸ χρησίμον ἔχον ἐν αὐτῷ.

⁴ Δεῖ μὴ δυσχερῶς τὴν παιδικὴν τὴν περὶ τῶν ἀπαιτήτων ζῶν ὀπίσκειν. Ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς φυσικοῖς ἐνέσι πὶ θαυμαστὸν. *Arist. lib. 1. c. 5. de part. anim.*

Araneolo Culiceque majus est Naturæ miraculum, quàm in Elephanto, si quis modò propiùs contempletur: itidem in re literaria, nonnunquam plurimum habent ingenii quæ minima sunt. *Dat is: Wie isser sijn Verstand machtigh, die niet meer wercks maeckt van Peereltjens hoe klein sy oock zijn mogen, als van eenige groote Rots-steenen? ende gelijk, volgens Plinius in de kleinste Dierkens meer mirakels van de Nature is, als in den grootsten Oliphant, mits mense ten nauwsten in sie; soo gebeurt het mede in dingen de Letterkunst aengaende, dat somtijds de kleinste den meesten geest hebben. Ergo si minutula quæpiam res videtur Adagium, meminerimus ista non mole sed pretio æstimari oportere. Soo dan yemand het Spreeckwoord wat gerings acht te wesen, laet hem gedencken, dat die dingen niet na hare grootte, maer naer hare waerde geschatt moeten werden. Endelick, wie en smaeckt sijn Bericht niet beter in dry woorden, als in dertigh? Ende soo is het tijd dat ick op-houde.*

SPAENSCH E WYSHEIT,

Vertaelde Spreekwoorden.

1.

A *Bien comer o mal comer
Tres vezes has de beber.*

2.

*Abocado haron
Espolada de vino.*

3.

*A Bodas ni a Bautismo
No vayas sin ser llamado.*

4.

*Abolza vazia, e a casa acabada
Faz el home fefudo, ma tarde. Port.*

5.

*A bom amigo não encubras segredo,
Porque das causa a perdelo. Portug.*

6.

*A bon obra pedida, y a vay comprada
y vendida. Portug.*

7.

*Abriles y Señores
Los mas son traydores.*

8.

*A buen consejo
No se halla precio.*

9.

A buen pagador no duelen prendas.

10.

*A cabo de cien años
Los Reyes son Villanos;
Y a cabo de ciento y diez
Los Villanos son Reyes.*

11.

*A cabo de cien años
Todos seremos salvos.*

E *Et weinigh, of eet veel,
Dry Droncken zijn uw deel.*

Een beetje dat geworcht will zijn,
Vereischt een' fpoorflagh van den Wijn.

Op Bruyloften of Kinder-maelen
En gaet niet, of men doe u haelen.

De Borfe leegh, 't Gebouw in ftaet,
Maeckt menfchen wijs, maer wat te laet.

't Geheim betrouwt goe Vrienden niet:
Het is uw' fchuld foo 't haer ontfchiet.

Wanneeer een' Weldaet is verfocht,
Is s' als geveilt en als gekocht.

De Heeren en d' Aprillen
Bedriegen wie fy willen.

Een goede Raed op aerde
Is boven alle waerde.

Goed gereed Geld in de hand,
Buyten fwarigheid van Pand.

Een hondert Jaer vervoeren
De Koningen tot Boeren:
In hondert Jaer en thien
Kanm' een' Boer Koningh sien.

Als eens hondert Jaer verby zijn
Sullenw' all' te famen vry zijn.

12.

*A cabo del año
Mas come el muerto que el sano.*

13.

*A Cavallo nuevo
Cavallero viejo.*

14.

*Açotan la gata, si no hila nuestra
Ama.*

15.

Açotar la sombra.

16.

*A dineros pagados
Braços que brados.*

17.

*A dios rogando
Y con el maço dando.*

18.

*Adoba tu paño
Passaras tu año.*

19.

Ado no ay no cumple busca.

20.

A gran arroyo passar postrero.

21.

A gran pena, bien y presto.

22.

*A gran subida
Gran decendida.*

23.

*Agua fria y pan caliente
Nunca hizieron buen vientre.*

24.

*Agua trotada
Tanto val como cebada.*

My dunckt, levende Papisten
Eten min dan doo' verquisten.

't Is van des Roskams wetten,
Op een jongh Peerd moeth' een oud
Ruyter setten.

Spint onse Vrouw noch grof noch fijn,
Soo moet de Katt gegeesselt zijn.

Heer' all-beschick, beraed u,
Ghy geesselt maer de schaduw.

Het loon getelt,
Den Arm ontfelt.

Wilt ghy dat uw Handwerck spoe,
Ambachts-mann, bidt en slaet toe.

Verstopt uw' oude Kleeren maer,
Soo raeckt ghy soetjens door het jaer.

Daer niet en is,
Gaet foecken miss.

Moet gh' over een wijd Water gaen,
Soo maeckt u altops achter aen.

Haest u niet te snell,
Selden ras en wel.

Hoogh opgehaelt,
Is laegh gedaelt.

Kout Water en warm Brood
Is aller buycken Dood.

't Peerd op sijn Water wat gedraeft
Is even of gh' het Haver gaest.

Van

^{25.}
Agua vertida,
No toda cogida.

^{26.}
Agujar, que tiempo es.

^{27.}
A hambre no ay mal pan.

^{28.}
A fúezes Galicianos
Con los pies en las manos.

^{29.}
Ala burla dexarla
Quando mas agrada.

^{30.}
Ala cabeça
El comer la endereça.

^{31.}
Ala hija mala
Dineros, y casalla.

^{32.}
Ala larga el galgo à la liebre mata.

^{33.}
Ala Luna el lobo al Asno es pulga.

^{34.}
Ala noche chichirimoché
Y à la mañana chichirinada.

^{35.}
Ala noche combida,
Y à la mañana porfia.

^{36.}
Alas nueve echate y duerme.

^{37.}
A la par es negar
Y tarde dar.

^{38.}
Ala xan tofado
Antes muerto que cansado.

Van Water eens gestort
 Raeptm' altijd wat te kort.

Maeckt u't werck quijt,
 Het is hoogh tijd.

Daer's geen quaed Brood,
 In hongers nood.

Veel Rechters in verscheiden landen
 Sien na de Voeten in de Handen.

Gefchencken van Hoenderen.

Jocken is een van de saecken
 Die men op haer soetst moet staecken.

Gemeene pijn in't Hoofd
 Werdt etende verdooft.

Een' Dochter die niet veel en deught,
 Geld en een' Mann so haest ghy meught.

Hy loop' soo langh hy will, den Haes,
 In't ende werdt de Windhond baes.

By avond komt de Wolf gegaen,
 En vloyt den Esel in de Maen.

's Avonds veel en all,
 's Morgens niet met all.

's Avonds goed Gerecht,
 's Morgens quaed gevecht.

De Klocke negen,
 Te Bedd' gelegen.

Het komt seer naer op een,
 Een' spade Gift of geen'.

Een Sweetvoss, wat gh' hem doet,
 Is eer dood als vermoedt.

Die

39.
*Alas vezes, dō caçar pensamos,
Caçados que damos.*

40.
*A la Vulpeja dormida no le cae nada
en la boca.*

41.
*Al bien buscallo,
Y al mal esferallo.*

42.
*Alcança
Quien no se cança.*

43.
*Al conejo ydo
El consejo venido.*

44.
*A lem ou aquem,
Vejas siempre con quem. Portug.*

45.
*Algo agero
No haze heredero.*

46.
*Algunas vezes al labrador
Por mucho estercolar no le va mejor.*

47.
*Al hijo de la hija
Metela en la redija,
Y al de la nuera
Dale del pan, y echale fuera.*

48.
*Al hombre bueno,
No le busques abolengo.*

49.
*Allà me lleve dios à morar,
Do un huevo vale un real.*

50.
*Allà va la lengua
Dò duele la muela.*

51.
*Allà van Leyes
Dò quieren Reyes.*

Die ter Jacht meent wat te vangen,
Blijft in 't Nett wel selver hangen.

Den Voss die niet will waecken
En valt niet in sijn' kaecken.

Het goede moet ghy soecken,
't Quaed wacht uyt alle hoecken.

Die geen arbeid moed' en wordt,
Krijght in 't lang, of krijght in 't kort.

't Conijn ontgaen,
Telaet berae'n.

Door die of dese straet,
Siet maer met wie ghy gaet.

Eens anders Goed
Erft op geen bloed.

Den Huysmann met veel Mesten
Heeft niet altoos van 't besten.

Uw' Dochters kind schickt warmkens
in de kluis,
Schoondochters kind wat Broods, en
uytten huys.

Indien gh' een vroom Mann siet,
Vraeght naer sijn' af komst niet.

'k Wenschte dat ick woonen most
Daer een Ey vijf Stuyvers kost.

Daer de Tanden seer doen,
Will de Tonge weer doen.

De Wetten moeten gaen
Soo 't Koningen verstaen.

K k k k

Leert

^{52.}
*Allegate a los buenos
Y seras uno dellos.*

^{53.}
*Al loco y al ayre
Dales calle.*

^{54.}
Al mal camino darle priesa.

^{55.}
Al mar por sal.

^{56.}
*Al Medico, Confessor y Letrado
No le ayas engañado.*

^{57.}
*Al moço nuevo
Pan y huevo,
Andando el año
El pan y el palo.*

^{58.}
*Al moço que le sabe bien el pan
Pecado es el ajo que le dan.*

^{59.}
A lo tuyo tu.

^{60.}
*Al principio o al fin
April suele ser ruin.*

^{61.}
*Al que da el capon
Dale la pierna y el alon.*

^{62.}
*Al que es de vida
El agua le es medecina.*

^{63.}
Al que mal hizieres no le creas.

^{64.}
*Alquimia provada
Tener renta y gastar nada.*

Leert staegh den Vromen by zijn,
Ghy werdt soo vroom als sy zijn.

Laet Gecken en laet Winden
Den vryen deurtocht vinden.

In quade Wegh is 't naefte,
Datm'er sich wat door haefte.

Om Sout in Zee;
Daer is het ree.

Die Doctor, Advocaet of Biechtvaer
wil bedriegen,
Bedrieght sich selfs met liegen.

Goed Brood en goed Gerecht
Kost voor een' nieuwen Knecht:
Maer binnen Jaer en dagen
Niet als goed Brood en slagen.

Den Jongen die Brood eten will,
't Is sonde datm'er Looek aen spill'.

Leert u besigh maecken
Met uw' eigen' saecken.

't Magh vroegh of laet zijn,
April will quaed zijn.

Die u Capoen ter tafel dient,
Heeft Bout en Vleugel bey verdient.

Die niet veegh is noch verwesen,
Kan schoon Water wel genesen.

Daer's geen betrouwen aen
Diengh'eens quaed hebt gedaen.

Een' Alchimisterij gaet vast,
Veel' Renten, en niet veel verbrast.

Door

65.

*Al quinto dia veras
Que Mes auras.*

66.

*Al revès me la vesti,
Andése assi.*

67.

*Al rico no prometas,
Y al pobre no faltes.*

68.

*Al tañer de las Trompetas
Es el cagar en camaretas.*

69.

*Al yerno y al cochino
Una vez el camino.*

70.

*Ama à quien no te ama,
Responde à quien no te llama,
Andaras carrera vana.*

71.

*A manos lavadas, Dios les da que
coman.*

72.

*Amar y saber
No puede todo ser.*

73.

*Amigo del buen tiempo
Mudase con el viento.*

74.

Amigo de todos, y de ninguno.

75.

*Amigo por su provecho,
La golondrina en el techo.*

76.

*Amistad de yerno
Sol de invierno.*

Door den Vijfden werdt bewesen
Wat het voor een Maend sal wesen.

Hebb ick mijn Rocksken av'recht aen,
Het magh soo blijven gaen en staen.

Doet geen' beloften aen den rijcken,
Den armen wacht u uyt te strijcken.

Als Trompetten slaen,
Gaet het kacken aen.

Wijft eens uw' keucken aen uw' Schoon-
foon en uw' Vercken,
Sy fullen 't beid haest mercken.

Mint een' die u niet en mint,
Spreekt daer ghy geen' spraeck en vind
't Een en 't ander is maer wind.

Wascht uw' handen, God sal geven
Daer s'af leven.

De Wijsheit en het Minnen
Hoort tot verscheiden sinnen.

Min en verstand
Is tweederhand.

Vrienden in schoon Weer,
Tegen wind niet meer.

Vriend van all' en vriend van geen,
Is meest all een.

Een Vriend om sijn gemack,
Een' Swaluw in een Dack.

My dunckt des Winters Sonneschijn
En Schoon-foons liefd een dingen zijn.

K k k k 2

In

77.

*Amocedad ociosa
Vejes trabajosa.*

78.

*Amor Amor,
Palabra dada, el hecho malo, y el fin
peor.*

79.

*Amor de padre,
Que todo lo otro es ayre.*

80.

*Amor, dolores y dineros
No pueden estar secretos.*

81.

*Amor, foguo e tosse
A seu dono descobre. Portug.*

82.

*Amor Mesonero
Quantas veo tantas quiero.*

83.

*A muertos y à ydos
No ay amigos.*

84.

*Anda el almohaça
Y toca en la matadura.*

85.

*Anda la cabra de roca en roca,
Como el bosteço de boca en boca.*

86.

*Andamos à las verdades
Como hazen las comadres.*

87.

*Anda perro,
Tras tu dueño.*

88.

*Ande me yo caliente
Y ríase la gente.*

In Leegheit opgevoeyt,
In Ouderdomm voll moeyt.

't Is goed te seggen, Trouw en Minn;
Maer laet het Woord gegeven zijn,
En laet de saeck beschreven zijn,
Het end valt arger als 't beginn.

Een Vader mint,
De rest is wind.

De Liefde, Geld, noch groote Pijn
En konnen niet verborgen zijn.

De Minn, den Hoeft en 't Vyer noch
meer
Ontdecken yeder een sijn' Heer.

Een Herberghs liefd', en anders niet,
Soo veel' te minnen als m'er siet.

Weest of dood, of veer;
Daer's geen' liefde meer.

Gaet de Roskamm gins en weer,
Somtjids slaet hy in het zeer.

Soo wy de Geit van rots op rotse sien,
Soo springht de Geew van desen Mond
in dien.

Laet ons in de Waerheit weyen,
Als Saletten voll Klappeyen.

Hondje, keer,
Volgt uw' Heer.

Laet ick maer warm zijn toegerust,
En laetse lacchen die het lust.

Men

89.

*Animo vence en guerra,
Que no arma buena.*

90.

*Antes al ruyseñor que cantar,
Que à la Muger que hablar.*

91.

*Antes de casar,
Ten casas en que morar,
Y tierras en que labrar,
Y viñas que poder.*

92.

*Antes de la hora gran denuedo,
Venidos al punto, venidos al miedo.*

93.

*Antes de mil años
Todos seremos calvos.*

94.

Antes Moral que Almendro.

95.

*Antes que casés
Mira que hazes,
Que no es nudo que des hazes.*

96.

*Antes que conozcas,
Ni alabes, ni cohondas.*

97.

*Antes podrido
Que comido.*

98.

*A nuevo negocio
Nuevo consejo.*

99.

*Arey muerto
Reyno rebelto.*

Men moet sich niet vergapen
Aen 't keurelicke Wapen:
't Is 't mannelick gemoed,
In d'Oorlogh, dat het doet.

Eer sal een Nachtegael uyt zijn geson-
gen, (tongen.
Als praet gebreken sal op Vrouwen

Verfiet uw, eer ghy trouwt,
Van Huyfingh wel gebouwt,
Van Land daer wat kan groeyen,
En Wijngaerd om te snoeyen.

Voor den tijd een groot gedruys,
Als de slagh komt, niemand t'huys.

Eer eene Dufend jaer
Zijn w' alle kael van Haer.

Yder een in sijnen handel
Liever Moerbey als Amandel.

Eer dat ghy trouwt fiet in den wind;
't Is geen knoop die men licht onbindt.

Prijft noch lastert niet,
Eer ghy kent en fiet.

't Vleesch van een' Sott
Is eer verrott,
Als in den Pott.

Niewe daden,
Niewe raden.

De Koningh dood,
Het Rijck in nood.

K k k k 3

Het

100.

A rio buelto ganancia de pescador.

101.

*A olla que hierre
Ninguna mosca se atreve.*

102.

A otro perro con esse hueſſo.

103.

*A padre guardador
Hijo gaſtador.*

104.

*Apagóſe el Tizon,
Y perció quien le encendió.*

105.

*Apalabras locas
Orejas ſordas.*

106.

*A pan de quinze dias
Hambre de tres ſemanas.*

107.

*Aprende baxa y alta,
Y lo que el tiempo tañere eſſo dança.*

108.

*Aprende llorando,
Reyras ganando.*

109.

*Aprendiz de Portugal
No ſabe coſer y quiere cortar.*

110.

*Apreſſuroſa demanda
Eſpacioſa reſpueſta.*

111.

*A puerta de caçador
Nunca gran muladar.*

112.

*A quella es bien caſada,
Que no tiene ſuegra, ni cuñada.*

Het oude woord en kan niet miſſen,
In onklaer Water is goed viſſen.

Naer een' Pott die ziet
Komt de Vliege niet.

Dat Been is voor den mond
Van eenen and'ren Hond.

Mompeer magh wel bewaren;
Mon Fils en kan niet ſparen.

Het Hout doof dat geroockt heeft,
De mann dood die't geſtoockt heeft.

Tot malle Praetjens hooren
Een paergeſtopte Ooren.

Tot veerthien dagers Brood te breken,
Behoort een honger van dry weken.

Leert hoogh en laegh op alle Veelen,
En danſt all dat de Tijd wil ſpelen.

Moet ghy deKunſt met ſchreyen halen,
De Vreughd ſal't in de winſt betalen.

Die niet kan Naeyen en wil Snijen,
En kan in't ambacht noyt bedijen.

Vraeght men u te rass,
Antwoordt op uw paſſ.

Lett op een groote Jagers Door,
Daer light noyt groote Miſhoop voor.

De Dochter heet ick wel getrouwt,
Die Schoon-moer noch Nicht en be-
houwt.

113.

*Aquel es buen Orador,
Que à si persuade la razón.*

114.

*Aquel es tu amigo
Que te quita de ruydo.*

115.

*Aquel va sano
Que anda por lo llano.*

116.

A quien dan, no escoge.

117.

*A quien Dios quiere bien,
La perra le pare puercos.*

118.

*A quien dizes tu poridad,
A ese das tu libertad.*

119.

*A quien duele la muela,
Que la eche fuera.*

120.

*A quien haze casa o se casa,
La bolsa le queda rasa.*

121.

*A quien no le basta espada y coraçon,
No le bastaran coraças y lançon.*

122.

*A quien no le sobra el pan,
No crie can.*

123.

*A quien no tiene nada
Nada lo espanta.*

124.

*A quien vela,
Todo se desvela.*

't Is een recht welsprekent Mann,
Die sich selfs bered'nen kan.

't Is uw Vriend, wie dat ghy zijt,
Die u van gerucht bevrijdt.

't Gaen is gefond
Op effen grond.

't Zy een' leur, het zy een' seur,
Die men schenckt en heeft geen' keur.

Dien den Hemel heil will geven,
Krijght wel Biggen van sijn' Teven.

Dien gh' uw geheim hebt uytgebrocht,
Dien hebt gh' uw Vrijgheit verkocht.

De Kies die seer doet,
Is't die om veer moet.

Die bouwt of trouwt,
Sijn' Bors verkout.

Dien sijn Degen en sijn Hert
Niet genoegh zijn om te vechten,
Sal niet sonderlings uyt rechten,
Schoon een' Lans sijn Wapen werdt.

Die geen Brood te veelen heeft,
Hoeft geen' Hond die met hem leeft.

Die niet veel Broods en heeft te breken
En hoeft geen' Honden aen te queken.

Die niet en heeft,
Die niet en beeft.

Die veel will waecken,
Doorgrondt veel' saecken.

Wilt

125.

Aruyñ, ruyñ y medio.

126.

Arropate, que sudas.

127.

*Arreboles de la mañana, à la noche
son con agua,
Arreboles de la noche, à la mañana
son consòle.*

128.

*Armas y dineros
Buenas manos quieren.*

129.

*Arde o fogo
Segundo a lenha de bosquo. Portug.*

130.

*Ara con el anda
Y mataras la grama.*

131.

*Asna con pollino
No va derecho al molino.*

132.

Asna coxa, mas avias de madrugar.

133.

*Asno coxo, y hombre roxo, y el demuño,
Todo es uno.*

134.

Asno de muchos, lobos lo comen.

135.

*Asno que entra en deheffa agena
Bol vera cargado de leña.*

136.

*Assaz he de mal,
Non querer sanar. Portug.*

Wilt gh' een' Booswicht sien verlegen,
Brenghter anderhalven tegen.

Neemt uw Kleed,
Ghy zijt in 't sweet.

Rood in den Morgenstond sal 's Avonds
Water zijn;
Rood in den Avondstond, des Morgens
Sonneschijn.

Tot Wapen en Geld
Goed' handen van geweld.

't Vyer brandt, naer 't Hout
Komt uyt het Woud.

Ploegen onder 't vriesen
Doet het gras verliesen.

De Merrie met een Veulen
Gaet niet recht na den Meulen.

't Peerd dat kreupel is in 't gaen,
Moet wat vroeger op de baen.

Een ouden Ezel met een kreupel been,
Een ross Mann en een Duyvel, is alleen.

Den Ezel die aen velen hoort
Werdt van de Wolven eerst vermoort.

Den Ezel die daer graeft in ander' Lie-
den weiden,
En komter sonder vracht van Hout niet
uyt te scheiden.

Daer kan geen' arger Sieckte wesen,
Als niet te willen zijn genesen.

De

137.

Añaz no ay, si no sobra nada.

138.

*Añaz puede poco
Quien no amenaza à otro.*

139.

*Añentar el pie llano, ò de cuesta
El sese muestra.*

140.

*Añaz contecen cosas rezias
Como yr à la plaça, y venir sin orejas.*

141.

*Añi es la Muger en Domingo
Como el trigo en roño.*

142.

*Añi esta el Labrador entre dos
Abogados,
Como el Pagel entre dos gatos.*

143.

*Añi se haz
El escudero rapaz.*

144.

*A Truyta ya mintira,
Quanto mayor tanto milhor. Portug.*

145.

*A tu criado no le hartes de pan,
No pedir à queso.*

146.

*Aun aora
Comen el pan de la boda.*

147.

*Aun no assamos,
Y ya empringamos.*

148.

*Aun no ensillays
Y ya cavalgays.*

De Maeltijd komt te kort
Daer 't all gegeten wordt.

Genoegh en isser niet,
Daer heel niet overschiet.

't Is seker een swack Mann,
Die niet eens dreigen kan.

Naer een sijn' Voeten plant
Ontdeckt men sijn Verstand.

Soo schielicken gevalt komt een' som-
tijds te vooren,
Als na de Merckt tegaen en keeren son-
der Ooren.

Des Sondaghs siet de Vrouw
Als 't Koren in den Douw.

Een Boer in 't midden van twee Advo-
caten,
Is of twee Katten om een Viskens faten.

Soo werdter somtijds uyt
Een Edelmann een Guyt.

Hoe grooter Visch, hoe grooter leugen,
Hoe Visch en leugen beter deugen.

Geeft gy te veel Broods aen uw' Knecht,
Hy dwinght u dat gh'er Kaes op leght.

Tot hier toe is 't geen nood;
Men eet noch Bruylofts-Brood.

't Is in de Keucken all van 't mall,
Men braedt niet en men droopt'er all.

't Isser mé gemaelt,
Rijdt gh' all eer ghy zaelt.

LIII

Ghy

149.

*Aun no soys calido de cascaron
Y ya teneys presumpcion.*

150.

*Aunque compuesta la mentira,
Sempre es vencida.*

151.

*Aunque el aguila buela muy alta,
El halcon la mata.*

152.

*Aunque la lima mucho muerde,
Alguna vez se le quiebra el diente.*

153.

*Aunque manso tu sabuesso,
No le muerdas en el beco.*

154.

*Aunque me llaman modorro,
Entrar quiero en el corro.*

155.

*Aunque seas prudente viejo
No desdeñes el consejo.*

156.

*Aunque se perdieron los anillos,
Aqui quedaron los dedillos.*

157.

*Ayudando se tres
Para peso de seys.*

158.

Ayte, y vino, y amigo antiguo.

159.

*Barba remojada,
Medio rapada.*

160.

*Barva de tres colores
No la traen sino traydores.*

161.

*Barbero,
O loco, ò parlero.*

162.

*Barriga caliente,
Pie durmiente.*

Ghy zijt noch qualick uyt den dopp,
En setgh' alreeds 't Zeil in den topp?

Hoe schoon de logen zy versonnen,
In 't einde werdt fy overwonnen.

Hoe Hoogh den Arend vliegen kan,
Het Valckstuck werdt'er meester van.

De Vijn, hoe scherp fy bijt,
Werdt wel een tandje quijt.

Offer uw Hond mack uyt siet,
Bijtt hem in sijn' lippen niet.

Al houdt men my voor geck,
Ick will med' in 't gespreck.

Al zijt ghy oud en wijs in velen,
Laet u noyt goeden raed vervelen.

Al zijn de Ringetjens verlooren,
De Vingertjens staen daerse hooren.

Dry die malkand'ren helpen willen,
Zijn machtigh ses Mans wicht te tillen.

De Vrienden, d'Oly en de Wijn,
Elck moet wat oud van jaeren zijn.

Natt en gesept te voren,
Soo goed als half geschoren.

Dry verwigh in den Baerd,
Verrader in den aerd.

Daer's geen Barbier bynaer
Als geck, of kaeckelaer.

Het Buyckje warm gevoedt,
Het slaepen in den Voet.

Dans

163.

Baylo bien, y echayse del corro.

Dans ick soo wel als yemand danffen
magh,
Wat hebt ghy my te stooten uyt het
lagh?

164.

*Bel hombre
No es todo pobre.*

Een schoon Mann by de Vrouwen,
Is niet voor arm te houwen.

165.

*Bem estou con meu amigo,
Que come seu pão comigo. Portug.*

't Is de beste vriend die 'ck weet,
Die sijn Broodje met my eett.

166.

*Bem sabe o bon bocado,
Se não custasse caro. Portug.*

't Lecker beetjen is wel soet,
Waer het niet soodieren goed.

167.

*Bendito sea el Varon
Que por si se castiga, y por otro non.*

Welgeluckigh is de Mann
Die sich selven straffen kan.

168.

*Bestia que anda llano (mano.
Para mi me la quiero, no para mi her-*

Het Beestje dat gemacklick gaet
Voor my, niet voor mijn' Cameraed.

169.

Bever y comer buen passatiempo.

Goed Eten en goe' Dranck in 't lijf
Maeckt t'samen een soet tijd-verdrijf.

170.

*Bezo malo
Tarde es dexado.*

Quaed gebruyck in doen of seggen
Is seer quaelick af te leggen.

171.

Bien ama quien nunca olvida.

Hy is 't die van beminnen weet,
Die noyt sijn' Vrienden en vergeet.

172.

Bien ayuna quien mal come.

Niet wel gebrast
Is wel gevast.

173.

Bien comer trae mal comer.

't Is wel sonder Doctoor te weten,
Van wel eten komt qualick eten.

174.

*Bien cuenta la madre,
Mejor cuenta el infante.*

Sy rekent red'lick wel, het Wijf,
Maer 't Kind noch beter in haer lijf.

175.

*Bien estays de ropa
Si no se os moja.*

Uw' Mantel is u niet te kort,
Indien hy maer niet natt en wordt.

176.

*Bien ò mal,
Casado me han.*

177.

*Bien perdido
Y conocido.*

178.

*Bien sabe el espina
Donde hinca.*

179.

*Bien sabe el sabio que no sabe,
El necio piensa que sabe.*

180.

*Bien sabe la volpeja
Con quien trebeja.*

181.

*Bien se està san Pedro en Roma
Se no le quitan la corona.*

182.

*Bien se lava el gato
Despues de harto.*

183.

*Bien se lo que digo,
Quando parripido.*

184.

*Bien sobre bien,
Bocado en mantecado mojado en la miel.*

185.

Bien vengas mal, si vienes solo.

186.

*Bivamos claros,
Si quiera que adeudados.*

187.

*Blanco yelo
Es de agua mensagero.*

So goed, soo quaed als 't kan;
'k Ben een getrouwde Mann.

Men kent het Goed dat quijt is
Niet eer dan als 't geen tijd is.

Men kent verloren Goed
Eerst als men 't missen moet.

All die sijn Goed verquijt,
Kent het niet, eer hy 't mist.

De Doren weet seer wel
Waer dat hy steeckt in 't Vell.

De wijse Mann weet dat hy niet en weet,
De sotte meent hy weet van als bescheed.

De Voss die sich vermaect
Weet wel met wien hy schaect.

St. Pieter is heel wel te Roomen, (men.
Wordt hem de Kroon slechts niet geno-

Laet de Katt eerst brassen,
Daer na fals' haer wassen.

'k Weet wel wat ick wil bedieden,
Als ick Brood bidd van de lieden.

Het is wel goed op goed gehoopt,
Een Botramm diem' in Honigh doopt.

Ongeluck is welkom
Mits het maer alleen en kom'.

Laet ons bly en rustigh wesen,
En niet eens voor schulden vreesen.

Witt vriesend weer
Brengt Water neer.

188.

*Bocado de mal pan,
Ni lo comes, ni lo des à tu can.*

189.

*Bofes en casa, bofes en la arada,
Cuerpo de tal con tanta bofada.*

190.

*Bofeton amagado
Nunca bien dado,*

191.

*Bolved la hoja,
Y hallareys otra.*

192.

Boos e maos manten ciudad. Portug.

193.

*Borrachez de agua
Nunca se acaba.*

194.

*Bosteço luengo,
Hambre o sueño.*

195.

*Buena es el agua,
Que cuesta poco, y no embriaga.*

196.

*Buena es la nieve
Que en su tiempo viene.*

197.

*Buena es la vida del Aldea,
Por un rato, no por un año.*

198.

Buena fama hurto encubre.

199.

*Buena hazienda es negros
Si comiessen sin dineros.*

Ongesond Brood in den mond,
Noch voor u, noch voor uw' Hond.

Hoe? moeyt' in Huysen moeyt' op't Land,
Wat drommel, moeyt' aen alle kant!

Die dreight en slaet,
Doet noyt groot quaed.

Keer om dat blad,
Daer staet noch wat.

In goede en quade leden
Bestaet de kracht der Steden.

Die will van Water droncken wesen,
Hoeft geen kort tijd verdrijf te vreesen.

Wilt gh' om een Rouse water gaen,
Uw leven hebt ghy niet gedaen.

Veel gegeews en veel gegaeps,
Of veel Hongers, of veel Slaeps.

Schoon Water is heel goed gedroncken,
't En kost niet, en 't en maeckt niet
droncken.

De Sneew en geeft geen ongevall,
Mits dats' op rechte tijden vall'.

't Land-leven is bevallick, maer,
Voor weinigh tijds, niet voor een Jaer.

Sommigen staet stelen vry;
Goed gerucht dect Dievery.

Mooren waeren
Goede waeren,
Kostens' eten sonder 't Geld,
Daer m' haer eten voor bestelt.

200.

*Buena mano de rocin haze cavallo,
Y la ruyn de cavallo haze rocin.*

201.

*Buen amigo es el gato,
Sino que rasuña.*

202.

Buena olla, mal Testamento.

203.

*Buenas palabras y malos hechos
Engañan à los sabios y à los necios.*

204.

*Buena tela hila
Quien su hijo cria.*

205.

*Buena vida
Arrugas tira.*

206.

*Bueno es el endurar,
A quien se espera hartar.*

207.

*Bueno es herir al sobervio quando
esta solo.*

208.

*Buey viejo,
Sulco derecho.*

209.

Buey longo, y roçin redondo.

210.

*Buenas dias Pedro diaz,
Mas querria mis blanquillas.*

211.

*Buen pie y buena oreja,
Señal de buena bestia.*

212.

*Buen principio,
La mitad es hecho.*

Een' Krengh wordt een goed Paerd, in
een' goe' hand gestelt,
Een goed Paerd wordt een' Krengh,
als 't een quae hand bestelt.

Mijn Kater is mijn redelick goed vriend
Behalven dat my 't krabben niet en
dient.

Veel smeeren op sijn' Renten
Maeckt slechte Testamenten.

Goede woorden en quae trecken
Strijcken Wijsen uyt en Gecken.

Sorght voor 't voedsel van uw kind,
't Is een' goe' webb die ghy spint.

Het lekker leven
Kan rimpels geven.

Geduld is licht te weegh gebracht,
Daer een' goe maeltijd werdt verwacht.

't Is goed slaen op een Vent voll wind
All daer m' hem maer alleen en vindt.

De jongelieden moeten 't hooren,
Een ouden Oss maeckt rechte Vooren.

Een langen Oss en een rond Paerd
Zijn by de kenners 't meeste waerd.

Goede mergen, groote Heeren,
Maer ick hadt mijn geldje geeren.

Goed Oor, goe Voet,
De Beest is goed.

Is maer 't beginn ter degen,
Soo is men all half wegen.

'k Wens

213.

*Buen siglo aya
Quien dixo Bolta.*

214.

Buñolero has tus buñuelos.

215.

*Burla burlando
Vase el lobo al asno.*

216.

*Burlaos con el Asno,
Daros ha en la barba con el rabo.*

217.

*Burlaos con el loco en casa,
Burlarà con vos en la plaza.*

218.

*Buscays cincopies al gato,
Y el no tiene sino quatro.*

219.

Buscays pan de trafiligo?

220.

Cabello luengo y corto el seso.

221.

*Cabellos y cantar
No cumplen axuar.*

222.

*Cabra rumiona
Leche amontona.*

223.

Cacarrear y no poner huevo.

224.

Cada bohonero alaba sus cuchillos.

225.

*Cada cabello
Haçe su ombra en el suelo.*

'k Wens dat hy in den Hemel kom'
Die eerst het woord vond van Keerom.

Backer past ghy op uw' Koecken,
Sonder ander werck te soecken.

All spelende van 't een in 't ander jock,
Geraekt de Wolf den Ezel aen sijn' rock.

En jockt niet met den Ezel licht,
Of wacht sijn' steert in uw gesicht.

Die binnens huys't spel van een' Geck
bemint,
Verwacht' het buyten waer de Geck
hem vindt.

Ghy soeckt vijf voeten aen een' Katt,
Die'er noyt meer als eens vier en had.

Moeter meer als Kooren
Tot uw Brood behooren?

Anders buyten, anders binnen,
Langh van Locken, kort van Sinnen.

Wel singen en schoon Haer
Proffijteloose waer.

De Geit die wel herkauwen kan,
Daer komt de Melck met hoopen van.

Een snapper is als of men sey,
Veel kaecks op 't nest, en noyt een Ey.

Of de Kraemer is een bloedje,
Of hy prijst sijn eigen goedje.

Elck Haertje, bruyt of blond,
Sijn' schaduw' op den grond.

Alle

^{226.}
Cada Capellan
Loa sus reliquias.

^{227.}
Cada carnero de su pie cuelga.

^{228.}
Cada cuba huele
Al vino que tiene.

^{229.}
Cada gorrion
Con su espiglon.

^{230.}
Cada hombre
Tiene su nombre.

^{231.}
Cada hormiga
Tiene su ira.

^{232.}
Cada mosca tiene su sombra.

^{233.}
Cada necio tras su huego
Dize mal del bien ageno.

^{234.}
Cada oveja
Con su pareja.

^{235.}
Cada qual hable,
En lo que sabe.

^{236.}
Cada qual siente el frio
Corro anda vestido.

^{237.}
Cada uno à su guisa,
Y el asno à la antigua.

^{238.}
Cada uno donde es nacido,
Bien se està el paxaro en su nido.

Alle Papen-kappen
Stoffen op haer' lappen.

Maeckt geen' staet op een anders Goed,
Elck Schaep hanght aen sijn eigen voet.

't En kan niet anders zijn,
Elck Vat rieckt naer sijn' Wijn.

Elck Musken sleept om best,
Sijn stroyken naer sijn nest.

Yeder Mann
Heeft sijn' Van.

Elcke Mier
Maeckt haer getier.

All is het Vliegshken noch soo klein,
Het geeft sijn' schaduw op het plein.

't Zijn gecker boofwichten, en booser
gecken treken,
Tot sijnent niet dan quaed van's naesten
goed te spreken.

Elck Schaep foeckt in de Heiden
Met sijns gelijk te weiden.

Een yeder Mann
Spreeck' wat hy kan.

Elck voelt of 't koud of heet is,
Naer dat sijn lijf gekleedt is.

Elck magh na sijn maniere doen,
Den Ezel houdt sijn oud fatsoen.

Daer elck gekipt is, is hy best,
En yeder Musken in sijn nest.

239.

*Cada uno estiende la pierna
Como tiene la cubierta.*

240.

*Cada uno nace en lloro.
Y algunos mueren en risa.*

241.

*Cagadones y membrillos
Todos son amarillos.*

242.

*Calenturas de Mayo,
Salud para todo el año.*

243.

*Calenturas otoñales,
O muy luengas, ò mortales.*

244.

*Callar y obrar,
Por la tierra y por la mar.*

245.

*Callar, y ojos,
Tomaremos la madre y los pollos.*

246.

*Calle el que dió,
Y hable el que tomó.*

247.

Callen barbas y hablen cartas.

248.

*Caminante cansado
Subira en asno, si no alcanza cavallo.*

249.

*Camino de Roma
Ni mula coxa,
Ni bolsa floxa.*

250.

*Campana cascada
Nunca sana.*

Een yeder moet sijn' Beenen strecken
Soo verr' sijn' Deken uyt kan reckon.

Een yeders levens tijd gaet met het
schreyen aen,
Daer zijnder weinige van lacchen uyt-
gegaen.

Een Queepeer en een stront
Zijn bey geel en bey rond.

Een Koortsjen in de May,
Het heel Jaer friss en fray.

Najaers Koortsen noodelick
Of heel langh of doodelick.

Houdt den Mond en roert de Hand,
Soo te Water als te Land.

Doet d'Oogen op en houdt u Tongen,
Wy krijgen 't Moerhoen met de jongen.

Geeft en swijght,
Spreeckt en krijght.

Laet Tongen stille leggen,
En laet Papieren seggen.

Een Reiser moe gegaaen,
Soo hy geen Paerd en krijght, slaet wel
een' Ezelaen.

Den Ezel manck, de Borse platt,
En dienen niet op 't Roomsche pad.

Laet eens de Klock geborsten wesen,
Geen' handen konnen se genesen.

M m m m Met

251.

*Candil muerto
Todo es prieto.*

252.

*Can que mucho lame,
Saca sangre.*

253.

*Canta al alva la perdiz,
Mas le valiera dormir.*

254.

*Canta ell Gallo, ressonde la Gallina,
Amarga la casa do no ay harina.*

255.

*Canta la Rana,
Y no tiene pelo ni lana.*

256.

Cantar en la yglesia, y llorar en casa.

257.

*Cantarilla que muchas vezes va à la
fuente,
O dexa la ansa ò la frente.*

258.

Cantar mal y porfiar.

259.

*Capato quanto duras?
Quanto me untas.*

260.

*Capato roto ò sano
Mas vale en el pie que en la mano.*

Met als't Licht uytgesnoten werdt
Werdt alle dingen even swert.

Daer den Hond te harde leckt,
Komt wel dat hy 't bloed uyt treckt.

Des morgens vroegh schreeuwt het Pa-
trijjs,
't Sou blijven slapen, waer het wijs.

Het Haentje kraeyt, en 't Hoentje wil't
wel weten,
Hethuys vergaet, daer Meel gebreeckt
om t'eten.

De Kickvorsch singht geruyst en stijf,
En heeft noch haer noch woll om 't lijf.

Veeltijds op eenen dagh doen wy ver-
scheiden werck,
Wy schreyen binnens Huys, en singen
in de Kerck.

De Kann die veel te water gaet,
Licht dats' een scherfken achter laet.

De slechtste will sijn singen
Een yeder overdringen.

Niew Schoentjen, hoe langh sult ghy 't
herden?
Tot dat ghy 't smeerren moe sult werden.

Goe Schoenen, 't zyfe niew genaeyt
zijn of verouden,
Zijn beter aen den Voet als in de Hand
gehouden.

Capoe-

261.

*Capon de ocho meses
Para mesa de Reyes.*

262.

*Carga la nao trasera,
Si quieres que ande à la vela.*

263.

*Caridad sabes lo qual es?
Perdona si mal quieres,
Y paga lo que debes.*

264.

*Carne mal lograda,
Primero cozida, despues assada.*

265.

*Carro entornado
Todos lle dão de mano. Portug.*

266.

*Casa barrida y mesa puesta
Huespedes espera.*

267.

*Casa con dos puertas
No la guardan todas dueñas.*

268.

*Casa cumplida
En la otra vida.*

269.

*Casada, mucho te quiero
Por el bien que de ti espero.*

270.

*Casa de padre,
Viña de abuelo.*

Capoenen van acht Maenden oud,
Zijn Koningen haer rechte bout.

Siet gh' een traegh Schip achter blijven,
Laedt het wel, 't sal beter drijven.

Wat is naer de Liefde leven?
Wel betalen, wel vergeven.

Men hoeft my niet te nooden
Tot Schotelen geladen
Met Vleesch dat eens gesoden
En dan eens is gebraden.

Is de Wagen
Omgeflagen;
Laet hem steken, laet hem breken,
Niemand wilder hand aen steken.

Die 't Huys uyt veeght, en dect den
Diss,
Wacht gasten, of mijn giss is miss.

't Huys dat twee Deuren open houwen,
En kan men niet altoos betrouwen,
Aen allerhande slag van Vrouwen.

Ons Huys sal eerst na desen
Volmaect in alles wesen.

Bruyd, ick hebb u heftigh lief,
Om uw' goed en sijn gerief.

't Is redelick gewenscht, als yemands
luck soo groot waer,
't Huys van een Vader, en een Wijn-
gaerd van een Groot-vaer.

M m m m 2 Trouwt

^{271.}
Casa el hijo quando quisieres,
Y la hija quando pudieres.

^{272.}
Casa en que bivas,
Vino que bevas,
Tierras quantas veas.

^{273.}
Casa labrada,
Y viña plantada.

^{274.}
Casa mal avenida.
Presto est arecizida.

^{275.}
Casame en hora mala,
Que mas vale algo que nada.

^{276.}
Casa negra,
Candela acesa.

^{277.}
Casar, casar,
Suena bien y sabe mal.

^{278.}
Casar me quiero;
Comerè de cabeça de olla, y sentar me
he primero.

^{279.}
Casar te has hombre cuytado;
Y tomaràs cuydado.

^{280.}
Casar y compadrar
Cada uno con su yqual.

Trouwt u Soon als ghy 't hem gunt,
 En uw' Dochter als ghy kunt.

Hebt Huyfingh min noch meer, als u ter
 wooningh dien',
 Hebt Wijnen min noch meer, als uw
 Gesinn met eeren
 Ten oorboor kan verteeren.
 Hebt Landen min noch meer als ghy
 kont oversien.

Een Huys kiest dat gemaeckt is,
 Een Wijngaerd die gestaeckt is.

Daer Vred' isuytgegaen
 Kan 't Huys niet langh bestaen.

Wat drommel! Trouwt my dan, als't
 emmers wesen sal;
 't Is beter yet als niet met all.

Als alle dingen worden swert,
 Is't tijd dat 't Licht ontfteken werd'.

Trouwen, trouwen, schoon geluyd,
 Is soo soet niet als het luydt.

'k Gae trouwen: wilt ghy weten
 Waerom? Ick stae't bekend:
 'k Sal't beste beetjen eten,
 En sitten aen 't hoogh end.

Trouwt, ongeluckigh Mann,
 Het forgen komt'er van.

Leert u, bey Mansen Vrouwen,
 In Peterschap en Trouwen
 Aen uw's gelijcken houwen.

't Kan

281.

*Casary mal dia,
Todo en un dia.*

282.

*Casa sin moradores
Nido de ratones.*

283.

*Casa sin tejado,
Mucho frio y poco recaudo.*

284.

*Casa sobradada
Ladron en la portada.*

285.

*Castiga el que no es bueno,
Y aborrecerte ha luego.*

286.

*Castillo apercebido
No es decebido.*

287.

*Cavallero en buen cavallo,
En ruyn ni bueno ni malo.*

288.

*Cavallo de quatro, Cavallo de loco,
Cavallo de tres, Cavallo de Rey,
Cavallo de uno, no le dar à ninguno.*

289.

*Cavallo que alcança
Passar querrà.*

290.

*Cavallo que buela
No quiere espuela.*

291.

*Cavallo que no sale del establo
Siempre relincha.*

292.

Caydo ha el asno en el alcacer.

't Kan een' in een' dagh wedervaeren,
Getrouwt te zijn en qualick vaeren.

Een leegh Huys op sijn best,
Een levend Ratten Nest.

Iffer op 't Huys niet veel dacks,
Veel kouws, en niet veel gemacks.

't Huys prachtiger dan 't hoort,
De Dieven voor de poort.

Bestraft den quaden in sijn quaed,
Terstond geraeckt ghy in sijn' haet.

Daer alles is in Staet,
Is 't Slot vry van verraed.

Geeft een' Ruyter een goed Paerd,
't Quaed is noch goe noch quaden waerd.

Is 't Paerd geteeckent aen vier voeten,
Seght dat het Gecken rijden moeten:
Is 't Paerd geteeckent aen de dry,
't Is waerd dat het een Koningh ry.
Is 't Paerd geteeckent aen maer eenen,
Laet het u nemmermeer ontleenen.

't Paerd dat geen' Paerden voor wil lijden
Is goed om mé voorby te rijden.

Geeft de slagen daer sy hooren,
't Paerd dat vliegt en hoeft geen' Spoor-
ren.

't Paerd dat het minste komt van Stall
Is 't Paerd dat meeste briescht van all'.

't Is wel geluckt en na behooren,
Den Ezel viel, en viel in 't Kooren.

M m m m 3 Stracks

293.

*Cena y vete echar.
Por mal cabo le vi andar.*

294.

Cerca le anda el humo tras la llama.

295.

*Cerco en la Luna
Agua en la laguna.*

296.

*Cerrar la boca
Y aprir la bolsa.*

297.

*Cevada granada
A ocho dias segada.*

298.

*Cevada sobre estiercol
Espera la cierto;
Y si el año es mojado,
Pierde cuydado.*

299.

*Chica es la punta de la espina,
Mas à quien duele no la olvida.*

300.

*Chiminea nueva
Presto se ahumea.*

301.

*Chiminea sin fuego,
Reyno sin puerto.*

302.

*Cien sastres, y cien molideros,
Y cien texedores, son trecientos ladro-
nes.*

303.

*Ciento de un vientre,
Y cada uno de su mente.*

Stracks na den eten gaet te Bedd,
Soo gh'op wat hoofd-pijns niet en lett.

Gaen alle dingen soo fy de'en,
Zijn Vlamm en Rook niet verr' van een.

Een Ringh rond om de Maen
Salop een' Regen slaen.

Laet 's Lands bestiering loopen,
Met Mond toe en Bors open.

Is de Haver voll gedragen,
Laetse snijden in acht dagen.

De Haver op de Miss,
Houdt het gewasch gewiss;
En, soo 't Jaer vochtigh is,
En vreesst niet dat het miss'.

Klein is de Doorn die niemand siet,
Maer dien hy steeckt vergeet hem niet.

Die in nieuwe Schouwen koken,
Moeten lijden datse roocken.

Wat is een' Schoorsteen sonder Vier?
Land sonder Haven of Rivier.

Als honderd Molenaers by honderd
Snijders quamen,
En honderd Wevers, 't waer dry hon-
derd Dieven t'famen.

Kost een' Vrouw t'ener dracht een
hondert kind'ren winnen,
Sy scheelden een voor een van hoofden
en van sinnen.

Doet

304.

*Cierra la puerta, daca la llave,
Quien viniere que llame.*

305.

*Cinco dedos en una mano,
A las vezes hazen provecho,
Y à las vezes daño.*

306.

*Clerigo; frayle, ò Judio,
No lo tengas por amigo.*

307.

*Cobra buena fama,
Y echate à dormir.*

308.

*Colorada, mas no de suyo,
Que de la costanilla lo truxo.*

309.

*Colorada y espessa,
Sangre de muestra.*

310.

*Colorado y negro,
Los colores del infierno.*

311.

*Comadre andariega,
Donde voy allà vos fallo.*

312.

*Come con el,
Y guarde del.*

313.

*Come el gato,
Lo que halla à mal recaudo.*

314.

*Come poco, y cena mas,
Duerme in alto, y viviras.*

Doet toe de Poort, en laet den Sleutel
hier by my;
't Volck dat in wesen will, magh roepen,
hier zijn wy.

Wat doen de Menschen met vijf vin-
g'ren aen een' Hand?
Somtijdseer en profijt, en somtijds schae
en schand.

Leert u aen Monicken, aen Joden, of
aen Papen,
Haer' vriendschap niet vergapen.

Een' goeden naem neemt voor uw Wa-
pen,
En gaet geruſtjens liggen slapen.

Sy blooft gelijk een Roosje,
Maer s'haelt het uyt een Doosje.

Voll van Bloed, en voll van Vleisch
Is een Meisjen als ick eisch.

Swart en geblooft staet wel,
Maer 't is verw van de Hell.

Gevaer, die staegh aen 't loopen
zijt,
Waer ick u foeck ick ben u quijt.

Eet met den Man,
Maer wacht'r u van.

De Katt en rooft noch Vleesch noch
Viss,
Dan die niet wel bewaert en is.

Eet's Middags weinigh, 's Avons meer,
Slaept boven, en en vrecst geen zeer.

Aen.

315.

*Comida mediada ,
Cuchillo en vaina.*

316.

*Como costal de carbonero
Malo de fuera, peor dentro.*

317.

*Como criaste tantos hijos ?
Queriendo mas à los mas chicos.*

318.

*Como me crecieron los favores ,
Me crecieron los dolores.*

319.

*Como no riñe tu amo ?
Por que no es casado.*

320.

*Como quer que seja.
Mas perto esta a taverna , que a
agreja. Portug.*

321.

*Como te beziſte calvo ?
Pelo à pelo pelando.*

322.

*Como te va Mendo ?
Horas llorando , y horas riendo.*

323.

*Como tres con una çapata
Que la que antes se levanta , esta se
calça.*

324.

*Compañia de uno ,
Compañia de ninguno ;
Compañia de dos ,
Compañia de dias ;*

Aen een' goe Tafel wel gefeten ,
Een Mefch in ſchee, is half gegeten.

Ghy lijckent allerbeſt een' ouden Kool-
ſack, Heer,
Van buyten quaed en vuyl, van binnen
noch veel meer.

Hoe komt uw' Vrouw ſoo dick en me-
nighmael met Kind ?
Door dien ick 't jonghſt van all' altoos
meest hebb bemint.

Hoe 'ck dieper ben in gunſt geraeckt
Hoe my meer quellingh heeft ge-
naeckt.

Waerom en grimt u Meester niet ?
Om datgh' hem ongehylickt ſiet.

Gaet ſus of ſoo te werck ,
De Herbergh valt altoos veel naerder
als de Kerck.

Hoe komt ghy kael van Hoofd en Kinn ?
Met nu en dan een haerken min.

Hoe gaet u leven, Mann ?
Met ſchreyen altemet , met lacchen nu
en dan.

Soo ſietmen 't ſomtijds gaen ;
Dry Meiskens tot een Schoen , de
vroegſt' op, treckt hem aen.

Gefelſchapp maer van een ,
Gefelſchapp als van geen ;
Gefelſchapp van een meer ,
Gefelſchapp van den Heer ;

Gefel-

Compañia de tres
Compañia es;
Compañia de quatro,
Compañia del diablo.

325.

Comprar caro no es franqueza.

326.

Comprar del lobo carne.

327.

Comprar tres sardinas,
Y dar cinco fritas.

328.

Compuesta no ay muger fea.

329.

Con açúcar y miel
Los cagajones sabran bien.

330.

Con agua passada no muele molino.

331.

Con arte y con engaño
Se vive el medio año;
Con engaño y con arte
Se vive la otra parte.

332.

Con buen trage
Se encubre ruyn linage.

333.

Con cada miembro el officio que con-
venga,
No hables con el dedo, pues no coses
con la lengua.

Gefelschappken van dry,
 Dat heet gefelschap vry;
 Gefelschapp van twee tween,
 De Duyvel op de been.

Keurt alle ding met onderscheit;
 Dier koopen is geen mildigheit.

En loopt niet op een' ydel' hoop;
 De Wolf en heeft geen Vleesch te koop.

't Is meesterlick profijt, ghy mooghter
 wel opuyt zijn;
 Twee Viskens ingekocht, voor vijf die
 wel gefruytt zijn.

Noyt saghmen een onschooone Vrouw,
 Als' opgeschickt was soose souw.

Met Suycker en met Honigh soud' een
 Stront
 Soet worden in den Mond.

Het Water eens voorby gevloeyt
 En maeckt niet dat de Meulen spoeyt.

Met kunst en met bedrogh beleeft men
 't halve Jaer;
 En met bedrogen kunst het ander halv'
 daer naer.

Slechten Adel kan men decken
 Met goe' Kleeren aen te trecken.

Gebruyckt een yeder lit daer toe 't sijn
 last ontfong,
 Spreeckt met de Hand niet, want ghy
 naeyt niet met de Tong.

N n n n

Goe-

334.

*Condicion de buen amigo,
Condicion de buen vino.*

335.

*Con el Rey me eché,
Mas puta me hallé.*

336.

*Con el ojo ni la fé
No me burlaré.*

337.

*Con el palo el bueno se torna mejor,
Y el malo peor.*

338.

*Con el tiempo y con la paja maduran
los mesperos.*

339.

*Con escobilla el paño,
Y la seda con la mano.*

340.

*Con esse galgo
Otra liebre has tomado.*

341.

*Con estos polvos
Se hizieron estos lodos.*

342.

*Con favor no te conoceras,
Sin el no te conoceran.*

343.

*Confessa y paga,
Trie has mañana.*

344.

*Con guardas y velas
Los cuernos se vedan.*

345.

*Con hierro y con vinagre
Buena tinta se haze.*

Goede Vriend en goede Wijn
Moeten eenerhande zijn.

'kHebb met een' Koning liggen mallen,
En op een' Hoer is't uyt gevallen.

Noch Oogh, noch Trouw en kan yet
velen:
Ick will met geen van beiden spelen.

Een goed Knecht betert als gh' hem slaet,
Een quade werdt noch eens soo quaed.

De Mispel rijpt en werdt haer trecken
quijt
In weinig Stroo en in geen' langen Tijd.

De Borstel kan het Laken,
De Hand de Zy schoon maken.

Gaet vry uw' oude gangen,
Die Windhond heeft u wel een ander
Haes gevangen.

Siet hoe men aen verand'ringh raeckt,
Van dat Stoff is dit Slijck gemaect.

In Weelde sietm'er veel gewennen
Haer selven nauwelicks te kennen;
Soo haest mens' uyt de Weelde siet,
En kentse weder niemand niet.

Gaet te Biechten en betaelt,
Mergen werdt ghy wegh gehaelt.

Met Keerssen en goe' wachten
Kan m' hem voor Horens wachten.

Neemt Yser en Azijn,
Daer goeden Int moet zijn.

Die

346.

*Con la muger y el dinero
No te burles, compañero.*

347.

*Con lo que eres defendido
No lo pongas en poder de tu enemigo.*

348.

*Con lo que sana el Higado,
Enferma el Bazo.*

349.

*Con lo que Sancha sana
Maria cae mala.*

350.

*Con mal anda la casa,
Donde la rueca manda al espada.*

351.

*Con mala persona el remedio
Mucha tierra en medio.*

352.

*Conocerás la locura,
En cantar, jugar y correr la mula.*

353.

*Consejo de quien bien te quiere,
Aunque te parezca mal, escríbele.*

354.

*Contigo duermo, contigo come
Quien te los pone.*

355.

*Contina gotera
Horada la piedra.*

356.

*Contradize al vecino y al criado
Si en presencia te han lodado.*

357.

*Contra Beon hecho Dama,
No para pieza en la tabla.*

358.

*Con viento limpian el trigo,
Y los vicios con castigo.*

Die met Geld jockt of met Vrouwen,
't Sal hem vroegh of laet berouwen.

Het Wapen van uw' kracht
Stelt noyt in Vyands macht.

Dat de Lever kan genesen,
Kan de Milt ondienstigh wesen.

Dat Claertjen kan genesen,
Kan Maertje schad'lick wesen.

Het Huysgesinn en heeft geen' tier,
Daer Spinrock baes is van Rapier.

Luyden van Krackeel en Haer,
Veel lands tusschen u en haer.

Aen Sangh en Spel en Peerden mennem
Kan m'yder een sijn' soetheit kennen.

Al stond u Vrienden raed niet aen,
Stelt hem te boeck, en laet hem staen.

Sy eet met u, sy light met u in 't Bedd,
Die u twee tacken op het voorhoofd set.

Met langh druppen achter een
Boort de Goot wel door den Steen.

Leert noch Gebuer noch Vriend geloven
Die u in 't aensicht derven loven.

Wordt een Pion een' Koninginn,
Daer magh geen Schaeckstuck tegen in.

Men suyvert met den Wind het Koren
van het Kaff,
De Sonden met de Straff.

N n n n 2

't Is

359.

*Con un lobo
No se mata otro.*

360.

*Con un poco de tuerto
Llega el hombre à su derecho.*

361.

*Coração sin arte
No imagina maldade. Portug.*

362.

*Coração determinado
No sofre ser consejado.*

363.

*Cornudo soys, Marido:
Muger, y quien te lo dixo?*

364.

*Correhuela de buen cuero
De ruyn moço haze bueno.*

365.

*Cortesia de boca,
Mucho vale, y poco costa.*

366.

*Cosa que no se venda
Nadie la siembra.*

367.

*Costumbres y dineros
Hazen hijos Cavalleros.*

368.

Coças de Yegua, amores para el Rozin.

369.

*Crece el Huevo bien batido,
Como la muger con el buen marido.*

370.

*Cregos, Frades, Pegas e Choyas,
Do à demo tas quatro joyas. Portug.*

't Is geen' slagh, een' Wolf te nooden,
Om een' ander' mé te dooden.

Soo gaet het met veel saecken,
Men derft wat onrechts doen, om aen
wat rechts te raecken.

Een Hert van valsche kunsten vry
En hoedt sich voor geen' schelmery.

Een Hert dat naer sijn Hoofd wil leven
En lijdt niet dat men 't raed mag geven.

Mann, ghy hebt twee Horens aen:
Vrouw, waer weet ghy dat van daen?

Een taeje Snel-riem van goed leer
Geeft een qua'e' jongen een' goe' Leer.

Mond-beleeftheit is een kost
Die veel geldt en weinigh kost.

En saeyt niet in uw Land
't Saed dat ter Merckt blijft aen de hand.

Wat goe' manieren en wat Geld
Maeckt Sonen Jonckers met geweld.

All flaet de schoone Meer,
Ten doet den Hengst geen zeer;
Maer hy verliest te meer.

Slaet een Ey wel, het groeyt'er van;
So vaert een' Vrouw by een goed Mann.

Een' Paep, een Munnick, met een' Exter
en een' Kauw,
De Duyvel gunn ick die Juweelen in
sijn' klauw.

'k Ge-

371.

Creote Bolla, que de poner vienes.

372.

*Cria corvo,
Y sacarte ha el ojo.*

373.

*Cubrios de un paves,
Y de vozes no cures.*

374.

*Cuchillo malo
Corta el dedo, y no en el palo.*

375.

*Cu, cu,
Guarda no lo seas tu.*

376.

*Cuentas de beato,
Y uñas de gato.*

377.

*Cuenta tus duelos,
Y dexa los agenos.*

378.

*Cuero es que estiende,
Que no modera, que hiende.*

379.

*Cuervos con cuervos
No se sacan jamas los ojos.*

380.

*Curandose los ojos
Nuestro Alcalde ensordeciò.
Vee lo que dais,
Y no entiende lo que hablais.*

381.

*Cuyda bien en lo que haces,
No te fias de rapaces.*

382.

*Cuyda o ladrão
Que todo os outros taes são. Portug.*

'k Geloov' u, Hoentje; dat 's te seggen;
Ick hebb u daer een Ey sien leggen.

Sy sien wel toe die Kraeyen queecken,
Die fullens' eerst een oogh uyt steecken.

Bedeckt u ghy maer met een' Schild,
En die wil schreewen schreew' in't wild.

't Quaed Mess snijdt niet in 't Hout,
Maer in de Hand, die 't houdt.

'k Hoor Koeckoeck roepen in dertijd;
Siet toe dat ghy het niet en zijt.

Daer spreeckt een als een heiligh vat,
En heeft vast klauwen als een' Katt.

Praet van uw' eigen pijn;
Laet yeder een de sijn'.

Het Leer is 't dat sich reekt en wijdt,
Maer Hout en kan dat niet, dat splijtt.

Daer's vrede tusschen Dief en Dief, en
Guyt en Guyt,
Noyt en pickt d'eene Kraey aen d'an-
der d'oogen uyt.

Met sijn' quae' Oogen te genesen
Schijnt onse Schout verdooft te wesen,
Hy voelde wel wat ick hem gaf,
Maer wat ik segg, daer weet hy weinig af.

Denckt wat ghy doet so lang ghy hoeft,
Maer en vertrouwt op geen geboeft.

De Dief meent, waer hy by is,
Dats' alle zijn als hy is.

N n n n 3

Soo

^{383.}
Da à tu hijo mal por mal,
Dexallo has al hospital.

^{384.}
Da Dios almendras
A quien no tiene muelas.

^{385.}
Da Dios harvas
A quien no tiene quixadas.

^{386.}
Dadiva de ruyn à su dueño parece.

^{387.}
Dadivas quebrant an peñas.

^{388.}
Dado ruyn quatro manos encoba,
Dos de quien lo da, y dos quien lo toma.

^{389.}
Dame donde me asiente,
Que yo harè donde me acueste.

^{390.}
Dame trebol con dos hojas,
Darte he moças en que escojas.

^{391.}
Date buena vida,
Temeras mas la cayda.

^{392.}
Da y ten,
Y auras bien.

^{393.}
De al Dios me vengue,
Que del pastor agua y nieve.

Sooghy uw Kind geeft quaed voor quaed,
 Denckt dat het naer het Gasthuys gaer.

Wat magh God Amandels geven
 Daer de tanden een' begeven?

Dien de Tandén meer niet kunnen
 Siet men God wel Boonen gunnen.

Siet wie u wat gegeven heeft,
 De gift gelijckt aen diese geeft.

Gaven sonder spreken
 Konnen Rotfen breken.

Een' quae' Gift kan vier handen krenken,
 Twee diese nemen en twee and're diese
 schencken.

Geeft m' een' Stoel daer ick op rust';
 'k Weet waer te leenen als 't my lust.

Thoont my een Klaverblad van twee,
 ick sal u thoonen,
 Waer ghy een Meisjen moogt verkiezen
 uyt veel' schoonen.

Hoe ghy liever Leven leeft,
 Hoe ghy meer voor vallen beeft.

Leert geven en houden,
 Soo blijft ghy behouden.

Ick hebbgeen recht van Wraeck;
 Van wie 'tzy; 'tis Gods saeck:

Moet ick my van een' Herder wreken,
 Mijn Hoofd is daerom niet te breken,
 Dat laet ick Sneew en Regen doen,
 Die sullen 't wel te degen doen.

394.

*De amigo reconciliado
Guarte como del diablo.*

395.

*De baxo de la manta,
Tanto vale la prieta como la blanca.*

396.

*Debaxo del buen sayo
Està el hombre malo.* □ □

397.

De Bezerro parece el Buey quel ha de ser.

398.

*De bobos y bobas
Se hinchán las bodas.*

399.

*De cosario a cosario no se llevan sino
los barriles.*

400.

De cuyo pan comemos.

401.

*Dedo de espada, palmo de lança,
Es gran ventaja.*

402.

*De donde soys, Cavallero?
De la tierra de mi muger.*

403.

*De do facan y no pon,
Presto llegan al hondon.*

404.

*De dos Cofres que tenia el requebrado
El uno se dexò abierto, el otro le han
decerrajado.*

Soo u de Duyvel niet en dient,
Wacht u van een' verfoenden Vriend.

Onder Coiffe en onder Huyck,
Meeft al eenerhande puyck;
Offe bruyn is, offe blanck is,
't Is soo breed schier als het lanck is.

Daer schuylt wel onder een goed Kleed
Een Boofwicht, datmen 't niet en weet.

Men fiet haest aen een Kalf sijn wesen,
Wat dat het voor een Oss sal wesen.

Die op de Feest de Bruyd het Huys af
winnen,
Zijn Sotten en Sottinnen.

Een Roover die een' Roover heeft ver-
wonnen,
Voor all' sijn' buyt en krijght niet als de
Tonnen.

Diens Brood ick breeck,
Diens lof ick spreek.

Een duym-breed op 't Rapier, een' hand-
breed op de Lans,
Is in 't gevecht een' groote kans.

Van waer zijt ghy, brave quant?
Van mijn' Huysvrouws Vaderland.

Daerm' uyt tapt en niet in en giet,
Daer gaet het vaetjen haest te niet.

Twee Koffers hadd een Vent van Amou-
reusen kopp,
't Een liet hy open staen, het ander
brack m' hem op.

Alle

405.

*De espacio pienſa,
Y obra à prieſſa.*

406.

*De eſta parte de mi bolſa
Me quiere bien my Señora.*

407.

*De fuera viendrà,
Quien de caſa nos echarà.*

408.

*De gran coraçon el ſufrir,
Y de gran ſeſo el oyr.*

409.

*De grandes fuegos
Chicos los graneros.*

410.

*De gran rio gran peſ:
Mas no te ahogues alguna vez.*

411.

*De hambre à nadie vi morir,
De mucho comer cien mil.*

412.

*De hombre jugador,
Y de lite con tu mayor.*

413.

*De hombre mal barbado,
Y de viento acanalado.*

414.

*De hombre que no habla,
Y de can que no ladra.*

415.

*De hombre reçongador,
Nunca buena labor.*

416.

*De la enſalada y de la caſada
Dos bocados y dexarla.*

Alle dingen op ſijn' paſſ;
Denckt wat langh, en doet wat raſſ.

Daer mijn Beursjen hanght op zy,
Houdt mijn Wijsjen meeft van my.

Sy komen ons van buyten
Die ons ten huysfe uyt fluyten,

Die wellijdt, is een moedigh mann,
Een kloeckert, die wel hooren kan.

Groote Vieren aen den Haerd,
Kleine Schueren voll geaert.

In groot water groote Viſſen:
Paſt maer niet uw' grond te miſſen.

Van eten rakender veel duyſenden ter
dood:
Van hondert duyſenden niet een van
hongers-nood.

Ontſiet de lieden die veel ſpelen,
En met uw meerder te krackeelen.

Schouwt mannen-volck dat ſlecht ge-
baerdt is,
En Wind die door een ſpleet vergaert is.

Weeft op uw' hoed', 't is ſorghlick om te
gaen (en ſlaen.
Met Menſch of Hond die geen geluyd

Een Knecht die grommelt en ſuer ſiet,
En is de beſte Dienaer niet.

Taſt gh' uw' getroude Vrouw of een Sa-
laetjen aen:

Twee beetjens, en niet meer; en daer
mé laetſe ſtaen.

Wacht

417.

*De la mala Muger te guarda,
Y de la buena no fies nada.*

418.

*De la mano à la boca
Se pierda la sopa.*

419.

*De la Mar la Sal,
De la Muger mucho mal.*

420.

*Delante perros y gatas,
Detras como hermanos.*

421.

*De la nuez el higo
Es buen amigo.*

422.

*De la nieve ni cozida ni majada
No sacaras sino agua.*

423.

*Del agua mansa te guarda,
Que la rezia presto se passa.*

424.

*De la puta y paño pardo.
Mejor es lo mas barato.*

425.

*Del ayrado un poco te desvia,
Del callandriz toda tu vida.*

426.

*Del dicho al hecho
Ay gran trecho.*

427.

*Del embudo
Por entrar està el agudo.*

428.

*Del fuego te guardaras
Y del mal hombre no podras.*

Wacht u feer voor quade Vrouwen,
En van goede te betrouwen.

Van de Hand af tot de Lipp,
Heeftmen altemet wel slipp.

Gelijck Sout uyt See-water spruyt,
Soo geeft de Vrouw de boosheit uyt.

Voor sien ick 't volck sigh vatten
Als Honden doen en Katten,
Van achter soet en sijn
Als Broeders kunnen zijn.

De Vijgen en de Noten
Zijn goede Lands-genoten.

Of ziedt de Sneew, of doetse stam-
pen,
Daer komt maer Water uyt en dam-
pen.

Van 't stille Water wacht u vry,
Het loopende gaet haest verby.

Van Hoeren en van as-graeuw laken
't Best, daer men best koop aen kan raken

Voor toornigh volck weest somtijds
bangh,
Voor Swijgers all uw leven langh.

Lange mijlen leggen
Tusschen Doen en Seggen.

Die 't scherp end van den Trecht
In 't Vat steeckt, neemt het recht.

Voor Brand bewaert men licht sijn vell,
Maer voor een' Booswicht niet soo wel.

O o o o

't Wa-

^{429.}
De lexos viene el agua al Molino.

^{430.}
Del mal lo menor.

^{431.}
*Del mal que hizieres no tengas testigo,
Aunque sea tu amigo.*

^{432.}
*Del mal que hombre teme
De este muere.*

^{433.}
*De lo contado
Come el lobo.*

^{434.}
*De los ruydos guarde
No seras testigo ni parte.*

^{435.}
*Del pan de mi Compadre
Buen catico à mi ahijado.*

^{436.}
*De los sueños
Ni creas malos ni buenos.*

^{437.}
*Del Soldado que no tiene capa,
Guarda tu vaca.*

^{438.}
*Del traydor haras leal
Con buen hablar.*

^{439.}
*De luengas vias
Luengas mentiras.*

^{440.}
*Del viejo
El consejo.*

't Water komt al verr' van daen,
Dat den Molen om doet gaen.

't Is altijd winst,
Van 't quaed het minst.

En denckt geen' Vriend soo goed,
Dien ghy getuyge neemt van 't quade
dat ghy doet.

Het quaed daer yemand meest voor
vreesf,
Is menighmael sijn' Dood geweest.

Gaet op 't getal niet liggen slapen;
De Wolfeet wel getelde Schapen.

En wilt noyt Vechtelingen by zijn,
Wilt ghy Getuyge noch Party zijn.

Van mijn Gevaers Brood aen mijn Pill,
Een stuck soo groot als hy self wil.

Goed' of quade, hoese komen,
Stelt noyt geen geloof in droomen.

Weest op u hoe,
En wacht u Koe
Voor een beroyt Soldaet,
Die sonder Mantel gaet.

De Tong die lieffelick wel spreken kan,
Maeckt een Verrader tot een eerlick
Mann.

Van veel geswets niet veel verheugens,
Van lange Reisen lange Leugens.

Van den Ouden
Raed behouden.

441.

*Dè me Dios marido rico,
Si quiera sea borrico.*

442.

*De mi digan,
Y de mi pidan.*

443.

*De moça adevína,
Y de Muger Latina.*

444.

*De moço rezador,
Y de viejo ayunador
Guarde Dios mi capa.*

445.

*De noche à la vela
La burra parçe donzella.*

446.

*De Official nuevo
Y Barbero viejo.*

447.

De Padre santo hijo Diablo.

448.

*De paja de huevo
Mi vientre lleno.*

449.

*De persona señalada,
Y de Muger dos vezes casada.*

450.

*De potro sarnoso
Buen cavallo hermoso.*

451.

*De quien no nos deve nada,
Buena es una haza.*

Of hy een' Ezel wat gelijk is,
God gev' my maer een' Mann die rijk is.

Laetf' haer' lust met seggen boeten,
Die mijn' aelmoes eischen moeten.

Den Hemel stae ons by, daer Meisjens
kundigh zijn (in Latijn.
In Konst van Waerseggen en Vrouwen

Voor een' jong' Bidder en een' ouden
Vaster (wat vaster.
Houd' ick mijn' Mantel meestendeel

't Is by de Kaers noch meer noch min,
Een Joffer of een' Ezelinn.

Den Hemel will' den goeden
Tot aller tijd behoeden,
Van een' nieu' Officier,
En van een' oud' Barbier.

't Beurt dat een Vaer die Heiligh leeft
Een' Duyvel tot een Soontjen heeft.

Het zy met Hoy
Het zy met Stroy,
Hebb ick mijn' meugh gekregen,
Aen't Voer is niet gelegen.

Weest op uw' hoe voor een geteeckent
Mann,
En voor een' Vrouw die tweemaal trouwen kan.

Is't Veulen schorft en weinigh waerd,
Noch werdt het wel een lustigh Paerd.

Die meer niet als een' Boon en geeft,
En is niet schuldigh, is beleest.

O o o o 2

Een'

^{452.}
De quien pone los ojos en el suelo,
No fies tu dinero.

^{453.}
De quien se duerme,
Su hazienda lo siente.

^{454.}
De rabo de puerco nunca buen virote.

^{455.}
Derramar la harina,
Y allegar la ceniza.

^{456.}
De ruyn à ruyn, quien acomete vince.

^{457.}
De ruyn maderas
Nunca boa estela. Portug.

^{458.}
De ruyn paño
Nunca buen sayo.

^{459.}
Descuelga al ahorcado,
Que el despues te ahorcara à ti.

^{460.}
Despues de beber
Cada uno dize su parecer.

^{461.}
Despues del manjar
Se come el cuchar.

^{462.}
Despues de rapar,
No ay que trasquilar.

^{463.}
Despues que la casa es hecha
La dexa.

^{464.}
Des que la paja en el pajar,
Viejas à hilar.

^{465.}
Des que naci llore,
Y cada dia nace porque.

Een' Mann die altoos neerwaert siet
Betrouwt uw Capitaeltje niet.

Die luy blijft leggen op sijn nest,
Sijn Capitaeltje voelt het best.

Noyt goe Pijl sonder bocht
Uyt Verckens Steert gewrocht.

Hy werdt het, of hy is beroyt,
Die d' Asch vergaert en't Meel verstroyt.

Twee quade tegen een gestelt,
Die eerst toe slaet behoudt het veld.

Van een quaed hout
Noyt goede bout.

Van eenen lapp quaed Laecken
Is noyt goed Kleed te maecken.

Hebt gh' een' gehangen mann verlost,
Hy soud' u hangen als hy kost.

Is't wijntjen in,
Elck seght sijn' sinn.

Ten einde van de Sopp
Gaet oock de Lepel op.

't Is een' goe' les voor groote Heeren,
Na't schrappen valt'er niet te scheeren.

Van dat het nieu huys is gemaect,
Siet toe dat ghyder uyt geraect.

Het Stroo is binnen;
Ouw' Wijfs, aen't spinnen.

In mijn' geboort liet ick mijn schreyen
hooren, (ren.
De reden werdt noch alle daeghs gebo-
Wy

466.

*Des que vestidos nos vimos,
No nos conocimos.*

467.

*Destron el consejo,
La lengua el ciego.*

468.

De tales bodas tales tortas.

469.

*De tales polvos
Tales lodos.*

470.

*De tu amigo y de tu enemigo
El dinero en tu bolsico.*

471.

*De tu muger y de tu amigo experto
No creas sine lo que supieras de cierto.*

472.

*Deudas tienes y hazes mas?
Sino mentiste, mentiras.*

473.

*Deve algo para Pasqua,
Y hazerse te ha corta la Quaresma.*

474.

*De un hombre necio
A vezes buen consejo.*

475.

*Dexa la fuente por el arroyo,
Pensaras traer agua, y traeras lodo.*

476.

*Dexe à tu casa, y vente à la mia,
Y auras mal dia.*

477.

*Dexemos Padres y Abuelos,
Y por nos otros seamos buenos.*

Wy kregen Kleeren om de Lenden,
Soo quam het datw' ons niet en kenden.

De Tongh is als een Blind op straet,
Die haer geleidt heet Goede raed.

Sulcke Waer uyt sulcke hoecken,
Sulcke Feeften, sulcke Koecken.

De Papp en 't Meel zijn all' gelijk,
Van sulcken Stoff komt sulcken Slijck.

Van uw' Vyand, van uw' Vriend,
Geld in handen als't u dient.

Soo van uw' Vrouw, als van uw' Vrind
Gelooft all dat ghy waer bevindt.

Hebt ghy schulden die vermeerren?
Looght ghy noyt; ghy sult het leeren.

Soo ghy te Paeschen schuldigh zijt,
De Vasten valt geen lange tijd.
Hebt Geld te Paeschen uyt te tellen;
U fal geen lange Vasten quellen.

Uyt slechten praet
Wel goeden raed.

Die tot het Beecksken gaet, en niet daer
't Beecksken spruyt:
En haelter niet als slijck, in plaets van
water, uyt.

Verlaet uw Huys en komt in 't mijn;
Ghy sulter niet seer lustigh zijn.

Laet ons niet fier op Vaer of Grootevaer
of Oom zijn; (vroom zijn.
De rechten Adel is, soo wy maer selver
Oooo 3 Ick

478.

*Dexe obrero en viña,
Y fuyme en letania.*

479.

*Dezid, Maestro, nacerà pelo?
Oxalà cuero.*

480.

*Dezir y hazer, no es para todos hom-
bres.*

481.

*Di à tu amigo tu secreto,
Y tenerte ha el piè en el pescueço.*

482.

*Dichosa aquella casa
Que no tiene mas de uno que gasta.*

483.

*Dile que es hermosa,
Y tornarse ha loca.*

484.

*Dime con quien iras,
Dozirte he lo que haras.*

485.

*Di mentira,
Y sacar as verdad.*

486.

*Dinero olvidado
No ha merced ni grado.*

487.

*Dineros de avaro
Dos vezes van al mercado.*

488.

*Dinero, sefo y lealtad, meno es de lo que
se cree.*

489.

*Dios me deè contienda,
Con quien me entienda.*

490.

*Dios es que sana,
Y el medico lleva la plata.*

491.

*Dios no se quexa,
Mas lo suyo no lo dexa.*

Ick liet volck in mijn werck,
En gingh self naer de Kerck.

Wat seght ghy, Meester, salder Haer op
komen? (genomen.
Waer't maer het vell, het waer goed mé

Doen all wat men seggen kan
Is geen werck voor alle mann.

Een Vriend diegh' u gèheim gelooft
Staet met de Voeten op uw Hoofd.

Het Huys is wel beheert,
Daer maer een in verteert.

Prijst een' Vrouw haer' schoone kaken,
Wilt gh'er een Sottinn af maken.

Seght my met wien ghy omme gaet,
'k Sal seggen wat ghy doet en laet.

Spreekt een' Loogen, wilt ghy maecken
Aen de Waerheit te geraecken.

Wilt gh' uw eigen Goed vergeten,
'k Sal 't u niet eens danck sien weten.

't Geld van een gierigh hert
Gaet tweemael aen de Mert.

Geld en Verstand en menschen Trouw,
Veel minder dan men dencken souw.

Godt gev' my in proces te treden
Met lieden van verstand en reden.

God is 't die de genesingh geeft,
De Doctor, dieder Geld af heeft.

God doet geen' klachten diemen hoort,
Maer houdt wel dat hem toebehoort.

Seght

492.

*Di tu razon,
Y no señales autor.*

493.

*Dixola leche al vino:
Bien seas venido, amigo.*

494.

*Dixola sartén à la caldera,
Torte allà cul negra.*

495.

*Dixelo loco,
Mas no à fardo.*

496.

*Dizen en Roma,
Que la dama hile, y coma.*

497.

*Dizen las viejas,
No te vistas de pellejas.*

498.

*Dizente que eres bueno,
Mete la mano en tu seno.*

499.

*Dize o refrão,
La vanos pes do quer o coração. Portug.*

500.

*Doblada es la maldad,
Que es so vela de amistad.*

501.

*Do falta dicha,
Por de mas es diligencia.*

502.

*Do el maravedis se dexa hallar,
Otro debes alli buscar.*

503.

*Do entra bever,
Sale saber.*

504.

*Dolor de muger muerta
Dura hasta la puerta.*

505.

*Donde ay hijos,
Ni parientes ni amigos.*

Seght vrylick uw bescheit,
Maer niet wie 't heeft geseit.

De Melck sprack tot den Wijn,
Vriend ghy moet welkom zijn.

De Pann sprack tot den Ketel, fy,
Wat doet het swartgat hier by my?

Een Geck sprack alle dese woorden,
Maer't was geen doove diese hoorden.

Te Roomen weetmer van,
Spint eerst, Vrouw, en eet dan.

't Is een seggen van ouw' Wijven,
Houdt de pelsen van uw' lijven.

Men houdt u voor een eerlick man:
Hand over Hert, wat isser van?

Het oude waere Spreeck-woord seit,
De Voeten gaen daer't Hert haer leidt.

De Boosheit is een dobbel quaed,
Die onder schijn van Vrientschapp gaet.

Als't Geluck niet med' en doet,
Helpter Neerstigheit noch Speed.

Daer eene Duyt sich vinden laet,
Soeckt of die een' alleenigh gaet.

Wijn in de huyd,
Verstand daer uyt.

Tot de Poort toe duert de rouw,
Van een' overleden Vrouw.

Meest sult ghy't soo bevinden,
Veel Kind'ren weinigh Vrinden.

Die

506.

*Donde buenas ollas quiebran,
Buenos cascos quedan.*

507.

*Donde el loco se perdió
El buen seso aviso cogió.*

508.

Donde muchos mean, lodo haze.

509.

*Donde no ay honor,
No ay dolor.*

510.

Donde una puerta se cierra, otra se abre.

511.

*Donde vayas,
De los tuyos ayas.*

512.

*Do no ay humo,
No ay bien ninguno.*

513.

*Do no ay vergüenza.
No ay virtud buena.*

514.

Dò no està el Rey, no le hallan.

515.

*Do que fago,
Desso me cato.*

516.

*Dormirè, dormirè,
Buenas nuevas hallerè.*

517.

*Dos ndevinos ay en segura,
El uno esperiencia y el otro cordura.*

518.

*Dos aves de rapina
No tienen compañía.*

Die goede Potten breken kan,
Behoudt'er goede Scherven van.

't Was daer sich een Geck verliep,
Daer de Wijse raed uyt schiep.

Daerder veel pist te gelijk,
Werdt het Sand wel haest tot Slijck.

Daer geen eer en is,
Daer geen zeer en is.

Daer een' Deur werdt toe gedaen,
Sal een' ander' open gaen.

Waer henen ghy u wendt en gaet,
Maeckt dat ghy met bekenden gaet.

Daer 't niet en roockt
Wert niet gekoockt.

De Schaemt' om veer,
Geen' Deughden meer.

Daer de Koningh niet en is,
Loopen alle soeckers miss.

't Is genoegh als ick my hoe,
Voor het gen' ick selver doe.

De Luyaert seght, 'k will slapen gaen,
Goe tijdingh komt van selver aen.

Vertrouwt twee Waerfeggers in all uw
onderwindingh,
Den eenen heet Vernuft, en d'ander
Ondervindingh.

Roof-vogels zijn noch vrinden,
Noch veel by een te vinden.

Twee

519.

*Dos buenos callos me han nacido ,
El uno en la boca , el otro en el oydo.*

520.

*Dos gallinas y un gallo
Comen tanto como un cavallo.*

521.

Dos malas cenas en un vientre caben.

522.

*Do va mas hondo el rio ,
Haze menor ruydo.*

523.

*Do vence el gasto al provecho ,
Dad el trato por deshecho.*

524.

*Do viejos andan ,
Moços no agradan.*

525.

*Dueña que mucho mira ,
Poco hila.*

526.

*Duerme a quien duele ,
Y no duerme quien algo deve.*

527.

*Echa estiercol y palomina al pan ,
Que las tierras te lo pagaran.*

528.

*Echar soplas y sorber ,
No puede todo ser.*

529.

*Echate à enfermar ,
Veras quien te quierre bien , y quien te
quiere mal.*

530.

*Echate en tu cama ,
Y piensa en lo de tu casa.*

Twee goede Eelten heb ick daer ick
hoor,
Een in mijn' Mond , het ander in mijn
Oor.

Tot een paer Hoenders en een' Haen
Gaet all dat aen een Paerd kan gaen.

Twee slechte Mael-getijden ,
Kan eene Maegh wel lijden.

Daer de Wat'ren diepfte gaen
Komt het minst gerucht van daen.

Daer teeringh boven neeringh gaet ,
Weet dat de saeck op 't vallen staet.

Daer d'oude lieden geerne gaen ,
En staet het jonge li'en niet aen.

Maeckt een end van krullen , Neel ,
Die veel spiegelt , spint niet veel.

Men slaept wel met een weinigh pijn ,
Maer met veel schulds en wil 't niet zijn.

Mest uw' Terw met Duyven-mest ,
't Land betaelt het all in 't lest.

't En kan niet zijn , de mann moet rasen ,
Die teffens suygen will en blasen.

Gaet liggen in uw' Bedd van Sieckt' of
van Verdriet ,
Ghy sult haest weten wie uw Vriend is ,
en wie niet.

Te bedd' , en overflaet
Wat dat uw huys aen gaet.

Pppp

Brengt

^{531.}
Echa tierra sobre tierra,
Y verás el pan que lleva.

^{532.}
El Alguazil y el Sol
Por do quiera son.

^{533.}
El amor de los asnos
Entra à cozes y à bocados.

^{534.}
El amor y la guadaña
Quieren fuerza y quieren maña.

^{535.}
El asno y la muger
A palos se han de vencer.

^{536.}
El avariente rico
No tiene pariente ni amigo.

^{537.}
El avaro
Quanto mas tiene es à mas menguado.

^{538.}
El bien ganar.
Haze el bien gastar.

^{539.}
El bien è el mal
A la cara sal.

^{540.}
El bobo si es callado
Por sesudo es reputado.

^{541.}
El buen pagador heredero es de lo ageno.

^{542.}
El buen Soldado
Sacalo del arado.

^{543.}
El campo feril
No escansandose torna esteril.

Brengt Aerd op Aerd, ghy sult vernemen,
Hoe dat de Brood-korf toe sal nemen.

Men vindt aen alle kanten
De Sonn, en Schouts Trauwanten.

Ezels minn begint met smijten,
En met bijten.

Tot het minnen en het winnen
Groot geweld en kloecke finnen.

Lange ooren, lange rocken,
Moetmen meesteren met stocken.
Men moet Ezelen en Vrouwen
Bey met Stocken onder houwen.

Die gierigh is en rijck
Heeft Vriend noch Vriends gelijk.

Hoe de gierige meer heeft,
Hoe hy meer in armoe leeft.

Op wel geneeren
Past rustigh teeren.

Het goed en 't quaed
Blijckt aen 't gelaet.

Een Geck, indien hy swijgen kan,
Gaet uyt voor een verstandigh Mann.

Die goe' betalingh doet
Be-erst een anders goed.

Schort het u aen een goed Soldact,
De Ploegh is 't daer hy achter gaet.

Het Land dat vett en vruchtbaer is,
Soo 't niet en rust, soo draeght het miss.

De

544.

*El caracol, por quitar de enojos,
Por los cuernos trocò los ojos.*

545.

*El caudal de tu enemigo
En dinero lo veas.*

546.

*El cebo es el que engaña,
Que no el pescador ni la caña.*

547.

*El Cierço tres dias dura,
Y si el corre al troto mas de à ocho.*

548.

*El conejoy la perdiz
Tienen un mismo peregil.*

549.

El coraçon dañado no se puede ayudar.

550.

*El dar limosna
Nunca mengua la bolsa.*

551.

*El desseo
Haze hermoso lo feo.*

552.

*El dia de calor
Esse te arropa mejor.*

553.

*El dia que no me asyete,
Vino à mi casa quien no pensè.*

554.

*El dinero
Haze el hombre entero.*

De Slack, om 't fuer gesicht van quelling
t'overkomen,
Heeft voor twee Oogen een paer Hoor-
nen aengenomen.

Dien ghy voor uw' Vyand telt,
Wenscht hem al sijn goed in Geld.

't En is noch Hengel-roe, noch Visscher
die 't beschickt,
't Bedrogh is in het Aes, daer 't Visken
aen verstickt.

Dry dagen duren Noorde Winden,
Wanneerse haer geweld ontbinden,
Maer blasen sy met all' haer' macht,
Soo durenf' er wel meer als acht.

Het Konijn en het Patrijs
Sauftmen all op eene wijs.

De wond in 't Hert gegaen,
Daer is geen helpen aen.

Van aelmoes diemen doet
En mindert Bors noch Goed.

De Lust maeckt schoon en friss
Dat vuyl en leelick is.

Is 't heel warm weer,
Kleedt u te meer.

't Opschicken quam my juist niet eens
in mijn gedachten,
Als ick Volck t'mijnent kreegh, daer op
ick niet en wachten.

De Penningh maeckt
Den Mann volmaeckt.

^{555.}
El dolor de la muela
No le sana la vihuela.

^{556.}
El escarmentado
Busca el vado.

^{557.}
El estiercol no es santo,
Mas do cae haze milagro.

^{558.}
El Físico que bien cura
Finado el paciente le dexa sin calen-
tura.

^{559.}
El Frayle que pide pan
Carne toma si se la dan.

^{560.}
El fuego y el Amor
No dicen, vete à tu labor.

^{561.}
El galgo à su paso camina mas,
El gosque trotando quedase atras.

^{562.}
El golpe de la sarten,
Aunque no duele, tífna.

^{563.}
El harto del ayuno
No tiene cuydado ninguno.

^{564.}
El harva es dulce,
Mas pica el abeja.

^{565.}
El hijo sabe,
Que conoce à su padre.

^{566.}
El hijo borde y la mula
Cada dia hazen una.

Men kan geen Tanden heelen
 Met Luyten en met Veelen.

Die't verdrincken is ontkomen,
 Past op't ondiep van de Stroomen.

De Miss en is geen' heiligkeit,
 Maer doet mirakel waerfe leit.

De cure is goed, den Doct̃or komt de
 eer,
 De Mann is dood, hy voelt geen' Kortse
 meer.

Indien de Monick bidt om Brood,
 Hy neemt wel Vleesch in tijd van nood.

De Liefd' en seght noyt, noch het Vyer,
 Past op uw werck en gaet van hier.

De Wind-hond op sijn pass, leght meer
 weghs af,
 Dan 't Joffer-hondeken doet op sijn'
 draf.

All doense niet veel zeer de slagen van
 de Pann,
 Het Vell versenght en kister van.

Die wel gevoedt en voll is,
 Past opgeen' Vriend die holl is.

Honighraed werdt soet gesmaect,
 Maer de Bie steeckt die hem maect.

Het is de kloeckste Soon die leeft,
 Die kenniss van sijn' Vader heeft.

Van den Muyl en 't Bastaert kind,
 Alle daegh een' nieuwe quint.

Die

567.

*El hombre bueno
No sube en lecho ageno.*

568.

*El hombre es el fuego,
La muger la estopa,
Viene el diablo y sopla.*

569.

*El hombre mancebo,
Perdiendo gana seso.*

570.

*El hombre rico
Con la fama casa el hijo.*

571.

*El huesped y el pece,
A tres dias hiede.*

572.

*El humo, y la muger, y la gotera.
Echan el hombre de su casa fuera.*

573.

*El jarro nuevo
Primero beve que su dueño.*

574.

*El juego
Poco y bueno.*

575.

*El ladron de la aguja al huevo,
Del huevo al buey, del buey à la horca.*

576.

*El lobo do halla un cordero
Busca otro.*

577.

*El lobo no come lo que quiere,
Sino de lo que por su pie oviere.*

578.

*El lobo pierde los dientes,
Mas no las mientes.*

Die op sijn' eere lett
Blijft van een anders bedd.

De Mann kan voor het Vyer, de Vrouw
voor 't Vlass uyt gaen;
Dat blaest de Duyvel aen.

Verliest een Jongmann van sijn Geld,
Hy wordter wijs af met geweld.

Een mann die word voor rijk gehouwen,
Kan met den naem sijn' Soon uyt trouwen.

Weet dat de Gast, en dat de Viss
Den derden dagh aen 't stincken is.

De Roock, de Vrouwen, en de Gooten,
Zijn't die de Mans ten huys uyt stooten.

De nieu Kruyck is eer
Aen 't drincken als haer Heer.

Wilt ghy dat ick speel?
Goed Spel, en niet veel.

Eerst van de Naelde tot het Ey,
Van daer aen 't Osken in de Wey,
Van 't Osken hoogh en droogh gehangen,
Dat zijn der Dieven eigen' gangen.

De Wolf soeckt noch een Lamm,
Daer hy het eerste nam.

De Wolf en eet niet all wat hy wel geeren at,
Hy eet maer wat hy vatt.

De Wolf verliest sijn' tanden wel,
Maer blijft van aerd all even fell.

579.

El lobo viejo à la tarde abulla.

580.

*El loco en la frente trae el cuerno,
Y el cuerdo en el seno.*

581.

El loco por la pena es cuerdo.

582.

*El mal cobrador
Haze mal pagador.*

583.

*El mal de ojo
Curarle con el codo.*

584.

*El mal entra à braçadas,
Y sale à pulgaradas.*

585.

*El malo al bueno enoja,
Que al malo no osa.*

586.

*El mal que de tu boca sale,
En tu seno se cae.*

587.

*El mal tiene consorte,
Y el bien no ay quien lo soporte.*

588.

*El marido antes con un ojo
Que con un hijo.*

589.

*El mas ruyn del apellido
Porfia mas por ser oydo.*

Een oude Wolf die quaed is,
En huylt niet dan als 't laet is.

De Sott pronckt met sijn Hoornen als
een Hert,
De Wijse draeghts' onzichtbaer in sijn
Hert.

Door de straffe die wat raeckt
Werden Gecken wijs gemaect.

Die 't qualick weet te halen,
En sal noyt wel betalen.

Men meestert een quaed Oogh
Best met den Elleboogh.

Het Ongeluck komt met arm-vollen aen,
Met klein' hand volletjens siet men 't
vergaen.

De boos' helpt goeden in 't verdriet;
Maer sijns gelijcken derft hy niet.

't Quaed dat uw' Mond ontschoot,
Valt in uw' eigen Schoot.

De Quellingh raeckt met troosten uyt
den weegh,
Maer Voorspoeds-pack draegt niemand
niet ter deegh.

Wewenaers zijn meer bemint
Met een Oogh als met een Kind.

De booste van 't getal
Is ruchtighste van all',
En breeckt een yeders ooren
Om dat m' hem aen sou hooren.

590.

*El mejor lance de los dados
Es no jugarlos.*

591.

*El melon y la muger
Malos son de conocer.*

592.

*El melon y la muger,
Por el rabo se han de conocer.*

593.

*El mentir no tiene alcavala,
Y por esso lo usan todos tanto.*

594.

*El moço no ha la culpa
Que la moça se lo busca.*

595.

*El moço y el amigo
Ni pobre, ni rico.*

596.

*El mucho comer,
Trae poco comer.*

597.

*El mur que no sabe mas de un horado,
Presto le toma el gato.*

598.

*El niño por su bien llora,
Y el viejo por su mal.*

599.

*El nogal y el villano
A palos hazen el mandado.*

600.

*El Oficial
Tiene oficio y al.*

601.

*El pan caliente,
Mucho en la mano y poco en el vientre.*

602.

*El pan comido,
La compañía de secha.*

De beste Teerlingh-worp van velen,
Is, met geen' Teerlingen te spelen.

Meloenen en Vrouwen
Zijn qualick te schouwen.

Die een' Vrouw keuren will, of een'
Meloen,
En kan 't niet beter als by 't steert-stuck
doen.

Van de Logen gaet geen toll af,
Daerom isser 't Land soo voll af.

't Is de schuld van 't Knechtjen niet,
Dat het Meisken naer hem siet.

Weet dat u Knecht of Vriend
Noch arm noch rijck en dient.

Over-asers moeten 't weten,
Van veel eten komt niet eten.

De Muys die maer een gat en kent
Is van de Katt haest overrent.

't Kind krijgt om 't goede dat men 't deé,
Ouw' lieden krijten om haer weé.

De Boeren en de Note-boomen
Zijn best met stocken t'overkomen.

Hebt gh' een Officie t'uwer eer,
Gh' hebt een Officie, en wat meer.

Niew backen Brood all heet all warm,
Veel inde Hand, niet in den Darm.

Daer 't Brood is op gegaen,
Is 't heel gelagh ontdaen.

Ect

603.

*El pece fresco,
Gastale presto,
Y haviendo crecido
Tu hija, con marido.*

604.

*El pelo muda la raposa,
Mas el natural no despoja.*

605.

*El perezoso
Siempre es menesteroso.*

606.

*El perro del herrero duerme à las mar-
tilladas,
Y despierta à las dentelladas.*

607.

*El perro del hortolano,
Ni come las verças, ni las dexa comer
al extraño.*

608.

El perro viejo no ladra en vano.

609.

*El perro viejo
Si ladra, da concejo.*

610.

*El peso y la medida,
Sacan al hombre de porfia.*

611.

*El pié del dueño estiercol es
para la heredad.*

612.

*El poco hablar es oro,
Y el mucho es lodo.*

613.

*El que adelante no mira,
Atras se halla.*

Eet op, en haest u wat met verschen
Viss,
En met uw Dochter, soose houwbaer is.

Al wiffelt schoon de Voss sijn Vell,
De Vossen aerd blijft evenwel.

Een luyt lege Geck
Leeft altijd in gebreck.

Op 't hamer-kappen slaept des Smits
Hond aller best,
Het klapper-tanden maeckt hem wac-
ker in sijn nest.

Soo doet des Thuynmans Hond;
Hy magh geen Kool, en houdtf' een an-
der uyt den mond.

Koopli'en by nacht, past dat ghy voor u
fiet,
Een ouden Hond bast nemmermeer om
niet.

't Geluyd dat oude Honden slaen,
Is als een raed van goed vermaen.

Met Maten en Gewichten
Is alle scheel te slichten.

Geen miss soo goed,
Als 's Land-Heers voet.

Weinigh praets is Gouds gelijk,
Veel en is niet meer als slijck.

Die niet voorwaerts uyt en fiet,
Blijft te rugg en voordert niet.

Die

614.

*El que amenaza el cavallo,
En dos maneras le haze malo.*

615.

*El que aprende
Lo que no entiende,
Ya me entiende.*

616.

*El que come las duras,
Comera las maduras.*

617.

*El que dos liebres caça,
Algunas vezes toma la una,
Y muchas ninguna.*

618.

*El que es enemigo de la novia,
Como dirà bien de la boda?*

619.

*El que està en el lodo
Queria meter à otro.*

620.

*El que fue Monazillo, y despues Abad,
Sabe lo que hazen los moços tras el
altar.*

621.

*El que gana el real,
Esse le ha de gastar.*

622.

*El que ha de besar el perro en el culo,
No ha menester limpiarse mucho.*

623.

*El que la cujugada ha de matar,
Bien de mañana se ha de levantar.*

624.

*El que ley establece,
Guardar la deve.*

625.

*El que lleva la renta,
Adobe la venta.*

Die 't Peerd dreight en niet en slaet,
Doet het tweederhande quaed.

Die altoos leert en noyt en vatt,
Dic vatt wel hoe ick 't meen, en wat.

Die 't fuer en onrijp eten moet,
Sal weer genieten 't rijp en soet.

Die naer twee Hafen
In 't Veld will rasen,
Vanght somtijds eenen,
En veeltijds geen.

Die sich van de Bruyd will wreken,
Kan hy wel van 't hylick spreken?

Die gevallen light in 't slijck,
Wenscht een ander sijns gelijk.

Die Monick is geweest, en werdt een
Abt daer naer,
Weet wat de Monicken doen achter
den Altaer.

Die 't Reaeltjen kan verdienen,
Mach sich van 't Reaeltje dienen.

Die den Hond sijn aers moet soenen,
Hoeft sijn' Mont niet seer te boenen.

Die de Leewerck will verlacken,
Moet sich vroegh ten bedd' uyt packen.

Heeren, leert het wel onthouden,
Die de Wett maeckt moetse houden.

Die de Rent van 't huysken treckt,
Magh 't doen helpen daer het leckt.

Q q q q

En

626.
El que mal escupe, dos vezes se alim-
pia.

627.
El que no duda,
No sabe cosa alguna.

628.
El que no se mide,
La medida se mete en el.

629.
El que no tiene casa de suyo,
Vezino es de todo el mundo.

630.
El que paga o que deu,
O que resta e seu. Portug.

631.
El que parte
Toma la mejor parte.

632.
El que pierde,
Ingara si el otro quiere.

633.
El que pone à juego sus dineros,
No ha de hazer cuenta dellos.

634.
El queso pesado,
Y el pan liviano.

635.
El que tarda en dar lo que promete,
Del prometido se repiente.

636.
El que tiene texado de vidra,
No tire piedras à su vezino.

637.
El Rey va do puede,
No do quiere.

En veeght gh'u niet te degen,
Ghy moet u tweemaal vegen.

't Luydt seldsaem, maer 't is goed be-
scheet,
Die niet en twijfelt, niet en weet.

Meet een sijn selven niet te recht,
De Maet-stock wert hem opgeleght.

Die Huys noch Hof en heeft van 't sijn,
Kan all' de werelds Buerman zijn.

Die betaelt all wat hy moet,
All het ov'righ is sijn goed.

Die de Hand heeft in het deelen
Kiest het slechtste niet van veelen.

Die verliest, sal blijven spelen,
Als 't de winner will bevelen.

Die sijn Geld in 't spel derft wagen,
Heeft geen' moct op Geld te dragen.

Het Brood heel licht, de Kaes heel
swaer,
Is weder-zijds de beste waer.

Die rass belooft en traegh voldoet,
't Berout hem dat hy 't geven moet.

Hebt g' eengelafen Dack dat langh moet
dueren,
Werpt niet met steenen tegen uw' ge-
bueren.

De Koningh gaet, als alle mann,
Niet waer hy will, maer waer hy kan.

Als

638.

*El rio passado,
El santo olvidado.*

639.

*El ruyn barbero,
No dexa pelo ni cuero.*

640.

*El ruyn de Roma,
En mentandole assoma.*

641.

*El ruyn paxarillo
Descubre su nidrillo.*

642.

*El salto de la rana,
De lo seco en el agua.*

643.

*El servicio de niño es poco,
Mas el qu lo dexa es loco.*

644.

*El Sol me luzga,
Que de la Luna no he cura.*

645.

*El tiempo
Cura al enfermo, que no el unguento.*

646.

*El trampofo
Presto engaña al codicioso.*

647.

*El viejo en su tierra,
Y el moço en la agena,
Mienten de una manera.*

648.

*El viejo pajar
Quando se enciende, malo es de apagar.*

649.

*El viejo pone la viña,
Y el moço la vendimia.*

650.

*El viejo que se cura.
Cien años dura.*

Als de Schuyt is over 't Meer,
Denckt men aen den Sant niet meer.

Is uw Barbier wat onervaren;
Ghy sult hem Haer noch Huyd sien spa-
ren.

Spreekt ghy van een' Guyt teRoomen,
Stracks sal hy te voorschijn komen.

De Muss en is niet wel gebeckt,
Indienf' haer eigen nest ontdeekt.

De Dronckaerd volght des Kickvorschs
pad,
Van 't droogh af springht hy in het natt.

Der kind'ren dienst is klein van kracht,
Maer 't is een geck die hem veracht.

Magh de Sonn my maer beschijnen,
'k Sal my om de Maen niet pijnen.

Tijd doet het zeer verteeren,
En niet des Meesters smeeren.

Een Schalck en vindt niet lichter dan
't Bedriegen van een gierigh Mann.

Een Jonghmann daer, een oud Man hier,
Sy liegen all op een' manier.

Als oud Stroo eens komt aen te gaen,
En isser niet wel lessen aen.

Den Wijngaerd planttet d'oude Mann,
De jonge pluckt de Druyf daer van.

Past maer een oud Mann op sijn' malen,
Hy kan tot honderd jaer toe halen.

Qqqq 2 Den

651.

*El viejo y el horno
Por la boca se escaldan.*

652.

*El viento que corre,
Muda la velela mas no la torre.*

653.

*El vientre ayuno
Non oye à ninguno.*

654.

El vino anda sin calças.

655.

*Embía al sabio à la embaxada,
Y no le digas nada.**

656.

*Empreñate del ayre, compañero.
Y pariras viento.*

657.

*En año bueno
El grano es heno,
El año malo
La paja es grano.*

658.

*En arca abierta,
El justo peca.*

659.

*En arca de avariento,
El Diablo jaze dentro.*

660.

*En burlas ni en veras,
Con tu señor no partes peras.*

661.

*En cada consejo,
Ay su perro bermejo.*

662.

*En cada sendero,
Ay su atolladero.*

Den Oven, en ouw' lieden darmen,
Zijn door haer' monden te verwarmen.

De Winden die de hooge locht door-
waeyen,
Doen niet den Toren, maer den Weer-
haen dracyen.

Nuchteren en leegh
Hooft geen' Maegh ter deegh.

Als de Wijn het Hoofd doet blofen,
Gaet het herte sonder Hofen.

Sendt een wijs Mann over all,
En beveelt hem niemendal.

Werdt ghy van de Locht met kind,
Vriend, soo baert ghy niet als Wind.

In't goede Jaer is Koorn maer Hoy,
In't quade maeckt ghy Koorn van
Stroy.

Een vroom Mann kan sijn wel ont-
gaen,
Daer hy een Kist vindt open staen.

Daer sitt tot een' rijck' gierigaerd,
Een Duyvel die de Kass bewaert.

Soo ghy wilt wijs zijn, deelt geen Pee-
ren,
In jock noch ernst met groote Heeren.

Noyt Raeds-vergaderingh en stond,
Men vond'er eenen rooden Hond.

Men komt op alle Wegen,
Beslijckte gaten tegen.

Daer

663.

*En casa de alboguero ,
Todos son albogueros.*

664.

*En casa de Gonçalo
Mays podè à galiña que o galo. Portug.*

665.

*En casa de herrero ,
El cuchillo mangorrero.*

666.

*En casa del official ,
Assoma la hambre , mas no osa entrar.*

667.

*En casa del tañedor ,
Cada qual es dançador.*

668.

*En casa de muger rica
Ella manda sempre y el nunca.*

669.

*En casa de tu enemigo
La muger tien por amigo.*

670.

En casa do cego o torto e Rey. Portug.

671.

*En casa llena
Presto se guisa la cena.*

672.

*En casa nueva
Quien no trae no halla.*

673.

*En casa y en amores
Emres quando sabes , y sales quando
puedes.*

Daer de Meester fluyten kan ,
Werdt gefluytt met alle mann.

In 't huys van onsen Adriaen ,
Vermagh de Henn meer als den Haen.

In Smits winckel meestendeel ,
Mess en Beitel sonder steel.

Voor des Mans huys, die een goed am-
bacht kan ,
Verschijnt den Honger wel, maer blijfter
van.

Waer de Speelmann Vaer is ,
Danst het all dat daer is.

In 't Huys dat een goed Mann bewoont
met een rijck Wijf ,
En heeft Hy nemmermeer , Sy altoos
't hoogh bedrijf.

Zijt gh' ergens met den Mann oneffen ,
Past vrede met de Vrouw te treffen.

In 't Huys daer de Blinde woont ,
Wert de Slimste wel gekroont.

Daer het Huys voll voor-raeds leit ,
Is de Maeltijd haest bereidt.

In 't nieuwe Huys een vast verdrier ,
Die 'r niet en brengt en vindt 'er niet.

In de Jacht en in de Minn ,
Als men will soo raectm'er in ,
En als men kan
Soo raectm'er van.

674.

*En contienda
Pon terienda.*

675.

*En cosa alguna
Pensar muchas y hazer una.*

676.

*En el andar y en el bever.
Se conoce la muger.*

677.

*En el escarlata
Cae la raza.*

678.

*En el mejor paño,
Ay mayor engaño.*

679.

*En el rio que no ay pezes
Por demas es echar redes.*

680.

*En el ruyn pueblo,
Cada dia concejo.*

681.

*En el servicio del servidor,
Està el galardón del señor.*

682.

*En feytay un cepo,
E parecer vos ha mancebo. Portug.*

683.

*En hora buena vengas, Mayo,
El mejor mez de todo el año.*

684.

*En invierno y en verano,
El fuego es gasajado.*

685.

*En la boca del discreto,
El publico es secreto.*

In krackeel
Toomt uw' keel.

In 't overslaen van allerley beginn
Bedenckt veel' wegen, en gaet eenen
in.

Aen den Gangh en aen den Dronck,
Kent men Vrouwen, oud en jonck.

Tot in 't Scharlaken laken,
Kan een quae slagh geraken.

Met de schoonste Stoff in d'oogen
Werdt men allerlichst bedrogen.

Men werpt het Nett vergeefs om Viss
In 't Water daer geen Viss en is.

Onder Volck van boosen aerd,
Alledaegh de Wett vergaert.

De Knecht dient, en deer
Komt niet als op den Heer.

Neemt maer een Besem-stock, en schickt
hem op,
Het sal een Jongman schijnen als een'
Popp.

Weest welkom, Maymaend, zijt ghy
daer,
Ghy beste Maend van 't heele Jaer?

Men fiet geen Vyer of het verblijdt,
In Somer en in Winter-tijd.

Dingen die veel' lieden weten,
Zijn noch wijser lie'n secreten.

Het

686.

*En labrar y en hazer fuego
Separece el que es discreto.*

687.

*En la mucha necesidad,
Dise el amigo la verdad.*

688.

*En largo camino y chico meson,
Conoce el hombre su compañero.*

689.

*En lo que no se pierde nada,
Siempre algo se gana.*

690.

*En manos está el pandero,
De quien lo sabrá tañer.*

691.

*En quanto digo y hago,
Pierdo un bocado.*

692.

*En ruyn ganado
No ay que escoger.*

693.

*Entended en vuestros duelos,
Y dexad los agenos.*

694.

*En tiempo y lugar,
El perder es ganar.*

695.

*En tiempo elado,
El clavo vale el cavallo.*

696.

*En tierra seca
El agua salobre es buena.*

697.

*Entrays, Padre, sin licentia;
Os sobra favor, o os falta verguença.*

Het werck dat yemant doet
En 't Vyer dat hy verboett,
Geeft best getuygeniss
Hoe vroeden Man hy is.

Als de nood perst op het seerst,
Spreekt de Vriend de waerheit eerst.

In enge Herbergen en lange Wegen
Kent yeder eerst sijn met-gesel ter de-
gen.

Daer men geen verlies en vindt,
Moet men dencken dat men wint.

Die Luyt is daer in handen van een
Mann,
Die'r wel op spelen kan.

Terwijl ick doe, terwijl ick segh,
Geraeckt'er een goed beetje wegh.

't Is all vergeefs door 't Veld te gapen,
Daer valt geen keur in schorfde Schapen.

Neemt maer ter herten uw' Verdriet,
En moeyt u met eens anders niet.

Siet Tijd en Plaets met sinnen aen,
Verliefen kan voor winnen gaen.

Ten minsten is een Spijcker waerd,
By vriefend weer het heele Paerd.

In dorr Land is 't Water goed,
Of 't wat bracker is als soet.

Paep, die geen oorlof eischt, en ingela-
ten wordt,
Of ghy hebt Gunst te veel, of ghy komt
Schaemt te kort.

't Magh

698.

*En verano por calor, y en invierno por
el frio,
Nunca le falta achaque al vino.*

699.

*Escarva la gallina,
Y halla su pepita.*

700.

*Es contra costumbre, andar
Con su pulgar su cuero rascar.*

701.

*Escrivano, puta, y barbero,
Pacen en un prado, y van por un sendero.*

702.

*Escribe antes que des,
Y recibe antes que escribes.*

703.

Es media vida el fuego.

704.

*Espada en mano de loco,
Peligro de quien la dió.*

705.

*Espantajo que no pec.
Tanto guarda como vee.*

706.

*Essa es buena
Que está al fuego y no se quemz.*

707.

*Essa es buena y honrada,
Que es muerta y sepultada.*

708.

*Esse es de boda,
Que duerme con la novia.*

't Magh in den Winter koud, 't magh in
den Somer heet zijn,
Ick sie den Wijn altoos sijn' Deckman-
tel gereet zijn.

't Hoentjen light en schropt en schrap, t,
En 't werdt van de Pipp betrapt.

't Is tegen regel en costuym,
Sijn' Huyd te krabben met sijn' Duym.

Notaris, en Barbier, en Hoer,
All eene slag, en all een voer.

Eerst in 't Boeck geschreven,
Dan uw Geld gegeven:
Eerst my Geld getelt,
Dan te Boeck gestelt.

Schroomt niet voor Hout en Turf te ge-
ven,
Goet Vier is half des Menschen Leven.

't Geweer geplant
In een Sots hand,
Gevaer en straff
Voor die 't hem gaf.

Een Moolick die noyt Wind en liet,
Bewaert soo veel Velds als hy fiet.

Dat's van de beste die men fiet,
Die by 't Vier staet en brandt haer niet.

De rechte Vrouw van waerden is,
Die dood en onder d'aerden is.

Dat's recht een Bruylofts-gast te seg-
gen,
Die met de Bruyd te bedd' gaet leggen.

Het

709.

*Esse es Rey,
Que nunca vido Rey.*

Het is een mann die Koningh heeten
magh,
Die noyt en quam daer hy een' Ko-
ningh sagh.

710.

*Esse medra
Que qual nació tal se emplea.*

De Mann komt lichtelick te voren,
Die doet daer toe hy is geboren.

711.

*Esta es buena y escogida,
Que es seguida y no vencida.*

Dat is de beste slaggh van Vrouwen die
men vindt,
Die alle mann vervolght, en niemand
overwint.

712.

Esta vayna no es de este cuchillo.

Het is somtijds een' goede less,
Die Schee en past niet tot dat Mess.

713.

*Estoy me en mi lecho,
Y el Diavol lleva me de techo en techo.*

Daer ick te bedde ligh op mijn gemack,
Voert my de Duyvel vast van dack op
dack.

714.

*Eramos treynta,
Y parió nuestra abuela.*

Souw niet ons goedje minderen?
Waer is't oyt hooren seggen?
Wy waren dertigh kinderen,
En Grootmoer gingh leggen.

715.

*Frayle ni Judio.
Nunca buen amigo.*

En hebt noyt Jood noch Mon'ck te
vriend,
Sooghy een' Vriend soeckt die u dient.

716.

*Frayle que sin regla guarda.
Toma de todos, y no da nada.*

Een Mon'ck die doet wat m' hem ge-
biedt,
Ontfanght van elck, en geeft noyt yet.

717.

*Fuego, fuego, muchas ollas,
Y un garvancio en todas.*

Vier by Vier, Pott by Pott ten thoon,
En in die alle maer een' Boon.

718.

*Fuyne à palacio,
Fuy bestia, y vine Asno.*

Ick ben te Hoof gegaen, en was een'
groote Beest,
Een Esel ben ick nu, en heb te Hoof
geweeft.

Rrrr

De

^{719.}
Galgo que muchas liebres levanta
Ninguna mata.

^{720.}
Gentil saxon de requiebro,
Quando la viuda sale de su entierro.

^{721.}
Gesto de oro, cabellos de plata, y ojos de
escarlata.

^{722.}
Gloria vana
Florece y no grana.

^{723.}
Goza tu de tu poco,
Mientras busca mas el loco.

^{724.}
Gran calma.
Señal de agua.

^{725.}
Gran carga es de la carreta,
Y mayor de quien tiene cargo della.

^{726.}
Grano no hinche harnero,
Mas ayuda à su compañero.

^{727.}
Gran obrero,
Gran romero.

^{728.}
Gran plazer,
No escotar y comer.

^{729.}
Gran saber es, comer y no escotar.

^{730.}
Guarda moço,
Y hallaras viejo.

De Wind-hond die veel Haes doet rij-
 sen in het Veld,
 Dat's dieder geen en velt.

De soetste Vryens-tijd dien yemand kie-
 sen kan,
 Is alseen' Weduw komt van d'uytvaerd
 van haer' Mann.

Siet wat een kostlick schoon uw' Vrij-
 ster uyt kan maken.
 't Vell Goud-geel, Silver-haer, en Oogh-
 jens van Scharlaken.

Der trotsen yd'le waen
 Geeft Bloeyffel, maer geen Graen.

Stelt ghy u met uw klein ter neer,
 Terwijl een Sott soeckt na noch meer.

Heel groote Stilt van Locht,
 Beduydt aenstaende Vocht.

De Karre draeght een' grooten last,
 Maer meer, die op de Karre past.

Een Korentjen en vult geen' Schueren;
 Maer 't helptse vullen met sijn' bueren

Dien God een kunstigh ambacht gaf,
 Meest komter een Land-looper af.

't Is een vermaeck'lick slag van leven,
 Wel t'eten, en geen Geld te geven.

't Is kunst te smeeren,
 En niet verteeren.

Verspaert wat voor den Ouderdomm,
 Soo vindt ghy 't tegen dat hy kom'.

God

731.

*Guardete Dios del Diablo,
Y de ojo de puta, y buelta de dado.*

732.

*Guardose da mosca
E comeo à aranha. Portug.*

733.

*Guarniciones y crin,
Dan venta al rozin.*

734.

*Guayas Padre,
Que otra hija os nace.*

735.

*Guay de la labor,
Do primero se vee el sol que el señor.*

736.

*Guay de la muerte,
Que no toma presente.*

737.

*Guerra, y caça, y amores,
Por un plaZER mil dolores.*

738.

*Habla en la guerra,
Y no vayas à ella.*

739.

*Haca pereZosa
Cabe casa trota.*

740.

*Ha el Diablo parte,
Quando el rabo va delante.*

God hoed' u voor den Duyvel en sijn
poogen,
Voor Teerling werpen, en voor Hoeren
oogen.

Die Mann voor seker, hadd een' klocc-
ken kopp,
Hy schouwd' en' Vliegh, en at een'
Spinnekopp.

Schoon Getuygh, en schoone Maen,
Prijst den Hengst den kooper aen.

Och, Vaertje, wordt ghy't spel niet moe?
Daer krijgth ghy noch een' Dochter toe.

Het Land-gebouw en spoeyt met allen
niet,
Daerm' eerst de Sonn, en dan den
Land-Heer siet.

Wee ons, de Dood is van de Veegen
Met geen' presenten te bewegen.

Wee ons, de Dood is niet t'ontgaen,
Sy neemt niet een presentjen aen.

Liefde, Jacht, en Krijghs-gerucht,
Veel verdriets voor een' genucht.

Lust u geen onlust en verdriet,
Spreeckt van den Krijgh, en gaeter niet.

Het luyste Peert van all'
Draeft wel ontrent den Stall.

Daer de Steert voor henen gact,
Deelt de Duyvel in de daed.

Rrrr 2

Geest

741.

*Hartame, y echame,
Si no durmiere, matame.*

742.

*Harta soy ciego,
Si por çaranda no veo.*

743.

*Harto es hombre de poco saber.
El que se mata por lo que no puede aver.*

744.

Harto pide, quien bien sirve.

745.

*Has la noche noche, y el dia dia,
Biviras con alegria.*

746.

*Hasla la hormiga
Tiene compaña.*

747.

*Hazed fiestas à la gata,
Y saltaros ha à la cara.*

748.

*Haze mal,
Y espera otro tal.*

749.

Haze os miel, y comer os han moscas.

750.

*Hazer como vasa,
Y cubrir como gata.
Hablar sin pensar,
Es tirar sin encarar.*

751.

*Hecho de villano,
Tirar la piedra y esconder la mano.*

Geeft my mijn Buycksken voll, en legt
my facht;
Vermoordt my, slaep ick niet den hee-
len nacht.

'k Ben blinder als een blinde Mann,
Soo 'ck door een' Sift niet sien en kan.

Een Geck is 't, die sich sterven doet,
Om yet liefs dat hy derven moet.

Onthoudt dit, Knecht en Meissen,
Wel dienen is wel eissen.

Die dagh en nacht will leven sonder
pijn,
Gedenck' dagh dagh, nacht nacht te la-
ten zijn.

Niet een Mierken, of het heeft
Sijn gefelschapp, daer 't by leeft.

Troetelt ghy de Katten, licht
Vliegen sy u in 't gesicht.

Doet gh' een ander quaed,
Wacht het vroegh of laet.

Laet u maer soet als Honigh vinden,
De Vliegen fullen u verflinden.

Als de Koe in 't Veld, soo vatt,
En behoudt dan als een' Katt.
Niet te bedencken, en te seggen,
Is schieten sonder aen te leggen.

't Zijn recht de streken van een' rkel
op het land,
Den Steen te werpen, en verbergen dan
de Hand.

Ick

752.

*Heredad blanca, simiente negra,
Cinco bueyes à una reja.*

753.

*Heriste al javali,
Dexarà al que seguia, y bolvera so-
bre ti.*

754.

*Hiere al malo, el empeora,
Hiere al bueno, el mejora.*

755.

*Hija desposada,
Hija enagenada.*

756.

*Hijo eres, y padre seras,
Qual hizieres, tal auras.*

757.

*Hijo no tenemos,
Y nombre le ponemos.*

758.

*Hijo tardano,
Huerfano temprano.*

759.

*Hilo y aguja,
Media vestidura.*

760.

*Hombre cano,
Viejo, mas no sabio.*

761.

*Hombre enemorado
Nunca casa con sobrado.*

762.

*Hombre palabrimuger,
Guardeme Dios de el.*

Ick wenschte dat dit een kloeck Raeder
oversloegh:

Wat's witte Grond, swart Zaed, vijf
Offen aen een' Ploegh?

Geschrift.

Hebt ghy 't gequest, het Wilde Swijn?
't Sal tegen u verbittert zijn,
En houden op van volgen,
Daer op het was verbolgen.

De boose ergert van de straff,
De goede werdter beter af.

De Dochter aen den Mann gebracht,
Een vreemdelingh in haer geslacht.

Kinders zijt gh'; in allen schijn
Sult ghy namaels Ouders zijn:
Slaet daer acht op, jonge lieden,
Soo ghy doet, sal u geschieden.

Wy hebben noch niet eens het Kind,
En hebben 't all een' naem versint.

Soo gaet het meesten tijd,
Laet Soon, vroegh Ouders quijt.

Daer ick Draed en Naelde weet,
Houd ick my voor half gekleedt.

Zijn de Mann sijn' Haeren grijs,
Hy is oud, maer juyft niet wijs.

Dien de Liefde sitt in 't oordeel,
Trouwt sijn leven niet met voordeel.

De Heer bewaer' my voor een mann,
Die als een Vrouw-mensch klappen
kan.

Rrrr 3

Weest

763.

*Hombre roxo, y muger barbada,
De lexos los saluda.*

764.

*Hombre viejo,
Cada día un duelo nuevo.*

465.

*Honra al bueno porque te honre,
Y al ruyn porque no te deshonre.*

766.

*Honra sin provecho,
Anillo en el dedo.*

767.

*Honra y provecho,
No caben en un saco.*

768.

*Fuego haze cozina,
Que no moça garrida.*

769.

*Huelga el trigo so la nieve,
Como el viejo so la pelle.*

770.

*Huesped que se combida,
Ligero es de hartar.*

771.

*Hurtar el puerco,
Y dar los pies por Dios.*

772.

*Huye la memoria del varon,
Como el esclavo de su señor.*

773.

Farras quebradas, mar llano.

Weest altoos verr en schouw
Van een ross Mann, en een' gebaerde
Vrouw.

Lieden die van jaeren zijn,
Alle daegh een' nieuwe pijn.

Eert eerelicke lie'n, op dat s' u weder
eeren;
Eerloof, op dat s' uw'Eer niet in Oneer
verkeeren.

Een schoone goude Ringh,
Een onnutt eerlick dingh.

Eer en Winst zijn quaegebueren,
Om in eenen Sack te dueren.

't Moy Meisjen maekt de Keucken niet,
Maer 't goed Vyer datm' haer stoken
fiet.

DeSneew op't Koorn teVelde doet het
deughd,
Gelijck het Bont den Ouderdom ver-
heught.

By-haer-selfs-genoodde Vrinden,
Konnen haest den Buyck voll vinden.

Hy doet een'heiligh werck, God magh
't sich wel erbarmen,
Die't Vercken steelt, en geeft de Voe-
ten aen den armen.

Eens Mans Memorie loopt te niet,
Gelijck een Slaef sijn' Meester vliedt.

Gescheurt Gelas, noch stille Zee,
En houden nemmermeer langh stee.

Kiest

774.

Id por medio, y no caereys.

775.

*Ira de hermanos,
Ira de Diablos.*

776.

*Ir à la guerra, ni casar,
No se ha de aconsejar.*

777.

*Judio, doña, hombre con corona
Jamás perdona.*

778.

*Furado ha el baño,
De no hazer del prieto blanco.*

779.

*Justo es el mal que viene,
Si lo busca el que lo tiene.*

780.

*La boda de los pobres,
Toda es vozes.*

781.

*La casa hecha,
Y el huercó à la puerta.*

782.

*La compañía para honor,
Antes con tu yqual que con tu mayor.*

783.

*La cordera mansa,
Cada cordero la mama.*

784.

*La Cruz en los pechos,
Y el Diablo en los hechos.*

Kieft het middel-pad voor allen,
En ghy hebt geen' nood van vallen.

Haet van Broeders onderlingh,
Haet van Duyvels, all een dingh.

En weest niet geern noch Maeckelaer,
noch Raed,
Aen een' die trouwt, of in den Oorlogh
gaet.

Besneden Jood, geschoren Paep, noch
Vrouwen,
Vergeven niet, soo langh sy wat onthou-
wen.

Het Bad-stoof-water heeft gesworen,
Geen' blanck' te maken van de Moo-
ren.

Hael ick 't lijden selfs op my,
Meer als reden dat ick 't ly'.

't Raest van den minsten tot den mee-
sten
In arme lieden Bruyloft-feeften.

Als 't Huys gemaect is soo 't behoort,
Geraect de Baere voor de Poort.

Een die geselschap soeckt, daer med' hy
magh verkeerén,
Sal sijns gelijke meer, als meerder-mann
vereeren.

Soo 't Schaep goedaerdigh is en tamm,
't Geeft alle Lammèren de Mamm.

't Kruys boven op 't gewaed,
De Duyvel in de daed.

Wenscht

785.

*La hazienda de tu enemigo,
En dinero ò en vino.*

786.

Lo horca lo fuyo lleva.

787.

*La lengua luenga es señal de mano
corta.*

788.

*La liebre es de quien la levanta,
Y el conejo de quien lo mata.*

789.

*La liebre mucho se avança,
Pero mas el galgo que la alcança.*

790.

*La loba
No es dicha de foga.*

791.

*La mala llaga sana,
La mala fama mata.*

792.

*La mançana podrida,
Pierde à su compañia.*

793.

La mentira no tiene pies.

794.

*La moça como es criada,
La estopa como es hilada.*

795.

*La mona, aunque la vislan de seda,
Mona se queda.*

796.

*La muger buena,
De la casa vazia haze llena.*

797.

*La muger compuesta,
A su marido quita de puerta agena.*

Wenscht dat uws Vyands Goed mach
zijn,
Of heel in Geld, of heel in Wijn.

't Zy weinigh, of 't zy veel,
De Galgh raecht aen haer deel.

All dat een lange Tongh bediedt,
Zijn korte Handen, en meer niet.

Dien 't Konijn vermoordt, diens is 't;
Maer den Haes hoort, die hem hift.

Den Haes loopt krachtigh op sijn pad,
Maer meer den Wind-hond die hem vat.

Is my de Wolf te deegh bekend,
Soo is hy aen geen Touw gewent.

De quade wonde kan genesen,
Het quaed gerucht kan doodlick wesen.

Een Appel die bedorven is,
Schent all wat in de korven is.

De Logen is licht om betrappen,
Sy heeft geen Voeten om t'ontsnappen.

Men vindt het Werck naer dat men 't
spint,
En naer men 't op brengt vindt men
't Kind.

Laet den Aep in zijde klee'n;
't Is een Aep en 't blijfter een.

De Vrouw die vroed en zedigh is,
Vervult een Huys dat ledigh is.

Een Vrouwtjen opgeschickt als 't hoort,
Houdt haer'Mann van een anders Poort.
't Wijf

798.

*La muger del cieco,
Para quien se afeyta?*

't Wif schickt haer op, en heeft een'
blinden Mann,
Voor wien of 't wesen kan?

799.

*La muger que poco hila,
Siempre trae mala camisa.*

Die haer Spinwiel 't minste jagen,
Siet men meest quae Hembden dragen.

800.

*La muger vieja,
Si no sirve de olla, sirve de cobertera.*

Een' oude Vrouw, die voor geen Pott
kan strecken,
Dient eindlick noch om een' Pott toe te
decken.

801.

*La muger y el huerto,
No quiere mas de un dueño.*

Vrouw, noch Hof, niet meer
Elck als eenen Heer.

802.

*La muger y la pera,
La que calla es buena.*

Soeckt na Vrouw en Peer die swijgen,
Beter zijnder geen' te krijgen.

803.

*La olla en sonar,
Y el hombre en hablar.*

't En is de selfde niet, maer een' gelijc-
ke faeck,
Den Pott kentm' aen den klanck, de
Menschen aen de spraeck.

804.

La pena es coxa, mas llega.

De Straff is kreupel; doch
In 't ende komtse noch.

805.

*La peña es dura,
Però mas recia es la cuña.*

All is de Rotsteen noch soo herd,
De Beitel wint het, daer hy mé geklo-
ven werdt.

806.

*La pintura y la pelea,
Desde lexos me la otea.*

't Gevecht en een stuck Schilderij's,
Beliet van verr, en niet van bijs.

807.

*La poma en el sequero, y la moca en
el meson,
Maduran antes de sazón.*

Den Appel in droogh weer, en 't Meis-
ken in de kroegh,
Die rijpen elck om 't seerst, en elck all
wat te vroegh.

Ssss

D'eer-

808.

*La primera muger escoba,
Y la segunda señora.*

809.

*La pulga que sale detras de la oreja,
Con el Diablo se aconseja.*

810.

*La puta y la corneja,
Mientras mas se lava, mas negra se-
meja.*

811.

*La que hizo un yerro, y, pudiendo, no
mas,
Por buena la ternas.*

812.

*La que se viste de verde,
En su hermosura se atreve.*

813.

*La ciencia es locura,
Si buen seso no la cura.*

814.

*La fopas y los amores,
Los primeros son mejores.*

815.

*La telaraña
Suelta al rato, y la mosca apaña.*

816.

*La tierra que no se cubre à si,
Mal me cubrirà à mi.*

817.

*La traycion aplace,
Mas no el que la haze.*

818.

*La vaca, quanto mas se ordeña,
Mas larga tiene la teta.*

D'eerste Vrouw dient voor een slett:
En de tweede stelt de Wett.

De Vloo die achter d'oore gaet,
Gaet met den Duyvel in beraed.

Hoe meer een' Kraey haer wafcht, een'
Hoer haer meer verschoont,
Hoe d'eene vuyler werdt, en d'ander
swarter thoont.

Die eens een' mis-slaggh heeft gedaen,
En heeft niet meer als dien begaen,
En kost' er twee doen, als sy wouw;
Houdt dat voor een' geschickte Vrouw.

Sy laet het op haer schoonheit staen,
Die in het Groen gekleedt derft gaen.

Geleerd en geck is eenerhand;
't En zy 't beleid van goed verstand.

D'eerste fopp en d'eerste Minn,
Zijn de beste in mijn sinn.

De Spinkopp laet een Ratt door 't nett,
Daer sy de Vliegen in besett.

't Land dat sijn selven niet kan decken,
Sal my geen decksel kunnen strecken.

Verradery is soet;
Maer hy niet, diese doet.

Hoe datm' een' Koe meer Melcks af
treckt,
Hoe dat haer Uyer ruymmer reckt.

De

819.

*La vejez de la pimienta,
Arrugada y negra, y sobre todo quema.*

De Pepers ouderdomm sitt oude Neel
in 't vell,
S'is rimpeligh en swart, en brandt noch
evenwel.

820.

*La verguença y la honra,
La muger que la pierde, nunca la co-
bre.*

Verliest de Vrouw eens Schaemt en Eer,
Haer leven krijgt sy die niet weer.

821.

*La vida pasada
Haçe la vejez peçada.*

't Zijn de jonge domme jaeren,
Die den ouderdom beswaeren.

822.

*La vuida y el capon,
Lo que comen sobre si lo pon.*

All wat men se te vooren sett,
Maeckt Weewen en Kapuynen vett.

823.

*Libro cerrado,
No saca letrado.*

Onder de gesloten Boecken
Moet ghy geen' Doctoren soecken.

824.

Lima lima à la lima.

Bijlen bijten Bijlen,
Vijlen vijlen Vijlen.

825.

*Llaga de juntura,
No te la de Dios en ventura.*

God gev' u nemmermeer te smaecten,
De wonden die in 't Lidt geraecken.

826.

*Llevar mala noche,
Y al cabo parir hija.*

Elendigh wedervaren,
Den heelen nacht gekraeckt, en dan een'
Dochter baeren.

827.

*Lleveme Dios à esse meson,
Do manda el marido, y la muger non.*

God gev' my in de Herbergh t'huys te
leggen,
Daer 't de Mann all, de Vrouw niet heeft
te seggen.

828.

Lo barato es caro.

Geeft liever vijf als vier;
't Onkostelick is dier.

829.

*Lo bien ganado se pierde;
Y lo malo ello y su amo.*

Het deughdelick gewinn verdoet men,
en niet meer;
't Ondeughdelick verdoet sijn selven, en
sijn' Heer.

830.

*Lodo con mas lodo,
Uno se haze todo.*

831.

*Lodo en Mayo,
Espigas en Agosto.*

832.

*Lo peor del pleyto es,
Que de uno nacen ciento.*

833.

Lo perdido vaya por amor de Dios.

834.

*Lo que à ti no aprovecha, y otro ha
menester,
No lo debes retener.*

835.

*Lo que come mi veŕino,
No aprovecha à mi tripa.*

836.

*Lo que el rio allega,
El rio lleva.*

837.

*Lo que en tu vida tu no hizieres,
De tus hẽrederos no lo esperes.*

838.

*Lo que ha de cantar el buey,
Canta el carro.*

839.

*Lo que ha de haŕer el tiempo,
Hagalo el ſeſo.*

840.

*Lo que la loba haze,
Al lobo plaze.*

Slijck by slijck,
All gelijk.

De May in 't slijck,
Augustus rijck.

Het arghſte van 't Process, en dat my
meest verwondert is,
Dat een het eerst van hondert is.

Is 't verloren, is 't verdaen,
't Magh om Gods will zijn gegaen.

't Geen u ondienſtig is, en uw Vriend
noodigh heeft,
Ghy doet hem geen gelijk, ſoo ghy 't
hem niet en geeft.

Dat mijn buerman eett,
Helpt my niet een' beet.

Vertrouwt niet alle winſt te ſeer;
All wat de Stroom geeft, neemt hy weer.

Doet ghy de ſaeck niet, voor uw ſter-
ven,
Verwacht het veel min van uw' Erven.

Mijn' antwoord ſeght niet veel, maer
ſluyt op ſulcke vragen;
Den Oss en kan het niet, en daerom
ſinght de Wagen.

Een Mann van reden heeft ſijn wel-
vaerd in ſijn' Hand,
All wat de Tijd ſouw doen, doet hy
met ſijn verſtand.

De Wolf heeft altijd ſinn
In 't doen van ſijn' Wolvinn.

Alle

841.

*Lo que mucho vale,
De fo tierra sale.*

842.

*Lo que ojos no ven,
Coracon no dessea.*

843.

*Lo que sana à la boca,
Enferma à la bolsa.*

844.

*Lo que se dice y no es verdad,
A la mañana se deshecha.*

845.

*Lo que te dixere el espejo,
No te lo diran en el Consejo.*

846.

*Lo que te dixeran en el oydo,
No lo digas à tu marido.*

847.

*Lo ruyn me gaste el amigo,
Que lo bueno presto es vendido.*

848.

*Los primeros à comer,
Los postreros à hazer.*

849.

*Los que no tienen muger,
Muchos ojos han menester.*

850.

*Luengo y estrecho,
Como año malo.*

851.

*Madre, que cosa es casar?
Hija, hilar, parir y llorar.*

Alle dingh van grooter waerde,
Komt van onder uyt de Aerde.

Wat het Ooge niet en siet,
Dat en wenscht het Herte niet.

't Allerheelsaemst in den Mond,
Maeckt de Bors wel ongesont.

De Logen die men's Avonds giet,
Gaet's anderdaeghs van selfs te niet.

Dat Spiegels u te voren leggen,
En salm' u in den Raed niet seggen.

Geeft niet uw' Mann het nauwst be-
scheidung,
Van wat men u in d'oore seir.

Het slechte slijt ick geern met Vrienden
en met hoopen,
Het beste weet ick licht met voordeel te
verkoopen.

Lett op het volck, daer by ghy zijt ge-
seten,
De laeste in 't wercken, zijn de voorste
in 't eten.

De Mann die 't sey was niet bedrogen,
Die sonder Vrouw is, hoeft veel' oogen.

In een spits mager Wijf is 't waer;
Langh en benauwt, als 't quade jaer.

Mameer, wat isser toch in 't Hylick te
bejagen?
Ma Fille, spinnen eerst, dan kramen,
en dan klagen.

852.

*Madre vieja, y camisa rota,
No es deshonra.*

853.

*Mal Amo has de guardar,
Por miedo no empeorar.*

854.

*Mal castiga el ama à la moça,
Quando ella à ratos con ella retoça.*

855.

*Malaan manos à boca,
Quando no tienen que coma.*

856.

Mal da quien no ha.

857.

Mal de muchos gozo es.

858.

*Maldicion de puta vieja,
Por do sale por ay se entra.*

859.

*Mal empleada est à la hazienda.
En que no es señor della.*

860.

*Mal ladra el perro,
Quando ladra de miedo.*

861.

*Malo es pecar,
Diabolico perseverar.*

862.

*Manda manda,
Pedro, y anda.*

Een oud versleten Hemd, een' Moeder
hoogh van dagen,
En werden noyt met schand gedragen
noch verdragen.

Siet dat gh' een' quaden Heer bewaert,
Soo krijght gh'er geen van quader aerd.

De Vrouw die met haer Meid dan joc-
ken will, dan kijven,
En sal noyt by die Meid met kijven yet
bedrijven.

't En voeght niet, Handen aen den
Mond te steken,
Daer niet en is, om eten noch om bre-
ken.

Seer qualick geeft,
Die niet en heeft.

Lijden is vermaeck,
Mits het velen raeck'.

Werdt een' ouw' Hoere gramm,
De Vloeck die van haer komt, keert
weer van daer hy quam.

't Goed is qualick by den Bloed,
Die geen Heer is van sijn Goed.

Den Hond is waerd gestraft,
Die maer van vrees en bast.

't Is quaed, een Sondaer werden,
En Duyvelsch, te volherden.

Heet all, Pieter, en gebiedt,
En doet self all wat ghy hiet.

Beveelt,

863.

*Manda y descuyda,
No se hará cosa ninguna.*

864.

*Manda y hazlo,
Y quitar te has de cuydado.*

865.

*Marcha la piadosa.
Que mascarva el vino à los enfermos.*

866.

Mal se aprovechan quatro de un çapato.

867.

Mas cagarun bucy que cien golondrinos.

868.

Mas cuesta mal hazer que bien hazer.

869.

Mas es el ruydo que las nozes.

870.

*Mas guarda la viña el miedo.
Que no el viñadero.*

871.

*Mas matò la cena,
Que sanò Avicena.*

872.

*Mas querria ser nonada,
Que ser pobre y no tener nada.*

873.

*Mas quiero asno que me lleve,
Que cavallo que me derrueque.*

Beveelt, en laet het daer op staen,
Soo werdt'er niet met all gedaen.

Doet selfs uw' last,
Soo gaet ghy vast.

Denckt wie de droncke Trijn
't Medoogen in haer' sinn gaf;
Sy kauwden all den Wijn,
Eerf' hem de siecken in gaf.

Dacr's geen geriefte doen,
Vier menschen in een' schoen.

Een Oss alleen kackt grooter hoop,
Als hondert Swal'wen over hoop.

Doet geern gelijk ghy moet doen,
Quaed doen kost meer, als goed doen.

Siet op de kinderen, die knickeren en
koten,
't Gerucht is meestendeel veel meerder
als de Noten.

De vrees bewaert den Wijngaerd meer,
Dan die hem waer neemt voor den Heer.

Veel eten 's avonds helpt meer men-
schen aen haer' Dood,
Dan menigh groot Doctör kan helpen
uyt den nood.

Niet doet niet seer, Armoed is pijn;
't Is beter niet als arm te zijn.

Een Esel die my draeght, is beter als
een Paerd,
Dat my de zael uyt smijtt, en tuymelt
op der aerd.

Een.

874.

*Mas sabe el loco en su casa,
Que el cuerdo en la agena.*

Een Geck weet meer tot sijnent, dan
een Mann,
Die wijs is, tot een ander weten kan.

875.

Mal se apaga el fuego con las estopas.

Hy doet een onvoorsichtigh werck,
Die Vyer meent uyt te doen met
Werck.

876.

*Mas son los amenazados,
Que los heridos.*

Daer zijn gedreighden en gewonden,
Maer d'eerste worden meest gevonden.
Dreigen is goed om verdragen,
Meer gedreighden dan geïlagen.

877.

*Mas tiene el rico quando empobrece.
Que lo pobre quando enriqueze.*

Een rijk Mann heeft meer Goeds als
hy ten achter teert,
Dan een behoeftige die vast sijn Goed
vermeert.

878.

*Mas tiene que dezir el que caga la
manta, que el que la lava.*

Deschijte-broeck, die Broeck en Hemd
bedoet,
Heeft meer te seggen dan die 't wasschen
moet.

879.

Mas tira moça que sogá.

Een Meisje trekt een' Mann
Meer dan een Touwtje kan.

880.

*Mas tiran nalgas en lecho,
Que bueyes ex barbecho.*

Twee Billen trecken meer in 't bed
met haer geweld,
Als een paer Ossen voor de Ploegh doen
in het Veld.

881.

*Mas tiran tetas,
Que sogas cañameras.*

Wacht u voor geweld van Vrouwen,
Memmen trecken meer als Touwen.

882.

*Mas vale acostarse sin cena,
Que levantarse con deuda.*

Beter nacht'ren slapen gaen,
Als met schulden op te staen.

883.

*Mas vale blanca de paja,
Que maravedi de lana.*

Een' Blanck van Stroo is meer voor my,
Als een halv' Blanck van Woll of Zy.
't Om-

884.

*Mas vale buelto de olla,
Que abraço de moça.*

885.

*Mas vale çapato roto,
Que piè hermofo.*

886.

*Mas vale con mal Afno contender,
Que la leña à cueftas traer.*

887.

*Mas vale embalde fer,
Que embalde haçer.*

888.

*Mas vale en pas y peregrino,
Que entre parientes y con ruydo.*

889.

Mas vale defcofer que romper.

890.

*Mas vale çanar en lodo,
Que perder en oro.*

891.

*Mas vale humo de mi cafa,
Que fuego de la aena.*

892.

*Mas vale mala auenencia,
Que buena fentencia.*

893.

*Mas vale migaja de Rey,
Que çatico de Cavallero.*

894.

*Mas vale paxaro en mano,
Que bueytre bolando.*

't Omschudden van een' Hutspott
verlich en warm,
Is beter als een Meisjen in den arm.

Men magh all proncken met sijn nieuwe
Goed;
Een oude Schoen gaet voor een' schoo-
nen Voet.

't Is beter met een Esel in 't gekijf,
Als 't Hout te laden op sijn eigen lijf.

't Is beter luy en leegh gegaen,
Als vod-werck en geen deegh gedaen.

't Is beter Vreemdelingh met rust,
Als by de sijne sonder lust.

Al slijt ghy niet dan leuren,
Ontnaeyen gaet voor scheuren.

't Is beter sijn profijt in 't slijck gedaen,
Als in het Goud ten achteren gegaen.

De roock is meer tot mijnent waerd,
Als 't Vyer is aen eens anders Haerd.

Hoe goed een Vonniss wesen magh,
Noch beter is een quaed Verdragh.

Een kruym van 's Konings Brood is
beter als een kant,
Die my gegunt werdt door d'aensien-
lickste van 't Land.

Een Arend in de vlucht hoogh boven
't Land,
Is min waerd, als een Musken in de
Hand.

T t t t

Beter

895.

*Mas val perder,
Que mas perder.*

896.

Mas vale regla que renta.

897.

*Mas vale señero,
Que con ruym compañero.*

898.

*Mas vale ser cornudo,
Que no lo sepa ninguno,
Que sin serlo pensarlo toao el mundo.*

899.

Mas vale tuerto que ciego.

900.

*Alas vale vaca en paz,
Que polos con agraz.*

901.

*Mas vale vieja con dineros,
Que moça con cabellos.*

902.

*Mas vale un dia del discreto,
Que toda la vida del necio.*

903.

*Mucho sabe el Rato,
Pero mas el Gato.*

904.

*Mucho sabe la raposa,
Pero mas el que la toma.*

905.

*Muchos besan manos
Que querian ver cortadas.*

Beter quijt dat spijtt',
Dan noch beter quijt.

All is 't den quifter onbekent,
Goe Regel geldt meer, als goe Rent.

Beter eenigh, still, en stomm gaen,
Als met quaed geselschap omgaen.

't Is beter onbekent, twee Horens op
het hoofd,
Als datm'er geen' en draeght, daer't ye-
der een gelooft.

Troost u met uw kind,
Beter slimm als blind.

Een stuck Rund-vleesch met vrede in
huys,
Gaet voor Capoenen met Verjuys.

Warenf' in mijn keur gestelt,
'k Weet wel wie my liefste waer;
Of een oud Wijf met schoon Geld,
Of een jonge met schoon Haer.

Een wijs Mans eenen dagh is waerdiger
verheven,
Als heel een' Geck sijn Leven.

Veel weet de Ratt,
Veel meer de Katt.

De Vosch is loos, en is 't heel seer;
Maer die hem vanght is 't noch veel
meer.

Vele kussen sulcke Handen,
Dic sy liever sagen branden.

906.

*Mucho vale y poco cuesta,
A mal hablar buena respuesta.*

907.

*Muger placera
Dixe de todos, y todos d'ella.*

908.

*Muger ventanera,
Uvas de calle.*

909.

*Mi comadre, el oficio de la rana,
Beve y parla.*

910.

*Miel en la boca,
Y guarda la bolsa.*

911.

*Mientras anda el yugo,
Ande el huso.*

912.

*Mientras el discreto piensa,
Haze el necio la hazienda.*

913.

*Mi hazienda me llevaras,
Mi fama me dexaras.*

914.

*Mi hijo verna barbado,
Mas no parido, ni preñado.*

915.

Mira adelante, no caeras atras.

916.

*Mirais lo que bevo,
Y no la sed que tengo.*

917.

*Mejor es luego el huevo,
Que mañana la gallina.*

Het is soo dienstigh en soo licht,
Op qualick spreken goed bericht.

Een snapster snapt van allegaer,
En yeder een snapt weer van haer.

Een 'schoon' Waerdinn in Stadt of
Land,
Zijn Druyven aen den Wegh geplant.

Sy leeft als of s' een Kiekvorsch waer,
Sy drinckt en kaeckelt, mijn' Gevaer.

Daerm' u berecht met honigh-woor-
den,
Past op uw beurs en op haer' koorden.

Daer men 't Jock in 't Veld fiet gaen,
Moet de Spin-rock t'huys niet staen.

Dewijl 't de Wijse overslaen,
Soo heeft de Geck het werk gedaen.

Ghy mooght my in mijn Goed benou-
wen,
Mijn Eer moet ghy my laten houwen.

Mijn Soonens Kinn magh wel behae-
ren,
Maer Kinderen sal hy niet baeren.

Die voor hem fiet,
Valt achter niet.

Mijn drincken weet elck een die't fiet,
Maer mijnen dorst en fiet men niet.

Als ick mijn' sinn magh doen,
'k Hebb liever nu het Ey, als morgen
vroegh het Hoen.

T t t t 2

In

918.

Melon y queso,
Tomale à peso.

919.

Menea la cola el can,
No por ti, sino por el pan.

920.

Menor vale à las vezes
El vino que las bezes.

921.

Mentis, Marta,
Como sobrescrito de carta.

922.

Necio es quien piensa que otro no pien-
sa.

923.

Necios y porfiados
Hazen ricos los letrados.

924.

Ni à muger que llorar,
Ni al perro que mear.

925.

Nieblas en alto,
Aguas en baxo.

926.

Ni firmes cartas que no leas,
Ni bevas agua que no veas.

927.

Ni moça fea,
Ni obra de oro que tosca sea.

928.

Ni tan hermosa que mate,
Ni tan fea que espante.

929.

No auria grande, si no viesse pe-
queños.

930.

No ay mal año por piedra,
Mas guay de quien acierta.

In koop van Kaes en van Meloen,
Is alles by 't gewicht te doen.

Den Hond bequispelsteert u noot,
Om uwent will, maer om uw Brood.

't En is somwijlen niet vergift,
De Wijn is arger als de Gist.

Ghy lieght all, Maertje lief,
Als 't op'schrift van een' Brief.

Sijn herffenen zijn seer gekrenckt,
Die denckt dat niemand anders denckt.

Van den Steegen en den Sott,
Vult den Advocaet sijn' pott.

Vrouw of Hond en kan noyt missen,
Waer af schreyen of af pissen.

De Mist om hoogh,
Noyt onder droogh.

Teeckent niet, of leest eerst wat,
Drinckt niet, of besiet het natt.

Noyt Vrijster leelick, vuyl, of oud,
Noyt ontfatsoenlick werck van Goud.

Wenscht om geen Wijf soo schoon,
noch soo afgrijpselick,
Dat yemand om haer sterv', of yemand
van haer schrick'.

Daer en waer geen grooten Heer,
Warender geen' kleine meer.

Hagel jaren. goede jaren,
Maer wee diense wedervaren.

Daer

931.

*No ay mayor tormento que del vino.*Daer kan geen' scherper Pijnbanck zijn,
Als is de Pijnbanck van de Wijn.

932.

*No ay mejor Cirujano que el bien
acuchillado.*De beste Chirurgijn
Moet wel doorsneden zijn.

933.

*No ay mejor espejo,
Que el amigo viejo.*Geen Spiegel die ons beter dient,
Als het vermaen van een oud Vriend.

934.

*No ay peor burla que la verdadera.*Het jocken dat het swaerst is,
Is 't jocken dat het waerst is.

935.

*No ay peor sordo que el que no quie-
re oyr.*Geen snooder Doov' geboren,
Dan die niet en will hooren.

936.

*Ny ay tal hechizo,
Como el buen servicio.*Wel-dienens soete Toovery
Gaet alle Toovery verby.

937.

*No cabiamos al fuego,
Y vino mi suegro.*Den Haerd viel nauw voor 't huys-ge-
finn,
Noch wouwd'er mijn Wijsf Vader in.

938.

*No digas mal del año,
Hasta que sea pasado.*Spreekt geen quaed van 't Jaer,
Als in 't Jaer daer naer.

939.

*No es de vero,
Lagrimas en la muger, ni coxear en
el perro.*Het hincken van den Hond, en 't
schreyen van de Vrouwen,
Is niet veel te betrouwen.

940.

*No es regla cierta,
Pescar con valleta.*'t Is een regel die kan missen,
Met een' Kluyt-boogh willen vissen.

941.

*No es tan bravo el Leon como lo pin-
tan.*De Leeuw is niet soo fell van hert,
Als hy wel uytgeschildert werdt.

942.

*No fio nada
Hasta mañana.*'k Meen voor morgen
Niet te borgen.

943.

*No hizo Dios à quien desamparasse.*God heeft hem niet gemaeckt
Daer hy niet over waecht.

T t t t 3

't En

944.
No le quiere mal
Quien hurta al viejo lo que ha de ce-
nar.

945.
No la hagas, y no la temas.

946.
No nasciò
Quien no errò.

947.
No puede ser mas negro el cuervo
que sus alas.

948.
No se toman truchas
A bragas enxutas.

949.
No son todos hombres los que mean
à la pared.

950.
No soy rio, para no bolver atras.

951.
No te de Dios mas mal,
Que muchos hijos y poco pan.

952.
No te dirè que te vayas;
Mas harete obras con que lo hagas.

953.
No tomes espanto,
Sino del pecado.

954.
No venga à la vega,
Lo que defficà la rueda.

't En is den oude Mann sijn vyand niet,
 Die hem sijn Avond-kost steelt of ver-
 biedt.

Vreest voor geen quaed,
 Sooghy 't quaed laet.

Noyt heeft men mensch geleest,
 Die niet gefeilt en heeft.

En laet u niet geen' Bulleback vervee-
 ren,
 DeKraey en is niet swarter als haer' vee-
 ren.

Daer 's aen Truyten niet te raecken,
 Sonder Broecken natt te maecken.

't Is juyft niet voor een Mann te gissen
 Al watter aen den wand kan pissen.

'k En ben niet als de Stroomen,
 Om noyt te rugg te komen.

God geev' uw ongeluck zy noyt soo
 groot,
 Als heel veel Kind'ren, en heel weinigh
 Brood.

Wilt ghy niet wegh, ick segh niet dat
 ghy 't doet:
 Maer salter soo nae maecken, dat ghy
 moct.

Noyt en zy daer schrick gevonden
 In uw Hert, als voor de Sonden.

't Land en hoeft het niet te hopen,
 Daer de wielen best in loopen.

Drooghte.

En

955.

*Nunca esperes,**Que haga tu amigo lo que tu pudieres.*

956.

Nunca los ausentes se hallaron justos.

957.

Offrecer mucho à quien pocopide, especie es de negar.

958.

*Olla sin sal,**Haz cuenta que no tienes manjar.*

959.

Otra cosa quiere la mesa que tovajas blancas.

960.

*Pareja**Llave de pobreza.*

961.

*Passa la fiesta,**Y el loco resta.*

962.

*Pasò pudiste, vino querras,**Entonces no quisiste, agora no podras.*

963.

*Pensando adonde vas,**Te olvidas de donde vienes.*

964.

*Perro ladrador sin fuerças**Guay de su pellejo.*

965.

*Pescador de caña**Mas come que gana.*

966.

*Piedra y palabra**No se torna à tomar despues de echada.*

En wacht noyt van een ander mann
Het geen door u geschieden kan.

Wat datter blijck' of niet en blijck',
Die wegh is en heeft noyt gelijk.

Biedt men meer als ick bedingh,
't Is een slag van weigeringh.

Is't Sout in den Pott vergeten,
Maeckt staet, daer en is niet t'eten.

Daer hooren and're saecken
Ter Tafel, als witt Laecken.

Hoort, Slapers die aen 't Bedde kleeft
als Peck,
De Luyheit is de Sleutel van't Gebreck.

Het Gast-mael is gedaen,
De Waerd, de Geck, blijft staen.

Ghy mooght wel, is verby, ghy woudt
wel, is gekomen,
Doe was de Will van huys, nu is de
Macht benomen.

Wy dencken soo seer waer wy gaen,
Dat wy vergeten waer van daen.

Een Hond die bast en heeft geen' kracht,
Heeft wel te vreesen voor sijn' vacht.

Een Hengelaer van sijn bewind,
Kan veel meer eten dan hy wint.

Steen uyt de Hand
En komt niet weer,
Woord uyt den Tand
Oock nimmermeer.

Recht

967.

*Pleito bueno, pleito malo,
El escrivano de tu mano.*

968.

*Pleito y orinal
En casa de quien quisieres mal.*

969.

*Poco à poco van lexos,
Y corriendo à mal lugar.*

970.

*Pon tu haver en consejo,
Uno dirà que es blanco, otro que es
vermejo.*

971.

*Por el alabado dexè el conocido,
Y vime arrepentido.*

972.

*Por mucho madruger no amanece
mas presto.*

973.

*Por ningun tempo
No dexes el camin Real por el sen-
dero.*

974.

*Por nuevas no peneys,
Hazerse han viejas, y las sabreis.*

975.

*Por viejo que sea el varco,
Passa una vez el vado.*

976.

*Prenda que come
Ninguno la tome.*

977.

*Puerta abierta
Al santo tienta.*

978.

*Pues todo lo sabeys vos, y yo nada,
Dezìame lo que soñava esta mañana.*

Recht of onrecht, hoe het zy,
Hebt den Schrijver op uw' zy.

Wenscht hem Process en Piss-gelas,
Die ghy wenscht dat bedorven was.

Die langhsaem gaet, gaet verr,
Die loopt, raectt licht om verr.

Stelt ghy u Goed te recht daer een hoop
Rechters sitt,
Den eenen dunckt het rood, den
and're keurt het witt.

't Geprefen koos ick voor 't bekende,
En vond my voll berouws in 't endc.

Ofm' all vroegh uytten bedde kom',
't En daeghter niet te vroeger om.

Hoe datter Wind en Weer uyt fiet,
Verlaett den Wegh voor 't By-pad niet.

Weest niet te graegh na nieuwe maren,
Sy sullen metter haest verjaren,
En ghy sult weten hoe se waren.

All is het Schuytje swackop 't Veer,
Het doet noch wel een tochtje meer.

Een Pand dat eten kan,
Aenvaerde Vrouw noch Mann.

Een Deur die ongefloten staet,
Bekoort een heiligh Mann tot quaed.

Dewijl ick niet en weet, en u niets is
verborgen,
Ick bid u, seght my eens, wat droomd'
ick heden morgen?

Wat

979.

*Qual mas, qual menos,
Toda la lana es pelos.*

980.

*Quando ay ubas y higos,
Adereça tus vestidos.*

981.

*Quando cuentan las estrellas,
El campo queda por ellas.*

982.

*Quando Dios quiere,
Con todos vientos llueve.*

983.

*Quando Dios quiere,
En sereno llueve.*

984.

*Quando duermo, canso,
Que me harà quando ando?*

985.

*Quando el Cosario promete missas y
cera,
Con mal anda la galera.*

986.

*Quando el coxo de amor muere,
Que harà quien andar puede?*

987.

*Quando el Diablo reza,
Engañar te quiere.*

988.

*Quando el mortero llama,
Ho Dios que buena mañana!*

989.

*Quando el lobo va à hurtar,
Lexos de casa va à caçar.*

990.

*Quando el necio es acordado.
El mercado es ya passado.*

Wat meer hier en wat meer daer,
Alle Woll en is maer Haer.

Alffer Druyven zijn en Vijgen,
Moet gh'uw' Winter-kleeren krijgen.

Als een de Sterren telt,
Behouden sy het veld.

Belieft het God den Heer,
Het regent wel met allen Wind en
Weer.

Belieft het God den Heer,
Het regent in schoon Weer.

All slapende maeck ick my moe;
Wat meent ghy dat ick gaende doe?

Belooft de Roover Wasch en Miffen op
't Autaer,
Voor seker, de Galey is in een groot ge-
vaer.

Indien de kreupele van Minn vergaet,
Wat sal hy die niet kreupel gaet?

Soo de Duyvel bidt, maeckt staet
Dat hy u bedriegen gaet.

Daer de Vijfel is aen 't gaen,
Komt een lekker Noen-mael aen.

Als de Wolf roofst op sijn best,
Jaeght hy verre van sijn nest.

Eer de Geck verdragen zy,
Is de Merckt all langh verby.

V v v v

Een

991.

*Quando el viejo no puede beber,
La hueſſa le pueden hazer.*

992.

*Quando el villano eſtà en el mulo,
Ni conoce à Dios, ni al mundo.*

993.

*Quando en caſa engorda la moça,
Y al cuerpo el baço,
Y al Rey la bolſa,
Con mal anda la coſa.*

994.

*Quando la mala ventura ſe duerme,
Nadie la deſpierte.*

995.

*Quando llueve, llueve,
Quando nieva, nieva,
Quando haze viento,
Entonces haze mal tiempo.*

996.

*Quando mayor ventura,
Es menos ſegura.*

997.

*Quando meares de color de florin,
Echa el medico para ruyn.*

998.

*Quando menguare la Luna,
No ſiembras coſa alguna.*

999.

*Quando no quiere Dios,
El Santo no puede.*

1000.

*Quando os pedimos,
Dueña os deximos;
Quando os tenemos,
Como queremos.*

1001.

*Quando te dolieren las tripas,
Haçlo ſaber al culo.*

Een Dood-kift voor den ouden Mann,
ſoo haest hy niet meer drincken kan.

Wanneer de Boer ſitt op den Muyl,
Soo kent hy God, noch menſch, den uyl.

Als in huys de Dienſtmaeghd ſwilt,
En in 's menſchen lijf de Milt,
En des Koningh bors in 't Rijck,
Gaen de dingen miſſelijck.

Wil Onheil in ſlaep geraecken,
Laet het niemand wacker maecken.

Als 't regent, regent het, als 't ſneeuwt,
ſoo ſneeuwt het, maer
Als 't waeyen will, ſoo is 't het quaedſte
Weer van 't Jaer.

Als w' ons duncken meest behouwen,
Is 't geluck minſt te vertrouwen.

Die Goud-guldens verw kan piſſen,
Kan licht de Doctoren miſſen.

In 't breken van de Maen,
Laet all het zaeyen ſtaen.

Als 't God niet en gebiedt,
Vermagh de Heiligh niet.

Doew' u geerne namen,
Hietenw' u Madame, en
Nu gh' ons hebt gerieft,
All ſoo 't ons gelieft.

Is de buyck met pijn beſeten,
Laet den aers de tijdingh weten.

Als

1002.

*Quando todos te dixerem que es Asno,
rebuzna.*

1003.

*Quando topares con el loco,
Finge te necio.*

1004.

*Quando viene la mecha,
No aprovecha.*

1005.

*Quando vieres tu casa quemar,
Llegate à escalar.*

1006.

*Quando un lobo come à otro,
No ay que comer en el soto.*

1007.

*Quanto sabes no diràs,
Quanto vees no jufgaras,
Si quieres vivir en paz.*

1008.

*Quarto falso
De noche passa.*

1009.

Quiebra la sogá por lo mas delgado.

1010.

*Quita la causa,
Quito el pecado.*

1011.

*Quixadas sin barbas,
No merecen ser honradas.*

1012.

*Que cosa tan buena el hurtar,
Si fuese por los cintos el colgar?*

1013.

*Quem bem serve e não pede,
Quanto sirve, tanto perde. Portug.*

Als elck u voor een Esel groett,
Soo schreeuwt gelijck een Esel doet.

Vindt gh' een mallen Geck van aerd,
Houdt u of ghy 't selver waert.

De Lont verschijnt altijd
Met schad' en geen profijt.

Sooghy fiet uw Huys staen branden,
Gaet'er by, en warmt uw Handen.

Wil d'eene Wolf den and'ren vreten,
Soo valt'er niet in 't Bosch om t'eten.

All wat ghy weet en segget niet,
En oordeelt niet all wat ghy fiet;
Dat sal u geven
In vré te leven.

Als s' in doncker werdt getelt,
Gaet de Haegh-munt voor goed geld.

Die Prophecie is goed te spreken,
Het Touw sal op sijn dunste breken.

Doet d'oorfaeck uyt den wegh,
Soo raect de Sonde wegh.

Kaecken sonder Baerd
Zijn geen' eere waerd.

Wat waer het stelen een vermaecklick
dingh,
Als m' aen den Riem, niet aen de Keel
en hingh?

Die wel dient, en eischt niet veel,
All sijn dienst is achterdeel.

V v v v 2

Wat

1014.

*Que monton de trigo,
Si no estuviessse comido!*

1015.

*Quem tem bon niño
Tem bon amigo. Portug.*

1016.

*Que quiera que digan las gentes,
A ti mismo para mientes.*

1017.

*Quien abrojos siembra,
Espinas coge.*

1018.

*Quien à dos Señores ha de servir,
Al uno ha de mentir.*

1019.

*Quien al cielo escupe,
En la care le cae.*

1020.

*Quien amaga y no pega,
Una tiene y dos espera.*

1021.

*Quien amaga, y no da,
Miedo ha.*

1022.

*Quien à Medicos no cata,
O escapa, ò Dios le mata:
Quien à ellos se ha entregado,
Un verdugo, y bien pagado.*

1023.

*Quien amonesta,
Ayuda y no denuesta.*

1024.

*Quien à menudo à las armas va,
O dexa la piel, ò la dexará.*

Wat een hoop korens, wat een schatt,
Als m' hem niet op gegeten hadd!

Hebt gh' een goed Kind,
Gh' hebt een goed Vrind.

Wat men seit, of niet en seit,
Past ghy maer op uw beleid.

Op Doornen zaeyen,
Volght Distels maeyen.

Dient ghy twee Heeren in 't gemeen,
Voor seker ghy bedrieghter een.

Spouwt naer den Hemel als een geck,
Het valt u selver op den beck.

Die maer dreight en grijpt niet ree,
Heeft'er een, en wacht'er twee.

Die maer wenckt en niet en slaet,
Weet dat hy in vreesse staet.

Die den Doctoer will voor sijn Bedde
derven,
Of hy ontkomt, of God selfs doet hem
sterven:
Die den Doctoer te hulp haelt in sijn
leed,
Raeckt in Beuls hand, en 't is maer wel
besteedt.

Door een trouw vriendelick vermaen,
Brenghet m' yemand hulp, geen' oneer
aen.

Die te dickwils will Soldaten,
Laet'er 't Vell, of sal'ter laten.

Licht

1025.

*Quien à mi escarnece,
Sus hechos no vee.*

1026.

*Quien à mi hijo quita el moco,
A mi besa en el rostro.*

1027.

*Quien à solas se aconseja,
A solas se remesa.*

1028.

*Quien à su enemigo popa,
A sus manos muere.*

1029.

*Quien à su perro quiere matar,
Ravia le ha de levantar.*

1030.

*Quien azecha por agujero,
Vee su duelo.*

1031.

*Quien beve tras la cocina,
De una higa à la Medicina.*

1032.

*Quien bien ama,
Tarde olviaa.*

1033.

*Quien bien hila,
Larga trae la camisa.*

1034.

*Quieres buen mercado,
Hazle con el necio necesitado.*

1035.

Quien bien oye, bien responde.

1036.

Quien bien quiere, de lexos vee.

1037.

*Quien bien tiene y mal dessea,
Faya y viva en la galera.*

Licht dien ghy my bespotten siet,
En siet op sijn' gebreken niet.

Die het snott veeght van mijn' Soon,
Geeft m' een soentjen aen mijn' koon.

Die sijn' raed alleenigh sluytt,
Treckt sijn Haer alleenigh uyt.

Die sijn' Vyand weinigh acht,
Werdt'er licht van omgebracht.

Die sijn' Hond soeckt dood te smijten,
Moet hem eerst voor doll uyt krijten.

Die door een Naelden-oogh verspiedt,
't Gebeurt dat hy sijn hertseer siet.

Die op de Sopp drinckt over malen,
En hoeft geen' Doctor in te halen.

Die mint met rechte Minn,
Stelt langhsaem uyt den sinn.

Die het Spinnewiel wel jagen,
Konnen ruyme Hembden dragen.

Indien ghy goe koop soeckt te koo-
pen,
Soeckt kaele Gecken te beloopn.

Hy antwoordt in goe' woorden,
Die eerst ter degen hoorden.

Die sijn Lief wel heeft besint,
Siet van verr die hy bemint.

Die 't goed besitt en 't quaed wil vin-
den,
Gae sich op een' Galey verbinden.

1038.

*Quien bien tiene y mal escoge,
Por mal que le venga no se enoje.*

1039.

*Quien burla al burlador,
Cien años gana de perdon.*

1040.

*Quien calla, si alcanzara
Lo que querría, hablara.*

1041.

*Quien canta,
Sus males espanta.*

1042.

*Quien casa por amores,
Malos días y buenas noches.*

1043.

*Quien come boñiga, comería hogal-
dre.*

1044.

*Quien come de prestado,
Come de su saco.*

1045.

*Quien come la vaca del Rey,
A cien años paga los huesos.*

1046.

*Quien come peces menudos,
Come mierda de muchos culos.*

1047.

*Quien come y dexa,
Dos veces pone la mesa.*

1048.

*Quien comió la carne,
Que roya el hueso.*

1049.

*Quien compra cavallo,
Compra cuydado.*

Die't goed besitt en't quaed will kiefer
En klaegh' niet, moet hy 't goed verlie-
fen.

Die met den Spotter spott, voorwaer
Verdient een' afaet van veel' jaer'.

Hy sweegh niet, die nu niet en spreekt
Verkeegh hy maer dat hem gebreeckt

Met singen kan men plagen
Verschrieken en verjagen.

Die van liefde trouwt, moet wachten
Quade Dagen en goe Nachten.

Die in een' Koe-front heeft gebeten,
Souw licht'lick van een Taertjen eten.

Die vangeleent Geld werdt gevoedt,
Eet uyt sijn' eigen sack sijn Goed.

Die's Konings Koe gegeten heeft,
Sie vry wel toe soo langh hy leeft;
Men sal hem onderhalen,
En over hondert Jaer de Beenen doen
betalen.

Steeckt veel klein' Viskens in den
mond,
Soo eet ghy veeler aersen front.

Die wat eet en wat laet staen,
Kan twee mael ter tafel gaen.

Die't Vleesch heeft wegh gedragen,
Magh oock de Beenen knagen.

Die een Peerd derft koopen,
Koopt sich sorgh met hoopen.

Die

1050.

*Quien compra lo que no puede,
Vende lo que le duele.*

1051.

*Quien compra y vende,
Lo que gasta no siente.*

1052.

*Quien con el viejo burlò,
Primero riò, y despues llorò.*

1053.

*Quien con muchachos se echa,
Cagado se levanta.*

1054.

*Quien con perros se echa,
Con pulgas se levanta.*

1055.

*Quien cria,
Gana de noche y de dia.*

1056.

*Quien da, bien vende,
Si no es necio quien prende.*

1057.

*Quien da lo suyo antes de morir,
Aparejese à bien sufrir.*

1058.

*Quien da parte de sus cohechos,
De sus tuertos haze derechos.*

1059.

*Quien debaxo de la hoja se posa,
Dos vezes se moja.*

1060.

*Quien de invierno anda à paxaros,
y de verano à nidos,
No empresterà trigo à sus vezinos.*

Die all koopt dat sijn gerief is,
Moet verkoopen dat hem lief is.

Die daer koopt en weer verkoopt,
Voelt niet hoe sijn Goed verloopt.

Die sich in spotterny van oude lie'n ver-
maect,
Eerst lacht hy, maer het volght dat hy
aen't schreyen raect.

Met kinderen te Bedd te gaen,
Is om bescheten op te staen.

Met Honden in sijn Bedd gegaen,
Is met de Vloyen opgestaen.

Die jongh gedierte queect en voedt,
Vermeedert nacht en dagh sijn Goed.

Hy heeft seer wel verkocht die wel ge-
geven heeft,
Soo't maer geen Geck is dien hy geeft.

Die voor sijn sterven
Sijn Goed will derven,
Maeck' sich gereed
Tot alle leed.

Die wat Hand-giftjens kan doen smaec-
ken,
Weet van sijn onrecht recht te maecken.

Die will schuylen onder 't Blad,
Maeckt sich selven tweemael natt.

Die's Winters Vogels jaeght, en Somers
foeckt naer Nesten,
Heeft voor sijn' bueren noyt veel Ko-
renwerck ten besten.

Werd.

1061.

*Quien delante me dize, Señor, y de-
tras, Necio,
O me ha verguença, ò miedo.*

1062.

*Quien de locura enfermò,
Tarde sanò.*

1063.

*Quien de los suyos se alleja,
Dios le dexa.*

1064.

*Quien de mucho mal es ducho,
Poco bien le abasta.*

1065.

*Quien de presto se determina,
De espacio se arrepiente.*

1066.

*Quien desparte,
A vezes cobra la peor parte.*

1067.

*Quien de todos es amigo,
O es muy pobre, ò muy rico.*

1068.

*Quien deve à Piedro, y paga à Andrés,
Que pague otra vez.*

1069.

*Quien de una vez no caga,
Dos se arremanga.*

1070.

*Quien dexa camino real por la vereda,
Piensa atajar, y rodea.*

1071.

*Quien dineros ha de cobrar,
Muchas bueltas ha de dar.*

Werd ick van voren, Heer, van acht'ren
Geck, genaemt,
Hy vreeft my die het doet, of is voor
my beschaemt.

Sieck van sottigheit te wesen,
Valt seer langhsaem om genesen.

Die geene vrienden by en staet,
Moet weten dat hem God verlaett.

Die veel leeds is gewoon te sinaecken,
Een weinigh goeds kan hem vermaec-
ken.

Weest noyt haestigh, Mann noch
Vrouw,
Kort beraed maect langh berouw.

Hy die het Goed deelt onder veel'
Heeft altemet het quaedste deel.

Een vriend van alle mann gelijk,
Of is heel arm, of is heel rijck.

Die Pieter schuldigh is, en geeft An-
dries sijn Geld,
't Is reden dat hy 't noch eens telt.

Die ten eersten niet kan kacken,
Sitt wel tweemaal op sijn' hacken.

Die voor den grooten Wegh den by-
wegh kiest, is domm,
Hy meent het vordert Wegh, en wan-
delt veel Weghs om.

Die veel Gelds op een will hoopen,
Moet veel gins en weder loopen.

Weest

1072.

*Quien dineros y pan tiene,
Consuegra con quien quiere.*

1073.

*Quien dice lo suyo,
Mal callará lo ajeno.*

1074.

*Quien dice mal de la yegua,
Esse la merca.*

1075.

*Quien echa agua en la garraffa de
golpe,
Mas derrama que ella coge.*

1076.

*Quien el Asno alaba,
Tal hijo le nasce.*

1077.

*Quien el azeyte mofura,
Las manos se unta.*

1078.

*Quien en la pared pone mote,
Viento tiene en el cogote.*

1079.

*Quien en Piedra se posa,
Piedra se torna.*

1080.

*Quien en un año quiere ser rico,
Al medio le ahorcan.*

1081.

*Quien es amigo del vino,
Enemigo es de si mismo.*

1082.

*Quien es cornudo y lo consiente,
Que sea cornudo para siempre.*

1083.

*Quien está en ventura,
Hasta la hormiga le ayuda.*

Weest van Geld en Brood gerieft,
En ghy trouwt waer't u belieft.

Die niet kan fwijgen dat hem racckt,
Denckt hoe hy't met een ander maeckt.

Die slechtst van de Merrie praect,
Is hy diese koopen gact.

Die 't Water in de Flesch met eenen
slag wil stouwen,
Verstort'es ongelijk meer dan d'er blijft
behouwen.

Die den Ezel prijzen kunnen,
Moet men sulcken Soontjen gunnen.

Die d'Olie met de maet uyt meett,
Besmeert sijn handen eer hy't weet.

Die light en schrijft op alle Wanden,
Heeft Wind in 't Hoofd, en in sijn' Han-
den.

Die sijn le'en rust op een' Steen,
Werdt een Steen door all' sijn' le'en.

Die in een Jaer veel rijckdoms meent
t'erlangen,
Werdt menighmael op 't halve Jaer ge-
hangen.

Die een vriend is van den Wijn,
Moet sijn eigen vyand zijn.

Die Hoornen draecht, en is te vreden,
Dragt eewigh Hoornen, en met reden.

Dien het Geluck wat mede gæet,
De minste Mier komt hem te bact.

X x x x Die

1084.

*Quien estropea,
Si no cae, el camino adelanta.*

1085.

*Quien feo ama,
Hermoso le parece.*

1086.

*Quien guarda, halla,
Y quien cria, mata.*

1087.

*Quien ha criados,
Ha enemigos escusados.*

1088.

*Quien ha de besar al perro en el culo
Beselo luego.*

1089.

*Quien ha de ser servido,
Ha de ser sufrido.*

1090.

*Quien ha el mal que suele,
Dessa muere.*

1091.

*Quien ha gracia,
No està en tierra estraña.*

1092.

*Quien ha mal diente,
Ha mal pariente.*

1093.

*Quien haze lo que quiere,
No haze lo que deve.*

1094.

*Quien haze los mandados,
Que coma los bocados.*

1095.

*Quien haze por comun,
Haze por ningen.*

1096.

*Quien jurò,
No me engañò.*

Die een struyck'linghdoet,
Valt hy niet, hy spoedt.

Die verliefst is op een wesen,
't Leelick dunckt hem schoon te wesen.

Die wat spaert, die heelt wat,
Die wat mest, die keelt wat.

Hebt ghy Dienaers in uw Hof,
Gh' hebt Vyanden met verlof.

Moet gh' aen den Hondsgat met een
kuss,
Soo doet het liever nu als flus.

Wilt ghy hebben datm' u dien',
Weest met lijdsæmheit versien.

Komt u een kranckheit aen, en zijt gh'er
aen gewent,
Soo brengh'tf' u aen uw end.

Die wat bevallick is van wesen,
Hoeft nergens vreemdelingh te wesen.

Een pijnelicke Tand,
Quaed Maeghschap by der hand.

Die doende naer sijn' lusten hoort,
En doet niet altoos wat hy hoort.

Die de saecken uyt moet rechten,
Heeft goed recht tot goe' gerechten.

Die voor't Gemeen slaeft met verdriet,
Slaeft eigentlick voor niemand niet.

De Mann en heeft my niet bedrogen,
Die my geswoorn heeft en gelogen.

Die

1097.

*Quien la miel menea,
Siempre se le pega della.*

1098.

*Quien la Pera desdena,
Comer quiere della.*

1099.

*Quien las cosas mucho apura,
No vive vida-sigura.*

1100.

*Quien las ollas de sus vezinos quie-
re catar,
Las suyas no ha de atapar.*

1101.

*Quien lexos le va à casar,
O va engañado, ò va à engañar.*

1102.

*Quien lleva las obladras,
Que tañe las campanas.*

1103.

*Quien madruga,
Halla la paxara en el nido,
Y quien duerme, halla lo vazio.*

1104.

*Quien mala cama haze,
En ella se yaze.*

1105.

*Quien mal canta,
Bien le suena.*

1106.

*Quien mal enborna, saca los panes
tuertos.*

1107.

*Quien malas hadas no balla.
De las buenas se enfada.*

Die met den Honigh om will gaen,
Hem hanght'es veel of weinigh aen.

Die de Peere meest veracht,
Is hy dieder meest na tracht.

Die't all ten nauwsten overleit,
En leeft noyt in gerustigheit.

Die uyt sijn buermans Pott sich selven
foeckt te kroppen,
En moet de Potten van sijn eigen haerd
niet stoppen.

Die verr van huys om trouwen is geto-
gen,
Of hy bedrieght, of hy werdt self be-
drogen.

Die den Offer heeft t'ontfangen,
Magh de klock doen bingebangen.

Die wat vroeghjens doet sijn best,
Vindt den Vogel in sijn Nest;
Die wat langh will blijven slapen,
Sal op't leege Nest staen gapen.

Die sijn Bedde qualick maeckt,
Light'er moeylick in en waeckt.

't Luydt hem heel wel in sijn' ooren,
Dien wy qualick singen hooren.

Die met sijn Deegh speelt onderst bo-
ven,
Treckt schceve Brooden uyt den Oven.

Komt een' geen qualick vaeren toe,
Hy werdt de Weelde selver moc.

1108.

*Quien mal padece,
Mal parece.*

1109.

*Quien mal tiene en el trasero,
No puede estar quedo.*

1110.

Quien mal toma, peor da.

1111.

*Quien mas mete en la barca,
Mas saca.*

1112.

*Quien mea y no pee,
Va à la Corte y no vee al Rey.*

1113.

*Quien mucho duerme,
Lo suyo y lo azeno pierde.*

1114.

*Quien mucho habla,
En algo acierta.*

1115.

*Quien mucho vino cena,
Poco pane almuerza.*

1116.

*Quien nace en el muladar,
Alli se querria morar.*

1117.

*Quien neciamente peca,
Neciamente va al infierno.*

1118.

*Quien niega, y despues haz,
Quicre paz.*

1119.

*Quien no adoba gotera,
Adoba casa entera.*

1120.

*Quien no alza un alfiler,
No tiene en nada su muger.*

De Mensche siet
Na sijn verdriet.

Die wat seers heeft aen sijn Bill,
Sitt niet still,
Als hy will.

Die by qualick nemen leeft,
Weet dat hy noch arger geeft.

Die meest laedt in de Schuyt,
Haelt oock het meest daer uyt.

Die pissende niet eenen wind en schiet,
Gaet op het Hof, en siet de Koningh
niet.

Die al te langh in 't Bedde broedt,
Verliest sijn en een anders Goed.

Die veel speelt met Tongh en Kaecken,
Komt wel eens het punt te raecken.

Die in sijn Bedd gaet met veel Wijn,
Kan 's morgens niet Brood-lustigh zijn.

Die op den Miss-hoop is geboren,
Sal noyt na beter wooningh hooren.

Die alseen Geck op 't quaed will slaen,
Sal als een Geck ter Hellengaen.

Die eerst weigert en dan doet,
Soeckt na vred' in sijn gemoed.

Die geen' Goten will verstellen,
Moet het aen 't heel Huys ontgellen.

Sijn Wijsen is hem niet veel waerd,
Die niet een' Spell raept van der aerd.

Die

1121.

*Quien no castiga culito,
No castiga culaço.*

1122.

*Quien no cree à buena Madre,
Crea à mala Madrastra.*

1123.

*Quien no escarmienta de una vez,
No escarmienta de diez.*

1124.

Quien no fa beva, no porta penacho.

1125.

*Quien no habla,
No le oye Dios.*

1126.

*Quien no ha menor,
No ha honor.*

1127.

*Quien no miente,
No viene de buena gente.*

1128.

*Quien no me visito en enfermedad,
Beseme en tal en la sanidad.*

1129.

*Quien no oye razon,
No haze razon.*

1130.

*Quien no parece,
Perece.*

1131.

*Quien no pone y siempre saca,
Suelo halla.*

1132.

*Quien no se aventurò,
De laceria no salió.*

Die de kleine niet en willen,
Straffen oock geen' groote Billen.

Die voor sijn' Moeder maeckt den doo-
ven,
Moet cen' quae Stief-moer wel geloov-
ven.

Dien eene reis niet af kan keeren,
Dethien en fullen't hem niet leeren.

Die geen' Narrery en doet,
Draeght geen' pluymen op den Hoed.

Doet gh'uw' woord niet,
God en hoort niet.

Weet dat hy sonder eere leeft,
Die onder hem geen minder heeft.

't Schijnt datter wat aen lieght,
Als Joncker niet en lieght.

Wie m' in mijn' sieckte niet en kenn'
Kuss' mijn aers, nu 'k genesen ben.

Die Reden hoort en kan verachten,
Daer is geen' Reden af te wachten.

De Mann verdwijnt,
Die niet verschijnt.

Daer noyt werdt ingebracht, en altoos
uyt genomen,
Salm' eens te gronde komen.

Die noyt en heeft gewaeght,
Heeft d'armoe noyt verjaeght.

X x x x 3

Dic.

1133.

*Quien no se aventura,
Ni anda à cavallo, ni à mula.*

1134.

*Quien no supo pedir,
No supo bivar.*

1135.

*Quien no tiene mas de una camisa,
Cada Sabado tiene mal dia.*

1136.

*Quien no tiene miel en la orca,
Tengalo en la boca.*

1137.

*Quien no trae calças en Enero,
No fies del tu dinero.*

1138.

*Quien no tuviere que hazer,
Arme navio, ò tome muger.*

1139.

Quien paga deuda, haze caudal.

1140.

*Quien peces quiere,
Mojarfe tiene.*

1141.

*Quien pequeña heredad tiene,
A passós la mide.*

1142.

*Quien pobre a tien,
De sus deudos es desden;
Y el rico, sin serlo,
De todos es deudo.*

1143.

*Quien poco sabe,
Presto lo reza.*

Die sich niet geern en wilde wagen,
Laet sich van Paerd noch Muylen dra-
gen.

Die noyt kan eiffchen en doen geven,
Hadd noyt verftand van wel te leven.

Die maer een Hembd en kan verplegen,
Valt alle Saterdagh verlegen.

Hebt ghy geen' Honigh opgedaen,
Soo laet hem uyt uw' Lippen gaen.

Betrouwt hem niet veel Gelds te leenen,
Die's Winters gaet met bloote beenen.

Hebt ghy lust na tijdverdrijf,
Reedt een Schip, of neemt een Wijf.

Die Schulden af leght uyt fijn' Kass,
Werdt soo veel rijcker als hy was.

Als ick mijn schulden af betael,
Verbeter ick mijn Kapitael.

Die aen Vifch will raecken,
Heeft sich natt te maecken.

Zijt gh' op een weinigh Lands gefeten,
Ghy mooght het met u fchreden me-
ten.

Die Arm is will all 't Maeghschap wijc-
ken,
En elck is Maeghschap van de Rijcken.

Die niet veel Gebedjens kan,
Scheit'er in een omsien van.

Die

1144.

*Quien poco tiene, y esso da,
Presto se arrepentirá.*

1145.

*Quien pone noguera,
No piensa comer della.*

1146.

*Quien por rodéos habla,
Con arte anda.*

1147.

*Quien pregunta lo que no devria,
Oye lo que no querria.*

1148.

*Quien pregunta, no yerra,
Si la pregunta no es necia.*

1149.

*Quien presta,
Sus barbas messa.*

1150.

*Quien presta, no cobra, y si cobra,
no todo,
Y si todo, no tal,
Y si tal, enemigo mortal.*

1151.

*Quien quiere el ojo sano,
Atese la mano.*

1152.

*Quien quiere tomar,
Convienele dar.*

1153.

*Quien quisiere medrar,
viva en pie de sierra, ò en puerto de
mar.*

1154.

*Quien quisiere muger hermosa,
En Sacando la esposa,
Que no el Domingo en la boda.*

Die weinigh heeft, en 't weinigh geeft,
't Berouwt hem soo hy weinigh leeft.

Die het Note-boomken plant,
Wacht de vrucht niet in sijn' Tand.

Die ghy om-weeghs-wijs hoort spre-
ken,
Denckt daer kunstjens achter steken.

Die vraeght wat hy niet vragen souw,
Moet hooren dat hy niet en wouw.

Die vraeght, en doet niet miss,
Soo't geen mall vraegen is.

Leent een wat hy heeft vergaert,
't Kost hem haeren uyt sijn' Baerd.

Die leent, en krijght niet weer, of
krijght hy weer, niet all;
Of krijght hy 't all, niet soo; of krijght
hy 't by gevall
Soo goed weerom als doen hy 't gaf.
Hy krijghter een dood-vyand af.

Die sijn Oogh haest wil genesen,
Moet sijn' Hand gebonden wesen.

Die nemende will leven,
Voeght altemet te geven.

Die geerne voordeel dee,
Lev' in de laeght', of op een' Haven
van de Zee.

Die uyt fiet naer een' schoone Vrouw,
Die gaese liever foecken
In Saterdaghe doecken,
Als Sondaghs op een' Ondertrouw.

Die

1155.

*Quien quisiere ser mucho tiempo viejo,
Comiençelo presto.*

1156.

*Quien quiere plazer y pesar,
Comiençese à rascar.*

1157.

*Quien quisiere vivir sano,
Coma poco, y cene temprano.*

1158.

*Quieres cosa que te assombre,
El coraçon del hombre.*

1159.

*Quieres dexir al necio lo que es,
Dile, bestia de dos pies.*

1160.

*Quieres embarçar al villano,
Ponle candil, y huevo en la mano.*

1161.

*Quieres hazer del Ladron fiel,
Fia te del.*

1162.

*Quieres que te siga el can,
Dale pan.*

1163.

*Quien ruyn es en su tierra,
Ruyn es fuera della.*

1164.

*Quien se cree de ligero,
Agua coge con harnero.*

1165.

*Quien se echa sin cena,
Toda la noche devanea.*

1166.

*Quien se enaña en la fiesta,
Bestia resta.*

Die langh oud will zijn met sinnen,
Moet het all wat vroegh beginnen.

Soeckt gh'eerst vermaeck en dan ge-
quelt, (wel
Schrobt maer uw' Huyd, ghy vindt het

Hebt gh'uw gesontheit lief, slaet acht
op desen raed,
Eet's Middaghs matigh, en des Avonds
niet te laet.

Soeckt gh'een dingh dat u verwondert,
's Menschen Hert is't onder hondert.

Lust u een Geck te deegh te groeten,
Hy is een Beest, seght, met twee voeten.

Lust u een' Boer te sien verlegen en ver-
mant,
Geeft hem een' Keers in d'een', een Ey
in d'ander Hand.

Betrouwt den Dief uw' saecken,
Soo gh' hem getrouw wilt maecten.

Wilt ghy gevolght zijn van den Hond
Geeft hem een stuck broods in der
mond.

Die boos is in sijn Land,
Is boosaen alle kant.

Sy scheppen 't Water in de Seven,
Die all te licht geloove geven.

Gaet een te Bedde sonder eten,
Hy sal noyt recht van rusten weten.

Die krackeel maect op een' Feest,
Was, en is, en blijft een' Beest.

Die

1167.

*Quien se vistió de ruyn paño,
Dos vezes se vistió al año.*

1168.

*Quien siembra en el camino,
Cansa los bueyes, y pierde el trigo.*

1169.

*Quien siempre mira lo postero,
Nunca acomete gran hecho.*

1170.

*Quien sigue la cosa,
O ha parte della, o toda.*

1171.

*Quien sirve à hombre malo,
Siembra el mercado.*

1172.

*Quien solo come su gallo,
Solo ensille su cavallo.*

1173.

*Quien su carro unta,
Sus bueyes ayuda.*

1174.

*Quien su enemigo popa,
A sus manos muere.*

1175.

*Quien sufrió
Venció.*

1176.

*Quien su rabo alquila,
No se sienta quando quiere.*

1177.

*Quien su tiempo gasta en cosas vanas,
No ve la muerte que está sobre sus
espaldas.*

1178.

*Quien tarde casa,
Mal casa.*

Die sich kleedt in slechte waer,
Kleedt sich tweemaal in een Jaer.

Die 't Sand-pad ploegen will, en zaeyen
in den Wegh,
Vermoeyt sijn' Ossen maer, en werpt
sijn Koren wegh.

Die altijd acht op 't end will slaen,
Sal noyt een' groote daed bestaen.

Die naer een' saeck tracht in 't geheel,
Of krijghtse soo, of voor een deel.

Die een quaed Mann ten dienste staet,
Doet of hy 't Saed wierp op de Straet.

Die alleenigh eett sijn' Maelen,
Moet sijn Paerd alleenigh zaelen.

All die sijn' Wagen smeert,
Verlicht of Oss of Peerd.

Die sijn' Vyand weinigh acht,
Werdt'er noch van omgebracht.

Die maer en lijdt,
Wint metter tijd.

Die sijnen aers te huer uyt geeft,
En sitt niet als hy 'r lust toe heeft.

Die Tijd spilt sonder nood,
En sonder nutt of witt,
En lett niet op de Dood
Die op sijn' schouders sitt.

In een oud vell
Trouwt niemant wel.

Y y y

Die

1179.

*Quien tarde se levanta,
Todo lo dia trota.*

1180.

*Quien te haze fiesta que no te suele
hazer.
O te quiere engañar , o te ha mene-
ster.*

1181.

*Quien te mostrò remendar?
Hijos menudos y poco pan.*

1182.

*Quien tiempo tiene y tiempo atiende,
Tiempo viene que se arrepiente.*

1183.

*Quien tiene boca,
No diga à otro, sopla.*

1184.

*Quien tiene hijos y ovejas,
Nunca le faltan quexas.*

1185.

*Quien tiene lança en puño,
Tiene lo ageno, y tiene el suyo.*

1186.

*Quien tiene ovejas,
Tiene pellejos.*

1187.

*Quien tiene pie de altar
Come pan, sin amassar.*

1188.

*Quien tiene quatro, y gasta cinco,
Ni ha menester bolsa ni bolsico.*

1189.

*Quien tiene una hora de espacio,
No muere ahorcado.*

Die all te laet is opgestaen ,
Moet allden dagh een drafjen gaen.

Die u meer vriendschaps doet als vo-
ren; 't kan niet liegen,
Of hy heeft u van doen, of hy will u
bedriegen.

Waer hebt ghy 't lappen van ouw' klee-
ren af geleert?
Van weinigh Broods en veel' klein'
Kind'ren om den heerd.

Aldie Tijd heeft en wacht na Tijd,
De Tijd sal komen dat 't hem spijt'.

Die een' Mond heeft is een dwaes,
Seght hy tegen yemand, blaes.

Die Kinders voedt en Schapen weidt,
heeft klachten,
Van wederzijds te wachten.

Die met de Lans rijdt in de Hand,
Besitt sijn en een anders Land.

Die Schapen heeft te tellen,
Is oock versien van Vellen.

Die aen den voet van een' Altaer kan
raecken,
Heeft altijd Brood, en hoeft geen
Deegh te maecken.

Die Vier heeft en wil Vijf verteeren,
Kan Bors en Borseken ontbeeren.

Die 't leven een' uer kan verlangen,
En komt sijn leven niet te hangen.

Die

1190.

*Quien trae espada,
Trae paz.*

1191.

*Quien trae mala ventura,
Aunque le pese la deessa.*

1192.

*Quien tras ensalada no beve,
No falo que pierde.*

1193.

*Quien viejo engorda,
Dos mocedades goza.*

1194.

*Quien vos hizo Alcalde?
Mengua de hombres buenos.*

1195.

*Quien una vez hurta,
Fie lo nunca.*

1196.

*Quien yerra, y se emienda,
A Dios se encomienda.*

1197.

*Racion de Palacio,
Quien la pierde no le han grado.*

1198.

*Recbido el daño,
Atapar el horado.*

1199.

*Refriadas
Duelen mas las llagas.*

1200.

*Relox de medio dia,
Nunca da menos de doze.*

1201.

*Reniego de amigo,
Que cubre con las alas, y muerde
con el pico.*

Die den Degen draeght op zy,
Draeghter oock de Vrede by.

Komt yemand met quae tijdingh by,
All is 't hem leed, sy maeckt hem bly.

Die niet een' dronck doet op 't Salaet,
En weet niet wat hy goeds verlaett.

Die oud is, en werdt weder vett,
Heeft tweederhande Jeughd te bet.

Wat heeft u 't Schout-ampt aen doen
bieden?
Niet als gebreck van beter' lieden.

Steelt yemand eenen keer,
Betrouwt hem nemmer meer.

Die sondight en van Sonden scheidt,
Gebiedt sich in Gods goedigheid.

Hebt ghy te Hoof uw loon vergeten,
Daer's niemand die 't u danck sal we-
ten.

't Gat stoppen als 't Goed quijt is,
Is sorgen als 't geen tijd is.

't Verkoude Zeer
Doet meeste zeer.

Daer zijn veel' Tongen, die als Mid-
daghs klokken gaen;
Sy konnen niet een' halv' min als twaelf
Uren slaen.

Ick hebb geen' Vriendgebreck,
Die met de Vleugels deck',
En bijte met den Beck.

Y y y 2

'k Soeck

1202.

*Reniego de bacín de oro,
En que escupen sangre.*

1203.

*Reniego de casa,
Dò á capato nuevo dicen, buena
pro haga.*

1204.

*Reniego de cavallo,
Que se enfrena por el rabo.*

1205.

*Reniego de cuentas
Con Dendos y Deudas.*

1206.

*Reniego de grillos,
Aunque sean de oro.*

1207.

*Reniego de la tierra
Que siempre luchas con ella.*

1208.

*Reniego en sermon,
Que acaba en daci.*

1209.

*Rey por natura,
Y Papa por ventura.*

1210.

*Rico sin par,
Rueda el majadero, y no ha en que
parar.*

1211.

*Riñen las comadres,
Descubrense las verdades.*

1212.

*Rostro ledo, y perdon,
Gran vengança es del baldon.*

1213.

*Ruego de grande,
Fuerça es que te haze.*

1214.

Sabe sacre, tomaras la garça.

'k Soeck het niet all is't van Goud,
't Becken daer men Bloed in spouwt.

In 't Huys en hebb ick niet te doen,
Daer elck seght, veel gelucks, Vriend,
met uw' neuen Schoen.

'k Soeck op die Paerden niet te komen,
Die 'ck achter aen den steert sie too-
men.

'k En reken van mijn leven
Met Nichten noch met Neven.

Tot goude Boeyen
Kan ick verfoeyen.

Wegh met dat Land, dat boose Goed,
Daer méde Land-Heer worst'len moet.

't Preken is een vuylgetier,
Als het eindight in, Geef hier.

De Koningh werdt'er toe geboren,
De Paus maer by gevall gekoren.

De Rijkdomm is seer groot,
De Stamper loopt rondom, en vindt
niet wat hy stoot'.

Als Klappeyen t'samen kijven,
Komt all uyt wat sy bedrijven.

De grootste wraeck van boosheit is,
Bly aensicht en vergiffeniss.

Als sich een Heer op 't bidden stelt,
Soo doet hy u niet als geweld.

Op, Valckjen, en steiger,
Soo krijgt ghy den Reiger.

1215.

*Sal vertida
Nunca bien cogida.*

1216.

*Sangrarle y purgarle,
Y, si muriere, enterrarle.*

1217.

*Sanar cuchilladas,
Mas no malas palabras.*

1218.

*Seco, y no de hambre,
Huye del como de landre.*

1219.

*Seda y raso
No dan estado.*

1220.

*Señal mortal,
No querer sanar.*

1221.

*Señora, dadme respuesta,
Que papel y tinta dinero cuesta.*

1222.

*So queres ter boa fama,
Vão te tome el sol ne cama. Portug.*

1223.

*Ter casta
Para boa não basta. Portug.*

1224.

*Si alguno provar quereys,
Dalde oficio, veras quien es.*

1225.

*Si assi corres como beves,
Famonos à liebres.*

1226.

*Si bien me quieres, bien te quiero,
No me hables en dinero.*

Stort eens het Sout, men magh wat
schrapen,
Maer t'famen is het niet te rapen.

Die langh lapsalvert en Doctoort,
Dit is 't all dat ghy van hem hoort;
Eerst Kamer-gangen en dan Laeten,
En, sterft hy dan, begraeven laeten.

Een' Sné in 't Vell geneest en sluyt.
Een' Sné van Woorden will niet uyt.

Droogh, maer van honger, is noch best,
Die 't anders is, schouwt als de Pest.

Men kan geen Heerschap zijn,
Door Zijde of door Satijn.

Daer kan geen veeger teecken wesen,
Als dat men niet en will genesen.

Schrijft, Joffertjen, ick hebb begoft,
Papier en Inckt heeft Geld gekoft.

Soogh' op een goed geruchte lett,
De Sonnen vind' u niet in 't Bed.

Een' Vrouw voor goed gepresen,
Moet meer als eerlick wesen.

Soo ghy doortasten wilt hoe dat een
man van sinn is,
Bestelt hem maer een Ampt, ghy sult
sien watter in is.

Kondt ghy soo loopen soo ghy poyt,
Kom, metter haest een' Haes gedoyt.

Hebt ghy my lief ick hebb't u mede,
Maer laet my met mijn Geld met vrede.

Y y y y 3

Soo

1227.

*Si de alguno te quieres vengar,
Has de callar.*

1228.

Si el cavallo tuviessse baco, y la paloma hiel,

Toda la gente se avernia bien.

1229.

*Si el coraçon fuesse de azero,
No lo venceria el dinero.*

1230.

*Si el cuerdo no errasse,
El necio rebentaria.*

1231.

*Si el Diablo diò en piedra,
Tal que la diò la lleva.*

1232.

*Si el gato come miel,
No estamos aqui bien.*

1233.

*Si el grande fuesse valiente,
Y el pequeño paciente,
Y el bermejo leal,
Todo el mundo seria yqual.*

1234.

*Si el necio no fuesse al mercado,
No se venderia lo malo.*

1235.

*Siembra temprano y podatardio,
Cogeras pan y vino.*

1236.

*Sientate en tu lugar,
No te haran levantar.*

1237.

*Siete hermanos en un consejo,
A las vezes juzgan tuerto, à las vezes dere ho.*

1238.

*Si fuera adexino,
No fuera mesquino.*

Soogh' u meent te wreken,
Wacht u wel van spreken.

Had 't Paerd een' Milt, de Duyf eer Gall,
Soo waer't volcke eenigh over all.

Waer ons Herte Stael van binnen,
't Geld en foud't niet overwinnen.

Miste een wijs Mann tot geener tijd,
D'onwijse berste wel van spijt.

Stiet de Duyvel aen een' Steen,
Dat hy ded' heeft hy gelee'n.

Soo de Katten Honigh eten,
Zijn wy hier niet wel geseten.

Waer de Groote groot van moed,
En de Kleine koel van bloed,
En de Rosse vroom en vroed,
Alle mann waer even goed.

Saghm' op de Merckt geen' sotte lieden
Wie souw Geld voor quae Waeren bi-
den?

Zaeyt wat vroegh, en snoeyt wat laet,
't Komt in Brood en Wijn te baet.

Soogh' op uw' plaets wilt sitten gaen,
En sal u niemand op doen staen.

Zijn seven Broederen geseten in den Raed,
Dan valt haer Vonniss goed, en da-
cens weder quaed.

Hadd ick eertijds konnen ra'en,
'k Waerder nu niet qualick aen.

1239.

*Si que rason,
Aunque à unos agrada, à otros non.*

1240.

*Si la locura fuesse dolores,
En cada casa aarian bozes.*

1241.

*Si la moçuela fuere loca,
Inden las manos, y calle la boca.*

1242.

*Si la vista no me agrada,
No me aconsejedes nada.*

1243.

*Si no fuerades,
Devierades.*

1244.

*Si no viesse mas de Ajos que de Ca-
nela,
Quanto valen ellos valdria ella.*

1245.

*Si vive al noble
Aunque sea pobre;
Que tiempo vernà
Que te lo pagara.*

1246.

*Si vive à Señor,
Sabras lo que es dolor.*

1247.

*Si vive bien al Señor,
Obligarle ha la rason.*

1248.

*Si quereys ver quanto vale un Du-
cado,
Pescalo prestado.*

1249.

*Si quieres enfermar,
Cavate la cabeça, y vete à echar.*

Of't d'een behaeght en d'ander niet,
Volght wat de Reden u gebiedt.

Waer alle sottigheit verdriet of pijn,
Wat souter krijtens in de huysen zijn!

Is't Meisje mall, soo houw's haer' Han-
den
Aen't wercken, en haer' Tongh in ban-
den.

Soo my 't aensicht niet bevall',
Soo en raedt my niet metall'.

Waert ghy niet door gegaen,
Ghy hadt een' dronck gedaen.

Waer Looek te soecken als Kaneel,
Sy golden t'samen even veel.

Dient vry een Edel hert, all is'er niet te
haelen,
Ghy sult u vroegh of laet de moeyte sien
betaelen.

Soeckt ghy kenniss aen verdriet,
Dient een' Heer, ten mist u niet.

Laett ghy u een goed Dienaer vinden,
De reden sal uw' Heer verbinden.

Soo ghy de rechte waerd' van een' Du-
caet wilt schatten,
Gaet soeckter een' te leen, ick meen
ghy sult het vatten.

Indien u't sieck zijn niet en lett,
Soo wascht uw Hoofd en gaet te bed.
Wilt

1250.

*Si quieres hazer buen testamento,
Hazle estando bueno.*

1251.

*Si quieres que bayle,
Ande el barril delante.*

1252.

*Si quieres ser bien servido,
Sirve ti tu mismo.*

1253.

*Si quieres tener buen moço,
Antes que le nazca el boço.*

1254.

*Si quieres vivir sano,
Haz te viejo temprano.*

1255.

*Si secretos quieres saber,
Buscalos en el pesar, o en el plazer.*

1256.

*Sobre peras
Vino bevas.*

1257.

Soldar el azogue.

1258.

*Sol madrugero,
No dura dia entero.*

1259.

*Soñò el ciego que veia,
Y soñò lo que queria.*

1260.

*Sopla, herrero,
Ganaras dinero.*

1261.

*So vayna de oro,
Cuchillo de plomo.*

Wilt gh' u Testament wel maecke n
Maeckt het met gefonde kaecken.

Wilt ghy dat mijn' Beenen gaen,
Laet de Tonn voor henen gaen.

Soeckt ghy naer een' goeden Dienaer,
Dient u selven, daer 's geen sien naer.

Men moet een goeden Jongen queec-
ken,
Eer 't Haer begint door 't vell te bree-
ken.

Indien ghy van gesontheit houdt,
Soo maeckt u selven goeds tijds oud.

Zijt ghy begeerigh naer een ander sijn'
secreten,
Siet s' in sijn' Vrolickheit, of in sijn'
Rouw te weten.

Maeckt op de Peeren,
Geen' Wijn t'ontbeeren.

'k Wouw de kunst wel van hem leeren:
Die Quicksilver kan souderen.

Des Morgens al te vroege Sonn,
En duert niet langh soo sy begon.

De Blinde droomde, hy sagh den Dagh:
En droomde dat hy geerne sagh.

Smit, tast den Blaes-balck aen,
Soo sal de neeringh gaen.

Van binnen blacuw, van buyten rood,
Een Schee van Goud, en Mefch van
Lood.

Geen

1262.

*Suelas y vino,
Andan camino.*

1263.

*Sufre el Asno la carga,
Mas no la sobrecarga.*

1264.

*Sufre por saber,
Y trabaja por tener.*

1265.

*Tan grande en el yerro,
Como el que yerra.*

1266.

*Ten cuydado de ganar,
Que tiempo queda para el gastar.*

1267.

*Tengo las mañas del Rey,
Que dō no està no parece.*

1268.

*Ten hacienda,
Y mira bien donde venga.*

1269.

*Tente en tus pies,
Y comeras mas que tres.*

1270.

*Tiempo tras tiempo,
Y agua tras viento.*

1271.

*Tienes assaz,
No gozas de lo mucho por llegar à lo
mas.*

1272.

*Tienes gana de morir,
Cena carnero assado, y echaté à dor-
mir.*

1273.

*Tinajuela de buen vino,
Ni tiene tapon, ni taponzillo.*

1274.

*Todo es nada en este mundo,
Si no se endereça en el segundo.*

Geen beter Voer en kander zijn,
Als twee goe Schoenen en goe Wijn.

Den Esel lijdt wel dat m' hem laedt,
Maer 't overladen maect hem quaed.

Lijdt om te weten,
En werckt om t'eten.

Groot is de mis-slagh, even
Als die hem heeft bedreven.

Maeckt maer u Goed wat te vermeerren,
Gh' hebt tijds genoegh om te verteeren,

Des Koningshs doen is als het mijn,
Men vindt ons niet als daer wy zijn.

Krijght Goed te gaer,
Maer lett van waer.

Laet and're sitten, en staet ghy,
Soo eet ghy licht soo veel als dry.

Weer komt naer ander Weer,
En naer Wind Water weer.

Ghy zijt in overvloed
Versien van Geld en Goed,
En derft aen 't Veel niet raecken,
Om Veel tot Meer te maecken.

Soo ghy om sterven zijt beluft,
Eet Schapen-vleesch gebraen, en gaet
daer op te rust.

Besitt ghy lekker Druyven-natt,
Daer's Kraen noch Kraentjen in het Vat.

All dese Werelds doen is niet,
Soo't op de tweede niet en fiet.

Z z z z

Daer

1275.

Todo lo blanco no es harina.

1276.

*Todo lo harè,
Mas casa con dos puertas no la guar-
dare.*

1277.

*Todos querriamos ser buenos,
Y alcançamos los menos.*

1278.

*Todos somos hijos de Adam y de Eva,
Sino que nos diferencia la seda.*

1279.

*Todos somos locos
Los unos de los otros.*

1280.

*Torciiones à menudo,
Mensageres son del culo.*

1281.

*Trabajo sin provecho,
Hazer lo que esta hecho.*

1282.

*Tras cornudo
Sañudo.*

1283.

*Tras la canda viene el sésé,
Dixo la niña de ochenta años.*

1284.

*Tras una piedra perdida,
Mas pierde, quien otra tira.*

1285.

*Tres cosas hazen el hombre medrar,
Scientia, y Mar, y casa Real.*

1286.

*Tres Hijas y una Madre,
Cuatro Diablos para un Padre.*

Daer's niet waerachtiger als dit is,
't En is geen Meel all datter witt is.

Ick will waer nemen all wat my be-
hoort,
Behalven 't Huys met meer als eene
Poort.

Wy waren all' geern van de Vromen,
En't zijn de minste di'er toe komen.

Wy zijn all' kinderen van Adam en van
Eve,
Daer's niet als Zijde stoff, die maeckt
ons wat oneve.

Laett ons niet gecken met malkand'ren,
Wy zijn all' Gecken d'een aen d'an-
d'ren.

De Krimpingh dichter dan 't behoort,
Is Voorbood van eens Achter-poort.

Een vruchteloos bestaen is,
Doen dat alreeds gedaen is.

Op den Hoorn
Volght den toorn.

De Wijsheit volght de Jaren naer,
Zei't Maeghdeken van tachtigh Jaer.

Die d'eenen Steen naer d'and'ren smijtt,
Raect d'eenen naer den and'ren quijt.

Dry dingen kunnen voorspoed geven,
De Konst, de Zee, en 't Hooffe Leven.

Dry Dochteren met eene Moer,
Vier Duyvels op de Vaders vloer.

1287.

*rien faire
ni bien faire, ni bien peindre.*

1283.

Tallestero loco
de pierre un virote alli echa otro.

1237.

*Alistero que mal tira,
resto tiene la mentira.*

1292.

isto malo,
nunca cae de mano.

1231.

Ujeñ,
Mal de Tendo es.

1392.

Entura alas Hijo,
Que poco saber te basta.

1293.

Via sin amigo,
muerte sin tango.

124.

teja que cubra
mucho polvo de cenizas.

225.

iejo amantis,
 atėjusi su juo.

225

¡Falso de encender, y peor de apagar.

1257

teneme el mal que me suele venir,
Que al fin de la noche me suele dormir.

12-5

[illegible]

De Penſſe voll van veel' Gerechten,
En deught tot vluchten, noch tot vech-
ten.

Een mallen Schutter is 't, d'unct my,
Die eenen Pijl verliest, en schieter noch
een' by.

De Schutters die niet veelen deugen,
Zijn datelick ree met een' leugen.

Een slecht Glas,
En valt niet rass.

Den Ouder in de menſchen,
Is't quaed daer ſ' all' om wenſchen.

Mijn Soon, indien 't geluck u loegh,
Een weynigh Wetens waer genoegh.

Die by fijn leven Vrienden derft,
Vindt geen' getuygen als hy therft.

Als m'een oud Wijf ten Danfle voert,
En blijft 'er geen Stoff ongeroert.

Een oud Mann die uyt vryen gaet,
Een Winter die voll Bloemen staet.

Oud Stroo is quaed om aen te steken,
En arger noch sijn' brand te breken.

Een Sieckte komt my aen,
Daer ick af ben beseten;
Als ick wel heb gegeten,
Dat ick te Bedd moet gaen.

't Welvaeren komt een' toe,
Mits dat hy 't komen doe.

Zzzzz :

Weil

1299.

*Un aguja para la bolsa,
Y dos para la boca.*

1300.

*Un Asno entre muchas monas,
Coc a le todas.*

1301.

*Una vez engaña al prudente,
Dos al inocente.*

1302.

*Un cabello
Haze sombra en el suelo.*

1303.

*Un dia de ayunar,
Y tres dias malos para el pan.*

1304.

*Un mês antes, y otro despues Nave-
dad,*

Es Invierno de verdad.

1305.

*Uno piensa el vayo,
Y otro el que lo enfilla.*

1306.

*Un Padre para cien Hijos,
Y no cien Hijos para un Padre.*

1307.

*Vos caçais, y otro vos caça,
Mas valiera estaros en casa.*

1308.

*Xerva mala,
No le empece la helada.*

1309.

*Yo podré poco,
O diran que no soy loco.*

Wel hem die by sich vond,
Een' Spelle voor de Bors, twee Spellen
voor den Mond.

Daer hondert Apen om een' Efel rot-
ten,
Siet m' hem alleen van Aep voor Aep
bespotten.

Bedrieght den Slechten eens en weer,
En eens den Loosen, maer niet meer.

Een Haer van Hoofd of mond,
Maeckt schaduw op den grond.

Leeft m' eenen dagh in Hongers nood,
Dry quade dagen voor het Brood.

Een' Maend voor Kerfmiss, een' daer
naer,
Is recht de Winter van het Jaer.

Die't Paerd saelt, en het Paerd, sijn twee,
D'een denckt sijns weeghs, en d'ander
mé.

Een Vader doet voor hondert Sonen,
Dat hondert Sonen hem alleenigh niet
en loonen.

Ghy jaeght, en and're siet m' u jagen,
Ghy hadt in Huys veel beter' dagen.

Het schadelicke Kruyd,
Gaet van den Vorst niet uyt.

Of mijn' macht en sal niet strecken,
Of men sal my niet begecken.

KOREN-BLOEMEN.

NEDERLANDSCHE GEDICHTEN

Van den HEERE van

Z U Y L I C H E M.

T W E E D E D E E L.

In XVI. Boecken.

*Nota leges quadam, sed limâ rafa recenti;
Pars nova major erit, Lector, utrique fave.* Mart. 10. 2.

t' A M S T E L R E D A M,

By J O H A N N E S van R A V E S T E Y N,
Boeckverkooper, en Ordinaris Drucker defer Stede, 1672.

T W E E D E D E E L .

XVI BOECKEN.

1		12
2		13
3		14
4		15
5		16
6		17
7		18
8		19
9	Daer van hier het { is van allen het { al S N E L D I C H T .	20
10		21
11		22
12		23
13		24
14		25
15		26
16		27 V E R T A L I N G E N .

Fas est Carmine remitti, non dico continuo & longo (id enim perfici nisi in otio non potest) sed hoc arguto & brevi: quod aptè quantaslibet occupationes curasque distinguit. Lusus vocantur, sed lusus non minorem interdum gloriam quàm seria consequuntur. Itaque summi Oratores, summi etiam viri sic se aut exercebant aut delectabant: imo delectabant exercebantque. nam mirum est, ut in opusculis animus intendatur remittaturque. Plin. Sec. ep. 1. 7.

Poteris, undecumque inceperis, ubicumque desieris, quæ deinceps sequentur, & quasi incipientia legere, & quasi cohærentia: meque in universitate longissimum, brevissimum in partibus judicare. Id. 1. 9.

Veracht mijn Sneldicht niet; 't Is Alchimistery,
't Is mergh van langen Sin. 'k Segh niet hoe veel het weerd is,
En of 't uyt goede Itof of qua gedistilleert is;
Maer soeckt ghy sot of wijs in 't korte, soo leeft my.

C O N S T A N T E R .

TWAELFDE BOECK.

SNELDICHT.

MENSCHEN.

TWEEDE DEEL.

Fas est Carmine remitti, non dico continuo & longo (idem perfici nisi in otio non potest) sed hoc arguto & brevi: quod aptè quantalibet occupationes curasque distinguit. Lusus vocatur, sed hi lusus non minorem interdum gloriam quàm seria consequuntur. Itaque summi Oratores, summi etiam viri sic se aut exercebant aut delectabant: imo delectabant exercebantque. nam mirum est, ut his opusculis animus intendatur remittaturque. Plin. Sec. ep. l. 7.

Poteris, undecumque inceperis, ubicumque desieris, quæ deinceps sequentur, & quasi incipientia legere, & quasi coherentia: neque in universitate longissimum, brevissimum in partibus judicare. Id. l. 9.

Veracht mijn Sneldicht niet; 't Is Alchimystry;
't Is mergh van langen Sinn. 'k Segh niet hoe veel het weerd is,
En of 't uyt goede stoff of quae gedistilleert is;
Maer soeck t ghy sott of wijs in 't korte, soo leest my.

L E S E R;

D'Oude Roomſche welſprekenheit heeft het opgegeven, ende vervolgens alle hare Baſtaert-doughters. Geene Talen van myne kenniss en hebben ondernomen in een woord van de hare uyt te drucken het gene de Grieken verſtaen hebben by den naem Epigramma: verſtaen, ſegg ick met reden: want uytgedruckt en hebben ſy het ſelver niet; hoewel hare Tael mijns bedunckens, de bequaemſte daer toe was; by naer als d'onſe. Na de Griekſche letter is 't een Opſchrift, dat ons emmers ſoo gemakelick valt als haer: maer d'eigenſchap van de ſaecken is op verre na daer niet in. By ons hoor ick Punt dicht, Nijp dicht, Steeck dicht, en diergelijcke melden: oock, by Roemer Viſſcher quicken; dat my beſt van allen ſoude gevallen, 't en waer eene reden daerom het my minſt van allen gevalt. Sneldicht is het gene ick tot noch toe voor 't naeſte daer op hebbe weten te bedencken; meenende daer mede te beduyden verſcheiden algemeene eigenſchappen, daer in het weſen van het Epigramma beſtaet, ende die ick in d'andere namen niet en vinde. Het viel te langh dit papier daer mede te vervullen. Nieuwſgierige Leſers en werden niet geern opgehouden. ende andere en leggh icker my geene toe. Mondelingh ben ick gereedt alle beſcheidene vragers de reden van mijn Sneldicht te doen verſtaen. Brengen ſyd'er voor, die meer gelden; ſy ſullen geen' moeyte hebben met my te overreden. Gelijk eener van ſijn quaed Wijf ſeide; Ick gawe geern het mijne om een beter. Noch dry woorden in Rym:

'k **H**Oor 't alltuyten in mijn' ooren,
Siet wat al papiers verloren!

En ick gunn u ſoo veel ſpijts:
Maer en ſeght niet wat all tijds!
Leſer, 'k ſeght u van te voren,
't Waer my wat te veel verwijs.

Hebb ick wat papiers verſleten,
Tijd en hebb ick niet verſeten,
Dat's my veel te dieren waer;
Noch 't Voorleden, noch 't Hiernaer,
Geen van bey en werdt beſeten,
En Nu is of 't niet en waer:

Soud ick ſulcke koſtlickheden
Aen onnoodlickheit beſteden?

Niemand ſie my daer voor aen:
Tijd verlegen, tijd verſtaen,
Tijd vertreden, tijd verreden
Is alleen hier aengegaen.

Kijft niet, Leſer, 't zijn geen dingen
Daerm' u tijd voor af will dringen:
Siet wat ghy my ſchuldigh zijt;
'k Geef u brockelingh van tijd,
Brockelingh van brockelingen
Gecfter tegen; wy zijn quijt.

V O O R S P R A E C K.

Ick grouwel voor krackeelen
 Als voor ontstelde Veelen;
 En daer ick minst aen will
 Is Lucifers geschill.
 Wat lust my t'ondersoecken,
 Of Keurssen gaen voor Broecken,
 En dese keurs voor die,
 Daer ick den Haegh af sie
 Met soo veel onrusts wagen,
 Als holdend'er een wagen
 Op 't minst in elcke straet?
 Hier hebt ghy volck van Staet;
 Van Straet, van Land, van Water,
 Van allerley gesnater,
 Van allerley geslacht,
 Door my by een gebracht;
 Maer niet door my te schicken:
 Dat laet ick hem bequicken,
 Die lust in onlust vindt:
 Ia Steenen houd' ick blind
 Om sulcken scheel te scheiden;
 En neem wat tusschen beiden
 Dat keur noch lot en heet,
 Elck even lief of leed:
 Hoort, Mannen, en hoort, Vrouwen;
 't Sal u noch my berouwen;
 Kont ghy maer A. B. C.
 Soo weet hier elck sijn' sté.

T W A E L F D E B O E C K .
 S N E L D I C H T .
 M E N S C H E N .

1. A D V O C A E T .

DE pleitsucht is een deel van 't kostelicke mal;
 All winnen wy den kost met schrijven en met praten,
 Onthoudt een' vrome less die ick u geven sal,
 Soogh' aen krackeel geraeckt, wacht u voor Advocaten.

2. A P P E L W Y F .

Siet hoe de menschen staegh van quaed op erger slaen :
 Mijn' malle groote Moer heeft eens haer' kans verkeken
 Om eenen Appel, dies' haer' Mann wist aen te preken;
 Ick preecker alle mann met heele korven aen.

3. N O C H .

Wil niemants afkomst noch verheffen noch misprijfen,
 Elck schrijv' sich Evas bloed soo na toe als hy magh:
 Maer, Nichtjens, oordeelt self, Is 't niet de beste slagh,
 Die sijn' quartieren met sijn' neeringh kan bewijsen?

4. A P O T H E K E R .

DE Doctör zy soo kloeck, soo Boeck-wijs als hy kan,
 Om menschen-lijven aen den anderen te klampen:
 Ick moet'er Steen en Kalck toe snijden en toe stampen;
 Hy waer geen Metselaer, waer ick geen Operman.

5. B A C K E R .

MYn handwerck maeckt my moe, besweett, begint, bestoven.
 Ben ick dan altemets wat kunstigh van bedrijf,
 En raecke sus en soo aen wat mijn Beursjen stijv',
 My dunckt het reden is; want * het gaept als mijn oven.

* Beursjen.

6. B A E N V E G E R .

BEn ick der kind'ren vriend; voor Kamerlingh der Vissen
 En gaen ick niet wel uyt, in't vegen dwers en langhs:
 Voor seker 't soete volck en weet my niet veel dancks
 Als ick 't Quicksilver van haer spiegel-glas kom wisslen.

7. B A R B I E R.

HAdd ick een' mergen Lands die 'ck soo dicht hoyen moght
 Als Mannen kost'lick mal haer' backhuysen doet maeyen,
 Een' Zeissen soud' ick voor een Scheermes leeren swaeyen;
 Veldscheerer wild' ick zijn, en waer haest rijck gewrocht.

8. B E D D E M A E C K E R.

JAn was gaen liggen op een nieu Bedd als een Heer,
 Dat uyt sijn handen quam, soo 't maeckfel als de Veer:
 Want yeder, seid' hy, volght sijn' lusten,
 En op gedaen werck is goed rusten.

9. B E D E L A E R.

GOe' handen by der straet, goe' tongen in de kercken
 Benemen my den lust van sweeten: En waerom,
 Wat light my aen de moeyt', indien ick allom kom
 Daer goede Lie'n voor my wel bidden of wel wercken?

10. B E E L D H O U W E R.

ICk weet niet wat mijn werck van 't schoonste schepfel scheelt:
 Maer, als ick pocchen sou, het scheel waer goed te wijfen,
 All deed't het spreekwoord maer: want, die te deegh wil prijfen
 Moet seggen dat een mensch soo schoon is als een Beeld.

11. B E R Y D E R.

SOo is het met mijn Beest, en soo met my gestelt:
 Sijn' krachten konden my vervoeren en vernielen;
 En ick dwingh 't met een' toom, een roeyken, en twee hielen:
 Leert, domme lieden, wat verstand kan, by geweld.

12. B E S T E E D S T E R.

WAer ick een Joffertje van dry vier asen weet,
 Bestell ick haer een Meid van twee dry asen lichter:
 Die slaen malkanderen soo dicht als gras, en dichtcr,
 En ick krijgh niet met all; is't bey niet wel besteedt?

13. N O C H.

St. Pieters penninghskens, in groote of kleine somm,
 Is Haeghmunt, goed genoegh voor Heer-oom binnen Roomen;
 By mijn' is't maer een tuygh als biesen zijn by Boomen:
 Daer zijn Gods penningen, en daer mégaen ick om.

14. B E U L.

SCherp recht is schier geweld; daer mogen sy voor sorgen,
 Die door haer' Mond mijn' hand doen geeslelen of worgen:

Maer

Maer fiet wie voordeel heeft, de Meesters, of de Knecht;
Haer scherprecht mist wel eens, en 't mijn is altoos recht.

15. N O C H.

S Need' ick niet altemets wat hoofden van wat lijven,
Wat quam'er menigh hoofd te sneuvelen in 't kijken!
Wat dunckt u, kribbigh volck te Landwaert en in Sté,
Houdt niet het eene mess het ander wat in schee?

16. B I E R S T E K E R.

L Iefhebbers van goed Mout, die'ck aen de Neusen kenn,
Mijn huys is als de Back daer in 't Natt uyt de sprongen
Van levende fonteyn gepompt werdt of gedrongen,
De Brouwkuyp is de sprongh; raedt wat ick voor een ben.

17. B L E I C K E R.

K Ofst de Sonn op grauwwell, dats' op grauwwinnen kan,
Wat kreegh ick Joffertjens (derf ick't? ja'k moet het seggen)
Wat kreegh ick Joffertjens, en wat een geld daer van,
Die heel geern op het veld te bleicken soudén leggen!

18. B L I C K S L A G E R.

H Oe dertel is men vast aen't kostelick onwijs!
Mijn werck is handiger als 't Silveren en 't Tennen,
En, keurt men 't by den blick, 't is qualick t'onderkennen:
Maer 't heeft een' ondeughd: wat? het is te laegh van prijs.

19. B L I N D E.

M En sprack een' Blindeman van 't heiligh pad na Roomen,
En hoe gemakkelick het was voor vrouw of mann:
Ja, sey den armen knecht, het sy soo licht als 't kan,
Will niemand med' op reis, ick sieder niet te komen.

20. N O C H.

E En blinde wel geneuft kent by den wegh distinct
Een Joffer die wel rieckt uyt, een Viss-teef die stinct.

21. B O D E.

D Ie een' Apostel noemt met een' Euangelist,
Heeft my somtijds genoemt, als ick wat hard kom loopen:
Maer Euangelien uyt mijnen mond te hopen
Als ick aen 't hincken ben, is tastelick gemist.

22. B O E C K B I N D E R.

I Ck ben geen futselaer, ick ben geen slechte klutsaert;
Ick hebb oock deel aen't Boeck; soo hy die 't goed bewaert

Geen

Geen minder goed en doet dan die 't goed heeft vergaert:
 De Schrijver heeft gehackt, ick bind sijn hout tot mutsaerd,
 Ja mutsaerd menighmael en klaren winter-brand:
 Somtjids wat, meestendeel veel min waerd als den band:
 Soo dat de Leser best sijn' rekeningh sou vinden
 Die my den Schrijver self in kettingen dé binden.

23. B O E R.

EEn dicktongh, die sijn R niet wel wist uyt te spreken,
 Heeft my den eersten naem gegeven op sijn Boers:
 Want als ick 't al doorsie, soo deughden als gebreken,
 Mijn' lieve Jonckertjens, wy zijn niet min als Broers.

24. N O C H.

DEs Keifers Grootevaer was en blijft noch de mijn,
 En dé het selve werck dat ick doe om te leven:
 Dé nu de Keiser 't werck dat hy dé, met sijn' Neven,
 Wat souder min geruchts in dese Wereld zijn!

25. B O N T W E R C K E R.

VEel' menschen konnen sich vergrijpen met den mond,
 Veel' met haer' handen, veel' met and'ren slaghe van leden:
 By my, en my alleen, en valt geen overtreden;
 Ick maeck het hoe ick 't maeck, ick maeck het niet te bont.

26. B O U W M E E S T E R.

'**E**N is niet dat my haet of nijdigheid verweck';
 Maer lett eens, huys voor huys, wat sich Neuswijse blinden
 Mijn' konst all onderstaen, en ghy sult licht'lick vinden
 Hoe veel een Architect scheelt van een Archigeck.

27. B R O U W E R.

MEn heeft langh ondersocht by redenen die klincken
 Meer dan sy wichtigh zijn, wat Brooddroncken beduydt,
 Maer lett eens op mijn' moud; komt daer de naem niet uyt,
 En geef ick niet het volck soo goed als Brood te drincken?

28. N O C H.

'**L**Uydt onvermaeckelick, en dieven hooren 't noo;
 Maer soete drinckebroers, die in mijn' Koren-werken
 Haer' hersenen wat meer verswacken dan verstercken,
 Die sitten (met verlos) te water en te broo.

29. N O C H

29. N O C H.

SIt neer, Goud-soeckers, en God zegens u mijn Bier;
 Daer is een' Alchimy, wilt ghyse van my leeren,
 Die metter haest klein goed in groot goed kan verkeeren;
 Niet als wat Mouts in wat schoon waters over 't vier.

30. B U L T E N A E R.

EEn droncken Bultenaer lagh in het spoor en fliep,
 Daer mijn wegh henen liep:
 't En was niet te verr' mis; al trad ick op sijn' rugge;
 Ick nam hem vooreen' Brugge.

31. C A P I T E I N.

WAt handen moeten doen, waer voeten heenen moeten,
 Staet aen des Hoofds bevel: maer sulcken Hoofd als ick
 Beveelt belacchelijk, 't zy smeeckend' of met schrick,
 Soo 't self niet voorgaet met sijn' handen en sijn' voeten.

32. C H I P I E R.

DE Galgh hanght t'mijnent uyt; daer's geen ontkennen aen;
 Maer geerne schonck ick hem te loon dry of vier basten,
 Die eerst het spreekwoord uyt sijn mond heeft laten gaen,
 Dat, soo de Waerd is, soo verleent hem God sijn' gasten.

33. C H I R U R G I E N.

EEn Smith heet meester Wilm, een Snijder meester Cent,
 Een Beul heet meester Dirck, een Raedsheer meester Steven;
 Elck moet bey naem en konst op 't meesterschapp toe geven:
 Maer, of ghy, sonder bey, den Meester soght, ick ben 't.

34. C O E T S I E R.

Ick sitt voor en ick menn, en 't schijnt ick 't all bedrijv:
 Maer die daer achter sitt is vracht en vooghd van 't mennen:
 Hoort eens, getrouwde Mann, leert het met my bekennen;
 Ghy sitt voor en ghy ment; maer vracht en vooghd is 't Wijf.

35. C O E T S M A K E R.

DE Mode maeckt krackeel; dan 't is goed om versoenen:
 't Schijnt dat ick rijcke lie'n op hooge kosten jaegh:
 Maer stelt bluts tegen buyl, straet-slijpers van den Haegh,
 't Leer dat ick u verquist verspaert ghy aen uw' schoenen.

36. C O L O N E L.

HOpluyden, lett'er op; mijn naem is bitter Wals;
 Vermaent het yeder een uw' selfs en uw' Soldaten:
 Die my mijneedigh, of mismoezelick verlaten,
 Daer is geen gecken med', het geldt haer bey den hals.

37. C O N F I T U R I E R.

Siet wat een' soete winst; Vrucht en Blomm, die half groen
 Van Boom of struycken gaen, maeck ick ten eersten rijpkens,
 En milder op de Tongh dan Sonn of Locht sou doen:
 Is't niet in 't Suycker-riedt dat ick sitt en maeck pijpkens?

38. C O O R D E D A N S S E R.

Veracht mijn' konsten niet; het waer een loofse lincker,
 Die op het enge pad all doen kost wat ick kan:
 Wat magh ick seggen, loos! het waer een heiligh mann,
 Die van 't pad niet en weeck ter rechter noch ter slincker.

39. N O C H.

Wat is oprechtigheit een' deughd van hooger waerde!
 Gae'ck niet oprechtelick recht op, ick moet ter aerde.
 Lett Rechters, 't gaet uw' doen, en 't gaet u spreken aen;
 De Schael wipt, of de Tongh moet recht in 't huysken staen.

40. N O C H.

MYn doen schijnt wonderlijck;
 En is doch niet met allen:
 Slimm op den breeden dijck
 En niet slimm op den smallen;
 't Perijckel is gelijk:
 Die slimm gaet, moet in 't slijck,
 Die recht gaet, kan niet vallen.

41. N O C H.

DAer hoefde geen gepreeck
 Van d'een in d'ander weeck
 Op onse jonge lieden:
 Waer daer geen ander Dans
 Als desen op sijn Frans,
 't Sou sich self wel verbieden.

42. D E C K E R.

EN schouwt het niet te hooren,
 Hoedmakers, ghy en ick zijn bey van 't selve gild;
 Bey met de kapp gequelt: het weinigh daer 't in schilt,
 Is weeck' en herde stoff by u en my gekoren;
 Mijn Pandack is mijn Vilt,
 Mijn Leidack mijn' Kastoren.

43. D I A K E N.

Wie mild en wacker is hoeft voor my niet te beven,
 Ja hoort en siet my geern: Maer denckt eens wat een' pijn
 Voor menschen die met een luy en vasthoudend' zijn,
 Als ickse seffens heet, niet slapen, en wat geven?

44. N O C H.

GHy die daer in de klemm twee Memmen voert als Vellen,
 En komter mé ter merckt, als warense soo rond
 Als bollen van yvoor; doe gh' ongeregen waert;
 Bekent het, leken 't niet mijn' sackjens met haer' bellen?

45. D I A M A N T S L Y P E R.

EEn Diamant alleen geschapen waer als geen:
 Twee kan men metter tijd verwinnen tegens een.
 Veracht het spreekwoord niet: het schijnt; 't en kan niet liegen:
 Hy heeft een' Boer van doen die'r eenen will bedriegen.

46. A N T W O O R D.

'kV Eracht het spreekwoord niet: maer, alles overlegt:
 Staet het de wijsheit van eertijds niet te verwijten,
 Die daer soo stoutelick gelooft heeft en geseght,
 Dat twee qua'e honden d'een den and'ren niet en bijten?

47. D I E F L E I D E R.

ICk schaem my't ambacht niet; ick magh mijn' naem wel hooren:
 All waer de boose zijn, zijn vromeliên van noo.
 Wat dunckt u, gaet het niet recht en voorfichtigh soo?
 Ick haelse daerse zijn, en brenghse daerse hooren.

48. D O C T O R.

ICk heet een Doctor, maer, een raed-seer hiet ick best;
 Soo raed ick 't, als ick raed. Kost ick een dingh bewenschen,
 Ick hielp'er meenigh op, die 'ck nu smoor in het nest,
 Een slecht half Kruys-kasijn in 't lichaem van de menschen.

49. D R A E Y E R.

DIe my een' Meester noemt, spreekt eerlick, maer min wel:
Of emmers 't mijn is een der slechte Meesterschappen:
Het werckstuck maeckt sich self, wat doen ick meer als schrappen?
En, schrapp ick langh genoegh, het moet wel uyt de schell.

50. D R O O G H S C H E E R E R.

DIe mijnen winckel soeckt, siet dat ghy niet en mist;
Men kent de lieden noch aen neusen noch aen baerden:
Ick scheer soo droogh ick magh: maer, of ghy 't niet en wist,
Daer zijn natt-scheerders oock, en heeten droncken Waerden.

51. D R U C K E R.

VAn 't Keiserlicke Hof tot in de schaepers Kluyt
Tracht yeder Vred' en Vreughd en Vryheit te gewinnen:
Ick ben de man alleen van averechte sinnen,
Die staegh om perslingh en om druck wensch in mijn huys.

52. E B B E N H O U T W E R C K E R.

DIe meent dat Schrijnwerck all soo waerdighaen de mart is
Als 't geen mijn' sijne schaefden prachtigen bereidt,
Moet weten dat hy droomt, of sonder schaemte seidt
Dat Gladd en ongladd een, en sacht hard, en witt swart is.

53. F R A N S C H E K R A M E R.

MYn' doofen leveren all wat men heden prijst,
All wat men gift'ren loofd' en mergen weer sal laecken:
Vraeght niet, hoe deughdelick? dat's goed in and're saecken;
Hier is 't all goed en schoon als 't maer wel en Parijst.

54. G A U D I E F.

DE kloeckste vragen my, hoe 'k weet aengeld te raecken,
En blijven van de Galgh? en 't is soo haest geseit:
In maer twee wordekens bestaet het heel beleid,
Te weten in wat stout Versacken en Versaecken.

55. N O C H.

VErstaet ghy 't Roomsche Recht? sprack een die op een' Tass
Met een mess als een Vliem een handigh meester was:
Wat een gerechticheit! de mann op 't feit bevonden
Hadd het viervout verbeurt: die 't geestiger verstonden,
Als ick doe, maer de helft; en voor 't kunstje, dat 's wiss:
Siet of een Gaudief niet van ouden adel is.

56. N O C H.

56. N O C H.

MY lust geen menschen-bloed: wat light my aen de moord?
 'k Houd't met Rijksdaeldertjens en Kroontjens, en so voort,
 En doo luy geven niet: schenck ick een mann sijn leven,
 Hy magh my noch een' kans van een dick beursje geven.

57. G E S C H U T G I E T E R.

MYn handwerck wel gekruyd gaet van den Duyvel swanger,
 En die scheidt met een' stanck. Te water en te land,
 Werdt het met recht genoemd der Princen lange hand:
 Maer siet toe, wiese tergh; noch hebben sy d'er langer.

58. G L A S M A K E R.

EEn Glasmaker? waerom? hoe kom ick aen den naem?
 Om 't snijden van een' ruyt, om 't looden van een' raem?
 Mijn Peter meende 't wel, maer diende wel wat wijser:
 Hoe, maeckt een Goudsmit Goud, en maeckt een Groffsmit Yser?

59. G O U D S M I T.

IS all Goud watter blinckt tot mijnent; maer in schijn,
 En inder daet niet all. Leert u hier aen gewinnen
 Der menschen uyerlick en innerlick te kennen:
 Daer schijnt'er veel door-goud, die maer verguldt en zijn.

60. G R A F M A K E R.

Ick plant dood menschen-vleesch, die 't geern op komen sagh,
 Wacht' maer een weinigh tijds; tot op den jonghsten dagh.

61. H A N G E D I E F.

DAer gaet een mann ter dood; wat magh'er 't volck na loopen?
 Gaen wy niet alle na die selve dood met hoopen?
 Maer seght gh', ick hebb noch tijd; en hy moet sterven, strack:
 En of ghy noch eerst stickt', en of sijn touwtje brack?

62. H E R B E R G I E R.

DAer soecken'ter by my die 't t'huys wel souden vinden
 Soo goed, of wel soo nett: maer daer's geen helpen aen;
 't Moet in de Herbergh zijn. Hoe sy by't vrouwtje staen,
 Daer sorgh ick weinigh voor; my zijn 't goe Waerde-vrienden.

63. H E N G E L A E R.

IS't waer? ben ick een' Kraey op'rjachtwerck dat ghy siet,
 En gaet het spreekwoort vast, dat by d'acl-oude wijsen
 Ter wereld is gebracht om luy volck te doen rijsen?
 Voor seker, neen't: een Kraey, die still sitt, vanght wel yet.

64. H O E F S M I T H.

WAs't miss met Vrouw Natuer, of seggen't maer de kaeckers:
 Most Horen yser zijn tot een' goe'n Paerden-schoen?
 D'een seght ja, d'ander neen: wat roert my wat sy doen?
 Ick hebber't kostjen af; danck heb de straetemaeckers.

65. H O E R.

't **I**S't volck niet aen te sien: de deughdelickste tronie
 Staet meestendeel en pronckt op't deughdeloofte lijf.
 Wat vond ick speelnoots in den handel dien ick drijf,
 Waer yeder een' bekent als Nicht van Babilonie!

66. H O N D E S L A G E R.

ELck sijn' gerechtigheid, en elck den vollen swier
 Van d'eere die hem komt: wat dunckt u die soo heeten
 Oor na den Preeckstoel hebt; behoor ick niet te heeten
 Uw geestelick en beestelick Audiencier?

67. H O R O L O G I E R.

ICk past' op Vrouwen noch op Heeren,
 Doen ick mijn ambacht eerst begon:
 Ick wist raed om den kost met eeren,
 Als ick maer wel stond met de Sonn.

68. H O V E N I E R.

Eerst queeck ick Botten, en dan Bloemen, en dan Vruchten:
 Maer, oock wel Bloemen en geen Vruchten by den grond:
 Hoort, ghy die altijd geern Vreughd en Vrucht t'samen vondt;
 Daer sijn veel vruchteloofse en eerlicke genuchten.

69. I N G E N I E U R.

WAer ick de Mann alleen, ick waer van grooter waerde,
 En dwongh de halve werld, 't zy tartende, of getart:
 Maer't schaeltjen hanght te recht; daer is hard tegen hard,
 En men vanght veer met veer, haer met haer, aerd met aerde.

70. N O C H.

PAsteyen back ick weeck van korsten; maer voor eters
 Met slappe tanden taey om bijten: niettemin
 Met eenen slechten raed geraeckens'er licht in;
 Dat is wat Solfers, en wat Kools, en wat Salpeters.

71. J U W E L I E R.

SEght het van my niet naer; my isser aengelegen
 Dat d'onnoedsaek'lickheit mijns handwerks werd' verswegen.
 Ick moet het prijsen; maer, all lach ick op mijn' dood,
 Ick soud't bekennen dat Kleinoot komt van klein nood.

72. K E E R S M A E C K E R.

IS geen' oned'le konst die 't middernachts doet dagen:
 Laet Vorsten hoogen roem op hooger afkomst dragen:
 Mijn maeghschap is soo hoogh dat ick'er af verschrick:
 Denckt ofw' ons niet wat naer bestaen, de Maen en ick.

73. K L A D S C H I L D E R.

Die wat deeghs koopen will, moet weer en weer door pluysen,
 Voor all, schoon Rood en Witt zijn streken van verraed:
 Denckt wat diep door de verw, en hoe't van onder staet,
 All' die wilt handelen in Joffers en in Huysen.

74. K L A P P E R M A N.

ROep wat ick roepen magh van d'een' tot d'ander deur:
 Maer't gaet my byder straet als't Leeraers doet in Kercken,
 Daer't Schoolgehouden werdt van Boet en goede Wercken;
 Ontroerde hooren't, de geruste slapen't deur.

75. K L E E R M A E C K E R.

ALs ick't all oversla van mijn' naeld tot den draed,
 Genoegen is geluck in allerhande staet.
 Daer is een Naeld die't volck verr' van haer' Vaderlanden
 Tot daer de Sonn ontwaecht, of daer sy slapen gaet,
 Den Rijckdom soecken helpt die't volck maer en verfaedt:
 Wat is die beter dan mijn' Naeld is in mijn' handen?

76. N O C H.

DAnck hebb' de Franschelocht, die my de bors kan stijven,
 En maeckt de jonghste Mod' in veerthien dagen oud:
 Wouw liever te Parijs een jaer aen't ambacht blijven,
 Als veertigh jaer aen een met Israël in't woud.

77. K O C K.

MYn' kunst heeft hulp van doen; of ick bekooock geen' eer,
 Maer Suyckē, Sout en Smout en Kruid en sulcke vodden
 Zijn all' de helpers niet: sy helpen my maer brodden,
 So een daer aen gebreeckt; den honger van mijn' Heer.

78. K O E C.

78. KOECKEBACKER.

ALs 't all versadicht is van wat mijn arme Macker
Uyt den Brood-oven schaft; dan kom ick noch te ty,
En sny des snoepers Bors met nieuwe leckerny:
Is 't Koeckebacker dan, of beter, Kloeckebacker?

79. KOFFERMAKER.

MYn' arme kunst is, plaets voor geld en goed te maken,
En geld en goed daer toe. Maer wat ick kluts en kerf,
Dit lest' Artijckeltje blijft soo klein op den kerf,
Dat ick van d'arme kunst niet en sie te geraken.

80. KOPPELAER.

MYn' winst werdt soo benijdt; elck will koeck met my deelen
Men handelt maeghdommen voor geld van huys tot huys,
In een onnoosel punt vind ick ons wat te scheelen,
Sy kopp'len opentlick, en ick doe 't onder 't Kruys.

81. KRUYER.

DIt kruyen valt my bangh: doen icker aen vergaerde,
Was 't een rampsaligh' uer: Geleerden op der aerde,
Die alle kunsten kunt, spreeckt hier eens na mijn' sinn:
Hoe weinigh dat ick winn,
'k Wou wel een vaentje schencken,
Die die kunst kost bedencken,
Dat ick mijn' wagen kruid' en satter selver in.

82. KUYPER.

EEns was mijn' neeringh goed: nu lightse meest in duygen;
De kladd is in de kunst: dat kan den Haegh getuygen,
En kuypers kuypen voll. Is 't Ambacht niet verkladt,
Daer 't meest gepleeght werdt by de beste van de Stadt?

83. LACQUAY.

Ick waer mijn eigen mann en aet mijn eigen brood,
Kost ick wat Ambachts met mijn' ongetuchte handen:
Onkundigh als ick ben, in groot gebreck van tanden
Soo helpen my alleen mijn' voeten uyt den nood.

84. NOCH.

EEn yeder mensche moet de menschlickheit bekoopen,
Allom is ongenucht, waer elck sich heenen wendt:
Maer siet, een yeder werdt sijn ongemack gewent,
Of hy veel uyt te staen of veel heeft uyt te loopen.

85. NOCH

85. N O C H.

'**E**N is geen wetenschapp die swaerlick zy t'onthouden,
 't Is een' voorsichtigheit die de Natuer ons leert,
 (Niet waer, Soldaten?) als de goede kans verkeert,
 Dat wy bey loopen om het leven te behouden.

86. L I E U T E N A N T.

STéhoudster van de Sonn, ghy zijt maer 's nachts bequaem,
 's Daeghs mooght gh' u waer 't u lust verr van de moeyt ont-
 houden;

Mijn ampt is nacht en dagh en allom sté te houden,
 En, of ick het vergat, gedenck het by mijn' naem.

87. L Y N D R A E Y E R.

KOft yeder een soo spinnen,
 Wat een soet voordeel waer 't!
 De man doet niet als winnen,
 En hy gaet achterwaert.

88. L Y N W A E T I E R S C H E.

WAt raed met Kamerijck, met Haerlem en met my?
 Waer sal men 't halen, will wilt Vranckrijck langh behou-
 wen

Hemd over hemd, hemd uyt de Broeck, hemd uyt de mouwen,
 En noch voor elcke knie hemd over hemd daer by?

89. L O M B A R D.

Die niet behendigh aen soo veel ten hondert raeckt
 Als ick doe, onder schijn van arme li'en te helpen,
 Lickt maer, in plaetse van den doyer, aen de schelpen,
 End en verstaet niet hoe een Eyken lombards smaect.

90. L O O D G I E T E R.

En led're schootsvell en blauw' handen in 't gesicht
 Beloven niets te veel: maer, dieder op will letten,
 Een' ongetwijffeld' eer en is my niet t'ontsetten;
 All daer ick over ga zijn saecken van gewicht.

91. L U Y T M A K E R.

'**k**Maeck houte kinderen, die neemt men in sijn' armen,
 Men slaet'er op, men nijpts', en hoe dat dicht' gaet,
 En hoe ghy scherper nijpt, en hoe ghy kloecker slaet,
 Hoe fy bevallicker geluyt slaen door doo' darmen.

92. M E T S E L A E R.

MEn giet geen huys gelijck een' klock :
 En men vertilt sich aen een block ,
 Dat meer weeght dan men op kan houwen :
 Die less betracht ick in mijn bouwen ;
 By lage laeghjens ga ick op ,
 En kom allenghskens tot den topp .
 Sy mogen haer aen my wat slijpen ,
 Dien geld of eer-fucht doet vergrijpen .

93. M O S S E L M A N N.

MYn' Mossel, ick beken 't, is niet heel Oester-kost :
 Maer Rijsche Most ter nood dient wel voor Most uyt
 Spagnen ,
 En 't soud 't hem kunnen doen , die beter niet en kost ,
 Met Aechten-Appeltjens voor Lissebonsch' Oragnen .

94. M U N T M E E S T E R.

Ruſt is een' vreughd in huys van yeder eens gevallen ,
 Op my na : ruſt in huys , is daer ick meest voor ſchrick :
 Het ſlaeght heel anders by heel and'ren ſlagh als ick ,
 Tot mijnent vaert men beſt hoe daer meer ſlagen vallen .

95. N O T A R I S.

OUd Roomen doopte my , naer ick verſtae , Notaris :
 Maer , Landslien , gaet u niet ſoo verr' ten einden aem :
 Wat dunckt u , raeckt ick niet ten deelen aen den naem ,
 Om dat ick meeftendeel gehaelt werd als noot daer is ?

96. N O C H.

MOſt niet Gods heiligh Woord voor 's Werelds woorden buy-
 gen
 Ick waer ontdaen . God ſeght , God , die de waerheit is ,
 Voor twee getuygen werdt het woord der waerheit wiſſ ;
 Maer menſchen ſeggen , Voor Notaris en Getuygen .

97. O B L Y M A N.

MYn' Buss is voll goe waer om kind'ren te verblijen :
 Voor ſtercker' mond en maegh te nietigh en te droogh .
 Veel' luyden haer gefnapp is oock ſoo wat in 't oogh ;
 Maer , als gh'er in bijt , wind en kruym'len als Oblijen .

98. O E S T E R.

98. O E S T E R M A N.

EY lieve Trompen Blaeck, manhafte zeeverwoesters,
Gunt eens still water, en aen bueren bueren-viss:
Daer toch het oogmerck niet als verflinden is,
Luydt het niet leelicker, Hael Menschenen, als Hael Oesters?

99. O L Y S L A G E R.

D E menschen schricken, soo sy meenen, en ick gunt'er,
Als yemand by geval komt op haer graf te treen:
Maer, wilt gh' een schricken sien dat vast gaet, alser een
Voorby mijn' molen treedt? lett op een' valschen Munter.

100. O P E R M A N N.

I Ck ben een Slaef en blijf 't; daer is niet uyt te raken:
Dat komt van 't mengelmoes van oud' uytheemsche spraken.
Sprack Holland eens goed Duytsch (siet wat een' letter kan)
Ick waer soo goed als Baes, ick waer een Opper-mann.

101. O R G E L I S T.

G Edachten gaen als Wind, en dat's niet veel te achten;
De Gecken dencken oock, en kinderen niet min;
Voor my, lett of ick denck of niet en denck met sinn,
Uw oor kan 't seggen, want hiergaet Wind als gedachten.

102. O U D E R L I N G H.

S Taet, jonge Heeren, staet, en buyght u voor mijn' deur;
't Zy dat ghy kinderen van Vorsten zijt gevallen,
Of na den Koopman rieckt: weet datter geen van allen
Soo wettelick als ick den naem voert van Seigneur.

Senior.

103. O U D K L E E R K O O P E R.

O Udkleerekooper? neen, daer komt een Fransche bode
Van d'een in d'ander weeck die my nieuwkooper maeckt.
Daer valt niet ouds meer; 't niew is all te haest gelaeckt;
Danck hebb' sesh letteren daer 't all aen hanght, de Mode.

104. P A C H T E R.

A Ls ick mijn Landheers grond of door-ploegh, of door-delf,
Vertrooft ick my in 't sweet alleen met dit bedencken;
Ghy moet my Room en Melck van desen arbeid schencken,
En houden u de Wey, of, Meester doet het self.

105. P A G E.

IN 't rijpſte van mijn bloed, in 't onrijpſt van mijn' jaren,
 Heet ick noch mann noch kind, noch heel geck, noch half wijs.
 Wat, méent ghy, hoort'er toe, om ſulck volck te bedaren?
 Een korte recipe, een hand vol Bercken-rijs.

106. P A P I E R M A K E R.

MYn leer iſeens ſoo goed als all' de wetenſchappen
 Daer aen all mijn papier veroorbert werden ſal:
 Elck weet wat ſparen iſ, maer dat iſ niet met all;
 Ick leer dat ſparen helpt tot in de vuylſte lappen.

107. P I S T O O L M A K E R.

Piſtolen zijn mijn werck; ſijn Yſer in ſijn Hout:
 't Magh onder d' Ambachten wel een zijn van de minſten,
 Maer 't iſ het armſte niet; of het zijn ſlechte winſten,
 Voor twee van yſer, twee, of dry, of vier van Goud.

108. P O M P M A K E R.

MYn handwerck hanght aen Ys'ren Armen,
 Daerm' hem aen koelen kan en warmen;
 Koel water haelens' uyt deraerd,
 Warm word hy died'er aen vergaert.
 Ick waer den rijcken en den armen
 Wel vijf of ſes Doctoren waerd,
 En ſtilde menighte van karmen,
 Wiſt ick een' Pomp voor maegh en darmen.

109. P O S T.

Poſt heet ick, en waerom? bedenckt toch, waer komt Poſt af?
 Gelijck ick wel een' Poſt die ſchier noyt ſtill en ſta?
 En rijd ick altijd voor, en iſ, *Poſt*, achterna;
 Was't wel een Latinift die my den naem van Poſt gaf?

110. P O T T E B A C K E R.

't **R**Ad dat my raebraeck, draeyt als't Rad van avonturen:
 Maer't draeyt te waterpas; daer iſ geen rijsen aen.
 Soo blijv' ick dat ick ben, en raeck hier niet van daen,
 Soo veel ick giſſen kan, voor mijn' leſt' avond-Uren.

III. P R E D I C A N T.

GOd door een sterflick mensch ter wereld neer gekomen,
Was 't wonderbaerlickste dat sterflick mensch oyt sagh:
Maer, die my seggen hoort (de saeck wel opgenomen)
Siet noch de selve gunst gebeuren allen dagh.

III2. P R O C U R E U R.

EEn Advocaet en ick zijn een paer Advocaten:
Maer 't schijnt de Wereld is te houden met wat schijns.
Twee sorgen tot een' saeck? en bey betaelt voor praeten?
Het waerd'er een te veel, kost ick maer wat Latijns.

III3. Q U A C K S A L V E R.

Ick steeck mijn stouten voet in der Doctoren schoen,
En dans'er mé voor 't Volck, soo dat het oude seggen
Door mijn' vertieringen licht is om wederleggen:
Wat dunckt u, Boeren, is 't met seggen niet te doen?

III4. N O C H.

'kEN breng'heen' Boeren mé om Boeren te bedriegen;
De man self is het all: mijn selven breng' ick mé,
En ga voor Meester uyt van allerhande wee,
Met een paer kunsten, van stout en waer-achtigh liegen.

III5. R A E D S H E E R.

DEnckt wat my om den kost een pack light op de leden:
Mijns naesten Goed en Bloed hanght aen mijn' mensch'lick-
heit:
Amy! Recht was genoegh, dat soo in 't duyfter leit;
En werd ick noch geverght wat Recht is, en wat Reden?

III6. R E I S E R.

Die op winst heeft gereist, heeft wijsflick gehandelt;
Die maer gereist en heeft, heeft maer sijn geld verwandelt.

III7. R U F F I A E N.

VLeeschhouwers, slechte lien; leert eenen treck van my;
Ick handel in jongh Vleesch, alsghy doet: maer verkoopen.
Is quijt gaen. Siet hoe 't volck na mijn vleesch komt geloopen;
Nochtans verhuert ick 't maer, en krijg' meer Gelds alsghy.

118. S A E L M A K E R.

WAer't volck min ongeleert, sy fouden leeren derven
 Dat Roomen heeft gederft, en 't ftrijdbaer Grieeckenland.
 Ey, luyheit, ruckt haer maer de Boecken uyt de hand;
 Enfwijght, Geleerde; 'k fouw van honger moeten fterven.

119. S C H I L D E R.

EEn mensch en is maer eens, en yeder voor fijn' tijd:
 Ick maeck'er op den duer: Hoort en leert wel onthouwen;
 Daer is niet fteviger om jaren te verdouwen,
 Als menschen fchaduwten in Oly geconfijt.

120. S C H I P P E R.

VYf-ftuyvers-menschen-vleesch, goed koop volck, die uw' lijve
 Aen't Vaderland verpacht; veel gaet ghy in't gevaer,
 Veel en gaet ghyder niet: endat's te herden; maer
 Ick moet staegh in't gevaer, fou'ck aen de welvaerd blijven.

121. N O C H.

't **G**Aet of ick niet bedreef, als ick wat fal bedrijven;
 Bedrijf ick wat, ick moet mijn' dingen laten drijven.

122. S C H O E N L A P P E R.

MEn grijpt al waer men kan, en't geldt meest al gelijk,
 Ofeen fijn' nootdruft uyt fchoon water hael' of flijck;
 Daer zijnder grootere daer ick niet voor en wijck:
 Wat feght ghy, Lombaerden? den armen maeckt my rijk.

123. S C H O E N M A K E R.

GOd fchiep aen Hand en Voet vijf ving'ren en een' duym:
 Maer met dat oudewets en is men niet te paeyen:
 Wy weten d'eerfte vorm foo konftigh te verdraeyen,
 Soo fcherp, foo ftomp, foo rond, foo platt, foo eng, foo ruym,
 Dat diefe niet en kend' en faeghfe niet te raeyen.

124. S C H O U T H.

DAer hanght een Boeven-nett gefpannen voor mijn' deur,
 Daer't minfte diefken in de maezen blijft verhangen:
 Maer fiet eens, weyluy, wat een averechtsen vangen;
 Het klein goed fmoorter in, het grof Wild fnapter deur.

125. S C H R O B

125. S C H R O B S T E R.

HEt heet' de Pest in Duytsch, het heet' de Plaegh in Schots,
 Het heet' de Swarigheid daer jongh en oud voor beven;
 Ick, die in 't sterven vind de middelen van leven,
 En kan 't niet noemen al een milde gave Gods.

126. S I L V E R S M I T.

't ZY weeld, of sottigheid, die rijcke lieden quelt,
 My komtse wel te pass: klaer Tenne-werck, schoon' Aerde,
 Was eertijds Tafel-goed voor Vorsten in haer' waerde;
 Nu moeder 't Silver aen: ons volck is moegetelt,
 Sy halen 't uyt de Munt en eten uyt haer Geld.

127. S L Y P E R.

Ick ben geen Vogelstruys; maer ick gelijck hem vry:
 Koud Yfer voedt mijn' maegh, mits het niet scherp en zy.

128. S O L D A E T.

DEnckt waer de leege maegh een Kaelis toe vervoert:
 Om een vijf stuyvers's daeghs ben ick gereet te sterven.
 Siet, snollen, ick verhuier mijn vleesch tot slaen en kerven:
 Wat hebt ghy lichter werck, die't uw maer en verhoert!

129. S P E E L M A N.

DAer werd veel Gelds verspeelt, en wee hem die't ontgeldt,
 Wee, die maer tusschen vrees en hoop sitt van verblijden:
 Ick speel, en winn altoos, en hebb noyt leed te lijden:
 Want ick verspeel altoos een ander mann sijn Geld.

130. S P E L L E M A K E R.

EEn vrouw is een gebouw dat aen den and'ren sitt
 Met bouts en gaten, meer of min, naer tijden loopen:
 Nu moet men dit gebouw eens's daeghs ten minsten sloopen:
 Denckt oft'er werck valt voor een Koper-spijcker-smit.

131. S P E L L E W E R C K S T E R.

EEns most ick puntigh, nu onpuntigh spellen planten,
 Eens sal 't weer anders zijn, en soo van dagh tot dagh:
 My is het evenveel, als ick maer seggen magh,
 Deneeringh valt my toe, God danck, van alle Kantten.

132. S P O O R-

132. S P O O R M A K E R.

'k **H**Eb Mondstucken te koop en Spooren neffens een :
 Soo schickten 't d'eerste van mijn ambacht, en ick prijst'er
 Daer moet voorspoedigh en voordachtigh zijn gere'en;
 Met Spooren sonder Toom geraeckt men licht 't spoor bijster.

133. S T Y F S T E R.

Ick laet blaeuw Nederland met geel Britannien kijven;
 Ick slacht den Kock, ick dien een yeder naer sijn' grill;
 't Magh blaeuw of geel, of groen, of swart zijn, wat men will;
 't Is all goed stijffel als 't my maer de Bors kan stijven.

134. S T I L L E V E G E R.

KAn ick gebeteren dat alle menschen stincken,
 En alle beesten niet? siet my daer niet op aen;
 Maer daer op, dat ick spijs en drincken, eens vergaen,
 Weet te vervoeren daer 't weer spijs werdt en weer drincken.

135. N O C H.

DE waerheit moet'er uyt, all schaecht my dat men 't weet',
 Dat Brood tot vuyligheit en vuyligheit tot Brood werdt,
 En dat het een soo nett op 't andere begroot werdt,
 Dat yeder pass soo veel kost messen als hy eet.

136. S T O E L M A K E R.

MYn Stoelemaker will Stads Burgemeester wesen:
 Men seght hem, sulcken sprongh en sagh men noyt voe-
 desen.

Hy meent, het komt hem toe; want, seght hy, dat ghy 't weet,
 Ick hebb all overlange den Schepenstoel bekleedt.

137. S W A E R D V E G E R.

Ick veegh een nieuwe lemm, of een' verroesten degen,
 En 't is mijn eigen werck; maer 't bloedige geweer,
 Voor anders als Gods saeck, en is mijn werck niet meer;
 Dat moet der boosen boet, en Gods genade vegen.

138. T E N N E G I E T E R.

IN Goud en werck ick niet, 't is verre van mijn' staet;
 Gebacken schotelen lust my niet te besweeten:
 Maer 't is my eers genoegh met recht te mogen heeten
 Een Tenne Leeraer van de Gulde middelmaet.

139. T I M M E R M A N N.

IS't niet een slechte wegh om aen den kost te komen?
 Ick leef maer by geschild' en by gescheurde Boomen.

140. T O O R T S M A K E R.

WEl my, dat aen de Bie in geen' tael is te melden
 Hoe'ck met haer goet omspring: hoe sou sy't my vergelden,
 Kofts' eens begripen in haer vliegende verstand,
 Dat ick haer' Keucken roov en steeck haer Huys in brand.

141. T O O V E N A E R S C H.

ISwaer, ick kan wat: maer daer is geen recht in't Land:
 Ick moet'er voor te vyer; van Meisjens die't met my doen,
 En dieder met een paer schoon' oogen't branden by doen,
 Seght, Vryers, isser oyt een' levendigh verbrandt?

142. T O R F D R A G E R.

WAt dunckt u, rijke lie'n, van't Ambacht dat ick doe?
 Ick warm my by uw' Torfen krijg' er geld op toe.

143. T R O M P E T T E R.

EEn Fransche Kock en ick zijn eene slaghe van lie'n;
 Hy kan de tongh voldoen, en ick voldoe de ooren,
 En yeder soeckt ons wel te smaken en te hooren;
 Maer alsw' aen't wercken zijn en dientm' ons niet te sien.

144. T R O M S L A G E R.

Ick werd het doode moe geslagen en gehoord,
 En slaeder soo somtijts een levend Kalfje neven,
 Daer't op een grijpen gaet: Indien ghy't kont vergeven,
 Lief-hebbers van de kunst, en seght het toch niet voort.

145. V A L S C H M U N T E R.

DIrck heeft verstand van als,
 't Minst is van Geld te maken,
 Dan goed, en dan eens vals,
 Na tijd en loop van saken.
 Nu kost het hem den hals;
 Daer most hy toegeraken;
 En 't is hem wel gegunt,
 Hy hadt'er op gemunt.

146. V E N D R I G H.

OF 't opeen sterven quam ; best ligh ick in het sand
 Daer ick gestreden hebb en mijn' bebloede kleeren
 Zijn haest doodkifts genoegh : want , sterf ick mann met eeren ,
 Men vindt my allesins mijn doodkleed in de hand.

147. V E R W E R.

SToff die men qualick op sou rapen by de straten
 Te verwen met een' glans ; soo dats' in allen schijn
 Wat overdeughdelicks gehouden werd' te zijn ,
 Die kunst is Goud waerd : hebb ick onrecht , Advocaten ?

148. V E T T E W A E R I E R.

BEdenckt wel wat ick ben , meer boerigh , of meer heerigh :
 't Is waer dat ick alleen het blauwe schootsvell draegh :
 Maer past het my alleen ? gaet treedt eens door den Haegh
 Van 't Hof af tot de Geest , zijn niet all' ampten smeerigh ?

149. V I E R W E R C K E R.

DAt ick een duysend jaer ses , seven eer , mijn' Kolen
 Te voorschijn hadd gebracht ; Ick meen de gauwe guyt
 Prometheus waer noch vry , en dat hy om den buyt
 Mijn' doofen liever dan den Hemel hadt bestolen.

150. V I N G E R H O E D M A K E R.

HEbt gh' een spitsvinnigh wijf , die 't meer en meerder werd
 Hoe ghys meer en meer met reden te gemoet komt ;
 Leert aen haer wapen selfs wat u all rechts te goed komt ;
 De Naeld en Vingerhoed beduyt herd tegen herd.

151. V I S C H W Y F.

EEn Vischwijf heet ick , ja , en dat na mijn bedrijf ,
 Dat flordigh is : maer denckt dat Visschen niet en spreken ,
 En denckt , die vrouwen kent en vrouwen haer' gebreken ,
 Wat gaef wel menigh mann voor een visachtigh wijf.

152. U Y T D R A E G H S T E R.

ICk draegh uyt , ick draegh in ; naer 't met de neeringh gaen
 will :
 Mans , die my fuer besiet , maeckt niet te veel gekijfs ;
 Ick doe de kunst om Brood ; maer , als men 't recht verstaen will ,
 De rechte uytdraeghsters zijn uw' quanseligh wijfs.

153. U Y T

153. U Y T R O E P E R.

GEekt met mijn Becken niet; het klopt op uw' gemoed'ren;
 Soo edel is de slag van 't koperigh geluyd:
 Is yemand in 't besitt van wel-gevonden goed'ren,
 Of hy leeft ongerust, of hy moet van den buyt.

154. V O E R M A N.

GEen' vromer neeringh als de mijn'en is op aerden:
 Ick help de lieden voort en sy gerieven my:
 Dat's een' gerechtigkeit: maer daer's een ander by,
 Ick Voerman voer mijn vracht, en mijn vracht voert mijn' paerden.

155. V R O E V R O U W.

't **I**S waer, in Kinder-nood heet ick goe vrouw gebuer:
 Maer een' geheimeniss, als ick sou blijven eten,
 En mogen Vrouwtjens nu noch emmermeer niet weten;
 De vroedste Vroevrouw waer de vroede Vrouw Natuer.

156. W A E R S E G G E R.

't **G**Aet leelick; maer't gaet vast (is maer mijn' kunst soo fijn
 Als ickse venten derv', om kunstigh af te leven)
 Dat het niet vast en gaet, waer dat het sta geschreven,
 Dat alle menschen valschen logenachtigh zijn.

157. W A S C H T E R.

ICk derf't niet seggen; maer het gaet ten naefsten by
 Met mijn werck en mijn' winst, als met de suyver-neeringh
 Die by den afvall leeft van menschelicke teeringh;
 Hoe meerder vuyligheit, hoe schooner kans voor my.

158. W E V E R.

DE Schipper kan't van my; of ick van hem, 't laveren:
 Hoe't gaet, wy kunnen't beid, en die't van ons will leeren,
 Gedencke dat elckeen, hy maect' het hoe hy't maect,
 Ten einde van sijn' webb door dwarsche Kruyssen raect.

159. W Y N K O O P E R.

WYnkooper noemt men my: Wijnknooper gaet wat stout;
 Dan't slaet niet qualick op de noble kunst van plengen:
 Men noem' het hoe men will, Wijnkoopers sopp-verlengen,
 't Geeft geen wijn-Koper, maer wijn-Silver en wijn-Goud.

160. WYNVERLATER.

Als alle menschen déen wat ick doe om den kost,
Soo hadd ick wel soo wel het Ambacht noyt begoft.

161. WOECKERAER.

Die vuyle Woeckeraer, die daer soo weeldrigh leeft,
Wat seght men, heeft hy 't wel? 'k segh hy 't niet welen heeft.

162. ZYDELAKENKOOPER.

SNoept vry Moerbefien all wat ghy snoepen kunt;
Ja, snoepers, snoepter vry meer dan ghy wel kunt laden;
Ick houw my niet misdeelt soo ghy my maer en gunt
All wat een arme worm kan maken van de Bladen.

163. NOCH.

't **I**S goed; mijn' waeren gaen in allerhande vormen;
Een yeder snippertse naer 't yeder een gevalt;
Maer fiet eens, om den deun, waer mé men kost'lick malt:
't Is (seght het toch nie voort) oud raeghsel van doo' wormen.

Einde des twaelfden Boecks.

D E R T I E N D E B O E C K .

S N E L D I C H T .
D I N G E N .

V O O R S P R A E C K .

SOo hebb ick't afgeleert, 't voorfitten en't voor gaen
 Te richten uyt mijn hoofst; 'k laet stomme dingen slaen,
 Als warense niet stomm en konden voor sich spreken:
 Ick mijd' de fchaduw self van fuer sien en van wreken:
 Zijt ghy soo fchouw als ick en soo begaen om Vré,
 Komt, Lefer, leeft met my noch een wild A. B. C.

I. A S Y N .

DE Mifpel is onnutt, men moets' eerft laten fterven,
 Verrotten en bederven:
 De Druyve geeft goed natt, maer dat is geen Afijn,
 Dat's Wijn die niet en deugt: die moet'er nochtans zijn.
 Neemt dat men mijn gerief op Vifch of Vleefch kan derven,
 Wie magh Salaed met Wijn?

2. A S S - S C H O P .

HOe dieper d' Ass-fchopp gaet, hoe laeger by den haerd,
 Hoe fy meer goeds op neemt: dat is bedenckens waerd:
 Hoe nedriger wy ons in ons beroep bevlyen,
 Hoe wy meer op doen, en hoe beter wy bedyen.

3. A S T R O L A B I U M .

EEn Gaudief luyfterde met yver naer den naem
 Van Sterrenemens kunst, en wenschte fich bequaem
 Om hand aen 't werck te slaen; om of hy kost begripen,
 Hoe nu en dan ter fluyck een Sterr' uyt 't nest te gripen.

4. B A N C K .

DE Franschen lacchen staegh met Hollands malle rancken,
 Met all het fchueren en het boenen van fijn' bancken:

Befiet eens of u moeyt niet wel besteedt is, Trijn;
't Schijnt all' uw' bancken niet als spotters bancken zijn.

5. B E D D E.

HOe wy 't bewimpelen, het voorbeeld van de Dood ist,
Het sterven alle nacht, en seer het selve werck,
Of hier te leggen, of te rusten in de Kerck;
En 't bedde daer ick slaep is maer een Zijden Doodkist.

6. B E D P A N N.

SIet op mijn' Bedpann, Maey, s'is even eensals ghy;
Ten minsten wel soo warm, en welsoo blanck daer by.
Maer word wijs, en bedenckt wat uw blanck voor een' leure is,
En of 't wel, als mijn' pann, sijn Silver deuren deur is.

7. H O U T E N B E D D S T E D E.

IN 't waecken is 't niet vreemd: 't is wonder dat de Franffen
Oock all slapende naer hare pijp doen danffen:
Doe Holland slechter, en soo veel te wijser was,
Leid' elck sijn beste Goed in een' goe dichte Kass.

8. M Y N B E E L D.

LAngh was ick Vleesch en Been:
Hier staen ick als een steen:

Wie soud't niet werden, die soo veel vreemds siet geschieden,
Hier van ondanckb're, daer van onbeschaemde lieden?

9. B E G R A E F F E N I S S.

LAngh hebbick 't nagedocht 't werck der Begraeffeniss;
Korts hebbick eerst geleert wat dat de reden is
Dat elck daer hoort te gaen, en datter elck soo noogaet;
't Is datter elck den wegh moet volgen dien de doo gaet.

10. B I E R.

Schoon Water wierd goe Wijn, doe God hier wilde leven;
God, die men niet en siet, is evenwel noch hier,
En 't selve wonder schier;
(Delft moet het my vergeven)
Vuyl water werd schoon Bier.

11. K L E I N B I E R.

DIrck heeft geen Geld om Wijn te koopen;
Soo suypt hy Israël met stoopen.
Siet eens hoe gaet het hier;
Dirck is dick van dunn Bier.

12. B L A E S B A L C K.

DE Blaesbalck geeft niet uyt als wat hy heeft gefogen;
Dirck haelt de waerheit in, en blaest niet uyt als logen.

13. N O C H.

DAer is geen helpen aen; het ydele getier
Van holle blaesbalcken **van** menschen, die haer kaken
Uyt opgeblaesen trots niet meer als wind en braken,
Helpt my de gall aen brand als dese doet het vier.

14. N O C H.

Die Looock eet of Caneel, rieckt lieffelijk of stinckt.
Soo werckt den ommegangh met vromen of met boosen.
Werdt met quae locht gevoedt, ghy sult geen' boter loosen;
De Blaesbalck geeft het goed of 't quaed uyt dat hy drinckt.

15. B L I C K.

EEn Goud' mensch is doorgoed, de Silvere zijn 't min,
Noch min de Kopere, daer zijnder, in mijn' sinn,
Van Ten, van sachter Lood; Van Yser zijn de meesten;
Hard en fell tegen een gelijk de fierste beesten:
Maer ys're beesten zijn 't, en schijnen 't oock te zijn.
Veel' menschen, yser-hard van binnen, onder schijn
Van Silver, alsmens' aen fiet,
Soo klaer alsm' in de Maen fiet,
Verschoonen 't onderste met maer een' Tennen blick:
Die, dunckt my, zijn van Blick.

16. B O N T.

DE Borsen is geen Geld, de Luys en is geen Pels,
De Pelsen is geen' koël; 't is maer wat haerigh vels:
Die 't Vier daer in begeert, moet self daer Vier in maken;
Wy voelden 't nemmermeer, soo wy 't niet self ontstaken.
De proef is; dekt een Beelt van Marmer of Metal
Met Sabels overhoop, en fiet hoe 't sweeten sal.

17. B O O M.

DE Boomen die ick sie
Van d'aerd ten hemel gaen met uytgestreckte armen,
Zijn als de Goddeloos' in nood, die opwaert karmen,
En weten niet tot wie.

18. N O C H.

18. N O C H.

VAn stomme fchepfelen en weet ick geen' als Boomen,
 Die onse biddende gedaente naerder komen:
 Wy strecken even soo ons' handen Hemelwaerd;
 Maer onse wortelen zijn machtigh vast in d'Aerd.

19. B O R S T E L.

EEn Vercken is soo vuyl als een Beeft wesen kan,
 En't heet vuyl Vercken all dat vuyl is, Vrouw of Mann.
 Waer schoone borstel van't vuyl Vercken niet gelesen,
 Het vuyle Vercken, Mensch, sou noch veel vuyler wesen.

20. N O C H.

EEn overdadige, die niet en doet als teeren
 Om met de meeste haest te raken door sijn Goed,
 Gaet min noch meer te werck gelijk een borstel doet,
 Hy maeckt sijn selven kael en and'ren schoone kleeen.

21. N O C H.

'k **H**ebb dese borstelen een stinckend beest sien dragen:
 Maer, nu se dienstigh zijn, hebb ick daer na te vragen?
 Daer staet een mensch op stoel mijn' leemten aen en tast
 Met Peper en Azijn: maer't is een wereldsch gast,
 Soo menschelick als ick, en emmers soo voll schulden
 Als die sijn tonge tucht: soud ick daerom niet dulden
 Dat hy mijn' vuylen kuysch' ? neemt, hy een Vercken zy,
 Dat raect hem: maer hy veeght scherp en schoon, dat roert m

22. N O C H.

Die na den Adel fiet en niet na Ed'le wercken,
 Grijpt naer de schaduwen, en tast voosker miss:
 All is de borstel slecht, al komt hy van een Vercken,
 Siet na sijn' afkomst niet, maer waer hy nutt toe is.

23. B O S K R U Y D.

DE warmte kan groen Kruid verblijden
 En drachtbaer maken t'sijner tijd:
 Het swarte will geen' warmte lijden,
 Of in een omsien is men't quijt.

24. B O T E R.

'k **H**Oor dat men Boter noemt hier Butter, en daer Botter:
 't Is wel het selfde smeer, maer, soo my dunckt, 't gaet botte

25. B O T E R M E L C K.

SUer Melck heet Botermelck: 'k houd't voor een' goeden fin; Het geeft een' slechte papp, of daer is Boter in.

26. B R A N D M E R C K.

MEn schonck Andries een Brandmerck Voor sijn lichtveerdigh handwerck:

Mijn' Heeren, seid hy, hoor,

'k Will wel een wapen voor,

Om voor het Land te strijden:

Maer 'k sal noyt strijd ontrijden,

Of, dienden ick te voet, mijn' hielen zijn niet vlugg;

Wat quelt ghy my dan met een wapen op mijn' rugg?

27. B R A N D Y S E R S.

WY dragen, u ten dienst, Torfen Hout op ons' armen: 't Is reden dat wy ons oock voor de moeyt wat warmen.

28. B R O E C K.

DE Mannen, uysterlick, zijn in 't besitt der Broecken; Maer daer's een duyft're text in haer' liev'-Vrouwtjens boecken,

Daer Keurssen bladers zijn: all siet men 't buyten niet, Dat goed is oock gebroeckt: denckt eens wat dat bediedt.

29. B R U Y L O F T.

DE Trouw-feeft is een dagh van 't uysterste vermaken; Den Gecken tot een aes, den Wijfen tot een baken: Maer, Bruydegoms, die 't zijt, of die het werden sult, Denckt niemant eens waerom de Pille werdt verguldt?

30. C A E S.

DE jonge Menschen zijn, gewrongen Melcken Caes. Waerom ontfetten sich veel' Menschen voor dat Aes? Weet ghy de reden niet, leert wat, neuswijse wetters; Veel' menschen huydensdaeghs en zijn geen' menschen eters.

Job 10. 10.

31. C L A V E C I N G E L.

WAt dunckt u, Mann, sey Trijn, ick ben noch rapp en jongh, Soud't my niet voegen wat te leeren Clavecingelen? Wegh, wegh, sey Dirck; wat plaeg, hoe soudt ghy my dan ringelen! Het waer te veel geruchts, twee handen en een' Tongh.

32. C O E T S.

LUy-ledigh' Haeghsche Vracht, die met u slepen gaet, Als waert ghy, soo ghy zijt, een' miss-karr' langhs de straet;

Leert wat die karr' u kost: weet ghy wel waergh' op uyt zijt?
Ghy voert het kostelickst van alle dingen uyt; Tijd.

33. N O C H.

IS een' swart led're doos soo vriend'licken besitt,
Is yfer tegen steen soo lieflick om hooren,
Dat icker mijnen romp, die tot gaen is geboren,
Langhs straet om slepen liet? al waerd'er niet als dit;
My dunckt de wandelaer heeft verr' het best verkoren:
'k Ga liever voor mijn' knecht dan icker achter sitt.

34. N O C H.

TWee Beesten en een' Beest, die die twee dwingen moet,
En somtijds niet en kan, en veeltijds niet en doet
Dan wat niet hem en lust, maer hem en die twee beesten;
Die volgh ick, en maeck my den minsten, haer de meesten.
Waerom? 'k sitt in een' Coets; dat's Aensien, en Gemack.
Het Aensien heet ick wind; 't Gemack is maer een dack,
Voor wind en regen: maer een Hoed, een lapp van Laken,
En twee goe' Schoenen zijn onkostelicker daken;
Die voer ick daer ick will, en, waer ick wend of keer,
Sy decken my niet min als 't kostelicke leer.
Ja, maer ghy draeght uw pack, en 't mijn light in den wagen:
Wel, moet ghy niet wel Coets, Coetsier en Paerden dragen?

35. N O C H.

MEn sliepe eens in een' Coets; nu waectm'er in: maer waken,
En 't slapen in die Coets zijn seer gelijcke faken.

36. N O C H.

MEt Coets en Paerden zijn de straten overvolt:
Den Haegh solt, den Haegh rolt, den Haegh holt, den
Haegh dolt.

37. N O C H.

MY luste wel te vragen,
Hoe 't oude lie'n verstaen
Dat sy noyt jongh en sagen?
't Schijnt wy van voren aen
Weer moeten leeren gaen;
Wy komen op ons dagen,
En gaen als kinderen elck in sijn' Rollewagen.

38. N O C H.

38. N O C H.

MEn reed eens en men reisd', en 't was een ongemack,
 Daer een sijn' lendenen noodfakelick in brack:
 Nu rijdtm' en men reist niet; of rijdt men om te reisen,
 Men reist maer in den Haegh. Hoe kunnen wy 't bepeisen?
 Als ick dit slepende gestraetslijp sie rondom,
 My dunckt ick in den ringh van een' Rosmolen kom.

39. N O C H.

't **Z**Y krancken, het zy stercken;
 Half wegen is men moe:
 Eens trad men na de Kercken,
 Nu sitten wy'er na toe.

40. N O C H.

MEn kan twee voeten licht versetten sonder pijn,
 En men versitt twee billen:
 Als w' eens weer sullen willen
 Dat niemant nu en will, sal't ons vergeten zijn.

*Sen. quod die
 noluiumus, posse
 defimus.*

41. N O C H.

WAt dunckt u, li'en van schick, sal 't speeltje kunnen due-
 ren,
 Daer Tijd en Geld aen gaet meer dand'er moet, of magh?
 Ick meen Ja; waer 't alleen het rad van Avond-uren;
 Maer 't zijn de raderen van heel den le'gen dagh.

*Aurea sum-
 di pretio carru-
 ca paratur.
 Matt.*

42. N O C H.

't **I**Suyt met Scheveningh, en all sijn wonder oud:
 Zijn daer noch Liefhebbers die na wat vreemders vragen;
 Sy gaen maer om en om en weer om 't Haeghsch Voorhout,
 Daer komt het niet eens aen op eenen Mallen Wagen.

43. N O C H.

AL faegh ick sware boeten
 Op vreughd van wand'len staen;
 Ick wouw niet rijden moeten
 Om 't gaen te laten gaen:
 'k En hoef geen vier paer voeten,
 Kan ick met twee bestaen.

44. C O M E D I E.

MEn bant het Camerspel ten land' uyt, als een' sonde,
 Die swacke sondaren tot meerder sonde ruyt:
 Ick straf de Wetten niet; maer als het aen my stonde,
 Ick bande 't Keuckenspel en 't Kelderspel voor uyt.

45. C O R A L.

BEschaemde Peerlen zijn Coralen, en niet vals,
 Om dat mens' hangen siet aen een' Boerinnen hals.

46. C O U S S E B A N D.

IN Holland is 't genoeg, een goed paer Couffebanden:
 Maer hadd ick 't schicken vry,
 Ick schicktender voortaan (ick meen in warme landen)
 Voor alle Mannen twee, en voor veel' Vrouwen dry.

47. D A N S.

DOorluchte Koningen, die aerdsche Goden heett,
 Ghy zijt d'almachtigste, sooghy niet beter weet:
 Maer houdt het my te goed'; ick weet noch grooter Hanssen;
 Speel-lieden, die u selfs doen naer haer' pijpen danssen.

48. D E U R.

DIrck sey, 't gat was de Deur, Pier sey, het was de planck;
 En maeckten my het Hoofd met kijven kroes en kranck;
 Swijght, seid' ick op het lest, wat sal ons hier gebeuren;
 Zijn een planck en een gat te samen niet twee Deuren?

49. D I A M A N T.

WAt is het daerw' ons Geld soo dertel aen vermallen?
 Niet als de klaerste steen, of 't hardste glas van allen.

50. D O O D.

Sen.

GEwiss, de Dood is licht, foos' om verdragen is;
 Iff' onverdraegelick, s' is kort; dat's oock gewiss.

51. D O O D K I S T.

MAgh m' hem de moeyt niet wel bedancken,
 Van uyt de wiegh tot dat men sterft,
 Voor all den Buyt die m' endlick erft,
 Een stukje Lijnwaeds en vier plancken?

52. D R O O M E N.

LEtt tocheens op de menschen:
 Wie soufe sotter wenschen?

Sy hebben wat gedacht
 All slaepende by nacht
 (Want droomen zijn gedachten)
 Niet waerd datm'er om lachten;
 Dat druckens' in haer hert,
 Daer gaen sy mé ter Mert,
 En venten voor goe' Waeren
 Die 't noyt en zijn, noch waeren;
 Hoe haer gedachten gaen,
 Als d'oogen open staen
 En all' de sinnen waken,
 En schijnt haer niet te raken:
 Als mensch geen mensch en is,
 En tast men, schijnt, noyt miss;
 's Nachts, als wy niet en weten,
 Gaen gecken voor Propheten;
 's Daeghs, als men hoort en siet,
 Is dencken min als niet.
 Wat dunckt u van de menschen,
 Soudt ghyse fotter wenschen?

53. N O C H.

Ick denck 's daeghs of ick droomd', ick droom 's nachts of ick
 faegh,

Waer't 's nachts soo doncker niet, en niet soo licht by daegh;
 'k Sagh qualick uyt den droom van desen droom te komen,
 Of mijn droom dencken is, of mijn' gedachten droomen.

54. D R U C K E R Y E.

Gaet Haerlem en gaet Ments noch even vinnigh aen,
 Om wie van beiden eerst de letter-pers doen gaen,
 En staende letters heeft doen rollen of sy liepen?
 Wat! sprack ick, soo sy my tot overseghsman riepen,
 Ick seid' haer lichtelick, Ghy kijft uw voordeel miss;
 Kijft niet waer, maer waer niet de kunst gevonden is:
 't Is waer, sints dat sy 't is, geefts' ons veel goedste lesen:
 Maer, waerse noyt geweest, wat soud'er quaeds niet wesen!

55. D U Y N E N.

Des Heeren goedheit blijkt aen elcken Duyn sijn' topp:
 Sout Water roert witt Sand; de stormen waeyen 't op;

Daer zoo' noch slijck en help, noch geen geweld van delven,
Heeft God de Zee belast, Gaet en bedijckt u selven.

56. E M E R A U D.

EEn letterken of twee schort aen den Emerald;
Dat groen is, en groen blijft, hiet beter, Nemmer oud.

57. E Y.

'k HEb maer een Ey geslorpt: hoe maeckt het my foo satt?
Een Ey is, ofm' een Hoen door een verklein-glas at.

58. F L E S C H.

DIrck, lett op dese less;
't Moet vloeyen, of 't moet ebben;
Men kan 't niet t' samen hebben:
Altijd een' volle Flesch,
Altijd een' holle tefsch.

59. N O C H.

JAn sagheen' Flesch voll Wijns; en sey met lust, het was
Een rijpe druyven-bess door een Vergroot-gelas.

60. G A L G H.

HEt magh wel Galligh heeten,
Seid' een verwesen bloed,
Die't Recht het vonniss van sijn' stropen-dood liet weten;
Het scheelt soo veel van Soet,
Als Gall van Suycker doet.

61. G E E S S E L I N G H.

MEn bond Jan hand en voet aen seker paelte vast;
Dat nam hy qualick, want hy was op Rijs te gast:
Heer Schouteth, seid' hy, siet dit zijn te herde kanissen,
Dat ghy de menschen bindt die ghy beveelt te danssen.

62. G E L D.

Die Geld heeft heeft geweld: ick meen het woordje, g'weld,
Gekrompen is tot Geld.

63. G E L D S A C K.

MY quam een sack met Geld, dien Pieter sou betalen,
Ey, seid' hy, staet wat still, ick sal hem soo gaen halen.
Mits bracht hy my een' sack, en dry groot, wel getelt:
Ick was verr' van voldæen, en 't was een sack, met Geld.

64. G L A S

64. G L A S.

Looft my een' luye hand, en raeck ick soo in d'ass,
Soo en verdwijn ick niet; ick word maer wat ick was.

65. N O C H.

Siet hoe doorschijnigh is 't, hoe verweloos, hoe locht:
Is 't niet een handje-voll in 't vier-bevrosen locht?

66. H E M E L S C H E G L O B E.

DEn Hemel op der aerd en is geen' kleine saeck:
Ja 't waer het voll vermaeck,
En elck soud't hier wel herden,
Gelijck 't den eersten is, waer het soo wel den derden.

67. A E R D S C H E G L O B E.

WAt lett Copernicus, waerom soud' hy 't niet winnen?
Een draeyend' Aerdenkloot en was geen quaed versinnen:
Het magh wel waarheit zijn: en neemt het logen was,
't Versinnen van den draey komt hier altoos te pass.

68. G O U D.

EN waer 't niet om 't gerief van ruylen en van koopen,
Wat luste my de moeyt van Goud op een te hoopen?
Mijn' maegh en magh het niet; 't is al te hard en kout:
En, is 't maer om den blinck, soo wint het Klatergoud.

69. N O C H.

EEn Kaelis gaf gewiss den naem van Sonn aen 't Goud;
Het blinckt en het verwarmt veel meer als Turf en Hout.

70. G R A E D B O O G H.

DE vrome lieden staen als sterren die men schiet:
Men dreightse wel van verre;
Maer de geschoten sterre,
Noch de gelafterd' eer en raect dat schieten niet.

71. H A M E R.

EEn kort woord, snellen fell gesproken, heeft meer kracht,
Dan een langh swaer bericht, dat slaep'righ uyt geseght werdt:
Een kleinen Hamer, snell gedreven, heeft meer macht
Dan een swaer Yser, dat maer op den bout geleght werdt.

72. H A N D - D W E I L.

WAscht, Judas kind, en plast en drooght uw' natte handen;
Het vellevuyl gaet af, maer noyt het vuyl van schanden.

Daer

Daer is een klevend vuyl, dat mé willin het graf;
Het Bloed en Woecker-vuyl; dat veeght geen hand-dweil af.

73. H A N D S C H O E N E N.

DE beste Snyders zijn die onse handen schoenen:
Als d'andere soo de'en, ick souder mé versoenen:
Maer slaet de broecken gae, de rocken, en van als,
Is eenigh dingh soo sott, soo t'onpas en soo vals?
Wegh met de vuyligheit; de wett hoorts' uyt te boenen,
En keuren voor een' wett het naest aen Gods fatsoenen.

74. H A S P E L.

Siet eens hoe den haspel pocht
Met den arbeid van goe handen;
Sulcken ydelen gedrocht
Vindt men meest in alle Landen:
Veel in 't Hof, veel in de Kerck
Pronckt men met een anders werck.

75. H Y P O C R A S.

WAs't Heer Hippocrates sijn werck, die soete dranck,
Die gecanneelde Gall? ick soudt'er schier uyt proeven:
't Is konstigh aengeleght; die daer dry dagen lanck
Sijn' maegh met hadd geterght, sou licht den vierden hoeven,
Een' Heer Hippocrates, of dry vier sulcke boeven.

76. H O N I G H.

Het sotste van all't sott is't menschelick gegiss;
Het soetste van all't soet weet niemand wat het is.

77. H O E D.

DEn Hoed is't noodighste bedecken onses lijfs:
Maer Mans, schijnt, weten 't niet: ick houd het met de Wij;
Die staen haer' mutsen vast: wy kunnen niemant moeten,
De kapp moet van 't gebint: men magh maer bloods hoofds gro-
ten.

'k Souw seggen, soech! laet staen, all waer ick maer een' Luys.
Laet staen, is't mogelick; wat doet het dack van 't huys?

78. N O C H.

GRoet geerne, Kinderen: indien ghy 't niet en doet,
Licht maecktg' een vyand, om't niet lichten van een' Ho.

79. I N T P O T T.

VEel' bruyne kindertjens zijn uyt mijn' Buyck geboren,
 Die vele naer mijn' dood noch sullen sien en hooren:
 Ick roeme wel te recht, ick bend'er Moer af; maer,
 Alleen en kost ick't niet; mijn meester is haer Vaer.

80. K A M M.

DAer sprack een' Luys (in luyfen tael)
 Goe'n nacht goe huyfingh, voer en mael:
 Wy mogen hier niet langer aesen;
 De menschen werden ons te snood;
 Veel' honden, seitmen, is der hasen,
 Veel tanden zijn der luyfen dood.

81. K A N.

LEt eens op droncken Jorden,
 Nu de Wijn opwaerts is, hoe dat hy elcke hand
 In elcke zijde plant,
 Als hadd hy sich te gorden:
 Hy heeft soo wel gekant,
 Hy is een' Kann, hy is een dobb'le Kann geworden.

82. K E E R S.

EEn Booswicht stervende magh als een' keers uytgaen:
 En dan is't oock met hem, maer niet met ons gedaen:
 Langh hooren wy 't gerucht van sijn vuyl leven klincken,
 Sijn' uytgegaene keers blijft in de pijp staen stincken.

83. N O C H.

ICk weet geen dingh een mensch gelijcker als een' keers,
 Een levend' vlammecken in een' dood' hand-voll smeers.

84. K E R C K.

WAt werdter Houts en Steens verhacket en verhouwen,
 Om eene Kerck te bouwen!
 Ick weet een beter en onkostelicker werck:
 Dry in Gods naem vergaert, ja een hert, is een' Kerck.

85. K E L D E R.

WYn komt van onder d'aerd; die hem naer sijnen aerd
 Wil houden wel bewaert,
 Breng' hem weer onder d'aerd.

86. N O C H.

EEn dronckaerd stierf getrooft, mits hy een' hoorde seggen,
Hy soud' in geen slecht Graf, maer in een' kelder leggen.

87. K L A D S C H I L D E R S E S E L.

ALs ick het elders saegh, ick sou verschricken moeten;
Twee Esels maken hier niet meer uyt als vijf voeten.

88. K L O C K.

EEn Vercken en een' Klock, seght Pieter, en met reden,
En geven geen' geluyd, dan als 't haer yemant verght,
Gellingert en geterght.

Sijn Wif, sijn Vercken, sijn' quae Teef in menschen leden,
Sijn Huys-klock maeckt gerucht, all laetmense met vreden.

89. K O F F E R - S T O E L.

KEes sagh sijn' Landvrouw met gemoe,
Soos' op stond en dé 't decksel toe:
Kijck, seid' hy, kijck toch dese Joffers;
Hoe gaet dat? kackens' in haer' koffers?

90. L A D D E R.

GHy, gierige van Geld, ghy, gierige van Eer,
Neemt dese sporten waer, indien ghy wilt gedijen.
Met overgroote haest kan yemand sich verschrijen;
Waer dat men henen will, de Leers leer is goe leer;
Met trappen raeckt men hoogh, en langhsaem gaet men veer.

91. L A E R S E N.

HOe dient sich menschen list van allerhande dingen?
Men kruypt in 't doode beest om 't levende te dwingen.

92. L E P E L.

HEt is een groot gerief voor Tand en Tongh en Keel,
Een langh holl vierendeel van een rond in een' heel.

93. L I N I A E L.

SLaet all' uw' Boecken op, geleerde Lie'n; hoe staet'er?
Het eerste Liniael waer wierdt het naer gerecht?
't Is nergens uytgedruckt? Hoort wat de Reden seght,
Of naer een hangend Lood, of naer een liggend Water.

94. L U Y T.

ICk wenschte wel eensjes een' Luyt in mijn' armen,
Mer snaeren van sommige Vrouwtjens haer' darmen;
Want, maeckt schapen ingewand sulcken gebaer,
Denckt of het van onse Peet Annetje waer,

Hoe sou dat dingh snappen , en snerpen en snarren !
Het leeck weleen' Luyt ; maer het waer een Gitarren.

95. M A E N.

'k **N**Eem een slecht Prediker sijn' beste leeringh leene :
Wat scheelt het , ofse my van twe'en komt of van eene ?
Wat scheelt het of de Maen haer' eigen straelen bie' ,
Of van de Sonn geleent , als icker wel by sie ?

96. M E L C K.

OUw' lieden werden kinds in allerhande wesen ;
Melck was haer eerste spijs , Melck will de leste wesen.

97. M E S S.

'k **H**Ouw veel van Snédigh Dicht , dat my dicht 't mijne geeft :
Maer steken gaen in 't oogh , of in 't hert , soo sy 't raken :
Kom , Dichters , willen wy den and'ren wat vermaken ?
Een sneetje met een Mesch dat geen' quae' punt en heeft.

98. M I S T.

ELck klaegden van den Mist , elck wou om klaer weer wenschen :
Ey , seid' ick , blinde menschen ,
Wat dat ghy wenschen mooght , uw' wenschen is gemist ,
Hoe klaer Gods weder is , wy wand'len in den mist.

99. M O L E N.

DE Molen heeft voor wind en 't waeyt voor in sijn laken ,
En altijd soeckt hy 't soo : 't gaet als een Raedfel schier :
Den een' sijn ongemack den and'ren sijn vermaken ;
Hadd een schip soo voorwind , het zeilden over stier.

100. N O C H.

ANtoni light en maelt , en maelt de Stadt rondom ,
Alsof hy besigh waer ; ick vind hem , waer ick kom ,
Wind breken sonder vrucht : Is 't dollen of is 't dolen ,
Of is het alle bey ? ick houd het met den Molen ;
Die breekt geen' wind vergeeffsch ; hy maelt , en weet waerom.

101. M O M M.

HEer Oom moght niet als Momm :
Ick vraeghden hem , waerom ?
Foey , Pharo , sey de Pater ;
Heel klein bier is half water :
Maer keert Mom om end om ;
't Is voor en achter Mom.

F 2

102. MOSTAERT.

SOo fcherp van fmaeck, foo foet van name!
 Sprack Wernert, ey, hoe gaet dat t'same?
 'k Weet niet hoe 't andere verftaen,
 Ick proev'er niet Moft-aerdighs aen.

WAcht u voor plaefterkens daer geen Zeer onder fitt,
 Betreckelicke jeughd: 't is feker dat fy liegen:
 Maerfulcke logen ftrect om u niet te bedriegen.
 Sy feggen, foo ghy u vergaep aen rood en witt,
 Dat gh' uw vertrouwen ftelt als op een hand voll vliegen.

DIe liever Muscus rieckt als 't roockende Muskett,
 Heeft in 't Veld niet te doen, en dient beft in 't Salett.

ICk magh geen' Vrouwen sien floskouffen met haer' muylen;
 My dunckt het is genoeg dat fy van boven muylen.

ICk fegg het recht de naem voor fulcken studie waer,
 Alsm' een Naeykuffen noemd' een' Vrouwen-leffenaer.

SPitfe Naelden gaen wel door;
 Scherpe redengaen wel voor:
 Als men maer eens 't gat gemaect heeft
 Daer de naelde door gekraecht heeft,
 Volgt wel lichtelick de draed,
 't Zy van Naed, het zy van Praet.

HEt Paerd en is niet geck of 't fchoon de kapp hier draeght;
 De Mann is 't, die het jaeght;
 En 't fpel gaet averechs: dus wild ick het verftellen:
 Als het Paerd fitten kost, ick fetten 't in de Slé,
 En den geck in fijn Sté,
 Behangen met de bellen.

DE Narre-bellen die 'ck de ftraeten langhs hoor gaen,
 Staen my niet qualick aen:

'k Wouw all' de Narren soo haer' bellen met haer brachten ;
Soo mochtm'er sich voor wachten.

110. N O C H.

Siet ghy dien Narr wel op sijn' Slé?
Hy rijdt, schijnt; maer hy loopter mé.

111. N O C H.

Ick vond Jan als een' Narr staegh op de Narrefleê,
En strafte dat hy soo geduerigh lagh en reê:
Hy sei, 't en was niet waer; hy sat het maer en deê.

112. O L I E.

Laet u de bitt're Olyv in 't bijten niet ontstellen;
Daer steeckt soet' Oly in:
Laet u de scherpe less in 't prediken niet quellen:
Siet op den soeten sinn;
Daer steekt Ziel-oly in, die des' haer' vuylste deelen,
Soo soet als bijtende, kan suyveren en heelen.

113. O N T H O O F D I N G H.

't ZY of 't soo wesen most, of dat de kunst vervalst was,
Ick sagh een mann sijn' kopp tot aen de schouders af:
't Gingh voor een enckele, maer 't was een' dobb'le straff,
En dat hy eens onthoof, en dat hy eens onthalt was.

114. G O U D E N O O R L E P E L.

Het Goud voeght min noch meer om ooren uyt te vagen,
Als een' Vergulde Vorck om Messie uyt te dragen.

115. O R G E L.

Het mensch-gelijck geluyd van pijpen soet en sterck
Is wel en stichtelick te besigen op aerde:
Is't maer vermakelick, en vreughd sijn' hooghste waerde,
Wat doet het in de Kerck?

116. P A N N.

Keer om u Eyerpann, of breeckts van haer' steel:
't Is voor Diogenes sijn' huysraed even veel.

117. P A S S E R.

En Passer was wel eer by menschen ongehoort;
Maer noyt niet ongesien: dat kan sich selfs bewijsen,
Aen sotten en aen wijsen:
All wat twee beenen heeft is Passer van geboort.

118. PECK - TURCK.

BLoedgierigh ben ick niet: maer waren turcken Turcken,
 Van die moorddadige die 't Christendom versnürcken,
 En dat ick s' aen mijn' haerd, of in mijn' Fackel hadd,
 Constantinopolen waer haest een leêge Stadt.

119. SCHUYT - PEERDEN.

WAer van den Haegh te Delft een Meertje woest en wijd,
 Daer stond een zeiltje by, en wyluy waren 't quijt,
 't Suer ambacht dat ons nu de borst knelt en de ruggen:
 Wat is 't een vuyle vond, small water en veel' bruggen!

120. PEERLEN.

'k **W**Ensch't om geen aerdsche Goed, had ick maer in mijn
 Tuyntjens
 Een struyckje twee of dry van sulcke Zee-ayuyntjens.

121. PENN.

IN'tleven vloogh ick snell, dood zijnde doen ick mé
 All wat ick levend' dé:
 Maer, als ick niet sal liegen,
 Doe deed ick andere; nu doen my and're vliegen.

122. PENNEMESS.

DAt my all' d'eere kom', waer wat te hoogh genomen,
 Schoon ick voorfnijder ben
 Van alle letterkonst: daer's wel wat scherps gekomen
 Oock uyt een' stompe Penn.

123. PEPER.

ALs Peper, binnen heet, en buyten qualick lauw,
 Soo is een scherp Gedicht, tot datmer 't vier uyt knauw'.

124. PILLEN.

WAt quellen Jan die pillen! seker
 Hy heeft de sch... van d'Apotheker.

125. NOCH.

Ick laet den gierighsten vergaeren wat hy kan,
 Ick laet hem spaeren tot het schrapfel van de pann;
 My dunckt, hy hadd den prijs die, om geen Goud te spillen,
 't Verguld, uyt suynigheit, souw schrappen van sijn' Pillen.

126. NOCH.

126. N O C H.

EEn Gauwdief wel gekleedt in een goed huys gesloopen,
Rooft wat hy rooven kan van 's Meesters beste goed.
Vergulde pillen doen gelijk de Gauwdief doet;
Doch rooven maer het quaed, en laten 't goede loopen.
Doctoren seggen 't; ja, maer ick en kan 't maer hopen.

127. P I S P O T T.

EEn Pispott is gerief by nood, meer alse een Vispott:
Wat of hem letten moght,
Die 't spreekwoord eerst bedocht?
'k En vond mijn leven noch geen' moeyelicken pispott.

128. P I S T O L E N.

Pistool scheelt van Pistool; en, na sy somtijds scheelen,
Houd' ick wel eens soo veel van halven als van heelen.

129. P O O C K.

DE menschen kort van hoofd dient beter yet dat buygh',
Hoe handiger geweer, hoe sorgelicker tuygh.

130. P O O R T.

EEn Voorpoort is een dingh dat niet en schijnt t'ontbeeren:
Maer, sey Klaes, met verlof van Vrouwen en van Heeren,
Doctoren waren langh in geld-gebreck gesmoort,
Had ons God niet versien elck met een' achterpoort.

131. P R E E C K S T O E L.

't **I**S een' gelijkeniss die 'ck ernstelick versier:
My dunckt de Preeckstoel is een heilige mortier;
De stamper de Mann Gods, die 's Hemels specerijen
Soo fijn stoot, dat de reuck goe zielen kan verblijen,
En God self. en, dat noyt als hier gesien en werdt,
Hy stampse met sijn' Tongh, sijn' Herfs'nen en sijn Hert.

132. R A D.

MEngingh een' boosen bloed de leste van sijn' ueren
Op een Rad doen besueren:
Ey, riep hy, als hy 't sagh,
Ick hebb soo veel gehoord van 't Rad van Avonturen,
Of dit het wesen magh?

133. R A P I E R.

SLijpt geen bloed-gierigh Stael op yemand sijn verseer;
Die 't Christelick verstaet Geweer is maer geweer.

134. R A S Y N.

134. R A S Y N.

DE rimpelende Druyv werd oudt en lieffelick:
Gingh 't met de Vrouwtjens soo, wat waer 't gerieffelick?

135. R I N G H.

GEboeyde Vingeren in Ringen vijf of ses,
Die gulde slaverny streckt recht als voor een' statie.
Als 't ons een ander dé, wy trocken 't in process;
Nu gaenw' in hechtenis by will'ge condemnatie.

136. R O B Y N.

Ick steld' een Boer te vre'en, en noemden een' Robijn
Een droppeltjen wat hert bevrozen van Roo wijn.

137. R O E M S T E E C K.

ROemsteken heet het spel; 't en magh geen Roomsteeck heeten
Room steken in goed Duytsch is, vette boter eten.

138. N O C H.

GEen mensch als mensch, geen Ey als Ey, geen Bloem als Bloem,
In all' Gods Schepselen geen' twee gelijk van wesen:
Een' slechte Roemsteeckster sou Moer Nature wesen;
'k Laet staen een' dobbelen, s'en heeft noyt enckel Roem.

139. R O E R.

DEn Krijghsknecht voeght het wel, den Jager staet het vry;
Ick roer geen Roer, wat roert het my?

140. R O O M.

KOmt Roomen niet van Room? 't en schijnt niet all uyt miss:
Daer all de Werelds Room schier binnen Roomen is.

141. R O O S - W A T E R.

't **I**S waer, seid een Matroos,
Maey blooft gelijk een' Roos,
Want s' heeft haer vollgedroncken.
En siet de Roos staen proncken;
Ick meen s' heeft groote piss:
Dan, komt gh' een luttje later,
Lett op de Roos haer water,
En of 't Roos-water is.

142. S A C K.

DAergaet all veel geriefs in een' sack, seght ghy, Jas:
Maer, zijt ghy van den aerd als uw Heer vader was,
En hoort'er Hoeren en Gauwdieven wat geloofs in,
Tot uwent gaet'er veel geriefs en veel geroofs in.

143. S A N D.

143. S A N D L O O P E R.

Dick Water en dunn Sand zijn even driftigh schier,
 Veel driftiger de Locht, noch driftiger het Vier,
 Noch driftiger de Tijd, die wy soo weinigh achten,
 Het allerdriftighste, de menschen haer' Gedachten:
 Maer, dencken sy niet goeds, of denckens' ydelheit,
 De Tijd sal 't winnen; denckt met haest aen d'Eeuwigheit.

144. N O C H.

DE tijden waren boos, en zijn 't, en sullen 't wesen;
 'k Sie geen' veranderingh ter wereld voor de hand:
 Keert om uw Tijd-gelas; het schijnt wat een nieuw wesen,
 Maer 't loopt gelijk het liep, en 't is all 't selve sand.

145. S A L E T T.

Een woorden-futselaer docht het heel wel te weten,
 Die fei, Salett beduydt datm' in 't salett sal eten.

146. S C H A E C K B E R D.

DE gantsche Wereld is een Schaeckspel van veel' stucken,
 Daer speelt men overhands, dan qualick, en dan wel;
 En ick vind voor mijn hoofd soo veel spels in dat spel,
 Datm' over de Copy niet eens en lust te bucken.

147. S C H A E C K S P E L.

VErwarde voddery, swaermoedige vermaken;
 Is Tijd soo dier'en dingh, soo driftigh en soo snel:
 Wegh met de malle kunst van tijd verdrijvend' spel;
 'k Will my mijn leven noch ontvoeren, noch ontschaken.

148. S C H A E T S.

DE beste rijder valt, daer voor hem maer een stroo'n is;
 Soo lett het minste leed die 't gladde pad gewoon is.

149. N O C H.

't Schaets-yfer is soo small, 'ten schijnt geen' ganghbaer' waer:
 Nochtans, als 't Reden stiert, siet hoe 't in onse macht is:
 Maer neemt de Reden wegh, soo 't by dranck of by Nacht is,
 Men soud'er niet op staen als 't ses mael breeder waer.

150. O O S T - I N D I S C H E S C H E P E N.

Siet watter volck van Kruyd will blofen,
 Hier en heel verr' van hier ontrent:
 Men moet het laden, sou men 't losen,
 Voor soo veel keelen soo gewent,

Zijn wy niet qualick uytgekofen;
Tot fulcke Taf'len sonder end
Behooren fulcke Peper-doofen.

151. S C H I E T E N.

WEest op een' less verdacht, die u geneert met schieten,
Verr' schietē moogt gy wel; maer noyt moogt gy verschieten,
Of 't werck soud u ontschieten.

152. S C H E R M E N.

ICk gun u bey 't vermaeck en d'oeffeningh van Schermen;
'k Magh lijdendat ghy 't weet, hoe een sich konstigh weert:
Maer, Sonen, als ghy 't wel en door-wel hebt geleert,
Onthoudt dit by den naem; 't is maer konst van beschermen.

153. S C H I L D E R Y.

DE beste Schildery weet ick geen naem te geven,
Als een' waenwatige verschaduwingsh van 't leven:
Wilt ghy haer' deughd verstaen? treedt in den Sonne-sc hijjn,
En siet wat schaduwen van 't schoonste leven zijn.

154. N O C H.

GEen levendigh Pinceelen kan 't by 't leven haelen:
Allquam Apelles weer,
En hondert and're meer;
All menschen mijmeringh, die niet endoen als dwaelen:
Met reden noemen sy 't in 't hooge Duytsch-Land, Maelen.

155. S C H I P.

HOe swack is menschen macht, en hoe oneindigh Gods!
In Zee light dit Gebouw gelijck een houren Rots.
En all het grootst geweld van handen wederstaet het:
Als 't lichtste dat God schiep (de wind) maer blaest, soo gaet het.

156. N O C H.

EEn Haeghsche Joffers hoofd, dry uren langh gehult,
Ten breedsten wijtgestelt, gevlochten en gekrult,
Schijnt by een zeilend schip niet qualick vergeleken,
Met touw en takelingh en Vlaggen uytgestreken:
Maer degelijckeniss gaet over een' zy miss,
Dat dat moy en onnutt, dit moy en dienstigh is.

157. S C H O E N.

IS Handschoen suyver Duytsch, als wy niet beter weten,
Soo maghick wel met recht een' schoen een' Voet-want heeten.

158. N O C H.

158. N O C H.

DE mode van de Schoen is 't grouwelickst bestaen
 Van alle moden die Gods vormen tegen gaen.
 Dan daer is recht in 't Land : wy doenſe dat wy moeten ;
 Wy tredenſe met voeten.

159. V O E T E N H A N D - S C H O E N E N.

HAdd Jan ſijn' Handschoenen ſijn' voeten aangepaſt,
 En bey ſijn' ſchoenen bey ſijn' handen , dicht en vaſt :
 De lucht van d'eene ſouw ons' neufen min verveelen ,
 En d'ander' ongelijck min krabbelen , min ſteelen.

160. S C H O E N - L I N T.

LInt is goe' waer , daer 't bindt : maer daer het niet en bindt ,
 Ick bid u, Jonckertjens, wat doet ghy met het lint?

161. G E D E C K T E S C H U Y T.

IS't niet een' doodkift ? neen 't , daer valt noch niet te erven ;
 't En is noch maer een' kift voll ſwacke die gaen ſterven.

162. S E C R E E T.

WAer voor dient eigentlick een heimelick gemack ?
 Voor heim'lick ongemack.

163. S E R V E T.

MEn vraeght my nu en dan , van waer het woord Servett is ?
 Heel welen weet ick niet
 Wat het voor noen bediedt :

Naermiddagh is 't een dingh dat ſeer vuyl en ſeer vett is.

164. S I L V E R.

'k **V**Erſtae niet , ſeght Andries, wat dat men light en kout ,
 Dat Silver altoos lighſt , Goud altoos ſwaerſt moet wegen :
 De regel gaet niet vaſt , of ick weegh niet ter degen :
 Mijn Silver weeght altoos veel ſwaerder als mijn Goud.

165. S L A E P.

SIet wat een' doode vreughd de vreughd is die men raept ,
 Wanneer men alle daegheens ſterven gaet , en ſlaept ;
 't Sal my te nacht wel gaen , die giſſingh kan ick maken
 By 't ſand in d'oogen en wat gaepens : ja noch meer ;
 Het gingh my wel te nacht , ick voel het aen 't ontwaken ;
 Maer dat 't my 's nachts wel gaet en voel ick nimmermeer.

166. S L A E P M U T S.

ALs ick den arbeit weegh ,
 Die 'ck in mijn droomen pleegh ,

Weet ick niet t'onderscheiden,
Welck ick te recht van beiden
Het besighft heeten moet,
Mijn' Slaepmuts of mijn' Hoed.

167. S L E U T E L.

ICk kan wel in een deur en uyt een deur geraken
Maer't scheelt, of 't met geweld geschiet, of met gemoe,
En of ick slot en klinck en grendelen doe kraken,
Of dat ick 't met beleid van sleutel-pijpen doe.
Betrouwt men u bewind van groot of kleyne saken,
Siet wat ghy niet alleen te weegh brengt, maer oock hoe.

168. S L Y P S T E E N.

DE Slijpsteen neffens 't Mess en slijt niet; tegen 't Mess
Gewreven maeckt hy 't scherp. Neel, houdt dit voor een' less
Ghy moet my met geweld weerstaen en wedspreken,
Om mijn' genegentheit te scherpen en t'ontsteken:
Hebt ghy geen lacchens lust, biedt my geen' tegenweer;
Ghy hebt geen nood van 't Mess, legt maer den Slijpsteen neer

169. S N E L D I C H T.

VRaecht ghy wat Sneldicht voor een Dicht is?
Het is een Dicht dat snell en dicht is.

170. S O C K.

BEdenckt niet wat men will, maer wat men hebben moet:
Een' Sock is eigentlick een Neusdoeck van een' Voet.

171. S O N N.

WAer't Schepsel en die 't schiep tot eener tijd te noemen,
Van alle wonderen die Menschen mond kan noemen
En zijn noyt hooger twee verschenen noch gedocht
Als Gods Soon in het vleesch, en Gods Sonn in de locht.

172. S O U T V A T.

EEn snell, gesouten Dicht, dat wijse lie'n vermaeckt,
En is geen' spijs die gemeene tongen smaect:
Doorfout uw' redenen; 't volck weet min alseen Soutvat;
Van hondert Leseren niet een die 't rechte Sout vatt.

173. S P I E G E L.

DE Narr Narcissus was geluckigh in sijn' dagen,
Doe menschen, dat ick weet, geen' Spiegels in en sagen:
Hy stierf een' sachte dood; want, naer hy vierigh was,
Hy waer een' bloedige gestorven door het glas.

174. S P I N N E.

174. S P I N N E W I E L.

HEt Rad gaet als de Tijd, d'een hand verdrijft dit Rad,
Daer dient sich d'ander' van, en doet veel; dat 's staegh wat.
't Is eerlick tijd-verdrijven,
Wat doen, en wat bedrijven.

175. N O C H.

HEt spreekwoord gaet wat slecht; maer 't is van goede stoff:
Haest-rijcke mans of vrouwen,
Leert het van 't Vlas onthouwen,
Die te veel zeffens grijpt, maect het wellicht te grof.

176. N O C H.

WErdt niet al te haestigh rijck:
Neemt maer weinigh Vlas gelijk:
Spinnen is voorsichtigh winnen:
Die'r sijn' welvaerd aen kan spinnen,
Spoedt met eeren, en beleeft
Sonder wroegen wat hy heeft.

177. S P O R E N.

TWee Sporen haet het Paerd; een daer 't in loopen moet,
Een' die het loopen doet.

178. S P Y C K E R.

SEtt eens werck tegen werck, dat 's hullen tegen bouwen;
Zijn spijkers niet voor Mans als spellen zijn voor Vrouwen?

179. S T E R R E N.

DEn Hemel spreeckt Gods eer, en ick verstaet die spraek:
Maer, segg ick, als ick door die spraek aen 't spreken raeck,
Schoon' oogen van den nacht, ontallickheit van lichten,
Te veel om leegh te staen, te weinigh om te lichten,
Waer uwe spraek mijn' spraek, mijn eerste vragen waer,
Wat doet uw Leger, en tot wiens dienst staet het daer?

180. S T O E L.

BOent Stoelen wat ghy mooght; 't en sald'er niet toe komen,
Dat een Hollandsche Stoel blinck' als een Stoel van Roomen.

181. N O C H.

DAt sitten noodigh is leert ons het licht van reden,
En all' de takelingh van zenuwen en leden;
Maer wat's daer noodigh toe? vier steylen, dry, of twee?
Een segg ick kant hem doen, en mijn bericht is ree:

De Straetemaker sitt en arbeidt gantsche dagen
 En hoeft maer eenen stijl. Ick wouw sy daer op sagen,
 Die niet en achten als onnutten overvloed,
 Daer klein beslagh soo nutt, soo gnapp is en soo soet.

182. S T O O F.

DE Stoof is als een Beeld; s' heeft oogen en s' en siet niet,
 Daerom beklaptse Griet niet:
 Hads' oogen en een' mond als Griet heeft, 't moster uyt,
 Wat Griet heeft, een' gestoofd' of een' gebraden huyd.

183. N O C H.

'k **W**Eet niet of 't elders oock voor waer uyt gaet, of wonder;
 Ons' Vrouwtjens vallen warm en hebben 't vier van onder

184. N O C H.

MOst een' Stoof alle dingh met all' haer oogen sien,
 Wat saegh sy menigen gesenghden aers en dyen!

185. N O C H.

BEhoeft men tot goed vier veel houds en menigh torfje:
 Een kooltjen in een' test, twee kooltjens in een korfje
 Doen emmers soo veel deughds: ja, (soo men 't Volck gelooft
 Dat sich van onderen plaasierigh sitt en stooft)
 Doen dobbel soo veel vreughds, soo scheelt het, will ick seggen
 Een dingh of uyt of in sijn rechte plaets te leggen;
 En soo het Weinigh wel, het Veel niet wel en light,
 Daer wordt met weinigh veel, met veel niet veel verricht.

186. Y E T.

ICk sagh wat by den wegh noods halven neer geleit;
 Daer hebbick op geseit;
 Foey! is't soo vuyl voor 't oogh, wat moet het voor den neus zijn
 Van duysenden om een is't van een' moye Meid;
 En noch wil m' amoureux zijn.

187. T A B A C K.

ROock-drinckers krijgen dorst van drincken: want die dorst
 Komt van haer binnenste te droogen tot een' korst:
 Die korst eischt vochtigheit, en moet van nieuws genatt zijn;
 Soo drinckens' haer doornatt tot dat sy drinckens satt zijn:
 Die over-vochtigheit vereischt weer neuen roock;
 Soo zijn sy stadigh aen't gelepp of aen't gesmoock,
 En dat rad gaet rondom; hoe sou men seggen mogen,
 Of droogens' om 't genatt, of nattens' om het droogen?

188. T A.

188. T A F E L.

MY dunckteen' Wafel
Rijmt wel op Tafel,
En Pannekoeck

Op Ammelaken; soet, ick meen op Tafel-doeck.

189. N O C H.

***E**N ken den mann niet; maer een slechte Doctoor waft,
Die 't woord uyt vond van Tafel,
Daer niet op sluyt als Wafel,
En soo veel beter spijs, niet op rijmt, maer op past.

190. N O C H.

HEt scheelt veel met wat spijs de Tafel werdt geladen
Om t'eten met den mond, of met het heele Hoofd:
Het luydt wat ongerijmt; maer 't allerfappighst Ooft
En voedt ons niet soo veel, als d'allerdorste bladen.

191. N O C H.

DOctoren weten 't wel, en prekender vry veel af;
Maer Mond noch Maegh en hoort na reden noch verbod;
Op dit beklagelick behaegelick Schavott
Zijnw' elck ons eigen Beul, en bijten ons de keel af.

192. T A N D - S T O K E R.

JAn heeft geen' tanden meer als in een' Doos of Koker,
En doet, als had hy groot gerief van een' Tand-stoker:
Dewijl het seker is dat hy 't niet doen en kan,
Is 't wonder dat elck een sijn' tanden stoockt met Jan?

193. T A N G H.

GOd maeckt' een' hand van vleesch, de menschen een' van yser:
Doe 't viergeschapen was maeckt' hy se soo veel wijser.

194. N O C H.

EEn handschoen van sacht leer en kan hem niet verwaren,
Hy heeft een tangh van doen, die kolen hand'len moet.
Komt u yet all te heets te vooren, laet het varen,
Of weest gewapent met een yseren gemoed.

195. T A P Y T E N.

EEn Masker is een lapp die een witt aensicht deekt;
't Muer-masker doet dat oock: maer 't isser mégegeekt:
Dat masker schutt de Sonn; hier magh geen' Son op schijnen,
Als door een Masker weer van Blinden of Gordijnen.

196. N O C H.

196. N O C H.

Die't buyten-Bosch berijdt, heeft binnen geen van doen;
 Die't binnen-Bosch besitt soeckt het vergeeffsch in 't groen:
 Het magh de prachtige gevalligh zijn, of spijten,
 Daer's ergens overdaed, in Coetsen, of Tapijten.

197. T E E R L I N G H.

JA, Teerlingh, seit Andries; wel magh 't een Teerlingh heeten
 Hy heeft my meer verteert als drincken doet of eten.

198. T O O M.

't **P**Aert daer een' Vrouw op sat sprack, of wouw geerne spreker
 Wat wil men my 't gebitt met Toom en Mondstuck breken
 't Waer niet onredelick bedacht,
 Datm' eerst wat forghde voor de Vracht.

199. N O C H.

't **P**Aert leidt men by den mond, de Menschen by, en met;
 By 't eten meestendeel, met woorden altemet.

200. T O R F.

'k **N**Eem datter slijcks genoegh, hoe dat het moge mind'ren,
 Voor onser kinder kind'ren
 In 't Veen te vinden zy; dewijl't eens op gaen moet
 Daer niemant by en doet,
 Als eens den Hemel sal gelijk de groote korf zijn,
 En d'aerd maer eenen Torf zijn,
 En eindigen in brand,
 Wat fullen wy dat vier doen eten in ons land?

201. T O R E N.

HOe niet is 't uysterste van 't menschelick geweld!
 Een Toren op der aerd is niet soo hoogh te achten
 In reden van gedachten
 Als op het Kussebuyl het hoofje van een' Speld.

202. N O C H.

UW Toren is soo hoogh als Toren wesen kan:
 Maer wacht u voor Gods Toorn; die gaet veel hooger, Jan

203. T U R C O I S.

ICk noemden een Turcois, om met een kind te mallen,
 Een brockjen Hemels, diep in d'aerde neer gevallen.

204. V A S T E N.

'k **V**Ersta 't Roomsch vasten niet: men moet my onderwijfen
 In wat boeck vasten heet, veranderen van spijfen:

En als wy ons somtijds versadigen in 't land,
 En somtijds onsen lust vervullen aen het strand,
 Welck is het stichtighste van die twee leck're dingen,
 't Goed cier van Rijswijk, of 't goed cier van Scheveningen?

205. V A S T E L A V O N D.

'k **W** Eet niet wie 't slempen eerst en 't vasten korts daer na vond;
 Dat 's Papen-werck geweest. Dit weet ick; eet men niet,
 Soo valt men; is men dood, men eet niet: daerom siet,
 's Daeghs voor den sterfdagh is 't de groote Vastelavond.

206. V E N S T E R.

E En' glase Venster en ons' Anne zijn genanden;
 Behalven een verschil dat voeten heeft en handen:
 Ons' Ann' is wel soo licht;
 Maer nergens na soo dicht.

207. V E R R E K Y C K E R.

H Eel verr' werdt heel naer by, naer by bykans aen een,
 Vier mijlen weeghs tot twee, een' mijle schier tot geen'.
 Verr-sienders, siet wat toe; sal 't dese kunst langh herden,
 Wat een klein bolletje sal heel de Wereld werden!

208. N O C H.

A Ls Pier aen 't poyen is, en valt aen 't oude blasen
 Van Adel en van Goed, en lieght een yeder stomm;
 All dat hier bolle doen doet hy door volle Glasen,
 Maeckt alle dingh heel groot en keert het av'rechts om.

209. N O C H.

V Err sien en ist niet all, maer verr sien, en veel teffens:
 Die dat kan, gaet voor Verr en voor voorsichtigh uyt:
 Men sie soo verr men will; hy komt aen geen besluyt,
 Die maer een dingh en siet en niet met all daer neffens.

210. N O C H.

D Aericke een' Moye Meid sagh in haer' Venster leggen,
 Met haer' neus in de locht en een' hand aen de Buys,
 En hulen Jupiter met haer' schoon' oogen t'huys;
 Moer, seid ick, dat gaet wel; maer wat sal Juno seggen?

211. N O C H.

'k **H** Oev maer een oogh in 't zeil, een aen den blicken Brill,
 Als ick scherp toefien will:
 Waer heeft men oyt gelesen,

Datm'om te deegh te sien, ten halven blind moet wesen?

II. Deel.

H

212. V I E R.

212. V I E R.

FOey, jonge luy, by 't Vier? kont gh' u maer sitten warmen?
Ghy hebt Vier in de mouw, in handen en in armen:

Doet wat, tot dat ghy sweett;

Dat's soo gefont als heet;

Kunt ghy 't niet willen doen om dat ghy 't doen foudt moeten?

Daer's meer Vier; wandelt, en ontfteeckt het met uw' voeten.

213. V I E R S L A G H.

SLaen ick twee keyen tegen een;

't Vier vlieght'er met een spronck uyt:

Klaes is Key, Jan is Key: hoort naer den slag van re'en

Daer met sy liggen en klabotsen met haer tweek;

Daer komt niet een' goe' vonck uyt.

214. V I N G E R H O E D.

TRijn draeght een' Vingerhoed;

Aldroegh'er Trijn noch negen,

't En waer haer' Mann niet tegen:

Want, seght hy, vrome bloed,

Als w' een krackeeltje kregen,

Dat wy schier's daeghs eens plegen,

Sy fouwme met dit goed,

Al naeyde sy wat min, min krabb'len dan sy doet.

215. V I O L E.

HEt Spinwiel en de Veel schijnt schier een dingh te zijn:

De recht'hand roert het werck, en doet alleen de snaergaen,

De flinke doet het werck, dan eens grof, dan eens fijn.

Mits duym en vingeren forghvuldigh op een haer gaen.

't Is waer dat d'een Geluyd en d'ander Gaeren spint:

Maer, alsw' eens sullen gaen daer wy toch allegaer gaen,

Sal Gaeren en Geluyd d'een zijn als d'ander; Wind.

216. V L A G G E.

SCheeps vlagge wijft den Wind geduerigh naer hy draeyt;

En elcke Kabel dient: wat doen ons' jonge Heeren?

Met linten op de Broeck en op den Hoed met veeren?

Die vlagge wijft den Wind die in haer' hoofden waeyt.

217. V L O E R - S A N D.

DE steenen in het sand, en weer sand op de steenen!

Het schijnt de menschen meenen,

Haer

Haer' huyfen moeten zijn, als stof van dobb'len thoon,
Aen weerlij even schoon.

218. W A N B A S.

DE Wijn en is geen Wijn, wanneer m' hem wan laet leggen;
En light de mans macht wan,
De mann is Baes noch mann:

Wie weet of vrouwen dat met Wanbaes willen seggen?

219. W E C K E R.

VReest voor den Wecker niet; hy sal sich niet verflapen,
Maer aenflaen als goe lont en laedkruyt op de pann:
Een spijtighe wonder is 't daer ick m' aen kan vergapen:
Kan een dood Yferwerck dat een Mensch niet en kan?

220. W E E R H A E N.

HAeghsch Hooffsche pronckend volck, het zy dan Man of Wif,
Die meer gevolgs begeert dan uw' Bors wel kan voeden;
Lett wel op mijn bedrijf:

'k Hebb altoos in den Wind, en noyt en kan ick spoeden;
De reden is, mijn steert is grooter als mijn lijf.

221. N O C H.

HEt wispeltuerigh dingh, dat hier van Oost tot West
Vijf ses mael's daeghs beweeght (hebbick het wel onthouwen
Wat alle Mans aerd scheelt van allen aerd van Vrouwen)
Magh wel een Weerhaen zijn; maer een Weerhoen waer best.

222. W E N T E L T R A P P.

DE trappen wentelen daer langhs wy in dit leven
Ten hoogen Hemel gaen; en, na die swieren gaen;
Geraeckt men hier en daer aen 't gapen en aen 't staen,
Na yd'le dingen sich schoon weten voor te geven.

Elck een proeft dat in 't sijn:
Maer kan 't niet anders zijn,
Laet ons Gods goedheit loven,
In 't einde raeckt men boven.

223. S C H O O N W I N T E R - W E E R.

DE Winter licht ons toe: de Schepper, die 't al wijsfelick
En al genadigh doet wat sijn arm schepfel raeckt,
Maeckt dat geen leed en lett, maeckt ongemack vermaeck,
Maeckt onweer tot goed weer, en self het Ys onysselick.

224. W Y N.

GOd maeckte Water Wijn; en 't heeft Gods volck ontfelt:
 Maer Gods volck was soo blind als 't zedert is gebleven:
 Hoe kond haer anderlins het Wonder wonder geven?
 Deed God niet alle daegh het selve werck in 't veld?

225. W Y S E R.

TWee vrijsters heeft Andries in als;
 Maer 't is in schijn, en die is vals:
 Gelijck de wijfers van de Klocken
 Veeltijds het raderwerck bejocken:
 All staet sijn wijfer dan op twee,
 Van binnengaet sijn hert op een.

226. W I P P.

DIrck waster Wipp verwesen,
 En liet niet eenen traen:
 Hy sei, wat soud' ick vreesen?
 't Is met een wipp gedaen.

227. W O L L.

DE Beestjens onder all' 't viervoetige geschapen,
 Die niemant leed en doen, ontnemt men Huyd en Haer:
 En 't is noch maer half werck, eerst steken w' ons in haer,
 Dan steken w' haer in ons, dat's heel werck: Arme schapen.

228. Y S E R.

GOud is wel goed en schoon; maer 't krijghsvolck is wel wijfer
 Als 't op een kerven gaet, soo geeft men Goud voor Yfer.

229. Z Y D E.

ZY blinckt wat meer als Woll; dat voordeel isser by:
 Maer Zy is maer als Melck, en Woll als Rijstenbry;
 Ja, laets' ons op de kunst versnipp'ren en vervormen,
 Wy thoonen wat wy zijn; wy kruypend'er niet by,
 Wy kruypen in de wormen.

Einde des dertienden Boecks.

VEERTIENDE BOECK. SNELDICHT.

* Uyt Engelsch OnDicht.

* Prosa

VOORSPRAECK.

NU is uw' maegh verzeet, nu walght ghy van mijn' spijssen;
 Ick moet u, Leser-lief, den eet-lust op doen rijssen
 Met een scherp achterna, dat tot den neus verheught,
 En op de tonge bijt: 't Is een geleende vreughd
 Daer ick u op onthael; maer Leengoed is oock goed Goed,
 En, die 't wel eigent, doet gelijck Natuer in 't bloed doet;
 Wy eten, en sy maeckt ons eten Vleesch en Been:
 Soo hangen wy van Kruyd en Beesten-vleesch aen een.
 Maer hier is Menschen-vleesch; dat's beter als van Beesten:
 'k Verspreeck my; dit's een Leen van edel' menschen geesten,
 Van menschen die wel eer der Engelen getal
 Vervulden op der aerd, sints by swaer ongevall
 Ten deel ont Engelt zijn. Die menschen (maer hier dool ick)
 Dier menschen Vaderen, voor desen wijs en vrolick,
 Zijn Dichters van de stoff, die met mijn doove Dicht,
 Verbetert of verslecht, verdonckert of verlicht,
 Op 't Hollandsche Thooncel verschijnen. Laet het heeten,
 Dat sy verdonckert zijn; noch is my danck te weten
 Dat ick mijn schaduwen haer' luyster heb geleent.
 Soo maeckt de Schilder-konst tot spieren en gebeent
 Haer' platte ververy: en, als 't all witt alleen waer,
 't Waer onuytscheidelick, of 't hier spier en daer been waer;
 't Swart geeft het witt sijn lijf, de doncker maeckt het klaer;
 En wat waer Maneschijn, wanneer 't geen Nacht en waer?
 Of, dunckt u 't Hollandsch swart het Engelsch witt te decken;
 Noch komt u 't swart te baet: 'k Hebb lamper-doeck sien trecken
 Voor oogen die 't geweld van Somer-Sonnen-schijn
 Niet uyt en konden staen. Laet my dan 't lampers zijn;

Noch blijf ick aen den danck, die 'ck voor de moeyt' van 't dichten
 Ten minsten heb verdient: verdonck'ren is verlichten,
 Daer 't oogh by werdt verlicht, en met gemack door siet.
 Misgunt men my die eer; noch een onnoosel, yet,
 Onschuldicht mijn bestaen: Ten minsten sult ghy seggen,
 Is dese spijs soo goed, soo quaed om te verleggen,
 Soo qualick opgerecht, hoe lekker in de keel,
 Hoe sapigh souse zijn in 't sauceloos geheel!
 Mijn' meeningh, Leser, is, 't sou Engelsch OnDicht wesen,
 Hadd ick het niet gedicht: En wie derft Engelsch lesen?
 Wie schrickt niet voor dien druck? en wie ontstelt sich niet,
 Die eens oud Engelsch sagh, en eens nieuw Engelsch siet?

1.

Uck stiet een' Vent om verr', diem' in den wege trad:
 Hy rolden in de goot, en soo vuylen soo natt,
 Quam onder mijn gesicht, en sei, wat's dat te seggen
 Is't ernst, of is't om 't jock? Ick woud't hem niet ont
 leggen.

En sei, 't was rechten ernst. Ho, sprack hy, soo is't wel:
 Want anders, ick en houw niet veel van sulcken spel.

2.

Kort Keesje draeght altijd wat ruyckens in de hand:
 't En is niet te vergeefs, het heeft een wijse want:
 Zijn neusje staet soo leegh, hy heeft all veel te keeren
 Dat van de menschen komt, 'all stekens' in haer' kleeren.

3.

Nell sweert, s'is veertigh jaer, en heeft niet eenen tand,
 't Schijnt kluchtigh aen te hooren
 Voor een gemeen verstand:
 Nochtans tot veel gesweers schijnt wat geloofste hooren:
 Nell heeft den selven eed nu thien jaer langh gesworen.

4.

Kees wierd een' slechte Vrouw ontraden die hy vrijde:
 En hoem' hem meer ontrade, hoe hy meer tegen strijdde:
 Want, seid hy, nopende de wijsheit, daer is kans;
 Soo sy maer pas mijn bedd kent uyt een ander mans.

5. 'k Riep,

5.
'k Riep, Jan, ey houdt mijn paerd, 'k sal u niet langh benouwen:
 Maer, seid hy, is 't niet quaed, en kan 't een mann wel hou-
 wen?

Ja sei 'ck, gemackelick, die'r maer in 't minst op past:
 Jan sei, is 't een mans werck, soo houdt het selver vast.

6.
T Eun speelden op sijn' Luyt voor Neeltjens doove deur,
 Neel wasser ingestoort, en riep niet eens, gaet deur;
 Maer danckt' hem voor de moeyt met handen voll van steenen.
 Sints is Teun aen 't gevloeck, in plaets van 't oude stenen:
 Wat lett hem? Is hy niet Amphions metgesell,
 Die steenen, als hy wouw, dé danssen op sijn spel?

7.
M Yn paerd pift in de Zee:
 Soo doen de Princen mé,
 Of 't een' gelijckeniss eens menschen tot een beest is;
 Sy geven meest daer meest is.

8.
D Aer vrijdde een rijke Geck, die nergens kon geraken:
 Elck vreesde, sulcken Vaer souw sulcke kinders maken.
 Dat schutt ick, sei de Geck: mijn Vader was een Mann,
 Die wijs hiet, en ick geck; siet hoe 't verkeeren kan.

9.
't I S om mijn hooft te doen, sei Hopman Koelberaed,
 Indien den aenflagh mist. Gaet, sprack de Veldheer, gaet,
 Indien sy dat bestaen, ick sal 't haer doen berouwen,
 En voor uw eenigh hooft ses hoofden af doen houwen.
 Maer, sei de Hopman, Heer, 't geen ick eerst weten wou,
 Is, of van sessen een op mijn hals passen souw.

10.
P Ier liep my tegen 't lijf, en wouw geen stroo-breed wijcken;
 Hy sei, 't en lust' hem niet voor yder geck te strijcken:
 Maer, seid ick, dat lust my,
 En trad van't sandpad af, en liet den geck voor by.

11.
I S't vreemd, een' bruyne Kinn met een Hoofd grijs gehaert?
 Mijn Hoofd is twintigh jaer geboren voor mijn' Baerd.

12. My

12.

MY quam een Paepaen boord, en socht my te bekeeren;
 Ick was hem moe gehoort, eer hy begon te leeren:
 'kSie, seid hy, 't gaet u't een oor in, en 't ander uyt.
 Neen, Domine, ghy fluyt,
 Het gaet heel anders, *inquam*,
 't En kan't een oor niet uyt, dat noyt aen't ander in quam.

13.

WIe op sijn twintighst jaer niet schoon en is van aensien,
 Op't dertighste niet sterck, op't veertighste niet wijs,
 Op't vijftighste niet rijk, houdt het voor een bewijs,
 Daer sult ghy nemmer schoon, sterck, wijs, noch rijkdom aen sier

14.

MOy' Anne stal mijn hert soo haest als ickse sagh;
 Mijn lief dieveggetje, brenght dat hert voor den dagh,
 Of geef'ter 't uwe voor: want siet toch, watte perten!
 Wat doet ghy met twee herten?
 Indien ghy 't weyg'ren derft,
 Hooft hoe 't'er is verkerft:
 'k Sal all om luyden doen dit kunstige verwijtje,
 Moy Annetjen is maer een dubbel-hertigh prijtje.

15.

JAn, kent gh' uw Vrienden wel, en wie ghy mooght betrouwen
 Voor't sekerste te houwen?
 Uw' Luysen. hoe ghy meer met armoed zijt belaelen,
 Hoe sy u valter gaen.

16.

EEn straffe Dirck in ernst, om dat hy Ann' bevrucht hadd;
 Het scheen vreemd, dat een mann so oud, so wijs genucht had
 In sulcke onbondenheid:
 Maer hy gaf kort bescheid;
 Wel Anne, gaet sy groot, sy gaet by my groot, Manne,
 Dat's niet vreemd; maer't waer vreemd dat ick groot gingh by
 Anne.

17.

't WElvaren van den Prins is't all datm' in den mond heit:
 Maer ick doe geen bescheid. het waerder mé gespott;
 Ick drinck op mijn' gesondheid;
 Voor d'ander' bidd ick God.

18.

EEn Huysmann in den Haegh getreden by der straten,
 Riep, soete lieven Heer, zijn dit all' Advocaten
 Met dese Tabbaerdsaen,
 Hoe moet het hier toegaen !

Wy hebbend'er maer een' in ons arm dorp gekregen,
 Sints ister voll krackeels, en nemmermeer ter degen.

19.

TEun leefde quellick heen : Truy sagh het aen sijn wesen,
 En sei, 't en souw niet zijn, hy most gehylickt wesen;
 Dan soud hy drucken en rouw
 Versetten met een' Vrouw.

Teun sprack, my dunkt ghy daer de pleister van mijn smert raeckt,
 Men seght, getrouwde Lien die lacchen dat haer 't hert kraeckt.

20.

EEn Paerd, een Hond, een Katt en and're beesten reisen :
 Maer soo wy 't wel bepeisen,
 Van beesten is 't gewiss,
 Dat een' Luys, naest den Mensch, de grootste reister is.

21.

HEt Schip was in den brand, en 't soud' het Kruid haest gelden;
 Men most verbranden, of verdrincken, hoe men 't stelden.
 Wel, seid een losse knecht,
 Is dit ons leest gerecht ?
 Laet het ons wat verdeelen ;
 Dood of dood kan niet schelen :
 Een deel gebraden vleesch, een deel gesoden mé,
 En danste loss in Zee.

22.

JAn Janssen blooden Uyl ontmoete Teun Sladood,
 En hiel sich wat gebelght, dat Teun hem niet en kende :
 Teun sei, 't en kon niet zijn, 't en waer dat hy sich wende ;
 Wel kenden hy dien rugg, maer sagh dat aensicht noot.

23.

TOm had een Verckentjé gestolen van de Moer,
 En, wat hy sei of swoer,
 De voetjens hingen uyt, daer wierd hy op gevangen,
 En moste'r fraey voor hangen:

In 't end daer quam gená, soo Tom op 't hangen stond :
Soldaten vraeghden hem , dewijl men hem ontbond ,
Hoe 't Vercken had gesmaect ? de duyvel , seid hy soetjens ,
Ick hadd my schier verstickt aen d'enden van de voetjens.

24.

PHlip droegh een' korte dagg , in plaets van een rapier :
Sijn Hoopman keef 'er om , en sei , wat hebt ghy hier ?
Een kloeck mann souw dat Mess in sijn' maegh konnen swelgen .
Heer Hopman , seide Phlip , en wilt het u niet belgen ,
Indien daer yemand quam die daer wat lusts toe hadd ,
Ick fou 't hem in sijn' maegh wel krijgen sonder dat .

25.

JAn , waer ick toch een Boeck gevallen , sei Cathrijn ,
Soo moght ghy nacht en dagh met my soo besigh zijn ,
Als met uw Boecken nu . Wel , seide Jan , en lachten ,
Ick danck u voor den vond , ghy hebt seer goe' gedachten ,
Een Boeck waer recht mijn slagh , mits dat ick kiesen souw ,
Wat Boeck het wesen most . Wat Boeck toch ? sei de Vrouw :
Een Almanack , sprack Jan ; die fou my 't liefste wesen ,
Soo hadd ick alle Jaer een nieu Boeck t'overlesen .

26.

MEn eischte my wel eer een Graffschrift voor een' Vriend :
Ick vraeghde . wat de Mann voor eer-dicht hadd verdient ,
Wat deughden hy besat ? geen' minste , noch geen' meesten :
Wat ondeughd ? oock all geen' ? gelijk de tamme beesten ,
Had hy gerust geleest . Hoe oud hy was geweest ?
Men seide , festigh jaer . Bekent nu , die dit leest ,
Of 't Graffschrift qualick luydt dat ick hem hebbgeschoncken :
Een Mann van festigh jaer light in dit Graf gesoncken ,
Die wierd geboren , schreid' , en leefd' , en gaf den geest .

27.

WY maten met een' Vorck , wie van tweelanghste was ,
Jan Langepier , of ick . de Vorck quam wel te pas ;
Jan was my boven 't hoofd pas als de stale punten ,
Dieuyt den Vorck-steel munten ;
En 't was of 't wesen wouw ;
Jan hadde een' lichte Vrouw .

28. Piet

28.

PIet sonck voor Scheveningh in d'ongestuyme baren.
 Men seght, hy is den wegh van alle vleesch gevaren;
 En my dunckt dat het is
 De wegh van alle Viss.

29.

KLaes vond Kees op het pad van beider oude sonden,
 En sei, ick weet niet, Kees, of dit de wegh all is,
 Die na den Hemel leidt. Neen, sei Kees; want gewiss
 Dan waer het vreemd geweest, hadd icker u gevonden.

30.

TEun met den langen Neus en met de lange Tanden,
 Heeft altoos, als hy will, een uerwerck in sijn' handen,
 Wanneer hy in de Sonn maer soet en grijnst of suer;
 De wijser is sijn Neus, en elcke Tand een' uer.

31.

't **E**N heeft noch slot, noch reden,
 't Geen my werdt overstreden:
 De Wijn waer niet goe koop, wanneer een yeder mann
 Soo veel dronck als ick drinck, die drinck soo veel ick kan.

32.

HEt luste Bruyn te sien hoe't met sijn backhuys stond,
 Dewijl hy in een Boeck voor vast beschreven vond,
 Dat groote Baerden duyden
 Of geck', of plompe luyden:
 In 't Spieg'len by de keers senghd' hy sijn Baerd op't lest,
 En schreef stracks op den kant van 't Boeck, *Probatum est.*

33.

JAn prees my sijn klein bier, en seid, all was 't niet swaer,
 Als Antwerp'sch of Bredaesch, 't was koeltjens en 't was klaer.
 Ja, docht ick, koel en klaer, 't is recht sijn lof gegeven;
 't Smaeckt of 't een' heelen nacht in 't water hadd gedreven.

34.

Vergeeft my, seid'er een, die my langh had staen quellen
 Met teemen en vertellen,
 Vergeeft my, hebbick u wat moeyelick geweest:
 Neen, seid ick tot de Beest,

Aen die vergiffeniss en sald'er niet ontbreken ,
 Ick hebb niet eens gelett waer afghy hebt staen spreken.

35.

JAn heeft sijn' appetijt verloren , arme Jan ,
 Die voor thien eten kost , nu niet voor een en kan :
 Verloren appetijt , soo yemand u vindt leggen
 Die arm is , ick moet seggen ,
 't Is een verloren man.

36.

JAn heeft my Koeckoecken en Uylen leeren vangen ,
 Met stricken en met stangen :
 Soo danckbaer is mijn hert ; waer ick sien vliegen kan
 Een Koeckoeck , of een Uyl , gedenck ick stracks aen Jan.

37.

TRijn wild haer' droncken Mann op helpen van den vloer ,
 En slepen hem te bedd : Trijn , sei de vochte Broer ,
 Ick raed' u , laet my leggen ,
 'k Hebb hier mé wat te seggen ,
 Ick hebb het Huys in huer , en 't staet my vry , mijn' rust
 Te nemen waer 't my lust.
 Sy kreegh hem op een' stoel ; daer liets' hem sitten roncken ,
 Engingh op haer bejagh : korts is hy neer gesoncken
 En tot in 't Vier gerolt : de Meid riep , Vrouw , oh Vrouw ,
 Mijn Meester light in 't Vier : Trijn , die hem helpen souw ,
 En wouw niet op van 't kackhuys ,
 En riep , Meid , houdtje backhuys
 Hy heeft het huys in huer , en 't staet hem vry , sijn rust
 Te nemen waer 't hem lust.

38.

UW Neus is soo voll vier ,
 Uw Knevel staet soo steil ;
 Dat , waren 't lonten , Pier ,
 Uw Backhuys waer niet veil.

39.

't **H**elp een klein Snijertjen een langh mann in 't nieuw pack ,
 En knoopten hem sijn' kraegh (dat grouwelick gemack)
 Tot tegen 't kaeckbeen toe : daer stond de mann en worghde ,
 En sagh ten hemel op. Het Ventje , dat hem borghde ,

Nam

Nam affcheid, feggende, Wel moet ghy 't flijten, Heer:
 Adieu, fei d'andere: maer komt, mijn lieve mantje,
 En reickt my toch, voor 't lef mijns levens, noch een handje:
 Want u en sien ick toch naer defen nemmer weer.

40.

MEn vraeghd een' armen Dief, waerom hy hangen moft;
 Of 't om fijn ftelen was? neen feid hy, maer om 't vangen;
 Want fchoon ick hadd foo veel gefloten als ick koft,
 Soo 'ck niet gevangen waer, men hadd my niet gehangen.

41.

DIrck, die wat Silverwercks van yemand had geknelt,
 Wierd van een eerlick mann dus buyten fchuld gefelt:
 Hy heeft een Bekertje meer als recht uyt genomen,
 Van honger; kan ons dat van dorft niet overkomen?

42.

ROoch eilt' een Aelmoes huys, en wierd hem toegefeght
 't Eerft dat vervallen fouw: neen, docht hy, dat 's niet recht:
 Ick weet niet hoe dat gaen fal;
 'k Hadd liever 't eerfte huys dat vallen magh, en ftaen fal.

43.

NEel wierd een' Meid in 't Hof, en moft daer trouwheid fwee-
 ren.

Men vraeghde, wat fy was, of Wijf, of Weew, of Maeghd?
 Mijn' Heeren, feis', een Maeghd. men feid' haer, fy moft leeren,
 Hoe dat de sweerer fch voor Gods gerichte daeght,
 En als fy 't sweeren fouw, foo mofte'r niet aen fchelen.
 Die grouwelicke less begon haer te vervelen:
 Mijn' Heeren, feis' in 't end, en hadd haer wat bedacht,
 Of ghy my op de lijft al een jongh vrou-mensch braght?

44.

ICk feid' aen Hopmann Klaes, die 't met verwond'ren hoorden,
 Ghy mooght vry Bedelaers met duften vermoorden,
 't En is geen' misdaed, Heer, die uw Gewiffe raeckt,
 Hoe veel dat ghy d'er breeckt, ghy hebt'er meer gemaect.

45.

UW' Keers-kift is berooft: wilt daer geen' rouw om maken,
 Gewiss, die dievery fal noch in 't licht geraken.

46.

MAey wierd voor't Recht beklaght, van dat sy Hoer-huys hiel;
 Ja, quam een Joncker, ja, dat sal ick staende houwen.
 Lief Jonckertje, sei Maey, ick vreesden oft' verviel;
 Soo ghy het staende houdt, soo is mijn Huys behouwen.

47.

WAer zijn die hoornen toch daer't volck soo veel af praett,
 Sei Anne, die met Lijs gingh kuyeren langhs straet;
 Ick sienfe wel in't veld op Ossen en op Koeyen,
 Maer hebs' op Koeckoecken haer' hoofden noyt sien groeyen.
 Wel, Annetje, sei Lijs, wat zijt ghy, doll of geck?
 Men fiet die hoornen niet; sy groeyen in den neck.
 Danck hebt, sei Annetje; Ick had het noyt geweten,
 Hoe mijns mans Bessen soo van achteren versleten.

48.

TEun is maer half jalours van Neel sijn moye Vrouwtje:
 Hy seid, Neel, weest alleen met wieje wilt, 'k betrouwtje:
 Maer als ick u betrouw alleen by yeder een,
 Dan en betrouw ick u noch niet een mann alleen.

49.

JAn heeft sijn Goedje niet versett;
 Men laet het all verkoopen,
 En hy laet alles loopen;
 Sijn bedd alleen blijft hem te bet;
 Hy is niet sieck, en houdt sijn bedd.

50.

KRijn sagh een Edelmann in een' bekenden winckel
 Tabacken sonder geld; en't docht den goeden kinckel
 Den besten koop te zijn: hy eischten oock Tabac;
 En, soo hy hadd de pijp ontladen met gemack,
 Trad hy ten winckel uyt: de meester trad hem tegen,
 En maenden hem om geld; dat quam hem niet gelegen,
 En hadder oock niet toe, en hielder oock niet van;
 Hy seid, hy moght Tabac gelijk een Edelmann;
 Gelijk een Edelmann hadd hy Tabac doen halen,
 Gelijk een Edelmann soud hy Tabac betalen.

51.

ANdries hiet Lever-sieck; en de Purgatie-gever
 Wrocht wat hy wercken mocht op sijn' onstelde Lever.
 In 't ende toonden hy den Docter sijn licht Wif,
 En seid hem, te vergeefs doormartelt ghy mijn lijf:
 Een' quade Lever is geen' oorfaeck mijner plagen,
 En quade leefster is 't, die my dit leed doet dragen.

52.

ANtoni, goede Mann van 't booste Wif der Wijven,
 Ontmoette's nachts een spoock, en wou van schrick verstijven,
 Maer greep een' mannen moed, en sprack het spoocksel toe;
 Geest, seid hy, of ghy zijt een qua Geest, of een goe:
 Een goede doet geen quaed, dat hoef ick niet te vreesen,
 't Waer buyten sijn beroep; soudt ghy de quade wesen,
 Soo diend' ick op mijn stuck te passen: Evenwel,
 Op ons lief Swagerschapp gaen ick noch veel geruster:
 Al siet ghy fell en barsch, ick vrees niet voor mijn vell,
 Die emmers overlangh getrouwt ben aen uw' Sufter.

53.

EEn goed Mann, dien God gaf
 Sijn boos Wif t'overleven,
 Heeft op haer heiligh graf,
 Tot haerder eer, geschreven:
 Hier onder light mijn lieve Wif:
 Verstaet my wel, ick meen haer lijf:
 Haer ziel is ergens uyt mijn' oogen
 Een groot stuck weghs van hier gevlogen:
 Nochtans niet, hoop ick, in de Hell;
 Sy viel de Duyvel daer te fell:
 't Valt my gereeder, tegelooven,
 Sy is de wolcken door gestoven;
 Want in den lesten donderslagh
 Hoord ick een duydelick gewagh
 Van 't kijven dat mijn' arme ooren
 Soo dickmaels hebben moeten hooren;
 En door dat klat'ren, soo my docht,
 Onternde sy de gansche locht.

54. 't Was

54.

't **W**As waerdigh aen te mercken.
 Ghy hoer, ghy pry, ghy vercken,
 Sei Nelle tegens Fy,
 Men preeckt uw' boose wercken
 In Kluyfen en in Kercken:
 En voeghdend' er doe by,
 Ick ben soo goed als ghy.

55.

NEel hadd een' weddingh aengegaen,
 Sy fouw haer' Koeckoeck doen verstaen,
 In openbare woorden
 Dat hem 't Kind niet en hoorden.
 Jan, seife, speelt eens bulleback,
 Soo fal ick dese stoute sack,
 Die 'ck niet en kan doen swijgen,
 Van schrick te bedde krijgen.
 Jan speelde 't spel, en 't Kind verschrack,
 Soo dat het schier een' wind liet.
 Doe riepse, wegh, wegh bulleback,
 Mijn' Dochter is uw Kind niet.

56.

DIrck noyde my te gast, en riep meer and're gasten,
 En sei my, wilt gh' ons op uw' eigen spijs vergasten,
 Gelijck als Bueren doen, wy fullen vrolick zijn,
 En ghy sult niet een dingh betalen als den Wijn.

57.

JAn socht een' onbekend', en sprack hem selver aen,
 Daer hy hem in een' ringh met andere vond staen:
 De mann sei, 'k kend' hem wel; maer hy wierd lest gevangen,
 En, om sijn' dievery, op dese plaets gehangen.
 Om dievery, riep Jan, wel, heerschap, dat is sijn,
 Most sulcken Koeckoeck noch een Dief daer neffens zijn?

58.

DAer light ghy, seid een spreeuw, en weet niet meer te seggen
 Soo platt als Samson dé de Philistijnen leggen:
 Ja, seid ick, ick bekent, en ghy behoudt het veld,
 Een Ezels kakebeen heeft my te neer gevelt.

59. Mij

59.

MYn Doctor bad mijn' Smit, hy wouw sijn' Merrie slaen
 Een' ader in den buyck: en, als 't werck was gedaen,
 Bood hem wat gelds te loon: de Smit wouw geen vereeringh:
 Heer, seid hy, 'k neem geen geld van lieden van mijn' neeringh.

60.

TRijn, onse Kuypers Wijf, hadd in haer bedd gepist:
 De Kuyper, die geen' raed voor 't lecke Wijfen wist,
 Sloegh met een hoep daer op: men seid hem, op haer klagen,
 't Wijf was het weecker vat, hy mostse wat verdragen.
 Ja, seid' hy, goede lien, soo hebbick 't oock gevatt:
 Maer ick, onnoosel ick, legg alle nacht in 't natt.
 En eer ick 't weke vat by my liet onder kruypen,
 Op dat het water hiel, soo most ick het wat kuypen.

61.

KLaes Een-oogh hadd een' Vrouw die twee schoon' oogen hadd,
 En menigh Jonckertje sijn hert daer mé besat:
 Eens quam hy recht in huys, als een van die gesellen
 Ter deuren uyt souw gaen: 't Wijf gingh hem staen vertellen,
 Hoe sy's nachts had gedroomt dat hy door 't blind oogh sagh,
 En, om te mogen sien hoe 't met de waerheit lagh,
 Hiel hem het goed oogh toe, en Klaes leed 't met verlangen,
 Om of 't waer werden moght; met gingh de Poll sijn' gangen.

62.

TOt Tom Toback-mann, in de Druyv,
 Vond ick geschreven op de luyv,
 Of, soo'ter niet en stond geschreven,
 Het soud' haer geen quaed aensien geven:
 Veel etens maeckt veel gulligheit,
 Die vele naer het sieck-bed leidt:
 Maer wijfer is een sober mann,
 Die op een blaedjen leven kan;
 Hy maeckt sijn' vingers niet seer vett,
 En soo en hoeft hy geen Servett,
 Sijn' Keucken in een Doosje gaet,
 En in een pijpje sijn Gebraed.

63.

WEl, vuylneus, sei Catlijn, en sprack haer' Dochter toe,
 Ghy thoont soo veel verstands pas als een' dollle Koe,
 Ghy zijt een' maend getrouwt, en dorft ghy u stracks roemen,
 En Tijs uw' neuen Mann alreed een' Koeckoeck noemen?
 Uw Vader, letter op, heeft die wanschaphenheit
 Wel twintigh jaer gehad, en 'k heb 't hem noyt geseit.

64.

NEel heeft goe' vuyften en goe' nagelen daer toe,
 En maeckt haer' armen Mann met beide dickmael moe,
 En antwoordt, als ick segg, 't en voeght niet voor de Vrouwen,
 De Mann is toch haer hoofd, sy magh haer hoofd wel klouwen.

65.

TRuy-kaecks rust in dit Graf, gelijk 't all na de Dood moet,
 Haer Mann verfoeckt met ootmoed,
 Wie over 't Kerck-hof gaet, treedt sachter als een' moll,
 Want, soo Truy wacker werdt, soo raest sy weer als doll.

66.

'**k**S Agh Klaes den Decker op een huys, of op een' Kerck,
 En riep, schaemt ghy u niet van sulcken lichten werck?
 Dat 's mergen weer ondict. Heer, seid hy, van ter zijden,
 Van daegh te wel gewrocht heet mergen hunger lijden.

67.

DIrck, die op 't reisen stond, socht Kroonen en Ducaten
 In plaets van Silvergeld, dat wist hy niet te laten,
 Het lichtste diend' hem best. men gaf het hem soo licht,
 Dat hy 't schier in sijn' sack kost voelen aen 't gewicht.
 Doen Dirck van 't reisen quam en had sich voor sijn' oogen,
 Als 't op betalen gingh, soo machtigh sien bedrogen,
 En ded' hy anders niet als vloecken pock en pest,
 Wel, sei de Wisselaer, het lichtste diend' u best.

68.

ICk vraeghde d'eerste doll', in 't Dollhuys t' Amsterdam,
 Die my te voren quam,
 Hoe hy daer was gekomen,
 ('k Docht of hem een quaed Wijf sijn' sinnen hadd benomen)
 En of hy was getrouwt? neen, seid hy, by gans Dood,
 Alligh ick hier voordoll, soo doll en was ick noot.

69.

MAy bracht haer' Koeckocck t'huys, hoe dat haer buyten Leiden,

Een Heer om een' Pistoool had soecken te verleiden :
 Wel, seid hy, wel Sottinn, wel bott-hoofd, wel malloot,
 Hadt ghy maer 't gelletje gestreken in uw' schoot.
 Sy haelde 't uyt haer' Talsch, en 't was van Goude rood,
 En seide, wel, Jan gat, wat hebt ghy nu te seggen?
 Daer mede kan ick uw quaed-spreken wederleggen.

70.

JAn renden in der nacht by naer een' pael om veer,
 En meenden 't was een Mann, en wouwen den Mann te keer.
 Ick riep, wat wilt ghy doen, een' armen post kastijden?
 Hoe, seid hy, is 't een Post, en kan hy meer niet rijden;
 Weet hy niet dat een Post, wanneer hy volck ontmoett,
 Op dat een yeder wijk', den horen steken moet?

71.

DRy Snijers maken eenen Mann,
 Sei Backer Klaes aen Snijer Jan:
 Ja, ja, sei Jan, Heer van der Weggen,
 Dat seggen weet ick uyt te leggen:
 Der Ed'le Snijders wasser dry,
 Die stonden eenen Backer by,
 En leenden hem soo veel te geef,
 Dat hyd'er door behouden bleef:
 Daer, Klaesje, komt het spreekwoord van,
 Dry Snijers maken eenen Mann.

72.

TYs most veel spotterny om sijn rood Backhuys hooren;
 In 't ende wierd hy quaed, en greep'er een' by d'ooren,
 En sei, kom hier, Monseur, wat dunckt u 't best te zijn,
 Uw ongebacken bleeck, of mijn schoon rood als Wijn?
 My dunckt, het schickt hem wel, dat Neusen Aers wat schillen,
 Ghy hebt maer een' livrey voor Backhuys en voor Billen.

73.

JAn eifchten een' Matrass, all was het bedde sochter:
 Neel naem 't voor een' Matress, en sei, Heer, neemt mijn' dochter.
 Neen, seid hy, goe Waerdinn, ghy neemt mijn' meeningh miss,
 Icke eisch u een' Matrass die onbellapen is.

74.

ANn' speelde met een' Poll, en, soo se hoorde kloppen,
 Sy meinde 't was haer Mann, en wist hem niet te stoppen,
 Als onder 't selve Bedd. de klopper waseen Mann;
 Maer 't was den echten niet: die praetten oock met Ann'.
 De Mann quam t'huys in 't lest; de tweede Poll most schampen;
 Dien stack se boven 't Bedd. haer Man sprack van sijn' rampen,
 En hoe hy all sijn Geld verspeelt hadd van dien nacht.
 Ja, sei sy, ghy schavuyt, dat hadd ick wel gedacht;
 Wat fullen wy nu doen, gaen bed'len, of gaen rooven?
 Wijf, seid hy, wijfje lief, ick hoôpde Mann daer boven
 Sal ons genadigh zijn. De Mann die boven lagh,
 En wel geluyftert had, sprongh schielick voor den dagh,
 En sei, daer is gena, staet op, beroyde sonder,
 Ick sta voor 't halve Geld; half met den Mann daer onder.
 De Mann van onder rees, en sei, als 't wesen moet,
 Ick sta voor d'ander' helft, 't en is maer goed voor goed.
 De goe luy hadden sich van die kans te beloven,
 De zegen quam haer t'huys van ond'ren en van boven.

75.

DIrck seid: en, in mijn sinn, had hy geen ongelijck,
 (Hy sagh van verre gaen een' Calis van goe' ouders)
 Die Joncker ginder is een Kramertjegelijck,
 Hy draeght all wat hy heeft de Stad om op sijn' schouders.

76.

EEn Schouteth of een Drost, dat weet ick niets te wel,
 Sprack tot een Paerden-dief, in sijn geweld gevangen,
 Schelm, sooghy niet en hanght, will ick voor u wel hangen,
 Soo seker is uw' dood. de Dief was op sijn stell,
 En sei, Heer, 't gaet niet vast, wat m' hier sal met mijn bloed doen;
 Maer, of ick het ontquam, wilt uw woord emmers goed doen.

77.

DAer Tijs gehangen wierd, quam Teun met geesslen vry.
 Vecl' jaren naer den dagh, als yemand quam te vragen,
 Waer Tijs gebleven was, seid hy, wat roert het my?
 Het geen hy hadd verdient, dat heeft hy moeten dragen;
 Hy trouwden hier ter Sté, hoe kost men hem meer plagen?

(Hy

(Hy meenden met een' galgh) met wie toch? vraeghden een;
 Dat, seid hy, heught my niet, het is te langh gele'en;
 All dat my best gedenckt, is, dat ick, wel te weten,
 Meer op sijn' Bruyloft-seeft gedanst hebb dan gegeten.

78.

Ick handelde met Klaes op twee dry koppel Honden:
 Hy sei, daer wasser noyt geen' betere gevonden,
 Dan 't eerst' en 't tweede paer, en swoer my by gans bloed,
 Het derde was op 't minst wel seven mael soo goed.

79.

JAn lagh aen een' quetsuer, die, 't scheen, hem gingh aen 't leven:
 Men seid hem, 't was nu tijd sijn' Vyand te vergeven,
 Om soo tot God te gaen. hy sei, met all mijn hert;
 'k Vergeef 't hem die 't my dé, all valt het my wat herd:
 Maer, soo ick oock genees, dat wil ick rond uyt spreken,
 Ick sal my van dien schelm met all' mijn' krachten wreken.

80.

EEn jeughdigh Capitein van 't Schip de Volle Maen
 Hadd menighmael met Neel sijn willetje gedaen:
 Haer Koeckoeck wierd jalours, en woud't haer overstrijden:
 Neen, sei sy, hertje lief, dat sal ick noyt belijden,
 Die Mann en heeft sich noyt met Neel, uw Wijf, ontgaen,
 Ja niet meer, soo men seght, als de Mann in de Maen.

81.

TYs Goed-Bier light hier dood, verdroncken in goed bier;
 Hy dronck sijn pottjen uyt soo langh hy gaepde schier:
 Hadd hy dat lieve Bier tot noch toe konnen drincken,
 Hy leefde noch gesond, en hoeft' hier niet te stincken.

82.

EEn Roover dwongh Andries van Beurs en Geld te scheiden:
 Hy sei, als 't wesen moet, laet my een dingh bescheiden;
 'k Hebb met een' dieren Eed gesworen voor een jaer,
 Ick souwse niemanden noyt geven, wie het waer:
 Gaet haeltse daerse light (hy smeets in struyck en heggen,
 Verr over dijck en sloot) de Roover nam dat seggen
 Voor goe munt; sprongh van 't Paerd, sloot over, naer de Beurs:
 Met als hy over was, daer hoefde niet veel keurs;

K 3

Andries

Andries op't Paerd, en wegh. dat heett sijn tegens sijn,
Loos om boos: mischten hy de Beurs, het Paerd was sijn.

83.

NEel, onse Pachtster, kreegh elf Koeyen in de bocht,
En vraeghde naer de twaelfd' aen Keesje die se brocht:
Kees sei, ick soeckse vast, dan genen wegh, dan desen,
'k Verstaet niet, of de Koe moet voor den Duyvel wesen;
Ick wilder noch om uyt: neen, sei Neel, blijft jy staen,
Je Vaertje magh'er heen, die heit sijn laersen aen.

84.

EEn Koningh trock van leer,
En wild' een' Boer te keer,
Die hem sijn jacht ontstelt hadd:
De Boer, die liever Geld hadd
Dan slagen, als hy kost,
Liep als hy loopen most:
Hy viel in't end verlegen;
De Koningh en sijn degen.
Quam hem soo dicht op't lijf,
Dat hy riep luyd en stijf,
Heer, laet my in mijn wesen,
Ick sweerje by mijn Wijf,
Ick will geen Ridder wesen.

85.

EEn Noordsche Vreemdelingh sat aen eens Heeren diss,
En sloegh sijn' handen wiss,
Waer hy maer reicken kost, op allerhande brocken:
In't ende viel hy op een' schotel Artichocken,
En wrongh die in sijn' keel, met all' haer huyd en haer:
Men seid hem in sijn oor; Goe vriend wat doet ghy daer?
Hoe tast ghy soo in't beste?
Dat's hier een leckerny, men houdtse voor het leste.
Ja, leste, seid hy, ja, ghy mooght wel't leste seggen,
Ick salder haest toe leggen,
Ick worgh, ick stick, ick smoor, en't is de leste beet,
Die'ck van mijn leven eet.

86.

JAn met sijn mager Paerd,
Rijdt of 't S. Joris waer, gewapent met sijn Swaerd:
Hy soud hem beter weeren
Met Boogh en Pijlen, om de Kraeijen af te keeren.

87.

EEn Boer lach sieck te bedd van allerley misery:
De Doctoor oordeelden, hem schortten een' Clystery.
En d'Apothekers knecht
Brocht hem dat schoon' gerecht:
Wel kijckt toch, sei de Boer, dit is een drolligh wesen,
Ick heb de pijn in't Hoofd wilje men Aersgenesen?

88.

EEn Boeren Domine sei, als men vasten most,
Was Vleesch en Eyeren al eenerhande kost.
De Boeren loochenden't: de Paep sei, laetse broeijen,
Daer sal haest vleesch uyt groeijen.
De Boeren leidense gesoden in het nest:
Daer quam geen Kiecken uyt. De Paep dé noch sijn best,
En brack een Ey in stuck, om 't Kiecken uyt te lichten:
Alshy 't gesoden vond: wel, seid' hy, boose wichten,
Dit's een gesoden Ey: de Boeren riepen, fiet,
Wy winnen't, Domine; wy eten s' anders niet.

89.

EEn ongeluckigh Mann most by de Boeren hangen,
En sat vast in de pijn van 't droevige verlangen
Naer't einde van de pijn: doe sagh men eerst rondom,
En daer verscheen geen Beul: de Boeren stonden stomm,
En't Recht wierd uytgejouwt: maer haer verstand wierd wacker,
Daer quam een lichte vent gereden van een' Backer,
Die wierd een Kroon geboon, als hy Beul wesen wouw.
De Backer nam het aen, en sloegh de hand aen 't touw:
Maer, seid hy, Schepentjens, sal ick het geld verdienen,
Hoe sterck sijn d'Heeren hier? sy seiden met haer thienen:
Soo, seid hy; een is geen. Ick hou my aen het loon,
Soo ick u stuck voor stuck magh hangen om een' Kroon.

^{90.}
TYs at sijn buyckje voll als 't schip begon te sincken ;
 En sei , een drooge beet
 Was aen hem wel besteedt ,
 Die soo veel nats most drincken.

^{91.}
JAn socht sijn luye Wjff , die niet een' hand wouw roeren ,
 Met slaen aen 't werck te voeren :
 Sy riep , wat doen ick toch , dat ick dit lijden moet ?
 Ghy lijdt het , seid' hy , prij , om dat ghy niet en doet.

^{92.}
EEn Meisjen uyt de hall
 Seght dat sy trouwen sal
 Een knecht die leeren touwt.
 't Vell word aen 't vleesch getrouwt.

^{93.}
EEn Boer en kost niet lijden
 Dat sijn vaer Koeckoeck hiet ; en om het te bestrijden ,
 All voeght het my niet wel te prijsen Moer noch Vaer ,
 Bei , seid' hy , zijn sy 't waerd , en 't is een deg'lick paer.

^{94.}
MY quame een kloecke Ruyn van weddingh met een Boer :
 Hy brocht een Eseltje , dat pas quame van de Moer.
 Wel , seid' ick , wordt ghy geck , of wilt ghy my bedriegen ;
 Is dit een kloecke Ruyn ? Heer , seid hy , 't kan niet liegen ,
 Mits dat dit Beesje slechts gelijk sijn' Ooren wass' ,
 Het wordt de kloeckste Ruyn die oyt geboren was.

^{95.}
MEn seid' een siecken Boer , die lit voor lit gingh sterven ,
 Hy soud het Hemelrijck in korten tijd be-erven :
 O , seid hy , daer is 't moy : maer is 't hier verr van daen ?
 Want , kijk , ick ben soo swack , 'k sel niet wel kennen gaen.

^{96.}
DAt lieghje Teun , sei Tijs : Teun sloegh hem dat hy kreet ,
 En seid' hem , past my flucks dat woord weer in te halen ,
 Of 'k sal u bet betalen :
 Ick hael het in , sei Tijs : maer , Teuntje , dat je 't weet ,
 Nu lieghje 't als een schelm dat ick je liegen heet.

97.

TRijn quelde staegh haer Vaer met van haer' Mann te klagen,
 Hoe hy se nam te plagen
 Met kijven en met slagen:

Hy kende Trijn haer' kopp, en docht, dat komt'er af,
 't Is altemael de Moer, sulck Koren sulck'en Kaff.
 In't ende wierd hy 't moe, en, als sy niet wouw swijgen,
 Sagh hy se met een hout ten huysen uyt te krijgen,
 En sei, seght nu je Mann, quaed voor quaed, goed voor goed,
 Ick hebb sijn Wijf gedaen als hy mijn' Dochter doet.

98.

EEn jonge Predicker liep met een goed Sermoon
 Vant 'teen in 't ander Dorp, en leverde 't voor loon.
 De Boeren wierden 't wijs, en quamen hem verspieden,
 Daer hy het weer als nieuw sou preken voor goe' lieden:

Hy sagh die Boeren staen;
 Trockeen strack aensicht aen,
 En, omd'er af te raecken,
 Begon met stijve kaecken;

Op desen selven text heb ick, niet langh gele'en,
 Niet verr van hier verklaert mijn' Christelicke re'en,
 Maer daer de Bye haer Wasch en Honigh in kan vinden,
 Daer haelt de Spinn haer gift: siet, seer geliefde vrinden,
 En Sisters in den Heer,

Men heeft my nageklapt, dat ick een' valsche leer
 Hier uyt getrocken had: Ey, wilt'er wel op letten,
 Ick meen't u weer van woord te worde voor te setten,
 Soo verr ick't heugen magh: hoort toe, en seght'er dan
 Elck sijn gevoelen van.

99.

JAn hoorde dat sijn Wijf haer Boeltje stond en swoer,
 Hoe dats' hem als haer hert en als haer' ziel beminden:
 En seid' hem van ter zy, Geloofte niet de Hoer;
 Soo sweertse m' alle dagh, en ick en kan 't niet vinden.

100.

EEn dertele Soldaet
 Loegh met een' Advocaet,

II. Deel.

L

Die

Die van 't Hof wederkeerde,
 En met fijn' langen Rock
 Door fteeghen ftraten trock:
 Den Advocaet, die 't feer dé,
 Sei, fijn mann, kent ghy wel
 Het Edel' Kaerten spel:
 Daer hebt ghy wat te leeren:
 Lett eens, hoe daer de Heeren
 In lange rocken ftaen,
 En hoe de Boeven gaen.

101.

TWaelc Mannen fpreken recht, naer d'oude Britfche wetten
 Men vraeghde wat voor twaelf een Dief wouw dat hem rech
 ten:

Hy fei d'Apoftelen; dat waren fijne lie'n.
 Daer fprack een statigh Mann, die fouw men niet weer fien,
 Voor dat de jonghfte dagh de wereld fou doen fcheiden:
 Mijn' Heeren, fei de Dief, ick will foo langh wel beiden.

102.

NEel heeft ons wijs gemaect dat noyt en wierd gelooft,
 Dat Jan, haer goede Mann, de boofte is van haer beiden:
 God heeft het felf gefeght; wie kan ons beter fcheiden?
 Jan moet de boofte zijn, want, feghts', hy is mijn Hoofd.

S N E L D I C H T.

Uyt Spaensch OnDicht.

V O O R S P R A E C K.

ICk ben min Spaensch gesint als die't op't minste zijn:
 Nochtans en schrick ick niet voor Spaenschen Most of Wijn.
 'k Hebb Spaenschen Hutspot lief; ick magh wel Spaensche Pappen;
 En, doe't de mode was, bemind' ick Spaensche Kappen;
 Met Spaensche Vijgen is mijn schreyen dick gestilt;
 'k Hebb Spaensche Kappers veel gegeten voor de Milt;
 'k Houw veel van Spaensche Zeep in't wasschen van mijn' kleeren;
 Voor Handschoen of Tapijt noch meer van Spaensche Leeren;
 'k Hebb altijd Solinger voor Spaensche Klingh veracht;
 Spaensch Laken keur ick voor de kostelickste dracht;
 Ick houd het Spaensche Hout het beste voor de Bogen;
 Spaensch Groen de snelste verw die oyt quam voor mijn' oogen;
 Spaensch Inquisitie self hebb ick wat min gelaect,
 Om dat se vierige van koele Geusen maeckt;
 'k Hebb Spaenschen Doorn geplant, en met vermaeck sien groeyen,
 Om dat hy wasschen wouw daer andere dood woeyen:
 Ick hebb de Spaensche Broeck gepresen voor de Mans;
 My docht sy beter voegha' als 't flodd'ren op sijn Frans:
 Ick houd' een' Spaensch' Casack fatsoenlick met haer' mouwen;
 De Spaensche Lobb en stond niet qualick voor de Vrouwen;
 En, als men in den dans most mallen daer ick was,
 De Spaenschen haer' Pavaen docht my de beste pass:
 De Spaensche Craecken zijn ons' wellekomsste gasten,
 En die wy wel soo geern als eenigh Wild verrasten:
 De Spaensche Vlaggen zijn't aensienlickste gieraet
 Van d'onversterfflicke vry-Heeren van den Staet:
 'k Hebb menschen, onbeweght als Bergen, sien versetten
 Door't liefelick gevoel van Spaensche Pistoletten;
 En Spaensche Matten zijn van't allerbeste Geld;
 Dat leerden ons Pier Hein, all warens' ongetelt:
 My dunckt de Spaensche Tael is mannelick om hooren;
 De Spaensche Trommelslagh gact destigh in mijn' ooren;

De Spaensche Zee en breeckt geen' baren door den wind;
 Ja Spaensche Pocken zijn de fijnste die men vindt;
 Hoe qualick Spagnen rijmt, van binnen, op Oragnen,
 De best' Oragnen zijn vers Clooster-goed van Spagnen;
 De Spaensche Kettingen was eens een' trotsche dracht,
 Tot datse die Tyrann, Gewoonte, t'onder bracht;
 De Spaensche Brabander is van de beste kluchten;
 De Spaensche Kerssen zijn van d'aller soetste vruchten;
 Ik magh den tredt wel sien van fiere Spaensche Dons,
 Het geeft my meer genuchts als all der Franschen dons;
 De Spaensche Druyven zijn schoon om siem, goed om eten;
 De Spaensche Marmelued de soetste die wy weten;
 Men rieckt de Spaensche Kust veel' mylen t'Zeewaert in;
 De Spaensche. My en komt geen Spaensch meer in den sinn,
 Ja, Leser, voor het lest, ghy moet'er noch een hooren,
 'k Hebb Spaensche Vliegen sien gebruycken achter d'ooren,
 Met merckelicke baet, voor menschen, die het licht
 Begonn te schemeren; en 't klaerden haer gesicht.
 Sulck goedje schaff ick hier: sy byten en sy steken:
 Maer sy genesen weer de menschen haer' gebreken,
 En 't byten heeft sijn nutt, en 't steken heeft sijn' vrucht,
 En sijn' tucht meestendeel, en altijd sijn' genucht;
 My dunckt, het sou by ons geen slechte Doctor wesen,
 Die siecke menschen kost met kittelen genesen,
 En, in plaets van gewalgh, van krimpigh en gesteên,
 Die 't volck all lacchende kost helpen op de been.
 Daer is 't hier op gemunt: soo 't u de pijn waerd is,
 (Ick meen' de kittelingh) siet of 't goed van den aerd is

Nam (ut di-
 cebat Clean-
 thes) quem-
 admodum
 spiritus nos-
 tris clariorem so-
 num reddit,
 cum illum
 tuba per lon-
 gi canalis an-
 gustias tra-
 ctum, pa-
 reatioris no-
 vissime exi-
 tu effudit:
 sic lenius

Daer vreughd en vrucht in steekt: en of de Duytsche Fluyt,
 Daer ick 't door henen drijv, doet nadeel aen 't geluyd.
 Men heeft der Dichten kracht geleden by Trompetten,
 Die, door den engen bocht en 't swierige besetten
 Van ingepijnden Wind, sijn' al te snellen drift,
 Wanneer sy d'uytkomst vindt, geloutert en gesift
 Door de benauwde Konst, die haer all gaende persten,
 Op onser ooren tromm veel heller wyt doet bersten,

nostros clariiores carminis arcta necessitas efficit. Eadem negligentius audiuntur, minusque percutiunt, quamdiu soluta
 oratione dicuntur: ubi accessere numeri, & egregium sensum alitxire certi pedes, eadem illa sententia velut lacerto excussa
 torquetur. *Sen. Ep. CLIX.*

Dan

Dan oft s' in d'open Locht een' vryen adem-tocht,
 Ontbonden, ongemoeyt ten voorschijn hadd gebrocht.
 Het stuyten van den Rijn doet oock yet in goe' ooren,
 En helpt een' goeden sinn d'wers door ons' aendacht booren:
 Valt daer de maetslagh toe en soeter woorden-trant;
 't Genoegen werdt verkracht en liefelick vermant.
 Is 't my niet all geluckt, of vindt ghy oock in allen
 Mijn krachteloos gepoogh mijn' hoogen moed t'ontvallen;
 Ontrijmt mijn rouwe Rijn, en sloop mijn' malle maet;
 Soeckt door mijn' bladeren hoe 't in de wortel staet;
 Schept van de Spaensche Papp mijn' Suycker, diese las maeckt,
 Verwerpt mijn slecht gemael, dat van goed Koren kaff maeckt,
 Ondoet mijn' futselingh, ontfutselt mijn gedoe.
 En, om 't, Wat, wel te sien, ontslaet u van mijn, Hoe.
 Neemt Waerheit in haer Hemd, en kust haer naeckte leden,
 Ontladen van mijn' schors; ghy geesselt my met reden,
 En doet den Spagnaerd recht, en leest, gelijk het was,
 't Geen ick maer geerne schreev, om dat ick 't geerne las.
 Ten minsten sult ghy my bekennen waerd gepresen,
 Om dat ick u den wegh naer Spagnen hebb gewesen;
 Naer Spagnen, 't trijpe Land, daer Phæbus in sijn' kracht
 Steil op sijn' Dichters haer' Laurieren staet en lacht;
 Naer Spagnen, 't wijse Land, daer Bilbilis haer' mueren
 Om eenen Martial der eewen tand verdueren:
 Om 't all te seggen, denckt, terwijlen ghy dit leest,
 Lucaen en Seneca zijn Spagnaerden geweest.

1.

U zijt gh' een Heer, Andries, sei Dirck tot sijns gelijk,
 Een groot Officië-mann, en, soo ghy wilt, haest rijck:
 Ten werdt u niet benijdt daer ghy wel mé gedient zijt:
 Maer, gaet de regel vast, soo ben ik een goed vriend quijt.

2.

Ick gaf mijn' Knecht een' hand, en hielp hem seker treden
 Van een' onsek're Leer. Hy sprack my toe met reden;
 Heer, leent ghy my de hand om nederwaerts te gaen?
 Sy waer my nutter tot een trapjen opwaert aen.

3.

WYn met Water, seid een Pater,
Is bedorven; sonder water
Is hy eenighsins 't bederf
Van de menschen die hem drincken.
'k Magh naer geen bedorven stincken;
'k Hebb liever 't Eenighsins gereeckent op mijn' Kerf.

4.

EEn Monick op geschortt droegh een' Boer door een' plass,
En, soo hy met den Boer half wegen 't water was,
Boer, sprack hy, hebt ghy Geld ontrent u, Ja ick, seid hy:
O grouwel, riep de Mon'ck, en liet hem loss: daer leid hy.

5.

JAn met sijn rappe tongh heeft wijsheit als een' Koe;
't Is een goed Spinnewiel, maer Vlassgebreeckt'er toe.

6.

PHlip stuypte voor een' Heer met danckelick gelaet,
Die hem een klein versoeck platt af sloegh op de straet,
En sei, 't en kost niet zijn, 't en soud' oock nemmer wesen.
Men meend', hy had sijn' will, soo vlijtigh stond sijn wesen.
Neen, seid' hy, 'k hebb dien Heer beleeft geweest met recht,
Om dat hy my soo kort, soo spoedigh heeft berecht.

7.

EEn Kaelis meende my te vleyen met een' klucht,
En seid', hy had gedroomt, ick was hem t'huys gekomen
Met Silver en met Goud: Ick sloegh hem in de vlucht,
En seide, zijt ghy wijs, en maeckt geen' staet op Droomen.

8.

EEn wijs Mann heeft geseght (laet Rijmers, Mans en Vrouwen,
De lesse wel onthouwen)
Die niet een stuckjen Dichts kan maken, is een Bloed,
En 't isser tweemaal een, die 't meer als eenmael doet.

9.

EEn Geck bestond te vragen,
In hoe veel Manden-voll de Weerld waer uyt te dragen?
Een Wijse sei daer op; maeckt my een' Mande ree,
Daer half het Sand in ga; soo neem ick het in twee.

10. Een

10.

EEn Joffer wierdt gevraeght, ofs' yemand sou bekoren
 Met duſend Kroonen eens: ſy ſcheen haer te verſtooren,
 En ſei, wel ſtoute Geck, waer ſiet ghy my voor aen?
 De vrager vraeghde voort: ſoud't voort tien duſend gaen?
 Sy ſagh al even fier: voor twintigh? even fell:
 Voor hondert? even ſtuer: voor twee mael hondert? wel,
 Begoffte t'antwoorden, men moght my ſoo veel bieden,
 In't loven en in't bie'n vergaderen de lieden.
 Oh, ſeid hy, arme knecht, miſtrooſtigh en ontſtelt,
 Wat miſſ ick ſchooner Hoer by mangel van wat Geld!

11.

HEbj' op een' rijpe Noot een' tand gebröken, Brant?
 Voor ſeker was die Noot onrijper als die tand.

12.

EEn Doctör kreegh krackeel met een jongh Advocaet,
 Wien toequam voor te gaen aen Tafel en-op Straet:
 Een derde ſcheide't ſcheel, en vraeghd', om bei te vangen,
 Wie gaet'er voor, de Beul, of de Dief die gaet hangen?
 Sy riepen bei, de Dief: wel, ſeid hy, ſoo is't klaer;
 Heer Advocaet, gaet voor, Heer Doctör, volght ghy naer.

13.

KOopluyden ſonder Geld vernam ick vaſt aen't peutereren
 Van voor of achter-deur, om grendels te doen leutereren:
 'k Riep, Mannen, zijt ghy daer, en komt ghy om den Aep?
 Komt liever fluſe eens weer, wy zijn noch niet in ſlaep.

14.

'k **S**Agh Dieven uyt mijn Huys met pack en ſacken gaen:
 Ick volghdeſe wat raſch, en ſprackſe ſoetjens aen;
 'k Sei, Mannen, met verlof, wilt ghy my wel eens thoonen,
 Dewijl mijn goed verhuylt, waer ick ontrent ga woonen?

15.

FLoor, booſe Belies Mann, ſagh een' Scherprechter trouwen
 Een wel beklaegh'lick Mann, die Mann was van twee Vrouwen:
 Twee Vrouwen, ſeid hy, twee! en werd beſcheilick gramm,
 Dat had hy wel verdient, doen hy ſijn' eerſte nam.

16.

EEn heel Dörp moeyde ſich met bidden voor een' Waerd,
 Die naer de Galgh toe moſt; all was hy mog'lick waerd

Testerven, sei 't Geboert, 't Dorp kost hem niet onbeeren;
 Hy wasser maer alleen. Maer, antwoorden de Heeren,
 't Recht moet sijn' gangen gaen, daer is geen gecken mé.
 De Boeren seiden, neemt een' Wever in sijn sté;
 't Recht sal sijn' gangen gaen: Wy hebbender noch twee,
 En kunnen ons met een' gemakelick geneeren.

^{17.}
TYs licht-voet most een' Oor verliefen op 't Schavott,
 En hadd'er geen te geven:
 Daer stond de Beul ten spott:

Tijs, op die stroomen all van over langh bedreven,
 Hiet hem gaen vragen aen de Heeren van de Stadt,
 Waer dat het stond geschreven,
 Dat hy haer alle weeck een' Oor te lev'ren had?

^{18.}
KLaes klaeghde sonder end, hy was niet wel te pass:
 Een Doctör vraeghde Klaes, wat dat sijn' sieckte was:
 Of hy oock slapen kost, en drincken kost, en eten?

Ja, seid hy, wel te weten,
 Mijn Heer, en evenwel
 Ben ick niet op mijn stell:
 Wel, sei de Doctör, Klaes, wilt ghy geduldigh wesen,
 Van all dat ongemack sal ick u haelt genesen.

^{19.}
MYn Apotheker neemt sijn leven Dranck noch Pill:
 'kWeet wat hy seggen will;
 Hy heeft dat goed met hoopen,
 Niet voor sijn eigen bill;
 Maer om aen andere, die Rijk zijn, te verkoopen.

^{20.}
JAn sagh een stuckje Specks, niet grooter als een Duym,
 In 't midden van een' Saus, van all te mag'ren schuym
 Van Vlees-soppa aangerecht, en trock sijn Wambas open,
 En wouw sijn' Broeck ontgnoopen,
 En stelde sich in 't ruym,
 En smeet sijn' Hoed daer neer: 't volck riep met luyder stemmen,
 Wel hoe, Jan, wordje geek?
 Neen, seid hy, ginder veer sien ick een beetje Speck,
 Daer ick naer toe moet swemmen.

^{21.}
MAey Kaecks heeft niet een' tand, en is noch sterck en jongh:
 Wat soud'er tegen staen? dat doetse met haer Tongh.

^{22.}
MYn Buerwif ley in 't Kraem; ick vraeghden aen den Mann,
 Of hy my nam tot Peter,
 En of 't een Dochter was? neen, seid hy, al veel beter:
 Ho, seid ick, veelgelucks, soo is 't een Knechtje dan:
 Neen, sprack hy, beter noch: 'k sei, Buerman, benj' aen 't droo-
 men,
 Wat beter isser toch, ten uytersten genomen?
 Lijs, seid hy, light in 't Kraem, ick danck God, van, van, van
 Een' Dochter, die ons dood ter wereld is gekomen.

^{23.}
MYn Doctor had een' Boer vijf Pillen heeten sliken:
 Daer meend' hy aen te sliken,
 En smeeet het goed daer heen. De Doctor quam eer langh.
 En vraeghden of hy oock sijn' Pillen hadd genomen,
 En hoe 't hem was bekomen?
 De Boer sei, neen ick Heer, het viel my veel te bangh;
 Sy waren noch niet rijp, sy smaeckten my te wrangh.

^{24.}
FOp pluckten een Conijn, 't eerst dat de Geck oyt sagh;
 En als hy hadd verpluyft by na den heelen dagh,
 Wel, seid hy, boos en sutt, dat moght' ick wel eens leeren,
 Hoe ghy gevlogen hebt met sulcke kleine Veeren.

^{25.}
TEun heeft Geld uyt gesett op dobbel Geld weerom,
 Indien sijn schuldnaer den Int'rest met de somm
 Te naeste nieuwe Jaer versuyme weer te geven.
 Die schuldnaer is deur: Teun denckt, van all mijn leven
 Hadd ick geen schooner kans; want, vrienden, seght hy, hoe?
 Nu komt my all mijn Geld, en noch soo veel daer toe.

^{26.}
WEest niet verwondert, Jan, hoe 'ck op een Bedd kan slapen
 Dat ick noch schuldigh ben: ghy soudt u best vergapen
 Aen 't wonderlick geslaep van dien gerusten Mann,
 Dien ick 't betalen moet en niet betalen kan.

27.

En Ruyter door een Dorp met aller haest gereden,
 Riep, keurigh hoe veel daghs hy noch hadd te besteden,
 Hoe laet is 't, goede Lie'n, hebt gh' hier geen Klock-gestell?
 Neen, seid' een Boer; maer, Heer, een Orgel is 'er wel.

28.

Wat soeter Bockjens, sei Jan Goed-bloed, die door 't Hou
 Met Neeltjen allemans, sijn' Huysvrouw, quam gereden;
 All schijnen sy wat oud,
 Men fiet 'er op haer' kopjens
 Noch Horentjens, noch topjens:
 Maeckt dat ghy dat onthout,
 Sei Neeltje, 't heeft sijn' reden,
 Sy zijn noch niet getrouwt.

29.

Plet raecten over hoop met Neel sijn echte Wif;
 Die meenden hem een' stock t'ontfuts'len in 't gekijf.
 Neen, seid hy, Neeltje lief, soo staet'er niet geschreven.
 Soeckt ghy een leegh stuck houts, dit weet ick werck te geven.

30.

Ick vraeghden ouden Floor, hoe hy sijn lange leven
 Soo wel gedaen, soo frisch, soo lustigh was gebleven?
 Dit, seid hy, is de raet die 'k daer toe hebb gedaen;
 All waer ick sitten kost, daer hebb ick meest gestaen,
 Ick trouwden op mijn' dagen,
 En wierd strack Wewenaer,
 Doe schouden ick de plagen,
 En trouwde noyt daer naer.

31.

Jan lagh my speels-gewijs en terghde met een' stock:
 Ick sei, Jan laet dat spelen,
 't Begint my te vervelen;
 't Is niet genoegh om ernst, en 't is te veel om 't jock.

32.

MYn Meisje sat bedeckt in een' gesloten wagen:
 Ick hiet den Voerman staen: en sy bestond te vragen,
 Hoe wist ghy dat ick 't was, die soo besloten sat?
 Oh, seid' ick, Meisje lief, dat had ick haest gevatt:

Ick voelden al mijn Bloed uyt all' mijn' wonden stroomen,
Soud ick mijn' Moordenaers' niet by my voelen komen?

^{33.}
KLaes Narr was van een' Hond gebeten in sijn been,
En schonck hem d'eersten steen
Die hy in 't veld kon rapen,
Daer hy hem 's anderdaeghs geruſt vond liggen slapen;
En schonck hem dit vermaen,
Die Vyand heeft, en magh niet vroegh te bedde gaen.

^{34.}
Ick vond my in een' Sael alleen met Gijs de Geck,
Die met een degen speeld', en my bestond te seggen,
Waer 't niet een braven treck,
Een Mann soo met een' slagh 't Hoofd van den Hals te leggen?
Ick hadd geen ſin in 't ſpel,
Noch in den Vent sijn malen:
Ja, ſeid ick, een waer braef, maer twee waereens soo wel;
Blijft hier een weinigh ſtaen, ick gaed'er noch een halen.

^{35.}
KLaus Narr quam voor sijn' Heer, en klaeghde dat hy hoorden,
De Boeven van sijn Huys die ſouden hem vermoorden:
Vermoorden? ſeide Vorſt,
'k Wouw dat dat yemand dorſt,
(Ick niet, docht arme Klaus,) en kom' ick het te hooren,
Ick ſal hem 's anderdaeghs doen hangen aen een' Mick;
Klaus docht', 't en was geen ſchick,
En ſei, Heer, hanght hem toch een' dagh of twee te voren.

^{36.}
MEews Metſelaer, van 't werck getroetelt met de Tromm
En de gereede ſomm
Die m' op de lichtingh telde,
Kreegh in sijn' eerſten Krijgh een' houw' in 't Hoofd die knelde:
De Meeſter ſei, 't was deur, men ſagh de herſſens ſlaen:
Dat wild' hy niet verſtaen;
Wegh, ſeid hy; waer ick Bloed met herſſenen geboren,
Ick had dit handwerck noyt voor 't metſelen gekoren.

^{37.}
MEn raedde Jan goed Land te veilen voor goed Goud,
Om Dochter en om Soon, bey kortelingh getrouwt,

Te redden door het quaedst, door 't klappen van sijn' schijven;
 Soo sou sijn goed beklijven,
 En God souw 't zegenen: hy wierd te degen quaed,
 En sei, wel, dat 's een raed,
 Will God wat zegenen, hy zegene mijn' kinderen,
 My lust om harent will mijn goetje niet te minderen.

38.

HOort, Ouders, en leert letten
 Op sonderlinge wetten,
 Die verre van ons Land,
 De Reden heeft geplant:
 De Maeghd van twintigh Jaer moet aen haer beter trouwen;
 Op vijfen twintigh Jaer is 't slaghe voor haers gelijk;
 Soo haest als 't hooger gaet, moet ghys' hem niet onthouwen,
 Wie datter oock na kijck'.

39.

BRuyn dé sijn' Sonen seggen,
 Waer elck een wilde leggen,
 Als 't op een sterven quam:
 Elck koos, en elck verkreegh de Graf-plaets die hy nam:
 In 't ende vraeghden hy sijn' Dochters wel gevallen:
 Sy sei, sy hadd'esgeen in eenige van allen;
 Oock was het noodeloos (de Vrijster was wat oud,
 En, om Vaers gierigheit, tot noch toe ongetrouwt)
 Sy stierf toech desperaet, en die haer selfs vergaven,
 En wierden niet begraven.

40.

HAns hadde wel gesien dat minder' Luy, aen Graven
 Haer' brieven teckenden, **DE MINSTE VAN UW' SLAVEN:**
 Eens schreef hy aen sijn Wif, en stelden onder, **HANS,**
DE MINSTE VAN UW' MANS.

41.

MEn preeckt my 't spelen af: als onder de gebreken
 Het schadelickst gebreck: maer, magh ick voor my spreken,
 Men preeckt my averechts; en, die 't wel overwoegh,
 Sou vinden dat ick wel te recht op 't spelen sloegh,
 Om meerder quaed t'ontgaen; ja, dat het spel kan strecken,
 Om my all spelende van alle quaed te trecken.

Want,

Want, waer's mijn' hoovaerdy, mijn', die om duſend Pond
 Kan ſpelen met den Heer, en met den Knecht terſtond
 Om Stuyver of om Blanck, naer dat ick hebb behouwen?
 Waer is mijn' Toornigheit, die alles kan verdouwen
 Wat my te ſchimp en ſchand van yemand werdt geſeit,
 Mits hy aen 't ſpelen blijv'? waer is mijn' Gierigheit,
 Die niet een Dubbeltje kan ſparen ſonder ſpelen?
 Waer is mijn' Hoerery, of hoe kan ick ſe velen,
 Ick, die by nacht en dagh mijn' ſinnen en mijn' tijd
 Alleen aen 't ſpelen hangh? hoe ſoude my de Nijd,
 Van mijnes naeſten Weeld of Rijckdommen bekoren,
 Daer ick mijn' eigen Haev ſoo loss laet gaen verloren?
 Wat plaets heeft Gulſigheit by my, die niet een' Spell
 Haer' waerde ſpillen derv', van vreeſe dat mijn Spel
 Sou ſtuyten by gebreck? Kan ick ſe Luyheit geven,
 Die heele dagen ſpeel en noch den nacht daer neven?
 Is 't quaed ſpel, daer by Trots en Toorn en Gierigheit
 En Nijd en Hoer en Kroegh en Luyheit onder leit?

^{42.}
KLaes kaetſt ſijn ſelven rijck

Met Ball en met Balon, en wil aen geen verand'ren,
 Wat dat men hem vermaent. Heeft Klaes oock ongelijck,
 Dat hy ſijn' voorſpoed vindt in mis-ſlagen van and'ren?

^{43.}
MYn jongen wierd bekeven,
 Om dat hy water bracht

Dat naer de Wijn-kann ſtonck: de tweede reis was't even.
 Gelijck als d'eerſte Kann: In 't end heeft hy bedacht,

Hoe dat hy ſtraffen kijven

Van 't Lijf ontleggen ſou:

Hy hadd de Kan geſpoelt, men ſagh 'er niets in drijven,
 Dat Wijn-lucht maecken moght. Soo ſeid hy, 'k weet het, Vrouw,

Hoe dit is by gekomen:

't En kan niet anders zijn:

Klaes Kroes, ons droncke Buer, heeft gift'ren hier geſwommen,
 Daerom, wat dat ick ſchepp, het ſmaeckt'er naer den Wijn.

^{44.}
KLaes Kroes lagh ſieck te bedd, meer van Wijn als van Liefde;
 De Doctor vraeghd' hoe 't was, en of hem yet liefde?

'k Sou seggen , seid' hy , Heer , als ick het seggen dorst ,
Geneest my van dees' Koorts , maer niet van desen dorst .

45.

EEn Danffer en een Geck zijn broeders van een bedd :
Een Geck is altijd geck , een Danffer altemet .

46.

JAn , die een sware Pleit vervolghde Jaer en dagh ,
Sprack tot een' dorre Doo' dien hy gehangen sagh ;
Hoewel zijt ghyd'eraen , hoe vry van alle plagen ,
Die daer noch Recht , noch Raed , noch Roll hebt na te jagen !

47.

GOe Jan ten huysen uytgegeven of gestooten
Door boose Beel , sijn Wjef , viel in 't slijck van de Goten :
De Bueren schoten toe met vriendelick gedruys ,
Om hem de hand te bie'n en hielpen hem naer binnen :
Neen , seid hy , vrienden , neen , en wilt het niet beginnen ,
Hoe 'ck legh of niet en legh , 't is beter hier als t'huys .

48.

Pier hadde Klaesje-buer sijn' Ezel geern ontleent ,
Klaes seid' , hy was niet t'huys , hy wrocht voor de Gemeent' :
Den Ezel sloegh geluyt , en dé sijn' Meester liegen :
Hoe , sei Pier , Klaesje-buer , meent ghy my te bedriegen ?
Den Ezel is in huys : wel sei Klaes , dit is vry
Wat wonders ; loofje dan mijn' Ezel meer als my ?

49.

TEuun Lansknecht met sijn' Lancie in de hand
Wierd van een' Hond op 't vinnighst aengerandt ,
En , om sijn lijf te bergen met sijn wapen ,
Stack 't door den Hond , en liet hem leggen gapen :
De Meester keef , en sei 't en was geen noot ,
Om soo een Becst te helpen aen sijn' dood ,
Hy hadd hem licht het stomp end konnen bieden ,
En ongequetst met slagen wegh doen vlieden :
Teun Landsknecht sprack , soo hadd ick my geweert ,
Als my den Hond gedreight hadd met sijn' Steert .

50.

DIrck hadde Maey sijn Wjef met stocken soogedoft ,
Dat Maey by Meesters hand genesen werden most :

Dat stond Maey soo wel aen , dat syd'er halfom lachten :
 Sy docht , hy sal sich nu dat slaen voortaan wel wachten ,
 Daer soo veel Geldsaen hanght : maer Dirck loegh meer als half ,
 En , als hy den Barbier betaelde voor sijn' Salf ,
 Vriend , seide hy , daer's uw Geld , en noch soo veel daer neven ,
 Om als ick Maey van nieuws wat op sal moeten geven .

51.

Wilm , dien noyt Pill of dranck in 't lijfen was te preken ,
 Had veel van sulcken tuygh in twee dry siecke weken
 In 't Becken van sijn' stoel voordachtelick vergaert :
 De Doctoor , vragende wat datt'er was bewaert ,
 Verschrickte van 't gesicht van soo veel vuyligheden ,
 En seide , Wilm , 't wastijd , dat ick uw' binnen-leden
 Haer' ed'le teerigheid ontlaste van die miss ;
 Denckt dat een' Koorts of twee hier in begraven is :
 Want seker , dit's quaed goed : dat hebb ick wel geweten ,
 Sei Wilm , en hebb het oock daerom niet willen eten .

52.

JAn magh noch Mann-Volck sien , noch Vrouw-Volck langh
 en recht ,
 Soo schrickt Jan voor langh Recht , soo langh heeft Jan gerecht .

53.

TEun , weet ghy wat my lett , waerom ick langhs de Straten
 Soo noode met u ga ? hoort hoe de luyden praten :
 Sy keuren my voor geck , om dat ick niet en ry ,
 Maer ga te voet , en ley den Ezelaen mijn' zy .

54.

MYn gierige Compeer is toornigh op sijn' Knecht ,
 Die yets heeft aengerecht ,
 Daerom hy hem met recht sou mogen slagen geven :
 Maer daer en komt niet af . Heeft hy 't den knecht vergeven ?
 Neen ; hy is even boos . Waerom dan ? 'k wedd ick 't weet :
 Om dat het Geven heet .

55.

DAer is een Land van Recht , daer Dieven onverboden
 Een goed stuck van haer' Neus tot straff werdt afgesneden :
 Klaes , geeft u in dat Land , en leeft'er vry onheus ,
 Ghy steelt u selven rijk , en krijgt een' schoonen Neus :

56. Klaes

56.

KLaes met den grooten Neus is ydeler van Baerd
 Dan menigh Ratten-staert:
 De schaduw en de Dropp van dien verbrudsten Gevel,
 Gelijck de Note-boom het Gras houdt in der aerd,
 Is oorfaeck van dat evel.

57.

NEel seght, sy valt in 't slaep, soo haelt als 't doncker wordt:
 De reden is bekend: sy heeft een ooght te kort;
 En eer Neel is gelegen,
 Soo is s' all halver-wegen.

58.

KLein Jantje reed voor uyt, en was by naer verloren,
 Soo hadd hy sich geweert met Spitfroen en met Sporen:
 Men vraeghden by den wegh, Heeft yemant hier, goe' lie'n,
 Een Mann te paerd gesien?
 Neen, seide een loofse Boer: ick hebb geen Mann vernomen:
 Daer is een Paerd gekomen,
 Daer midden op de Zael een Hoed lagh, en op zy
 Twee Leerssen; was dat hy?

59.

GHy zijt soo kleintjes, Jan, dat, als ghy waert vermist,
 Ick weet niet hoe men raed om u te vinden wist,
 All deed' m'er veel geweld toe;
 Of 't most hard regenen; dan vindt men tot een' spell toe.

60.

Ick weet geen beter ampt om lange Jan te vo'en,
 Als een Deurwaerderschapp, om Boeren te gaen plagen:
 Als hy het volck sal dagen,
 Vindt hy de deur in 't slot, hy kan 't door 't Venster doen.

61.

NEel Buyck-en-Borst-en-Bill light onder in dit Graf,
 Die, levende, de Straet soo veel te dragen gaf:
 Arm' Aerde, wat een' beet heeft zijd'eraen te kouwen!
 Sals' oock Neel sonder hulp van Mostaerd wel verdouwen?

62.

MEn vraeghde Jan de Vry, hoe dat hy op sijn' Jaren,
 Soo vett, soo wel gedaen, soo lustigh quam te varen?

Daer,

Daer, seid' hy, weet ick rass
 Goe' reden af te geven :
 Om dat ick van mijn leven
 Noyt Knecht, noch Meester was.

63.

Hier onder light de Kass van Mag're Mayens Geest :
 Sy sagh, al eers'er quam, als hadd's' er langh geweest :
 Wat moght men met dat schrael geraemte naer de Kerck gaen ?
 De Dood en heeft'er toch noch voedsel af, noch werck aen.

64.

Neel is platt als Beschuyt,
 Jan heeft een' ronde huyl,
 En elck slaet sijn geluyd :
 My dunckt het even sluyl
 Als 't Veeltje by de Luyl.

65.

Hans Krom-voet quam te Hoof, en riep, men most hem hooren,
 En recht doen : Hooren ? Ja, seid eene der Doctoren,
 Maer recht, mijn goede vriend, (hy letten op sijn' Schoen)
 En kan m' u hier niet doen.

66.

Dirck Spotter, met een oogh, sprack tot Jan Bultenaer
 Ghy zijt al goed tijds klaer,
 En hebt vroegh op geladen :
 Dat hoev' ick niet te raden,
 Sei Jan, of 't hier noch vroegh
 Of laet is, 'k siet genoegh ;
 'k Schick dat het noch wat langh met d'ander aen sal loopen ;
 Tot noch toe sien ick u maer eene Venster open.

67.

Men noemt gebreckelick een' mensch die wat gebult is :
 My dunckt hy overloopt, en wat te seer vervult is.

68.

Pier was sijn' schoenen quijt, Pier Koot-voet in 't gemeen ;
 En doe hy toornighst scheen,
 Soo sprack hy met medoogen,
 Ick wensch den Dief geen quaed, dan dats' hem passen mogen.

II. Deel.

N

69. Pier

69.

Pier staen sijn' voeten kromm en binnewaertsgebogen;
't Schijnt voor een mensch sijn' oogen
Soo dickmaels als hy treedt,
Dat hy all gaende 't Land met groote duymen meet.

70.

HEt was een kloecke raed
Van een vernuft Soldaet,
Soo hy de Wilden sagh der Christen dood verijlen
Met haer' vergifte pijlen;
Kom, seid hy, Generael, betaeltse sijn met sijn,
Smeert ghy oock uw Geschutt en Kogels met fenijn.

71.

WAs d'aenspraeck niet beleeft, en de beleeftheit sijn,
Daer mé't Land-Jonckertje sijn beentjen uyt quam strijcken?
Moy Meisjen, seid hy, daer de Verckens u gelijcken,
Daer moeten in der daed wel schoone Verckens zijn.

72.

EEn Boeren-predicker op Stoel sprack, van vergeven:
Maer, seid hy, wie vergeeft? daer stond een Boer beneven,
Dieriep uyt, Ick vergeef, Wie? maer mijn Vader, Heer,
Die hier sijn selven heeft verdroncken in de Meer.
Ick oock sprack een' Boerinn: Wie, riep de Leeraer, Sussje?
De Moorder van mijn' Mann, die geefick wel een kussje:
Wie is, sei Domine, gekomen tot dien vall?
Neen, sei sy, 'k meen den Mann die hem vermoorden sal.

73.

JAn raecte soetjens met sijn' rentjens aen den kost,
En danckte God den Heer, die hem, om wel te leven,
Pas, soo veel had gegeven,
Dat hy geen' Heer en hoefd, en geen' Knecht houden kost.

74.

TWec Castiliaensche Dons geraeckten in krackeel,
En grabbelden bykans malkand'ren naer de Keel:
Maer, sei de selste, swijght: ghy mooght het soo verkerven,
Ick vart u by den Kopp, en slinger u soo hoogh
Aen geen fy van de Sonn, uyt aller menschen oogh,
Dat ghy van honger eer als van den vall sult sterven.

75. Een

75.

EEn hongerige Don quam vragen aen mijn' Waerd,
 Of hy voor zijn gerief wat spijs had aen den Haerd:
 Een Hoentje, seid hy: maer, met oorlof dat ick 't vrage,
 Hoe is uw naem, mijn Heer? want hier is noch van dage
 Volck sonder Geld geweest, en dat en dient my niet:
 Fernando-Jan-Baptist is 't, seid hy, dat ick hiet:
 Fernando, sprack de Waerd, Jan en Baptist, dry Becken?
 Neen, Heer, mijn Hoentje kan voor soo veel volcks niet strecken.

76.

KLaes Boer wierd van een' Hond gebeten op de Mart,
 En taste naer een' steen: maer 't aerdrijek was te hard
 Van 't vriesen, en de steen en was niet loss te trecken:
 Klaes Boer stond voor zijn hoofd geslagen als een Oss,
 En sei, wel hei, wel hei, 't is hier 't Land van de gecken,
 Daer 't volck de steenen bindt en maeckt de Honden loss.

77.

TEun roemde my, zijn Paerd was eel en delicaet,
 En dat het geen rouw Voer most eten, als met maet,
 En warm gekoeltert zijn: Als 't voor mijn' oogen quam,
 Soo was 't een' mag're kreng, voor stijf, en achter lamm.
 Wel, seid hy, magh dat niet voor eel en delicaet gaen?
 't Magh nauwelick te voet ten einde van de straet gaen.

78.

Ick ben een waerde gast, ghy mooght my wel onthalen,
 Sprack Herman tot zijn Waerd, want allom waer ick schey,
 Daer laet ick Mann en Vrouw en Kind'ren in 't geschrey,
 't Was waer, hy teerd' allom, en wist van geen betalen.

79.

MYn Heer, sei Dirck zijn knecht, ick wenscht' u God wou geven
 Veel' dagen van de mijn', die ick te min moght leven.
 Eens warens' in gevaer van leven en van lijf:
 Sy saten, leek, op 't droogh en 't woey te machtigh stijf:
 Heer, seid' hy doe, dit's een van die voor-schreven dagen,
 Die 'k wenschte God u op, en my af wilde dragen.

80.

ELck sprack het leste woord,
 En daer was geen verhooren,
 De Mast lagh over boord,
 En 't Roer was langh verloren.

Job, die mé sincken fou,
 Gingh sijntjes sitten eten,
 Want, seid' hy, neer gefeten,
 Onbijten stond hem toe, die soo veel drincken fou.

81.

EEn Boer, die sloop-fieck lagh,
 Kroop schielick voor den dagh,
 En riep met bleecke kaken,
 Ey, Stiermann, is 't je will,
 Ick bidje, houdt wat still,
 Ick sou ereysje braken.

82.

ANdries docht door een' Beeck te waeyen, en het miste:
 Soo dat hy daer den grond en 't leven by vergiste;
 Siet, seid' een loofse Boer en lachte: dat 's een Beest!
 Hadd hy de Bregg' ebruyckt, hy hadd langh tuys eweeft.

83.

MYn Snyder sagh een' Vent sijn backhuys heel verdurven
 Van wonden in den Krijgh, en op den graet gekurven,
 Gelijk de Braesssem siet die na den Rooster gaet:
 En seid' hem kluchtigh; Mijn gekapte Cameraed,
 Als 't emmers wesen most, en als 't lot op my draeyde,
 Ick maeckt' u liever nieuw, dan dat ick u vernaeyde.

84.

ICk socht volck voor de vuyft, op allerlei gevecht,
 Te Voet, te Paerd, op steeck en snijen afgerecht,
 En die geern, of het neep, mijn' veiligheid besturven
 In reisen van gevaer: Men brocht m'er vier of vijf,
 Voll wreede tekenen van wonden over 't lijf:
 Neen, seid ick, haelt my die, die dese Luy foo kurven.

85.

JEroen de Leugenaer, van verre t'huys gekomen,
 Beroemde sich, daer was geen Land', geen vreemde stroomen,
 Hy 'n hadse doorgereist: Ick roock sijn' bottigheit,
 En tasten hem sijn' pols: en seid', uyt kluchtigheit,
 Soo hebt ghy wel geweest in Oud-Cosmographie-Land:
 Hy docht het was een streeck als Rhijn, of Delf, of Schieland,
 En gaf ter antwoord, Neen; wy sagen 't uyter Zee,
 En liepender voorby, daer was geen goede ree.

86. Jan-Vaer

86.

JAn-Vaer bekeef ſijn' Soon om dat hy lagh en ſliep,
 Als 't tijd van opſtaen was, en niet aen 't werck en liep;
 En ſeid' hem, hoe een Boer, die met den dagh in 't veld was,
 Een' Buyt gevonden hadd van een' goe' groote Geld-tass:
 Ja, Vaertje, ſei de Soon, hy was vroegh aen de ſchopp;
 Maer die de Tass verloor was noch wat vroeger op.

87.

TYs treurde troofteloos om een Kind van dry weken,
 Een' Dochter, die ick hem in 't graf gingh helpen ſteken:
 'k Sei, Buerman, weest te vreen,
 Die rouw ſal wel verkouwen;
 't Is maer van vijven een';

Ghy hebt'er emmers noch vier houwbare behouwen:
 Oh, ſeid hy, lieve Vriend, 't is all te harden ſtoot;
 Van all' mijn' Dochters is de deughdelicke dood.

88.

TYs eiſchte wat van Trijn dat hy niet noemen dorſt:
 Sy ſprack hem uyt de borſt,
 Sy had haer' Ouderen gehoorſaemt doe ſe klein was:
 Soo 't degelicken rein was,

Daer toe hy haer verſocht, haer Mann hadd nu 't bevel,
 Dien hy 't gaen vragen moght: behaegde 't hem, 't was wel.

89.

LOuw lekker-beetje, Louw, de leege, luye Fiel,
 Sweert dat hy Neel ſijn' Vrouw ſoo lief heeft als' ſijn' ziel:
 Hoe 't daer med' is gelegen
 Staet my niet t'overwegen:

Altoos Neel ſeght'er op, en ick houd't met het Wijf,
 'k Hadd liever dat my Louw ſoo lief hadd als ſijn lijf.

90.

NEel ſagh ter Venſter uyt twee Neels-verliefde gecken
 Haer' wambafen eerſt uyt, daer naer haer' degens trecken:
 En, ſoo ſy merken koſt, dat vierige gevecht
 Was om haer ſchoon geſicht, en noch yet, aengerecht:
 Ey, riepſe, *mes amants*, wordte eenſeen luttjen wiſer,
 De winſt van deſen ſtrijd en hanght aen ſtael noch yſer;
 Daer hoort goed Silver toe, en Goud naer advenant,
 Die's meeft te berde brenght, die heeft my; daer 's mijn' hand.

N 3

91. Trijn

^{90.}
TRijn kleedt sich als een' Hoer, om 't Mannen-volck te tergen.
 En wordt gram, als haer een wat Hoeren-vreugds derft vergen
 Trijn, maeckt u desen toorn, of dese kleeren quijt,
 Of weest, als ghy u kleedt, of kleedt u als ghy zijt.

^{91.}
 'k **S**Ei, Klaes, wat laecht ghy toch en trouwd' een' doove Vrouw
 Oh, seid hy, 'k hadd gehoopt dats' oock stomm wesen souw

^{92.}
DAer is geen raed toe, Dirck, men moet sijn Wiff believen;
 Noo doen, is oock gedaen; dat is 't recht van haer' Brieven:
 Ja, foos' u van een dack te springen heet, de Pry,
 Bidt onsen lieven Heer dat het niet hoogh en zy.

^{93.}
LOuw trouwt een rijke Meid, slimm, scheel, ross en mis-tekent
 Hy neemtse by 't gewicht; 't fatsoen wordt niet gerekent.

^{94.}
ZYt ghy een Goudsmit, Jooft, en is uw maecksel Trijn?
 All waer 't gh' een Yfersmit, sy moght niet grover zijn.

^{95.}
TEun thoonde my sijn Wif, Teun met sijn leelick backhuys,
 En sy geleeck hem recht gelijk 't Secreet het Kackhuys:
 En Teun swoer, 't was sijn Wif; en 't quam my wel te pass,
 Want, by mijna' trouw, ick docht dat het sijn' Sufter was.

^{96.}
DIrck, sei Truy, houdt u eens of ghy mijn Vryer waert,
 ('t En is maer om den deun) stuypt neder totter Aerd,
 Sucht, schreidt, en, om mijn' Trouw, gaet op uw' knien leggen:
 Neen, neen, sei Dirck, ick vrees of ghy eens Ja moght seggen.

^{97.}
SWart Neeltje, kort en vett krijgt Dochters langh en ranck,
 Als suycker-peen soo soet, als Lelien soo blanck:
 Men vraecht hoe dat dat komt: wat magh men leggen vragen?
 Sou swart Land wel gemest geen' schoone vruchten dragen?

^{98.}
KLein' kinderen geraes joegh Sander uyt sijn' Boecken:
 'k Riep waer heen? 'k hadd den Mann noyt soo ontstelt gesien.
 Hy antwoorde; waer heen? ick ga Herodes soecken,
 Om of hy my dit goed wouw lichten, of verbie'n.

VYFTIENDE BOECK. SNELDICHT.

Uyt Hooghduytsch OnDicht.

VOORSPRAECK.

Hooghmogende laegh Land, mijn Vaderland; in waerde
Te boven, of gelijk all' die ick kenn op Aerde:
Heeft u des Hemels gunst verheven tot den topp
Van des' Hooghmogentheit; weest niet hooghmoedigh op
Een hoogh dat dalen kan: daer is land hoogh geboren
't Welck hooge Titulen van ouds herr toebehooren;
En daer de reden will dat ghy voor wijcken moet
Gelijk het lage Dall voor hooge Bergen doet:
En, stondt ghy schoon gelijk, en dat men Bergh en dalen
Onoverweegelick sagh hangen in twee Schalen;
Noch waer het roemen miss, noch keurde ghy niet recht
Het moerige voor puyck, en 't hoogeland'sch voor slecht.
Zijn niet de dichtst' aen 't Vier de warmste, zijn de dichtste
Aen Sonn en Sterren niet waerschijn'lick de verlichtste?
Is 't niet waerschijnelick hoogh, helder volcks vernuft,
Dat uyt de dampen is, by datter in verduft?
Hoe waer 't waerschijn'lick is, sal niemand van my hooren:
Landslieden, gaet te raed met uw' geslepen' ooren;
Ick brengh u Rijnsch geluyd in overvloed ter baen.
Noch is het maer Rijnschahalf: hoe Duytsche Fluyten gaen
Is niet van mijn bewind: veel onvervuylde pijpen.
Als mijne mosten u dat komen doen begripen:
Mijn voordoen is de stoff, en, tast ick niet heel miss,
Stoff, die by stoffen ruym te vergelijcken is
Die voor goe' stoffen gaen. Aen 't kleed'sel van de kind'ren
Hebb ick mijn' hand geschent: hoe veel haer dat kan hind'ren
Aen 't ingeboren schoon, weet ick van allen best;
Ick, diese glad en gaef gehaelt heb uyt haer nest.

Ghy

*Ghy doet my niet als recht, indien ghy 't rein wilt scheiden
Van 't onrein, en dan strijckt dit vonniss tusschen beiden;
Dit heeft de plack verdient, en dat den hooghsten lof,
Dit heeft den Haefekop gedaen, en dat de Moff.*

^{1.}
Hy zijt soo boos, Andries, en soo geluckigh toe,
Dat ick geen beter blick van 't eewigh tweede leven
Als u en weet te geven:
God is gerechtigh, Vriend, en ghy verdient sijn' roe';
Hebt ghys' hier niet te vreesen,
't Moet eens hier namaels wesen.

^{2.}
E

En mall berekenaer van yeder eens Geslachte
Beloofde my het mijn'
Door een' gerechte lijn
Tot Noachs Arcke toe t'ontcijfferen: Ick lachte,
En seid' hem, goede Vriend, ick bidd u, laet dat vry;
Wy wierden soo te na verwanten, ick en ghy.

^{3.}
E En Jode die wat salven kost,
Die 't stelen wel ten heelen,
En 't meesteren ten halven kost,
Nam Jan-buer aen te heelen:
Gedurende de meester-tijd
Raect Jan all vast sijn Ruyntje quijt,
All kan hy 't niet doen blijcken,
Door's Meesters snoo practijcken:
't Is van den Jode wel bedacht
Hy heeft Jan op de been gebracht.

^{4.}
I Ck vraeghde Dirck, hoe maect men best goed gier;
Moet m' eerst van Bier of eerst van Wijn beginnen?
Wel seid' hy, Heer, dat is goed te versinnen,
Ick segg van Wijn, en na den Wijn geen Bier.

^{5.}
J Ob wouw sich enckel wreken
Van d'ontrouw van een' valschen vriend,
En, als hy my quam spreken,
Hebb ick hem dus van raed gedient:

Ghy

Ghy hebt de wraeck in handen ;
 Vergaert hem kolen op sijn' kopp :
 Dat wild ick geerne doen', sei Job,
 Mits dat die kolen branden.

6.

DEn Adel, wel verdient, is hoogelick te loven ;
 Maer, hoe men 't noemen will, het is een' menschen-gunst :
 Geleertheit, wel beploeght, komt evenwel van boven,
 En, of de mensche sweet, den Hemel schenckt de kunst.
 Het scheel bestaet daerin, dat met sijn' gulde Brieven
 Een Koninghop een' dagh veel' Dufenden gerieven
 En soo veel Boeren Eel met een woord maken kan ;
 Maer all' de Koningen, wanneer sy 't ondernamen,
 Van soo veel Boeren stoff, met all' haer' krachten t'samen,
 In dufend dagen tijds niet een' geleerden Mann.

7.

BEduydt grijs Haer bekommeringh,
 Gelijker meest af werdt gesproken,
 Reinier, soo is 't een seker dingh,
 Ghy hebt uw hoofd niet veel gebroken :
 Maer nu en zijt ghy noch niet wijs
 Waerom uw backhuys is soo grijs ;
 Nochtans, fiet, 't is de selve reden :
 Want all' uwe forgen en gebeden
 Sijn door uw' leck'ren mond op kost en dranck belent ;
 Van die bekommeringh is 't daer soo grijs ontrent.

8.

KLaes klaeght, hy is soo moe van ondeughd en van sonden,
 Hy wenscht sich aen een' kant,
 Daer geen' en wierd' gevonden.
 Ja, Klaes, maer in dat Land
 En waren dan geen' menschen,
 Maer Engelen te wenschen,
 En, soudt'er voorts wel gaen,
 Soo blijft'er ghy van daen.

9.

MYn Brillemaker seght, en is goed om verschoonen,
 't Waer sijn gewiss verderf ontrent het Hof te woonen :

Hem dunckt sijn' wetenschap en dient niet by de lie'n,
Daer Heeren meestendeel all' door de ving'ren sien.

^{10.}
W At is toch Roomen nu, by dat het placht te zijn?
Niet meer als slechten Eeck van goeden ouden Wijn.

^{11.}
G Hy kont wel drincken, seght ghy, Jan:
Ick meen dat ick het mede kan:
Maer weet, het is een groot verscheel,
Wel drincken, of wel, voll, of veel.

^{12.}
S Oo ons delieden niet bedriegen
Die seggen dat Poëten liegen,
Soo lijkt Klaes wel een groot Poeet:
Hy lieght meer als ick yemand weet.

^{13.}
U W gulsigh swelgen, Pier, gaet boven alle mercken,
En ick drinck pas mijn' meugh: soo komt de eer u toe;
Want ghy doet als een Vercken,
En ick doe als een' Koe.

^{14.}
k **G** Reep naer Jans Wapen-schild, en hadd het geern bekeken:
Maer een ontrock het my, en sei soo wat van vers;
Allsoet, ghy moght het breken,
Soo niew is't en soo vers.

^{15.}
T Rijn houdt niet op van ritfigh boelen,
Om lustigh lust met lust te koelen:
Dat is, naer ick het kan verstaen,
Haer vier met solfer uytgedaen.

^{16.}
U W Dochters zijn al rijp, en even op haer best:
Klaes, laet ick u wat seggen,
Bestelt all tijdelick uw' hoenderen haer' nest,
Eer dat s' haer' Eysers in de Netelen gaen leggen.

^{17.}
V Leesch versch geslagen moet versterven,
Of 't kost ons menigh' taeyen beet:
Soo kan't een Prediker verkerven,
Die dat versterven niet en weet.

Hoor,

Hoor, Domine, ghy pronckt met spoedige gedachten,
 En brengt ons rijp en groen op Stoel, en dat is fraey:
 Maer liet ghy 't versck geslacht versterven en vernachten,
 't Wierd etelicker spijs, en ongelijck min taey.

18.

COrnelis seght, hy hoopt te varen
 Daer voor veel honderden van jaren
 Sijn' vrienden heen gevaren zijn,
 En wenscht mijn' kans soo schoon als sijn':
 Maer komt hem niet in sijn gedachten,
 Dat daer ter herberge vernachten
 Veel' luyden onder 't selve dack,
 Geen herbergh is van groot gemack?

19.

TEr Kercken hooren w' ons gebreken;
 Maer wacht u daer men 't Vonniss velt:
 Een Pharrer magh geweldigh preken;
 Maer Heeren spreken met geweld.

20.

PIer haet de Kruyssen in de Kerck;
 Sy moeten uyt de glasen,
 Van Muer, van Orgel, en van Serck:
 Ick houd 't voor viefesvasen:
 Want Kruyssen berghyt hy toch tot sijnent vranck en vry,
 En rekents in sijn' Bors voor geen' afgodery.

21.

LAet geen nieu Prediker sich vleyen met den loop
 Van veel' nieuwsgierige toehoorders over hoop:
 Nieu is een ondiep moy: die soo veel niet en weten
 En hebben op de Pruym het blaeuwe niet doorsien:
 'k En sagh noyt sondaghs kleed dat in een' weeck of thien
 Geen werckendaghs en wierd, en voor een vodd' versleten.

22.

GHy weet het in de hand te kijcken, doet ghy, Klaesje,
 Wie mild of gierigh is; Ghy zijt een kunstigh baesje;
 En waer aen soudt ghy 't toch als aen de hand sien, Bloed?
 Men geeft niet met den voet.

0 2

23. De

23.

DE Mann in 't Dolhuys wierd melijdigh over Jorden,
 En haeld' hem uyt de kluijs daer hy gefeten hadd,
 En vraeghden, of hy eens ten lesten wijs wouw worden?
 Ja, Meester, seid' hy, wordt men wijs in sulcken gat,
 En wilt ghy 't my bethoonen,
 Soo gaet'er self in woonen.

24.

'k **V**Ond' een' ontfelden Paep den degen in de hand;
 Daer wild' hy mé van land:
 Denckt, seid ick, hoe de Heer S^c Pieter overreedde,
 Steeckt uw swaerd in sijn' scheede;
 En hy voldé de straff:
 't Is waer, Heer, sei de Paep; maer doen was't Oor all af.

25.

EEn Boer trock na sijn's Vorsten huys,
 Daer hoorden hy seer groot gedruys
 Van vette gastery en huppelen en springen,
 En socht'er in te dringen:
 Men seid hem, wegh, ghy malle Pier,
 Gaet kijcken watm' in 't veld doet:
 Neen, seid' hy, 'k waer nu liever hier,
 Om eens te deegh te sien wat datm' all met ons Geld doet.

26.

MYn Snijder hadd mijn' Meid haer keursje mis gesne'en;
 't Hingh achter veel te langh, en voor ter halver been.
 De Snijder sei, 't was wel, in 't bocken sou sy 't mercken;
 Dan hingh het voor gelijk, en 't was haer nutter soo,
 Dan of het beter waer; sy hadd een' keurs van noo,
 Niet om te wandelen, maer om staend' in te wercken.

27.

ICk weet een Klooster dat, gewiss,
 In goe' gefonde Locht moet leggen;
 Dewijl men in der daed kan seggen
 Dat daer noyt Maeghd gestorven is.

28.

HAns wierd soo heftigh in sijn pleiten op de Roll,
 Dat hy sijn' weder-mann een' lappgaf voor sijn' boll,

En

En feide, waer't niet hier, Soo foud' ick 't u verleeren,
Maer ick ontfie de plaets, en u, mijn' Achtbaer' Heeren.

29.

DE Klocken zijn feer groot in uwe Vader-ftadt,
En ghy en laet niet af daer van veel te vertellen :
'k Will u wat leeren, fooghy flechts mijn' reden vatt;
Hooft, groote gecken, Hans, betamen groote Bellen.

30.

GHy kont niet in de Kerck geraken,
Men drinckt'er niemant toe; Jan, hebt ghy dat gefeit ?
Wat wilt ghy in den Hemel maken ?
Men doet'er geen befcheid.

31.

EEn wijfer Mann dan vele mannen
Sprack uyt fijn vredige gemoed,
Hy wift geen' raed tot qua' Tyrannen,
Dan dat menfe dood bidden moet.

32.

DEn Roomfchen Ommegangh preeckt ghy my alle jaren,
En wilt my met geweld mé fleepen in dien drangh:
Ick bidd u, houdt uw' ruft, laet ick mijn' fchoenen fparen,
Ick weet den rechten wegh, ick foeck geen' ommegangh.

33.

KLaes roemt, hy my bedriegen kan
En dienftigh zijn of fchaeligh :
De Duyvel kan daer oock wat van,
't En maeckt hem doch niet faligh.

34.

Ick ben foo goed als ghy;

Is 't eerft' en 't lefte woord van Vrouwen, als fy kijven.
't Was gift'ren Griet haer eerft, en 't moft het lefte blijven :
Maer 't is niet waer, fei Fy,
De beft van twee Wijven;
Ten minften nu niet, Griet,
Want, dat ghy 't wel verftaet, ghy zijt quaed, en ick niet.

35.

VAn twee Gefufterkens was Bettje jonghft geboren,
En wierd ten houwelick voor d'andere verfocht :
De Moeder wou niet hooren,
Wat datter Bett toe broght.

De voortrouw, seife, docht h'er,
 Quam toe de oudste Dochter:
 Waerom, Mameer? sei Bett,
 De jonghste kinderen leght m' emmers eerst te bedd.

^{36.}
DAer liep een nieuwtje door de Stadt,
 Dat Jan by Neel geslapen hadt:
 Neel schutten 't op haer wapen,
 En sloegh het in den wind,
 Want, seis', had Jan geslapen,
 Soo waer ick niet met kind.

^{37.}
DIrck wierd voor Geus geschouwt, om datter niet een kruys
 Noch in sijn huys en stond, noch voor, noch op sijn huys:
 Maer, seid hy, Domine, gaet dat oock all te degen?
 Ick sie, ghy stelt het Kruys in Hagel, Sneew en Regen:
 Ick vier 't veel heiliger, soogh' op mijn Wijfje lett:
 Ick heb het Kruys in huys, en meestendeel in 't bedd.

^{38.}
KLaes is schier seventigh, en trouwt met een moy Dier
 Van een en twintigh schier:
 Wat hebben spotters daer haer' tanden mé te stoken?
 Dorr hout en is niet quaed om jongh vleesch by te koken.

^{39.}
JAn, by 't gepeupel, Hans den Langen,
 Verweet sijn' Buerman kleine Klaes,
 Hy was niet hooger als een Kaes.
 Klaes was voor dat gat niet te vangen,
 En wist het hem soo weer te langen;
 Uw' Moer is wel bekend in Stadt,
 Ick heb maer eenen Vaer gehad.

^{40.}
WAt hebt ghy my te Jonck'ren, Geck,
 Sei d'eene Beest aen d'ander':
 Den and're sei, dat 's geen gebreck,
 All gunnen wy 't malkander:
 't Is toch de mode, dat ghy 't weet,
 Datm' alle gecken Jonckers heet.

41.

HOe veel die Henn, sijn Mann, hoord' ik een' Landsknecht vragē
 Een' Huysmann die sijn Wijf ter merckt bracht op sijn' wagen:
 De Boer sijn' antwoord was genuchelick : hy sei,
 Die Henn is my niet veil, maer mergen wel haer Ey.

42.

DIrck sagh van sijn' twee Broers een' tot de Galgh verwesen,
 Een' uyt de Leidsche Kaegh verdroncken in de Meer:
 En sprack verheugelick, dit 's een goed Broer-jaer; Heer,
 Of 't naeste Jaer soo goed een Sufter-jaer wou wesen!

43.

EEn hooghebornen Vorst verweet een' ongeboren,
 Hy waer geen Vorst geweest, ten zy hy 't waer geschoren:
 De Bisschopp stond het toe, en, was hy Vorst gemaect,
 Hy waf's'er door den wegh van eeren aen geraect,
 En om sijn' deughd geVorst; daer aen kost geen gebreck zijn,
 Maer een geboren Vorst kost wel een groote geck zijn.

44.

BOer Jan sprack, Thien geboden,
 Gemanne, 't is wat grof:
 Daer wasser ien eboden,
 En 't lieper slordigh of:
 Gedenckje niet van Adam,
 En hoe hy an sen scha quam,
 Hy wist gien raed om ien,
 Hoe klare wy 't met thien?

45.

WIe hadt ghy 't liefste, Trijn, van all' de seven Mans
 Die by u zijn versleten,
 Pier, seid' ick, Barent, Klaes, Dirck, Jacob, Hein, of Hans;
 Of is 't u schier vergeten?
 Vergeten? sei sy, neen; 'k had's' all' seer wel besint,
 Maer staegh de levende meer als de doo' bemint.

46.

KLaes, denckt ghy altoos quaed, en kan ick noyt ontgaen:
 Uws herten argewaen?
 Gedenckt aen 't negenste van 's Heeren thien geboden!
 Daer werdt het u verboden;
 Want, weet ghy wat het is?
 't Is binnen u van my een' valsch' getuygeniss.

47. Dien

47.

Dien Uyl, die stadigh vloecht by Hemel of by Hell,
 Geloov' ick niets te wel;
 Hy schijnt het oock te mercken,
 En daerom alle dingh by eede te verstercken.

48.

EEn snapper heeft niet min als tweederley gebreken:
 Want, die niet swijgen kan, heeft geen verstand van spreken

49.

DAer zijn twee gecken in den Hage,
 Die 'k bey belach, en bey beklage;
 Maer wien van beide meent ghy meest,
 Die wenscht om sterven, of die 't vreest?

50.

JAn sat en huckten op sijn' hielen,
 Daer hem dry stroopers overvielen:
 Maer, Mannen, seid' hy, gunt my tijd,
 Sooghy rechtschapen Karels zijt,
 Dat ick mijn' Broeck weer op magh trekken.
 Sy seiden, Ja: Wel, seid' hy, gecken,
 Wacht ghy dat, daer ghy staet en siet?
 Nu doen ick 't in dry dagen niet.

51.

KLaes wierd gebeden van twee Joden
 ('t Was Sabbath, en haer 't werck verboden)
 Hy wild' haer redden, en wat rass,
 Een Kalf dat half verdroncken was.
 Hy sei, en antwoorde ter degen,
 Hebt gh' u belett, ick heb het mijn,
 En mergen sal 't mijn Sabbath zijn;
 Dan komt het my noch min gelegen.

52.

GHy hebt seer veel gelesen, Jan,
 Maer noch niet all; dat kan niet wesen:
 Dan hadt ghy 't meest doorlesen, Mann,
 Hadt ghy u selven wel doorlesen.

53.

QUelt u, Klaes, dat een Mann die u veel quellingsh gaf,
 Ter Kercken is gebracht in een gemarmert Graf?

Laet

Lact ick uw' botheit schaven;
 'k Weet daer wat anders af:
 'k Wensch all' uw' vyanden en all' de mijn' als Graven,
 Of Koningen begraven.

⁵⁴
WAerom will yeder een aen 't roer,
 En op het Kussen met het Wapen?
 Dat 's goed te weten, seid' een Boer,
 Daer zijn geen' gecken toe geschapen,
 En elck foeckt die getuygeniss
 Dat hy geen Geck geschapen is.

⁵⁵
EEn Vorst wild' aen den Krijgh, wat dat m'er tegen ried,
 Sijn' groote reden was, hy wild yet zijn of niet.
 Heer, seid' ick, ghy zijt yet, en, wilt ghy 't daer na maken,
 Ghy sult haest lichtelick van yet tot niet geraken.

⁵⁶
MY seid een Vette Pater,
 Elck prees wat hy best moght;
 Hem docht het beste water
 Was water in der aerd gevallen uyt de Locht;
 Te weten by de Sonn, in plaets van Helm en Klocken,
 Door 't kromme Houtjen van een' Wijngaerd-stock getrocken.

⁵⁷
WAt foeckt ghy sonder end u selven te verhoogen?
 Jan, God siet nederwaerts; ghy raeckt hem uyt der oogen.

⁵⁸
KEes, sei 'ck, zijt ghy sonder schaemte?
 Gh' hebt een Paerd als een geraemte,
 En ghy laedt het sonder end:
 Niet met allen, sei de Vent,
 Kost ick by malkander schrapen
 All' de deughd van all' de Papen,
 'k Souwse noch wel laden toe,
 En mijn' Meer en wierd niet moc.

⁵⁹
MEn vraeghde, wat 's de langhste dagh?
 Mijn Boer, die niet gewacht heeft
 Dat ick mijn' Almanach door-sagh, (heeft.
 Sei, Land-Heer, spaert uw' moeyt, dat 's die den kortsten nacht
 II. Deel. P 60. Siet

60.

Siet ghy dien proncker met sijn goude Ketingh om?
 Hy draeghter alle daegh een' andere: waerom?
 Hy hoeft'er alle daegh een' nieuwe, sou m' hem houwen;
 Gemeene gecken kan m' in eene wel betrouwen.

61.

Ick hoorden een' Student in Rechten kluchtigh seggen
 Van een moy meisje blond,
 Dat in sijn' oogen stond;
 Dat's een braef *Pultrum* om sijn *Corpus* op te leggen.

62.

Ick vraeghd' onnosfelic een Zeeman voor TerHeide,
 Wanneer is Garnaet best en Krab en kleine Viss?
 De Zeeman loegh my uyt, gaf my bescheid, en seide,
 Als daer geen groote Visch meer te bekomen is.

63.

Is' uyt, de Boere-Miss? riep een Moy Papen-Nichtje;
 Ja, sprack een Boere-wichtje,
 Haest u wat, soete kind,
 De Hoere-Miss begint.

64.

Jan luyftert na sijn' eigen' woorden:
 Als yeder hem soo geerne hoorden,
 Als hy sijn selven in de Kerck,
 Wy raecten noyt ten einde werck.

65.

Daer riep een Vent, Brand, Brand:
 Ick vraeghden, aen wat kant,
 En wiens huys het moght gellen?
 Hy riep all, Brand, gesellen,
 En ick all weder, waer?
 Ick weet niet, seid hy; maer
 'k Wouw yemand Vier wouw maken;
 Soo dat ick moght geraken
 Daer ick my warmen sou,
 Want siet, ick sterf van kou.

66.

Ick vraeghd' een Godsgeleerde, hoedanigh hy verstond
 Het stuck der Saligheit by groote Vorsten stond?

Sy fullen , seid hy , all' het eewigh Leven erven ,
Daer is geen twijffel aen ; mits s' in de wiege sterven.

67.

KLaes wierp een schellingsken in 't sacksken van de Kerck ,
En om sijn' gierigheid te troosten in 't goed werck ,
God , seid' hy , magh 't my eens vergelden met sijn' zegen :
Als hadd hy 't schellingsken niet eerst van God gekregen.

68.

KLaes klaegden over Trijn , sijn lieve lichte Wijf ,
Als of se nu en dan wat malde met haer lijf :
Teungaf hem desen troost : ey , laet de Vrouw wat spelen ;
Die buy sal overgaen ; dat vindt men soo aen velen ;
En ick vind't aen mijn Wijf , die wasser oock soo aen
Totop den ouden dagh , doe die quam , was't gedaen.

69.

Dirck heeft een' gauwe Tongh , en speelt den Advocaet
All wat hy spelen magh , en noyt en vindt hy quaed
Der rijcke luyden recht : die tongh will altoos hellen
Naer die zy die meest weeght , en daer meest valt te tellen ;
En , seght hy , dat is recht , want , siet de Waeghschael aen ,
Naer 't schaeltje dat meest weeght wil 't Tonghsken overslaen.

70.

Goed Water geeft ghy my en goeden Wijn daer onder :
Ick danck u voor de gunst : dan , wilt ghy dobb'len danck
Verdienen van mijn' keel ; geeft my den selven dranck ,
Goed Water en goe'n Wijn ; maer yder een bysonder.

71.

EEn Vorst moet bijten en niet baffen ;
Goe' woorden geven , en scherp straffen.

72.

KLaes licht-voet , Boere-soon , of Hoere-soon , of beide ,
Sagh een deel Jonckertjens of pronckertjes te saem ,
Voll , doll , loss , letterloos en rédeloos , en seide ,
Zijn dit Volck Edeluy ? voor seker dat 's een naem
Die my toekomt als haer : al sitten w' in den doncker ,
't En kan niet anders zijn , mijn Vaertje was een Joncker.
Want siet dit goed eens aen , en siet'er my eens by ;
S'en zijn niet oolicks , of ick ben 't soo wel als sy.

73.

JAn hoorde, 't was verboden
 Geld, goed, of eetbaer' waer, gebraden of gefoden,
 Te nemen voor geschenck;
 En sei genuchelick; wel fiet toch eens, ick denck
 't Volck neemt my oock all voor een' Raedsheer; want mijn leven
 En werdt my niet gegeven.

74.

DIrck, als ick u besie, en soo veel boose quanten,
 En soo veel lichte danten
 Als uw' Vrou-moeder-lief ter wereld heeft gebracht;
 Dan valt my in 't gedacht;
 Met Reden magh sy wel een suyer Vrouwen sch heeten,
 Die soo veel vuyligheds heeft weten uyt te sweeten.

75.

MYn Saelmaker werdt rijck, en steigert in sijn' teeringh
 Verr boven maet en staet; te weten naer de neeringh.
 Is hy soo trots, en maeckt maer Saelen om den kost,
 Wat soud het wesen als hy Paerden maken kost?

76.

WAt is de Wereld toch haer doen aen alle kanten,
 Als ouw' Comedien met nieu' Comedianten?

77.

WAt light Aptekery ons ingewand en quelt?
 Veel beter Recipe dan 't schepsel kan versinnen
 Is by den oppersten Genefer vast gestelt;
 In't sweet uws aengesichts sult ghy uw Brood gewinnen.

78.

NEel kleedt sich onbeschaemt, en pronckt met het witt Vell
 Van beid' haer' bolle borsten,
 Meer dan oyt Vrouwen dorsten:
 Dat magh wel lijven, Neel; maer 't en zielt niets te wel.

79.

'k **S**Ie Jan van weelde doen all wat een Rijcke kan,
 'k Sie hem sijn Silverwerck, sijn Kleed, sijn Huys vergulden,
 En teeren als een Prins: 't En kan niet missen, Jan,
 Ghy hebt of Princengood, of Princelicke schulden.

80. Ghy

80.

GHy stelt u fiftel-draght op Beenen en op Armen,
 En drinckt u voll en doll by d'een op d'ander fluyt:
 Wat voordeel wacht ghy van die drachten, Klaes, och armen!
 Giet ghy 't met ftoopen in en met Nootschelpen uyt?

81.

Pier schenckt fijn' Rechters vast all wat hy kan verleeften:
 Sy nemen 't oock, de Beesten,
 En meent ghy dat hy weet
 Dat dat corruptie heet?

Corruptie is bederf, en 't volck was langh bedorven,
 Eer fy 't met hem verkorven:
 En, seght hy, gaet dat niet naer aller merckten loop,
 Daer elck fijn Geld befteedt naer hy wat vindt te koop?

82.

ALs Klaes te voorschijn komt, lacht Jan all wat hy magh,
 Om dat hy soo een' geck fiet komen in 't gelagh.
 Wat fou fijn lacchen ree zijn,
 Als Jan wift datter twee zijn!

83.

JAn was fijn leven noyt voor waerfegger gerekent;
 Maer van 's kinds beenen af voor leugenaer getekent:
 Nu is hy fijntjens in 't Notarisfchap gefteilt;
 Moet elck hem nu niet wel gelooven met geweld?

84.

DAer twiften een hoop volcks, geleerd en ongeleerd,
 Welck 't befte water waer: Mijn' Heeren, feid' een prater,
 Het beft van allen is in, mijn' finn 't regenwater
 Door Wijngaerd-hout en in de Sonn gediftilleert.

85.

KLaes lagh fijn Wijf en ftierf, ten minften soo hem docht,
 En Klaes heeft defen trooft fijn felven toegebracht:
 Siet, feid' hy, onse Lijs heeft een' kopp als veel' Vrouwen,
 Sy heeft soo menighmael haer' will met my gedaen,
 Of onse lieven Heer geliefde beurt te houwen,
 En dé fijn' will oock eens met Lijs, wat lagh daer aen?

86.

WAt light ghy toch en fluyt, sprack Neeltje tegens Jorden?
 'k Vind alle kassen toe, of ick een' dievegh waer;
 En dat en ben ick niet. Neen, seid hy, Wijf, dat's waer;
 Maer ick fluyt alles op, om dat ghy'r geen soudt worden.

87.

RYcke Jan stond hoogh en roemde
 Van veel' dingen die hy noemde
 Voor de Vasten opgedaen;
 Stockvisch, Haringh, Aberdaen,
 En wat sulcker vaten meer was:
 Arme Klaes, die minder Heer was,
 Heeft genoeghelick geseit;
 Ick ben beter onderleit,
 Soo voor my als voor mijn' gasten,
 Om aendachtelick te vasten,
 Als't de tijd vereischen sal:
 Hoe toch, Klaes? met niet met all.

88.

WAt meent ghy dat sy waerdigh zijn
 Die Peerle-snoeren, valsch of sijn,
 Daer d'eerste menschen noyt af wisten?
 Hoort, Jan, en leert met eenen treck
 Een' Rekeningh die noyt en misten;
 Soo veel pas alseen rijcken geck
 Aen't poppe-goed begeert te quisten.

89.

MY viel een onvermogen wijf,
 Gettadigh in mijn' Koets op't lijf:
 Foey, seid ick, is't hier all van't mallen?
 Ghy zijt my in mijn bedd te nacht
 Niet half soo moeyelick gevallen.
 Wel, seis', is't erger als het placht,
 En wordt ghy doll, wat wilt ghy seggen?
 Hebt ghy m'oyt in uw bedd sien leggen?
 'k Ben voor een' eerbaer Vrouw bekend.
 Dat weet ick, seid ick, en beken't:

Maer en bekijft my niet, Madame; ick spreek te degen:
 Hebt ghy niet in uw bedd? en ick in't mijn gelegen?

90. Ghy

90.

GHy, die daer voor 't verlies van beid' uw' oogen vreesf,
Denckt wat ghy menigh dingh gesien hebt in uw leven,
Dat beter ongesien en ongedaen gebleven,
En daer ghy saliger stock-blind voor waert geweest.

91.

TErwijl de Mensch hier is, en is hy maer in schijn;
Als hy niet wesen sal, dan sal hy eerst recht zijn.

92.

ELck laeckt sijn leven, als hem 't leven gaet begeven;
Best doen sy, die haer selfs mishagen in haer leven.

93.

VEracht uw' vyand noyt, kleint nemmermeer sijn' krachten,
Verwint ghy een swack mann, dat is niet hoogh te achten;
Verwint de swacken u, gelijk 't wel wesen kan,
Soo valt ghy schandelick voor een onmachtigh mann.

94.

DAer werdt veel wercks gemaect van allerlei geluyden,
Na regels van de kunst of 't oordeel van de Luyden:
Maer 't aengenaemst geluyd dat ick mijn leven vond,
Is in d'eenstemmigheid van 't vroom hert met den mond.

95.

VAn strijd komt meerder strijd: op 't allerbest genomen,
Men heeft er onlust af: 't en was geen geck die sei,
Indien ghy om een' Henn aen 't pleiten zijt gekomen,
Laet die Henn varen, en genoeght u met een Ey.

96.

DAer wandelt niet een mensch langhs straet
Die Klaes sijn' achterklapp ontgaet:
Dat is, hy werpt de lien met dreck, en
Dat doen maer kinderen, of gecken.

97.

JAn heeft sijn goed versmeert, verdobbelt en verhoert:
Dat's dat hem in den oorlogh voert:
Hy's Goud en Silver quijt, en kan niet meer betalen;
Dat soeckt hy met geweld op 't Yfer te verhalen.

98. Neel

98.

NEel is een' Maend getrouwt, en is van kind gelegen:
 Wat is daer aen misdaen?
 Hoe seght ghy van dat kind, is 't wat te vroegh gekregen?
 Neen, maer sijn Moertje wat te laet te Kerck gegaen.

99.

VErstaen de Molenaers haer stuck,
 Soo is 't voorseker haer geluck,
 Naer ick dat stuck bereken,
 Dat sacken niet en spreken.

100.

WAerom en is in langen
 Geen Molenaer gehangen,
 Noch hier noch hier ontrent?
 De reden is bekend:
 Als all' die stelen storven,
 't Heel ambacht waer bedorven.

101.

DAer is een echte paer tot nu toe hoogh gepresen:
 Eens isser onderdaeghs wat misverstants geresen,
 En, Tijs, ghy raester af, als hadt ghy 't hoofd voll winds.
 Maer neemt het voor een' vloy of voor een vleckjen Ints,
 Men siet die lichtelick op een witt Linnen Laken:
 Dat doet sijn' suyverheit: maer siet de Moor sijn' kaken;
 Daer steekt geen vuyl op af: Verstaet ghy my niet, Geck?
 Uw backhuys is soo vuyl, 't is een doorgaende pleck.

102.

JAn, achterdochtigh van sijn' Vrouw,
 Heefts' een' goe' Dienstvaeghd mé gegeven,
 Die op haer' gangen letten souw,
 En slaen haer gaed' in lijfen leven:
 De Meid heeft op haer stuck gepast,
 En dagh en nacht goe' forgh gedragen;
 Want, had s' haer Vrouw niet gae geslagen,
 Jan hadse flus op 't spel verrast.

103.

DE snoodste Hoer van all' was eens een' vrome Meid,
 Ten minsten in de wiegh, heeft yemand wel geseit:
 Soo siet men 't besté goed in 't oolickste verdraeyen:
 De beste Kaes van all verandert lightst in macyen.

104.

JAn Janfen fiet geen quaed aen Trijn, fijn' lichte Vrouw;
 En feght oock, foo hy 't fiet, dat hy 't genoegh verbien fal:
 Hoe kan de Mann oock meer? maer wacht hy dat hy 't fien fal,
 Soo komt hy lichtelick een' ooggenblick te laet.

105.

'k **W**Eet dat ons God verhooren kan,
 Maer of w' ons felf all hooren, Jan?
 Soo velerhande loopt'er midden
 Door ons aendachteloofte bidden:
 Wacht hy naer een goed Rechters woord,
 Die na fijn felven niet en hoort?

106.

KLaes was all feventigh, Lijs over feftigh jaer;
 En dit volck laghen vrijdde, en 't wierd een echte paer.
 Siet, feid ick, wat een deun, wat magh dit goedje meenen?
 Wel, fei Lijs, flaet men niet Vier uyt twee koude fteenen?

107.

TEun hanght fijn' tongh foo wel als tongh wel hangen kan:
 Dat ga foo wel als 't will, ick kander niet by dueren;
 Soo leppigh spreekct hy ftaegh van vrienden en gebueren;
 Neen, een quaed fprekend vriend is geen welsprekend man.

108.

't **I**S qualick met den naem van misverftand te decken:
 Wy hebben ons vergift en blind geweest als gecken,
 Soo menigh als wy zijn. Jan is daer in verftoort,
 En meent hem dat verwijt in 't minfte niet en hoort.
 Jan, wilt ghy niet een geck met ons en in 't gemeen zijn,
 Ghy mooght een geck alleen zijn.

109.

GHy speelt om ftuyvertjens, en, Tijs, dat loopt langh aen:
 De kostelicke tijd kan geen gefutfel velen:
 Ick fegh 't in goeden ernft, speelt, als ghy toch wilt spelen,
 Om Rosenobeltjens, foo hebt ghy haest gedaen.

110.

KLaes Janfz Poyer klaeght, 't zijn redenen die ftincken,
 Daer mé fijn goede naem geftradigh werdt bemorft:
 Elck een klapt van fijn drincken,
 Maer niemant van fijn' dorft.

111.

Ick vraeghd' een van mijn' Neven,
 Hoe maeckt ghy 't met uw leven?
 Als een Prins, sei de Vent;
 'k Hebb kost en dranck genoegh, en schulden sonder end.

112.

Die woecker Sonde noemt heeft geen Geld, seid' een Sott;
 Endie't geen' Sonde noemt, seid ick, en heeft geen' God.

113.

Jan fiet my in de hand, en seght daer in te mercken,
 Dat ick goed gevens ben op straten en in Kercken.
 Siet hy dat aen mijn hand: Dat's daer hy 't foecken moet;
 Men geeft niet met den voet.

114.

't **I**S Wijsfelijk begonnen,
 Maer qualick uyt geleert;
 Met lepelen gewonnen
 Met schepelen verteert.

115.

'k **V**erweet een' Beuselaer de dichte feilen
 Van sijn' dagh-tafelen, die 'ck hem sagh veilen
 Voor Waeren van gewicht: Wel, seid hy, Heer,
 Ick maeck den Almanach, God maeckt het we'er.

116.

En Raeds-Heer sprack recht uyt, die 'ck vraegden hoet' er gingh
 In sijn' Vergaderingh,
 En ofmer niet en misten:
 Wy raeden 't in den Raed; 't waer beter dat wy 't wisten.

117.

Ick vraeghden op het Veer aen twee dry loofse Boeren,
 Wat dat hy nemen souw diem' over Maes sou voeren?
 Siet wat een vragen, seide een guyt,
 Wat soud hy nemen als een' schuyt?

118.

Klaes wist sijn' boofse Trijn haer backhuys niet te stoppen;
 Want, seis', haer eenighste geweer droeghs' in haer' mond:
 Soo weet ick dan, sei Klaes, in 't end geen' beter' vond,
 Om baes te blijven, als dicht op de scheete kloppen.

119. De

119.

DE Weelde is Vredes Kind, den Hooghmoed Weeldes Broer,
 En Vader van den Krijgh, de Krijgh is Armoeds Moer,
 Van Armoed Ootmoed, en van Ootmoed komt weer Vrede,
 Van Vrede weder Weeld' en Hooghmoed en Krijgh mede:
 Soo gaet des Werelds rad, hier, daer, en over all,
 Soo sal het gaende zijn tot dat het still staen sal.

120.

EEn Geck met bellen wist te seggen,
 En wist wel, docht my, wat hy sei,
 Mijn' Heeren, leert dit overleggen,
 De Gecken zijn seer velerley:
 De geckste schijnen veeltijds vroed,
 De vroedste geck, en 't is geen wonder;
 D'een draeght de bellen op den Hoed,
 En d'ander draeghts'er onder.

121.

DE Wereld is soo verr geweken
 Van 't oude spoor van danckbaerheit,
 Dat menschen qualick lust te spreken,
 Van watm' haer wel doet of wel seit:
 't Is reden dat ick my verblijde,
 Langh hebb ick na wat dancks verlanght;
 Vriend, all' de schuld is op mijn' zijde,
 Ick danck u dat ghy my bedanckt.

122.

JAn heefter duSEND guldens af,
 Dat hy den Christenen ter Kercken
 Preeckt goede en afpreeckt quade wercken,
 Met hoop van loon en vrees van straff:
 Maer dat hy voor hem selfs souw strecken,
 Die ongemackelicke schoen
 Die hy sijn' hoorers aen heet trecken,
 Hy soud't om noch soo veel niet doen.

123.

KLaesgingh voorby 't Schavott naer die vervloecte baen,
 De Pleit-roll, daer hy meest sijn goedjen hadd verdaen;
 En sprack verdrietelick een' versch-gehangen aen;
 Wat hebt ghy daer gelucks, die, noch by Sonn, noch Maen,
 Noch Advocact en hebt noch Raeds-Heer na te gaen!

124.

HOpmann Gerrit heeft zijn' Schans
 Laten nemen alseen' Gans:
 Maer belooft soo vroom te krijgen,
 Dat menſe weerom magh krijgen:
 Hopmann Gerrit, laet dat ſtaen,
 Want ghy hebt 'et all gedaen.

125.

Heer Doctor, ſeid ick een', neemt ghy nu ſelfs geen' pillen,
 Daer ghy gaet quijnen van de Koorts, en ſiet 'er naer?
 Ick pillen? ſprack hy, Neen, dat goed bewaer ick maer
 Voor die het voorderen, en wel betalen willen.

126.

IS't waer, dats' onſe eertijds soo dapper overtreſten,
 Ons' oud-voorouderen, in Deughd en in Verſtand!
 Seght my, wie heeft ons dan gewonnen en geplant,
 En waer af heeft de Kreft den gangh geleert der Kreften?

127.

DE Mann en was niet Geck, die 't in den ſinne ſchoot,
 Is't klappen dat men ſoeckt? 't en waer niet eens van nood,
 Dat wy een menſchen lit aen Pley of Pijnbanck braken;
 Ick wouw misdadige niet meer als droncken maken.

128.

TEun is op ſwarte Neel, ſijn' Dochter, soo geſtelt;
 Hy ſouws'er niet voor wenſchen
 De blanckſte van de menſchen;
 Want Peper rekt hy dat meer als Gengber geldt.

129.

PIer heeft geen' leerens luſt, en ſchouwt het als den baſt:
 Want, ſeght hy, als ick maer eens A. begon te ſeggen,
 Stracks fouden ſy my B. en C. te voren leggen,
 En all 't ſpel datter volght; soo had ick my vertaſt,
 En waer d'er voort aen vaſt.

130.

SUltgh' altoos leeren, Jan, en nemmermeer betrachten
 Het gene uw' ouderen voor geld en moeyte wachten?
 Maeckt eens een end' van 't ſchool: 't Is beter eens doen, Mann,
 Het geen men weet en kan,
 Dan 't geen men kan noch weet geſtadigh naer te trachten.

131. Die

131.

Die wat will befigen, en houden 't heel als 't is,
 Doet even, naer mijn' giss,
 Als eener die all 't natt uyt eenen Snee-ball douwden,
 En wouw' den Ball behouden:
 Of eener die al 't witt wouw schrappen van het Krijt,
 En werden 't Krijt niet quijt.

132.

Soo God geen Diss-Wijn geeft, ten minsten geeft hy Diss-Bier,
 Indien 't geen Diss-Bier is, ten minsten is het Viss-Bier;
 Dat is den oudsten dranck, van doe men niet en wist
 Wat sapp van Druyven was, noch Koren en sijn' gist:
 In 't end, of 't Diss-Bier is, of Viss-Bier, 't werdt al Piss-Bier.

133.

't WAs eens Soldaten Biecht: Ick hebbe veel gerooft,
 Maer veel oock niet gerooft; dat 's dan gelijk en even:
 Ick hebber veel vermoordt, maer veel' oock laten leven;
 Dats even en gelijk: Naer datter werdt gelooft,
 Soo hebb ick veel gebrandt; dan veel niet aengesteken;
 Dats oock gelijk. Doe viel de Biechter mede aen 't spreken;
 Ghy sult ter Hellen gaen, en ick in 't Hemelrijk,
 Als alles even is, soo is dat oock gelijk.

134.

KLaes eischte sijn' Pastoor van sijn' twee rocken eenen;
 Want soo hadd hy gepreeckt, en Klaes en hadder geen.
 Wat haest had Domine? sijn' antwoord was soo ree
 Als Klaesens eisch: Hy sei, Ghy sult wel anders meenen,
 Lett op 't Capittel; 't Was *in illo tempore*.

135.

Ick vraeghden, hoe het pasten,
 Dat m' arme Borgery
 Bekommert sagh met lasten,
 En alle Papen vry?
 Daer quam een Vent aen 't gapen,
 Die sei, noch voll noch doll,
 Van Wormen en van Schapen.
 Is Woll en Zy te rapen.
 By hand en borse voll';
 Op Esels noch op Apen
 En vindt men Zy noch Woll.

23

136. Broer.

136.

BRoer Barent wandelde neerslachtigh van gesicht,
 Soolangh hy Monick was: nu hy tot hooger plicht
 En van de Kapp tot op den Abts stoel is gestegen,
 Draeght hy sijn hoofd recht op in straten en in wegen.
 De reden is, hy socht de sleutels van 't Convent,
 All waer hy gingh, of stond: nu is hy eens belendr,
 Daer hy de Koppel heeft gevonden en gekregen;
 Soo buckt hy nu niet meer, maer gaet recht over end.

137.

WAt jongh is, groeyt van klein tot grooter metter tijd:
 Maer Klaes de Brouwer (niet dat ick het u verwijt,
 Indien 't de schuld van 't mout is)
 Uw Bier valt klein, naer 't oud is.

138.

NEel stond en roemde by haer' Nichten en haer' Neven
 Van all haer reisen en haer rotsen in haer leven:
 Daer over sprack ick, en met reden, soo my docht,
 Neel, hebt ghy veel gereist, soo hebt ghy veel versocht.

139.

DE Boeren in mijn Dorp en soecken geen' Apteker;
 En veel min een' Doctoer: de reden is, voor seker,
 Niet qualick overleght, voor luyden uyt het veld;
 Veel liever sterven sy voor niet als voor haer geld.

140.

KLaes klaegden dat sijn Soon te vroegh uyt Roomen quam:
 In 't eerst begreep ick 't niet waerom hy 't qualick nam;
 'k Weet nu waerom hy morden;
 Sijn Soon was sulcken guyt van leven en van stamm,
 Hy waer wel metter tijd een Cardinael geworden.

141.

MAet, wat dingh magh de Zeebrand wesen!
 Vraeghd' ick een Zeemann op de Ree:
 Des' antwoord had hy ree,
 Met een matroosigh wesen;
 De rechte Zeebrand zijn Zeeroovers by der Zee.

142.

DE Duyvel, seid' een Snaeck, had God geern na geschapen:
 Maer all sijn maecksel liep op Apen en op Papen,

Als

Als't Menschen fouden zijn, de Waerden maecken Wijn
 Tot Water, daer het Wijn van Water soude zijn:
 Het mogen konstenaers op haer maniere wesen,
 Maer, 't schijnt, sy 'n hebben God de konst niet recht ontlefen.

143.

JAn, schielick uyt het slijck geresen,
 Is van den Adel, soo hy seit,
 Uyt kracht van allerley bescheiden
 Dat my niet naer en lust te lesen:
 Maer, naer sijn doen en naer sijn wesen,
 (Hebb ick 't niet qualick overleit)
 Hy moet wijd van den Adel wesen.

144.

DE Hoofsche konst is, noyt den Prins te weder spreken,
 Noyt in een logentjen of twee te laten steken:
 Seght hy, het water gaet den Bergh op even snell,
 Als't van den Bergh af plaght te komen; 't is heel wel:
 Wilt ghy gewisse gunst voor wind van woorden koopen,
 Seght ja, het is'er op; ick hebt'er op sien loopen.

145.

IS't woekeren verboden, Heer?
 Sei Klaes, en sat in 't Biechthuys neer:
 Ja, sei de Paep, wel degelijcke:
 Ick denck, sei Klaes, voor mijns gelijcke;
 Want seker, als ick woek'ren wouw,
 'k Hebb niet waer mé 'ck beginnen souw.

146.

ETers die geen werck en doen,
 Zijn verdrietigh om te voe'n:
 Wacht u, Huys, en wacht u, Landen,
 Daer meer monden gaen als handen.

147.

JAn een en seventigh, en Neeltje seventhien?
 Dat's een schoon Houwelick om lacchend' aen te sien.
 Maer 71. is 17. van achter:
 Die't soo las, maeckte Neel haer ongeluck veel sachter.

148.

EEn Geuse Leeraer was by Papen neer geseten:
 Die riepen, siet, hoe komt Saul onder de Propheten!

Sijn?

Sijn' antwoord was gereed: hy seid, hy lagh en socht
Sijns Vaders Eselen, en hadse, naer hem docht.

149.

HEbt ghy niet nieuws gehoort, sei my een slechte Preker;
Nieuws? seid ick, neen ick seker;
Dan datter wordt gerept,
Dat ghy uw red'lick wel op stoel gequeten hebt.

150.

'k **G**Af Jan een soet gesicht; stracks hiel hy voor genoodt
Sijn' tanden in mijn brood:
Vast was ick aen den Vent, en
Ick sagh wel, beesten en verstaen geen' complimenten.

151.

TRuy, Truy, wat eischt gh' all van uw' mann?
Een schelm die meer doet als hy kan;
En die niet meer en doet, wat hoeft ghy hem te plagen?
Hy doet noch meer noch min als Roomsche Keisers plagen.

152.

MEn houw' sich hoe men will, de wereld is voll gecken;
Wy brengender een mé, soo menigh als wy zijn:
Dit scheelt het; sommige verbergen se met pijn,
En and're wetsen se behendelick te decken.

153.

JAn tuyfcht om geld, en seght, ick speel om niet met all,
Ick ben geen dobbelaer, 'k wedd maer wie't winnen sal.

154.

FOey, sei Trijn, light ghy noch te bedde,
Daer ick soo vroegh op ligg en vroet?
Ja, sei Klaes, malle pry, ick wedde,
Mijn droomen zijn wel ruym soo goed
Als all dat ghy heel wacker doet.

155.

Pier steelt all waer hy 't kan bedencken;
Maer is weer rustigh in het schencken.
Is dat niet recht mildaerdigh zijn?
Hy schenckt sijns naesten goed en 't sijn.

156.

KLaes pronckte met sijn geld en machtige besitt,
 En 't weeldrige misbruyck most icker neffens hooren:
 In 't ende vraeghden hy; Gebreeckter yet aen dit,
 Voor Hand, voor Tand, voor Lijf, voor Wijf, voor Neus, voor
 Ooren?

Neen, seid ick, naer ick 't vatt, hier en gebreeckt niet aen,
 Al een vriend dien 't voor u ter Hellen lust' te gaen.

157.

Phlip socht een' Knecht en had niet t'eten:
 Wie heeft oyt sulck een' bloed geweten?
 Ick seide, een knecht, Philip, zijt ghy geck,
 In dese sware diere tijden?
 Ja, seid hy, 'k hebber een' gebreck
 Die my gebreck magh helpen lijden.

158.

VRiend, ick heb geen klein Geld, seght Harmen,
 Als hem een Bed'laer staet en quelt.
 Hy seght de waerheid: want, och armen,
 Den armen eischt het aen den armen,
 En sy zijn even eens gestelt;
 Die geen en heeft, heeft geen klein Geld.

159.

TRijn souw de Bruyd zijn met Kees Louwen;
 En is met moye Bastiaen
 Het haze-paedjen op gegaen,!
 Ontrent acht dagen voor haer trouwen,
 En slipp had Kees, en wegh was Trijn;
 Wel hei, seid' eene van mijn' Boeren,
 Kees souw een slechte Duyvel zijn,
 Hy laet hem lijf en ziel ontvoeren.

160.

DIrck is een Ja-broer in den Raed
 Op alle goed en alle quaed:
 Dirck is een Raeds-Heer alster meer zijn;
 Maer, Dirck souw beter Hoer als Heer zijn.

161.

ALs ick die Mutsaerden, die Galgen en die Stroppen,
 Die taeye pijnen sie, dat kruysen en dat koppen,

Daer Roomſche Chriſtenen d'onRoomſche med' ontdoen,
 Om deſe haren voet te leeſten op haer' ſchoen;
 Soo weet ick noch mijn' gall noch mijn' will te bedwingen,
 Dat d'een den anderen met haet en afgunſt quelt,
 En alle leed aen doet, en dat men met geweld
 Den een den anderen ten Hemel in will dringen.

162.

KLaes ſchenckt ſijn leven niet: ſiet wat een ſoet bedencken,
 Om ſchenckens vry te zijn: Daer is geen morgenſtond,
 Of Klaes ſweet op een nieu, in 't ſpoelen van ſijn' mond,
 Dat hy dien gantschen dagh aen niemand niet ſal ſchencken.

163.

EEn deel Canonicken, maer letterloofſe bloeds,
 Vraeghd' ick, Hoe laedt men u met ſulcke hoopen goeds?
 Een derde ſei daer op; de grootſte Eſels plagen
 Het meeſte wicht te dragen.

164.

KLaes is all ſeventigh en kan ſich niet onthouwen;
 Hy vrijdt ſtaegh om wat jonghs, en meent'er mé te trouwen:
 Hy ſoeckt ontwijffelick, naer ick het kan verſtaen,
 Door een moy Meisjens ſchoot na 't Hemelrijck te gaen.

165.

DErſt gh' acht en ſeftigh Jaer by een en twintigh leggen
 In een bedd, malle geck? daer moet ick wat op ſeggen;
 U ſchorten eens een' vrouw, doe ghy noch jongh waert, Jan,
 Nu ſchort uw' vrouw een Mann.

166.

GHy bouwt een Arm-huys, Klaes, tot trooft van uw gemoed;
 't Is groot, en 't koſt veel Gelds van uw gewoeckert goed:
 Maer 't is noch veel te klein voor Armen by doſijnen,
 Die door dat woeckeren zijn komen te verdwijnen.

167.

KLaes heeft ſich blutsgekocht in voorraad van veel Wijns,
 Op hoöp van een quaed Jaer, en weinigh Sonneſchijs:
 Die koopmanſchap is miſs; 't na-jaer valt warm en helder;
 Sijn Wijn light en bederft, de Sonn ſchijnt in ſijn' kelder.

168.

'k HOor van een ſoet krackeel, Boer Jaep wil St. Chriſtoffel
 Doen ſchild'ren op een' planck, niet langer als ſijn' ſchoffel:
 De

De Schilder weett geen' raed, en thoont hem waer het schort.
 Boer Jaep seght, 't Is geen nood, all valt de planck wat kort,
 Christoffel kander op, men hoeftse niet te langen:
 Soo ghy de beenen maer beneden uyt laet hangen.

169.

GElooft ghy 't Vagevier? sprack een geschoren Priester:
 Neen, seid een ronde Boer, en 't was geen quaed bedied,
 Neen, ick en looft niet, Miest'er;
 Want dan most icker in, ick loof het beter niet.

170.

ICk hebb mijn eigen goed verdaen,
 Sprack Tijs, en sprack sijn' Rechters aen;
 Sitt ick daerom gevangen?
 My moght wel eens verlangen,
 Waer ick met 't uwe doorgegaen;
 Wat soud 't dan wesen? Hangen.

171.

JAn Pull light in de Koorts
 En brandt gelijk een' toorts,
 En tegen sijn' Doctoren
 Kan hy sich wel verstooren,
 Als hyse fiet begaen
 Om sijn' dorst te verslaen:
 Helpt hem maer van de Koorts, hy weet wel and're flesschen,
 Om sijn' dorst mé te lesschen.

172.

Schipper Jan reed als een Heer
 Op een' weelderige Meer,
 Die hem, voll van Haver-kruym'len,
 Meeesterlick in 't slijck dé tuym'len:
 Siet toch, seid hy, 't kan hier mé
 Stormen als by ons in Zee.

173.

DE Tand-pijn, seght Andries, is wel een' sware straff,
 Maer ick houd 't met den raed diem' een oud Vrouwtje gaf;
 Daer is geen beter oock, all wouw m'er verr om reisen;
 Als 't quaed op 't quaedsten is, soo moet m'er niet aen peisen.

174.

HOe komt Jan sulcken rijcken mann
Daer weet ick wel een' reden van :
Hy schrap't het in met schepelen,
En deelt het uyt met lepelen.

175.

ICk noyde Klaes ten eten,
Daer ick ter Tafel sat :
Hy is niet neer geseten ;
Daer swee'gh ick op, en at.
't Begon hem te verdrieten,
Dat ick hem vasten liet, en
Niet meer van sitten sprack:
Heer, seid hy, magh ick 't vragen,
Hoe seidt ghy my daer strack?
Sy loegen die het sagen,
En riepen, sitt maer aen :
Hy sat, en at ter degen,
En sei, ick was verlegen ;
Nu hebb ick 't eerst verstaen,
En wierd oock moe gestaen.

176.

MAekt vrienden, Vrienden, en schouwt vyanden met machten:
Dit brengh ick dagelicks mijn' kind'ren in gedachten ;
Een honderd vrienden is te weinigh voor een' Mann,
En eene vyand is meer dan hy laden kan.

177.

WAt is 't fraey alseen wat kan
Die van allerlei besocht heeft !
't Moet een kloeckert zijn, seght Jan,
Die dat vluchten eerst bedocht heeft,
Dat soo menigh eerlick mann
Uyt den hoogen nood gebrocht heeft.

178.

VErmaen ick Tijs ter deughd ; dus weet hy 't af te weeren :
Hy seght, hy moeyt sich niet
Met dingen van verdriet ;
Daer weet hy noch sijn' Bors haer mede te geneeren.

179. Vroom

^{179.}
VRoom zijn is wel goed, seght Jan:
 Maermen eet'er weinigh van.

^{180.}
DE Waerheid vindt noch stall noch haerd:
 Wilt ghy de reden lesen?
 De Duyvel is des Werelds Waerd;
 Hoe souws' hem welkom wesen?

^{181.}
VRaeght niet of ick hebben will;
 Geeft ghy maer, en swijght all still:
 Hebb ick wat verstand van leven,
 Die veel vraeght wil weinigh geven.

^{182.}
JAn en kan niet doen als sluyten;
 Uyt de kist will geen paer duyten:
 Daer de Duyvel sitt voor 't slot,
 Is de Mann sijn Geld sijn God.

^{183.}
DEn Ezel is gelijk de vrecke-menschen-haetter,
 Die van sijn' schatten geen genierter weet te zijn;
 De beest gaet overlast met Spijs en Brood en Wijn,
 En eet maer distelen, en drinckt niet meer als water.

^{184.}
'tGevaer is vol gevaers; niet om de woefte baren,
 Maer om dat menschen meest van welvaerd qualick varen.
 't Is goed sien wat ons all 't vergaren helpen sal;
 't Goud van de Nieuwe Wer'ld maeckt d'oude Wereld mall.

^{185.}
DE Waerheid baert maer haet: dit weet Klaes t'overleggen;
 Hem is een Papegaey te rechter tijd vereert;
 Die leert hy selver, en hy heeft af geleert,
 Niet anders als m' hem heet en voorseght, na te seggen.

^{186.}
'tRecht Conterfeitfel van een' Hoer is Neel, sei Ael:
 't Magh wel, sei Neel, maer Ael het levend principael.

^{187.}
'tE N is niet wel ge-eifcht, Geeft all wat ghy kont geven.
 Als rijcke lie'n dat de'en, waer soud'en sy van leven?

188.

JAn will den armen welgedencken,
 En nu endan een Oortjen schencken:
 Hy seght hy sal; maer 'tis, hy souw,
 Als 't over sijn hert komen wouw.
 Jan, soo 't will over Gods hert komen,
 Die uw' ondanckbaerheden siet;
 Soo sult ghy deelen met de vromen
 In 't Hemelrijck; maer anders niet.

189.

ICk eisch u weinigh Gelds, ghy geeft my meer quae woorden
 Dan ick mijn leven hoorden:
 Die hebb ick niet van doen; soo ghy my niet en telt;
 Houdt bei te famen, uw' quae woorden en uw Geld.

190.

IN 't huys daer boose knechts te famen willen spannen,
 Is 't Heerschapp niet veel min als uyt sijn Rijck gebannen.

191.

UW' Vloyen en uw' Luyfen
 Kont ghy niet doen verhuysen,
 Sy maken 't u te bangh:
 Hoort waerick naer verlangh,
 Jan, en helpt my verlangen,
 Met Tafel en met spijs saegh ickse geerne hangen.

192.

MYN Jongen brackm' een sijn Gelas:
 Ick vraeghd' hoe 't by gekomen was?
 Soo, seid' hy, Heer, als om te mallen,
 En heeft 'er noch een laten vallen.

193.

TYs, seid' ick, zijt ghy oock all meester in uw' Kluys?
 Ja, sprack hy, 'k heet den Heer van 't Huys;
 En in der daed, ick ben de stoutste;
 Doch naer het jonghst' en naer het oudste.
 My dunckt, Tijs heeft dat wel versint;
 Hy meent de Vrouw en 't jonghste Kind.

194.

HOe light ghy met uw Wijf
 Gestadigh in gekijf,
 Met keelen sonder ooren?
 Wilt ghy malkandren hooren
 En duydelick verstaen,
 Het moet met beurten gaen:
 Jan, laet de Vrouw dry weken
 En ghy dry and're spreken,
 En soo van hand tot hand;
 Soo raest ghy met verstand.

195.

IN eenen dagh, sei Hans, was hy van Còln gereden
 Op Schaetsen in den Haegh: Sijn knecht viel in sijn'reden,
 En sei, in eenen dagh, mijn' Heeren, dat is waer;
 Maer ghy moet weten, 't was de langhste dagh van 't Jaer.

196.

ICk keerde een' Boer sijn Roer van my af wat ick kost doen,
 En vatten 't by de tromp. Ja, sei den hangebast,
 Dat is de rechte slag, houdt ghy 't daer voor wat vast,
 Ick sal 't van achter loss doen.
 Ick scheid'er uyt en liet hem gaen,
 De Boer had het te wel verstaen.

197.

'k O Ntmoette Pieter Bult, en Jan Buyck op een' brugg,
 En seide, siet toch eens of dat niet goed gerief en is,
 d'Een draeght sijn packsken voor, den and'ren op sijn' rugg,
 't Is wijsfelick geforght daer 't Land soo voll van dieven is.

198.

JAn, sei Dirck, zijt ghy schier uw beste goedje quijt,
 En houdt ghy noch niet op van drincken en bordeelen:
 Sal't noyt geen einde zijn? Ja 't, sei Jan, metter tijd,
 Als ghy ophouden sult van woekereren en stelen.

199.

DAer is geen beter raed voor yemand die't kan herden,
 Als die een Ruyter gaf om lustigh rijck te werden:
 Neemt, seid' hy, soo veel Wijs als Salomon besat,
 En kust u aen den hoop ter degen matt en satt,

En.

En kiest dan, op sijn Duytsch, voor elck Kind vijf ses Peters,
Ghy werdt voor seker rijk door menigte van eters.

200.

JAn hiet een Hoeren-kind in 't kijven tegen Aert;
Daer hadd hy sijn verset dus tegen metter vaert:
Daer ghy geteelt wierdt, Vriend, en hebben oock de Papen
Niet altemael geslapen.

201.

GOd gev' u vrede, sprack een Paepje tot een Ruyter.
Vre', sei de Ruyter, wel wat quelt my de bernhuyster!
God gev', uw Vagevier verdwijnen mogh' in roock,
Soo magh ick bedelaer gaen worden, en ghy oock.

202.

Een Trompet-
ter te voet.

't **S**chijnt wat te zijn; maer 't is niet waerd;
Hans gaet te voet en blaest te paerd.

203.

HOe heet God? vraeghden ick een Voermann op sijn' wagen:
Hoe God heet, Heer, daer toe zijn ghy en ick te bott,
En, seid hy, soo 't u lust, ghy mooght het hem gaen vragen,
Maer doet een yeder goed en geen quaed, dat *heet* God.

204.

'k **W**As van den wegh gedwaelt om een quaed slag te mijden,
En vraeghden aen een' Boer of ick te rugg most rijden?
Neen, Heerschapp, rijdt ghy niet te rugge, sei de guyt,
Keert maer uw paerd eens om, en rijdt al voorwaerts uyt.

205.

DIrck, weet ghy hoe men Eeck van Water hier ter Sté maeckt?
't Gaet eveneens te werck gelijk men Sout van Snee maeckt.

206.

MYn jongen brack my Glas voor Glas:
Ick seid, als dat de meeningh was,
En dat hy geern dé wat ick noo had,
Dat ick hem langer niet van noo had;
Een Glas te breken was een treck,
Die ick soo wel kost als een geck.
Ja, seid' hy, Heer, danck hebt dat ghy met my verkeert hebt,
Kont ghy wat, soo bekend dat ghy 't van my geleert hebt.

207. Door-

207.

Doorluchtigen Heer Beul, berecht my wat genadigh,
Sprack Lichtvoet op 't Schavot met hoed in hand gestadigh.
De Beul verspaerde een' roe; want, seid' hy, 't gingh beleeft;
Men kan wat doen, als m' een' sijn' rechten toenaem geeft.

208.

Klaes was Moer Knelisquijt, en sat als in den rouw,
En men beklaghden hem 't verlies van sijn' goe Vrouw:
Ja, seid' hy, is 't niet waer? 'k sie wel, ten kan niet falen,
All dat ons liefst is, will de Duyvel 't eerste halen.

209.

JOb quam van buytens-lands, en vraeghde naer sijn Vaertje;
Men seid' hem, hy was dood. Wat Duyvel, riep hy; dood!
Mijn Moer? all dood: mijn Broers? all dood: mijn' Sufter Maertje?
Dood: duyfend Duyvelen, staen ick dus naeck en bloot?
Hoe is 't toch met den Hond, daer ick my mé verlusten?
All dood: doe was 't, arm beest, by d'and're moet' hy rusten.

210.

JAn most ter Galge gaen, en wouder voorwaerts op.
Te rugge, sei de Beul; dat is geen stijl van sterven;
Het waer een valsche leer, die sou de konst bederven:
Vergeeft my, sei de bloed, het is mijn eerste stropp.

211.

Siet eens hoe schoon staet Jan:
De Paep beveelt hem 't vasten;
Sijn Wif heet hem de Kann
Verlaten wat sy kan:
Als hy op beide pasten,
Soo waer hy een dood mann.

212.

JAn fouw te Misse gaen, en dat met hoopen,
't En waer een' reden daer hy sich af dient:
Te weten, Domine, ghy zijt sijn vriend,
En vrienden moet men niet veel overloopen.

213.

MEn vraeghde Job, wat hem gebrack,
Dat hy sijn' Kerckgangh na wouw laten?
Wel, seid' hy, waer toe all dat praten?
Ick was eens onder 't heiligh dack,

En hebber soo veel af onthouwen
 Als my mijn leven uyt kan houwen,
 En hebb ick het wel nagesien,
 Gods Wett en Woorden zijn maer thien.

214.

En' jonge Vrouw met een Oud Mann;
 Gewisse Kind'ren, seght m'er van:
 Maer, doet men noyt meer als men kan,
 ('k Doe't u gedencken swarte Jan)
 Wie maeckt die blancke kind'ren dan?

215.

My seide een Bedelaer, Heer, zijt ghy geck?
 Wat mooght ghy bidden, en dat voor den eten?
 't En voeght of dient u niet; dat moet ghy weten:
 My dient en voeght dat bidden van gebreck.

216.

Tys was een Schilder, en is een Doctor geworden,
 En sei sijn' Vrienden, die daer somtijds over morden,
 De fauten die ick deed' als Schilder sagh elcke een,
 Nu stopp icks' onder d'aerd, en soo en siet m'er geen'.

217.

Die blind van Kinds-been is, blijft all sijn leven blind;
 Die van jonghs niet en kan, blijft altoos een bott Kind.

218.

Wel dienen is, beklaeght te zijn in 't sterven:
 Dat 's all' de vrucht voor goede dienaers erven.

219.

Dirck gaf Jan een Salaetje,
 En seid' hem voor een praetje,
 't Gaf goeden etens lust:
 Ey, sei Jan, weest gerust
 In mijnen lust tot eten;
 Mijn' macgh is wel soo heet, en
 Ick ben so, wel geseten,
 Geeft ghy my maer waer van,
 'k Sal eten als een mann,
 En mets'len 't met de kann;
 Is dat daer toe 't Salaet dient,
 Soo komt het my te laet, Vriend.

220.

DEn Adel was te paerd, en brand'er schier op loss;
 Want Joncker Dirck verbood aen Joncker Jan sijn wapen.
 In 't ende, soos'er wel begosten op te gapen,
 Was't een een Koeyen hoofd, en 't ander van een' Oss.

221.

HEt hanght de Gecken aen; sy willen, grof of sijn,
 Van Knechten Meesters, en van Meesters meerder zijn:
 Maer noyt en wasser Geck, daer ick af hebb' gelesen,
 't En zy de Paus alleen, die God hebb' willen wesen.

222.

MEn sei, Teun hadd wat Gelds gestolen uyt een' rass.
 Gestolen! seid' hy, neen, daer kost hy niet mé proncken,
 Hy hadd het maer gehaelt daer geld te vinden was,
 En aen sijn self geschoncken.

223.

VRiend, seid' een gichtigh Heer, moght ick uw' voeten erven,
 Aen een' misdadigen, die aen de Galgh gingh sterven:
 Den Hangebaft sagh om, en seider niet op, als,
 Mijn Heer, ick maecks' u bey, leent ghy my maer uw' hals.

224.

DRy Maeghden van een' Boer in eene nacht begort!
 (Is 't mogelick? ô ja 't. en, na 't verflagen wordt)
 Soo doen die dry niet min als twee paer wiegen maken,
 Om offer een van dry aen tweelingen moght raken.

225.

ICkriep, wat doet de Waerd? en sagh hem vast staen plengen,
 En gins en weder mengen.
 'k Soeck, seid' hy, na Gods woord, goed Bruyloft-gast te zijn,
 En maeckte geerne van goed Water goeden Wijn.

226.

GOd doet all' wat men will, seght Griet;
 Want emmers bidden alle Lieden,
 Heer, uwen wille moet' geschieden,
 En, als ghy fiet,
 Sijn will geschiedt.

227.

Ick vraeghde een' Bedelaer, hoe hy soo lustigh leefde
 In 't felste van den Vorst, daer hy loegh en ick beefde?
 Heer, sprack hy, lett hier op; 'k hebb all' mijn' kleeren aen;
 Ghy soudt soo koud niet zijn hadt ghy dat oock gedaen.

228.

MEn sprack met Dirck in ernst, en yeder een besocht
 Of m' hem sijn liegen eens ten beek uyt praten moght:
 Ey, seid' hy, quelt ons niet, noch u, noch my, mijn' Heeren,
 Vijf Jaren hoef ick om het liegen af te leeren,
 En noch vijf om geloof te krijgen by de Lien;
 Wat weet ick of ick 't uyt sal houwen tot de thien?
 'k Hebb elck bedrogen, nu moght ick my self bedriegen:
 Weest yeder op uw' hoe, 'k sal noch wat blijven liegen.

229.

Een' Joffer sagh met leed haer schoone goed vergaen,
 In handen van een' Graef diens' had gesocht te trouwen,
 En die het hylick hadd om 't schoone goed gedaen.
 Madame, seid' ick haer, 't is u te laet berouwen,
 Het Graven vleesch is dier; dat hadt ghy best bedocht
 Eer dat ghy 't hebt gekocht.

230.

Hoe trouwen Bedelaers soo lustigh sonder vrees
 Van swaren Kinder-last en overwicht van vlees,
 Wat gissingh maect dat volck? het is goed te vermoeden;
 Sy weten dat elck een haer' kinderen sal voeden.

231.

LEes ick Gods Woord, ick hoor sijn' stemm:
 Bidd ick God aen, ick spreek met hem:
 Waer vind ick troostelicker wesen,
 Als in dat bidden of dat lesen?

232.

VEel' lange tongen van klappeyen over hoop
 En maken 't Vlass niet dier, noch 't Lijnnewaed goe koop.

233.

ONthoudt uw' Boden niets, ten halven noch ten heelen:
 Soo veel ghy haer besteelt, leert ghys' haer' Meester stelen.

234. Het

234.

Het onverftandigh kind, foo langh 't aen 's Moeders fchouders,
Aen 's Moeders borften hanght, is 't meefter van fijn' ouders:
t Is niet onredelick, dat d'ouders voor die pijn
Van haer verftandigh Kind op haer beurt meefter zijn.

235.

DE beste koft,
Die weinigh koft.

236.

LAet Jan foo rijk zijn als hy will,
De fuffer dient my niet, feght Hill,
Een oude Rijckaerd in mijn' armen,
En een goe fack met Geld
Zijn even eens gefelt,
Om mijn bedd mede te verwarmen.

237.

NEel, jongh beftorven Weew, fitt in haer eerfte rouwen,
In 't vriendelick gedrangh van all' de Buere vrouwen:
Maer trooftfters, feghts', en zijn geen' plaefsters voor haer' pijn;
Het moften troofters zijn.

238.

TRijn feght, fy will geen' Melckmuyt trouwen,
Sy kond' haer niet van lacchen houwen,
Wanneer een Kind aen 't vragen waer,
Moer, is dat Jongetje mijn Vaer?

239.

EEn Schimmeltje, fei Jan, draeft even als een Rappen,
Een oud knecht als een rappen:
Ja, Ja, fei jonge Neel, daer weet ick wel wat van;
't Is na de wegh is, Jan.

240.

NOemt ghy m' een' Hoer? sprack Truy tot Trijn,
Dat ben ick niet, all koft ick 't zijn;
Maer, wilt ghy op uw backhuys letten,
Sorght niet, het fal 't u wel beletten.

241.

WAt foecken wy ons' dagen
Haer einde te vertragen,

Als of 'er veel te halen waer?
Hoe langer hier, hoe spader daer.

242.

'k **H**Ebb van een' droncken mann een' goede less onthouwen:
Laet een ondanckbaer mensch door u versadight zijn,
Hy sal uw' eygen Wijn
Weer in uw' aensicht spouwen.

243.

MEn loegh om dat Klaes Narr ginch proncken langhs de Stad
Met nieuwe kleeren aen, en als een Joncker tradt:
Wel, seid hy, 'k ben een Geck, dat moet ghy my vergunnen,
En, als ick niet en pro nckt', hoe soudt ghy 't weten kunnen!

244.

EEn kribbigh Heer kreegh van sijn' luymen,
En hiet sijn knecht het huys te ruymen:
De knecht sei, dat 's wel van mijn sinn,
Mits dat ick aen 't Comptoir beginn'.

245.

ICk vraeghden, hoe de Heer, die soo veel' wonderdaden
Aen krancken hadd gedaen, noyt Gecken en genas?
De Gecken, seider een, die 't meer scheen dan hy 't was,
En wisten niet soo veel dat syder hem om baden.

246.

LAet ons te Beddgaen; dat 's te seggen,
Voor lieden die de Dood verbaest,
Laet onsgaen proeven op het naest,
Hoe ongevoelick loet het is in 't graf te leggen.

247.

ALs Haet en Nijd goe brand waer,
Schoon dat de Vorst in 't Land waer,
En 't weer noch eens soo koud,
Hoe goe koop waer het Hout!

248.

DE klapper die daer leest tot uwent was geseten,
En alles tegens my uytbraeckte wat hy moght,
Alshy de moeyte nam, en aen sijn selven docht,
Hy souw my wel vergeten.

249. Dirck

249.

DIrck sagh sijn Wijs veeltijds met soentjens mall en mals
De Vryers aen den wangh, en hangen aen haer' hals:
Siet, seid hy, dese vrouw sal ons goed wel bewaren,
Sy kan altoos de kunst van schoenen te versparen.

250.

GHijs, geeft ghy dusent Pond om Paerden op te koopen
Aen een' Vent die u kan bedriegen en ontloopen?
Weet dat ick u all langh in 't Sott-boeck hebb gestelt:
Doch komt de Koopmann weer met Paerden of met Geld,
'k Beloov u uyt te vrijven
En sijnen naem in plaets van uwen in te schrijven.

251.

BEn ick een halve Geck; sei Klaesjen (en hy was 't)
Soo zijn wy wel gepast;
Jan, leent my uw verstand, ick sie 't wel aen uw wesen;
Ick sal een heele wesen.

252.

HItst my niet op tot vuyle wraeck:
Want siet wat rekeningh ick maeck;
De vreughd van wreecken kan niet dueren,
Als mogelick een weinigh ueren:
D'eer van vergeven met bescheid.
Kan dueren in der eeuwigheid.

253.

kSie Vorsten onder een malkanderen beloop
Met snell verstaelt geweer van Degen en van Stock:
Ick siet'er sommige met ongemack bekoopen:
't Is niet genoegh om ernst, en 't is te veel om 't jock.

254.

DIrck heeft veel letteren in 't hoofd, maer nocht meer muysen:
Bevind ick in dat hoofd die letteren te pluysen;
En door die letteren geraeckt dat hoofd in 't warr:
Geen grooter ongemack als een geleerde Narr.

255.

DIrck heeft een groot Comptoir voll boecken:
Maer daer en moet men Dirck niet soecken:

Hy

Hy komt'er van sijn leven niet.
 Sulck' arme Gecken stell ick neven
 Den Bultenaer die all sijn leven
 Het pack draeght dat hy noyt en siet.

256.

WAt dunckt u, wijselie'n van Adel, van die pronckers,
 Met all' die linten, en dat onnutt stael op zy?
 Sy siender felluyt: maer, stond het gesagh aen my;
 Een degen waer genoegh voor seven sulcke Jonckers.

257.

EEn booswicht die sijn affcheit nam,
 Eer hem de Beul te breken quam,
 Sprack dese Biecht, niet sonder reden;
 't Gene ick hier ly, werdt wel geleden,
 Mits dat het zy voor eene Moord;
 Ick hebber God met dry verstoort;
 Maer, na my d'eerste was vergeven
 Braght ick twee menschen om het leven:
 Die my mijn' eerste Moord vergaf,
 Heeft d'ander tweegedaen, en, will m' hem 't sijne geven,
 Hy hoort twee derdendeel te dragen in mijn' straff.

258.

'k H Ebb langh goed arms geweest, en will 't zijn all mijn leven:
 Maer als ick, wat ick geef, en waer van, onderfoeck,
 En wat ick schuldigh ben, ick sal langh blijven geven
 Eer ick God schuldenaer magh stellen in mijn Boeck.

Einde des vijftienden Boecks.

SESTIEN-

SNELDICHT.

1. Op P. C. Hoofts *Historie van Henrick de Groote.*

Aerom en leeft ghy niet, oud Roomsche groote Swijger,
 En Segger, en besiet der Vorsten opper-krijger
 Op uws gelijk een' veer ten eigen Hemel gaen?
 Of waerom, waerde penn, en quaem 't ghy niet ter baen,
 Doe Roomens hoogste vloed en voor-ebb was te melden;
 En maeckte Swijger stomm, die 't t'samen soo vertelden,
 Dat all't vertellen stomm voor sijn vertellen staet?
 Maer dit's misrekeningh; en, sien wy op den Staet,
 Wy hebben 't ons gebreck: Eens waren wy beladen
 Waer mede t'effenen de menige weldaden
 Van Henricks hooge hulp ter nood-stond ingehaelt:
 Nu heeft een' penn voll op soo veel geweers betaelt.

2. *Op des selfs Klinckdicht over 't veroveren van Groll; by hem, aen
 een seer been sitende, gemaect, en my toegesonden.*

Hooft grolde op Madrid, als Frederick op Grol dé;
 En 't vier most ergens uyt, of yever at hem op.
 Het midden noch sijn' tongh en all te waerden kopp,
 En schoot sich in een been, daer 't vell en vleesch ontfelde.
 Der Musen helder hoofd, dien Phaëton ontrolde,
 Gerager na dien damp als na den hemel-dropp,
 Ontstak een' steile strael; die tilden hem ten topp;
 Daer sprongh de vier-vonck uyt, die dus sijn penn vervolde.
 Die penn geraeckt' in brand; die brand sloegh in 't papier;
 Van die papiere vlam ontmoeete my tot hier
 En 't luchterlage licht, en 't reucke-ruchtigh roocken.
 Mijn' froye hersenen ontfonckten wel terstond,
 En wenschten haer Huys oock soo schoon te branden stond;
 Maer 't was te vochten stroo om meer dan dus te smoocken.

3. *Op de doorschoten Kerck te Grol.*

DRy kogels en noch dry, en mogelick noch and'ren
 Ontvoerden dit gewelf 't schijn heilige gewaet;
 De steene moolicken verpletterden malkand'ren,
 ('t Zijn wree Mirakelen, daer Sant op Heiligh slaet)
 St. Pieter quam om laegh, de Paepen had noyt oogen
 Van 't swaerd dat met hem quam; oh, docht hy, oh, ick wedd,
 Het korfel hoofd komt my ten ooren toe gevlogen,
 Voor dat ick op sijn' Heer mijn' tanden sta en wett.

Met sulcken donderbuy floegh 's Heeren woord daer binnen.
 Dunckt yemand van dit werck, 't was averechts bestaen,
 Het stichten van Gods Kerck in 't breken te beginnen,
 Seght, Beelden-stormery most voor de Preke gaen.

4. *Op 't Graf van de Weduwe van den Gouverneur Paul Bax, van eenen
 Steen door Meesters hulp verlost.*

VIer kind'ren en een' Steen gebeurde 't my te baren;
 Maer 't laetste Kinderbedd was 't swaerste wedervaren,
 En 't jonghste kind riep luydst, all was het stomm als steen.
 Noch sleept' ick 't leven door soo sueren schip-breuck heen,
 En berghden op die klipp dry halve jaren wesens:
 Daer mede voelden ick mijn' roll ten einde lesens,
 En lede minder smert in 't scheiden uyt dit lijf,
 Dan doe 't behouden wierd: Maer 't een was Gods bedrijf,
 En 't ander Menschen werck; 't Een was beginn van leven,
 En 't andereen verlengh van voor de Dood te beven.
 Bedenckt hoe liever my de Steen is van dit Graf,
 Dan die my langer dood in langer leven gaf.

5. *Troost en Raed aen een' Vriend, vreesende gelastert te zijn.*

ZYnd'er kladders komen loopen
 Die my sulcken schildery
 Van u sochten te verkoopen,
 Christen vriend, ick seid'er by,
 't Is van Mierevelts pinceel niet,
 Noch van Ravensteinspalett;
 Maer een Copiist die scheel siet
 Heeft hem, slincks, soo afgesett.

'k Ken het aensicht van sijn' Ziel wel:
 Staet het nu en dan wat loss;
 Geen goed rijder, hy en viel wel,
 En betaelde 't met een' blos.
 Maer die vlamme van sijn wesen
 Nam noyt Meeſter voor den mann;
 't Moet de grond van 't ſchepſel wesen,
 Daer men ſtaet op maken kan.

Soo verdedigh ick de ſchaduw
 Daerm' uw' deughden in verwert:
 Sorgh voort ſelver wat; het gaet u
 Aen de Ziel, als my aen 't hert.
 Wat de deughd is en haer looningh
 Waer u nu te laet geleert;
 All van uyt de Leidsche wooningh
 Quaemt ghy met die less vereert:
 Maer uyt deſe Schilderijken
 Komt u een vermaen te baet:
 'k Segg, daer is niet veel gelijcken
 Tuſſchen uw en haer gelaet;
 Soo ghy u en my oyt minden,
 Doet foo veel voor beide nu,
 Laet ons geen' gelijcken vinden
 Tuſſchen haer gelaet en uw.

6. *Sinckingen.*

Ick klage, men beſpeelt mijn' zen'wen alſeen' Luyt.
 Beklager, ghy en hoort noch ſnaren, noch geluyd;
 Maer lett op mijn geſteen, gelijck ghy dat hoort baren,
 Soogaen mijn' zenuwen, mijn' afgeſpeelde ſnaren;
 Ick volge toon op toon, en, doe ick ſchoon mijn beſt,
 Met d'eerſte heff ick aen, en ſwijgh niet voor de leſt.
 Een voordeel, ſiecke Luyt, kan ick u niet benijen,
 Ick ſteên een' enckel ſtemm, en ghy gaet in partijen.

7. *In 's Princen Schip geſchreven.*

Al legg ick veel op zy
 En worſtel met de baren,
 Daer allerley gevaren

Te Loefwaert en in Ly,
 Mijn' gangen wedervaren:
 's Lands welvaerd vaert in my:
 Hoe kan ick qualick varen?

8. *Aen Ioffrou Tesselschade Visscher, een' Dochter van M^r. Pieter van Veen, vermaert oock van de Schilderkunst, radende tot het Geestelick leyen.*

Die't daghwerck niet en kent van Veens geleert gesmeer,
 (Ghy kent het, rijcke Tescb van oordeel en van oogen)
 Veracht'er't nachtwerck by: Maer isser geen medoogen
 By tuygen van sijn' deughd op't smooren van sijn eer?

Hy maeldes' noyt soo veel, men wenschte steeds om meer.
 Des' is van 't soetst verdiep, van 't lieffelickst verhoogen,
 Van 't levendighst pinceel: Rolt ghy se wegh te droogen,
 Te schimm'len in een' hoeck voor ongebruyckbaer leer?

De wereld eischt Copy van sulcken schoonen omtreck,
 Eischt enten van dien stamm, eischt stammen van dat ent;
 Zijt ghy 't alleen die lust en reden tegenrent,

En voert uw' speelnoot miss? Lijdt dat men u weerom treck'
 En wuyv' en wenck' en roep', sta, Tesselscha, waer heen?
 Wie sagh oyt vrucht of vreughd van ongesteken veen?

9. *Aen de selve.*

Slaet Vondelen noch vier, en vatt zijn vonck noch vonck,
 En stelt hy noch wat vlams ter eewigheit te pronck;
 En voert hy noch wat lights ontrent Oranges wagen,
 Nu topp-swaer van Laurier? of will hy 't niet meer wagen,
 En rekt liever t'huys sijn' klare kool in d'ass,
 Dan dat de mijd van tijd sijn' vierigheit bebass?
 Geeft reden, Tesselscha, die d'eerste vrientschap knoopte,
 Daer ick den dichten duer versuereeloos af hoopte,
 Waerom onthouwt men my het spel-werck, my alleen,
 Dat anderen verheught en andere vertreen?

10. *Op het overlijden van Tesselschades oudste dochter, ende van haren Mann, stracks daer aen dood gebloedt.*

De groener vrucht als rijp, de rijper vrucht als wrangh,
 De voor-vrucht in de ry van Tesselschte planten,
 Verrotte van quaed vier: God raepte s' uyt het sand, en
 Verhief 'er't bette van in 't heilige gedrangh

.Van

Van d'onverderflickheit. De Moeder weeck den dwangh
 Van 't eewige beschick : haer worst'len was geen kanten
 In's Hemels wederwill; sy dreef maer by de kanten
 In beider oogen zee: Maer 't werd den Vader bangh,
 Van's Moeders wee en 't sijn; en, omse bey t'ontvaren,
 Verdiept' hy's Moeders zee, met droppen eerst, doen baren,
 Bloedt-baren; en gingh t'zeil, van Tessel opwaert aen;
 En bloede noch dit woord van uyt de laeste stuypen;
 Het bloed van vrienden kruypt daer 't niet en weet te gaen;
 't Bloed van een Vader springht daer 't niet en weet te kruypen.

11. *Op der Keiseren Medalien, tot legh-penningen in 't spel verbesight.*

WY wreken, Roomsche volck, het allerley geweld
 Der Dieren over u tot Keiseren gestelt,
 Die speelsgewijs uw' goed uw' bloed, uw' vryheit roofden;
 Wy wreken 't Roomsche volck, en spelen met haer' hoofden.

12. *Op de zijdelinge afbeeldingh van my en mijn Vrouw in een blad.*

HEiligh zijn de trouwe stralen
 Die sich echte Mann en Vrouw
 Door de vreughd en door den rouw
 Wederzijds ten oogh uyt halen:
 Maer dit 's heiliger beleggh,
 Mann en Vrouw sien eenen wegh.

13. *Op de selve.*

BRoer en Sufter mogen scheelen,
 All wat vred'en vriendschap veelen;
 Mann en Vrouw niet meer als hier,
 Niet de dichte van 't papier.

14. *Noch.*

Schilder, die ons voll genoeghen
 Soo getrefte hebt in dit voegen,
 Treckt'er een vell over heen:
 Mann en Vrouw en zijn maer een.

15. *Op een schoone sachtinnige.*

WAt heeft sy meer te wenschen
 De schoonste van de Menschen,

Die voor haer eigen erf van jonghs te deele viel
 Een witt satijne Lijf met een' fluweele Ziel?

16. *Op de Print van Joffrou Anne Marie Schurmans, sonder handen uytgebeelt, ende door haer selver gesneden.*

WAerom berght de Maeghd die handen,
Die noyt wedergaed' en vanden?

't Koper om en om gefett
Heeft haer vingeren gesmet,
En sy schroomtse soo te thoonen.
Lefer, helpt de schuld verschoonen;
't Is de schuld van d'eerste sné,
Die sy van haer dagen dé.

17. *Op de selve.*

Jammer, jammer, sei de Reden,
Daer dit Meisjen quam getreden,
Dat soo soeten schepsel lamm
Handeloos ter wereld quam:
Maer de waerheit sprack'er tegen,
Weest'er weinigh in verlegen;
Als het Haeghe wandel-loos,
Als den Amstel handel-loos,
Als de Duynen strandeloos,
Als den Oever sandeloos,
Als de Tiger tandeloos,
Als de Sonne brandeloos,
Als de Minne bandeloos,
Als de Heide landeloos,
Als de Kercken pandeloos,
Als de Merckten mandeloos,
Als de Doofen randeloos,
Als de Boose schandeloos,
Soo is't Meysjen handeloos.

18. *De selve.*

Handeloos en sonder spraek,
Uyt een' onbewogen kaeck,
Onbewogen als een baeck
Dat de baren overblaek',
Als een ancker voor een' kraek,
Doof en ongevoelick stae'ck,

Maer

Maer wie is soo sonder smaeck,
 Die mijn' waerde niet en raeck',
 Die van wilde weelde kraeck',
 Die mijn' stomme stilte laeck',
 Die ick niet genoegh en waeck,
 Die my van te grooten vaeck
 Tot een slappe slaepster maeck'?
 Wie soo menscheloofen draeck,
 Die my nijdelick genaeck'
 Met een' onverdiende wreack,
 Die mijn' eer ten halven staeck',
 Die kon lijden dat ick braeck,
 Of in vier en kolen staeck?
 Is 't een' dagelickse saeck
 Dat ick oor en oogh vermaeck
 Handeloos en sonder spraeck?

19. *Op de selve.*

SToot af het nijdigh berd en gunt mijn' oogh de handen
 Die 't langh van verre fiet en lange dreight te vanden.

Stoot niet; al staet de planck'er voor,
 Ick sie's'er in, en open door.

Bewaertse veil en vast, en van verongelucken:

Geraeckt'er een' in stucken,

Wanneer verhaelde men de schad', en waer en hoe?

Daer is geen' weergae toe.

20. *De selve.*

IS het aengesicht vol kerven,
 Die en kost de kunst niet derven:

Leser, fiet my door de borst,

Des' en is maer koele korst.

Maghs' haer uyterst niet bederven

Die ten uyterst Maeghd will sterven?

21. *Op de Sydelinge afbeeldingh van Brosterhuysen.*

VEel willen voorwaert uyt, en yeder een verby:
 Veel drijven over stier, als tegen wind in ty:

Ja, ja, sei Brosterhuys, en trock sijn zeiltjen by,

En wenden 't over zy.

22. *Noch*

22. *Noch.*

QUam de Paus in goud en fy,
 En 't scharlaken volck daer by,
 En thien Koningen in Ly,
 En te loef een Prins twee dry,
 Quam'er alle rijck en bly;
 Brosterhuysen, still en vry,
 Stond gelijck sijn' schildery,
 Met sijn aensicht over zy,
 En saghs' allegaer verby.

23. *Noch.*

SIet om. Wat isser? Ick. Wie? Vander Burgh van Leiden:
 Dat mocht my noch verleiden,
 En door mijn' schildery
 Doen lacchen over zy:
 Maer quam' all's werelds moy, en all' de blinde bollen,
 Die naer den wellust hollen,
 En waer ick dat ick schijn, en moght ick dat ick wou',
 'k Kroop in dees' olyverw, en liet my daer bestollen,
 Eer ick my wenden sou.
 Of Tesselscha verscheen? Ay! dat 's te teeren zeer;
 'k Voel dat ick met panneel en verwen staen en keer:
 En sagh als of sy ja sei?
 O, treedt my daer niet weer,
 'k Waer d'eerste die 't haer na sei.

24. *Op den eersten Steen van 't nieuwe Doelhuys in 's Gravenhage, geleght by Prins Willem van Orange, 's daeghs voor Eiddagh, den 2 Decemb. 1636.*

DE welgeboren hand; die God sal leeren strijden,
 De schutterlicke hand, die schutster heeten moet
 Van Hollands Schuttery, van Holland, eens bebloedt,
 Nu bloeyend over 't bloed van die sijn' bloem benijden,
 (Sijn' vryheit, fiere Bloem,) stelt Holland in verblijden
 In 't botten van haer' jeughd: versorght een' vasten voet
 Aen Doel en Schuttery; het strijdbare gemoed
 Voorseght der wapenschool een struyckeloos bedijden.
 Merckt met een' witten steen de hoöp van desen dagh;
 Bidt mergen, Hof en Haegh, dat waerheit werden magh,

Wat

Wat nu waerachtigh is: 't Sal aen de hand niet schorten,
 (Verworpen Hoeck-steen, steunt en stijft het morwe been)
 Haer doel sal 't voor-hoofd zijn, en Goliath sal storten,
 En David sal 't hem doen, en met den eersten steen.

25. Een vergeten Paerd.

MYn Paerd gaet slijten dat men 't siet,
 En 't eet en drinckt, en anders niet:
 Wat reden is hier uyt te delven?
 't Vergaet, om dat het niet vergaet.
 Wat raed? de plaester light op straet:
 Verstaet ghy 't niet? 't verstaet sich selven.

26. Op het doorschieten van Breda in de belegeringh.

ORagnens eigen Stadt, 't onschuldige Breda,
 Viel sijnen Heer te voet, en riep in 't hert, Gena;
 Waer toe soo veel Geschuts, en soo veel bloed vergieten?
 't Moet plat geschoten zijn, om dat men 't rond sou schieten.

27. Voor den eersten Beddemaker.

WAer light de wijse mann die 't eerste Bedd bedacht?
 My lusten hem te eeren
 Met witte woll en veeren,
 Met schapen-offerhand, met swanen sangh en schacht.
 Nu weet ick 't kerkhof niet, nu doen ick 't by 't gedacht,
 En send dit dicht uyt sweeren
 Op sijn' versteende Heeren,
 En op haer achter een ondanckbare geslacht,
 Indien hy anders light als kostelick en sacht:
 't En zy sy selver leggen
 Op haspelen en dreggen,
 En datter yemand by te bedd' op light en lacht,
 Soo is mijn vloeck volbracht.

28. Dey uer-wercken.

JAn treckt sijn strenghe en swijght, en antwoordt maer gevraecht,
 Jooft kakelt schielick op, of doncker is, of daeght;
 Jaep is noyt seggens satt, all had hy nacht en dagh werck;
 Jan is een Wijser, Jooft een Wecker, Jaep een Slagh-werck.

29. Een Waen wijfe.

DE wijfer van de Kerck staet helder voor ons' oogen :
Jaep fiet hem sonder brill soo duydelick als wy,
En segt, hy fiet'er geen : Hoe komt hy soo bedrogen :
Om datter, meent de Geck, geen wijfer is als hy.

30. Oude mans liefde.

WAt schaedt den ouden dagh aen 't vryen of 't gesoen ?
Brant niet het dorre hout veel lighter als het groen ?

*Non secus ex arsis conspecta virgine Tereus,
Quam si quis canis ignem supponat aristi. Ovid. Met. 6.
Arsi più quanto fui men verde legno. Petrarch.*

31. Toe-maet op het Lof der Vrouwen van Dr. Beverwijck.

GEleerde Beverwijck, ick hebb u noch te leeren :
Vergeeft mijn achter-klapp : Ick moet u Boeck vermeerden,
En klappen achter aen, dat by u, of ick miss,
Niet willens onversint en onbeschreven is.
Carmenta kost geen Duytsch, 't en is haer niet te wijten ;
Uythemsche letteren en konden ons niet bijten :
Maer 't broeckeloos geslacht, haer' afkomst' hier te land
Heeft onse wortelen van 't spreken eerst geplant.
Lett op het grootst gerucht : de Haenen mogen kraeyen,
De Hoenders kakelen : De beste Papegaeyen
Zijn wijfjens: Wilt ghy meer ? De konst heet Moeder-rael,
Niet Vader-rael. Noch meer ? Het swaerst van altemael
Stelt mijn vermoeden vast : Het schrijven van de wetten
Is Mannen-werck van ouds: maer fiet de loofse Sletten,
Hoe hebben sy haer leed gewroken by geval ;
't Komt op een' Letter aen, Wijf en wijs, Man en mal.

32. Oprecht bedrog.

JEroen de Logenaer
Seght, hy lieght, en 't is waer.
Siet hoe Jeroen bedrieght,
Hy seght waer, en hy lieght.

33. Ja noch Neen.

In eenen ringh van 7 Joffrouwen, die my verboden te verreisen.

't **G**Eschakelde geweld van t'samen seven Steenen,
Zeil-steenen geens-gelijk,
Bestondt my onverhoeds te klemmen en verbeenen,
En spande soo gelijk,

Soo eenigh aller zijds, dat, waer ick 't voorhoofd keerde,
 't Eenpaerige geroock
 Mijn hert in twijffel hiel wie 't min of meer verheerde,
 Wie 't slapp of stracker trock.
 Soo hanght de stale kist daer in der loofse leden
 Afgodelick geraemt
 Sijn' wond'regalgh beslaept, en all' de oude reden
 Van swaer en licht beschaemt.
 Wat meende dit verraed? men wilde my doen willen:
 En wild' ick, soo verkracht?
 O neen, mijn will, in 't eerst weer-will van seven willen,
 Hadd nu geen' willens macht.
 Zeil-steenen van ontsagh, vier en dry paer schoon'oogen,
 Almachtiger gesternt
 Dan all dat oogen in het Hemel-holl be-oogen
 In eene strael getwernt,
 Ick ben nu will-loos stael, en kan noch steegh noch mildt zijn,
 Beveelt ghy dat het zy,
 't Geen ick niet willen will: en moet'er yet gewilt zijn,
 Wilt dat ghy wilt, voor my.

34. *Van droncke Jan.*

ALs Jan voll druyven is, voll honigh-natt, voll biers,
 Voll allerhande vochts, dan is hy eerst voll viers:
 Als Jan sijn' beenen staen en waggelen, als palen
 Die rott zijn, kan hy eerst de kloeckste achterhalen:
 Als Jan sijn' handen staen en beven als een blad,
 Dan kan hy yeder een begripen, waer hy vatt':
 Als Jan sijn' tongh begeeft, dan kan hy onder 't lispen,
 Also berispelick, een yder een berispen.
 Dat's wonder; maer dit niet: Als Jan niet staen en kan,
 Dan komender ontheupt' en kreup'le kind'ren van.

35. *Tegen Trijn.*

ICk Trijn, de boose pry? dat koste my mijn leven:
 Als ick se noemen hoor, begint mijn hert te beven.
 Maer Jan die wilder aen: Ick stel 't hem in sijn' keur;
 Dan, gaeter Jan mé deur, soo gaeter Jan mé deur.

36. *Aen de Sneeuw.*

DRoogh water, koele woll, witt roet, gehackte veeren,
 Weest welkom boven op mijn' besten hoed en kleeren:
 Ick sie niet hoe men u met reden haten sou,
 Die ons van boven brengt de warmte met de kou.

37. *Voor een Boeck aen Joffrou Anna Roemers.*

DE Schrijver van dit Boeck, beschrijver van dit blad,
 Bad Roemers oudste kind zijn' Leserinn te wesen:
 En soo sy 't schrappen will met een doorgaende klad,
 Bekent hy voor-de-hand het vonniss wel gewesen:
 Zijn voornaem is een C. zijn toenaem is een H.
 Zijn bynaem, Eewigh vriend van Anna en Tesselscha.

38. *Op de dood van Vrouw Anna Killegrew, verdroncken onder de Brugge van Londen den 16 Julii. 1641.*

HAer hert was enckel Stael in Eer en Trouw gekloncken,
 Haer' Tuyten enckel Goud; maer die 't Goud overbloncken,
 Haer' Lippen hoogh Corael, elck Oogh een Diamant,
 In kassen van Yvoor op 't silv're Lijf geplant.
 Goud, Silver, Diamant, Yvoor, Stael en Coralen,
 All Aerde, trock ter Aerd, en socht om 't seerst te dalen.
 De Ziel, die 't all alleen vlugh houden kost en vlott,
 Rees op tot haren God,
 En luste niet te drincken:
 Hoe sou de romp niet sincken?
 Nu leeft sy rompeloos; maer Gods gerechtigheit
 Is borge voor het pack van ziel en romp bewesen;
 En 't hoofd is opwaert aen, God is tot God geresen,
 Om ziel en romp tot een en bey ter eewigheit
 Het steile pad te wijsen:
 Hoe sou de romp niet rijssen?

39. *Aen haer Schilderije in mijn besitt.*

NU leeft, mijn' Oly-verw, nu duert voor lange jaren:
 Uw schoon oorspronckelick drijft in de silte baren,
 Verdreven door de dood, vertroetelt en vermoort,
 En door haer' koude hand in water-verw gesmoort.

40. *Rust op Hofwijck.*

HOort armen en hoort rijcken;
 En komt niet naer my kijcken,

Met

Met stuypen en met strijcken,
 Om bruyloften, of lijcken,
 Om borstweeren of dijcken,
 Of gorsingen of slijcken,
 Om Landen of om Rijcken
 Te helpen vergelijcken;
 Om geen van diergelijcken:
 'k Ben hier om 't Hof te wijcken.

41. *Onschuld.*

DIrck schrijft niet goeds, of 't heet gestolen
 Uyt boecken der geleerde Scholen:
 Maer is Dirck schuldigh aen 't bedrogh?
 't Is niet gestolen; 't staet'er noch.

42. *Een beroyde.*

GHy seght all, spaert, soo langh ghy leeft, wat;
 Wie weet hoe langh ghy hebt te leven?
 Gaet rijcke luy die lesse geven,
 S'en past my niet; die spaert, die heeft wat.

43. *Jans Vrede-mael.*

JAn, sijner Vyanden en aller onvré satt,
 Heeft s' eens gesamentlick by een te gast gehadt,
 En heeftse Duyvels-brood, dat lekker mall, gegeven:
 Nu ist'er peis, en all *vergeten* en *vergeven*.

44. *Op het graf van Jan Canuyt een droncken Brouwers Soon.*

DE Jonge Jan Can-uyt light onder desen Sarck;
 Weest niet te seer verwondert:
 All was hy jongh en starck,
 Hy was een *Hop-mans* Soon, een Hop-man over hondert.

45. *Wijfheit schaers.*

GOd wierd in 't stroo besocht uyt Oosten by dry Wijfen:
 Wie souder nu in Oost of Westen noch dry wijfen?

46. *Te veel mistrouwens.*

MEn rekt meestendeel een anders Spel naer 't sijn:
 't En is geen vrome mann die meent'er geen en zijn.

47. Een gebangen Dief.

HEt leven heeft somtijds, somtijds de dood een' vall,
 Laet mijne niemant wijten:
 't Geviel tot sijner tijd, en
 Ick bender soo maer aen gekomen by geval.

48. De selve.

LEert dese less van my, ô vlieger in den wind,
 O Springer, die den kost met hoogh opstuyten wint,
 O Menschen en ô Sneppen,
 Wacht u voor 't onderscheppen.

49. De selve.

ICk hebb wel met een Touw een' venster uytgevlogen,
 En mijnen Waerd bedrogen:
 Maer hier en sagh ick niet, hoe ick my redden souw;
 Daer quam een knoop in 't Touw.

50. De selve.

WAer ick in 't stroo verwert, ick raecten uyt den strick:
 Maer dese valt my wat te dick:
 Soo moet ick 't heel gelagh betalen in de duynen.
 De Duyvel hael de kennip-tuynen.

51. De selve.

GOe luyden, vint niet vreemd, al praet ick hier niet veel;
 Ick hebb een' zeere keel.

52. De selve.

OGhy boosen, en ghy vromen,
 Menigh stichtelick sermoen
 Sou 'ck van desen preeck-stoel doen,
 Kost ick aen mijn aessem komen.

53. De selve.

ICk hebb op geld en goed gegaen:
 Maer 't sou my nu veel schelen:
 Ick hadde meer profijts gedaen
 Met kennip-zaed te stelen.

54. De selve.

'k HEb touw om 't lijf geproeft, om handen, om van als.
 Maer 't swaertste valt, om hals.

55. De

55. *De selve.*

Siet, vrome Borgery, die mann moet sich bedriegen,
Die van sijn' grond will gaen, en swemmen kan, noch vliegen.

56. *Een Koortfge in 't sweet.*

ICk legg' in 't klevend natt, ick legg' in 't levend vier,
't En kan in Plutos bedd niet banger zijn als hier:
Nu weet ick hoe 't die lie'n in 't vett en 't vierigh maken;
Ick sweer mijn leven aen geen' valsche munt te raken.

57. *Een Koortfgh Poeet in 't sweet.*

Het wilder t'samen uyt met dese klamme sweet, en
Al wat ick heb geleert
En wat ick meen te weten:
Ick hoev geen heeter heerd;
All waer ick min gedeckt, ick souw wel verffen sweeten.

58. *Aen Joffrouw Utricia Ogle.*

ICk hebber soo veel aen te sien
Soo soeten keur van dingen;
Dat icker niet ontrent en dien,
Soud' ickse hooren singen.

Ick hoor soo veel, als ickse sie,
Soo wonderlick om hooren;
Dat ick mijn' oogen 't sien verbie,
En sie maer door mijn' ooren.

In 't einde segg' ick, Ogeltje,
Ghy tooverende vogeltje,
Of singht, en laet my henengaen,
Of swijght, en laet my stenen staen.

Sy swijght en singht, ick sta en ga.
Neen, Ogeltje, singht voort; ick sta:
'k Will liever staen en sterven,
Dan gaen, en gaen u derven.

59. *Van de selve.*

't IS geen Ogel, na die gorgel:
't Scheelt een' letter; 't is een Orgel.

60. *Onder haer gesangh.*

ICk hoor en ick sie,
Soo seggenfe, die

Te

Te recht moeten komen.
 Bey werdt my benomen:
 'k Hebb'oogen, noch oor',
 Ick sie noch en hoor:
 Hoe sal ick het maken
 Om t'recht te geraken?

61. *Aen een grijsse Vrijer.*

GHy seght, ick maeck u swart in aller meisjens'oogen,
 En stoot uw vryen om: Maer, Teeuw, ghy zijt bedrogen;
 Deschuld is buyten my: de Tijd is 't die u laeckt,
 Die heeft u boven witt en onder swart gemaect.

62. *Qua Neel op haer dood bedd.*

GOeJan begon te schreyen, en sei, Neeltje lief, moete we scheyen?
 Daer hebj' op sitten beyen, en, als kax, seise, nu wilje schreyen.
 Siet hoe wy blijven steken en vergaen in onse gebreken:
 Qua Neel kan qualick spreken, en noch kanse qualick spreken.

63. *Op mijne Gedichten te Bodbergh.*

WAcht geen Mirakelen, mijn' lesers, le'ge lieden,
 In't geen dit Legerbaert: de Kap-stock en de Keuvel
 Zijn hier in volle kracht: Mirakelen geschieden
 Te Bot-bergh min noch meer als binnen Scherpen-heuvel.

64. *Jan en Neel.*

JAn lieght, en Neel lieght; elck om prijs:
 D'e'en maeckt den anderen wat wijs:
 Bedenckt, of Neel moet konnen kaken;
 Die malle Jan ~~wat~~ wijs kan maken.

65. *Jan en Trijn.*

JAn tuchte Trijn, sijn lompe wijs, naer Haegsch' en hoofschen aerd,
 En seide, Lief, allgaet ghy juyst niet kostelick bepeerelt,
 Bekant, beringht, bediamant; ick wouw maer dat ghy waert
 Wat geestiger, wat aerdiger, en wat meer van de weereld.
 Hoe, Geest, en Aerd, sei Trijn daer op, met een verbolgen wesen,
 En van, of uyt de wereld, Jan? dat mooght ghy selver wesen.

66. *Jan en Griet.*

JAn loofde Griet tot in den Hemel,
 En voor de vreughd van eenen nacht
 Beloofden haer meer dan een Kemel
 Aen Goud sou dragen t'eener dracht;

En

En meende Griet hem had geloofd.
 Wat haest had onse Griet,
 Die my te veel looft en geloofd
 Seys', en geloov' ick niet.

67. Ketter-branden.

't **W**As misverstand
 All dat gebrand
 Om trouw en waerheit
 Die vlam gaf klaerheit:
 Van een te vier
 Ontstack'er vier.

68. Viesse vuyle Pier.

Pier stinckt door seven eicken deuren,
 En kijft om kleine quade geuren:
 Pier is een averechts gesel:
 Hy rieckt te qualick en te wel.

69. Misgevy.

JAn meent ick over Magdaleen
 Sijn' malle dochter, vry:
 Jan heeft gelijk, ten naesten by,
 Ick vryer over heen.

70. Schoon weer en kinderen.

Schoon' kind'ren in de wiegen,
 Schoon weder op de straet,
 Zijn bey van een gelaet.
 My dunckt 't en kan niet liegen,
 Hoe't yemand hebben will',
 Haer schoonst is, droogh en still.

71. Lacchen.

HEt lacchen heeft geen weerga, Griet,
 Daer rijmt op 't woord van lacchen, niet.

72. Aen Aert de Geck.

DE Mann is 't Hoofd des Wijfs, wat seght ghy, Meester Aert?
 My dunckt uw Wif en is met 't Hoofd niet wel bewaert.

73. Een leggend Leger.

MEn magh het wel te recht den naem van, Leger, geven,
 Die hier wat heeft te doen en kost niet leger leven.

II. Deel.

x

74. Aen

74. *Aen een bedorven Kinds Vader.*

UW lichte Soon, die noyt en docht,
 Verteert by hoopen, dagh op dagh:
 Ick weet niet waer hy 't laten magh.
 Maer weet wel waer ghy 't laten moght.

75. *Kleet en Man.*

DE Snijders Winckel en het Hof
 Staen strijdigh om den hooghsten lof.
 Wie dunckt u dat van twee de beste konste kan?
 Daer maeckt de Mann het Kleed, hier maeckt het kleet den Man.

76. *Een verloopen Schilder.*

J*An Klad*, heeft doecken en panneelen
 Besmeert voor uysterste Juweelen,
 Ter wijcke van een' harden stoot,
 Of Schudje-beurs, den hooghsten nood;
 De kistemaker en de wever,
 Vermoeit van 't geldeloos gelever,
 Vervolgen hem voor doeck en planck,
 By pleitery ter Schepenbanck.
 't Goet gaet ter merckt, en kan niet gellen:
 Men tast hem endtlick aen de vellen:
 De mantel wegh, de kleeren uyt:
 Daer schiet niet over als de huyt:
 Noch vindt hy Drinckebroers en Snollen,
 Dies' hem uyt medelijden vollen,
 En helpen den verloren mann.
 Sijn leed verdrincken in een' kan.
Jan Klad is konstelick verwildert;
 Hy heeft sijn selven uyt geschildert.

77. *Jan en Anne.*

JAn heeft een' dicken buyck, en gaeter over quijnen,
 Tot dat hy sal verdwijnen:
 Anne heeft een' platten buyck, en wenschte dat hy rond,
 Als Jan sijn' trommel, stond.
 Noch kijvens' altijd schier,
 Sy krabbelt hem, hy slaet'er;
 Sy tieren nacht en dagh, en 't hylick heeft geen' tier.
 De reden is bekent: want Jan vergaet aen't water,
 En Anne sterft aen't vier.

78. *Kees*

78. Kees.

Zees beuckt sijn Wijsdicht en dunn, na haer' wercken;
 En seit, een Tangh past heel wel op een vercken.

79. Goede Jan.

JAn wierd gewaerschouwt van sijn Wijs,
 Als offe malde met haer lijf,
 En dat men onder uyt haer deken
 Dry of vier beenen had sien steken:
 Maer Jan, goed Mann, gelijck sijn' Vrouw,
 Sloegh alles in de beste vouw,
 En sei, loop luydjes, maeckt geen moeten,
 Mijn Wijsen heeft vier witte voeten.

80. Klaes met sijn uerwerck.

KLaes light en futselt met sijn slaggh-werck,
 Gestadigh isser stellen aen:
 't Schijnt dat hy 't eerst moet leeren gaen.
 Is dat een uerwerck? 't is een daggh-werck.

81. Een Matroos.

D E Broecken voor de Sielen:
 Een' Huys-vrouw of een' leur:
 Ick ben gewent te kielen;
 't Wijs moet'er onder deur.

82. Een op sijn toekomende graf.

Hier light mijn bedd gemaect: seght niet, ruym tijds genoeg:
 Seght, mogelick een uer of menigh jaer te vroegh.

83. Te Lande best.

L Aetse by quaedt weder varen,
 Die noyt van derree en waren;
 Luyden wijs van weder-varen
 Sullen niet licht weder varen.

84. Een valsche Munter in schildery gehangen.

D Ewijl het Schepenen belijft heeft in haer' Zetel,
 Hier hangh ick en verstijf in d' Olie op een planck:
 Vat nood ist? beter hier bevrozen jaren langh,
 Dan een' warm' uer gedoyt in een' besmeerden ketel.

85. Recipe.

D Ie in der sieckten baren
 Altoos wilt spoedigh varen,

X 2

Voor

Voor allen dit befint,
Voorwind, is achter wind.

86. *Van fuffe Jan.*

IAn fuf doet met fijn hoofd
Meer dan hy in fijn' jeughd met bey fijn' voeten dé.
Wie had dat oyt geloof?
't Hoofd en 't verftand ftaen ftill, en Jan Suf *loopt'er me.*

87. *Jan en Griets Vryagie.*

WEl Griet, fal 't nummer zijn? fei Jan;
Ick doe foo trouw all wat ick kan,
Ick hebje nouw foo langh als vriend
In alle nedrigheit gedient,
En dienje noch: 't Is waer, fei Griet,
Je dientme, maer je dientme niet.

88. *Van Jan en Trijn.*

TRijn light Jan in fijn hoofd by dagen en by nachten;
Trijn light hem op fijn' tongh, Trijn light in fijn' gedachten;
Trijn light hem in fijn wegh in 't flapen altemet;
Trijn light hem allefins, behalven in fijn bedd.

89. *Voor Klaes.*

WAt quelt ghy Klaes, den Vromen Mann?
Hy will, en kan u niet betalen;
't En is geen fchelm, waer foud' hy 't halen?
Een fchelm die meer doet als hy kan.

90. *Van goede Teun.*

TEun heeft een' Maeghd getrouwt, en laets' altoos foo blijven;
Om ofs' hem moght bekijven:
Want die will wesen wel bemint
Laet alle dingen foo hy 't vindt.

91. *De tweede Teffels-Schade.*

IS Teffel op het pad na Roomen van Geneven?
Is d'afgelockte Ziel in 't poppe-goed verwerit?
Heeft Menschen-mymeringh bekropen 't hooge hert?
Heeft Papen duyfter licht Gods lighter uytgedreven?
Is haer wel-wetenheit in 't doncker uyt gewreven?
Is in haer dampigh oogh de witte reden swart?
Het rechte fpoor te flecht, het fachte jock te hard?
Is Roemers Roomens kind? ô Roemer, die dit leven,

Dit slijck gewisselt hebt voor 't eewige besitt
 Van 't eewige besien, wat toenaem geeft ghy dit,
 Dit Schip en goeds verlies, eer 't ancker' of ontlade?
 Sy soeckt u, maer een mall, een stall-licht leidt haer miss;
 Haer naeld is 't Noorden quijt; sy zeilt maer by de giss.
 O min als Tesselscha, ô meer als Tessels schade!

92. *Graf-schrift van een oud Soldaet.*

Hier light een Hop-man dood,
 Gestorven naeckt en blood
 Van middelen, van krachten,
 Van ¹ wachten, ² wachten, ³ wachten
 En van hem niet te ⁴ wachten.

¹ Op versterf ende bevoorderingh.

² Waken.

³ Bescheid doen.

⁴ Voor een' kogel.

93. *Op een' leelicke aen de Kinder-pocken.*

Of oud of jongh, of rijk of bloote,
 Met pocken moeder elck eens aen;
 Neel was te leelick voor de groote,
 De kleine kost sy niet ontgaen.

94. *Jans Wijf geschildert.*

JAn wouw dat elck sijn schraele wijf beloegh,
 En vraeghde staegh, hoe komt de pry soo mager?
 Nus' uytgeschildert is, vraeght sy den vrager,
 Dit 's Olie-verw, is 't noch niet vett genoegh?

95. *Op Heer Jans woest gepreeck.*

Heer Jan op stoel praet, preeckt en pleitt,
 Met groot geweld van hals en handen:
 Wat hebjer tegen, Mans verstanden?
 Heer Jan bewijst all wat hy feit.

96. *Op een Bultenaers langhwijsigh gepraet.*

AL voeld' ick Pieter Bult in 't seggen wat verwarmen,
 Sijn seggen, hoopten ick, sou kortjens zijn, als hy:
 Maer hoe misrekenet en hoe avrechts was ick bly!
 Sijn seggen viel in 't gaen soo langh schier als sijn' armen.

97. *Op Jan den tuyfcher.*

JAn steenight fijn' verdoemde Beurs,
 Verspeelt met steenen geld en kleeren,
 Sijn' eigen Broeck, fijn' vrouwen keurs:
 Men magh fijn' kinderen wel leeren,
 Met alle Menschen te *verkeeren*.

98. *De selve.*

WAt magh het volckje leggen tobbelen,
 Om geld op geld, en goed op goed,
 Sei Jan, ick weet een' lighter' voet,
 Om all mijn goetje te *verdobbelen*.

99. *Versoeningh.*

NEel will versoenen met haer' mann,
 Om all dat pruylen heeten kan:
 Sy soeckt te graeuwen, om te groenen:
 Maer, seght haer mann, all weer versoenen,
 All weer versoenen, Neel, all weer!
 Die heel versoent is, kan niet meer.

100. *Op, verstaeye 't wel.*

VErstaeye 't wel, is 't derde woord,
 Dat m' uyt uw tater-kaecken hoort:
 Wat 's van dat onnutt praet-verlengen?
 Soo moet men 't sien te pas te brengen;
 Uw Wijf is licht en glad van vell,
 Καί μοι χαλῖς : verstaeye 't wel?

en hoerachtigh.

101. *Van Jan met zijn' Dochter.*

JAn holp zijn Dochter aen een' mann,
 En seid'er dusent deughden van:
 Hoe soo? sy was met kind: hy brocht'er
 Te kerck voor een' volmaeckte Dochter.

102. *Ruyters bescheit.*

ICk vraagd' een Krijger wel bere'en,
 Ho! Ruyter, wat zijt ghy voor een?
 De Ruyter had fijn' antwoord ree:
 'k Ben geen voor-een, 'k ben een voor twee.

103. *Verloren Lessen.*

ICk sie, mijn preken heeft geen geloof;
 Ghy laet my spreken, en drinckt u doof:

My

My lust niet langer vergeefs te praten ;
Wilt ghy 't niet laten , ghy mooght het laten.

104. *Van Dirck en sijn Wif aen 't Verkeerbere.*

Dirck speelde met sijn wif met schijven ;
En dat Verkeer liep soo verkeert ,
Dat sy den mann schier had verheert.
In 't lest begonnen sy te kijven ,
Oock eenigh handspèl te bedrijven ,
Gelijck men de qua'e honden leert ;
En doe verloor sy 't met twee vijven.

Vuyssen.

105. *De gesonde Roos in 't aensichte van Tesselschade.*

WAer Tesselscha niet sieck , sy waer niet om genesen :
Maer 't is de sieckte niet die van 't ontfteken bloed
Den purp'ren naem behoudt ; langh heeft haer trotsse voet
Die voncken van de jeughd vertreden en verwesen.

Een ongeveinsde vriend heeft suchtede bewesen
Sijn mededoogend leed in haer verstuyckt gemoed ;
En 't heeft haer hert geroert ; en all dat schaemte doet
In eerbar' aderen is in haer wangh geresen.

Dat 's d'onverhoedse blos , die door haer' held're huyt
Haer tuchtelicke ziel aensienlick meldt en duydt ,
En buyten wanhoop stelt : 't gemoed bestaet te heelen ,
Dat sijn verstuycken voelt. ô koele , blancke Weeuw ,
Laet niet het hooge rood uw' lijdsamheit verveelen ;
De lijf-verw van de deughd zijn Roosen in de Sneew.

106. *Aen Barlaeus , voor mijn bestraffingh over Tesselschades misgeloove.*

SY neem' het soo sy wil , mijn' Weduw' ; 't zy voor baffen ,
Voor baffen als ick spreek , voor quetsen als ick salv ,
Of my voor herten-beul , voor arger als Duc d'Alv ;
Barlae , wijser vriend , ick will , ick moetse straffen :

Soo langh haer' siecke mond soo voddigen , soo lassen ,
Soo vuylen spijs smaect , soo langh sy 't Roomsche Kalf
Behippelt of bestuypt , en eert het heel of half ,
En heeft mijn' vriendschap niet als Gall en Eeck te schaffen ;
Gesonde Gall en Eeck , die rotte wonden kuyft.

Den oorboor moet van 't hoofd in 't hert door d'ooren booren :
Sy neem' het soo sy will : ick sny wel in een' puyft ,

Daer 't leven locht vereischt , en onder dreight te smooren :

Het

Het vleyen is een' gunst van doodelick gerief:
 Ick spaer de roede niet, ick heb het kind te lief.

107. *Op de Dicht-Konst van Jan Vos, Glasemaker.*

DE Glasmakers hand
 Die jonge Lauren plant
 Aen Amstels glase plasschen,
 Die t'sijner ondoed wasschen,
 Is dichtend' soo sy was
 In 't dichten van 't Gelas:
 Dicht en doorluchtigh waren
 Haer ambachts eerste waeren,
 Doorluchtigh dicht en fijn,
 En Spiegel glasigh zijn
 Haer' onvoorziensche dichten:
 Sy spiegelen, sy lichten,
 Sy strecken voor een' Brill.
 Men dichte soo men will,
 My dunckt het beste Dicht is,
 Dat helder, fijn en dicht is.

108. *Geen Wijs.*

ONse Anne, onse oude hylick-prijsster
 Vermaent my tienmael alle daegh,
 Waerom en vraeghje na geen' vrijster?
 Om dat ick na geen wijs en vraegh.

109. *Trijn van haer Mann.*

TRijn liet haer' droncken mann alleen,
 En sei, ick will my gaen vertre'en,
 Wat soud' ick by dien Geck doen?
 Schoon ick hem voor sijn beek soen,
 Ick kan niet by hem dure
 Hy heeft een qua nat-ure.

110. *Gegeven Wijn.*

JAn schonck dat hem geschoncken was,
 En seide, Maets, drinckt voll en ras,
 't Kan niet van d'ongefonde zijn,
 Voor seker 't is gefonde wijn.

111. *Klaes*

111. Klaes van *zijn* Wif.

O Ch, of, mijn wif, sei Klaes, maer eens en baerde's jaers,
Maer sy baert alle daegh; dat's al te veel gebaers.

112. *All te gaeuw ondienstigh.*

P Rijst niet te ras een' gaeuwen knecht,
All' all te gaeuw en is niet goed:
Een gaeuwe doet all wat ghy seght;
Een gaeuwer seght all wat ghy doet.

113. *Van Jan hoerenkind.*

J An is een kuycken van
J Een lichte ondichte Hoer.
Hy magh wel seggen, Jan,
Daer is niet booser dan
De Duyvel en *zijn*' moer.

114. *Houwelicks goed van Klaes en Neel.*

K Laes had noch seven kinderē; het achtste was onder der aerden;
Neel had twee blonte dochtertjes, daer toe den buyk vol beens:
Dit volckje raeckten eens,
En, doe sy t'samen paerden,
Soo maeckten sy haer' rekening, als dat sy ten houwelick brachten
Twee blancken, met een dicketon, en seven stucken van achten.

115. *Aen de Vrouwe Drostinne van Muyden met een stuck wilds.*

V Erwijt my d'ontrouw niet van't willige beloven,
Moetwilligh onvoldaen: Beschuldight meer de smert
Van mijn te rauwen zeer, dat rijpen will noch roven:
Kom' ick te Muyden niet, ick kom'er met mijn *hert*.

116. *Jan geslagen.*

J An gaet aen een blaeuw oogh, en seght m' hem niet geraecktheit:
Maer dat het (en't is waer) een soort is van Geraecktheit.

117. *De selve.*

J An heeft een' mallen strijt
J Verloren tegens Fy;
En seght met allen spijt
Aen alle die na by
Sijn ongeluck beklagen:
Wijck, goede vrienden, wijck,
Ick moet mijn leed verdragen,
En't heet een' Popelsy: My dunckt hy heeft gelijk,
Goed mann hy is geslagen.

II. Deel.

T

118. *Aen*

118. *Aen een Roomsch-gefinde.*

MYn lieve Paepſche vriend, die den Baillieu in 't oogh zigt,
 Wat noodt ghy my te Miss, en ſeght, gaet mé, 't is Hooghtijd?
 Ick weet een beter mael, verdwaelt ſchaep als ghy zigt,
 Komt gaet met my te Kerck, en wordt wijs, 't is hooghtijd.

119. *Pieters Lof.*

EEn Mann kan bloo, en ſnoo, en gierigh zijn,
 Een Mann kan vuyl en goor zijn als een zwijn,
 Een Mann kan mall van hoofd zijn en van wesen:
 En Pieter is all dat een Mann kan wesen.

120. *Slechte Wijngift.*

WEet ghy wat uw ſchenckagie ſchort?
 De wijn is langh, de tonn is kort.

121. *Op Jan en ſijn uerwerck.*

JAns Wijſer hapert alle daegh,
 Hy ſtelt hem of ontſtelt hem ſtaegh,
 En, ſoud hy gaen, hy moet hem leiden:
 Wie is de Wijſer van haer beiden?

122. *Rechts-plegingh.*

MYn Advocaet ſei, goede knecht,
 Vreest niet, ick help u ras te Recht.
 Hy heeft oock niet gelogen: Maer
 't Verlies in Recht valt nu ſoo ſwaer,
 Dat my mijn' ſchulden overſtolpen;
 Is dat een Mann te recht geholpen?

123. *Klaeſens uerwerck.*

Klaes klopt ſijn Huys-vrouw eens op ſeker uer in dagh werck,
 En doolt noyt in de klock, ſijn Huys-vrouw is ſijn ſlaghwerck.

124. *Gijs naer de Galgh.*

GYs gingh mé ſtelen pott en pann;
 In 't mégaen wiert hy mé gevangen:
 Nu gact hy met ſijn' mackers hangen?
 Wat is Gijs een mégaende Mann!

125. *Aen droncke Jan.*

JAn, droncke Jan, ſpreekt my om geld ſoo doll aen,
 Alsof het my het leven koſten ſou,
 Soo ick 't niet ſtracks en ſchudden uyt de mouw:
 Vergeeft my, Jan, ick ſagh u niet voor voll aen.

126. *Ver-*

126. *Verckens vleesch en Eyeren.*

GHy vraeght waerom een Ey naer 't vuyle voedsel smaectt,
 En niet het Vercken vleesch; daer doch die beesten leggen
 En wentelen in dreck by mensch en beest gemaectt:
 Maer proeft een Verckens Ey; ghy sult wel anders seggen.

127. *Jan voor sijn Wijs.*

KLaes, seide Jan, ick kom u Vrouwte wat vermaken.
 Vermaken? seide Klaes, ick danck u voor de gunst:
 Maer, Jan buer, ey begint van boven met de kunst:
 't Gaet onder tamelick, kont ghy maer 't hoofd vermaken.

128. *Op Ael.*

AEl wint den kost ruym met haer lijf,
 En packt daer boven schijf op schijf:
 Ael staet in brand, en Ael en karmt niet:
 Wat soufe karmen? Brand en armt niet.

129. *Mis-geloof.*

GOd leidt ons door het Brood dat boose Menschen maken
 Tot's Hemels ewigh Brood; Blind Roomen walght daer van,
 En smoort in 's menschen Brood. ô Paus, ô arme Mann,
 Ghy kont van 't eene Brood aen 't ander niet geraken.

130. *Aen Jan buyten sijn' Keucken.*

SOo m' u wat leckers biedt, ghy seght light, 't Is mijn kost niet.
 Ey, Jan, en loopt soo niet met weigeren te post;
 Bedenckt wat ghy vermuylt, en wat men u voor kost biet,
 Dat uw kost niet en is, dat is uw beste kost.

131. *Droom-luy, en besigh in den morgenstont.*

'kEN ben geen' Veder-vodd, 'ken ben geen' deur aen henghsels,
 'k En waeck niet ongekleedt: de vochtige besprenghsels
 Van mijn vermoorder, Nacht, sijn' bruyne dochter, Vaeck,
 En zijn niet opgedrooght. Alldunckt my dat ick waeck,
 Ick slaep veel dieper in, dan of het middernacht waer.
 Men noem' het hoe men will, of *Incubus*, of nacht-maer,
 Ick ben voll besigheits, als of ick wacker wrocht:
 Mijn onschult is noch blaeuw, noch van te verr' gesocht;
 All is de Son Zuyd-oost, en elck met haer gerefen,
 Ick hebb te veel te doen, 'k en kan niet neerstigh wesen.

132. Een doode in d'aerde.

'k **L**Aet my vertreen en word niet quaed :
 Ick weet niet wat my over gaet.

133. Dorst op Leeuwenhorst.

HOoge, drooge Leeuwenhorst,
 Als ick luyder schreewen dorst,
 'k Wenschte wel om sneew en vorst,
 Meer als om een' spreewen-borst,
 Om den heeten Meewen-dorst,
 Daer ick schier afgeew en borst.

134. Uytgegroejde Rock.

UW' dochter staet haer keurs ter halver been geschoortt :
 Sy kost niet anders varen
 In 't groeyen van haer' jaren :

Sy heeft hem langh gehad, en daerom heeft 's hem kort.

135. Aen C. Barlaeus, Doctr. in Medicine op de vierdaeghsche Kortse
 van de Heer Hooft.

BArlæ, dienstigh vriend in oorboor en ver maken,
 Wat lijdt ghy aen den Drost? vier dagen, twee om twee,
 In storm en handsaem we'er verdeelt? in wel en wee?
 Och, laet u in dat wee ons aller lijden raken,
 En heelt het waerde Hooft, door woorden, of door saken;
 Door saken van uw' konst, of woorden uyt de Zee
 Van uw' hooghwoordigheit. Van 't vetste Goyer vee
 Sult ghy u 't autae-lamm danck-offerlick sien blaecken;
 En, dat u beter lust, twee Weêwen, Ick en Ghy,
 Wy sullen 't Muyder-huyster venster uyt gaen werpen;
 En ghy sult Tessels penn, ick Annes keeltjen scherpen :
 Soo sullen wy op 't Slot, Wy, langh ontwijfde Wy,
 Wy, weer-gepaerde Wy, Wy, dobbeld Room in vieren,
 Het vierdaeghs doode vier vier vier-dagen langh vieren.

136. Aen Juffrou Lucretia van Trello. 1 Januarii 1644.

MAeghd, onversleten, onverslijtelicke Maeghd,
 Die frisch en frischer werdt hoe 't langh en langer daeght;
 Geluck in 't nieuwe Jaer. En hout hem voor geen vleyen
 Den Roem dien ick u geef: Het hooge School te Leyen
 En spreeckt op geen bewijs dat vaster staet als 't mijn.
 Wat deert ons 't jaer-getal? 't en kan niet anders zijn;

Ons pelsjen werdt voor nieuw ; hoe wy meer jaren tellen,
 Hoe 't nieuw en nieuwer werdt. Voor seker wy vervellen,
 Of d' Almanack is valsch. Is 't Jaer niet nieuw van daegh?
 Was 't leste mé niet soo? en zynse laegh op laegh
 Niet stadigh nieuw geweest! en zyn 't niet onse jaren?
 En is dan 't nieuw niet ons; en, soo wy langh vergaren
 Het nieuw op 't nieuwer Jaer, vernieuwen wy niet mé?
 All hebben wyd' er nu wat veeltjens op ons Schee;
 Wat seghj'er toe, Delfs Puyck der onversleten vrouwen,
 Kan yemant zeffens wel vernieuwen en verouwen?

137. *Op de Boeck-kamer van eenen ongeleerden.*

't I S hier voll in alle hoecken:
 I'k Sie all Boecken, waer ick sie,
 Maer niet over twee of drie
 Goede *uytgelesen* Boecken.

138. *Tesselschades Vraegh nopende de Kerck.*

*Een yeder Kerck-Kint kent sijn Vader, soo het seit; maer dat sijn Vader en Moeder
 kent, en isser niet qualick aen: want een Moeder en kan geen bastaert
 maecken, nae de gemeene Wet. Hier wacht ick uw oordeel af.*

Mijn' weder-vraegh.

't K Ind dat sijn Moeder kent, en is geen zeldsaem Dier:
 Het mist'er weinige. Maer 't kind dat sijn' Vrouw Moeder
 Voll pracht, vollydelheit, voll Babylons geçier,
 Voll hoere-lemten kent, en sijn' gelonden Broeder,
 Sijn' Suster onbevleekt van Bastardy betight,
 Om dat sy 't kuysche pad van Waerheit, Wegh en Leven
 Naer 't ewigh Wesen gaen, dat's een ellendigh wight,
 En medelijdens waert. Wat naem dan moet men geven
 't Onnoosel hoere-kind, dat selver schrijft en seit,
 En opentlick belijdt, en roemt sich sonder schroomen
 Het heeft dry Vaderen, een' in der Eewigheit,
 Een' binnen Amsterdam, een' derden binnen Romen?

139. *Tesselschade aen 't Weven.*

D E wijse Tesselscha, de Weêw, heeft leeren weven:
 Waer magh dat schoon verstand sijn' sinnetjes toe geven?
 't Voeght haer' waerde niet: Ick houder niet veel van,
 Dat Tessel weven, maer dat Tessel weewen kan.

140. *Aengedoopt Maetschap tusschen TesselsCHa en C. H.*

WEl voeld' ick van der jeughd, daer was een dieper grond,
 Die my aen Tesselscha oorspronckelick verbond:
 Wel tuyghde my mijn hert, daer was wat meer als sterren,
 Dat hem in Tesselschaes dee twijnen en verwerren:
 C. H. hanght TesselsCHa allom, in, aen, en na,
 En sonder C. en HA. bestaet geen' TesselsCHA.

141. *Op de Bruyloft van een Arm Edelman met een Rijke Burgers Dochter.*

DIt Houwelick van Eel en Rijk
 Is geen bloedbeulingh ongelijck;
 Daer yeder een het sijn toe-doet,
 De Vrouw het vett, de man het bloed.

142. *Op een traegh bonte Paerd.*

GHy seght uw Paerd een Luypaerd is,
 Om dat het snell en bont van haer is:
 Ick twijffel seer of beide waer is:
 My dunckt uw Paerd een luypaerd is.

143. *Tijt.*

TYd is als tijd plagh te wesen;
 Waerom docht die meer als desen?
 't Is een ongerijmt verwijt,
TIIT is voor en achter **TIIT**.

144. *Jans uytneemtheit.*

JAn neemt waer hy nemen kan,
 Uyt de borfen, uyt de sacken,
 Uyt de kisten, uyt de packen,
 Uyt den ketel, uyt de pann.
 Jan is een uytnemend Mann.

145. *Van een oud Stadhuys.*

UW Raethuys en deught niet met allen,
 En weest'er vry wat in begaen,
 't Is moegewaect en moe gestaen;
 Waer 't wonder als 't, in slaep, sou vallen.

146. *Op een Vermaert Prediker.*

MAeckt geen verdriet in loop:
 De sieckt'en is niet buyten hoöp.
 Nature fald'er aen gewinnen:
 Sy is niet verr van 't oude pad:
 Hy heeft, soo lange wy hem kennen,
 Den stoelganch en den loop gehadt.

147. Jan

147. Jan *gewroken.*

JAn had een' Joffrouw Hoer gescholden in de buert,
 En wierd daer degelick met Roeyen voor geschuert:
 In't scheiden vraeghde Jan, Waerom hy was gesmeten?
 Om dat gh' hebt, sei de Schouth, dees' Joffrouw Hoer geheeten:
 Maer of m' een Hoer, sei Jan, wel Joffrouw heeten magh?
 Ja, sei de Schouth; en Jan, wel Joffrouw goeden dagh.

148. *Op Jan en Tijs haer Vrouwen.*

JAns wijf is als een winter-dagh:
 Dat 's kort en vuyl.
 Noch is den uyl
 Geluckiger met sulcken slagh,
 Dan onse Tijs,
 Met lange Lijs;
 Die lijckent wel een somer-dagh:
 Want Lijs, mijn' Nicht,
 Is schoon en licht.

149. *Tegen een Apostille.*

JAn gaf Request aen d'Ov'righeit,
 En kreegh'er op het schrael bescheit,
Hier in kan niet getreden werden.
 Men meende Jan die wouw volherden,
 En bed'len met een nieuw papier:
 Oock quam hy in een' dagh dry vier;
 Maer met een doos die hy de Heeren,
 Als een' corruptie, wou vereeren:
 De doos gingh op, daer vondt men in
 Ses woordetjens van diepen sin;
 (Hy hadd'r een Koe in laten flerden)
Hier in kan wel getreden werden.

150. *Jacob tegenspreker.*

BY alle singen, seggen, lesen
 Will Jacob tegenwoordigh wesen;
 Maer allom weet hy 't best bescheit,
 Allom berispt hy dien of defen;
 Ick haet sijn tegen-woordigheit.

151. *Aen Barlaeus, Uytgever van mijn' Heilige dagen.*

BArlae, soete vriend, brenght ghy my weer in Zee?
 Doet d'eerste malligheit, die ick soo onlangs dee,
 Uw' lusten niet genoegh? moet ick weer aen 't berouwen?
 Moet ick met alle mann mijn' Heilig' dagen houwen?
 Omhelst my niet te hard'; uw' vriendelicke hand
 Moght my versticken: denckt voorsichtigh aen mijn' schand,
 Of 't hier wat haperden, of 't daer niet al te pluys viel,
 't Waer veiliger dat ick mijn' Heylig' dagen t'huys hiel.

152. *Aen Joffrou Dorethée van Dorp met mijn' Heilige dagen.*

DOor een door gesift gemoed
 Tusschen voor en tegenspoed,
 Slaet een goedertieren oogh
 Over 't wekelick vertoogh
 Van mijn ernstige gespreck,
 Dat ick naer den Hemel streck,
 Om allenghskens op te gaen
 Daer der vromen Zielen staen,
 Voor het Goddelick gerecht:
 Tegen dat de Heer sijn' knecht
 Inder vrede sal ontbien,
 Om hem eewigh aen te sien.
 Acht de kleine Gift niet klein;
 Schoonghy sietse hiergemein,
 't Waren vrienden die 't my de'en,
 Dien het, overvriend'lick, scheen
 Dat ick vele magen most
 Spijsen met soo nutten kost:
 Maer ghy hebt het naeste recht
 Tot het geestelick gerecht;
 Icken hebb het niet gesticht;
 't Is my van om hoogh gedicht:
 In een woord, 't is uw genand,
 't Is een' Gifte van Gods hand.

153. *Aen Joffrou Anne Marie Schurmans, met de selve Heilige dagen.*

SIet niet suer, soete Maeghd, all vindt ghy my op logen,
 En mijn' belofte valsch, en soo uw' hoop bedrogen:

Al swoer ick leſt, het was de leſte moey'lickheit;
 Die ghy te lijden hadt; 't was twijffcligh geſeit;
 't Was maer waer-achtigh waer: Penn en Geest, wild' ick ſeggen,
 En ſouden u niet meer onluſts te voren leggen:
 Ick doe het woord geſtand; dit 's werck van een van twee;
 De Penn en heeft geen' ſchuld, hier ſpreeckt de Geest alleen.

154. *Aen Juffrou Lucretia van Trello met de ſelve.*

JOnghſte Maeghd van alle Maeghden
 Die oyt God en menſch behaeghden,
 (Jaren zijn geen ouderdomm
 In een' altijd groene blomm:
 Vreughd en deughd en kan niet grijsen)
 Volght my op het ſpoor der wijsen,
 Naer de kribbe van Gods Soon,
 Naer ſijn' ootmoed, naer ſijn' hoon,
 Naer ſijn heerlicke verhoogen:
 't Is yet waerdighs uwer oogen,
 Uwer wel geſtelde Ziel.
 Soo 't u emmermeer beviel,
 Mijne ſwackheit te verdragen,
 Deſe ſult ghy minſt beklagen:
 Op het ſcheiden onſer jeughd
 Is de deughd de beſte vreughd.

155. *Op ſlechte uytleggingen van geleerde Texten.*

HEt werck van deſen mallen prater
 Is een ſeer goed en ſlecht gerecht:
 De ſpijs is goed, de ſaus is ſlecht;
 't Is recht een Viſſjen uyt het water.

156. *Jan gewipt.*

JAn heeft hier op 't Schavott ſijn vonnis uytgeſtaen:
 Maer ſei, 't en was geen nood: 't was met een wipp gedaen.

157. *Klaes Bruydegom.*

KLaes trouwt een' ſware lichte meid:
 Dat is geen' kleine ſwarigheid.

158. *Op een boos Wijf wel belaten.*

NEel was een Eelmans Wijf, maer hield 'er niet veel af;
 Sy was hem ſuer en ſtraf,
 Tot dat hy in ſijn graf

Haer' boosheit is ontflopen.
 Nu telt fy geld met hoopen,
 Men seght, dry tonnen gouds
 Besitt fy met veel lands, veel' huysen, en veel houts;
 Dat heeft fy van den Eelman:
 Nu, dunckt my, houdt's'er veel van.

159. *Op Tesselschades haestigh vertreck.*

Hier, en wegh? in een' weeck gekomen, en verdwenen?
 Dat heet ick geen besoeck. 't en is maer eens besoght,
 Of ick een slaepsté hebb te geven of te leenen,
 Of ick te nauwer nood 't besoeck verdragen moght.
 Vindt niet vreemd dat het my gestadigh in den sin mael',
 Tot dat ick 't naeste Jaer mijn' Tessel-scha weer in hael.

160. *Aen de selve vertreckende.*

PAs hebt ghy hier geweest, en dreight weer te vertrecken.
 Ey, Tessel, is de dagh niet eenen dagh te reken?
 Is Alckmaer by den Haegh soo haegelick, soo soet,
 Dat all het Haeghs behaegh voor 't onHaeghs wijcken moet?
 Ten minsten, gaet niet wegh, om wegh te willen blijven:
 En staet wat woeckers toe. en miss ick 't Capitael,
 Gedooght dat ick het op den interest verhael:
 Ick geef ons sestiën jaer (God, hoop ick, sal s' ons geven)
 In 't vrolicke besitt van lijf en ziel te leven:
 Maer u geef ick s' op rent: All valt de hooft-somm schaers,
 't Is, tegen 't jaer sestiën, noch een besoeckje's jaers.

161. *Van spaerige Teun.*

T Eun smoorde sijn quaed wijf
 Haer hoofd en haer gekijf
 In een klein Tobbetjen voll dropfel van de daken:
 Want, siet, hy moghter niet veel waters vuyl om maken.

162. *Aen Daniel Segers uytnemende Bloem-schilder, met mijn' heilige dagen.*

W Erpt een médoogend oogh op mijn' verwelckte Bloemen,
 Bloem-schepper onder God; sy konnen sich niet roemen
 Yet Segerlijcks te zijn: die daer na trachten souw,
 Most sich vermeten wat Natuer, de wijse vrouw,
 Niet onderstaen en derf. 't Zijn sterffelicke bladen,
 Die self in haer geboort met dorheit zijn beladen,

En wasschende vergaen. daer d'uw' onsterffelijck
 Geen end en sullen sien dan in des werelts lijk.
 't Zijn Bloemen niettemin ; maer uyt Hollandsche veenen
 En poelen voortgebracht ; 't Zijn torven , hard als steenen ,
 Maer waterigh van aerd ; en evenwel wat warm :
 Warm , als eens sondaers ziel ontfteken in gekarm.
 Mishaeght u haer gesicht : neemt eenighsins genoeg
 In 't wonderlick gewasch der struycken die se droegen ;
 En seght , de vrucht is slecht : maer 't is een seldsaem land ,
 Daer vlam uyt slijck ontstaet , en 't vier in 't water brandt.

163. *Op Trijn met Kind.*

TRijn , die in haer eigen licht is ,
 Trijn , die aller lichten kaer is ,
 Trijn is swaer , om datse licht is ,
 Trijn is licht , om datse swaer is .

164. *Hulst gewonnen.*

ORagnen is mijn' Held van afkomst aenge-erft ;
 En sulcken Hoofd betaemd' een lof dat langhsaem sterft.
 Daer onder groeyde 't voll thien dubbelde Laurieren.
 Noch zijnder by gehaelt van vierderley Rivieren.
 Nu kroont hy sich met Hulst , en 't staet my beter aen :
 't En kan , oock niet gepluckt , ontgroenen noch vergaen .

165. *Op de drooghte , ten tijde van der Spaenschen uyt-tocht van Hulst.*

November is aen 't gaen , en 't stuyft in Hulsterland ,
 Als stond de Wereld in der lange dagen brand :
 Bepluynde Jonckertjens , die noode zijt bestoven ,
 Beklaeght dit stuyven niet ; 't is stof om God te loven .

166. *Op kreupele Keesje.*

KLein Keesjen is lamm van Gicht en Pocken :
 Noch vint men hem staegh ontrent de rocken :
 Hy lucht van de salv , hy kucht van pijn ;
 Noch wil hy al by de meisjes zijn ;
 En souw hyd'er zijn , men moet' hem dragen ,
 Sijn' middeltjens lijden Koets noch wagen :
 Klein Keesjen is een natuerlick mann ;
 Het bloedtje kruypt daer 't niet gaen en kan .

167. Neel *gegeeffelt*.

NEel (in de wandelingh Neeltje perfectie)
 Kreegh op het Schavot een' fware correctie,
 Om boofte lusten foo wat te verkoelen;
 En maeckte daer fulcken rebellen getier,
 Dat men se hoorden aen geen zy de Doelen:
 Met als haer de Beul begon t'ontwoelen,
 Is dat een' correctie, sei se, by gans vier,
 'k Laegh liever verflagen in 't Schotsche quartier,
 Onder correctie van beter gevoelen.

168. Jan *nieuw getrouwt*.

JAn had fijn' vryheit korts verhoetelt lijf om lijf;
 Ick vraeghd' hem naer den aert van fijn spick-spelder Wijf,
 En of se deughdigh moght, of licht, of foet, of straff zijn?
 Dat, seid' hy, wist hy niet foo nauw, hy woud'er af zijn.

169. *Gulfige Pier*.

Pier flingert meer Broods door kies en keel
 Dan andere dry: voor Gift en Meel,
 Daer soud hy fijn hemd te pand voor geven:
 Hy eet om t'eten, niet om te leven:
 't Verdriet hem, niet t'eten als hy flaept:
 Dat's tegen den Oven aen gejaept.

170. *Op Neuswijfe Klaes*.

GOe' reucken zijn een foet geluyt,
 Voor d'ooren daer men 't snott uyt snuyt:
 Die Amber niet en kan verdragen,
 Is als een mis-boort te beklagen:
 Die Muscus en Civett veracht,
 Is in den miss-putt opgebracht.
 Maer Klaes, voll over-zeefche geuren,
 Weet lucht van luchtjens uyt te keuren:
 Wat niet en rieckt als 't Spaensche vell,
 Noemt hy het goot-gat van de hell:
 De Miss, de Stallen en de Keucken
 Zijn hem vergiftelicke reucken:
 De witte Roosen heet hy guer,
 Quce Appelen van foetheit fuer:
 De Boecken stincken hem in 't lesen:
 Kan men niet all tē Neus-wijs wesen?

171. *Biecht*.

171. *Biecht.*

TRijn lagh en stierf, en Neeltje soufe troosten;
 En sei, kind, weest te vreen; door West en Oosten,
 Door Zuyd en Noord sal uw geruchte gaen:
 Men sal u maeghdelick met Blomm en bla'en
 Op Vryers schouderen ter aerde dragen:
 De kransjes sullen van den maeghdom wagen,
 Dien ghy nu zeventigh en soo veel Jaer
 Gedragen hebt tot op de leste baer.

Trijn wroeghde 't edele gemoed, en vraeghden,
 Maer, Neeltje, vindt men wel sulck' ouwe Maeghden?

172. *Aen Tesselschade.*

MYn' Tongh en was noyt veil, mijn' Penne noyt verkocht,
 Mijn' handen noyt in strick van Gout of Diamanten,
 Mijn' vryheit noyt verlooft, om met fluweele wanten
 De waerheit aen tegaen, en anders dan ick docht.

Ja Tongh, en Penn, en hand, en vryheit zijn verknocht
 Aen't Vorstelick bevel dat onse Vryheit plantten,
 En tegen 't Spaensch geweld sijn weer-geweld dorst kanten,
 En Babels (lijdt noch eens mijn' rondheit) vuyl gedrocht.

Maer 't wereldsche gesagh en gaet niet aen de wortel
 Van 't heilige Gewiss. 't En is geen' strijdig' eer,
 Een' eewig' God t'ontsien, en een' bescheiden' Heer,
 Die lijden kan, en moet wat uyt de Waerheit bortel'.
 Dus eisch ick U strenght recht; geen' gunste, geen' gena',
 Beroemde, maer, eilaes! beRoomde Tesselscha.

173. *Uytgeroeyde Boom.*

DE boom jongh in mijn Hof geplant
 Is oud en dorr, en moet van kant:
 't Gaet hier als in een ander dingh,
 Jongh Hovelingh, oud Schovelingh.

174. *Jan en Trijn.*

JAN was de lessen moe die Trijn hem dag'licks gaf;
 En sei, wat doen ick, Trijn, wat kenniss hebj'er af?
 Ick slaeder na, sei Trijn, en 'k weet wel dat ick 't raeck:
 Ick mé, sei Jan, en gafs' een vuyft voor elcke kaeck.

175. *Op een schoon Vrouwenbeeld in Glas gesneden door wijlen Juffrou*
 CHARLOTTE VAN SANTEN.

D'Onwedergalicke van Santen ,
 Die korts in d'aerde wierd geleit,
 Besteedden hier haer' Diamanten
 Aen een' volmaeckte schoonigheit:
 Den welstand van haer' eigen' leden
 Beschreef sy op de brooste stoff,
 Maer die men geeft den grootsten lof
 Van all' Natures wonderheden:
 Sy wilde thoonen op een glas
 Hoe kloeck, hoe schoon, hoe broos sy was.

176. *Armoeds gevolgh.*

FOp had sich selven rijck gestolen;
 En all' sijn stelen bleef verholen,
 Soo langh hy rijck en machtigh was:
 In 't ende quam het vier in 't vlass;
 Sijn groote goed begon te ebben:
 Doe scheeld' het als Gehadt en Hebben,
 Dat hy geen eerlick man en hiet;
 Doen en ontsagh hem niemand niet;
 Elck dorst hem Dief en strooper noemen,
 En voor een galgen aes verdoemen,
 En voor een' sielt en voor een' guyt:
 't Laegh water brengt de bakens uyt.

177. *Begraeffeniss.*

TRijn had een jongen bloed uyt malle min getrouwt:
 De dood verlostten haer. en hy was qualick koud,
 Sy lieper mé te kerck, en hielp hem self begraven;
 Om of 't een flauwte waer, die yemand mocht verlaven.
 Wat doet ghy? seid' het volck: Trijn sprack, en sprack niet miss,
 Ick vull de putt vast toe, nu 't Kalf verdroncken is.

178. *Spreekwoord.*

GEen Medecijn en kan 't verhind'ren;
 Jan is een geck, en all' sijn kind'ren:
 Sulck backfel komt van sulcken meel:
 Want eene geck die maeckt'er veel.

179. *Spreek-*

179. *Spreekwoord.*

Al Jans besitt zijn klaver-weiden,
Men sietse duyn noch heuvel scheiden:
Hy roemt te recht, daer is geen sand
Verheven in sijn eigen land.

180. *Des Heeren Ayontmaet.*

Naer dat de waerd is geeft God gasten:
Maer van all' die hem hier vergasten,
Wie isser die de Tafel waerd is?
Gaf God hier gasten naer de Waerd is!

181. *Trouw-belofte.*

TRijn sei Ja: sy souw Klaesjes vrouw zijn:
Mits hyse houw most *ende* trouw zijn.
Houw? seid hy, dats u toegepast:
Maer, Trijntje, 't *Ende* draeght den last.

182. *Pier van sijn boos Wyf.*

Pier wierd een' Huysvrouw aengeraden,
Die hem souw weeren alle schaden,
En, daer hy nu op 't vallen stond,
Sijn' faken rechten t'allen stond.
Hy namse: maer de kans die wende:
Doe sy was meester van sijn lijf,
En hoorden hy niet als gekijf,
Daer 't soete liefjen aen verwende.
In 't ende, vocht m'er lijf om lijf:
'k Bekent, sei Pier, 't is een kloeck wijf,
Sy sett mijn huys staegh over ende.

183. *Neel hertrouwt.*

DE Prins belegerde den Bosch, en vloogh in Wessel,
Dat was een brave sprongh van den Oss op den Ezel:
Maer Neeltjes eerste mann was een voljeughdigh quant,
Die in haer bedde lagh vervrouwt, maer niet vermant:
Haer tweede was een mann, die wel een mann op 't mess leeck,
Maer met den mond, als aen de stucken van 't proces bleeck:
'Hy quam'er twee te kort) daer mé was Neeltje loss:
Toe heet dat springen? van den Ezel op den Oss.

184. *Kocks onschuldigh.*

En' rijke Rentemeesters Kock
Verdroot het dagelicks sijn' rock

Voor

Voor vett en vuyl te hooren schelden:
 Wat, seid' hy, magh mijn meester melden
 Van vett, van vuyl? ick doe mijn werck:
 Een' Keucken is Salert noch Kerck;
 Verstaet hy 't niet, hy magh het vragen;
 Sijn' oude schoenen fullen 't wagen,
 Die weten beter als de mijn'
 Dat alle diensten smeerigh zijn.

185. *Van Klaes de Logenaer.*

K Laes kan liegen en bedriegen;
 Maer noch allermijnt met liegen:
 Een mael heeft hy niet gelogen:
 Nu is alle man bedrogen.

186. *Aen eenen schickelooten Huysbouwer.*

W At lust u 't ongeschickt gebouw,
 Daer het geschickte naer de reden
 Noch meer noch minder kosten sou,
 En beter staen in alle leden?
 Al 't ongeschickte staet verkeert:
 Wilt ghy uw' eigen' wetten breken?
 Ghy hebt uw' kinderen geleert
 Niet ongeschickts te mogen spreken.

187. *Brand van de Nieuwe Kerck t Amsterdam.*

G Od buckte nederwaerts op 't prachtigh Amsterdam,
 En hiet almachtelick een onvoorfiene vlam
 Een sijner huysingen ten stijlen toe ontdecken:
 Waer henen meenen wy den brand te mogen strecken?
 Staet ons de gissingh toe naer sijner lusten grond;
 Hem luste schielick eens te spieden hoe 't 'er stond,
 En of sijn' strenge hand geen' geessel hadd te knoopen
 Op 't ingebroken vuyl van koopen en verkoopen.
 Gerechtigh Oversier, siet wat scherpachtigh toc:
 Alkom verdienen wy, maer hier de slapste roe:
 Doorsiet ons hier bloots hoofds, in kercken sonder daken:
 Maer siet genadelick op hoe wy 't buyten maken.

188. *Spreckwoord.*

A Ll wat ghy goeds schrijft is gestolen
 A Uyt boecken van de beste scholen:

Ick vind' hier 't Spreckwoord wel gevest:
Gestolen beetjens smaken best.

189. *Spreckwoord.*

KLaes vond sijn wijf half maeghd, en 't stack hem in de kropp.
Wat meer! sy was met kind: dat kost hy niet versetten:
Maer 't wijf sei, Liestentje, wat wilt ghy u ontfetten?
't Is beter een half Ey, als eenen legen dop.

190. *Mans hand onder.*

Versett uw' quellingen, seid een uyt goeder deughd,
Al slaet u't wijf somtijds, 't zijn buyen van haer' jeughd.
Maer, sei de man, sy slaet met bancken, met buffetten,
Met heele Tafelen; hoe kan ick dat versetten?

191. *Spreckwoord.*

Wat doet ghy met die meylens, met all' die boose verckens?
Sprack ick tot Kees den Bleicker. Wel, seid hy, 'k hebb veel
werckens;

Wie souw mijn webben spoelen? 't Is niet, dat ick 't haer gunn',
Maer daer de verckens veel zijn, daer valt de spoelingh dunn.

192. *Quade Neel diefsachtigh.*

NEel neemt all qualick van haer' mann,
Wat dat hy doen of seggen kan:
Geld, dat hy haer noyt veel en gaf,
Dat neemts' hem redelick wel af.

193. *Op Jan.*

JAn heeft eenadelick gemoed;
En wat hem lust ter hand te trecken,
Daer seght men af, en sondergecken,
't Is jammer dat hy anders doet:
Maer Jan is oock een rechtsgeleerde,
Hy kent het recht en het verkeerde,
Hy laeckt het quaed en prijft het goed;
't Is jammer dat hy anders doet.

194. *Jan getrouwt.*

JAn wouw sijn' maeghdom suyver houwen:
Wat vriend of vyand raden moght,
Staegh had hy dit of dat bedocht,
En sei, 't quam hem niet slaeghs te trouwen.
In 't ende raeckt' hy in de vall,
En kreegh een wijf half vroet, half mall,

Die hem sijn' maeghdom doet bekoopen
 Met tangh en toffelen met hoopen:
 Daer mé begroets' hem 's nachts en daeghs,
 Nu komt hem 't trouwen dapper slaeghs.

195. Maeyen Mann.

MAey heeft een' mann die nacht en dagh slaeft,
 En spitt en delft, en drebbelt en draeft;
 Om vrouw en kinderen t'onderhouwen,
 En doet haer 't arbeids-loontje betrouwen,
 En speelt en spilt het om haer genucht:
 De goede mann sat in 't eerst beducht,
 Waer dat sijn' suere besweette schijven
 Soo rass en schielicke mochten blijven:
 Mits hy de perten van 't boose wijf
 Eens had ontdeckt, viel hy aen 't gekijf,
 En van 't gekijfaen heldere slagen:
 Die doet hy haer backhuys rijckelick dragen;
 Daer sitt de malloote nu verstelt:
 Hoe fracy komt Maeyen Mann om sijn geld!

196. Klaes en sijn licht Wijf.

GAet fiet Comedien, sei Klaes, en fiet nauw toe,
 En, Liefste, brenght wat t'huys, en seght my t'avond hoe,
 En watter is gespeelt, en wat voor slag van kluchten;
 Soo hebbick oock mijn deel in d'eerlicke genuchten;
 Terwijl ick 't huys bewaer, en om den oorber waeck,
 Sult ghy de Schaffter zijn van 't praetjen voor de vaeck.
 't Wijf nam de kans te baet, en viel aen 't rinckelroyen,
 En speelde selver mé Comedien in 't hoy, en
 In stegen sonder licht, tot datse dick en rond
 Haer mann soo veel t'huys braght, dat hyder been in vond:
 Doe vulden hy den putt, en 't Kalf daer in, en seide,
 Neen, wijfje, dit 's geen deegh; 't is best ick u geleide;
 Vergaept ghy u aen 't spel? dat gapen werd ick moe:
 Dat 's wel Comedien gesien, maer niet nauw toe.

197. Truy bertrouwt.

TRuy had een' mann die van de penn was:
 Maer 't was geen haen naer sy een' henn was:
 Hy was te soet, hy was te slapp,
 Hy mydde 't kroken van haer' kapp: Sy

Sy walghden van de soete vijgen,
 En socht een ander slag te krijgen,
 Een' mann van oorlog met een' pluym.
 Nu heeftser een, maer soo ontstuym,
 Dat meest haer dagelicks ontbijten
 Op kijven uytvalt of op smijten:
 Denckt of haer Truy beklagen magh:
 S' heeft een' mann van een ander slag.

198. *Jans staet.*

JAn staet sijn welvaerd op het glijen,
 Jan staet sijn goed in Lombardijen,
 Jan staet sijn wijf tot elcks gerijf,
 Jan staet den hencker naer sijn lijf,
 Jan staet sijn naem ter galgh te lesen,
 Jan staet sijn ziel gelijk sijn wesen,
 Jan staet een brandmerck op sijn' koon,
 Dry op sijn rugh: dat staet hem schoon.

199. *Beforgde Pier.*

Pier schonck sijn wilde wijf een klinck dry vier om niet:
 De Buert stond over end, en bad hem dat hy 't liet'.
 Soet, vrienden, seid' hy, soet, 'k heb qualick halfgedaen:
 S'is onder mijn bewint, ick moet'er *acht* op slaen.

200. *Jan pas getrouwt.*

JAn sochte een wijf by daegh, by nacht, by Sonn, by Maen.
 Hy isser qualick aen, hy isser qualick aen.

201. *Geluck boven wensch.*

Dirck had sijn hert gesett opeen' van dusend vrouwen,
 En, wat m' hem waerschoude, hy woud'er enckel aen:
 Nu vindt hy se met kind dat's dobbel winst gedaen:
 Maer 't is meer dan hy socht; hy wildes' enckel trouwen.

202. *Trijn om seep uyt.*

Als Trijn uyt snoepen gaet, soo seght sy dat s'om Seep gaet,
 En dat men wasschen moet. maer Jan, die voor de sweep gaet,
 En siet sijn schoone geld verdwijnen en vergaen,
 Wel, seid hy, dit's wat vreemds, dus staegh om Seep te gaen!
 Maer emmers, moet het zijn, en moet ick door den reep,
 Wat schaedde 't wijf! maer all mijn goedjen gaet om seep.

203. *Van oude Pleun.*

PLeun heeft een' jongen knecht getrouwt, en noemt hem, kind,
 En sy is op haer dagen:
 Soo dat men nu bevindt,
 't Is om 't kind dragen niet, 't is maer om 't kind te dragen.

204. *Tijd-verdrijf.*

SOeckt ghy wat tijd-verdrijs, gaet heen naer Engeland,
 Daer is 'es nu genoegh allom, en allerhand:
 Maer, derft ghy u de konst van tijd-verdrijf toe schrijven,
 Gaet proeft of ghyder kont den quaden tijd verdrijven.

205. *Teuns kerfftock.*

TEun kerfd' af met sijn wijf
 Met een hout op haer lijf:
 Dat duerden hem te langh.
 Sints wierd hy wat wijfer:
 Hy floegh met een tangh:
 De kerfftock wierd yfer.

206. *Voorfichtige ongeleertheit.*

PIer weet niet, end en will niet weten. 'k wedd ick 't rade:
 Hy vreesst verdriet of schade,
 Hy houdt het met het oude lied:
 Dat een niet weet en schaedt hem niet.

207. *Duytsche Vrede.*

IN Duytsland is niet meer,
 Het woedende geweer
 Heeft alle dingh verslonden.
 De vred' is dan gevonden.
 Want, naer het spreekwoord seght,
 Daer niet en is verliest de Keiser self sijn recht.

Einde des sestienden Boecks.

SEVENTIENDE BOECK. SNELDICHT.

1. *In een Psalmboek aen een' Weduvrouwe vereert, het oude, van haer Mann gekomen, verloren zijnde.*

Prechte Weduvrouw, die Gods gesproken woord
Met lust en aendacht hoort,
En tuchtelick beleeft: God biedt u oock sijn' ooren,
En wilt u singen hooren,
En suchten in Musijck. En, of ghy niet en vondt
Waer mé ghy 't plegen kondt,
Bestelt u tot de konst een Koningh, en sijn' snaren,
Daer alle wedervaren
Van voor en tegenspoed bevallicken op luydt.
Valt aen de nieuwe Luyt,
Soo d'ouw' versleten, of vergeten, of versuymt is:
Als dese soo beduymt is,
Als die u liever was dan eenigh rijcker pand
Van d'allerlieffte hand,
Dangeeft ick u verlof om, uyt den sangh gescheiden,
Still swijgens te gaen beiden
Op d'uyterste Basuyn die met een hellgeschall
De vrome wecken sal,
Die met een holl gehuyt de boose sal doen beven,
En roepen u in 't Leven
Der nieuwe Hemelen, daer, drymael heiligh, 't slot
Der Loffangen tot God,
En drymael, haer begin voor 's Lams verheerlickt wesen,
Daer 't al Musijck sal wesen,
All Minnelied, all vred', all evenstemmigheid,
All een, all eewigheit.

2. *Noodingh ter Kercke.*

GHy sitt by 't openen van u Neefs Testament:
Maer, Jan, ick weet uw' sorgh veel nutter aengewendt:
Laet ons het half soo langh in 's Heeren sterfhuys herden,
Ons Vaders Testament sal daer geopent werden.

AA 3

3. *Aen*

3. Aen Alida Bruno.

Noordhollands Meisje, neen, Noordhollands knechje recht;
 Die my met vrouwen Rijm soo mannelick bevecht;
 Doen ick die Dichten sagh, die dicht-gerijmde Dichten,
 Die Bruno, niet als Dicht, niet en soud' overdichten,
 Geloofst my dat ick stond, en noch in twijffel sta,
 Of 't Suster Henrick was, of Broeder Alida.

4. Meer als stichtingh.

Jan blindt sijn' buerman met sijn dack,
 Als of hy hem sijn oogh uyt stack:
 Hy will hem naer den Hemel haesten:
 Hy houdt het met de Roomsche Kerck,
 En haer' verdiensten over-werck,
 Hy over-sticht sijn' even-naesten.

5. Vreemde onvreemd.

Ick vraegh, wat Meisjen is dat, Jan?
 Hy seght, een' vreemde sonder mann:
 Ick weet niet waerom Jan dat seit:
 My dunckt het is geen' vreemde Meid.

6. Pluckhaer.

Is Jan van Neel sijn wijf gescheiden?
 Neen; sy verstaen sich met haer beiden,
 Dat Jan het sijn treckt, en sy 't haer.
 Nochtans, het minste dat men rocken',
 Soo vliéght hem Neeltjen in sijn' locken:
 Jan treckt het sijn, en Neel het haer.

7. Lecker Latijn.

Spaert wat hongers voor 't tweede gerecht,
 Soo u 't eerste niet heel naer den mond is:
 't Heeft een lekkere segger geseght,
Durate & vosmet rebus servate secundis.

8. Kostelicke Tekeningh.

Pier heeft sijn selven aen, en and'ren af geschreven,
 Of 't recht of onrecht waer, hem docht het moght wel gaen:
 Nu gaet hy recht ter galgh, en 't kost hem vast sijn leven:
 Is 't niet een kost'lick stuck? 't is met de penn gedaen.

9. Griets

9. Griets voorzichtigheit.

WAt is hy vooreen man, sei Neel, die 'k trouwen souw?
 Eel, rijck, geleerd, sei Griet, in allerhande spraken:
 Eel, rijck, geleerd? sei Neel: 't zijn meugelicke saken:
 Maer, Grietje, seght'er by, wat is hy voor een' vrouw?

10. Goeds onderscheid.

WAt is hy voor een Heer, daer ghy my aen wilt binden?
 Een goed knecht, seght ghy, Jan, en sult hem soo bevinden:
 Een goed knecht? op uw woord houd ick dat voor gewiss:
 Maer 't gaet my naerder, Jan, of 't een goed Meester is.

11. Dobbet geluck.

EEn goe slaggh van een' vrouw is 't Jan geluckt te trouwen;
 En, of hy 't mogelick niet wel en kost onthouwen,
 Soo spreeckt hy niet, of 't wijf betaelt hem met een' douw:
 Is dat goe slaggh? het zijn goe' slagen van een' vrouw.

12. Onthout.

DAt ghy 't my wel onthoudt, sei Pier, den vijfdén Maert;
 Of 't is j' een mandement met all' de kosten waard:
 Ja, Ja, sei kaele Klaes; ick sal 't je wel onthouwen:
 De dagh is om. geen geld. wel heeft hy 't hem onthouwen.

13. Virgilius overgesett.

ÆNeis en dit Boeck zijn even langh te lesen:
 En dit is wel soo langh, maer 't sal soo langh niet wesen.

14. Jan den opsnapper.

JAn was een gast, vergast van gasten sonder end:
 Nu heeft hy sich vergast: en daer sijn' woonigh was, 't huys
 Der gasten sonder end, daer is de kans gewent:
 't End is van 't gastenhuys, en Jan vergaet in 't Gasthuys.

15. Musyck.

ALs Jan een liedjen singht met Neel sijn boose wijf,
 Soo lijckent het van verr' een' buerigh straet-gekijs:
 Haer' stemmen zijn wat vals: maer dat en is 't niet all;
 Neel singht het in B. fuer, Jan singht het in B. mall.

16. Neel en droncke Klaes.

KLaes quam t'huys soo voll wijns als hy pas recht kon dragen;
 En Neel sijn wijf, die Klaes met preken placht te plagen,
 En seid' hem niet een woord; dat Klaes soo wonder gaf,
 Dat hy most seggen, Neel, ghy stelde 't lest soo doll aen,

Hoe

Hoe is 't sus heiligh dagh, verdien ick nu geen' straf?
 Vergeeft my, Klaes, sei Neel, ick sagh u niet voor voll aen.

17. *Neel ontdeekt.*

TRijn trock een masker aen, en meend' haer foo te decken,
 Dat s'onbekent sou gaen met Vastelavond gecken:
 Maer't was verloren moeyt', stracks was het spel geschent:
 Sy was te veel gedeckt, en by te veel bekend.

18. *Nieuw uerwerck.*

KLaes trouwde gisteren met Neel sijn' uytverkoren':
 Te middagh heeft men wat in 't huys begoft te hooren,
 En 't gaet van buyten af, of Neel den Bruygom sloegh.
 Neels uerwerck is ontfelt, sy slaet all wat te vroegh.

19. *Op een uyt.*

DE Rijke leeft van wat hy heeft,
 Den Arme leeft van wat hy weeft;
 En, als des levens dagen enden,
 Soo siet mens' op een veer belenden.
 Elck segg' den Voerman grooten danck:
 Het onderscheit is klein: Te weten,
 De rijke had de beste banck,
 De wever heeft op't Kratt geseten.

20. *Onfatsoenelick Schaetsrijder.*

JAn rijdt op schaetsen plomp en snell;
 De Beste moeten achter leggen:
 Magh ick hier op de waerheit seggen?
 Jan rijdt wel, maer Jan rijdt niet wel.

21. *Welgemaect gebouw.*

JAn onderwindt sich 't feit van meesterlick te bouwen,
 En wat Jan giff' ren bouwd' is Jan van daegh berouwen,
 En 't moet gelijcks den grond: 't en baet noch moeyt' noch kost;
 Hy weet veel meer van daegh dan yemant giff' ren kost.
 Wat leghter yemand aen, sijn selven wederlegt hy,
 En 't huys en is geen huys, 't moet wel gemaect zijn, seght hy:
 Nu is hy aen den grond van Bors en Kass geraeckt;
 Nu is 't het huys ter nood: is 't nu niet wel gemaect?

22. *Frans*

22. Frans *sijn Frans.*

FRans spreekt *sijn Frans* gelijk *sijn Duytsch*, die eer hoor ick
hem geven

Maer ick ben van die gevers niet; Frans moet het my vergeven:
Ick moet bekennen, Frans spreekt Frans, maer noch en is 't geen
sijn Frans:

Ghy moet 'et my bekennen, Frans spreekt, niet *sijn Fransch*, maer
sijn Frans.

23. *Schaeckspel quijt.*

PIer scheidde midden uyt het schaken,

En seid', hy was het spelen satt:

Maer 't was de minste van twee saken,

Hy was het spelen moe, en *matt*.

24. *Joncker Floris.*

ALs Joncker Floris sit by Pijp en Kann
Soo is hy dobbel een goed Edelmann,

En wee hun die het snuyven uytstaen moeten:

Maer, komt hy t'huys, hy trapt *sijn wijf* met voeten,

En smijt *sijn kind'ren* wat hy smijten kan:

Is Joncker Floris een goed Edelmann?

25. Op de vertalingh van SIBYLLE van GRIETHUYSEN, uyt *mijn*
Latynsch, tot Groeningen.

ICk gingh vermomt door Land en Stadt,

Ick wierd gevatten niet gevatt,

Verstaen, en niet verstaen van velen,

Die geen Onduytsch en konden velen:

Ick sprack nochtans den Duytschen aen:

Dat heeft een' wijse Vrouw verstaen;

Die heeft my vriendelick bedrogen,

En 't Roomsche Masker afgetogen.

Verheught u, droeve Stadt en Land,

De rust en vrede is voor de hand:

Ick had gegift, en 't konde missen,

Den Hemel soud' uw' tranen wisslen,

Doen hy de sijne droogen liet:

Nugiss ick end' en twijffel niet:

't Moet waer zijn wat ick seggen wille;

't Komt uyt den mond van een' Sibylle.

26. *Van de selve, aen Groeningen.*

Sibylle komt noch eens in Stadt;
 Heeft yemand niet te deegh gevatt
 De Toonen van haer' Damsche velen,
 Die maer de twistige vervelen,
 Sy spreekt op nieuws's Lands welvaerd aen;
 En doet sich meesterlick verstaen,
 En heeft elck, of ick ben bedrogen,
 Den lesten nadocht uytgetogen.

Gaet aen, verwerde Stad en Land;
 Geeft gins en weer de rechterhand;
 Daer sal maer de benijder missen,
 Als ghy d'oneffen' kerf sult wisslen,
 Daerom u d'Eenigheit verliet:
 Sibylle seght het, twijffelt niet,
 Den Hemel sal de vrede stieren,
 In 't Jaer van dry vijf en thien Vieren.

27. *Aen eenen Vriend op 't afsterven van sijn' Vrouw.*

SY was een Diamant van suuyverheit en Trouw,
 Gekast in uw jongh hert: daer is sy uyt gestolen:
 Nu weten Ghy en Ick hoe 't siet in sulcke hollen,
 En oft' se noodigh zijn behangen in den rouw.

28. *Aen eene my ten Houwelick geschickt.*

WAt schickt de Wereld? U en My?
 Laet yeder een' sijn' vryen schick:
 Ten minsten, schick ick, heeten wy
 Geschickte Lieden, Ghy en Ick.

29. *Trijn de snapster.*

TRijn kleedt sich sedighjes van 't hoofd af tot den grond:
 En in mijn oogh nochtans soo gaet sy kakel-bont.
 Alsoo 't woord elders toe gebesight werdt, ontleen ick 't:
 Trijn maeckt het my te bont met kakelen: soo meen ick 't.

30. *Overflugh.*

DE Bruyloft wassen huysen uyt,
 De Bruyd en Vrienden in de schuyt,
 Klaes had sijn Bruygoms naem verloren,
 En Neel, hiet Neel, als van te voren:
 Sy wilden t'samen overslaen
 Hoe 't met den Huyshouw best souw gaen:

Daer

Daer wouw Klaes Ooft uyt, en Neel West aen;
 Elck sagh sijn' wijsheit voor de best' aen,
 Elck trock sijn lijntjen even stijf:
 Allenghskens quamens' in 't gekijf,
 En harde woorden wierden slagen:
 Sy hebben 't t'samen overslagen.

31. *Aen mijn Voerman.*

WAt quelt my dese Voermann!
 Hy heeft'er bier en voer van:
 My dunckt, dat ick, die vo'er, mann,
 U, mann, en paerd, ben Voer-mann.

voerd.

32. *Rijdende op eenen harden wegh voorby een Rad.*

GHy werdt gebroken op een rad,
 Tot loon van duyfent quaden,
 Daerom ghy in den Kercker sat:
 De Raed had 't wel geraten:
 Maer wat gerechtigheit is dit?
 En wat heb ick gedaen, die sitt,
 Gerabraeckt op vier raden?

33. *Vrijers rijdende naer een' Vrijster.*

TWaelf beenen van dry bruyne Meeren
 Vervoerden eens dry jonge Heeren:
 Ick sei, 't scheelt machtigh in den keer;
 Daer's een gespann dat treckt haer meer:
 Twee beenen van een' witte Meer.

34. *Op den selven Wagen.*

GHy hoeft het niet op 't strand te wagen,
 Om naer Stevin sijn' kunst te vragen:
 Cupido kan hem over-jagen:
 Dit's binnen lands de malle wagen.

35. *Graf-schrift van mijn Neefken Christiaen Doublet, overloopen.*

Hier light een jonge doo; dat's heul en heils genoegh;
 Dewijl de mensch te laet kan sterven, niet te vroegh:
 Het vroegh is wroegens vry, het laet laedt schuld op schulden,
 *'t Jongh hoort den Hemel toe, die 't oude nau kan dulden.
 Siet oft m' hem niet beschreidt, om datm' hem overmint,
 Die uyt de wereld gaet een Christen en een kind.

* Matt. 19. 14.

Bb 2

36. *Ander.*

36. *Ander.*

DE Ziel die in dit lijf begonnen hadd te sweven,
 Sagh dat het lempigh was, en liep'er mé naer 't graf,
 En trock naer 't eewigh leven.
 Seght niet, dat komt'er af;
 't Kind overliep sijn' kracht, en most het dus bekoopen:
 Die sich jongh overloopt, en heeft sich niet verlopen.

37. *Ander.*

EEn overloopen kind heeft hier den geest gegeven:
 't En was niet voor de dood versett, noch levens moe;
 't Is in onnoofelheit geloopen uyt dit leven,
 (Is 't miss geloopen?) tot de Kroon des levens toe.

38. *Graf-schrift van Joffrou Tesselschade Visscher.*

DIt 's Tesselschades Graf:
 Laet niemant sich vermeten.
 Haer onwaerdeerlickheit in woorden uyt te meten:
 All wat men van de Sonn derft seggen gaet haer af.
 Hoe dats' om 't leven quam,
 Verhael ick even noode.
 Wat dunct u, Moeders? 't was haer Dochter die haer doodde
 En die sy 't leven gaf was die haer 't leven nam.
 Maer 't kind had weinigh schulds:
 De Moeder sagh het sterven,
 En stierf, om dat sy 't haer geliet te kunnen derven:
 Soo berfte Tesselscha van wat te veel gedulds.
 Leert lijden met beleid,
 Die van wat liefs moet scheyen;
 Had dit hert uytgebloedt en tijdigh willen schreyen,
 Noch schreide Tesselscha, en waer noch onbeschreit.

39. *Boeck te verdrucken.*

JAngafeen sott Boeck uyt all van in 't Jaer van elven,
 En sagh het geern verdruckt door Blaeu of Elzevier:
 Maer Elzevier en Blaeu ontseggen hem 't papier,
 En seggen, 't hoeft toch niet, het Boeck verdruckt sijn selven.

40. *Graf-schrift.*

GRiet, die noyt waer en sprack, dan als s' haer selven laeckte,
 Lagh allefins en loogh, tot dats'aen 't liggen raeckte:
 Wat seght ghy nu van Griet?
 Hier lights', hier lieghtse niet.

41. *Jans*

41. *Jans liefde.*

JAn heeft ſijn wijf ſoo lief, en ſoo lief 's Gravenhage,
 By waer men woonen magh,
 Dat hy ſweert, eer ick 't vrage,
 Dat hys' hier liever dood als elders levend ſagh.

42. *Graf-ſchrift.*

DE roſſe Magdaleen leght hier ontrent bedolven?
 Ghy mooght'er wel op kolven;
 Maer wacht u, die daer geern in vruchtbaer' aerde plant,
 Daer groeyt niet in rood ſand.

43. *Ander.*

JAn vierd'half hondert pont light hier by ſijn geſlacht;
 't Was geen' Begraeffeniss die hem ter aerde braght:
 Men gingh'er niet mé proncken:
 Hy ifs'er eens van ſelfs door en door heen gefoncken.

44. *Vriends-raed.*

JAn zaeyde wat Aijuyns op Neel ſijn wijf haer Graf:
 't En was ſijn vyand niet die hem den aenſlagh gaf:
 Want, als hy 't Graf beſocht, all had hy moeten ſplijten,
 Hy koſt'er niet by krijten.

45. *Jooſts gebreken.*

't IS waer, ſei lichte Jooſt, men magh my wel beſpreken,
 'k Heb menighte gebreken:
 Maer men vergeet'er een, dat ick my meeſt aentreck,
 Te weten 't Geld-gebreck.

46. *Goemanschapp.*

GOemannen hebben my moedwilligh 't mijn ontweſen:
 Ick docht niet dat quaed volck goe mannen konden weſen.

47. *In Mijn Boeren-huyſingh tot Beeckbergen, op 's Princen Jaght.*

DAer achtien Paerden ſtaen en bijten dagh en nacht
 In 't hoy, of Paerd in Paerd: en daer der beeffen Wacht
 Met roffen en met ſlaen noch meer tiert dan de beeffen:
 Daer een' keel onder loeyt als d'onderaerdsche Geeffen,
 Van een verhongert kalf; daer kinders dry of vier
 Of in' en om de wiegh en' om een roockend vier,
 In 't midden van een' Schuer (men weet'er van geen' Schouwen)
 Een luyſige Muſijck van halve toonen houwen;

Daer een' Katt onder meewt, daer een Haen onder kraeyt,
 Daer 't door de daken druypt, daer 't door de wanden waeyt:
 Daer twee dry Heeren staegh op vijf ses knechten kijven:
 Daer 't Boeren Hofgefinn met meissens en met wijven,
 Met klomp en Boter-kern en met een' vuyle pann
 All doet wat yemands haer te bergen setten kan,
 En all wat Noah self kost van sijn' Arck vermanen,
 Daer maeckten ick dit Dicht, en dry of vier Pauanen.

48. *Wagenwensch.*

MYn vriend gingh op een' wagen
 Sijn lijf en leven wagen:
 Ick wenschten hem goe reis en sonder ongevall,
 Te weten, omgevall.

49. *Fy en Klaes.*

'k **B**En wel getrouwt, sei Fy,
 Klaes is een e'elen baes,
 Klaes klaeght niet over my,
 En ick niet onder Klaes.

50. *Ouden Adel.*

JAn is een Edelmann; hoe 't komt, en weet hy niet,
 En soeckt het niet te weten:
 Want, wist men hoe dat Jan sijn eerste Grootvaer hiet,
 Jan waergeen Edelmann, of soud 't niet mogen heeten.

51. *Piers rechtvaerdigheid.*

Pier heeft sijn droncken maegh met suypen soo ontfelt,
 Dat, waer hy 't op den dronck, sy 't stracks op 't braken stelt.
 Pier is een vrome dief; al maeckten hy 't vry grover,
 Al wat hy naer hem neemt, hy geeft het stracks weer over.

52. *Paer en paer.*

GHy vraeght na Jan en Trijn; 'k wouw dat ghy 't wel onthielt,
 Trijn is een' slimme hoer, Jan is een rechte fielt.

53. *Een blinde.*

Ick seid' een blinden mann, die my sprack van betalen,
 Sondaghs of manendaghs moght hy 't gelt komen halen:
 Hy antwoorde bedroeft, dat quam niet wel te pas
 Voor dien het nemmermeer noch Son noch Maen-dagh was.

54. *Jan op 't uyerste.*

JAn light en wacht een' Koorts daer hy niet tegen magh,
 Flus is 't sijn quade dagh, en daer me' goeden dagh.

55. *Graf-*

55. *Graf-schrift.*

Hier light een mann in d'ass
 Soogierigh all sijn leven:
 Hy wouw den geest nauw geven,
 Om dat het geven was.

56. *Een vryer schenckende een Ree-bock aen sijn vriend.*

* SChenck u 't hert dat ghy fiet, en dat ghy niet en fiet:
 Soo schenck ick u mijn hert, maer noch mijn hertje niet.

57. *Heel goet.*

JAn veildem' een' zy specks, noch ongesne'en en heel,
 Maer gortigh meer als veel:
 Besiet of Jan een bloed was,

* 't Was heel goed swoer hy my, ick vraegden of 't heel' goed was. * *onbegrepe*

58. *Liefde en vriendschap.*

Siet wel toe, jonge luy, met wie en wat ghy doet:
 De liefd is somtijts quaed, de vriendschap altijt goed.

59. *Trijns hand boven.*

TRijn was een' kaele Meer, doe Klaes haer Bruygom werd;
 Noch voert sy 't hooghste woord, en valt den man soo herd,
 Als had hy 't all met haer behylickt: Is 't niet wonder?
 Klaes onderhoudt het wijf, en 't wijf houdt Klaesjen onder.

60. *Houwelickse Voorwaerden.*

JAn had het ja-woort wegh; maer 't schrift van ondertrouw
 En was noch niet in 't nett geschreven als het souw:
 Nu is het saeckje klaer, en 't swart in 't witt gesett;
 Nu zijn de voorwaerden, en Jantje me', in 't nett.

61. *Twee Testamenten.*

JAn heeft een Testament dat tot sijn voordeel spreeckt,
 Klaes heeft een jonger schrift, dat weer het oude breeckt:
 Waer ick het wend of keer, 'k weet Jan niet te gerieven,
 't Is vreemd, Jan komt te kort, en Jan heeft d'oudste brieven.

62. *Noch.*

EEn deel goe Paepjes gaen als Dolle luy te werck;
 Soo moeyt haer dat een' gift gegeven aen haer Kerck,
 By een klaer Testament, door een van jonger dagen
 Haer Kerck ontrocken is en and'ren opgedragen:
 Ey, soete Priestertjens, maeckt wat min redjements;
 Nu zijt ghy Vaderen des ouden Testaments.

63. *DOEL-*

63. DOEL-DICHT, op *Hofwijck*.

Diane van der Linden
 En schiet niet miss dan blinden:
 Voorts trefts' all datse fiet:
 Noch meen ick het soo niet;
 Sy treft all wat haer aensiet;
 Selfs als sy naer de Maen fiet,
 De Maen werdt daer om hoogh
 Getroffen van haer oogh.
 Hoe mistse dan de Doelen?
 Die hebben geen gevoelen;
 En soo het witt haer sagh,
 Sy raeckten 't all den dagh:
 Want sagh 't u, van der Linden,
 Het sou met ons bevinden
 Of 't veel verscheelt, of niet,

Dat een niet Vierpijlen, of met Vier pijlen schiet.

64. *Consultatie.*

TEun bad een' Advocaet om goen' raed op sijn' vrage,
 En 't kosten hem terstond een' gulden dry of vier:
 Doe krauden hy sijn hoofd, en sei, Wel, in den Hage
 Is geen klein swarigheid, want goe raed iss'er dier.

65. *Mateloos gebouw.*

VEel Marmers en veel Gouds vergiert uw mall getimmer,
 Dat buyten wildsagh is, en binne-wercks noch slimmer:
 Ghy mooght wel seggen in een' Aessem en een' toon,
 Uw huys is kostelick, en uyt der maten schoon.

66. *Op de dood van Mr. Pieter de Vois, Orgelst.*

DE Wereld was soo blind in blinde Pieters waerde,
 Dats' hem nam voor gemeen gewasch van Hollandsch' aerde;
 Dat speet hem, en hy stierf in 't spijt, of oock daer af:
 Soo raeckt d'een blinde door den anderen in 't graf.

67. *Gouden Maelftock door Hare Hooght. van Orange aen D. Segers gegeven.*

WAer is beleeftheit toe gekomen!
 Voor moeyte meesterlick genomen,
 Voor konst die geen gelijk en kent,
 Verschijnt een stock tot een present.
 't Is waer, de Deughd verdient geen' slagen:
 Maer sulcke slagen zijn te dragen;

't En

't En is geen slag van allen dagh ;
 Hoe swaerder stock hoe lichter slag.

68. *Op het gelauriede Doods-hoofd ten eynde van den selven stock.*

Siet toe , de Dood zitt op den stock :
 En pronckt sy met een' nieuwen rock ,
 Het zijn onsterflicke Laurieren ,
 Die haer' gedaente meest vergieren .
 't Is Segers doods-hoofd in der daed :
 Soo sal 't sijn' wesen , vroegh of laet :
 In onverwelckelicke Kroonen
 Sal sijn' gedachte by ons woonen ,
 En sijner wercken Sonneschijn
 Sal middagh op den avond zijn.

69. *Op des Heeren van Brandwijcks Ockenburgh.*

LOos Duyn-land , mager stael van overstoven hey-grond ,
 Daer 't hongerigh Konijn te nauwer nood sijn' wey vond ,
 En voedde Mensch noch Vee: Als Brandwijcks noeste schopp,
 Dat schrael beswangerde met allerley voll-op.
 Soo raeckten Ockenburgh eens 's Jaers in 't kraem te leggen ;
 En baerde 't all om veer wat Bueren derven seggen
 Van niet min kinderen als dagen in 't rond Jaer ,
 Die 't Hollandsch vrouwtje droegh : 't zy droomen-tael of waer ,
 'k Pass op de Beckens niet: Maer Beckens voll Meloenen ,
 Voll Pers en Abricos , elck waerdiger om soenen
 Dan all dien Almanack van Garnaet onder een :
 Die Beckens houd ick waerd , die kind'ren sonder been ,
 Dat Ockenburghs gebroed mirakel wijs geboren
 Self uyt d'ondraghbaerheit , dat kan mijn' lust bekoren ,
 En ketelen mijn' keel niet minder als mijn hert.
 Maer 't wonder stuyt daer niet : 't gaet boven d' Appel-mert.
 Loegh Ockenburgh eens 's Jaers ; het moester eens voor treuren ,
 De Winter had sijn' beurt : wat sien wy nu gebeuren ?
 Lett leser op de kracht van wel gekoochten Int :
 't Zijn gulde letteren diem' hier geschreven vindt ;
 Daer med' is 't Ockenburgh vereewight voor de Jaren
 Die 't Sonne-licht den dagh sal warmen en verklaren ,
 Daer med' is 't altijd groen , noyt bladeloos , noyt oud ,
 Daer mé die Bladeren , als dese , van sijn Goud.

70. *Aen D. Oosterwijck, Predicant tot Voorburgh, met mijn Hofwijck.*

VOor menig' goede less, die 'k niet en will vergeten,
Ontfanght dit vuyl papier: ghy hebt het licht te weten
Waer toe het dienen kan, als Suycker, Zeep en Kruyt
Geen peperhuys en vindt: ick geef het daer voor uyt.

71. *Aen J. Spronssen, met het selve.*

DIt Boeck, Jan Spronssen,
Weeght sestiën oncen
Min dan een Pond:
Want in den grond
En is 't maer 't rasen
Van Boon en Blasen,
All dit gedruys
Van Hof en Huys:
Maer sulcke kunsten
Bestaen by gunst en
Nieuwsgierigheit:
Daer 's 't all geseit.

72. *Aen een' Schoone met het selve.*

GHy hebt naer desen Boeck getracht,
Tot dat hy u is t'huys gebracht,
Als waer 't wat waerdighs om te lesen:
Schoon' oogen hebben langh voor desen
Bedrogen menigh eerlick mann:
Daer treck ick nu de wraecke van:
Want fiet, schoon' oogen van vermogen,
Nu zijt ghy door een' mann bedrogen.

73. *Weder antwoorde aen de selve.*

Bedrogen zijt ghy van een mann
Die Boeckwey-Boecken backen kan,
Maer sonder Eyeren of Boter,
De ses Dozijnen om een' stooter:
En ghy gelooft dat yeder Boeck
Soo goed is als een Boeckwey-Koeck:
Dat scheelt soo veel als waer en logen,
Soo blijft ghy van den mann bedrogen.

74. *Banc*

74. *Bancqueroutier.*

JAn stond doorgaens vroegh op : nu is hy door gegaen ,
 En Bancquerot : dat 's recht doorgaens vroegh op gestaen.

75. *Keur.*

NAer goed weer volght quaed weer ,
 Naer quaed weer 't goede weer :
 Wanneer ghy reisen soudt , wat hadt ghy liever , Jorden ,
 Of dat het weder goed , of dat het quaed sou worden ?

76. *Graf-schrift van een' Dronckaert in een Burgh-wall versopen.*

DAer light een vuyle Vent in dese putt gesoncken :
 Hy stierf in 't water ; maer hy was op 't land verdroncken.

77. *De Mann self.*

DOet water in uw' Wijn , Gemannen ; 't kost sijn Bloed ,
 (Ick weet het by de proef) die Wijn in water doet.

78. *Op PETRI SCRIVERII Toetsteen van de oude Goudsche Chronijk.*

't **W**Aseen oud schrijver , ja 't , die Holland onder nam
 Van doen het uyt de Wiegh en uyt de Luyren quam :
 Maer een oud *Schrijver* most sijn' beter' penn versnijden ,
 Om d'oude schrijvery van half versufte tijden
 Te suyveren van schuym , en helpens' aen den Mann :
 Danck hebb' de waerde hand die dit will , en dat kan.
 Een oud Boeck is oud Goud , als 't van den gulden tijd is :
 Maer van een' laeter eeuw , daer nau een Pond een Mijt is ,
 En weeght een oud Boeck schier geen oud stuck yfers op.
 Dat seght de Toetsteen uyt mijn wijze *Schrijvers* kopp :
 En ick segh , is dit Goud , en Goudsch Goud ? 't magh wel wesen :
 Maer kom ick 't Leidsche schrift naer 't Goudschet' overlesen ,
 'kHoud't met den Toetsteen : dat's veel nieuws voor weinigh ouds ,
 En een hecht blockje steens voor een slecht brockje Gouds.

79. *Op Jacobi van Oudenhoven, beschrijvinge van Zuydholland.*

WY foecken Oost en West in afgelegen oorden :
 'tHuys kennen wy niet half rechtZuyden uyt rechtNoorden.
 Denckt , Holland , hoe de mann gedanckt dient en ge-eert ,
 Die u de gulden less , *Kent eerst u zelven* , leert.

80. *Droom van den 24 November 1654. Aen een oud trouw-zuchtige Vryer.*

ICk sagh een' ouden Haen die my wel heugen magh ,
 (Ick droom ; ick sagh het niet ; ick droomde dat ick 't sagh)
 Ick

Ick fagh een' jonge Henn , die 'k niet en kan vergeten,
 Die t'samen wel genoeght de straet langhs liepen eten,
 En waren , soo my docht , niet all te noo by een :
 Ick fagh de Meeſter quam , en bond'ſe been aen been :
 Gekoppelt aten s' oock , maer 't ſcheen het viel haer laſtigh ,
 Den Haen wierd moeyelick , het Hennenje wierd quaſtigh ;
 De halve vreughd was uyt ; men trock Ooft tegen Weſt ,
 Dan wou den Haen op ſtraet , dan wou de Henn op 't Neſt ,
 Elck was ſijn' vryheid quijt ; dat maeckteſe bey korſel :
 Sy wenſchten , meen ick wel , haer touwtje bey te morſel ,
 En elck weer dat hy was. Hoe't gingh en weet ick niet :
 Want ick wierd wacker , en nu waeck ick , als ghy ſiet ,
 En , vriend , ick waeck voor u : haeft u niet met u Trouwtje ,
 Of denckt wel ſevenmaelaen mijn' Haen en ſijn touwtje.

81. *Op Scheveninger Steenwegh , by my in geſchriſte voor-geſtelt.*

WAer't niet als eerlick , niet als vorderlick alleen ,
 Niet als vermakelick , daer voor hier werdt geſtreden ,
 Mijn ſeggen waer gegrondt : en kieſt van dryen een ,
 In een van dryen is voll overwicht van reden.
 Hoe blijft'er dan yet goeds , yet doenlicks ongedaen ,
 Daer Eer , en Voordeel en Vermaeck te ſamen gaen ?

82. *Aen Joffrouw M. van Orſmael met mijn Hofwÿck.*

DRy feilen heb ick met dit ſotte Boeck begaen ,
 Een' als ick 't hebb gedicht , een als ick 't hebb doen leſen ,
 Een' als ick 't u beloofd' , en 't ſal de vierde weſen ,
 Nu ghy 't in handen krijght : maer daer's geen helpen aen ,
 Daer moet'er my van twee ten minſten een berouwen ,
 Want mijn woord en mijn Boeck kan ick niet t'samen houwen.

83. *Matth. 19. 4.*

SAligh is der kind'ren Lot ;
 Jongh geſtorven , vroegh by God.

84. *Weisſigheit.*

HEt wordeken van Weidsch , komt dat niet van de weiden ,
 Daer ſich Moy' meisjens met moy' knechjes gaen vermeiden :
 My dunckt ja ; en my dunckt , naer u de kapp ſtaet , Griet ,
 In 't komen uyt de wey , dat ghy'r all weidsch uyt ſiet.

85. *Van*

85. *Van Ael.*

DAer gaet uw' Maeghd, sei Christiaen,
 En sagh ons' Ael den hoeck om gaen:
 'k Hoop, seid ick, datter niet mis-seidt is,
 Ick weet altoos dat het mijn' meid is.

86. *Deughd te laet.*

GHy foudt wat sparen, seid ick, Jan:
 Ey lieve, seid hy, beidt wat;
 Mijn bors is leger als mijn' kann;
 Hoe meent ghy dat ick sparen kan?
 Want die wat spaert die heit wat.

87. *Jan op stoel.*

JAn was een Advocaet, en met een B. Wind-breker;
 Nu is't een Predicant, en met een' P, Wind-preker.

88. *Schependom.*

VAn waer't woord, Schepen, komt is qualick uyt te leggen;
 Maer seid' een Varend mann, magh icker wat toe seggen,
 Naer mijn slecht recht gevoel
 Is d'Admiraliteit de rechte Schepen-stoel.

89. *Ooghst in den Herfst.*

OCtober is in 't land, en 't regent geele blad'ren:
 Doctoren, helpt uw volck van 't kantjen in de floot:
 Uw' blad'ren vallen oock. ghy mooght se wel vergad'ren,
 't Zijn sulck' als Danaë fagh reg'nen in haer' schoot.

90. *Aen een' slechten Predicker.*

JAn staet en rammelt op den stoel,
 En houdt sich voor een predick-baesje,
 En maeckt niet als een holl gewoel:
 Jan, heet ghy dat een Predicatie?
 My dunckt ghy zijt een Predick haesje.

91. *Jans bedencken.*

KLaes houdt sijn afkomst wel bewesen,
 Mits dat sijn' opkomst zy gepresen;
 Sijn' inkomst weet hy selver best:
 Hy laet een yeder in sijn wesen,
 Soo maer mijn' uytkomst goed magh wesen,
 Wat vraegh ick, seght hy, na de rest?

Cc 3

92. *Nieuw*

92. *Nieuw inkomen.*

EEn Paepje sat en soop
 Met negen van sijn' boeren,
 Daer quam een and'ren hoop,
 Die floeghse platt als Loeren:
 Sy kregen stoot en dreigen toe,
 Elck most sijn deeltje dragen,
 De Paep en had geen klagen
 De Thiende quam hem eigen toe;
 Doch, seid hy, 't was wat nieuws en vry meer dan hy mien de:
 Een Boer sprack, Domine, dat heet Novale thiende.

93. *Gekruyste Wooningh.*

EEn' wooningh die vol Kruysen is,
 Hoe komt die aen quaed Suyvel?
 Die 't suyvel daer bederft, gewiss
 Dat is een Geusen Duyvel.

94. *Bruyloftdicht.*

ANdries, een achtienjarigh wicht,
 Trouwt Neel, dat oude grijse hoertje:
 'k Weet hem geen beter Bruyloftdicht,
 Als, gaet te bedd, en soenje Moertje.

95. *Kreupele Louw.*

LOuw was sijn been aen stucken:
 Soo liep hy op twee krucken,
 Van d'een in d'ander kroegh.
 My docht het was wat vroegh:
 Ick vraeghde lichte Louwtje,
 Hoe dat sijn wijf verdroegh?
 Ho, seid hy, vriend, en loegh,
 Ick vraegh 't niet aen mijn Vrouwtje,
 't Gaet op een and'ren boegh;
 'k Doet op mijn eigen houtje.

96. *Een gehangen Dief.*

't **W**As seker een gerechtigh Heer,
 Die my dit sterven heeft bevolen:
 Hebb ick van boven neer gestolen,
 Hier hangh ick oock van boven neer.

97. *Eerlicke Hoerejagers.*

KEes krull seght met een statigh wesen :
 Hy is geen Hoerejager, neen ;
 Dat mogen Predikanten wesen,
 Die jagen 't soet volck uyt de ste'en.

98. *Klaes aen 't pleiten.*

MEn socht mijn Buerman Klaes sijn' wooningh af te naesten ;
 Hy kreegh een' Advocaet, en bad hem wat te haesten.
 De koelen Advocaet en trad niet uyt sijn' pass,
 En vraeghd' of aen een huys soo veel gelegen was ?
 Gelegen aen mijn huys ? sei Klaesbuer, wel ter degen,
 Moye achtien Mergen Lands, die zijnder aen gelegen.

99. *Goe-manschap.*

'k **S**Ei dat mijn' Buermans saeck gestelt was aen Goe-mannen,
 En daer med' allen twist eens seffens uyt gebannen :
 Goe-mannen, riep Mary ; daer toe soo segh ick neen ;
 Want Jan, mijn grimmer, is van die goe-mannen een.

100. *Van Jordens lieve Huysvrouw.*

MY dunckt ghy tracht met reden, Jorden,
 Pestmeester van de Stadt te worden ;
 Ghy hebt se langh in huys gehadt,
 En geen besmettingh af gevatt ;
 'k Meen van uw Wif, in Oost en Westen
 De vinnighste van alle Pesten.

101. *Dirck tegen de Pest.*

DIrck soeckt de Pest 't ontgaen met drincken ;
 Want alle vocht bluft alle Vier.
 En, seght hy, 'k ben soo boos op dat verslindend dier,
 Kost ick, ick soud het in een' lepel nats verdrincken.

102. *Kees in 't ontsagh.*

KEes stond en roemde voor de Mast,
 Wat pass ick op mijn Wif haer baren en haer bassen ?
 Ick seide, 'k weet niet, Kees, of ghy der wel op past ;
 Maer 'k sieder u op passen,
 Als vreesde ghy, sy moght u bijten als sy bast.

103. *Aen Jan.*

UW Wif baert als een Duyvel, Jan ;
 Is 't wonder dat sy baren kan,

Daer

Daer sy soo langh gebaert hadd
Eers' haer met u gepaert hadd?

104. *Slecht onschuld.*

DAer is een Veld-Heer; naer mijn' sinn;
In groote schand vervallen:

Hy seght, 't en viel hem niet eens in;

Dan dat seght niet met allen:

't En viel hem niet eens in, 't is waer,

Want, als 't hem ingevallen waer,

Hy waer niet ingevallen.

105. *Klaesens goede wensch.*

KLAES wordt geslagen van sijn' Klaer,

En weet haer backhuys niet te snoeren:

Daer tegen wenscht hy niet, goe Vaer,

Dan dat s' in 't Goud beslagen waer,

Daer sy noch hand noch mond kost roeren.

106. *Voorflagh.*

NEEL sei s' haer eens beslapen most,

Eer dat sy Pieter gunnen kost

Een vrolick heitjen daer sijn' sinnetjens op liepen:

Neel, seide hy, zijt ghy soo na ree?

Vier oogen sien wat meer als twee,

Wat seght ghy; of wijder eens malkand'ren op besliepen.

107. *Voor, da' mancke.*

EEn kreupel Soldaet

Moet staen daer hy staet;

Dat kan men maer hopen

Van die konnen loopen.

108. *Truy tegen Teun.*

TRuy heeft een vrolick hert, en wouw wel niet als smeeren,

Teun heeft een schrepel hert, en wouw wel niet verteeren,

En Truyens meeste vreughd is Teunens meeste smert;

Dat 's wel hert tegen hert,

109. *Voor een' mancken deughniet.*

WAt seght ghy van dien kreup'len mann?

Is dat de grootste Lichtmis, Jan,

Die over voeten gaen kan?

't Is al schier dat hy staen kan.

110. *Haeghsche me-Vrouwen.*

WAt zijnder Vrouwen in den Haegh!
 'k En kanse niet onthouwen;
 En 't goedje groeyt noch alle daegh,
 Ick hoev'er geen te trouwen:
 't Zijn altemael Men Vrouwen.

111. *Vall op vall.*

TRuy heeft een speel-kindje gekregen;
 Nu isf'er noch een onderwegen:
 Wel seght het spreekwoord en met re'en,
 Een ongeluck komt niet alleen.

112. *Loose Wewenaer.*

KLaes had vijf kinderen, en vrijdd' een' tweede Vrouw,
 Die 'r niet af hooren wouw;
 Staegh ley's' hem voor sijn' Neus die jonge Vijf gesellen;
 Staegh hielt hem Klaes soo slecht of hy geen vijf kon tellen.

113. *Leepe Klaes.*

HOe fiet gh'er sus uyt, sei my Klaes,
 Ghy zijt niet wel; 'k fiet aen uw' oogen:
 Ick sie daer wel uyt, seid ick, Baes,
 Maer d'uwe twee, die noyt en droogen,
 Naer ick het aen 't fatsoen besluyt,
 Goe Klaes, ghy fiet daer niet wel uyt.

114. *Fopp voldael.*

FOpp had gevallen in blaeuw' oogen,
 Die hadden op hem sulck vermogen,
 Dat hy d'er Maey om heeft getrouwt;
 Daer werdt hy somtijds af getrouwt
 Nu's Fopp versaedt, en ick bedrogen,
 Soo hy niet meer als oyt van twee blaeuw' oogen houdt.

115. *Den aenhouder.*

DEn aenhouder verwint, sei Jan de Bruydegom:
 Dry dagen na zijn trouwen
 Begoft hy aen te houwen.
 't Wijf houdt hem voor een' Tromm,
 En slaet hem blaeuw en kromm,
 Dat hyder by blijft leggen:
 Den aenhouder verliest, heeft hy nu leeren seggen.

116. Trijn van Jan.

'k SEi, Trijn, ick sie u Jan is noch den oude knecht,
 Op 't luchtjen van de wijn en 't kluchtjen afgerecht;
 Den oude knecht? sei Trijn, dat is heel wel gefeght, maer
 'k Wou Jan de jonge knecht waer.

117. Jans bericht.

KLaes vraeghde buyten 's lands, hoe all' sijn' vrienden voeren,
 In en ontrent den Haegh,
 Sijn' Bueren, sijn' Gespuys, sijn' Boeren en sijn' Hoeren
 Oud en Jongh, Man en Maegh.
 'k Sei, waerom vraeght ghy na uw' Wif niet alle daegh?
 Die hoor ick u niet roeren.
 Om dat ick, seid' hy, na mijn Wif niet veel en vraegh.

118. Jan en Maey.

JAn achterdenckende van Maey, sijn lichte Wif,
 Maey, seid' hy, wie 's die Vent die hier soo laet komt praten,
 En volght u by der straten
 Als gingh hy op uw' lijf?
 't En is my niet te doen om onlust of gekijf:
 All hebb ick wat gedroomt, 'k hoop datter niet veel aen is,
 't En is my maer gedaen om of het u gedaen is.

119. Aen Neel.

WAt light ghy na de Miss en loopt,
 En dat met boeten af en koopt?
 Neel, scheidt eens uyt die malle kueren:
 Kom, gaet eens voor den spiegel staen,
 My dunckt Neel, dat ghy met uw' bueren
 Wel soudt ter kercken mogen gaen.

120. Graf-schrift in voor-raed.

Al sprack 't geen levend mensch, de Boomen souden 't seggen
 Hier light Jan Maertensz, niet daer hy hoort te leggen;
 Te weten daer hy lagh en wroete nacht en dagh,
 Op Hofwijck, daer sijn hert, eer 't sturf, begraven lagh.

121. Neels voorsichtigheit.

GRijp ick u somtijds by der hand,
 Ghy schrickt, als waer de mijn' in brand,
 En d'uw' als Zwavelaen te steken:
 Ghy wilt wel lacchen, schijnt, en spreken,

Maer

Maer met geen' tommelingh daer by:
 Neel, wien mistrouwt ghy, u of my?
 Wat meent ghy dat hier Neel op seide?
 Houdt u hand t'huys, 'k mistrouw ons beide.

122. *Pier een-oor.*

Pier heeft sijn rechter oor lest aen de kaeck gelaten:
 Men magh hem dan voortaan wel wat boetveerdigh praten;
 't En gaet hem nu niet meer, den Guyt,
 Het een oor in en 't ander uyt.

123. *Lange Neel.*

Neel is geen knechtje, dats waerachtigh,
 Maer al een knecht soo groot, soo machtigh:
 Soo wordt'er dan oock wel geseit,
 Neel is geen meisje, maer een Meid.

124. *Schade van ledigheid.*

Des menschen Hoofd of Hert soeckt altoos wat te malen,
 En daer moet stof toe zijn, al souw mens'er toe halen;
 't Vermaelt sich anders en 't verslijt sich als de Steen
 Die maelt, als waerd'er Koorn, en daer en is'es'geen.

125. *Goemanschap.*

'k **H**eb veel' quae' saecken aen goe' mannen sien verblijven;
 Maer noyt geen' aen goe' wijven.

126. *Neel Trouw-ree.*

Neel, seid ick, zijt ghy sott, en soeckt gh' alree te paren?
 Ghy zijt pass vijftien Jaren:
 Wel, seis', is vijftien jaren pass,
 Soopacr ick emmers niet te rass.

127. *Geld in de hand.*

Hoe dat wy 't cijfferen, en hoe wy 't overleggen,
 Klaes komt geld in de hand, daer valt geen tegenseggen:
 Komt hem geld in de hand van selfs? het magh wel zijn,
 Icken beny't hem niet, mits 't niet en zy van 't mijn.

128. *Aen ontuchtbare Jan.*

Daer yeder t'huys hoort, hoort een yeder liefst te wesen;
 Jan, uyt genomenghy: dat seght uw droncken wesen:
 Ghy hoort van huys, en niet by 't preken van uw' Griet;
 Neen, Jan, ghy hoort niet t'huys, want t'huys en hoort ghy niet.

DAer moet'er meer als een mé spelen,
 Wat drommel is daer voor gedruys,
 Sei Jan, en hoorde vijf ses Velen
 By Nacht, by onty voor sijn Huys;
 Het spel en moght hem niet vervelen;
 Maer, dacht hy, 't schijnt all dit bedrijf,
 Geschiet ter eeren van mijn Wijf;
 Daer moeder meer als een mé spelen.

REinier de Logenaer gaf gisteren den geest,
 En seide, siet, ick sterf, met hy 't hoofd neder leide:
 De vrienden sagen 't; maer daer heeft'er veel gevrees't,
 Dat het niet waer en was, om dat hy 't selver seide.

REinier de logenaer (want als hy sprack, bedroogh hy;
 En als hy loegh, soo loogh hy)
 Light onder desen steen:
 Ten minsten soo ick meen.
 't Scheen dat hy gist'ren in sijn' lesten slaep gewieght wier;
 Maer hy sei 't selver; en soo twijffel ick met re'en
 Hoe dat ick seggen moet, hy light hier, of hy lieght hier.

TRijn wouw met kracht een Jonckh^r. trouwen,
 Soo nam sy Jonckh^r. Jan den Ouwen:
 Nu seght sy 't is een Jonckh^r. maer
 Sy wenschten Jan een Jonckheer waer.

TEun heeft eens aen een wijf geweest:
 Nu derft hy niet ver-trouwen:
 Het schijnt hy van gevoelen vrees't,
 Hy derft geen Wijf vertrouwen.

DE Paerden kosten veel van Wey
 En meer op stall te houwen:
 Soo klaeghde Joris; en ick sei,
 'k Had liever een klein Bosch als een groot paerd te houwen.

135. Adam en Eva.

TEun houdt zijn oude Wijf, zijn' afgesleten Saer,
 Of hyse niet en hadt, gelijk'er staet geschreven;
 En vindt'er andere, daer med' hy weet te leven
 Gelijk'er niet en staet geschreven, 'k weet wel waer.
 Den ouden Adam heeft de schuld van dit verloopen
 In Sarens oordeel: maer Teun weet dat te verdoopen,
 En, werdt'er wat misdaen, seght dat de schuld gewis,
 Niet ouden Adams, maer wel oude Evas is.

136. Jan bijster' sweeghs.

EEn Heer wees Jan een' wegh:
 Die leiden hem in plassen,
 In modder en morassen:
 Wel, seid' hy, wel, ick segh,
 Men magh'er wel af preken
 Van wat de Heeren spreken:
 Hier sitt ick vast en kijk
 Ten ooren toe in 't slijck,
 En moetrick noch al prijsen
 All wat de Heeren wijsen?

137. Valsche rouw, oprechte schrick.

TRijn hoorde dat haer mann van roovers was besprongen
 En doodelick gequetst: haer ooghjens bey ontsprongen,
 (Bey kosten sy die kunsten haddens' altoos ree)
 Sy weende bitterlick, of dé al of sy 't dé:
 Ten lesten wierdt het ernst, en Trijn begoft te baren,
 Als Vrouwen doen die baren,

Alsoo de tijdingh quam, haer mann waer omgebracht:
 Want sy verstond, men had haer man weerom gebracht.

138. Jan onschuldighr.

't **I**S waer, 't gelijckt een Manslag;
 Maer evenwel den anslag
 Die'r de Baillieu op heit
 Is altemael bedurven:
 Dus heeft het Jan verkurven;
 Hy heeft onlanghs een in 't Bosch ter neer geleit;
 Maer 't was een moye Meid,
 Ens'en is niet gesturven.

D d 3

139. Jan

139. Jan de flocker.

'k **H**Eb Jan alleen te gast gebeden,
 En hebber meer schae's by geleden
 Als hadd'er dry of vier gebrast:
 My dunckt Jan is een dapper gast.

140. Dirck aen 't geewen.

DIrck heet een wacker mann;
 'k Hoor dat hy wacker eten,
 En wacker drincken kan;
 Het moet all wacker heeten
 Wat hy by nacht of dagh
 Of doen of laten magh.

Daer komt hy uyt sijn bedd, en doet noch niet als gapen:
 Is't wonder dat hy geewt, die wacker heeft geflappen.

141. Siet toe.

ALl die wel sterft heeft wel geleest:
 Maer't is niet yeder een gegeven,
 Dat hy ten einde van 't quaed leven
 Noch tijd om wel te sterven heeft.

142. Vierdagen.

SOud' ick de Heilig' dagen vieren,
 Seid' een onnosel Ambachtsmann,
 Dat kan de rijcke by sijn' vieren;
 Daer weet men t'mijnent niet eens van:
 'k En hebbgeen geld om Turf te koopen,
 'k Weet hout noch kolen te belooopen,
 Hoe kan ick vieren nacht of dagh?
 Maer, lijdt men dat ick wercken magh,
 Soo weet ick raed selfs om te sweeten;
 En wilt ghy dat geen vieren heeten,
 Ten minsten salder wat geschien
 Daer med' ick Turf en Hout verdien:
 In Somma, laet de Papen tieren,
 'k Moet wercken of ick kan niet vieren.

143. Aen Neel.

NEel heeft een paer nieu' schoenen aen,
 Met goud en silver draet gela'en,

En daer een nieuw paer hosen by
 Van Engelsch' incarnate zy.
 Nu zijn de rocken in den weegh;
 Men fiet het goetje niet te deegh,
 En dingen die men niet en fiet,
 Wat baet het of men s' heeft of niet?
 Maer, Neel, daer is goet helpen aen:
 'k Wouw op mijn' handen leeren gaen,
 Gelijck de Koorde-springers doen,
 En proncken soo met Kous en Schoen.

144. *Hout voor Iser.*

KEes, waert ghy mijns gelijck, ghy soudt my niet langh dagen,
 Ick bracht u lichtelick 't rapiertje voor den dagh:
 Nu ghy bequamer zijt om eicken hout te dragen,
 En geen mann van mijn' slagh,
 Soo moet ghy noodtelick een mann zijn van mijn' slagen.

145. *Nieuwe-slagh.*

ALs Trijn haer' eersten mann niet naer sijn' sinn en kuisten
 All wat hy haer beval, soo sloegh hy haer met vuisten;
 Haer tweede liefste komt met stocken voor den dagh;
 Nu heeft sy weer een' mann, maer 't is een ander slagh.

146. *Wel gegift.*

'kS*Ei* gisteren aen Jan, uw' Wif kan 't niet langh herden;
 Ghy sult haest vader werden,
 En wat sy dragen magh
 Komt eer langh voor den dagh;
 Soo wy daer pas afspraken,
 Begon de Vrouw te kraken,
 En s' is te middernacht
 In 't kinder-bedd gebracht:
 Mijn' giflingh is all wel genomen,
 Het kind is *voor den dagh* gekomen.

147. *Jonge Bettje gewaerschout.*

WAt mooght ghy liggen trouwen, Bett?
 Ghy zijt pas festien Jaren:
 Weet ghy wel hoe ghy staet te varen?
 Van 't kinderbedd in 't kinderbedd.

148. *Teunens*

148. *Teunens Adel.*

WAt magh 't volck van haer afkomst droomen,
 Sei Teuntje lichtvoet by den Wijn;
 Ick gun een yegelick de sijn;
 Maer wie heeft emmermeer vernomen
 Een' beter afkomst als de mijn?
 Siet, ick ben eelder als ick schijn;
 Ick ben, de Leer eens af gekomen
 Op 't tippje van de leste pijn,
 Ter bedevan een' schoon' Bagijn:
 All quam ick van den Paus van Romen,
 Mijn' afkomst moght niet beter zijn.

149. *Misverstand.*

EEn Doctor sei Jan in sijn' koorts,
 Hy souw haest op de been zijn:
 Vast sietm' hem mager al een' Toorts
 En dorr in all' sijn' Le'en zijn.
 De Doctorgaf hem goed bescheid;
 Hem is geschiet als was geseit;
 Sijn vleesch is meest verdweenen,
 Hy is haest op de beenen.

150. *Piers eerste nacht.*

Pier, droncken Bruydegomm, heeft sijn' Bruyd laten leggen
 En opstaen even eens als sy geschapen is:
 My dunckt men kan niet beter seggen,
 Dan dat de Bruyd beslapen is.

151. *Onseker verwacht.*

ICk hoor de li'en vast praten
 Wat my te wachten staet
 Uyt Klaefens rijck en Staet:
 Maer 't kan my weinigh baten:
 Klaes sal my wat na laten,
 Soo hy 't niet na en laet.

152. *Aen slechte Mathijs.*

MAthijs is een Haeghs kind geboren,
 En, werden Schepenen gekoren,
 Hy meent, men magh hem niet verby:
 Maer, Thijs, daer hoort wat anders by:

Tot Schepen-stoelen te bekleeden
 Hoort wetenschapp van recht en reden;
 En hoepast u dat onderwind,
 Die niet en zijt als een Haeghs kind?

153. *Tdel beloven.*

FY maent haer selven staegh, en seytm' op alle straten,
 U komt noch geld van my: en staegh en is 't maer praten,
 Daer geen geld op en volght: wat helpt my 't praten, Fy?
 Altoos komt my mijn geld, en noyt en komt het my.

154. *Schielicke mildheit.*

WAt is een gierigh mann?
 Die geen goed geven kan,
 Dan als hy 't niet kan houwen;
 En die 't soo noode derft
 Dat hy selfs als hy sterft
 Noch bangh is voor 't berouwen.
 Soo gingh 't met onsen Jaep,
 Die, met sijn' lesten gaep
 In sijn' gebueren armen,
 Eerst gisteren den armen
 Met hondert pond bedacht.
 Wie had dat oyt verwacht,
 Dat sulck een bloed der bloeden
 Met sulck een' moed der moeden
 Sou tasten in sijn deegh?
 't Is waer, maer hy was veegh.

155. *Aen lichte Griet.*

't **E**N raeckt Jans koude kleeren niet,
 Wat hy aen sijn licht Wijfje siet,
 My dunckt hy heeft dat wel.
 't Raeckt, niet sijn' koude kleeren, Griet,
 Maer 't raeckt u warme Vell.

156. *Geweigert en gewenscht.*

'k **H**Eb Thomas langh vergeeffsch gebeden,
 Dat hy toch eens uyt komen wouw:
 Het schijnt, het lagh my op mijn' leden,
 Dat men 't hem licht beletten souw.

II. Deel.

E e

Flus,

Flus, hoor ick, heeft de Schouth den bloed by 't hoofd genomen,
 En wel gelegert uyt de kouw:
 Hoe geerne soud hy nu uyt komen!

157. Jans welvaert.

JAn is sterck en gesont van lichaem en van leden,
 't Is een wel varend knecht, maer onbesuyft en domm;
 Hy ment sijn' eigen karr, en smijtsfe veeltijds om:
 Dat 's wel gevaren, Jan, maer 't is niet wel gereden.

158. Quæt opvoedfel.

DIrck schickt sijn Soontjen op met sijn' gebloosde kaken,
 En sijn' gekrulde kuyf, als of 't een Meisje waer:
 Hy hadd ons van sijn' Soon belooft een Mann te maken;
 Nu werdt het altemael de Moer, en niet de Vaer.

159. Klaes vergift.

KLaes wilt Cornelie enckel trouwen;
 Noch vriend noch vyand kan hem houwen:
 God geve dat hys' enckel vind',
 Want, heb ick 't wel, sy is met kind.

160. Een gehangen dief.

'k **S**Agh door en door de strick daer in ick werd gevangen,
 'k Sagh door en door de stropp daer in ick werd gevangen,
 Ick raecte niettemin om hals door dese deur,
 't Gaet niet vast, steekt u in geen gat, of siet'er deur.

Einde des seventienden Boecks.

ACHTIENDE BOECK.

S N E L D I C H T.

1. De Pest ten einde.

DE Plaegh in dit gewest
 Heeft ons veel volcks doen derven,
 En op de vuyle vest
 En ongesiene werven,
 Met menschen-vleesch gemest,
 Doen werpen by de scherven.
 De goede God in 't lest
 Die alles doet om 't best,
 All blijven wy 't verkerven,
 Moe branden en moe kerven,
 Moe menschen te bederven,
 Heeft deerniss met de rest
 En haer bedroefde erven,
 Versmoort de Pest in 't nest,
 En doet de sterfte sterven.

2. Kruyd-slagh te Delf.

ALs 't Kruyd-huys 't krijthuys wierd, wat wasser een erbarmen,
 Wat hoordemen rondom all klagen en all karmen!
 Heel Delf stond overend. hoe overend? Wel meer:
 Een groot deel van de Stadt lagh grouwelick ter neer.

3. Ondanckbaerheit.

DE mensch zy voll van waerdigheit:
 Is hy daer by ondanckbaer,
 Sijn' waerde en is niet ganckbaer
 Noch hier, noch in der ewigheit.

4. Noch.

't I S al de selfde sond, ondanckbaer zijn en stelen:
 Maer d'een werdt niet gestraft, en d'andere kost keelen.
 Sy dienden beide met gelijcken loon betaelt,
 Soo die my 't mijn onthoudt als die my 't mijn onthaelt.

5. *Aen ftegen Aert.*

MY dunckt 't en waer geen deegh, Aert,
 Soo ghy niet stijf en steegh waert,
 En minder steen als deegh waert;
 En niemant in den weegh waert;
 Want soo ghy soet en dweegh waert
 'k Souw meenen dat ghy veegh waert.

6. *Aen een arm rijk man.*

GHy zijt wel vijftien mael soo rijk als ick op 't minst,
 En ick wel seltien mael meer meesters van mijn' winst,
 Ellendigh Rentmeester van ongeduldig' erven,
 Die naer uw leven niet en staen, maer naer uw sterven,
 En tellen elcken beet die ghy in 't uwe bijt,
 Als waer uw Avondmael van nu af haer ombijt;
 Ick klee my als 't my lust, ghy als: ick derft niet seggen:
 'k Slaep rustiger als ghy, en 't scheelt vry veel in 't leggen,
 Mijn huys is langh voltoyt, 't uw is noch onbegoft,
 Ick eet all wat my lust, ghy all wat minste kost,
 Ick derv al wat ick moet, ghy schrickt my na te derven;
 Neemt dat wy t'samen door een' wei voll slooten swerven:
 Of uw Polslanger is als mijne, wat is 't dan,
 Sooghy voor slooten staet daer ick ruym over kan?

7. *Op de uytspanninge der Vernuftten door I. van Someren.*

VErleeght uw' besigheid om hier wat uyt te spannen,
 Gespannen herfenen, die door de Boecken reist,
 En die, doorpeisende, u selven overpeist:
 't Is hier goet peisteren: maer siet toe, letter-mannen,
 Of de Reis hanghter aen: d'uytspanningh is soo soet,
 Dat sy 't weer inspannen by naer vergeten doet.

8. *Teeringh na Neeringh.*

DIc meer will hasp'len dan hy spint,
 En meer will eten dan hy wint,
 Bedrieght sijn selven, en bevindt
 Dat hy sich al te laet versint.
 Wanneer op 't lest sijn onderwind,
 Als van een onbescheiden kind,
 Onwetend' slecht, of willens blind,

Gelijck 't met ydelheit begint
Moet eindigen in roock en wind.

9. *Voorsichtigheit.*

TYs is een welbesorght Soldaet;
Daer schijnt een Hopman in te steken:
Hy heeft voorsichtelick geweken,
Daer 't ginch aen 't vechten voor den Staet.
En waerom heeft hy sich geborgen?
Niet anders als van louter sorgen.

10. *Meer als reden.*

UW knecht sei, ghy waert uyt: 'k geloofden 't, en ginch wegh;
Al hoorden ick u spreken:
Nu ben ick t'huys, en roep, laet my mijn hoofd niet breken,
'k Ben uyt: gelooft ghy 't niet, daer ick het selver segg?

11. *Wel dienen.*

TRouw dienen is 't niet all, gehoorsaemheit en spoed
En zijn maer halven dienst; indien daer niet van binnen
Op 't buyten-werck en past een vrolickheit van sinnen:
Die doet all wat hy kan, en geerne, die voldoet.

12. *Op een Zuylichemsche Winter-reis.*

DE Wael sitt, Seggen hier de lieden:
Ja wel, wat heeft het te bedieden?
Ick wouw haer banck gespleten waer,
En dat sy moe geseten waer;
Soo möght ick eens aen 't sitten komen:
En dienen my van weecke stroomen;
De harde zijn my veel te gladd:
O heiligh ongevoren natt:
Die op u aen de riemen sat!

13. *Op de selve.*

DE winter is afgrijsselick:
Die hier een omgevall will mijen
Die dient all vry wat wijselick;
't En deught tot varen noch tot rijen:
De Stroomen staen, de Dijcken glijen,
't Is all om Ys en ysselick.

14. *Noch.*

HEt Ys is effen om te treden:
 Maer't is een' Goddelickereden,
 Die staet, sie dat hy niet en vall':
 Gedenckt dit, weelderige menschen,
 Die schier niet meer en weet te wenschen,
 Hoe gladder wegh, hoe reeder vall.

15. *Noch.*

ICk was op een verdrietigh reisen,
 Daer my niet aen en lust te peisen,
 Al steectse my noch in de borst:
 Daer viel een' Sneew op harde Vorst:
 Sneew! seid ick, en misschien ick lachten,
 Maer't waren danckbare gedachten,
 Van een gevoeghlick hert,
 De wegh valt suer en herdt,
 God wil't suer suyckeren en't herde wat versachten,
 Daer volghde regen op die Sneew,
 Siet, seid ick, moedigh als een Leew,
 De Heere sendt ons plassen,
 Om tranen af te wassen;
 Dit is sout water en dat soet,
 Soo is 't all dat den Hemel doet.

16. *Jans welsprekenheit.*

JAn spreekt sijn Fransch en sijn Latijn;
 Hoe goede talen, staet te weten;
 Hy noemtse wel met reden sijn',
 Die Fransch noch Roomsche en mogen heeten.

17. *Menschen aerd.*

DE menschen lusten averechts
 Naer't geen men haer belast te haten:
 Landsheeren, Rechteren en Staten,
 Verbiedt ghy't quaed, beveelt het slechts;
 Sy sullen't quaed van quaedheid laten.

18. *Neels Waerom.*

WAerom Neel Peerlen draeght, dan sijn en dan eens vals,
 Beduydt sy met een woord dat waer is; om haer' hals.

19. *De*

19. *De Vrouwen baes.*

DAt meeste Vrouwen Broecken dragen ,
 Als 't niet en was in oude dagen ,
 Daer ben ick niet seer in begaen.
 't Quaedst is, sy hebben se meest aen :
 En 't meest van allen te beklagen ,
 Men kan 't niet mercken aen haer gaen.
 De Mans doen of sy 't niet en sagen ;
 Vast duyckt de Sonn all voor de Maen.

20. *Neels oude Mann.*

WAt heeft Neel voor een' mann, een steenen of een' houten ?
 Want, als ick hem te recht besie, den ouden knecht,
 My dunckt het staet'er slecht,
 En lassen' ongesouten ;
 En Neel, te gast genoodt langh naer het lest gerecht,
 Goe vrouw, en heeft'er niet te bett af als kou' bouten.

21. *Annas verwarde schoon.*

HAer' oogen zijn schoon rood, haer' lippen blanck en bleeck ;
 Haer' handen hard en stijf, haer' borsten slap en weeck,
 Haer neus is dunn en spits, haer' vingers lomp en plompjes,
 Haer' knijen schrael en small, haer' voeten rond en stompjes,
 Haer voorhoofd kort van leeft, haer' ooren langh van lidt,
 Haer' tanden groot en swart, haer' tuyten klein en witt,
 Haer hals is als een' worst, haer middel als een' wijn-ton :
 Men vindt'er alles in wat in een' schoonheit zijn kon ;
 't Is altemael wat goets, 't is altemael wat fraeds ;
 De kleine schortingh is, 't en staet niet op sijn' plaets :
 De somm is goed en groot, genoegh om uyt te munten ;
 Maer 't is een' mengelbors van veel' verwarde munten ;
 't En is geen' schoonheit, 't is een' schoonheits Annagramm,
 En als ick haer soo prijs, soo werdt ons' Anna gramm.

22. *Op Reynier den berisper.*

REinier will yeder een berispen
 Terwijl hy staet en rispt voll bier :
 Ick weet niet watter meer stinckt schier,
 All dat berisp of all dat rispen.

23. *Teunens*

23. *Teunens onschuld.*

TEun is een weetniet, dat 's bewesen en gewiss,
 En dat hy 't niet en weet is emmers soo waerachtigh:
 Wat licht men 't hem en wijt? de mann en is 't niet machtigh:
 Hoe wilt ghy dat hy 't weet', daer hy een weetniet is?

24. *Rijnsche Wjns d'half.*

VErkoopt ghy my dat, Jan, voor suyv'ren Rijnschen wijn?
 Naer dat ick uyt sijn wesen
 Waerschijsnelick kan lesen,
 Sal 't wel half Rijnsche wijn en half Rijnsch water zijn.

25. *Kostelick pleiter.*

DIrck was mijn Advocaet, en, of ick peep of songh,
 En of ick sprack of sprongh,
 Voor pleiten en voor praten,
 Most ick hem in een' weeck 'k weet niet hoe veel Ducaten:
 Dirck heeft een' gauwe, Ja hy heeft een' gouwe tongh.

26. *Aen Joffrou M. van Orsmael, met mijn' Oogentroost.*

HIer is den Almanach; beklaght'er u niet van;
 Ghy hebt hem willen sien: valt'er veel op te seggen,
 Of werpt hem wegh, of valt in slaep, en laet hem leggen,
 Dat 'sall de troost dien ick uw' oogen geven kan.

27. *Jan wel belaten.*

TRijn heeft haer moyegoed aen Jan haer' man gemaect;
 De rechten erfgenaem en krijght'er niet een' veer af;
 Hoe dat het Testament gelooft werdt of gelaect,
 Jan hiel veel van sijn Trijn; nu houdt hy'r noch veel meer af.

28. *Berouwen gift.*

ALl wat ghy geeft dat zijt ghy quijt,
 En 't heeft een' eigenaer bekomen:
 Soo 't u berouwt, of soo 't u spijtt,
 Weet dat gh' een Dief geworden zijt:
 Stillswijgends hebt ghy 't weer genomen.

29. *Spoedige geboort.*

KLaes, hebt ghy geen geval, ghy plompaert als ghy zijt,
 In 't kramen van uw Wijf ses maenden voor den tijd?
 Ey, daer steekt voordeel in, 'k sie aen dat kind sijn wesen,
 't Sal een voortvarend knecht, een goed post-rijder wesen.

30. *Consistorie*

30. *Consistorie.*

WAt light men staegh en kijft in seker' Consistorie!
Is 't Consistorie daer, oft ist macr, com, sitt, stoorje?

31. *Vastelavond-Paep.*

HEeroom en preeckt maer altemet,
En stadigh siet men hem te Pankoeck of te Wafel,
Men magh wel seggen, Heeroom lett
Min op de Taf'len van de Wett,
Als op de wetten van de Tafel.

32. *Doen by weten.*

DIrck, meent ghy dat dat leeren heet,
Altoos te lesen en te leeren
Wat doen en laten is met eeren,
En noyt te doen wat dat ghy weet?

33. *Op de heilige stoffen van V. ab Oosterwijck.*

IS 't rein spel, Oosterwijck, en kan 't de waerheid lijden,
Datw' ons in heilige treur-liederen verblijden?
Siet, Mann Gods, wat uw' penn, uw' soete penn, all doet,
Die Gall tot Suycker maeckt, en Honigh perst uyt roet.

34. *Nieuw Jaer.*

ICk weet niet hoe sich 't volck vergaept aen Nieuw-jaers dagh,
Als sagh men heden dat men gift'ren niet en sagh:
't Jaer is een kettingh, en sijn' schakels zijn sijn' dagen,
Die sien wy dag'licks nieuw, soo wy se gift'ren sagen:
't En is niet alle daegh den eerste in Louwmaend; maer
Is 't niet dry hondert vijf en sestig mael Nieuw jaer?

35. *Trouw en waerde.*

VInd ick yet waerdiger als u, Trijn, jongh of oud,
Ick falder, weest verdacht, mijn heele hert aen hangen:
Maer 't is soo verre van uw' vrees als mijn verlangen;
Daerom lacht ghyd'er med', en daerom spreek ick stout.

36. *Zedige wapenen.*

'k **S**Ie jonge jonckertjens met menighen op straet,
Met monden vol gevloecks als dollc kuyckens baren:
Sy meenen dat gelaet den degen heel wel staet:
'k Wouw degenlicke li'en de degelickste waren.

37. *Onnosfele vlyd.*

KAn ick Spaensch, sei Boer Jan, en soud' een Spagnaert weeren
 Die sijn wijfquellen wouw, daer sy lagh uyt haer kleeren:
 Doch, sprack hy (en stond op) de Koster kan die tael;
 Trijn, wacht een' oogenblick, 't is best dat ick hem hael'.

38. *Verlegen kind.*

DAerm' eerst een kind verlegen vindt,
 En weet ick niet ter degen;
 Wie meerder is verlegen,
 De Moer, de Minn, of 't Kind.

39. *Noo gedaen, oock gedaen.*

DIrck, sprack ick, goede vriend, wat lust u aen een' Vrouw
 Te vrijen die noyt Ja, en altoos Neen wil seggen?
 Die de Stadt winnen will, seid hy, moet haer beleggen,
 'k Hebb liever dat sy 't nood' dan dat sy 't noot doen souw.

40. *Lastige Rekeningh.*

JAn houdt goe Tafel, Jan doet lekker spijsfoecken,
 En van den besten dranck uyt allerhande hoecken.
 Nu 't aen 't betalen gact, weet Jan niet wel van waer:
 Jan heeft t'huys over hoop veel' sware Boecken; maer
 Jans Tafel-boeckjen is het swaerste van sijn' boecken.

41. *Vis Major.*

DIe van een' Walvisch wierd' verslonden in de zee
 Sou klagen van geweld, quam hy weer op de Ree:
 Ja meer als groot geweld: want, fiet, een Walvis is
Vis major, en dat is meer als een groote viss.

42. *Trijn hertrouwt.*

MEn fiet Jan Dronckeluyt de roo Druyv in sijn wesen:
 Trijn maeckt hem niettemin den tweeden van haer' mans.
 Trijn heeft veel tijds gespilt in 't lesen van Romans,
 Nu heeftse degelick een roo man uyt gelesen.

43. *Klaes hertrouwt.*

KLaes denckt gedurigh aen sijn soete Vrouw Sufanne:
 Anne heet sijn' tweede pry, die kaeckelt sonder end.
 Wel te pass is sijn mond den eersten naem gewent:
 Hy heeft noch stadigh niet te roepen als, sus, Anne.

44. *Mistrootst.*

44. *Mistroot.*

MYn recht is alfoo klaer als 't middagh-licht kan wesen,
 En, m' heeft men staegh geseght, 'k en hadde niet te vreesen:
 Nu is mijn Advocaet van heel verdraeyden sinn:
 Ick vrees hy moet niet, maer hy will my doen verliezen:
 Wie knoopen vindt in biesen
 Die maeckts'er selver in.

45. *Lijdsaemheit.*

'k **E**N will niet aen de wraeck; ick will geduldigh hooren
 't Onhebbelickste woord:
 Soud' ick mijn' God verstooren,
 Om dat men my verstoort?

46. *Truy in 't gebaer.*

TRuy kraeckten om een kind te losen, dat de Hoer
 Geraept had by een' Boer;
 En sei, 't was wonderlick, men had haer in haer leven
 Soo menighmael bekeven,
 Dats' uyt den arbeid liep, en uyt plaisieren voer;
 Nus' in den arbeid sat, bekeef haer Vaer en Moer.

47. *Een kind v'huys.*

HEeft Neel een Speel-kindjen gekregen?
 Soo werdt geseght, maer niet te degen:
 't Is Klaes gefonden, en hy seit,
 Dat hy het kind gekregen heit.

48. *Aenstootelicke toenaem.*

HEet ghy uw' mann uw' kind, gelijk de malle Vrouwen;
 Dat moght u wel berouwen:
 Ey, Neel, spreekt soo niet meer; 't gaet erger als een' Hoer:
 Want is uw mann uw kind, soo soent uw mann sijn Moer.

49. *Uyschey.*

Blanck' Anne sagh soo suer als Teun haer sou genaken
 Op houwelicke faken;
 Dat hy den handel brack, en raeckten op sijn paerd,
 Blauw' oogen dochten hem geen' blauwe schenen waerd.

50. *Dobbel geval.*

JAn, duyfelhoofdigh van den dranck,
 En vaeck' righ onder 't preken,
 Viel van een niet te leegen banck
 Om hals of been te breken.
 My dunckt de mann niet mall en was
 Die doe sei onder allen,
 Dat Jan in slaep gevallen was,
 En was in slaep gevallen.

51. *Pier en Neel.*

Pieter woeckert, Neel heeft grillen,
 En sy woeckert met haer' billen;
 Dese zijn in echt getre'en:
 In 't vergad'ren van die herten
 Komt Latijn en Duytsch by een
 Malè parta en malle perten.

52. *Gedienstigheid.*

Daer woont een' Maeghd niet verr' van hier,
 Daer van men met groot wonder seit,
 Sy dient haer' vrouw voor Camenier,
 En al de knechts voor ondermeid.

53. *Onbenijdt geluck.*

Ghy trouwt een leelick dingh, en boos, en vuyl en oud,
 En vreesst ghy van bezijden
 Dat ick 't u kan benijden?
 Neen seker, Jan, ick will niet hebben dat ghy trouwt.

54. *Tijs verongelückt.*

TYs kreegh van achteren een' lapp
 Van sijn' beminde huysvrouw,
 Om dat hy niet vroegh t'huys wouw,
 Ter liefde van den soeten tapp;
 En klaeghd', hy was bedrogen
 Van erger als een' logen,
 Want, seid hy, dat was achter klapp.

55. *Op ouden Ysbrants Bruyloft.*

SOo oud, soo koud,
 En nu getrouwt?
 Wat seght ghy my van Ysbrand!
 't Moet heet zijn daer het Ys brandt.

56. *Stijn*

56. *Stijn in 't baeren.*

STijn kraeckten als een Vrouw die kraeckt,
 En riep, ick wouw 'ck hier door waer,
 Met beid' haer' handen voor haer,
 Och! waer ick hier niet aen geraeckt,
 Soo waer ick hier niet aen geraeckt.

57. *Aen lichte Trijn.*

GHy maeckt veel' Rijmen en veel' Dichten,
 En rinckelroyt veel met de Nichten:
 Ghy lijckent wel wat Dichtster, Trijn:
 Maer ghy moght wel wat dichter zijn.

58. *Een Schipper sijn' schuyt boomende.*

Ick voorder averechts; en, als ick voorwaerts gingh,
 Soogingh ick achterwaerts: wat is dat voor een dingh?

59. *Bedenckt u selven.*

EEn' Joffrouw quam verby een' wagen
 Daer menschen mist op wierd gedragen,
 En preutelden en vloecte toe,
 En hiel haer teere Neusje toe:
 Ja, sei de Voerman, soete deeren,
 Ghy mooghter u wel tegen weeren,
 Gedenckt eens hoe 't tot uwent staet,
 Ghy loopter stadigh mé langhs straet.

60. *Ja en Neen.*

Pier houdt hem aen den Text, en aen sijn' winst met een;
 All sijn' beloft' is Ja, en all sijn' houden Neen.

61. *Neel in 't sieck-bedde.*

CLysterien, sei Neel, meent ghy daer me te spelen?
 En spreekt my daer niet af; 'k mag 't in mijn hoofd niet veelen.
 Den Apotheker sprack, 't Is wel, Neel; maer gelooft,
 't En salder flusjens niet te doen zijn in uw hoofd.

62. *Klapper aen de galgh.*

Pier hongh sijn' tongh soo wel, hy kostse niet bedwingen;
 Sy most staegh kleppen, en van allerhande dingen.

In 't end heeft hy 't geheim van 't Vaderland ontdeekt;
 Daer is niet mé gegeekt;
 Hy isser opgevangen
 En aen een' galgh geraeckt, die voor een baken streckt:
 De Vent is dood, en noch is sijn' Tongh wel gehangen.

63. Voermans latijn.

EEn nucht're Doctor hadd een' droncken Voermann voor,
 Die vracht en wagen hadd rond om gestort in 't spoor;
 En seid' hem, 't was voorwaer een negligent' omiffie:
 De voerman rijmd', en sprack, Heer, ick beken 't, om is hy.

64. Fy gevrijdt.

FY leefde wel in dwangh van Vaertjen en van Moertje,
 Daer op wierd sy gevrijdt, en trouwde, en wierd een hoertje.
 Men seid' haer menighmael, hebt ghy geen schaemte, Fy?
 Wel, seis', ick ben gevrijdt en ben ick dan niet vry?

65. Eerlick schelden.

TRooft, Hert en Liefstentje zijn namen onder velen
 Daer Vrouwen door de banck haer Mannen mé bestreelen:
 Neel noemt haer' Mann haer kind, en weet waerom, de hoer,
 Soo seghts' hem alle daegh met eeren, Soent je Moer.

66. Vernoeemt gedierte.

PAst Menschen en past Beesten
 Soo hier soo daer in 't land
 Een yeder op sijn' leefsten;
 Soo vindt ghy voor de hand
 Dit Menschen sonder ziel, dat Beesten met verstand.

67. Pleiters hulp.

ICk sied' u wel door te helpen, goede vriend,
 Sprack Teun sijn Advocaet, die hem tot noch toe dient,
 En heeft hem inder daed wel half daer door geholpen;
 Te weten door sijn geld, sijn' schueren en sijn' stolpen;
 En naer ick 't spel aen sie, daer is hoop voor de rest,
 De goeden Advocaet doet noch all vast sijn best.

68. Hoof-

68. Hooffche worden.

DAer is een dingh, heet Complimenten,
Om wel te seggen, selde waer;
Dat menschen uytlaen van gewenten:
Als 't half soo dier van gelde waer
Als Silver, Goud, of Bezoar,
Men soud't niet half soo mild sien Venten.

69. Neel Snaps!

NEel is niet Paus-geint; pauserens noch veel min,
Haer edel tongetjemoot kleppen, uyt en in:
Soos' in partijen songh, men konse niet doen swijgen;
Sy waer, spijt Pauzen, aen 't pauseren niet te krijen.

70. Ouders troost.

GAet het u, Vaders, met uw' kind'ren niet naer wenschen,
Denckt dat ghy menschen zijt, en vaders zijt van menschen.

71. Klaes en Maey.

MAey gaet niet veel ter kercken,
Sy maeckt meer wercks van wercken.

Met Klaes is 't anders: en daerom is 't dat sy seght,
Dat Klaes haer selden wercks genoegh te voren leght.

72. Milde danck.

GIerige Ghijs had sich overgeforght,
En in 't wanhoopen sijn selven geworght:
Had hem sijn knecht niet een sneetje gegeven,
't Lieper op 't end van sijn gierige leven:

Loon dat de goede knecht kreegh voor sijn' trouw,
Was een danck-hebt, mits betalende 't Touw.

73. Plomp begripp.

ANDries is bott, en vry wat seer:
Noch derfchy tongh en tanden slijpen,
En spaert den groenen noch den rijpen,
Maer treedt een yeder op sijn zeen.
't Gaet tot Andries als elders meer,
Het minst begripp will meest begripen.

74. Waerschouwingh.

DIE geen gerucht verdouwen kan,
En is altoos geen Vrouwen-mann;
Wel hem die sich onthouwen kan,

En

En d'ongerustheit schouwen kan,
 En aen sijn selven trouwen kan:
 Ey leert dit wel onthouwen, Jan,
 Soo komter geen berouwen van.

75. *Op schoone Schriften van L. van Coppenol.*

DIt's Coppenol sijn' oude hand

Haer jeughdige betrachten.

Wangunstige, slijpt ghy den tand

Van nijdigegedachten;

Doet eerst een' proeve van uw' krachten;

Indien ghy Coppenol vermant,

Soo komt hem vry verachten.

76. *Op de selve.*

DE Veer die dit papier soo vlugg' heeft overtogen,

Vloogh eertijds over Land en Water door de Locht:

Slaet beide vluchten ga, 'k wist geerne wat u docht,

Of sy nu beter vlieghe, of eertijds heeft gevlogen.

77. *Schoon geschrift.*

Zyn schoone woorden hoogh te roemen,

Wel schrijven heeft oock sijn bescheid;

En schoone letteren zijn Bloemen,

Die met goe reden staen te noemen

Een' swijgende welsprekentheid.

78. *Noodigh lijd.*

Die geen mis-seggen, will, noch misdoen kan verschoonen,

Noch schimp, noch tegenspoed, noch ongerechtigheid,

Noch ydelheid, noch haet; moet na der Eewigheid

Of naer een' wereld daer geen' menschen in en woonen.

79. *Aen onheusche Jan.*

STuers, grimmigh, steegh, niet om bedaren,

Onrein van zeden, grauwn van haren;

Jan, hebt ghy dus veel tijds beleeft,

En zijt ghy noch dus onbeleeft.

80. *Sparreboomen gebrandt, op Hofwijck.*

'k **L**Egh al mijn' Wijfjes op het Vier:

Wegh met het goed; wat doen sy hier?

Sy stoken brand in alle Landen;

Nu is 't haer' beurt oock eens te branden.

81. *Arme rijkdom.*

Die 't wel gewonnen heeft en dieder wel afleeft,
 Is recht een rijcker mann : de Boer die uyt gaet spitten,
 En t'huys vast, is een geck die maer en kan besitten :
 't Scheelt veel of een sijn goed, dan of sijn goet een' heeft.

82. *Swacken staet.*

Hoe sterck zijt ghy wel te Hove ?
 Vraeghd'er een niet van de grove
 Loerende op een kackerlack :
 Dertien, seid' een van de Heeren :
 Siet toch, sprack de mann met eeren,
 Die wel wist wat daer gebrack,
 Zijt ghy soo sterck en soo swack !

83. *Neel de versinster.*

Neel will haer eenste deegh versinnen,
 Eer sy will luyft'ren naer den trouw,
 En worden van een' vrijster Vrouw :
 Maer onder 't mallen, onder 't minnen
 En gaet de saeck niet soo se souw :
 Sy hebben wat te vroegh begonnen :
 Nu heeft hem Jan oock eens versonnen ;
 Hy scheid'er uyt, sy is met kind :
 Neel heeft haer eens te deegh versint.

84. *Broods nood.*

Ick noemde een' Bedelaer, brood-droncken, over straet :
 Brood-droncken, seid' hy, Heer, daer mede moogt ghy proncken,
 De naem en past my niet in desen kaelen staet ;
 Ick heb droogh brood gebreck, en heet ick noch brood-droncken ?

85. *Aelwaerdige Teun.*

Teun, seid ick, Teun, ghy zijt aelwaerdigh :
 Hy gaf ter antwoord spits en vaerdigh,
 Ael heet mijn' vrijster ; waer dat waer !
 My dunckt ick waer dan eerst all-waerdigh,
 Als ick maer eens Ael waerdigh waer.

86. *Claer de Bruyd.*

Claer is klaer, soo sy seght, en 't is tot daer toe waer;
 Haer houwelick gaet aen, men hoort het in de kercken;
 Maer s' is swaerlijfvighjens na m' aen den gangh kan mercken:
 Klaer is Claer, soo sy seght, en Claer is soo niet klaer.

87. *Klaes onklaer.*

Klaes komt te kort, na datter werdt gefeght,
 En hy valt aen den Trouw:
 Men seit, en seit te recht,
 Daer niet en is verliest de Heer sijn recht,
 Maer noch veel meer de Vrouw.

88. *Tijds nietigheid.*

Flus is wegh, Nu nu oock, 't Aenstaende en is noch niet:
 Hoe driftigh zijn de stroomen
 Die m' in de dingen siet!
 Daer 's altoos wat verby, en altoos wat te komen,
 En noyt en isser yet.

89. *Verloren geld.*

Jan stelt en Jan herstelt mijn uerwerck, en 't en baet niet;
 Hy treckt al vast mijn geld en 't werck staet stil, dat gaet niet.

90. *Verstaje 't wel.*

Ghy light en jangelt als een' bell,
 Verstajet wel, verstajet wel?
 Ey, Klaes, het is onnutte praet:
 My dunckt ick 't wel versta, sooghy 't maer wel verstaet.

91. *Groen houwelick.*

Raecht onse Pieter soo te koy met onse Celie?
 Ick heet dat Bruylofts bedd' een bedd' met Pietercelie.

92. *Lichte Truy.*

Truy houdt sich als wat deeghs, en 't is een gortigh vercken:
 Ja, gaet sy met die huyck ter kercken?
 Neen, seght, in plaetse van die huyck,
 Gaet Truy ter kercken met dien buyck?

93. *Deegelick onbijt.*

Ick vraeghde na wat deeghs
 Om t'eten onderweeghs;
 Mijn' knechts, naer lange soecken,
 Versagen my van koecken;
 Daer had ick vry wat deeghs.

94. *Ma-*

94. *Marigheit.*

DIrck heeft een' Roomer als een hoed,
 Daer hy wel soo veel wijn in doet,
 Men souder in verdrincken:
 Nochtans soo blijft hy in de maet,
 Die rondom 't glas geschreven staet:
 Men moet met maten drincken.

95. *Haefstige Trijn.*

TRijns houwelick is nauw half jarigh,
 En s' heeft een vruchtjen afgeleght;
 Daer werdt gelacchen en gefeght,
 De Joffer is wat te voorbarigh:
 Wel hoort dit volck toch eens, seght Trijn,
 Wat soud' ick achterbarigh zijn?

96. *Twee dieven.*

OP borse-snijdingh een, op huysbraeck een gevangen,
 Gaen beide na de doot: de wett neemt het wat nauw.
 All even gauw, sy fullen beyde hangen;
 De reden is, sy zijn beyde even gauw.

97. *Klaer en Jan.*

ICk houw my noch all sijn te bedde by mijn' Klaer,
 Niet waer? sei oude Jan: Ja, sei sy, Jan, niet waer.

98. *Mannige Lijs.*

LYs heeft ses mans gehad, en 't schijnt sy'r een te kort heeft:
 Schort Lijs nu noch een mann, nu sy'r soo veel geschortt heeft?

99. *Hoedkramer.*

DIrck socht een' nieuwen Hoed met woorden te betalen:
 Neen, sei de Kramer, Heer, hier most geen geld aen falen;
 My lust niet achter u te loopen als een bloed,
 En hebben staegh mijn' Hoed te lichten voor mijn' Hoed.

100. *Onpaer.*

TYs is pas twintigh, Maey, sijn wijf, pas seltigh jaren:
 Hy seght, op een' ouw' luyt spant men wel nieuwe snaren.

101. *Half Jonckerschap.*

JAN is een Joncker, soo hy seght;
 Een proncker is het van een knecht,
 Dat mercken schier de blinden,
 Soo stoft hy op sijns vaders Recht:

Sijn' moederlicke Vrinden,
 All zijn sy goed te vinden,
 Hy kent'ereen noch geen in Stadt;
 Daer weet hy geen befluyt aen,
 Dan 't schijnt Jan heeft geen' Moer gehadt,
 Hy will voor Phoenix uyt gaen.

102. *Vragende Propheten.*

DRy Heidens vraeghden my den naesten wegh naer Stadt:
 Ick antwoorde 't geboeft; Ten minsten schaemt u wat:
 Ghy die elcke een in Stadt de waerheit uyt wilt leggen
 Moet ick u uyer Stadt den wegh na Stadt toe seggen?

103. *Roer.*

GHy vraeght, hoe gaet dat, en hoe komt dat als 't foo raest,
 Daer een gespannen Roer sijn lood sijn' loop uyt blaest?
 Men doet'er kruid voor in; men brandt het uyt langhs 't laed-gat,
 Soo komt dat, en foo gaet dat.

104. *Keur van dienst.*

EEn kloeck ervaren knecht werdt my t'huys aengeboden;
 Maer ick en maeck geen' staet van afgerechte boden:
 'k Buygh liever self mijn hout: bestelt my maer een' knecht,
 Die lijdt all watm' hem doet, en doet all watm' hem seght.

105. *Huyshouden.*

GHy hebt het huys voll boden, Jan:
 't Is wel; maer siet, dit komt'er van;
 't Zijn niet alleen uw' boden,
 Als doenders van geboden:
 't Zijn boden buytens huys; sy dienen alle mann
 All dragen sy geen Bus, 't zijn rechte tijdingh dragers
 Van all uw' huysbeleid, voor vraeghsters en voor vragers.

106. *Gauwe Neel.*

NEel is een' gauwe Vrouw van reden en van daed;
 Dat is, foo goed als kloeck, en kloeck, foo goed als quaed.

107. *Volbodigh huys.*

KLaes heeft een huys gelijk een' kerck;
 Hy is wel twintigh Boden sterck;
 Het woelt'er onder meids en knechten
 Soo in 't gekijf als in 't gevecht, en
 Oock in 't gesoen en sulcken werck:
 Is dat een huys gelijk een' kerck?

108. *Bc-*

108. *Begrijpelickheid.*

WAt hebt ghy my toch voor begrijpelick te schelden,
 Die u ter tucht vermaen, en vriendelick, en selden.
 Jan, overdenckt eens rijpelick,
 Hoe dat ghy u vergrijpt,
 Die 't quaed doet is begrijpelick,
 En niet die 't quaed begrijpt.

109. *Konsteloos oordeel.*

DE schoone rijcke Maey en will my niet vergunnen
 Dat ick goed of quaed Dicht ter deegh souw keuren kunnen,
 Om dat mijn eigen Dicht soo slecht is als men siet:
 Sy meent, dats buyten my; daerom begrijp ick 't niet.
 Hoe! soude ick niet verstaen wat dat van rijck en fraey is,
 Om dat ick niet soo fraey en rijck en ben als Maey is?

110. *Harde Job.*

JOb slaet sijn Wijsen en sijn' kindren dagh voor dagh,
 Al wat hy beucken magh;
 En seght, hy moet soo slaen tot steun van sijn gesagh:
 Is dat de rechte slaggh?

111. *Volle rust.*

DOet al 't goed dat ghy kont, laet al 't quaed dat ghy moet:
 Soo stelt ghy'r twee te vre'en, uw' God en uw gemoed.

112. *Bywoord.*

HEt is soo by manier van spreken,
 Seght Pieter meest naer yeder woord,
 Naer yeder woord, daer in noch preken
 Noch Siecken-troost en werdt gehoort.
 Siet, vloecken, Pieter, slaen en tieren
 En diergelijck onstuym gebaer,
 Is wel manier van spreken, maer
 't En is geen spreken van manieren.

113. *Neel en de Bruydegom.*

'k **W**Edd ghy my niet en vindt, sei Neel, en was gaen schuylen,
 Als malle Bruyds die huylen:
 Ja, riep den Bruygom, Neel, sitt ghy daer in een' hoeck,
 En valt gh' alreeds aen 't pruylen?
 'k Wedd soo ghy niet en komt, dat ick u niet en soeck.

114. *Troost tegen regen.*

HOe is het volck sus teer
 Van wat nats op haer leer?
 'k Ben door en door geregent,
 Als menigh jongh-gefell,
 En nam het altoos wel;
 Want ick was soo gezegent,
 't En gingh noyt door mijn vell.

115. *Op de schielicke dood van een' afvalligen.*

Heeft hy Gods Kerck onteert?
 Dan heeft hy vals gesproken;
 En die 't hem heeft geleert
 Heeft hem den hals gebroken.

116. *Lichte swarigheid.*

't **I**See' beswaerde saeck, een' bors die sonder wicht is:
 Is 't niet vreemd, dat een dingh te swaer valt, dat te licht is?

117. *Klaes en Neel.*

Klaes komt'er twee te kort in 't gros,
 Om sijn stuck uyt te wercken:
 Daer af staet Neel de kopp soo loss,
 Soo slaet sy menighmael den Oss,
 En dan slaet hy het Vercken.

118. *Weinigh viers hard opgeblasen.*

Sestien vieren, seght ons Brant,
 Werden in sijn huys gebrandt.
 Sestien vieren! 't schijnt een wonder;
 Dan daer is een arghjen onder:
 Daer 'ser niet als vier te sien,
 Maer Vier Vier mael maeckt sestien.

119. *Beleefde wraeck.*

IS dat wraeckgierigheid? seght Jan;
 'k Heb all geleden wat ick kan,
 En wat ick niet en hoor te lijden:
 Ten minsten 'k magh dien boosen mann
 Somtijds wel foecken te verblijden:
 Wat doe 'k hem voor sijn spijt en trots?
 Ick wensch hem maer de gave Gods.

120. *Leger-*

120. *Leger-less.*

Pleter, dit 'seen Ruyters treck;
Die sijn' Leerfen wil beschermen,
Dat se 't vier niet op en treck'
Moet sich op sijn' knijen wermen.

121. *Beter voor Boter.*

Besje wouw haer' Boter sparen,
En de kind'ren wierden 't wijs:
Om daer beter in te varen,
Viel de keers om veer, quanswijs;
Besje, kundigh van die streken,
Sloegh haer' Boter gae voor 't eerst:
Met twee handen uytgesteken,
Daer elck een in sné om 't seerst:
Siet, sei Bes, ick moght wel vreesen;
Dat souw in mijn' Boter wesen.

122. *Tijdige dood.*

DIrck is sijn boose wijf ontvallen; maeckt geen' rouw.
Hy is veel beter by den Heer als by de Vrouw;

123. *Aen wijnige Aert.*

Zyt gh' in den Haegh, woonachtigh, Aert?
'k Wouw dat gh'er wat win-achtigh waert:
Maer, hebt ghy 't handwerck niet vergeten,
Soo moght het wel wijn-achtigh heeten.

124. *Elck wat.*

Men seght daer slagen omgaen souwen,
By Tijs en Teunis en haer' vrouwen;
Maer, siet, de vrouwen seggen my,
De slagen blijven haer meest by;
En 't waren heuchelicke dingen,
Als daer maer slagen *om* en gingen.

125. *Aen nieuwsgierigen Wilm.*

Wilm, waer toe dient all dat gevraghe,
Wat gaet'er om in 's Gravenhage?
Soo menigh mael als ick'er kom,
Gaet daer een Vent uw huys om wand'len,
Als wild'e hy met uw Vrouwtjen hand'len:
Vraeght daer na, dat gaet 't uwent *om*.

126. *Ysbrand*

126. Ysbrand tegen Neel.

NEel seght, sy was goe maeghd
Does' Ysbrand heeft bejaeght,
En 't is soo waer, seght Ysbrand,
Als dat vier vriest en ys brandt.

127. Trijn en haer Mann.

TRijn heet haer' mann een' dief voor alle de Gemeent;
En seght hem soetjens, 'k meent soo qualick niet; gaet henen:
Hy noemt haer luyd en sacht Caroigne en Hoer met eenen,
En meent het ernstigh: 't Is soo qualick niet gemeent.

128. Vryagie.

NEel, sei Dirck, leert de saeck ter degen overleggen
Wat dat ick vry, ghy seght, 't Is niet te doen met seggen;
Seght my het ja-woord maer, dat beter als een soen is,
Ghy sult haest vinden of 't met seggen niet te doen is.

129. Aen Andries.

't **G**Oed, seght ghy komt u toe:
Dat's waer, Andries, maer hoe?
Ick sie dat het u toe komt,
Maer 'k weet niet of 't u toekomt.

130. Gijsbert in de ketingh.

'k **S**Agh Joncker Gijsbert met sijn' goude ketingh pracchen,
Als waer hy Heer van 't Land. Siet, sei 'ck, dat's om te lacchen,
Men leght de dollen aen een' ketingh of een' bast;
Hier 's oock een ketingh, maer s'is aen den dollen vast.

131. Bibelschrick.

KLaes dorst sijn levendagh den Bibel niet meer nad'ren,
Als ick hem dronckaerds straf daer in bewesen hadt:
Wegh, seid' hy, met dat Boeck sijn' moeyelicke blad'ren,
Ick staed'er, sie ick wel, voor my in 't quaedste blad.

132. Klaes henn.

KLaes heeft een' Boeck gemaect, en weet seer wel te seggen,
En kakelt als een henn die haer ey heeft geleght:
Van hanen eyeren heb ick wel hooren seggen;
Dat hanen kakelen en is my noyt geseght.

133. Nacht-

133. *Nacht-reisen.*

DE mann die's nachts reist, is een eereclieke dief;
 Hy doet noch schá noch schand aen vrienden of gebueren;
 Hy steelt sijn' oogen maer het slot van weinigh uren,
 En besight die alleen tot noodelick gerief.

134. *Te vroegh op, half gehangen.*

KLaes wist een dingh te vinden,
 En 't quam hem soo te pass;
 Eer het verloren was;
 Het deed' sijn besten hals aen een dwarshoutjen binden,
 Doen hy maer achtiën jaer en min geboren was;
 Dat heet de wetenschap verhoet'len en bederven,
 En in de bakermatt van 't edel Ambacht sterven.

135. *Wagen-rijm.*

BRengh ick veel Sneldichts t'huys, all blijf ick weinigh uyt,
 Behalven datm' in 't reisen
 Niet doen en kan als peisen,
 Door 't stooten van den wegh is 't uyt mijn hoofd gestuyt;

136. *Jan bestolen.*

EEn dief, riep Jan, aen 't venster; hoe,
 All soetjens daer, hoe gaet dat toe?
 Met is de dief met Broeck en Mantel doorgelopen:
 Het hadd een' beter vraegh geweest, hoe gaet dat open?

137. *Winter-visschery.*

Indien daer spraecke waer by spraeckeloose Vissen
 Diem' onder 't ys uythaelt, sy seiden, en met recht,
 Ey laet ons liggen, ghy erbarmt u averecht,
 't Is ons hier niet te kout, wy kunnen 't vier wel missen.

138. *Wel willen.*

ALs God maer naer sijn will en doet,
 En ick will wat ick willen moet,
 Soo will ick wat God will en doet,
 En God is 't die 't my willen doet.

139. *Rouw en Trouw.*

LYs magh haer man berouwen
 In een' swart-laken bouwen
 Met ongeboorde mouwen,
 En weten haer te houwen

Als recht bedroefde Vrouwen
 Wel moghten en wel souwen:
 Ick weet ter goeder trouwen,
 Het hylick met den ouwen
 Was haer all langh berouwen,
 De druck sal haest verkouwen,
 Sy sal hem wel verdouwen:
 'k Hebb haer haer' neus sien klouwen
 En in haer' hand sien spouwen;
 Sy heeft de konst onthouwen,
 Sy kent den draed en 't klouwen,
 Laet backen en laet brouwen
 Sy will weer haest aen 't trouwen,
 Men hielse met geen touwen.

140. Handgreep.

VRaeght Klaes de Schepen sijn gevoelen niet licht af;
 't En diende noch uw' saeck, noch hem dat hy 't u gaf:
 Ick hebb hem met een hand voll duymkruyd sien bedaren;
 Licht sal hy niemant sijn gevoelen openbaren.

141. Wel en Wel, twee.

ICk hoor Jan seggen met gemack
 Sijn' kinders varen wel uyt spelen,
 Met pijp en tromm, en snaer en velen,
 En met de steenen in den sack.
 Daer mé verdoen sy sack en pack
 En Land en Rent en Huys en waeren,
 Heet hy dat wel uyt spelen varen?

142. Haestige Jan.

't GAct Jan te langhsaem toe, wat datm' hem haest met loopen
 Om hem goed eten en fraey' kleeren op te koopen,
 All' uytstel maeckt hem moe;
 Sijns Vaders Bors alleen gaet noyt te langhsaem toe.

143. Goed, en quaed meest.

SOeckt naer geen Engelen; van schepselen dier waerde
 Is 't in den Hemel voll en ledigh op der aerde:
 Hier is 't Mensch all dat spreeckt, dat's in een' kleine plaets
 By luttel goeds veel quaeds

144. Mast-

144. *Mastboomen op Hofwijck.*

DE Winter is de nacht van 't jaer,
En all dat dort slaept in den winter:

Tot mijnent sluymert niet een' splinter;

Het siet'er of 't noyt nacht, maer Somermiddagh waer.

Wat hebb ick wemens van mijn Mannetjens te maken,

Die Hof wijck, altijd groen, en altijd wackerd, waken!

145. *Weerwoord.*

WAt redenen ick sprack, ick hoorde niet uyt Jasje

Als tut, tut, wisje wasje:

In 't ende wierd' ick gramm, en stiet hem in een plasje;

Doe seide ick op mijn' beurt, gaet henen, wiss je wass je.

146. *Tweemaal satt.*

VRaeght ghy my, of ick oock versadight ben? ô ja Nicht,

Ick ben heel wel door u, en meer van u versadight.

147. *Malle bloed.*

ICk gaf mijn' Jongen keur, hy nam het hoe hy 't nam,

Van acht'ren of van vooren;

Hy was een wordeken wel waerdigh om te hooren,

Voll suyver' waerdigheit, en 't luydt gelijk als L A M.

148. *Aen Jan.*

DEn Ashoop aen den heerd kan ick niet beter passen,

Als aen den lauwen hoop van uwe schriften, Jan:

In 't lesen schepp ick wel all wat ick scheppen kan,

En vindt wel hier en daer een Kooltjen, maer meest Afsen.

149. *Nieuwsgierigh mall.*

DAer gaet een mann ter dood: siet hoe de menschen loopen;

Is 't sulck'en' nieuwe saeck

Van wonder of vermaeck;

Gaen wy self niet ter dood en dagelicks met hoopen?

150. *Jongh Schoon boven.*

EEn schoonen ouderdomm zijn ses en sestig jaren,

Niet waer, Klaes? sei sijn wijf: hoe? meende Klaes, waerom?

't Magh, seid hy, schoonheit zijn van rimpels en grauww' haeren;

Maer ses en dertigh is veel schoonder ouderdomm.

151. *Dicke Bruyd.*

JAn heeft'er geen Been in gevonden,

All liep de Bruyd wat door de monden;

En evenwel sy is met kind :
Of hyd'er noch geen been in vindt ?

152. Op Andries.

VEel minder vœgcht Andries een degen als een' kolf;
Wat soud' hy toch bedrijven
Als 't spel liep boven 't kijven;
Wat doet soo jong'en Schaep met sulcken ouden Wolf?

153. Dood-kunst.

KEes heeft sijn' mag're Meer het eten soo ontleert,
Dat s' haer ten naesten by met niet met all'geneert.
Eens heeft hy s' op een proef acht dagen 't Voer doen derven:
Pass had sy 't vasten vast, en is gaen leggen sterven.

154. Eigen liefde.

KLaes heeft sijn' selven lief: dat's meer als een gebreck;
Want die sich self behaeght, behaeght een' groote geck.

155. Gesegende Jan.

JAn heeft elf monden t'huys, en heeft, naer dat hy telt,
Geen' kinderen te veel; maer wat te weinigh geld.

156. Scheele Andries.

GHy seght, Andries siet scheel, dat's goed sien: maer dat's miss;
'k Segh dat het quaed sien is.

157. Barm tegen.

KLaes hadm' op Barm genoodt, en sei staegh, eet wat hertigh:
Ick sei, my lust niet veel; ick ben niet seer barm hertigh.

158. Meester-knecht.

Ick hebb' het huys voll boden
Tot allerley geboden:
Maer all dat luye goed
Werdt uyt mijn sweet gevoedt,
Gelegert en gedeckt: Verstonen wy 't ten rechten
De meester van den huys' is knecht van all' sijn' knechten.

159. Hoofsch gewaeld.

Het vrouw volck in den Haegh dat met de bloote kropp gaet,
En met het schouder-vleesch ten oxel toe onthemdt,
Light's nachts gedoken in den Borstrock: is't niet vreemd?
't Slaept in sijn' kleeren, en 't ontkleedt sich als het opstaet.

Einde des achtienden Boecks.

S N E L D I C H T.

1. Na-leven.

At doen ick in de Wer'ld? wat andere my voor doen;
 Ick volgh, en men volght my, als Paerden in 't groot
 spoor doen:

Ten einde van 't groot spoor wat sal ick vinden? wind;

Dat 's dat de wijze daer en de niet wijze vindt.

Maer, laet ick uyt de Wer'ld somtijds mijn eigen mann zijn,

Mijn hoofd broeyt wel wat jonghs, daer 't will en daer 't moet
 van zijn,

Dat wat ouds werden moght: en 't zy een Ey op 't nest,

Of in 't groot spoor geleght: Ten minsten 't is mijn best;

En dit below' ick my: Lust menschen wat te lesen,

'k Sal in de wereld zijn als ick'er niet sal wesen.

2. Menschelickheid.

Ick sie niet een soo slechten Boeck,

Of, als ick 't wel te deegh doorfoeck,

Ick vinder yet in waerd om lesen:

En soud't een heel volmaeckt Boeck wesen,

Soo waer het Boeck geen menschen werck.

Lett eens op Wat'ren, soet of sterck,

Op Olien van meerder krachten,

Daer wy de Kruyden om verkrachten,

En drijvense door 't heetste Vier,

En brouwens in der Afschen schier:

Siet watter overschots gespilt wordt,

En 't gene datter uyt gewilt wordt

By droppeltiens daer uyt geraeckt:

Heeft God sijn maecksel soo gemaect,

Dat het nutt in 't onnutt moet schuylen;

Hoe soud' ick menschen werck bepruylen,

Daer het onnutt het nutte dect,

Dat maer met dropjens uyt en leckt?

3. *Van alles 't beste.*

I Een' schoon Meissje scheef of manck;
 Wat nadeel heb ick by den ganck?
 En is't voll van bedeckte zeeren;
 Sien ickse niet, wat kan 't my deeren?
 Sien icks', ick doen soo veel ick magh,
 Of ick de minste niet en sagh.
 Sien ick een' ziel voll vuyle plecken,
 Die weinigh deughden overdecken:
 Ick decks'er med' in mijn gemoed:
 Ick most wel sott zijn als ick 't soet
 Van 't bitter niet kost onderscheiden,
 En dienen my van 't best van beiden:
 Een slecht mensch most het wesen, die
 Wat min Verstands had als een' Bie.

4. *Weghkortingh.*

V Alt my 't voetpad te langh; ick heb den wegh gevonden,
 Daer 't door te korten is, voor swack' en voor gefonden.
 Ick deel het stucksgewijs, en neem voor yeder deel
 Wat Sneldichts af te doen, het zy dan half of heel:
 Mijn opsett is mijn' wett, en die wett doet my vreesen
 Dat ick eer t'ende weghs als t'ende wercks sal wesen;
 Die vreeskort my dat deel, en brengh my 't end te moet,
 Dat ick te vroegh genaeck. Denckt wat het schelen moet,
 Van die 't maer met verlanghen weten toe te brengen.
 Ick danck u soete Vrees: Verlangen is verlengen.

5. *De Deughd van lacchen.*

V Erheught de Vrolickheid niet allerhande Geesten,
 't En is geen wonder; maer
 't Waer wonder, waer het waer:
 De redelicke Mensch kan lacchen; maer geen' beesten;
 En sulcke zijn de meesten.

6. *Slapende waecker.*

D ie sijn' gedachten gaen in 't wandelen en gapen,
 Gelijk gedachten gaen diem' in sijn droomen denckt;
 Ick weet niet of die mann sijn' sinnen heeft gekrenckt;
 Maer hy heeft min gedaen als wakende geslapen.

7. Teun betweter.

WAt dat ick Teun verhael, het zy van ernst, of kluchten,
 Hy weet of ernst, of klucht die op de mijne sluyt:
 Maer bei de sijne zijn ontijdige geruchten,
 Want sijn verhael gaet in, en 't mijn is qualick uyt.
 Waer 't noch ontijdigh, 't waer te dragen: maer ten eerste
 Valt hy op 't Neuse-wijs; stelt sich in ernst ter weer,
 Seght tegens wat ick seid, als seiden wy om 't seerste,
 En seght, met jock of ernst, mijn jock of ernst om veer.
 'k Will 't geerne geven, Teun; ick sieghy moet het winnen:
 Maer, niet een lijdelyck verhael van my? niet een?
 Ey, prijst wat, en wint dan: Het staet wel te versinnen,
 Wat een ondanckbare voorreden is, *Maer Neen.*

8. Aen den Heer van Maerssveen.

Ick doe recht, Maerssveen, als stoute kind'ren plechten,
 Diem' aen de less in 't school moet houden met een' wenck;
 Ick sitt op Hofwijck staegh aen Goudestein en denck,
 En vliede van mijn' Vliet, om voor uw' Vecht te vechten.
 Heel Voorburgh komt in roer, om tegens my te rechten
 Voor d'eere van de plaets, die 't volck seght dat ick krenck,
 Als ick uw Maerssveen te langen lofdicht schenck,
 En voor de Vecht alleen te veel Lauriers will vlechten.
 Maer ick hebb haest gedaen met pleiten; sy zijn 't quijt
 Eers' om sien; goed of quaed, sy moeten 't my wel geven,
 Daer ick se met geweld van redenen verbijs,
 En roeme Maerssveens Paleisen buerigh leven,
 De liefvelicke locht in allerhande weer,
 Deklaerheit van den stroom, en 't blanck hert van den Heer.

9. Aen den selven.

NU weet ick 't Maerssveen, en 't is licht om versinnen,
 Waerom uw Goudestein van velen werdt bemint;
 Twee lieve dingen doen 't, en diem'er altoos vindt,
 De soete Vecht voor deur, de soete vocht van binnen.

10. Ter plaetse self.

Ick hebb soo swaren strijt met dese Vecht te vechten,
 Haer' schoonheit, Maerssveen, tast my soo vriend'lick aen;
 Dat ick moet vluchten, niet voor d'eer van uw' gerechten,
 Maer om uw' soete Vechts aenvechtingen t'ontgaen.

11. Raedsel.

Een weduwe-
naer met kin-
deren aen een
weduwe met
kinderen ge-
trouwt.

11. Raedfel.

DE kloeckste bid ick uyt te leggen,
Wat dingh dit raedfel is te leggen;
Twee hebben yeder tweederhand,
En t'samen is 't maer dryderhand.

12. Vrolickheid.

DIrck soeckt all Vrouwelick gefelschapp, want hy seyt,
Het woord van Vrolickheit, treckt meest op Vrouw'lickheid.

13. Verdichten droom.

Pier seid', hy hadde liggen droomen,
Dat ick hem wouw vergaften komen;
Maer dat hy my door veel belett
Beleefdelick hadd afgesett;
Men wiesch tot sijnent en men schuerde:
Dat noch wel dry vier dagen duerde:
Ey, seid' ick, swijght toch, 't heeft geen' aerd,
Het gaet als of ghy wacker waert.

14. Snel-dichten.

DIt goedjen is my soo dan in, dan uyt gevallen:
Gevallen? niet met allen:
't Sat in mijn' besigheit soo nauw en soo gestopt,
Het wouw en 't moster uyt, het isser uyt gepropt.

15. Elk daer 't hoort.

Geeft alle dingh sijn' plaets, gelijckt een slecht vermaen;
Maer 't is wel gae te slaen:
Beproeft eens wat het scheelt of een kool wel bewaert light,
Of op de folderingh een' duymbreet van den haert light.

16. Hart tegen hart.

't **W**ill tusschen Teun en Trijn staegh blixemen of dond'ren,
En 't is niet te verwond'ren;
Sy zijn beid' even hard van hoofd en van gemoed;
Teun is de steen, Trijn 't stael; denckt of 'er 't vier uyt moet.

17. Jan berooft.

NAcht-gasten hebben Jan sijn inboeltjen ontnomen:
't Verlies is veel te groot;
De bloed is bluts en bloot:
Jan en de Dieven zijn om al sijn goed gekomen.

18. *Brabantsch verdedicht.*

't **S**Taengaet my wel, seght Peter:
 Waerom is die tael quaed,
 En waerom gaet het beter
 Dat my het gaen wel staet?

19. *Semper amicus amat.*

DE Vrienden die 'ck oyt hadd
 En heb ick noyt verloren;
 De boose moeten 't hooren,
 'k Besitt dat ick besat:
 Is myd'er een ontvallen
 Die sich soo heeten liet,
 De schaed is niet met allen;
 Hy was noyt dat hy hiet.
 Most ick om schae gevreesst zijn,
 Of t'sijner baet bemint,
 Hy magh sijn eigen Vrind,
 Maer noyt de mijn geweest zijn.

20. *Mismaecktheid.*

JAn, uw'gemaecte spraeck en uw gemaect gelaet
 'k Neem dat sy kunstigh zijn, sy zijn onsoet en quaed:
 De mensch is eens gemaect, en 't schent sijn beste wesen
 Noch eens gemaect te wesen:
 Maeck ick 't u soo niet wijs?

Siet eens wat versche scheelt van eens verkoockte spijs.

21. *Hoogduytsche P.*

DIrck pronckt met sijn Hoogduytsch: heeft hy 't niet wel gevatt,
 Wanneer hy 't Pesthuys noemt het best' huys van de Stadt?

22. *Lastige Kerck-gangh.*

JAn is soo weinigh kercks, hy grouwelt voor den kerck-dagh:
 Hy houdt het met de weeck: sijn kerck-dagh is sijn werck-dagh.

23. *Spraeckeloose Neel.*

DAer staet op mijn' Viool een aensichtje ten thoon
 Gelijck als 't uwe, Neel, en emmers wel soo schoon:
 Maer daer en komt niet uyt: naer de Viool geluyt slaet,
 Soo heetse goed of quaed: een mensch oock, naer hy uyt slaet.
 Seght ghy my quaed noch goed, wat baetm' uw' schoonheit, Neel?
 Niet een haer min of meer als een' schoon' stomme Veel.

24. *Op het selve hoofd.*

WIe heeft sijn levendaegh van sulcken dingh gehoort?
Hier staet een vrouwen hoofd, en seght ons niet een woord.

25. *Kaele Klaes.*

KLaes met den kaelen kop wierdt van sijn wijf verdacht,
Als of hy nu en dan een Ey in 't riedt gingh leggen:
Maer ick en hebb, seght Klaes, en magh 't met waerheit seggen,
Niet een haer op mijn hoofd dat daer aen heeft gedacht.

26. *Spjytigh swijgen.*

KOmt ghy mijn Huys besien, en meldt ghy noch gebreken,
Noch deughden van 't Gebouw: wat will dat seggen, Jan?
Of seght my goed, of quaed, of bey, of blijfter van:
Stillswijgen is een Vloeck die meer bijtt als quaed-spreken.

27. *Lach om lach.*

JAn spreeckt soo slechten goed in sulcken mallen spraek,
Dat het geen' mensch en kan doen lacchen van vermaeck.
In 't ende lacht hy self, gelijck als self verwondert
Van sijn' bevallickheid: dan lacchen wy in 't hondert;
En hy lacht dat hy ons aen 't lacchen heeft gebracht;
En wy en lacchen maer om dat hy selver lacht.

28. *Molens in onmacht.*

't **I**S soo langh still geweest, dat niemand meel en vindt:
Siet wat ons Voedsel is, wy leven van den wind.

29. *Hoogduytsche beleeftheit.*

DE Duytschen hebben, schijnt, ondanckbare gedancken:
Soo ick haer vriendschap doe,
De danck behoort my toe;
Sy seggen 't anders om, en doen haer seer bedancken.

30. *Mistroof.*

TRijn schein aen een' Colijck den geest te sullen geven:
De Moer riep, Lieven Heer, daer is geen helpen aen,
't Is met mijn kind gedaen; tot datse wat sagh leven,
Dat schreeuwd' of 't suygen wouw: doe spracks' haer selven aen,
Ja, Ja, 't is all te waer, 't is met mijn kind gedaen.

31. *Beste wensch.*

DEn rijcksten Vorst in 't veld, en op straet arme menschen,
Weet ick niet beter als, God help u, toe te wenschen.

32. *On-*

32. *Onmenshelickheit.*

JAn, seght m', is moedigh als een Leew. Is dat sijn meest?
Soo is hy evenwel maer moedigh alseen Beest.

33. *Droncke Dirck.*

DIrck moet een vreemd doll beest aen 't lijf gekomen zijn,
Hy schrickt voor water, en hy heeft geen schrick van wijn.

34. *Bekende Nell.*

NEll, docht my, most all wat het hooge woord gewent zijn:
Mann, sei sy, 't zy verkoop of koop; ick will gekent zijn.
Gekent, sei de goe man, gekent, mijn' soete Nell?
Ey lieve weest geruft, ick kenn u al te wel.

35. *Dircken Trijn voldael.*

DIrck was met niet gemeens te vreden,
Hy socht een' Vrouw van lijf en leden,
Van geld en van verstand volmaect:
In 't end hy isser aengeraect:
Trijn is hem tot een' Bruyd gegeven
Voll kleine beendertjens die leven,
En leefden wat langh voor den trouw:
Is Trijn niet een' volmaecte Vrouw?

36. *Vermaeck.*

JAn speelden op de Duytsche Fluyt,
Om met het liefelick geluyd
Andries sijn wijf wat te vermaken:
Andries nam 't met beleeftheid aen:
Maer, seid' hy, lett, voor alle saken,
Dat wy den and'ren wel verstaen:
Laet my en my alleen met all' de rest begaen:
Uw' Fluyt heeft wercks genoegh kans' haer hoofd wat vermaken.

37. *Dobbele Neel.*

NEel had een' Vryer en een' mann,
Gelijck dat menigh Vrouwtje kan:
De mann sei, emmers, kind, wy zijn wel metten and'ren;
Och ja, seis ick altoos; en meende metten and'ren.

38. *Voorsichtige Klaes.*

DE Spitsche Gevel-tipp die tusschen wagh en wagh is
Van Klaesens *Vidimus*, steeckt sulcken stuck voor uyt,
Dat m'hem met goede re'en verr' en voorsichtigh duydt,
Indien hy half soo verr' kan sien als sijn neus langh is.

39. *Japonsche Trijn.*

'k **G**elijck Trijn by Japonsche Watten:
 De reden, duncktm', is wel te vatten,
 't Zy by de deughd, of by 't gewicht:
 Want Trijn en Watten zijn heel warmpjes, en heel licht.

40. *Verschooningh.*

Pier heeft een Wijf niet om verthoonen,
 En bidt men will se wat verschoonen,
 Soo sy niet van de sneeght' en is.
 Verschoonen? ja, dat is gewiss,
 Verschooningh souder wel behoeven,
 Om haer t'ontrimp'len en t'ontgroeven,
 En die dat vell verschoonen kan,
 Kan meer als de gemeene mann.

41. *Tot daer toe.*

Dirck vraeghde, magh ick wel een woordje met u spreken?
 Genoegh, sei 'ck. mag ick wel mijn' keers aen d'uw' ontfteken?
 Genoegh. magh ick u wel vergasten desen noen?
 Genoegh. wilt ghy my wel een' ander' vrientschapp doen?
 Genoegh. wilt ghy my wel een' oude Luyt wat leenen?
 Genoegh. wilt ghy my wel noch wat gehoors verleenen?
 Genoegh. wilt ghy my wel wat gelds doen by gevoegh?
 Ey, seid' ick langer niet te hoetelen; genoegh.

42. *Lock en Strick.*

Wat doen de Joffertjens met Stricken en met Locken?
 Een' strick bediedt bedrogh daer in ons Locken locken.

43. *Jan misdoopt.*

JAn is een rustigh mann; maer hy pleitt sonder ende,
 En slaet op Vrouw en Kind of hyse niet en kende:
 Wat seght ghy nu van Jan,
 Dat hy een rustigh is, of een onrustigh mann?

44. *Houwelicks Musjick.*

HEt Houwelick, seght Klaes, moet gaen gelijck een Orgel,
 Daer d'eene pijp haer' keel sluyt op de naest' haer' gorgel:
 Is hy dan Baes van 't spel dat hy geern gaende sagh,
 Soo schijnt dat hy met recht de pijpen stellen magh.

45. *Danffen.*

45. *Danffen.*

Springht op sijn Duytsch of op sijn Frans,
 Ick sie geen' misdaed aen den dans:
 My dunckt, het springen en het singen
 Zijn aengeboren fusterlingen:
 'k Geloof, het hert springht als men singht,
 En 't hert is 't dat de voeten dwinght:
 Soo raken sy gelijck aen 't roeren:
 Dat beurt den Adel en de Boeren,
 Die met, en dese sonder maet;
 Wie dunckt u, doet het meeste quaed?
 Mijnsoordeels, zijns minst te laken,
 Die regel houden in 't vermaken.

46. *Thuynmans straff.*

MYn Thuynman hadd mijn' Elft sijn' waschelickste tacken,
 Gewaerschout noch gelast, begonnen af te hacken:
 My docht het was wat stout:
 Hoe gaet dat, seid' ick, Louwtje,
 Kapt ghy mijn eigen hout,
 En op uw eigen houtje!

47. *Tamelicke lof.*

ICK vraeghd' een van mijn' wijste Nichten
 Wat dat haer docht van mijn' Gedichten.
 Sy sei, het gingh al tamelick:
 Is tamelick betamelick;
 Soo preeffe m' all bequamelick.

48. *Leelicke waerheit.*

GHy waert welgeerne schoon' en wel geschildert, Trijn;
 Maer lett eens op uw wesen,
 Of het all wel kan wesen;
 Sal't weleen kunstigh stuck en wat schoons kunnen zijn?

49. *Jan en sijn Wif.*

JAn will wat leckertjens gespijst zijn op sijn Wals,
 En foeckt sijn eten gaer op Tafel, en wat mals:
 Maer, of 't gebrack aen 't eten,
 Daer sy bey zijn geseten,
 Jan en sijn malle wif, daer is all vry wat mals.

50. *Versufte Reinier.*

WEet ghy waerom Reinier soo droevigh en soo vael fiet?
Sijn Wijf was lefmael sieck, en 't was de leste mael niet.

51. *Dirck in den rouw.*

DIrck was sijn Wijf vermoort by roovers op den wegh:
De vrienden troosten hem, en 't leed scheen t'overkomen:
Maer s'had dry schellingen aen reisgeld mé genomen;
Och vrienden, riep hy, och, mijn schoone geld is wegh.

52. *Hoofd-pijn.*

TRijn kreegh een gat in 't hoofd in 't kampen met haer' mann'
't Was geen' saeck om te pruylen;
Sy stelde 't op een huylen:
Maer, seid' hy, fiet toch eens, hoe haer 't vell houden kan:
Ben ick niet fraey gewroken?
'k Hebeens haer hoofd gebroken,
Wat sy my daeghlicks doet daer weet mijn hoofd wat van.

53. *Gelyck by gelyck.*

HEt volck light aen uw' poort en dringht,
't Hoort datter waert en gasten bly zijn,
't Hoort datm'er singht en datm'er springht,
En datm'er schreewt de Koningh drinckt,
Sy meenen dat 's all volck als wy zijn.
Ey laet den in en uytganck vry zijn;
Wat light ghy menschen en verminckt,
En met kracht van uw' huys en dwinght?
Dirck, doet geen' geckerny, of laet 'er gecken by zijn.

54. *Memorie-baet.*

JAn' kreegh een' swaren Hick, dat deed' hem *Hic* onthouwen;
Hy sagh een Heck in 't veld, daer by onthiel hy *Hæc*,
Hy hockte met de Kaert, dat deed' hem *Hoc* behouwen;
't Was geen quaed overflagh voor een' geslagen Geck.

55. *Onnut geraes.*

KLaes Veerman was van 't Veer juyft als ick over most:
Mijn mede-reiser vloect', en maecktend'er een' guyt af:
Foey, seid' ick, dit geraes waer beter niet begoft;
Hebt ghy de schijt van Klaes, ick hadd'ergeern de schuyt af.

56. *Rijm-*

56. *Rijm-kost.*

SOo Klaes geen Kaes en magh, en Pier en magh geen Bier;
 En Maert en magh geen' Taert; Josijntje geen Rosijntje,
 En Aelen magh geen Ael, en Wijntje magh geen Wijntje,
 Soo is des werelds end niet all te veer van hier.

57. *Quaed spel.*

IS Neel bedorven? Ja, 'k vrees dat het weynigh scheelt;
 S'heeft met haer Onderlijf haer' beste Ziel verspeelt.

58. *Korte dagen korte nachten.*

DE Winter is de nacht van 't jaer:
 Ick wenschte dat hy korter waer;
 Maer nu hy langh is moethem' hem korten:
 Ons kan niet soo veel slapens schorten
 Als daer leegh tijds aen wert verlett;

De dagh dient uytgekocht, wy gaen te vroegh te bedd.

59. *Loffe Dirck.*

DIrck light en domineert vroegh en laet, dagh en nacht
 Verr' boven all' sijn' macht;
 En, kan ick wat Latijns, soo is sijn' dominerigh
 Een rechte domme neeringh.

60. *Droncke Klaes.*

KLaes vloeckt en scheldt, en seght, hy heeft het van naturen:
 Ja; van naturen; maer noch veel meer van natt'uren.

61. *Hooger forgh.*

ICk scherp mijn' Paerden tegen 't ys,
 En soo verr' ben ick wereld-wijs,
 Om op het gladdeniet te glijen:
 Maer daer's een ander gladd te mijen:
 Ons' herten zijn van onder small;
 Doch voor het dagelicks geval
 Niet scherp genoegh op's werelds banen;
 Men moetse scherpen met vermanen,
 En dreigen van des Heeren straff,
 Of alle uren zijn w'er af.

62. *Rentmeesterschap.*

EN weet geen' raed om geld van twee besuckte venten;
 En 't zijn mijn' Rentmeesters; Ja, meesters van mijn' renten.

63. *Haest*

63. *Haest ryp, haest rott.*

IS uw jongh kind gegeven
 All wat een rijper mensch kan gaeren metter tijd;
 Weest daer niet in verblijdt;
 Vroegh oud, vroegh uyt het leven.

64. *Deughdelicke wreack.*

MYn achterklapper magh my en de Werld bedriegen:
 Maer ick doe wat ick kan om hem te heeten liegen.

65. *Jans versett.*

ICk preeckte Salomon sijn' wijsheit tegens Jan,
 En wat sijn Vader was, en wat hy voor een mann:
 Ja, seid', hy, 't huys voll goeds, voll voorspoeds en voll Vrouwen
 En groene jeughds genoegh, om die wel t'onderhouwen;
 Laet my die wijsheit oock eens proeven, en preeckt dan.

66. *Maets.*

IS Jan wat rapp, Trijn is wat vaerdigh;
 Als yder mensch sijn' gaven heeft:
 Maer Jan is sonderlingh beleeft;
 Staet hem dat wel, Trijn valt goetaerdigh.

67. *Dolle Pier.*

KOmt Pier in huys het hoofd voll wijn,
 Hy slingert bancken over plancken:
 Men sou schier seggen, 't kan niet zijn;
 Pier stelt en Pier ontstelt de bancken.

68. *Rechtsplegingh.*

TYs en Teun vielen slaeghs, en Teun is eerst geweken,
 En riep, men had hem voorts met rechten aen te spreken:
 Soodoen ick vast, sei Tijs, heel in ernst, half om jock:
 Teun had een' kromme kruck, en Tijs een' rechten stock.

69. *Dobbele deughd.*

't **E**N is geen rustigheit die 't maer eens wesen kan,
 En aen d'ondanckbaren haer selfs maer eens verspillen:
 Maer, eens verspillen, en noch eens verspillen willen,
 Dat voeght een rustigh mann.

70. *Schouwe Dirck.*

WAerom en will Dirck niet vertrouwen?
 Hy derft geen' Vrouwen meer vertrouwen.

71. *Ydele belofte.*

JAn had veel toegeſeght van een Boeck nieuwe Dichten,
 Dat alle Dichten ſou doen ſtrijcken, of doen ſwichten,
 En ſijn' beloften zijn tot noch toe niet als wind:
 Het ſchijnt hy ſwanger gaet; maer 't is van een dood kind.

72. *Paer.*

NEel rinckelt als haer mann,
 En klapt ſoo veel ſy kan,
 En Jan en ſpaert, niet veel,
 Noch rappe tongh noch keel:
 Neel is ſoo licht als Jan,
 Jan is ſoo dicht als Neel.

73. *Jans adel.*

DE Boom van Jans geſlacht daer op hy ſchijnt te ſtuyten
 Is een ſoo groot gewaſſ
 Als Eickenboom oyt was:
 Maer die aen 't plucken valt, vindt hem voll ſlechte fruyten,
 En ſiet of 't oolick, ja, ſiet of het vrolick ſtaet,
 De Riſpe-poppen buyten,
 Hy vindter menigh dingh dat maer voor Moolick ſtaet.

74. *Danckbaer hert.*

MYn langh-verplichte Vriend,
 Ghy hoeft my niet te vreeſen;
 Hebb ick u veel gedient,
 Thoont my maer aen uw weefen,
 Dat ghy wilt danckbaer weſen:
 Mijn weldaed is verdient;
 En ſijt ghy 't in der daed
 Gelijk als in gelaet,

Ick vraegh niet of 't voldoen nu of oyt in uw macht is,
 Ick houw my voor voldaan ſoo 't maer in uw gedacht is.

75. *Lief miſverſtand.*

WAt dunckt u, ſei Reinier, dicht ick niet all bequamelick?
 Ja ſeker, ſeid' ick, tammelick;
 Dat was ſoo veel als lammelick:
 Hy ſpelde geerne miſſ, en nam het aen voor tamelick.

76. *Aen lichte Maey.*

MAey light en rinckelroyt, dat is, sy light en schoyt:
Dat's recht gerinckelt, Maey; maer 't is niet recht geroyt.

77. *Steegh Israël.*

WAt was het Joodsche Volck steegh tegen Gods verbieden,
Tae y tegen Gods gebod! Al was 't naer Israël,
Haer Grootevaders naem, de toenaem voeghd' haer wel
Van Israëlitē, want het waren y'sre lieden.

78. *Vriendelick vermaen.*

NIewgetrouwde Bastiaen
Sprack dus met sijn' Ariaen;
Vind ick t'eten noch te breken,
Noch gesoden noch gebra'en,
't Eten wil ick laten staen:
Maer van breken wil ick spreken,
En dat sal uw' kopp aen gaen.

79. *Gelt in de handt.*

TEun is een doorgeslepen quant,
Hem komt altoos geld in de hand:
'k Wouw dat ick oock eens in een land quam,
Daer my somtijds geld in de hand quam.

80. *Kort proces.*

EEn Lichtmisley Andries sijn' valsche hand te voeren,
En seid hem, 't was de sijn', en hy vast aen 't verband:
't Was logen, seid' Andries, en klonck hem om sijn' ooren:
Dat was Andriesens hand.

81. *Schriftgeleerde Dirck.*

DIrck speelt sijn' Bors beroyd, en als 't daer mé gedaen is,
Tast hy eens anders aen, tot heimelick gerief,
En weer eens anders: of de Wett dan half voldaan is?
Dirck heeft sijn selven en sijn' Naesten even lief.

82. *Misverstand.*

ANtoni is heel op Comedien gestelt;
Daer staet hy, sonder heel of half Fransch woord te weten,
En, heeft hy wat gesien, stracks heeft hy 't weer vergeten:
Antoni en verstaet het spel niet; maer sijn geld.

83. *Valsche Roem.*

NOemt gy 't een' Weldaed, Klaes, die gy aen knecht of meischē
 In 't end' eens hebt gedaen voor langer jaren trouw?
ONeen, 't en is maer Loon, en, waer 't all soo als 't souw,
 De Weldaed is verbeurt, ghy hebt s' u laten eischen.

84. *Omnutt gewicht.*

't **R**Apier hanght Joncker Jan soo vast aen als een klitt:
 'k Beny hem 't yser niet; hem lust te zijn geladen:
 Maer waerom gaet een Kock niet proncken met sijn spit,
 Alsd' een noch d' ander heeft te vechten noch te braden?

85. *Besige treden.*

MY dunckt, langh wandelen en kan my geensins krencken:
 Ten minsten voel ick 't niet: want in die ledigheid
 Maeck ick mijn hoofd soo gaende in soete besigheid,
 Dat het geen' tijd en heeft om aen mijn gaen te dencken.

86. *Jan onderricht.*

WAt Duyvel is een Wijf, sprack Jan met stouter stemmen,
 Als ick het ondernam, dat ick se niet sou temmen!

De woorden zijn pas kout;

Hy heefter een' getrouwt.

Nu sijn hoofd voll klabots, en sijn huys voll gekijf is,
 Vraeght hy 't niet meer; hy weet wat Duyvel dat een wijf is.

87. *Aen schoone stuersche Lijn.*

't **K**An sonder Sonn goed weder zijn;
 Maer 't schoone hanght aen sonneschijn;
 De donck're goedheid is half nacht;
 Wilt ghy schoon wesen, Lijn, soo lacht.

88. *Aen Neel de Bruyd.*

NEel is de Bruyd, en all is 't spa,
 Sy will noch niet te bedde wesen:
 Siet toch wat een bedruckten wesen!
 Hoe na, Neel, zijt ghy Maeghd? hoe na?

89. *Vlaemsch gehoor.*

TRijn voert het woord alleen; en roept haer' mann, Hoor toe:
 Sy meent het is goed Vlaemsch, en neemt het voor, Oor toe.

90. Agniets klacht.

A Gniet quam van dereis, en klaeghde dat s' haer honden
Beleefder had gevonden
Als haer' mann aen sijn wijf.

De Vrouw haer' meeningh was, naer 't sommige verstonden,
De beesten sprongen haer ten minsten eens op 't lijf.

91. Dirck onder 't pack.

D Irck quam sijn boose Wijf te dragen door een' plass,
En sprack all suchtende, mismoeidigh als hy was,
Wegh met het Fabeltjen daer ick my langh aen satt las;
't En komt hier niet eens by; ick draegh veel meer als Atlas.

92. Op H. Brunoos Psalmen.

V Eel' hebben wel gedaen dat Bruno seer wel doet:
De waerheit naer te gaen, was noyt verloren moet.
Treckt yeder na dien Prijs, hy waeght'er oock een lot na.
Maer *dat een* van *Datheen*, daer is de wereld sott na.
Hoe soo? 't is 't oudste kind, en daerom goed en soet;
De vroomme zijnder mé te vre'en in haer gemoed.
't Magh wesen; maer ick vrees, 't is all te vre'en, op God na.

93. Misrijnde heiligheid.

W Aer 't maer des Heeren woord, men dorstet niet met eeren
De vuyle hand in slaen:
Hooft hoe de Psalmen gaen;
Doch 't is klein swaerigheid; 't en is maer 't woord des Heeren.

94. Averechts bewijs.

J An timmert sonder end' meer dan hy kan bewoonen,
En doet het, seght hy, om sijn' vyanden te thoonen
Dat hem geen geld ontbreekt,
Ick neem het soo hy 't spreekt:
Maer, vrienden, dunckt u niet dat sijn bewijs misfelt is,
En dat hy thoonen gaet dat hy beroyt van geld is?

95. Onreden.

I Ck vond Jan met sijn Vaer in swaer gekijfgetreden,
En 't docht hem, wat hy sprack, was recht en meer als reden:
't Moght meer als reden zijn wat Jan sprack na sijn' sinn';
Maer my docht, met sijn Vaer te kijven was veel min.

96. Klaes grijp.

K Laes is soo onversaecht van grijpen en van stelen;
Hy magh geen' schoenen velen:

Thien

Thien Teenen duncken hem niet meer een onnutt goed
Als sijn' thien vingeren, daer hy soo veel mé doet.

97. *Malle moer, mall kind.*

TRuy wierd gewaershouwt; maer sy riep vry stijf en sterck,
Hoe? sou mijn' jonge Neel haer selfs alree verloopē?
't En is maer kinderwerck, haer hoofd is noch schier open.
Vast sond Neel binnen jaerse een Vruchtjen naer de Kerck;
Was 't meer als kinderwerck?

98. *Arme Jan.*

JAn eischte Neel een soen: Neel met een spijtighe keeltje,
Sci, houdt uw backhuys t'huys, 'k en hebt niet in mijn' sinn,
Ick segg' het u rond uyt. Och arme, seid' hy, Neeltje,
Dat gaet u wel rond uyt, maer 't gaet my seer scharp in.

99. *Verwaende Job.*

JOb, weest wat op u hoed', en leert eens overleggen:
Wat het gevaerlick op sijn selven is te staen:
Spreeckt ghy staegh vonnissen? ick bend'er in begaen;
My dunckt, ick hebbu noch, My dunckt, noyt hooren seggen.

100. *Trijn aen 't kort geweer.*

TRijn riep, wat draeght ghy, Klaes? een poignaert, seid' hy Trijn.
En 't was een flesken wijn:
Geeft hier eens, seis' (en heeft het eens-teughs uyt gedroncken)
De lemmer isser uyt, de schie is u geschoncken.

101. *Paerden-handel.*

DIrck veild' Andries een paerd; daer op hy dorste bieden
Dat 't schand was voor de lieden:
Ick schenck het u, sei Dirck, veel liever uyt de borst:
En of ick 't seggen dorst?
De kooper sprack, fiet toe: of ick eens ja dorst seggen,
Hoe soud't ghy 't my ontleggen?
Op 't handelen is winst, op 't schencken valt verlies:
Seidt ghy my Ja, sei Dirck, soo seid' ick, Neen, Andries.

102. *Aen Bruydegom Dirck.*

DIrck, trouwt ghy? veel gelucks; sooghy my 't woord wilt geven
Van de quae kinderen; Niet meer van all' mijn' leven.

103. *Voll en schrael.*

Siet eens hoe vett is Lijs en hoe verhongert Philips is;
D'een schijnt een' volle Maen, en d'ander haer' Eclpsis.

104. *Neel kaecks.*

NEel was nauw uyt de Papp-muts,
 Sy raeckten in de klapp-muts,
 En blijft'er noch met gaen;
 Soo staet haer't klappen aen.

105. *Datelick bewijs.*

DIrck, wacht u voor u self, ick will u swack en dwée sien,
 En luysteren na raed; want swack zijnw' een voor een.
 Wilt ghy de proef daer af? hier zijn wy met ons tweeën,
 En ghy en siet niet dat vier oogen meer als twee sien.

106. *Beknopte waerde.*

GHy zijt een groot mann, Klaes, een dick mann en een swaer mann,
 En ick, sei Korteknoop, wat klein en lichtjens: maer mann,
 Wat, meent ghy, is de prijs van uw' Ziel in uw Lijf?
 All magh't wat meer zijn; 'k neemt op vier Rijksdaelders stijf:
 Is dan uw lijf als 't mijn, en uw' ziel als de mijne,
 D'een Silver, d'ander Goud; elck houd' het met de sijne:
 Maer, schelen ghy en ick niet als in wight en maet;
 Soo ben ick liever noch de dobbele Ducaet.

107. *Schrackelick wonder.*

ICk vraeghden aen een' Voss, en docht het wel gevraeght was,
 Hoe het kruys op den Toorn soo scheef geweken stond?
 Van schrick, antwoorden hy met een' gestreckten mond,
 Alsoo de Toorn verzaeght was,
 Alsonlanghs hier een' Bruyd ter kercken quam die maeghd was.

108. *Voor een Bouwmeester.*

ELck heeft de Bouwkunst vast, elck weet het best te seggen
 Hoe hy best wonen sal: met Meesters t'overleggen,
 Is onverstand bekend: maer heeft men kous of schoen,
 Of minder werck van doen,
 Men moet het wel betrouwen
 Aen Mannen of aen Vrouwen
 Die sulcken ambacht doen:
 En is't de gecken aengeboren, wel te bouwen?

109. *Ondanckbaerheid.*

HOe vuyl ondanckbaer' menschen zijn,
 Sietm' aen 't mirakel van den Wijn:

God maeckte water Wijn; soo staet 'er,
De gasten maeckten wijn tot water.

110. *Quaed doen.*

DE keel een af te snij'n, 't zy dat het mann of hoen is,
Dat 's goet te doen, seght Jan:
Maer neemt het zy een mann;
Smaeckt dat na goed doen, Jan? 'k segg' dat het quaed te doen is.

111. *Vaste vriendschap.*

'k **S**Ie dat men lichtelick een levend' vriend bemint,
Soolangh hy machtigh is, en vriendelick gesint:
Maer, voor de rechte proef, wanneer hy dood, onmachtigh,
Of ongesiender is, valt eerst de minn waerachtigh:
Een' vriend beminnen, is een' vriend
Beminnen als hy niet en dient.

112. *Te bont.*

AL die 't te bont maeckt, Jan, hoeft juyft geen' pels te dragen:
De jonge lieden doen 't die in ons' malle dagen
Een bonte Regenboogh van Linten hanght om 't lijf:
Soo maeckten sy 't te bont. Lett nu eens op uw Wijf,
En haer' ontroerden beck, dat 's noch een bont bysonder:
Men seght haer niet een woord, sy maeckt'er dufend onder.
En kaeckelt witt, swart, groen, rijp all uyt eenen mond,
Dat is te kaeckel-bont.

113. *Musijck-lust.*

'k **E**N ben niet vrolick als ick speel,
Of met de hand, of met de keel;
Men moet my die vreughd niet misgunnen;
Ick soud het geerne werden kunnen.

114. *Woorden voor geld.*

NOyt en gaet Agniet voorby;
Of Dirck doet haer selver heugen,
Maer, u komt noch wat van my;
Mergen, mergen sonder leugen:
S'heeft gelijk de goed' Agniet,
't Schort' aen will, of aen vermeugen,
Altoos, klaeghtse, komt haer yet,
Nemmermeer en komt'er niet.

115. *Alte*

116. *Alle sonde ondanckbaerheit.*

VRiend, vliet ondanckbaerheit: sy is den Hemel tegen:
 En blinde Heidenen verboden se te plegen:
 Hoort nu de Christen less: 't is een beknopt sermoen;
 Die noyt ondanckbaer waeren sou noyt sonde doen.

117. *Scherp sonder staet.*

UW' Redenen zijn scherp, sooghy niet beter weet:
 Maer sy zijn dun alleen; dat kan geen snijgend' werck zijn:
 Vraeght Messenmakers, wat scherp tot harent heet:
 Dat scherp is, moet niet dun alleen, maer dun en sterck zijn.

118. *Soet onsoet.*

DIrck meent, sijn luf Gedicht is soet, en daerom goed:
 Maer dat niet sout en is en keur ick niet voor soet.

119. *Sondaers troost.*

VAlt ghy? dat's niet met allen;
 Weest daer niet in begaen:
 't En is geen schand', te vallen;
 't Is schand, niet op te staen.

120. *Heidens less.*

Een. 2.

MEn moet den anderen het misdoen soo vergeven,
 Alsof men niet en dé als misdoen all sijn leven:
 Men moet sijn eigen doen soo houden in de straff,
 Alsof men nemmermeer een ander en vergaf.

121. *Sijn Eigen vyand, yeders vriend.*

WEest noyt met u versoent: maer tracht versoent te leven
 Selfs met die maer haer selfs, noyt andere vergeven.

122. *Zaligh Schuyott.*

BEklaeght geen schuldigh mensch die met berouw en boet
 De dood besueren gaet die hem de Rechter doet:
 't Waer hem sijn heil benijdt: schenckt hem sijn sondigh leven,
 Van dusent tegen een 't waer hem de Hell gegeven.

123. *Aen Jan.*

JAn, hebt gh'een' malle klucht ontijdigh voortgebracht,
 Men lacht wel met u, maer met u is 't dat men lacht.

124. *Vergeeffsch vergeven.*

DIrck scheldt sijn' Vyand quijt, die hem ter dood verwondt heeft,
 En sterft met hem versoent: te weten soo hy sterft:
 Maer, seght hy, geeft hem God dat hy eens weergefond leeft,
 Hy sal hem doen verstaen met wien hy 't heeft verkerft.

125. *Bangh*

125. *Bangh is twee.*

'k **H**eb tot den Smit geleert wat ongestoorde weeld'
 Van heeten tegenspoed onendelick verscheelt:
 Het spijtigh yser moet doorgloeyt zijn, sou men 't smeden:
 Ons hert in 't koel is hard, heet en bangh sou men 't kneden.

126. *Onderscheid.*

WYsen geleerd schijnt een; maer voor twee moet het strecken:
 Veel' wijse letterloos', en meer geleerde gecken.

127. *Jalouser sonde.*

JAloufe Minnaer, leert hoe schoon uw' ziele staet,
 Sy haet die niet en haet all wat sy niet en haet.

128. *Jalousie, onuy:spreecklick gequell.*

Jalousen vindt men niet in suyver' Duytsche spraeck;
 Waer 't soo in 't Duytsche hert gelegen met de saeck,
 En waer ons hert soo wijs, dat het eens kon verdoemen
 't Geen' ons' Voorouders niet en hebben derven noemen!

129. *Eenige Vrees.*

LAet de verwaenste komen
 Om mijn hert te doen schroomen;
 Ick houd' hem voor een' sort,
 Die anders vreeft als God.

130. *All een slag.*

WAerom, ghy machtige, versnuyft ghy in dit leven
 De mindere van staet?
 Siet hoe het God verstaet,
 Uw evennaesten is uw naesten en u even.

131. *Pockige Jan.*

JAn leefd' als een schavuyt
 Met leenen en verteeren,
 Met vloecken en met sweeren;
 't Is door en door een guyt:
 Ick sie 't niet aen sijn' kleeren,
 Maer door en door sijn' huyt;
 Die doet hy niet als smeeren
 Voll pocken en voll sweeren,
 Dat sweeren sweert hem uyt.

132. *Onwetende Dirck.*

DIrck eet en drinckt hem rond
 En fiet noyt in een boeck:
 Hy is kloeck en gefond,
 Maer niet gefond en kloeck.

133. *Klaes de Speelman.*

DE wilde Speelman, Klaes, die soo lichtvaerdigh fluytt,
 Is een groot meester, ja, maer niet veel minderguyt;
 Een ball voll goeden winds, maer die niet veel en stuyt.

134. *Niewen dwangh.*

ALs 't volck sijn' gassen wouw met Eten over-quellen,
 Soo veel' met drincken doen: 't eerst dat ick raden souw,
 Waer minder kelders en meer heimelick gebouw;
 Nu geldt het Pispotten; dan soud't Secreten gellen.

135. *Dirck op een' Gaudief.*

'k **S**Agh Dirck, genaemt Dirck sonder ziel,
 Dat hy een' Gauwdief t'onder hiel,
 Die sijn' Bors had gemeent te knappen:
 Daer sagh ick hem vast op staen trappen
 Of hy Brood kneed', of Torven trad.
 Foey, riep ick wat getrapp is dat?
 't Schijnt of ghy druyven stondt en persten:
 't Is geen nood, seid' hy, laet hem bersten;
 Al trapp ick hem wat darmen uyt;
 't Is van ouds een doortrapte guyt.

136. *Pas.*

IS 't waer, dat Jonckheer Jan met Jonckvrouw Judith trouwt,
 En is hy festigh ruym en sy ruym vijftigh oud?
 Ick segg' niet of het wel of misgepaerde trouw is;
 Maer dat hy een Jonck heer als sy een' Jonge vrouw is.

137. *Waenwijse Thomas.*

ICk behoefde niet veel spoocks van schrijven of van lesen;
 Waer ick maer half soo wijs als Thomas meent te wesen.

138. *Schielijck nieuw.*

HEeft oyt History van een weeld' righ mann gerept,
 Die midden uyt den dans gevangen wierd genomen;
 My dunckt, dat was een Visch die, springend' in sijn' stroomen,
 In een doorheete pann met boter wierd' geschept.

139. *All tegen stroom.*

GHy vraeght, hoe ick soo veel gedichtt hebb en geschreven,
 Door all' de besigheid daer in men my langh sagh?
 Will niet de mensch altoos all wat hy niet en magh?
 Had ick meer tijds gehad, ick had veel min bedreven.

140. *Wildbraet ontweidt.*

KLaes hadd een' Spaenschen Don gegrepen in 't gevecht;
 En gaf hem met der vaert een douwtje tot aen 't hecht,
 Dat hem sijn' darmen uyt sijn' swarte pens déscheyen;
 Want, seid' hy, of hy stonck, hy dienden hem t'ontweyen.

141. *Van Lijs.*

EEn Almanack, seght Lijs, en is niet van de Boecken
 Daer sy haer voordeel meent te vinden of te soecken:
 De spellingh dunckt haer vals: sy hield'er eerst wat van,
 Vondts'er voor nieuwe Maen ter maend een' nieuwen Mann.

142. *Strick-mall.*

DE Jonckheit hedensdaeghs is wonderlick belint:
 B. is B. spell ick voort, 't is L. i. n. t. blint.

143. *Dienstige Schildery.*

GOds werck, dat ick begaen, besien, besitten kan,
 Daer hoef ick geen' Copy uyt menschen handen van.
 Een deeltje van de kunst kan my te recht verblijden:
 Dat deeltje, dat de hand op 't rad legt van de tijden,
 En stelt my Grootevaer sijn overgroote Vaer
 Voor oogen, of het volck van he'en of gift'ren waer,
 En sal mijn' kinderen kinds kinderen doen erven
 Mijn aensicht, dat met my gaet sterven en bederven.
 Is niet die wetenschapp meer meester dan de tijd?
 't Is het verderffelick in d'oly geconfijt.

144. *Veel weten, weinigh.*

WAt is geleertheit? All te weten dat sy wisten
 Die voor ons waren, en min wisten dan sy misten?
 Wien sou die wetenschapp dan helpen, en waer toe?
 Wat scheelt het, of het veel', of ick alleenigh doe,
 't Geen maer gedaen en werdt? Maer spreeckt dry nieuwe woorden,
 Dry dingen die men noyt van and're menschen hoorden;
 All die de Wereld soo geringen gave geeft,
 Is 't meer, als all dat oyt geleert geheeten heeft.

Ll 2

145. *Wat*

145. *Wat feldfaems.*

'k **B**En niet mirakel-geck: maer een in all mijn leven
 Hadd ick wel-lust te sien, en vry wat voor te geven:
 Ick meen een' Bruydegom, die naer den eersten nacht
 Na d'oude vryheit niet eens achterom en dacht.

146. *Twee achterdeuren.*

JAn weet sijn'swarigheid in 't glaesken te verdrincken;
 En als hy geen' en heeft, moet hy dan niet eens drincken?

147. *Wacht wat.*

Dabam iis
 otium; ut re-
 frigerato in-
 ventionis
 amore dili-
 gentius repe-
 titos tan-
 quam lector
 perpende-
 rem.

*Quint. Prae-
 fat. Or.*

IS my een' voddery gevallen uyt de penn?
 (Weet, Leser, dat ick all' mijn' voddendaer voor ken)
 Ick sluytse van my af en laetse liggen rotten:
 Lanh, lanh naer haer' geboort' onthael ick se de motten,
 En valder met den keur van een versch oogh op aen;
 Gevalt my 't kind dan noch soo 't eertijds heeft gedaen,
 Soo houd ick 't voor soo schoon als icker een kon baren,
 En brengh het in de Werld. Daer hoort een tijd van jaren
 Om d'eerste blinde Minn die degeboorte gaf
 Haer' oogen t'openen met alle vliessen af:
 Wy moeten ons elck een als vreemdelingen lesen;
 Dan kan elck, en niet eer, sijn eigen rechter wesen.

148. *Jans wijf.*

JAn heeft een mondigh Wijf, die al snapt wat s' in sinn heeft,
 En toyt sich kost'lick op als waers' eens daeghs de Bruyd.
 My dunckt dat sulcken Vrouw voor Jan wat veel snaps in heeft,
 En wel soo veel snaps uyt.

149. *Peerlen voor verckens.*

EEn goed Musijck-stuck heeft oneindelick veel in;
 Maer 't schijnt het meeste volck meer tongen heeft als ooren;
 Soo praetm'er over heen: 't Is jammer, in mijn sinn,
 Dat daer soo veel toe hoort soo veel' niet toe en hooren.

150. *Seggen en doen.*

EEn wilde my mijn' eer in d'eer van 't Sneldicht krencken,
 En seide, doet wat kloecks, dat's beter als 't geseigh.
 't Is, seid' ick, soo ghy leert: maer, als ick t'overlegh,
 Die kloeck wil leeren doen moet eerst kloeck leeren dencken.

151. *Aen Vrijster Neel.*

't **E**N sluyt niet, seid ick, Neel; siet, ghy zijt noch de Bruyd niet,
 En light met Klaes en malt: sy sei, mijn goed is mijn,
 En mijn is all't gebruyck. Ja, sprack ick, dat kan zijn,
 Ghy mooght wel meester van uw goed zijn; maer 't en sluyt niet.

152. *Aen de ydele Jeughd.*

TWee jaren hadd sijn' Moer haer' Vingerhoed gesocht,
 Seid' een vermaeck'lick Mann, dien ick wel noemen moght,
 Haer' Naelde wel derd' half, haer' Brill wel seven maenden,
 Het kokertjen wel ses, en, als hy 't all vermaenden,
 Veel minder meubeltjens te samen welen jaer,
 En soo veel min geleest. 't Zy logen of 't zy waer;
 Wat dunckt u, Jonckertjens en pronckertjens voll veeren,
 Voll lints, voll spellewercks, soo ghy maer Haer en kleeren
 En dien tijd t'samen somt die daeraen is gegaen,
 En wat ghy doende voortsheel niet en hebt gedaen,
 Wat dunckt u, ('t wilder uyt, ghy moet het my vergeven)
 Heeftm' u in twintigh jaer wel anderhalf sien leven?

153. *Trijn klaps.*

TRijn heeft een weersien in 't klappeyen,
 En stelt sich aen als waer sy 't moe:
 Een weersien? Ja; want, als sy scheyen,
 Soo seghtse, Volck, tot weersiens toe.

154. *Volle Neel.*

ALl uw' hoofd en lenden-pijn
 Is gemaectt werck, sei Katlijn,
 Tegens Neel, haer jonghste hoertje:
 Neel, die vollgebeente stack,
 Suchte droeffelick, en sprack,
 Ja, gemaectt werck, lieve Moertje.

155. *Aen stinckende Jan.*

't **Z**Y dat het haper' aen uw' kleed'ren of uw Vell,
 Of ghy rieckt qualick, Jan, of ick en rieck niet wel.

156. *Dirck in den Band.*

DIrck had dat geldigh Wijf noodsakelick van doen:
 't Is evenwel een Wijf, en 't hoofd staet hem soo groen,
 Hy miste welen Wijf, als hy haer goet kost missen:
 Maer eten gaet voor all; soud ick niet mogen gissen

Dat nieuwgetrouwde Dirck, die meer denckt dan hy seght,
In een gevangenhuys met goude traellien leght?

157. *In slaep en dood.*

Ick haest my noyt te bedd: hebb ick groot ongelijck?
Een mensch die niet en waect is een dood-levend'lijck:
Eens sterven staet ons toe, en 't sal een korte stoot zijn;
Maer wie will 's daeghs eens dood zijn?

158. *Een' boose rijke.*

Veel vrienden rieden Jan een' rijke Weeuw te trouwen:
Jan hiel hem koeltjens, maer hy teeckende de kaets;
Als ick het oversloegh, ick waerd'er met behouwen:
Doch, mannen, seid hy, stelt u selven in mijn' plaets;
Wat dunckt u, dorst ghy my wel instaan voor 't berouwen?
S' heeft in der daed veel goeds; maer in den aerd veel quaeds.

159. *Dircks gebroet.*

Dirck heeft veel' kinderen, daer van my dunckt de meesten
Min menschen zijn als beesten:
Verwondert u dan niet, maeckt hy somtijds de beest;
't Heeft langh sijn werck geweest.

160. *Dirck Bruydegom.*

Dirck sijn Bruyd is dick van lijf,
En sy schijnt wel groot te gaen:
Dirck wouw' enckel aen een Wif,
En hy isser dobbel aen.

161. *Bouwens onthouwen.*

Hoort toe dan, riep, ick Bouwen,
En past my wel t'onthouwen
Wat ghy my schuldigh zijt
Van over langen tijd.
Ja, seid' hy, sonder falen;
Maer weet van geen betalen;
En, kom ick hem eens by,
Hy seght ter goeder trouwen,
Onthouwen is onthouwen,
En staegh onthoudt hy 't my.

162. *Boose Jan.*

Jan trouwd' een' jonge Vrouw, daer hy wat acht op slaen sou,
Om of sy haer misgaen wouw:

De Vrouw is een goed Dier,

En Jan geeft' alle daegh een' oorband dry of vier,
En seght, als m' hem bestraft, hy heeft maer half voldaan,
Der vrienden meeningh was, hy souder acht op slaen.

163. *Wiltbraed.*

TRijn, weet ghy wat ick vast voor een mirakel houw?
't Zy tusschen ons geseht; Een goede kloecke vrouw.

164. *Lichte Agniet.*

AGniet heeft om een' hoeck een malligheit begaen:
Eerst heefts' haer' goeden Mann en dan haer selfs ontgaen.

165. *Pieters Wijf.*

'tISeen ouwbolligh Wijf daer Pieter aen getrouwt is,
'S' is in ouwbolligheit geverwt tot in de woll;
Of ick het niet en wist, 'k saegh 't aen haer' grijsen boll:
't Isean oudbolligh wijf, dat seltigh jaren oud is.

166. *Vergevingh.*

VErgeeft my, Mann, sei Trijn; hebb ick wat mals bedreven;
't En sal noyt meer geschiên. Dirck nam het woord in acht,
En heeft haer vriendelick een soopje toegebracht
Om haer te redderen van wat te langen leven.
Doe bad hy op sijn' beurt; Trijn, wilt my dit vergeven,
't En sal noyt meer geschiên. Sy sei in haer gedacht,
(En heeft soo lieffelick den boosen geest gegeven,)
'k Wouw 'ck u vergeven moght soo ghy my hebt vergeven.

167. *Heer Dirck op stoel.*

DIrck heeft een uer op stoel versleten
Daer ick geen voordeel af en treck,
Dan dat hy my heeft leeren weten
Hy is een ongeleerde Geck:
Ick segh 't voor my en soo veel menschen,
Indien men 't eer geweten hadd,
Men hadd met eeren mogen wenschen
Dat hy op Stoel geseten hadd.

168. *Duyf en Slangh.*

ICk volghde de goe less die my een goed mann gaf;
'k Nam 't hem niet qualick af die mijn geld hadd gestolen;
Maer, spijende de plaets daer hy het hadd gescholen,
Packt' ick het soetjens op: nam ick 't hem qualick af?

169. *Om*

169. *Om vreedſamigh preken.*

GHy die de Kerck in hebr en alle mann by d'ooren;
 Ey helpt ons aen de vrucht van 't heiligh Brood en Wijn:
 Verkondight ons wat ruſt kan ſtichten, en niet ſtooren,
 En laet Gods preeckſtoel niet der Menſchen breeck-ſtoel zijn.

170. *Een mann op Bieſen gebonden.*

HEt luydt vreemd, maer gelooft dat geen dingh waerder is,
 Dan dat men niet en ſinckt om dat men ſwaerder is.

171. *Giffingh.*

Dirck floegh ſijn' jonge Vrouw, als hads' haer wat misdragen:
 Sy riep 't en was niet waer,
 Hy moght het vry bevragen:
 't Magh wesen, ſeid' hy, Neel; ick ſlaeder oock maer naer.

172. *Stoute onkunde.*

DAer is geen tuchten meer aen Jongh volck hedensdaeghs;
 Sy geven 't niet eens kamp all valt'er een mé ſlaeghs:
 Ouw'lieden zijn verſuft; ſy weten 't all te gader:
 De kinderen voortaan zijn ouder als haer Vader.

173. *Onbeleeft lieft.*

MEn hoetelde Reinier om een goed Wijf te trouwen,
 Ervaren en beleeft, meer dan gemeene Vrouwen:
 Neen, ſeid' hy, vrienden, neen, s' is my all te beleeft.
 Reinier had wat gelijcks; s' had ſefstigh jaer beleeft.

174. *Vrouwen kracht.*

SAgh Eva fuer, of ſoet, doens' haer goe'n Mann verleidden,
 Wat dunckt u, ſeid' ick, Neel?
 Sy ſei, 't was evenveel;
 Hy moſt'er onder deur, koſt ſy maer een van beiden.

175. *Noch.*

WIll een' vrouw vriend'lick ſien, gelijcks' in 't vrijen ſagh,
 Waer is de harde mann diens hert daer tegen magh?
 En wilſe vaets en vies, als een' geſenghde popp, ſien,
 Waer is de ſtoute mann die daer derft tegen op ſien?
 't Staet ons ſchoon, heeft mend'er twee meſſen op ſijn' ſchee,
 Daer 't hapert, ſoo mender maer een en treckt van twee.

176. *Dertele Dirck.*

't **W**Elvaren heeft de ſchuld dat Dirck aelwaerdigh is;
 Hy meent, wat hem geluckt, dat hy 't all waerdigh is.

177. *Swaer*

177. *Swaer gevolgh.*

JAn light en doet sijn best
 Om een rijck wijf te trouwen;
 En geld is groot gerief in sulcken kouden nest:
 Maer, Jan, lett op de rest,
 Die een Wijf onderhout, dien will sy onder houwen.

178. *Noodige swackheit.*

Gedenckens taeye kunst en wensch ick niet te weten:
 Ick hadd'er liever een te leeren van Vergeten.
 Sou my te voren staen all wat ick hebb besweett
 In lijden of in vrees; het waer een pack van leed,
 Dat and're schouderen als mijne mosten dragen:
 Soud' ick oock all de vreughd van all' mijn' blancke dagen,
 In eenen spiegel sien; een stercker ooggh als 't mijn
 Most dat versamelde geblixem machtigh zijn.
 Wat is 't ons dienstigh dat vergeten en onthouwen
 Haer' krachten wederzijds onthouwen en verdouwen;
 Wat is des Heeren doen voordachtigh en doorwijs,
 Die ons 't herdencken wel vergunt, maer stucks gewijs!

179. *Sneldicht.*

WAt spilt ghy Pen en Inckt aen Sneldicht? sei my Jan?
 Ick weet een' korter wegh door een die 't beter kan:
 Mijn Wijf haer minste woord wanneer se maer half gramm is,
 Is scherper ongelyck dan uw' snelst' Epigramm is.

180. *Droom.*

ICk droomd' in goeden ernst; den Haegh sou recht sien doen
 Aen Vrouwtjens dien de schuld van meer als een Mans soen
 In 't lijden hadd gebracht; en om geen' Beul te halen,
 Elck sou' sijn lichte wijf met een' Pistool betalen.
 De moord gingh t'eenere stond, als op Temp'lieren, aen;
 Den selven oogenblick is my de slaep ontgaen,
 Noch schrick ick van den slaggh die die Pistolen gaven;
 't Gingh of 'er een Soldaet op 't Kerckhof wierd begraven.

181. *Teun de Dief.*

TEun, seid' ick, meent ghy staegh te rooven en te stelen?
 Ghy kont' er niet mé deur, en endtlick kost het kelen:
 Hoe, sei Teun, 'k hael't in d'een' en brengh't in d'ander deur,
 Kan icker niet mé deur?

II. Deel.

M m

182. Pieter

182. *Pieter eenoogh.*

Heeft Pieter maer een oogh, dat 's geen saeck van verwijt,
Siet de goe' schutters eens die op haer micken stuyten;
Twee doen haer geen gerief; sy moeten een oogh sluyten,
En Pieter mickt altijd.

183. *Loofse Dirck.*

Als valsche menschen willen,
Siet wat twee woorden schillen:
Dirck, seid' ick, schrickt het oock het paerd dat ghy berijdt?
Neen, seid' hy, niet altoos, en meende, niet altijd.

184. *Miltmeesteringh.*

JAn, seid' ick eens, ghy mooght soo rijck zijn als ghy wilt;
Ghy kont noyt vrolick zijn; het schort u aen de Milt:
Ja, seid' hy, moght ick eens soo rijck zijn als ick wouw,
'k Wedd dat de Milt mijn' vreughd niet langh beletten souw.

185. *Jans dobbele wensch.*

JAn hoopt noch eens soo rijck te werden als ick ben:
Dat hadd hy goet te doen, naer ick mijn' armoe kenn:
Maer 't is een dobb'le sinn; hy will my niet gelijk zijn;
Eens is hem niet genoegh, hy wil noch eens soo rijck zijn.

186. *Rampsaligheid.*

Rampsaligh menschen-hert, ghy hoeft u niet te quellen
Met uw' rampsaligheid van jonghs aen op te tellen;
My dunckt die rekeningh niets te rampsaligh leit,
Soo 't slot maer goed en valt, en na ramp saligheid.

187. *Brouwer Dirck.*

Dirck heeft het Brouwen aengerandt
Met grooten moed en klein verstand:
Nu staet hy vast en treckt sijn' schouwer,
En siet de Brouw-kuyp over kant;
In 't eerste schreef hy, Dirck de Brouwer,
Nu schrijft hy met een' ander hand,
En teeckent flincks, Dirck de Berouwer.

188. *Tijfens uytrught.*

HOe goed het geven is, heeft Tijf genoegh gelesen:
Maer seght hy, geef ick staegh, en krijg ick weinigh t'huys,
Van wolligh als een Schaep wierd' ick kael als een' Muys:
't Is goed goed arms te zijn, maer 't is quaed arm te wesen.

189. Jan

189. Jan van zijn Wif.

Verschoont het teere vat, uw' Wifjen, seid' ick, Jan ;
 Verschoonen seid' hy , vriend ? seer geern , all wat ick kan :
 Sy heeft een Vidimus dat niet en is om thoonen ;
 Denckt of ick 't geerne dé , kost ick se wat verschoonen.

190. Zeemans praet.

DE Pacpen , sei rond uyt een Zeemantje van Scheveringh ,
 Zijn slechte koopluuydtjens , by dat St. Judas was ;
 Hy leverde sijn' waer en stack 't geld in sijn' tass ;
 Maer sy verkoopen God , en doen een mensch geen leveringh.

191. Aen de allemans berispers.

Betweters , is 't soo voll betwetens in uw' kist ,
 En weet ghy 't beter all wat m' u te voor kan leggen ?
Vergeeft ons onse schuld hebt ghy jongh leeren seggen ,
Soo wy doen ; weet ghy dat ? 'k wouw ghy dat beter wist.

192. Arme rijkdom.

Ick hoor de luyden , Tijs , uw' grooten rijkdom prijzen :
 Het magh wel wesen ; maer
 Hoe kan ick oordeelen of 't logen is of waer ?
 Ghy derft het niet bewijfen.

193. Blauw' oogen.

Blauw' ooghjens , sei Reinier , pronkt ghy daer mé soo , Klaertje ?
 Mijn Anne dat ghy 't weet , die heeft'er oock een paertje ,
 En , als het lucken will wel drijtjens : komt eens hier ,
 Na 't gister avond gingh , soo heefts'er nu wel vier.

194. Op Jeremias klachten ende Salomons Hooge-Liedt , gerijmt door H. Bruno.

Ghy weet het , Leser , 't zijn twee ongerijmde dingen ,
 Die Brunos penn bestaet : maer , soo se Bruno doet ,
 Bekent eens , zijns niet bey kunstigh en bey foet ,
 Bey niet meer ongerijmt , wel schreyen en wel singen ?

195. Nachtdief.

TRijn pleitte voor haer' Mann , wanneer hy op sijn pad
 Somtjits by Noorder Sonn een deur ontgrendelt hadd ;
 Het scheen wel waer te zijn ; maer , seis' , haer Mann en docht niet
 Dat het uytkomen fouw : 't Was soo , haer Mann en docht niet.

196. Misrekeningh.

Ick rekende met Klaes , die my veel most betalen ,
 En noyt van geld en scheide , en , meend' ick wat te halen ,

Mm 2

Hy

Hy stoorde 't Cijfferen, en riep staegh, Heerschap, siet,
Die somm hebt ghy niet wel: 't Was waer, ick hadse niet.

197. *Spaensch gesegh.*

EEn wijs Mann heeft geseght, een Geck magh 't wel verdoemen,
Dat Vrouwen 't Hemelrijck der Mannen zijn te noemen,
En Hellen van haer ziel, soo daer oyt Helle was,
En Vaeg' vier van haer' Tass.

198. *Aen eenen ondanckbaren.*

JA, Jasper, 't magh wel wesen,
Ghy schijnt een moedigh mann,
En niemand niet te vreesen:
Maer hoort of 't wesen kan:
Het vreesen en het schamen,
All scheelen fy van namen,
Gaen hand aen hand ter mert:
En een ondanckbaer hert
Heeft altoos een te wachten
Daer voor het sich verschrick':
'k Sie wat in uw' gedachten;
Wacht, Jasper, hier ben ick.

199. *Ronde biecht.*

EErgh' om saeght, seid' een Held, ontkomen uyt een' slagh,
Daer 't all ter neder lagh,
Eer gh' om saeght was 't beschickt. Neen Joncker, sei sijn dienaer,
Daer was voor my wel sien naer;
Ick had eer 't soo verr' quam, wel een' reis acht of thien,
En noch meer omgesien.

200. *Dobbele elende.*

EEn Godloos mensch in nood is een blind bedelaer:
Hy bidt om hulpen heil, en weet noch wien, noch waer.

201. *Dat God is.*

KLaes, kont ghy twijffelen of God in wesen is?
Ghy zijt de sotste beest daer van te lesen is:
En evenwel siet, Beest, 'k sal u de schuld vergeven,
Soo ghy kont twijffelen, ghy die spreeckt, aen uw leven.

202. *Aen yemand.*

UW wijf is hesselick, nochtans hebt ghy se lief,
S' is boos en bars van kopp, nochtans is s' uw gerief,

S' is

S'is vuyl en sleterigh, nochtans gunt ghy se kleeren,
 S'is uyt de gift van 't volck, nochtans kunt ghy se eeren:
 'k Vergeef al dat Nochtans; maer ick verstaen nochtans,
 S'is een' gemeene Hoer bevonden, en noch t'hans.

203. *Quaede Musijck.*

MAey, en ontstelt u niet, sprack Teunis tot sijn Wijfje,
 In 't eerst van een gekijfje:

Ick weet niet wat ick liefst souw hooren van geluyd,
 Of een' ontstelde Vrouw, of een' ontstelde Luyt.

204. *Vuyl wascht geen vuyl.*

TYs had sijn' echte Trouw op 't onvoorsienst gebroken,
 En had geern op de kunst den Schouth sijn' hand ontdoken.
 Heer, seid' hy, magh ick 't niet wel nemen op mijn' eed,
 Dat ick, soo waer ick leef, van geen misdaed en weet?
 My dunckt neen, sei de Schouth, en ick sal 't Vonniss spreken,
 Valsch sweeren is soo licht te doen als echt te breken.

205. *Arme rijkdom.*

DIrck heeft veel duysenden gekist,
 En noch meer duysenden op renten:
 Noch deert hem 't water dat hy pist,
 Om dat hy 't niet en siet te venten:
 Den adem die sijn' Longh ontfanght
 Soud' hy wel willen niet verliesen;
 De mode, daer hy na verlanght,
 Is, datm' hem kleeden moght in biesen:
 Nu lijdt hy honger daer men eet,
 En staet en beeft daer and're warm zijn;
 Ey, seght eens, wijse lie'n die 't weet:
 Wat is dat, Rijck, of is het arm zijn?

206. *Beddsucht.*

WAt soud' ick opdoen? leed en ongemack gaen lijden?
 Sien wat my niet en kan verbet'ren noch verblijden;
 En hooren wat my spiijt, en voelen wat my quelt?
 Neen, 't nestje daer ick ligh is min noch meer gestelt
 Als daer ick tweemaal dry en noch dry maenden in lagh,
 Eer dat ick schreyend' aen den tepel van de Minn lagh:
 Ick ligh warm, ick ligh dicht, en stillekens en sacht:
 Moet ick eens alle daegh ter wereld zijn gebracht,

Ter Wereld daer 't sooraest, alsof ick in de baren
 Gestort wierd' uyt de koy? Ey, beddekē, uw baren
 En komt my niet te pass: 't en waer de scherpe pijn
 Die honger heet, 'k wouw hier wel ongeboren zijn.

207. *Rust op Hofwijck;*

OP Hofwijck slaep ick maer; en droom van alle dingen,
 Op Hoofsch' en Haeghsche naer; die weet ick te verdringen
 Met all wat Hofwijcksch is; en Tongh, Oogh, Neus of Oor
 Vermaeck bestellen kan: Ick sinaeck, ick rieck, ick hoor,
 Ick sie met d'oogen op, als menschen doen die waken;
 Maer 't gaet gelijk men slaept, en allerhande saken
 Sijn hert ontmoeten laet by sorgeloosgevall.
 Dry halve dagen duert dat slapen, en dat 's all.
 Van daer beginn ick my te manen door mijn selven,
 Dat my te passen staet op 't woelend' uer van elven,
 En waken heel de weeck in d'ongerustigheid
 Van allemans gequell om alle mans bescheid,
 In stormen van geschill, in arger' soele winden,
 Die Vyanden ter sluyp aentasten, en wel Vrinden,
 Met hoon en achterklapp, wel Broeder, wel verwant,
 En sparen rappige noch suyverste van 't Land;
 In overydellheit van snappende Saletten,
 In 't eewigh-roerende van wielen sonder wetten,
 Voorhoutscche Molens van den kostelicken snoff,
 Diem' altijd draeyen fiet en malen niet als stoff.
 Beminde Saterdagh, zijt ghy noch verr' van komen?
 Spoedt toch, en helpt my weer aen Hofwijcks soeter droomen:
 Kom, paerden in de Koets, 'k voel dat ick u genaeck,
 En, Haegh, goe nacht; ick geew; maer van Hofwijcksche vaeck.

208. *Maet.*

DAer is een dingh dat my verwondert:
 Een' once weeght min dan veel hondert:
 Ja 'k leider dusent op mijn peerd,
 En 't heeft hem niet met all gedeert:
 Ick leider een' meer by dan 't hoorde,
 En 't was van dusent een of 't smoorde:
 Hoe teer is middelmaet, hoe eel,
 Hoe kittelachtigh is, Te Veel!

209. *Trijns*

*A la bestia
 cargada El
 sobrano la ma-
 ta.*

209. *Frijns klacht.*

TRijn seght haer Mann is onrechtvaerdigh,
 En daerom komts'er by te kort:
 't Is goet te gissen wat haer schort,
 Gaet Jan haer man noch recht, noch vaerdigh.

210. *In en uyt-schuld aen mijn' Soon.*

'k H Ebb menighte van volck beleefdelyck verplicht,
 Daer my den thiende nu den hoed niet voor en licht:
 Wie my oyt vriendschapp dé, dien hebb ick met verlangen
 En met de volle daed meer vriendschapp doen ontfangen.
 Laet u niet manen, Soon, 'k staec niemant in sijn boeck:
 In 't mijne vind' ick schier wat meer volcks dan ick soeck.
 Soo moet my Nijd en Spijt dit waere woord gedulden;
 Ick laet veel schulden naer, en ick sterf sonder schulden.

211. *Ondanckbaerheit menschelickheit.*

W At soeckt men te vergeefs dat noyt en was voor desen,
 Noch is, noch wesen sal? wie van de danckbaerheit
 Van menschen spreekt, bedenckt wat dat hy seffens seit:
 Een mensch die danckbaer waer en sou geen sondaer wesen.

212. *Welprekenheit.*

W At light men d'ydelheit
 Tot op den Stoel en leidt?
 Hoe? wil men my wel spreken
 Doen keuren voor wel preken?
 Ick heet het best sermoen;
 Slecht spreken, en wel doen.

213. *Wel, overgoet.*

U W seggen, seghtgh', is meer als reden,
 En, na my dunckt, en is 't niet waer.
 Roept niet soo luyd'; ick waer te vreden,
 Als 't maer soo wel als reden waer.

214. *Luyt Klaes.*

K Laes is soo luyen vent, dat ick sou derven seggen,
 De Dood en komt hem niet soo schrickelick te voor,
 Als 't besigh leven doet; om dat hy eens daer door
 Veel' jaren achter een sal mogen blijven leggen.

215. *Op*

215. *Op den Aerdkloot in den vloer van 't nieuw Raethuys tot Amsterdam gemarmert.*

Die op dit vloeren lett
En op dit heerlick welven ,
Moet seggen by hem selven ,
Voor seker dese Wett
Bestaet in all' haer' leden
Uyt hoogh-vernuftte lie'n ;
Sy leeren ons met reden
De Wereld te vertreden
En opwaert aen te sien.

216. *Op den Hemel-kloot aldaer.*

Leert , onder het gewemel
Van 't woelige Stadhuys ,
Gedencken aen den Hemel ,
En treedt vry in 't gedruys
Als van der aerd' geresen
Op Sterr' en Sonn en Maen ;
Hier werdt u in bewesen
Hoe dat het eens naer desen
Den saligen sal gaen.

217. *Over 's Heeren Avondmael.*

Daer sie'ckons niet voor aen ; hier sitt niet een van twelven
Die Dy verraden wouw : maer , Heer , die alles weet ,
Ghy weet het , ofter geen van twelven sitt en eet ,
Dien Ghy verklagen moght voor Judas van sijn selven.

218. *Valsche regel.*

Dirck is met roock gequelt , en weet hem niet t'ontloopen ,
Of deuren moeten aen en alle vensters open.
Het spreekwoord gaet niet vast , seght Dirck , al is het oud ,
Daer 't roockt en is 't niet warm ; hem dunckt , het isser koud.

219. *Siet voor u.*

Ghy lieght niet , seght ghy , Neel , ghy steelt niet , en ghy zij
Noch gierigh na veel gelds , noch quistigh na den tijd ;
Ghy zijt uw' oogen baes , en meester van uw' ooren ,
Ghy siet het quaed verby en wilt maer 't goede hooren.
't Is wijsflick gewaecht met alle poorten toe ,
Soo dat de Duyvel daer geen' invall open doe :

Maer

Maer, alle poorten toe en een ondeughtjen open,
Is een klincketje dat den Vyand kan doen hopen
By ontij in te gaen daer niemand op hem lett,
En soo is 't Slot verra'en : Neel, pafst wat op 't klinckett.

220. Landkaert.

VRaeght yemant na kort onderricht,
Waer Troyen en Corinthen light;
My dunckt, de plaets is haest gevonden;
Sy liggen daer sy eertijds ftonden.

221. Dirck ter galgh.

REcht moet recht wesen, sei de Schouth, ick weet niet waer,
De huysbraeck is bekend, ghy zijt'er op gevangen,
En dat'er volght heet hangen;
't Is waer, Dirck, is het niet? Ja, Heer, sei Dirck, 't is swaer.

222. Windige Pier.

Pier stoft even plomp als prachtigh;
Noyt en houdt hy op van stuyten:
'k Weet niet wat hy weet van tuyten,
Maer van blasen weet hy machtigh.

223. Rechtyaerdige groet.

DAer is soo veel geruchts in 't mondje van Constance,
En sulcken langen langen omslagh in haer' praet;
Dat eens een, onverhoeds haer groetend' op de straet,
Niet qualick sprack, Goe'n dagh, Me Joffrouw Circumstantie.

224. Rond uyt.

't IS waer; Jan spreekt rond uyt: maer 't is meest suer of serp,
Dat hy soo rond uyt spreekt. wacht u voor sulcke monden;
Sy bijten rond uyt: en, betrouwt ghy alle ronden,
Denckt aen 't Schoemakers Mess, dat's oock rond, maer 't is fcherp.

225. Amsterdam ontroert.

HOe quam 't, dat Amsterdam soo gramm was,
En waerom was 't niet voor den Prins?
In seven woorden gaet veel fins;
Om dat de Prins voor Amsterdam was.

226. Trijn onder 't Masker.

TRijn steeckt een aensicht uyt vernist gelijk een' Veel;
Daer doets' een Masker voor, dat het geen' Sonn kan deeren:
Een Masker voeght wel, en men draeght'er een met eeren,
Maer twee is een te veel.

227. Neel in de pockputten.

DE Pockskens hebben Neel haer backhuys staen verdelen
 Als braecklandt nieuw geteult voor naest aenstaende Mert;
 Maer Neel smeert weer soo dick, dat alles gladde werdt;
 Dat 's een quae' Rekeningh vereffent met sijn selven.

228. Van Dirck.

DIrck snapt op alle dingh, geen maeckt men hem te pass:
 En sitt vast op sijn geld en snapt, en sterft van honger,
 En wou' den aessem schier verkoopen uyt sijn' longer:
 Dat 's d'eerste gierigen opsnapper die oyt was.

229. Keur en angft.

'k **S**ie mijnen vriend misdoen in onbevallickheden
 Van reden, en beleid van leden en van zeden:
 Wat doen ick? segh ick 'r? Neen; ick kreegh hem aen den hals.
 Wat doen ick? swijgh ick? Neen; dan waer mijn' liefde vals.
 'k Weet min raed tot den keur, hoe dat ick 't meer behertigh:
 Ick werd' onaengenaem, of ick blijv' onbermhertigh.

Hierin,
 duitsch.
 Rom. 12. 9.

230. Geluck, aen de EE. Heeren Regierders van Amsterdam, in haer Nieuw Raedhuys.

Doorluchte Stichter en van 's Werelds Achtste wonder,
 Van soo veel steens om hoogh, op soo veel Houts van onder,
 Van soo veel kostelicks soo konstelick verwrocht,
 Van soo veel heerlickheits tot soo veel nuts gebrocht;
 God, die u Macht en Pracht met Reden gaf te voegen,
 God gev' u in 't Gebouw met Reden en Genoegen
 Te thoonen wie ghy zijt, en, daer ick 't all in sluyt,
 Heil zy daer eewigh in, en onheil eewigh uyt.

Is 't oock soo voorgeschiedt, dat dese Marmer-muren
 Des Aerdrijcks uysterste niet hebben te verduren,
 En werdt het noodigh dat het Negende verschijn',
 Om 't Achtste Wonderwercks nakomelingh te zijn;
 God, uwer Vad'ren God, God uwer kind'ren Vader,
 God soo na by u, zy die kind'ren soo veel nader;
 Dat hare welvaerd noch een Huys bouw' en besitt',
 Daer by dit Nieuwe sta als 't Oude stond by dit.

Alpice quæ nunc sunt Capitolia, quæque fuerunt;
 Alterius dices illa fuisse Jovis.

Curia, Consilio quæ nunc dignissima tanto est,
 De stipulâ Tatius regna tenente fuit.
Ovid. 3. de Art.

Einde des negentienden Boecks.

TWIN-

S N E L D I C H T.

1. *Aen de Jeughd.*

Besteedt den dieren Tijd
By dagen en by nachten,
Terwijl ghy in uw' krachten
En onverfleten zijt.

Het schijnt, jongh en ervaren
En zijn niet wel te paren:
Maer 't is een valsche schijn;
Men kan wel jongh van jaren
En oud van uren zijn.

2. *Voor mijn' Dichten.*

BEdilt mijn' Dichten niet, besteedt'er geen verwijt aen:
Sy hebben 't niet verdient, Ick hanger toch geen' tijd aen.
't Is een klein buytenwerck; een by werck, seid' ick best,
Van beter besigheid; 't is kakelen op 't nest.
Kont ghy of Timmermann, of Wever niet vergeven
Een deuntjen uyt de borst, in 't schaven of in 't weven?

3. *Aen een Tafel-vriend.*

HEbt gh' all weerom liggen droomen
Van by my tegast te komen?
Weet ghy 't niet, soo Leert het toch;
Droomen zijn niet als bedrogh.

4. *Op een mijner Gedichten, by een konstige hand uytgeschreven.*

OMijn onnoofel Dicht, ick vreesde ghy ginght sterven,
Ten minsten schimmelen, of rotten en bederven;
Maer neen: soo schoonen in't is balsen; en ghy zijt
In d'onvergancklickheit voor eewigh geconsijrt.

5. *Stille straff.*

ICk straft' een' opentlick, soo my docht, met bescheid.
Een Vriend sei, 't waer hem best in d'eenigheit geseit.
Hadd hy 't my oock niet best geseight in d'eenigheit?

6. Raed tegen quaed.

SPreeckt yemand quaed van u; ghy kont hem licht bedriegen:
Stelt u maer soo wel aen, dat hy 't sal moeten liegen.

7. Sparigh berispen.

ROert niemands leemten aen, om jocken noch om krencken,
All is hy noch soo laegh, all zijt ghy noch soo hoogh:
Wy hebben elck ons seer, en konnen elck gedencken,
Hoe seer de lichtste tré doet op een exteroogh.

8. Aen een' Guyt.

GHy seght (dat ick bekenn)
Dat ick mijn' Ouderen goe naem onwaerdigh ben.
Is uw bekennen vaerdigh?
Bekent, ghy zijt een Guyt en uw Geslachte waerdigh.

9. Beste Rijckdomm.

GEluckigh is de mann, die heel veel goeds beheert:
Maer veel geluckiger, die niet veel goeds begeert.

10. Aen Jan.

EEns waert ghy arm en mild, nu rijck en gierigh, Jan.
De Toetsteen proeft het Goud, het Goud ontdekt den mann.

11. Rechters met recht bekommert.

ICk sie veel' Rechteren sich vleijen met een voordeel
Van wijsheit daer sy sich gelooven mé verlicht:
Maer hoe doen wijsere? sy beven in 't gericht,
En seggen, wie ben ick, ick die een ander oordeel?

Rom. 14. 4.

12. De reden onreden.

't **S**chijnt datter t'uwent noyt geen einde van gekijf is;
Hoe baert uw boos wijf, sei 'ck, als of sy baerde, Jan?
Wel, seid' hy, wat een' vraegh! daer is geen' reden van,
Als dat sy redeloos, en daerom een boos wijf is.

13. Snijders' wapen.

EEn Snijder vraeghde my wat hy best in sijn' schild hadd,
Daer mé dan 't uythanghberd
Oock wat verheerlickt werd?
Een Slack, sei 'ck, en een' Schildpadd.
Treckt gh' u die schoenen aen, de schuld en is niet mijn':
De Schildpadden de Slack beduyden, t'uwere eeren,
Dat ghy gemackelick', en niet te wijde Kleeren,

En' niet te nauw' en snijdt, als Slack en Schildpadd zijn:
De Snijder was te vreen, en ick was uyt de pijn.

14. *Keur.*

En grijse Doctor meent het hooghste woord te houwen,
Daer ick mijn Recipé en hy het sijne geeft:
Denckt wien ghy veiliger van beide soudt betrouwen;
Hy heeft wat langh gemoort, ick hebb wat langh geleest.

15. *Wisse troost.*

't **I**s waer, soo 'ck opwaerts sie, ick ben een worm der aerde,
By menschen sonder end van ongelijcker waerde:
Maer sie ick naer om laegh,
(Dat doe ick alle daegh)
Ick ben geluckiger als millioenen menschen,
Hebb ick noch meer te wenschen?

16. *Van Pieter.*

Wat doet toch Pieter by d'aensienlickste lien?
Men siet'er Pieter en hy isser niet gesien.

17. *Loffe Mathijs.*

Gelijck als yeder mensch sijn sinnetje, sijn wensje,
Sijn eigen lastjen heeft,
Daer naer hy geerne leeft,
Soo heeft oock elcke mensch een eigen consciencie.
Dus preekten ick Mathijs, hoe, seid hy; elck mensch een?
Soo heeft'er yemande twee, want ick en hebb'er geen.

18. *Deune Dirck.*

Het scheelt maer een' B. of Dirck kan vrolick geven:
Maer die armhertigh is, kan niet barmhertigh leven.

19. *Trijns bekommeringh.*

TRijn, seid' ik, na ghy met een Krijghsmann aen de trouw gaet,
Weet dat uw Bruydegom, daer 't aen den mann sal gaen,
Sijn plaets wel waerdigh is, en voor een mann kan staen.
Maer, sei Trijn, is hy oock een mann daer 't aen de vrouw gaet.

20. *Van Adriaen.*

Preecktm' Adriaen, hy hoort het slechts;
En doet daer na recht averechts.
Heeft hy den Bibel oock gelesen;
Of soud't niet wel de Lebib wesen?

21. *Uyt allen 't best.*

ICk sie de Menschen aen als Appelen en Peeren ,
 Wat meer, wat min verrott. In 't handelen en keeren
 Verneemt men waer 't haer schort, hoe weinigh en hoe veel :
 Heel vry en zijnder geen'; elck heeft sijn eigen deel.
 Wat raed? men moetsse soogenieten en gebruycken,
 En sien 't verrotte wel, maer sien 't met oogeluycken,
 En besigen 't onrott: soo handel ick, waer 't zy,
 En biddootmoedelick, men handel' soo met my.

22. *Van boven all.*

WAt hebben wy te hopen
 Van willen en van loopen

Rom. 9. 16. Soo God, die d'eerste kracht van will en loopen geeft,
 Met swacken will en loopgeen medelijden heeft?

23. *Pier slem op.*

Pier spilt all wat hy heeft, en speelt niet als moy weer;
 't Geld gaet met sacken door, en 't Land met heele Mergen:
 Wat een' voorsichtigheit! om of haer schier of mergen
 Sijn' kinderen aen 't goed verliepen, als Monpeer.

24. *Aen yemand.*

EN dreight niet, wilt ghy doen; of 't sal u haest berouwen;
 Ghy waerschouwt den gedreighd', en hy sal 't wel onthouwen;
 En of 't schoon geen berouwen werck',
 Ten uysterst is 't maer Vrouwen werck.

25. *Dooden vry.*

MAthijs tast oud en jongh aen;
 't Moet alles door sijn' Tongh gaen,
 Wat over voeten gaet.
 Of 't wel, of qualick staet,
 En sal ick hem niet leeren:
 Een dingh en keur ick af,
 Sijn' Tongh gaet tot in 't Graf,
 Daer kan men sich niet weeren.

26. *Aen Jan.*

JAn, denckt ghy niet wat Wijn en Brood geldt.
 Om dat ghy 't met klein Geld betaelt?
 Lett op den kerfstock daer ghy 't haelt;
 Veel' kleine Duyten maken groot Geld.

27. *Van*

27. *Van Jan rapp-tongh.*

Niet sneller als Gedachten,
 Die geen geweld en stuytt:
 Wie sou sich daer voor wachten?
 Jans Tongh gaet noch voor uyt.

28. *Graf-schrift.*

Dit 's Okus Bokus Graf-sté,
 Die wel een draedjen af-siné.
 En lasten 't weer aen een,
 En maeckten een van twee:
 Maer voor den draed van 't leven
 En was 't hem niet gegeven,
 Of 't quam hem niet in sinn;
 Soo raeckten hy hier in.

29. *Aen Antoni.*

Ick weet niet hoe ick 't hebb: mijn' Antwoord, dat ghy 't weett,
 Op uw' sinn-loose vraegh is over langh gereedt:
 Maer geve icks' u foo s' is, Antoni, daer ghy by zijt,
 Ick vrees, men houd' my voor soo grooten geck als ghy zijt.
 Spaer ick de woorden oock, die op uw sotheit slaen,
 'k Vrees dat ghy voor heel wijs sult meenen uyt te gaen.
 't Is beter geen van beid: ick segh 't u van te voren.
 Spaert ghy uw' malle Tongh, ick ben wat hard van hooren.

Prov. 26:
 versl. 4, 5

30. *Aen Wilm.*

DE Buyck voll Wijns, het Hoofd voll Winds
 Maeckt Wilm genuchlick soet en Kinds:
 Dan is hy Heer van alle Heeren,
 Dan kan hy de geleerste leeren,
 Dan is hy eel, dan is hy rijk,
 Dan isser niemand sijns gelijk.
 Blijft Droncken, Wilm, ghy malle Dingh,
 Om niet uyt sulcken throon te vallen;
 Want Droncken zijt ghy alle-Dingh,
 En nacht'ren zijt ghy niet met allen.

31. *Tandeloofse Neel.*

Neel, ruchtiger klappey dan w' oyt in Holland hoorden,
 Is all' haer' tanden quijt. dat hadd ick wel gevreesst:
 Haer' Tongh heeftf' uytgeklopt; elck millioen van woorden
 Is eenen tand geweest.

32. *Aen*

32. Aen Klaer.

KLaer seght, sy heeft my liefgelijck haer eigen hert :
 'k Weet niet hoe dat gemeent en hoe't gesproken werdt.
 't Is aen den Wijser, Klaer, datw' allerbest na d'uer sien;
 Hoe hebt ghy m' altoos lief, en hoe kont gh' altoos suer sien?

33. Luyaerts ontlegg.

OP, seid ick, Luyaerd, op,
 En gaf mijn' knecht een' schopp,
 De Sonn is langh geresen.
 De Sonn? dat magh wel wesen,
 Sei de vervaecte Guyt;
 Sy moet'er wel vroegh uyt.
 En magh haer vry wat ylen,
 Sy heeft meer weghs als ick te doen; dat scheelt veel' mijlen.

34. Ydele moeyt.

ICk preeckt' een' mallen Vent veel' stichtelicke faken,
 En meende dat hy heel in ernst aen't hooren waer:
 Doet sulcke Narren goed: hy scheen op't lest t'ontwaken,
 Eccl. 22. 9. En vraeghde sluymmerigh, Hoe seght ghy? Wie is daer?

35. Ontlegg.

MY hongh een' kaeckelaers verdrietigh op de Le'en,
 Daer ick de Zee-straet langhs gerustigh docht te tre'en:
 Vrouw, seid ick, met verlof, wat hebt ghy in uw' sinnen,
 Is uw Sermoen ten eind', of, sult ghy gaen beginnen?
 'k Beginn eerst, sprack de Pry: wel, seid' ick, goeden dagh;
 Verght my geen' overlast daer ick niet tegen magh:
 Ick kies de hooge klist, die wil ick op gaen wroeten,
 Mits, dat ghy my belooft te volgen noch t'ontmoeten.
 Soo raeckt' ick de klappey behendigh uyt de hand',
 Eccl. 25. 27. En trad mijn leven noyt door aengenamer Sand

36. Vuylt en vuylt niet.

JAn meent men weet sijn feilen niet,
 Om dat mens' altoos niet en fiet.
 Jan, waer uw Mantel witt Satijn,
 Wat souder niet te sien in zijn:
 Nu is hy swart, en niet een' pleck
 En blijekter in: verslaet ghy 't, Geck?

37. Over-

37. *Overflagh.*

TWee Boeven fagh ick leggen,
 End'een aen d'and're seggen,
 Klaes, waren w' uytten Land', en
 En hadden maer ons' handen,
 Hoe souden wy 't best maken
 Om aen den kost te raken?
 't Best dat men doen sou mogen,
 Waer elck 't sijn te bedrijven;
 Ick wasschen en ick stijven,
 Ghy hangen en ghy droogen.

38. *Poëten onschuld.*

EEn Prediker, die'ck weet,
 Op dichten en Poëten
 Onsoenelick gebeten,
 Verweet een arm Poet,
 Die altemers cens eett
 Wanneer 't hem kan gebeuren,
 Poëten waren leuren,
 En voor 't gemeene best
 By naer een' halve pest;
 Om datse niet en stichten.
 Eilacy, arme wichten,
 Sei de beroyde knecht,
 Siet wat ghy van ons seght:
 Waer souden wy af stichten,
 Kerck, Huyfingh, of Kasteel?
 Wy krijgen voor ons dichten
 Nau neeringh voor de keel.

39. *Jans Leemten.*

JAn sitt aen 't meesteren van een gestooten scheentje:
 Van 't sitten gadert hy sijn' niëren vast voll steen;
 En looster een somtijds, met moeyelicke we'en.
 't Is leelick tijd-verdrijf (niet waer, Jan?) steentje beentje.

40. *Aen Neel.*

GHy seght, Neel, ick word' oud: dat weet ick all te wel;
 En, of ick 't niet en wist, ick fagh het aen uw vell.

41. *Van Teun.*

ICk vraegh Teun, waer hy woont: dat soeckt hy staegt' ontleggen:
Hy vrees, ick moght het Schouth of Crediteuren seggen.

42. *Spel.*

^k**H**Aet allerhande spel, om dat een spelend Mann
All spelende sijn' vriend all 't leed doet dat hy kan.

43. *God allom.*

HEbt voor, hebt tegenspoed, weest droevigh, of weest bly,
Gaet roesen of gaet leggen;
Daer komt een heiligh seggen
Phil. 3. 15. In 't hert altoos allom te pass, God is na by.

44. *Van jemand.*

EEn lompen rijcken Man
(Een dingh ontrent als Jan)
Hoord ick eens kort berichten
En met een woord doen swichten.
Men vraeghd' hem met verstand,
Heer, hebt ghy niet veel Land?
Ja, seid' hy, menig' mergen;
Ey, liever nu als mergen,
Sei d'ander, gaeter heen;
Het sal u heel wel voegen;
Gaet proeft eens wat te ploegen,
En laet ons wat alleen.

45. *Van Tijs.*

WEl spreken heldre konst
Was Tijs besteedt te leeren;
En nauwlicks wast begonst,
Men most des meesters loon de volle helft vermeeren.
Hy kaelde soo staegh,
Door konst en van naturen,
Dat niemand noch by daegh,
Noch schier te middernacht by 't ventjen wist te duren.
De meester sprack, met recht,
Om dobbel loon te krijgen;
En 't wierd hem toegeleght,
Om bey 't wel spreken Tijs te leeren, en 't wel swijgen.

46. *Van*

46. *Van Andries en Klaer.*

ANdries will alles overleggen,
En Klaer hoort geerne dat hy 't segg';
Want, seght sy, soo in doen als seggen
Houd ick altoos van 't overlegg'.

47. *Van een' Predicker.*

DAer raefden een op stoel als of 't een donder waer,
En meend' hy seid ons wonder: maer,
All dat ick van hem hoorde
Was, op het kortst geseit,
In een' rivier van woorden
Een droppeltje bescheit.

48. *Van Pieter.*

'k **S**Agh Pieter van den Haegh na Delf
Luyd uyt gaen praten in sijn self,
En docht, wat of die Vent gebreeckt?
Of hy niet met een Geck en spreeckt?

49. *Op een' ongelijcke Schildery.*

MOy' Anne, is dat u Schildery?
S'en is het niet, gelooft het vry:
Ick segg 't in spijt van den verthooner,
Ghy zijt niet soo schoon, maer veel schooner.

50. *Uytlegg van 't selve.*

EN all te stout, en all te bloo
Bevind ick dese Schilders trecken:
Moy Anne, laet niet met u gecken;
Ghy zijt soo schoon wel, maer niet soo.
Is niet een' Lely en een Roos schoon?
Voorseker, maer men moetse treffen,
Gelijck sy schoon zijn; dan is 't effen:
't Scheelt veel, soo schoon te zijn, of soo schoon.

51. *Wiskonstige Vraegh.*

LAndmeters, leert my sooghy kont,
Hoe gaet een mann recht uyt en rond?

52. *Aen Christiaen.*

HOort Christiaen, spreeckt recht en rond;
God haet twee tongen in een' mond.

Prov. 8. 14.

53. *Aen een' Luydert.*PROV. 6. 11.
EN 26. 13.

BLijft liggen, Jongelingh, en wendt uw' logge lenden
 Gelijck als deuren doen die op haer hengfels wenden,
 En gaept en geewt noch eens, en sluymert noch een' poos;
 Maer past op watter volght: daer staet u, fell en boos,
 Een aende deur en wacht; lust u sijn' naem te weten?
 't Is een gewapent mann, en laet sich, Armoe, heeten.

54. *Pieterneel overstemt.*

ECL. 7. 29.

VAn dusent Mannen een
 Verstandige gevonden;
 Van alle Vrouwen geen?
 Wat hebt ghy stoute monden,
 Sei Pieterneel, ghy Mans, die sulcke dingen light
 En droomt end en verdicht!
 't En is noch dicht noch droomen,
 Seid' ick, goe Pieterneel,
 En liet den Bibel komen,
 Daer staet het, siet ghy 't well?
 Ick ben geen quae betaelder,
 Ick reken met bewijs, en preeck op vasten grond.
 Ja, seis' ick siet'er staen: 'k wou om een' halven daelder,
 Dat het'er niet en stond.

55. *Jan de Krijghsmann.*

DAer was geen helpen aen, Jan wou Soldaetje wesen.
 Ick vraeghd', hebj' oock wat herts, en weetje niet van vreesen?
 Neen, seid' hy, 'k slacht mijn Vaer,
 Ick vrees niet als 't gevaer.

56. *Jans Aerd.*

JAn slacht een Vercken Jaer om Jaer,
 En Jan sijn Moertjen is niet anders als een Vercken:
 Daer beuckt sijn Vaertjen op, als of se stockviss waer,
 Na datse wercken doet, of niet en soeckt te wercken;
 Jan slacht sijn Moer, en slacht sijn Vaer.

57. *Ootmoeds geselschapp.*

PROV. 13. 2.

IEtt op elcks uytterlicke leven;
 Daer ootmoed is, gaet wijsheit neven.

58. Jan *aen* Agniet.

SY hebben groot gelijk de Mans, die onse borsten
 Geduerigh handelden en kusten, als sy dorsten:
 't Is vriendelicke waer van ed'le stoff en fijn;
 't Is blompapp sonder brood in blasen van satijn.
 Dit seght gh' Agniet sprack Jan, en tast ick maer eens van my,
 Den hals schijnt is den hals; ghy slaet en roept wegh, Ammy,
 En foey, en laet dat staen; is dat niet wonderlijk?
 Hoe doen ick dan groot quaed, en hebb ick groot gelijk?

59. *Tongen vliemen.*

QUaedsprekers, denckt te deegh wat moorden
 Ghy lieden anrecht slechts met woorden:
 De scherpe klingh quetst maer in 't bloed;
 Quac' tongen snijden in 't gemoed.

60. *Aen* Dirck.

DIrck, soeckt gh' een' die u leer', hoe matigheid maer deughd is,
 Hoe in, te weinigh, leed en in, te veel, geen' vreughd is?
 Dat kan te wijden schoen,
 Dat kan te nauwen doen.

61. *Ancker-grond.*

DAer is goe Christenen een ancker van vertrouwen
 Zijt gh' eens in Godes gunst, 't en kan hem niet berouwen.

Rom. 11. 29

62. *Van* Dirck.

KRijght Dirck dicht om sijn' ooren,
 Van sijn onstuymigh wijf;
 't En is geen nieuwe slaghe van wambas op sijn lijf;
 Hy 's een geslagen geck gewonnen en gebooren.

63. *Aen* Klaes.

WEnschten ick u in de banden
 Van Doctoren Chirurghijn,
 Kalck uyt voeten en uyt handen
 Door een rasend flerecijn;
 Soudt ghy myd'er niet om haten?
 Klaes, en haet gh' u selven niet,
 Die der dingen geen kont laten
 Daer ghy 't u van komen siet?

64. *Wijn klapt.*

In het hoofd veel wijn, of in de bors veel geld,
 Stracks siet men hoe een mensch van binnen is gestelt:
 Sess hebben groot gewinn, sess hebben langh gedroncken,
 Dry hebben stille weeld, dry andere quae droncken.

65. *Van Dirck den Bomper.*

Dirck sticht oneindelick, dan heiningen, dan muren,
 Dan boeren wooningen, dan huysen, en dan schuren:
 Zijn wijf klaeght averechs, en heeft nochtans gelijk;
 Dirck is een eerlick mann, maer wat te stichtelijck.

66. *Franssens geluck.*

Frans was te gast genoodt, daer wat meer Rattekruyd
 Als suycker in de papp veel' Gasten had bedorven:
 Maer Frans was sieckelick en stelde 't gastgaen uyt:
 Hadd Frans niet sieck geweest, Frans waer all langh gestorven.

67. *Aen een' schoone Malloot.*

Prov. 11. 24.

Daer stack een rijk Juweel dwers door een Verckens muyl;
 Het eene blonck van glans, het ander stonck van vuyl.
 Ghy zijt schoon, Joffertje; Oock noem ick u geen Vercken;
 Maer, laest ghy oyt Gods woord, ghy kont mijn' meeningh mercken.

68. *Boeren Latijn.*

Hoor, Landheer, sei mijn Boer, 't Latijnsche woord, voluptas;
 Ken ick soo wel als ghy, als ick mijn' schuer voll op tass.

69. *Vriends interest.*

Vriend, my komt interest van 't geld dat ick u leene:
 Maer hoort hoe dat ick 't meene;
 Neemt ghy 't maer danck'lick aen,
 Soo 's 't eerste Jaer voldae.

70. *Jan de Stocker.*

Et gh' alle daegh vijf reisen?
 Waerom soo dickmael, vraeghd' ick, Jan?
 De Guyt sprack sonder peisen,
 Om dat ick 't sess mael niet en kan.

71. *Van Trijn.*

Men preeckte Trijn de Weew, sy hoorde sich t'onthouwen;
 De trouwe Tortelduyv en wist van geen hertrouwen.

Als ick by beesten moet ter schole gaen, sei Trijn,
 Waerom niet by de Muss, waerom niet by 't Conijn?

72. Onnutte moeyte.

WAt soeckt de blinde mensch van acht'ren of van vooren
 Hoe dat Gods wegen gaen? sy zijn niet na te sporen.

Rom. 9. 33.

73. Malle vraegh aen Jan.

Ick soght Jan wat te slingeren,
 En vraeghde hem dit sware punt,
 Hoe fiet ghy door de Vingeren
 Die door geen' Vinger sien en kunt?
 Wie moet van tweeën de sotste heeten,
 Die 't niet en wist, of die 't wouwen weten?

74. Goeds gebruyck.

HOe foud een Gierigaerd sijn groote goed verblijden?
 Het is hem een schoon Paerd, dat hy niet derft berijden:
 Die heel veel gelds besitt en is juyft geen rijk mann,
 Maer die veel gelds besitt en wel gebruycken kan.

75. Overvloed.

TE veel goeds is soo quaed als all te lange slippen,
 't Doet d'onvoorsichtige veel struyckelen en glippen.

76. Loffe Rijkdom.

GHy hebt veel goeds op Zee: kont gh'u daer op betrouwen?
 't Is loffe rijkdom, die aen kabels hanght en touwen.

77. Na de mann is.

GRoot Goed is een groot goed, maer niet in allen sinn goed;
 De goede wijn veraerd't naer 't vat is daer m' hem in doet.

78. Van Dirck en Klaes.

DIrck ley Klaes sijn geslacht, verwijs gewijs, te vooren.
 Klaes seid', Ick wil 't wel hooren,
 Dat ick mijn' Ouderen niet waerdigh ben, 't is waer;
 Maer, boefje, ghy gelijckt aen d'uwen op een haer.

79. Philips en sijn Kinderen.

Philips heeft sijn huys voll Kind'ren
 En soeckt noch eens te trouwen,
 Die Kind'ren, die 't sou hind'ren,
 Versoecken dat Papa die nieuwe moeyt will' schouwen.

Neen,

Neen, seght hy, jonge luy, ick ben noch wat te jeughdigh,
En, als ick u aensie, ghy zijt soo soet, soo deughdigh,

Dat ick, met volle hoêp
Van noch soo soeten hoop
By desen te vergaren,
Van nieuws aen mein te paren.

De Kind'ren dancken hem (sess Sussen en een Broer)
En dencken, soentje moer.

80. Van Pier en Jaep.

Pier ley ter venster uyt en dreighde Jaep met slagen.
Zijt ghy soo stouten held, sei Jaep, sookt het wagen.
Zijt ghy soo kloecken mann sei Pier, proeft of ghy my
Aen 't vechten praten kont, eer dat ick vaerdigh zy.

81. Aen Dirck.

Dirck, ghy besitt veel goeds; dat 's goed in uwen staet:
Maer ghy besitt veel quaeds in uwen staet, dat 's quaed.

82. All' Eetwen even ergh.

HOe quam de tijd wel eer veel beter als van daegh?
Men magh het vragen; maer het is een sotte vraegh.
Was 't niet voor Christus waer, en was 't niet waer voor Mose,
Dat heel' de wereld lagh van doen af in het boose?

Eccl. 7. 11.

1 Joan. 5. 19.

83. Aen Jorden.

MEent ghy my te verplichten
Met stadigh te berichten
Wat boose Bouwen leght
Van my of mijn' en seght?
Ick hebb' geen' ooren, Jorden,
Voor allerlei gerucht:
My lust niet gramm te worden
Om yemand sijn' genucht.

84. Geluck-seggers.

ALs twee waer-seggers d'een den anderen ontmoeten,
't Is wonder soo se niet van lacchen spijten moeten.

Cic.

85. Rijckdomm weeght.

't IS niet onredelick, dat deughdelicke menschen
Om deughdelick gewinn van geld en have wenschen:

Met

Met goed is goed te doen : maer , soo m'er wel op lett,
 't Is deughds Packagie , en geeft somwijlen groot belett.

86. *Aen Adriaen.*

DE schatten , Adriaen , daer ghy u in verheught ,
 Houd ick u wel te goe dat ghy soeckt op te leggen :
 Maeckt maer 't huys niet soo voll , dat wijse Liederen seggen ,
 Daer is by nageen' plaets gelaten voor de Deughd.

87. *Noodighste Less.*

Ick weet geen' beter Less en die ons nutter zy
 In elcken oogenblick , als een' , God is naer by.

Philipp. 4. 5.

88. *Goed in quade hand.*

ALs groote Rijckdom niet en werdt beleidt met reden ,
 Is 't als een weeldrigh paerd en sonder toom bereden.

89. *Aen Dirck.*

DIrck , seid' ick , met wat konst zijt gh' aen groot goed gekomen ?
 Aen 't weinige , sei Dirck , met moeyte , met verdriet ,
 Met suere forgh en sweet : aen grooten Rijckdomm niet :
 Die wat heeft , krijght licht meer , daer geld is , wil geld komen.

90. *Jans Goedmanschapp.*

DAer viel een korte strijd , wie van twee soete Sussen
 Een Kussen eig'nen sou , dat yedergeerne hadd.
 Jan hadder geen van doen , en om 't krackeel te blussen ,
 Dat hooger loopen moght , gaf daer hy self op satt ,
 En sei , komt , Kijffstertjens , wie will mijn bille-kussen ?

91. *Vrecke Klaes.*

KLaes houdt sijn geld te rae , als of 't sijn eigen waer :
 Dat en berisp ick niet : maer ,
 Als 't op 't gebruycken komt van die beminde waer ,
 Soosluyt hy kass en beurs , als of 't sijn eigen niet waer.

92. *Van Jasper en Jan.*

Wie was uw Vader , Jan , sei Jasper , magh men 't weten ?
 Jan voelden hoe hy voer ,
 En heeft hem toegebeten ,
 Het is een duyft're vraegh : wiens kind meent ghy te heeten ?
 Het is van honderd een , weet het uw' eigen' Moer.

93. *Van Frans.*

HOe staet dat goed en bast, riep Frans tot d'Advocaten
 Die hem berichtten van wat veel handgawery:
 Ja, seid'er een van all', wy bassen; seght dat vry:
 Want als wy Dieven sien en kunnen wy 't niet laten.

94. *Goed bericht.*

VRiend, sprack een Hagenauer tot een' goed rondsche Zeew;
 Ghy zijt my soo gelijck, als waert ghy schier mijn Broeder:
 Zijt ghy niet onderricht of oyt uw' soete Moeder,
 In s' Gravenhage quam? neen sei die looser spreew,
 Mijn' Moeder wasser noyt, maer, naer ick hebb vernomen,
 Mijn Vader isser veel en menighmael gekomen.

95. *Van een Blinden.*

VErwijtt my 't ongevall van mijn' arm' oogen niet,
 Seid' een goed Blindemann, dien 't qualick wierd verweten:
 Ten minsten magh een mensch daer in geluckigh heeten
 Die sulcken boef als ghy ontrent sich niet en siet.

96. *Waenwijsheit onheelbaer.*

Prov. 26. 12.

KOmt my een Mann te voor, wijs in sijn' eigen' oogen;
 Mijn' oogen sien hem aen met hertelick medoogen;
 En sagh ick met meer hoòps te heelen het gebreck
 Van een' gellagen geck.

97. *Van Anne.*

WAt hebb ick een quaed hoofd? Segt Anne, 't magh wel wesen:
 Maer op mijn schouderen, God danck, en staet het niet:
 Men heeft my een quaed hoofd (een boos mann) aengepresen:
 Ick waer een goede Vrouw, soo my dat hoofd verliet:
 Wijt het uw hoofd, Mameer, die my 't hoofd trouwen hielt.

98. *Van Floor.*

FLoor hadd berouw van eersten aen,
 En heeft twee weecken pass by 't nieuwe wijf gelegen:
 Maer 't spreekwoord geeft hem troost; hy hoopt hy is half wegen;
 Begonnen werck is half gedaen.

99. *Aen een onbedacht Jonghmann.*

SOo jongh en soo veel praets, dat niemand en derf roeren?
 Sey neemt den Spiegels eens, en soeckt daer in, arm kind
 Of ghy dien mallen muyl genoegh bewasschen vindt,
 Om onder oude Lien dat hooge woord te voeren.

100. *Op een Godloos Vragen.*

Wat doet God alle daegh?

Dorft een my seggen van de snoodste Hemel-plagers;
 Ick gaf hem voor bescheid op d'onbeschofte Vraegh;
 Hy maect een' hell gereed, voor sulcke sotte Vragers.

101. *Gierige Klaes.*

KLaes satt voll goed en goud, en derft geen buyck voll eten:
 Zijn geld besitt hy niet, maer hem besitt sijn geld.
 Ey lacy, 't is met Klaes erbarmelick gestelt:
 Hy heeft een' sware quael, goed mann, hy is beseten.

102. *Aen hem.*

Soo besigh en soo rijk, en soeckt ghy noch te winnen,
 En hebt ghy noyt gedaen, en moet ghy staegh beginnen?
 Hoor, 't heeft een wijser mann geseght, en hadd gelijk;
 Dien altoos meergebreect, is noyt sijn leven rijk.

103. *Noch van hem.*

KLaes is oneindigh rijk: wat helpt het? hy is bloo rijk,
 Hy houdt de geld-kist toe, daer komt geen roode duyts,
 All roept sijn maegh om hulp, als met benauwtheit uyt.
 Ick wouw welgeerne mé soo rijk zijn: maer niet soo rijk.

104. *Noch aen den selven.*

KLaes, ghy zijt rijk genoeg van over langh geleden:
 Waer ick 't soo langh geweest, Ick waer all langh te vreden.
 Zijt ghy 't niet, Gierighaerd? 'k weet uw een wiss gewinn
 Stracks sult ghy rijcker zijn; begeert alleen wat min.

105. *Noch aen den selven.*

KLaes ghy meent rijk te zijn: maer 'k hebb het overleit,
 Armoed heeft veel gebreck en noch meer, Gierigheit.
 Sooghy 't oock overlegt, 't zijn dingen die seer strijden,
 Met eenen rijk te zijn en groot gebreck te lijden:
 En ghy zijt armer als de kaelste Bedelaer,
 Want u ontbreekt heel veel, en hem een wtinigh maer:
 Ja, sooghy 't wel bedenckt, daer 's niet soo waer als dit is:
 U mangelt niet alleen een anders geld en waer;
 Maer ghy leeft in gebreck van 't geen in uw besitt is.

106. *Schadelicke Loff.*

WAt schort my, Adriaen, dat ghy u soo gewent
Mijn seggen en mijn doen te roemen sonder end?
Ey lieve, prijft my niet; ghy zijt te wel bekend.

107. *Matigh verheugen.*

Prov. 14. 13.

GAet wat voorsichtigh aen die u te seer verheught;
De rouw sitt veeltijds op de slippen van de vreughd.

108. *Aen Trijn.*

EEns, Trijn, om Gods will, eens, erbarmt u mijner ooren,
En staect dat kaeckelen. Souw 'ck 't langer moeten hooren,
'k Trad liever, soo ick tré, met mijn' besneewde kruyn,
Ecdes. 25. 27. Verr van de Zee-straet door Droogh Scheveninger Duyn.

109. *Aen Dirck.*

DIrck, denckt wat een Juweel is gulde middelmaet:
Doet all het noodige maer weest niet all te besigh:
Leeft vry en schrijft, maer niet te schrijvigh of te lesigh:
In laten, als in doen, is oock een' overdaed.

110. *Van Jan.*

IS 't mogelick dat Jan, die noyt van schaemte rood was
Eens wel gesproken heeft van my en mijn beleid?
Voorseker heeft men hem gelogen dat ick dood was;
Want van geen levend mensch heeft hy oyt goed geseit.

111. *Aen yemand.*

GHy meent bekend te zijn van elck een die u siet,
En van all wie u kent gegroett te moeten wesen:
Maer 't mist u menighmael met dat gemaecte wesen:
Wie sou u kennen, Geck? ghy kent u selven niet.

112. *Malle Ghijs.*

GHijs, gortiger als oyt vuyl vercken wierd gevonden,
En stadigh liefde-geck van d'een of d'ander Vrouw,
Meent wel bewaert te zijn, in plaets van goed berouw,
Met een' verdraeyden text, de liefde dect veel' sonden.

113. *Krackeelige Vrouw.*

Prov. 19. 13.

WAt heeft de wijse Mann by daken die staegh leken
Het eewigh kijvend wijf vernuftelick geleken!

My dunckt ick eleken dropp
 Hoor vallen van dien snater
 Op d'arme Mann sijn' kopp;
 Maer droppen van sterck water.

114. *Van Dirck en Andries.*

DIrck heeft een bitse penn, Andries een' swaren stock;
 Daer mé betaelt hy hem sijn schrijven op sijn' rock.
 Diet twee en hebben sich niet sonders te verwijten;
 't Is Ezelen gevecht, sy konnen slaen en bijten.

115. *Aen Jan.*

EY, Jan, en prijft my niet, daer houdt toch niemand van:
 Men gaf u geen geloof, al preeft gh' u selven, Jan.

116. *Aen Louw.*

LOuw, gaet met uw goed te rade:
 Daer is geseght met goeden sinn.,
 Het ongerechtige gewinn
 Is altoos min profijt als schade.

117. *Kinds kinderen Liefd.*

'kSpeel met Kinds kinderen, als of ick van haer' tijd waer:
 Ey, swijght wat, jonge Lien, die my voorgeek uyt krijt:
 Het sal wel beteren, verschoont my van 't verwijt maer,
 Tot dat ghy Vaders eerst, dan Grootevaders zijt.

118. *Aen de haefstige Jeughd.*

JOnghmann, leert koel en stadigh gaen;
 Die all te ras loopt, stoot light aen.

Prov. 19.

119. *Ontlegg.*

EEn onbeschaemde prees mijn Uerwerck met geweld:
 Ick voelde wat hem schortte, en sei, voor weinigh geld.
 Kont ghy een diergelijck, en van die hand, bekomen:
 Maer d'uytvlucht was vergeeffsch; ick kond hem niet ontkomen.
 Ey, seid' hy, doet soo veel en geeft my dit werck nu,
 En dat de Meester nieu sal maken neemt voor u.
 Ick hadd het konnen hooren,
 Maer 't wouw niet in mijn' ooren.

120. Piers soete wraeck.

Pier, Kromvoet, die sijn schoen ter sluyck ontfutselt was,
 Sprack met een strack gelaet, ick ben niet van die menschen,
 Die een voor 't minste quaed het allergrootste wenschen;
 God gunn den Dief alleen dat hem de Dief-stall pass'.

121. Lecker eten.

'k S At tusschen Kaeckelaers en Spreewen in 't gedrangh;
 Die rommelden om 't seerst, en maecken 't my soo bangh,
 Dat ick in 't eerst voll sweets, in 't end begoft te geewen.
 Een vraeghde by geval, wat kost ick liever att,
 Of Visch, of Vleesch, of iet, daer ick te kieser hadd?
 Gesoden Kaeckelaers, sei 'k, en gebraden Spreewen.

122. Aen een Hoere-kind.

GHy light en werpt langhs straet met steenen, dat het kraeckt:
 Siet dat ghy by geval uw Vader niet en raeckt.

123. Aen een' jong' Schilder.

FRans, will ick u een Paerd dat wentelt, leeren malen?
 Maeckt maer een Paerd dat loopt,
 Enkeert het laegh om hoogh; 't sal went'len; en die 't koopt
 Sal wel te vreden zijn, of ick sal 't selfs betalen.

124. Een Speelman betaelt.

EEn Veeler moegekrauwt sagh na mijn' handen om,
 En wachte voor de moeyt of groote of kleine som:
 Neen, seid' ick, wy zijn 't quijt; ghy hebt my onderhouden
 Met toonen van uw' slag, die 'ck niet en weet t'onthouden;
 En ick hebb u gevoedt met hoop van goeden loon,
 En beid en zijn maer wind; soo staen wy even schoon.

125. Troost.

EN treurt niet, Keerslemaker,
 Of u een hoopken Waschs of Smeers ontfutselt waer:
 Denckt dat het haest in 't licht sal komen, hier of daer,
 Op Kandelaer of Blaker.

126. Taback dienstigh.

MEn roockt, men snuyft Taback, men knauwt hem, soo men kan:
 Welck is de nutste wijs? Vraeghd eens een wijser Mann:
 Stelt, seid hy, van Taback, in plaets van and're waeren,
 Een volle winkel op, soo sult gh'er best by vaeren.

127. Klein-

127. *Kleinhartigheid.*

DIrck, die voll luyfen is, en derft'er niet een' kraken:
 Verwijten 't hem de Lien;
 Hy seght met stijve Kaken,
 Hy is soo teer, hy kan sijn eigen bloed niet sien.

128. *Graf-schrift.*

KLaes knoop, de steile vent, die averchtsen Doop hadd,
 En Pier Pieck heeten most, light in dit lange Graf,
 Ontrent van negen voet: daer seid een Snijder af,
 Ick hebber veel gemaect maer noyt soo ruymen Knoopgat.

129. *Sprekens vrucht.*

DE dood sitt in de tongh, en 't leven; elck moet weten
 Na datter elck mé zaeyt, sal elck'er vrucht van eten.

PROV. 18. 21.

130. *Van Dirck.*

DIrck hadd sijn huys geleeget van allerhande waeren,
 Om schulden te voldoen, die niet t'ontgaen en waeren:
 Doe 't bedd oock springen most, de reden seid hy, was,
 Een mann die 't bedde houdt en is niet wel te pass.

131. *Agniets Keur.*

EEn Jager, seght Agniet, souw my voor all behagen,
 Als ick eens trouwen wouw.
 Siet wat een wijse Vrouw:
 Een Jager, meent sy, sou den Hoorn wel willen dragen.

132. *Een Bultenaers gebouw.*

IS Dirck sijn Huys soo na uw' sinn?
 Wat isser doch seer excellents aen?
 Daer's emmers niet een Kamer in,
 Daer in Dirck recht kan over end staen.

133. *Een Rijmer aen een Geck.*

HOe sitt ghy soo en swijght, sprack een stout Kaeckelaer,
 Tot een veel wijser Mann dan hy waer met sijn vieren;
 Of is het rijmery, daer in uw' sinnen swieren?
 Ja, sei de wijser Mann, ick dicht vast. Is 't oock waer?
 Seid'eerste, seght eens op hoe dat die verssen luyden:
 Neen, sei de tweede, 't waer voor dese wijse luyden
 Een all te lastigh kruys,
 Twce Gecken in een huys.

134. *Aen*

134. *Aen een' Pleiter.*

Prov. 13. 16.

GHy sult wel slagen brought ghy wat:
Geschencken maken een breed pad.

135. *Besitt u selyen.*

EEn goed arm Edélmann gaf ick voor goeden raed,
Hy sou sich by een' Heer van middelen en staet
Ten dienst bestellen, om met eeren door te komen.
Neen, seid' hy, ick ben arm; waer ick my dan benomen,
Ick, t'eenige besitt dat ick noch eigen kenn,
Soo waer ick alles quijt, en armer als ick ben.

136. *Voorfichtige Maey.*

MAey, moye Borger-meid, wierd van een Heer gevrijt,
Die haer souw Jofferen en Ad'len metter tijd.
Tot daer toe was 't goe kans; maer 't was een Heer voll pocken;
En Maey sei, met verlos, Heer, blijft wat van mijn' rocken,
En laet my die ick ben; Dat houd ick ruym soo goed,
Als dat ick liet mijn vleesch bederven om mijn bloed.

137. *Tom vergift.*

TOm hoopt' in 't Engelsch Hof voor lief en aengenaem,
Als Dienaer van den Lord Jehova te verschijnen:
Maer 't was een slechte konst, die haest quam te verdwijnen,
Want in het Hof en was geen kenniss van dien naem.

138. *Haet.*

HY haete my wie will, 'k hoop ick verdien het niet:
En schouw maer die my haett; mijn' Gall en gist niet voorder,
God weet het, die alleen door mijn mergh henen siet,
E Joen. 3. 15. (Ick segh 't door sijn Genad') ick ben geen menschen-moorder.

139. *Voor den Armen.*

GEeft rustigh, ghy die rijk, ghy die niet rijk en leeft:
God had het hem geleert die dit heeft derven spreken;
Wie aen den Armen geeft,
En sal noyt geld gebreken.

Prov. 28. 27.

140. *Drucker.*

MYn Drucker leeft in droever druck;
Want 't drucken druckt hem weinigh druck:
't Waer geen bedruckte Drucker,
Viel 't drucken maer wat drucker.

141. *Dien-*

141. *Dienstige Wind.*

EEn arm' Vrouw hoord' een Mann een' achter-klapp ontgaen;
 En seide, wel bekom 't mijn Heer; de Man bleef staen,
 En gaf haer wat: sy sprack, wel is het spreekwoord waer,
 Het waer een quade wind, die niemand goed en waer.

142. *Groote macht.*

WInt Sloten en wint Steden,
 En wat men stercker vindt:
 Veel stercker is de Reden,
 Die 't eigen hert verwint.

Prov. 16. 32.

143. *Pleit-mall.*

ICk vraeghd' een Advocaet van grooten naem en neeringh,
 Waerom hy meest sijn geld aen 't Dollhuys hadd gemaect:
 't Goed, seid' hy, keerde daer 't van daen quam, na de leeringh;
 Hy was door dolle Lien aen meest sijn geld geraect.

144. *Van Andries.*

HOe Text-vaft is Andries! hy sagh laest Mann en Wijf
 Den and'ren hekelen in handsgemeen gekijf;
 En riep, goe Christenen, gaet daer niet tusschen beiden;
 Wat God gevoeght heeft, staet geen' menschen toe te scheiden.

145. *Boeren werck.*

WAt, hangende 't Process, te doen was en te laten,
 Verftond een Boer met vreughd van twee dry Advocaten;
 En sei, hanght mijn Process? begut, soo ben ick klaer;
 'k Hebb hondert mael gewenscht, dat het gehangen waer.

146. *Geterghde Geck.*

EEn onbedachte trad een Hooffchen Geck op zy,
 En wilde van hem weten
 Wiens Geck hy sich liet heeten:
 De Geck sei, sulcken Heer sijn Geck: wiens Geck zijt ghy?

147. *Stadige gastery.*

JAn, hebt ghy 't gast-gaen lief, en wilt gh'er raed toe weten?
 De konst hanght aen u self, indien gh'er wel op past:
 Sus weets' u een wijs mann te leeren, sonder eten;
 Houdt u gemoed geruft, soo gaet ghy staegh te gast.

Prov. 15. 15.

148. *Aen een' Joodschen Woekeraer, die op de Pic van Tenerif was geweest.*

WAert gh' op het steile spits van Tenerif geklommen,
Verbaftert Israelt? wat hadt gh'er af te kommen?
Ghy hebt een schoone kans verkeken; weet dat vry,
Ghy raeck den Hemel niet licht weder soo na by.

149. *Krijns Dichten.*

KRijn braeckt een' menighte van ongesouten Verssen,
En soeckt ons of 't gehoor, of 't lesen af te perssen:
Ick schrick voor alle bey: een dingh is ons geluckt;
Sy zijn op sacht papier geschreven en gedrukt.

150. *Wiskonstige Klaes.*

KLaes riep in een Gelagh, laet kakelen wie will,
Den Aerdkloot loopt rondom, de Hemelen staen still;
'k Houd 't met Copernicus. Hoe meent ghy dat hy 't raeyde?
't Was op het eind van 't mael, en 't was sijn hoofd dat draeyde.

151. *Vrouwen Zedigheit.*

HOe wel was dat bestelt, dat d'eerbaerheit de Vrouwen
(Uytwendige eerbaerheit) bevolen is geweest!
Waer eens dat masker af, wie sou het goedjen houwen,
En wat sagn' all still weers verandert in tempeest!

152. *Theuns Kerckgangh.*

ICK moet ter Kercken gaen all souw'cker niet bedrijven
Sei Teun, tweemaal mistrouwt aen twee doorsnapte Wijven;
My dunckt, het is soo vreemd, soo wonderlick, soo soet,
Dat een Mann honderden van Vrouwen swijgen doet.

153. *Van Dirck.*

DIrck is goed rond, goed Zeews; dat moet men soo verstaen;
Hy is rond als een kloot, men kander niet op staen.

154. *Houwelicke gebreck.*

DE dagh en gaet niet op, of Hermans Wif verkerft het;
All' uren rockent hem de Pry een nieuw gequell.
Eerst vond ick het wat vreemd, nu dunckt my, seght men wel,
Het trouwen is seer goed, de Vrouw alleen bederft het.

155. *Groeyende*

155. *Groeyende Liefde.*

HOe ouder, seght Andries, hoe 'ck meer begin te malen,
 En krijg mijn wijfje lief, soo 't schijnt, hoe langhs hoe meer.
 Ick wenschte menighmael, de Duyvel moghtse halen,
 Nu wensch ick s' alle daegh by onsen Lieven Heer.

156. *Op de dood van Dido, Treurspel van A. Pels.*

SAgh Dido noch eens op, en dacht aen den Troyaen,
 En dacht aen wat sy deed, en beter hadd gedaen;
 Sy wenschten hem licht weereens aen, eens van haer' werven,
 Om noch soo gierlick eens, als Pels haer leert, te sterven.

157. *Een is all.*

WAt liggen wy om veel en vroeten end en slepen?
 Een hebben wy van doen, daer in is 't all begrepen.

Luc. 10. 42.

158. *Opperste eer.*

LEeft yemand in 't gevolgh van een Doorluchtigh Heer,
 Men duydt het hem, als 't is, tot een verheven eer:
 Maer, Christenen, gedenckt, daer is een' eer die 't meer is;
 God volgen; dat 's een' eer daer by all' eer oneer is.

Eccl. 23. 28.

159. *Welspreken.*

DAt Stael breeckt Yfer, Yfer Steen,
 Is wel te vatten en gemeen:
 Maer fiet de kracht eens van welspreken,
 Een woord dat sacht is, kan een hoofd, dat hard is, breken.

Prov. 15. 1.

160. *Dircks Dichten.*

DIrck heeft sijn werck aen een gelijmt,
 Met lamme, tamme, klamme woorden:
 't Is 't sotste boeck dat ick oyt hoorden,
 En evenwel niet ongerijmt.

161. *Oprechte dapperheit.*

Wild wagen is geen' eer: daer hoort meer tot fraey sterven,
 Als sinn en redenlooste steken en te kerven,
 En wachten 't sonder forgh: het scheelt als dagh en nacht,
 Of yemand veel de deughd, of weinigh 't leven acht.

162. *Met elck een Vrede.*

DAer zijnder die my haten:
 Maer die ick haet, niet een.
 Indien sy 't niet en laten,
 Soo hebbick Vyanden, en ick en hebber geen'.

292

163. *Danffen.*

163. *Danssen.*

ICk hoor veel redenen verquisten en verplanffen ;
 Om 't danssen te verbien ; Ick ben geen Dansser ; maer ,
 Soo jonge Lien de dans noyt toegelaten waer
 Hoe sei Gods wijse mann , Daer is een tijd van danssen ?

Ecclesi. 3. 4.

164. *Dienstigh grondsoep.*

JAn Hagel is goed slaggh ; men maeckter Krijghs-volck af ,
 Als 't nood doet ; en voor Staet en Steden en haer Heeren
 Is dat gespuys soo nutt , als Moer en Gift en Draff
 Voor Wijn is en voor Bier , om op te liggen teeren .

165. *Tijdighe buygen.*

DWinght jonge Kinderen , eer dat de reden kom' ,
 En haer moed-willigh maeck' en seggen heet' , waerom ?
 Die van jonghs buygen leert , en niet na reden vragen ,
 Doet dat gemackelick , als 't zijn moet op sijn' dagen ;
 En , die de wereld kent , verstaet wat een gerief
 Gewilligh lijden is en doen , in leed of lief .

166. *Maetigh begeeren.*

NEemt danckelick all wat God doet ,
 De Sonn en hoeft juyft niet te schijnen ,
 En alle wolcken te verdwijnen :
 Als 't weer niet boos en is , is 't goed .

167. *Semper Avarus eget.*

DIe noyt niet med' en telt als wat hy geern besat ,
 En niet wat hy besitt , werdt nemmer voll noch satt :
 Hy krije wat hy will , hy soeckt meer , even vreck
 En wat hy niet en heeft heeft hy altoos gebreck .

168. *Aen eenen Schrobber.*

GHy light en stapelt goed op goed ;
 Het schijnt geen veel en kan uw all begeerte stelpen ;
 Weest eens gewaerschouwt , blinde bloed ,
 Ten dage van Gods wraeck en sal geen rijckdom helpen .

PROV. XI. 4.

169. *Salighst wenschen.*

DIe maer begeert all wat hy magh met eeren ,
 Krijght licht'lick sijn begeeren :
 Die niet begeert als wat Gods will gevall'
 Heeft sijn begeeren all .

170. *Memorare novissima.*

W At baett een hooge tass van eens-verliesbaer goed?
 Wat baett hem op den topp van hoogen staet te blincken,
 Die eens ter aerde sincken
 En daer verrotten moet?

171. *Nosce te.*

A Ls yeder een sich kend' en wat hy weinigh waerd is,
 Het kittelich gebelgh dat nu soo in den aerd is,
 Van wat men hoons of leeds, of lijdt, of hoort, of fiet,
 Gingh lichtelick te niet.

172. *Eerlick baos.*

D En Nijdigen alleen magh yeder mann met eeren,
 Behoudens eeren recht en liefdes eigen raed,
 Verdriet aen doen en deeren:
 Doet anders niet als goed, haer doet ghy niet als quaed.

173. *Rein in 't vuyl.*

I Ck bend'er by geweest, 't is waer, daer Dronckaerts saten,
 En sopen als Templiers, en vloecten als Croaten,
 En spraken van meer vuyls dan onder Maen en Sonn
 Van uyt de holle Hell te voorschijn komen kon:
 Maer 't heeft my niet bevleckt, de viesste moeten 't weten.
 Sien wy niet Sonn en Maen wel schijnen in secreten?

174. *Aen Klaes.*

Q Uaed spreecken is soo quaed, als 't quaedste quaed kan wesen:
 Maer Klaes, die 't geerne hoort, is noch min waerd gepresen.
 Komt u 't quaed spreecken voor, soo dat ghy 't niet en laeckt,
 Ick houd u ruym soo snoo, als of ghy 't selver spraeckt.

175. *Oprechtigheit.*

W Acht u van swieren als de slangen,
 Gerechte zijn geruste gangen;
 En 't is de wijste mans besluyt,
 Men gaet noyt vaster als recht uyt.

Prov. 10. 9.

176. *Van Joost.*

J Oost vraeght of soete kost oock wijse Lieden past.
 Meent Joost dat Suycker-ried maer voor de Gecken wast?

177. *Menschen ydelheit.*

DAer gaen twee blaesbalcken in ons, soo langh wy leven :
 Dat leven hanght aen wind te trecken en te geven :
 Dat's d'eerstes werck, de Longs: de tweed' is onse Geest,
 Geest, dien wy niet gemeen en hebben met de beest.
 Dien blaesbalcks doen is oock, voor eerst, wind in te halen,
 En weer wind uyt te slaen, ontfangen en betalen :
 Want, sooghy Oor en Tongs bedriyven wel besint,
 Wat rechten wy'r mé uyt, is 't anders yet als wind?

178. *Van Floor.*

FLoor, seid ick in 't gekout,
 Wat slag van schepen is 't die u voor allen aenstaen,
 En daer gh' u op vertrouwt?
 'k Vertrouwe my, sei den uyl, op schepen die op 't Land staen.

179. *Aen Klaes.*

EIscht u een arm mann geld, Klaes, weest niet onverduldigh:
 Hy eischt u 't sijn, als Vriend, en soo zijt ghy 't hem schuldigh.

180. *Rekeningh met Jan.*

EEn Gulden maeckt niet rijk; niet waer Jan? nocht een meer,
 Nocht een meer, en noch een, en soogestadigh weer.
 Als't hondert dusent is, ick sie 't wel aen uw' wesen,
 Ghy sult licht roepen, houdt; daer soud' ick rijk mé wesen:
 Met hondert dusend, Jan? wat komt u in den sinn?
 Stracks waer 't ghy noch niet rijk met eenen gulden minn.
 Ondoet my desen knoop; want met de selve reden
 Kost uw' geboorte langh, en niet langh zijn geleden:
 En, sooghy dagh voor dagh dat rekenen betrouwt,
 Ghy waer't noch gist'ren jongh, en heden zijt ghy oudt.

Einde des twintighsten Boecks.

S N E L D I C H T.

1. Roert niet.

GOed' en sachtsinnige, geruste, stille Liedren
 Sien all't goed en all't quaed, en laten't all'geschieden,
 En moeyen sich met niet: maer, soo m' haer' stilte terght,
 En op het onvoorsiens iets buyten reden verght,
 Sy stuyven schielick op, en all' haer soet wort bitter,
 En all' haer Water Vier, Vier als een Blixem-schitter,
 Niet lammer, niet min scherp, niet min afgrijsselick.
 Die dit begripen will, lett' koel en wijselick
 Op't spoor dat hy berijdt (want stomme dingen spreken,
 En, hoorden wy maer toe, de sprakelooste preken)
 Op tacken van't geboomt langhs heen dat spoor geplantt:
 Sy staen te wederzijd en slapen op den kant:
 Maer roertse met den snorr van een gedreven wagen;
 S'ontwaken vinnighlick, en siet eens met wat slagen
 Haer leed gewroken wert, en leert, als Medecijn,
 Dat quaed dat still light niet en dient geroert te zijn.

2. Graff-schrift van C. Streso.

GEbroeders, hier light Streso,
 Die niet en sprack, of dé soo;
 En, doe sijn draetje brack,
 Stierf soo hy dé en sprack:
 Gaet henen en doet mé soo.

3. Aen den Schilder van een' geblanckette.

GHy mooghts' uyt schilderen, ghy kloeckste van het Land,
 Ghy mooght'er met het best van uw' Pinceelen by zijn:
 All' wat ghy maken kont en sal niet als Copy zijn;
 Het rechte Principael is van haer' eigen' hand.

4. Aen ledige Jan.

ALtijd luy, altijd leegh, geen doen, geen onderwinden,
 Geen' oeffeningh van geest,
 Als 't mesten van een' Beest?

Wat gunt gh' hem ruymte, Jan, die'r geen' en hoort te vinden! Eph. 4. 27.

5. Over-

5. *Overſchattingh.*

Ick haet de Schattingh niet; 't Land iſſer aen gelegen:
 'k Haet d'oneenparigheit die'r in bedreven wordt.
 Siet voor u, Luy te roer; op onrecht volght geen zegen;
 Indien my recht geſchiet, ſoo doet men 't Land te kort.

6. *Aen Andries.*

Zyt gh' een uytnemend Man, Andries, gelijk ick hoor
 Veeltijds van u gewagen;
 Blijft wat van mijn Comptoir;
 'k Magh geen uytnemend volck ontrent mijn' Cass verdragen.

7. *Vrouwen aerd.*

Siet voor u, en onthoudt, ſei my een noblen Baes,
 Dat meeftendeel een Vrouw een' Sess werpt, of een Aes.

8. *Kelder Koortſen.*

Is 't yemand onbekent; ick weet wat dat Gefinn ſchortt,
 En waerom dat het noyt te deegh geneſen kan.
 Al wat de Doctör heelt, ontheelen Glas en Kann;
 Men ſtort'er ſtaegh weer in, om dat m'er ſtaegh weer in ſtort.

9. *Aen een' Heer.*

't **I**s goed volck, ſeght ghy, Vriend, die op uw Kamer wachten,
 Uw' Keucken en uw' Stall,
 Maer dat en is 't niet all:

Matt. 10. 17. 't Zijn Menſchen, zijn 't niet? Ja 't. Soo moet gh'er u voor wachten.

10. *Aen een' Vriend in Engeland, met mijn' Zeeſtract.*

Towards the ſea-side ev'rie day
 Our people followes this new Way.
 See what both love and Art can doe;
 Here the new Way doth follow you.

Wat dunckt u dan van 't overlegg
 Van onſen Scheveninger Wegh?
 Eerſt liep hy maer van hier aen 't Strand;
 Nu loopt hy tot in Engeland.

11. *Aen Dirck.*

Dirck, zijt ghy Wereld-wijs? dat ſcheelt niet veel van ſott:
 1 Cor. 3. 19. Ten minſten keur ick u een groote Geck voor God.

12. *Verliefde Klaes.*

Klaes, die ten ooren toe in 't Minnegaren ſtack,
 Viel Politikelick aen 't jammeren, en ſprack;

O Schouth en Schepenen, dien 't Wetboek is bevolen,
 Wel seght men wijsfelick in Kercken en in Scholen,
 De kleine Dieven helpt de scherpe straf van kant;
 De groote raecken vry: Maey heeft mijn hert gestolen,
 Maey, Maey, de diefsche Maey; en daer's geen recht in 't land.

13. Voorfichtige Dirck.

Dircklijdt geen Water in fijn' Wijn.
 Daer moet een' fware reden zijn,
 Waerom hy 't noyt en heeft geleden.
 't Is, seght hy, (fiet hoe fwaren reden)
 Om dat de mensch op 't glippen staet,
 Als 't water op delippen staet.

14. Neels rouw.

Neel is haer Liefste quijt; en maeckt een groot geklater
 Van een' geveinsden rouw, en, huylt^h haer felven droogh,
 Een traentjen uyt het een, een uyt het ander Oogh,
 Gelijkken fich, bey valsch, recht als twee drupp'len waters.

15. Aen Jan.

Uw hert light op uw' Tongh;
 En, Jan, dat dunckt u prijfelick:
 Maer, waert ghy wat min jongh,
 Gelijck ghy stadigh werdt;
 Uw' Tongh laegh in uw hert,
 En, Jan, dat waer meer wijsfelick.

16. Milde Klaes.

Klaes heeft fijn' kind'ren uytgetrouwt;
 En yeder een in Goed en Goud
 Soorijckelicken deel gegeven,
 Dat Klaes met ongemack moet leven
 Van 't weinigh dat hy over houdt.
 Sy fitten warm, hy in 't benouwen:
 Heet dat fijn' kind'ren uyt te trouwen?
 Het is fijn felven uytgetrouwt.

17. Aen een' Vriend.

Het is waerachtigh, Heer, men magh uw Huys wel houwen,
 Vooreen der gierlickste van 's Gravenhaeghs Gebouwen:
 Maer, seght men in de Buert, 't heeft een groot ongemack;
 Het leckt en regent'er gedurigh door het dack.

PROV. 19. 13.

18. Comedien.

Verbiedt men oud en jongh Comedien te sien,
 Soo moght menſe met een de Wereld wel verbien :
 Of, ſoo m' haer 't leven gunt, behoort men laſt te geven,
 Dat elck met d'oogen toe, of 's nachts alleen moet leven.

19. Aen eenen prachtigen Vriend.

SEs Paerden, Heer, en ſoo veel' Knechten,
 Daer gh' alle daegh voor aen moet rechten,
 En die daer voor uw' Koets beſtaen,
 Of achter u geflickert gaen?
 't Staet heerlick, ſonder wederſeggen:
 Maer, magh ick 't met u overleggen,
 Voelt gh' aen u ſelfs niet watter ſchort?
 Uw ſteert wordt langh, uw' vleugels kort.

20. Jaſs onthael.

Ick vond Jan op ſijn huyste landwaert; en hem docht
 't Waer reden dat hy my een' Rhijnschen Roemer brocht;
 Hy ſagh my warm, en ſeid', hy hadd een Paerd doen ſalen,
 Om uyt de naeſte Stadt een' verſche ſles te halen.
 De Son ſchoot nederwaerts, en 't duerde meer als 't ſouw :
 Ick bad hem om verlof: hy hiel my by de mouw.
 Ick ſeide, 't hoeft geen Wijn te weſen: laet het Bier zijn.
 Neen, riep hy, hebt geduld: de knecht ſal daer'lick hier zijn;
 Nu is hy langh half weegh; nu is hy ruym in Sté,
 Nu op de wederkomſt; ick hoor hem al; daer mé.
 Hy hoorden hem; 't was waer: de knecht quam my ontbinden,
 En riep, mijn Heer, ick kan den Toom van 't Paerd niet vinden.

21. Langh leven.

DIt's een geheim, Dirck, houdt het ſtil;
 'k Sal ſoo langh leven als ick wil;
 En, ſoeckt ghy oock ſoo langh te leven,
 Ick ſal u Pill noch Drancken geven;
 Maer een Recept die vaſt gaen ſal:
 Wilt al dat God wil, daer is 't al.

22. Rom. 12. 17. 19.

'k **S**Ie quaed voor quaed doen alle dagh
 Maer goed voor quaed is beter ſlagh.

23. Oud

23. *Oud moet sterven.*

GHy hebt geen' stervens sin, en wenscht om een langh leven:
 Den Hemel wil 't u geven:
 Maer, botmuyl alsghy zijt,
 Hoe vreeft ghy voor de dood en wenscht om stervens tijd?

24. *Pieters Wijsheit.*

ICk wenschte my soo wijs als Pieter meent te wesen:
 Dan had ick Salomon noch Seneca te vresen,
 Noch Aristoteles: maer met een goed gewis
 Wenscht ick mijn Vyand niet soo sot als Pieter is.

25. *Eenerley Gave.*

TWee Vrienden wensch ick wijs,
 Elck op verscheyden' wijs;
 Den eenen wijs als Plato,
 Den and'ren geck als Cato.

26. *Sterven wil erven.*

DIt moeylick gebruyck van sterven, vraeghde Griet,
 Sal 't noyt geen einde hebben?
 Ja, sei'ck, ontwijffelick; maer, naer ick 't by de webben
 Van beid' ons leven gis, in onse dagen niet.

27. *Laegen hooghmoed.*

GEpronckte nedrigheit is hooghmoeds trotste trap.
 Ick vind min ydelheits in kostelicke Kleeren
 Van Koningen en Heeren,
 Als in een' Monicks Kap.

28. *Pieters troost.*

ZYn menschen kind'ren swaer van herten,
 Seght Pieter, vol van sulcke perten;
 Die schulden raeckt my altoos niet,
 Die met goed recht Pier Licht-hert hiet.

29. *Geen Schelm betrouwbaer.*

Die d'ongerechtigheit bemint,
 En is sijn eigen Ziel geen' vrind:
 En konnen menschen sich verlaten
 Op menschen die haer' Zielen hate n?

30. *Schoenlappers bede.*

Schoenmakers hebben seer ondanckbare gedachten ,
 Die d'arme Lappertjens of haten , of verachten ;
 Daer dese niet en doen als bidden in de Kerck
 Om gener Winckelen vol neeringh en vol werck.

31. *Aen sommige Predikers.*

Pronck-Prekers, die daer staet en giert tot uw' Gebeden ,
 Met een' verydelingh , die menschen niet en leden ;
 'k Wedd , saeght ghy daer uw' God , uw Schepper voor u staen ,
 Soo gh' hem behoort te sien , ghy spraeckt hem soo niet aen.

32. *Omwettige deughd.*

DE deughdelicke Lien en leven nageen' wetten ,
 Die menschen , haers gelijk , in Staet en Steden setten ;
 Sy leven na de wet van 't deughdelick gemoed ,
 Dat daer geschreven staet is , sonder wetten , goed.

33. *Voor Frans.*

FRans drinckt sich wel eens buys , maer dat en is soo boos niet
 Of Frans een Dronckaert waer :
 En dat en is niet waer :
 Men krijght den eigen naem van Dronckaert op een' poos niet :
 Frans is het altoos niet , want hy en is 't altoos niet.

34. *Omwraeck.*

MEn heeft my ongelijck gedaen.
 Wat hielp het , als ick my ontfelde
 En tot de wederwraecke stelde ?
 Ick laet den goeden God begaen ;
 Hy heeft gefeght , ick sal 't vergelden.

Rom. 12.
 3. 19, &c.

35. *Wel ontleght.*

HEt is my even eens , seid' eene van mijn' Neven ,
 Te sterven of te leven :
 Ey , seid' ick , sterft dan eens :
 Dat hoeft niet , seid hy , want het is my even eens.

36. *Griet van 't selve.*

ICk geef' om 't sterven niet , seid onlanghs onse Griet.
 Ey , seid ick , lieve Griet , begint dan eens te sterven :
 Neen sei sy , goede vriend , ick kan die moeyt wel derven ;
 Ick geef' om 't sterven niet.

37. Jans goed-duncken.

Is yemand wijs, seght Jan, my dunckt, ick oock niet sot ben;
 Is yemand goed en vroom, my dunckt ick 't oock voor God ben;
 Is yemand moy van muyl, my dunckt ick goelick ben;
 Schrijft yemand wel, my dunckt ick heb een' kloecke pen;
 Is yemand wel bespraect, my dunckt ick kan oock spreken;
 Preekt yemand wel, my dunckt, ick souw licht beter preken;
 My dunckt van al dat duncken, Jan,
 Ghy laet u wat veel duncken, Man.

38. Tafel-waerschouwingh.

'k **H**eb geen' bekommeringh in onverwachte Gasten
 Die 'ck aen mijn Tafel krijgh: zijn 't Lied en van verstand,
 Die vinden haest genoegh: zijn 't gecken uyt den band;
 Mijn Kock past maer alleen op eenen geck sijn' tand;
 Sy nemen 't, soo 't haer lust, voor eten, of voor vasten.

39. Rechte Loon.

MAthijs heeft brand gesticht, van boosheit, soo ick hoor:
 Doch heeft hem weer gelescht; en eischer drinckgeld voor.
 Wat dunckt u, Schepenen? Ick soud hem eerst eens hangen,
 Endan soo hooghen droogh na 't drinckgeld doen verlangen.

40. Noodige wantrouw.

BEtrouwt niet op het valsch goed-duncken van uw' geest:
 En soeckt niet al te hoogh geleert te zijn, maer vrees.

Rom. 11. 20.

41. Jan den Brilmaker.

GEslepen glazen die vergrooten
 Verkoopt men ons met volle schooten:
 Maer, wil ick uw wat leeren, Jan,
 Ghy sult van d'allerbeste maken,
 Kont ghy maer aen wat Glas geraken
 Uyt d'oogen van een nijdigh man.

42. Waen-wijs, Wan-wijs.

ICk weet geen' raed met yd'le Jan:
 Hy meent hy alle dingen kan,
 En, wil men hem wat onderwijfen,
 Hy houdt sich wijfer als de wijfen.
 Die na een' haven zeilen moet,
 En isser al, in sijn gemoed,

Soo langh hy fulcken droom blijft droomen
En salder noyt sijn leven komen.

43. *Klaesens wensch.*

MYn Wijf, seght Klaes, houdt veel van planten en van graven,
En stadigh seghts', haer hert light in haer Thuyn begraven;
'k Wouw dat dat Moer niet meer en sei,
En dat dat hert daer eens te deegh begraven lei.

44. *Kort en goed.*

Kort spreken met goed klaer bescheit
Is alle mijn' vermakelickheit,
Als 't famen soo te krijgen is;
Om dat het, onder goed beleid,
De naelte trap aen 't swijgen is.

45. *Een Water-molenaer.*

LAndt-molenaren recht is, scheppen voor haer deel:
Ick schep oock, en by haer wel dusentmael soo veel:
Maer, fulcks men onder haer sijn leven niet en sagh,
Ick werp al dat ick schep soo verr wegh als ick magh.

46. *Vochtige Hermans drooge beker.*

Geef Wijn in Hermans glas, riep ick, gram, aen mijn' Knechten:
In Hermans glas, Mijn Heer? seide onder haer een Guyt,
Dat 's maer verlooren moeyt; magh ick u onderrechten;
Hy wilder niet een drop in hebben; staegh is 't uyt.

47. *'s Werelds blindheit.*

MY seide een Blindemann, met geen' seer blinde reden,
Hoe hout men sich doorgaens soo vreemd van dat ick ly,
Als of 't niet dusenden van menschen met my leden?
Is niet de heele helft der Wereld blind met my?
Blind, meend' ick, van verstand: neen, seide hy, blind van oogen:
Siet of gh' uw' rekeningh oock in de mijne vindt:
Elck slaept sijn' halven tijd; dat moet ghy my gedoogen;
Soo siet de helft dan niet; want al die slaept is blind.

48. *Blinden troost.*

EEn Blindeman geterght, soo 't gaet, by dees of die,
Sprack voor sijn' scherpste wraeck; dat doet my mijne plagen
Als ickse dragen moet, met meer gedulds verdragen,
Dat ick soo boosen boef, als ghy zijt, niet en sie.

49. *Aen*

49. *Aen een' geleerden Vriend.*

GHy hebt uw' herffenen versleten
Om veel te weten; en dat's goed:
Maer 't scheelt noch veel, vriend, veel te weten,
Van weten hoe men weten moet.

1 Cor. 8. 2.

50. *Oversmout.*

DIrck dirckes als een Dijck en houdt niet op van smeeren:
My dunckt hy hoorde wel te leeren van zijn' Kleeren,
Hoe langer hoe min ruym, dat, hoe hy 't langer herdt,
Hoe zijn' gevangen Ziel haer Kercker enger werdt.

51. *Eigen Lof geloofst.*

Ick hoord' een weerdigh Man zijn' eigen deughden roemen,
Sijn feilen overslaen (een ander moghtse noemen)
God, seid' hy, had hem kloeck geschapen van verstand,
God had hem goed gemaeckt, milddadigh van de hand,
Aensienelick, geleert, beleeft, soet en mewaerdigh
Met mind're gaven meer. Dit vonden veel' onaerdigh.
Ick sprack in tegendeel, al sei de man noch meer,
Wat waerder aen misdaen? hy roemt in God den Heer.

1 Cor. 1. 31.

52. *Mond toe.*

VRiend, laet het niet gebeuren
't Quaed van een' vriend gehoord
Te melden t'sijner schae: smoort in u 't vuyle woord,
't En is noch Beer noch Leew, 't en sal u niet verscheuren.

Ecl. 19. 20.

53. *Aen eenen Blinden.*

GHy mist uw' oogen, ja: soo doen de beesten niet.
Die hebbender elck twee, daer mé sy dom en bot sien:
Maer d'oogen van uw' Ziel, daer mé ghy beter fiet,
Weet dat dat oogen zijn van Engelen, die God sien.

54. *Teel-konst.*

DIrck staet sijn Ackertje soo vruchtbaer alle Jaer,
By dat sijn Buermans doet, die ploeght en zaeyt als hy doet.
Dat, seiden sommige; en 't schijnt soo goed als waer,
Daer moet wat wesen, Dirck, dat ghy der af of by doet:
Bekent het; is 't niet wat van Alcumistery?
Ja, Vrienden, sei de Vent, ghy hebt het schier geraden;
Het sweemter soo wat na; want ick ben onbeladen
De waerheit toe te staen, 't is al Koeimistery.

55. *En*

55. *Ex Stobaeo.*

WEl seid een statigh Man
 Wel dusent Jaer voor desen,
 't Land sou geluckigh wesen
 Wierd maer de wet gevreeft gelijk als een Tyran.
 Een ander sei daer op, daer was een beter vreesen,
 En heeft'er by geset,
 De schande stond noch meer te vreesen als de wet.

56. *Leedkortingh.*

GEbeurt u stof van treuren,
 Als veeltijds kan gebeuren;
 Slickts' haestigh door, gelijk m' een' dranck gebruyckt;
 Het is een Geck die'r langh aen smaectt of ruyckt.

57. *Aen een' Prediker.*

GHy, die daer staet en singht, en met gemaecte swieren
 Uw' handen kunstigh roert, die onkunst best sou stieren;
 Onthoudt dit eens voor al, mijn goede Predick Heer,
 Soo haest ghy uw behaeght, behaeght ghy my niet meer.

58. *Graf-schrift van een' Klappey.*

HIer light een' in d'aerd' gesteken,
 Die van haer dagen sonder spreken
 Noyt oogenblick en heeft geleeft:
 En ofs' haer' spraeck noyt weer sal krijgen,
 Sy kan in't Graf niet soo veel swijgen
 Als s' in de Wereld gesproken heeft.

59. *Dobbel geluck.*

KLaes is sijn Wijfje ter Zielen gegaen;
 Hy isser wel af, en hy isser wel aen.

60. *Van Meester Dirck.*

Dirck is een eerlick man, en soeckt niet als krakeel:
 Scheelt dat niet wat te veel?
 Neen, 't is een Advocaet, en al sijn lust is kijven;
 De besten Advocaet is als de booste Wijven.

61. *Van Dirck wete-bet.*

'kSie Dirck sijn' grillen wel in 't spreken en in 't rijmen,
 En wees den kapstock wel een' wegh van beter schick:
 Maer 't heeft geen eind', altoos weet hy s' veel meer als ick,
 Gebroken Testen, Dirck, en lust my niet te lijmen.

Geel. 22. 7.

62. *Quaet*

62. *Quaed op quaed.*

SToot maer een' schrale scheen het vel af; daer's een open;
 Daer al des lichaems quaed om seerst na toe sal loopen,
 Om 't zeer meer zeers te doen,
 En met vergift te voe'n.

Komt yemand ramp in eer of goed te wedervaren;
 De wereld schiet'er toe, om 't quade te beswaren,
 En d'allerscherpste sucht
 Beswaert het met genucht.

63. *Spade Gierigheid.*

'k **V**Ersta de gierigheid van oude Liederen niet.
 Van alle sottigheid diem' op de wereld fiet
 Waer 't eene sonderlingh, meer reisgelds te begeeren;
 Hoe meer de reise kort en min staet te verteeren.

64. *Gereeden troost.*

WErdt God gehaet, en magh ick klagen,
 Dat ick met God wat moet verdragen?

Joan. 15. 18.

65. *Jans Geestigheid.*

JA, Jan, ghy zijt een geest, men fiet het aen de boecken
 Van uw' geleerden tijd:
 Maer of gh' uyt Gods geest zijt,
 Dat staet my t'onderfoecken.

Joan. 4. 1.

66. *Milde groet.*

TAst haestigh na den hoed, en weest verlang in 't decken;
 Het komt soo wel te pas by Wijzen als by Gecken:
 'k Heb menighmael gesien hoe grooten gunst het gaf
 Een weinigh laeter op, een weinigh vroeger af.

67. *Aen een Quansselaer.*

GHy spilt al uw groot geld aen kleine beuselingen:
 Als gh' eens behoeven sult groot geld tot groote dingen,
 Soo salder nauwelicks klein geld zijn in de Tas,
 En 't groot langh uyt de Kas.

68. *Misbruyckte tijd.*

ALs ick scherp overlegh wat wandelen en gapen,
 En sitten over mael, en dood zijn, (dat is, slapen)
 My beter besigheits bedrijf benomen heeft,
 Soo heb ick menigh jaer en weinigh tijds geleest.

II. Deel.

S s

69. *Aen*

69. *Aen onversoenlicken Dirck.*

UW kind heeft u misdaen ; ghy weet van geen vergeven :
 Dé God, uw Vader, soo met u, waer 't niet om 't even?
 Dirck, denckt eens om hier na,
 En of u sijn' gená
 In sijn Gericht sal dulden ;
 Komt u noyt in den sin, vergeeft ons onse schulden,
 Als wy, &c.

70. *Harde kost.*

ANdries verslempt sijn goed, en klaeght van een quá' maegh :
 Is 't wonder dat hy klaegh',
 Na soo veel harde beten,
 Die land by mergens en heel' huyfen heeft gegeten?

71. *Aen een' Vriend.*

GHy schijnt verlegen om klein geld ;
 En soeckt het aller wegen :
 Veel arger is 't met my gestelt ;
 Ick ben om groot verlegen.

72. *Verlegen Truy.*

TRuy, 't is vergeeffsch de mans geterght :
 Ghy hebt soo veel van jonghs gelegen
 Dat m' u geen liggen meer en verght :
 Jongh veel gelegen, oud verlegen.

73. *Verloren moeyt.*

PIer leght en soent sijn oude Griet ;
 En Griet en geeft geen' Erven :
 Wous' eens een lutje sterven,
 Hy soufse geerne derven ;
 De reden is van sijn verdriet,
 Hy soent sijn buyck vol, en sy niet.

74. *Jan aen 't braken.*

DAt komter af van gulsigh leven ;
 Jan is ten einde van sijn geld ;
 Nu staet het Huys te koop, nu is de maegh ontstelt,
 En moet van bangigheit een heel Huys overgeven.

75. *Salige*

75. *Salige staet.*

WAt lust haer die my haten ?
 Sy fouden 't beter laten
 En doen gelijk ick doe ;
 Die, aller moeyte moe ,
 Geen' haet en meen te queken :
 Van herten magh ick 't spreken ;
 God weett dat ick maer 't quaed
 En sijne haeters haet.

Gal. 1:8.
 21, 22.

76. *Degen t'ondegen.*

HOe is 't gelegen, Jan ; wat zijt ghy sot of quaed ?
 Ey hoor, wat doet ghy met den Degen op de straet ?
 Een Degen, Jan, een Degen ?
 Voorseker 't is t'ondegen :
 Hoe ? Jan, geboren, Jan gesworen Advocaet
 Een yser op sijn zijd', en is hy geen Soldaet ?
 Magh ick het vergelijcken,
 't Is even aen te kijken,
 Als of een Krijghsman in een' Advocaten rock
 De pen stack achter d'oor, en soo ten strijde trock.

77. *Arme Dirck.*

WAt klaeght ghy, seid ick, Dirck ? wy worden dat gekarm moe ?
 Ick, seid hy, ben die 't lijd', en, maect u my alarm moe ;
 Veel etens maecte my voor desen maegh en darm moe :
 Soo moet ick aen de ploegh, of ick vergingh van armoe ;
 En ploegh ick gins en weer, soo werd ick het geswarm moe ;
 Want ick ben 't ongewoon, en armoe maect mijn' arm moe.

78. *Hooren en doen.*

't EN baet niet of w' al veel geblomde reden hoorden
 In 't School en in de Kerck,
 De Gecken maken werck van woorden ;
 De Wijse maken werck van werck.

79. *Half werck.*

HEt schijnt wat duyfter van bescheid ;
 Maer wijse konnen 't wel verstaen
 't Sermoon is al langh uytgeseit,
 En noch en is het niet gedaen.

80. *Verſchil van mond en grond.*

Matth. 12. 34.

JAn lijkt een kloeck Soldaet, en is een bloede bloed :
 Maer hy verſtaet de konſt van moedigh op te geven.
 Indien men 't ſeggen moght, al ſtaeter ſoo geſchreven;
 Veel' woorden komen niet uyt s' herten overvloed.

81. *Jans Gefangh.*

ALs Jan begint te ſingen,
 Treckt yeder na ſijn' dingen
 En ſoeckt de Vent t'ontgaen:
 Jan is een goeden Haen,
 Dat ſoud een Boer wel raeyen,
 Die maer met eens te kraeyen
 De menſchen op doet ſtaen.

82. *Voorſichtige Aelmoes.*

DIrck deelt veel geld op ſtraet aen Lammen en aen Blinden;
 Voor hoogh geleerde Lien en weet hy 's geen te vinden.
 Ick vraeghden hem waerom?
 In't eerſte ſtond hy ſtom.
 En, als ick hem wat porden,
 Soo ſprack hy 't vonnis uyt, dus meen ick dat het komt;
 Ick ſchick eer lam en blind als hoogh geleert te worden.

83. *Niet Allemans werck.*

HOe vindt men een wijsman,
 Met ſoo veel moeyte, Vrienden?
 De reden iſſer van,
 Daer hoort een wijs man toe, om een wijs man te vinden.

84. *Op Trijns Mouches.*

Die ſwarte Vliegen, Trijn, die gh' op uw aenſicht draeght;
 Weet dat gh' er gecken, maer geen' wijsen mé behaeght:
 'k Wouw dat ſe vliegen koſten,
 En dat ſe ſtracks begoſten.

85. *Hooge moed.*

WEgh met het groot ontfagh van groote werelds machten;
 Daer is geen' groote ziel, als die 't groot kan verachten.

86. *Aen*

86. *Aen 't werck.*

WAt drinckt ghy, seid ick, liefst, of rooden wijn of witten?
 Want ick en ben niet vies:
 Waer zijns, seid' Andries?
 De saeck is proevens waerd, en laeter ons toe sitten.

87. *Gelijcke kans.*

't **W**As een braef Krijghs-hoofds woord, daer bloode quamen
 roepen
 Hoe naer de Vyand was met al te groote Troepen:
 Ja, seid hy, zijn sy naer,
 Soo zijn wy 't oock by haer.

88. *Aen Henrick.*

WIl't met den krijgh niet gaen,
 Soo neemt wat anders aen.
 Komt na den Haegh toe, Henrijck,
 Daer wort men met de pen rijck.

89. *Dorstige Jan.*

Wie Slemper en wie Demper is
 Altoos en ben ick 't niet, seght Jan, en seght niet mis:
 Ick heb verstand van slempen,
 Maer minder als een kind van slempens lust te dempen.

90. *Geld in 't water.*

EEn' Slemper, die my quelt om geld,
 Heb ick's alree soo veel getelt,
 En hy soo sonder danck en sonder schaemt verquistet,
 Schoon ick het sagh en wist het,
 Dat ick uyt geven-schey; want, naer ick gissen kan,
 Hy maeckte my eer arm, als ick hem een rijck man.

91. *Spaert vroegh.*

TEun heeft sijn Goed verdaen en moet nu overvasten,
 Soo hy sich overdronck certijds, en overbrasten:
 Sijn' beste maeltjens zijn een brockje Brood en Looch,
 Met klaer Bier uyt de pomp; dat smaeckt niet na den roock.
 Teun, hadt ghy van jonghs af soo suynighjens ontbeten,
 Ghy foudt nu beter Noen en Avontmaeltjens eten.

92. Zeldsaem geluck.

VEel' kennen neffens my een Hollandsch Predicant
 In Holland seer gesien, en na sijn waerde in waerde
 Math. 12. 37. 'k Magh seggen met Gods Woord, hy is wat vreemds op aerde,
 Een levende Propheet verheven in sijn Land.

93. Krijghsmans uytleggen.

Magh. 11. 29.

LEert van my kleinhertigh wesen
 Sprack de Heere soo daer staet?
 Jan, sei 'ck, hebt ghy 't wel gelesen?
 Ja ick, seid' hy, langh voor defen;
 Maer hy seid' t aen geen Soldaet.

94. Piers wild gepleit.

Pier pleitt' een' kleine saeck met sulcken overvloed
 Van klaterende woorden,
 Dat ick'er my in stoorden,
 En voerd' hem te gemoed,
 Ghy houdt u konst voor aerdigh;
 En ick u niet meer waerdigh
 Als die een' wijden schoen maeckt voor een' kleinen voet.

95. Klaesens Graf-schrift.

DE moeyelickste Vent
 Die 'ck levend heb gekent,
 Klaes, heeft by tijds begonnen,
 En een Gedicht versonnen
 Dat op sijn Graf sal staen:
 Hier light (soo vanght het aen)
 Een man van eer en waerde,
 Begraven onder d'aerde:
 De Ziele sal hier na
 Weerom, et cetera.
 't Is wat te langh om lesen,
 Ick laet het in sijn wesen:
 't Gedicht is goed en rond
 'k Wouw 't op sijn Graf al stond.

96. *Vryen Toorn.*

QUae knechten te bekijven
Is quaed met quaed verdrijven;
En 't is geen sonde; want daer staet,
Men kan quaed zijn en doen geen quaed.

Ephes. 4. 26.

97. *Giften vergeven.*

ICk sie niet geern geschencken komen,
Al die wat neemt, die werdt genomen.

98. *Borgen doet sorgen.*

DAer staet geschreven, sorght niet
Daer voeghde wel by, borght niet.

Philipp. 4. 6.

99. *Langblevens kunst.*

HOe raecte Jan tot in de tachtigh jaer?
Hy trouwde laet, en wierd vroegh Wewenaer.

100. *Misdaet.*

HOort toe, Misleidde; schoon en schoen
Scheelt meer als Mis doen en misdoen.

101. *Koele Godsdienst.*

AL' heet wil opwaert: waerder vier,
Ons hert waer hoogh en verr van hier.

102. *Versoende Buren.*

KLaes had krackeel van over langh
Met Pier sijn Buerman om een' gangh.
In 't ende maeckten hy goe kennis
Met Pier sijn wijf, en door die schennis
Koeld hy sijn wraeck-sucht tegen Pier,
Voor eenegangh, met dry of vier.
Doe liet hy sich te vreden stellen,
En wouw sijn Buerman niet meer quellen.
Elck magh dat noemen soo 't hem lust,
't Scheel was versoent, of 't was verkust.

103. *Hemel-roof.*

HEt heeft een' vreemden schijn,
By onverstandige ooren:

Maer houdt men van Gods Woord, men moet het leeren hooren:
Dat d'allervroomste Li'en de grootste Roovers zijn.

Math. 11. 22.

104. *Op*

104. *Op Maerssveen.*

HEbt ghy nieuwsgierige gepeisen
 Naer heele Buerten van Paleisen,
 Hoort goede Vrienden, spaert uw' treen;
 Daer isser in de werelt geen.
 Ick liegh: ghy mooghter wel om reisen
 Daer isser in de wereld een,
 (Nuliegh ick niet) 't is Maerssveen.

105. *Noch.*

ICk vond my langhs de Vecht alleen,
 En socht het Dorp van Maerssveen:
 Hier is 't seid een; ick hiet hem liegen:
 Vriend, sprack ick; helpt ons niet bedriegen,
 Dit is geen Dorp, wy zijn van 't pad
 Het is een' kleine steene Stadt.

106. *Noch.*

WAt let de Vecht, hoe is haer stroom
 Voor Maerssveen soo luy, soo loom?
 Ick meen sy moet haer selfs vergapen;
 Soo schoon is Maerssveen geschapen.
 Sy wil, sy kand'er, en slacht my,
 Niet sonder ongenucht voorby.

107. *Graf-schrift van Joffrou Lucretia van Trello.*

ICk weet niet ofs' hier light, Lucretia, die waerde:
 Degeest gaet niet ter aerde;
 En sy is niet als geest
 Van kinds been afgeweest.

108. *Noch.*

Die hier gekeldert light, was rijckelick bedaeght;
 Noch stierfs' een' jonge Maeghd,
 En wierd te vroegh begraven
 Soo segg' ick, om degaven
 Die met haer zijn vergaen.
 Wie sal haer nu bestaen
 Een Graf-gedicht te schrijven?
 Al wat ick magh bedrijven,
 Is lamme rijmery:

Of ick en kan 't heel niet, of geen en kant als sy.

109. *Noch.*

109. *Noch.*

HAer leven was soo hoogh in 't jaren-tal gerefen ;
 Sy scheen onsterffelick en was 't wel dobbel waerd,
 Lucretia, noyt volpresen ;
 Maer 't was te dieren pand voor des' ond anckbaer' Aerde:
 Soo gings' het elders wesen.

110. *Noch.*

SY bracht haer selven om, wat vroegh, en wat te laet,
 De Roomsche, na de daed
 De Dood deed 't die van Delf voor seker laet genoegh,
 Maer evenwel te vroegh.

111. *Noch.*

HIer light Lucretia van Trello: 'k hoef niet meer
 Te seggen tot haer' eer:
 Die niet en weet wie 't was, die langh soo heeft geheeten,
 En is 't niet waerd te weten.

112. *Noch.*

HIer light Lucretia,
 Die soo welsprekende geen raed en wist tot Ja;
 Die soo verstandigh geen verstand en had van trouwen.
 O Jammer en ô scha
 Voor nu en langh hier ná!
 't Stuck was te goed, om geen Copyen af te houwen.

113. *Noch.*

DIcht, Dichters, en schrijft Schrijvers,
 Ghy hebt niet als wat yvers,
 Te brengen op dit Graf.
 Als haer den Hemel gaf,
 Die hier heeft willen leggen,
 Noch eenseen woord te seggen:
 Sy dicht' en schreef u stom van schaemten en van spijt,
 Soo menigh als ghy zijt.

114. *Noch.*

HIer light Lucretia; de schoone moeten 't hooren,
 En hooren met verstand;
 Soo schoon en wel geboren
 Als een' in Nederland;
 En 't was van 't schoonste Schoon; men sagh het door sijn' ooren.

II. Deel.

T t

115. *Noch.*

115. *Noch.*

Hier light Lucretia, daer van wy seggen dorven,
 Haer deughd was vrolickheit, haer vrolickheit was deughd;
 Haer jeughd was vol verstand, haer ouderdom vol jeughd.
 Wat dunckt u jong'en oud', iss' oud of jongh gestorven?

116. *Noch.*

Lucretia light hier, die 'ck omeen ooge troosten
 Met leeringen, gesooght uyt al het mergh van Oosten:
 Nu laetse my alleen;
 Als mijne met haer twee,
 Om harent wil ontstelt, haer troosten soo van noo waer;
 Maer, wist sy dat het soo waer,
 Sy waer wel soo beleeft,
 Naer ick se heb beleeft
 Indien 't haeryemand melden,
 Sy quam wel weer, om noch mijn' vriendschap te vergelden.

117. *Op den Scheveninghschen Steen-wegh.*

Visch-vrouwtjens, nu de Mert:
 Uw pad was wat te sacht en daerom viel 't u hert:
 Is 't qualick overdacht?
 Nu is 't wel eens soo hard, en 't valt wel eens soo sacht.

118. *Noch.*

Dit pad wordt aengesien met goed' en ongoed' oogen;
 De meeste niettemin, vertrouw ick, hebben 't lief:
 Een steentjen in de weegh, is quaed voor exteroogen,
 Maer steentjens in den wegh is yedereens gerief.

119. *Noch.*

Veracht den backsteen niet, Gemannen, 't zijn ons' keyen:
 Men raeckter even schoon, en gladder, over heen:
 Wat scheelt het ofs' in 't vier gehardt is of in heyen?
 't Is klinckert op sijn' kant, en dat 's beschuyt van steen.

120. *Vrede-sucht.*

DE Mensch en waer geen Mensch, waer hy van ondeughd vry:
 Die haet ick niettemin, en daerom haet ick my.
 Om eene deughd alleen kan ick my niet verwenschen;
 God zyder voor gelooft, 'k soeck vré met alle menschen.

flcb. 12. 14.

121. *Geen*

121. *Geen overspoed.*

DE dingen werren veel : maer 't wer is wel t'ontwerren ;
 Mits dat geen' schielickheit het werck en overloop' :
 Het scheelt veel ofm' een Kleed van een scheur' of onterren' :
 Werckt saght, 't wer valt uyt een, ruckt hard, het wort een knoop.

122. *Aen Klaes.*

KLaes, noodt ghy my te gast by vijf-en-twintigh Gasten ?
 Van all' die ghy daer noemt en ken ick 'er niet een ;
 Ey, laet my liever t'huys wat peuselen, of vasten
 Met goede kennissen : ick eet niet geern alleen.

123. *Aen Jan.*

JAn, zijt ghy gram ? dat is geen wonder ;
 Maer wonder waer 't, en sonde mé,
 Had ghy geen' ooren tot de vré:
 Komt, scheid' er af, de Songaet onder.

Eph. 4. 26.

124. *Kaele Letter-dief.*

TEun light my en besteelt in 't schrijven en in 't spreken,
 Al waer hy spreekt of schrijft vernem' ick yet van 't mijn:
 Ick wouw dat kloেকে Lien mijn' dieven wilden zijn,
 En sulcke broeders niet ; foo wist ick my te wreken.

125. *Neel in 't Bad.*

NEel deekt al 't onderste, met reden, als' in 't Bad is:
 't Is jammer dat haer Hoofd en Backhuys boven 't nat is ;
 Sy most haer schamen, wist s' hoe leelicken dingh dat is.

126. *Wat nieuws.*

GEleerde seggen, Jan, ('k weet niet of ghyder van zijt)
 Dat niet gefeght en werdt, ja niet een enckel woord,
 Dat niet gefeght en was, dat ghy een eerlick man zijt,
 Segh ick, (al meen ick 't niet) wie heeft dat oyt gehoord ?

127. *Goede eigenliefde.*

ANdries, foo ghy gaet trouwen,
 En zijt slap van onthouwen,
 Leest eens's daeghs watter staet in een' Gods-wijfen Brief,
 Bemint de man sijn' Vrouw, hy heeft sijn selven Lief.

Eph. 5. 28.

128. *Onderrechtingh.*

DAer was een seker man : soo hoord' ick Jan beginnen
 Een praetjen in 't Gelagh. Soet, seid' ick, seght, misschien;
 Ghy moght u, seker, in dat, seker, licht versinnen;
 Ick heb'er, dat ick weet, noch weinige gesien.

129. *Dircks Gedichten.*

DIrck seght, sijn Dicht heeft menighmalen
 Den Leser aengenaem geweest.
 Ick kan hem daer in niet behalen;
 Indien hy 't selver dickmaels leeft.

130. *Keur van Lesers.*

KLaes wil gelesen zijn, maer niet van alle man :
 Van volck dat geerne leeft; maer niet dat schrijven kan :
 De Schrijvers heet hy Kocks; die zijn te vies van smaken,
 En veel te dun van Tongh; daer voor en koockt hy niet:
 Gemeene Lesers zijn 't die hy sijn' Tafel biedt,
 En 't is hem eers genoegh sijn' Gasten te vermaken.

131. *Van mijn Huys.*

MEn seght my van mijn Huys, het is een goed getimmer,
 Dan hier en daer alleen gebreekt wat : Is dat waer,
 Soo isser in den Haegh noch in al 't land geen flimmer;
 Want al dat niet en deught is altoos hier of daer.

132. *Schoone onpartijdigheid.*

DIrck neemt van wederzy geschencken, en is Rechter.
 Wanneer men 't hem verwijtt en met de wetten dreight,
 Soo seght hy, daer's geen dingh bequamer noch oprechter,
 Het maeckt hem wederzijds noch min noch meer geneight.

133. *Wel bidden verkrijght.*

WAt light ghy staegh en moeyt den goeden God sijn' ooren,
 Om meer en meerder weeld, en klaeght, hy wil niet hooren?
 Vriend, leert eens bidden soo 't behoort,
 Ontwiffelick, ghy werdt verhoort.

Jac. 4. 3.

134. *Aen Antoni.*

WAer heen, Antoni; na de Miss?
 Daer weet ick niet op als, 't is mis.

135. *Van*

135. *Van Trijn.*

TRijn is verkout, en schors en hees:
 Noch wil 't wijf kakelen, seght Kees:
 Dat 's van d'elendighste gebreken,
 Een' Vrouw die swijgen kan, noch spreken.

136. *Slechte Loosheit.*

EEn Lichtmis eifchte my acht of tien pond te leen:
 Ick seid', ick hadder juyft (voor hem, verstaet) niet een.
 Dry dagen na den dagh, ontbiedt hy dat hem Gasten
 Op 't aller onvoorsienft besprongen en verrasten,
 En eifcht my een Lamper te leen, voor 't middaghmael.
 Hy nam my voor een Geck, of half, of heelttemael:
 Wat een vernufte konst? wat moght de kapstock meenen,
 Die 'ck tien geweigert had, soud ick dien hondert leenen?

137. *Mislefingh.*

PIer lagh en las mijn Dicht; ick wouw dat hy 't gestaeckt had;
 Hy las het my soo mal, het gingh of hy 't gemaect had.

138. *Droomers waken.*

GHy staet vroegh op; nochtans en geewt ghy noch en gaept niet:
 Dereden is, ghy slaept geruft: maer ick ben loom,
 Laet op, en slaperigh: dereden is, ick droom:
 En wel heeft een wijs man geseght, die droomt en slaept niet.

Fra Paolo.

139. *Dirck en Klaes.*

DIrck is al seventigh, en wouw noch, als hy most,
 Een gracht van twintigh voet diep waters overspringen.
 Klaes is soo oud als Dirck, en seght veel grooter dingen
 Woud' ick in 't springen doen, als Dirck doet, als ick kost.

140. *Ongemeene kost.*

JAn heeft sijn Paerd verkocht, en spilt het Geld met smeeren:
 Antoni hielper laest een groot deel af verteeren.
 En prijft het goede gier, en seght'er dag'licks af,
 'k Wist niet dat Paerde-vleesch soo goe pottagiegaf.

141. *Voor de Molenaers.*

EEn Molenaer een Dief te zijn?
 My dunckt het heeft geen redens schijn:
 Wat hoeft hy om veel Goeds te geven,
 Een mensch die van den wind kan leven?

142. Jan te vreden.

JAn was eens arm, en wierd beklaght;
 Nu fiet hy sijn geluck benijden,
 En seght seer wel, als 't God behaeght,
 't Is beter nijd als nood te lijden.

143. Vermaningh.

Dirck schoof by misverstand van vijf of seftien trappen;
 Eerick hem houden kost was 't ongeval geschiet.
 Dirck, seid ick; lust u meer te glijen als te stappen,
 Dat is de kortste wegh, maer 't is de sachtste niet.

144. Ondichte Regieringh aen een' Burgemeester.

HOe wel tot uwent het Stadhuys,
 Als 't op het nauwste meten quam,
 By 't wonder-werck van Amsterdam,
 Seer weinigh meer is als een' kluys;
 't Gebouw is goed; langh moet' het duren:
 Maer is 't niet wat te dun van muren?
 Al watter binnen omme gaet,
 Verneemt men datelick op straet.

145. Graf-schrift.

Heb. 11. 38.

Hier light een heiligh man gedolven onder d'aerd:
 Want boven was sy sijns niet waerd.

146. Dammum cessans.

GElijck een Beeck valt in een' grooten Stroom,
 Heeft onse Jan sijn' rijcken vrecken Oom
 Sijn' Bors gestijft 'sjaers met een vijftigh Kroonen.
 Oom, hoopten hy, soud 't na sijn' dood beloonen.
 Die slagh is mis; en in Ooms Testament
 Is onse Jan noch voor noch na bekend:
 Klaeght hy? my dunckt hy heeft het goed te dulden,
 Oom laet hem na 'sjaers hondert vijftigh gulden.

147. Trouwe hulp.

TYs roemd', hy had een Salm, daer by de groote mast
 Van een Oost-Indisch Schip in dickte niet kon halen,
 Sien leven in een' Fuyck: sijn knecht die op hem palt,
 En moet sijn Meesters munt goed maken in 't betalen,

Stond in de saeck versett; die dichte viel hem bangh,
 En docht hem by een mast niet heel wel vast te stellen.
 Maer, seid' hy, yeder moght voor waerheit na vertellen,
 Was 't niet soo dicken Salm, hy was wel ruym soo langh.

148. Antoni giet-leugen.

DEr Dicht'ren konst en recht, is, meesterlick erdichten,
 Naer onser ouderen rechtsinnige verstand:
 Is 't seggen waer en wis, naer ick my laet berichten,
 Soo is Antoni een Puyck-dichter van ons Land.

149. Vader Jan.

JAN, hoe veel kind'ren hebt ghy wel?
 Vraeghd' ick onnooselick en sonder achterdencken:
 Acht, seid' hy, heester onse Nel.
 Nel stond'er by, en grimd', en sei, mijn' eer te krencken,
 Dat soudt ghy beter laten, Jan.
 Hy sprack, dat doen ick niet, maer heb ick alleman
 Bewijs en rekeningh tot naeld en draed te geven,
 Van hoe veel' kind'ren ick noch elders heb in 't leven?

150. Van Trijn.

ICk weet niet wat haer schortt, Trijn magh 't self overleggen:
 Een dinghen moet ick seggen,
 Als 't my te kiesfen stond,
 Veel liever kusten ick haer' Handschoen als haer' Mond.

151. Aen Klaes.

KLaes, en prijsjt noyt uw werck voor Gecken, noch voor Wijfen:
 Is 't prijsfelicke Waer, sy moet haer selven prijsen.

152. Dircks onschuld.

DIrck prijsjt sijn eigen werck, en derft dat wijsheit noemen:
 Want, seght hy, 't is Gods werck, magh ick Gods lof niet
 roemen?

153. Verraed.

NOyt en mislukt verraed aen Steden of aen Staet.
 Want, als het wel vergaet,
 En derft geen mensch op straet
 Meer seggen, 't is verraed.

154. Behendige Winst.

AL wat ick Pieter leen is sonder keeren quijt:
 Soo wijs heeft my de proef doen werden metter tijd.

Komt

Komt hy my dan te veld, en soeckt my tien t'ontleenen ;
 Soo pas ick hem pas vijf, en schenck hem die met eenen.
 Soo komt hem eigen t'huys half wat hy leenen souw,
 En ick win d'ander helft, die 'ck uyt den brand behouw.

155. Gemeene wensch.

JAn wenscht sijn wijf in 't graf, sy wenscht hem onder d'aerd.
 Mon Fils, den erfgenaem, die, naer der liefden aerd,
 Sijn' goeder ouderen devotie niet wil stooren,
 Bidt dat den Hemel haer te famen will' verhooren.

156. Leer voor Leeraers.

'kHoor scherpe Leeraers bitter kijven ;
 Dat mannen min voeght als qua wijven.
 Indien ick my ten Bijbel keer,
 Sy fouden, dunckt my, best beklijven,
 Met my, ten minsten, meest bedrijven
 Met soetigheid van Geest en Leer.

2 Tim. 2. 25.

2 Tim. 1. 2.

Jac. 2. 13.

157. Krijn.

DE goddeloose Krijn en wouw geen einde maken
 Van Gods al-heiligheit te looch'nen en telaken.
 Ick vraeghden hem, wat Beest hy meend' op 't vaste land
 Het grootst van allen was? hy riep, een Oliphant.
 Soec't, seid' ick, Oliphant, of m' u om geld wil kijken ;
 Groot' heb ick'er gesien, maer noyt geen' uws gelijken.

158. Klaer aen Klaes.

KLaes quam Klaer onbekent een straet langh na gegaen,
 En seid' haer, om te mallen,
 Klaer, hadt ghy my soo wel van voren aengestaen,
 Als hier van achteren, ick waer u aengevallen,
 En, hondert tegen een, daer most een soen op staen.
 Voldoet dan u gevallen,
 Sei Klaer, en, sooghy toch tot kussen zijt gesint,
 Gaet aen, en kust my eens daer ghy my schoonste vindt.

159. Aen Gerrit.

GHy wenscht de Koeckoecken, met haer' verroeste stemmen,
 In 't diepste van de Zee, maer, Gerrit, kont gh' oock swem-
 men?

160. Aen

160. *Aen Schouth Jan.*

GHy hebt het niet gekocht, uw Schout-ampt, Jan, dat's waer:
 Maer die 't u heeft doen hopen,
 En oock bestelt daer naer,
 Heeft u sijn Paerd doen koopen
 Voor hondert ducats, of twee, of dry, of vier:
 Het Schout-ampt is goe koop, maer 't Paerd valt vry wat dier.

161. *Barmhertige Agniet.*

MYn man, mijn lieve man, om min als niet gevangen,
 Een brandmerck op sijn' rugh? mijn' Heeren, riep Agniet;
 Doet hem die schande niet,
 En laet hem liever hangen.

162. *Van Jans honger.*

JAn is sijn' honger quijt, de grooten eter, Jan;
 Hy heeft hem korts verloren:
 Soo hem een arm man vindt, ick segh 't hem van te voren,
 't Is een bedurven man.

163. *Van Dirck en my.*

DIrck eischte my een Boeck van mijn' gedruckte vodden:
 'k Sei, foeckter een te koop; by my en isser geen.
 Hy sprack, my lust geen geld aen sulck tuygh te verbrodden;
 My lusten 't noch veel min; soo raecten wy van een.

164. *Nieuwsgierigheit.*

DAer gaet een Boofwicht na 't Schavot;
 Daer loopt een yeder naer als sot.
 Waerom? die mensch sal moeten sterven,
 En dan verrotten en bederven.
 Wel, wat een saeck! of m' alle dagh
 Het selve wonder niet en sagh;
 My roeren geen' gemeene saken,
 In 'tongemeen light mijn vermaken:
 'k Vrees dat het qualick wesen kan;
 Maer waerder eens te sien een man,
 Die nemmermeer sou sterven moeten,
 Daer liep ick toe met all' mijn' voeten.

165. *Aen Jan.*

GHy seght, doe ghy my laestmael spraeckt,
 Hebt ghy my soo wat wijs gemaect,
 O Jan, wat soud' het my vermaken,
 Kost ghy my soo wat wijser maken!

166. *Van Teun.*

TTeun wil niet spelen als heel groot spel:
 Dat heeft hy wel; want hy heeft het wel.

167. *Aen Pauwels.*

WEl, Pauwels, hebt ghy 't noyt gelesen,
 Hoem' eens te vreden hoort te wesen?
 't Was uw Genande die het sprack
 In 't midden van al ongemack:
 En u, met voorspoed overladen,
 En kan geen overvloed verzaeden:
 Ey, houdt eens op; 't is langh hoogh tijd
 Vernoecht te zijn in wat ghy zijt.

Philip. 4. 11.

Hebr. 13. 5.

168. *Van Jan.*

JAn speelt maer om groot Geld uyt wel getaste kisten;
 Dat heeft hy goed te doen; want altoos blijft hy rijk:
 Oock seght hy, seer in ernst, de tijd is kostelijck,
 Men soud hem voor klein Geld onwaerdelick verquisten.

169. *Aen een' Prediker.*

DIrck, dat men preeckt moetm' onderhouden
 En luyt'ren na sijn eigen straf,
 Of men ontroert noch jong' noch ouden:
 Hoe kan ick van uw preken houden?
 Ghy houdt'er selver toch niet af.
 Dat heet ick helen ydel preken:
 Dat niet en brandt, kan niet ontfeken.

170. *Eigentlicke danck.*

ICk ftiet een' dronckaert in een' plas:
 Hy danckte my geduldigh:
 My dunckt het geen' onreden was;
 Hy was m' een' plas-danck schuldigh.

171. *Troost*

171. *Trooft voor Klaes.*

DAt schoone Kindtje, Klaes, dat u Papatie noemt.
Is 't uw, en 't uwe niet, na Pieter sich beroemt:
Maer quelt'er u niet in; daer is toch geen herdoen aen;
Denckt of ghy 't hadt gekocht, en wondt'er het fatsoen aen.

172. *Op de Print van de Pred. Bornius.*

QUaem dit papieren hoofd een menschen tongh te krijgen,
Soo dat het levendigh het woord des levens spraeck;
Veel' tongen seiden veel van soo een' wondre saeck:
Maer spraeck 't als Bornius; veel' tongen mosten swijgen.

173. *Voon my.*

SOogierigheit, gelijk'er staet,
De wortel is van alle quaed;
God, hoop ick, sal my niet om alle quaed verdoemen;
Die van ongierigheit mijn selven derv beroemen.

1 Tim. 6. 10.

174. *Aen Jan.*

ICk heb het selden ondernomen,
U te besoecken, malle Jan:
De ronde reden isser van,
Ick vreesden of ghy weer moght komen.

175. *Van Klaes.*

STerck drincken is een konst, seght Klaes:
Soo 's dan, die d'eerste vol is, baes;
En Klaes heeft langh den prijs gewonnen,
Eer qualick yemand heeft begonnen.

176. *Wisse getuygen.*

GHy zijt een groote Geck: waer, meent ghy, sien ick 't aen?
'k Siet aen uw' Kleedingh, Dirck, uw Lacchen, en uw Gaen. Eccl. 19. 27.

177. *Teun aen sijn Wijs.*

TEun siet, dat droncken Lien sin krijgen in sijn' Neel,
En, als wel reden is, de nuchtere niet veel.
Soo sitt hy staegh en drinckt, en om dat Neel sou swijgen,
Die 't hare met verdriet siet loopen door sijn keel,
Neel, seght hy, 't is maer om wat sins in u te krijgen.

178. *Eten en drincken.*

ELck heeft sijn' deughden, en elck sijn' gebreken;
Eten doet swijgen, en drincken doet spreken.

VV 2

179. Andries

179. Andries dobbel sieck.

HOe komt dat Andries soo deerlick siet?
 Is hy sieck, of gequetst, wat leed magh hem letten?
 Tweequellingen vallen hem swaer om versetten,
 Een anders geluck, en sijn eigen verdriet.

180. Teun eerlick gequetst.

TEun heeft een' schoonen scheut in 't aensicht; Krijghsmans
 Voer;

En pronckter geerne mé. Ick weet niet hoe hy voer
 Doe dat gat wierd geschoten:
 Hy is wat rap van koten,
 En houdt niet veel van staen
 Na 'ck ergens heb verstaen.

Hy sal wat wijser zijn, als 't weer beurt, wil ick hopen,
 En wachten sich voor al, van om te sien in 't loopen.

Einde des een-en-twintighsten Boecks.

TWEE

TWEE-EN-TWINTIGHSTE BOECK.

S N E L D I C H T.

1. *Dicht Gedicht.*

DRy hondert Regelen geschapen in twee uren,
 Dat is, by na soo ras geschreven als genoemt,
 Is een hoogh Helden-stuck daer Jan sich af beroemt:
 Maer, sal dat goedje wel dry hondert uren duren?

Dirck brought dry Regelen in eenen dagh te weegh:
 Jan, neemt de moeyte niet van met die moeyt te spotten,
 't Is Dicht in sweet gekneedt; gelooft dat sulcken deegh
 Dry cewen uyt sal staen, en schimmelen noch rotten.

2. *Van Klaes.*

KLaes kreegh een' douw in 't lijf van een onfacht rapier:
 En elck riep, naer den Schouth; gaet en doet daer uw' klachten:
 Neen, seid' hy, noch voor eerst en kan ick dat niet wachten,
 Daer is geen' falf in huys; ick ga na den Barbier.

3. *Een voorsichtigh Schilder.*

MYn Schilder dient geen' mensch om niet,
 't Zy dat het Heeren zijn, of Joffers;
 't Is sware munt daer op hy fiet:
 Tot mijnent, seght hy; staen twee koffers;
 In 't een light mijn gewonnen geld,
 En dat is redelick gestelt;
 In 't ander pack ick al 't bedancken,
 Daer my de Lieden me bejancken;
 Maer, wat ick voel, en wat ick weegh,
 Dees' vind ick altijd licht en leegh.

4. *Van Krijgh en Vrede.*

DE gulde Vré geeft, onder and're gaven,
 Dat kinderen haer ouderen begraven;
 In d'Oorlogh gaet de kans heel ongelijck,
 En ouders met haer' kinderen te lijck.

5. *Groot en klein verschil.*

HOe ver is waerheit van de logen?
Soo ver als ooren staen van d'oogen.

6. *Dichtens regel.*

DE Dicht-konst, jonge Lien, besluyt ick in dry leden,
Die t'samen moeten gaen, in Voet-maet, Rijm en Reden:
Gebreeckt'er een van dry, soo scheidt ghy met een' stanck,
En, die wat ooren heeft, sal seggen, daer is 't manck.
Noch kunnen s' alle dry het werck niet houden staende;
(Lett wel op dit geheim) 't moet hincken; wel verstaende,
Daer een van dryen werdt om 't ander ingepijnt,
En elck niet om sijn self van selfs gekomen schijnt.

7. *Aen Herman.*

GHy hebt een kleed aen 't lijf van 't allerfijnste laken,
Dat Wevers kunnen maken:
Wel, Herman, zijt ghy daer soo moy mé en soo bly?
Eens droegheen Schaep die wol, en 't was een Schaep als ghy.

8. *Kracht van Dichten.*

Die op den Dool-wegh zijn, en houden dat Gedicht
Oneigen' uytspreeck is van saken van gewicht.
En hebben niet gelett hoe in haer' Confituren
De Suycker doet de vrucht wel smaken en wel duren:
De wijse reden in Dicht-suycker wel gefruytt
Wordt lekker in den mond, en staet all' eewen uyt.

9. *Aen Jan.*

JAns Dicht is M. A. L. van acht'ren en van vooren:
Noch meent hy 't keurighst oor daer mede te bekoren,
En heester af een Boeck, soo groot als hy, versaemt,
En, waer wy gaen of staen, hy dwinght het ons te hooren:
En schaemt ghy u niet, Jan, dat ghy 't u niet en schaemt?

10. *Aen Klaes.*

Klein Klaesje, tusschen my en u,
Als u den Hemel had verwesen
Een Beest te zijn; hoe soet een beestje soudt ghy wesen,
En wat een sot Beest zijt ghy nu!

11. *Aen Doctor Jan.*

WAt dunckt u, Doctor Jan,
Seid' hem een aerdigh Man,

Wat

Wat waer ons nutft te hooren,
 Als m' ons te kiefen bood;
 Of alle der Doctoren,
 Of aller Honden dood?
 Ick seggh het niet tot spot of fpijt;
 Best waer m' all' de Doctoren quijt;
 Want waerm' aen kloecke Lien kan raken -
 Is een nieu Doctor licht te maken:
 Maer, als men niet meer honden vond,
 Wie maeckten ons een' nieuwen Hond?

12. *Wenfch.*

E En' Ridder, een' Doctoor, een' nieuwen Edelman,
 Een' Hertogh, of een' Graef te maken van een Man,
 Is een' geringe konft, die groote Princen kunnen.
 'k Wouw ons den Hemeleens wat Princen wou vergunnen,
 Die konden met gefagh van Zegel, Brief en Hand
 De Wereld wat verlien met Luyden van verftand.

13. *Dirck aen Geleerde.*

D Irck hoorde Letter-Lien, die met den and'ren fpraken,
 Van nieuwe woorden in haer' Moeder-tael te maken;
 En feid', ey, fcheit'er uyt; het is een sot bedrijf,
 Daer méghy befigh zijt, dat fweer ick by mijn Wijf
 Haer' toomeloofte Tongh; die maeckt wel foo veel woorden;
 Ghy focht'er niet een nieu te maken, als ghy 't hoorden.

14. *Verkeerde Wereld.*

D E Man had wat gelijcks, die op fijn' Buyck wouw leggen,
 Daerm' hem begraven fou: ick hoor, hy wilde seggen,
 'k Sie alle dingh voortaeln
 Soo averechts verlooopen,
 Dat haeft al 't onderfte na boven toe fal gaen,
 Soo raeck ick op mijn' rugh te liggen, magh ick hopen.

15. *Vrome Lieden.*

D E waerheit moet'er uyt; al foud 't my ergens hind'ren;
 Ick vind ter wereld fchier geen' goede Lie'n, als kind'ren.

16. *Leffe.*

V Ertrouwt geen' Schilders, Pieter,
 En trouwt geen' Vrouw, of fieth'er.

17. *Klaes.*

17. Klaes en Dirck.

WAt geev ick u, sei Dirck, voor eenen vrijen klop?
 En hief de kolf om hoogh, als of hy Klaes wouw klouwen,
 En over d'ooren houwen:

Wat ghy my geeft? sei Klaes; een' Storm-hoed op mijn' kop.

18. Pieters *smaeck*.

Ick vraeghde Pieter lest,
 Wat wijn hy 't liefste dronck; ick soud'er hem af doen schencken:
 Heer, seid hy sonder dencken,
 Wijn die my niet en kost mondt my gemeenlick best.

19. Klaesens *pleiten*.

KLaes heeft een' schorfde saeck seer gierelick bepleitt:
 Maer, daer ick 't stond en hoorden,
 Geleek ick all' die woorden
 By kostelicke koorden
 Die m' op slecht laken legt;
 Hem selver by mijn' Luyt,
 Die redelick wel luydt,
 En weet niet wat sy seght.

20. *Aen Agniet*.

STond my een' Tale vry die Holland noyt en hoorden,
 Ick seid' in nieuwe, maer seer duydelicke, woorden;
 Ghy mondt my niet, Agniet,
 Noch ooght, noch oort my niet.

21. *Voorhoutse Ronde*.

Ephes. 5. 16.

KOopt uyt den tijd; vind ick geschreven;
 't Zijn boose dagen die wy leven.
 Wat seght ghy, Ploeghters van 't Voorhout,
 Is yemand onder u soo stout,
 Die sijnen ommevangh aen dien steen late toetsen?
 Ommuten ommevangh van licht-geladen Koetsen
 Bevrucht met ydelheit,
 Wat is uw' besigheit?
 Koopt ghy de dagen uyt in dat mal ommeloopen?
 Ick wil 't heel anders doopen,
 En weet wel wat ick doop;
 Ghy draeght de dagen uyt, en voert den tijd te koop.

22. *Slechte*

22. *Slechte voorſpraeck.*

MEn heeft m' een' Advocaet gekoſen uyt de Stad
 Die 'ck liever niet en had,
 En fou my recht verblyen,
 Bediend' hy mijn' partyen;
 Want ſeker, naer hy 't ſtuck verſtaet,
 Soo hoeft' ick dan geen Advocaet.

23. *Diep Water ſtil en ſchrickelick.*

'k **S**Ie dat ghy my met dreigen, Jan,
 Aen 't ſchricken meent te krijgen:
 'k Vrees niet wat Gecken ſchreewen, Man,
 Ick vrees wat Wiſſe ſwijgen.

24. *Van Dirck.*

ELck vraeghde Dirck, wat is dat voor een pack,
 Dat gh' onder Mantel en Caſack
 Geborgen draeght, wat is 't, wat is 't?
 Wel, ſeid' hy, malle gecken,
 Als 't my belieſde dat ghy 't wiſt,
 En ſoud ick het niet decken.

25. *Doorluchtige Begraeffenis.*

BRandt doode Lichamen, als Roomen dé, tot As;
 Als Roomen niet en dé, verſmelt die As tot Glas,
 Natures laetſte werck; en laet ons wel bedencken,
 Of eenigh menſch een menſch een ſchoonder graf kon ſchencken;
 En of 't niet in 't Gelagh een ſoet gelach en waer,
 Ick brenght 't u eens uyt Klaes, doet ghy beſcheid uyt Klaer.
 Dus ſprack een aerdigh man. Ick hoop God ſal gehengen,
 Dat men 't my uyt ſijn Glas mijn leven niet ſal brengen.

26. *Van Vorſten en Wiſſen.*

HOe doender wiſſe Lien der Princen Hoven aen?
 Hoe ſiet men, averechts, ſoo weinig' Princengaen
 Na wiſſer Lied en huys? dus heb ick 't afgemeten;
 Die weten haer gebreck, dat d'and're niet en weten.

27. *Beſte wiſſe.*

ICk ſie dat yeder volghet ſijn' eigen wil en wijsheit;
 Maer Gods wijs volgen, menſch, is 't mergh van alle wijsheit.

Ephes. 5. 1.

28. *Aen Frits.*

FRits, gaet ghy nu vermomt,
 Daer gh' uyt het Hoer-huys komt,
 Nu 't quaed al is bedreven?
 Uw' schaemte komt telaet;
 Hadt gh' u by tijds geschaemt, ghy waert'er uyt gebleven.

29. *Bedelaers geluck.*

'k **H**Ad liever Bedelaer als ongeleert te wesen.
 Met weinigh gelds geraeckt een Bed'laer uyt de pijn:
 Maer om geleert te zijn,
 Wat heeft een weetniet al te schrijven en te lesen?

30. *Tegen Jan.*

ALs Jan valt aen 't quaed spreken;
 In plaets van my te wreken,
 Ga 'k henen en swijgh stil:
 Daer mé, schijnt, is hy niet gerieft:
 Maer, seght hy al wat hem gelieft,
 Magh ick niet gaen al waer ick wil?

31. *Maet.*

VEel etens overhoop, en veel onmatig teeren
 Maeckt vruchteloos verteeren.
 Daer is een' vaste wet
 In teeren en in eten
 Van middelmaet gesett,
 Die elck een hoort te weten,
 Verteeren is de saeck; doorjagen maeckt geen vet.

32. *Aen Jan.*

WAt meent ghy, eer en lof daer mede te gewinnen,
 Dat gh' u sat drincken kont, en blijven by uw' sinnen?
 Daer's niet een Ezel, Jan,
 Die die konst niet en kan.

33. *Voor de Musijk.*

IS 't mog'lick, Gasten, dat gh' uw' monden niet en houdt,
 Daer 't Gastemael soo soet bespeelt werdt en besongen?
 Is 't soo onlieffelijk by 't klat'ren van uw' tongen.

Ecles. 32.7. En is 't soo slechten Waer, een Diamant in 't Goud?

34. *Van Dirck.*

DIrck, sei 'k, 't Proces is quijt; betaelt, ghy moet'eraen,
De Heeren hebben 't soo gewesen en verstaen.
Gewesen, seid' hy, ja, dat magh en moet soo gaen:
Maer hadden sy 't verstaen, 't en waer soo niet gewesen.

35. *Bloo Dirck.*

DIrck seght, de bloode zijn te prijsen:
Dat wil hy met de Schrift bewijzen:
Het staer'er, seght hy, daer men leeft,
Geluckigh is die altijd vreeft.

Prov. 28. 14.

36. *Aen Neel.*

WAt, slaet gh' uw' man, en denckt niet aen uw' keel?
't Smaect na de Galgh; het is een Manflagh, Neel.

37. *Van droncke Piet.*

Piet seght, hy wenschte wel geleert te mogen wesen,
En schrickt niet voor de moeyt van dagh en nacht te leven:
Daer's maer een' haperingh die sijn gemoed bedroeft,
Dat een gelettert man maer weinigh wijns en hoeft.

Eccles. 31. 12.

38. *Jans arghje.*

'k **W**Ouw niet om 'k weet niet wat, of Neeltje waer mijn wif:
Soo heeft sich Jan gewent te sweeren, stout en stijf:
Nochtans is 't wel bekend, dat hem dat malle trouwen
's Daeghs na den eersten nacht wel drymael was berouwen.
Maer lett eens: vraegh ick hem, om 'k weet niet wat, wat's dat?
Om wat? hy licht my uyt, en antwoordt, 'k weet niet wat.

39. *Van Joost Leenaerds.*

Joost heeft veel gelds te leen gehaelt,
En van die Leeners geen' betaelt.
In 't einde van sijn' grijsen jaren
Verschijnen al die schuldenaren,
En roepen yeder om sijn Geld:
Daer in en is Joost niet ontstelt;
Hy gaet geruustigh leggen sterven,
En schuyft de sorgh af op sijn' erven.
Leen-volger, oudste Soontje, licht
En laet de jonger Broertjens weenen,
U heeft hy rijckelick bedacht,
Ghy gaet voor uyt met all' de Leenen.

40. *Op Henricks volle Hoenderkot.*

ICk weet niet hoe 't met Henrick is
 En met zijn' Bors, als by de gis:
 Een dingen weet ick voor gewis,
 Dat Henrick Haen en Hen-rijck is.

41. *Antonis verklaringh.*

ANtoni seght hy wil zijn' naesten niet bedriegen;
 Hy gaet op zijn verbet'ren uyt:
 Al die hem schelden voor een' Guyt,
 Die liegen 't, of sy sullen 't liegen.

42. *Lichte vracht.*

VIer Wijfsens, door de banck van redelick gerucht,
 Bedongen gisteren een Koets voor haer' genucht,
 En mosten, seiden sy, min geven als sy souwen
 En als Mans souden doen; sy waren lichte Vrouwen.
 Een riep aen den Koetsier; wat voerje daer voor vracht?
 Hy, die, niet heel voldaan, aen 't nauw bedingen dacht,
 Wat soud ick, seid' hy, voeren,
 Vier lichte Vrouwtjes, Hoeren.

43. *Aen Jan.*

SChrickt ghy natuerlick, Jan,
 Voor Ezelsen voor Uylen,
 Kijckt in geen' Spiegels, Man,
 Of laetse wel vervuylen.

44. *Een Vryer.*

GHy meent, uw' schoone Borst, kom' ick se tegenaken,
 Is boven allen schier het hooght van mijn vermaken:
 Neemt my niet qualick af, dat meenen, lief, is vals;
 Veel liever greep ick u by 't Hert, als by den Hals.

45. *Hermans rouw.*

HErman zijn backhuys en stond niet als 't plagh:
 'k Vraeghde waerom hy soo droeffelick sagh:
 Droeffelick sien? seid' hy, heb ick geen reden?
 Mogelick sal ick mijn Vrouwtje noch heden
 Van my sien scheiden, soo ister gestelt,
 Soo heeft de Koorts all' haer krachten gevelt;
 'k Siese van ure tot ure verslijten,
 Soud ick niet suchten en klagen en krijten?

Arm,

Arm, soete Wijfjen? het gaet my soo ná.
 'k Moetten hem eenige dagen daer ná,
 En sijn gesicht stond noch banger als voren,
 Nu, docht ick, heeft hy sijn Liefste verloren:
 Maer ick vernam metter haest hoe 't 'er was,
 En wat 'er haperde: 't Wijfje genas.

46. *Kijvers toorn.*

Diedaer soo vinnigh staen en twisten als twee Wijven,
 Docht elck een aen sijn end, elck maeckt' een end van kijven.

47. *Aen Jan.*

Geluckigh is de rijke Man:
 Daer weet ghy van gevoelen van:
 Maer om geluckiger te leven
 En staeter niet vergeeffsch geschreven,
 Geluckigh is de rijke, Jan,
 Die sonder vleck rijk wesen kan.

Ecol. 31. 2.

48. *Van Jan.*

Jan socht in 't Gild te zijn van geestige Poëten;
 En 't scheelde niet met al dees' daegh' of Jan was klaer:
 Maer 't haperden in 't end; ick hoor hem wierd verweten,
 Daer was wat gortichs aen; sijn Aesslem roock by naer,
 Als had hy niet als Hoy of Distelen gegeten.

49. *Op Louws Huys.*

Het isser soo mal net, in 't huys van onsen Louw,
 In Kamer, in Salet, in Keucken en in Kackhuys;
 Ick sied'er schier geen' plaets, waer yemand spouwen souw,
 Als in de Vent sijn' backhuys.

50. *Parterres.*

Parterres, schrale Groent, onnutte Fransche quick,
 Die 'ck in mijn' Hoven niet een hoeckje toe en schick;
 Een' Erf die, Boomeloos, met u alleen beseten,
 Noch Wind noch Son en schutt, noch schudden laet om t'eten,
 Dunckt my een' Amsterdamsch' gemarmer-vloert Salet,
 Daer Stoel noch Bancken in, noch Tafel waer, noch Bed.

51. *Waerheit.*

Waer magh de Waerheit zijn? want meest'er menschen Waer-
 heit

Is een moy dingetje, dat pas een' schijn van waerheit.

52. Van Andries.

ANdries quam droncken t'huys en streelde Trijn met slagen:
De Man is op den dronck, 't Wijf in den dronck geslagen.

53. Wijse vlucht.

EEn wijse Veldheer weeck, van meerder macht vermant:
Mengaf 't hem ná tot schand:
Maer, seid' hy met verstand,
Hy vluchtte niet, hy liep den oorber na van 't Land.

54. Van Teun.

TTeun moet geluckigh zijn, en is 't in allen schijn;
Maer, lett ick op sijn wesen,
Hy meent het niet te wesen.
Die 't selver niet en voelt, kan niet geluckigh zijn.

55. Aen Jan.

JAn, ghy singht meesterlick, wie soud 't niet geerne hooren?
Maer, maeckt ghy 't wat telangh, het maeckt my pijn in d'ooren.
In alle dingen is een wijsfelick, niet meer:
Kragt jooxel al telangh, in 't einde doet het seer.

56. Oorloghs maken en breken.

Ick seid' in goeden ernst, komt d'Oorlogh weer te blaken,
Daer sal een' menigte van arme-luy' vergaen.
Vergaen? antwoord' een snaeck; weest daer niet in begaen.
Den Oorlogh sal wel haest weer ander' armen maken.

57. Verloren moeyt.

Ick geve les op les aen eenen mijner knechten:
Maer 't is verloren moeyt, 't en wilder niet in hechten;
En wat ick hem nu tucht, flus sal 't vergeten zijn.
Ick kan een ledigh vat licht onder water douwen;
Maer om het daer te houwen,
Hoeft meerder macht als mijn?

58. Op Jan.

Ick doe Jan qualick spreken
Van alle mijn' gebreken,
Om dat ick 't mallelief
Van sijn' Gedichten straf.
Ik Wil liever mijn' gebreken
Een heel jaer hooren preken,
Als dat ick noch een' uer aen Jans Gedichten gaf.

59. Aen

59. *Aen Jooft.*

Jooft, zijt ghy in de Schrift bedreven?
 Gedenckt, daer staet van u geschreven,
 (Ick weet niet of ghy 't hebt gevatt)
 Dat wind en wolcken sonder nat,
 Beloven is, en noyt niet geven.

PROV. 23. 14.

60. *Van kaele Maey.*

Maey, de booste kop van allen,
 Die der oyt te vinden waer,
 Is haer Haer schoon uytgevallen.
 Hoe geluckigh is dat Haer!

61. *Aen Andries.*

Bloekt nacht en dagh, Andries, hebt ghy wat leerens lust:
 De langhste dagh valt kort; een goed stuck van de rust
 Moet aen den arbeid gaen. Seght yemand, dat studeren
 Uw' sinnen krencken kan, en uw' gesontheit deeren,
 En geeft hem geen gehoor: slaet handen aen de ploegh,
 En siet niet achterwaerts, of 't is een slecht geploegh:
 De Wijse seggen, 't Gaet in 't blocken, als in 't vechten;
 Die voor sijn leven sorghet, staet weinigh uyt te rechten.

LUC. 9. 62.

62. *Slimme Dirck.*

Dirck doet niet als bedrogh: voor reden geeft de Guyt,
 Die staegh recht uyt wil gaen, en recht noyt niet veel uyt.

63. *Scherp-kunst.*

Pier, zijt gh' een goed Soldaet, en klaeght ghy dat uw Hanger
 Te kort'en wapen is? treedt toe; stracks is het langer.

64. *Brave Moeders.*

En' bloo Soons kloecke Moer en ledé dat verwijt niet,
 En schreef hem mannelick, zijt vroom, Kind, of en zijt niet.
 Een ander straft' haer' Soon in meer verbolgen sin,
 Foey, sei sy, vluchtelingh: komt, wilt ghy weer hier in?
 Een' derde wenscht'er een verslagen met vier Broeders
 Ten dienst van 't Vaderland gebleven. Dat zijn Moeders.

65. *Ruyter Jan.*

JAn Botmuyt rijdt altooste paerd:
 Daer zijnder twee seer wel gepaert;
 Sy voegen by malkander;
 Het een beest op 't ander.

66. *Mijn*

66. *Mijn Degen.*

Ick heet Geweer, en wil maer weeren:
 God sal hem deeren, die wil deeren.
 Veel liever roeft ick hier op zy.
 O bloedvergieters, blijft van my.

67. *Vrouwen Voordeel.*

Ick weet niet hoe sich Vrouwen
 Van lacchen kunnen houwen,
 Alss' opons, Mannen, sien,
 En d'eere die w' haer bien,
 Haer, van de twee Geslachten
 Het minste waerd om achten,
 En al om 't klein verschil
 Dat ick niet noemen wil.
 Sou niet de kans eens keeren,
 Dat sy ons souden eeren,
 En worden wy, wy sy?
 Ick stel die hoop op zy:
 'k Sal 't emmers niet beleven,
 En vrees, het langhste leven
 Sal nemmermeer die kans
 Sien keeren voor de Mans.

68. *Princen Les.*

Leert, Koningen, gemint te willen wesen,
 Die veel gevreesd wil zijn, heeft veel te vreesen.

69. *Goed bescheid.*

Ick vraeghd' een' Voerman op het Veer,
 Wat hebt ghy liever, Wind of Regen?
 My dunckt, sijn' antwoord was ter degen;
 Heer, seid' hy, allerlieft schoon Weer.

70. *Schijn sonder zijn.*

DE moyssen Advocact, in wesen en gewaerd,
 Die op de Rol verschijn', is my te beurt gevallen,
 Als 't op een pleiten komt, d'onnooselste van allen,
 D'onkundigste van all', als 't op een schrijven gaet.

Ick vond my niet verlegen,
 Waer moy en kloeck niet twee;
 Maer, seid' ick, d'eerste reis dat ick hem pleiten dé,
 Dit is een looden Degen
 In een' fluweele Schee.

71. *Nijldige Klaes.*

HOe komt dat bitse Klaes soo treurigh sit en siet?
Hem is gewis yet quaeds, of my yet goeds geschiet.

72. *Van Dircks getimmer.*

DIrck seght, in alle sijn' Gebouwen,
Is hy versien van puyck van Schouwen,
't En roockt noch daer hy slaept, noch daer hy eet en koockt:
'k Wil 't geerne voor de waerheit houwen,
Maer lett eens, soo mer oyt in stoockt.

73. *Aen Andries.*

'k HEb wat van u geseht, Andries; maer 't werdt verdoopt.
Ik seg niet, dat gh' uw' Broeck, en Wambas sonder knoopen,
En uw' ouw' Schoenen loopt verkoopen:
Ick seggh dat ghyd'er koopt.

74. *Van Huygh.*

HUygh, seid' ick, ghy waert rijck; wat Geest had u beseten,
Dat gh' al uw Goed soo jongh opsnapt en soo ras?
Ja, sprack hy, ick was jongh, en quam te vroegh te weten
Dat my 't Goed niet en kost' en al mijn eigen was.

75. *Aen Jan.*

MYn regenmantel, Jan, al weer, al weer te leen?
Ghy valt wat onbeleeft: Ick hebber toch maer een',
En, soo 't schoon weder blijft, behoeft gh'er emmers geen:
Soo 't regent, wie moet eerst gerieft zijn van ons twee?

76. *Van Hans.*

HAns, jong, slecht Rechtsgeleerd, houd sich soo braef in kleeren,
Als min een' Advocaet betaemt als groote Heeren:
My dunckt hy op de Rol met goede reden heet,
Een jonghman in de konst van pleiten wel gekleedt.

77. *Rijcke forgh.*

IS 't nu niet wel bestelt?
Jan heeft staegh liggen schrapen:
Nu derft hy schier niet slapen,
Soo vreesst hy voor sijn Geld.

78. *Aen een' Vader.*

BEsteedt ghy sonder end uw' nachten en uw' dagen,
Aen uw gestorven kind, en lust u staegh te klagen,

Dat het niet meer en is? dat komt niet meer te pas,
Als of ghy 't hadt beklæght doe 't noch geen kind en was.

79. *Aen Klaes.*

KLaes, weet ghy wat sy doen, de Menschen die u loven?
Sy setten u als Goud of Silver in den oven.
Staet ghy de proev daer uyt; en raect u altemael
Dat lisselaffen niet; soo zijt ghy goed Metael:
Maer, meent ghy dat ghy schoon, en wijs, geleert en groot zijt,
Om dat men 't u soo seght, weet dat ghy Blick of Lood zijt.

80. *Saligh woekeren.*

DAer is een' woekeringh daer God geval in heeft:
Gelukkig die sijn Geld aen hem op Rente geeft.
Prov. 19. 17. Zijt ghy bekommert hoe 't ten Hemel in sal raken?
Geeft het den Armen maer, sy sullen 't over maken.

81. *Aen yemand.*

VRiend, biedt ghy m' uwen dienst, om alle daegh wat keurs
Van nieuwe Tijdingen te brengen van de Beurs?
Ick danck u: spreekt maer niet van yemand sijn' secreten;
Al liepen se my na, ick socht se noyt te weten.

82. *Thijs t' Amsterdam.*

THijs smeedt goe' tijdingen, en voedt het volck met leugens:
Komt de waerachtige, soo scheldt hem yeder uyt:
Daer laght hy om, en, Is 't niet heerlick, seght de Ghyt,
Voor sulcken grooten Stadt, dry dagen langh verheugens?

83. *Aen Andries.*

WAt was uw Moeder-lief een' goede Vrouw, Andries,
Die u ses maenden langh en dry meer heeft gedragen!
Want, in der daed, ghy zijt soo geck, en wy soo vies,
Wy kunnen u geen' heel', geen' halven dagh verdragen.

84. *Van Dirck.*

ALs Dirck sijn' snaeren roert op 't best dat hy vermagh,
Daer averecht se Lie'n niet heel wel by en duren,
Als met den vryen toom van praet en van gelach;
Soo seght hy, by gebreck van menschen, luystert muren.

85. *Aen Klaes.*

ALs Klaes aen 't singen valt, geraeck ick stracks aen 't gapen,
En als 't een weinigh duert aen 't sluymen, en slapen.

Nu.

Nu seggen wijse Lie'n, een mensch die slaept, is dood.
 Klaes houdt dat singen t'huys, ick voel my elcke noot
 Na 't lieve leven staen; en, quam 't de Schouth te weten,
 Sou dat dood-singen niet een neerlagh moeten heeten?
 Klaes, foeckt ghy ongemack, laet my altoos gerust;
 Past ghy niet op de Galgh, ick heb geen' stervens lust.

86. *Aen Jan.*

JAn, uw' Gedichten zijn elendigh,
 Van woorden laf, van waerde licht.
 Andriefens bundigh en bestendigh,
 Van schoone munt en van gewicht;
 Noch siet en hoort ghy meest uw' Boecken,
 Andriefens niet, of selden, foecken:
 Maer als ghy 't hoort en als ghy 't siet,
 Jan, seght de waerheit, schaemt gh' u niet?

87. *Jan van Adel.*

WAt is hy, van den Adel, Jan?
 Ja toch, hy isser dapper van.

88. *Van Dirck.*

DE deughd en heeft Dirck noyt voor oogen,
 Schoon dat het anders werdt geloofd:
 Voor oogen? neen, dat waer gelogen,
 Hy heeft maer een oogh in sijn' hoofd.

89. *Van Thijs.*

THijs, seid' ick, mackelicke Pater,
 Hoe reist ghy lieft, t'scheep of te land?
 Ick wandel geern, sei Thijs, langhs 't water,
 En, moet ick varen, langhs den kant.

90. *Leen-Les.*

LEent gh' of aen Mannen of aen Wijven,
 Neemt een goed handschrift van de Som,
 Soo krijght ghy 't sonder slaen of kijven,
 En van uw' Vrienden wederom.

91. *Van Jan.*

JAn haet de boose Lie'n; dat heeft hy niet telaten,
 't Is vroom en wel gehaett: maer, waerom, seggh ick, Jan,
 Haet ghy de vrome dan?
 Om dat s', als ick, seght Jan: De boose niet en haten.

ry 2

92. *Pieters*

92. *Pieters twee Vanniffen.*

DIrck is quaed sprekende, soo veel als 't yemand kan zijn:
 Soo is 't een boose Vent, sei Pieter, felen snel:
 Maer, seid' ick, Pieter-buer, van u, schijnt, spreekt hy wel:
 Ja, seid' hy, doet hy dat, soo moet het een vroom man zijn.

93. *Van Adriaen.*

Light gh' in den Regenback, riep veel volcks overluyd,
 Hoe komt gh'aen 't ongeluck, onnoosel' Adriaen,
 Hoe is dat toegegaen,
 Wie heeft het u gedaen?
 Ey, seid' hy, breeckt mijn hoofd met geen vergeefs geluyd,
 Laet al dat vragen staen,
 En helpt'er my maer uyt.

94. *Geurt.*

Geurt heeft sijn Huysvrouw lief, hy troetelt en hy kusth'er;
 En vleidtsenoch soo groen, als of hy eerst begoft:
 Maer, als 't den Heer' beliefd', en als hy kiezen most,
 Hy mistese noch vry wat liever als sijn' Suster,
 Want tot een' nieuwe Vrouw waer kans in tijd van nood;
 Tot een' niew' Suster niet; sijn Ouders zijn bey dood.

95. *Gichtige Dirck.*

DIrck, deerlick aen de Gicht, en vindt noch hand noch voet,
 Of als hy wandelen, of als hy eten moet:
 Maer, isser sware pijn te lijden in sijn' banden,
 Soo vindt hy maer te veel twee voeten en twee handen.

96. *Tegen Klaes.*

ALs Klaes my tergen wil tot kakelen en kijven,
 Soet mondspele van qua'e Wijven,
 Gae'ck liever uytte weegh, sijn' grillen te geval:
 Wat meent hy, vrees ick voor sijn' vuysten? niet met al,
 Die soud' ick licht verdrijven:
 Ick vrees heel averechts; mijn selven en mijn' Gal.

97. *Van Maey.*

Ick fond Maey Appelen in een' vergulde Schael:
 Sy schreef beleefdelick, het was seer wel gevonden,
 Dat ick schoon Silverwerck met schoon Fruyt had gesonden,
 En wist my grooten danck voor Fruyt en altemael.

98. *Tegen*

98. *Tegen Jan.*

GEbruycken wy, seght Jan, ons Goedjen in 't gemeen,
 Gelijck de vrome Lie'n van d'eerste Kercke deen:
 Maer rechte vriendschap is, sijn' vrienden te betrouwen;
 Is 't mijn hem niet gemeen, hy maghter soo voor houwen.

99. *Al-wijs.*

WAt was men eertijds grof, wat is men heden sijn?
 't Geleerde Grieckeland en had maer seven Wijfen:
 Ick kand'er in ons Land wel seven hondert wijfen,
 Die 't zijn soo veel als ick, en meenen dat sy 't zijn.

100. *Gierigaerts Hoop.*

WAt 'sgrager menschen Hoop, daer aen sy haer vergapen?
 't Zijn droomen by schoon dagh van Lie'n die niet en slapen.

101. *Van Andries.*

HOe spreekt Andries soo qualick
 Van wie hy siet of kent,
 Hy selver soo ongalick,
 Soo deughdeloofen Vent?
 Ick meen hy wil sijn selven wreken;
 En, in den grond, dat isser van,
 Hy wil, van boosheit, qualick spreken
 Van dien hy geen quaed doen en kan.

102. *Van Brant.*

BRrant brocht sijn oude Wijf na 't graf,
 En sagh soo droef als and're Vrinden:
 Maer, dat de meeste wonder gaf,
 Hy heeft oock Tranen konnen vinden.

103. *Van boose Jan.*

JAns overgeven Tongh tast tot de Vroomsten aen,
 Van die vergifte scheut en is niet vry te wesen:
 Sijn vreughd is, spreekt hy valsch, en werdt de wond genesen,
 Men smeerse soo men wil, 't lickteecken blijfter staen..

104. *Mits of mis.*

ANtoni, vriend van 't vrye leven,
 En altoos ongetrouwt gebleven,
 En wil niet lijden dat ick 't blijv',
 En raedt my tot een tweede Wijf;

17 3

Daer

Daer toe sal ick my licht begeven,
Kan hy m' een' van sijn' Dochters geven.

105. *Graf-schrift.*

En Joncker had dit Graf met marmere quartieren
Noch levend voor sijn self doen metselen en gieren.
Maer hy en light hier niet; hy is veel meer verhooght;
Sijn ontperruyckte kop staet op een' staeck en drooght:
En soeckt ghy mogelick sijn' edele quartieren,
Die staen voor elcke poort en proncken met haer vieren.

106. *Vleyens macht.*

Wel waer en wijselick seid' een verstandigh man,
Dat menschen dien het lust na vleyery te hooren,
Noch meer noch min en zijn te vatten als een' kan,
En wegh te voeren, hoe en waer men wil, by d'ooren.

107. *Van Jan.*

JAn is sijn leven langh een kloeck Soldaet geweest;
Dat is, hy heeft gehackt, gesteken en gekurven,
En menigh eerlick man is van sijn' hand gesturven:
Hy is een Leew in 't veld geweest; maer dat 's een Beest.

108. *Van Jan en Dirck.*

Dirck doet al wat hy kan met Jans deughd te verbreiden;
Jan doet al wat hy kan, op dat Dirck niet en lieg':
't En zy ick my bedrieg',
't En is niet wel te scheiden,
Wie best doet van haer beiden.

109. *Wetten onnut.*

DE boose blijven boos; geen' keuren en geen' wetten
En konnen haer versetten:
De vrome en hoeven geen': indienmer dan op lett,
Waer toe dient keur of wet?

110. *Van yemand.*

VEel' koopen levendigh ter Kerck een eigen Graf;
Daer wist een Vent niet af;
Ick vrees niet, dorst hy seggen,
Voor Kraeyen-aes in 't veld te moeten blijven leggen;
Daer is'er een die my begraven sal, uyt dwanck,
Dat is mijn eigen stanck.

111. *Van*

III. Van Klaes.

KLaes klapt altoos, maer brengt geen schrijvens voor den dagh;
Op dat hy altijd vry, Ghy lieght het, seggen magh.

III. Aen Mallen Adriaen.

WAt hebt gh', een wijfen man bejegent, Adriaen?
Hoe wist ghy dat hy 't was, hoe kost ghy onderscheiden,
Daer wijfe en sotten zijn, wat soort hy was van beiden?
Ick moet bekennen, 't is veel van een' Geck gedaen.

III. Aen Dirck snap.

GHy sitt en oversnapt aen Tafel oud en jonck,
Somtjids met reden, Dirck, en veeltjids met onreden.
Ey lieve, swijght soo langh, dat ick eens drinck met vreden;
Men stoort een Ezel toch niet geeren in sijn' dronck.

III. Aen Jan.

JAn, spreekt maer vriendelick, schoon dat ick my vergis
En van u niet en krijgh, ick sal 't u licht vergeven;
't Scheelt hoe men doet of laet: my dunckt het soeter is,
Beleeft te weigeren, als met een' snauw te geven.

III. Keur van Lesers.

DE wijste Leseren en hebick niet te soecken;
Sy zijn noyt te voldoen: d'onwijste noch veel min;
Sy hebben geen begrip van woorden, noch van sin:
De middelmatige zijn recht slaggh voor mijn' Boecken.

III. Aen een' beschroomt Prediker.

WOuw dat ghy eens voor al, op stoel, ter herten naemt,
Dat menschen dingen zijn, noch meer noch min, als gy zijt:
Beeft gh' oock t'huys of op straet voor lieden daer ghy by zijt?
Foey, schaemt u, jonge Bloed, dat gh' u voor menschen schaemt.

III. Predikers nut.

DE goede Predikers, die ons ons' lessen lesen,
En God en sijn Gebod met moeyte leeren vreesen,
Haer ongeluck is groot, en ons' ondanckbaerheit,
Dat niemand eens van ons haer lesse weer en seit:
't Zijn menschen, soo als wy; my dunckt het wel behoorden,
Die staegh aen 't spreken zijn, dat s' altemets eens hoorden.

III. Aen Trijn.

DAer staet geschreven, vrecke Trijn,
God sal u Goud en Silver zijn:

Ghy

Ghy keert dat om, Gods woord te spot,
En Goud en Silver zijn uw God.

119. Jan tegen Antoni.

ANtoni, oud en grijs; beroemt sich op zijn' krachten,
Van dat hy beter eet, meer doorslaept heele nachten,
En beter wandelen, en meer wijns laden kan
Als, op zijn' twee of dry dozijn jaer jonge Jan.
Jan weert sich met een klucht; en seght, wy moeten 't geven,
Wyeerst in 't A. B. C. van leeren en van leven:
Hoe souden oude Lie'n ons niet te boven gaen
In 't een en 't ander werck? sy hebben 't langhst gedaen.

120. Van Trijn.

TRijn viel den Doctor aen met water van haer' man,
En vraeghde, Domine, wat seght ghy van mijn' Jan,
'k Wouw dat ghy voor af kost uyt dit Glaesje lesen,
Of hy van dese sieckt' of niet en sal genesen:
Het souw my noodigh zijn: want is 't 'er soo gestelt,
Dat hy geen nood en heeft, soo houd ick best het geld
Dat ghy my kosten soudt; kan hy niet langer leven
Wat helpen isser aen, en waer voor soud ick 't geven?

121. Van Thijs.

THijs lijdt niet dat men veel van sijnen ouder kout',
En dus bejegt hy die sijn' verklaringh wachten:
Die in gesontheit leeft, is altoos jongh te achten,
En al die sterft is oud.

122. Alle man jongh.

SOo langh een yeder meest van 't langhste leven houdt,
't En baet geen hondert jaer; niet een en sterft'er oud.

123. Compliment.

Wilm seght altijd, mijn Paerd en ick;
Al schijnt dat soo wat vreemd te staen,
My dunckt het niet onredelick;
Het Paerd moet voor den Ezel gaen.

124. Van lichte Anne.

WAt magh men van 't quaed hoofd van Anne liggen praten?
Men sweegh veel beter stil.
Goe' Vrouw, sy heeft verstand van doen, en niet van laten;
Hoe kan sy beter zijn? sy doet al wat men wil.

125. Trijn

125. Trijn aen de Pockjens.

WAt zijn 't voor Pockens Trijn, daer mé ghy licht besmeten,
 En daer ghy niemant om wilt lijdén aen uw Bed
 Komaen, hand over hert; ick vrageh het niet om 't Pockjens,
 Bekent eens tusfchen óns, zijn 't niet de groote Pockjens?

126. Goedertighe Thijs.

THijs viel sijn' Kop aen stuck; en viel een Been in tweeën,
 En riep seer, ó mijn Hoofd, en ó mijn arme Been
 Maer troofte sich nochtanseer 't lange was geleen;

Met stichtelicke reen,

En sprack in Bijbel-tael, wat ligh ick hier en ween;
 En grommel end' en steene abijboev mi
 'k Stond niet vast op mijn 'de'en,

'k Was wat te veel bedruyft, soo viel ick ginder heen

Op d'een of d'ander steen.

Indien 't my welgedenckt, my dunckt daer staet geschreven,

't Zy dat u Vyanden of Vrienden schade de'en;

Ghy moet het haer vergeven;

Of hy mijn Vyand nu, of oock mijn Vriend magh zijn,

'k Vergeef 't den goeden Wijn.

127. Aen Adriaen.

ICk had wat scherps geseght van menschen haer' gebreken;

Dat dunckt my, wilt ghy wreken,

Onnobsel Adriaen,

Met weer-slaen of weer spreken:

Ick wist niet wat ick sei; nu heb ick my verstaen;

'k Sie dien de schoen wel past die treckt hem geeren aen.

128. Aen Dirck.

DAt moye Kindje, Dirck, daer Trijn af is gelegen,

Uw' minnelicke Trijn,

Ick weet niet watter schuyt, 't gelijckt u niet ter degen;

't Moght, seght de wereld, wel een ander Vaertjes zijn,

En dat 's de beste huyck, daer Trijntje mé te Kerck gaet.

Noch noemt ghy u Monpeer; Dirck, lett hoe ghy te werck gaet,

Besitt gh' een anders goed

En met een goed gemoed?

II. Deel.

Zx

129. Van

129. *Van Antoni.*

ANtoni strijckt ten Huys', ter Stadt, ten Landen uyt,
 En laet sijn Huysvrouwte, sijn' eertijds uytverkoren,
 Met vele duisenden min als een' rooden duyts,
 En seven Kinderen in negen jaer' geboren:

Siet oft'er beter Man

En milder wesen kan:

De Vrouw en quam niet meer uyt alle de Conquesten
 Als haer' gerechte helft; hy geeft s' haer heel ten besten.

130. *Aen Jongh en Oud.*

SIet voor u, Ouderdom, siet voor u, domme Jeughd;
 De rouw sitt veeltijds op de slippen van de vreughd.

131. *Van Geurt.*

GEurt soeckt den Hemel te gewinnen,
 En altijd light hem in sijn' sinnen
 't Naeuw Naelde-gaetje van de Schrift:
 Soo keurt hy Rijckdom voor vergift,
 En smeert schoon op Geld, Goed en Kleeren;
 Soo meent hy dat hem geen dingh deeren,
 Noch uyt den Hemel houden kan.
 Wat is Geurt een wel meenend Man?

132. *Aen Jan.*

JAn, staet ghy op goed gier, past dat gh' op een dingh past;
 Hebt een gerust gemoed, soo gaet ghy staegh te gast.

Prov. 13. 15.

133. *Aen Dirck.*

ANdries de Wijse Man werdt voor een Geck geschoren
 By alle Geck-geboren;
 Dirck, zijt ghy niet wel bly?
 By alle Wijzen ghy.

134. *Van Dircks Dochter.*

DIrck, die sijn' Dochter soeckt te venten,
 Gelijckt haer by de lieve Lenten,
 In 't bloeyen van haer' jonge jeughd.
 Of die gelijckenis veel deught,
 Laet ick den kundigen bevolen:
 My dunckt, Monpeer en sou niet dolen,
 Geleek hy liever haer' gedaent
 By d'allerfchoonste Herfste Maend;

Soo vruchtbaer, seggen stoute monden,
Heefts' yemand by geval gevonden.

135. Van Andries.

HEt Backhuys van Andries, soo gloeyend-koper-rood,
Seght dat hy vry wat geldsaen Wijn en Bier vermorst heeft,
En dat sijn' Lever brandt: nochtansen dorst hy noot:
De reden is, hy drinckt gedurigh eer hy dorst heeft.

136. Van dry Hangebasten.

'k **W**Eet in een plaets dry vier Gefellen
Soo waerd geworcht te zijn als Guyten op der aerd:
Maer, sou de strop dry stuyvers gellen,
Soo isse geen van allen waerd.

137. Aen Wilm.

Wilm, wilt gh' een Krijgsman zijn, en schaemt gh' u te studeren?
Foey, schaemt u van die schaemt, en neemt de moeyt van
leeren

Dat het gemack'lick is, en wel en gierlick staet,
Twee Mans in eenen stoel, een Klerck en een Soldaet.

138. Misdaedt.

DAer's niet bestendighs in, wat Roomen nieuws gebiedt:
't Valt al met eenen slag; Van eerst aen was 't soo niet.

Matth. 19. 8.

139. Matth. 21. 9.

EIscht God, hy is getrouw, het sal u al gewerden:
Maer, eer ghy eischen mooght, moet ghy geloovigh werden.

140. Op het Cabinet van G. van Hoorn.

OMen om keurt dit Werck, Toesienders van verstand:
Was 't niet een' konstige, was 't niet een' milde hand,
Een', die 't soo meesterlick gevormt en soo geschaeft heeft,
Een', die 't soo kostelick geziert en soo begaeft heeft?
Gebreekt'er aen de stof, gebreekt'er aen 't fatsoen,
En weet'er yemand af, of yemand aen te doen?

Hier soud een lustigh ooggh versadight kunnen wesen:
Maer overhaeft u niet, en werdt niet moegepresen:
Ghy staet maer voor de wal van een' doorschoone Stadt:
De Poort sal open gaen; ja Poorten, blad by blad,
En yeder blad weerom soo rijckelick geladen
Met altoos nieuw op nieuw van onverwachte laden,

Dat al het laest gesien en dat naest volgen sal,
 Door al dat stadigh volght verdwijnt tot niet met al.
 Vergaert nu al op al, en, zijt ghy alles machtigh
 In uw verwonderingh, ja, zijt ghy 't maer indachtigh,
 Soogunn' ick u den prijs, u, veel meer mans als ick,
 Die in 't doorsien versloeghen in 't doordencken stick.

141. *Op het selve.*

IS 't lichaem niet doorschoon, daer van al 't ingewand
 Oneindigh schooner is als al sijn buyten kant?
 'k Hoev niemand niet te noemen;
 Maer weet dit, Joffertjens, de schoonste van het Land
 En kan 't sich niet beroemen.

142. *Thijfens Wapen.*

THijs laecht met d' ydelheit van neuen Adels Huyfen,
 Met al haer' Wapen-tuygh, vol Leewen en grof Wild:
 Hy pocht op edel Bloed, als voerend' in sijn schild
 Vier Jonckers Vloyen en vijf van sijn' vetste Luysen.

143. *Jooftens Eed.*

DAer wierd een Ringh gemist by vrienden onder een,
 En laagh vergeeffsch gesocht in hoecken en in holen;
 Jooft: wierd'er mé beticht; maer riep geweldigh, neen,
 Ja swoer, ick moet een Dief sijn, heb ick hem gestolen.

144. *Geldeloos Koopman.*

JAn had veel sonder geld gekocht voor sijn gerief;
 Dat quam den Schouth ter oor, die gingh 't hem doen berouwen:
 Hoe, seid' hy, hoe, Heer Schouth, waer derft men my voor houwen?
 Voor houwen? sei de Scheuth, men houdt u voor een' Dief.

145. *Wetelo'se Jan.*

JAn, de Satijnc, ja. Jan de Fluweele Jan,
 Jan, altijd even moy, die geen A. B. en kan,
 Gevalt my even als een' Ebben' leege Kas,
 Of een Goud-laken Rock gevoert met Kanefas.

146. *Uytleggers.*

UYtleggers sonder end bekladden Boeck aen Boeck,
 Terwijl's' elck even heet voor haer gevoelen rechten:
 En ick, in dat gedrangh, en vind niet dat ick soeck:
 't Gaet vast, dat heel veel Kocks bederven goe gerechten.

147. *Van Klaes.*

KLaes haet de Wijfen, om dat hy'er geen is,
En haet de Gecken, om dat hy'er een is.

148. *Neel beklapt.*

NEel singht soo soet als geen':
Maer, komt ghy haer wat nader,
Soo spreeckt'er een Verrader,
(Haer Aeffem) die seght neen.

149. *Van Dirck den Bouselaer.*

GOe Mannen, luyfster toe, Dirck sal wat nieuws verflaen,
Van wat hy heeft gesien, gelesen, of gedaen:
En vraeght niet al te nau of 't nieu sal in den grond zijn,
Soo 't maer waerachtigh is, sal 't nieu in Dirckens mond zijn.

150. *Eenigh Houwelick.*

HOe komter tusschen Jan en Trijn
Oneenigheid geseen,
Dewijlse soo eenstemmigh zijn
En elck wil meester wesen?

151. *Krijns Adel.*

KRijn seght, en heeft gelijck, hy kan sijn' Adel trecken
Van verder, ongelijck, als eenigh Edelman:
Hy komt in rechte lijn (veel' Heeren zijnder van)
Van 't oudste grootste Huys ter Wereld, van de Gecken.

152. *Troost voor Wilm.*

WEest voor uw' Dichten, Wilm, in 't minste niet begaen;
Nijd salder niet in bijten,
Tijd salse niet verslijten,
Daer's geen bederven aen,
Sy waren schier niet eer geboren als vergaen.

153. *Aen een Tabacker.*

MYn saygend Kameraetje,
Ghy hoeft geen half salaetje,
Veel min een kalfs gebrædtje.
Nôch min een achternaetje
Van een gesuyckert vlaedtje:
Want emmers jy versaedtje
Genoghsaem met een praetje,
Een Pijpen en een Blaetje.

Z z 3

- 154. *Van*

154. *Van een Lijndraeyer en een Schoenmaker.*

Ick weet een Ambachtsman, daer 't wonderlick mé staet,
Hoe hy meer achterwaerts, hoe hy meer voorwaerts gaet.
Een ander is niet qualick gemoedt
Al light sijn' neeringh half onder de voet.

155. *Symon de Rijmer.*

Op een hooghdravend Paerd heeft hy het al gedicht,
Seght Symon de Poët, wat van hem werdt gelesen.
Dat 's geen' verklaringh die besworen hoeft te wesen;
Ick had het wel gevoelt aen 't stuyten van sijn Dicht.

156. *Graf-schrift.*

Siet wat dick Bier vermagh;
Dirck dronck het nacht en dagh,
En leefde tachtigh jaren.
Had hy 't foo blijven klaren,
En dronck hy noch dick Bier,
Goed man, hy laegh niet hier.

157. *Floor.*

AL dat my Floor belooft gelijckt best aen de bellen
Die kinderen van zeep en water op doen swellen:
'k Vergaep my aen den glans; en ben in 't einde 't kind;
Want, als 't op 't grijpen komt, en vat ick niet als wind.

158. *Tweederhande gewoel.*

Dirck droomt den heelen nacht, Wilm woelt den heelen dagh:
Wie of de beste tijd-besteder heeten magh?
Tijd spillense alle bey: maer, naer ick 't scheel bevroede,
Een draeght het lichtste pack:
Wilm maelt en maect sich moede,
Dirck woelt op sijn gemack.

159. *Mancken Adel.*

JAn, seght men, is een Edelman:
Ick weet niet hoe men 't weten kan:
Hy voert den naem, dat 's al te waer,
Van een recht edel Grootevaer:
't Is al te waer; want erfgenaem
En is hy niet als van dien naem;
En hy gelijckt dien Grootevaer
Niet meer als of hy 't niet en waer.

Waer

Waer komt hem dan den Adelaf?
 Van die hem d'ed'len naem eerst gaf.
 Hoe? Jan heet na een heiligh Man;
 Wat is hy daerom? oock St. Jan.

160. Jans verstand.

HEt ende goed, al goed, sei Dirck, en ick seid 't mé:
 Hoe goed is dan een' Worst, sei Jan; die heeft er twee.

161. Op een' Wiegh.

WY woelen sonder end voor kinderen en erven;
 En 't gaet ons in 't gewoel gelijck 't gewieghde kind;
 Wy woelen ons in slaep door allerley bewind.
 En vallen moe daer heen, met d'oogen toe, en sterven.

162. Woecker.

Die Woecker sonde noemt, heeft geen Geld, seid' een Sot:
 Maer die 't geen sond' en noemt, seid' ick, en heeft geen' God.

163. Turckschen Oorlogh.

WEl noemd' een man, dunckt my, met goed bescheit
 Den Turckschen Krijgh de Vré der Christenheit.

164. Misrekeningh.

HOudt daer, vriend, seid'er een, en gaf den Armen wat;
 God sal 't my in mijn leven,
 Eens mogen wedergeven:
 Als of 't hem God alree niet eensgegeven hadt.

165. Klock-geluyd.

DE Klocken geven een veel donckerder geluyd
 Daer een lief eenigh Kind den Oudren komt t'ontsterven;
 Als daer een rijke Neef ter aerde werdt geluydt
 Daer geen misnoegen meer aen vast en is als erven.

166. Schade van ongebruyck.

MYn uerwerck is in vreemden staet,
 't Slaet uyt, om dat 't niet uyt en slaet.
 't Valt door verroefsten van den graet.
 't Kan niet bestaen om dat het staet,
 't Vergaet, om dat het niet vergaet.

167. Medici & Chirurgi.

HEel-meesters met der hand, en die Latijnsche Snappers,
 Die 't met den monde doen en houden Vleesch en Been,
 En Spier en Zenuwen, en Lijf en Ziel aen een.
 Heeft een te recht genoemt Gods Stoppers en Gods Lappers.

168. Op

168. *Op d'Ondanckbaerheit.*

Die sijn' weldaden noch verliefen wil, noch wagen,
 Geraeckt ontwijffelick ten einde sijner dagen,
 Eer dat hy yemand goed
 In al sijn leven doet.

169. *Gebeden Voordeel.*

Kind'ren van heden, die t'scholé verkeert,
 Lett op een'reden die'ek hebbe geleert,
 Neerstigh gebeden is half gestudeert.

170. *Aen Reinier.*

Reinier, ick moet een dingh bedingen:
 Als ick spreek, moet uw mond niet gaen:
 Twee konnen wel te samen singen;
 Maer t'samen spreken gaet niet aen.

171. *Molenaers gerief.*

't **B**est, seid' een Molenaer, dat in den Molen is,
 Is dat een Sack niet meer kan spreken als een Vis.

172. *Keldermacht.*

Een nucht're man is uytgebroken,
 Die op den hals gevangen sat;
 Niet door een venster, maer gesloken
 Door een ontraelliet kelder-gat.
 Siet wat de soberheit kan geven;
 Pier poy, Louw lick, Trijn dronckeluyt,
 Al gingh 't haer aen den hals en 't leven,
 En raeckten door geen' Kelderuyt.

173. *Verboden Toorn.*

EN stoort u niet, mijn vriend, indien ick yets misdoe.
 Dat staet maer Ouderen en Overheden toe.

174. *Affteken.*

FEilt eenscen eerlick man, elck wil met stijve kaken.
 Het feil verdubbelen: van Guyten sprecckt men niet,
 Als waer 't geen enckel feil. De reden is, men siet
 Een' swarte Vloy veel eer op wit als op swart Laken.

175. *Aen een' Prediker.*

SOet, nieuwe Domine; verheught u niet te seer:
 Ghy hebt nu al den loop, als andere wel eer:

Maer

Maer gunst en is geen erf, en nieuw en gaet niet verde;
Daer is geen sondaghs kleed, dat niet een dag'licks werde.

176. *Slechte hulp.*

Die wellust meent met wellust te versuffen,
Neemt vlammend vier met swavel uyt te blussen.

177. *Van Lijs.*

Wat heeft Lijs quick en stricks op beid' haer' schoenen staen?
't Is jammer dat haer' slippen
Soo langh daer over wippen.

Haer leelick Backhuys heeft soo weinigh kijckens aen;
Sy pronckte na mijn' sin, alss' op haer hoofd wou gaen.

178. *Spellen.*

EN laet u niet verleiden
Met letteren te scheiden:
Siet hoe licht spellen hinckt;
Een streepken tusschen beiden
Brenght u van Bosch in Weiden,
De Koekoek sitt en singht
De Koe-koeck light en stinckt.

179. *Goed geluyd.*

Helen' is altemael haer Moertje;
Sy singht heel welen is een Hoertje:
Jan singht mé. Wat een madrigael,
Een Koekoek met een Nachtegael!

180. *Lijs en Jan.*

't **I**S waer, seght lichte Lijs, ick ben niet al t'onvuyl,
En buytel somtijds wel eens achter hegh en doornen:
Maer sett bluts tegen buyl;
Jan, mijn gekroonden uyl,
Heeft oock al, voor sijn hoofd, wat veeltjens op sijn' hoornen.

181. *Aen quistige Gijs.*

Tien duysend Gulden, Gijs, is waerlick een present,
Dat swaer weeght in de Bors: maer, kost ghy wel bedencken,
Hoe ick 't u eischen derv, en hoe ghy 't my soudt schencken,
Ghy soudter lichtelick af scheiden: Dit's mijn end;
Ick kan een' wetenschap die ghy noyt leerde; sparen.
Geeft my die Guldentjens; ick sal s' u soo bewaren,

II. Deel.

Aaa

Dat,

Dat, als ghy t'ende zijt, daer ghy soo ras na rent,
Den Hemel dancken sult, en my, voor u present.

182. *Werelds beschrijvingh.*

MY dunckt, de Wereld noemde een wijs man wel te recht,
De Tafel van Gods thien Geboden averecht.

183. *Van Teun.*

TEun seght, ick ben goed geefs; dat siet hy in mijn' hand.
Siet wat een kloeck verstand;
Waer soud' hy 't aen sien moeten?
Men geeft niet met de voeten.

184. *Reinier de Bouwmeester.*

REinier, den Architect, gingh grimmen door een' straet,
Daer 't vol wanschepselen van misgebouwen staet:
En, of 't mis spellen was, of om in ernst te gecken,
Het viel hem uyt den mond, 't Land is vol Archigecken.

185. *Wilm ontkomen.*

Wilm, die 't al heeft begaen watm' in de booste laeckt,
Is met geweld en list de Voor-poort af geraeckt:
't Is wonder dat by nacht geen mensch en heeft geroken,
Als sulcken etter-buyl is door en uytgebroken.

186. *Aen Andries.*

ANdries, meer logenaer
Als aller log'nen Vaer,
Tast mijne Dichten aen, en seght, sy moeten swichten
Voor d'aller soberste van alle sob're Dichten:
Wel, veel gelucks, Andries; dat's 't eerste ware woord
Dat ick mijn leven uyt uw Backhuys heb gehoort.

Einde des twee-en-twintighsten Boecks.

DRIE-EN-TWINTIGHSTE BOECK.

S N E L D I C H T.

1. *Op de Beschrijvinge van oud en nieuw Dordrecht door Jacob van Oudenhoven.*

V At isser Ints verquist met Maeghden ydel schoon
 Voor wat onsterffelicks te stellen op den throon;
 En hoe veel wijser kiest den ouden Oudenhoven
 Een' onvergaende Maegd van uyt haer' wiegh te loven!
 Siet Minnaers, hoe veel bet sijn' uren zijn besteedt,
 Dan daer ghy in uw' jeughd uw' pennen in versleedt:
 't Geen ghy gepresen hebt en is niet meer in wesen,
 Of 't scheelt als rot en rijp van 't eer beroemde wesen;
 Uw' Maeghden zijn in 't Graf, of leelick: die van Dort,
 Hoe datse langer leeft hoe datse schooner wordt.

2. *Op Wijlen D. Graswinckels nasporingh van het recht der Opperste macht.*

G Raswinckel (eisch ghy meer narichringh van den Man,
 Soecks' al de Christenheit rondom, daer weetm'er van)
 Graswinckel, noyt versaedt van wel doen, en veel slaven,
 Om 't Vaderland de vrucht van sijn' doorluchte gaven
 Te schencken, met een' hand soo wijd op als sijn' borst,
 Was dit sijn' laetste Kroon, daer hy na tasten dorst,
 Tot Hollands eer en sijn': maer 's lichaems teere krachten,
 Die onder het gewicht van 't rijke Brein versmachtten,
 En gaven hem geen' stá ter zege van dien strijd;
 De Dood ontsloopten s' hem, en ruckt' hem uyt den Tijd.
 Waer sitt ghy, Letter-Lien, die Tongen en die Pennen
 Naer suleken Pen en Tongh wilt leeren en gewinnen
 Den Eer-wegh in te slaen? valt aen het ed'le werck;
 En volght maer sonder schroom sijn' stappen merck op merck:
 Ghy moet uw' Lessen toch by doode Lieden soecken,
 By Boecken van haer' hand; en Hy was alle Boecken:
 Volvoert dat hy bestierf, de dood ter spijt en straf;
 Hy verght u hier die wraeck, noch sprekend' uyt sijn graf.

3. *Aen Jasper.*

GHy spreekt meer als een ander,
 En hanght met schakelen van woorden aen malkander.
 En scheurt ons' ooren met den klepel van uw' keel:
 Ey, Jasper, doet soo veel, en spreekt maer half soo veel.

4. *Op de vertaelde Sermoenen van D. Turetin, door D. Landman.*

Die Landmans, Christenen, die kloecke Landmans hand,
 Die soo veel heiligh *kruyds* in uwe herten plantt,
 En kon sich niet voldoen met eigen quekeryen,
 Sy socht de herten met wat uytheemsch te verblyen,
 En heeft het opgedaen: siet hoe het jeughdigh staet
 In Hollandsch' Aerd en bloeyt gesproten uyt Roomsch saet.
 Verschrickt niet voor den naem; hy sal u niet vergeven;
 De schorsh en was maer Roomsch, het mergh is van Geneven;
 Versaedt u van dat mergh, daer's heiligh bitter in,
 Scherp suycker, lieflick sout, geweld van diepen sin,
 In held're Moeder-tael. Siet, Christenen, wat schatten;
 En weeght haer' waerde wel; ghy sult het qualick vatten.
 Wien dat men meest verplicht meest danck te seggen heeft,
 Of genen diese gaf, of desen diese geeft.

5. *Graf-schrift van een Bloed.*

Hier light een schuldigh Man, van Hoofd en Hals berooft.
 Die, doen hy schuldigh wierd, een' Hals had, maer geen
 Hoofd.

6. *Op C. Strezos Afbeeldingh.*

't **S**chijnt hier dat Strezo spreekt: O zegen voor 't gemeen,
 Soo 't maer alleen en schein!

7. *Aen Dirck.*

DE klokken op een' Kerck haer stadige gebel
 En doet my niet soo seer, als ghy my kont vervelen
 Met altoos weer en weer uw' Liedjens t'overspelen:
 Foey, Dirck, maeckt ghy geen sond van soo veel overspel.

8. *Van Dirck.*

Dirck loopt te Leiden leegh, en schrijft aen Moer en Vaer
 Hy volghet sijn' studien, dat spel is uytgeborsten;
 Hy loopt de Meisjes na, en soo is 't valsche en waer.
 Hy is niet besigh als met hupsche jonge Borsten.

9. *Op het Contrefeitsel van J. Triglandus.*

TRiglandus leeft en swijght; meer kan de Print niet geven.
 Neemt het op desen tijd, of op den tijd hier naer,
 Ten wederzijd' is 't waer:
 Als hy heel swijgen sal, sal hy heel blijven leven.

10. *Mislagh.*

ICk weet niet hoe mijn uerwerck gaet;
 't Wijst negen en 't is tien op straet.
 Uerwerckers, weet de konst geen raed?
 Het wijst te vroegh en 't slaet te laet.

11. *Met een stichtelick Boeck voor gesonden Appelen.*

GHy sendt het schooonste, ja, maer ick het nutst geschenck;
 Het uwe spruyt uyt d'Aerd, het mijn uyt Hemelsch' ad'ren.
 Soo win ick 't; en nochtans, als ick 't wel overdenck,
 Ghy sendt my Vruchten toe, en ick en send maer Blad'ren.

12. *Teeringh na Neeringh.*

KInderen, wordt dese redenen wijs,
 Teeringh na Neeringh is goed onderwijs:
 All' die meer uytgeven dan sy gewinnen,
 Weten in 't ende niet waer mé beginnen:
 Waren de Siecken niet heel buyten hoop,
 Die niet en aten en hadden de loop?

13. *Menschen onmacht.*

WOnderlick zijn Gods almachtigewercken;
 Maer wy versuymender wel op te mercken.
 Treedt op een' Mier, het en schijnt niet met al,
 Evenwel in dese Mier is het al
 Wat w' in een' machtigen Oliphant vinden:
 't Schepsel is schoon, maer de Menschen zijn blinden.

14. *Paerds Graf-schrift.*

HIer lighteen Ruyn wat oud van dagen
 Langh moe getrocken en gedragen.
 Langh moe geloopen, moe gedraeft,
 En tot sijn uysterste geslaeft.
 Hy leerd' een' konst van sijn besitter,
 Die nobel was, al scheen sy bitter,
 Vier dagen sonder eten staen
 En soo gerust te bedde gaen,

Als waer hy sat van Hoy en Haver,
 Dat kost hy meesterlick, en braver
 Als eenigh Henghst van sijn geslacht;
 Ja van vier dagen tot op acht
 Wist hy den honger te verdouwen:
 Waer sal men langer op vertrouwen?
 Met hy de konst ter dege kost
 Die soo veel studien had gekost,
 Van dienst doen en van voetsel derven,
 Gingh de Caroigne liggen sterven.

15. *Pleiters wensch.*

IN 't einde is mijn Proces gebrocht in staet van wijzen:
 God gave dat het nu in handen waer' van Wijzen.

16. *Op Jan de Speelman.*

DE Musicale Jan,
 Die alle deuntjens kan
 Op Veelen en op Fluyten,
 Voelt vast sijn' darmen muyten,
 En sijn verdrooghde borst
 Van honger en van dorst:
 Het eten soud hem smaken,
 Het vocht soud hem vermaken
 In sijn gesonde pensch:
 Maer 't schort den goeden Mensch
 Aen penningen die wegen:
 Voer, dack en altemael.
 't Komt machtigh ongelegen,
 Gesond en Muiſe-cael.

17. *Andries gebleven.*

t'HUys blijven? seid Andries, ick sou niet konnen leven,
 'k Moet uyt het Vaderland. Is 't nu niet wel gemaect?
 Hy is in Indien 't jongh leven quijt geraect:
 Het waer ver beter t'huys als ver van t'huys gebleven.

18. *Op het voorspoedigh slaen tegens d'Engelschen 1666.*

TWeevochten lijf om lijf, en die 't krackeel begon
 Geraect' in 't onderspit, en roemde dat hy 't won,
 Door dien hy 't Veld behiel. En hiel hy 't? ja hy trouwen,
 En met den neus in 't Sand, hoe kost hy 't beter houwen?

Den and're nam sijn' Pluym, sijn' Degen en sijn Geld,
 En liet hem liggen bloe'n, den houder van het Veld:
 Noch seid' hy dat hy 't won: En soo doen ons' Geburen:
 Soo haer die winst bevalt, langh moet dat winnen duren.

19. *Nieuwe Jaers wensch.*

HEt oude Jaer isom: wat vleyen sich de Menschen
 Met mallen overvloed van onverstandigh wenschen?
 Wenscht boven allen wensch te leven in 't nieu Jaer,
 Of elcke dagh uw eerst' en elck uw laetste waer.

20. *Aen een te langen Prediker.*

't **I**S konstigh, Domine, 't is meesterlick gepreeckt,
 't Is waer, en jammer, dat daer gantsch niet aen gebreeckt:
 't Is al te goed en veel, voor Leeken en voor Vrouwen:
 Spreekt min wel, en min langh, sy fullen 's meer onthouwen.

21. *Dirckje.*

JAn seght, sijn Wif heet Dirckje, en wat 's dat? Theodore:
 Ick magh dien naem wel hoore:
 Maer wat is Theodoor? een' gave Gods: voor 't lest,
 Wat 's gave Gods? de Pest.

22. *Droomen of dencken.*

DRoomen is dencken sonder verstand,
 Dencken is droomen met open' oogen,
 Beide zijn vodden uyt eener hand,
 Waerm' op vertrouwt, men is bedrogen.

23. *Roof-goed.*

WAt zijn de kleeren warm, die stomme Dieren dragen,
 Hoe schuttense de Son in 's Somers hondsche dagen,
 Hoe zijnse sonder dwangh haer' leden aangepast,
 Hoe sonder sleet gebruyckt, gedragen sonder last!
 Wat lijdt de Mensch daer by, de Koningh aller dingen,
 En aller Dieren toe, wat hoeft hy futselingen
 Tot scherm van heet en koud, wat alontleende waer,
 (Ontstolen, seid' ick best) van Velen Wol en Haer!
 Ja, wy zijn Koningen: maer, leden alle Rijcken,
 Soo wy 't ons' lijden doen, korts souden sy beswijcken:
 Tyrannen moght men ons wel doopen met goed recht:
 Wat is hy anders, die sijn' Onderdaen, sijn' Knecht,

Om sijn' verweende le'en wat moy en wel te decken;
 Sijn aengeboren kleet, sijn erfdeel derft onttrekken;
 Ja grijpt hem by de keel, helpt hem ter Wereld uyt,
 Ontstroopt hem op 'tgebeent, en vilt hem uyt sijn' huyl?

24. *Beseten Rijkdom.*

DE Duyvel, seght men, spooct veel om verborgen schatten:
 My dunckt het is te vatten,
 Dat d'onverborgene, beseten van een' vreck,
 Niet altijd vry en gaen van diergelijck gebreck.

25. *Droomen.*

TWee werre-Werelden bewoon ick over hands,
 Een die 't volkomen is, een andere bykans:
 's Daeghs vind ick my in d'een', 's nachts dunck ick my in d'ander,
 In arbeid en in ernst gelijcken sy malkander:
 Dit scheelt het, dese sie'ck, die droom ick dat ick sie:
 Of is dees' mogelick soo wel een droom als die?

26. *Adel.*

DEn Adel by de deughd is als E'mail te schatten,
 ('k Weet geen duytsch woord daer toe) daer in wy't Goud
 sien vatten:

Het ciert en maeckt het wat aensienlicker dan 't was;
 Maer in sijn' eigen' waerd'en is Esmail maer Glas.

27. *Hoofs-geluck.*

EEn Vier-pijl en een Hovelingh
 Gelijcken sich seer in een dingh;
 Sy rijfen bey tot hooger eeren,
 Maer hoe se hooger gaen, hoe dats' haer meer verteeren.

28. *Eigen lof onnut.*

EN prijst u niet, maer werdt gepresen:
 Laet het gerucht alleen begaen,
 Het sal van selfs veel sneller gaen;
 't En wil niet afgesonden wesen.

29. *Sterven derven.*

ICk houw de Les voor goed: van al dat kan geschieden,
 En niet geschieden kan het quaedste 't hoofd te bieden,
 Als of het komen kost: van wat zy dat men 't vatt?
 't En kan niet erger zijn als sterven, en wat 's dat?

30. *Spoed.*

SChrijdt op uw Paerden rijdt wat ras,
 't Is of het aerdrijck gaende was, 't Schijnt

't Schijnt dat de struycken en de boomen,
Soo rasghy loopt, u tegen komen:
Soo gaen de faken van een man,
Die ernstigh is en spoeden kan.

31. Na men 't neemt.

VEel Kind'ren maken Arme rijk,
Veel Kind'ren maken Rijcken armen:
De faeck is een, 't werck ongelijk,
Dat d'een verheught doet d'and're karmen.

32. On-Adel.

MEn wil des Adels waerd' in ontucht doen bestaen,
In God, en Gods gebod, en menschen te verachten,
In vloecken, en in wijn en weelde te versmachten,
En die dat best betracht schrijft sich den Adel aen.
Betrouwt op menschen waen en nachts' en daeghse droomen,
Ghy sulter ver me komen.

33. Troost in onschuld.

QUaed spreken, onverdiend, verdraegh ick niet geduld.
Uw troosten raeckt my niet, het is eens anders schuld,
Hy deed my even eens, een die 't met my soo noest had,
Als vierden hy mijn Bed, om dat mijn Paerd den hoeft had.

34. Doos in doos.

DE Ziel werdt in het Lijf als in een' doos bewaert:
Weest soo rampsaligh noyt, maer neemt eens dat ghy 't waert.
Neeamt dat men u in 't hol van een Giole stootte,
't Waer maer een' kleine doos gesloten in een' groote.

35. Ampten, Lasten.

SIet waer ons' driften gaen, en waerw' onts om bemoeyen,
Veel wercks zijn yfere, veel eers zijn goude boeyen.

36. Siet toe.

HEt is een' korte Les die voor een' lange dient,
Daer is noyt vyand klein, en selden een groot vriend.

37. Onschroom.

LAchts' onbekommert uyt, all' die u dreigen derven:
Men kan u 't leven wel benemen, maer het sterven
En kan u niet ontstaen;
En dat's te ruste gaen.

38. *Doen Duydt.*

DE Ziel en kent sich niet als by een' blinden gis:
 Maer, als fy dat verstaet, soo weet fy schier wat s' is,
 En dat se Gods gelijk soo ver is in haer wesen,
 Dat s' aen haer doen alleen bekend kan en moet wesen.

39. *Blinde Praet-sucht.*

EEn onbesuyft jongh Man, die 'ck meer geluyt sagh slaen,
 Als rijpe redenen voort brengen op de baen,
 Geleek ick by een Valck, die met de Huyv op d'oogen
 Den Weiman is ontvlogen,
 En drijft alleen,
 God weet waer heen.

40. *Waen-wijsheit.*

'kM Agh weleen vrolick Geck op een verloren uer sien;
 Maer 'k wist mijn leven noyt met Gecken raed, die suer sien:
 Geen' moeyelicker pijn
 Als langh ontrent een' Sot, die'r wijs uyt fiet, te zijn.

41. *In dryen al.*

DRy lessen heeft ons God ter Wereld opgegeven,
 Hoes' is, en hoem'er leeft, en hoem'er hoort te leven.

42. *Rabelais overwenscht.*

BEgeerlickheit der menschen,
 Ick weet u t'overwenschen;
 En wensch maer soo veel Geld,
 In schoon Goud, wel getelt,
 Als handen konden packen
 In even soo veel sacken
 Als naeybaer souden zijn
 Met Naelden, spits en fijn,
 Soo veel als wyd'er souwen
 In soo veel Kercken stouwen
 Als onder Son en Maen
 Getimmert mogen staen,
 Ick meen tot dat die Naelden,
 Van naeyen stomp, ontstaelden.
 Dat's wenschen als een Man:
 Laet sien wie 't beter kan.

43. *Op een Engelsch Spinnewieltje aen mijn' Dochter.*

EEr is aen 't spinnen vast, dat kan geen mensch ontkennen:
't Is eer sijn selven aen wat huys-wercks te gewinnen.

De grootste Keiser droegh geen' kleeren om sijn lijf

Als uyt het spinssel van sijn' Maegen en sijn Wijf.

Dit werck is vol genuchts: wat kan een' meer vermaken

Als alom wandelen en doen alom sijn' faken,

En klappen in een' Koets (hoort, Vroutjens, dat 's een' vreughd!)

En doen sijn selven dienst of doen een ander deughd?

In 't winnen is profijt, en meest in tijd te winnen;

Dien wint hy, die maer spint als niemand en kan spinnen:

En diens verloren tijd met vruchten werdt begaeft,

Daer lange besigheid haer selven aen verslaeft.

Soo schenckt u niet alleen een Rad van avont-uren,

Maer van dagh-uren toe. Langh moet het Wieltje duren,

En langh de spinnens lust, die drymael soete faeck,

Die aen de Spinster geeft profijt, eer en vermaeck.

44. *Vruchteloofse groet.*

'k **B**Edanck u, soete menschen,

Sei Jan-buer daer hy lagh,

Voor al uw vriendlick wenschen

Van goeden mergen, Jan, goe'n avond en goe'n dagh:

Maer kondt gh' uw wenschen goed doen,

't Sou my ontwijffelick wat meer deughds aen mijn bloed doen

Dan ick wel hopen magh.

Jan had een' taeye Koorts, en 't was sijn quade dagh.

45. *Weinigh is al.*

WY zijn niet beter als half geck,

Met goed by een te schrapen;

Hy hoort gerust te slapen,

Die maer verskert is van voedsel en verdeck.

1 Tim. c. 3.

46. *Aelmoes ontleght.*

JAn sagh een arm man naeckt, maer socht geen geld te derven.

Ick sterf van kou, sei d' arme man,

Soo doen wy allegaer, sprack Jan,

Want, wierd een mensch niet koud, een mensch en sou niet
sterven.

47. *Vertalingh.*

Vertaelt een werck soo wel als doenlick, en soo naer
 Den oorsprongh als 't behoort, om goed te zijn en waer,
 't Sal 't eigen druckfel zijn van die munt : maer, Vertaler,
 Bewijst ghy my daer op, ghy zijt een slecht betaler:
 Lijdt dat ick u den aerd van uwen arbeit leer';
 Kiest schoon Tapijte-werck, en keert het gins en weer,
 Eerst op de rechte zy, 't zy dat gh' op dier of kruyt siet:
 En dan op 't averchts, en lett eens hoe't'er uyt siet.

48. *Aen een' Slaper.*

Die sonder droomen slaept is dood en sonder wesen:
 Die droomt, speelt puer den geck, en is het soo veel bet
 Als hy 't self min gelooft: wat raest ghy naer uw Bed,
 Hoe, hebt ghy sulcken haest om dood of geck te wesen?

49. *Onachtsaemheit.*

WAer 't eewigh werck, een mensch te wesen,
 En goed noch quaed hier naer te vreesen,
 Men waer wat onbekommert boos:
 Maer, arme menschen, boos en broos?

50. *Mis-schepfel.*

GHy schijnt het wel te hooren, Jan,
 Wat u mijn' Luyt doet hooren:
 Maer vat'er grond noch reden van:
 Ghy zijt een Monster, lieve Man,
 Een Ezel sonder ooren.

51. *Aen Jan Vos, op sijn' Tranen over de dood van de Princesse Royale,
 my toege-eigent.*

UW Tranen-werck, Jan Vos, en is maer half te prijsen:
 Dit heb ick u te wijsen;
 Doet eene vleck daer uyt, en die soo groot als ick,
 De rest is Loffelick.

52. *Floors Draeghsaemheit.*

Floor laet sich laden als een Muyl,
 En draeght meer als dry stercke Venten:
 En, maeckt men 't hem te bont, den Uyl
 Troost sich niet als met Sacramenten,

Men

Men vindt in Floor aen Tongh en Hert,
 Daer goe Doctoren meest na vragen,
 Wanneer een' wond genesen werdt,
 Wel sweeren eerst, en dan wel dragen.

53. Biecht.

Beswaerde, komt tot my, heb ick God hooren seggen:
 De Paep wil 't God ontleggen,
 En roept, komt maer tot my.
 Welck' is de beste zy?

Matth. 11. 28.

54. Aen goeden Dirck.

Dirck, zijt ghy nu te goed om my eens met uw' pen
 Te groeten, die van ouds uw Vriend en Dienaer ben?
 Ick hoop, 't sal overgaen; daer heb ick noch wel moet toe;
 Want dat ghy quaed soudt zijn, daer zijt ghy my te goed toe.

55. Deughd ontleght.

Dirck pleeght ondancckaerheit en prijsste: siet hoe geestigh:
 Men preëckt hem, Kat en Hond zijn danckbaer voor het goed
 Dat haer de mensche doet:

Wel, seght hy, verght ghy my die deughd, en is sy beestigh?

56. Liefde voor Leed.

Men doet my ongelijk: van Westen en van Oosten
 Is dat der vromen tael, en die tael kan my troosten.
 Maer dat mijn Vriend sich selfs verongelijckt en schent
 Om my geen recht te doen; daer tegen ick beken 't,
 En vind ick hoofd noch troost in Oosten noch in Westen.
 Wat seght gh'er toe, mijn hert? God duydt' het hem ten besten.

57. Danck voor een' gift.

Ick socht wat ongemeens, wat seldsaems te bedencken,
 Daer mede ick uwe gunst ten deel' vergelden moght:
 Maer 't was oud en gemeen al wat ick u kon schencken:
 Dit ongemeen in 't end' heb ick u toegedocht:
 'k Schenck u een danckbaer hert, dat noemt men alle dage,
 Maer mog'lick is 't by u soo vreemd als in den Hage.

58. Van Jan.

JAn houdt een Tafel alle daegh,
 Als waer' hy Waerd en Gast t'huys:
 Het Rijmen brengt my aen de vraegh;
 Smaectt dat niet wat na 't Gasthuys?

Bbb 3

59. Op

59. *Op den Geboort-dagh van een' Joffrouw.*

Vier Kruyssen tekent ghy, en hebter vier beleeft.
Seght den Gekruyssen danck, dies' u heeft laten leven;
En, wenscht ghy om wat meer dan Hy gegeven heeft,
'k Wensch Hyd'er u noch vier by d'eerste vier will' geven.

Maer, sien ick achter om, 'k heb in die eerste vier
Storm-winden Kruysweeghs door uw Huys en Hert sien ruyssen:
Des wensch ick, met een schrick van diergelijck getier,
God gev' u Kruys by Kruys, maer niet meer sulcke Kruyssen.

60. *Op het bouquet, daer in vier Kruyssen.*

L Et op mijn Sinnebeeldjen vry:
Ghy derft vier Kruyssen noemen:
Ben ick niet zediger als ghy?
Ick soeckse te verbloemen.

61. *Aen de selve.*

Vier Kruyssen in uw schild? God gunner u noch twee na,
En noch twee, so ghy 't wenscht. Maer denkt eens aen den schat
Die ghy alreeds besitt, soo ghy 't te dege vatt,
Het machtigh Amsterdam is maer soo rijk op een na.

62. *In 't Stamboek van Joffrouw Catharina Questiers.*

DAer 't soo vol Roosen staet en was ick niet te noemen:
En daerom spaer ick hier
Uw kostelick papier.

Wie dat daer tegen spreek', ghy mooght het niet verdoemen,
Gedenckt u niet, Questier?

Mijn Land en werpt niet op als ydel' Korenbloemen.
Hoe schickte sulcken stof,

Dat buyten onkruid heet, in 't binnenst van den Hof?

63. *Wijde Fransche Broecken.*

DE reden van de wijde Broecken
Is licht te vinden sonder soecken:
Behalven die de Mode geeft,
Segh ick'er sonder jock toe,
Nu alle Vrouw de Broeck aen heeft,
Hoort alle Man de Rock toe.

64. *Comedien.*

ICk haet het Kamerspel soo ver het haetbaer is,
Soo ver het sondigh is is 't haetbaer, dat 'sgewis,

En fondigh is 't soo ver als 't sonde kan verwecken :
 Maer doet dat sondigh af, in 't lacchen en in 't gecken
 Met het onfondige vindt sich de sonde niet :
 De wijse geckt en lacht met alles wat hy fiet.

65. *Aen Joffrouw Adr. Le Thór.*

IS 't Nieuwe jaer, Le Thór? en moet ick 't daer voor keuren,
 Daer ghy 't my 't seffens soo doet keuren, en verbiedt?
 Waer 't Jaer volkomen nieuw, daer most wat nieuws gebeuren,
 En 't is heel averechts dat tusschen ons geschiet.

Ghy zijt van ouds beleeft, en blijft het altijd wesen,
 En ick, ondancbbaer ick, in 't nemen even stout:
 Wat Nieuwe-jarigheid kan yemand daer uyt lesen?
 't Jaer heet' soo nieuw als 't wil; naer onsen stijl is 't oud.
 Ey, helpt ons aen een nieuw, in plaets van 't oude leven;
 En schaft my, sonder yet te schaffen, nieuwe waer;
 Ey, om de nieuwigheid, maeckt eens een eind van geven,
 't Sal my de nieuwste zijn en liefste Nieuwe jaer.

66. J O C K,

Aen den Heer van Puttershoeck op zijn Geboorte mael 1661.

SEs Kruyssen en een half, thien seffen met een' vijf?
 Wel, Heer van Puttershoeck, en hebt ghy noch geen Wijf?
 Ey lieve, maeckt het kort: die schoone silver' Haeren
 Vermanen u, met my, in aller spoed te paeren.
 Maer wilt ghy soo veel doen, en trecken naer uw graf,
 Eer ick in 't mijne raeck, en in dat saligh sterven
 My, neffens anderen, een Tonnetje doen erven,
 Soo speel ick Nichje, Neefje, en raed' het u plat af.

67. *Reden onreden.*

MEn fagh Dirck selden op gebrilde Bil-gemacken:
 De reden was bekend; de goede knecht, och arm,
 Had weinigh droogh of nats te steken in zijn' darm.

Want eten gaet voor

Eens vondm' hem by geval in 't heimelick geseten,
 En riep hem metter haest, hy most ter Tafel gaen:
 Neen, seid' hy, met verlof, 'k en kan hier niet van daen,
 Want gaet voor eten.

68. *Quisten*

68. *Quisten of sparen.*

ICk weet niet of 't de jonckheit weet;
Maer 't is een machtigh scheel,
Of yemand veel van weinigh eet,
Of weinigh eet van veel.

69. *Ayerechts bescheid.*

DIrck had sijn' vingeren wat hertelick gebrandt :
En men berichte my , als ick naer hem liet vragen ,
't Was aen de beter hand , het zeer begoft te dragen ,
Daer ick niet beter wift of 't was aen d'arger hand.

70. *Misdracht.*

ICk dede naer een' Ruyter vragen
Die om mijn gunste was begaen ;
Men sei , daer was geen twijffel aen ,
Hy had sich doorgaens wel gedragen :
Maer 't was aendachtigh te verstaen :
Hy schroomde niet als voor de slagen ,
En was soo doorgaens door-gegaen.

71. *Vrouren troost.*

MAns quaed doen is min quaed als 't goed doen van een Wif,
Doch , Vrouwtjens , weest te vreden ;
Het is een Bijbel-reden ,
Maer 't Boeck is Apocriph.

Eccles. 42. 14.

72. *Vierslagh.*

JAngeck , en Anne mal , en 't huys vol kloecke kindren ?
'k Wil Annens goeden naem met argewaen niet hindren :
Veel liever segh ick , naer de liefde , siet eens hier ,
Hoe komen steen en stael , twee viereloos' , aen vier ?

73. *Noch.*

WErdt d'Olie uyt het zaet geslagen ;
Sy wasser in , dat hoeft geen vragen :
Maer hoe komt vier uyt stael en steen ?
Sy geven 't beid' , en hebben's geen.

74. *Op de verkeerde Wereld van den Heer Cornelis Udemans.*

ICk hoorde Mans en Vrouwen
Mis-seggen van dit Werck ,
Als of sy klagen wouwen
't Ginch mis van 't oogemerck :

Het hiet verkeerde Wereld,
En, ver van dat beleid,
't Was om en om beperelt
Met tucht en heiligheit.

Maer, klagers, leert hem prijsen,
Die u soo prijslick leert:
Om u 't verkeert te wijsen,
Wijft hy u 't onverkeert.

De deughd staet in den luyfter
Van Aerd en Hemel-rijck,
Op dat de dicke duyfter
Van d'ondeughd beter blijk'.

Die volgen, dese schouwen,
Bey leert ons Udemans:
Wat seggen nu de Vrouwen,
Wat dencken nu de Mans?

75. *Geen verschot.*

STaegh light ghy my en plaeght om penningen te schieten;
Op interest? geenfins: om niemendal, te leen.
Ey, Dirck, verschrickt my niet; het slaet my in mijn le'en;
Geen dingh en doet my meer verschieten als verschieten.

76. *Penningen op interest.*

GHy wilt my penningen doen onder u beleggen:
Dat 's wel; maer penningen en penningen zijn twee:
Dirck, om recht van 't beleg van penningen te seggen,
Een' sack legh-penningen beleg ick; neemt die mé.

77. *Op Jan.*

JAn stinckt van hovaerdy; en derft sich wel gewinnen
Te grimmen langhs de straet, soom' hem geen' eer en biedt:
Maer mijn gesicht is kort; en moet ick hem juyft kennen?
Hy is sich aller naest, en kent sijn selven niet.

78. *Aen Jan tast toe.*

VEel rijckdoms komt u toe: maer lett van waer, en hoe:
Al dat u toekomt, Jan, en komt u juyft niet toe.

79. *Voorhoutsche Tour.*

HOe 't met den handel en den wandel in den Haegh is,
En of 'er 't volck wel soo gerechtigh als geraegh is,

En weet ick niet soo nauw; God kent de handelaers;
Ten minsten ist'er vol oprechte wandelaers.

80. Op 2 Lacke Schoteltjens ingeleght met Peervlemoer, tot een'
Nieuwe-jaers-gift.

TWee le'ege Schoteltjens? een schoone Nieuwe jaer?
Twee le'ege? dat's niet waer:

Neemt vry het heel Nieuw jaer, om 't Raedfel te studeren.
Ick en vereer u niet, ick speel u maer een' toer;
De Dochters heb ick niet, ghy soudts' oock niet begeeren;
Soo send ick u de Moer:

81. Op de Plantagie van den Heer Uytenbogaerd, by Naerden.

DEes' hooge, dorr' en droog' Aerd
Was qualicke een goed oogh waerd;
Enghy, vernuftigh Man,
Treckt en geniet'er van,
Wat ick en mijns gelijck van vett' Aerd niet en kan.
Gaet aen, Heer Uytenbogaerd.
Die vreughd en voordeel soo gaert,
Gaert meer vruchts uyt het Bosch als yemand uyt den Bogaerd.

82. D A N C K,

Aen Joffrouw Adriane le Thór, voor het Contrefeitsel van een oud Man, een
yvoiren Kopken, ende 3 dickschellige Citers.

DRy lessen, Adriane, hebt ghy my willen geven,
Dry lessen alsoo nut, als ick'er geen' en ken:
Een oud Man komt voor uyt, die thoont my wat ick ben,
En hoe na 't uysterste gescheid van dood en leven.

Daer volght een witte Kop: die raectt my even na.
Die witte Kop is leegh; wat sal ick daer toe seggen?
Kost ghy my aerdiger mijn' witten Kop voor leggen,
Mijn' herseloosen Kop, als met sijn' wederga?

In 't ende komt het Fruyt, als 't laest van dry gerechten;
't Aensienlickste Fruyt dat oyt aen tacken hingh:
Dat Fruyt, vermaent ghy my, en ick zijn al een dingh,
Van buyten geen soo puyck, van binnen geen soo slechten.
't Hof heeft my opgevoedt, dat light u in den sin,
Dat Hof sijn uysterlick is niet als Goud voor d'oogen:
Maer die 't daer binnen soeckt, valt min of meer bedrogen;
Soo schoon als 't buyten is, soo weinigh steeckter in.

Danck

Danck hebt, belêefde Maeghd: meer staet u niet te wachten;
 Opgaef past wedergaef, naer aller Volckren recht;
 Maerick ben overgaeft; en dit's oock Hooffsch gerecht,
 Daer stof en tongh gebreekt, betaelt men met gedachten.

83. *Graf-schrijft van Joffrouw Charlotte Marië van Dorp.*

Hier lei men 't sterffelick dat my de dood ontnam;
 't Naest-jonghste Schepsel dat van Dorp en Trello quam,
 Gesonde vijf mael acht, acht ongesonde jaren
 Liet my des Hemels gunst en ongunst wedervaren.
 Het end was louter gunst, want daer in vond ick 'rend
 Van 't volle festendeel mijns levens taey' ellend.
 Lof zy Hem die mijn' Ziel verlost en verheughden,
 Daer geen begin van leed, geen end en is van vreughden.

84. *Aen Klaes.*

Klaes, ghy kunt my niet krencken,
 Allastert ghy uw' hees:

'k Heb wel een ander vrees;

Wat moght de wereld dencken

Als my een Deugh niet prees?

85. *Huys te Hofwijck.*

Dit's Hofwijck, een Kasteel soo groot schier als een Kluis,
 Pas voor een' kleine Kat, of pas voor een groot Muysje;
 Als ick hier binnen tré, soo seght m' Ick ga op 't huys:
 Maerick segh (met verlos) ick ga eens op het huysje.

86. *Op het Graf van Ol. Cromwel.*

Waer Crom wel, wel waer hem dien Cromwel die hier leit:
 Maer Crom en was noyt wel; is 't niet genoegh geseyt?

87. *Leed op leed.*

Ick sien u naer de Voorpoort gaen:
 Teun, werdt u ongelijk gedaen,
 Dat God en ghy ten besten weetr;
 Het is my leed tot in mijn bloed:
 Maer 't is my noech wel eens soo leed,
 Soo m' u geen ongelijk en doet.

88. *Droomen yachters.*

Wie weet wat droomen is? ick weet het; en wie niet,
 Die op sijn selven; neem, die in sijn selven liet?

Siet innewaerts, en denckt wat dencken is: dat's Droomen.
 Die sonder dencken is, is aen sijn' dood gekomen.
 Maer slapen scheelt soo veel van dood zijn, als de dood
 Van swijmen, en 't gerol, van 't liggen van een' klood.
 Wy dencken slapende: maer dampen die doen slapen
 Doen dat wy ons in ons aenschouwen en vergapen:
 De Reden doet wat, maer belemmert en verwert;
 Soo komt dat droomen ernst, en dencken duncken werdt.
 Gaet en bouwt redenen van hopen of van schroomen
 Op by de Son of by de Maen gesufte Droomen:
 Wat dunckt u, is 't niet seer al eenerlei gedocht,
 Of wat ick heb gedacht, of wat my heeft gedocht?

89. *Op een' wekelicke Courante.*

Hier staet niet hoese staen, de saken, hier of daer;
 Maer hoese mochten staen, waer yeders wenschen waer.

90. *Aen Juffrouw du Mont, met mijn Korenbloemen.*

DIt eischte my uw Man, en daerom derv' ick 't senden,
 Ick, die u noyt en sagh, u die my noyt en kenden:
 Of ghyder mogelick noch vrucht noch vreughd in vōndt,
 Geeft hem de schuld die beid' uw hert is en d u' MONT.

91. *Weduwehaers Les.*

EEn' Vrouw schoon en eerbaer
 Gebeurt niet alle jaer:

Hy magh wel eens vertrouwen,
 Die tweemaal kan vertrouwen,

92. *Rijm-dwangh.*

OF and're swijgen dat ick segh,
 Die rijmen wil, moet van den wegh:

De waarheit moet er wat om lijden,
 En 't is een' logen van ter zijden;
 Die om den Rijm te berde komt:
 Best doet hy, diese best vermoimt;
 En, is 't waer, dat Poëten liegen,
 De kloeckste zijn 't, die soest bedriegen.

93. *Op Ockenburgh.*

DE Musen soecken vrocht: wie sou die Joffers soecken
 In dese dorre hoecken?

Sy fullender nochtans van geenen dorst vergaen;
 De Waerd heet Westerbaen;
 Die heeft haer' Fontein verleidt tot in sijn' Duynen,
 En Pindus in Losduynen.

94. *Op D. Mich. Sprangers Haften in Brand.*

WAt zijnder Lessen, en hoe stichtelick vertaelt
 Door een onsteken hert uyt eenen brand gehaelt!
 Voelt, Haften, voelt uw' schá; maer oock uw' baet, en karmt niet;
 't Oud seggen is vervult door Spranger; Brand en armt niet.

95. *Jans lof.*

HEt is waerachtigh, Jan,
 Ghy zijt een eerlick man:
 Waer-achtigh is het; maer
 Dat is wat min als waer.

96. *Taert tot een' Nieuwe-jaers Gift, 1659.*

Hier mede wenscht men u noch acht-en-dertigh Maerten;
 Uw' Vrienden soo veel vreughds, uw' Kind'ren soo veel
 Taerten.

Meer heb ick dit gepleeght: maer, wat ick schreef of gaf,
 Daer moght sijn leven niet een Jaerigh Taertjen af.
 Soo back ick 't selver: Want, als leck're Luy verklaren,
 't En kan haer niet wel gaen die sonder Taert verjaren.

97. *Aen een' Vriendinne, met mijn' Korenbloemen.*

DIt Boeck was u beloofd, maer met een' Eed daer by,
 Ghy moft het halen, of en kreeght het noyt van my.
 Hier is het Boeck nochtans: den Eed is my berouwen:
 Het luydt wat seldsaem; maer het recht is op mijn' zy;
 Ghy zijt te vromen Vrouw om u mijn Woord te houwen.

98. *Overduyvelsche boosheit.*

WY overfondigen den Duyvel; die 'ck noyt las
 Dat Dronckaert, Woeckeraer, of Hoerejager was.

99. *Op eenen gesneden Roemer van Joff. Cornelia Kalf.*

DIt's 't handwerk van een Kalf: mag ik niet Poot-werk seggen?
 Die 't woord niet en gevalt magh 't sien te wederleggen:
 My dunckt het eigen; ja, Cornelia, 't is waer,
 't Zijn Kalverpootjens en een' wonderlicke Waer.
 Sy maken slechte Waer tot Waer van hooger waerde.
 De rijkste Koningen vervallen tot der aerde:

Die Pootjens hebben noyt te vreesen voor gebreck;
Sy maken Glas tot Goud met anderhalven treck.

Maer, Pootjens, weest verdacht; Goud maken en vertieren
Is tweederhande kunst: sulck Goud voor mijn' papieren,
Is dolle koopmanschap; en, sooghy 't niet en staect,
Schrickt voor de banqueroet, 't is Goud tot Glas gemaect.

100. *Op den selyen.*

DOe'ck desen Roemer kreegh in mijn vernoeght gesicht;
Siet, seid' ick, 't heefter al geweken en gewicht
Voor d'oude Roemers; maer 't new Roemertje vermant'er:
Dat onderteken ick, en zegel het:

C O N S T A N T E R.

101. *Op een gesneden Roemer.*

ALs ick een Glas besie met steenen-stift beschreven,
Naer dat ick langh en breedt sijn wesen heb versint,
Is dit de beste naem dien ick het weet te geven,
Doorluchtigh, hard, bruy n, broos papier, met witten Int.

102. *Aen Joff. Cornelia Kalf; op haer konstige Schriften.*

DAnck hebt, meer waerde Vrouw als dobblen danck en meer,
Voor d'uytgelesen my bewesen gunst en eer:
Maer wacht mijn' uytspreeck niet op 't meer als manlick trecken
Van uw' manhafte Pen, half prijsen, waer half gecken:
Volprijzen; meerder macht te vergen als de mijn;
Die 'ck van verwond'ren voel macht sonder macht te zijn.
't Is waer, ick stick in 't woord dat tusschen Tonghen Lip sit;
Als ick ten einde vind een' Vrouwen naem, en scrijft.

103. *Aen haer' Nicht Joff. Adriana le Thor.*

BEleefde Maeckelaers, die my het kunstigh pand
Van uw' Cornelias onvrouwelicke hand,
My onbekende, my onwaerde, doet verschijnen;
't Gedencken van die gunst sal noyt in my verdwijnen:
Neemt vast dees' weder-gunst, en besight mijnen raed;
De rechte vrientchap light in 't straffen dat mistaet.
't Mistaet u, en ick straf 't, een' tweede pen te leenen
Tot luyster van uw Dicht, dat self staet op sijn' beenen:
Denckt of ghy 't prijsen soudt: (ick stel my in uw' stē)
Als ick Sneew witten wou of Goud vergulden dé.

104. *Op*

104. *Op de Hof-bloemen van D. Vol. ab Oosterwijck.*

Bloem-vrijers, ydel van betrachten,
 Die Moeyte, Tijd, Geld en Gedachten
 Aen 's werelds zijden Somer-kleed,
 De bonte voddery, besteedt;
 Leert eens ten halven doolwegh keeren,
 Werdt eens Bloem-yverigh met eeren,
 Raept eens uw' finnen uyt het slijck,
 En besightse, met Oosterwijck,
 Aen d'onwaerdeerelicke blad'ren
 Die hy voor u heeft willen gad'ren:
 't Zijn Bloemen daer men tot in 't hert
 Kracht, geur en geest gewaer af werdt,
 't Zijn Bloemen die noyt en verwelcken,
 't Zijn Bloemen die haer laten melcken,
 En hoese meer gemolcken zijn
 Hoe meerder Honigh, Olie, Wijn,
 Hoe meerder heiligh nat sy geven;
 't Zijn Bloemen uyt den wegh van 't leven,
 (In een woord werdt ghy 't beter wijs,)
 't Zijn Bloemen uyt Gods Paradijs.

105. *Op de selve.*

DE Bloemen, Oosterwijck, by uw' hand uytgelesen,
 Verdienen dat altoos by alle man te wesen.

106. *Van Jan.*

Ens quam de waerheit uyt Jans onbeschaemde backhuys,
 Hy stond my niet ter spraek, en nam voor allen schijn,
 Dat hy niet ledigh was, maer dat hy 't stracks sou zijn.
 't Was waer, hy sat op 't

107. *Drinck dwangh.*

DIrck, noodt ghy my te gast, en quelt ghy my?
 Dat zijn twee al te seer mispaerde dingen:
 Ey lieve, laet my eene letter vry:
 Ick houw van drincken, Dirck; maer niet van dringen.

108. *Op het Contrefeitsel van een Joffrouw.*

Siet ghy niet, Konstenaer, dat u de konst begeeft.
 Wat mooght ghy' uw Verw verstrijcken,
 Meent ghy te doen gelijcken
 Dat geen gelijck en heeft?

109. *Trijn*

109. *Trijn aen haer' Schilder.*

EEn' Vrouw is maer half werck, sei Jan de Schilder. Trijn,
 Die geld verdienen quam om sijn model te zijn,
 Soo sy dat vonnis hoord' en wild' haer niet ontdekken:
 Wegh, seid' sy, Filosooph, daer valt geen oogen-schijn,
 't En is niet goed, half werck te laten sien aen gecken.

110. *Aen den Heer van Brandwijck op de ses eerste Boecken van Virgilius
 by hem overgesett.*

UW Drucker, Westerbaen, verdient een' scherpe les:
 Met een Boeck heeft hy last mijn' Boeck-sael te verfraeyen:
 Met een eenvoudigh Boeck had hy my konnen paeyen,
 En sendt'er my, voor u, door u vergulde ses.

111. *Op het selve Boeck.*

SOu niet Virgilius sijn Geest noch ergens sweven?
 Hoe wenscht' ick hem te sien, hoe pooghd' ick hem te geven
 De kunde van de Tael die Westerbaen hem leert?
 Kost hys', hy kuste sich voorseker, dus gekeert
 Van sout Roomsch in soet Haeghsch, voorseker soud hy trachten
 Weer een' Latijnschen keer, met nieu' Romeinsche krachten,
 Te geven aen sijn werck: en deed hy dat, goed man,
 Wat een' Virgilius, denckt Lefer, had men dan?

112. *Dirck verweert.*

DIrck is een Edelman, en trouwt een Wevers dochter,
 En, voor het schoonste noch, sy socht hem niet, hy socht her:
 Wel, Dirck, wat een geluck in 't soete Nieuwe-jaer,
 In eenen oogenblick getrouwt en Wevenaer?

113. *Prapositio pro Advertio.*

TRijn heeft een' nieuwen treck gevonden sonder liegen,
 Ten uytvoer, seght sy, van haer' ouderen gebied:
 Haer moeders les is, Trijn, laet u voor niet bedriegen,
 En volgende die les soo doets'et oock voor niet.

114. *Op het Graf van den Heere J. Cats.*

DE slechtste wederhelft, van tweedie t'samen waren
 Dat Cats hiet, light alleen te meucken in dit Graf;
 De best' is uyt een' huer van dry-en-tachtigh jaren
 Gescheiden, met den roem die haer haer' waerde gaf.

Soo weinigh is genoegh , daer veel waer weinigh seggen :
 De Ziel leeft ver van 't lijf , tot datse'r weer na tael',
 De Naem door Nederland : laet dit geraemt wat leggen ;
 Al schijnt Cats eenmael dood , soo leeft hy noch twee mael.

115. *Ander.*

Cats light hier in : neen ? waer het Cats,
 Het waer een' kist vol Tonnen schats :
 Nu is maer Cats sijn' Cas begraven ;
 Die Cas wel eer vol schat van gaven ;
 Die gaven , daer men Cats by kent
 Soo ver de Son rijft en belendt ;
 Dat hoofd daer in die sinnen wrochten
 Die soo veel fins ter wereld brochten ;
 Die oogen , dat versleten paer
 Van lesen wat leeswaerdigh waer ;
 Die ooren , soo bedaert geboren
 Om woord en wederwoord te hooren ;
 Die mond soo matelick getucht
 In droog' en vochtige genucht ;
 Die tongh , die lippen , soo veel' reisen
 Van die doorluchtige gepeisen ,
 Dien onuytputtelicken geest
 De tolcken wijd en zijd geweest ;
 Die handen , en van die twee handen
 Die rechter , die de Nederlanden
 Soo menigh Staetelick vermaen ,
 Soo men'ge vreughd heeft aengedaen ,
 Soo menigh blad heeft nagelaten ,
 Daer al dat lesen liefst af praten ,
 Daer al de naer-ew een geschal
 Van lof en eer af maken sal ;
 Die rechter , noch , die met de weelde
 Die haer des Hemels gunst toedeelde
 Voor d'arme , dieder noch af leeft
 Soo Christelick gewoeckert heeft ;
 Dat Porcelein light hier in scherven :
 Hoopt ghy in Gods gena te sterven ,
 II. Deel. D dd

Gaet,

Gaet, Leser, en wenscht na den dagh
Dat het'er niet meer leggen magh.

*Catsius hic' situs est; quis tanto Epicedia vate
Digna canet, quando Catsius hic' situs est?*

Hier light Cats: waer's de Man die een Cats-waerdigh Dicht
Sal kunnen singen op dit Lijck, nu Cats hier light?

116. *Vochtigh Schrijf-loon.*

HAns handgaw, mijn Notaris,
Die somtijds schrijft dat waer is.
Soud' onlanghs een' Copy
Bevestigen voor my,
En schrijven op de spatie,
Na gedane Collatie
Is des', &c.
Ick wachtender vast na,
En sagh hem niet bedrijven:
Wel, seid' ick, wilt ghy 't schrijven,
Of geeft uw' Pen geen' Int?
Ja, sprack hy, 'k ben 't gesint;
Dan geef maer attestatie
Na gedane Collatie,
Elck soeckt dat hy bemint.
Dat lekker Hoere-kind?
Hy schuymde met een gratie
En had het op een glaesje.

117. *Nieuwe-Jaers-Gift.*

BEhandight Moeder dese Kan,
En seght, sy komt haer van een Man
Die haer een langh voorspoedigh leven
Met wenschen wenscht te kunnen geven.
't Present is niet veel duyten waerd;
Maer 't heeft een' sonderlingen aerd:
Men drinckt'er uyt, dat 's goed te vatten;
Maer dat is van sijn' minste schatten:
De grootst' en wonderlickste zijn;
Dat hoew'er langer Bier of Wijn

Uyt drincken , of te drincken geven ,
Hoe dat wy langer sullen leven.

Waer vond men noch een' Nieuwe-jaer ,
Die desen te gelijcken waer ?

118. *Nieuwe-jaer.*

Geluckigh , lieve vriend , geluckigh zy u 't jaer
Van een-en-festigen , met menigh nieu daer naer.
En neemt de moeyte niet van my meer in dit leven
Gelijcken wensch te doen : 't en kan geen voordeel geven :
Want , of ick my al jonghen nieu van jaren hiew ,
Mijn' jaren zijn voortaan maer ouwe-maecke-nieu.

119. *Even paer.*

Daer is geen onderscheit van Koppelen tot Rijmen ;
Elck is maer , sijns gelijck aen sijns gelijck te lijmen.
Soo schaft Jan de Poët , en Trijn de Koppelaers
Gelijcke snuyfteringh , elck uyt sijn' eigen' Maers :
Hoe kost' er een lief Paer den and'ren beter lijcken ?
Jan koppelt Woorden , en sijn Wijf rijmt Houwelijcken.

120. *Acrostichen.*

Met alle vreughd ter Saligheit
Aenvang' het jaer dat voor u leit ,
Rijck moet ghy werden , en rijck blijven ,
In alle deughd op deughd beklijven ,
Al ongeval zy ver van u ,
Kloeck moet ghy langh zijn soo als nu ,
Aen Moeder , Sufter en goe Vrinden ,
Soo veel als aen u selven vinden :
En als de jaren , vlugh en snel ,
Met sneew in 't haer en voor'n in 't vel
Bestaen te maken , tonghen tanden
Rap en geswindt sien als uw' handen ;
Op dat ghy goeder dagen sat
Oud , maer niet swack , langhs't rechte pad
Tot voor Gods aensight mooght belenden ;
Dien ick dit wensch staet op mijn' enden ,
En , ofm'er over stappen wouw ,
Mijn Inet is 't self die 't klappen souw.

D d d 2

121. *Wan-*

121. *Wanschapen Menschen.*

DE meeste Menschen schier zijn bloeken, doof geboren:
 Sy hooren de Musijck gelijkse beesten hooren,
 En 't scheelt haer min als niet, in reden van geluyd,
 Een' goe' snaer, of een' valsch', een' Trommel, of een' Luyt.
 Doet wat ghy kont, en houdt de moeyte voor verloren;
 Daer 't Paerd begripen kan waerom de Voerman fluytt.
 Is 't niet wat wonderlicks? 't zijn Ezels sonder ooren.

122. *Gicht en Liefde.*

DE Gicht komt schielick aen-getoovert als een schicht.
 Gelijck die Gicht
 Valt in 't gewricht
 Dat pijnlick werdt,
 Soo schiet in 't hert
 Der minnen smert

Door 't schielick toov'ren van een vriendelick gesicht.

123. *Ontrouw verschoont.* °

Wilm is een Edelman, maer gantsch niet te betrouwen,
 Algeeft hy hondert mael sijn woord aen vriend of vreemd;
 Want siet eens hoe hy 't neemt:
 Seght, seght hy, Mans of Vrouwen,
 Hoe kan dat t'samen staen, 't woord geven en 't woord houwen?

124. *Graf-schrift voor O. Cromwel.*

Hier in licht Cromwel, die all' d'Oly goot in 't vier
 Daer Eng'land noch af smoockt, Protector Olivier.
 Hy schopte 't Opperhuys ten huysuyt, met dien voet,
 Die op dry Kronen trapte en baed' in Koningsh bloed;
 In 't lieve Laegerhuys stond alle sijn vermaken;
 Dat kost hy met een' draey dan breken, en dan maken.
 Siet wat een' schoone kans; noch leeft hy na sijn' dood
 In 't aller laeghste huys; wat ver van Abrams schoot;
 Maer echter in dat Rijk, als eertijds in dry Rijcken,
 Het katje van de baen, en onder sijns gelijcken.

125. *Ontrouwe Vrienden.*

SY gaven my haer woord en hebben 't niet gehouwen,
 Niet meer als lichte Vrouwen:
 Nu geven sy 't my niet, en swijgen als vermoort:
 Nu houdens' eerst haer woord.

126. *Sterven.*

W At meenen wy, dat sterven is?
 Het leven quijt gaen, dat's gewis:
 Of anders, na mijn welgevallen,
 Wat pijnelick in slaep gevallen.

127. *Op het gerijmde leven van de Heere Cats by hem begonnen
 in sijn 81 jaer.*

C Ats heeft een' Swanen sangh begoft,
 Daer werck in steeckt met hoopen:
 Waer ick van eene sorgh verlost,
 Ick souder wel af hopen:
 'k Sie hoe na 't lijf, in allen schijn,
 Hoe ver 't Lied van 't besluyt is;
 Ick vrees sijn leven uyt sal zijn
 Eer dat sijn leven uyt is.

128. *Orgel.*

W Aer seght men Orgel af? kont ghy vier letters vinden,
 En brengens' op haer plaets, ghy sult den knoop ontbinden.
 Voor aengebreeckter een, dry zijnder achter uyt;
 Herstelt maer hoofd en steert, soo is 't weer OOR-GEL uyd.

129. *Aen Dirck.*

G Hy noemt uw huysvrouw kind, en s' is soo jongh van jaren,
 Dat haer de bynaem voeght: nu hebt ghy haer sien baren,
 En meent ghy vader zijt; maer, soo ghy 't wel versint,
 Dirck, ghy zijt Groote-vaer, dat kind is uw kinds kind.

130. *Van Trijn Sus.*

T Rijn is mijn' Sus op een seldsaem fatsoen,
 Daer Vaer noch Moer toe en waren van doen:
 't Is een beduydfel van minnelikheden,
 Daer yeder Neuswijs de duyftere reden
 Niet al te scherp af en heeft t'onderstaen:
 't Is sus te seggen en soo te verstaen.

131. *Op een' Verjaringh.*

T Weemael vijftien vijftiende Maerten
 Hebt ghy geluckigh uytgestaen,
 En tot de dertigh jaer vier quaerten,
 Dat gaet op twee-en-dertigh aen:

Ddd 3

Noch:

Noch eens soo veel sal achtmael acht zijn;
 Dat wensch ick u met al mijn hert,
 Al sal ick langh uyt uw gedacht zijn,
 Mits dat het uw' gesondheit herd'.

132. *Op de tweede uytgift der Psalmen door den Heere Boy.*

Zyn menschen swack en volgebreken,
 Denckt, menschen, wat een menschen-pack,
 Den Heere na sijn Hert te spreken,
 Die na het Hert des H E E R E N sprack!

Dit sagh hy in sijn' rappe sinnen,
 En, om te thoonen dat hy 't sagh,
 Bestond, hy Boy, Boy t'overwinnen,
 Ended' het met den tweeden slag.

Soo light hy onder, en soo boven,
 Soo komt hy t'over en te kort.
 Die wijsheit acht ick meest te loven,
 Die van haer self verwonnen wordt.

Is yemand noch min als te vreden
 In 't heilige verniewt onthael;
 Mishaeght hem noch of lidt of leden
 In dit forghvuldigh Tweede-mael:

Dus veel heeft hy van my te weten;
 Hy kiese vry wat ongemeens
 Uyt pennen die goe' pennen heeten;
 Ick geef 't haer soo in dryen eens.

133. *Klaes op wraeck uyt.*

NEel weerden haer met Klauw en Tand,
 En beet Klaes op sijn' hand:

Dat heeft hy niet vergeten:

'k Weet dat hy 't wreken sal, als was sijn' hand vermant,
 Hy is'er op gebeten.

134. *Aen een' schoone, met mijn Oogentroost.*

DAt u dit Troost-boeck werdt gegeven,
 Doet mijn' beloft' en uw vermaen.

't Is anders voor u niet geschreven;

Laet vryelick het lesen staen:

't Raeckt de vervuylde van dit leven;

Maer 't en gaet geen' schoon' Oogen aen.

135. Neel.

135. Neel.

'k **S**Ei, Neel, wat lett uw' Man, hoe hoeft hy dus beklaghlick,
 Is't koude die hem deert? Ja, sprack sy, maer die's draeghlick,
 Hy is niet seer verkout, dan fiet, de Man isoud,
 Soo komt'er 't swaerste by, hy is my te ver koud.

136. Aen een' Weduwe met mijn Oogentroost.

EEn' onman-siecke Weew, met kinderen begaest,
 En wat daer goeds toe hoort, indiens' haer weer verslaest,
 En in den tweeden druck haer' vryheit derft verbinden,
 Sal, in den tweeden druck van mijn' gestrafte blinden,
 Soo s' op dien dool-wegh raeckt, eer dat men my gegræft,
 Haer' eigen naem N. N. in groote letters vinden.

137. Op een mijner Dichten in heel korte Verssen.

DEes' Regels waren langh, als Regels mosten wesen :
 Hoe komen se nu kort? ghy, die dit vraeght in 't lesen,
 Weet dat het Winter was, daer 't goedje my ontviel,
 Op een' bevrofen Klei, die my schier Koets en Wiel,
 En hoofd en hersenen te flenter ded' ontlijmen;
 Soo schockte mijn arm Dicht tot kruymelingh van Rijmen.

138. Doopsels van een' Hof-stede.

MEn laet een yegelicken weten
 Hoe dat de nieuwe Heerlickheit
 Die neffens de Castaigne leit
 Of N A G E N O E G H sal moeten heeten,
 Of B Y S T A D T, dat niet qualick luydt,
 Of D E L F W Y C K, dat op Hofwijck sluyt.
 Is't een van dry, soo ben ick Peter:
 Maer kiest de Vrouw een ander woord,
 Ick geef mijn erger voor haer beter.
 D'een segg het aen den ander voort.

139. Aen de Eigenaer.

OP D E L F W Y C K liepen hier de stemmen meestendeel:
 Op B Y S T A D T staken sy, deilt ghy nu self het scheel,
 En dunckt u N A G E N O E G H ten naesten by te voegen,
 Het is my na genoegh, is 'tu maer na genoeghen.

140. Jock.

140. *Jock, van Cromwel 1654.*

L Aet kaecken al dat kaecken sal,
 En quaecken al wat quaecken sal
 En gal of lever braecken sal,
 Al scheuren sy haer' kaecken al,
 Al sienfe fel als draecken al,
 Die Vent verstaet sijn' saecken al;
 Ick meen hy wel geraecken sal,
 Eer Engeland ontwaecken sal
 En sijn' elende smaecken sal:
 Ick merck het aen sijn baecken al,
 Schoon touw en ancker braecken al,
 Soo langh die Sonne blaecken sal,
 Soo langh die Wind in 't laecken vall',
 Soo langh 't Compas niet wraecken sal,
 Wat courssen dat hy maecken sal,
 Eer dat sijn Scheepje kraecken sal,
 Eer hy dat reisje staecken sal,
 Of yemand hem genaecken sal,
 Of dese Bruyd ontschaecken sal:
 Want oude tijden spraecken al,
 Het Cromt wel vroegh dat haecken sal.

141. *Sieckelick, aen de Heere van Brantwijck.*

U W' hertelicke Niew-jaers-Gift
 Aenvaerd ick ernstigh uyt de drift
 Van ongeveinsde vriendlickheden,
 En wenschte wel d'ontfelde leden
 Van dese noch niet vaste Hand
 Te drijven op den selven trant:
 Maer, moght de Hand daer over leggen,
 De Rijn-pen souden neen toe seggen,
 De Rijn-pen soo schoon uyt gedicht,
 Als ghy kont gissen by 't gewicht
 U overdrongen, lieve Leser,
 Van ses pont Rijms den eersten deser:
 Alree ben ick dit schrijven moe,
 En, wacht ghy meer, ick denck 't u toe.

142. *Aen de Heere Graswinckel en sijn' Huysvrouwē, met mĳn'
Korenbloemen.*

WAt komt my qualick slaeghs geen' vruchten te sien leven
Van uw gezegent Bedd', my die u selfs vermaen
Geen' oogen op dit Boeck, dit voddigh Boeck, te slaen!
Want, liepens' om den haerd, ick soud't uw' kind'ren geven.

143. *Eigen vonnis.*

ONdanckbaer Jan, sei Dirck, hoe laet gh' u dus vermanen?
Om geld beleeft geleent behoort men niet te manen.
Behoort men niet? sei Jan,
Waerom maent ghy my dan?

144. *Warme Vrijster.*

AGnietje loopt de Vrijers na,
Soo dats'er staegh twee dry op 't spoor heeft:
Sy seght, sy soeckt een' wederga:
't Is goed sien wat Agnietje voor heeft.

145. *Overdrincken.*

LAet ons ons selven niet bedriegen;
Daer steeckt geen' wijsheit in den pot:
Veel wijs, veel woels, dat kan niet liegen;
En 't scheelt heel weinigh, fat en sot.

146. *Qua servando non servatur.*

IS 't Meisken van oud' eerlick bloed,
Is 't meer als matelick van wesen,
Is 't rijckelick versien van goed,
Soo haest als 't houwbaer is, en sal 't niet houwbaer wesen.

147. *Aen een' Schoone, met eenen Bol aen een been gequetst.*

DAnck hebb' het ongeluck dat u in 't blancke vlees
Al spelend' onderwees:
't Was hoogh tijd dat ghy 't wist, aen 't quetsen van een beentje,
Hoe seer doet een blauw scheentje,
Hoe seer een' blauwe borst, ja hoe seer een blauw hert,
Als 't soo getroffen werdt:
En, maeckt een houte Bol een buyltje, wat uw' oogen,
Twee snelle bolletjens van vier en vlam, vermogen.

148. Jan van Anne.

't **E**N is niet om dat Anne dweegh is,
 En altoos besigh en noyt leegh is,
 't En is niet datse stuer noch steegh is,
 Noch man noch vrienden in den weegh is,
 Maer onlanghs by elck een te deegh is,
 En soet en handelbaer als deegh is;
 't En is noch d'een noch d'ander deughd,
 Daer Jan sijn hertjen in verheught;
 't Is dat hem dunckt dat Anne veegh is.

149. Al te waer.

WAerschouwtm' u, Jan; ghy seght, 't Is de gemeene Man,
 Die mijn Wijf achterklapt, en die geeft licht een' douw
 Daer 't niet verdient en is. Maer is 't een mis-douw, Jan,
 Van den gemeenen Man op de gemeene Vrouw?

150. Ouderdom.

WAt is den ouden dagh, en wat's'er aen bedreven?
 Ick weet niet hoe sich 't volck daer aen vergapen magh;
 Ick neem 't heel averechts: want, hoe wy langer leven,
 Hoe meer wy naerderen den allerjonghsten dagh.

151. Spaerige Dirck.

DIrck is een suynigh man; men spreekt het hem ter eeren;
 Hy spaert goed, hy spaert bloed, hy spaert brood, hy spaert
 kleeren:
 Maer dit 's van allen 't minst; die averechtse geest,
 Het kostelickst van al, de waerheit, spaert hy meest.

152. Vrome Jan.

HEt Vrouw-volck heeft Jan lief; Jan heeft 'er oock geen'
 schroom van:
 Wat lightm'er op een muytt?
 Daerom is Jan geen guyt:
 Het kan welt'samengaen, een vrouw-man en een vroom man.

153. Mis-verwijt.

GHy noemt een' Bultenaergebreckigh, sonder reden:
 Bedenckt eens wat ghy doet;
 Weeght sijn' en weeght uw' leden;
 Een bult is geen gebreck, het is een overvloed.

154. Op

154. *Op het Graf van den Heer Jacob van Campen;
eer het geciert wierd.*

Hier light hy Marmerloos, die soo veel Marmers fleet,
En soo wel slijten leerd', als noch heel Holland weert,
En noch heel Neerland siet, en Neerlands Ommelanden:
Die 't Gotsche krulligh mal met staetigh Roomsch vermanden,
En dreef ouw' kettery voor ouder waerheit heen;
Hoe light hy Marmerloos, hoe guntm' hem niet een' steen,
Tereer-gedachtenis, van soo vel' ed'le steenen?
Ick meen de reden is, en 't is wat meer als meenen,
Hier stond een Graf-gebouw, hadd' hy het self bestaan:
Nu hy 't verwaerloost heeft, en derft'er niemant aen
Van all' de leerlingen die uyt hem zijn gesproten;
Want, vreesen sy, waer 't niet net in sijn' vorm gegoten,
En schoeyde lit voor lit niet even op sijn' leeft,
Daer nu sijn Lichaem rust, ontroerde 't noch sijn' Geest;
En wat geeft sou dien Geest, nu Leden-loos, vernoegeen,
Dien, noch in 't logge vleesch, geen' Geesten op en woegen?

155. *Noch een.*

In dit dood-bedde light van Campen met sijn twee;
Hy, groot' hersteller van wel bouwens-kunst; dat's een,
Hy, die in ed'le verw en stellingh had doorkropen
Al waer men Nederland na Roomen om siet loopen;
Dat 's twee, en hy alleen.
Cieraet en hoeft hier geen:
Het gierlickste van al heeft hy sich selfs gegeven;
Hy, die de sterflickheit des tijds sal overleven,
In d'onversterflickheit van Oly en van Steen.

156. *Op H. Brunos Job.*

DE Man in Aloë (dat's alle wee) gezult
Sat sonder Man of Maegh, veel droever als te voren,
Den Mishoop en beweend', en smoord' in sijn geduld;
Elck schroomde voor sijn zeer, en lieter hem in smooren,
Elck vlood voor sijn gekarm en hiel het uyt sijn' ooren,
Nu soeckt'er yeder een sijn' lusten af vervult,
En elck wil Jobs verdriet en Jobs verdragen hooren:
Soo liefvelick wordt leed met sulcken lied verguldt.

E e e 2

157. *Op*

157. *Op sijnen Prediker.*

HIer, Lesers, hier besteedt uw' magen;
't Gerecht is versch, al is het oud:
't Zijn Appelen soo rood als Goud,
Hoe soudens' yemand niet behagen?
Sy blofen schoon, sy riecken sterck;
En, daers' in werden opgedragen,
De Silv're Schael, is Brunos werck.

158. *Op sijn Hooge-Lied.*

KOmt, Bruno, spaert voortaan uw' Lippen en uw' Longen;
Verlijtse langer niet aen deuntjens byder aerd;
Uw' eer is meesterlick aen 't Hooge-Lied bewaert;
Ghy hebt den kloeksten van de Wereld naergefongen.

159. *Op de wercken van de Heere J. Cats,*

A E N D E N L E S E R.

HAnght tot uw leste geld aen desen Swanen-sangh,
Daer van ghy 't soet begin schier een' halv' Eewe langh
Met even soo veel vruchts als vreughds hebt hooren klincken.
Veel' Boecken doen 't hem niet; de lust sal u ontsincken
Van sulcken overlast, soo ghy dit een alleen
Sijn' volle waerde kent: hebt andere te leen;
Van dit en mooght ghy heel den eigendom niet derven,
Dat eerst wel leven leerd; en nu leert beter sterven.

160. *Voor-raed.*

MY vraeghde een Dief om raed, en wat hem stond te hopen,
Naer dat hy Man en Maeghd bestolen hadd' met hoopen:
Ick seid', hebt goeden moed, ghy sult het niet bekopen,
Ghy sult de Galgh ontgaen, kont ghyse maer ontloopen.

161. *In 't Leger.*

MEn spreekt hier veel van 't Woord, dat yedereen moet geven
Aen dien het eischen magh, al waer 't te middernacht;
En 't is een menschen-woord, en 't kost een mensch sijn leven:
Aen 't levende Woord Gods werdt eens ter weeck gedacht.

162. *Ouer-*

162. *Ouer-leer.*

VEel Snijders van Gods Woord ontleden 't en ontpluyfen 't
 Met woorden sonder end; ja, soo men 't seggen magh,
 Sy kroocken 't menighmael en vlacken 't en bekruyfen 't
 Door menschen-misverstand: ick houw niet van dien slag;
 Gods Woord kan 't my wel doen; Een woord soo veel als duyfsend.

163. *Misgreep.*

't IS tijd, Jan, dat gh'uw' sinnen slijpt
 Op wat ghy hoort en siet;
 Ghy light my stadig en begrijpt,
 En ghy begrijpt my niet.

164. *Geld-konst.*

MY sprack een wijse Man, of die soo heeren wilde,
 Om bystand uyt mijn' Bors: ick wierp het wat in 't wilde;
 En seid' hem, wel, sijn Man, gaet dan uw' Leere mis,
 Dat noyt een wijse Man om Geld verlegen is?
 Geeft, seid' hy: t'sijner tijd sal ick u daer af spreken.
 Ick was soo goed, en gaf: siet, kan my Geld gebreken,
 Sprack de besuckte Vent, als ick maer mijn gebreck
 Met wijse woordekens kan seggen aen een' Geck?

165. *Jan, siet toe.*

DE gecken seggen, Jan, ghy zijt een Man van waerde,
 Verstandigh, hoogh geleert, schoon, stout en wel te paerde;
 En ghy gelooft het oock, en meent ghy hebt gelijk;
 Want ghy zijt machtigh rijck.
 Maer wacht u wel voor die noch rijck en zijn noch gecken;
 Sy kunnen u ontdekken.

166. *Geluckigh ongeval.*

OZee-Stract, soete vond, wat quaemt ghy my te pas,
 Doe'ck onlangs in de klem of op de pijnbanck was
 Van een' besuckten Vent, die my ten halfe viel,
 En tot in Scheveningh van hier af onderhiel,
 Ja onder, onder hiel, en op mijn' Schoud'ren druckte.
 't Pack van een vaetse praet, daer ick krom onder buckte,
 En daer ick schier 't gewicht af voelden in mijn' Ziel.
 O Zee-Stract, aerdigh Pad, wat quaemt ghy my gelegen,
 Hadt ghy noch Sand geweest, ick hadd' in 't Sand gelegen.

Eccles. 21. 19.

167. *Dirck aen Klaes.*

KLaes was een Huys verbrandt van vijven die hy hadt
 In Hollands grootste Stadt;
 En ging'r om sitten krijten;
 Dat quam hem Dirck verwijten,
 En sei, is, een Huysquijt van vijven, sulck verdriet,
 Ick die maer een Huys heb, waerom en krijt ick niet?

168. *Van Teun.*

TTeun bad een' Heer om gunst, die hem niet aen wouw sien:
 Doe viel hy hem te voet: dat argerde veel' lien,
 Die meenden, 't was een' Mensch te grooten eere bien;
 Maer Teun verkreegh de gunst, en sei wat's 't te bedien,
 Een voetval min of meer, al waert'er acht of tien,
 Als ick maer en bekom wat my ten besten dien?
 Ick sagh, het Heerschap had sijn' ooren in sijn' knien.

169. *Wijsheit voor al.*

Die maer Geleertheit soeckt, en Wijsheit niet daer by,
 Slaept by de Camenier, en gaet de Vrouw verby.

170. *Op een' lichte Vrouw.*

DErst een' gemeene Hoer met stijve kaken spreken,
 Ick ben met kind, en 't kind sijn Vader is die Man;
 My dunckt, sy min of meer waerschijnlick seggen kan,
 'k Sprongh door de doornen, en die doorn heeft my gesteken.

171. *Van Jan.*

JAn jaeght sijn' lichten Soon ten huys uyt, als een kind
 Dat hy sijns goeden Naems en Faems onwaardigh vindt:
 Wat ick'er tegen spreek, hy wilder niet na hooren;
 En pers ick hem, hy seid,
 Met redelick bescheid,
 Smijtghy een' Luys niet wegh, al is' uyt u geboren?

172. *Elck sijn eigen Kap.*

'k **H**Ouw van de Gecken niet die'ck t'huys by groote Heeren
 In kappen van fluweel kortswijligh sie verkeeren:
 Lust my wat tijdverdrijs met een geboren Geck,
 Daer ick mijn selven vind, en isser geen gebreck.

173. *Van*

173. *Van Klaes.*

KLaes quam my onvoorſiens vergaſten op den Noen,
Om kennis, ſoo hy ſei, met my te komen maken:
Daer, meend' ick, ſoud' elck een tot ſijnent beſt aen raken;
Recht, ſeid' hy, laet het ons dan eerſt tot uwent doen.

174. *Van Wilhem.*

WAt light gh' en breecktruw hoofd met Wilhem t'overre'en?
't En hecht niet watm' hem ſeght en hondert mael magh
ſeggen:

Ghy waert ſoo geck als hy, ſoudt ghy daer over leggen,
En lijmdet lichter een' geſcheurden pot aen een.

*Eccleſ. 22. 7.*175. *Van Dirck.*

Dirck en ſpreeckt noyt ſijn eigen lof:
Hy heeft gelijck, Dirck, en geen' ſtof.

176. *Fops trooft.*

FOp, dien de dievery ſijn dagelickſe brood is,
En nergens liever eet als daer hy ongenoodt is,
Gelooft geruſtelick dat hangen geen groot nood is:
Want, ſeght hy met verſtand, wat iſſer aen dat groot is?
Die door een' korten ſtoot is,
En weet niet dat hy dood is.

177. *Adel.*

DEs neuen Adels grond ſtaet meerendeels op Geld,
Den ouden heeft ſomtjids begonnen van Geweld:
Het ingeboren E'el beſitten wy van binnen,
In't edele gemoed en adelicke ſinnen,
Het Geestelicke ſtaet in kind'ren Gods te zijn;
Der Volck'ren Adel acht een yeder een ſoo ſijn,
Soogrof, ſoo echt, ſoo vals als yeder kan verſinnen:
Daer is daer 't wiſſe lien, daer is daer 't kooplien winnen,
Daer is daer 's moeders zijd alleen den Adel veſt;
Weer elders een ſtuck ſtaels met een verguld geveſt,
En quaed doen, of heel niet, en 't Land onnut te weſen.
Weet niemand welck van all' meeſt waerdigh waer' gepreſen?
Ick weet het: wilde waen van menſchen is onwiſ;
't Recht Eel is niet dat aen, maer ingeboren is.

178. *Weelde*

178. *Weelde klapt.*

En Orgel dat, mis-stelt, ontstelt geluyd sou geven,
 Ondeckt sijn' feilen niet, 't en zy 't de wind doe leven:
 Het gaet noch min noch meer met menschen die de wind
 Van Eeren vol gebrecks van valsche toonen vindt.
 Sy luyden veel te hoogh van Hoovaerdy, sy dalen
 Telaarh van Gierigheit, en soo van and're qualen.
 Hoe vuyl is een gemoed
 Dat roeren stincken doet?

179. *Mis-hylick.*

En rijck wijf soud' u wel gelijcken,
 En dat is Maey met al haer Land.
 Maers' is wat leelick aen te kijken,
 Sy slacht u, lieve Joncker Brant;
 En s' is wat hoerichjes gevallen,
 En daer in slachts' u boven allen;
 En s' is, als ghy, een korfel vel:
 Magh ick het rechte vonnis strijcken?
 Maey soud u, seker, niet gelijcken,
 Want sy gelijckt u al te wel.

Einde des drie-en-twintighsten Boecks.

VIER.

VIER-EN-TWINTIGHSTE BOECK.

S N E L D I C H T.

1. *Op mijn' Sneldichten.*

Komt yemand vreemd te voor, waerom ick tijd en sinnen
Aen beufelingen hangh, die all' uer eens beginnen,
En einden all' uer eens; die neme voor bescheid.
(Een wijser Man als ick heeft schier yet sulcks geseit)

Hoe dat mijn' herffenen gelijk twee Molesteen
Staegh aen het malen zijn; waer uyt de Menschen meenen
Dat somtijds wat goed Meels te voorschijn is gebracht:
Laet ick die steenen leegh, sy breken all' haer' kracht
D'een op den anderen, en moeten sich verslijten:
Soo hoefter Molster toe, daer in sy mogen bijten.
Neemt dan het Meel in 't goed, daer med' ick u betael;
't Is 't beste Land juyft niet daer ick mijn Keren hael.

2. *Hof-Les.*

Die altoos wel en welkom wil te Hoof zijn,
Moet veeltijds blind en veeltijds stom en doof zijn.

3. *Neel aen de Gicht.*

Noch wandelt Neel, en light in banden
Aen voeten, knyen, armen, handen;
Elck om het seerste zeer van Gicht.
Wat meent ghy, datse daerom swicht?
Noch wandelt Neel: niet als voor desen;
Maer met haer' lichte tongh rondom haer rood'ren mond:
Die kuyert even fris; want wie heeft oyt gelesen,
Dat eenigh Doctor Gicht in Vrouwe tongen vond?

4. *Gichtige Klaes.*

Langh leven seght m' en flerecijn
Dat nare Bloed-verwanten zijn.
Ten besten moettet Klaes gedyen,
Hy sal langh leven en langh lyen.

II. Deel.

Fff

5. Bar-

5. *Barbiers Les.*

EEn snappende Barbier, diem' onder handen krijgende
 Stond veel getiers en maeckt' in Duytsch en quaed Latijn,
 Vraeghde en hervraeghde my, hoe'ck wouw geschoren zijn:
 Ick sei, mijn goede Vriend, is 't mogelick, al swijgende.

6. *Aen Dirck.*

VIel uw' tongh 't kakelen soo lastigh als ons' ooren,
 Het is voorseker, Dirck, wy souden 't niet langh hooren.

7. *Op eenen slechten Ridder van 't gulde Vlies.*

QUam Jafon nu eens hier met all' sijn' stoute Vrinden
 Hier is het rechte schaep in 't gulden Vlies te vinden.

8. *Aen Neel.*

NEel steld haer' mallen mond soo sonder end te werck,
 En noch yet, even sterck,
 Dat ick haer veeltijds rade,
 Neel, houdt dat goed te rade:
 Dat zeffens is gemaect, hoort zeffens te vergaen;
 En, na'ck u met een deel van 't vleesch te werck siegaen,
 Gelijck het in 't gebruyck en misbruyck van een kleed is,
 't Een sal te schande zijn, eer 't ander eens half sleet is.

9. *Hooren en swijgen.*

KAkelaer, die't hooge woord
 Allerwegen tracht te voeren,
 En alleen u selven hoort;
 Laet u eene reden roeren,
 Die ick u tot regel leen
 Van wel spreken en wel hooren:
 God versagh u van twee ooren,
 En van hoe veel monden? een.

10. *Aen sommigh Vrouw-volck.*

AL soudt ghy my bepruylen,
 Vrouw-volckje jongh en oud:
 Ick sie veel' Verckens muylen
 Met ringen van sijn goud.

Prov. 11. 22.

11. *Vrede.*

DIe loon voor quellingh wacht, en recht voor recht te halen,
 Benijd' noch haet' my niet: ick sal hem noyt betalen.

12. *Goud*

12. *Goud.*

GElijck de Steen 't Goud proeven kan,
Soo kan het Goud den Man.

13. *Kaetsen en ballen wachten.*

Die quade woorden geeft, moet quade woorden hooren:
En met des' ongenucht gaet die genucht verloren.

14. *Kiest of deelt.*

WY waren geerne 't geen de Wereld noemt, neutrael:
Maer dat is ver van altemael:
Daer helpt geen wispelturigh praten;
Men moet God of de Wereld haten.

Jac. 4. 4.

15. *Op de ontydige koude in May 1666.*

HOekomt het Weer soo bars, wat doen de Noorder Vlagen,
Hoe past het Winter fuer by soete Somer dagen?

Siet voor u, jongh en oud:

Ick vrees des Hemels gunst is tegen ons verkout.

16. *Ragusa gestort.*

RAgusa dusent en vier hondert jaer behouwen,
In eenen oogenblick gesmoort in sijn Gebouwen,
Light in sijn eigen Lijf begraven daer het stond,
Steen is maer Kaarteblad voor 't blasen van Gods mond.

17. *Op het selve.*

GRaf-steden gieren wy met marmor over een,
En ter gedachtenis met sprekende Gebouwen:
God heeft hier een gesticht van morselingh van steen,
Daer hoeft geen Graf-schrift op, men sal 't soo wel onthouwen.

18. *Noch.*

RAguzas droeve straf vermaent ons en verweckt ons
Tot welberaden boet: Hier light een Volck in d'asschen
Dat, als de jonghstedagh het Schepsel sal verasschen
Sal roepen, heuvelen en puyne-bergen dectt ons.

19. *Een treffelick Man.*

KLaes gingh uyt by een yegelick,
Voor een kloeck man en treffelick,
Dirck die hem tweemaal van sijn leven
Twee kloecke vuyften had gegeven,
Seght 'k weet niet wel hoe kloeck hy is;
Maer treffelick is hy, dat 'sgewis.

Fff 2

20. *Stijl.*

20. *Stijl.*

Bedrieght u selven niet Gemannen van de Pen ,
 Daer van ick lichtelick een swacker Lidtmaet ben
 Dan die 'ck berichten derf; bedrieght u niet , goe Vrinden ,
 Men moet in al ons werck ('t zy dicht of ondicht) vinden
 Dat soet en krachtigh zy : goe woorden , sachte tael
 Als blom-pap zijn wel yet , maer ver van altemael :
 Goe stof en kloeck geweld van deftige gedachten
 Zijn heel niet , alss' in 't barsch van duyft're woorden smachten.
 In een woord , al ons werck moet sterck gebeente zijn ;
 En senuwen ; en 't vel daer over , klaer en fijn.

21. *Matigheid.*

EN overaest u niet in d'een of d'ander vreughd
 Selfs in u groenste jeughd.
 De lust moet in 't vol op , en daer volght licht sijn dood naer :
 Keert om de keers die brandt , 't vet , dat haer voedet doodt haer.

22. *Onreden.*

MYn Ouders , sei Andries , zijn al op Zee gebleven ,
 Daerom en derf ick my niet licht te scheep begeben.
 Mijn Ouders stierven op haer bed sei Adriaen ,
 Hoe is 't ? fou ick daerom niet te bedde derven gaen ?

23. *Voor my.*

1 Joan. 2. 9. **I**N een woord van Gods woord en maeck ick geen verdriet :
 Soo ver ben ick in 't licht , ick haet mijn Broeder niet.

24. *Op de Beschryvingh van 's Gravenhage door van der Does.*

Bedijdt , schoon 's Gravenhaegh , in all' aensienlickheden ;
 Werdt grooter dan ghy zijt en alle groote Steden ;
 Men volght u op den voet : uw naem sal hooger gaen ;
 Maer uwe Dichters oock : siet wat sy jongh bestaen ,
 En gift wat ghyder eer en roem van hebt te wachten ,
 Naer ghy bei groeyen sult in jaren en in krachten.

25. *Vernuftigh ondersoek.*

ICk gev' de Vrouw gelijk , die haers Mans water brocht ,
 En vraeghde den Doctoor wel ernstigh wat hem docht ,
 Of die Man sterven most die sulcken water pifte ;
 Want , sprack Sy met verstand , als ick dat seker wiste ,

Soo

Soo waer daer vruchteloos kost en moeyt aen besteedt :
 Moet hy niet sterven oock, soo weet ick wat ick weet ;
 Daer geen gevaer en is, en heb ick niet te vreesen ;
 Hy sal wel sonder pil en sonder dranck genesen.

26. *Optimus ille, qui minimus urgetur.*

't **S**choon aensicht van de deughd hebt altijd voor uw' oogen,
 Voor d'oogen van uw' geest: want ver is hy bedrogen,
 Die s' in de Wereld meent te vinden sonder vleck.
 Al ons volmaeckste doen is rondom vol gebreck ;
 En 't menschelicke vroom in 't schoonste van sijn wesen
 En is maer, wat min boos als andere te wesen.

27. *Gevolgh van gevaer.*

DE wereld, meerendeels, bestaet uyt blinde gecken,
 Die d'een den anderen by kapen kovel trecken,
 En helpen yeder een sijn' Volger in de sloot,
 Dat is in misverstand, in fond', en in de dood.

28. *Agniets Biecht.*

DE wereld gaet daer heen, soo staet'er, segt Agniet,
 Maer haer' begeerlickheit, dat en verneemt sy niet.

1 Joan. 1. 17.

29. *Grietens mislagh.*

DE liefde sal veel sonden decken,
 Heeft de verliefde Griet gelesen in Gods woord,
 En meent dat haer de Text toebehoort.
 En dat s' hem tot haer herts gerustigheit kan rechten.
 Maer siet wat toe, Verliefde Griet,
 't En is die slag van liefde niet.

30. *Neelens Twijffel.*

NEel, die de menschlickheit wat veel scheen te beminnen,
 Sagh dat d'onmenschelickheit gelaecht wierd in een' Vent ;
 Die veeltijds, door in Bier of Wijn verwarde sinnen, -
 Sijn Wijfs moy backhuys met twee drooge vuysten schent ;
 En sprack seer menschelick, wel, waer is dat te lesen ?
 Is 't quaed onmenschelick, en menschelick te wesen ?

31. *Aen Antoni.*

't **I**S waer, ghy lijdt geweld in een' gerechte saeck :
 Maer en gedenckt u niet, waer God seght, my de wrack ?
 Antoni, meent gh' op hoep van saligheit te leven,
 (Dat's van vergiffenis) en wilt ghy niet vergeven ?

Hebr. 10. 30.

Fff 3

32. Voor •

32. *Voor my.*

GOd hebbe danck en lof; ick haet bedrogh en logen;
Bedroogh ick yemand oyt, soo ben ick seer bedrogen.

33. *Lof mis-duydt.*

'k **H**Ad Andries sijn Bruydt gepresen,
Na sy prijslick scheen te wesen:
Maer hy gaf my weinigh loons.
Wie sou voor den ondancck vreesen,
Die 'ck uyt sijn gesicht kon lesen?
Ick en sprack niet ongewoons;
Kost ick schooner van haer wesen
Seggen, als, het is wat schoons?

34. *Rijck en wijs, de beste wijs.*

TEun, seid ick, om den deun, wat soudt ghy liever wenschen
Waer 't u te keur gestelt,
De wijste mensch te zijn van alle wijse menschen,
Of d'allerrijckst in geld?
De rijckste, seid hy flucks, geduerende mijn leven;
De wijste na mijn' dood. Daer stond een ander neven,
Die 't, dunckt my, beter kon;
Hier, seid' hy, en hier naer, lieft waer ick Salomon.

35. *Misluckte Konst.*

WAt had de Koningh voor, die soo veel' schoone Wijven
Haer hoofden, hoofd voor hoofd, dé kappen van haer lijven?
Als ick eens gissen moght
't Schijnt dat hy een' goe Vrouw met groote moeyte socht
Te krijgen of te maken;
En konder sekerlick, soo doende, toe geraken,
Als een' aen bil en bout
Soo warm gebleven waer als hyse had getrouwt:
Maer oock de konst waer valsch, met als sy niet meer spraken;
En, arme Schepselen, sy warender om koud.

36. *Aen Trijn.*

TRijn, hebt ghy wat geheims voor 't Manne-volck te decken,
En laet niet met u gecken;
Houdt handen van uw lijf, en leert dit, weet ghy 't niet
Vijf oogen heeft een' handen elcke vinger siet.

37. *Leere*

37. *Leere by ongeval.*

UYt alles treckt men voordeel;
 En dese Les is kort:
 Die's nachts bestolen wordt,
 Gedenckt licht aen Gods oordeel.

1 Theff. 5. 2.

38. *Aen Jacob.*

EErst spreken, Jacob, en dan dencken wat ghy spraeckt,
 Is een van uw' gebreken:
 Daer is een beter wet gemaect;
 Eerst dencken en dan spreken.

39. *Jan à la mode.*

WAt quelt het Jan in sijn gemoedje
 Datm' hem met een paer Hoornen plaeght,
 Daer hy soo geerne toch een hoedje
 Van d'algemeene mode draeght?

40. *Vriendelick oneens.*

MYn Roomsch-gefinde Vriend, laet ons wijs wesen willen,
 En niet beginnen daer wy droevigh in verschillen;
 Maer daer in ons verstand
 Eens is en t'samen spant,
 En vrolick tegen staet all'ander mis-gelooven;
 Wy hebben's ruym genoeg, om t'samen God te loven.
 Staet ons geen mengelingh van twee Gods-diensten toe,
 Ten minsten soeckt ghy mé den Hemel als ick doe:
 Geneven ga met Roomen
 Als d'Oostenrijksche stroomen.
 Ons'eendracht kan soo wel een groot stuck weeghs bestaen,
 Als daer twee onvermenght veel' mijlen t'samen gaen.

41. *Kinder-mal.*

DE Kinders van ons hoofd, de vodden die wy schrijven,
 Betooveren ons hert als die van onse lijven:
 't Schijnt dat hy ons aen 't ooger raeckt,
 Dies' op het allerminste laeckt.

42. *Gods eer of spot.*

DE liefdeloose Kaker,
 Die d'onderdruckte deert
 Spott met den Heer, haer' Maker:
 Die s' ophelpt en verweert,
 Dat is hy die hem eert.

Prov. 14. 31.
& 17. 5.43. *God*

43. *God volgen.*

GAev' God een yeder keur fijn allerlieft te wenschen,
 Steld' het niet yeder beft aen fijn' al-wijfen wil?
 Nu fchickt God alles felf ten beften van ons menfchen:
 Waer yeder een niet beft te vreden, en sweegh ftil?

44. *Voor een mijner Wercken.*

DAer komt een staeltjen uyt van mijn onnoofel ploegen,
 Dat d'een niet quaed en vindt en d'andere niet goed:
 Maer't moft een yeder een verftrecken tot genoeg:
 Hoe? eifcht men my, arm menfch, dat God felf niet en doet?

45. *Rijmery.*

DIe voorgesneden ftof bedichten of berijmen,
 En doen geen beter werck als die daer plancken lijmen,
 By andere gekort, gediffelt, en gefchaeft:
 Of even of ghy een twee ftijve blafen gaeft,
 Die hem, die fincken fou, veil over water voeren:
 Ghy houdt fijn' onkund op, hy hoeft fich maer te roeren.

46. *Il proprio parer non hà mai torto.*

WAt zijn wy blind in ons bedrijven,
 En fteegh in dat bedrijf te drijven!
 Bekent het vry, een yegelijck,
 Al fchijnen wy 't fomtijds te geven;
 Om't fchoone voordoen van wel leven,
 Goed-duncken heeft altoos gelijk.

47. *Kinds Kinderen liefde.*

ICk ftel my geern ten thoon,
 In't fpielen met Kinds Kind'ren
 Ver van mijn' eer te hind'ren
 Die Kind'ren zijn mijn' Kroon.

Prov. 17. 6.

48. *Geluckigh onweten.*

ONwetenheit van al wat was voor defen,
 Van al dat naer fal wesen,
 En tegenwoordigh is,
 Is in den grond een' onmacht van de menfchen,
 Maer diefe fou verwenschen,
 Taft' ongetwijffelt mis.

Wie

Wie droegh het pack in 't hoofd, wie sou sich derven wagen
Aen dry in eene bael gefommelt en getast?

Wegh tweemaal anderhalven last;

Twee kan 't hem doen: 't zy goed' of quade dagen.
Van daegh en gisteren geeft elck genoegh te dragen.

49. *Noli altum sapere.*

AL wat ons op het pad ter saligheid gebreeckt,
Sie 'ck ons op 't helderste beschreven en bepreeckt:
Wat woel ick in den mist van duystere Propheten?
Al wat God decken wil, verbiedt hy my te weten.

50. *Dircks mislagh.*

DIrck seght, een seker man heeft hy sijn geld bevolen,
Die nu te soecken is en wandelt in 't verholen;
Soo dat hy aen verloop noch hoofd-som raken kan;
Is dat een seker man?

51. *Gaet met stade.*

VOetje voor voetje, maer niet al te ras,
Is allenthalven de sekerste pas:
Grijpt ghy te gierigh, het sal u ontglyen;
Haestige rijckdom en kan niet bedyen.

PROV. 13. 12.

52. *Canaille.*

GElijck onnutte spijs een goede maegh ontstelt,
Soo werdt een' goede Stadt met onnut Volck gequelt.

53. *Aen een' Speler.*

ELck Tuyscher is een Dief, als 't spel geeft dat hy wint.
Hy snijdt wel, in der daed, de bors niet van sijn Vrind:
Maer hy besteelt sijn huys, dat om sijn' winst moet weenen.
Verliest hy, hy berooft sijn eigen vleesch en beenen;
Sijn' Erven gaet het af: en, hoe 't geluckt, of niet,
God, die hem sijn Talent heel anders oorbren hiet
Onthoudt hy 't overschot van sijn' vergulde gaven;
Daer sijn bevelen was den Armen mé te laven.
Hoe, noemt ghy dat een spel met eeren, blinde sot,
Daer ghy u selfs besteelt, uw' naesten en uw' God?

54. *Aen den selven.*

MY dunckt ghy zijt een Geck, al schijnt ghy wijs van wesen:
 Ghy hebt wat gelds vergaert en 't hoort u toe alleen.
 En, sitten wy om lust van tijd-verdrijf by een,
 Ghy waeght het op een' steen, of 't uw of mijn sal wesen.

55. *Straet-wijsheit.*

MEn hoort wel by der straten
 Wat wijsse waerheits praten;
 My sei een gauwe Guyt,
 Het komt al op een uyt,
 Of 't met, of sonder reden is,
 Als maer een mensch te vreden is.

56. *Wereld.*

DE Wereld staet, en sal staen, tot haer ende,
 In ydelheit, in boosheit, en elende.

57. *Op der selver Moeders langhsaem sterven.*

MYn hert en is geen steen; het weende mé, als 't nood waer,
 Met die daer stervende verdwelmt licht dicht en diep:
 Maer 't waer ontijdelick: die slaept, is of hy dood waer,
 Noch meer noch minder als, die dood is, of hy sliept.

58. *Op een Lijck-huys.*

WAt doet men in dat huys, daer vensteren in 't slot,
 En witte mueren swert het licht des Hemels blinden?
 Wat doet men in dat huys? men morter tegens God,
 Om dat hy daer een' Vriend, en eenen sijner Vrinden
 Uyt 's Werelds duysterheit in 't eewigh licht gebracht
 En aller onrust vry in sijn rust heeft doen leven.
 Is dat de rouw van 't huys, is 't daerom, dom geslacht,
 Dat gh' in den doncker sitt? wel had hy u bekeven,
 Die all' uw' vensteren opstiet voor weer en wind,
 En sei, laet in Gods licht; ghy zijt maer al te blind.

59. *Aen Graef Christopher Delphicus van Dhona, Afgesant van Sweden,
 met mijne Koren-bloemen.*

DElfs-kind, van hooger waerd als vele die soo heeten;
 Al schijntse wat te zijn de gifte die 'ck U doe,
 't Zijn vodden, daer ick noyt en hebbe toe geseten,
 Volgt raed, en doet als ick, en sitter noyt niet toe.

60. *Luyaerts Les.*

O Nachtsaem Voeder van u selven en uw huys,
 Die om den oorber schier min weghs spoedt als een' luys;
 Loopt by de Mieren school, en siet hoe s' haer geneeren;
 Daer's groote wijsheit by die Operluy te leeren.

Prov. 6. 6.

61. *Aen de Vrouw van Albrandswaerd met mijn Zee-straet.*

Veel-waerde Vrouw van Albrandswaerd,
 Hebt ghy niet Torfs genoegh bewaert,
 Smijdt vry dit goedjen aen den haerd
 't En is toch niet als Albrands-waerd.

62. *Aen Agniet.*

Maect ons geen spartelingh, Agniet, ghy moet het hooren;
 Voll' acht-en-twintigh jaer zijt gh', op het minst, geboren.
 Daer is geen twijffel aen; ick spreek met goed bescheit,
 Uw' Moeder heeft het my wel tien jaer langh geseit.

63. *Aen Reinier.*

Wien staet ghy daer en spreekt, Reinier, wien onderrecht ghy,
 Een slaper, of een geck? of beid', of een' van twee.
 Lett eens, om mijnent wil, ten einde van uw re'en.
 Of hy niet vragen sal; wie is daer, en wat seght ghy?

Eccles. 22. 9.

64. *Brood-vyanden.*

Het huys vol vyanden, seght God, is 't huys vol knechten;
 Wie wil daer tegen vechten?
 Ick jaeghs liever all' ten huys uyt over hoop,
 't Is een' geruste zeegh, sijn vyand op den loop.

Marth. 10. 36.

65. *Menschen loon.*

Hebt den ondanckbaren uw gantsche levens dagen
 Op arm en schouderen, door dick en dun, gedragen;
 En sett hem eens hard neer;
 Daer's al de danck om veer.

66. *Soet en suer.*

MEn blaest Jan staegh in d'ooren,
 Waerom hy niet en trouwt met onse rijcke Neel?
 Jan seght bescheidenlick, In een woord kan men 't hooren.
 't Is waer, s' heeft goeds genoegh; maer wat noch? quaeds te veel.

67. *Op het hand-wasschen van een' Schoone.*

GHy, wasschen, Soetert, ghy,
Die handekens, van zy!
My dunckt dat al dat plasschen
Niet na behooren is:
Wat hoeft men schoon te wasschen
Dat schoon geboren is?

68. *Jan gewaerschouwt.*

Zyn dat all' menschen, Jan, die 'k in't Voorhoud sien wand'len,
Sie kuypen op het Hof, en op de Merckt sie hand'len,
En suchten in de Kerck,
En sténen op haer Werck?

My komt daer een groot woord van Gods woord in gedachten,
Math. 10. 17. Zijn dat all' menschen, Jan, ghy moet'er u voor wachten.

69. *Hard-kloppingh.*

KLaes klopt sijn Wif veeltijds om d'een of d'and're pert
En, na'et sijn vuysten lust, somwijlen vry wat herdt.
De Doctor merckte wel, daer was yets niet ter degen;
Maer wist niet dat se klop op 't kop-stuck had gekregen.
Gaet sei sy, Doctors, gaet; ghy dient niet voor mijn' bed;
Het is een' ongemeen' hardt-kloppingh die my letr.

70. *Oprechte maet.*

DE waarheit is soo veer pas van de logen
Als yeder een sijn' ooren van sijn' oogen.

71. *Op eenen Bibel.*

WAt soeckt men nacht en dagh te leeren, goed en quaed?
1 Cor. 4. 6. Men magh niet wijser zijn dan hier geschreven staet.

72. *Graf-schrift van een' Reuckwercker.*

GHy hebt een' slechten neus die niet en rieckt door 't Graf
Waer med' ick u vermaeck, my kost en kleeren gaf.
Ghy meent ick wormen aes gae werden: maer 't is leugen;
Sy zijn maer stanck gewent; sy sullen my niet meugen.

73. *Dircks Verrekiijkers.*

Zyn glasen, hol en bol, seght Dirck, van sulcken kracht,
En werd door hol en bol klaer sien te weegh gebracht;
Soo heb ick sekerlick een klaer gesicht te hopen;
Want Rijnsche Roomertjens, die 'ck besig met hoopen,

Zijn

Zijn altoos hol en bol: hoort, Dirck, en weest verdacht;
 Het hol en 't bolle geeft de glazen wel de macht,
 Van helder te doen sien; maer sou de kunst te deegh zijn,
 Soo komt s' u niet te pas; de glazen moeten leegh zijn.

74. *Vriendelicke Tucht.*

Die de verdoolde Jeughd na 't rechte pad wil drijven
 Recht weinigh uyt met kijven:
 Luy roepen doet niet tot de saeck:
 Men kan vermanen met vermaeck,
 't En sou den siecken lust noch voordeel kunnen wesen,
 Indien sijn Doctor keef: hy moet hem maer genesen.

75. *Heer-Ooms langh leven.*

Dat Heer-Oom in 't gelagh wel onder water wil
 En maect in roomertjens noch roomers geen verschil,
 Sal, meent hy, sijn langh leven zijn.
 Mijn Heeren, lett eens, seght de Pater,
 Slecht hout vergaet niet onder water,
 Ben ick vergancklick onder wijn?

76. *Jans vlugge Pen.*

JAn, ghy seght dat meest uw' wercken
 Met een hollende geren
 Rollen uyt uw' volle Pen:
 Sweert het niet, ick kan 't wel mercken.

77. *Gelyck mint gelyck.*

Ick weet niet of Klaes meer het quaed bemint, of 't goed:
 Hy wordt niet gram genoegh daer hy een' boef ontmoett.

78. *Schadelicke Liefde.*

GOe Vrienden is goed Volck; maer 't kon wel al te goed zijn,
 En door goed schadelick. Soo moest ick wel een bloed zijn,
 Haett' ick een Vyand meer, die my mijn' waerheit seft,
 Alseen' te goeden Vriend, die mijn gebreken vleit.

79. *Les voor Dichters.*

HAest werden, haest vergaen, zijn twee verwantte saken,
 Die d'een d'andere soo volgen dat sy raken.
 Denckt, Dichters, die u haest; welck best in 't duren houdt,
 Dat langhsaem wascht, als Eick, of rasch, als Vuren hout.

80. *On-order.*

'k **V**Ersta de Drinckers niet: 't schijnt dats' oock nucht'ren raten:
 My dunckt, tot grooten dorst behooren groote glazen:
 Haer' kleine gaen voor uyt, en, als men niet meer magh,
 Dan komen, averechts, de groote voor den dagh.

81. *Wacht op God.*

VErhaeft u vonnis niet van quaden of van vromen,
 Spaert uw' voor-oordeelen; de tijd en God sal komen.

1 Cor. 4. 5.

82. *Eten voor drincken.*

MY bracht een droncken Bood een' tijdingh na mijn Sin;
 En bly' lien vallen mild: ick schickten hem niet min
 Als een dick drinck-geld toe: maer, met een klachtigh wesen,
 Heer, seid' hy, 'k heb geen' dorst; ey, laet het eet-geld wesen.

83. *Het Schavot van kant.*

DAt droevige Schavot dat in de schoonste plaets,
 Den Haegh, de schoonste plaets staet en besitt, de Plaets,
 Staet my niet in den weegh uyt vreesse van de roeden.
 Of 't galligh hout, de Galgh; God hoop ick, sal verhoeden,
 Dat ick'er oyt verschijn'! 't is dat ick geerne saegh,
 Wat niet behaeghlick is, uyt d'oogen van den Haegh.
 Daer seggender 't staet wreed, daer seggender 't staet mottigh;
 Mijn' meeste reden is, het staet'er wat schavottigh.
 Maer, hoor ick, 's Lands Gerecht en magh niet uyt het oogh,
 En daerom staet het hier getimmert schoon en hoogh:
 Uyt wat oogh? goede Liens, uyt allerhande oogen;
 Van vrome menschen? neen, van die het minste dogen.
 Nu, smeet men 't hier om veer, en stelden 't uytter Stadt,
 Beproeft eens ofmer oyt gebreck van Kijckers had.

84. *Drincken verschoont.*

GRiet wou haer' droncken Man met voordacht drincken leeren,
 En sei, de rechte kunst is halver wegh te keeren;
 En als ghy 't droncken zijn begint te voelen, Jan,
 Soo scheidt uyt het gelagh, ten minsten van de kan.
 Gevoelen, sei de Man? wanneer begint dat voelen?
 Wanneer wy met ons tweeën wat hebben liggen woelen,
 En krijgen daerop vaeck, verklaert, en lieght my niet,
 Voelt ghy den oogenblick wanneer gh' in slaep valt, Griet?

85. *Alles*

85. *Alles by allen.*

SOu'k niet te bruyloft gaen, en leven, by den Wijn,
 Als wijse Liedden leven?
 De wijste heeft geschreven,
 Schreit met de schreiende, lacht met die vrolick zijn.

Rom. 12. 15.

Rom. 10. 15.

86. *Jan aen Griet.*

VEel dronckjens achter een weet Jan aen een te rijgen
 Of Griet wil preutelen of niet,
 Siet, seght hy, mijn' beminde Griet,
 Dit's om den dorst die'ck heb, en dat om geen' te krijgen.

87. *Perierat nist periisset.*

JAn had sich doodlick sieck gegeten, als een beest:
 Nu soud hy 't niet meer durven.
 Had Jan niet doodlick sieck geweest
 Hy waerder af gesturven.

88. *Mishangen.*

EEn Dronckaert had sijn' voghte krop
 Gesloten met een drooge strop.
 Hoe gaet dat, seid' een Boer? nu heb ick noch in langen
 Geen' bierkan aen den hals, maer wel aen d'oor, sien hangen.

89. *Schuldigh onschuld.*

GOd wil somtijds vergeven, koen,
 Die niet en weten wat sy doen:
 Maer leert den sin ter degen
 U, Dronckaert, sal 't foo niet vergaen;
 U die uw selven aen 't niet weten hebt gekregen;
 Ghy weet niet wat ghy doet, maer wat ghy hebt gedaen.

90. *Waterloose Neeringh.*

ICk weet een' Landsman seid' een Prater,
 Die by gebreck van water
 Drinckt water voor den dorst;
 En had hy water, arme borst,
 Soo hiel hy 't met de wijn-kan.
 Spreekt Water-molenaers, ghy weet hoe beide zijn kan.

91. *Het onderste boven.*

ICk sie de droncke Lien genoeghsaem wedervaren
 Al wat de stormen doen aen Scheveninger baren;

De

De wijn werckt als de wind; al wat te gronde lagh,
Spoelt hy ten herten uyt en brengt het voor den dagh.

92. *Dagelicks Verraed.*

GEen' ongenadiger Beklapper kander zijn
Van Lichaem en van Ziel, als Spiegel-glas en Wijn.

93. *Geestigh onschuld.*

QUaed spreken van een' Vorst, daer droncke sotten saten,
Quam voor des Vorsten oor, die sond om d'Onverlaten,
En dreighdese met rijs: een d'allersnoodste Guyt
Ley 't kluchtigh op den wijn: Heer, seïd hy, wilt niet kijven,
'tGingh noch al redelick; wy hadden met ons Vijven
Wel anders aengegaen; maer 't Tonnetje was uyt.

94. *Sieckē Tijs.*

TYs heeft sijn goed verteert met Teerders van den Haegh,
Goe meesters van de neeringh;
Sijn bors is uytgeteert, sijn overteerde maegh
Verstaet geen teeren meer; noch sterft hy aen de teeringh.

95. *Vrouwen Dronck.*

ALs de Vrouwen sich verloopen
In der soete wijnen vreughd,
Gaet de deur toe van de deughd
En die van d'ondeughden open.

96. *Voor Gijs.*

WIe noemt men van dit paer met meeste reden boos?
Trijn is het niet altijd, Gijs is het niet altoos.

97. *Mode.*

WAt pas ick op de Mode haer' altijd nieuwe drachten?
De wijze deser eeuw, is 't wijsheit te verachten.

Rom. 12. 1.

98. *Diogenes Vonnis.*

JAn van der Ballen heeft quae' gangen
Met Dirck sijn buermans wijf begaen:
Wat sal daer voor een' straf toe staen?
Men hoort hem aen sijn' naem te hangen.

99. *Predikanten uyt spraeck.*

GEleerde Predikers, ick bid uw, leert bezeffen,
Wat tael uw Ambacht voeght: geen' ander, dat ick weet,
Als die daer best gelijckt uw dagelickse kleed,
Dat statigh, zedigh is, en ongeciert, en effen.

100. *Aen eenen valschen Tuyscher.*

NA ick gewaerschouwt werd van velen
 Soo komt ghy yeder een,
 Bedriegen met een blad en snuyten met een' steen.
 't Scheelt maer een' letter, Ghijs: is 't spelen dat, of stelen?

101. *Tegen-gift van liefde.*

KLaes seght hem is een' konst van jonghs af ingevallen
 En heeftse menighmael met groote baet gepleeght:
 Voelt hy sijn hert ontroert met meerder welgevallen
 Dan dat een teer gemoed gerustelick beweeght.
 Vergeeft hem Joffertjens, dan derft hy u ontkleeden,
 (Ontkleeden by de gis, verstaet de meeningh wel)
 Ontkleeden eerst op 't hemd, dan op de naeckte leden,
 En stellen uw te pronck, hier met wat gansen vel,
 Daer met een bruyner huylt als 't aensicht wil beloven,
 Of beentjens in de luer wat averechts geschickt,
 Of voetjens in de wiegh wat binnewaerts verschoven,
 Of borstjens in den dwangh van 't rijgh-lijs plat gestickt;
 Wil al dat en noch meer, sijn heete mal niet koelen;
 Soo tast hy dieper toe, en vilt het vel van 't vleesch,
 En schrickt voor 't bloedigh beeld. Wil noch de liefde woelen,
 En dencken achterwaerts; soo scheurt hy spier en pees,
 En ster-ooght op 't geraemt, en seght, dit zijn de schatten,
 Dit is 't yvoiren beeld, dit is de schoone bloem
 Daerom ick my verdoe, en, lichtelick, verdoem.

My dunckt ick Klaesens kunst ten naesten by kan vatten,
 En sluyltens' in een woord; 't is of hy seggen wouw,
 Gelijck het kleed den Man, soo maeckt het kleed de Vrouw.

102. *Op de Heerlickheit van de Rechivaerdige, bepredickt ende beschreven door J. Vollenhoven.*

DOe hy dit selfde sprack, de volle Vollenhoven,
 Was yeders ingewand van 't spreken soo ontroert,
 Dat niemand sich voldé met hem schier t'overloven
 Voor sulcken Heerlickheit soo heerlick uyt-gevoert.

Hoe gaet uw' ingewand, Aendachtige, nu smoken,
 Nu hy van 't vluchtige maeckt een onvluchtigh woord,
 Dat soo veel nutter is geschreven dan gesproken
 Als veel en wel doorsien scheelt van eens wel doorhoort!

I I. Deel.

Hh h

103. *Aen*

103. *Aen hem self.*

OGhy met overvloed gezegende van boven,
 Die duſenden verſaedt uyt uwe volle hoven,
 Is den Rechtveerdigen ſoo groote heerlickheit,
 Eerſt hier, en dan hier naer voor Erfdeel toegeſeit;
 Bidt, ſalige Man Gods, dat alle die u leſen
 Tot ſulcker Erven recht. recht vaerdigh mogen weſen.

104. *Dirck en Ick.*

DIrck meende dat ick Goud ginch halen,
 Om hem een' treusneus te betalen;
 Juyst was het Silver, en niet veel.
 Hy bleef wat ſlecht ſtaen ſien, en ſey,
 Ghy geeft my maer het wit van 't Ey.
 En ick ſlacht u, 'k eet liever 't geel.

105. *Van Jan.*

JAn Snap, een kakelaer geboren,
 Om datm' hem alleſins ſouw hooren;
 Loopt uyt en in by oud en jong':
 Gemannen, paſt wat op uw' ooren,
 Sijn' voeten rennen als ſijn' tongh.

106. *Aen een' Prediker.*

GHy, die daer noo geſien, en geerne aengehoort,
 Gods Woord ſtaet en bemorſt, met een geſochten ſlinger
 Van handen gins en weer; In Gods Tael iſeen Woord
 Dat, of ghy 't noyt en laeſt, tot uwent t'huys behoort:
 Men ſeght in oud Hebreewſch, Een Geck ſpreekt met ſijn' vinger.

107. *Van My.*

VOor een' beſond're gaef danck ick mijn' God en Heer;
 Sy hebben my niet langh te vreeſen, die my krencken.
 Als ſocht ick het te doen, ick kan 't niet langh gedencken.
 't Goed dat ick heb gedaen ontgaet my noch veel eer;
 't Goed dat my iſ geſchiet vergeet ick nemmermeer.

108. *Elck ſijn tijd.*

EN fuſt niet, Jongelingh, 't en voeght niet in uw' jaeren;
 En ſpringht niet, Ouderlingh, 't en paſt niet op uw' haeren.
 In allerley gebaer van woorden en van weſen,
 Staet ouden qualick jongh, en jongen oud te weſen.

109. *Van*

109. *Van Klaes.*

KLaes liep ter landen uyt, en wouw niet hooren spreken
 Van Vrouw en Kinderen telaten in 't gebreck:
 Hy klopten op sijn' Broeck, en sei, de boose Geck,
 Al waer die komen sal, sal Vrouw noch Kind gebreken.

110. *Een Vrijer aen sijn' Lief.*

'kSchenck u een' Almanach, ondancbbaer'; dat's te weten,
 Ten minsten moet ghy my dit heel jaer niet vergeten.

111. *Een alleen.*

WAt is het hooghste Lot,
 Daer op mijn' Ziele siet?
 Ghy zijt het, groote God,
 Op meer en pas ick niet.

Luc. 16. 42.

112. *Weldoen en hopen.*

WAcht op den Heer, maer wacht te degen;
 Om wel te wachten, houdt sijn' wegen.

Ezal. 37. 34.

113. *Aen een' Prediker.*

GHy staet soo langh en preeckt: het eerst is ons ontgaen,
 En daerom kunnen wy het leste niet verstaen.

114. *Voor Dirck.*

DIrck is beroyt en opgeblasen,
 Hy slacht de stijve leege blasen:
 Ick wensch hem, of wat minder moed,
 Of tot dien moed wat meerder Goed.

115. *Beste winst.*

GHy arbeit om gewin, en houdt niet op van sweeten,
 Om meer en meergewins: maer Dirck, dit moet ghy weten,
 Daer's een gewin daer 't al aen leit:
 Genoegen met Godvruchtigheit.

1 Timot. 6. 6.

116. *Aen jonge Koets-rijders.*

TE Koets uyt, jonge Lie'n, en leert de lesse weten
 Der Wijzen van eertijds, soo langh ghy wel kont gaen;
 Een jonghman, seiden sy, en is niet wel geseten,
 Daer hy voor een oud man niet over eind kan staen.

H h h 2

117. *Bede-*

117. *Bedelaers afkomst.*

VAn kloecke Bedelaers en werd ick niet geraeckt:
 Zijn 't Bedelaers alreed, ick maeck't haer meer met geven;
 En d'eerste die haer geld op straet gaf van haer leven
 Heeft s' onvoorsichtelick tot Bedelaers gemaect.

118. *Aen Wilm.*

GHy light en slaet uw' knecht, het zy om wat het zy,
 Het heeft altoos den naem, om dat hy luy en dom is.
 Wilm, hebt ghy noyt bedocht, indien dat uw waerom is,
 Wie all' die slagen best verdiende, ghy of hy?

119. *Tegen Jan.*

'kHAdgeerne Jan besocht; maer hy ontleid 't, en was
 Quanswijs wat swackelick, of niet seer wel te pas:
 'kNeem wel een' uytvlucht aen; maer lach met sulcken flechten.
 Hoe? socht ick hem te sien, om Lijf om Lijf te vechten?

120. *Onverst and verschoont.*

ICk groet een minder man dan ick ben by de Straet;
 Hy weder groet my niet na mijn' of sijnen Staet:
 Moet ick daer quaed om zijn? en soud' ick my vergrammen,
 Ontmoett' ick by geval een' Blinden of een' Lammen?
 Sy lijden leeds genoegh, het zy aen voet of hand,
 En d'eerste noch veel meer, och armen! aen 't verstand.

121. *Aen een' Steenhouwer.*

KLaes, meent ghy dat dat Beeld voor 't uwe zy te houwen?
 Het was al, eer ghy quaemt aen 't hacken en aen 't houwen;
 't Stack in de Marmer, Man; ghy hebt, soo veel ghy kost,
 Het ov'righ uytgesne'en; soo hebt ghy 't maer verloft.

122. *Aen Dirck.*

GHy koopt veel' Boecken, Dirck, en meent geen Geld te sparen;
 Maer van die wijze waer noch hoop-werck te vergaren;
 Om een Boeck wensch ick maer, en kocht het, waer 't gereedt,
 Daer in geschreven stond al dat ghy niet en weet.

123. *Jan verschoont.*

IS Jan quaed-sprekende, wie kand'r hem om bekijken?
 Hy leerde noyt in 't School wel spreken, noch wel schrijven.

124. *Schade.*

124. *Schadelicke hulp.*

Die d'eerste letteren, die ons nu overstelpen,
 Ter wereld heeft gebracht, nam 't voor een dienstigh feit,
 Om onste swack onthoud, met haer gerieflickheit,
 Van d'een' in d'ander eew, te stijven en te helpen:
 Maer mis was't: daer werdt soo geluyert, en vertrouwt
 Op doode letteren, dat elck nu min onthoudt.

125. *Voor Frits.*

MY dunckt, Frits had gelijk, als hy een' Huysvrouw koos,
 Daer alle lijdszaamheit haer selven by verliezen,
 Of by verlooch'nen sou: hy most'er soo een' kiezen
 Tot Schole van geduld, om in al's werelds boos,
 Als Meeſter van de Konſt, verdraeghlick te verkeerren.
 Die 't buyten konnen wil, moet binnens huys wat leeren.

126. *Goede eigen liefde.*

SOo wie ſijn ſelven lief, en ſchijnt niet waerd gepreſen:
 Nochtans ſoo kan hy 't weſen.
 Was 't my niet prijſſelick?
 Ick had mijn echte Vrouw heel lief, en ſy was ick.

Ephes. 5. 28.

127. *Kreupele Klaes.*

KLaes, vraegd' ick, ſal 't wel gaen, ſal 't quaed Been oock geneſen?
 Of is 't verloren koſt;
 Wat ſal 't in 't ende weſen?
 Ja, ſeid' hy; 't ſouw wel gaen, als ick maer gaen en koſt.

128. *Prachtige Armoede.*

UW' kleeren zijn geſcheurt: die draeght ghy van gebreck niet:
 Ghy pronckt'er mé, Andries, quanswijs der wijsen een,
 Die's werelds moy veracht: maer wy en zijn ſoo geck niet;
 Wy ſien uw' ydelheit dwars door die ſcheuren heen.

129. *Trooſt.*

ELck doet ſijn lijden zeerſt, en yeder meent het ſijn'
 En kan by anderen niet vergeleken zijn:
 Maer, waer eens al het leed op eenen hoop geſmeten,
 En yeder uyt dien hoop ſijn aendeel toegemeten,
 Van Armoe, van Oneer, van Ongenucht, van Pijn;
 Of yemand wel dat deel ſou kiezen voor het ſijn'?

Hhh 3

130. *Begraef-*

130. *Begraeffenis.*

MYn' minste sorgen zijn voor mijn' Begraeffenis;
 Wat licht een aen sijn vleesch, als 't sijn niet meer en is?
 'k Ben voor den wijfen man, die't dus wist te verdeilen;
 Hebt ghy begravenslust, goe Vrienden, laet mijn' feilen
 By u begraven zijn, en soo daer ergens yet
 Deughdsamighs in my was, begraeft dat liever niet.

131. *Op Pieters Dichten.*

Schrijft Pieter altemet een Veers,
 't Is dobbel waerd in 't licht te komen;
 Werdt maer mijn seggen wel genomen:
 Ick meen in 't vier, of in de keers.

132. *Deughdelicke Vrijheit.*

Dirck doet al wat hy wil met Hill'.
 Dat neemt men stracks op Borst en Bil:
 Maer soo en ister niet gelegen.
 Hoort, argewaenen, en swijght stil;
 Dirck wil maer goed doen en ter degen,
 En daer en heeft Hill' oock niet tegen;
 Soo doet hy met haer wat hy wil.

133. *Voorsichtige Ledigheit.*

Teen doet t'huys niet een dingh, en buyten niet met allen:
 Hy slijt met ledigh gaen sijn' Mantel en sijn' Schoen.
 My is een' reden van sijn niet-doen ingevallen;
 Hy kent sijn' eigen aerd, en vreesst voor quaed te doen.

134. *Alcove.*

Als 't langh gemeten is, geteeckent en gebootst,
 Hoe ruym, hoe hoogh, hoe breed de slaep-sté dient te wesen,
 Soo werdt het vonnis in d' Alcove dus gewesen;
 Het grootst gemack is 't kleinst, het kleinste werdt het grootst.

135. *Noch.*

Wat's een' Alcove by een luchtigh Slaep-gemack?
 Een' wel gesneden Borsuyt een te wijden Sack.

136. *Danckbare Joost.*

Joost was van drincken sieck, en, souw men hem genesen,
 Hy most den bitt'ren Kroes uytpoyen, dick en veel:
 Genesen, valt hy weer aen 't spoelen van sijn' keel,
 En poyt veel neerstiger als emmermeer voor desen,

En geeft dit praetje voor een' reden van gewicht:
 Daer zijn geen' menschen die meer als d'ondanckb're stincken:
 Nu ben ick mijn' Doctoer soo hoogelick verplicht,
 'k Moet all' uer eens op 't minst de mans gesondheit drincken.

137. *Befigh best.*

Houdt hert en herffens vol en besigh met niet quaeds:
 Al komt de Duyvel dan, soo vindt hy daer geen' plaets.

Ephes. 4. 22.

138. *Jans Biecht.*

Is 't aengeboren erf, een' eigen *Conscientie*,
 En heeft'er yeder een;
 Soo heeft'er yemand twee, seght Jan; met reverentie,
 Want ick en hebber geen'.

139. *Op Jan Bult.*

JAn Bult besiet my suer, en doet my min als recht;
 Ick heb hem niet misdaen, na 'k 't wel kan overleggen;
 Ghy zijt een slimme Schelm, soo had ick mogen seggen;
 Ghy zijt een rechte Geck, soo heb ick maer geseght.

140. *Herman na de Galgh.*

Omeen' ses Mergen lands heeft Herman langh gepleitt:
 Nu werdt hem ses voet lands by Schepenen ontfleit.

141. *Van Klaes.*

Een' gulde, een' silver' ew en kan Klaes niet betrecken;
 Een' yfere veel min; hy is noch van de vrecken,
 Noch van de wreede niet: sijn hert hanght aen goe Wijn;
 Een' Wijn-ew, quamer een, sou recht sijn' weelde zijn.

142. *Van Dirck.*

DOe Dirck meer kleeren had verdroncken dan versleten,
 En noch wel eens soo veel verdobbelt als verpleitt,
 Als endelick sijn Paerd de Haver was ontfleit,
 Soo most het na de Merckt; waerom, is goed te weten;
 't Vleesch was dier in de Hal, als Dirck sijn Paerd most eten.

143. *Jan verliest.*

JAn had sijn' Griet soo lief als m' yemand hebben kan:
 En nu noch liever dood als levend; dat 's een Man?

144. *Van*

144. *Van Phlip.*

PHlip spoelt zijn' tanden staegh met rijpe-druyven-nat,
 Al waer hy 't heerlickste van Vloed of Eb kan vinden,
 (Van Zee-vloed, of Rhijn-eb) en, heb ick 't wel gevatt,
 Dat spoelen kost hem meer als 't wasschen van zijn' Linden.

145. *Jans Iyer.*

DIe voor het Vaderland wil sterven op de Vest,
 Verdient veel eers, seght Jan, en wil s' hem geerne geven:
 Maer, voor zijn eigen hoofd, houdt hy altoos voor best,
 Als oock goed Vaderlands, voor 't Vaderland te leven.

146. *Van Dirck en sijn Wijs.*

DIrck is een rechten Uyl, 't Wijs smeert haer oolick wesen,
 En doet het glimpen, trots het sijn Veneetsch gelas:
 Daer spiegelt Dirck sich in: waer hebt ghy oyt gelesen,
 Geleerde, dat een' Vrouw een Uylenspiegel was?

147. *Van Klaes.*

VAn jonghs heeft Klaes gerooft; nu moet hy 't eens ontgellen,
 En wandelt na de Galgh. Met all' sijn' Metgesellen?
 Niet een. Wat zijns dan, onschuldiger als hy?
 Neen, maer Klaes tot de Galgh wat meer geboorn als sy.

148. *Van Frans.*

FRans heeft my lief gehad; dat heet hy my gelooven,
 En dat een av'rechts woord die liefd' heeft doen vergaen:
 Hy lieght; 't en is geen vier datm' om een haer kan dooven;
 Die 't foolicht laten kan, en heeft het noyt gedaen.

149. *Wijs praet.*

LAet my de Vrouwen niet bekijken
 Die 'ck somtijds op de teenen trap;
 Ick siefe neffens een beschrijven,
 Ouw' Wijven praet, en yd'le klap.

1 Timot. 4. 7.

150. *Van Teun.*

NU houd' ick van de konst? s' is waerdigh luyd gepresen;
 Waerseggers hebben Teun gewaerschouwt langh voor desen,
 Dat een' aemborstigheit hem 't leven korten sou:
 Daer gaetm' hem op 't Schavot doen kijken door een touw.

151. op

151. *Op Klaers Contrefeitsel.*

SChrickt niet, die onvoorsiens dit Beeld in handen krijgt:
 't Is Klaer klaps op een duyts: maer de natuer light onder,
 De konst heeft d'overhand: fiet wat een werck van wonder,
 Wat een geluck; sy staet als of sy leefd', en swijght.

152. *Van Jan.*

JAn heeft sijn Broer in 't Graf gebracht,
 Ick weet niet of hy schreit, of lacht;
 Altoos ick heb hem hooren seggen,
 Hy light wel dien de Heer heet leggen,
 En somtijds oock, met goed bericht,
 Ick ben die goe Vriend meer verplicht
 Als bei, mijn Vaertjen en mijn Moertje,
 Sy maecken my het jonghste Broertje;
 Broer is in 't onderspit geraeckt,
 En heeft my oudste Broer gemaeckt.

153. *Van Jeroen.*

Jeroen veilt en verkoopt al wat voor hem vergaert is,
 En lapt het door de keel: vraeght yemand wat hem schort.
 Waerom hy arm wil zijn? sijn' antwoord is in 't kort,
 My lust eens te doorsien hoe veel mijn goed wel waerd is.

154. *Klop Ael.*

Licht' Ael is nu een Klop, en sit staegh in de Kercken.
 Wat was 't een gauwen Baes,
 Die ons eerst leerde mercken,
 Dat meestendeel een' Vrouw een ses werpt, of een aes?

155. *Van Klaes.*

KLaes gaet voor Advocaet, en is niet min als dat:
 Soo swijght hy wijsfelijk op wat hy niet en vatt;
 Want, seggen en niet weten,
 Is valsch' getuygen werck; soo soeckt hy niet te heeten.

156. *Op Andries.*

En Graf-schrift voor Andries? wie sou daer over leggen?
 Men wist schier niet van waer,
 Of wie, of wat hy waer,
 Soolangh hy heeft geleefd; wat hoeft men 't nu te seggen?

II. Deel.

Iii

157. *Aen*

157. *Aen Aert.*

WY lesen hier en daer,
 Afwesen sterckt de liefd': Aert komt my niet te naer,
 My lust te deegh te sien, of 't logen is, of waer.

158. *Op het Afbeeld van een Stomme.*

Gebreeckt niet als de spraek aen oude Schilderijen,
 Die elck soo geerne siet;
 Denckt hoe ver is 't Pinceel geraeckt in onse tijen;
 Hier en gebreeckte niet.

159. *Op het selve.*

EN wenscht niet dat dit Hoofd sijn' Lippen roer' en spreek';
 Als andere dat deden,
 Men vond het fraey met reden:
 Dit, hoe het meerder sprack, hoe dat het min geleeck.

160. *Trouwe Raed.*

ZYt gh' op het Land gequetst, geplundert en gevangen,
 Op Zee by na vergaen, van Buskruyt half verbrandt,
 En volgt u 't ongeluck in Water, Vier en Land,
 Jan, soeckt heil in de Locht, en gaet u laten hangen.

161. *Graf-schrift van den Bouwmeester Post, in 2 dagen
sieck en dood.*

BY dese Post
 Light Pieter Post,
 Die won sijn kost
 Soo veel hy kost
 Aen Balck en Post,
 En wierd verlost
 Met hy begoft,
 En als hy most
 Vergingh te Post.

162. *Oprechte Mildheit.*

IN 't sterven heeft Reinier den Armen wel bedacht:
 't Is wonder, werdt het niet in 's Lands Chronijck gebracht.
 My lust eens t'overlaen: wat heeft Reinier gegeven?
 Het gen' hy langer niet behoefden als sijn leven.
 En heet hy daerom mild gestorven? misverstand.
 Hy heeft gegeven, ja; maer uyt een anders hand;

Den

Den Erfgenaem sijn' hand, dien 't Goed was aengeboren,
 Dat d'Overledene niet langer toe kost hooren,
 Alstot ontlevens toe: scheidt dese geern daer af;
 Soo is hy milder mild als die in 't sterven gaf.
 Die geerne los laet, geeft; en soo, maer tien by 't leven,
 Is meer als duisenden al stervende gegeven.

163. *Van Dirck en Jan.*

DIrck heeft niet raers geseght, geschreven, noch gedaen;
 Jan heeft met alle dry 't gedurige vermaen
 Van alle man verdient: siet of het scheel niet groot is,
 Van dood zijn als men leeft, of leven als men dood is.

164. *Schoone Musike.*

BRandt bast den Bas, Philip snuyft den Tenor;
 Dat hoorick geern, maer lieft met een oor;
 Reinier singht heele dagen langh
 Den Boven of den Boeven-sangh.

165. *Man en Vrouw.*

Het eerste Menschen-paer (vertelt Klaes uyt Chronijcken)
 Ick weet niet waer gedrukt, hy magh het self doen blijcken)
 Het eerste Menschen-paer, Heer Adam en sijn Wif,
 En hadden geen geval d'een in des and'ren Lijf:
 Sy sagen Borst en Buyck van boven tot beneden
 Staen gapen sonder slot, en 't docht haer beid' onreden:
 Aen 't rijgen vielen sy, elck met sijn' nestelingh;
 Maer 't quam oneven uyt, al meenden sy een dingh;
 Heer Adams Nestel-snoer viel wat te langh in 't rijgen,
 Vrouw Evas wat te kort, om 't heel vel toe te krijgen.
 Noch hanght dat overschot en dat gebreck van Touw
 Den Menschen aen, seght Klaes, en maecktse Man of Vrouw.

166. *Wensch en haet.*

DAer is wat vreemds in 't oogh, en 't heeft doch sijn waerom:
 Elck foeckt en tracht'er na; en als men 't heeft bekomen,
 Soo wenscht het yeder een of wegh, of niet gekomen;
 ('t Gelijckt een Raedsel, maer 't en is 't niet) Ouderdom.

167. *Welsprekenheit.*

GHy snapt gedurigh, Dirck, en meent met wind te breken
 Vooreen welsprekend Man te werden aengesien:
 Let hoe ghy u bedrieght: dus seggen wijse Lien,
 Die niet wel swijgen kan, kan noch veelmin wel spreken.

168. *Aen Jan.*

PRijst ghy geen' Lieden, Jan, als die niet meer en leven?
 Ick hoop u dat vermaeck uw leven niet te geven.

169. *Quirinus Naso.*

Quirijns Neus is soo langh, en soo ver van sijn' ooren,
 Dat, als hy selver nieft, hy 't selver nau kan hooren.

170. *Gerechtig Testament.*

Ick prijs mijn' Advocaet; hy is gaen liggen sterven,
 En heeft het Dolhuys voor sijn' Erfgenaem verklaert:
 Hy seid', ick heb mijn goed by sotte Lie'n vergaert,
 't Moet gaen van daer het quam, de gecken moeten 't erven.

171. *Aen Klaes.*

WAt maeckt ghy sulcken rouw,
 Klaes, over een' goe' Vrouw?
 Ghy hadtse goed gemaect, of hadtse goed gevonden:
 Soo dit, men vindter meer;
 Soodat, en liebt ghy u het handwerck onderwonden,
 Soo leeft de Meester noch, en proeft het wel eens weer.

172. *Mans hand boven.*

HEt huysgesin is heel verdraeyt,
 Daer 't Haentje swijght en 't Hoentje kraeyt.

173. *Van Stocker Olivier.*

IS Olivier mijn Gast, hy neemt sijn tijd soo waer,
 Dat ick schier Lepelen en Schotels in gevaer
 Van sijn' hondstanden houw, en derv hem in dat sliken
 Niet een woord spreken doen; in 't eerste soud hy sticken.

174. *Van Dirck.*

DRy jaren in den Haegh, en niet eens in 't Voorhout
 Gewandelt en gekout?
 Dirck, seid' ick, hoe gaet dat? Dirck dorst sich niet verklaren.
 In 't ende quam het uyt,
 Dat de besuckte Guyt
 De Voor-poort van den Haegh beseten had dry jaren.

175. *Van Wilm.*

Wilm, vraeghd' ick, in wat jaer
 Wierdt ghy eerst Wewenaer?

't Was

't Was, seid' hy (en 't was waer)
 Door onse lieven Heers barmhertige bestieringh,
 Een weinigh voor of naer
 't Sestiende van mijn' Vrouws genadige regieringh.

176. *S^t. Joris Legende.*

S^t. Joris stack den Draeck om een seer schoone Maeghd:
 Ick vinder sommige, die 't speultje wel behaecht:
 Veel' and're vind ick, die S^t. Joris heel versaken;
 Meer and're seggen my; Daer waren noyt geen' Draken.
 Hoe? geen S^t. Joris, daer soo veel af werdt gewaecht?
 Geen Draeck? van dusend een en wasser oock geen Maeghd.

177. *Van Klapper Klaes.*

Klaes is soo bly sich selfs te hooren.
 Ick weet niet hoe ick hem ontkom'.
 'k Doen emmers: stop ick maer sijn' ooren,
 Soo ben ick vry, en hy blijft stom.

178. *Aen vissen Dirck.*

Wat moet sy, Schoon, en Wijs en Rijk zijn; die ghy vrijdt,
 En meent gh'er sulcken een' te vinden nu ter tijd?
 Ick weet niet hoe, of waer: Dirck, woudt gh'er aengeraken,
 't En is geen dag'licks goed, ghy moster een' doen maken.

179. *Vrouwen onstade.*

Wat seid' hy 't na mijn' sin, een van de kloeckste Wijfen?
 Ick derv geen' Vrouwen prijsen;
 De beste die ick ken
 Moght licht veranderen terwijl ick besigh ben.

180. *Teun sonder Ziel.*

Teun sweert, hy heeft sijn' Ziel niet liever als sijn' Wif:
 Dat schijnt wat fraey te luyden;
 Maer 't heeft min te beduyden,
 Als of hy pas sijn' Vrouw soo lief had als sijn lijf.

181. *Pieter aen Jan.*

JAn, zijt ghy Wewenaer, en draeght ghy daerom rouw,
 Sei lichte Pieter-buer, en meent gh' hem langh te dragen?
 Hoort, Vriend, ick ben soo ver van u te helpen klagen,
 Ick gaf mijn levend Wif wel voor uw' doode Vrouw.

182. *Klappige Neel.*

Ick wist niet hoe het quam,
 Dat Neel haer tongh soo weidde;
 Tot dat haer Man my seide,
 S'is all' haer' tanden quijt; het Heck is van den Dam.

183. *Voorsichtigh Testament.*

Jan heeft sijn groote goed gelaten aen den Armen.
 Wat heeft Jan wel gedaen?
 Waer 't anders, niet een Neef en schonck hem eenen traen;
 Nu moeten se wel karmen.

184. *Eigen onkennis.*

MY vraeghd' een Vreemdelingh, wat zijt ghy voor een Vent?
 Ick sei, dat wist ick niet; hy moght het mog'lick weten:
 Mijn' jaren waren nu ten naesten by versleten;
 Maer, die sich selven kend', en had ick noyt gekent.

185. *Aen Dirck.*

DIrck, rieckt ghy na Civer, als eene van de meesten,
 Soo rieckt ghy na een Beest;
 Daer 's dat Smeer in geweest:
 Rieckt ghy na Mûscusdoock, soo rieckt ghy na twee Beeften.

186. *Maegh-Poeder.*

DEwijl de Maegh gesond is
 Dat bitter in den Mond is;
 Wat waer 't een' Medicijn,
 Genomen in wat Wijn,
 Trijns Tongh gestampt in poeder,
 Met die van haer' Vrouw-Moeder?

187. *Noyt yeder te pas.*

Die alle Mēnschen wil behagen, en in al,
 Magh heden wel beginnen:
 Maer 't is quaed om versinnen
 Wanneer hy eindē sal.

188. *Willigh sterfē.*

OP blijven; noemden wý 't in onse kindsche dagen,
 Niet vroegh te bed te gaen; en 't was hard om verdragen,
 Te moeten rusten als de Son pas onder gingh.
 Die kindsheit komt weerom; is 't niet een wonder dingh?

Hoe

Hoe dat men ouder werdt, hoem' ouder soeckt te wesen.
 Op blijven is de vreughd, te bedde gaen, het vreesen
 Van alle menschlickheit: 't schijnt dat de tijd hier naer
 Yet sonderlinghs belooft, dat levens waerdigh waer,
 En daerm' om wenschen moght noch heel langh op te blijven
 Om 's Werelds end, misſchien, en Graf-schrift te beschrijven.
 Ten lesten komt de vaeck, 't is hier Graveel, daer Gicht,
 Hier monden sonder tand, daer oogen sonder licht,
 En oogen die haer self, gelijk die van de Kind'ren,
 Op houden met geweld, en doorgaens voelen mind'ren.
 Wel hem, die, sonder dat, Godvruchtelick bedacht,
 Heelgeern' en heel geruſt kan seggen, Goeden nacht.

189. *Andries op ſtraet.*

ANdries had by der ſtraet een ſpijtigh woord ontfangen
 Van een aelwaerdigh Wijf, dat onder 't masker ſtack;
 En meende, 't ſtond haer vry een yeder ſijn belangen,
 Bedeckt en onbekent, te ſeggen met gemack.
 Andries en ſmaeckten 't niet, en in de plaets van vragen,
 Mevrouw, wie zijt ghy? riep; hoort, ghy vermomde Pop,
 'k Sal ſien of ick het moet, of kan, of wil verdragen;
 Doet eerſt uw backhuys af, en dan uw backhuys op.

190. *Aen Mathijs den Swijger.*

OF 't is goed overlegh, of 't is een ſotte treck,
 Die uw ſtaegh onder 't volckaen 't ſwijgen houdt, Mathijs:
 Want zijt ghy wijs, ſoo zijt ghy geck,
 En, zijt ghy geck, ſoo zijt ghy wijs.

191. *Aen bejaerde Kinderen.*

DE Moeder die u langh geſooght heeft en gedragen,
 Gaet ruſten, oud en grijs: hoe voeght u dit gekarm?
 U, die voljarigh zijt? om Gods wil, laet ick vragen,
 Wilt gh' altoos aen de mem, of altoos op den arm?

192. *Aen de ſelve.*

GOd leent ons Ouderen, en Kinderen, en Magen.
 Haelt hyder een te huys, wy ſtellen ons te weer,
 Als hadden wy gelijk van ongelijck te klagen.
 Hoe? ſchickt ſich 't ſpreek-woord oock tot aller dingen Heer,
 Men leen' het aen ſijn' vriend, ſijn' vyand eyscht men 't weer.

Ey?

Ey! die die groote Vriend soo langh heeft laten leven.
Die Vrienden laet ons hem, als Vrienden, weder geven.

193. *Bid-raed.*

Die in het Kerck-gebed sijn' herffenen wil dwingen,
En spenen van 't verloop in ydel' aerdsche dingen.
Denck' dat die Bidder sit en kniele voor het bed,
Daer op hy light en sterft; 'k wed hy der scherp op lett.

194. *Talen rijkdom.*

Welck is de rijkste Tael, en hoe d'een' meer als d'ander'?
En spreken niet alom de Menschen met malkander,
En kijft men ergens niet, en vrijdt men niet alom,
En staet men ergens, by gebreck van woorden, stom,
En isser volck min rijk van woorden als van saken,
En, quamender te kort, soud' elck geen' woorden maken,
En makender alom de snapsters niet te veel?
'k Houws' all' al even rijk: maer wenschte, voor mijn deel,
Dat d'onse d'armste waer, en altijd soo sou blijven:
Ten minsten hadden wy wat min geruchts van Wijven.

195. *Dichtens kracht.*

Wie heeft het Dicht verdicht? Ick kan den man niet prijzen.
Wat's Voetmaet en wat's Rijm in d'ooren van de Wijzen?
Is 't wijsheit die men spreekt? die luydt wel ongerijmt.
Is 't jock en malligheit? wat lightm'er mé en lijmt,
En spilt sijn' dieren tijd, en pijnicht sijn' gedachten
Om Rijmen, die veeltijds de reden maer verkrachten?
Dit's waerheit: en nochtans een eertijds Wijse man
Prees 't Rijmen wijsfelick, en gaf'er reden van.
De woorden, sei die Wijs', en zijn niet te verachten,
Die door den wreeden drangh van engh-geboorde schachten
Haer selven uyteren: sy waren daer geknelt,
En brekender scherp uyt, geslepen met geweld,
En bijten ons in 't oor. En dit is vast te setten,
Als blasen in de locht, en blasen door trompetten,
Soo scheelt het, Dichteloos te spreken, en in Dicht.
Ick laet een yeder een 't scheel deelen soo het light.

Einde des vier-en-twintighsten Boecks.

S N E L D I C H T.

1. Mergen.

DAt gift'ren Mergen hiet, sal mergen Gift'ren wesen,
 En heden is 't van Daegh. Andries, ghy hebt gelesen
 Al wat'er leesbaer is in Grieksch en in Latijn;
 Ey lieve, leert my eens, wanneer sal 't Mergen zijn?

2. Kerck-gangh.

'k **S**Agh ouden Adriaen voor heupe-kreupelaen,
 Soo schockelt hy langhs straet met waggelende leden:
 Maer op mijn onderfoeck geeft hy een beter reden,
 En seght, met eenen voet in 't graf te moeten gaen,
 Den anderen daer uyt, maeckt ongelijke treden.

3. Aen Agniet op de dry waerommen.

Vermaeck, Profijt en Eer zijn d'eenige dry saken
 Daer m' alle dingh om doet: 't Profijt volghet op 't Vermaken
 Uyt uw licht ambacht licht: maer daer het derde, d'Eer,
 't Gefelschap niet en volghet, valt al 't goed werck om veer,
 Dus preecken ick Agniet: sy liet sich niet beklemmen:
 'k Pas op de derde niet; 'k win 't, sei sy, met twee stemmen.

4. Afrekeningh.

MYn Snyder sei my laest, hem quam veel gelds van my.
 Van selfs? sei 'k, dat komt wel te pas; foo ben ick vry.

5. Onbesorghde Waersegger.

Klaes is al seventigh, en Almanackt voor waer
 Des werelds jonghsten dagh op noch eens tachtigh jaer.
 Light yemand op de wacht om Klaes te heeten liegen,
 Hy neemt het ruym genoegh, en sal hem wel bedriegen.

6. Groot klein verschil.

HEt scheelt seer veel hoe dat de woorden loopen,
 Op geld te hopen, Jan, of veel geld op te hoopen.

I I. Deel.

K k k

7. Goed

7. *Goed bericht.*

HOor, Wijfje, feid' een Man niet al te veer van hier,
 't Volck feght, dat all' de Mans rondom in ons quartier,
 Klaer' Horenbeeften zijn, een eenigh uyt genomen;
 Wie foudt ghy oordeelen dat voordeel toe te komen?
 Laet sien eens, fei de Pry, een ongehoorent Man?
 Ick weet niet, by mijn ziel, wie dat dat wesen kan.

8. *Gebroken tael.*

DAt is een groote Schelm, sprack onse Schouth van Piet,
 Die in de boeijen fat. Neen, Heerschap, feid hy, niet
 Soogrooten Schelm als ghy (hier hoefden hy met eenen,
 En fnoot en spowden eens) my lichtelick mooght meenen.

9. *By 't woord.*

MYn Schouth sprack tot een' Guyt om veel ondeugds gevangen
 Schelm, foo ghy niet en hanght wil ick voor u wel hangen.
 Ey lieve, fei de Fielt, doet my dat woord gestand,
 En, of 't soo vallen moght, blijft toch wat by der hand.

10. *Fatfoen goed koop.*

EEn Sneldicht kost my niet: het Rijm valt in de Reden,
 Eer ick het wachten derv; in min als weinigh treden,
 De Reden in het Rijm. het moeyelickit is my,
 Waer ick aen stof geraeck die 't Sneldicht waerdigh zy.

11. *Passer.*

VAn d'oude vonden was de Passer schier geen Vond,
 En weinigh ded' hy die hem vond, of niet en vond:
 Wat vinden koster aen een' Passer zijn? hy wasser,
 En alle fchepfel met twee beenen was een Passer.

12. *Aernhemfche blinck.*

UW' streken zijn ondeckt; ghy meent ons te verbeenen
 Met menigh Diamant
 Aen d'een' en d'ander' hand:
 Maer, Jan, wacht voor den Schouth; ghy speelt met valsche steenen.

13. *Op een Geblanckette.*

MEn hiet my in de Kerck een' Joffer eere bien:
 Maer ick en groet geen' verw; dat moet men my vergeven.
 Ald'eere die haer komt en schouw ick niet te geven:
 Maer, Vrienden, fei'ck, waer is s'? ick woufse geern eens sien.

14. *Noch.*

14. *Noch.*

WAer is dat Potje, Neel, daer uyt ghy desen mergen
Dit backhuys hebt gesmeert?
Gh' hebt my geen eer te vergen
Als ick dat Potjen eer, heb ick u ruym ge-eert.

15. *Noch.*

HEt is om haer vermaeck; seght Anne, dat s' haer' kaken
Met rood en wit versiet.
De krenghe en lieght het niet;
S' is niets te wel gemaect, sy wil haer wat vermaken.

16. *Noch.*

TRijn scheen seer geerne rijp, en daerom wilse bloesen,
Gelijck rijp' Appelen en Kersten doen en Roosen:
En seght, 't is even goed
Waer mé s' haer bloesen doet,
Of uyt haer eigen Bloed, of uyt haer' eigen doosen.

17. *Noch.*

ANn' en blanckett haer niet; en, die het soogenaemt heit,
Heeft Ann' en Annens kunst veel ongelijcks gedaen:
Sy roodt haer' koontjens maer: wat is daer aen begaen?
Sy besight maer de verw van schaemt' aen onbeschaemtheit.

18. *Op Jans Gebout.*

GHy bidt my uw nieu Huys te komen overleggen,
En mijn gevoelen, Jan, op alles uyt te seggen:
Laet dunckend Architect, 'k sal komen; denckt het vry,
En seggen wat ick sie; weest ghyder maer niet by.

19. *Op het eenzijdigh sterven van dry bekende.*

DRy Vrienden, wel bejaert, maer die het minder waren
Dan ick ben, zijngelijck dit leven uyt gevaren.
Hoe moet ick 't nemen, Heer, wien hebt ghy liever, my,
Die gh' in dit leven spaert, of die verlosse dry?
Oh, laet my niet bestaen het vonnis uyt te wijsen;
Maer twee en danckbaerlick all' uw' bestieringh prijsen.

20. *Aen Rijmer Jeroen.*

'k **S**End u mijn' Dichten niet, al soudt ghy my bepruylen:
Ick vrees ghy mocht my doen
Als ick u dé Jeroen,
En senden waer voor waer; en my lust niet te ruylen.

K k k 2

21. *Aen*

21. Aen Pier.

GHy zijt een groote Geck, en wilt'er niet voor strecken:
Die 't minst bekennen, Pier, dat zijn de grootste Gecken.

22. Proef-treden.

'k **W**As in de seventigh, en trad vermakelijk
Van Canterberghs hoog Hof langs heen den droogen Dijk
Die Londens schoone Teems sluyt en vergiert in 't Zuyden,
In 't Zuyden dicht besett met Bogaerden en Kruyden.
Ten Noorden met droogh Hout, verwesen tot de saegh,
Of door de saegh versneen, meer als m' oyt t'samen saegh,
Soo dat daer, quaem het vier (God schutt' het) weer t'ontsteken,
Een' tweede nieuwe Stadt van Londen in sou steken.
In die bedenckingen vond ick my achter rug
Den, anders langen, wegh tot groote Londens-brugh:
Daer over, of daer door (het is een' straet vol huysen,
Vol winckels, sterck geveest op een en achten sluyfen)
Wend' ick ter slincker hand, en wandelde West aen;
Tot dat ick, met gemack en sonder overgaen,
Door lange Londens Bosch tot in Whitehall geraeckte,
Daer ick al staende rust' en desen omloop staeckte,
Schier minder moed' als nu. Die 't kan, beroeme sich,
En dancke God met my, oock in de seventich.

23. Klaers gestof.

KLaer heet haer' Man haer Hert, en 't is een Hert met hoornen;
Niet, seght sy, van den slaghe die daer in struyck en doornen
Verwarren met haer' kop: 't is een veel schoonder hoofd,
Daer van 't ontsichtbaer hout al 't sichtbare verdooft.
't En valt niet, als het wild, 't staet tegen lange jaren,
En werdt noch alle jaer verrijckt met nieuwe paren:
Denckt wat een' heerlickheit, en of oyt braver Beest
In 's Gravenhager Bosch als mijn Man is geweest.

24. Nette Nel.

WY stonden om 't Lampet, daer elck sijn' handen wies,
Behalven Pieter nel; die sei, dat was te vies;
Haer' handen waren schoon; wat souder aengebren?
Sy haeldefe noyt 's nachts van onder uyt haer' deken.

25. Het

25. *Het Ey als 't Hoen.*

't **W**El passen van den Heer in klein of groot Gebouw
Is dat ick, voor 't gemack, den besten regel houw.
Eer Klaes sich dit Paleis heeft derven onderwinden;
Heeft hy 't in sijn vernuft niet anders moeten vinden:
(Waer is de Geck? ick hoop, hy staet hier niet dicht by)
't Huys past en voeght hem net; het is soo sot als hy.

26. *Noch.*

WAt dunckt u van mijn Huys, is 't niet wat goeds? sei Harmen,
En zijnder betere? spreekt rustigh, ja of neen.
Ick dorst niet, voor sijn' Neus. My luste schier te karmen;
Ick sucht' en seid' alleen, Arm Goud en Hout en Steen!

27. *Uerwerckers.*

Siet gh'all' die Werckjens wel die in dien winckel hangen?
Dat zijn al siecken in dat Gasthuys, die verlangen
Dat Doctor Lap verschijn' en yeder half of heel
Aen d'oude gangen help' en alle breucken heel'.
Als 't langh gefutfelt is, soo schijnen sy genesen:
Maer eer de Maend omkomt, sal 't even 't selve wesen,
En dan weer 't Gasthuys in, en weer nieuw ongeval.
Wat een' quackfalvery, wat kostelicker mal!

28. *Een gehangen.*

JAn had sin in stil weer, en als 't begoft te waeijen
Soo schudden hy den kop en vloecten op den wind.
Noch hanght hem die gril aen; ick merck 't hieraen sijn swaeijen,
Als 't opeen stormen gaet, dat hy 't niet goed en vindt.

29. *Noch.*

DIt's Pieters Kerckhof, om op 't gierlickste te spreken.
Hier raeckt' hy van een' leer, by half sprongh en half val.
't En was 't hoogh vallen niet, dat hem den hals dé breken:
't Was een klein misverstand; hy sprongh op nietmetal.

30. *Op schoone Vijverberghs vuyl Schavot.*

Ick sagh een nieuw Schavot voor 't Haeghsche Raedhuys rechten;
Om een' misdadiger na Rechten op te réchten.
Ick sagh het weer om veer, met als 't Recht was geschiet,
Om dat het leelick in de weegh stond: en dit niet?

31. *Werck en weer-werck.*

Mart.

MYn beeftige Barbier weet met sijn' malle grepen,
 Van zeep en weer-zeep, schrab en weerichrab, soo te slepen;
 Eer dat de tweede wangh ten halven is voldaan,
 Is 't nieuwe stoppel-haer van d'eerste weer aen 't gaen.

32. *Roffe Neel.*

NEel deekt haer roeftigh hoofd met d'aller blondste Haeren
 Die op de Haer-merckt laest om geld te krijgen waeren:
 Nu werd' se lichtelick voor helder blond gevrijt;
 Waers' over yeder oogh een' roffe wijnbrauw quijt.

33. *Rijm-dwangh.*

'k **S**Agh gisteren van Jan een Sneldicht onderallen,
 Een weinigh beter dan sijn dagelicks gelijm;
 De sin was redelick; het slot wel uytgevallen:
 Maer 't was Jans reden niet die 't uyt vond; 't was de Rijm.

34. *Een Knechts afscheid.*

Wilm, nu ghy van my gaet,
 Gedenckt aen desen raed:
 Spreekt weinigh in 't gemein:
 Soo sal men niet vernemen,
 Waer voor men u moet nemen
 Voor groote Geck, of klein.

35. *Fransche Mode te Londen.*

EEn levend Franschman heet een Hond in Engeland,
 En wat een' Franschman droomt, tot d'allersortste vonden
 Terstond niet naer te doen, waer Londen groote schand.
 Siet eens, wat vreemder Volck, sy kleeden sich als honden.

36. *Aen rijcken Dirck.*

HEbt gh' eene Dochter, Dirck, en daer dry Sonen by?
 Ghy zijt soo rijck als ick.
 Hoe waer ick in mijn schick,
 Daer ghy het zijt als ick, waer ick soo rijck als ghy!

37. *Borsten.*

DER Vrouwen halfen zijn der Mannen Poppen-goed.
 Haer dunckt van niet dat leeft de handelingh soo soet.
 De Prijen mercken 't, en sy lacchen met malkand'ren,
 Dat velle vodden Mans in Kinderen verand'ren,

Vast houden sy de waer op fieren hoogen prijs;
Wat zijn de Mannen sot, wat zijn de Vrouwen wijs!

38. *Op mijnen 4^{en} September.*

VAn daegh was 't, dat ick in dit leven werdt gesonden,
Onnoosel Schepfel, in 't gedrangh van alle sonden:
Ick schreide jammerlick: waerom, en wist ick niet;
Maer had ick alles wat hier zedert is geschiedt.
En ick beleven most, omstandelick geweten.
Ten minsten had ick bei des' oogen uyt gekreten.

39. *Noch.*

MEt desen dageraad viel Zuylichem aen 't leven:
Al had hy 't niet gedaen, wat waerder aen bedreven?

40. *Londens gebreck.*

TE Londen is te koop al wat in and're Landen
Ter wereld wordt verkocht en niet verkocht en wordt:
Alleenlick komender wat duysenden te kort
Van ellen goed sterck Lint tot Vrouwen Kouffebanden.

41. *Trijns Misbouw.*

DE Deur in 't Hoekje, Trijn, in plaets van midden in?
Waerop is dat gebouwt, en hoe quam 't u in 't sin?
Wat denckt ghy, slechte floor, dat menschen niet en weten
Hoe ghy getimmert zijt, of hebt ghy 't self vergeten?
Hoor; yder paer weer zijds, en al dat enckel is
Moet recht in 't midden staen, of al den bras is mis.

42. *Aen Neel.*

ICk weet wat van u, Neel; maer of men my al persten,
'k Sal 't heelen in mijn hert, 't en salder niet afbersten.
Soo leert de wijse Man: maer, merckt, hy leerter by,
Bewaert het woord by u, tot dat het tijdigh zy.

Eccles. 19. 10.
& 22. 13.

43. *Gerucht met Vreughd.*

DIrck soeckt een' tweede Vrouw die wel en geeren sing',
En sing' tot allemans Teorb' of Clavecing:
Hy seght, soo langh sy singt, en sal s' altoos niet praten.
Dat Neel, sijn' eerste, self niet slapende kost laten.

44. *Fortificatie.*

WY maken Steden sterck met holl' en bolle wercken,
Met voll' en drooge gracht: wat winnen wy met stercken?

Men

Men wintfe, hoe fy zijn: kan de verweerder wat,
 D'aenlegger kan wat meer: dat scheelt als Rat en Kat.
 My dunckt, het gaeter mé, als of goe Spijfen leyen
 Gefloten, na de konft, in backfel van Pafteyen:
 Goed' hunger breeckter door: ja, fterckte voor de borft
 Lockt Krijghs-lien aen, om d'eer, als lekker' lien de korft.

45. *Trijn verlegen.*

TRijn, die niet geerne na gespoort is of verspiet,
 Beklaeghe dat haer Klaes een toeval heeft gekregen
 Die Negen oogen heet; oh, seght fy met verdriet,
 Hy faght te veel met twee, wat fal hy nu met negen!

46. *Aen een' flechten Dichter.*

VRiend, beficht ghy oock fand op wat ghy hebt gefchreven?
 Ey, taft soo wat diep toe: 't is waerdigh langh te leven:
 Deckt en verforghet het wel, om of de fcherpe locht,
 Die 't niet verdragen kan, fijn' glans af eten moght.

47. *Nieuwe Landmetingh.*

KEnt gh' Archimedes wel, de groote Griekfche Meter?
 Wat foudt ghy seggen, Klaes, kost ick het noch wat beter?
 Hoe wift ghy, fonder hulp van Paffer en Compas,
 Welck van veel' Landen op uw' Kaert het grootfte was?
 Dus kan ick 't; heelt mijn' konft voor alle man en pleeghtfe;
 Snijdt yeder uyt het blad, all' hoeckjens om, en weeghtfe.
 Een Koninck leerd' ick 't met dry Kroonen op een Hoofd,
 En hy nam 't danckelick en heeft den greep gelooft.

48. *Hoogh Gerecht.*

MEt valsche fteenen allerhand,
 In Ringen vanlecht Goud geplant,
 Met valsche Steenen in 't verkeerem
 En dobbelen met rijke Heeren,
 Had Hans soo grooten Goed vergaert,
 Dat onlanghs Schepenen het fwaerd
 Sijn fieltery betalen deden.
 Hans is hoogh van den fteen gefneden.

49. *Nieuws.*

't **I**S jock, al seggen 't wijfe lieden:
 Daer kan feer wel wat nieuws gefchieden

Dat

Dat noyt en was: hier is 't bescheid.
Hans, heeft van daegh eens waer geseit.

50. *Aentuyfcher Wilm.*

GHy zijt een speler, Wilm: maer van een dobbelaer
Gaet u den hoogen roem niets te rechtvaerdigh naer.
Ghy hebt uw Huys vertuyfcht, uw' Tuynen en uw Boomen,
Van hondert zijt gh' op thien, van thien op een gekomen,
Ghy waert in Zy gehooft, nu gaet gh' in bloote schenckelen;
Wilm, heet dat, dobbelen? 't gelijckt wat beter, enckelen.

51. *Hoofdbrekery.*

TRijn klaeghd' haer' Man, dat m' alle weken
Met manen quam haer 't hoofd te breken;
Hy mommelde soo wat, en sprack,
'k Wouw dat men 't eens te dege brack.

52. *Vast goed.*

Schoon Haer en helder Singen,
Verganckelicke dingen,
En is niet op te staen,
Seght, Klaes; en daer's wat aen:
Maer klappen en wel spreken
En sal noyt Vrouw gebreken.

53. *Trijn klaps.*

TRijns hand gaet op de Luyt, als of sy gaende sprongh:
't En komt haer van niet vreemds; sy leert het van haer' tongh.

54. *Groen Engeland.*

DAer is geen groener Land als Engeland te wenschen;
Of neemt het na 't gewasch, of neemt het na de Menschen.

55. *Twee Koningen avond.*

DE Koningh op 't Tooneel, die 's avonds 't kleed uyt schiet,
En legt de Kroon daer heen daerom hy Koningh hiet,
En was hy 't niet soo wel als een' van d'aller grootste,
Die Koningh scheen in ernst, en Godt maer naer en bootste
In 't groote Kamerspel, de Wereld? gaet aen 't Graf,
En fiet wat heester d'een of d'ander meerder af:
Elck heeft sijn' rol gespeelt; de groote was het banger
De kleine kommerloos, d'een korter, d'ander langer;

Sy liggen beid in 't end en rusten van haer werck,
 D'een onder Marmerdack, den and're sonder Serck.
 Een ongevoeligh scheel: en d'een vergaet in 't leste,
 En d'andere verstuyft: wie heeft van beiden 't beste?
 Bei waren schaduwen met kleeren, en nu bloot.
 De grootste grooter doe, en nu al even groot.

56. *Dobbel gewin.*

DIrck raeft na d' Exter-jacht met Netten, Roers en Bogen,
 En loopt sijn' schoenen door, op klei en harden steen,
 Sijn' nagelen aen stuck, sijn' voeten schier in twee:
 Wat brengt hy t'huys in 't end? met Exters, Exter-oogen.

57. *Van my.*

Die van den arbeid weet die 'k seer langh heb gedaen.
 En fiet'er 't by-spel by, sal nauwelick verstaen
 Waer ick den tijd uyt vond, om soo veel by te spelen:
 Die op het by-spel oock, by stucken en by heelen,
 Eerst en omstandigh lett, sal twijff'len meer als oot,
 Hoe my op soo veel wercks soo veel tijds overschoot.
 Ick selver doolder in, self weet ick niet te vinden
 Hoe 'k in de groote Ploegh soo veel van 't mijn versinden.
 God weet het: Hem zy lof, die my gegeven heeft,
 Dat noyt geen levend mensch min ledigh heeft geleest.

58. *Aen Nel.*

SOu 'k van uw aensicht, Nel, yet seggen t'sijner eer,
 Soo most ick het eerst schellen,
 Gelijck w' Ajuynen pellen,
 En krijgder eerst af het masker en dan 't smeer.

59. *Mouches.*

Die plaester-pleckjens, Kees, al heetse 't Vrouw-volck, Vliegen,
 En laet u niet bedriegen;
 Sy hebben geen verstand van vliegen, maer van liegen.
 't En schaedt niet, sei de Boer, die 'ck die vermaningh gaf;
 't Zijn leckere gewenten;
 Ick trecker voordeel af,
 Sy doen my dencken aen Boeckweide-kpeck met Krenten.

60. *Perruycken.*

ICk heb het langh besocht dat menschen niet en deugen,
 En al haer handel hinckt van leugen en bedroch :
 Dan 't was der Tongen-werck. Het grootst gebracker noch ;
 Sy waren niet te vreen , of 't heele hoofd was leugen.

61. *Noch.*

DE pronckers, eerst van 't Hof, en nu van all' de Stadt,
 Ontleenen 't Vrouwe-volck haer' eigen' Haeren-schat :
 De swarigheid is klein ; mits dat s' haer niet met eenen
 De wort'len van dat Haer, haer' krullen, af en leenen.

62. *Noch.*

GHy zijt heel kort van geld, en besight het heel sparigh ;
 Uw sot hoofd is vol haers, en koopt ghy noch Haer toe ?
 Wat gaet u over, Dirck ? wy waren u langh moe ;
 Altijd al even kael, en altijd even haerigh.

63. *Noch.*

DE Menschen houden sich veel kloecker als de Beest :
 Dat 's reden : maer, als God, en is niet om verdragen :
 Sy plegen 't evenwel, siet hoe sy derven klagen ,
 Mijn hoofd stond soo niet wel, 't had beter dus geweest.

64. *Noch.*

GHy sieter jonger uyt met dit gekrulde blond :
 Wat waer 't een' fraeye kunst, als 't allesins soo stond :
 Maer 't is schijn en bedrogh ; ghy weet het self, mijn' Heeren ;
 't En helpt u niet om jongh een' ouden top te scheeren.

65. *Noch.*

HOe proncken ons' gekrulde Heeren ,
 Met ander Lien ontleende veeren !
 Quam yder vogel eens om 't sijn,
 Hoe soud het met die Pronckers zijn ?

66. *Aen een' Pruyfster.*

MOy Meisje, van der jeughd met soo veel soets gezegent,
 Ghy doet u selfs te kort met suer sien ; weet ghy niet,
 Wat onderscheid daer is, en hoeder 't weer uyt siet,
 In Somer Sonneschijn, en als het stormt en regent ?

67. *Drinck-wijfen.*

SOo't my een Franschman brought, hy brought my niet met al:
 Dat's van de geck: heeft my een Engelsch toegedroncken,
 My komter oock niet van: en ick moet sitten proncken
 Tot hy gedroncken heeft, en dancken hem: dat's mal.
 Drinckt mir ein Teutscher zu, hy doet my oock eens schencken:
 Dat's recht toe drincken, maets; al 't ander maer toe dencken.

68. *Misbidder.*

GHy preutelt daer wat heen,
 En meent ghy hebt gebeen.
 Ick seggh 't u van te voren,
 Jan, dat zijn geen' Gebeen;
 Dat bidden gaet verloren,
 En is van geen bediet;
 Ghy wilt, God sal u hooren,
 En hoort u selven niet.

69. *Tegen Dirck tegen.*

Betweter, wat ick weet, ghy weet het altijd beter.
 Hoe, spreek ick altijd mis, en heb ick noyt gelijck?
 Laet sien, ick sal u eens ontgaen is 't mogelijk:
 God is goed boven al: wat seght ghy nu, Betweter?

70. *Jan aen sijn Wif.*

't **I**S heel goed, Wif, seght Jan, dat ghy m' op straet ontgaet:
 Maer dat gh' u selven oock ontgaen derft, dat's heel quaed.

71. *Onreden.*

TEun seght, de redenen van sijn beseten Wif
 Haer dagelicks bedrijf,
 Haer herffeloos gekijf,
 Zijn kale Bedelaers, sy hebben niet om 't lijf.

72. *Aen den Koningh van Groot Britt^{en}.*

DRy-Kroonigh Opperhoofd. Hoe komen uw' manieren
 Tot my, onwaardigh my, soo meer als goedertieren?
 Die ons van verre saegh. Hy vraeghde lichtelick,
 Wie Koningh waer, of ghy, groot Heerscher, of klein ick?

73. *Aen Adriaen den Rijmer.*

WAt moght ghy my 't hoofd liggen breken,
 Om vonnis van uw Dicht te spreken?
 Daer zijn twee dingen, Adriaen,
 Die geensins t'samen kunnen gaen,
 Daer is geen leven in mijn Herffen,
 Of geen geest in uw' malle Versfen.

74. *Heiligheit.*

EEn neuen Heilige weer in den Almanack,
 En isser altijd weer een plaetsje veil en veiligh?
 Hoe gaet dit, Vrienden; wist de Man niet wat hy sprack,
 Die nagelaten heeft dat God alleen is Heiligh?

Apoc. 13. 4

75. *Rijmdwangh.*

STaet niet te vast op al het seggen
 Dat Dichters u te voren leggen:
 Daer is te machtigen verschil
 Van Dicht tot Ondicht, lieve Man:
 In Ondicht seght m' al wat men wil,
 In Dicht somtijds al wat men kan.

76. *D' Almanacker.*

DE Menschen steken al vol logens van der wiegh.
 Soo liegens' altemael die seggen dat ick liegh.

77. *Van Jans Van.*

JAn Janfz, vraeghd ick laest, hebt ghy geen Ed'le Van,
 Die uw Heer Vader droegh?
 'k Heb, seid' hy, een boos Wijf, daer waer ick geerne van;
 Is dat niet Vans genoegh?

78. *Logen-verwijt.*

MEt alsm' hem liegen heet, wil Dirck sijn selven rechten,
 En kampen Lijf om Lijf met die 't hem heeft gedaen:
 Maer tuyght de Bijbel hem de selve schand niet aen?
 't Is wonder, soeckt hy niet met God den Heer te vechten.

Rom. 3. 4

79. *Sondagh.*

IS Aller heiligen soo sonderlick en Feest?
 Van Eener heiligen, Gods Rust-dagh, houd' ick meest.

80. *Schuldige Klaes.*

KLaes, over hoofd in schuld, beklaeght sich van 't getier
Van swarte geesten, die om 't hare komen spreken;
En seght, wat Almanack schreef oyt in weinig' weken
Maen-dagen sonder end, en niet een Vry-dagh schier?

81. *Engelsche Nel.*

JAn malde wat met Nel, en 't was wel met haer wil;
Nochtans en deedse niet als roepen, stil, Jan, stil.
Maer Jan kost meer als Duytsch, en hiels' al by haer pack:
Nel was van Londen, en 't was Engelsch datse sprack.

82. *Bruydegom Antony.*

ANtony, seid' ick, trouwt gh' een Wif van festigh jaer,
En kost ghy dat niet derven?
Neen, seid' hy, 'k wouwe noch thien jaren ouder waer;
S'heeft Geld, en heeft geen' Erven.

83. *Nieuwe Mode.*

Wilm socht een' and'ren slag van Huysvrouw dan hy had,
Die dickwils op hem sat,
En dicht den goeden Knecht met drooge Vuyften touwde:
De tweede die hy trouwde
Sloegh met de Sleutelraecks, op 't minst eens alle dagh:
Dat was een and're slag.

84. *Prophetie.*

'k **H**Ad menigh jaer gepreekt de Zee-straet van den Haegh
Na Scheveninger Strand, daer ick wat naems af draegh:
Maer 't wouw niet in den man, 'k most uyt den Lande wesen,
En was 't vier jaren langh: doe werdt de saeck gepresen,
En by der hand gevatt, en 't light'er, soo 'k vertrouw,
Noch tot arm Scheveninghs noch tot schoon Haeghs berouw.
'k Heb over langh gepleitt voor 't Orgel in Gods Kercken,
Ten besten van 't gemeen, en socht het uyt te wercken:
Maer 't wierd om ver gepreekt, voor vuyle kettery:
Daer lachten ick wat om, en sweegh: wat schade 't my?
Weer most ick uyt het Land, en bender uyt gekomen:
De kettery behaeght, de swacke zijn bekomen,
Men gunt het Orgel plaets, men roepter om ras, ras,
En daer het is van ouds, en daer het noyt en was.

'k Heb

'k Heb nu en dan getracht het vuyl Schavot te vellen,
 Met redenen soo goed, als qualick t'overellen.
 Gebueren, die het raecht, en wijsse lieden meer,
 Verfoeyen 't, neffens my, en wenschen 't dingh om veer.
 't En gaet niet. Moet ick weer te land uyt ballingh loopen,
 En isser soo weerom wat red'lickheits te hopen?
 Neen, neen, ter Wereld uyt, en wesen eerst een Lijck:
 Dan sal m'eens seggen, Toch, die goe Man had gelijk.

85. *Eigen baet.*

'k **E**N kan 't niet weigeren, seght Pieter nel, aen Heeren
 Van aensien en gesagh, die vreughd van my begeeren.
 Sy kan 't niet weigeren, 't is waer: maer vat het wel:
 Die sy 't niet weigeren en kan, heet Pieter nel.

86. *Mode.*

EN haest u niet met prijsen
 Van alle Fransche Wijsen:
 Al heetmen se de Wijs,
 De Wijs is selden Wijs.

87. *Pedanten.*

't **I**S onuytsprekelick, hoe Gecken een vervelen,
 Die, met haer' herffenen in letteren verbrodt,
 't Woord voeren waerse zijn, en voeren 't sonder slot.
 Wat waert ghy liever, Dirck, (my soud' het machtigh schelen)
 Een ongeleert wijs Man, of een geleerde Sot?

88. *Jan de Misbouwer.*

JAn seght vol-kakelick, men heeft voortaan in Boecken
 Geen' goe Patroonen van wel timmeren te foecken,
 Men sie sijn nieu Gebouw, en nemer dat voor aen.
 Ick neem' het averecht en danck hem voor 't vermaen.
 Want, soo men Boecken vindt, als daer de Geck aen wenden,
 Ick foeck'er liever geen, my mocht'er oock een schenden.

89. *Dirck de Schilder.*

DIt's van Dircks kladdery. Hy noemtse Schilderyen:
 Dat's boven mijn verstand; soo moet ick het wel lyen:
 Maer, seght ghy, die de konst tot in den grond toe kent,
 Heeft Dirck sijn' hand aen 't werck, of heeft hy 't werck geschent?

90. *De*

90. *De ſelve.*

DIrck heeft een' Schildery na Annas hoofd gemaect,
 En meent hy heeft het onverbeterlick geraeckt,
 En roemt, daer is geen werck by 't ſijn te vergelijken;
 't Is waer, men ſagh noyt ſtuck het leven min gelijken.

91. *Jans onſchuld.*

'k **K**An 't niet gebeteren, ſeght Jan, ick heb een Wijf,
 Dat boosen ſlordigh is, en heſſelick van weſen.
 Ick kan 't niet beteren; 't is boven mijn bedrijf:
 Koſt ickſe beteren, fy ſou haest beter weſen.

92. *Gemaecten rouw.*

UW' hooge klachten, Jan,
 Gelijcken wel hoogh roemen.
 't Leed dat men noemen kan
 En is geen leed te noemen.

93. *Wiſſe trooſt.*

KLaes heeft ſijn eene Been verloren in het veld;
 En is gantsch niet ont-ſtelt:
 Hy meent de ſcha te boeten.
 Want hy treedt op een' ſtelt,
 En ſal voortaan niet meer gequelt zijn met kouw' voeten.

94. *Noch.*

KLaes is een Voet quijt: wat ſchaedt dat?
 Hy neemt de ſcha ſchier voor gewin:
 Hy heeſter langh pijn in gehadt;
 Nu is 't een Exteroogh te min.

95. *Perruyck.*

Die met een anders Haer haer' ſotten kopgerieven,
 Sy kammen lichtelick twee gecken of twee dieven.

96. *Waenwiſſe.*

Ick noem geen' wetenſchap, of ſtracks roept ſeker Heer,
 'k Ben van de konſt: 't is waer, hy iſſer van, en veer.

97. *Beknopte Medicyn.*

DIt's kort om leſen;
 Paſt op uw' mond,
 All' die wilt weſen
 Oud en geſond.

98. *Nel*

98. Nel in een Draegh-stoel.

SOo teer is Nels gemoed ; sy doet niet als beklagen,
 Arm' Halsen , die om geld haer voeren langhs de straet.
 Goed Vrouwte ! siet hoe ver haer medelijden gaet ,
 Sy draeght selfs liever Mans dan dat de Mans haer dragen.

99. Een Hofe.

ICk stond ter goeder naem ; daer magh ick my van roemen :
 Sints is hy my ontleent
 Door vrouwelick gebeent.

En soo ick werd genoemt en wil men my niet noemen.
 't En zy men dobbel noem' 't is wonder hoe 't zijn kan ,
 Een' argert Man en Vrouw , 't paer argert Vrouw noch Man.

100. Tabackerye.

't **I**S wonder hoe de Werlds Koocketten velerhand zijn !
 Hier is 't Gebraed niet gaer, of 't moet tot asch gebrandt zijn,
 En noch en eet men 't niet : men quijlt sich droogh in smoock ,
 Men wordt self Schoorsteen, en men voedt sich van den roock :
 De Maegh werdt misgedeelt ; 't geld Lever en 't quelt Longer,
 Men leeft van niet met all' en sterft van dorst en honger.

101. Slepende Rocken.

VAn al 't gevogelte zijn Vrouwen lichtst om vangen :
 Men heeft maer op haer steert te treden , sy zijn vast ,
 En , soom' haer na de Mans , soo sietm' haer steert verlangen.
 Ick wist niet wat die steert beteekende : dit wast.

102. Noch.

DE Duyvel had in 't eerst de Vrouw vast by de hand ;
 Nu heeft hy s' aen den hiel yet sijns gelijcks geplant :
 En 't is het recht gewaed , daer mede sy haer venten ,
 Van allerlei Gewormt, en Slangen en Serpenten.

103. Noch.

WAt seght ghy nu van 't Volck , die met dry ellen Stof
 Meer als haer' heele lenghd gaen fwieren door het stof?
 Zijn 't noch al licht' en loss' en leck're , luye Hoeren?
 Sy doen vuyl Meissens werck , sy vegen onse vloeren.

104. Noch.

DAt kan m' haer niet onthouwen ;
 't Is loos gedrocht, de Vrouwen :

I I. Deel.

M m m

Sy

Sy vonden niet voor uyt, en 't speet haer meestendeel,
Soo boeten sy de schá met een langh achterdeel.

105. *Noch.*

WAer henen, mijn gekrulde Pop,
Om Visch te koopen aen de Mart?
Soo besight desen schoonen start,
En setter Korf en Emmer op:
't Sal staen gelijk de groote Schepen
Die kleine Booten na haer slepen.

106. *Noch.*

MYn Pachter, by geval in Stadt,
Riep, ó goe Land-Heer, wat is dat!
Ey, lieve Land-Heer, seghtme wat,
Wat hanght die Joffer anner gat?
Wat soud'er hangen, sei 'ck, Jan gat,
Een staert-stuck datse niet en had
Doe s' in haer Moertjes darmen sat,
Dat voertse nu gelijk een' schat.
Dat ghy telandwaert niet en vatt.
Ja, seid' hy, by gans Galgh en Rad,
En sleeptse daer soo mé langhs 't pad!
Door dick en dun, en droogh en nat.
Hoor, lieve Land-Heer, 'k seghje plat,
'k Hou 't met men Koe en met men Kat.

107. *Wonder over wonder.*

DE doode quam 't Graf uyt, op God Almachtighs dagen,
En 'tgeeft ons noch den schrick dien 't allen gaf die 't sagen:
Maer sien wy 't wonderwerck niet alle daegh weer aen,
Daer een nieu kind verschijnt? laet ons wel overslaen,
Of 't meer Mirakels is het Schepsel dat eens yet was
Te doen herwesen, of doen wesen dat eerst niet was.

108. *Aen Dirck.*

UW' Vrouw, die soete Ziel, daer van gh' u soo beroemt,
En dieghy, Koninghs wijs, de Goedertieren' noemt,
Kijst, hoor ick, vroegh en laet: Dirck, heet dat Goedertieren,
Soo kan ick geen goed duytsch: ick weet geen quader tieren.

109. *Aen*

109. *Aen Jan den hollen Poët.*

UW Dichten, uysterlick, schijnt wat te wesen, Jan:
 Maer, neem ick'er den glans van schoone woorden van,
 Soo komt sijn ondeughd uyt. Latijn is fracy om hooren;
 Maer dat vermaeck en gaet niet dieper als mijn' ooren;
 Vraeght d' ongeletterde wat van den inhoud is,
 En meent wat sonderlinghs te leeren, hy tast mis.
 Maer Goud is altijd Goud, hoe dat wy 't oock verkoocken,
 Quicksilver vlieght daer heen, en is maer af te roocken:
 Jan, daer hoort goed fatsoen tot Dichten, en goe stof:
 Treck ick het eerst hier af, wat blijft voor 't tweede? stof.

110. *Gelijck op.*

MYn volck pruyt als ick kijv, en dit is ons geschil.
 My dunckt, ick heb gelijk. Want, doen sy haer believen,
 Sy hooren oock somtijds haer' Meester te gerieven,
 En laten my met vred' eens seggen wat ick wil.

111. *Sneldicht.*

DIrck, soo ghy Sneldicht dicht,
 Lett waer de konst in light:
 Dit hoorter tot een Snel dicht:
 't Moet snel zijn, dicht, en wel dicht.

112. *Quaed goed Duytsch.*

MEn legt en loopt: dat 's duytsche spraeck.
 Welck is het vreemdst, 't woord of de saeck?
 Men kan niet sotter seggen;
 Wy loopen en wy leggen.

113. *Jans Wensch.*

JAn, sei sijn boose Wijf, ghy klaeght dat ick u plaegh:
 Maer 't is soo niet gemeent, al heb ick mijn' gebreken;
 Soo ghy mijn Hert kost sien, ghy soudt heel anders spreken.
 Uw Hert, sei Jan, uw Hert? 'k wouw seker dat ick 't saegh.

114. *Goed-dunckers.*

Die veel' in and're sien, in haer niet een gebreck,
 Zijn voor een ander wijs, en voor haer selven geck.

M m m 2

115. *Ver-*

115. *Verdeelde Kercken.*

DE grillen zijn soo veel, die elck om 't seerst wil loven,
 En yder in sijn' Kerck verheffen voor de best':
 Dat een met reden seid' in een verwerde nest,
 Heer, meerdert ons Geloof, en mindert ons' Gelooven.

116. *Via & Veritas.*

DAer is geen dolen aen; weest niet bekommert, Vromen;
 De wegh ten Hemel is ten Hemel af gekomen.

117. *Tegen de Vloyen.*

HOort na Jans wijsen raed
 Wanneer ghy slapen gaet:

Jan doet sijn' kaers uyt, Jan sluyt vensteren en blinden,
 Soo, seght hy, weten hem de Vloyen niet te vinden.

118. *Hein Wheet-niet.*

ICk wilde dat ick wist wat Henrick niet en kan.
 Soo sprack ick; en hy nam 't tot sijner eer, goed Man.
 Ick meende 't anders om; en docht van soo veel faken,
 Die Henrick niet en kan, maer een schoon Boeck te maken;
 En waer dat Boeck gemaect, en dat ick 't Boeck wel kost,
 Soo waer ick rijckelick verskert van den kost.

119. *Redelicke bekommerringh.*

ICk lev' altoos in schrick van Gecken en van Wijsen:
 'k Vrees dat ick dees' mishaege en d'andere my prijsen.

120. *Keefens keur.*

DEn Armen hoopt op Geld en heeft vermaeck in 't hopen,
 De Rijcke leeft in vrees voor Kassen, toe of open,
 Daer dief en vyer aen magh. Dat's niet een dingh seght Kees,
 Wegh met de loode hoop, 'k houd 't met de goude vrees.

121. *Klaes Aennemer.*

KLaes heeft een Rijckmans Huys te bouwen ondernomen,
 En isser met een' Beurs vol Kroonen af gekomen,
 En, voor een Kalis, aen een moy stuck goeds geraect:
 Heeft hier de Man het Huys, of 't Huys den Man gemaect?

122. *Gelijck op.*

HEb ick te veel gepraet en langer als 't behoort,
 Vergeeft het my, sei Job, 'k sal beter leeren leven,
 En korter webben weven.

Job, seid' ick, laten wy malkanderen vergeven,

Ghy hebt my niet gestoort ;
Hebt ghy heel veel geklapt, ick heb heel niet gehoord.

123. *Na men 't neemt.*

Ick stiet een' Vent om veer: hy vraeghd', en had gelijk,
Of ick het meend' in ernst? ja, seid' ick, degelijk.
Soo, seid' hy, dan is 't wel: om 't jock soud' t my vervelen ;
Ick houw niet van sulck spelen.

124. *Ommeuswijse Pier.*

Pier was sijn' rooden Neus schier quijt geraeckt in 't vechten:
Noch hooptemen de sné met vel aen vel te hechten ;
Mits hy sijn drincken liet. Neen, seid' hy, sulcken straf
Is my mijn Neus niet waerd ; en ruckten hem voort af.

125. *Aen Neel.*

'k Siedat ghy groot en klein verbeent met uw gekakel,
En dat ghy hoopen volcks alleen aen 't swijgen krijgt:
Maer, Neel, hoe komt men selfs te swijgen als ghy swijght?
Is 't niet dat yeder een verstomt staet van 't Mirakel.

126. *Weerslagh.*

Noyt Vader, seght Andries, ellendigh als ick ben,
Met u, mijn booser Soon dan ick ter wereld ken.
Mon Pere, seght Mon Fils, bedenckt u eens wat nader,
Hoe, meent ghy, was 't gestelt met mijn' goe Groote-vader?

127. *Aen Jan.*

JAn raeckt' een' goe tand quijt: ick meend' of 't in de krijgh was.
Neen, seid' hy, over mael en op een' rijpe Vijgh.
Ja, seid' ick, over mael en in den tanden-krijgh?
Soo weet ick dat die tand noch rijper als die Vijgh was.

128. *Goede Vertroufingh.*

MYn oude Schuldnaer begoft wat swack te werden,
En dé my twijffelen hoe langh hy 't wel moght herden:
Soo maend' ick hem: hy sprack, vrees niet; maer hebt geduld;
Mijn leven stierf ick noyt noch in een anders schuld.

129. *Gevangen Schuldnaer.*

'k Riepaen een' Traelie, Dirck, hoe, drommel, komt ghy daer?
('t Was op de Voorhofs Poort) ja, seid' hy, is 't niet waer?
Hier sit icken verrot om een' onnoos'le logen ;
'k Had van een' somme Gelds, vry boven mijn vermogen,

Mmm 3

Beta-

Betalingh toegeſeght, en heb het niet voldaan:
Is 't niet een' ſchoone ſaeck, om in de Boey te gaen?

130. *Lieven arbeid.*

Die 't Ambacht wel verſtaet daer van hy leven moet,
En die 't, niet wel, alleen, maer wel engeerne doet,
Beleeft het grootſt geluck dat yemant kan begeeren:
Hy ſpoedt, en ſpoedt met vreughd, hy wint, en wint met eeren.
O aller ſtaten ſtaet, daer voordeel gaet met luſt,
En lof en danck met beid, en wercken ſelf is ruſt!

131. *Overlangh leven.*

Bejaerde Luyden, die om noch meer levens wenſchen,
Zijn meer als Kinderen, dat 's Kinderen en Menſchen.
Op blijven, is van jonghs der Kinderen vermaeck;
En blijvens' op, wat dan? ſy waggelen van vaeck.
Ouw' Lieden waggelen ſoo wel als jonge Kind'ren;
Gehoor, Geficht en Smaeck en alle dingen mind'ren,
De Voeten ſtooten aen en d'een is al in 't Graf;
En dat 's haer leſte vaeck: noch is 't haer als een' ſtraf
Te moeten ſcheiden en niet langer op te blijven;
Als waerder veel en veel meer wonders te bedrijven,
Als watter langh geſien, en langh bedreven is,
Hoe taſt de Menſchlickheit tot op haer einde mis!
Hem danck ick, die my langh en wel zijn heeft gegeven,
Ick waggel van geen' vaeck, en heb langh opgebleven:
Is ruſtens uer voor deur' mijn Rol is afgedaen,
God roep' als 't hem gevalt, 'k wil wel te beddegaen.

132. *Geld.*

Sy hadden groot gelijck de Stichters van 't woord, Geld:
't En is niet anders als in 't kort geſeght, Geweld.

133. *Scheep-ſieckte.*

Hoe vaert gh' in 't varen, Jan? wat ſegt gh', al min of meer ſieck?
Verbloemt uw' ſwackheit niet; die Zee-ſieck is, is ſeer ſieck.

134. *Voor en tegen-ſpoed.*

Men voelt den voorwind niet; het magh ſoo luſtigh waeyen,
Als Maſt en Spriet verdraeg': beſtaet maer eens te draeyen,
Die ſelfſte wind werdt ſtorm, en 't Schip wil over zy,
En holler loopt de Zee, en Zee-ſieck werden wy.

Soo langh als voorspoed duert, duert menschen ongevoelen;
 Begint de minste buy van tegenspoed te woelen,
 Het ongevoel verdwijnt, het klagen komt te veld:
 Het quade werdt bepruylt, het goede nauw gemelt.
 Ondanckbaer op de gunst, onduligh op de straffen?
 De Honden weten meer: wy kunnen niet als baffen.

135. *Engelsch Houwelicken.*

't **H**Eet weddingh over Zee, Trouw tusschen Mans en Wijven;
 Het woord in onse spraek
 Beduydt de heele saeck:
 't Is thien om een gewedt, of 't Trouw is en sal blijven.

136. *Afrekeningh.*

GHy wilt dat ick 't u brengh: maer, heb ick wel gehoord,
 Ghly hadt my toegeseght een vat Wijnste bestellen;
 Soo langhen hebt ghy my om brengen niet te quellen;
 'k Sal 't u wel brengen, Dirck, brengt my dat vat maer voort.

137. *Op een Vriends Comptoir.*

UW' beste Kamer t' Amsterdam,
 Daer ick noyt geeren in en quam,
 Is een moy dingh vol Marmer-steenen:
 Maer die verkouden my mijn' beenen:
 Vol Schilderijen oock: maer, Man,
 Daer eet of drinckt men weinigh van,
 Gunt m' eens een' Beitel met een' Hamer,
 Ick weet hier wel een' beter kamer.

138. *Nieuwe Neel.*

DE boose Neel, die stal, en schrapte noyt haer' schoot mis,
 En stadigh overtradt een yeder Thiend' Gebod,
 Heeft heden haer quaed hoofd verloren op 't Schavot:
 Nuis 't een' goede Vrouw; 't is jammer datse doot is.

139. *Vrouwen Les.*

TRijn light haer' Man en quelt met vragen naer den staet
 Van's Lands gemeene saeck van buyten en van binnen,
 En of het Vrede blijft, of na den Oorlogh gaet:
 Maer hy, seer wijsfelick, en antwoordt niet als, Spinnen.

140. *Dircks*

140. Dircks Verduytschingh.

Dirck was sijn' boose Moer ontvallen aen de Pest:
 Daer haelden hem sijn Vaer een Stief-moer voor in 't nest:
 Die hoord' hy noemen sijn' Noverca by de Klercken,
 En sei, dat 's goed latijn, het is my een nieu Vercken.

141. Kostelicke Eer.

Uw Huys, mijn goede Vriend, is kostelick en kuys;
 Daer legh ick t'huys in, en ick heb 't u danck te weten;
 Maer al te dieren danck van wel een gouden Kruys,
 Die 'k aen uw' Boden schenck, om niet onmild te heeten.
 Is dat t'huys liggen, Vriend, veel beter lagh ick t'huys.

142. Over des Heeren Avondmael.

Ick heb geen Bruyloft-kleed; wat doen ick op uw' Feest,
 Genadigh Bruydegom, en waer soud' ick het halen?
 Ja, siet, ick hebber een, en segh het onbevreesd,
 Daer ick 't niet machtigh was, hebt ghy soo goed geweeft
 En woudt het met uw Bloed, uw diere Bloed, betalen.

143. Dagelicks Mirakel.

God maeckte Water Wijn: is 't niet een sotte vrae h,
 Hoe 't die hand doenlick was, die 't noch doet alle daegh?
 Het wonder is als 't was, de selve Macht en Zegen
 Bestelt ons dagelicks Wijn over Wijn, van Regen.

144. Het selve.

God maeckte Water Wijn: is 't wonder dat veel honderden
 Die 't fagen op de Feest het wonderwerck verwonderden?
 Neen: maer groot wonder is 't, dat die het dag'licks sien
 Ten dienste van haer' Tongh, haer' Keel, haer Maegh geschien
 Bot sonder wondren staen, in 't minste niet verlegen
 Hoe God treckt warmen Wijn door 't hout uyt koelen Regen.

145. Jan de Wijve-Smijter.

Jan, vecht ghy met uw Wif? dat is een Misflagh, Vriend:
 Soo sprack ick: maer, sei Jan, ick weer best wat haer dient,
 En sy wist wel waerom de Roe langh in de pis lagh,
 Soo gaf ick haer soo maer een' vuyft, en 't was geen Misflagh.

146. Aen Floor.

Hoe waert ghy gift'ren soo beschaemt,
 Floor, daerghy uyt het Hoerhuys quaemt?

't En

't En isſer niet fraey uyt te komen :
Maer meer ontfagh van meer verwijt
Had u behooren te doen ſchroomen
Doe ghyder in gekomen zijt.

147. *Gerechtighe Droefheit.*

AL's Menſchen treuren hier beneden,
Seid' een wijs Man, met groote reden,
Is maer een' vruchteloofe leur,
't En zy men om ſijn' ſonden treur'.

148. *Aen een' Prediker.*

ICk ken u, Broeder, van den ſtoel.
Daer om en kan my al 't gewoel
Noch van uw' Tongh, noch van uw' Armen
Noch Hert, noch Herſſenen verwarmen :
Wilt ghy my ſtichten dat het klemt,
Ghy moet my met u leven preken :
'k Word met geen' woorden overſtemt,
Die niet en brandt kan niet ontfteken.

149. *Dircks Gerijm.*

DIrcks Dichten komen uyt in een aenſienlick ſtuck,
En voor ſtaet op het Boeck, het is den leſten Druck.
Hoe? gingh'er and're voor? ſoo wierd' het licht genomen :
Maer 't is waerachtiger, daer ſalder geen meer komen.

150. *Frans van ſijn Dochter.*

ICk ſie wel, onſe Pieterneſ,
Seght blinde Frans, en ſal niet wijcken
Voor Moeder-lief en haers gelijcken.
Frans ſiet wel, en Frans ſiet niet wel.

151. *Neels vaſt geluck.*

Geluckigh waerſe die 't voor geld,
Of van den Hemel kon verwerven,
Dat Neel haer ſelven heeft beſtelt;
In 't eerſte Kraem-bed niet te ſterven.

152. *Tegen fiere Neel.*

ICk maeck veel wercks, Klaer, van uw ſingen:
Maer 't kan my tot geen' Liefde dwingen:

I I. Deel.

N n n

Gelooft

Geloofst my, daer en is niet van:
 Mijn hert en laet sich niet bespringen
 Van licht verganckelicke dingen:
 Werd ick verliefst, 't is van den Man
 Die die fraey' liedjens maken kan.

153. *Waenwijs, Waenrijck.*

JAn is half wijs, en meent al dat hy 't heel is,
 Heeft weinigh Gelds, en meent al dat het veel is.
 Mijn goede Jan, geneert gh' u op die wijs,
 Ontwijffelick ghy werdt noyt Rijck noch Wijs:
 Weest in den Haegh, en meent ghy zijt te Romen;
 'k Verseker u, ghy sulter noyt niet komen.

154. *Stoven.*

'k **S**oud 't Fransche Kakelaers noch Engelsche niet raeyen
 Hollandsche Joffertjens te last'ren, soo sy doen,
 Met seggen, dat sy meest haer' blancke billen braeyen
 Op Stoven, die alleen verwarmen Kousen Schoen.
 Dat Volck is bitsen spits: ick laet my lichter paeyen:
 De Soeters seggen my, en ick, goed knecht, geloofst,
 Haer Vleesch is niet gebraen, 't en is maer wat gestooft.

155. *Arge Botmuyl.*

JAn schimpt op yder een, en dat hy seght is Lomp:
 Hoe is het mogelick? soo scherpen Mes soo plomp!

156. *Gebroeckte Vrouwen.*

Aanpess.

EEn' Broeck met een' Stoof! dat en gaet niet soo 't souw.
 Dus seid' ick onnoosel, en meende, met reden.
 Maer een' Stoof sonder Broeck, sprack een' mondige Vrouw,
 Waer qualick te lijden voor yfere Leden:
 Versien w' ons gestel met een Masker beneden,
 't Is tegen de hitte, niet tegen de kouw.

157. *Op den 9 Febr. 1671. Verjaringh van Koningh Karel
 de eerstes Moord.*

WAs 't heden dat de Son haer straelen sagh bedwelmen
 Door grouwel van een Schelm en meer dozijne Schelmen?
 Was 't heden dat s' een' Bijl dry Kroonen in een' slaghe
 Met een geheilicht Hoofd onmenschlick vellen saghe?

O uyt

Ouyt den Almanach, vervloeckste dagh der dagen,
 Begraeft u in den nacht, past nemmer weer te dagen;
 En gaet, ghy, Sprockelmaend den negensten soo quijt,
 En schrickelt soo twee mael, en schrickt soo voor altijd.

158. *Aen Frans.*

NEemt het nietqualick, Frans, al noem ick u een' Lichtmis:
 Ick meent soo qualick niet
 Als 't meestendeel bediedt:
 'k Wil seggen, dat ghy veel wilt spreken, en spreekt licht mis.

159. *Klaes aen sijn' Naeyer.*

KLaes hiet sijn' kale Broeck vernaeyen,
 Daer hongen een paer Hofen aen,
 Tot op en door de leste draeyen
 Gehackelt en vergaen.
 De Snijder schrickte voor de Sletten,
 En seid', hy wister meer geen' Mouwen aen te setten.
 Geen' Mouwen meer? sei Klaes: 't is wel, en laet dat staen
 En setter my alleen een nieu paer Hofen aen.

160. *Aen een' Quister.*

NAer ick u sie uw geld ontuchtelick vergieten,
 Soo haest ghy naer het eind, en hebt by kans gedaen:
 Maer hebt gh' uw' Ouderen haer' meeningh wel verstaen?
 Sy hieten u haer Goed genieten, niet vernieten.

161. *Niet voor wat, wat voor niet.*

HEt soet Pinceelen-werck bemin ick van der jeughd,
 En houd' het in den Mensch de nutste konst en deughd;
 't Verganckelicke beeld der Schepselen te vesten,
 Soo dat het met de Werld bestaen kan tot den lesten,
 En thoonen kinderen, na menigh hondert jaer,
 Haer over, Ouer, en ver-over Groote Vaer,
 En thoonen my de Werld haer' Landen en haer' Steden
 Die 't noyt en is mijn lot gevallen te betreden.
 Der Schilders logenen en droomen by den dagh
 Zijn oock moy' dingetjens, die 'k geerne lijden magh,
 En, meer als lijden, veel en overveel kan achten:
 Maer noyt en heeftmer my mijn' Bors om sien verkrachten.

Dere den is, ick voel mijn' yverighsten lust
 Van 't geen' ick langh besit allenghskens uytgebluft,
 En vind mijn Oogefoo verbijstert door gewoonheit,
 Als of het waer ontooght tot ongevoel van Schoonheit.
 Maer brengh my in den Schat van Vrienden wel versien,
 En gunt my daer somtijds met verscher oogh te sien
 Wat ick voorhenen sagh en meer wensch te genaken;
 Daer voel ick nieuwe vreughd, onafgeteert vermaken,
 Onafgesleten lust op al mijn sinnen slaen;
 En, dat noch beter raect, daer's geen beralen aen,
 De sackjens blijven toe, ick sie voor niet met allen
 Wat t'huysgeld gelden sou. Waer't niet dolhuyslick mallen,
 Geld spillen binnens huys, voor wat men niet en siet,
 In plaets van 't buyten wel te sien, en geven niet?

162. Faillien.

DAerm' eertijds Huycken sagh, is nu d'aeloude dracht,
 De Hoere-loerery van Faillien ingebracht:
 De Mode stelt het soo, en 't heet een kleed met eeren:
 't Magh wesen; maer ick vrees dat Faillien veel faillieren.

163. Aen Griet.

GRiet, sloeght gh' uw' eersten Man op d'een of d'ander zy,
 En des' op alle bey? dat's een slagh arger, Pry.

164. Dirck in 't Ershuys.

EEn Rijck Wijf is gaen liggen sterven,
 En Dirck, al statigh in den rouw,
 Om met meer andere te erven,
 Komt uyt den Hoofde van sijn Vrouw.
 Sou'k 't met Madame niet verkerven
 Indien ick sei, siet voor u, Maets,
 Die Vent komt uyt een' boose plaets?

165. Dry verlegene.

DAer 't Kind verlegen is, denckt en bedenckt te degen,
 Wie isser meer verlegen;
 De Min in haer bewint,
 De Moeder of het Kind?

166. Spitsche

166. *Spitsche Andries.*

't **W**As Winter, en Andries in 't bont:
 Siet wat een Meesterlicke vond;
 Ick had hem eens te gast genoodr;
 Sints noemt hy sich, Mijn Bontgenoot.

167. *Koetsen.*

EEn Huysman sagh my, kloeck ter been,
 Gefond van sinnen en van le'en.
 In een twee-Paerden-Koets besluyten,
 Om waer te reisen? ver na buyten?
 Neen, langhs een anderhalve straet,
 Daer m' over klare Klinckaert gaet:
 En sei, met reden, watte gecken,
 Twee Beesten om een' Beest te trecken?

168. *Aen dingende Griet.*

THien gulden op een Huys van dry-en-veertigh duyft:
 Dat's al te nauw gepluyft.
 Komt laet ons overdencken
 Hoe ver 't uw voordeel was, hoe ver het u kan krencken,
 Op al te weinigh is 't te grooten afflagh, Griet,
 Op al te veel is 't niet.

169. *Graf-schrift van eenen Alchymistigh Dansmeester Rooms-gefont, geworden;
 in meeninge dat de Transsubstantiatie te bewijzen was ex lapide
 philosophorum, en zedert van de Religie gestorven.*

Hier light hy die sijn' Bors vol, met sijn' voeten, kreegh,
 En, met sijn' handen aen den Blaesbalck, licht en leegh.
 In 't blasen wierd hy suf, en raect in 't pad van Roomen.
 Als waer het misverstand best pasten op sijn' droomen:
 Hy giste, kost men daer God maken van wat broods,
 Ten minsten kost mender Goud maken van wat loods.
 Doe 't Goud niet aen en gingh, en alle Kroesen misten,
 Verliet hy 't Mis-brood oock, en stierf een wijser Christen.

170. *Hermans voorforgh.*

MEn sprack van Grietje *sal volatile* te geven.
 Wat? *sal volatile*, riep Herman, aen mijn Griet?
 Ey lieve, geeft haer goed *sal fixum*, moetsle leven;
 Sy is m' alree te vlugh; en fix met allen niet.

171. Baet voor eer.

HOe ydel is de roem van Eeren, en hoe vals!
 Twee treden in 't gevecht, en spelen hals om hals:
 Met eeren (na de Werld) als met gelijke Wapen.
 Hoe is 't met Staten en met Koningen geschapen?
 Twee treden in 't gevecht; oock met gelijke macht?
 Geensins: met alle Man weerzijds by een gebracht:
 Hoe ongelijker sterckt', hoe liever; na de Kroonen
 Die elck te spillen heeft om Vechters mé te loonen,
 Al waer veel Menschen Vlees te huer valt of te koop.
 En dan bedriegery en listen over-hoop,
 Met d'een den anderen verraderlick te nijpen
 Van voren, soo het schijnt, en by den rug te grijpen.
 Ick vraegh het wijse Lien, wat Reden en wat Recht
 Maeckt onrecht goed in 't groot, en quaed in 't klein gevecht?

172. Lichte Jans Biecht.

Ick vraeghde twijffeligh, bekent, wat zijt ghy? Jan,
 Van de Religie? ja, seid' hy, heel daer van.

173. Klacj jock.

Dirck geeft voor waerheit uyt, dat in der Lappen Land
 De kouw soo meester is van alle vier en brand,
 Dat Kaerssen tot blanck Ys bevroesen; en haer' vlamme
 In geele klompjens Goud verstijven en verstrammen.
 Veel held're logenen veilt Dirck voor niemendal:
 Maer des' is, ick bekent, de helderste van al.

174. Voor Mr. Dirck.

SCheert nu en dan de geck, ghy sult voor een' verstrecken:
 Met Meester Dirck, Barbier, heeft het een' beter' sin.
 Hy werdt voor wijs en vroed gerekent: niettemin
 Eer't jaer ten einde gaet, wat scheert hy niet al Gecken?

175. Knighthood.

DE groote Koningh van dry over-Zeefche Kroonen
 Knijght Man-volck met sijn' hand, om deughden mé te loo-
 nen:
 Kost Carel't Vrouw-volck nu, in plaets van knijghten, knechten,
 Wat fouders Meisjes, die moe Meisjes zijn, om vechten.

176. Pieter-

176. Pieternels spijt.

JA wel, seght Pieternel, 't is om sijn' sin te missen,
 Dat Mannen altijd baes 's Lands saken na haer' kop
 Alleen beredderen, en Vrouwen siender op;
 Om meer niet als een klein verschilletje van

177. Graf-schrift van de Heer Bisschop, overleden den 6 Nov. 1671.

HIer light de Tekenaer, daer s' alle nevens saten,
 Die 't na hem dorsten doen, als mindere Prelaten.
 Soo seggen wy met recht en sonder over-gunst,
 De kunst van Bisschop maeckt' hem Bisschop van de kunst.

178. Gevonden Maeghschap.

PIer Swijn most na de Galgh, en hadse geern ontgaen;
 En sprack beleefdelick den Opperchouteth aen,
 Heer, seid' hy, ghy heet Ham, en ick soo goed als Vercke;
 Soo ben ick van uw bloed, gaet daer wat na te wercke.
 Dat Maeghschap, sei de Schouth, en treck ick my niet aen:
 Eerst moet ghy hangen, en dan sult ghy my bestaen.

179. Onraed.

JAn wil sijn Wambas doen verstellen.
 Wat magh hy toch de Snijders quellen?
 Men sietter soo veel' lappen aen,
 Men sietter geen meer lappen aen.

180. Soldaetschap.

HOe loos is onse Floor! een goed en stout Soldaet
 Bewijst hy tastelick dat niet wel t'samen gaet:
 Want, seght hy, van der jeughd heeft m' hem soo onderwesen,
 Dat goe luy kinderen niet stout en moeten wesen.

181. Aen Neel.

SIt zedigh en gedeckt; ick twijffel wat ick sie;
 Neel, waerd'er 't vel niet voor, ick sagh uw' bloote knie.

182. Jans Philosophie.

BEkent, of Jans scherpsinnigheden
 Niet en bestaen in ronde reden.
 Wat is de wind een lichte Geck!
 (Soo spreekt hy) waeyt hy in mijn' Neck,

Soo haest en kan ick my niet draeyen,
Of voel hem in mijn backhuys waeyen.

183. *Danckbaer Gebed.*

SOo danck ick God, (God danck) in als voortaeu,
En, na langh overleggen,
En vind niet meer te seggen,
Als, doet my, lieve Heer, soo gh' altoos hebt gedaen.

184. *Griets ontleggh.*

ICk nam Griet geern eens voor, soo haer wel dienstigh waer,
Om dat sy laet, te doen, om dat sy doet te laten:
Voor nemen? seght sy, neen (en 't is maer al te waer)
Dat's veel te veel geschiet, niet meer daer af te praten.

185. *Matth. 7. 5.*

't **I**S waer, en 't luydt schier als een logen:
Dirck siet veel scherper als een Valck;
Hy siet een' Splinter in mijn' ooggen,
En dat dwars door een' Eicken balck.

186. *Van Klaer.*

'k **H**Ad Klaer geerne tegenwoordigh,
Waerfe wat min tegen-woordigh.

187. *De Heer van de Plaet verdroncken.*

d' **H**Eer van de Plaet waer noch in 't leven,
Waer die Heer van de plaet gebleven.

188. *Op Teun.*

VOor desen liet sich Teun vervoeren
In drincken, dobbelen en hoeren:
Nu is hy op een' beter baen.
Is 't wel gedaen? men soud het seggen:
Maer beter is 't, 't blad om te leggen
En seggen, 't is wel niet gedaen.

189. *Yemands Graf-schrift.*

HOort, Edle, Schoone, Wijse en Rijcke,
Geen Lijck is deses Lijcks gelijcke:
Waer dese Sarc een Diamant:
Waer d'aerde goud Guineas Sand,
Daer Amarill' in is gelegen;
En waren 't Peerlen, al de regen

Van tranen diemer over stort,
 Met beider Indien meerder gaven;
 Noch quaem de kost'lickheit te kort,
 Noch laegh hier grooter schat begraven.

190. *Snycker in Gal.*

JOoxel al te sterck te klouwen,
 Eindt in onlust en berouwen.
 En dat overtroetelt werdt,
 Heet ick dat verhoetelt werdt.
 Vreest den nasmaeck van de lusten,
 Dieghy alte vierigh blusten;
 't Straft sijn selven eer men 't weet,
 Soet werdt suer en lief werdt leed.

191. *Duellen.*

VAn veel' onvoorsichtigheden,
 Daer de Menschen mis in treden
 Staeter eene schoon voor aen,
 Die ick noyt en kan verstaen:
 Dat men om een anders falen,
 Dat maer hy en most betalen,
 Eigen Ziel en Lichaem waeght
 En 't gevaer ten offer draeght.
 Heeft u Hand of Tongh geilagen,
 Lact s'er schand' en schá voor dragen;
 Daer is Rechter voor en Recht;
 My de wraeck, heeft hy gesecht
 Diese sulcken heeft bevolen
 Diense t'onrecht werdt ontstolen
 Met de dolste dievery
 Die in ons bedencken zy;
 Daer de Rechter op 't Schavot gaet,
 En geschapen, als een sot, staet
 Selfs te lijden meer als vriend,
 Wat sijn Vyand heeft verdient.
 Luckt het beter, en vermoort hy,
 God, die 't straffen sal, verstoort hy,
 Schuldiger als die daer leit.
 Siet wat een' voorsichtigheit!

192. *Sus en soo.*

WY sien, na 't werck dat wy beleiden,
 Twee dingen eens en seer verscheiden.
 Dunckt u dat duyfter om verstaen?
 Ghy blaeft de kaers uyt, en 't vier aen.

193. *Avond Begraeffenis.*

WAerom besteden wy de dagen,
 Om lijcken naer haer graf te dragen?
 Is sterven niet s' nachts nagebuer,
 En yeders dood sijn' avont uer?

194. *Aen mijn' Kinderen.*

EEn Schuld-brief in papier, raecht gh' hem te dickwils aen,
 Kan licht bemeufelen en slijten en vergaen.
 Gedenckt dit, Kinderen, en sooghy op uw' Vrienden,
 In tijden van gebreck, uw leven yet verdienden,
 En meldt de weldaet niet te dickwils: metter tijd
 Vuylt en bemeufelt sy, en gaet haer' luyfter quijt.

195. *Gesontheden.*

ELck doe den Heer bescheid, (sprackeen wijs Man in 't midden
 Van Dronckaerts, die de Prins sijn' welvaerd by den Wijn
 Quanswijs behertighden) 'k wil voor die welvaerd bidden,
 Daer ghy soogeern op drinckt, en drincken op de mijn.

196. *Bedde-wijsheit.*

KLaes kan Latijn uyt ouw' Poëten,
 En wil ons daer uyt leeren weten,
 Dat als men op de reden lett,
 Matrassen maken beter bedt
 Dan bolle Tijcken, Dons en Veeren,
 Daer in niet goeds en is te leeren:
 Ja scheltse, met vermetenheit,
 Voor Bedden van onwetenheit;
 En weet de saeck dus vast te maken,
 Om dat de wijse Dichters spraken
Non jacet in molli, &c.
 Weet ghy de rest niet, raedter na.

197. *Jans*

197. Jans Voorforgh.

JAn twijffelt aen fijn Wijfs weldragen,
 En tuchtfe nu en dan met flagen:
 Altoos de qua naem gaet haer na,
 't Zy waer of niet, hy flaeter ná.

198. Droomen en ontwaken.

WY liggen al den Nacht en Slaven in 't beleid
 Van ydelheden, ver van alle red'lickheid,
 En Arme waerheit light daer onder; en dat 's Droomen:
 Met worstelen nochtans beftaet fy op te komen,
 En, krijghits' haer' handen los, fy valt de logen aen:
 Die weert fích; en dat raectt van kijven fchier aen 't flaen:
 In dat gerucht en kan 't de Ruft niet langer herden;
 Sy moet ten oogen uyt, en dat heet, wacker werden.

199. Ouderdom.

RAedt: dat ick niet en heb, en wouw 'k niet dat ick had;
 En hoop het evenwel te krijgen: wat is dat?

200. Van Huybert Boeckman.

WAt mooght ghy na geleertheit foecken
 In Huyberts hoofd? daer ifter geen:
 Hy heeft heel uytgelefen Boecken,
 Half uytgelefene niet een.

201. Luye Dirck.

DIrck houdt onmaetigh veel van wat laet op te zijn:
 Dat's 's avonds mijn manier, maer 's mergens is 't de fijn'.

202. Spotters Graf-fchrift.

HIer light die om Gods Woord noyt wouter Kercke gaen:
 Magh ick de ronde waerheit feggen?
 Hy died'er levendigh noch fitten wouw, noch ftaen,
 Behoort'er dood niet in te leggen.

203. Gauwe Jan.

JAn leeft wel fwart op wit, dat heeft men hem gewefen:
 Waer't wit op fwart, God weet of 't Jan fou konnen lefen.

204. Misverftand.

AGnietje, onfe Klop, had vierighlick gebeen
 Op beide knyen bloot, en op een' blauwen Steen,

Dat Neeltjen, haer Masseur, sint geen dozijn van dagen,
 In 't Hylick-bed geraeckt, ten eersten kind moght dragen.
 De kouw bevingh haer' Buyck, en roerde daer een' pijn
 Daer s' ongerust in werd' of 't wel een kind mocht zijn:
 Doeliet s' haer bidden staen, en sprack, noch ongeruster,
 Gh' hebt m' emmers wel verstaen, ô Heer, ick meen mijn' Sustter.

205. *Geblanckette Neel.*

't I S waer, seght lichte Neel, ick deck mijn bruyne vel
 Met Witfel wat gemenght met Roodfel: doe 'k niet wel?
 Ghy dect uw' bruyne poort of 't anders niet behoorden,
 Met kostelicke zijd' en kostelicker koorden,
 Met allerhande verw van stoffen over hoop,
 Die u pas eigen is als mijne my, by koop:
 Wat ghy beneden doet, magh ick 't niet boven willen,
 Houdt ghy mijn Aensicht niet soo goed schier als uw' Billen?

206. *Graf-schrift.*

J A n s malle geraemt light hier onder te droogen.
 J Waer schickt ghy de Geest sal zijn henen gevlogen?
 Hy is overleden den eersten April;
 Dan schickt men de Gecken al waer men wil.

207. *Aen een' Vriendinne met mijn' Zee-Straet.*

G H y tradt mijn Hofwijck om, in spijt van 't zeere beentje,
 En 't kosten u somtijds een hijghjen en een steëntje,
 Maer lust en yver won 't. Zijt ghy schier uyt gerust?
 Hier's nieuwen yver, werck, en stof voor nieuwen lust.
 Dan schrickt niet; daer en is noch hijgen aen noch steënen,
 't Is sachte wandelingh; men doetse sonder beenen;
 En, soogh' een' enckel uer stil sitten kont of twee,
 Ghy raeckt van uyt den Haegh tot Scheveningh aen Zee:
 Ja lust u onderweegh wat praets: ghy hoeft geen' ooren;
 Leent m' uw' schoon' oogen maer, ghy sulter my door hooren.

208. *Tot God.*

M Y n' Sonden die ick ken verdoem ick elck om 't seerste,
 Die 'k niet en ken, ô God, vergeeftse neffens d'eerste.

209. *Fritsens*

209. *Fritsens Paerd.*

FRits noemt zijn Paerd een Luypaerd,
 Om dat het, Luypaerds wijs, gemarmert is van vel.
 My dünckt hy noemt het wel:
 Want feker 't is een luy Paerd.

210. *Aen lichte Agnietje.*

UW deugen of niet deugen
 En prijs of straf ick niet;
 Maer, waer ick Joodsch, Agniet,
 Ick soud' uw Vleesch niet meugen.

211. *Jans verklaringh.*

MYn' Buerman, die een soet bruyt Diertjen in zijn dienst heit,
 Vraeghd' ick onnooselick, Is dat uw' Dienstmaeghd, Jan?
 Mijn' Dienstmaeghd? seid hy soo, 'k weet daer soo veel niet van:
 Maer, geeft ghy 't m' op mijn' eed, ick sweer het is mijn' Dienstmeit.

212. *Goed Gecken bericht.*

DRy datt'le Joffertjens beriepen Jan de Geck
 Hy soud' haer een voor een vermanen haer gebreck:
 Neen, kind'ren, seid' hy; weet dat Jantje niet gewent is
 Gerucht te maken van wat al de Stadt bekent is.

213. *De verkrachte.*

SOo zijt ghy dan verkracht, seid' een vernuftigh Schepen,
 Op sulcke pleitery van overlangh geslepen:
 't Moet u meer van dien Schelm geschiedt zijn, naer ick hoor:
 Ja, sei de malle Jut, wel twintigh mael te voor.

214. *Griets versuym.*

WIe daer? riep Griet in 't bed: ick ben 't, sprack de Koetsier,
 En meenden u in 't bed wat nieuws te gaen vertellen:
 Maer, denckend' aen 't groot mes dat ghy te werck woudt stellen,
 Verander ick van sin, en sluyp weer sacht van hier.
 Wat ben ick oock een Beest! sei Griet, ick magh 't wel seggen,
 Die juyft het groote mes bene'en heb laten leggen.

215. *Moer Annas gissingh.*

MOer, Moer, riep Annas Kind, 'k sie Koeckoeck komen loopen.
 (Soo hier de Vaders Hond, die met hem was in 't Land)
 Ei, feis', is Koeckoeck daer, soo mogen wy wel hoopen
 Dat Vaertje t'huys sal zijn, of emmers by der hand.

216. Klaes Boekenbaerd.

KLaes heeft veel langer Baerd als yemand sagh in langen:
 Daer seid' een lacher op, Ick bender af verschriekt;
 't Schijnt dat de Vent een Paerd moet hebben ingesliect
 En dat hem noch de staert ter kelen uyt blijft hangen.

217. Agnietje Lichtziel in de Waegh.

't **I**S wonder om verhalen;
 Men woegh Agniet in schalen,
 En ick self stonder by
 Om 't Wedspel te betalen:
 Men raedde my, wedt vry;
 Thien pond en kan niet falen;
 En de verbrudste Pry
 Kost geen' dry asen halen.

Einde des vijf-en-twintighsten Boecks.

SES-EN-TWINTIGHSTE BOECK.

S N E L D I C H T.

1. Aen mynen Soon op sijn' Ver-werck.

Soon, die, door Gods beleid, de kloecke vinder zijt
 Van deser gangen onbewegelick bewegen,
 Hoe's Werelds slingeren u gaen mog', mé of tegen,
 Hebt haer' eenparigheit voor oogen t'aller tijd.
 Hebt ghy het swacke werck, in 't schudden van de baren,
 Tot ongevoel gebracht van alles wat het lijdt,
 Gedenckt, wat u toestaet in alle wedervaren,
 Die door des Heeren Geest vol Redenskrachten zijt.
 Stelt Vond en Vinder, Geest en Raderen te samen,
 't Waer jammer dat het werck den Meester sou beschamen.

2. Op het selve Werck.

Het slingeren is oud, en met den tijd geboren,
 Maer 't even slingeren geboren in der tijd.
 Lett op die evenheit, soo wie ghy Christen zijt,
 Daer is een onderwijs van waerden uyt te hooren.
 Beginnen wel te doen, en laten dat versterven,
 Gaet endelick tot niet: maer die den even gangh
 Van weldoen blijft begaen voor al sijn leven langh;
 En tot het End' uyt houdt die sal de Kroon be-erven.

3. Noch.

LEt op dit gins en weer, dit buyten en dit binnen,
 Dit ongeruyst geswier van einde en beginnen:
 Soo gaen uw' uren Mensch, de snipp'ren van uw' tijd,
 In'al uw ydel doen, tot dat ghy t'einde zijt.

4. Dementi.

DIrck, zijt ghy soo ontfelt, om datm' u eens hiet liegen,
 En wilt gh'er om te veld, als of 't een logen waer?
 Hoe maeckt ghy 't met Gods woord, dat niet en kan bedriegen?
 Daer heet ghy, eens voor al, geboren Logenaer.

H. 116. 15.

5. Londens

5. Londens Vyer.

HEel Londen heeft gebrandt, en nu noch brandt heel Londen.
 Beschuldicht Frans noch Duytsch; ick heb het ondervonden
 Wie dat men 't wijten kan:
 Half Venus, half haer' Man.

6. Aen Jan.

VOor een laetdunckend Geck heb ick u langh gekent;
 En dat en deert my niet; ick bender aen gewent:
 Maer als ghy onderdaeghs vol Brandewijn of Seck waert,
 En woudt my met geweld doen suypen sonder dorst,
 Dat Paerd noch Ezel wil, doe wenscht' ick uyt de borst,
 Voor een laetdunckend, Jan, dat gh' een laetdrinckend Gek waert.

7. Te Gast gaen.

WAt light men graegh en loopt elck naer een anders Haerd?
 Is 't wel den halven danck, den halven Ootmoed waerd?
 Wat voordeel halen wy te Gast? ten aller besten
 Elck voor sijn deel wat vuyls om Teel-land mé te mesten.

8. Krachtige Baden.

REinier is met sijn' stramme Leden
 Naer Akens Baden toe gereden;
 Daer heeft hy Geld en Saclen Peerd
 In alle yrolickheit verteert.
 Siet wat de Wateren vermogen.
 Hy iste Paerd na 't Bad getogen,
 En op sijn' Voeten weer gekeert.

9. Erf voor Aelmoes.

JOb dreight sijn' wulpsen Soon sijn' Erffenis t'ontmaken,
 Den Armen te geval, dien 't beter strecken sal.
 Den Armen? seght mon Fils, soo kont ghy u vermaken
 En my mé: maeckt my 't goed; ick heb toch niet met al.

10. Luye Andries.

Gedaen werck, seght Andries, is 't soetst van sijn behagen,
 En daer's goed rusten op; dat kan ick wel verdragen:
 Maer werck door andere gedaen verstaet Andries;
 Self wercken, seght de Guyt, is rust en tijd-verlies.

11. *Dieren Eed.*

DIrck most een' Eed doen, of het gingh hem aen het lijf,
 En 't smaecte na de Galgh, kost hyse niet ontsweeren:
 Soo nam hy 't op het scherpst, en fei, siet daer, mijn' Heeren,
 't Isonwaerachtigh, of de Duyvel hael' mijn Wijf.

12. *Van Klaes.*

KLaes werpt een' hand vol sand op 't minste dat hy schrijft.
 'k Houw van dien overvloed: 't is 't best dat hy bedrijft:
 Wat Klaes te voorschijn brengt uyt sijn' versufte gaven,
 Met als 't geboren is soo dient het diep begraven.

13. *Niet voor yet.*

JAn badm' om hondert Pond te leen, als waer ick mal,
 En fei, 't was niet met al voór luyden van vermogen:
 Jan, fei 'k, is 't niet met al, ick ben u wel gewogen,
 Daer's dat ghy van my eischt; en gaf hem niet met al.

14. *Uyt-etery.*

ICk ga te gaste, maer noo: 't en geeft my niet als t'eten;
 Dat vind ick t'mijnent oock: en et'er kort of langh;
 En et'er wat my lust, en drinck'er sonder dwangh,
 En hebber God alleen, geen' Menschen, danck te weten.

15. *Aen een' trouw-siecke.*

JA, ja, Manmachtige, komit het soo nauw met u;
 En scheelt het u soo veel, flus hijlicken, of nu?
 Na dat ick u begrijp, korts moght ghy wel een Vrouw zijn,
 Maer mogelick getrouwt wat langer als getrouw zijn.

16. *Tydigh berouw.*

WAcht niet uw' misdaed, met den Hemel af te kerven,
 Tot dat uw' besigheit sal wesen niet als sterven:
 't Is laet tot God gekeert, wanneer sich Vrouw of Man
 Van sieckte nauwelick in 't bedde keeren kan.

17. *Eten.*

TEn eten nooden wy malkanderen. Wat's dat?
 Dat is, wy hoeven elck wat stoppens in een gat,
 Daer 't datelick verquijlt en soo verschiet van wesen,
 Dat wat het is, en schijnt niet, wat het was, te wesen,

En die het by geval te rugge komen sagh,
 Sou walgen van 't gezicht den naesten halven dagh.
 Noch is 't maer in een mond en 't malen van de tanden;
 Van daer versinckt het, en de Pot van allerhanden
 Ontfanght en koockt het op en maeckter soo wat af
 Dat Menschen Neusen schijnt geschapen tot een straf.
 En werden wy gevoedt tot sulcken vuyl vermaken?
 Weggh met de Beulingen, ick maghse niet sien maken.
 Laet Beeften in de Wey dat morsen nacht en dagh,
 't Is spijtiggh dat men oyt schoon' Joffrouw eten sagh.

18. *Graf-schrift van een' Hovenier.*

Hier light een Snoeyer dood, die van een' hoogen tack
 Gevallen met sijn' Bijl den Hals in stucken brack:
 Siet wat een zegeningh! dat in den val op 't letste
 Sijn' Bijl hem niet en quetste.

19. *Annas Vomis.*

Een paer ouw' Boeven dat Sufann' had ondernomen,
 Wierd welte recht gestraft, meent Anna, soo men leeft:
 Maer, seght sy, soo 't een jongh paer Boeven waer geweest
 De saeck en waer voor 't recht haer leven niet gekomen.

20. *Straet-gerucht.*

DRy Vrouwen maken een volle merckt,
 't Is waer, seght Herman, en wel gemerckt:
 Maer by dry Vrouwen doet eens de mijn';
 Het sal een' loutere Kermis zijn.

21. *Galgh-schrift.*

Een seer voorsichtigh Man ten einde van sijn leven
 Heeft hier den Geest gegeven;
 Hy wouw niet na de Galgh door een' bekende straet,
 Die na 't Schavot toe gaet;
 Hy vreesde voor een' Schuld van onbetaelde Kleeren,
 Die m' hem daer eischen moght en doen hem arresteeren.

22. *Loffe Waerheit.*

JA alsoowaer, 't is waer, seght Herman, en 't is mis,
 'k Weet dat sijn alsoowaer, niet al soo waer en is.

23. *Goed*

23. *Goed bericht.*

GHy hebt een soet verstand, seim' een bekende Vrouw;
 Die't hare niet gemeen is.
 Ick wist niet hoe sy 't gaf noch hoe ick 't nemen sou.
 Met sprack sy 't ware woord, en gaf my desen dou;
 Verstaet hoe ick het meen, soet heeten wy dat kleen is.

24. *Minste kost.*

TEun brocht twee Hoornen toe tot Kapstock van sijn hoed.
 Wat lightg' en quist onsgoed,
 Sei Neel, sijn soete Wijf, een' van d'onviesse Vrouwen;
 Hoor, Bock, ghy had uw hoed maer op uw hoofd te houwen.

25. *Jock voor jock.*

HEer Oom, uw kap die brandt, riep eener tot een' Pater:
 (De kap hongh over boord en flodderden in 't nat)
 Het schaedt niet, sei de Paep, die 't jock wel had gevatt,
 Ick wist wel dat se brand, en hanght'er om in 't water.

26. *Voor-raed.*

ICk was nauw halver wegh van hoogen ouderdom,
 En hongh mijn' jonge le'en soo veel warm deckfels om.
 Dat veeltijds wierd gevraeght, wat of ick op mijn' jaren
 Veel anders docht te doen, om 't Lichaem te bewaren?
 Dan sal ick, gaf ick all' die Vragers te verstaen;
 Met all' u lacchen die soo niet en hebt gedaen.

27. *Graf-schrift van een Jongh uytnemend Contrefeiter.*

HIer light een Schilder in, dien sijne Meester-hand
 In 't eerste bloeyen van sijn' jaren hielp van kant:
 De dood vond sich verbeent, soo sulck een Man bleef leven,
 Die 't leven soo veel Volcks behouden kost, of geven,
 Haer Ambacht lagh in d'as, en sy scheen selver veegh;
 Soo sorghde sy by tijds, en hielp hem uytte weegh.

28. *Kerck-gangh.*

DIrck sagh een' Ruyter-wacht in een oud Kerckje staen;
 En riep, siet wat een schand' voor ons en ons' gebreken;
 Men weet de Menschen schier niet na de Kerck te preken,
 Hier sien wyd'er goed schick de Paerden henen gaen.

29. Voorſichtigheit.

DIrck ſchrickt niet voor de Galgh : hy vreeſt maer dat ſijn krop,
 Die kittelachtigh is, door 't roeren van de ſtrop
 Aen 't lacchen raken moght, en ſoo is al ſijn ſchricken,
 Hy moght in 't lacchen ſticken.

30. Aen een Poët.

POëten hieten eens Waerſeggers en Propheten :
 Wilt ghy de reden weten,
 Dirck Dichter? (met verlof, kom ick u wat te naer)
 De Gecken ſeggen waer.

31. Duſtere Waerheit.

Piet gingh uyt ſijn' Geboort ſijns levens boeck doen leſen.
 De Sterre-leſer ſei, hoe dat uw Vader hiet
 Moet my voor alle dingh bekend zijn : wacht, ſei Piet;
 'k Ga vragen aen mijn Moer, hoe dat ſijn naem mocht weſen.

32. De beſte Zijn Menſchen.

Die brave Prediker die op den Stoel na wenſch is,
 Hoe moeyt my dat hy daer een Engel, hier een Menſch is!

33. Korte nachten langh leven.

DAt, ſlapen in ſijn Bed, en doot in 't Graf te leggen,
 Het ſelfde niet zijn, is, is buyten wederſeggen:
 Die dan laet ſlapen gaet, ſiet wat hy voordeels heeft,
 En wat hy wakende veel' dooden overleeft.

34. Dircks voorraad.

DE nacht ſchaft goeden raed, en trouwen heeft veel in;
 Trijn, ſei Dirck, met niet min als trouwen in ſijn' ſin:
 Wat dunckt u, waer 't niet beſt dat wy niet ras en liepen,
 En dat wy op de ſaek malkand'ren wât beſliepen?

35. Neels voorſichtigheit.

KLaes Nar kreegh Boogh en Pijl en lieper mé in 't rond,
 Om all' de Koeckoecken te ſchieten die hy vond.
 Jan, ſei Neel, ſiet wat toe en komt de Geck niet tegen.
 Wat meent ghy, Wijf, ſei Jan, is my daer aen gelegen?
 Neen, ſei ſy, maer een Geck verſtaet ſich op geen' Boogh;
 Ick vrees of by geval een Pijl naer u toe vloogh.

36. Houwelick.

DE vrome Liederen trouwen,
 De wiſe niet, ſeght Bouwen;

Dat

Dat weet ick van berouwen;
 Dat noyt en sal verouwen
 Tot dat mijn Wijf sal kouwen,
 En ick haer Lijck berouwen.

37. *Laet Raed.*

GHy brandt uw' Sporen, Heer, riep een soet Kakelaer.
 Ick weet niet wie noch waer,
 Aen een koud Reisiger, die wat te deun aen 't vier stond:
 Gh y meent mijn' Laers en, sei die 't warmen wat te dier stond;
 Neen, Heerschap, sei de quant,
 Die zijn alree verbrandt.

38. *Dircks voorsoegh.*

EEn yeder een zy kennelick
 Begoft m' een' Schepen-brief te dichten,
 Daer mé Dirck meende geld te lichten,
 Te lossen na sijn Vaders lijck:
 Houdt, riep hy, dat luydt schrickelijck;
 Want, quam 't een yder een te weten,
 Hoe sou mijn Vaer my welkom heeten!

39. *Trijns ontlagh.*

ONtkent niet, sei de Schouth, ick weet het, u aengaende,
 Trijn, dat gh' een Hoerhuys houdt, en ick sal 't houden staende:
 Danck hebt, mijn Heer, sei Trijn, ick kan 't niet staende houwen,
 Wat sult gh' een goed werck doen, magh ick u woord betrouwen?

40. *Andriefens Troost.*

EEn boos Wijf, seght Andries, is een' heilsame plaegh,
 En sticht een heel gesin;
 Sy brengt Berouwen in,
 En doet een' aen de Hel gedencken alle daegh.

41. *Officie voor een Molenaer.*

HOor, Molenaer, riep Klaes (en 't scheelde daer niet veel)
 Woud gh' een Schouts Dienaer wesen,
 Gh y soudt u wel doen vreesen;
 Uw' kraegh grijpt alle daegh een' hangh dief by de keel.

42. *Biecht.*

'k **H**Eb sottigheit en beestigheit,
 Dat's, velerhande menschlickheit

PPP 3

Gepleeght,

Gepleeght, als alle menschen plegen,
Maer een dingh biecht ick op ter degen;
'k En heb noyt Sot geweest noch Beest,
Dat's, droncken heb ick noyt geweest.

43. Ware. Logens.

'k **H**eb't onlanghs eerst verstaen wat Henrick overgaet,
Met altijd lof en eer van Klaes te liggen spreken,
Die van hem niet en seght als allerhande quaed:
Wy spelen, seght hy, bei met averechtse streken;
Ick noem hem deughdelick, hy heet my vol gebreken;
Die Liedjens zijn gelijk, al schelen sy van stem;
Want even als hy my belieght, beliegh ick hem.

44. Een Dooce in't Graf.

Hier legh ick, en hier blijf ick leggen,
En doeder goed noch doeder quaed,
En slaep noch waeck, en magh wel seggen,
Ick weet niet wat my overgaet.

45. Droncke reden.

JAn weert hem in sijn volle Wapen,
En wil geen Water in sijn' Wijn.
Want, seght hy, als dat soo most zijn
God had het in de Druyf geschapen.

46. Wis Waerseggen.

Wat dunckt u, sal't van daegh goed weer zijn?
Vraeghd' ick mijn' naestgelegen Boer:
'k Sal't u wel seggen, sprack de loer,
Indien wy t'avond hier eens weer zijn.

47. Misrekeningh.

Acht mael was Pieters Wijf gevallen in de Kraem,
En telden my't gebroet een yeder by sijn' naem:
Acht Kind'ren, sei'ck, de last van dat gefin moet groot zijn:
Neen, sei se, 'k hebber acht, met seven dieder dood zijn.

48. Redelicke onbeleeftheit.

MYn Regen-Mantel? Jan, soud' ick daer soo van scheiden?
Den eisch is ongerijmt: want, lett eens, een van beiden.
Of ghy behoeft hem niet, soo't schoon weer is na Noen;
Of, soo't wil regenen, heb ick hem self van doen.

49. Gele-

49. *Gelegen paer.*

EEn Roover van verstand ('k wil hopen dat het waer is)
 Vatt' eerst een Jesuit, daer naer een Devotaris
 Van 't Engelsch Puriteins, en plunderdesse bei,
 En woeldes' aen een' Boom, dicht mond aen mond, en sei,
 Voldoet uw' lusten daer, mijn' hooghgeleerde Heeren.
 Nu hebt ghy plaets en tijd om fraey te disputeren.

50. *Kinder-waerheit.*

Ick vond mijn Buerman gram op dry onnoos'le Kind'ren,
 Daer van hy staegh 't getal sagh meerd'ren meer als mind'ren.
 't Gespuys stond na sijn hoofd en gaepden al den dagh,
 Tot dat hy vraeghd' in 't laest, wat of 'er wesen magh,
 Daer dit gedrocht na kijckt? Ghy moet u niet vertoornen,
 Sprack d'oudste van den hoop, men seght daer staen twee hoornen
 Engroeyen uyt uw hoofd, en wy en siender geen;
 Ei, licht den hoed eens op en thoonter ons maer een.

51. *Aen eenen Dichter.*

GHy reedt, seght gh', op een Paerd dat lam was, als uw' herffen,
 Gelagen van die Verssen:
 Be-eedight het niet licht,
 Ick merck 't welaen uw Dicht.

52. *Waerseggers.*

Siet hoe ver Abraham de reden weet te recken;
 De grootste logenaers zijn d'oudst' en wijste Lien,
 Want, soo het spreekwoord seght, en veeltijds werdt gesien,
 De waerheit werdt geseght door Kinderen en Gecken.

53. *Raedsel.*

TRijn weet een Raedsel uyt te geven,
 Daer veel' verstandige voor sneven:
 Sy seght, ick had, Jan heeft gehad,
 En beide zijn wy 't quijt, wát 's dat?

54. *Over-proef.*

'k **G**Afeen' gefonden Vriend een nieuw stuck Parmesaen
 Te proeven met een mes: dat nam hy dancklick aen,
 En sat en badeen' poos met suchten en met stenen,
 Als ydel kerck volck plagh, die 't heel doen en half meenen:
 Dewijl hy besigh bleef met d'oogen in den hoed,
 Berghd' ick mijn' Parmesaen, en sei, daer 's Stolwijcks goed,
 Gaet

Gaet daer uw' gangen in; want naer ick merck aen 't lefen,
Dat proeven sal met u een' goede Maeltijd wesen.

55. *Vrouwen-roem.*

SIet wat een onderscheid, sei m' een vernuftigh Man,
Daer is geen' ondeughd, of wy hebbender wat van;
Wy Hoerejagen en wy tuyfchen en wy teeren,
Wy drincken ons versuft, wy vloecken en wy sweeren,
En wat en doen wy niet? de Vrouwtjens (soet geslacht)
En werdt gerechtelick niet meer te last gebracht,
Als twee artijckeltjens, by 't vies volck van de Kercken,
Qua' woorden en qua' wercken.

56. *Neel verongeluckt.*

HEt blixemde met Neel in 't vallen van haer Paerd;
En 't blancke vel, sei Dirck, was sijn besien wel waerd.
Staen u die Billen aen, sei Neel, hoe is 't gekomen
Dat ghy'r niet met een' soen hebt afscheid van genomen?
Want lichtelick, sijn Heer,
En siet ghy se noyt meer.

57. *Jan Vaderloos.*

Jans Vader light in 't Graf, en Jan steeckt in den Rouw,
Dat's meer als redelick; maer, als 't wel wesen sou,
Sijn Paerd most oock in 't swart: neen, seght hy, dat's geen reden,
De Vader van mijn Paerd is noch niet overleden.

58. *Biecht en Aflaet.*

KLaes biechte droeffelick, hy had een' vette Ham,
Die hem van Lingen af ontrent half Vasten quam,
Alse en' verbooden spijs los in 't Secreet gesmeten.
De Paep sei, gh' hadt se self noch beter op gegeten.
Heer, soo verstond ick 't oock; want (seid' hy) dat ghy 't weet;
Eerst at ick se schoon op, doe sineet icks' in 't Secreet.

59. *Broer Herman.*

DE Deken van het Choor liet aen Broer Herman weten,
Die langh had stil geseten,
Hy sou sijn' mond op doen, en singen oock sijn best,
Soo wel als al de rest:

Ei,

Ei, sei Broer Herman, groet den Deken mijnent wegen,
 En, heb ick wat gefwegen,
 Verfekert hem, ick ben
 Soo vrolick als ick een' van all' de Lollaers ken.

60. Klaers bescheid.

MEn hiet mijn' Boer een Toovenaer.
 Hy vraeghd' een wijs Man, Is dat waer?
 Neen, sei die Man; maer; wilt ghy 't weten,
 Een Koeckoeck moght ghy beter heeten:
 Een Koeckoeck, riep sijn' lichte Klaer,
 Die dat soo seker af kan meten,
 Voorseker dat 's een Toovenaer.

61. Hoofd-vleesch.

'kMOf van een' steilen Berg, en wou geen Paerd vertrouwen,
 Maer mijn' twee voeten wel: mijn mé-maet socht te schouwē
 Het slijten van een nieu paer schoenen op dat pad,
 Het eenigh enckele paer schoenen dat hy had.
 Ick sei, 'k heb eenen hals die desen kop moet dragen,
 Hebt ghy uw schoenen lief, dien denck ick niet te wagen.

62. Groot verschil.

DIrck, seid' ick, biecht eens op; wat is sy, boos, uw' Griet?
 Hy seide, ' niet altoos, ick nam 't voor, ' altoos niet.

1. Gantsch
 niet.
 2. Altemet.

63. Van Teun.

TEun sagh sijn' grammen Waerd een' Kan den trap af goyen,
 En Teun nam Schotelen, Tailloor en Kandelaer
 En Soutvat en Servet, en wierp het'er al naer.
 Wat denckt ghy, riep de Waerd, soo met mijn goed te schoyen?
 Ick meenden u geen' schá,
 Sei Teun; 'k wierp u maer ná,
 En docht dat ghy my soo stilswijgens woudt doen weten
 Dat uw believen was beneden te gaen eten.

64. Moeder-lesse.

TRijn is een' maend getrouwt, en geeft alreeds haer Man
 De Koeckoeck tot een' Van.
 De Moer bekijftser om, en seght, ghy malle vercken,
 Derst ghy 't hem laten mercken,
 En zijt ghy pas een' Vrouw geworden in sijn bed?
 Ick heb wel anders op mijn kakelen gelet:

'k Ben met uw Vaer getrouwt nu in de dertigh jaren,
En heb hem noch soo veel niet derven openbaren.

65. *Hooge Lof.*

MYn Backers Soon verschoont sijn Vaer,
En seght met veel beleeftheit,
De lasteringh en is niet waer,
Het is soo vromen Man als oyt by Brood geleest heit.

66. *Val om val.*

KLaes Decker viel van 't hooghste dack,
En 't was sijn hals niet die hy brack,
Maer van sijn' armen Buerman:
Daer sagh de Soon wat suer van,
En quam'er over aen 't gepleit.
De Decker sprack met goed bescheid,
Heer Schouth, wat val'ter veel te seggen?
'k Wil geeren op de plaets gaen leggen,
Daer ick sijn Vaer (God hebb' de ziel)
Gantsch niet moetwilligh overviel.
Wil hy my daer doot komen vallen,
Ick stel het in sijn welgevallen,
Al wouw hy, tot mijn ongemack,
Van noch twee mael soo hoogh en dack.

67. *Goed bericht.*

DIrck, seid' ick, die uw Paerd een tel heeft leeren gaen
Was wel een' groote Beest, en heeft het niet verstaen.
('t Paerd draefde hoogh en hard) of 't qualick gaet of wel gaet,
Sei Dirck, die saeck gaet my en niemant anders aen;
Maer 't is een' groote Beest, die seght het Paerd een tel gaet.

68. *Beslijkt Londen.*

OUd Londen is door 't vier geloutert als metael,
En 't scheelt van dat het was niet anders als sijn stael
Van afgesleten lood: maer, als wy 't seggen moeten,
Wat is een' schoone Vrouw met stinckend-vuyle voeten?

69. *Kunst om kunst.*

ICk sweer by dese Kaers die 'ck in mijn' handen houw,
Sprack Wouter tot sijn' Vrouw,
'k Heb al den nacht gedroomt dat ghy my deser dagen
Twee hoornen hebt doen dragen.

'k Sweer,

'k Sweer, sei sy, by het Brood dat gh' hier voor oogen siet,
't En is de waerheit niet.

Eet dan dat Brood, seid' hy: neen sprack sy, gaet ghy voren,
En eet uw' Kaers eerst op, want ghy hebt eerst gelowen.

70. *Engelsch Geld.*

DE Londen-Tourische Munt gaet alle Munt te boven;
Haer' held're Stempelen zijn niet genoegh te loven;
Haer' deughdelicke waerd' in Goud en Silv're stof,
Ja tot in Kopere, gaet boven allen lof;
Wat dunckt u, Vreemdelingh, waer't niet met alle reden
Dats' all' in sulcken Munt' haer handelingen deden?
Ja't: maer daer isser een' van overlangh bekent,
Daer't Volck niet af en wil, soo ist'er aen gewent:
Het is een' valsche Munt, dat weet men van te vorens;
Noch doet m'ergins en weer betalingh mé; met Horens.

71. *Jans Bywoord.*

Verstaejet wel, voeght Jan by allerhande reden;
Selfs seght hy, als hy bidt, ô Heer, verstaejet wel?
En die soudt wel verstaen, verstond Jan sijn' gebeden;
Maer Jan verstaet, ontrent, sijn selven alseen' Bel.

72. *Dircks Dood-siekten.*

Ick vraeghd', Hoe raecte Dirck om't leven, was't van drincking
Of van een sincking? Neen, seid' yemand, geen van twee;
En evenwel van beid': Hy tuymeld' in de Zee,
En dronck sijn selven doot, en bleef voorts in een' sinckingh.

73. *Engelsch hert.*

Hoe komt, een Engelsch Man soo onschouw voor den bast is?
Om datter sterven slechts, en anders niet, aen vast is.

74. *Die soeckt en vindt niet.*

Neel klaeghd' haer Maeghdom was verloren:
Ick seide, laet ons om doen hooren,
En soecken of hy ergens is:
Neen, sei se dat is t'ongewis,
Leert ghy niet beters in uw' Boecken?
Ick ben hem quijt geraeckt met soecken:
En deser dagen socht hem een,
En docht, hy had hem by een been:

299 2

Maer,

Maer, goede knecht, hy was bedrogen,
Het vogeltje was langh ontvlogen.

75. *Aen een Engelschman.*

TOm, houdt uw' handen t'huys, en wacht u voor den bast;
Daer's niet den hals alleen maer oock de dood aen vast.

76. *Aen droncken Teun.*

ANtoni, vochte Vriend, maeckt eenseen eind van natten,
En leert der luyden wijsheit vatten
Die d'eerste Tael ten deele viel,
Haer spreekwoord seght, Gods Geest bemint een' droge Ziel.

*Spiritus San-
ctus amat sic-
cam animam.
Aët. Hebr.*

77. *Maeghdom.*

MOy' Anne wouw filosofheren,
En van de Leden-snijders leeren,
Wat Maeghdom was, en waer hy lei;
Ick gaf haer kort bericht, en sei;
Hoor, Anne, gaet in uw geweten,
Ghy kunt het nergens wijsler weten;
Want Maeghdom, tusschen ons geseit,
Is een' onnosel', onversleten,
Onkundig' ongebesightheit.

78. *Mis-bestedde weldaet.*

'kH**E**b Frans een' dienst gedaen, die wel een dienst magh heeten:
Nu 'k sijn' erkennenis daer tegen soeck, is 't mis:
Hy seght, het magh wel zijn, maer heeft het schoon vergeten.
Heet dat vergeten schoon? my dunckt het leelick is.

79. *Wraeck gierige Trijn.*

TRijn had den Schouth geklaeght, sy was van Dirck verkracht,
Somtjids een' heelen dagh, veeltjids een gantschen nacht.
Soo dickmaels? sei de Schouth; wat lusten u te swijgen?
Ghy hadt hem overlangh gehangen konnen krijgen.
'k Liet hem begaen, sei Trijn, op dat hy eens gevat
Sijn' welverdienden loon' moght krijgen op een rad.

80. *Onkeur.*

ICk weet niet wat een Geck van beiden beter dé:
Den over-drincker delft en vult sijn' eigen Zee,
Daer in hy endelick versuypen moet en stranden;
Den over-eter graeft sijn Graffte met sijn tanden.

81. *Slock-*

81. *Stock-spijsen.*

DEr Vraten mogen zijn recht wandelende Graven,
 Daer allerlei Gediert doorgaens in werdt begraven;
 Tot dat de Graven selfs geraken in haer Graf,
 En voeden daer Gediert dat haer noyt voedsel gaf:
 Geraken sy 't wat vroegh, sy hebben 't danck te weten
 Aen een klein Englands gebreckjen, Over-eten.

82. *Aen Jan den Vloecker.*

DE Duyvel hael' my, Jan, is schier uw derde woord:
 Uw vloecken, schijnt, en is tot noch toe niet verhoort.
 Maer of de Geck eens voort quam,
 En dat hy u by 't woord nam:
 'k Wil oock eens vloecken, Jan, de Duyvel hael' my niet,
 Voor uwen Swanen-fangh waer dat een droevigh lied.

83. *Mare Liberum.*

Schoon Engeland de Zee alleenigh kost behouwen;
 't En seght niet; Recht en is op geen geweld te bouwen.
 Goed hebben is 't niet al; maer hoemer aen geraeckt,
 En of een Meester is, of maer den Meester maeckt.

84. *Vinnigh Schouw-spel te Londen.*

Ick schroom voor d' Engelschen haer spel met stael of stock;
 Het Volck slaet en verscheurt malkanderen om 't jock.

85. *Nieuw Parijs.*

Besocht ick nu Parijs, ick schrickte voor 't gesicht.
 Het isser net by daegh, by doncker ister licht.

86. *Voorforgh.*

Ghy hebt schoon' handen, Truy; maer, sullen wy gaen eten,
 Soo waschts', als ick de mijn',
 'k Sie wel hoe schoon sy zijn,
 Maer hoese schoon zijn, Truy, dat dien ick oock te weten.

87. *Neels klein gebreck.*

NEel is niet sot, naer ick het vat,
 Men moet haer all' haer' eere schencken;
 Sy leeft niet sonder achterdencken;
 Maer aen de voorforgh hapert wat.

88. *Mijn Boeck-schat.*

Wat light ghy en bedilt de menighte van Boecken,
 Die 'k langh vergadert heb, en meer en meer doe soecken?

'tZijndoo de Vrienden, Neef, van reden, van verftand,
 Van alle wetenfchap, van alle tael en land,
 Die figh tot mijn gerief op allerhande vragen,
 Of als Berichten, of als Getuygen dragen,
 En paffen op mijn oogh, geef ick s' een wenckje flechts,
 Als d'onderdanighfte van mijn gebroodde knechts.
 Maer, zijn fy niet te veel om t'samen te doorlefen?
 Ontwijffelick te veel; en foud't mijn' meeningh wesen
 Al wat gefchreven is en wat gefchreven wordt,
 Dooren door heen te fien, mijn leven viel te kort:
 Maer, Neef, ghy zijt mijn Vriend en and're fonder ende:
 Neemt dat ick duyfenden en meer daer neffens kende.
 Waer 't my niet heugelick met luft en vrijgheit
 By een of meer te gaen om reden en befcheid:
 En fou dat noodeloos, of overtolligh heeten,
 Kost ick niet even juyft al weten dat fy weten?

89. *Onwiffe Borgh-tocht.*

DIrck biedt my voor mijn geld fijn' Ziel tot onderpand,
 Maer 't is te lichten quant:
 Ick foeck een ander pand;
 Dat eerfte dunckt my niets te feker in fijn' hand.

90. *Verscheiden oorber.*

DE Rijke wandelen om eet-luft te begaen;
 De Bedelaers wandelen om hongers-noot t'ontgaen.

91. *Redelick roemen.*

DIrck, pocht ghy met uw fpringen,
 Als van feer groote dingen?
 Wat's twintigh voet? ick heb 't in lange niet begoft;
 En nam wel eens foo ver te fpringen: Als ick kost.

92. *Armen wensch.*

MY feid' een Bedelaer, ghy feght wel, rijke Heeren,
 God geeft een mensch al kou na kleeren:
 En 't magh wel wesen; maer ick wou
 Dat God my kleeren gae na kou.

93. *Kinder-werck.*

ELf moye Kinderen heeft Henrick by ſijn Wijf.
En 't Wijfroemt, 't is haer werck, en Henrick ſtoft, 't is ſijn
werck:

Maer 't pocchen loopt ten eind; ſy heeft het twaelfd' in 't lijf.
Tot noch toe was wat deeghs, nu werdt het al dozijn werck.

94. *Op een' Geraemte, aen een' Schoone.*

DE kleeren doen 't u, Trijn, het ſachte vel en ſpieren,
Dat gh' onder menige de ſchoonſte heet en zijt:
Maer die zijn voor de Mot, en deſe voor de Pieren,
En dat kan kortelingh geſchien, of metter tijd.
't Zy laet, of kortelingh, dan ſult ghy dit dingh weſen,
Dit Cabinet-ſtuck, Trijn, ſiet en herſiet het vry,
Let wat een lieflickheit van leden en van weſen:
't En is geen logen, maer uw' eigen Schildery.

En, ſal ick verder gaen, wanneer ick, in gedachten,
Van kleeren, vleech en vel uw' ydelheit ontklee,
Siet wat gh' eerbiedigheit van my hebt te verwachten:
Mijn ſoete Pronckertje, ghy zijt dit dingh alree.

95. *Van Maey.*

DAer loopt een kindje by de wegh
Dat Maey ke by haer' Man heeft:
Soo ſeght de Wereld: maer ick ſegh.
Wie weet of 't May'er van heeft.

96. *Van My.*

MYn Even-naeſten als mijn ſelven te beminnen?
Ick weet, het is de helft van 's Heeren groot bevel:
Maer hoe beſta ick van mijn ſelven te beginnen?
'k Bemin mijn ſelven niet; ick ken my al te wel.

97. *Kloecke Klaes.*

KLaes is een Krijghsman als ſijn Vaer;
Sy vreeſen bey niet als 't gevaer.

98. *Dircks Ontlegh.*

DIrck light en loopt by lichte Klaer,
En wil 't niet hooren als wy 't ſeggen;
Want, ſeght hy, 't waer een Tovenær,
Die zeffens loopen koſt en leggen.

99. *Ont-*

99. *Ontwaeck.*

WAer was ick daer, en wie en wat?
 Waer ben ick nu, en wat en wie?
 Welck is de waerheit, dit of dat,
 Of dat ick sagh, of dat ick sie?
 Ick kom van droomen, dat's gewis;
 Nu gaen ick waken, soo ick meen,
 Maer daer het een als't ander is,
 Welck is het sekerste van twee?

100. *Andriesens archje.*

ICK straffen ernstelick Andries, den lichten laccher,
 Van dat hy vroegh en laet in 't Hoerhuys lagh' en liep:
 Hy loegh my uyt, en sei, wat dat ick keef of riep,
 Hy lagh'er niet en liep; hy lieper maer, en lagh'er.

101. *Raedfel.*

KLaes, hebt ghy wel geleert in Duytsch of in Latijn,
 Wat elck een werden wil, en niemand en wil zijn?

102. *Kundigen Ouderdom.**Oud.*

DAer verreift een heele sleep
 Jonge Joffertjens en Heeren:
 Maer men meent, sy fullen t'scheep
 Zedigh liggen in haer' kleeren.
 Bestemoer, die't seker vat,
 Houdt sich niet te vreên met meenen:
 Kleeren? seght sy, wat helpt dat?
 Kleeren zijn geen' Molesteeën.

103. *Aen Dirck.*

WAt light ghy my en prijs? Dirck, is't om my te wijsen
 Hoe ick u prijsen moet, om recht voor recht te doen?
 Vriend, wringht u daer de schoen,
 Ey lieve, scheidt uyt prijsen.

104. *Hooffsch onrecht.*

't HOF wil bekeken zijn in hooge Feesteryen;
 En't Volck dat kijken wilen wil het Hof niet lyen;
 Of't kost nieuwsgierige veel stooten en veel slaen:
 Om't kijken niettemin werdt d'ydelheit gedaen.
 Verstoot den Armen dan, en doet de Rijke wijcken;
 Als niemand kijcken quam, hoe soud' het Hof staen kijcken!

105. *Tij.*

105. *Tijdigh vreesen.*

MY dunckt, de Man sprack wel en waer,
 Die dus het vonnis wees:
 't Is beter vrees met geen gevaer,
 Als met gevaer geen' vrees.

106. *Twee te vreden.*

DE Doove prijft het sien, de Blinde prijft het hooren:
 Want d'eene hoort door 't Oogh, en d'ander siet door
 d'Ooren.

107. *Boeren Vryagie.*

Siet hoe het groene hout light aen het vier en pist:
 Dat houtje ben ick self, Trijn, of ghy 't niet en wist:
 Soo doet my 't Minne-vier mijn' bitt're tranen storten,
 En om u schreiende mijn jonge leven korten.
 Dit sprack een Boeren Knecht; 'k weet niet van wicm' of waer
 Een reden hooren sou die reden-rijcker waer.

108. *Beet om beet.*

KLaes gaf sijn boose Wijf een Been, om aen te knagen;
 Vleesch gunden hy haer niet: het Wijf, in plaets van klagen,
 Verhaelden hem wat nieuws, wat herder als dat Been:
 Van mijn' dry Kinderen, sei 't Vercken, isser een'
 Dat ick gedragen heb, maer niet van u gedragen:
 Nu hebben w' elck een Been; laet elck aen 't sijne knagen.

109. *Engeland.*

DAer's niet in Engeland, of 't is voor goed te houwen,
 Op sommige Mans naer, en menighte van Vrouwen.

110. *Op het stelen van des Koninghs Kroon door N. Blood.*

Die dieffche Moordenaer maeckt groot gerucht in 't Land:
 Maer, heb ick 't wel onthouwen,
 Dat noyt en sal vrouwen,
 't Is d'eerste Schelm niet die de Kroon heeft aengerandrt.

111. *Trijns verschooningh.*

MAenachtigh, seid' ick eens, Maenachtigh zijt ghy, Trijn:
 Dat heet ick, los, als ghy, en wispeltuer te zijn.
 Maenachtigh, sei de Pry, soo heet ick onwaerachtigh;
 Ghy spelt een E. te veel, ick ben maer wat Manachtigh.

112. *Van Jans Klappei.*

TWaelf groote wonderen heeft Hercules gedaen.
 Soo Jan sijn' Huysvrouws Tongh gekregen hadd' aen 't staen,
 Geen wonderlicker feit hadd' Hercules begaen.

113. *Moy en onlieffelick.*

MEn prijst uw aensicht, Nel, gelijk wy 't prijsen moeten:
 Maer weest niet al te fier, gh' hebt oxelen en voeten.

114. *Aen kale Andries.*

GHy hadt wel eer een dingh dat Voorhoofd hiet, Andries;
 Nu isst soo beroyt van watter stond en wies,
 En sulck' eenparigheit van voren tot den neck toe,
 Dat, kost ghy noch een Neus, twee Oogen en een Mond,
 Als dobbele Jan gat, bestellen in dat rond,
 Uw' Ooren hoorden pas een' anderhalven geck toe.

115. *Besorghde Klaer.*

DE vallende sieckte, de swaerste van allen,
 Heeft Klaertje doen tuymelen vier of vijf jaer,
 En evenwel heeftse noyt buylen gevallen;
 Soo sorgen de jonge Doctoren voor Klaer.

116. *Mannen voordeel.*

DE Vrouw moet na den Man, niet dese na haer heeten:
 Waer komt dat recht van daen?
 De Vrouwen moeten weten,
 Quam 't licht niet uyt de Son, daer waer 's geen in de Maen.

117. *Doen en swijgen.*

MY vraeghden een Barbier,
 Hoe 'k my wouw scheeren laten;
 'k Sei, op een' nieu' manier,
 Knap wegh, en sonder praten.

118. *Pieters keur.*

Ick vraeghde Pieter buer, waer of hy meest af hieuw,
 Of van een' bruyne Vrouw, of van een' blanck'en roode:
 Meest, seid' hy, van een' Vrouw gelijk de Fransche mode,
 Die word't van oud weer nieu.

119. *Aen Dirck.*

WAt waer men beter quijt, of alle de Doctoren,
 Of all' de Honden, Dirck? Laet uwe wijsheit hooren,

Ick

Ick vraegh het ernstelick, en dit s' er mijn sin van :
 De Honden hiel men best: want van een eerlick Man
 Waer licht, in hoogen nood, een nieu Doctoer te maken,
 Maer, sonder Hond, hoe soum' aen nieuwe Honden raken?

120. *Aen Jan.*

JAn krijgt geen' Kinderen die hem gelijcken.
 Het rechte vonnis is seer licht te strijcken;
 En blind is hy die 't niet en fiet:
 De Koeckoecks Wijf gelijckt hem niet.

121. *Aen oude Dirck de Verwer.*

Dirck, is de Verwery uw' Neeringh? slaet eens gá:
 Uw Haer was swart geboren;
 Nu wordt het wit geschoren:
 Dirck, zijt ghy van de kunst, verwt dat Natuer eens ná.

122. *Aen Heer Betweet.*

HOe ick mijn' redenen beleigh en overlegh,
 Ghy staet en schudt uw hoofd op alles wat ick segh:
 Dat schudden komt my voor, als of ghy socht te weten
 Hoe vol uw' kruyck noch is, uw' Herflens uytgesleten,
 Of noch wat overigh: maer fiet toe, wijse Heer,
 Ghy schudt uw Haer van 't hoofd, en hebt'es weinigh meer.

123. *Aen overlesen Jan.*

UW' lesen neemt geen end. Noyt zijt ghy sat van leeren:
 Maer of 't oock al gedijdt
 Daer ghy soo graegh in bijt?
 Jan, die veeten derst moet kunnen wel verteeren.

124. *Keur van lacchen.*

PHlip hoetelt ons met veel lam Sneldicht by den Wijn,
 En meent, wy lacchen om haer' lieve kluchtigheden:
 Maer wy belacchens', en wy lacchens' uyt met reden:
 Het scheelt veel, kluchtigh, of belacchelick te zijn.

125. *Raed voor brand.*

Dirck, zijt ghy van die gasten,
 Die't malle Minne-vier niet weten uyt te vasten?
 Dit raed' ick u voor 't best;
 Krijght niet als een jongh Wijf in 't bed: *Probatum est.*

126. *Nieuwsgierige Frits.*

FRits vraeght my nu en dan, wat isser nieuws van waerde?
 Nieuws? segghick, wat een' vraegh! daer is niets nieuw op aerde.
 Laest had hy sich bedocht, en had des' antwoord ree,
 Is 't soo op d'Aerd gestelt, wat isser nieuws op Zee?

127. *Neels verdeelingh.*

NEel meent, het half gesagh en is haer niet t'ontseggen;
 En soo men 't tegenspreect, dus weet sy 't te beleggen:
 Wat reden soud' het zijn, dat een staegh onder laegh?
 Ten minsten elck sijn' beurt, 's nachtsick, en Jan by daegh.

128. *Reckelicke Pieternel.*

DE Roomsche Pieternel trouwt onsen Geusen Klaes,
 Sy in de Bijbel-stof onkundigh, en hy baes:
 Soo soeckte geen gerucht van heilige krackeelen;
 Sy wil mégaende zijn, en, om in geen en deelen
 Het Huys t'ontruffigen, sy schenckt Jan 't heel geschil:
 Een puntje houdt sy 'r uyt, dat van den vrijen wil.

129. *Sterven.*

WAt light ghy my en vraeght wat sterven in heeft, Jan?
 Waght, tot dat ick het eens geproeft heb, en vraeght dan.

130. *Nacht.*

DE Nacht is Weduwe van onsen Gister-dagh.
 Soo dunckt my dat s' in ernst het Rouw-kleed dragen magh.

131. *Aen Tijs.*

DE Wijse noemen u een' Geck, de Gecken, Wijs:
 Leght eens hand over hert; wat dunckt u selver, Tijs?

132. *Aen Andries.*

RYck werden of geleert, Andries, daer hoort verstand toe:
 't Is wel uw' gadingh; maer, zijt ghyder wel de Man toe?

133. *Dirck vrye Vryer.*

DIrck houdt het met de ruymt', Neel, Ann' en Pieternel
 Past hy met beurten op; en seght, hy heeft gelesen,
 Twee Meesters t'samen wel te dienen, kan niet wesen;
 Maer dry Meesterslen wel.

134. *Gelijck en ongelijck.*

DE Haeren van mijn hoofd, sei Klaes, zijn niet om tellen:
 Ons' oock niet, spraken twee sijn' pockige gesellen,

En

En 't wierde licht gelooft;
 Sy 'n haddens geen op 't hoofd.

135. *Aen Pieternel.*

AL roepen sy wat luyd, en denckt niet dat s' in nood zijn,
 De Vrijers, Pieternel, of geern te Grave gaen:
 't Is soo te seggen, Ja; maer ius is 't te verstaen:
 Sy willen wel voor u wat sterven, maer niet doot zijn.

136. *Nieuwe Van.*

NEel kreegh een' dicken buyck, by nacht, van Jan haer Man:
 Soodocht sy; maer 't was mis; het was een and're Jan.
 Die goe Man doolden oock, en docht dat Neel sijn Wif was;
 Doe 't Kind te voorschijn quam, 'k hoor datter groot gekijf was,
 Of 't Bastaert heeten most. Neel had het wel gekregen,
 Of 't van een' vreemden was; die meende 't méter degen.
 Ick laet het scheiden by de wijste luy van 't land:
 Ick doopte 't Kind altoos, Jan Jansen misverstand.

137. *Wijse verschooningh.*

NAtuer en lijdt geen leegh: daer derft Reinier mé proncken,
 En, seght hy, ben ick vol, ick ben natuerlick droncken.

138. *Keur.*

't **I**S soet voor 't Vaderland te sterven, sei m' een Heer;
 (Wil hyder sich af roemen,
 Hy magh sijn selven noemen,)
 Maer langh voor 't Vaderland te leven, acht ick meer.

139. *Verliesje.*

NEl is haer Eertje quijt by een moy jeughdigh Heertje.
 En 't schijnt een groot verlies, na dat haer Nel gelaet:
 Maer, als men 't wel bevroedt, 't en is maer 't halve quaed:
 Daer schortte wat: 't en was haer Eer niet; maer haer Eertje.

140. *Horologien.*

ORlogien, meestendeel, zijn wel terecht gedoopt;
 Men voert'er Oorlogh mé, na 't goed light en verloopt;
 Gestadigh nieu krackeel van stellen en herstellen,
 Van ongewis vermaeck voor een verskert quellen:
 En, als men t'enden is,
 Is 't weer en weerom mis.

En die der op vertrouwt werdt all' uer eens bedrogen.
 Orlogien schijnen half Oorloghen, half Oor-logen.

Rrr 3

141. *Op*

141. *Op een' Bibel.*

GOe Mannen, hoort,
Dit 'ft heiligh Woord
Dat God aen alle luy fendt:
Een Woord soo veel als duyfend.

142. *Weldaed sonder danck.*

HOe noemt gh' uw Vader, Jan, een Vreck, een Gierigaerd?
Hy is, altoos voor u, van d'allermildsten aerd:
Want hoe hy minder geeft en meer spaert al sijn leven,
Hoe hy u meerder past te laten en te geven.

143. *Langh leven.*

OUd, ballingh, siek en arm, noch soeckt de Mensch niet t'enden:
Is 't mog'lick dat men noo wil scheiden van ellenden!

144. *Keur.*

ICk vraeghd' een' droncken Waerd,
In 't praten by den haerd,
Wat hadt ghy liever, Aert,
Of op een kreupel Paerd
Een' Somer-dagh te hincken,
Of dat ghy op der aerd
In 't slijck getuy melt waert,
En, 't Backhuys vol vergaert,
Uw selven soudt verstincken?
Heer, seid hy, metter vaert,
Als had hy 't my gespaert,
'k Had liever eens te drincken.

145. *Trouw om baet.*

SY zijn maer schaduwen, die rijke Luyden volgen
Soo langh haer' Sonne schijnt: werdt eens het Weer verbolgen,
En schijnt de Son niet meer;
Wegh, schaduw, met den Heer.

146. *Aen de Waerseggers.*

't IS al van 't geck met u, ghy etende Propheten:
Ghy hoort of alle dingh, of niet met al te weten.

147. *Verslapen tijd.*

MYn' Kind'ren, laet u die les geven:
Hoe langer slaep, hoe korter leven.

148. *Beeste-*

148. *Beestelicke redelickheit.*

WAeromeet Harmen niet, als and're, dat hy borst?
 Den honger verght het niet, 't is tegen Hermans borst.
 Waerom en drinck ick niet onmenschelicke togen,
 Als die my Herman verght? 't is boven mijn vermogen,
 En tegen heugh en meugh; dat is, ick heb geen dorst.
 Wat breeckt sich ymand 't hoofd met my te liggen moeyen?
 Waer fiet men my voor aen? vermagh ick meer als Koeyen?

149. *Visiten.*

VIsiten op een' lijst, is 't vuylste tijd verdrijven
 Dat oyt ter wereld quam uyt hoofden van de Wijven.
 Klappeyen, blijft by huys, daer valt genoegh te doen,
 Spaert Tongh, en Tand, en Lip, en Kaeck, en Koets en Schoen,
 Tot dat den Oorber kom': 't voeght Rocken en 't voeght Broecken
 Om boodschappen te gaen, niet boodschappen te soecken.

150. *Griet Pest-vry.*

AL woedt de Pest in straet en stegen,
 Noch noyt en heeftse Griet gekregen.
 De Pest is Pest; soo is Griet mé,
 't Een Mes houdt 't ander in de schee.

151. *Noyt yet.*

DAt over is, is wegh, dat komen sal, is niet:
 Wat is het, arme mensch, 't punt dat u overschiet?

152. *Graf-schrift van een' Klappei.*

Hier light sy die geen dinghaen 't swijgen konde krijgen,
 Als de beleefde dood, en nu alleen beleeft.
 S'heeft soo oneindelick al sprekende geleeft,
 Dat s', of se schoon in 't graf voor altijd heeft te swijgen,
 Noyt soo veel swijgen kan als s' hier gesproken heeft.

153. *Vaste gissingh.*

MOst yeder quaed oogh wegh en yeder boose hand,
 Wat sagh men handeloos' en blinde Li'en in 't land?

154. *Op de Schildery van Klaertje Klaps.*

WAer voor is lof en loon, die dese Schilder krijgt?
 Dit dingh gelijckt haer niet, Klaer de Klappei, het swijght.

155. *Klaes.*

155. *Klaes bestryft.*

DE saeck is af gemaect;
 Klaes en sijn pockigh Wijf, door goe luy tusschen beiden,
 Zijn echteloos gescheiden:
 Soo is hy van de Hoer geraect; ja toch, geraect.

156. *Eige forgh.*

HOe komt ghy soo gevoedt, soo doorspeekt, soo doordick,
 En 't Paerd dat ghy berijdt, soo been-doren soo mager?
 Hielick mijn' Buerman voor: sijn' antwoord was, hoort, vrager,
 Mijn Knecht forghet voor mijn Paerd, en voor mijn selven Ick.

157. *Graf-schrift van een Advocaet.*

EEn Uerwerck dat langh heeft gellagen en gewesen,
 (Een Man die machtigh heeft geschreven en gepleit)
 Is onder desen Steen in 't doncker wegh geleit,
 En nu, door ongebruyck, tot roest en rot verwesen.
 Hoe 't aen den stilstand quam van wijfen en van slaen;
 Is in een woord gefeght, 't en kost niet langer gaen,
 Sijn veer en snaer was af, en niet weer op gewonden,
 Door onkund en gebreck van Luyden die 't verstonden.

158. *Aen een ydele Joffrouw.*

GHy mooght uw arme vleesch wel gieren als een Pop;
 't Is tegenwoordigh op, en mogelick korts op:
 Hoe dat het binnen 's jaers sal zijn, is niet te weten,
 Of mog'lick op de Been, of mog'lick op gegeten.

159. *Grooter hoop, slechter koop.*

DIck, seght men, heeft er dry, en werdt daer uyt geacht
 Een Lands-knecht in het Veld van-meesterlicke macht:
 Maer Dircks bekentenis light averecht daer tegen;
 't Is, seght hy, min noch meer met sijn bestel gelegen,
 Als daer 't veel' Knechten d'een op d'and're laten staen,
 En in 't gemeen versuyin geen werck en werdt gedaen.

160. *Op de Schildery van moye Macy.*

DIt hoofd gelijckt u soo, en is, als ghy, soo fraey,
 't En is geen' Schildery, het is uw Spiegel, Macy.

161. *Aen Jan op sijn Contrefeitsel.*

HOudt my ten besten; Jan,
 'k Weet niet meer als ick kan:

'k Sagh

'k Sagh niet dat ghy dit waert, van ond'ren, noch van boven:
Maer, nu 't de Schilder sweert, behoor ick 't tegelooven.

162. *Aen Klaes Langh-Neus.*

DE gaten van uw' Neus staen soo ver van uw' Ooren;
Ick weet niet, als ghy niest, Klaes, of ghy 't al kont hooren.

163. *Aen een' geblankotte.*

WAer zijt ghy, Pieternel, doet eens dat Masker af:
'k Wouw wel het Kindeens sien dat God uw' Moeder gaf.

164. *Aen de selve.*

DIe u sal schilderen, hy magh'er neerstigh by zijn,
't En sal noyt Principael, noyt anders als Copy zijn.

165. *Aen een' Friend.*

VErtrouwt my uw geheim, en houdt het wel vertrouwt,
En onaffcheidelick als aen mijn hert getrouwt:
'k Heb 't menigh jaer geweest, en ben 't noch, stille weter:
Kent ghy my van soo langh, mistrouwer, en niet beter?

166. *Blinde Min.*

BEtoovert Mannevolck, hoe komt ghy al uw' sin
Aen vaetsche voddery te hangen, en noch min?
Het kostelickst van al, daer aen gh' u loopt vergapen,
Of 't yemand met een' tangh van straet wel op sou rapen?

167. *Loos berouw.*

MEldt gh' all' uw' Sonden, en beklagts' als 't t'einden 't jaer is,
En meentse weer te doen: ver zijt ghy van 't berouwen
Dat God vereischt: ghy maeckt niet als een' Inventaris
Van vuyle meubelen, maer die ghy wilt behouwen.

168. *Jan Waen-Baes.*

TRijn seght haer Jan is Baes; en moet altoos Baes blijven:
Maer, valter wat te kijven,
Hy moeder onder deur, want Jan soeckt geen geraes:
En noch blijft Jan al Baes.

169. *Dircks wensch.*

DIrck, seid' ick, dat gaet wel, 'k heb menighmael geseght,
Dirck blijft al vrolick, en is noch den oude knecht.
Hy gaf my dit bescheid; 't is waer alsoo ghy seght, maer
'k Wouw dat het logen, en ick noch de jonge knecht waer.

170. *Engelfch Vee.*

Dirck, gaet ghy foo naer Engeland?
 Doorliet het wel aen allen kant;
 Ghy fult'er vreemdigheden vinden
 Die and're Volcken noyt verfinden:
 Maer fchrickt niet, foo ghy op uw pad
 Te Landewaert, en meeft in Stadt,
 Veel' Horenbeeftery van aensien komt t'ontmoeten;
 Met even groot getal van Hoornen als van Voeten.

171. *Misverftand.*

Ghy light my op het lijf alslood, ick kan 't niet verdragen,
 Sei Griet, op zy van Dirck in een' gehuerde wagen:
 Alslood? sei Dirck; te nacht en klaeghe ghy foo niet,
 Of ick u laftigh viel. Wat seght ghy, Fiel? riep Griet;
 Houdt Hoeren fulcken tael, ick ben een' Vrouw met eeren.
 Ja, ja, sei Dirck, komt hier, verklaert voor defe Heeren,
 Waer fliept ghy defen nacht? waer? sei fy, te Schiedam:
 Siet of ick liegh, sei Dirck, en ick te Rotterdam.

172. *Mis-medelijden.*

Beklagen wy dien Man, die na 't Schavot toe treedt?
 Hy gaet maer fterven; en foo doen wy alle uren:
 Daer in verfehillen wy; hy, de verwefen, weet,
 Hoe korts hy fterven fal, en hoe het kort fal duren:
 En wy en weten 't niet: foo is die Man fijn' pijn
 Geruftelick getrooft om dat fe fal beginnen
 En einden t'eener ftond. Wie weet dat van de fijn'
 Daer is meer onderscheid; hy fterft met volle finnen.
 Wie is daer feker van? hy fterft in vol berouw,
 In 't midden van der fijn' en and're veel gebeden.
 Wie ifter die die gunft niet geern uytkooppen fouw?
 Hy fluyt fijn' Rekeningh met een Godfaligh heden.
 Hy fterft aendachtelick, en fpoedigh en gereedt.
 Beklagen wy dien Man die na 't Schavot toe treedt?

173. *Jan Wijve-fnijter.*

Syn luye Wijf, seght Jan, is innerlick genegen
 Om wercks genoegh te doen: maer 't fchort haeraen vermaen:
 't Is met haer min noch meer als met een key gelegen;
 Begeert men 't vier daer uyt, men moet het'er uyt flaen.

174. *Bouw-*

174. *Boauw-konst in dryen.*

DIrck, pronckt ghy met uw Huys als met een deftigh werck?
 Laet sien eens, is 't oock Fraey, Gemackelick en Sterck?
 Fraey, heet ick, al een mensch; dien hadt ghy na te Apen;
 Of, wilt ghy oock, een Beest; dat's allerweegh recht-schapen:
 Al 't enckel midden in, al 't dobbel aen weer zy;
 Soo zijn Gods schepselen, de redenloos' en wy.
 't Gemackelick past net, gelijk de schee 't Geweer doet,
 Als 't al te ruym, niet slopt, en 't al te nau, niet zeer doet,
 Gelijk de Schildpad woont en 't Sleckjen in sijn' kluyts,
 Niet grooter, yeder een, niet kleiner als sijn Huys.
 Sterck noem ick dick en dicht van boven en ter zijden,
 Om Regen en om Wind gerustelick te lijden,
 Om, sonder 't plaesteren van alle daegh weer aen
 D'een op den and'ren lap, sijn' jaren uyt te staen.
 Gebreekt hier een van dry, 't en is geen Huys ter eeren.
 En ick vergeeft, voor eens; maer ghy moet beter leeren.

175. *Aen Wilm.*

Wilm, hebt ghy soo veel tijds beleeft,
 En blijft ghy altijd onbeleeft?

176. *Ontwaeck.*

'k **W**Ouw droomen droomen waer, en datter noyt geen
 droomen
 In menschen herffenen aen 't gaen en waer' gekomen.
 De nacht is voor de rust, de rust is voor den nacht,
 En ick heb all' mijn' rust in onrust doorgebracht.
 Slaep, seghm' en dood is een: die doot wil zijn moet sterven,
 Die slaept moet sijn gedacht, die doot is, 't leven derven.
 'k Heb slapende gedocht dat ruym noch reden heeft,
 Wat's dat voor sterven? 'k heb mijn selven overleeft.

177. *Milde Klaes.*

KLaes, arm en oud Soldaet, spreekt van milddadigheit
 Als van sijn' eigen' deughd, niet sonder grond, en seit,
 Wat pocchen rijke Lien met veelen mild te geven?
 Van daegh en neem ick maer vijf stuyvers voor mijn leven.

178. *Tot God.*

Ick lijd' aen Oor en Oogh; en, waren bei genesen,
 My dunckt, geluckiger en kost geen mensche wesen:

Maer, Heer, ghy kent mijn nutst: veel beter mis ick bei;
Dan dat ick, wel van bei genesen, nooder schei.

179. Cromwels Hoofd op Westminster's Sael.

Dit Hoofd wouw 't Opperhoofd van alle hoofden leven,
Hier is het half geluckt, daer schort niet aen als 't leven.

180. Glasen hulp.

Is alle dingen oud, en werdt'er niet geboren
Gedacht, gefeght, gemaect, dat niet en was te voren?
Komt, laet hem antwoorden die 't enckel hebben wil;
Waer door sagh Cicero, en hoe was Cæsars Bril?

181. Beste mode.

't **V**olmaeckste kleedfel is van Mannen naeckte huyd
Dat, sonder ongemack, naest aen het schepsel sluyt.
't Waer wel, en 't waer niet wel, dat Vrouwen 't oock soo stelden,
Ick weet de reden wel, maer meense niet te melden.

182. Suyvere Tael.

'k **W**ouw dat men Pissen seid', en niet meer, Water maken.
't Is Duytsch, en drooger Duytsch. Oock, soo men daer
ontrent

In plaets van 't oude woord, ter plaetse wel bekend,
Sou melden wat men maect, wie souder niet af braken?

183. Onreden.

Hoe komt het Koren dier? door drooght' en misgewas.
Maer, Rijckman, weinigh Koorn is Koorn als 't vele was.
Hoe derft ghy 't Broer of Vriend, in hoogen nood verweig'ren,
Of, daer hy 't hebben moet, tot hooghten prijs toe steig'ren?
Om dat hy 't weinigh heeft gefoldert, en ghy veel,
Schropt gh' hem den buydel uyt; of worght hem by de keel?
Of sacght gh' hem liever doot als dat ghy hem geriefde?
En hielpt hem troosteloos; en heet dat Christen liefde?

184. Suynige Arent.

'k **S**agh Arent op een' duyts staen dingen om een' Soo
Van Scharretjens of soo,
Daer niet veel etens aen is:
Nu weet ick op een' duyts wat Arent voor een Man is.

185. Voor-

185. *Voorfichtige Thomas.*

Light Tom van Londen laet te bed,
 En kort fijn' dagen, om fijn' nachten te verlangen;
 Ick weet by na wel wat hem let;
 Het spreekwoord van fijn land heet, vroegh op, half gehangen.

186. *Hopman Dirck.*

SY liegen 't, die verklaren
 Dat Dirck geen hert en heeft.
 In allerley gevaren
 Gevoelt hy dat het leeft,
 En als de Popel-blaren
 Van 't minfte windje beeft.

187. *Bloo Jan.*

JAn loopt vroegh uyt den ftrijd, dwers door verwijt en fchanden,
 En redekavelt ftijf;
 Sijn' voeten zijn niet min verbonden als fijn' handen
 Ten dienfte van fijn lijf.
 Maer, Jan, niet averecht, feid' eener. Averecht?
 Sy gaen gelijk mijn neus, riep Jan; is dat niet recht?

188. *Noch.*

ICk vluchte niet, fei Jan; ick liep maer na 't quartier,
 Om met der haest te seggen,
 Men hoefde noch in 't veld een duyfend Man dry vier,
 Of onder fou men leggen.

189. *Noch.*

HEt waffer heel van 't mal, fei Jan, in ons gevecht:
 De Vyand spaerde noch den Meester, noch den Knecht;
 't Gingh al in Spaenderen: en als men 't eens moft lefen
 In 's Lands Historien, en zijn wel onderrecht,
 Daer 't al vermoort wouw zijn moft een de wijfte wesen.

190. *Noch.*

JAn spaert fijn lieve lijf daer 't andere verfpillen,
 En weert fich doorgaens met fijn' Hielen en fijn' Billen:
 Want, seght hy wijffelick,
 De dood is yffelick.
 En met de dood' is *niets*, met blood' *yets* uyt te rechten;
 Daer moet wat blijven om voor 't Vaderland te vechten.

191. *Noch.*

ALs't aen de Man sal gaen, seght Jan, ick moet bekennen,
 Mijn hert wil achterwaerts, 'ken kan het niet ontwennen:
 Maer, als ick oock mijn' eer daer tegen voor sal staen,
 Ick ben geen slecht Soldaet als 't aen de Vrouw sal gaen.

192. *Noch.*

JAn quam gelooopen uyt den slagh,
 En riep aen d'eerste die hy sagh;
 Ick gaf my moedigh op de post,
 En proefde wie my volgen kost;
 Maer siet, daer was geen volgen aen,
 Ick scheen te vliegen, sy te gaen:
 Sy winnen 't mog'lick in den strijd;
 Maer in 't wel loopen zijn sy 't quijt.

193. *Noch.*

JAn is van slecht Soldaet, door Vrienden, Geld en Magen,
 Tot op den hooghsten trap gekuypt, gekruyt, gedragen:
 't Is seldsaem, hoe het hooghen 't lage t'samen staet:
 Jan is al Coronel, en noch al slecht Soldaet.

194. *Trijn gewaerschouwt.*

TRijn, zijt gh' uw Eertje quijt, en is het Jan sijn werck?
 En gaet gh' hem roepen voor den Rechter of de Kerck?
 Siet voor u; men sal daer niet vragen naer de reden
 Waerom 't Jan heeft gedaen; maer, waerom Trijn geleden.

195. *Aen eenen Scherm-meeſter.*

GHy hebt den naem verkregen
 Van een goet vinnigh Vechter, Klaes;
 Maer 't is maer poppe goedje, Baes,
 Met poppen aen den degen.

196. *Scher-m-kunst.*

SOon, zijt ghy geen Soldaet,
 Die op uw' vyand gaet,
 En moet hem sien te breken
 Met houwen en met steken;
 Gedenckt aen mijnen raed,
 En hoed'er 't woord op staet;

Sy

Sy dient de menschen niet, de rappe konst van schermen,
Die s'anders besigen als om sich te beschermen.

197. *Misroem, aen een Meester Luytenist.*

DIrck, roemt ghy 't voor een' konst uw praten tusschen 't spelen,
Siet hoe ons' oordeelen, het uw' en 't mijne, schelen;
Ick houd 't voor een gebreck, en voor een seker merck
Van blinde door-gewoont' en Papegaeyen werck.
Uw' vingers doen den dienst, en weten 't niet: uw' sinnen
En geven haer geen' hulp: want, souden die beginnen,
En soecken binnen u, wat vinger hoe en waer
Wat nieuws doen hooren moght, en op wat band of snaer,
Ghy hadt'er hals-werck aen; en kost ghy van u krijgen
Dat hoorens waerdigh waer, ten minsten soudt ghy swijgen.

198. *Keel en Snaer.*

HEt ruchtigh ingewand van beesten, dat het dwingen
Van onse vingers soo liefelick doet singen,
Schijnt lijdelyck te zijn; maer, Trijntjen, als ghy roert,
En uyt die blancke borst een Hemelsch toontjen voert,
Dat all' mijn' sinnen raeckt, dan roep ick uyt, och armen,
By vochte levende, wat zijn soo drooge darmen!

199. *Aen eenen nieuwen Burgemeester.*

Ick docht het Burgemeesterschap
Was niemands werck in groote Steden,
Als luyden op den hooghsten trap
Van deughd en wetenschap getreden:
Dat docht ick: maer ick scheider van,
Nu ghy het kont bedienen, Jan.

200. *Modes kyacht.*

LAngh had ick vruchteloos Dirck soecken te bekeeren
En t'sijner saligheit het vloecken af te leeren.
Het lukte niettemin, en endlick wierd ick 't wijs,
En seid' hem maer een woord, men laet het te Parijs.

201. *Op een Boeck van de simpelen.*

HEt Apothekers Boeck dat Jan heeft uytgegeven
En is maer half volschreven,
Daer zijn geen' simpelen bekend, of 't spreekter van,
En niet een woord van Jan.

202. *Dircks*

202. Dircks *keur*.

MEn schreef, Trijn lagh in stervens nood,
 En woufe Dirck, haer Man, sien leven,
 Hy most sich stracks op wegh begeven :
 Sien leven? seid' hy, wegh; ick saghe liever dood.

203. Andries *voor Recht*.

ANdries most kennen of ontkennen:
 't Was door geen' derden wegh t'ontgaen;
 Aen 't liegen wild' hy niet gewinnen,
 De schuld was klaer, hy moster aen.
 Nochen verloor hy sijn verstand niet:
 De Rechter sprack met groote drift,
 Kent; of ontkent, is dat uw' hand niet?
 Neen, seid' hy, Heer, 't is maer mijn schrift.

204. *Mijn verjaren op den 4^{en} September 1671.*

NOcheens September, Heer!
 Hoe staet'er langh geschreven
 In 't Boeck van mijn langh leven,
 Noch eens, en dan niet meer?
 Ick bedel om geen' dagen,
 Naer dat ghy'r my soo veel,
 Soo goede, voor mijn deel,
 In 't leven hebt verdragen.
 Om een' gunst bid ick seer;
 Leert my my soo bereiden,
 Als of ick stond te scheiden,
 Met een noch, en niet meer.

205. Dircks *Eerbaerheit*.

NEel stierf; en op haer laest bestond haer Dirck te vragen,
 Wie hy best trouwen sou, als sy waer uytgedragen.
 Wel, seis', is 't sulcken haest, soo trouwt de Duyvels Moer.
 Neen, sprack hy, dat waerschand en bloedschand, Duyvels voer;
 Soo sonder omme sien de Moeder te gaen trouwen,
 Na 'k met haer dochter-lief soo langh huys heb gehouwen.

206. *Suy-*

206. *Suynige Thomas.*

ALs Tom de kop af most, besocht hem sijn Barbier,
 En bood hem 't Scheermes aen, om hetjens uyt te komen,
 Als 't op een stervengingh: Neen, seid' hy, blijft van hier;
 De Koningh heeft met my een pleitjen ondernomen,
 Wie mijn Hoofd hebben sal: eer dat is afgedaen,
 Hangh ick'er uyt mijn' Bors geen' onkosten meer aen.

207. *Cromwel.*

HOe siet het Hoofd soo suer dat hier staet op den Toren?
 Als 't Olivier ontviel, was hy niet wel geschoren.

208. *Morus Wijs.*

't **W**Yf kreegh een' sotten Soon: dat 's wel, sei Vader Tom,
 Die niet moe Dochters was, hier bad't ghy dickmaels om.
 Een Jongen was uw wensch: als of ghy 't hadt bedongen,
 Hier hebt gh' een' Jongen nu, en voor altoos een' Jongen.

209. *Aen Pier.*

Pier, springht ghy twintigh voet?
 Ick wouder noch wel ses meer springen dan ghy doet.
 Maer letter op, ick wou wel,
 Scheelt machtigh van, Ick sou wel.

210. *Trijns Biecht.*

TRijn biechten onder meest haer' sonden, dat s' in 't Hoy
 Geraeckt was onverhoeds *W^b. a fine English Boy.*
 En wat gebeurde daer? sei Heerroom; biecht ter degen.
 Ghy zijt een oude geck, sei Trijn, soogh' ernstigh vraeght,
 Als of ghy 't niet en wist, wat dat een jonge Maeghd
 En een moy Knechtje doen, te gaer in 't Hoy gelegen.

211. *Wiskonst.*

MEn lachte met een' Boer aen eenen voet gespoort.
 Hy loegh de lacchers uyt, en seide, wil 't Paerd voort,
 Met d'een zy van sijn lijf, dat eene spoor kan redder,
 Ghy sult haest d'ander zy sien volgen; wie wil wedden?

212. *Tweederhande Post.*

FRans sat op een stijf Paerd, dat t'enden adem was:
 Een Poste-looper riep, wijck en maeck ruym baen, ras.
 Wat staeje? sieje niet hoe dat ick met de Post ry?
 Wel, sieje niet, sei Frans, hoe dat ick op een Post ry?

II. Deel.

T t t

213. *Ruy-*

213. *Ruyter-raed.*

Wil 't lamme Paerd niet voort, en wilt gh'er raed toe weten,
 Riep my een Spreewer toe op sijn gemack geseten,
 Bindt wat Hoys aen een' spar, en voert die lans voor uyt,
 Het hongerige Beeft sal volgen, sei de Guyt.

214. *Schepen Jan.*

JAn Ja-broer in den Schepen-stoel
 Neemt geen vermaken in 't gewoel
 Van duyft're Boecken door te lesen,
 Om Rechtsgeleerd te leeren wesen:
 Hy wijft, naer alle stemmen gaen;
 Want, seght hy, van der jonckheit aen
 Heeft m' hem geleert te moeten prijsen
 Al wat de Heeren willen wijfen.

215. *Noch.*

JAn in den Schepen-stoel! Jan Rechter van de Stadt!
 Jan in de Rechten pas ervaren als mijn' Kat!
 Wee, seid' ick, Borgeren, wee, Weduwen en Weesen.
 Maer men berichte my; sy hebben niet te vreesen;
 De Rechtsgeleerde zijn't; daer gaet men 't vonnis halen,
 Dat Wees en Weduwen slechts hebben te betalen.
 Doe hiel ick my vernoeght, en seider niet meer van,
 Dan dat mijn Kat soo licht een Schepen waer als Jan.

216. *Jan de quaed-spreker.*

DAer wordt van Jans welsprekentheit
 Aen alle kanten veel geseit;
 Maer, naer ick hoore, Jans welspreken
 Loopt meest op alle mans gebreken;
 Soo dat men wel magh seggen, Jan
 Is een seer-wel-quaed-sprekend Man.

217. *Blpo Dirck.*

SY mogen 't met haer lijf bekoopen
 Aldien 't perijckel lust te loopen;
 Dirck meent, het is de kloeckste Man,
 Die 't aller kloeckst ontloopen kan.

218. *Kamp-*

218. *Kampvechtery.*

LAet Christelick bewegen
 All' ondeughd overwegen;
 Laet elck sich onderrechten
 Met Reden en met Rechten:
 Men endight noyt ter degen
 Geschillen met den Degen;
 All' diese soo beslechten
 Zijn boose Lien of slechten.

219. *Op de verbrande Druckery van den Heere Schepen Blaeu.*

DOe Koper en Papier tot Kool en Asch besweeck,
 En geen geweld en hielp, wat dat men goot en hoosde;
 Stond yder een vermoeyt om 't heete vier en bloosde;
 Daer wasser een alleen die'r Blaeu op stond en keeck.
 Beklaeghlick een alleen, daer all' de Werelds Rijken
 Deel dragen in uw Schá, van 't Westen ver in 't Oost,
 Kan soo gemeene rouw yet geven t' uwer troost,
 Ghy sult niet langh alleen Blaeu op 't verlies staen kijcken.

220. *In de Comedie.*

Wie is die Koningin, die trotse Majesteit,
 Die uyt haer goud gewaed soo groote dingen seit?
 Wacht maer een' uer of twee, en monsterts' uyt die kleeren,
 Ghy sult de Kleuter nau met een gesicht vereeren.
 Siet, blinde Vryertjens, dus gaet het met het goed
 Daer van u, 't uytterlick soo sot versuchten doet:
 Ontkleedts' in uw gedacht van Spieren en van Vellen,
 Die s' uw' onnoselheit soo schoon voor oogen stellen;
 Wat, meent ghy, sitter in? een rammelend geraemt,
 Daer voor ghy schricken soudt waer dat ghy 't tegen quaemt;
 Wilt ghy genesen zijn, gebruyckt goe wijse Brillen
 Om met verstand te sien door Borsten en door Billen:
 'k Weet dat ghy seggen sult, wegh met de Toovery,
 De schoonste Juffrouw is een leelick dingh, als wy.

221. *Trijns Voordacht.*

DAer werdt een houwelick geschickt van Klaes en Trijn;
 Maer Trijn en luyfert niet; Klaes singht haer al te fijn.

222. *Sterven.*

Doodt zijn en is niet meer als een quaed leven derven
 Om in der eewigheit een beter te be-erven :
 't Zijn maer de pijnen van doodt worden die 't bederven ;
 Soo schrickt de vrome niet voor doot dt zijn , maer voor sterven.

223. *Aen Dirck.*

Dirck, vraegd' ick, hebt ghy niet meer voorraeds van verstand,
 Dan dat u een quaed Wijfs paer handen overmant?
 'k Neem dat s' u altemets wat krabbelen , wat nood ist?
 Wat nood? sei Dirck; het zijn thien nag'len aen mijn' dood kist.

224. *Menschen onkunde.*

DE grootste wetenschap die Menschen sich vermeten
 Is 't allerminste deel van 't geen sy niet en weten.

225. *Op's Menschen Wandel voor God, beschreyen door D. S. Simonides.*

Doorwandelt, Christenen, dit wandel-pad met vlijt,
 't Is weer beginnens waerd als ghy ten einde zijt.
 Verveelt het uw gesicht, ick sal 't u leeren lesen,
 Soo dat gh'er van gevoedt en noyt versaedt sult wesen :
 Leest dese Blaeren eerst, en dan Simonides:
 Zijn Leven en zijn Boeck zijn al de selve Les.

226. *Op het geluckigh bergen van D. Goethals, wel eer
 in 't Leger overzeilt.*

DOe d'onverzeerde kiel d'onmachtige dé kraken,
 Doe Spijcker, Spar en Spaen en Plecht en Planken braken :
 Wierd Goethals met de rest gedompelt in den Vloed :
 Neen, niet als 't onderlijf; den hals was al te goed,
 Den hals, die onse Schuyt in 't midden van de stroomen
 Noch moet verdedigen voor 't overzeilend Roomen.
 Wat hiel hem boven stroom? de krachten van zijn' Jeughd,
 Zijn Lijf dreef op zijn' Ziel, zijn' Ziel dreef op haer' Deughd,
 Haer Deughd was haer Geloof; en, mits hy was aen 't sincken,
 God deed hem Peters gunst, en schortte zijn verdrincken;
 En, schoon hem Jonas lot al overkomen waer,
 Soo was hy in de hoop van weder stranden: maer
 't Was Ninive te veel, al kons' hem weder vissen,
 Zijn saligh prediken dry dagen langh te missen.

227. *Oogen-*

227. Oogentrooft aen de Vrouw van St. Anneland.

ALs 't op een stervengaet, siet m' het Gesicht eerst breken:
 En dat, die zestigh jaer en thien meer heeft geleeft,
 Of sterft, of sterven gaet, en lijdt geen tegenspreken.
 Is 't vreemd of buytens tijds dat hem 't Gesicht begeeft?

Maer dien het stervende begeeft, verliefen Hooren
 Gevoel en Smaecken Reuck, en sterven daer op heen:
 Ghy leeft, en hebt van vijf maer eenen sin verloren;
 Bedenckt uw voordeel eens; het is noch vier om een.

Twee halve mis ick schier, en leev niet ongeruffet
 Dan doen ick van de vijf bedient was in 't geheel:
 God hebbe lof van als; komt met my, lieve Sufter,
 En danckt hem voor 't verlies van maer een vijfde deel.

Wat klagen blinde Lien, die 't werden op haer' dagen?
 Wat dunckt haer datter meer sienswaerdigh sal geschien
 Dan watter is geschiet en sy soo dickmael sagen?
 En zijnsen noyt siens sat? wat soecken oude Lien?

Die wel vergadert heeft, moet op 't vergadert teeren;
 Of sijn vergaderen is moeyte sonder vrucht:
 En, wil hy dagh op dagh 't vergaderde vermeerren,
 Soo kiest hy sorgh voor rust, en onrust voor genucht.

Teert welen danckelick op wat gh' in soo veel dagen
 Ter Werld hebt gesien; 't en is geen' kleine Som.
 Dat voordeel hebben sy, de blinde die eens sagen,
 Voor uyt en siense niet, maer heel wel achter om.

En neemt, ghy saeght voor uyt, het sou soo weinigh duren,
 By 't geen verlopen is, al wat ghy hadt te sien,
 Dat, die u d'oude nam en schonck de nieuwe uren,
 Soud u oneindelick verlies en schade bien.

Nu hebben ghy en ick een' menighte van jaren
 Met uyt sien and'ren veel haer uyt sien overleeft;
 Wy hebben 't al besien, en zijn ruym wel ervaren
 Wat dese Werld siens en niet siens waerdigh heeft.

Het insien rest alleen, daer door wy ons gewennen
 Ons selven te doorsien en al wat in ons is,
 Waer door w' ootmoedelick voor God alleen bekennen
 Waer w' in verlegen zijn om sijn' vergiffenis.

Dit insien is soo nut en eischt soo langen stade,
 En is een' oeffeningh daer steeds soo veel aen schort,
 Dat, waren wy in 't werck met insien vroegh en spade,
 Wy quamen alle daegh weer nieuwe stae te kort.

Siet wat een tijdverdrijf voor Menschen sonder oogen,
 Siet wat het besighets den besighsten verweckt,
 En of 't wel in der daed een' saeck is van medoogen,
 't Gesichte quijt te zijn dat hier niet toe en streckt.

Neemt mijn' eenvoudige vermaningen in 't goede;
 't Zijn spruyten van een Oud door-Broederlick gemoed:
 Ick weet het, en danck God, het is ten overvloede,
 En beter seid' ick u, doet, Suster, sooghy doet.

*In Zee, niet ver van onse Strand,
 In 's Koninghs Jacht van Engeland.*

Einde des ses-en-twintighsten Boecks.

SEVEN.

SEVEN-EN-TWINTIGHSTE BOECK.

VERTALINGEN.

Hoc genere exercitationis proprietas splendorque verborum, copia figurarum, vis explicandi, praterea imitatione optimorum similia inveniendi facultas paratur. Simul quæ legentem fefellissent, transferentem fugere non possunt: intelligentia ex hoc & judicium acquiritur. Plin. Sec. Ep. L. 7.

16^{en} Psalm uyt den Franschen Rijm van Beza, ten nauwsten.

Sois moy, Seigneur, ma garde & mon appuy.

1.

V Eest ghy, ô Heer, mijn bystand en mijn' hoê,
Want op dy staet mijn eenighste vertrouwen:
Seght dan, mijn' Ziel, en spreeckt den Heere toe,
Ghy hebt op my, Heer, alle macht behouwen,
En evenwel kont ghy van my niet trecken
Het minste werck dat dy te nut kan strecken.

2.

Mijn opset is den goeden goed te doen,
Die daer met recht wel-levens lof verdienen,
Maer leed op leed sal treffen en verdoen
Den genen die den vreemden Goden dienen:
Ick en geraeck aen haer bloed-offer-sond niet,
Haer' namen selfs en heb ick in den mond niet.

3.

God is alleen de grond-erf die my voedt:
Mijn rente, Heer, is vast op dy gelegen;
Gewisselick mijn erfelicke goed
En had ick noyt in schooner plaets gekregen:
In 't kort geseght, van 't schoonste deel van allen
Is by geluck het lot op my gevallen.

4. Geloofst

4.

Geloofst zy God die my, soo wel bedacht,
Aenwijfing' geeft om dit pad in te keeren:
Want (dat is meer) ick hebbe dagh noch nacht,
Gedachten die my niet ten goede leeren:
Soo sien ick dan op mijnen God gestadigh,
Oock blijft hy my ter rechter hand genadigh.

5.

Siet, hier dan is mijn hert soo vrolick af,
Mijn' tonge lacht, mijn lijf is vol vertrouwen;
Dewijl ick weet dat ghy in 't holle graf
Mijn leven niet sult lijden te verouwen,
En dat ghy wilt in geener hande maten
Uw' Heiligen verrotting' voelen laten.

6.

Veelliever, Heer, stelt ghy my op den wegh,
Die my geley' naer een heilsamer wesen;
Want, in der daet, daer is geen vreughd oprecht,
Als in 't gesicht van dijn verheerlickt wesen:
En in dijn' hand is, en sal altijd blijven,
De volle vreughd die eewigh sal beklijven.

Begin van den 89. Psalm uyt het Fransch, op 't naefte.

Du Seigneur les bontez fans fin je chanterai.

DEs Heeren goedigheit verbreid ick sonder end,
En maeck den Volckeren sijn hooge trouw bekend.
Want, buyten twijffelingh, 't is een besluyt dat vast staet,
Dat sijn genade duert gelijk den loop gepast gaet
Van all' de Hemelen, die nergens en gebreken;
Ontwijffelick besluyt van sijn betrouwbaer spreken.

Het onnut moy. Volgens Martial. 12. 50.

Daphnogas, Platanos ac aërias Cupressos.

VRouw, uw' huys is vol geflickers,
't Spiegelt aller wegh' om best;
Steenen als verghaefde knickers
Staen ter Schouwen ingevest,

Vloe-

Vloeren als bevrofen stroomen
 Decken d'aerde van uw' erv';
 Al wat Steenen-quisters droomen,
 Al haer kostelick verkerv',
 Al wat beitels, al wat schaven
 Redden konnen tot den koop,
 Al wat hamer kan beflaven,
 Vind ick t'uwent over hoop.
 Maer uw' vloeren zijn soo yflich,
 En uw' Trappen soo gelad,
 Dat de luyden dencken by sich,
 O die t'huys gebleven had,
 Daer mengaen magh sonder glyen
 Met de voeten in den schoen,
 Daer de Vrouw kan sien en lyen
 Dat de Man sijn' longer boen',
 Daer het spouwen buyten boet is,
 Boet, die hier t'ontgelden staet,
 Boet, die bitter als het roet is,
 Boet van vrouwen fuer gelaet.
 Kom ick trillen uyt het slijck, en
 Uyt de Sneew, en uyt den Wind,
 'k Derv uw' schoorsteen niet bekijken,
 Daer ick soo veel Marmers vind;
 Marmer, Ebben, Alabaster,
 Daer ick dan soo wel by voegh,
 Dat u dunckt mijn aensicht past'er
 Koud, en bleeck, en stijf genoegh:
 Wie sou sulcke steenen vergen
 't Vyer te dragen uren langh,
 't Is de Diamanten tergen,
 En de beste valt het bangh.
 Meen ick my de warmt te geven
 En verwandelen de kouw,
 't Waer ten naesten te vergeven;
 Maer mijn' voeten zijn te rouw:
 Wie sou slijck en slobber gonnen
 Sulcke vloeren te begaen,

Wie foud 't doen, en flapen konnen
Naer de misdaed waer gedaen?

Klaegh ick van gefonder mage,
Roept sy moord van hongers-nood,
Wie sou fulcken Tafel-schrage,
Sulcker Stoelen Ebben poot
In gevaer van voeten stellen,
Sulcken krakenden Server,
Sulcke dunne Tafel-vellen
In gevaer van vuyl en vet?

Soeck ick 't rusten op den avond,
En den stroy-sack op het bed,
Of de pluymen die men na vond,
Sachter dan 't West-Indisch net,
Wie sou fulcken Trap besteig'ren
Die na fulcken Kamer leidt,
Daer men fulcken Bed sou weig'ren
Aen der Pausen heiligheit.

Somma, 't huys is niet te laken,
't Is vol kostelick vermaken
Van de vloeren tot de daken,
't Heeft wat handen konnen maken
Aller luyden aller spraken:
Waer begeerte na kan haken
Siet het ooge rondom blaken,
Mochten 't grage sinnen smaken,
Mochten 't hand of voeten raken:
Maer sy mogen 't niet genaken,
Alle micken zijnder staken;
Slapens nood met nood van waken,
Ongerief van holle kaken,
(Seker' hulpe tegen 't braken)
Tanden die van koelte kraken,
En veel liever korsten braken,
Ongebruyck van alle faken
Tafel, Bed, Steen, Hout en Laken,
Is het sekerst' dat m'er siet:
Vrouw, hoe welen woont ghy niet!

*Op mijn' afbeeldingh korts voor mijnen Trou-dagh gemaect, uyt
mijn Latijnsch.*

Moment. desult. p. 63.

Tabella, fare, quanta me vis gaudii.

SPreect, Schildery, en seght, hoe grooten kracht van vreughden
Mijn Ingewand verheughden,
Ten tijden als ick schier, oft heel verwinner werd
Van mijner Sterren hert,
En docht van overvreughd, ick trad op all' de Sterren
Die om den Hemel werren,
En hiet u tuygen van mijn vrolicke gemoed
Aen d'eew die komen moet,
Door dit gewackert ooghen en voorhoofd sonder vooren,
Die sulcken hert behooren:
Seght, dat voor d'eewen, noch van datter eewen zijn,
Geen luck en was als 't mijn;
Seght, datter boven Son noch onder Maen naer desen
Geen mijns gelijk sal wesen.
Swijght, Schildery, en spreekt veel liever niet van my,
't En komt noch al niet by.

Graf-schrift, uyt het Engelsch van Benj. Iohnson.

MEt niet een traentjen meer en sal ick dy verstooren,
Vriend, gaern-gemelde vriend, die maer gaest wat te vooren,
Daer 't al heen volgen moet dat hier van leven weet.
Soo wacht ick mijn Wanneer, en maeck mijn Hoegereed.
En, gunt my God een Hoe en een Wanneer als 't dijn,
Die dan mijn Graf beschreidt, en kan mijn vriend niet zijn.

*Begin van der Princeesse Brief aen den Prince voor den Bosch.
uyt het Latijnsch van Barlaeus.*

Si vacat, & nullus circum tentoria miles.

't EN zy u tijd ontbreeck', 't en zy het rouw gerommel
Hier van een schrael Trompet, daer van een trotser Trommel,
Uw' Tent doe daveren, gelijk uw's Vyands hert;
't En zy ghy 't in den drangh van duysend kogels herdt,
En, soo vol bleeds als moeds op 't stadigh menschen-slachten,
Uw' Loopgraef en uw lijf legt in des Vyands grachten;
Verleeght uw besigh ooghen op 't droevige papier
Van AMELIE uw' Vrouw, en van benautheit schier

Niet meer uw' AMELIE : staect dat gedurigh krijgen ,
 En laet den bangen Bosch een' klinck te minder krijgen.
 Dewijl ick met u spreek : W I L M , kleine Wilm , en ick
 Verdienen 't uytstel licht van eenen oogenblick ,
 En soo veel min gevechts. LOÏSES teere tranen
 (Sy staets' hier by en schreit) met kinderlick vermanen
 Doen 't selvige geweld van mijn' beswaerde hand :
 W I L M , noch eens, kleine W I L M : * * *

Uyt Lucan. lib. 4. v. 476. &c.

Libera non ultrà parvâ quam nocte Juventus.

Jeughd, vrye Jeughd alleen voor eenen korten nacht ;
 Besteedt die kleine wijl aen 't uysterstegedacht.
 Daer is geen Leven kort aen die sich in dat Leven
 Zijn eigen Dood kan geven :
 En die sijn sterven in 't gemoet gaet , eer hy sterft ,
 Verdient geen minder' lof , dan die het wachten derft.
 Siet op het ongewis van 's levens wedervaren ,
 En d'eer is even groot , in langh gehoopte Jaren
 Te korten metter hand , of weinigh wesens tijd.
 De wil is 't tot de Dood die geen geweld en lijdt.
 Hier is geen vluchten aen : wy sien van alle deelen
 De messen op ons' keelen :
 Strijckt self uw' vonnissen , en wijst u elck ter Dood ;
 Wegh met de vrees , en maeckt gewilligheid van Nood.
 Een' wolck van veel gevechts en sal ons' eer niet blinden ,
 Gelijck men Legers sier , die all' haer' pijlen winden
 In 't swarte van den nacht , daer lijfen lijf op een
 Malkanderen verdruckt , en maeckt de Dood gemeen ,
 In 't smooren van de Deughd. Ons doet den Hemel vinden
 In een schip , onder 't oog van vyanden en vrinden.
 De Zee sal tuygen , 't Land sal tuygen , en die klip
 Sal tuygen van dit Schip.
 Twee Legers sien op ons van twee verdeelde zijden ,
 'k Sie , 't Lot bereit wat groots , tot voorbeeld in onslijden.
 En al wat wapen-trouw , en hertelicke deughd
 Voor desen heeft gepleeght , sal swichten voor ons' Jeughd.

Wy

Wy weten 't, Cæsar, 't is voor u, als niet met allen,
 In ons geweer te vallen:
 Maer dit belegeren belet ons meerder pand
 Van liefde voor te doen. 't Schijnt dat het Lot sich kant,
 En snoeyt daer in ons' eer, dat ons' aenstaende Weesen,
 En Ouderen en al, niet hier en mogen weesen.
 Nu sie de Vyand ons ontemmelick gemoed,
 En vrees' het rasende, en licht ter Dood gemoedt,
 En sie met vreughden aen, dat een Schip, en niet Schepen,
 Verstrickt zijn in sijn touw. Men sal ons willen slepen
 Met hope van verdragh,
 Entasten ons in 't hert met vuyl verlengh van dagh:
 Maer och! ofs' onse Dood, en nu maer enckel' daden
 De dobbel' eere de'en van toefegh van genaden!
 En sagen soo, dat ons geen' wanhoop doet vergaen,
 Wanneer wy 't warme stael ten darm in fullen slaen!
 't Moet met een' groote deughd verdient zijn, dat dit sterven,
 En onder duysenden soo weinigh volcks te derven
 Verlies by Cæsar heet. Al saegh ick dan al kans,
 'k En weeck nu niet een' voet voor d'eere van te hans.
 'k En acht geen leven meer; Gemannen, 't heete wenschen
 Van sterven prickelt my. Ick raefer na. de menschen
 Die op het sterven staen, verstaen dien lust alleen;
 Die langer moeten tre'en,
 Werdt dat geluck gedeckt; de Goden willen 't heelen
 Dien 't sterven niet gebeurt, en 't leven sou verveelen.

Uyt het Italiaensch. Valli profunde al Sol nemiche.

DAlen, dalen, diepe dalen,
 Vyanden van Son en stralen:
 Klippen, hoogh en steil gerotst;
 Die den Hemel moedigh trotst;
 Holen, daer de Nacht en 't Swijgen
 Nemmer uyt en zijn te krijgen;
 Logge Winden, die de Locht
 Met bepeekte Wolcken vocht;
 Grof gesteente, scheeve schotsen,
 Van de Rotz gerolde Rotzen;

Onbegravene gebeent ;
 Muren hier en daer ontfteent ,
 Hier en daer begraefde muren ,
 Daer wel eer een mensch kon duren ,
 Nu foo yffelick gedaen ,
 Datter Slangh noch Wolf derft gaen :
 Woefte Weiden , wilde Sanden ,
 Aller onbewoonfte Stranden ,
 Daer noyt ftem van yet dat fpreeckt
 Door de luye Locht en breeckt ;
 Ick een' fchaduw , ick verwefen
 Tot het eewigh fchreyend wesen ,
 Ick verfchijn u , in den rouw
 Over mijn' verachte Trouw ,
 En betrouw-mijn fchettrigh klagen ,
 Soo 't den Hemel kan verdragen
 Sonder buygen voor 't gefchal ,
 Dat 't de Hel beroeren fal .

Uyt Virg. 6. Æneid.

DOe nam Æneas 't woord , (want naer Marcellus fappen
 Sagh hy een Jonghman trappen
 In dappere gedaent , in wapenen vol fchijn ,
 Maer diens gebuckt geficht onluftigh fcheen te zijn)
 En vraeghde , wie is hy , die dichtfte by den Mangaet ?
 Zijn Soon oft die hem angaet ,
 Alstack des hoogen ftams ? wat iffer woels om heen !
 Wat deftiger gelaet , 't en waer het wat verdween
 In 't fwartfte van den nacht die 'ck om fijn hoofd fie fprenen !
 Anchifes quam aen 't fchreyen ,
 En fprack in 't fchreyen , Soon , ô Soon , en vraeght my niet
 Naer uwer Magen alte machtigen verdriet :
 Dat hoofd en fal het Lot de Wereld maer eens thoonen ,
 Niet by haer laten woonen .
 O Goden , gaeft ghy ons die gift voor eigen goed ,
 Ghy duchte , 't waer te veel verhefs voor 't Roomfche bloed .
 Wat fal de groote Stadt in Mars fijn veld fien fteenen ,
 Wat fal fy mans fien weenen ,

Of,

Of, Vader Tiberijn, wat sult ghy lijcken sien,
 Daer ghy voorby den Steen van 't versche Graf sult vlien!
 Noyt Troysche Jongelingh sal 't hert der Roomsche grijfen
 Soo hoogh in hoôp doen rijfen;
 Noyt sal men soo veel roems in al het Roomsch besit
 Van eenigh voester-kind sien dragen als van dit.
 O Hemel-vruchtigheit, ô Trouw van alle tijden,
 O emmermeer in 't strijden
 Onwinbaer' overhand! Hy waer hem noyt ontgaen,
 Wie sijne wapens dorst gewapent tegens staen;
 't Zy dat hy staende voets sijn' vyand had bestreden,
 Of, op hem ingereden,
 Een schuymend paerd gespoort. ô ongeluckigh kind,
 Is 't dat ghy 't bitter Lot eens ergens overwint,
 Ghy sult Marcellus zijn. Geeft Lelyen met hoopen,
 Geeft purp're bla'en en knopen,
 Soo dat ick hem bestroy, en met een' gift van niet
 Mijns na-neefs groote Ziel ten minsten overgiet',
 En doe hem yd'len dienst &c.

Uyt het Italiaensche van Marino. Quel neo, quel vago neo.

DIe Mael, die soete Mael,
 Die 'ck met haer' gulden draed sie schaduw maken
 Op mijn Liefs schoone kaken,
 In een klein Bos der Minne.
 Ah, schout het, hertje sonder sinne,
 Sooghy-der Roos of Lelie meent te naken.
 Daer sit de Boef verborgen
 Met Net en Boogh, en schiet de ziel vol sorgen.

Uyt het Latijn van Ovid. Metam. 5.

DEN Speelman, die van ver onnoosel stond en schrapte,
 Bespotte Pettalus, en sei, gaet singht de rest
 Voor 't onderaerdsch gespuys: met stack hy toe, en lapte
 Stael door sijn flincker slaep: hy vielen trock voor 't lest
 Sijn' doodsche vingeren in 't sterven langhs de Luyt,
 En streeck'er by geval een droevigh Liedjen uyt.

Mis-schilderde Gelieven. Uyt mijn Italiaensch.

't **E**N is geen wonder, Lief, men kan 't seer wel beseffen,
 Hoe 't komt dat Mierevelt noch u noch my kan treffen:
 Hy schilder' hoe hy wil, hy sal noyt meester zijn
 Van sulcken Son als ghy, van sulcken vlam als mijn'.

Aen Joffw. Utricia Ogle. Uyt mijn Engelsch.

Ick seid haer, singht: sy songh; en ick
 Beswijmde schier van vreughd en schrick,
 Dat singen en dat wesen,
 Benam my schier mijn wesen.
 Wel, Ogeltjen, ick sweer 't u van te voeren,
 Ick wil u noyt meer t'samen sien en hooren.

Het hooren is een groot vermaeck,
 't Sien en 't gehoor een' harde saeck,
 Die geen van bey wil derven,
 Die moet van wanhoop sterven.
 Wel Ogeltjen &c.

*Aen Me-Vrouwe Stanhope, met mijne Heilige dagen.
 Uyt mijn Engelsch.*

WAerde Henry Wottons Nicht, vorm van bevalligheid,
 Beleidster vol van eer, voleer van uw' beleid;
 Werpt een genadigh oogh op d'onvolmaeckte reden
 Van een berouwigh hert van soo veel overtreden,
 Dat, soo ick stamer in 't verhalen van mijn quaed,
 't Is dat de menigte mijn' uytspreeck overlaedt:
 Hoe 't is, 't zijn voncken dit, naer ickse my inbeelde,
 Van beter Vier hier naer; als Duyvel, Wer'ld en Weelde
 Verslagen liggen sal voor mijn' zeech-rijcken voet:
 Dan sult ghy sien dit hout veel drooger dan ghy doet,
 En bet onstekelick: dan sal ick doen die dingen,
 Die boete, die ick nu maer spreken kan en singen.
 In middels blijft my selfs mijn leven min verdacht,
 Sooghy my maer in Rijn een eerlick man en acht.

Op de dood van den Grave van Strafford, uyt mijn Latijnsch.

Moment. defult. p. 157.

Straffordus, omni laude celsior, fero.

DOe STRAFFORD, allen roem en lof-fangh overftegen,
 Sijn heiligh Hoofd 't geraes van 't volckjen uyt de stegen,
 Met een bedaertheit schonck die Cato had betaemt,
 En Poetus wel gevoeght, en Seneca beschaemt,
 En al het Stoïsch volck; floegh hy met wee en wonder
 't Ontftelde Vaderland, en zegelde, niet sonder
 Der goeden soeten Nijd, sijns levens dagen toe,
 En tastte 't fterven aen soo Ridderlick te moe,
 Dat fterven; 't fware pack der fwacken, licht als leven
 In fijn wel dragen wierd; en, daer hy mochte beven,
 Misdadelick verdoemt, verwiffeld' hy de straf,
 En dreeffe op 't fchreyend volck, en gaffe dies' hem gaf;
 De straf van 't naberouw, die haer Gewiss' ontftelde,
 Als of hy Richter waer en felver 't vonnis velde;
 En nam het voor een lot van winst en wellust aen,
 Door d'ongerechtigheit des Tijds tot God te gaen.
 O mannelick gemoeds en onfchulds wel-gepaertheit,
 O voor 't onedel Swaerd hoogh-edele onbefwaertheit!

O sub securi
 nobilis secu-
 ritas!

Uyt mijn Latijnsch, aen Antwerpen.

Mom. defult. p. 342.

Ilicet, Hulsta manum, postico falsa, clientem.

't **I**S omgekomen; Hulst, door d'achterdeur bedrogen,
 Heeft sich voor 't facht gefagh van Nassau neergebogen:
 Bedrieght ons 't voorfpooch niet, uw' voorftadt light ter neer,
 Antwerpen: 't naeste jaer bestormt u ons geweer.
 Hoort schoon', hoort fiere Stadt; versuymt u niet te neigen,
 Al spreeckt het Hollandsch, voor des Hemels tijdigh dreigen.
 Tot uw' behoudenis heeft Spagnen macht noch moed:
 En Holland heeft geen' dorst naer uw' vergoten bloed:
 Genade komt u voor van zege-rijcke handen,
 Maer onwraeckfuchtige. aenvaerdt ons' minne-panden:
 De Borger-toom en sal uw' Borger niet ontgaen:
 Gevoelen en gewaed van Romen sal bestaen:

II. Deel.

Xxx

Maer,

Maer, toeft ghy, geen van tweeën. Verachte gunst sal prangen
 Tot ongunst, en de wet des Winners doen ontfangen.
 Kiest banden van geweld of vriendschap, storm of stilt',
 Kiest of ghy Suster staen, of Slave liggen wilt.

Aen den uytnemenden Bloem-schilder D. Segers, uyt mijn Latijnsch.

Mom. defult. p. 345.

Vicisti, Segere, tamen: jam γνῶθι σεαυτὸν.

NOch wint ghy 't evenwel, ô Segers, groot verstand:
 Derft u maer kennen, en de waerde van uw' hand.
 Nature geeft het op: en, dat sy moet beswijcken,
 Kan 't stadige beswijck van hare Bloem doen blijcken:
 Siet, de geschapen' Roos werdt weer een' dorre plant:
 Maer uw' geschilderd' is een eewigh Amarant.

Een Man van rouw over sijn Wijs gestorven, uyt het Engelsch.

She dyed first.

SY stierf voor uyt: hy pooghd' haer een' wyl tijds te derven,
 Maer had geen' sin daer in, en gingh oock liggen sterven.

Aen Joffr. A. MARIE SCHURMANS, uyt mijn Latijnsch.

Mom. defult. p. 378.

Fugi nuper: an hic fuerit pudor, an vis major.

ICk ben u leest ontvlucht: 't zy 't schaemte dégeschien,
 Of 't machtiger geweld van dien ick volgh en dien.
 Als ick 't wel overweegh, het mocht wel beide wesen:
 Nu is de schaemte wegh, nu ben ick buyten vreesen
 En uyt de gulde boey van Hoofsche dienstbaerheit,
 Nu gaen ick wandelen Vry-heer van mijn beleid,
 Nu treed ick waer my 't Lot en Wind en Weder trecken,
 En die dry trecken my daer oock mijn lusten strecken,
 Naer uwen Musenbergh, mijn Muse sonder paer,
 Vergeeft het nieuw' gequel daer med' ick u beswaer:
 Dat leed is licht of kort, als ick u leest liet lesen.
 En wil den Hemel u soo goedertieren wesen,
 Dat mijn Swaeninne sich voor derde by ons stell',
 Swaen sal de vierde zijn, de vijfde denck ick wel,
 De wijze Voetius, en dan u Broer de seste.
 (Haelt niet meer ooren in, ses zijn wy op ons beste)

En ghy sult seggen , Ah ! (vermagh ons singen yet)
Hoe licht is dese pijn , hoe kort is dit verdriet !

Aen de selve uyt mijn Latijnsch.

Mom. defult. p. 386.

Hic es & hic non es , Schurmann , & fallis amica
Hugenium &c.

WEL , SCHURMAN , zijt ghy hier , en niet hier ? is dat reën ?
Bedrieght ghy Zuylichem en Casembroot met een ?
Schaemt u soo loosen seit ; dit moet bedriegen heeten ;
Sulck uwe Voetius u weinigh dancks sou weten .
'k Bied u mijn' Tafelaen , mijn Huys , en wat daer by ?
Al watter in my goeds of soets te vinden zy :
Volherdt ghy in 't bedrogh , siet toe , 't en kan niet liegen ,
Die m' in den Haegh bedrieght , leert t' Utrecht oock bedriegen .

Uyt het Italiaensc van Guarino. Donò Licori à Batto.

Licoris gaf een' Roos
Aen 't knechtje dat sy koos ,
En kreeg'er sulcken bloos af ,
't Stond of een' Roos een' Roos gaf .

Graf-schrift van den Heer Caspar Duarte , uyt mijn Latijnsch.

Mom. defult. p. 393.

Duartus hic , hic alter Amphion jacet .

DUARTE , Brabantschen Amphion eert , dit graf ;
Dien noch de steenen die sijn' konst het roeren gaf
Vervolgen naer sijn' Dood : want , als men 't recht sal seggen ,
't Zijn Marm're luysteraers die m' over hem siet leggen .
Gelooft ghy 't wonder niet ? siet my : ick bender een
Van meer verwonderinghs , ick die noch steên en ween ,
En ben Steen overlangh uyt schrick door all' mijn' leden
Van des beroemden Mans Deughd en bevallickheden ,
Ick die noch ween en steên , en ben Steen meer als oot ,
Door all' mijn leden nu van droefheit om sijn' Dood .

Martialis. 14. 111.

Frangere dum metuis , frangis CrySTALLINA .

Die meest voor breken vrees , breekt meest het Christallijn ,
Men kan te sorgeloos en te sorghvuldigh zijn .

Xxx 2

Graf-

Graf-schrift van F. Aug. de Thou, uyt mijn Latijnsch.

Mom. defult. p. 180.

Qui jacet hic, hospes, pravi, sine crimine, cœpti Conscius.

Die hier begraven light, was kondigh aen een' schennis;
 Maer kondigh sonder schuld, by opgedrongen kennis;
 En 't heeft hem niet gebaet 't feit met sijn' vromigheid
 Te hebben wederstaen; 't verfwijgen was sijn feit,
 't Verfwijgen van een feit dat Vrienden hem betrouwen;
 Die Vrienden, die hy sagh, als sy 't ontkennen souden,
 Dat sijn' gebroken trouw noch t'overtuygen docht,
 Nocht haren wederwil ten goeden buygen mocht.
 Scherp onrecht van het Recht, dat voor verraed kan schelden
 Sijn' Vriend noch by verraed noch te vergeefs te melden!

Uyt

Uyt Engelsch Dicht

Van Doctor

J O H N D O N N E .

T O T D E N L E S E R .

En doorluchtigh Martelaer , die met
 zijn gefalfde Hoofd drie Kroonen op
 't Schavot neder heeft geleght , hoo-
 rende voor vele Jaren , dat ick de
 hand geflagen hadde aen 't vertalen
 van de diepfinnigheden van fijnen Dr. Donne, ge-
 storven Deken van S. Pauls tot Londen , ende
 in fijne laetste Jaren de beroemste Prediker van
 Engeland , verklaerde niet te konnen gelooven ,
 dat yemand fulcks met eeren te wege foude bren-
 gen. Ick en fchrijve my geenfins toe , dat hem
 defe Proef-ftucken van dat gevoelen af geleidt
 fouden hebben : maer voor gewis houd ick ,
 dat hy geen foo algemeinen Vonnis geftreken
 foude hebben , had hy de rijcke eigenfchap van
 onfe Tael gekent ; die ick voor foodanigh uyt-
 geve , dat een middelmatigh beleid der felve
 machtigh is de gedachten van allerhande Lands-
 lieden uyt te brengen met gemack ende beval-
 ligheit. Hoewel ick fchier wenschte de Engel-
 fchen hier uyt te mogen fluyten: want haer' Tale

is alle Talen; en, als 't haer belieft, Griecksch en Latijn zijn plat Engelsch. Waer tegen, dewijl wy niet uytheemsch onder ons en gedooogen, staet te dencken, hoe wy ons beset vinden, wanneer wy in suyver Duytsch hebben uyt te spreken *Ecstasis*, *Atomi*, *Influentia*, *Legatum*, *Alloy*, ende diergelijcke. Houdt ons vry van sulcke benautheden, de rest en kost ons geen handverdraey. Maer met sulcke benautheden heb ick hier moeten worstelen; daer op de Leser acht will' slaen. Hoe het afgeloopen is, blijft sijne gunst bevolen. 't Is my veel eers, soo grooten Man nagestamert te hebben; ende veel genoegens sal 't my geven, soo mijn stout voordoen betere Pennen aangemoedight moge hebben, om ons Land wijder deelachtigh te maken van soo veel overzeefche kostelickheden als ick met schrick ende eerbiedigheit ongeroert gelaten hebbe, daer dese weinige met lust en yver uytgepickt zijn geweest.

Aen Teffelschade.

't **V**ertaelde scheelt soo veel van 't onvertaelde Dicht
 Als Lijs en Schaduwen: en Schaduwen zijn Nachten:
 Maer uw' bescheidenheit en maghse niet verachten:
 't Zijn edel' Jofferen, 't zijn Dochteren van 't Licht.

En Schaduwen zijn scheef, als 't aensicht in de Maen:
 Soo dese Dichten oock: maer, magh ick 't selver seggen,
 Gelijck aen Schaduwen die lam ter aerde leggen,
 Men siet'er noch wat trecks van 't rechte wesen aen.

En Schaduwen zijn swart, en duyster in te sien:
 Soo dese Dichten oock: maer 't zijn gemeene oogen,
 Die door het swacke swart van Schad'wen niet en mogen:
 Wat Schaduw sou den dagh aen Tessels oogh verbien?

En Schaduwen zijn koel, en op haer heetste lauww:
 Soo dese Dichten oock: maer 't koelen is maer korst-koelt':
 't Vier schuyt'er in, gelijck 't in's minnaers koele borst woelt;
 En Peper is niet heet, voor dat m'er 't Vier uyt knauw'.

En Schaduwen zijn, niet: dat's Droomen by den dagh:
 Soo dese Dichten oock: maer 't zijn gelijsde Nietten:
 En, slaet ghy 't voetsel gá daer uyt mijn' droomen schieten,
 'k Had pit en mergh gestockt eer ickse drooma' en sagh.

Komt, koele Tesselschae, wel eer mijn gast op yet;
 Siet waer mijn schaemte gaet: ick derv' uw' koelte tergen,
 En uw' langhmoedigheid by my ter maeltijd vergen
 Op Schaduwen, op Scheef, op Koel, op Swart, op Niet.

Hoe lijvigh, en hoe recht, hoe wit, hoe heet, hoe swaer
 Waer 't Engelsche gerecht, als uw vernuft kon dalen
 Tot over-zeesch gekooch in Nederland te halen,
 En al dit las gedroom een' Tessel-schaduw-waer!

Maer 't Zuyderlicker soet van Roomens schaduw-tael
 Besit uw besigh hert: Jerusalem langhs Roomen
 Op Tassos Lauwer-koets met Nederlandsche toonen
 Te voeren daer ghy woont, bewoont u altemael.

Sy was besigh
 met d'over-
 settinge van
 Tassos Jeru-
 salem.

(Hoe

*(Hoe langhsaem loopt die huer! wanneer wil 't besigh hert
Geleggen van die dracht, en 't machtige bekeeren
Dat Circe niet en kost, den Alckemaerder leeren,
Daer door de Schaduw 't Lijf, en 't Lijf de Schaduw werd?)*

*In Engelant. Soo viel mijn' taeck Noordwest. die gaf my uw bevel:
Mijn' onmacht beeft'er voor, en 't kon mijn' hand ontroeren,
En, meend' ick, 't was soo soet als qualick uyt te voeren:
Maer, 't qualick, dat ghy wilt, werdt van uw willen, wel.*

*Nu poch ick tegens my, en vley mijn selven blind;
En segh my, dat de hand die Tessels heeft getogen,
Geen' mis-slagch machtigh was: en wentel in de logen,
En vind my sonder feil, mits ghy my sonder vindt.*

*Is 't lijdelick gefeilt, treckt d'oude goedheit aen,
En van de dweege hand, die noyt en konde strijden
In Tessels weder-wil, verdraeght in medelijden
't Onwaerdige bedrijs, om 't willige bestaen.*

Aen een' schoone Weduwe.

EN stoot u niet aen dese leuren,
Als of ghy half bedrogen waert;
Het lesen sult ghy niet betreuren,
De stof is uw schoon' oogen waerd.

De stof, het mergh, de pit, de keerne,
En alles is van binnen rijck;
De schors, de schel beken ick geerne,
En zijn maer buyten mijns gelijk:

Maer door mijn schrale schellen beenen
Sult ghy licht vinden mergh en pit,
Gelijck men door het vel de beenen
En 't vleesch siet datter onder sit.

Weest maer geduldigh in mijn' schorssen,
En deekt haer' feilen met uw' gunst,
Men heeft meer goe spijs sien vermorssen
Door Kocks en Koocksters sonder kunst.

Oock mooght ghy 't my alleen niet wijten,
Die selver niet onschuldigh zijt;
Al soud't u twee mael over spijten,
U komt een deel in dit verdijt.

Ghy

Ghy meent u leden te verceeren
 Met Woll', en Zijd', en Linnen web;
 Maer let eens op die schors van kleeeren,
 En wat ick in mijn' sinnen heb:

Wie gaeter voor, God of de menschen,
 Die 't schepsel bouwde naer sijn' sin,
 Of die het liggen en verwenschen,
 Met hier wat meer, en daer wat min?

God, sult ghy seggen, en met reden:
 Maer ist'er niet half mé gegeekt?
 En werden niet volmaeckte leden
 Met onvolmaecktheden gedeckt?

En meent ghy dat ick u sou achten,
 Gelijck m' u acht en achten moet,
 Sagh ick niet dieper met gedachten
 Dan yemand met twee ooghen doet?

En meent ghy dat wy 't daer by laten,
 En stuyten op uw' schoone huyd,
 En dat w' ons onder die gewaten
 Vernoegeu met de naeckte Bruyd.

O neen, schoon' huyd, en schoon gebeente,
 Gedachten gaen noch eens soo veer;
 De Kas magh schoon zijn; maer 't Gesteente,
 Dat binnen in light, is 't noch meer.

Die kostelicke Ziel daer binnen,
 Altoos eenparigh wel gesint,
 Die peereltjens van blancke sinnen,
 Dat 's daer men 't Kasjen om bemint.

En wie dan let op die Fuweelen,
 Maeckt weinigh wercks meer van de kas;
 Want, of sy t'samen gaen, sy scheelen
 Soo veel als 't Vier scheelt' van sijn As.

Meer heb ick u t'hans niet te quellen,
 Ick meen ghy meest mijn' mceningh vat;
 Past op de keern, niet op de schellen;
 Dat 's al dat ick te seggen had.

Uyt Engelsch Dicht
Van Dr. D O N N E.

De Vloy.

Marke but this Flea, and marke in this.

Slaet acht op dese Vloy, en leert wat overleggen,
Hoe slechten dingh het is dat ghy my kont ontfeggen.
Eerst sats' en soogh op my, nu sits' in u en drenckt:
Soo is ons beider bloed in eene Vloy vermengt.
Wel weet ghy dat dit feit geen' sond en is te noemen,
Noch voor verlies of kreuck van Maeghdom te verdoemen:
De Vloy geniet nochtans, al eer sy hebb' gevre'en,
En, opgekoestert, swelt met beider bloed in een:
Och armen! en dit 's meer dan 't opset van ons tween.

Houdt, houdt, spaert in een' Vloy dry levens, ongescheiden,
Daer in wy schier ten echt verhecht zijn met ons beiden,
Ja meer als echt-verhecht: des' Vloy is Ghy en Ick;
Sy is het Bruyloft-bed en Kerck van ons verstrick:
Spijt Ouderen, spijt u, wy zijn by een geschoten,
En in een Klooster-muer van levend Gett gesloten;
Schoon dat ghy dan van ouds soo moord-vast zijt op my,
En leert'er eigen-moord noch kerck-geweld niet by;
Slaet niet van sond op sond, van eene moord op dry.

Foey, schielicke, foey wreed', hebt ghy u noch beraden
Uw' nagelen in bloed, onschuldigh bloed, te baden?
Waer is de misdaed in die 't Vloyken heeft begaen,
Als in den drop alleen die 't van u heeft gelaen?
Maer, siet, ghy roemt's u noch, en seght, ghy zijt als voren,
En vindt noch kracht in u noch kracht in my verloren:
Dat 's waer: en daerom leert hoe valschen vrees ghy vreest;
D'eer die ghy in mijn' arm soudt missen, is, op 't meest
Als 't leven dat ghy mist in 't sterven van dit beest.

De verschijningh.

When by thy scorne, ô murtheresse, I am dead.

Ens, eens, moordadige, na dat my uw verachten
 Sal hebben omgebracht, en ghy my minst verwachten,
 En meenen mijn vervolgh en volgt u langer niet,
 Sal mijn ontleede geest het bed van uw verdriet
 Genaken onversiens, schijn-heilig', en u vinden
 In arger armen veel dan die ghy noyt beminden.
 Dan sal uw' siecke toorts besluym'ren slap en slecht:
 Dan sal hy, die ghy toefult hooren by der echt,
 Eerst elders afgeslooft, soog' hem begint te naken,
 Te raken met een' neep, en wilt hem wacker maken,
 Dan sal hy oordeelen, ghy light en maent om meer:
 En met een' valschen slaep, met een' verkrompen keer
 Uw' hand ontstutelen: daersult ghy in 't verachten,
 In ryelingh, in sweet quick-silver-wijs vernachten,
 En zijn meer Geests als ick. Wat ick dan seggen sal,
 Verswijgh ick liever nu, dan dat ghy 't ongeval,
 Gewaerschouwt, soudt ontwijcken:
 En nu mijn' moede Min, soo ver is aen 't beswijcken,
 Sagh ick u liever vast aen 't pijnelick berouw,
 Dan dat u mijn gedreigh in onschuld houden souw.

Toovery door een' Schildery.

I fix mine eye on thine, and there.

MYn ooghe stert op 't uw; daer sien ick in verbranden
 Mijn' arme schildery: en sie wat leeger aen
 Mijn' arme schildery verdrincken in een' traen.
 Wat had ghy middels nu van quaed doen in de handen,
 Soo ghy de swarte konst van 't toover-dooden wist,
 Door beelden eens gemaelt en wed'rom uyt gewist!

Maer, sonder sorgh, ick heb uw' soete soute tranen
 Gedroncken en verteert: en, schoon ghy storter meer,
 Ick ga, en soo verdwijnt mijn' schilder-schaduw weer;
 En soo verdwijnt mijn' vrees, dat derv ick self vermanen,

'k Laet u een' schildery, maer buyten smaed en smert :
Dat's die ghy wilt en moet bewaren in uw hert.

Den Hof te Twichnam.

Blasted with sighes, and surrounded with tears.

VAn suchten uytgedort, van tranen overvloeyt,
Verschijn ick, om te sien hoe hier de Lente bloeyt,
En om den balsen-geur met oor en oog te lesen
Die alles kan genesen:
Maer ick verrae mijn self, en brengh de Spin hier in;
De guchelende Min;
De Min die 'tal verschept, de Min die, sonder raken,
Van Manna Gal kan maken.
Ick set de slangh in 't rijs,
En maeck van dese plaets het tweede Paradijs.

Veel nutter waer het my, dat 's Winters koude korst
Dit groen ontluysterden; en dat een stemmigh Vorst
Dit lachende geboomt verbood' met my te gecken:

Maer, om my noch te decken
Voor sulcken ongeval, en niet te min de Min
Te voeren in mijn' sin,

Komt Min, en laet my hier yet ongevoelicks wesen,
't Gewas van menschen wesen.
Of liever een' fontein,

Mandragora.

Om uyt een' steenen borst het gantsche jaer te schrey'n.

En komt, ghy Vryers, dan met flesschen van Chrystal,
En schept den Minne-wijn, mijn' tranen, in den val;
En gaet'er tegen t'huys uw' Vrysters tranen keuren:
't Zijn al vervalschte leuren

De tranen die niet recht en smaken als de mijn':

Oh, in der oogen schijn
En schijnt haer herte niet; noch zijn een' vrouws gedachten
By tranen meer te achten
Dan by haer schaduw is
Het kleedfel dat sy draeght. O dobbel van gewis,
O van de twee geslachten.

Het

Het oolickste geslacht; van alle trouw ontbloomt,
Ophaer na, dieſe houdt*, om dats'er my mé doodt!

* *Aen een
ander.*

L I E D T.

Goe and catch à falling ſtarre.

GAet en vatt een' Serr in 't vallen,
Maeckt een' Wortel-mensch met kind,
Seght waer men al den tijd die nu verby is vindt,
En wie des Duyvels voet geklooft heeft in twee ballen:
Leert my Meereminnen hooren,
Leert my hoe ick 't boofe booren,
Van den Nijd ontkomen moet,
En wat Wind voor-wind is voor een oprecht gemoed.

Mandragorā.

Zijt ghy met de gaev geboren
Van te ſien dat niemant ſagh,
Rijdt duyſent mijlen weeghs tien mael, by nacht endagh,
Tot dat u ouderdom beſneew; ick ſal u hooren
All' de wonderen verhalen
Die ghy ſaeght in al dat dwalen,
Maer oock ſweeren dat geen' Vrouw
De Wereld en bewoont te ſamen ſchoon en trouw.

Vindtg'er een, ſoo laet my 't weten;
Sulcken reis waer goed en ſoet,
Maer neen, en doet het niet: 'k en roerde niet een' voet,
Al waers' in 't naeſte huys: Want offe trouw mocht heeten
In uw eerſte by-haer-weſen,
En volherden in dat weſen
Tot men u den Brief af nam,
Sy hadd'er twee of dry bedrogen eer ick quam.

De dry-dobbele geck.

I am two fooles, I know.

ICk ben twee Gecken: een, die daer van Minne ſterv',
Een, die het Minne-mal in Rijm bejancken derv'.

Tyy 3

Maer

Maer waer's de wijfe man die weigerd' Ick te wesen,
 't En waer' Sy weigerde mijn qualen te genesen?
 Het onderaerdsche nauw, daer door sich 't Zee-fop ftouwt,
 Ontpekelt in 't gedrangh zijn aengeboren Sout:
 Soo meend' ick mijn verdriet te' schroeven door mijn' Dichten,
 Soo door den engen Rijm verduy v'len en verlichten:
 Want quellingh op de maet en kan soo fel niet zijn,
 En dies' in Dichten boeyt betemt haer' dolle pijn.

Soo doen ick; maer vergeefs: men stelt mijn leed op noten,
 Men finght en pronckter mé: was 't dicht in Dicht besloten,
 Men helpt het uyt den band, men geeft het volle vlucht,
 Men vrydt het om de konst en and'ren haer genucht.
 Het rijmen voeght de Min, het rijmen voeght de quellingh,
 Maer geen vermakend Rijm: een' aengenaem' vertellingh,
 Een liefelick gefangh verheft haer' overhand,
 En voert haer' zege-lof van d'een in d'ander' hand;
 En ick, twee gecken eerst, beginder dry te strecken,
 De middelmatige zijn d'allerbeste gecken.

Schreyens affcheit.

Let me powre forth.

L Aet voor uw aengesicht mijn' trouwe tranen vallen,
 Want van dat aengesicht ontfangen sy uw' munt,
 En rijsen tot de waerd' dies' uwe stempel gunt,
 Bevrucht van uw' gedaent: vrucht van veel' ongevallen,
 Maer teecken en van meer, daer ghy valt met den traen,
 Die van u swanger was, en beide wy ontdaen
 Verdwijnen, soo wy op verscheiden oever staen.
 Men siet den konstenaer op afgedraeyde ballen
 Een Wer'ld vergaderen uyt lappen van papier,
 Twee deelen datelick, en datelick de vier
 Vergadert sijn vernuft daer niet en was met allen.
 Soo werdt de traen een' Wer'ld daer uw' gedaent in blinckt,
 Tot des' in onser bey gemeenen traen verdrinckt,
 Door kracht van water dat, mijn Hemel, u ontfinkt.

O meer

O meer als Maen, en treckt geen' Zee op in uw' rondan,
 Die my verdrincken moght: en schreidt my niet ter neer
 In uwer armen bocht: en leert de Zee geen' leer
 Daers' al te ras na doe: en leert den Wind geen' vonden
 Om my meer leeds te doen dan uyt sijn opset sproot:
 Daer ick sucht dat ghy sucht: en beid' uyt eenen schoot,
 Die meest sucht is de wreedst', en haest des anders dood.

De Droom.

Deare Love, for nothing lesse then thee.

O M geen dingh, liefste Lief, om geen dingh min als ghy,
 En leed ick mijn geluck te breken, soo ick 't ly,
 't Geluck van desen Droom; 't Was wercksgenoegh voor Reden,
 Voor enckel' spiegelingh was 't al te hard om kneden:
 En daerom weckt ghy my ten tijde recht als 't hoort.
 Maer mijnen Droom nochtans en hebt ghy niet gestoort;
 Ghy hebt hem maer vervolght: de Waerheit is soo ghy, en
 Ghy zijt de Waerheit soo, dat logenen gedyen
 Tot logenloos verhael, en Droomen werden yet,
 Daerm' aen u maer en denckt. Komt, rolt in mijn gebied,
 En, hebt ghy mijn gedroom ten halven willen staken,
 Laet ons van 't overigh al doend' een einde maken.

Als of een' Fackel, of een Blixem om my vloogh,
 Sooriep my uw gesicht niet wacker, maer uw' oogh:
 Met eenen viel my in aen 't aller eerste wesen,
 (Want waerheit hebt ghy lief) ghy most een Engel wesen:
 Maer als ick u sagh sien wat om mijn hertje lagh,
 En weten wat ick docht (dat Engel noyt en sagh)
 En weten wat ick droomd', en weten, wat vermaken,
 Wanneer, my wecken soud', en doen my recht ontwaken
 Als ick ontwaken most; dat weet ick, en beken't,
 Ick had u lasterlick belogen en geschendt,
 En most mijn' stoute Tongh voor lasterigh verdoemen,
 Wanneer's u anders yet als u had derven noemen.

Aen 't komen sagh ick eerst ghy waert de rechte Ghy,
 Aen 't blijven sagh ick 't naest: maer nu ghy dreight mijn' zy
 Van

Van d'uw' t'ontledigen, geloov' ick twijffelachtigh
 Dat ghy noch Ghy foudt zijn: de Min en is niet krachtigh,
 Wanneer het minnend' hert niet meer en mint als vreeft:
 De Min en is niet rein, 't en is geen louter Geest,
 't En is geen' brave Min, daer eer, en schrick, en schaemen
 Sich mengen met de Min. Maer die de toorts bequaem, en
 Gereed en fix begeert, ontsteekt en doodtse weer:
 Soo quaemt ghy en ontslaeckt, soo gaet ghy maer een' keer;
 Om weder hier te zijn. Wel, moet ick u soo derven,
 Sooga ick we'er die hoop' herdroomen, of ga sterven.

The Ana-
 gram.

De Verstellingh.

Eleg. 2.

Marry, and love thy Flavia, for she.

HEbt FLAVIA vry lief, en trouwtse toe: haer wesen
 Begrijpt al watter schoons in andere kan wesen,
 Zijn d'Oogen wat te smal, de Mond is wijd gefet:
 En zijne van Yvoor, de Tand en zijn van Ger.
 En zijne doncker, sy is licht genoch daer tegen:
 En valt heur Haer wat uyt, wat isser aen gelegen?
 Haer Vel is ruigh genoeg: en zijn de Kaken geel,
 Wat schaet dat? 't Haer is rood: den Maeghdom schort niet veel:
 Geeft haer den uwen, soo en sal haer geen gebreken.
 Daer d'Elementen maer van schoonheit in en steken,
 Dat moet volkomentlick behagen; is maer Wit
 En Rood en ander fray daer in, vraecht noyt waer 't sit.
 Die reucke-wercken koopt, sal lichtelick bevragen,
 Hoe veel sy Muskeliets, hoe veel sy Ambers dragen;
 Maer, waerse liggen, noyt. Hoe wel dan yeder deel
 Een weinigh uyt sijn plaats, van 't oud gebruyck verscheel',
 Alteos een Anagram van schoonheit isser binnen.
 Soo toont den eenen wel een liedjen naer sijn' sinnen,
 Een ander, op die wijs, verthoont het naer de sijn';
 En elck sal ongelyck, en elck volkomen zijn.
 Wat goed is, is bequaem, en al om soo te achten:
 Wijs zijn als Engelen: de schoon', als die sich brachten

Van

Van 't hoogh geluck ten val; sy, buyten afflagh, sy,
 Gelyck goed' Engelen, van al verarg'ren vry.
 Onfchoon is lijdelyck, meer dan verloren fchoonheit;
 Die tot een' Bruyloft maer fijn' lendenen ten thoon leidt
 Kieft Zijd en Goud-draet uyt; hy die een' langen keer
 Reis-veerdigh onderneemt, foeckt Laken en goed Leer.
 Schoon, is meeft vruchteloos: de kloeckfte bouw-luy seggen
 Dat befte landen naeft de vuylfte wegen leggen.
 Oh! wat een' plaefter fal fy wesen op uw hert,
 Indien u 't fondigen de jaloufie haer' fmert
 Voor defen heeft geleert: 't En kan u niet berouwen;
 Ghy mooghtfe, sonder spie, Capoen, of yet, betrouwen,
 Uw' vyand, ja een' Aep die op haer eere paff'
 Als Holland fwemt, en duyckt, en leght fijn' weiden dras,
 Verfekert het fijn volck, en 't flijck bewaert fijn' Steden;
 Soo doet haer aensight haer. Sy fal den dagh bekleeden
 En decken al een' Wolck die voor de Sonne rijdt,
 Dewijl ghy, op 't bejagh van faken, buyten zijt:
 Sy, die, veel machtiger dan Zee en foute baren,
 De Mooren wit doet fien; fy die naer feven jaren
 Vernachtens in 't Bordeel, in 't Kloofter raken fal,
 En zijn geacht, en zijn de befte Maeghd van all':
 Sy die in barens-pijn de vroed-vrouw fal doen sweeren
 Daer is geen barens-nood; maer Waterfucht met ceren:
 Sy, die ick mingeloov, wanneer s' haer eere fchendt,
 Dan als een Toovenaers 't onmogelyck bekend.
 Sy, niemants wedergae, fy laet u vry behagen:
 Daer 's doch niet à la mode, of yeder een wilt dragen.

Aen fijn Lief.

Pars Eleg. vi.

When my foule was in her owne body sheath'd.

DOe mijn Ziel faliger gefcheedt fack in mijn' leden,
 En was in ondertrouw met d'uwe niet getreden,
 Mer d'uwe, Vagevier, Trouwloofe, noch in u
 Ten einden a'em en kracht niet uytgekust, als nu:

II. Deel.

Z z z

Doe,

Doe, docht my, was uw hert voor enckel wasch te roemen,
 Uw' trouw voor enckel Stael. Soo gaet het met de Bloemen,
 Diem' in de wielingh stroyt: Soo doet die vochte mond,
 Hy kust en vleitse, maer hy troetelse te grond:
 Soo staet de Toorts en wenckt met vriendelicke stralen
 De duyfelige Vlieghe, die 't met het lijf betalen
 Of met den vleugel moet: Soo komt de Duyvel minst
 Besoeken, die hy meest berekent in sijn' winst.
 Wanneer ick sta en sie een' Beeck ten bedd' uyt stroomen,
 En na beneden toe half sluymen, half droomen,
 Half wacker, half in slaep, en rijden langhs de voor
 Daers' aen verhylickt is, haer oude boesem-spoor,
 En kijven, en sien suer, en rimpelen, en swelllen,
 Wanneer sy maer een' tack beleefdelick siet hellen,
 Die pas haer' brauwen kufs', of dreigh het maer te doen:
 Sy, die daer selver met haer knabbelendg esoen
 Haer oevers onderkruypt, en doets' in 't end ontlanden,
 En ruyfcht'er hitligh door, en breeckt haer' echte banden,
 En scheidt sich van soo langh, soo langh haer' lieven loop,
 En stoft en snorckter op, en paeyt hem met de hoop
 Van valsche wederkomst, in 't vleyen van de Neeren,
 Die altijd wentelen, en nemmermeer en keeren,
 En strijckt den Boesem uyt, en draeyt hem, hoogh, verby:
 Dan segh ick, Dit ben Ick, onnosel, en dat Sy.

Erfstijf.

De Vervoeringh.

Where, like a pillow on a bed.

DAer lagh een' bolle Banck geswollen onder 't groen,
 Gelyck de kussens doen
 Ten hoofde van een Bed; en scheen soo bolgeresen,
 Om 't hoofden-eind te wesen
 Van 't luye Violet zijn hoofjen over zy:
 Daer saten Ick en Sy;
 Sy al mijn heil, ick 't haer: daer kleefden onse handen,
 Gemetselt in de banden
 Van Balsam als Ciment, die uyt die handen toogh:
 De stralen die haer ooghe

In 't

In 't mijne, die de mijn' sterlincks in 't haere sonden,
 Vergaerden, als gewonden,
 En wederzijds getwernt tot eenen doblen draed:
 Het entende gelaet
 Van die twee handen was het naest van ons vergaren,
 En 't nauwste van ons paren.
 By die vergaderingh en teelden wy niet meer
 Als poppiens gins en weer,
 Die d'een des anders oogh onnooselick dé baren.
 Wie heester sien verga'ren
 Twee Legers, die het Lot te samen heeft gebrachte
 In evenwicht van macht,
 En in onsekerheit van wijcken of vernielen?
 Soo hongen onse Zielen,
 Soo tusschen haer en my, d'een' tegen d'anderaen
 Om voordeel uyt gegaen.
 Den handel durende dien die twee Zielen dreven,
 Lagh sy en ick van leven
 Lam-lijcks-gelijck berooft: elck lagh gelijk hy lagh,
 Elck sweeg den heelen dagh.
 Als yemand, die de Min soo fijn had door-gemalen,
 Dat hy der zielen talen,
 Heel Geest en heel Verstand geworden, heel verstond,
 Ter rechter wijdde stond;
 Al werd hy niet gewaer, uyt welcke van die Zielen
 De lochte woorden vielen,
 (Sy dochten beid' het selfd, sy spraken beid' allcens)
 Het streckten hem noch eens
 Een nieu herschepfel, en hy werder af herboren,
 Noch sijnder als te voren.
 Dit swijmen (seiden wy) des' opgetogentheit
 Ontwert ons 't recht bescheid
 Van 't wit van onse Min en seght, 't en is noch Manheit,
 Noch Vrouwheit die ons an leidt:
 Wy sien, wy sagen niet; de wortel van den lust
 En was ons noyt bewust.
 Maer, na dat Ziel en Ziel gemengelt is; uyt leden,
 Van dingen die haer' reden

Op ver na niet en vat, foo komt de Min, en brengh
 De Zielen foo gemenght
 In niew' vermengelingh, en maeckter twee tot eene,
 Elck des', en elck de gene,
 Verplant het Violet, sijn' vorm, sijn' verw, sijn aerd,
 Te voren weinigh waerd,
 Verdobbelt en vermeert: en waer de Min twee Zielen
 Doet onder een verzielen,
 De gauwe stercker Ziel van beide voortgebracht
 Verwint der enck'len kracht.
 Wy dan, des' nieuwe Ziel, wy weten van wat stoffen
 Wy t'samen zijn getroffen:
 En dat het ^(a) *Eerste klein* daer onse groey uyt gaet
 Twee Zielen in der daed,
 Twee vaste Zielen zijn, die noyt veranderingen
 En fullen kunnen dwingen.

Maer hoe gedoogen wy foo langh ons arme Lijven
 Soo ver van ons te drijven?

En emmers zijn sy ons', al zynse juyft niet Wy,
 Het Hemel-rond zijn sy,

^(b) *Intelligen-* Wy haren ^(b) *Hemel-geest*: danck hebben sy te wachten
^{tia.} Voor dats' ons by ons brachten,

^(c) *Alloy.* En streekten voor ^(c) *Verband*, en niet voor schuym of gift,
 En leenden ons 't gewist

^(d) *Influentia.* Van harer sinnen hulp. Des Hemels ^(d) *Sterre-vloeden*
 En komen ons niet voeden,

Of printen eerst haer self in 't ongesiene vocht
 Van d'onder-Maensche Locht:

Een' Ziel vloeyt in een' Ziel, schoon dat sy voor dat vloeyen
 Een Lichaem kom' te moeyen,

Gelijck wy binnen ons gevoelen dat het bloed
 Gestagen arbeyt doet,

Om Geesten uyt te bro'en, en soeckte 't hooge maken
 Der Ziel te doen genaken,

Soo ver 't genaeckbaer is, om datter sulcken hand
 Met vingeren, den band,

Den onbegrepen band van Ziel en Lijf moet hechten,
 En soo tot Menschen vlechten.
 Soo moet sich's Minnaers Ziel van boven nederwaerts
 Begeven tot het Aerds
 Van tastelicken tocht, van toegenegentheden,
 Van driften die met Reden,
 Maer Sin begrijpen mogh', en slaend'er handen aen;
 Of 't moet de Ziele gaen
 Gelijck een' grooten Vorst, die sonder hulp, in Sloten
 En mueren licht gesloten.
 Komt dan, komt, keeren wy tot onse Lijven weer;
 Dat menschen, swack en teer,
 Haer' oogen mogen slaen en oeffenen haer' sinnen
 Op 't openbare minnen.
 't Geheime van de Min groeyt Ziel-waert in een' hoeck;
 Maer 't Lichaem is haer Boeck.
 En isser ergens nu een Minnaer toegetreden
 Die des' gevlochten Reden,
 Des' t'samen-spraeck van een, van byds hebb' uytgehoort,
 Hy merck' noch woord op woord,
 Al gaen wy wederom te Ledewaert als voren,
 Hy sal niet anders hooren.

De Bloessem.

Little think'st thou, poore flower.

ONnoofel Blommeken, daer by ick nu ter wacht
 Ses seven dagen heb geduldigh toegebracht,
 Om uw' geboort' te sien, en uer voor uer het spoeyen
 Van 't onbegrijpigh groeyen;
 Tot dat ghy, op den top van desen tack gebracht,
 Soo weeld'righ staet en lacht:
 Onnoofel Blommeken, hoe weinigh kont ghy dencken
 Dat flus een vinnigh vorst uw' bladeren magh krencken,
 Uw' bladeren ontdoen, en brengense ten val,
 Of mergen mogelick van yet tot niet met al.

Onnoofel Hert, mijn Hert, dat stadigh legt en sweet,
 Om hier te nestelen, en hengelt om een' beet

Van een verboden , of verbiëdend' Boom te krijgen ;
 Om of by langh bekrijgen ,
 By langh belegeren , haer onbewegen moght
 Beswijcken tot een' bocht :

Onnoosel Hert , mijn Hert , hoe weinigh kont ghy dencken
 Dat mergen , eer de Son , ten bedden uyt sal wencken ,
 En roepen d'Uren op , een' reis te reisen staet ,
 Daer ghy en ick de Son moet volgen soose gaet .

Maer ghy , die altijd loos en altijd looser zijt
 Uw' selfste martelen , sult seggen , is 't uw tijd
 Van reisen ? 't roert my niet : hier heb ick mijn bedrijven ,
 En moet'er hier om blijven :

Ghy gaet om tijd-verdrijf , ghy gaet tot vrienden in ,
 Tot vrienden , die haer' min ,
 Haer' middelen aen u en uw' begeerten hangen ,
 En schaffen al daer oogh en oor na kan verlangen ,
 En tongh en al de rest : hanght daer uw Lichaem aen :
 Maer als'er 't Lichaem gaet , wat hoeft'er 't Hert te gaen ?

Wel , wacht dan , en blijft hier : maer weet en weest verdacht ,
 Na dat ghy 't uyterste gewaeght hebt en gewacht ,
 Dat in der Vrouwen oogh een Hert , dat maer gedacht is ,
 En sonder schijn of pracht is ,
 Niet meer en geldt als Geest . En wat sal 't teecken zijn ,
 Daer aen s' u ken voor mijn ?

Ja sy , sy sonder Hert , waer sal sy by vernemen
 Dat sulcken dingh als ghy zy voor een Hert te nemen ?
 Van eenigh ander lidt verstaet sy mogelick yet ,
 Maer , op mijn woord en trouw , een Hert en kent sy niet .

Keert dan naer Londen toe , en komt my daer te moet :
 Ghy sult my weder sien veel rustiger gemoedt ,
 Veel frisscher , vetter veel , in eene twintigh dagen ,
 Die 't manne-volck my sagen ,
 Dan of ick noch soo langh , met u , mijn Hert , met haer ,
 By een gebleven waer .

Weest ghyd'er oock soo aen , om Gods wil , kan 't geschieden :
 Mijn' meeningh is u daer een' ander' vriend te bieden ,

Die lichtelick soo bly fal wesen met mijn' geest,
Als and're met mijn lijf, en hy oock is geweest.

Vrouwen standvastigheit.

Now thou hast loved me one whole day.

NU dat den heelen dagh uw Hert geweest is mijn;
Als 't mergen over is, wat meent ghy dan te seggen?
Een oude-nieuwe Trouw mijn' ouder voor te leggen?
Of seggen dat wy 't volck van gift'ren niet en zijn?
Of dat den Eed uyt vrees van Liefdes wraeck gesworen
Altoos versweerbaer is? of sal ick moeten hooren,
Dat even als de Dood den echten band ondoet,
Verbinteniss' van Min (de schaduw van die knopen)
Ter schaduw' van de Dood, tot slapens toe, kan knopen;
Maer langer niet en bindt? of dat ghy uw' gemoed
Ontlasten moet van trouw, met ontrouw uyt te houwen,
Die voorgenomen was? Maen-suchtighst' aller Vrouwen,
Geboren wispeltuer, al dat versierde Waer
Kond' ick verbystere, en al dat ydel praten
Bestrijden en verslaen: Maer wilt'er nu by laten,
Om of ick mergen oock van uw' gevoelen waer.

Afscheit, met verbod van treuren.

As vertuous men passe mildly away.

Gelijck de deughdige gevoegelick verscheiden,
En luysteren haer' Ziel, haer lust niet meer te beiden:
Dewijl de Vrienden staen en seggen in 't geween,
Den adem isser uyt, en and're seggen, Neen.

Soo laet ons ruchteloos versmeltende vertrecken,
Geen' tranen-hoogen-vloed, geen' sichten-storm verwecken.
't Waer onser Minn' en Vreughds ontheiligingh begaen
Den Leecke-broederen haer heil te doen verstaen.

Aerdroeringh kan den mensch verschricken en beschaden,
Elck gaet in watse deed, en watse duydt, beladen;

Het

Het eeuwige gebeef van 's Hemelsommekeer
Was altijd machtiger, en dé noyt yemand feer.

Een' onder-Maensche Min van grove Minnaers herten,
(Diens ziel, gevoelen, is) die moet het af-zijn smerten,
Die doet het scheiden wee: de re'en is in de daed,
Het scheid der dingen daer haer wesen in bestaet.

Wy, die ons van soo fijn geslepen Liefde roemen,
Dat self wy twijffelen wats' is en hoe te noemen,
Wy, wederzijds gerust op 's herten wel geval,
Ontbeeren lichtelick Lip, Hand, en Oogh, en al.

Ons een paer Zielen, een, en maer een' Ziel te achten,
Of ick vertrecken moet, en voelt sich niet verkrachten:
Sy lijden min als breuck, sy werden maer gereckt,
Gelijck men 't smedigh Goud tot locht van bladen treckt;

En meent men 't zijnder twee, sy zijn maer twee te meenen,
Gelijck een Passer is met tweelingen van beenen:
Uw' Ziel, de vaste voet, al werdt sy omgevoert,
Gaet staende voets, en doch roert als haer tweelingh roert.

Ja, schoon de vaste voet in 't middel-punt gepaelt staet,
Soo haest als d'andere wat ruymmer om gehaelt gaet,
Men siet, hy leenter naer, en luyftert naer sijn gaen,
En, komt sijn gade t'huys, soo gaet hy weder staen.

Soo zijt ghy tegens my: my, die gestadigh maeyen,
En, als de losse voet, rontom end om moet draeyen:
Uw' trouwe stevigheit maeckt mijnen omloop wis,
En doet my eindigen daer hy begonnen is.

De opgaende Son.

Buſy old ſoole, unruly Sunne.

O Ud, beſigh Geck, wat mooght ghy ons liggen ſehijnen
Ten bedden uyt door Venſters en Gordijnen?
Moet oock de tijd van Minnaers aen uw rad
Gebonden zijn? School-ſehijter, gaet en vat

Leer-

Leer-kinderen by 't oor en Winckel-flaven :
 Doet Hooffche Wey-luy uyt de bolfter draven ,
 En seght de Koningh vast naer buyten rijdt :
 Gaet roept land-Mieren op den oogst te schuren ,
 Liefd, haers gelijk alom, kent stond noch uren ,
 Noch Dagh, noch Maend, die lappen van den Tijd.

Hoe mooght ghy op uw' stercke stralen stuyten ?
 Ick hielse toch , met maer mijn oogh te fluyten ,
 In duyfteringh, waer 't dat ick 't beter licht
 Soo langh onbeeren kond van Haer gesicht.
 Soo noch uw oogh niet blind en is van 't Haere ,
 Gaet siet of Indien sijn' gulden Waere ,
 Sijn' Specerye noch besit. Ick wed ,
 Taelt mergen avond hier naer all' die schatten ,
 Ghy sultse my ten vollen sien bevatten ,
 Besitten en beleggen in dit bed.

Sy 's alle Staten, ick ben alle Heeren ;
 Geen ander dingh en is : die 't al beheeren ,
 Die spelen ons : all' Eer is by ons' Eer
 Comedi-werck : all' overvloed niet meer
 Dan Alchimy. Ghy Son, in dit verkleenen ,
 Van 's Werelds groot, deelt half 't geluck met eenen :
 U dient voortaan gemack van ouderdom :
 Schijnt hier, ghy sult soo veel als al om blaken ,
 En warmen 't al, ghy kont dit bedde maken
 Uw middel-punt, des' muren uw rond-om.

Dageraet.

't Is true, 't is day; what though it be ?

't **I**S waer, de Dagh is op; wat isser aen bedreven ?
 Wilt ghy daer oock om op, en 't bed en my begeben ?
 Wat hebben wy alleen om 's Lichts wil op te staen ,
 Die om den Doncker niet te bed en zijn gegaen ?
 De Min, die ons, in spijt des Duyfters, hier vergaerde ,
 Behoorden ons, spijt Licht, te houden daer s' ons paerde.

II. Deel.

A A A A

Het

Het licht en heeft geen' Tongh, 't en is maer Oogh, en stom;
 En oft' al rond om sprack, 'gelijk het fiet rond om,
 Al dat het hier voor my voor 't arghste konde seggen,
 Waer, dat ick, wel geleght, geern wilde blijven leggen,
 En dat ick soo mijn Hert en soo mijn Eertjen acht,
 Dat ick hem niet verlaet die beid' heeft in sijn' macht.

Is 't Besigheit alleen die u verbiedt te toeven?
 Oh, dat's het snoodste Zeer, dat m' in de Min kan proeven:
 Een leelick, een beroyt, een valsch mensch lijdt de Min,
 Den besigen alleen en laet sy nergens in:
 Wie Besigheit en Min wil t'samen doen gedyen,
 Doet even soo veel quaeds als Echte Luy die vryen.

Godheit der Minne.

I long to talke with some old lovers Ghost.

MY luste wel wat praets met een oud Minnaers Geest,
 Gestorven eer de God der Minne was geboren:
 Men sou van hem niet hooren
 Dat eenigh Minnaer doe vervallen zy geweest
 Tot ernstigh minnens toe, van die hem kon verachten.
 Maer nu dat dese God een Lot, des Noodlots krachten
 Gelijck, geschapen heeft, en neemt Gewoont te baet,
 Soo moet ick met geweld beminnen die my haet.

Gewiss'lick, die hem eerst verhieven tot een' God,
 En namen 't noyt soo hoogh: Hy selver, in de sotheit
 Van d'eerste gemaecte Godheit,
 En reichte noyt soo wijd: sijn ampt en was maer, 't slot
 Van Hert op Hert, in doen en lijden, wel te voegen;
 Daer twee, gelijk geracckt, gelijcken brand verdroegen:
 Sijn doen was 't onderlingh. 't En is geen' Min die staet,
 Of eenemy bemint, soo langh als ickse haet.

Maer yeder kleine God reekt hedenstaeghs sijn' macht
 Soowyd als Jupiters: de raserny, 't begeeren,
 't Beschrijven, prijsen, eeren,
 Schijnt al in 't vry gesagh des Minnen-Gods gebracht.

Och

Och of van dit geweld ons oogen open borsten ,
 En wy 't vergode Kind van nieuws ontgoden dorsten !
 't En waer geen' doenlicke , geen denckelicke daed ,
 Dat ick se met geweld beminde die my haet.

Godloose muyter-geest , wat legh ick my en plaegh ,
 Als dede my de Min het aller arghst gevoelen ?
 Sy moght my doen verkoelen ,
 Sy moght bemiddelen , dat ickse mijne sagh ,
 Die nu eens anders is , (dat waren arger plagen)
 En doen my tegen meugh haer' ontrouw sien en dragen.
 Van Valsheit en van Haet is d'eerste 't grootste quaed ;
 Valsch waer sy , soose my nu minde , die my haet.

De Dood-gift.

Legatum.

When I dyed last, and, Deare, I dye.

HEt leste dat ick stierf, en, liefste Lief, ick sterv'
 Soo dickmael als ick ga, en uw' gedaente derv',
 Al is 't een volle uer van doe tot nu geleden,
 En Minnaers uren zijn volkomen eewigheden,
 Soo heught my dat ick sprack, en liet aen yemand yet.
 Schoon dan ick ben nu dood, die doe mijn selven liet,
 En schonck mijn selven wegh: noch staet my toe by desen
 Volvoerer van de Gift, en self de Gift te wesen.
 Ick hoorde dat ick sey', Gaet seght haer aen terstond,
 Dat Ick, en dat zijt Ghy, mijn selven heb verwondt,
 Mijn selven omgebracht, en, soo ick gingh ontleven,
 Belast' ick my mijn Hert ter Dood-gift u te geven:
 Maer, oh, ick vond'ergeen, al scheurd' ick mijn geraemt,
 En socht door d'oude plaets die 't Hert is toegeraemt.
 Dat moorde my van nieuws, dat, die u sonder liegen
 In 't leven had gedient, in 't sterven most bedriegen.

Yet vond ick evenwel dat schier een Hert geleeck,
 Yet hoeckighs, yet geverwts, yet dat niet goed en leeck,
 Yet dat niet quaed en was, yet dat voor niemand heel was,
 Yet dat, benevens u, aen weinige te deel was,

Yet konstighs, yet soo goed als konst het maken kost:
 Soo meenden ick 't verlies dat ick vergelden most
 Te boeten met dit Hert, en doen 't u toebehooren:
 Maer, oh, ten kost niet zijn, 't wasuw al langh te voren.

Goede Vrydag. Rijdende Westwaert.

Let mens soule be a spheare, and then in this.

DE Ziel des menschen zy gelijk een Hemel-bol,
 Gods-dienstigheit, de Geest daer door sy roer' en roll':
 Soo wedervaert dien Bol, dat d'ander' in haer' wegen
 Gestadigh wedervaert, dien 't strijdige bewegen
 Van and're soo verruckt, soo slingert alle daegh,
 Dat schier haer eigen loop verloren loopt of traegh,
 En nauwelicks in 't Jaer ten einde werdt voltogen,
 Soo werdt de Ziel van Lust, soo werdt sy mis bewogen
 Van Besigheits gesnor, als waer 't haer oppertocht.
 Soo raeck ick desen dagh ten Westen wech gebrocht,
 Ten Westen averechts, dewijl ick in 't vertrecken
 Mijn' eigen Zielen-tocht ten Oosten aen voel reken:
 Ten Oosten, daer van daegh een' Son in 't rijzen daelt,
 En dalende den Dag, Dag sonder eind, ophaelt.
 Waer niet de Son aen 't Kruys geresen en gevallen,
 De Son had eewigh Nacht gehouden over allen.
 Nochtans 't verheught my schier, dat, ver van mijn gesicht,
 't Gesicht gebleven zy van my te swaren wicht.
 Die Godes aenschijn fiet, die 't Leven is, moet sterven:
 Wat sterven waer het, God het leven te sien derven?
 Daer yfde de Natuer, Gods Stedehouster, af;
 Daer brack sijn Voet-banck voor, dat viel de Son te straf.
 En kost ick nagelen sien drijven door de handen,
 Die 't Noord en Zuyder-punt bereicken, daer Sy 't spanden,
 En geven met een' draey elck Hemel-rond sijn' toon?
 Kost ick vernedert sien 't oneindigh hoogh en schoon,
 Vernedert onder ons; ons boven, ons beneden?
 Kost ick het diere Bloed sien storten, sien beknedden
 Van stof tot slijck? het Bloed daer alle Ziel in leeft,
 Tot Sijn' toe? Kost ick 't Vleesch dat God gedragen heeft,

Gedra-

Gedragen als sijn kleed, onternt sien en gereten?
En schrickt' ick dat te sien, hoe dorst ick sien en weten,
Hoe sy te moede was, die deel had in dit doen,
En leverde met God de helft in 's Menschen soen?
Maer, of all' 't heiligh doen soo ver is van mijn' oogen,
't Staet mijn' gedachten by, die 't mijn gedencken toogen,
Dat stadigh derwaerts liet, gelijk ghy van dat Hout
Gestadigh, Heer, uw oogh, genadigh op my houdt.
Nu keer ick u den rug; maer 't is om geesselingen:
Tot dat genad' uw' hand en geessel sal bedwingen:
O, straft, en lijdt dat ick uw'r gramschap waerdigh zy:
Brandt my 't verroesten uyt, en recht het scheef in my:
In my herschept uw beeld tot dat ghy 't soo ghy't kenden,
In my herkent: en dan sal ick u 't aensicht wenden.

VOOR-MANINGH.

NEemt men de ruymte in 't Overfetten, soo kan de waerheit niet vry van geweld gaen: Staet men fcherp op de woorden, soo verdwijnt de geest van de uytſpraeck. Vinden wy dit waer in den ongebonden Stijl, wat kan men van vertaelde Dichten hopen, die geene verſtandige ſullen ontkennen het derdendeel van hare waerde den aerd van ſchrijven ſchuldigh te zijn? Nochtans, Leſer, gewent u eens aen den ongewoonen ſleur van der Italianen Thooneel-Stijl, ende helpt my overleggen, of niet, ingeval van vertalinge, deſe meest rijmeloofe regelen, onder meesterlicker handen dan de mijne geraeckt, den minſten afbreuck van aerd ende van waerheit lijden ſouden. Ick ben te vreden geweest, als eerſte Hoofdletter in deſen, den eerſten ſtoot van de oordeelen uyt te ſlaen. Doch ſoo verre ben ick van die t'mijnen voordeele te willen afbedelen, dat ick oock de al te gunſtige Rechters voor mijn eigen tegenſpreken niet en derve verſekeren, op den grond die ick boven aengewefen hebbe. Want, ſonder ons te vleyen, zijn de vertalingen van fraeye Schriften veel meer als ſchaduwven van ſchoone lichamen? ende zijn die niet menighmael de ongelijckſte, de ſlimſte, de mismaecktſte?

Difficile eſt alienas lineas inſequentem non alicubi excedere; arduum, ut, quæ aliena lingua bene dicta ſunt, eundem decorem in translatione conſervent. Significatum eſt aliquid verbi proprietate? non habeo meum quo id efferam; & dum quæro implere ſententiam longo ambitu, vix brevis viæ ſpatia conſummo. Accedunt hyperbatorum anfractus, diſſimilitudines caſuum, varietates figurarum: ipſum poſtremò ſuum, &, ut ita dicam, vernaculum linguæ genus. Si ad verbum interpretor, abſurde reſonat: ſi ob neceſſitatem aliquid in ordine & in ſermone mutavero, ab interpretis videbor officio receſſiſſe. Hieronym. Prefat. in Chron. Eusebii.

Uyt den Trouwen Herder

Van

BATTISTA GUARINI,

Eerſte bedrijf, Tweede uytkomt.

MIRTILLO. ERGASTO.

WRang' Amaril, die ſelver met het bitter
 Van uwen naem leert bitterlick beminnen; MIRT.
 O Amaril veel blanker en veel ſchooner
 Dan heldere Liguſter;
 Maer doover en voorvluchtiger en feller
 Dan ſelf de doove Slangh is;
 Miſdoen ick u met ſpreken,
 Mijn hert ſal ſwijgend' breken.
 Maer 't hoogh' en 't laege land ſal voor my ſchreewen,
 Soo fullen deſe boſſchen,
 Die'ck uwen ſchoonen name
 Soo dickmaels leere melden:
 In 't weenen der fonteinen,
 In 't ruyſſchen van de winden
 Sult ghy mijn' treuringh vinden,
 De deernis en het pijnen
 Sal in mijn aenſicht ſpreken,
 Ja, word' het alle ſtom, ten langen leſten
 Sal noch mijn ſterven ſchelden,
 En mijne dood ſal u mijn' ſmerte melden.
 Mirtil, de Min was oyt een' felle quellingh; ERG.
 Maer meer, hoe meer beſloten:
 Want van den toom der woorden,
 Daer med' een' Minnaers tongh word't ingebonden,
 Gewint ſy kracht en ſterckte,
 En is gevangen feller dan ontbonden.
 Ghy hoort my d'oorſaek dan van uw' ontſteken
 Soo lange niet te hebben achterhouden, Die

Die my de vlamme zelf niet kondt verbergen.
 Hoe menighmael heb ick gefeght, Myrtil brandt,
 Maer hy gaet fwijgen, en fijn vier verteert hem.

MIRT. Ick heb my felfs misdaen om haer te fchoonen,
 Beleefd' Ergaft', en ick bleef noch in 't fwijgen,
 Maer de noodfaecklickheid is 't die my stout maeckt,
 'k Hoor een gerucht van aller zijden momp'len
 Dat my door d'ooren heen tot in het hert flaet,
 Van Amaryllis haest-aenstaende Bruyloft;
 Maer wie dat daer af spreeckt, fwijght al de reſte,
 En ick en derv niet dieper onderfoecken,
 Niet min om achterdenck van my te weeren,
 Als om niet waer te vinden 't gen' ick vreeſe:
 Ick weet, en laet my niet van min bedriegen,
 Dat my mijn' arm onwaerdigheit niet toe laet
 Te hopen dat my oyt tot een'gen tijde
 Soo ſchoonen Nymph, ſoo geeſtig en ſoo aerdigh,
 Soo Goddelick van bloed, van geeſt, van aenſicht,
 Ter echtelicker Trouw verbonden werde.
 Ick ken ſeer wel den inhoud van mijn' ſterre:
 'k Ben tot de vlam gemaect, en alleen waerdigh
 Om haer te branden, niet van haer te nutten.
 Maer is het ſoo beſtelt in 's Hemels voor-raed,
 Dat ick mijn' dood, en niet mijn leven minne,
 'k Waer' wel ter dood bereidt, ſoo ſy maer wilde,
 Als oorſaek van mijn dood, mijn' dood begnaden,
 En my bewaerdighde met haer' ſchoon' oogen,
 En maer en ſeide, Sterft, op 't laetſte ſuchten.
 Ick wilde dat ſy my, eer dat haer bruyloft
 Een ander ga voor my geluckigh maken,
 Maer eens en hoorde. Nu, ſoo ghly my lief hebt,
 Oft met my deernis hebt, beleefd' Ergaſto,
 Stelt u te werck om my daer toe te helpen.

ERG. Dat 's een gerechte wenſch, en ſlechte looningh
 Voor een die ſterven gaet; maer ſwaer om krijgen.
 Sy waerd'er qualick aen, ſoo oyt haer Vader
 Quam' te vernemen dat ſy d'oor' geneight had
 Tot eenigh ſteels-gewijs verſoek, oft dat ſy

Des voor haer' Schoonvader den Priester vuyl viel'.
 Daerom is't mog'lick dat sy van u verloopt,
 En mog'lick heeft s' u lief en derft 't niet thoonen :
 Een' vrouw is wel in hare lusten broofer
 Dan wy, maer in 't bedeck van lusten loofer.
 En of 't al waer waer' dat sy u beminde,
 Wat kond sy anders doen dan voor u vlieden ?
 Hy luyftert te vergeefs die niet kan helpen :
 Hy vlucht medoogentlick, die met sijn stil staen
 En ander quellen souw : en hy doet wijflick,
 Die spoedigh los laet dat hy niet kan houden.
 Of dat waerachtigh waer', of ick 't geloofde,
 Geluckigh mijn verdriet, en liev' mijn' quellingh !
 Soo zy den Hemel uw beschut, Ergasto,
 Verswijght my niet wat Herder onder ons is
 Soo grooten sterren-vriend en soo geluckigh ?
 Hebt ghy geen' kennis aen den jongen Silvio,
 Montanos eigen Zoon, Dianas Priester,
 Dien Herder huydendaeghs soo rijk, soo ruchtigh ?
 Dien fraeyen Jongelingh ? die is het selver.
 Geluckigh Jongelingh, die uw geluck-lot
 In soo onrijpen ouderdom soo rijk vindt !
 'k Benijd' u 't uwe niet, maer klaeg' van 't mijne.
 Ghy mooght het hem oock seker niet benijden,
 Want hy veel deernis meer dan nijs verdient heeft.
 En waerom deernis ? ERG. Want hy haer niet lief heeft.
 En leeft hy oock, en heeft hy hert en oogen ?
 Hoewel soo'ckt recht aenschouwe,
 Haer schiet geen' vlam meer over,
 Voor eenigh ander hert, sints sy op 't mijne
 Uyt die twee schoone oogen
 Al 't vier verademt heeft, en all' haer' liefde.
 Maer waerom doch sulck een juweel gegeven
 Aen die het niet en kent, aen die 't verwaerlooft ?
 Om dat den Hemel ons met dat versam'len
 Arcadias heil belooft ; hebt ghy geen' kennis
 Hoe alle jare hier aen ons' Goddinne
 d'Ellendige, de doodelicke schat-schuld

MIRT.

ERG.

MIRT.

ERG.

MIRT.

MIRT.

ERG.

Van eener Nymph onnoosel bloed betaelt wordt?

MIRT. 't Zijn nieuwe tijdingen die 'k noyt en hoorde;
Oock ben ick nieuwelingh in des' gewesten,
En altijd meest geweest een bos-bewoonder,
Gelijck 't de Min, gelijck 't mijn' Lot begeert heeft.
Maer wat voor sonde is 't oock die dit verdient heeft?
Hoe gaert een God'lick hert soo hoogen gramschap?

ERG. Ick sal u 't heel' verhael van ons' ellenden
Dat uyt de Eicken schorsch, 'k laet staen de menschen,
Medoogen en beklagh souw konnen trecken
Van voren af ten einde toe vertrecken.
In d'oude eewen, als des Tempels forge
En 't Heiligh Priester-ampt den jongen Priester'n,
Gelijck als nu, noch niet was toegelaten,
Quam een e'el herder-knecht, genaemt Aminta,
Doe Priester, een' Lucrina te beminnen,
Een' wonder schoone Nymph en wonder geestigh;
Maer wonder trouweloos, en wonder ydel.
Langh had sy aengenaem, oft emmers thoonde 't
Met haer geveinsde trouweloose wesen
De suy're Min des Herders hares Minnaers.
Ja voed' hem, armen knecht, met valsche hope
Soo langh als hy geen' Min-genoot en hadde;
Maer niet soo haest (siet doch 't onstadigh Meisken)
Had haer een Boeren-Herder-jool bekeken,
Sij'n weeck voor 't eerst' gesicht, voor 't eerste suchten,
En gaf sich heel de nieuwe Min ten besten,
Eer emmer (a) Minne-nijd Amint' in 't hert viel.
Beklagens waerd' Aminta, die sy zedert
Vlod' en verachte, sonder dat de boose
Hem emmer hooren meer oft aensien wilde.
Of de bloed suchtengingh, en of hy weende
Bedenckt dat ghy, die 't Minnen by de proef kent.

MIRT. Oh! dat 's degrootste pijn van alle pijnen.

ERG. Maer doe hy oock met sijn verloren herte
Sijn suchten en sijn klagen had verloren,
Bad hy Diana aen: Diana, seid hy,
Heb ick u oyt met onbevleckter handen,

Met

Met een onnoosel hert een vier doen branden ,
 Wreekt ghy mijn' trouw, mijn' trouwe by de trouwe
 Van een' schoon' trouweloos Nimph verraden.
 Diana hoorde na de smeek-gebeden
 Des Trouwen Herders haers beminde Priesters:
 Soo dat, de toorn opblasende, 't medoogen
 De vinnigheid ontstack: die haer ded' nemen
 Haer' hard gepeesden Boogh, en schielick schieten
 Onzichtbaerlick' maer doodelicke pijlen
 In 't midden van 't ellendige Arcadien.
 Daer stierven sonder hulp, en sonder deernis
 De menschen heen van alle * soort en ouder:
 De baet was bateloos, de vlucht ontijdigh,
 De konsten sonder nut; en in 't genesen
 Viel menighmael de Meester voor den siecken.
 Daer bleef alleen een' hoop in all' d'ellende
 Van 's Hemels hulp. Soo werdt'er stracks gefonden
 Om troostelick bescheed aen 't naest Orakel;
 Daer quam een' antwoord af, goed om begrijpen,
 Maer schrickelick en doodlick boven maten;
 Dat Cinthia gestoort was, en alleenlick
 Te paeyen soude zijn, indien Lucrina,
 d'Ontrouwe Nimph, oft voor haer yemand anders
 Van onse volck, en door Amintas handen
 Aende Goddin ten offer werd' gegeven.
 Lucrina dan, na langh-vergeeffsche klachten
 Werd, als een droevige slacht-offer, henen
 Met groot gevolg geleidt na 't hooge Autaer:
 Daer viel sy voor den voet, voet hares Minnaers,
 Voet die haer soo vergeefs soo langh gevolgt had;
 Daer boogh sy bevende de swacke knijen,
 En wachte maer de dood van sijne wreedheid.
 Aminta onverzaecht trock 't heiligh swaerd uyt:
 Van buyten scheen 't aen sijn' ontsteken lippen,
 Hy stack vol toorn en wraeck: Daer mede sprack hy,
 Tot haer gewendt, en met een veegh versuchten,
 Lucrina, leert uyt uw' ellend' wat Minnaer
 Ghy hebt gevolgt, en wien ghy hebt verlaten,

* *Seffe.*

Leert het uyt desen slag: met dese woorden
 Treft' hy sich selfs; en berghden in sijn borste
 Het heele swaerd, en viel haer in de armen
 Gelijck als offerhand en Priester t'samen.
 Op een soo nieuw' soo schrickelicken schouwspel
 Versonck de arme Maeghd in diepe flauwte,
 Half dood half levendigh, en qualick seker
 Of haer de pijn of 't swaerd doorsteken hadde.
 Maer soo sy eerst stem en gevoelen weer kreegh,
 Sprack sy al klagende, Trouw', kloeck' Aminta,
 O al te laet voor my bekende Minnaer,
 Die met u dood my leven doet en sterven;
 Verliet ick u met schuld, siet ick betaelse
 Met eewighlick mijn' ziel aen d'uw' te voegen;
 Soo met dat woord trock sy den selven degen,
 Die van het lieve bloed noch laeuw en rood was,
 Uyt 't dood' en al te laet beminde lichaem,
 En priemde 't in haer' borst, en liet sich vallen
 Recht op Aminta, die noch qualick dood was,
 En mog'lick in sijn' Arm den stuyt gevoelde.
 Sulck was haer' beider end, tot sulcken ende
 Bracht haer te grooten Min, te grooten ontrouw.

MIRT. Ellendigh Herder-knecht, maer oock geluckigh,
 Die soo wijd-ruchtigen veld had genoten
 Tot sijner trouwen blijck; en om 't medoogen
 In yemands hert met sijn' dood te doen leven.
 Maer wat geviel van d'uytgesieckte Menschen?
 Werd' Cynthiagepaeyt, nam 't quaet een ende?

ERG. Haer toorn verflauwde wel, maer gingh niet over.
 Want 't naestejaer, schier in de selve maenden
 Verbitterde den haet met eenen inval
 Veel ongenadelicker dan te voren;
 Soo dat men weer 't Orakel gingh beraden,
 En kreegh daer antwoord af veel droeffelicker,
 Veel wreeder noch dan d'eerste was gegeven.
 Dat men, soo dan, als voorders alle jaren,
 Een' Vrouw oft Maeghd voor de Goddin fou slachten,
 Die vijfthien jaren oud, en nemmer boven

De twintigh waer', op dat het bloed van eene
 Den toorn versloegh' die velen toebereidt was.
 Noch werd' het Vrouw-geflacht een' al te wreede,
 En sooghy haren aerd wilt recht bemercken,
 Een' onbetrachtelicke wet gegeven;
 Een' wet in bloed geschreven: Dat van doen af
 Wat Vrouw oft Maeghd in d'een' manier oft d'ander
 Der Minnen-trouw vervalschten oft bevleekte,
 Soo niemand voor haer stierf, self tot het sterven
 Gansch onvergevelick verwesen werde;
 Soo hoopt dan nu den goeden ouden Vader
 Van onse swaer' en grouwelicke plagen
 In dese Bruyloft-feeft het end te vinden;
 Want weinigh tijds daer aen, 't Orakel, zijnde
 Van nieuws gevraeght wat ende toch den Hemel
 Van onse swarigheit voorschreven hadde,
 Voorseide 't recht in dese selve woorden:
*Ghy sult geen ende sien van uwe qualen,
 Voor dat de Min twee Hemel-spruyten trouwe,
 En d'oude schuld van een' ontrouwe vrouwe
 Eens TROUWEN HERDERS trouw sal sien betalen.*
 Nu in Arcadien zijn t'onser dagen
 Geen' rancken meer van Hemelicke wortel,
 Dan Amarilen Silvio, want d'eene
 Van Hercules, en d'ander komt van Pan af;
 En noyt en hadden wy, gelijk daer nu zijn,
 Door onse onachtsaemheid, een' Man en Vrouwe
 Van d'een en d'ander' tack; daerom Montano
 Met groote reden wel daer van magh hopen;
 En hoewel voor als noch op 't gen' den Hemel
 Geantwoordt heeft noch niet met al gevolght is,
 Soo is doch dit de grond; de rest light voorders
 Verborgten in de grondeloofse diepte,
 Om eens de vrucht te zijn van dese Bruyloft.
 O aller ghy ellendighste Mirtillo!
 Soo menige bestrijders,
 Soo menigh oorloghs-wapen
 Op een Hert dat gaet sterven?

MIRT.

En was niet, sonder 't noodlot,
 De Mingenoegh gewapent t' mijner straffe?
 ERG. De wreede min, Mirtillo,
 Wordt wel gevoedt, maer nemmermeer versadight,
 Met tranen en met pijnen.
 Komt, gaen wy, ick belov' u,
 'k Sal all' mijn' macht gebruycken,
 Dat u de schoone Nymph van daegh gehoor gev';
 Leeft ghy te wijl in ruste,
 Die suchten en dat klagen
 Zijn niet, na uw behagen,
 Verkoelingen des herten,
 Het zijn veel eer onstuyme Winde-vlagen
 Die uwen brand met nieuwe Minne-smerten
 Ontsteken doen, en terten,
 En meestendeel op 's Minnaers hoofd beruyen
 Wat wolcken van verdriet veel' tranen-buyen.

Rey van 't eerste Bedrijf.

WEt, groote Wet, in Jupiters voorfinnen
 Geschreven, ja geboren:
 Diens soete dwangh en liefelick verkrachten
 Al dat geschapen is met Ziel en sinnen
 Vervoert, en doet bekoren
 Met 't gen' het niet en kent, en daer na trachten:
 Wet, groote Wet, diens machten
 Niet dat alleen het gen' wy met het vlieten
 Der ueren sien vernieten;
 Een' broose schorfsch, maer 't innerlick bestieren
 Van oorsaecks kettingen doen gaen en fwieren;
 Gaet dese Wereld groot, sien wijse baren
 Soo vreemden wonderheden;
 Leeft daer een geest die met sijn krachtigh leven
 Wat Son en Maen beringht en sterre-scharen
 Van boven tot beneden
 Sijns selven deeligh maeckt, en mé doet leven;
 Word't leven ons gegeven;
 Genieten 't kruyderen, genieten 't Dieren,
 Siet d'Aerde sich vergieren,

Siets'

Siets' oock somtijds haer' kalen kop verromplen,
 Al wat des Hemels onverwert verwerren
 Op's Menschen hoofd doet dalen,
 Daer van de naem hier onder is gesproten
 Van bly', van droevige, van wreede sterren,
 Daer in ons' levens pālen,
 Daer in ons' stervens uer is afgesloten,
 Al dat het hert verdrotē,
 Al dat het leven maeckt geruſt van ſinne,
 Al dat de Luck-Goddinne
 Doet, geeft en neemt, na 's Werelds blind gelooven,
 Is al alleen uyt uwe kracht van boven.
 Waerachtigh, onvermijdelick voorſeggen,
 Indien 't in uw beleid is,
 Dat oyt Arcadien, naſoo veel' wonden
 In Vrede-ruſt herlevende ſal leggen,
 Soo 't gen' ons voorgeſeit is
 Door ons' Orakelen beroemde monden
 Van u is afgeſonden,
 Voeght ghy in uw ongrondelick believe
 Twee ^(a) noodelotſche lievēn,
 En hebben ons haer' ſtemmen niet belogen,
 Wie ſtuyt'er d'uytkomſt noch van uw vermogen?
 Hier leeft een knecht, die aller medelijden,
 Die aller minnen rouw is,
 Die van den Hemel komt en ſtrijdt'er tegen;
 Hier ſien wy weer een' ander' 't hert beſtrijden
 Dat hy vergeefs getrouw is,
 En ſtooren uwen wil met ſijn bewegen;
 En hoe hy minder zegen
 Hoe minder loon verkrijght voor traen en rouwe
 Hoe heeter is ſijn' trouwe,
 En die hem is een ^(b) noodlotlijke ſchoonheid
 Behoort een ander toe die haer te hoon heit.
 Staen dan dus onder hun dēs Hemels machten
 In ewigh wederſpannen,
 En rent het eenelot het ander tegen,
 Oft willen wy noch eens van onder trachten

(a) *Fatale.*(b) *Fatale.*

Den Hemel t'overmannen?
 Heeft noch ons' hoop' niet tooms genoegh gekregen;
 En treckt sy weer den degen,
 En wapent sy van nieuws nieuw' Hemel-winnaers
 Van Minnaers en geen' Minnaers?
 Is dit ons' macht, en sullen sich twee blinden,
 De Min en Haet, den Stern-dwangh onderwinden?
 Ghy die, van boven lucht, luck, lot en sterren,
 Hoogh-machtigh Hemel-drijver,
 Stiert Goddelick ons hert en ons van-binnen,
 Slaet doch' een oogh op dit vertwijffelt werren,
 Vereent met Vader-yver
 Uw Lot met Liefd' en Haet, en 't vier van Minnen
 Met koele vluchters sinnen;
 Dat soo de blinde weer-wil van een' ander'
 Ons' oude heil-beloft niet en verander'.
 Wie weet oock? dat wy mog'lick
 Als onvermijd'lick vreesen
 Sal een' verheugingh wesen.
 Hoe weinigh kan ons oogh van d'Aerde raken,
 Hoe swaerlick kan 't bestaen voor 't Sonne-blaken!

Io vò Piangendo i miei. Petrarch.

ICk ga vast en beklaegh mijn' afgeleefde dagen,
 Die'ck leelick heb verquist aen menschelicke Min,
 Niet eens ter vlucht getilt, daer ick nu wel bevin
 Dat my mijn' wiecken vry veel hooger konden dragen.
 Onsenbaer eewigh God, ghy die daer hebt verdragen
 Mijn' boosheden gepleeght soo tegens uwen sin,
 Helpt mijn' verdoolde Ziel, staet voor haer' schulden in,
 En heelt met uw genad' haer sondige misdragen.
 Op dat ick, die in storm en onweer heb geweeft,
 In vré mogh' havenen, en heb ick niet beleeft
 Als ydelheit, altoos met eeren mogh' vertrecken,
 Dat m' in de korte wijl die mijnen tijd kan strecken,
 En in mijn' stervens ver uw' heil'ge hand behouw':
 Ghy weet dat ick op u, en u alleen, betrouw.

*Op het Marmeren Hoofd van een Verrader.*Uyt het Italiaensch van *Marino*.**N**Atuer schiep my geheel:

De Richter scheidde my het hoofd van 't ander deel.

Dat had de konst herstelt: maer, voor het laest van allen,

Is 't ongeluckigh hoofd noch eens om ver gevallen.

O Hemelsche gebied

Wat is my recht geschiet!

Doe my mijn' quae gedachten

Aen 't land-verraden brachten,

Waerom, in plaets van 't mijn', en had ick dit hoofd niet?

*Uyt mijn Latijnsch.***S**preect, Lieden die nu leeft, en die hier naer sult leven;**S**Wien, dunckt u, is van twee de grootste lof te geven?

Te Landen over 't Ys, dat kan een Sweed: in 't Vier

Door 't Water heen te gaen, dat kan een Batavier.

A N D R I A van T E R E N T I U S.

I. *Bedrijf.* I. *Uytkomst.**Sim.* **W**Egh, jy Luy met dat goet, en brengt het me daer binne.

Hoor, Soos, blijf jy by mijn, ick heb wat in mijn sinne

Dat ickje segge moet. *So.* Geefje die moeyte niet,

'k Verstaetje wuyve wel, eerje me wat gebiedt:

Je mient, ick moetme soo wat spoeyen, en al 't goetje

Bestelle metter vaert. *Sim.* Neen; 't is wat aers; dat moetjeMet stae begriype. *So.* kom; wat zijn 't voor kunste weerDie je me verge wilt? *Sim.* Ick hoef gien kunste meer,

Daer ick nouw henen wil, as Trouw, en wel te swijge,

Twie kunste die 'k van jouw altoos heb kunne krijge.

So. Wel toch, laet hoore dan, wat is van je bevel?*Sim.* Ick hebje van kindsbien ekocht, dat weetje wel,

En altijd reelick en sachtmoedichjes ehandelt.

Je waert het trouwens waert, en j' hebtje dienst bewandelt,

Dat moet ick seggen, openhartigh, trouw en braef,

Des heb ick j' oock gemaect een Vry-man van een Slaef;

't Was 't kostelickste loon dat ickje wist te schencke.

So. 'k Heb 't niet vergete, Baes; ick sel 't altijt gedencke.

II. Deel.

Cccc

Sim.

Sim. 't En is m' oock noch niet leet. *So.* Dat's me van harte lief,
 En deed' ick j' oyt of oyt wat dienst of wat gerief,
 Of beurt het sommes noch, dat schat ick boven alle,
 Dat het je nouw en dan wat gunstigh heit bevalle,
 En soo bedanck ick je. Dan 't moeyt me niettemin,
 Dat je me soo, quansuijs, je weldaet in men sin
 En op men broodje brenght, als had ickse vergete.
 Maer, dat's tot daerentoe. Kom an, laet ick iens wete
 Wat je men hebbe wilt. *Sim.* Daer mé felt locke; hoor:
 Dit Brullofte, voor eerst, al houw jyter licht voor,
 Is gien recht Brullofte; 't is maer een deun om 't jockjes.
So. Hoe sus? *Sim.* Nouw sel ick je by stickjes en by brockjes
 De saeck van voren af omstandelick verslaen.
 Soo sel je dan met ien begripen en verstaen
 Men Seun sen leventje, en 't slot van mijn' gedachte,
 En wat ick gaeren had dat jyder by betrachte.
 Kijck, Soosje, met hy uyt sijn' kinder jaertjes quam,
 Schickt ick 'et dat hy sooden toom wat ruymmer nam,
 En op sen wiecke dreef. Hoe wouwj' oock jonge Luytjes
 Den aert van haer verstand met allerhande buytjes
 Doorgronde, daerse soo noch onder Vaertjes dack,
 Of in een avond school de Roe dwinght, of de Plack?
So. 't Is soo. *Sim.* Nouw weetj' hoe meest het jong volck sen gedachte
 An 't ien of 't ander hangt, an Honden en an Jachten,
 An Paerden en Pickeurs, en soo voort: oock te met
 En ander; die sen sin op 't Reterijcke set,
 Of sulck tuych. Van elcks wat sagh ick dat mijn Cabouter
 Sen werckje make kost, van gien van al te louter,
 Maer middelmatighjes en by de kanten heen,
 Dat was te bijster na men sin. *So.* Met groote reen.
 Want kijck, Baes, met verlof van Luy die beter wete,
 Men moet hem aen gien kost ter werelt over etc.
Sim. Dus gingh het knechjen an: van groot Hans en van klein
 Verdroegh hy wat me wouw; hy voeghd' hem in 't gemein
 Na elck sen sinlickheit in allerlei gelage,
 Sprack nimmert tege, noyt van all' sen leve dage,
 Socht nergens Baes te zijn of 't katje van de baen,
 En, as je 't wel versint, dat's wijselick edaen:

Voor foo een hockelingh, die vriende soeckt te make,
En, sonder haet of nijt an eer en danck te rake.

So. Wis is het wijsfelick edaen: want huydendaeghs,
Spreeckje de waerheit, Baes, van duysend raackje slaeghs;
Te minsten in den haet van die 't waerseggen seer doet:
Maer, wilje swichten, vriend an vrienden, hoe je 't meer doet.

Sim. Now isfet goelickjes dry jaer of soo eleen,
Dat hier en Vrouwtje quam van over Land en Zeen
Ter woon in onse buert: 't lijkt offe byder vrinde,
Beroyt en povertjes, gien troost en wist te vinde,
Maer moy van Backes, en in 't fleurtje van der tijt.

So. Je maecktme bangh, jy vreemd, moy Prijtje daerje zijt.

Sim. Dit dingetje begon in 't eerste stil te leve,
En suynichjes en deun: met spinnen en met weve
Verdiend' het moy sen kost, in tucht en eerberheit.
Soo drá en heiter niet en Reu op toe eleit,
En noch ien, en noch ien, met redentjes die klincke,
(Je weet hoe lichtelick de deught raect an het hincke,
In 't Vrouwvolck sonderlingh, daer gelt vlieght; en hoe licht
De lusjes boven en den arbeit onder light)

Sy slaet het koopje toe, en valt an 't traffikere,
En, soo 't dan toegaet, met die sijne jonge Heere
Geraeckt men Seun in 't spul: sy voeren hem in 't lagh.
Wat duycker, seid ick by men selven, hy 's in 't slagh,
Hy heitet speck al wegh. Met as 't begon te dage
Nam ick heur Jongens waer: en pasten op met vrage,
Kom hier iens, Jongetje; wie heiter deuse nacht
Met Griet van Overzee (soo hiet se) deur ebracht?

So. 'k Verstaet. *Sim.* Dan noem dese den iene, dan den andre;
En s' had doe eigentlick dry Vryers met mekandre,
Elck, schick ick, op sen beurt. Wel, seid ick, mijn Monsieur,
Wat doet'er die toe? Hy? Hy eet en drinckter veur,
En leit wat toe in 't lagh. Die bly was, dat was ick.
En and'ren dagh weer an. Soo past ick op men stick
Met vrage; maer ick vond dat het men kind niet angingh;
Doe hiel ick me geruust; en daer 't soo an de mangingh
Met vier en vlas by ien; daer, docht ick, is de proef
Van Lievens eerbaerheit soo klaer als ick behoef:

Want die met fulcken flagh van volck is in espanne
 En laet sijn jonge hart vermalle noch vermanne,
 'k Versekerje, die heit een waterpasje wegh
 Daer hy sen leve mé ken raken over wegh.
 Doe 'k nouw dus vrolick was, daer quame duysend menste
 En liepe 't huys schier plat, om me geluck te wensse
 Met sucken wijsen Seun: jaerijcke Rochelaer
 Was ien van duysenden, en boo me voor men Snaer
 Sen ienigh Meisjen an, met puyck van hijlick-goetje.
 Wat souder tenge staen? 't was na men sin: ick doetje;
 We sluyte 't hijlick; en dits nouw de Brullest-dagh.
So. Wat staeter teugen dan? as icket weten magh.
Sim. Hoor toe, en letter op; 't en liep niet als telangh aen,
 Of weinigh dagen eer dit Brulleste souw an gaen
 Valt Grietebuer te bed en sterft. *So.* wat dé se wel!
 Daer's en stien van men hart: ick grouwel voor dat vel.
Sim. Daer was't an 't woele, daer an 't rennen en an 't drave,
 En elcke Pol in 't werck, om 't hartje te begrave.
 En mijne Quant niet min; ja 'k merckte sommes mé
 Dattem dit rouwe wel en traentje laeten dé.
 'k Saght gaeren: en ick docht, ken hy hem soo bewege
 Om een klein kennisje dat hy daer heit ekege,
 Hoe sout gaen waer hy van de Vryers, as de rest,
 Hoe felt gaen as hy mijn iens diene sel voor 't lest,
 En helpe me ter aerd! Soo nam ick 't al voor mercke
 Van goe genegtheit tot vriendelicke wercke.
 In 't end (om langer niet te praete dan ick hoof)
 'k Gingh self om sijnent wil, en volghde 't Lijck te groef,
 En docht noch aen gien argh. *So.* Argh? wat argh souder wese?
Sim. Wacht wat, je feltet sien, het volck wordt op elese,
 De Doo raectt op de Baer; we trecke na de kerck:
 Juyft onder 't Vrouw-volck sie 'k en Meisje by de werck
 Van trony. *So.* Moytjes, hé? *Sim.* Ja soo besneen, soogoelick,
 Soo zedighjes as gien ter werrelt; dat gevoel ick.
 Nouw, soose droever leek en moyer was as geen',
 Soo trad ick soetjes na de Kamenieren heen,
 En vraeghde wie se was? Sy seiden, Grietjes Suster;
 Dat sloegh men om men hart en maeckte 't ongeruster

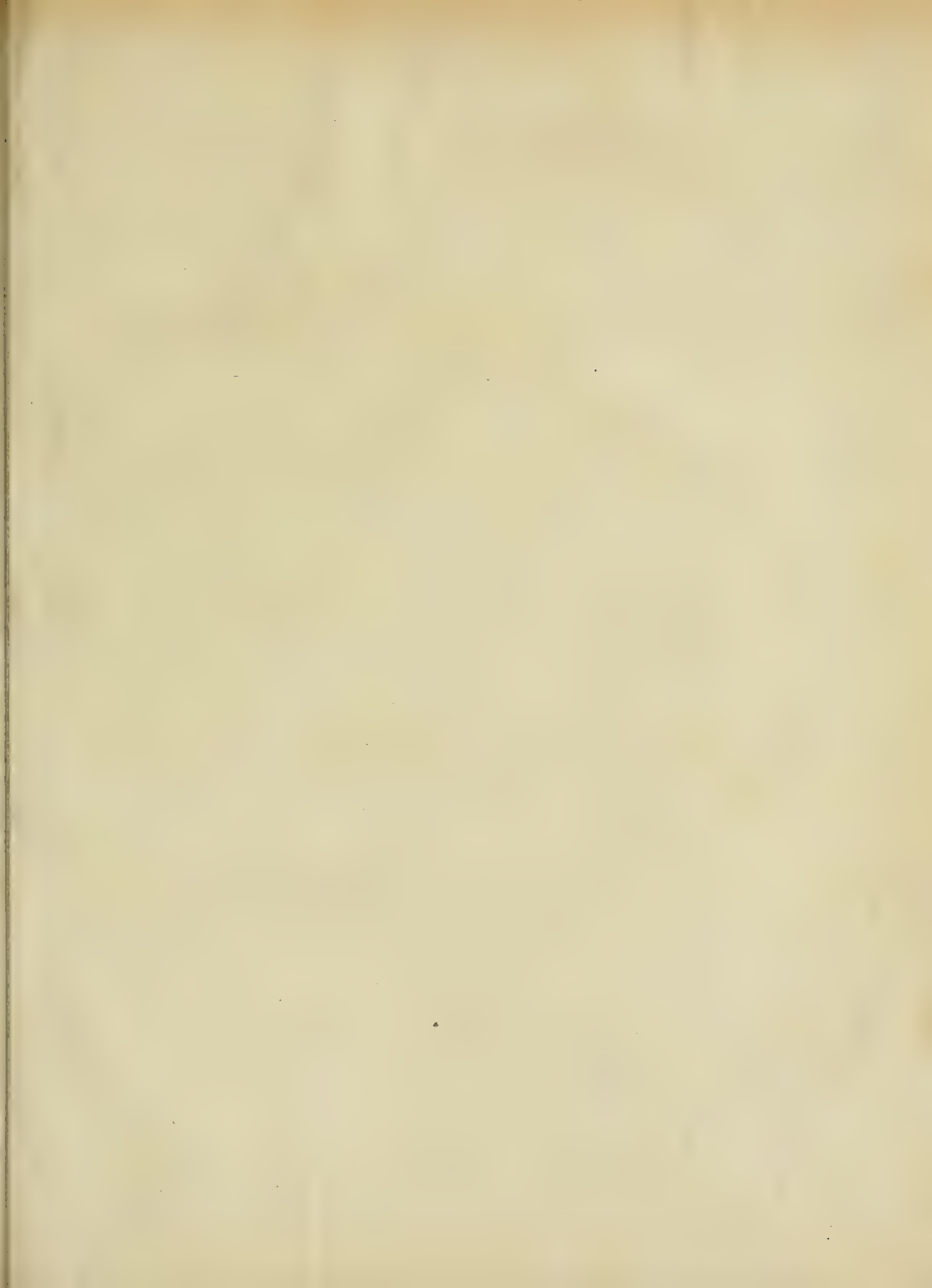
Dan 't van fen leve was. Ja, Sufter, feid ick, ja!
 Hier quam de deernis uyt, en daer dit fchreye na.
So. Hoe fchrick ick, Syme Vaer, waer datje felt belende!
Sim. 't Lijck gaet vast voorwaert uyt; wy volgen, en, in 't ende,
 Weraken in de Kerck, de kift de kelder in;
 Daer was 't an 't fuchte, daer an 't huyle, elck na fen fin:
 Dit Susje, foo het fcheen, en kon her niet bedwinge,
 Se wouw van rouw in 't Graf, en meende'r in te fpringe:
 Daer fchoot mijn Lecker uyt, foo hy 't perijckel fagh;
 Daer quam de liefd' en al het veinfen aen den dagh.
 Hy was felf half in fwijm; noch vatt' hyf' en, mijn Soetje;
 Mijn Soetje, feid' hy; Kint, wat wilje doen? je moetje
 Bedaere, Liestentje: verdoet je felve niet.
 Sy (en foo merckten ick het was wel meer efchiet)
 Sy is hem fchreyende om lijf en hals gaen legge,
 Soo vrytjes as 't weldiend'. *So.* Oh, Baes, wat meughje fegge?
Sim. Denckt dat iens. Ick van daer wel grimmigh en ontftelt.
 Noch, docht men evenwel, en waffer niet beftelt
 Daer ick om krijte moght. Wel, Vaertje, fou hy fegge,
 Waer heb ick in misdaen? fy wouw in 't Graf gaen legge,
 Dat heb ick heur belet, en deur mijn leefste noch.
 Me dunckt het redelick esproke waer. *So.* Jae 't toch;
 Want houwj' hem straffens waerd die ien fen doot wil keere,
 Die fchá of fchennis doet, wat wouwe die dan leere?
Sim. Daer had ick Rochelaer van 's anderdaeghs aen boort:
 Die fchreewde dat het fchier de buert langhs wierd ehoort;
 Hy had en boeve-ftick van Symens kind vernome,
 Die had dat Diertje voor fijn echte Wijf enome,
 Dat vreemdelingetje. Daer tege feid' ick, neen,
 Hy jae, met groot gewelt. Soo fcheidde we van een:
 Hy wouw fen Meisjens an mijn Knechje niet beftede.
So. Wat leerde je je Seun? *Sim.* Noch vond ick al gien rede
 Van kijven op de knecht. *So.* Niet, feker? *Sim.* Neen ick wis.
 Kost hy niet fegge, Wel, hoe, Vaertje, je tast mis,
 De pale van dit werck heb jy me voor efchreve;
 De tijt is voor de deur dat ick fel moete leve
 Na hiel en ander hooft as 't mijne: laet me toch
 Mijn eige finnetje foo langh wat volge noch.

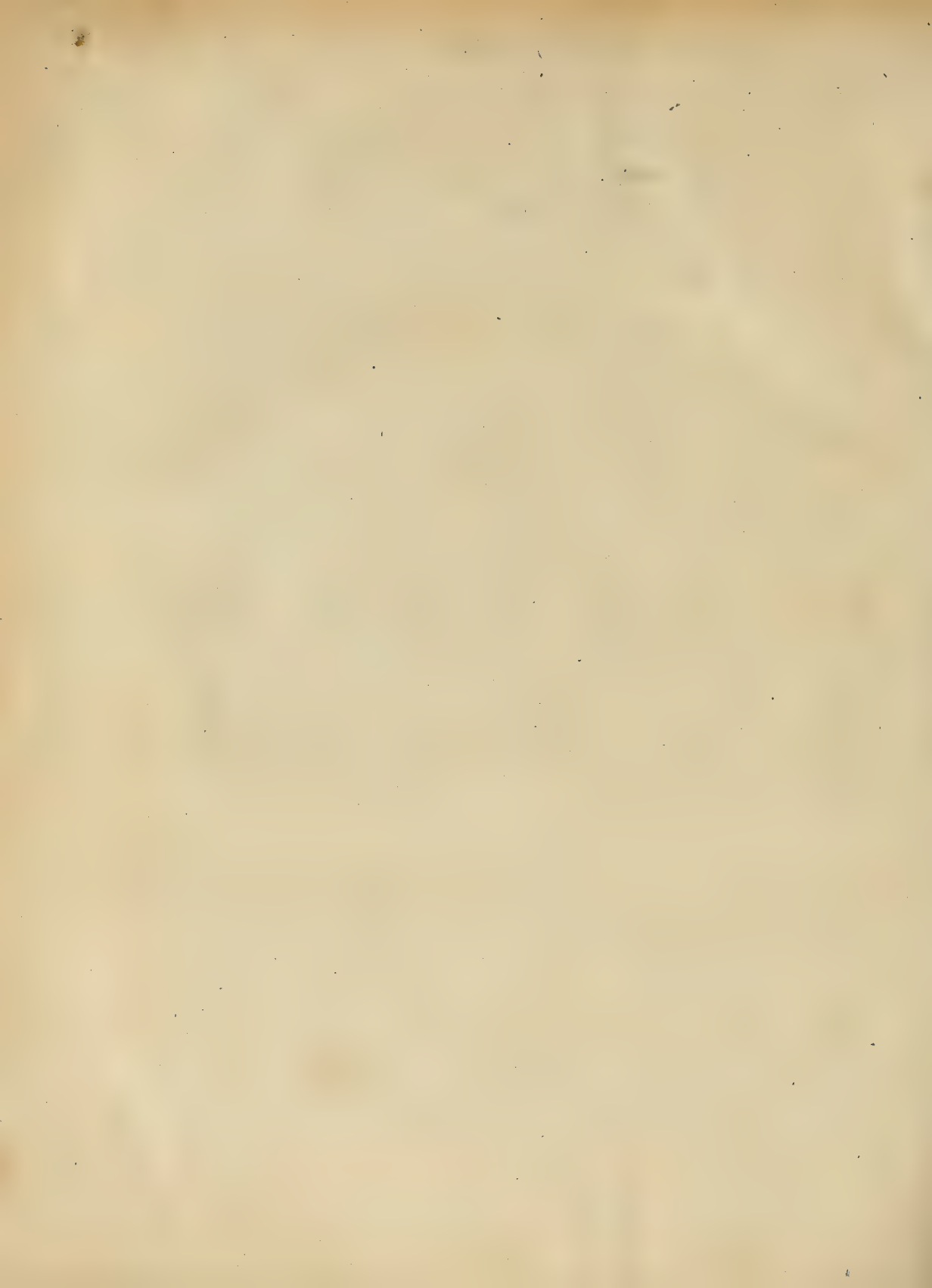
So. Wel, felder dan noyt tijd van kijve zijn? *Sim.* Jae 't trouwe,
 Mit as ick maer iens voel dat hy soeckt niet te trouwe
 Ter liefde van dat Dier; soo sel 't an 't kijve gaen,
 Die schimp moet ick hem eerst te dege doen verstaen.
 Soo soeck ick in der daet de rechte kans van kijve;
 Komt hy te weigere 't geen hy sen Vaer siet drijve:
 En daerom heb ick al dit jock-maelan estelt,
 En dan sijn schelmse Douw, die me soo leit en quelt,
 Sijn streke sel ick dan met iene soo ondecke,
 En doens' hem spille now se nergens toe en strecke:
 Ick weet toch dat die sielt sijn vinnighste geweer
 Sel trachte tegens mijn te wette: niet soo seer
 Om Lieve dienst te doen, as om mijn wat te plage.
So. Waerom toch? *Sim.* Vraegje dat? quá sinne, boose vlage.
 Maer krijgh ick iens en lucht van nieuwe sieltery,
 Ick sel hem by mijn ziel. Maer laetewe 't daer by.
 Nouw, Soosje, mick ereis: 'k neem Lieven al te vreen waer;
 Dan blijfter Rochelaer, as die niet overstreen waer,
 Soo souw 't spul hapere. Ick hoop het sel wel tiere:
 Jy moet de Brullest maer met een wijs backhuys viere,
 En make Douw wat bangh, en letten op men Seun,
 En waer heur wijsheit heen wil. *So.* Ick begrijp den deun,
 En sel 't wel klaere, Baes; laet ons maer binne stappe.
Sim. Gaet voor; ick volghje. 'k Vrees die knecht me sel ontsnappe,
 En wille niet van 't Wijf. Ick merckte 't wel an Douw:
 De Brullest was sen schrick. Kijck, juyft, daer komt hy nouw.

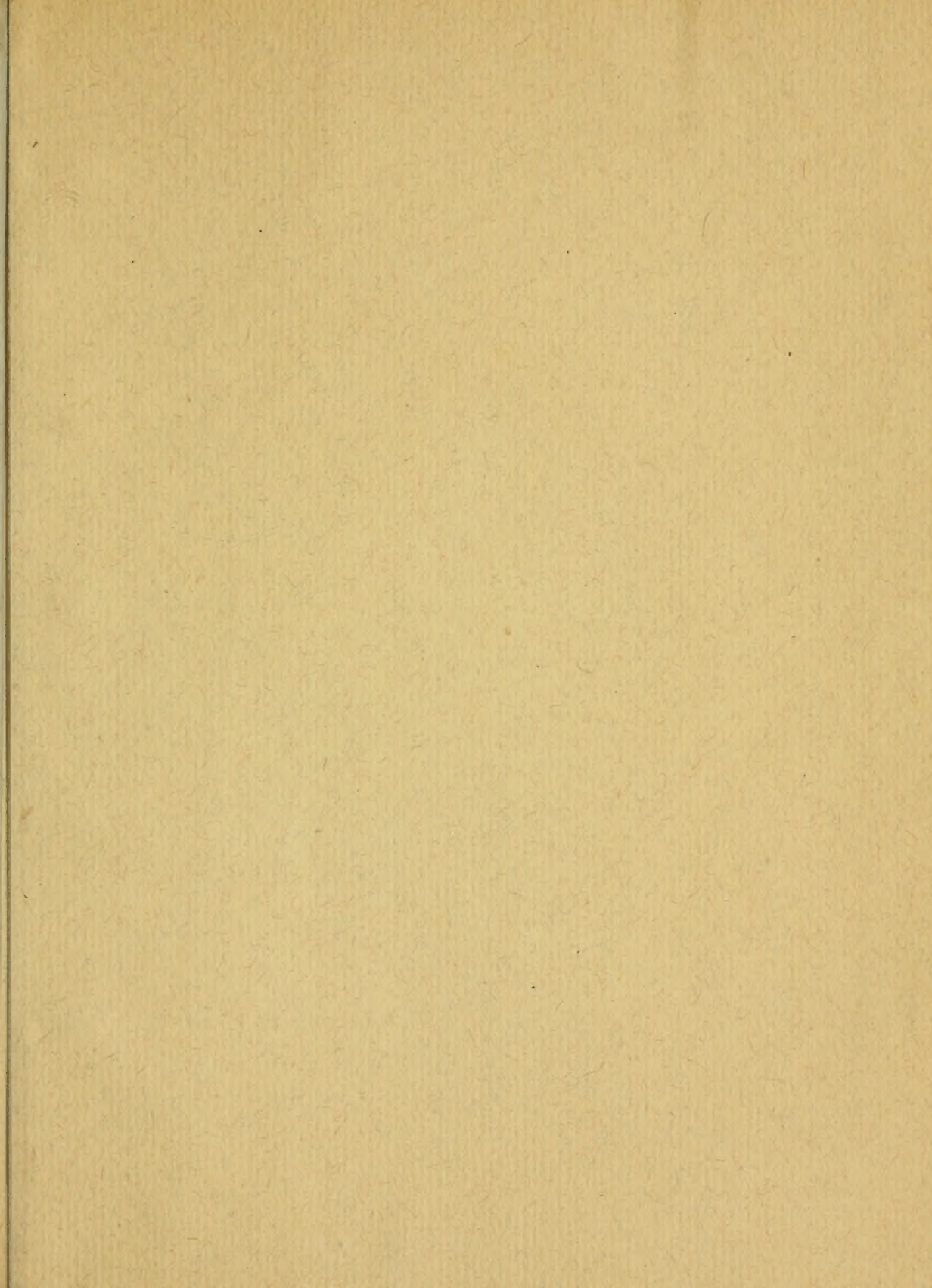
Einde des Tweede Deels.

En

Des geheelen Wercks.

L. C. L. Baskin

Agust.
'97'

